Bundel - (PS) Provinciale Staten van 9 april 2021

Agenda bijlagen

attendering Provinciale Statenvergadering op 9-4-2021.mht

nazending Provinciale Statenvergadering stemvergadering een inspreker nieuwe agendapunten en toegevoegde bijlagen.mht

Volgorde behandeling stukken in PS.pdf

Vastgestelde Notulen van de Statenvergadering van 9-4-2021.docx

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

Behandelvoorstel:
Provinciale Staten wordt gevraagd om de agenda voor de Statenvergadering van 9-4-2021 gewijzigd vast te stellen.

2 Spreekrecht externen

Iedere externe heeft het recht om in te spreken over een geagendeerd onderwerp dat te maken heeft met provinciaal beleid. Een persoon die wil inspreken meldt dit uiterlijk 24 uur voor aanvang van de Statenvergadering bij de Griffie. Voor meer informatie, zie de bijgevoegde spelregels.

Spreekrecht externen (6-4-2021).pdf

3 Vragenuur

4 Notulen

Behandelvoorstel:
Provinciale Staten wordt gevraagd de notulen van de Statenvergadering van 11-12, 17-12, 18-12, 18-12-2020 (stemvergadering), 5-2 en 5-2-2021 (stemvergadering) ongewijzigd vast te stellen.

Conceptnotulen van de Statenvergadering van 11-12-2020.docx

Conceptnotulen van de Statenvergadering van 17-12-2020.docx

Conceptnotulen van de Statenvergadering van 18-12-2020.docx

Conceptnotulen van de Statenvergadering van 18-12-2020 (stemvergadering).docx

Conceptnotulen van de Statenvergadering van 5-2-2021.docx

Conceptnotulen van de Statenvergadering van 5-2-2021 (stemvergadering).docx

5 Voorraadagenda

Behandelvoorstel:
Provinciale Staten wordt voorgesteld de voorraadagenda gewijzigd vast te stellen.

Gewijzigde Voorraadagenda PS.pdf

Voorraadagenda PS.pdf

6 HAMERSTUKKEN

6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

Voor de stukken benoemd in de volgende ontwerpbesluiten is geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten, zodat de bekrachtiging van de geheimhouding op grond van de provinciewet aan de orde is:

6.1.1 G-21-013 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties (GS 2021-9659)

Voorgesteld besluit
Provinciale Staten wordt gevraagd:
gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder e en g, van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties, met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen.

G-21-013 Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties (GS 2021-9659).pdf

G-21-013 BESLUIT.docx

6.1.2 G-21-014 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding ‘Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)’ (2021-9105)

Voorgesteld besluit
Provinciale Staten wordt gevraagd:
gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder b en g van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de documenten inzake 'Inventarisatie financiële schadestaat Coronacrisis (stand per 30 maart 2021)' met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen. De geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten deze zullen opheffen.

G-21-014 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding 'Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)' (2021-9105).pdf

G-21-014 BESLUIT.docx

6.2 GEWIJZIGD P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg' Statenvoorstel uit FEB 5-3-2021 (PS 2021-6521)

De ZRK heeft een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de kaderstellende rol van PS bij complexe samenwerkingen Hoe kunnen PS in een dergelijke context hun kaderstellende en controlerende taak goed uitvoeren, naast het budgetrecht dat zij bij de jaarlijkse behandeling van de begroting kunnen uitoefenen? In deze verkenning heeft de ZRK aan de hand van de casus 'kennislandschap Greenport Venlo' gekeken naar de ontwikkelingen in de tijd en de besluiten waarbij PS betrokken zijn geweest. In de casus komen de kenmerken van complexe samenwerking samen: een samenwerking met meerdere partijen over een langere periode.
Hoe heeft kaderstelling door PS plaatsgevonden en hoe kan controle door de Staten worden uitgeoefend? Hoe verhoudt zich dit tot de jaarlijkse kaderstelling en controle bij de begroting en jaarstukken? De casus dient als leermateriaal voor sturing op complexe samenwerking door PS. Op basis van het verkennend onderzoek heeft de ZRK een handreiking voor PS opgesteld. Daarin staan de belangrijkste lessen, aandachtspunten en aanbevelingen voor PS bij elkaar gezet. Het rapport is gericht op de kaderstellende rol van PS en niet op rol GS en daarom bevat dit rapport geen aanbevelingen richting GS. Conform de in het Presidium vastgestelde procedure rondom onderzoeksrapporten van de ZRK wordt aan Provinciale Staten gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg middels een Statenbesluit over te nemen. Daarbij is de commissie die 'handelt' over het onderwerp van het ZRK-onderzoek het orgaan dat het Statenvoorstel vaststelt, in dit geval de Statencommissie FEB (Bestuur).
Het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie FEB.
Voorgesteld besluit
Provinciale Staten wordt gevraagd:
de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'Kaders tellen Limburg' over te nemen, te weten:
blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

GEWIJZIGD P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg' Statenvoorstel uit FEB 5-3-2021 (PS 2021-6521).pdf

P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg' (PS 2021-4520).pdf

Publicatie verkenning Kaders Tellen, brief ZRK van 14-1-2021 (PS 2021-1420).pdf

Concept deelverslag P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg' ,SC FEB 5-3-2021.DOC

P-21-004 BESLUIT.docx

6.3 P-21-005 Statenvoorstel om te komen tot een enquête, van 30-3-2021 (PS 2021-8696)

Op 18-12-2020 werd door PS 'Motie 2701 gewijzigd Van Caldenberg c.s. inzake Enquête belangenverstrengeling gedeputeerde Koopmans' aangenomen. Naar aanleiding hiervan heeft het Presidium op 29-1-2021 besloten een voorbereidingswerkgroep in te stellen met als opdracht het formuleren van een voorstel om te komen tot een provinciale enquête, met daarin uitgewerkt een aantal concreet door het Presidium benoemde aspecten. Het door de voorbereidingswerkgroep uitgewerkte voorstel werd, conform het verzoek van het Presidium, ter advisering voorgelegd aan de Controlecommissie.
Het Statenvoorstel is behandeld in de Controlecommissie. Het advies van de Controlecommissie ligt bij de Griffie, onder oplegging van geheimhouding ter inzage. Thans ligt het Statenvoorstel om te komen tot een enquête ter besluitvorming voor aan Provinciale Staten.
Voorgesteld besluit
Provinciale Staten wordt gevraagd:
1. onderwerp en strekking van de provinciale enquête vast te stellen;
2. doelstelling en afbakening van de provinciale enquête vast te stellen;
3. het aantal leden van de enquêtecommissie vast te stellen op 5;
4. het budget van en dekking voor de uitvoering van de enquête vast te stellen en de toelage van een lid van de onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet, per jaar (aangepast naar rato voor de duur van de activiteiten) voor dat lidmaatschap vast te stellen op 300% van de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden, genoemd in artikel 2.1.1 lid 1 van het Besluit;
5. de profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie vast te stellen;
6. akkoord te gaan met beschreven benodigde ondersteuning in- en extern;
7. de Commissie Integriteit opdracht te laten verstrekken voor een forensisch onderzoek conform het 'Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten provincie Limburg 2020' aan een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau en akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging in de uitvoering van het protocol waar het de voortgang van het onderzoek betreft.

P-21-005 Statenvoorstel om te komen tot een enquête, van 30-3-2021 (PS 2021-8696).pdf

P-21-005 BESLUIT.docx

6.4 G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023, brief GS van 10-2-2021 (GS 2021-3238)

De Provincie Limburg ziet voor de Brightlands Campussen een belangrijke functie in het stimuleren van missie-gedreven innovaties in de Limburgse economie en samenleving. Binnen deze campussen werken bedrijven, start-ups kennisinstellingen en overheden samen aan innovaties, talentontwikkeling, kennisontwikkeling en –valorisatie (de zogenoemde innovatie ecosystemen). De campusorganisaties vervullen een aanjagende, verbindende en faciliterende rol. De kennisinstellingen dragen zorg voor de kenniscomponent via onderzoek, talentontwikkeling en kennisdeling. De Brightlands Smart Services Campus (BSSC) richt zich op de kansen en impact van "data en digitalisering". Het is een jonge campus met nog een ontwikkeltijd van een aantal jaren voor de boeg. De Provincie Limburg heeft vanaf 2014, bij de start van de Brightlands Smart Services Campus, middelen ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van de kennisinfrastructuur die verbonden is aan deze campus. De eerste fase van deze ontwikkeling betrof de periode 2014-2019. Destijds (Statenvoorstel G-14-020 oktober 2014) hebben Provinciale Staten tevens het perspectief geboden op middelen voor een tweede tranche, de periode 2020-2023. Met het onderhavig Statenvoorstel wordt gevolg gegeven aan dit perspectief, waarbij aan Provinciale Staten wordt gevraagd om uit de beleidsintensivering 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt' (Missiegedreven Economisch Beleidskader) middelen beschikbaar te stellen voor een tweede tranche financiering voor het Brightlands Institute Smart Society1 (BISS) van de Universiteit Maastricht, het Center for Actionable Research Open Universiteit 2(CAROU) van de Open Universiteit en het Expertise Centrum Data-intelligence3 (ECD) van Zuyd Hogeschool. Het beoogd resultaat is het versterken van de kennisinfrastructuur binnen de BSSC variërend van wetenschappelijke kennis, toegepast onderzoek, onderzoeksfaciliteiten tot studentprojecten voor bedrijven, en daarmee het versterken van massa, impact, de aantrekkingskracht en het wervende vermogen van de BSSC.
Het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie FEB.
Voorgesteld besluit
Provinciale Staten wordt gevraagd:
1. in te stemmen met het beschikbaar stellen van een bedrag van € 1.895.643 voor de tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus (2020- 2023) voor de initiatieven: Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Dataintelligence (ECD);
2. het bedrag ten laste te brengen van de beleidsintensiveringsmiddelen 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt'. De financieel technische verwerking van dit voorstel wordt geëffectueerd in de 1e Afwijkingenrapportage 2021.

G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023, brief GS van 10-2-2021 (GS 2021-3238).pdf

Mededeling portefeuillehouder inzake Statenvoorstel G-21-005 inzake toezegging 8918 toezenden businesscase en eindrapportage project BISS, brief gedeputeerde Van den Akker van 6-4-2021 (GS 2021-8849).pdf

Concept deelverslag G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services, SC FEB 5-3-2021.DOC

G-21-005 BESLUIT.docx

6.5 G-21-007 Gewijzigd Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg, brief GS van 23-3-2021 (GS 2021-7528)

In het Statenvoorstel wordt voorgesteld om het budget van de regeling te verhogen met € 5,0 mln. Hiervoor kunnen wensen en bedenkingen worden ingebracht. Het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie RLN. Tijdens de behandeling in de commissie is afgesproken om de hoogte van het bedrag variabel te maken in relatie tot de marktontwikkeling en het college van GS te mandateren de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag te wijzigen.
De commissie heeft geen wensen en bedenkingen benoemd en heeft het Statenvoorstel als hamerstuk doorgeleid naar de vergadering van PS op 9-4-2021.
Voorgesteld besluit
Provinciale Staten wordt gevraagd:
1. in te stemmen met wijziging van de "Verordening Startersleningen Provincie Limburg" en publicatie in het provinciaal blad;
2. overdragen van de bevoegdheid aan Gedeputeerde Staten om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg te wijzigen;
3. geen wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van verhoging van de kredietfaciliteit voor de Startersregeling met € 5,0 miljoen, waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen.

G-21-007 Gewijzigd Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg, brief GS van 23-3-2021 (GS 2021-7528).pdf

G-21-007 Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg, brief GS van 23-2-2021 (GS 2021-4353).pdf

Conceptdeelverslag G-21-007 Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg.docx

G-21-007 BESLUIT.docx

7 Verantwoordingsdebat in relatie tot Stichting IKL

Naar aanleiding van de beantwoording door GS van de gestelde schriftelijke vragen in relatie tot Stichting IKL zal een verantwoordingsdebat worden gevoerd in twee termijnen. De vragen en antwoorden zijn bijgevoegd.

Beantwoording Schriftelijke Vragen D66-Jenneskens inzake NRC-artikel hoe een ex-gedeputeerde met hulp van CDA in Limburg subsidiegeld doorsluisde naar eigen BV's, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9637).pdf

Beantwoording Schriftelijke Vragen GroenLinks-Jetten inzake NRC-artikel ex-gedeputeerde met hulp van CDA in Limburg subsidiegeld doorgesluisd naar eigen BVs, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9635).pdf

Beantwoording Schriftelijke Vragen 50PLUS-Fischer Otten inzake Artikelen NRC 24 maart 2021, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9636).pdf

Gevraagde informatie n.a.v. extra Statenvergadering 2 april 2021, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9658).pdf

Inspreektekst R.M. Dorgelo inzake Verantwoordingsdebat in relatie tot Stichting IKL.pdf

Statement College van Gedeputeerde Staten (9-4-2021).pdf

Statement Gouverneur Bovens (9-4-2021).pdf

8 Debat inzake ontstane politieke situatie

Op 2-4-2021 is een debat gevoerd over de politieke ontstane situatie en besloten is dit onderwerp voort te zetten in de vergadering van 9-4-2021.
Naar aanleiding van het aftreden van Gedeputeerden Koopmans en Mackus (zie bijgevoegde brieven) heeft het Presidium het college van Gedeputeerde Staten verzocht om een schriftelijke reactie inzake de ontstane politieke situatie. Bijgevoegd treft u de schriftelijk reactie van het college van Gedeputeerden Staten aan zodat deze reactie kan worden betrokken ter zake het te voeren debat.

Gedeputeerde Staten brief inzake ontstane politiek-bestuurlijke situatie brief GS van 30-3-2021 (GS 2021-8800).pdf

Gedeputeerde Staten brief inzake portefeuilleverdeling brief GS van 30-3-2021 (GS 2021-8799).pdf

Reactie Gouverneur Bovens op vertrek twee gedeputeerden brief Commissaris van de Koning van 26-3-2021 (2021-00141656).pdf

Brief college van Gedeputeerde Staten inzake het aftreden van gedeputeerden Koopmans en Mackus, 26-3-2021 (GS 2021-8408).pdf

Brief gedeputeerde Mackus, 26-3-2021 (GS 2021-8404).pdf

Brief gedeputeerde Koopmans, 26-3-2021 (GS 2021-8406).pdf

Statement Gouverneur Bovens extra Statenvergadering (2-4-2021).pdf

Persvraag NRC, e-mail van 11-3-2021 (PS 2021-9500).pdf

Onderzoek concerncontroller, brief van concerncontroller aan GS van 25-3-2021 (PS 2021-9502).pdf

Grote zorgen over bestuurlijke impasse, e-mail namens federatiebestuur Ondernemend Limburg van 7-4-2021 (PS 2021-9630).pdf

Gevraagde informatie n.a.v. extra Statenvergadering 2 april 2021, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9658).pdf

9 Moties vreemd aan de orde van de dag

10 Sluiting

Van: Peters, Funs
Verzonden: woensdag 31 maart 2021 19:24
Aan: Peters, Funs
Onderwerp: attendering Provinciale Statenvergadering op 9-4-2021

Bericht voor: **leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft: **attendering Provinciale Statenvergadering op 9-4-2021, aanvang 09:30 uur Statenzaal**

Geachte lezer,

De conceptagenda voor de Provinciale Statenvergadering op 9-4-2021 is gepubliceerd.

Afmelden
Kunt u niet aanwezig zijn bij deze Provinciale Statenvergadering, geef dit dan tijdig aan bij de Griffie via staten@prvlimburg.nl t.a.v. Statenadviseur Martine Hazen.

Met vriendelijke groet,

Namens de voorzitter van Provinciale Staten

drs. Th.J.F.M. Bovens

Van: Peters, Funs
Verzonden: donderdag 8 april 2021 16:42
Aan: Peters, Funs
Onderwerp: nazending Provinciale Statenvergadering: stemvergadering, een inspreker, nieuwe agendapunten en toegevoegde bijlagen

Bericht voor: **leden Provinciale Staten, Gedeputeerde Staten en Directie**
Betreft: **nazending Provinciale Statenvergadering op 9-4-2021, aanvang 09:30 uur Statenzaal**

Geachte lezer,

Onderstaand de wijzigingen en aanvullingen in de agenda van Provinciale Staten op 9-4-2021:

1. Inspreker: Verantwoordingsdebat in relatie tot Stichting IKL	**een inspreker**
2. Nieuw agendapunt: G-21-013 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties G-21-014 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding 'Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)' Verantwoordingsdebat in relatie tot Stichting IKL	**G-21-013 Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties (GS 2021-9659).pdf 172KB** **G-21-014 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding 'Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)' (2021-9105).pdf 136KB** **Beantwoording Schriftelijke Vragen D66-Jenneskens inzake NRC-artikel hoe een ex-gedeputeerde met hulp van CDA in Limburg subsidiegeld doorsluisde naar eigen BV's, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9637).pdf 1004KB** **Beantwoording Schriftelijke Vragen GroenLinks-Jetten inzake NRC-artikel ex-gedeputeerde met hulp van CDA in Limburg subsidiegeld doorgesluisd naar eigen BVs, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9635).pdf 787KB**

	Beantwoording Schriftelijke Vragen 50PLUS-Fischer Otten inzake Artikelen NRC 24 maart 2021, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9636).pdf 1MB Gevraagde informatie n.a.v. extra Statenvergadering 2 april 2021, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9658).pdf 46MB
Debat inzake ontstane politieke situatie	**Aanvullende stukken:** Grote zorgen over bestuurlijke impasse, e-mail namens federatiebestuur Ondernemend Limburg van 7-4-2021 (PS 2021-9630).pdf 874KB Gevraagde informatie n.a.v. extra Statenvergadering 2 april 2021, brief GS van 7-4-2021 (GS 2021-9658).pdf 46MB **Stukken reeds geagendeerd bij PS 2-4-2021** Gedeputeerde Staten brief inzake ontstane politiek-bestuurlijke situatie brief GS van 30-3-2021 (GS 2021-8800).pdf 337KB Gedeputeerde Staten brief inzake portefeuilleverdeling brief GS van 30-3-2021 (GS 2021-8799).pdf 64KB Reactie Gouverneur Bovens op vertrek twee gedeputeerden brief Commissaris van de Koning van 26-3-2021 (2021-00141656).pdf 66KB Brief college van Gedeputeerde Staten inzake het aftreden van gedeputeerden Koopmans en Mackus, 26-3-2021 (GS 2021-8408).pdf 130KB Brief gedeputeerde Mackus, 26-3-2021 (GS 2021-8404).pdf 91KB Brief gedeputeerde Koopmans, 26-3-2021 (GS 2021-8406).pdf 142KB Statement Gouverneur Bovens extra Statenvergadering (2-4-2021).pdf 228KB Persvraag NRC, e-mail van 11-3-2021 (PS 2021-9500).pdf 312KB Onderzoek concerncontroller, brief van concerncontroller aan GS van 25-3-2021 (PS 2021-9502).pdf 429KB

3. Toegevoegde bijlagen agendapunt:

Voorraadagenda	**Gewijzigde Voorraadagenda PS.pdf 136KB**
G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023	**Mededeling portefeuillehouder inzake Statenvoorstel G-21-005 inzake toezegging 8918 toezenden businesscase en eindrapportage project BISS, brief gedeputeerde Van den Akker van 6-4-2021 (GS 2021-8849).pdf 8MB**

Digitale stemvergadering
Indien de Statenvergadering van 9-4-2021 daar aanleiding toe geeft zal er diezelfde dag om 18:30 uur een digitale stemvergadering zijn. Het verzoek aan u hier rekening mee te houden. Deze vergadering wordt dan z.s.m. in orde gemaakt en u ontvangt dan alle verdere informatie.

Afmelden
Kunt u niet aanwezig zijn bij deze Provinciale Statenvergadering, geef dit dan tijdig aan bij de Griffie via staten@prvlimburg.nl t.a.v. Statenadviseur Martine Hazen.

Met vriendelijke groet,

Namens de voorzitter van Provinciale Staten

drs. Th.J.F.M. Bovens

De volgorde wordt bepaald d.m.v. loting. Het nummer van de fractie welke wordt geloot mag beginnen, waarna vervolgens op alfabetische volgorde wordt aangehouden vanaf de uitgelote partij.

1. CDA
2. D66
3. Forum voor Democratie
4. GroenLinks
5. LOKAAL-LIMBURG
6. Partij voor de Dieren
7. PvdA
8. PVV
9. Samen Voor Limburg
10. SP
11. VVD
12. 50PLUS

Limburgs Parlement

provincie limburg

Notulen Statenvergadering van 9 april 2021

INHOUDSOPGAVE
Notulen 9 april 2021

	Presentielijst	**Pagina 5**
1	**Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda**	**Pagina 7**
2	**Spreekrecht externen**	**Pagina 8**
3	**Vragenuur**	**Pagina 8**
4	**Notulen**	**Pagina 10**
5	**Voorraadagenda**	**Pagina 10**
6	**HAMERSTUKKEN**	**Pagina 10**
6.1	**Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten**	**Pagina 10**
6.1.1	**G-21-013 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties (GS 2021-9659)**	**Pagina 10**
6.1.2	**G-21-014 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding 'Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)' (2021-9105)**	**Pagina 20**
6.2	**GEWIJZIGD P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg' Statenvoorstel uit FEB 5-3-2021 (PS 2021-6521)**	**Pagina 20**
6.3	**P-21-005 Statenvoorstel om te komen tot een enquête, van 30-3-2021 (PS 2021-8696)**	**Pagina 20**
6.4	**G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023, brief GS van 10-2-2021 (GS 2021-3238)**	**Pagina 20**
6.5	**G-21-007 Gewijzigd Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen**	**Pagina 20**

7	**Verantwoordingsdebat in relatie tot Stichting IKL**	**Pagina 21**
8	**Debat inzake ontstane politieke situatie**	**Pagina 71**
9	**Moties vreemd aan de orde van de dag**	**Pagina 71**
10	**Sluiting**	**Pagina 72**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 9 april 2021.

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M. (tot en met voor/bij agendapunt 8)
Bosch, M. Th. (vanaf voor/bij agendapunt 8 tot eind)

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig:	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Baneke, P.D.	GroenLinks
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M.Th.	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing.T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Kerseboom, mevrouw S.	Forum voor Democratie
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Nijskens, H.L.M.	VVD
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	SVL
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	SVL
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Thewissen, drs. M.W.	SVL
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vervuurt, ir. M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	SVL
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.	CDA
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen, bc O.D.	GroenLinks

Westhoff, R.J.H.	Forum voor Democratie
Wolters Gregorio, J.	SP

Afwezig

Geraats, J.M.L.	CDA
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Meziani, A.	CDA
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA

Het college van Gedeputeerde Staten
Akker, LLM, dr. J.P. van den
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Brugman-Rustenburg, mevrouw C.
Burlet, MBA, R.J.H.
Dritty, A.
Housmans, R.W.P.E.

Overige aanwezigen: Dorgelo, R.M. (inspreker agendapunt 7)

Notulist
Het Notuleercentrum

1 Opening, mededeling voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Dames en heren ik verzoek u plaats te nemen. Dat is het geval. Dames en heren ik open deze vergadering en ik verzoek u allen om te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering waarin wij samenkomen om de belangen van de Provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vruchten zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met de juiste waardering voor elkaars mening. Het is onze bede aan God of aan elkaar. Dames en heren van harte welkom bij deze vergadering die oorspronkelijk ook gewoon gepland stond. Het is een reguliere vergadering, alleen het belangrijkste agendapunt dat op deze agenda stond, de Omgevingsvisie is naar een later moment verplaatst. We zullen zo de huidige agenda vaststellen. Niet nadat ik het voorzitterschap van de vorige vergadering, de heer Frische en de heer Bosch beiden heb gefeliciteerd met het feit dat zij jarig waren in het paasweekend en dat was ook mevrouw Straus dus dat kan ik bij deze ook doen. Dat geeft mij overigens de gelegenheid u nog allen Zalig Pasen toe te wensen want wij zitten nog binnen het octaaf. In het geval er een hoofdelijke stemming wordt gevraagd is het altijd gebruikelijk om dan te beginnen bij degene die door de loting wordt aangewezen. Dat zouden we dan ook kunnen doen door de stemming te starten bij het Statenlid dat schuilgaat onder numero 34.

Griffier Pregled: De heer Reuser.

De voorzitter: Dan mag de heer Reuser beginnen met de hoofdelijke stemming als dat aan de orde is. Bij de behandeling van de agendapunten 7 en 8 wordt een volgorde van spreken bepaald per fractie door de loting. Echter bij agendapunt 7 is wel bepaald in het Presidium dat de PVV bij dat agendapunt kan starten. Dit was omdat de heer Claassen over dit onderwerp reeds een interpellatiedebat had aangevraagd en dat is omgezet in het stellen van vragen in eerste termijn bij dit onderwerp. De volgorde na de heer Claassen wordt dan bepaald door loting en dan gaat het vervolgens op alfabetische volgorde per partij. En die begint dan bij partij elf. Elf is LOKAAL-LIMBURG. Die begint dan bij LOKAAL-LIMBURG. Weet u dat zeker, want ik heb bij elf de VVD staan. Ik zal het even checken, want in mijn leidraad staat iets anders. Dat is de VVD, zie je wel? Trekt u zich er niets van aan. De VVD zou dan mogen starten na de heer Claassen en dan is het daarna 50PLUS. Daarna het CDA, daarna D66, daarna Forum, daarna GroenLinks, daarna LOKAAL-LIMBURG, daarna Partij voor de Dieren, daarna de Partij van de Arbeid. Dan Samen voor Limburg en de SP als laatste. Dat aan de orde zijnde ga ik naar de Statenvergadering zelf. Er is een quorum vandaag aanwezig om te kunnen starten en ik heet u ook uiteraard allen van harte welkom. U allen bent gelijk. De griffier en ik hebben geconstateerd dat het quorum inderdaad in ruime mate aanwezig is. Bij de beraadslaging over de agendapunten is dat uiteraard niet noodzakelijk en daar hoeven slechts de woordvoerders aanwezig te zijn in de zaal. De overige Statenleden verzoek ik derhalve bij de beraadslagingen niet aanwezig te zijn. De beraadslagingen worden via livestream uitgezonden en kunnen ook in de Feestzaal op het scherm gevolgd worden. Dat is overigens ook gecheckt of dat kan. Ik denk dat de heer Heldens hetzelfde verzoek zal doen als verleden week.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, ik heb maar weer hetzelfde punt van orde gemaakt als vorige week.

De voorzitter: Daar was u op voorbereid.

De heer Heldens (VVD): Om de democratisch gekozen Statenleden die aanwezig wensen te blijven in deze zaal niets in de weg te leggen.

De voorzitter: Ja en dat was verleden week al volgens mij ook het geval, dus wat mij betreft kan dezelfde regeling als verleden week worden gehanteerd. Ik kijk even rond of dat voor iedereen acceptabel is. Dat is het geval.

De heer Heldens (VVD): Dank u.

De voorzitter: De heer Franssen nog bij dit puntje.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Ik ondersteun het verzoek dat zonet werd voorgedragen voorzitter, maar aangezien we hier in een besloten, kleine ruimte zitten en met de COVID-maatregelen zou ik toch willen verzoeken om de grote deuren open te zetten zodat wij een betere ventilatie hier hebben.

De voorzitter: Dat kan geregeld worden denk ik mijnheer de griffier. Wij kunnen de grote deuren ook openzetten. En de ventilatie wordt aangezet, heb ik begrepen. Dus ook de ventilatie wordt aangezet, kijk eens aan. Ik zal na de hamerstukken ook de vergadering voor enige momenten schorsen om die changementen in de zaal te kunnen laten plaatsvinden. Wat spreken betreft, geldt zowel voor PS als GS dat u in eerste en tweede termijn van het spreekgestoelte kunt spreken. Iedere fractie heeft in de eerste termijn maximaal vijf minuten spreektijd, maar er is net in het Presidium afgesproken dat dat door het voorzitterschap enigszins met souplesse zal worden bekeken. Over interrupties en dergelijke, dat sla ik over, want daar hebben we het verleden week over gehad. De lunch zal opgehaald kunnen worden in de Grote Staat en kan in de voor elke fractie gereserveerde ruimte worden genuttigd. Dan komt er een hele belangrijke en dat is dat u bij het changeren, het verlaten van de zaal, het aanwezig zijn in de wandelgangen et cetera echt de coronamaatregelen, de anderhalve meter in acht moet nemen. En dat geldt ook voor het College wil ik hier nog een keer zeggen, dat dat de bedoeling is en dus ook voor ondergetekende. Laten we daar nu goed op letten. De corona is absoluut niet voorbij dus laten wij zelf ook het goede voorbeeld geven in deze volksvertegenwoordiging. Ook het voorzitterschap is erop getraind om u af en toe nog een keer te herinneren aan die afspraak. Dan ligt er dus een gewijzigde agenda voor deze vergadering voor en de vraag is of u kunt instemmen met deze gewijzigde agenda. Dat is het geval. Aldus besloten.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 2, het Spreekrecht externen. Er heeft zich één inspreker gemeld. We waren net bezig om de livestream een beetje te fatsoeneren en als het goed is, is zo dadelijk als inspreker de heer Raymond Dorgelo in onze ruimte aanwezig via het scherm. Hij zal inspreken over of voor het agendapunt 7. Het verzoek tot inspreken voldoet aan de criteria zoals gesteld is in het Reglement van Orde en ik nodig de heer Dorgelo uit om in te spreken via de digitale weg. Ik kan hem nog niet zien, maar u krijgt maximaal vijf minuten het woord en daarna krijgen Statenleden het woord om eventuele verhelderende vragen aan u te stellen. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om met de spreker in discussie te gaan. Dat gezegd hebbende, geef ik graag het woord aan de heer Dorgelo en nu is het spannend of ik hem te zien krijg.

De heer Dorgelo: Goedemorgen, ben ik te zien en te horen?

De voorzitter: Ja u bent te horen en te zien mijnheer Dorgelo. Van harte welkom en ik geef u graag de gelegenheid voor uw bijdrage.

De heer Dorgelo: Mijn naam is Ray Dorgelo en ik woon in Swalmen. Tot mijn ongenoegen voel ik mij genoodzaakt om als burger tot u te spreken. De situatie in de Limburgse politiek, maar ook in de landelijke politiek, voor wat betreft de bestuurlijke én de controlerende macht is al lange tijd dramatisch slecht en helaas wordt het alleen maar slechter.
Machtsmisbruik is aan de orde van de dag. Waar normaliter burgers zouden moeten kunnen vertrouwen op eerlijke en integere bestuurders is de realiteit dat burgers zich moeten bezighouden met vechten voor eerlijkheid en controle van de bestuurlijke macht. Ik ben er letterlijk en figuurlijk moe van. We horen in de politiek veel mooie woorden, maar zien zelden de bijbehorende daden. Volgens de spelregels van extern spreekrecht zal ik mij houden bij het onderwerp van deze Statenvergadering: het IKL-schandaal.
Ik moet hierover het volgende kwijt. We horen zo vaak de woorden: ‘ons mooie Limburgse landschap’, maar om dat Limburgse landschap mooi te houden en mooier te laten worden is veel werk nodig. Vooral veel belangrijk werk om de natuur te beschermen, want de natuur is de basis voor een gezonde leefomgeving. Voor wat betreft het werken voor en met de natuur is er grote afhankelijkheid van gepassioneerde vrijwilligers. Mensen die zich met hart en ziel inzetten voor het Limburgse landschap zonder ervoor betaald te krijgen. Hoe schandalig is het dan om te horen dat een directeur van IKL zichzelf verrijkt met financiële middelen die bestemd zijn voor natuurwerk. Er zijn geen woorden voor. Ikzelf ben ook onderdeel van een groep vrijwilligers die onder andere talloze uren besteden aan het helpen van Limburgse schapenhouders om te leren samen te leven met de teruggekeerde diersoort: de wolf. Kort gezegd: de daadwerkelijke mensen die werken voor en in de Limburgse natuur- en buitengebieden investeren hun tijd en energie, terwijl financiële middelen gestolen worden door een toch al grof overbetaalde stichtingsdirecteur. Zonder enige twijfel zijn er nog veel meer van dit soort fraudeurs met sowieso al te hoge salarissen. Alsof er geen daadwerkelijk goede directeurs te vinden zijn die voor een acceptabel salaris werken. Nu is de tijd om die allemaal bloot te leggen. Ik wil alle fractievoorzitters, ongeacht politieke kleur, oproepen om nu gezamenlijk rigoureus dit probleem aan te pakken en te zorgen voor een nieuwe en stabiele basis voor wat betreft het Limburgs bestuur. Ik durf te zeggen dat ik spreek namens alle fatsoenlijke Limburgse burgers die allen, ongeacht politieke kleur, recht hebben op eerlijke en integere bestuurders en een eerlijke, integere doortastende controlerende macht. Er zijn in deze problematiek een aantal heldere zwart-witte details van toepassing: Gedeputeerden en een hoeder van de integriteit die niet eerder vermoedens of weet hadden van dit IKL-schandaal zijn niet capabel. Gedeputeerden en een hoeder van integriteit die wel al vermoedens of weet hadden van dit IKL-schandaal zijn corrupt. Beide scenario’s zijn onacceptabel en kunnen alleen maar betekenen dat betrokken bestuurders die functies niet meer mogen uitoefenen. Nu is het moment om schoon schip te maken en alles op alles te zetten voor de resterende periode en daarna integere en capabele bestuurders te vinden en te installeren. Fractievoorzitters die dit niet inzien en die nog niet gaan doen wat nodig is, zijn niet geschikt om die functie uit te oefenen. De fatsoenlijke Limburgse burger heeft recht op goede en eerlijke volksvertegenwoordigers. De tijd van half werken en veel woorden in plaats van daden is allang voorbij. Ik hoop dat er vandaag door u allen de nodige stappen worden gezet om het tij te keren. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Dorgelo voor deze bijdrage en de vraag is aan de Staten of er vragen aan u zijn, dan geef ik daar de gelegenheid voor. Dat is niet het geval. Dank u wel. De bijdrage zal ook op schrift zijn en wordt toegevoegd aan de vergaderstukken van vandaag en kan dus worden betrokken bij agendapunt 7. Hartelijk dank mijnheer Dorgelo voor uw bijdrage en volgens mij is de boodschap overgekomen. Ik denk dat iedereen gehoord heeft wat er gezegd is. Dat is het geval. Dan dank u wel en dan sluit ik dit agendapunt 2.

3. Vragenuur

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 3, het Vragenuur. Daar is geen verzoek voor ingekomen.

4. Notulen

De voorzitter: Dan kom ik bij het vaststellen van de notulen, agendapunt 4, Provinciale Staten wordt gevraagd om de notulen van de Statenvergadering van 11, 17 en 18 december 2020 en de Stemvergadering van 18 december 2020, alsmede de notulen van de Statenvergadering van 5 februari en de Stemvergadering van 5 februari 2021 ongewijzigd vast te stellen. Dat kan geschieden. Aldus besloten.

5. Voorraadagenda

De voorzitter: Dan kom ik bij de Voorraadagenda. Provinciale Staten wordt voorgesteld om de Voorraadagenda gewijzigd vast te stellen. Kan dat geschieden? Dat kan, aldus besloten.

6. HAMERSTUKKEN

6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 6 de Hamerstukken. Eerst de bekrachtigingen. 6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten.

6.1.1 G-21-013 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties (GS 2021-9659)

De voorzitter: Het Ontwerpbesluit onder Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties., 6.1.1. Daar heeft de Driessen een stemverklaring voor.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Omwille van transparantie en de korte tijd die wij hebben gehad voor een gedegen controle willen wij geacht worden tegen te stemmen voor oplegging van deze geheimhouding.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja. Ook GroenLinks vindt dat dit hele proces de transparantie voor zowel Statenleden als burgers maximaal het hoogste goed is. En om die reden vindt GroenLinks dan ook dat alles openbaar moet. Wij zullen dan ook tegen bekrachtiging van geheimhouding stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): De Partij voor de Dieren maakt ook bezwaar. We hebben geen tijd gehad om 25 klappers in te zien, dus we hebben er ook geen kennis van kunnen nemen. We hebben niet kunnen beoordelen of het terecht is om 25 volle ordners geheim te verklaren, dus wij stemmen tegen de geheimhouding. Ik wil daaraan toevoegen dat ik betwijfel of überhaupt alle fracties, of misschien wel de helft van de fracties, die stukken hebben kunnen inzien.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van Caldenberg

De heer van Caldenberg (SP): Voorzitter ik weet niet of we nu een rondje aan het maken zijn met alle fractievoorzitters. Als dat het geval is, dan komen we misschien tot een conclusie. Anders zou ik het gewoon graag in stemming brengen.

De voorzitter: En dan nog de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): De PVV-fractie is het met de inbreng van Forum eens en ook met de laatste spreker.

De voorzitter: Om het in stemming te brengen? Ja. De heer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Wij sluiten ons daar als SVL bij aan. Ik vind het ook heel interessant. Ik heb op toeval vijf ordners doorgelezen van de 25. In datgene wat ter geheimhouding ligt, zijn er zelfs regels zwartgelakt. Dat vind ik zelf wel een hele aparte gang van zaken, dus wij stemmen ook tegen geheimhouding.

De voorzitter: Dank u wel en dan nog de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter ook namens LOKAAL-LIMBURG willen wij openbaarheid van deze stukken.

De voorzitter: Ja, dan nog mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter in het belang van dit onderwerp voor Limburg, we hebben net een inspreker gehad die daar ook nog eens naar vroeg, lijkt het ons ook beter dat die stukken gewoon zo veel mogelijk inzichtelijk zijn.

De voorzitter: En dan nog mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter de terechte opmerking van mevrouw Plusquin was dat wij onmogelijk allemaal van de 25 klappers de inhoud tot ons hebben kunnen nemen. Dat betekent dat wij

op geen goede wijze kunnen beoordelen wat het risico is van openbaarmaking van de stukken en dat zouden wij graag eerst van u willen horen.

De voorzitter: Dan kan ik namens het College het woord geven aan de heer Dritty. Die kan toelichten waarom dit voorstel … Oh sorry, excuses eerst mevrouw Fischer en dan …

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel. Voor ons kan die geheimhouding van de stukken af, want we hebben hier behoorlijke beslissingen te nemen. En ook ik heb die klappers niet kunnen inzien. Ik ben maar alleen, dus wat mij betreft gebeurt dit later en mag iedereen horen wat we hier zeggen in dienst van openbaarheid van bestuur.

De voorzitter: Dank u wel. Dan toch het woord aan de heer Dritty om even uit te leggen waarom het voorstel is zoals het is geformuleerd.

Gedeputeerde Dritty: Dank u wel voorzitter. De opmerkingen zijn zeer begrijpelijk vanuit Provinciale Staten. Vanuit de Collegezijde wil ik u echter daarover het volgende aangeven. Het College van Gedeputeerde Staten is namelijk voorstander van het volledig openbaar maken van de documenten zoals vervat in de door de concerncontroller voor uw Staten ter inzage gelegde dossiers. Echter, het bepaalde in de Wet openbaarheid van bestuur artikel 10 in combinatie met de Provinciewet artikel 25 volgt dat personen van wie belangen in het geding zijn bij openbaarmaking van documenten recht hebben op bescherming van hun belangen. Daarom moet er op grond van de wet een Wob-toets plaatsvinden. De tijd tussen het ontvangen van het verzoek om de documenten ter inzage te leggen en nu was helaas veel te kort om een integrale Wob-toets op alle documenten te laten plaatsvinden. Dus is er besloten om voorlopig geheimhouding op te leggen op alle documenten zoals vervat in het dossier van de concerncontroller. Mocht Provinciale Staten besluiten om de geheimhouding niet te bekrachtigen dan neemt u welbewust de verantwoordelijkheid voor het feit dat bedrijfsgevoelige informatie, informatie die de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen betreft en persoonsgegevens, zoals namen en contactgegevens, op straat komen te liggen. Met als gevolg dat natuurlijke personen, rechtspersonen of derden op onevenredige wijze worden bevoordeeld of benadeeld. Tevens wordt hierdoor het risico vergroot dat het lopende onderzoek wordt beïnvloed en u ook aan uw Staten toevertrouwde belangen van de provincie Limburg en haar inwoners welbewust kunt schaden. Als er specifieke documenten zijn die uw Staten per ommegaande openbaar gemaakt willen hebben, zijn we uiteraard graag bereid daar volledige medewerking aan te verlenen door de betreffende documenten zo spoedig mogelijk ad hoc te laten toetsen voor wat betreft de Wet openbaarheid van bestuur en voor zoveel als mogelijk is alsnog alles wat er dan openbaar gemaakt kan worden openbaar te maken. Voorzitter, dat als advies van het College van Gedeputeerde Staten. Het advies is dus om het besluit, gezien de risico's, zoals het er nu ligt toch te bekrachtigen en op het moment dat alles openbaar gemaakt kan worden moet dat wat betreft het College ook kunnen voor zover de wet dat toelaat.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie weer een paar woordmeldingen. Ik weet niet wie het eerst opstond. Ik denk mevrouw Plusquin. Ja.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja voorzitter, het mag duidelijk zijn dat wij niet uit 25 klappers, die daar gewoon kennelijk zijn neergezet, zonder in tekst of wat dan ook kunnen filteren welke stukken wel en welke stukken niet. En wat ons betreft kunnen naw-gegevens, adresgegevens

worden weggelakt. Uiteraard, maar wij willen die klappers graag openbaar. Daar heeft Limburg recht op.

De voorzitter: Dank u wel. Dan …

De heer Kuntzelaers (Partij van de Arbeid): Dank u wel voorzitter. Een aantal punten dienen gemaakt te worden en één mooie opmerking was van de heer Thewissen. Zelfs in de geheime stukken zijn er al stukken weggelakt, dus laten we al de eerste conclusie trekken dat u al driftig in de weer bent gegaan met een stift, ook als de stukken onder geheimhouding liggen. Als u daadwerkelijk iets ter geheimhouding ter inzage legt, doe dan ook een volledige inzage. Als er al weggelakt is, dan is er geen enkel bezwaar tegen om het wel openbaar te maken. Doe dat dan ook. Een vraag is, wat is de consequentie van een eventuele overtreding van één van deze wetten?

De voorzitter: De heer Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, het is een verzameling van al de informatie die tot op het moment waarop we nu zijn bij elkaar gebracht is in het kader van het onderzoek. Die informatie moet nog beoordeeld worden, die moet geordend worden, die moet geanalyseerd worden. Je kunt op het moment dat je nu alles openbaar maakt, dan heeft dat niet de toets vanuit de Wet openbaarheid van bestuur op basis van persoonsgegevens, zoals dat ik dat zojuist allemaal heb aangegeven, nog niet kunnen doorstaan. Dan loopt u financieel risico op het moment dat een derde die in die informatie genoemd wordt, en dat hoeft niet eens iemand te zijn die rechtstreeks betrokken is bij de schijn of verdenkingen rondom het integriteitsonderzoek dat er loopt, er zitten ook documenten, gegevens van andere partijen in, dan loopt u dus het risico dat die partijen bevoor- of benadeeld worden wat vervolgens tot claims kan leiden.

De heer Kuntzelaers (Partij van de Arbeid): Ik ben nieuwsgierig naar de hoogte van die claims. Hoe groot is dan die implicatie? Hoe groot is een eventueel effect? Laat ik een ander punt maken, aangezien er al driftig gelakt is in die stukken. Ik stel voor dat er één of twee ambtenaren naast die ordners gaan zitten en alvast beginnen met verder te strepen zodat aan het einde van de komende dagen die stukken gewoon openbaar gemaakt kunnen worden.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, wat betreft de hoogte van de claim, dat is afhankelijk van de bedrijfsgevoelige of persoonlijke informatie die in dat geval op straat zou komen te liggen. Wij als College vinden het een zeer goed voorstel om vanaf nu eigenlijk al alle informatie die in het onderzoek betrokken wordt ook juridisch te gaan screenen vanuit de diverse invalshoeken die de wetgever daarop geeft, zodat bij het einde van het onderzoek ook alle informatie openbaar kan die openbaar is. Mocht er hele specifieke informatie zijn die u openbaar wilt maken op dit moment, dan kunt u daartoe een verzoek indienen en zullen we die stukken voorrang geven en mogelijk dan ook eerder openbaar maken voor zover dat kan op dat onderdeel. Het laat overigens, uiteraard, de mogelijkheid open om niet alleen gister of vandaag, maar ook in de komende tijd uw Staten de ruimte te geven om de stukken die er nu staan ook te blijven bekijken. Om dat in alle rust te doen, dus in die zin is na vandaag ook voldoende gelegenheid om dat te blijven doen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Deels heeft u mijn vraag al beantwoord, want ik begrijp uw argumenten. Alleen, kunt u daar een termijn aan verbinden, want u heeft het nu over het

einde van het onderzoek. Uit mijn hoofd is dat 30 april en dat vind ik wel heel erg lang. Kunt u dit bespoedigen en kunt u hier een termijn aan stellen? Dat de stukken wel openbaar gemaakt kunnen worden?

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, het onderzoek is lopende. Dat betekent ook dat gedurende het onderzoek er nog steeds informatie toegevoegd kan worden aan datgene wat er nu beschikbaar is en dat is dus work in progress. Op het moment dat het onderzoek afgerond is, zal in ieder geval al hetgeen wat nodig is om te bezien welke onderdelen van die informatie openbaar kunnen worden en waar er conflicten dreigen in relatie tot de zaken die ik u zojuist genoemd heb, die getoetst moeten worden, zal dat werk gedaan zijn. Ook in het belang van het onderzoek en ook in het belang van de zorgvuldigheid die daarmee gepaard gaat. U weet het, 25 ordners heb je niet op een achternamiddag gedaan, daar is gewoon tijd voor nodig en dat zal niet voor 30 april kunnen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké dan heb ik het goed. 30 april of niet? Oké dank u wel.

De voorzitter: Ja dan nog mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ik heb een ordevoorstel en dat is om het besluit dat de stemming hierover, Bekrachtiging geheimhouding, op te schorten. Dan is er tijd om die naw-gegevens weg te lakken.

De voorzitter: Dan zijn ze dus openbaar.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): We kunnen het nu even aanhouden tot aan het einde van de dag.

De voorzitter: Nee dat gaat helaas niet. Ik snap het ding. Als er niet bekrachtigd wordt in de eerstvolgende vergadering nadat het besluit van GS is voorgelegd, dan worden de stukken automatisch openbaar.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): We hebben nog een hele dag. We zijn pas net begonnen. Ik vermoed dat het nog wel laat wordt vandaag.

De voorzitter: Dan is het quorum ook weer weg. De toezegging die de heer Dritty doet om, nogmaals ook het College wil gewoon het liefst alles openbaar met uitzondering van de dingen die wettelijk niet zouden kunnen. Bij het onderzoek dat u krijgt daar zitten alle dingen, ook de duiding et cetera, is ook de openbaarheid. U heeft waarschijnlijk het debat over het onderzoek, als het onderzoek gereed is. De vraag is of u nu op dit moment geholpen bent met eerdere openbaarmaking, want dan heeft u nog maar een deel van het onderzoek in handen. Wij dachten als we nou de stukken gereedmaken dan doen we meteen in één weg de Wob-toets erbij en de AVG-toets enzovoort. En dan is het in één keer openbaar. Andere oplossingen zijn surrogaat zou ik bijna zeggen, zijn minder. Maar als er stukken zijn waarvan u zegt die zou ik eigenlijk graag nu al willen hebben of bespreken, dan kunnen we voor dat stuk eventueel de Wob-toets sneller laten doen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar dit kan niet. Ik geloof niet dat er hier iemand zit die die 25 klappers heeft doorgeakkerd, dus dat kunnen we niet aangeven. Dus ik stel voor om dit besluit in ieder geval naar het einde van de vergadering te tillen.

De voorzitter: Ik hoor het voorstel. Het is aan de Staten of ze daarmee akkoord gaan of niet. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Ik doe eigenlijk een praktisch voorstel. Ik kan me voorstellen dat uit het aantal klappers dat nu ter inzage ligt een heleboel stukken gewoon openbaar gemaakt kunnen worden en die geen betrekking hebben op de voorbeelden die u benoemde. Dus mijn ordervoorstel in dezen, of een praktisch voorstel, is dat vanuit de ondersteunende organisatie even een filtering wordt gemaakt wat in feite warm is, waar kunnen we problemen mee krijgen. Dat legt u onder geheimhouding aan de Staten voor. En alle overige relevante informatie dient openbaar te worden, want we hebben gezamenlijk afgesproken, en dat heeft u in het vorige debat van vorige week vrijdag ook beaamd, dat we de onderste steen boven willen hebben. En vandaar dat we dan ook alle relevante informatie die niet valt onder wat u verwoordt, nu ter inzage willen hebben.

De voorzitter: Dank u wel. Dan de heer Van Caldenberg.

De heer van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de heer Dritty zei, het onderzoek is lopende. Maar dit debat is dadelijk gaande en die stukken hebben niet betrekking op het onderzoek. Die worden daar wel bij betrokken door de concerncontroller, maar die maken onderdeel uit van het debat dat we vandaag hier gaan voeren. Die stukken hebben betrekking op de verantwoording van het College aan de Staten. Dus wachten met verdere openbaarmaking totdat het onderzoek klaar is, is volstrekt irrelevant. Want de stukken hebben betrekking op dit debat dat wij hier gaan voeren. Ik kan mij voorstellen dat het heel veel tijd kost om dat nou een keer goed te screenen. En dat we er ook niet met zijn allen heel gelukkig van worden dat we allerlei rechtszaken aan onze broek krijgen, maar ik wil wel een deadline met u afspreken dat u die stukken openbaar maakt. En dat is niet als het onderzoek klaar is, dat is uiterlijk volgende week vrijdag. Uiterlijk volgende week vrijdag dat is dan 23 uur 59 zou ik bijna zeggen en dan hebben we het gehad, maar dat is wat ik met u zou willen afspreken. Dan heeft u nu de tijd om dat goed zorgvuldig te screenen en desnoods trekt u een hele batterij externe juristen aan om het nog te screenen. Dat maakt mij niet uit, maar we gaan daar niet nog tot eind april op wachten.

De voorzitter: Eerst de heer Thewissen en dan de heer Dritty.

De heer Thewissen (SVL): Heer voorzitter. Er gaat van alles door mij heen en ik heb toch het idee dat u ons voor een enorm groot dilemma plaatst waar wij niet om gevraagd hebben. Aan de ene kant zult u ontzettend goed begrijpen, dat hoop ik en anders doe ik daar een beroep op, dat het juist met alles wat nu gaande is ook in deze casus enorm precair is om stukken geheim te verklaren. Geheimhouding is juist één van de verwijten die wij als Provincie Limburg in alle lagen van het bestuur krijgen. Ik vind dat echt moeilijk. Wij zitten hier ook als volksvertegenwoordigers voor alle burgers. Dus wij hebben inderdaad ook, wat u wat mij betreft terecht aanhaalt, rekening te houden met de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen. Ik herhaal het, daarmee plaatst u ons nogmaals voor een bijna onmogelijk dilemma. En wij hebben ons zeker aan de wet te houden. Ook qua AVG en in die zin

kan ik wel meegaan in het voorstel dat door een aantal collega's gedaan is om u nog even de tijd te geven, Dan ga ik mee in wat de heer Van Caldenberg zegt, om zelf die check te doen. Want wij met pak hem beet 50 mensen ten opzichte van u en het ambtelijk apparaat van 900 en 1.000 mensen, voor ons was het al geen doen. Dus ik sluit mij graag aan bij wat mijn voorganger aangegeven heeft. En daarbij ook, dat zal toeval zijn geweest voor degenen die er wel of niet in geloven, vind ik het heel bijzonder dat ik inderdaad zwartgelakte regels zie in de stukken die geheim liggen. Dat helpt dus ook niet. Dat wil ik wel even meegeven.

De voorzitter: De heer Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Ja voorzitter om in te gaan nu op stukken die vertrouwelijk ter inzage liggen dat ga ik niet doen, maar u kunt zich voorstellen dat wellicht in het verleden ook stukken al op de Wob getoetst zijn en die ook gewoon onderdeel uitmaken van het totale dossier. En daar op basis van de Wob die toen al een keer heeft plaatsgevonden, dat het zo maar zou kunnen zijn dat er nu ook stukken in ordners komen. Ik snap de pragmatische en praktische overwegingen die een aantal van u naar voren brengt, aan de andere kant heeft u vorige week het College gevraagd om alle beschikbare informatie beschikbaar te maken voor uw Staten om transparantie in uw richting te kunnen betrachten. Daar hebben we ons uiterste best voor gedaan. Ik realiseer me heel erg goed vanaf het moment dat ik vrijdagmiddag in uw richting die toezegging deed, hebben mensen dag en nacht aan doorgewerkt. Het paasweekend doorgewerkt. We hebben daar welgeteld twee werkdagen voor gehad na het debat van afgelopen vrijdag om die gigantische hoeveelheid informatie in ieder geval voor u toegankelijk te maken. Het is ook werk wat nog steeds in ontwikkeling is, waar dagelijks informatie aan kan worden toegevoegd. Het is ondoenlijk om op dit moment alle informatie te gaan checken en voor volgende week vrijdag openbaar te maken. Het College hecht er net als u grote waarde aan om die openbaarheid wel op enig moment, als het onderzoek ook is afgerond, met elkaar te kunnen hebben. Om alles wat conform wet openbaar gemaakt kan worden dan ook openbaar te maken, maar als we dat eerder doen, ontstaan er gewoon enorme risico's en daar wil ik u echt voor waarschuwen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan nog mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ik deel de lezing van de heer Dritty. Wij delen die lezing. Wij hebben zelf als Staten gevraagd om die informatie. Wij wisten dat de controller pas op 30 april klaar is met zijn onderzoek, dus we wisten dat we niet alle informatie ook openbaar tot onze beschikking zouden hebben. En in die zin zou ik willen zeggen, laten we met zijn allen niet de wet overtreden. Volgens mij hebben we daar een eed voor afgelegd dat we dat ook niet zouden doen. Het lijkt mij goed dat we die termijn van een week, zoals voorgesteld door de heer Van Caldenberg, volgen. Dat voorstel kunnen wij steunen.

De voorzitter: Ja. Dan mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter. Ik worstel er een beetje mee namens D66, want het gaat volgens mij om twee verschillende dingen. De eerste is dat we als signaal het vertrouwen terug willen winnen en daarom zoveel mogelijk transparantie willen betrachten. Volgens mij is dat iets wat we beiden delen. Dus in die zin deel ik heel erg het pleidooi van de heer Van Caldenberg, maar hecht ik ook wel echt aan die deadline van een week. Dan mijn tweede opmerking, ik zit me hier een beetje op

te vreten over het gemak waarmee toch wel gezegd wordt dan zet u er maar twee ambtenaren aan. Ik vind oprecht dat het ons niet past als Provinciale Staten om op zo'n manier om te gaan met de mensen die in dit huis aan Limburg werken. Ten tweede als het gaat om bedrijfsgevoelige informatie vind ik ook dat wij het fatsoen moeten hebben en de rust om in ieder geval die toets in te bouwen of we hier niet organisaties en bedrijven die in opdracht van ons voor Limburg werken, toch te beschermen tegen het feit dat we mogelijk hun belangen schaden op het moment dat we bedrijfsgevoelige informatie prijsgeven. Dus ik sluit me heel erg aan bij de oproep van de heer Van Caldenberg, maar ik doe ook een oproep de andere kant op. Laten we toch eens proberen aan het begin van dit debat dit soort gesprekken met elkaar wel met fatsoen te voeren. Ik wilde eigenlijk u oproepen ook daarin te ondersteunen.

De voorzitter: Ja mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ik sluit me ook aan bij het verzoek van de heer Van Caldenberg, dus ik denk dat we het besluit dan moeten intrekken hangende het onderzoek. Dat GS dat moet doen. We willen ook binnen een week die stukken zien. En ik heb eigenlijk nog één vraag, want er is inderdaad met man en macht gewerkt om die informatie bij ons te krijgen. Ik hoorde net geluiden in de zaal Dat er, ja dat moet niet weer in de wacht komen. Hoe laat heeft het College die brief gekregen van die 152 pagina's woensdag?

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter ik denk dat het spanningsveld rondom het wel of niet openbaar maken van de stukken dat voldoende geduid is. Ik heb u gewezen op de risico's die er spelen en het is vervolgens aan uw Staten om daarin een weging te maken. Voor wat betreft de informatieverstrekking die wij u afgelopen woensdag hebben gegeven, daar is tot laat in de avond aan gewerkt. En zijn in aanloop naar woensdag iedere keer een aantal bouwstenen beschikbaar gekomen om de informatie die wij u woensdag hebben toe laten komen te sturen, maar dat betekent wel dat daar ook met man en macht aan gewerkt is. Uiteindelijk is de toezegging die ik u vorige week heb gedaan, woensdag de informatie die beschikbaar is aan te leveren wel met de zorgvuldigheid en de snelheid waarmee dat in die paar dagen kon, die heeft u ontvangen. En de laatste zaken die het College ten aanzien van die 152 pagina's heeft ontvangen, dat is echt ook pas echt laat op de avond geweest.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Hoe laat?

Gedeputeerde Dritty: Direct naar buiten gaan. Voorzitter als we nou weer op een manier van hoe laat is het allemaal gebeurd …? Het is vijf voor half elf, vijf voor elf ergens in die tijd is het geweest. En toen is het richting elf uur richting Griffie gegaan en toen heeft u het om kwart voor twaalf 's avonds op iBabs aangetroffen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil graag ook een juridisch advies bijgevoegd over de Wet bedrijfsgeheimen. In het kader van het onderzoek ook. Of je die info over de bedrijven wel of niet openbaar mag maken dat wil ik vergezeld zien van een juridisch advies.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, wat ik u zojuist heb voorgelezen dat is ook integraal het advies van de concernjurist op dit vlak.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik krijg signalen dat dat anders zit, maar goed we kunnen het ook zelf laten uitzoeken. Gaan we over tot stemming nu over het voorstel van …

De voorzitter: Daar kom ik zo op. Eerst even de heer Van Caldenberg.

De heer van Caldenberg (SP): Ja voorzitter ik heb net een voorstel gedaan en ik dank de collega's voor de steun voor dat voorstel. Misschien om het heel even te preciseren. Wij hebben vandaag een Statenvergadering en daar kunnen wij als Staten besluiten over of wij wel of niet openbaar gaan maken. Ik zou ook voorstellen om dat gewoon ook te doen, maar met daarbij de inachtneming dat die toets moet kunnen plaatsvinden op Wob en die zorgvuldigheid in acht genomen kan worden. En daarvoor heeft u dan die week de tijd, om dat te doen. Tot uiterlijk volgende week vrijdag. Dan besluiten wij nu dat het opengemaakt zal gaan worden en kunt u het publiceren uiterlijk volgende week vrijdag doen.

De voorzitter: Dan moet ik u even corrigeren. Zo werkt dat dan niet. Dan besluit u wel nu tot bekrachtiging van de geheimhouding, maar er staat in het Besluit: deze geheimhouding duurt voort tot dat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheffen. En dan is daar het amendement van u dat u het volgende week vrijdag opheft. Want dan is het wel nu bekrachtigd. Dat zou dan het amendement zijn. Dat begrijp ik dan daarmee goed? Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja als laatste. Ik ben het ook eens met mijnheer Van Caldenberg, maar ik moet wel zeggen, als stukken nog geheimer zijn dan word ik nieuwsgierig. Maar dat moet ik dan maar afleren denk ik.

De voorzitter: U kunt ze in ieder geval ze gaan bekijken. Ze liggen voor u ter inzage dat weet u. Dus dan zou het amendement zijn bij het stuk G-21-013 dat de dictie van het Besluit luidt nu dat u akkoord gaat met de geheimhouding, want er staat nu in 'deze geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheffen.' Zou dan worden veranderd in 'deze geheimhouding duurt voort tot vrijdag 16 april.' Welk tijdstip was … Tot en met vrijdag 16 april en dan gaat het openbaar. Dat is uw voorstel dat zeg ik er even bij. Voorstel van de heer Van Caldenberg. Dat wordt onraden neem ik aan?

Gedeputeerde Dritty: Ja, dat wordt ontraden voorzitter. Ik denk dat ik voldoende duidelijk heb gemaakt hoe ook wij naar die openbaarheid met zijn allen streven. Om daar nu een termijn aan te hangen van een week, ik kan dat niet overzien. Het onderzoek loopt. Er wordt ook gaandeweg de komende tijd nog informatie toegevoegd. Dan kun je vervolgens weer de vraag stellen van wat doe je dan met die informatie? Het is echt een lopend onderzoek. Ik wil ook toch even in uw richting spiegelen, als u kijkt naar het protocol dat u zelf ook als Staten bij de Controlecommissie hanteert, dan doen wij hier niets anders dan bij ieder onderzoek dat in dit huis op dit vlak plaatsvindt. Voorzitter dat wil ik wel nog even ook mee in overweging geven. Daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dan breng ik dit hamerstuk geamendeerd in stemming en dan is het dus inclusief het door de heer Van Caldenberg voorgestelde. Het is de vraag of u daarmee kunt instemmen. Wie is daartegen? Ja, dat kan ook, ik heb niets op papier dus ik heb daar geen amendement van gemaakt. Dan moet ik het anders doen. Dan moet ik even op papier en dan breng ik het amendement in stemming. Dat kan. Ik maak even de formulering als u het niet erg vindt.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil heel even schorsen.

De voorzitter: Ja, dat is misschien goed dan kan ik het ook opschrijven. Ik schors de vergadering twee minuten. Dank u. Vergadering is geschorst. Dames en heren houdt u zich aan de anderhalve meter afstand alstublieft. Anderhalve meter dank u.

[SCHORSING]

De voorzitter: U kunt weer plaatsnemen dames en heren. Kunt u plaatsnemen? Dank u. Oké dames en heren. Het amendement van de heer Van Caldenberg en anderen zou luiden dat in artikel G-21-013 in het besluit de volgende zin wordt veranderd: ‘deze geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheft’ wordt veranderd in ‘deze geheimhouding duurt voort tot en met vrijdag 16 april 2021.’ Dat is het amendement en dat breng ik eerst in stemming en dat betekent dat we dat bij handen opsteken doen. En dat zijn alleen de Statenleden die hier in de arena aanwezig zijn. Dus niet op de tribune. Dat staat nu eenmaal ook zo in het reglement. Dus alleen de mensen in de zaal stemmen mee en … Maar dan zult u wel de anderhalve meter in acht moeten nemen. U mag zich verspreiden, maar niet naast iemand gaan zitten. Ik kan het niet leuker maken, het is zo. Het amendement wordt ontraden door het College vanwege de risico’s die zij toch zien dat er nog fouten kunnen worden gemaakt. Maar goed, het is aan de Staten zelf om te bekrachtigen of niet te bekrachtigen. Dus eerst even het amendement of dat kan worden aangenomen. Dan gaan we daarna over het ontwerpbesluit zelf stemmen. Het amendement luidt: ‘deze geheimhouding duurt voort tot en met vrijdag 16 april 2021.’ Wie is voor het amendement. Er wordt even meegekeken. Een stemverklaring? Dan even de handjes omlaag, er wordt niet geteld. Eerst een stemverklaring van de Partij voor de Dieren. Dat kan nog tot wijzigingen leiden, let op. Ja.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dus we lakken en geheimhouding dat is dubbelop. Dus wij vinden dat de Gedeputeerde dat onvoldoende onderbouwd heeft en dat op het moment dat je die stukken verzamelt, dat je toen al die persoonsgegevens had moeten weglakken. Dus wij blijven tegen dit voorstel.

De voorzitter: Dan bent u dus ook tegen het amendement begrijp ik hieruit. Dat is de stemverklaring. We gaan eerst even opnieuw … Wie is voor het amendement van de heer Van Caldenberg? Er wordt goed geteld hier. 33. Wie is tegen het amendement? Dat zou dan de Partij voor de Dieren moeten zijn. Nee, Partij voor de Dieren moet wel tegenstemmen nu. Ja, dat zijn drie stemmen tegen, dan heb ik dat genoteerd. 33 voor, 3 tegen. Daarmee is het amendement aanvaard. Dan kom ik bij het hamerstuk zelf. Ik kan het bijna geen hamerstuk meer noemen natuurlijk. Wie is voor het hamerstuk? Denk dat het … Nee dat hoeft niet hetzelfde te zijn. Wie is voor het amendeerde hamerstuk? Het gaat om het geamendeerde hamerstuk, uiteraard ja dit is niet de eerste keer. Wie is voor het geamendeerde stuk? Wie is tegen het geamendeerde? Ook weer drie tegen. Dus 33-3. Ja. Daarmee is dat hamerstuk aanvaard, geamendeerd aanvaard. Zo moet ik het zeggen.

6.1.2 G-21-014 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding ‘Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)’ (2021-9105)

De voorzitter: Dan kom ik bij 6.1.2. Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding ‘Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)’. Kan ik constateren dat u deze geheimhouding accepteert. Die accepteert u wel. Dan is dat met algemene stemmen aanvaard.

6.2 GEWIJZIGD P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB ‘Kaders tellen Limburg’ Statenvoorstel uit FEB 5-3-2021 (PS 2021-6521)

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 6.2. Dat is het gewijzigd Statenvoorstel van de Statencommissie FEB ‘Kaders tellen Limburg’ Statenvoorstel. Statenvoorstel van FEB van 5 maart jongstleden. Mag ik constateren dat het Besluit P-21-004 met algemene stemmen kan worden aanvaard? Dat is het geval.

6.3 P-21-005 Statenvoorstel om te komen tot een enquête, van 30-3-2021 (PS 2021-8696)

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 6.3 Het Statenvoorstel om te komen tot een enquête. Statenvoorstel van 30 maart jongstleden. Door het Presidium ingediend. Ik constateer dat Besluit P -21-005 met algemene stemmen kan worden aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

6.4 G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023, brief GS van 10-2-2021 (GS 2021-3238)

De voorzitter: Dan kom ik bij 6.4 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023, brief van Gedeputeerde Staten van 10 februari. Ik constateer dat G-21-005 met algemene stemmen is aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

6.5 G-21-007 Gewijzigd Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg, brief GS van 23-3-2021 (GS 2021-7528)

De voorzitter: En dan 6.5, G-21-007 het Gewijzigd Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg, brief van Gedeputeerde Staten van 23 maart jongstleden. Ik constateer dat Besluit G-21-007 ook met algemene stemmen wordt aanvaard, dat is het geval. Aldus besloten. Alvorens wij overgaan tot de beraadslagingen agendapunt 7 schors ik de vergadering en verzoek ik de woordvoerders om op hun plaats in te nemen en de anderen, voor zover ze dat willen, in de zaal aanwezig te blijven. De anderen kunnen uiteraard naar buiten, maar doe dat dan, nogmaals, met inachtneming van de coronamaatregelen. Ik schors de vergadering tot kwart voor 11.

[SCHORSING]

7 Verantwoordingsdebat in relatie tot Stichting IKL

De voorzitter: Dames en heren, kunt u plaatsnemen. Wij beginnen met agendapunt 7, Verantwoordingsdebat in relatie tot IKL. Zoals eerder afgesproken wordt dit onderwerp besproken in twee termijnen waarbij iedere fractie in de eerste termijn vijf minuten spreektijd heeft. Ik geef voor de eerste termijn het woord aan de PVV en hierna volgt de uitslag van de loting. Mijnheer Claassen, aan u het woord.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Soms, heel soms, wordt het uiterste gevraagd van politici die hun controlerende taak willen uitvoeren en met deze taak een enorme verantwoordelijkheid hebben om aan de ene kant ervoor te zorgen dat het beste beleid voor de burger uitgevoerd wordt en aan de andere kant erop toe te zien dat de uitvoering van dat beleid juridisch maar ook maatschappelijk verantwoord gebeurt. En zoals de PVV al inbracht tijdens het vorige debat, zijn er drie invalshoeken. Is er een bestuursrechtelijk vraagstuk? Is er een privaatrechtelijk vraagstuk? Ten derde, is er sprake van integriteit en wordt er voldoende rekenschap afgelegd over de mate van integriteit, transparantie en controleerbaarheid van het beleid. En daarmee spreken we dus eigenlijk over het maatschappelijk en moreel kompas. Los van alle uitkomsten van nog uit te voeren onderzoeken met betrekking tot de eerste twee punten, focust de PVV-fractie vooral op het derde punt en binnen dat kader vallen de PVV heel veel zaken op, maar kaderen we dit voor nu heel even af tot de structuur van de bv's en de financiering van alle bv's waar Vrehen bij betrokken is, de opmerkelijke relaties tussen Vrehen en zeer veel bestuurders, Statenleden, raadsleden die daarnaast ook nog wellicht in sommige gevallen een toezichthoudende rol hebben, familie als toezichthouders in bv's, aanbestedingen conform regelgeving uitgevoerd of niet conform regelgeving uitgevoerd, afgezet tegen de overduidelijke bestaande bestuurscultuur hier in huis, en het tijdspad met betrekking tot hoe de vragen van de NRC afgehandeld zijn en of deze wel of niet bekend waren of eerder bekend waren bij betrokkenen. Voorzitter, al struinend door de talloze pagina's die ons zijn overhandigd duizelt het ons van de bv's en de geldstromen die door het parlement niet meer te overzien zijn. Een voorbeeld: Vrehen was 0,7 fte in dienst van IKL, algemeen bekend bij bestuurders, en had daarbij een nagenoeg fulltime job bij MAA en had daarnaast nog allerlei overige betaalde en onbetaalde bestuursfuncties en daarbij gegunde opdrachten, provinciale opdrachten wegtikte met de daarbij behorende vergoedingen die hij daarvoor kreeg, diverse facturen variërend, hebben we kunnen zien, tussen de € 1.000 en € 12.000 per factuur. Dit zou betekenen dat de heer Vrehen cumulatief acht dagen per week gewerkt zou moeten hebben en voorzitter dit had een rode vlag moeten zijn voor alle betrokkenen, ook voor de toezichthouders, voor de Directie in de Provincie Limburg, dat er mogelijk door de dubbele functies en petten en geldstromen hier echt iets grondig misgaat. En de vraag is volgens de fractie dan ook of de controller en/of het accountantskantoor scherp genoeg hebben toegezien op dit conglomeraat van bv's en onderliggende geldstromen. Daarom is het dan ook de vraag van de PVV-fractie in het licht van de huidige bestuurscultuur of deze casus niet het topje van de spreekwoordelijke ijsberg is. Dit zijn alleen nog maar aspecten binnen het domein van landschappen. Hoe zit het bijvoorbeeld bij cultuur, het sociaal domein, landbouw, volkshuisvesting? En functioneert of functioneerde binnen deze bestuurscultuur het College, de Directie en de ambtenaren van onze Provincie? Is het wellicht het fenomeen waar de CdK ons voor waarschuwde: Wellicht komt er nog meer aan?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, u sprak over de controlerende rol van de accountant en concerncontroller, concernstaf. In het feitenrelaas kunnen we lezen dat de concernstaf op enig moment in dit proces werd geïnformeerd. De vraag die ik heb aan de heer Claassen is of hij vindt dat het onderzoek dat het College in opdracht heeft gegeven aan de concerncontroller de volledige lading dekt en daarbij is de vraag of u dat onafhankelijk genoeg vindt.

De voorzitter: Mijnheer Claassen.

De heer Claassen (PVV): In dat kader zal ik dadelijk ook een motie indienen wat specifieker dan gericht is met de vraag aan de integriteitscommissie om dit op te pakken. Een interruptie van de bode. De beantwoording van het College inzake de vragen met betrekking tot de aanbesteding omgevingsmanager MAA is uitermate teleurstellend voorzitter. Er wordt geen antwoord gegeven op de vraag behalve zoals we heel veel antwoorden gezien hebben van dit is onderwerp van onderzoek. Maar voorzitter, ik vraag het College nu eens oprecht te zeggen wat men van de gevolgde procedures vindt. Is er gegund aan een niet-bestaande bv en wat roept dat dan op bij het College? Waarom nam het College hier niet direct afstand van maar verschuilt men zich nog achter te verrichten onderzoek? Voorzitter, in hetzelfde dossier wordt een laatste aanbesteding niet gegund aan Vrehen door toedoen van de directeur van onze Provincie. Echter de redenen variëren nogal. Zelfs het onderzoek van de klusjesmannen zou een goede reden zijn om niet te gunnen waarna er toch weer op teruggekomen wordt. Het wordt overruled door de portefeuillehouder, wat volgens mij helemaal niet kan maar het gebeurt en dat wordt later dan toch weer gecorrigeerd. Is dit niet een voorbeeld van die foute bestuurscultuur en welke rol heeft de Directie hierin gespeeld? Werd en wordt deze overruled door portefeuillehouders? Nog een ander klein voorbeeldje: de verkiezingslindes. Het was een bekend geheim hier in huis dat deze truc met de politieke campagnebomen uitgevoerd was. Had het College, als het een directief en sterk College was, toen niet met dit als voorbeeld paal en perk moeten stellen? Had men van het begin af aan niet moeten duiden aan elkaar, en aan de niet meer aanwezige Koopmans, ‘deze acties horen hier niet thuis in een goede bestuurscultuur’ en dat daar toen aan de start wellicht al consequenties verbonden hadden moeten worden? Maar voorzitter, dan nog de tijdlijn met betrekking tot de vragen over de bv’s door de NRC. Hoe is het mogelijk, voorzitter, dat het College en de CdK in eerste termijn zo vaag, zo onduidelijk onder het mom van geen actieve herinnering aan de boot kan missen? Uit de tijdlijn blijkt simpelweg dat ten minste de CdK en iets later Mackus ervan op de hoogte zouden moeten zijn geweest. Maar voorzitter, zijn de overige leden van het College inclusief de CdK door de heren Koopmans en Mackus dan wellicht om de tuin geleid of hebben de overige leden zitten slapen of hebben de overige leden een oogje dichtgeknepen? Want voorzitter, een goed team zoals het College zegt te zijn weet van elkaar wat speelt en houdt elkaar op de hoogte zeker bij onderwerpen waar we nu over praten met elkaar. Daarom is het voor onze fractie niet te accepteren dat onder welke omstandigheid dan ook zij niets wisten of zeggen te weten wat hier precies gecommuniceerd is. En als zij de boot gemist hebben is de vraag of men wel voldoende bestuurskracht heeft. Ten slotte hierbij dan nog de vraag over het feitenrelaas. Wat gebeurde er eigenlijk tussen 23 en 26 maart? Graag ook voor dit tijdsslot een feitenrelaas. Als PVV-fractie zien we dat wellicht bestuursrechtelijke en privaatrechtelijke zaken conform afgehandeld zijn. Echter de maatschappelijke verantwoordelijkheid in relatie tot moraal en integer handelen staan momenteel onder zware druk. De vraag is of het huidig College zicht heeft of zich heeft kunnen ontworstelen aan deze in onze ogen zieke bestuurscultuur. Of sterker nog is de vraag of het College zich dan ook überhaupt in de toekomst aan dit zal kunnen onttrekken, aan de huidige bestuurscultuur, als we

blijven poetsen met een vieze bezem en in deze, en wellicht in andere casussen, het functioneren van de machtsstructuur van de Directie, hogere ambtenaren en Gedeputeerden niet zullen onderzoeken.

De voorzitter: Mijnheer Claassen, kunt u afsluiten?

De heer Claassen (PVV): Ik wil dat doen, maar het belangrijkste komt nog voorzitter. Ik ga opschieten. Als PVV-fractie pleiten we dan ook dat de Commissie Integriteit dit benoemde vraagstuk waar ik net naar refereerde meeneemt bij de vaststelling van de uiteindelijke opdracht aan het onderzoeksbureau. Ter ondersteuning daarvan zal de PVV-fractie dan ook een motie indienen. Tot slot voorzitter, dit alles gezegd hebbende, zijn we als fractie ons terdege ervan bewust dat alle portefeuillehouders binnen hun eigen specifieke aandachtsgebieden enorm veel en goed werk verricht hebben. Echter gezien de ontstane situatie en de immer aanhoudende en voortslepende integriteitskwesties en het daarbij volgens onze fracties te omzichtig en te voorzichtig handelen van het College, heeft onze fractie er geen vertrouwen in dat het huidige College en de CdK de katalysator kunnen zijn voor de broodnodige verandering op het gebied van integriteit en goed bestuur in Limburg. Om deze redenen en vele andere dient onze fractie dan ook een motie van wantrouwen in en roepen het zittende College op af te treden en we verzoeken met een motie van aanbeveling tot ontslag volgens artikel 61b de minister van Binnenlandse Zaken samen met het Limburgs parlement op zoek te gaan naar een plaatsvervanger van de huidige CdK en gaan over tot de orde van de dag.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Claassen. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Straus van de VVD.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter, vorige week hebben we het debat over de toekomst van het bestuur in Limburg afgebroken. Ook wat ons betreft waren er nog veel te veel onduidelijkheden rondom de organisaties van directeur Vrehen om überhaupt ruimte te hebben om over deze bestuurlijke toekomst na te denken en met die stap hebben we de situatie maar ook de urgentie aangegeven van de staat van het debat van vandaag. U heeft ons in de gelegenheid gesteld om deze week vragen te stellen en daar is door ons allemaal veelvuldig gebruik van gemaakt. Dit gaf het beeld aan dat wij allen, College en parlement, openheid van zaken wilden geven. Dat was een mooi uitgangspunt. Maar dat beeld verdween echter bij ons bij het lezen van de antwoorden op deze vragen. Ondanks het feit dat wij er begrip voor hebben dat er nog een onderzoek van de concerncontroller loopt en dat daardoor misschien nog niet alle details beschikbaar waren, leidde de kwaliteit van de beantwoording van vragen tot teleurstelling bij onze fractie die uiteindelijk ook is omgeslagen in irritatie. Zo hebben wij gevraagd om een feitenoverzicht van de manier waarop met betrekking tot de vragen van de NRC in dit huis is gehandeld. Met name de volgordelijkheid en de manier waarop het College daarover geïnformeerd is geworden waren voor ons belangrijke vragen. De beantwoording van deze voor ons zo belangrijke vragen is echter zeer onbevredigend. Immers hieruit blijkt dat onze CdK niet op 23 maart maar in ieder geval reeds op 16 maart volgens uw eigen antwoorden is geïnformeerd en ik wil de CdK dan ook vragen via de voorzitter om dit straks nader te verklaren. Bovendien lazen wij in het feitenoverzicht dat de ambtenaar, waarbij de vragen in eerste instantie waren binnengekomen, al op 11 maart aangeeft dat dit hier mogelijk vragen betreft in navolging van het artikel over de klusjesmannen. Voorzitter, dit had toch alle alarmbellen moeten laten afgaan in dit huis. Hoe kan het dan dat er even later geconcludeerd wordt, en ik citeer, ‘dat het verhaal de inhoud niet gaat raken’ en daarom op dit moment voor andere portefeuillehouders nog niet relevant zou zijn. Voorzitter, dit is de zoveelste kwestie rondom integriteit in dit huis die door NRC wordt

aangezwengeld. Dat zou toch voor iedereen relevant moeten zijn en prioriteit moeten krijgen. Voorzitter, ik wil nu ook de CdK vragen hoe hij hiernaar kijkt als hoeder van de integriteit. Wat heeft hij hieraan gedaan, zeker na het debat van december waar onze Staten het zwaarste middel van de enquête hebben ingezet? Vindt hij dat hij er voldoende bovenop gezeten heeft, niet alleen in deze casus maar überhaupt om in dit huis voor integriteitsvraagstukken de absolute urgentie te vragen? Wij willen als VVD afscheid nemen van elke vorm van vriendjespolitiek, van het stigma dat dit in Limburg normaal zou zijn en het beeld dat daardoor van de politiek in Limburg ontstaat. En dat anderen deze urgentie niet voelen dat kan er bij ons niet in. Voorzitter, ons is ook opgevallen in uw antwoorden dat in dit huis ervan uitgegaan wordt dat enkel de doelmatigheid van bestedingen afdoende zou zijn voor het in stand houden van een subsidierelatie. Laat voor iedereen duidelijk zijn ook daar zijn wij het niet mee eens. In de casus rondom directeur Vrehen blijkt maar eens temeer dat ook maatschappelijke verantwoordelijkheid en de zorgvuldige besteding van geld van de belastingbetaler onderdeel van het subsidiebeleid zou moeten zijn. Met andere woorden er hangt nog een dichte mist rondom dit dossier, mist die opgeklaard had kunnen worden als de verantwoordelijke Gedeputeerden nog onderdeel waren geweest van dit College. Echter dit is niet het geval. De heren Koopmans en Mackus hebben bij hun aftreden verklaard mee te willen werken aan verder onderzoek. Daar willen wij graag gebruik van maken en wij dienen daartoe ook een motie in. Voorzitter, ik ga afronden. Het moge duidelijk zijn, voor de VVD is de mist nog niet opgeklaard en dat is wel nodig om de discussie te kunnen voeren over de toekomst van het bestuur van onze mooie provincie Limburg.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Straus. Dan gaan we nu verder met mevrouw Fischer-Otten van 50PLUS. Aan u het woord.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Allereerst wil ik de ambtenaren die het werk voor ons tot nu toe gedaan hebben heel erg bedanken want het was niet niets, het was drie minuten voor twaalf maar wel op woensdag, om toch alle informatie te krijgen. Ik vraag mij eigenlijk ook af waarom die ambtenaren met zijn allen niet die twee dagen de rest ook gelakt kunnen hebben zodat we wel alles kunnen lezen, maar goed geduld tot vrijdag. Voorzitter, mijn betoog maakt geen strikte scheiding tussen agendapunt 7 en 8, niet tussen Verantwoordingsdebat Stichting IKL en Ontstane politieke situatie omdat dat gedeeltelijk in elkaar overloopt. Vorige week vrijdag zei ik in mijn laatste inbreng dat er zelden in een debat met zoveel woorden zo weinig gezegd is. Ter afsluiting heb ik gezegd dat ik de overgebleven GS-leden een kans wil geven, mits het debat van vandaag daaraan helpt. Voorzitter, ik kan niet anders dan man en paard noemen zonder afbreuk te willen doen aan personen, maar 50PLUS is van mening met de interne provinciale onderzoeken hier de slager zijn eigen vlees te laten keuren. Ik zal het even toelichten. In de opgesomde entiteiten in relatie tot de heer Vrehen komen we veel oud GS-leden van CDA-huize als bestuurders tegen zoals de heer Vrehen, Lebens, Titulaer en CDA-burgemeester Akkermans van Eijsden-Margraten. In de ontvangen e-mailcorrespondentie komt de naam van een ambtenaar regelmatig voor in zijn huidige functie als directiesecretaris. Voorheen was hij persoonlijk medewerker van CDA-Gedeputeerde Koopmans.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Punt van orde voorzitter, om ambtenaren niet in het debat te betrekken.

De voorzitter: Nee, dat is wat ik bedoel. Dat is ook in het Presidium behandeld. Dat hebben we afgesproken mevrouw Fischer, want we zouden geen namen gebruiken.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nee, u heeft volkomen gelijk en sorry. Ik bied mijn excuses daarvoor aan. Dat had dan ook niet gemoeten. Gedeputeerde Koopmans mag wel genoemd worden. Maar op de website van CDA-Limburg staat dat als men vragen en/of opmerkingen heeft over het CDA-verkiezingsprogramma dan niet te schromen om contact op te nemen met de schrijver van het programma. Als ik naar het telefoonnummer kijk dan is dat hetzelfde telefoonnummer als dat van de directiesecretaris en daaruit hebben wij uitgemaakt dat dat eigenlijk zijn eigen vlees keuren is. Voorzitter, bij herhaling heeft GS in recente brieven het over de onafhankelijke provinciale concerncontroller gehad. Het woord onafhankelijk wordt steeds met klem genoemd en 50PLUS twijfelt daar dan ook niet aan. Volgens 50PLUS is naast de concerncontroller ook de stafadviseur van de Directie in dit huis en de vraag aan GS is of dit klopt. In de brief van 30 maart jongstleden schrijft GS dat de Provincieaccountant gevraagd is zich uit te spreken over de opzet en de inhoud van het onderzoek, waarbij de accountant heeft aangegeven dat dit een goede opzet betreft, maar er is gevraagd naar opzet en inhoud. Wij vragen ons af wat de accountant gezegd heeft over de inhoud tot dan toe. Opmerkelijk is dat de concerncontroller in zijn brief van 7 april schrijft dat de accountant Deloitte kennis heeft genomen van de gevolgde onderzoekaanpak en onderzoeksmethode. In antwoord op onze vragen van 6 april wordt hetzelfde gesteld. In de brief van 7 april jongstleden van de concerncontroller staat in de laatste zin letterlijk ‘mocht na afronding van het onderzoek behoefte zijn aan een second opinion dan kan worden overwogen om een externe partij opdracht te verlenen aanvullende werkzaamheden uit te voeren.’ Voorzitter, dit is een vreemde gang van zaken en het paard achter de wagen spannen. Onze vraag om een toezegging te krijgen om een externe expert aan het onderzoek toe te voegen is tot nu toe niet gehoord. Het is een vraag die ik de vorige keer gesteld heb en het zou fijn zijn als ik daar een antwoord op kreeg. Wij overwegen om op dat punt een motie in te dienen. Voorzitter, 50PLUS wil op grond van mijn inbreng geen onafhankelijk intern onderzoek meer, ook geen second opinion in de toekomst, maar vanaf nu een opdracht verlenen aan een externe partij om een onafhankelijk onderzoek te doen. En tot slot voorzitter, het feitenrelaas, de tijdslijn van donderdag 11 maart, de binnenkomst van de NRC-persvragen tot en met vrijdag 25 maart. 11 maart in de ochtend gaat de oorspronkelijke mail naar de bestuursadviseur van Gedeputeerde Koopmans. Op 12 maart is er een overleg met Gedeputeerde Koopmans over die mail en op 16 maart wordt de Gouverneur, voorafgaand aan de vergadering van GS volgens ons geïnformeerd en in deze GS-vergadering is aan het eind van de vergadering een rondje langs de velden over deze mail en daar is een mededeling gedaan. Er zijn nog veel meer punten die maken dat wij ervan uitgaan dat het College en de Gouverneur al eerder dan 23 maart iets hiervan afwisten en als dat niet zo is dan is er ook wat mis. Ik kan niet anders dan komen tot de conclusie dat de Gedeputeerden Koopmans en Mackus de overige GS-leden en zelfs de Gouverneur al in een heel vroeg stadium over de persvragen geïnformeerd hebben. Tot zover voorzitter mijn bijdrage. En nogmaals sorry voor het noemen van die naam.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Fischer-Otten. Dan geef ik nu het woord aan het CDA, mevrouw Werrij-Wetzels.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, afgelopen vrijdag sloot ik het debat af met de woorden er is vandaag veel met elkaar gedeeld, we hebben veel gehoord, er zijn nieuwe vragen gerezen en er komt nog veel informatie op ons af, alles moet boven water en fout

handelen wordt niet door ons getolereerd. In het Paasweekend hebben wij het debat van vrijdag op ons in laten werken. Waarschijnlijk reed menig Statenlid met buikpijn naar huis. Het was namelijk niet het meest fraaie debat van deze periode in allerlei opzichten. We waren bovendien enigszins teleurgesteld dat een aantal Collegeleden op alles wat er vrijdag gezegd en gevraagd is niet hebben gereageerd. Het College mag dan wel geacht worden met één mond te spreken, in de huidige bestuurlijke situatie hadden wij het gepast gevonden dat ook de heren Burlet, Housmans en mevrouw Brugman op deze situatie hadden gereflecteerd. Wij verwachten dan ook dat zij later deze dag wel het woord zullen nemen. Maar nu naar het onderwerp van dit debat. Wat is er precies gebeurd? Wat wist de raad van toezicht? Zijn er in het Provinciehuis op enig moment alarmbellen gaan rinkelen en wat wisten de Collegeleden? Het zijn zomaar wat vragen die de afgelopen weken door ons hoofd hebben gespookt en op basis waarvan we concrete schriftelijke vragen hebben ingediend. En deze week kwam er inderdaad veel nieuwe informatie op ons af. Welgeteld één dag hebben we gehad om ons op dit debat voor te bereiden en dat was eigenlijk veel te kort. De CDA-fractie wil desondanks vanaf deze plek een welgemeend dank je wel zeggen aan iedereen in het ambtelijk apparaat en daarbuiten die het mogelijk hebben gemaakt om alvast zo'n bak aan informatie aan ons voor te leggen. We begrijpen namelijk dat er druk op ligt om zowel snel als volledig en zorgvuldig te werken. De CDA-fractie liet al eerder weten dat zelfs wanneer maar de helft van het verhaal zoals beschreven in NRC waar zou zijn dat voor ons onacceptabel is. Wij hebben echter vandaag nog lang geen antwoord op alle relevante vragen en dat maakt het debat voeren op de inhoud vrijwel onmogelijk, in ieder geval in relatie tot de vraag wat alle bestuurlijk betrokken Collegeleden van 2013 tot nu wisten of hadden moeten weten.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, dank u wel. Mevrouw Werrij zegt wij hebben nog lang niet alle antwoorden op alle vragen, maar toen ik vorige week de vraag stelde aan mevrouw Werrij waar is het volgens u misgegaan, toen zei mevrouw Werrij precies hetzelfde als het College, namelijk wij wachten het onderzoek af. Toen ik het debat terugluisterde toen bedacht ik mij dat is wel heel makkelijk van de CDA-fractie, want zij waren daarbij en zij hebben in ieder geval contact gehad met de opgestapte Gedeputeerden Mackus en Koopmans of gaat u mij vertellen dat tussen 11 maart en 26 maart of het debat van vorige week er geen contact is geweest tussen u mevrouw Werrij en de heren Koopmans en Mackus?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee, voorzitter. Ik ontken niet dat er contact is geweest tussen de heren Koopmans en Mackus en ondergetekende. Alleen vraag ik mij af wat het te maken heeft met hoe het zover heeft kunnen komen, want de CDA-fractie heeft niets te maken gehad met de casus zoals geschetst in de krant.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Maar u heeft het daar ook helemaal niet over gehad met de heer Mackus en de heer Koopmans over datgene wat er gaande was misschien wel binnen de boezem van het College of de publicaties die er zijn geweest? Daar heeft u totaal geen contact over gehad? Dat is niet binnen uw fractie besproken, niet met u besproken, op geen enkel moment?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, wij hebben met de heren Mackus en Koopmans daar kort over gesproken. De informatie die zij met ons hebben gedeeld is de informatie die ook hier bekend is, zoals die ook naar u toe is gekomen en de informatie die zij verder aan ons toe hebben gekend is dat zij bereid zijn om die verantwoording hier in de Staten af te leggen, zodat iedereen de vragen die hij of zij heeft ook aan de heren Mackus en Koopmans kan stellen.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, sorry. Op basis van die informatie die u nu heeft en die gesprekken die u gevoerd heeft mevrouw Werrij ga ik u nog een keer de vraag stellen. Wat is er volgens u misgegaan in deze situatie waarbij toch wel heel veel CDA'ers betrokken zijn. U doet nu net of het hele College hiervoor verantwoordelijk voor is, maar uw partij is daar volledig bij betrokken.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ik verwerp die aantijging. Er staat nog niets boven water wat de heren Mackus en Koopmans al dan niet voor een rol hebben gespeeld in dit proces. Dus daar kan ik ook geen antwoord op geven want die informatie is er niet.

De voorzitter: Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Ja, dank u wel. Mevrouw Werrij, u geeft zelf ook aan, de Gedeputeerden Mackus en Koopmans hebben natuurlijk toch wel een belangrijke rol in dit hele verhaal.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dat is maar de vraag.

Mevrouw Straus (VVD): Ja, wat dan belangrijk is daar kunnen we het dan over hebben. Maar in ieder geval hebben zij zelf aangegeven in hun brieven, in hun verklaringen, dat zij op hun manier in ieder geval wel verantwoordelijkheid voelden voor de ontstane situatie. Zij hebben ook aangegeven dat zij graag mee willen werken aan opheldering en aan verder onderzoek. Wij hebben net een motie ingediend om hun uit te nodigen voor het debat als wij het gaan hebben over de resultaten van het onderzoek van de concerncontroller betreffende IKL. Steunt u ons voorstel om hen dan ook echt te vragen om hier naartoe te komen zodat zij ook bevraagd kunnen worden op deze ontstane situatie?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ik heb de motie van de VVD nog niet gezien, maar als u mij dat nu zo vertelt, kan ik dat denk ik prima steunen. De heren Koopmans en Mackus hebben dat ook aangegeven ten opzichte van de Staten dat zij graag bereid zijn om vragen te beantwoorden en ik neem aan dat dat op basis van het onderzoek als het er dan ligt ook mogelijk is.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Als ik het verkiezingsprogramma van het CDA goed heb gelezen, en u bent daar deelgenoot van, dan stonden in dat verkiezingsprogramma een aantal passages waarvan nu blijkt dat ze eigenlijk dus niet correct zijn of verweven zijn met IKL en dergelijke. Heeft uzelf of uw fractie, dat is mijn eerste vraag, mede geschreven aan dat programma? De tweede vraag is op het moment dat u zou zeggen ik heb er niet aan meegeschreven, heeft u wel het

programma ondersteund en daardoor dus indirect meegeholpen aan de frauduleuze handeling. En ten derde is mijn vraag in deze hoe bekijkt uzelf deze handelingen die de fractie in deze qua verkiezingsprogramma heeft verricht?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik vind het echt onacceptabel. Er is nog niet vastgesteld op welke wijze of wat er al dan niet gefraudeerd is, noch dat dat is geweest door betrokkenheid van wie dan ook gelieerd aan de fractie, noch met het instemmen of het schrijven van een verkiezingsprogramma bevestigen wij dat wij meewerken waar dan ook aan. En ter aanvulling, als u ons verkiezingsprogramma heeft gelezen dan heeft u gezien dat wij als voorbeeld heel veel verschillende bedrijven, instanties, instellingen en stichtingen noemen daar waar het gaat om hoe voeren wij dingen uit, wat zijn goede initiatieven, welke bedrijven zijn er voor Limburg van belang vanuit onze invalshoek, maar dat, staat absoluut los van een vraag of wij meewerken, of wij ons laten zuigen naar frauduleuze handelingen. Dat werp ik echt verre van mij. Dat heeft daar niets mee te maken.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Het verbaast mij want u bent fractievoorzitter en lid van die fractie. U heeft dat verkiezingsprogramma uitgedragen naar de kiezer toe. Dus het kan niet zo zijn dat u het verre van u afwerpt. U bent er onderdeel van. Dank u wel.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat doe ik wel en ik accepteer dat niet. Het feit dat iets in ons verkiezingsprogramma staat onderstreept op geen enkele wijze dat wij frauduleus handelen en ik eis dat de heer Franssen die woorden ook terugneemt. Ik vind dat niet acceptabel.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Volgens mij heb ik in mijn bewoording uitgedrukt dat u onderdeel uitmaakt van het verkiezingsprogramma want u heeft het uitgedragen. De woorden die u in uw mond neemt zijn uw eigen woorden. Dank u.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee, dat is wat u mij voor de voeten werpt mijnheer Franssen.

De voorzitter: Dit heeft verder … jammer. Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de vraag is of de leden van de CDA-fractie de afgelopen periode contact hebben gehad met de heer Vrehen over zijn handelen.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee, daar hebben mijn fractie en ik geen contact met de heer Vrehen over gehad.

De heer Van Caldenberg (SP): Zou u uitleg kunnen geven hoe de vragen die gesteld zijn door uw collega Geraats over het IKL jongstleden in uw fractie terecht zijn gekomen?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Welke bedoelt u?

De heer Van Caldenberg (SP): De vragen die de heer Geraats een paar weken geleden in de commissie RLN heeft gesteld over het IKL. Hoe zijn die in uw fractie terechtgekomen?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Van de Boerenlandvogels?

De heer Van Caldenberg (SP): Ja. Hoe zijn die daar gekomen, want hij pleitte in die vragen voor extra geld voor IKL en dat heeft geen enkele relatie natuurlijk met de heer Vrehen. Hoe zijn die in uw fractie terechtgekomen?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, die brief die is geagendeerd door onze Statenfractie omdat dat een brief was die aan PS is gericht.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, dat was niet mijn vraag voorzitter. Mijn vraag is hoe is die bij u op de fractievergadering van het CDA terechtgekomen? Hoe is dat gebeurd?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Die brief is via de interne stukken bij ons terechtgekomen en is daardoor geagendeerd en ik zal u vertellen, eerder is er contact gezocht met de CDA-fractie door de heer Vrehen zoals ik het heb begrepen en toen heeft onze fractie gezegd op basis van het stuk zoals het er nu ligt gaan wij daar niet aan meewerken. Maar op het moment dat er vanuit de Kamer een uitgebreide notitie kwam over de Boerenlandvogels waarin wij hebben kunnen zien dat er inderdaad op geen enkele wijze een goede afspiegeling daarvan is, hebben wij de afweging gemaakt om die brief ter bespreking hier in de Staten voor te leggen.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Werrij. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Via de voorzitter en mevrouw Werrij, vindt u het dan niet vreemd? Het is iemand die zelf Gedeputeerde geweest is in dit huis en weet hoe de weg loopt voor een subsidieaanvraag. Dat is via GS. Zijn er geen alarmbellen gaan rinkelen waarom dit nu via een Statenfractie gevraagd wordt?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat is er niet. Er zijn vaker brieven die binnenkomen, verzoeken die via partijen worden gedaan om te kijken hoe we kunnen bijdragen aan bepaalde projecten en er zijn bij onze fractie, en dat zeg ik hier oprecht, geen alarmbellen gaan rinkelen, ook bij mij niet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Uitgerekend een oud-Gedeputeerde weet toch de weg in het huis waar hij subsidie moet aanvragen en dat is niet bij een Provinciale Statenfractie.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, maar ik treed daar niet in. Wij krijgen zoveel verzoeken binnen en op basis van ons programma en op basis van de afwegingen die wij maken moeten wij kijken of we het op dat moment opportuun vinden of niet om dat te agenderen en die brief is hier openbaar besproken. Daar is niets geheims aan geweest.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat is geen antwoord op mijn vraag. Is het niet vreemd? Hebt u geen vraagtekens daarbij gesteld dat iemand die Gedeputeerde is geweest in dit huis niet de juiste weg weet naar het subsidieloket.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee voorzitter, dat hebben wij niet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De voorzitter: Mevrouw Werrij, gaat u verder.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Vindt u het niet vreemd dat een oud-CDA bestuurder bij u in de fractie aanklopt dan om een subsidieverzoek te doen?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik heb zojuist geantwoord zoals ik heb geantwoord. Daar heeft de fractie toen, althans de fractiecommissie toen die daarover heeft gesproken, ook nee op gezegd.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): En u zei zonet er komen zoveel verzoeken bij ons binnen. Wat doet u dan met die verzoeken?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, als die verzoeken komen dan bespreken we die in de fractie.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Is het dan niet gebruikelijk dat u de verzoekers de geëigende weg wijst en niet dat het volgens uw fractie dient te gaan want dit vind ik toch zeer bevreemdend als ik dit hoor.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter er zijn wel meerdere partijen die soms met subsidieverzoeken komen bij een motie die echt niet anders werken dan dat dit verzoek is gegaan. Hier worden vaak bij motie vreemd subsidieverzoeken ingevlogen. Wij hebben een brief laten agenderen die binnenkwam in de Staten en die is hier in de vergadering openbaar besproken.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, dan verbaast het onze fractie toch dat u bij diegene die bij u een verzoek tot subsidie neerlegt dan niet vanuit uw fractie het woord voert en zegt nee er zijn andere kanalen zoals eenieder daarvan gebruik kan maken en u dient dus dat kanaal te bewandelen. Het verbaast onze fractie om dit te horen dat u dan in feite op een andere manier handelt.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, wij hebben niet anders gehandeld. Er is een brief bij de ingekomen stukken binnengekomen. Die is geagendeerd en die is hier besproken. Dat was een brief die aan alle Statenleden is gericht. En ik herhaal nogmaals er zijn meerdere subsidieverzoeken die hier bij motie vreemd worden ingevlogen. In dat opzicht is de handelswijze van onze fractie echt niet anders geweest dan dat andere fracties hier werken.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Dan ben ik benieuwd dadelijk in het debat hoe andere fracties dan werken, maar als laatste want die vraag was ik zonet vergeten voorzitter, heeft uw fractie bij het verkiezingsprogramma zelf meegeschreven?

De voorzitter: Mevrouw Wetzels.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik weet niet wie er allemaal aan het verkiezingsprogramma heeft meegeschreven en volgens mij is dat ook een zaak van het bestuur. Het bestuur heeft dat verkiezingsprogramma onder zijn regie op laten stellen en daar is onze fractie niet verantwoordelijk voor.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Als laatste dan, voorzitter. Dus de fractie doet blindelings een verkiezingsprogramma uitdragen waarvan men zegt het bestuur heeft het geschreven en ik bemoei me er niet mee?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik probeer een onderscheid te maken. Als kandidaten op een lijst onderschrijf je een programma, ook al heb je er wel of niet aan meegewerkt en heeft de ledenvergadering dat programma vastgesteld. Maar een programma impliceert op geen enkele wijze fout handelen van een fractie.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik zal het er even bij laten.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Werrij, ik herken dat dat er heel veel bezoeken binnenkomen. Alleen in de praktijk zie je dat relatief heel weinig verzoeken ook daadwerkelijk geagendeerd worden in de commissie. Dit werd wel geagendeerd. Hoe kijkt u er nu achteraf op terug?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja, met de kennis van nu had ik dat misschien wel anders gedaan, maar dat was op dat moment niet aan de orde. Wij hebben oprecht vanuit integriteit gehandeld. Wij hebben een verzoek gekregen. Dat is aan de Statenleden gestuurd. Op dat moment lag er ook landelijk een notitie over Boerenlandvogels waarin wij konden zien dat daar in Limburg echt nog wel actie op nodig was en toen hebben we die brief laten agenderen. En nogmaals, daar is hier in het openbaar over gesproken. Daar hebben alle partijen zich over kunnen uitlaten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja. Dank u wel. Dat ontken ik ook niet. Alleen waar mijn alarmbel gaat rinkelen is dat eerst, als ik het goed begrijp, de heer Vrehen dat persoonlijk heeft gevraagd. Dat is niet gelukt en vervolgens komt het als een ingekomen stuk binnen en wordt het alsnog geagendeerd.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Maar dat bevestigt toch net dat onze fractie integer heeft gehandeld. Dat bevestigt het toch net. Wij hebben dat eerste verzoek afgewezen omdat wij geen achtergrond hadden op dat moment en wij hebben gewacht totdat wij die informatie wel hadden. Integerder kan het volgens mij niet worden. En met de kennis van nu zeg ik is dat gemakkelijk achteraf gezien.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, voorzitter, dat deel ik inderdaad. Met de kennis van nu denk je hadden we wat meer door kunnen spitten. Ja, oké. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik hoor mevrouw Werrij die zegt met de kennis van nu is het makkelijk. Dat klopt wel, maar het punt is wij hebben een deel van die kennis nu maar u had ze toen. Mijn vraag gaat er nu over dat de vorige CdK zei het CDA moet maar eens een tijd door de woestijn gaan lopen. De vraag aan mevrouw Werrij is vindt zij dat ook.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, als ik op vakantie zou kunnen naar de woestijn zou ik dat heel graag doen. Mijn fractie en ik hebben vorige week gezegd wat we gezegd hebben en wij hebben ook laten weten dat wij op dit moment geen ruimte zien voor invulling van die vacatures vanuit het CDA.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, begrijp ik.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik moet daar altijd aan wennen, voorzitter, dank u. Uw partijvoorzitter, de heer Schroeder, zei wij hebben op al die plekken in Limburg nog bestuurders zitten. Kunt u mij uitleggen wat hij precies daarmee bedoelde?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee, dat zult u aan de heer Schroeder moeten vragen.

De heer Van Caldenberg (SP): Daar bent u ook niet verantwoordelijk voor?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee, daar ben ik ook niet verantwoordelijk voor.

De heer Van Caldenberg (SP): Oké.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik heb toch nog een aanvullende vraag over die bespreking van die subsidie voor die Boerenlandvogels. De Gedeputeerde heeft aangegeven wij hebben die subsidie niet verstrekt want de onderbouwing van de vorige subsidies klopte niet. Dat was in de vorige RLN. Heeft uw fractie contact gehad met beiden of een van beide Gedeputeerden die over natuur gaan of over subsidieverstrekking?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Waarover?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Over de afgewezen subsidie. Is er contact geweest over die aanvraag van IKL over die Boerenlandvogels? Heeft u contact gehad met één van de Gedeputeerden die over natuur gaan?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Niet dat ik weet. Ik weet ook niet wanneer u precies bedoelt, wanneer dat contact precies zou moeten zijn geweest.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Er is een subsidieaanvraag binnengekomen. Die is afgewezen volgens mevrouw Brugman die daarover gaat omdat de onderbouwing van de vorige subsidies niet in orde was. Dat hebben we in de vorige commissie RLN gehoord. Dus deze subsidie voor die Boerenlandvogels is afgewezen. Is er op enig moment door iemand van uw fractie contact geweest met de Gedeputeerde over die subsidie?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Over die afgewezen aanvraag?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Niet dat ik weet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Er is geen enkele vorm van vooroverleg geweest?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Niet dat ik weet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik zou het fijn vinden als u daar nog op terug kunt komen in de tweede termijn.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Prima.

De voorzitter: Mevrouw Werrij, gaat u verder.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u. Voor ons staat het proces van zorgvuldige waarheidsvinding voorop. De onafhankelijke controller die het grote geheel tot op elk detailniveau onderzoekt moet daarom alle ruimte krijgen om dat ongestoord te kunnen doen totdat alle uitkomsten op papier staan. Het echte debat over de vraag of er onrechtmatig gestuurd is in de subsidiestromen en opdrachten kan pas daarna gevoerd worden. De beantwoording van de schriftelijke vragen en de informatie die GS ons heeft toegestuurd leiden voor onze fractie op dit moment wel tot de volgende vragen. In de beantwoording van GroenLinks wordt gesteld dat artikel 4 sub f van de regels aanbesteding Provincie bij subsidiëring bepaalt dat de bepalingen in deze regeling niet van toepassing zijn op opdrachten van subsidieontvangers voor diensten inzake tewerkstelling, plaatsing van personeel, detachering en personeelsverschaffing. Kunt u dat nader toelichten in relatie tot de geschetste handelswijze van de heer Vrehen. Het feitenrelaas over de routing van de persvraag zoals beschreven in bijlage 3 van de brief die GS aan ons stuurde ondersteunt naar onze mening de antwoorden die de Gouverneur vorige week in het debat gaf. Met de kennis van nu is het begrijpelijk dat er wordt gevraagd of er bij het binnenkomen van die vragen alarmbellen hadden moeten gaan rinkelen, maar de werkelijke vraag is kon op dat moment in redelijkheid worden vermoed dat dat twee weken later zou leiden tot een melding van mogelijke integriteitsschending. De CDA-fractie is van mening dat de Gouverneur eerder betrokken dient te worden bij persvragen die mogelijk politiek gevoelig liggen. Deelt het College die opvatting?

De voorzitter: Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Ja, dank u wel. Mevrouw Werrij, ik wil u graag vragen. De afgelopen jaren zijn al diverse keren door dezelfde krant, door dezelfde journalist, vragen gesteld en zijn er ook artikelen in de krant gekomen. Die hadden allemaal een rode draad, namelijk het in twijfel trekken van de bestuurscultuur in Limburg. Op het moment dat dan wederom vragen binnenkomen van diezelfde journalist, van diezelfde krant, ook al zijn ze feitelijk gesteld, en zelfs de ontvangende ambtenaar geeft aan dat het waarschijnlijk of dat het in ieder geval zou kunnen dat hier een nieuw hoofdstuk aan het onderwerp klusjesmannen wordt toegevoegd, hoe kan het dan zijn dat u stelt de alarmbellen hadden niet af kunnen gaan, zelfs niet nu wij weten wat we op dit moment wel weten. Dat had toch op dat moment ook al moeten gebeuren?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dat stel ik niet. Dat is de vraag die ik stel. Had dat op dat moment gemoeten en volgens mij als ik het feitenrelaas lees, dan lees ik dat de vragen inclusief beantwoording voorgelegd zouden worden in de volgende Collegevergadering. Maar ik kan dat niet invullen. Dat zullen waarschijnlijk de heren Mackus en Koopmans moeten beantwoorden, dat zij toen hebben gedacht dan zullen we er dan over spreken. Daar kan ik nu niet in treden. Dat is een idee. Dat zou kunnen. Maar wij vinden wel dat we nu hebben gezien dat het inderdaad vaker is voorgekomen. We hebben ook gezien dat het protocol in principe voorschrijft zoals het nu is gegaan en de vraag is, is het dus verstandig om dat zo te houden. Onze opvatting daarover is nee, dat zullen we moeten aanpassen.

De voorzitter: Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Weet u, ik vind toch dat u daar veel te makkelijk over bent. Ik zou woest geweest zijn als ik erachter was gekomen dat het twee weken lang bij mij weggehouden zou zijn. Dan zou ik echt woest geweest zijn. U zegt dit is gewoon de afspraak en dat doen we op die manier. Daar kan ik mij echt niets bij voorstellen. Dit is zo'n belangrijk onderwerp voor de politieke cultuur hier in Limburg. Dan kun je toch niet zeggen we verschuilen ons achter een protocol en we doen daar niets mee.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, of de heer Bovens woest is geweest of niet dat is een vraag die u aan hem moet stellen.

Mevrouw Straus (VVD): Dat heb ik ook gedaan. Dat zal hij straks ook wel laten merken. Maar het gemak waarbij u eigenlijk zegt er is gewoon een procedure gevolgd: Dit is van de buitencategorie.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee, voorzitter het is geen gemak want ik weet niet hoeveel persvragen dat er van deze zelfde journalist binnenkomen. Ik heb gezien dat er 700 tot 800 binnenkomen.

Mevrouw Straus (VVD): Alle persvragen van deze journalist zouden de alarmbellen moeten laten afgaan.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik kan dat nu niet beoordelen, want we weten dat een aantal vragen kennelijk tot artikelen hebben geleid maar ik weet niet hoeveel persvragen dat de heer Dohmen in dit geval nog meer heeft gesteld. Ik weet het niet.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik vraag me af wat precies de rolopvatting van de CDA-fractie is met betrekking tot de controlerende taak, want ik heb het gevoel dat mevrouw Werrij hier het onverdedigbare aan het proberen te verdedigen is. Waarom doet ze dat?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat doe ik niet. Mijn fractie handelt vanuit een zorgvuldige waarheidsvinding en daarom stellen wij voorop dat eerst alle feiten boven tafel komen en dat we dan op de inhoud het debat met elkaar voeren.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, maar u vindt toch ook nog wel iets en u heeft toch ook nog wel een ideologische politieke opvatting over hoe zaken zouden moeten gaan en over hoe de zaken hier gelopen zijn.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, maar wij kunnen nu niet zeggen hoe de zaken gelopen zijn want die feiten liggen niet op tafel. Ik heb vorige week uitgesproken namens mijn fractie alles wat fout is is fout en dat accepteren wij niet, maar wij willen eerst het volledige plaatje zien, alle gegevens inclusief analyse van de controller voordat wij daar uitspraken over doen.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Zou het ook kunnen mevrouw Werrij dat u fout zit en accepteert u dat?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dit is een aantijging die aan mij wordt gedaan die ik verre van mij werp. Ik zou niet weten waarom en ik vind het onfatsoenlijk dat dit soort dingen worden geroepen.

De voorzitter: Mevrouw Werrij, gaat u verder.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Als deelbijlage bij bijlage 2 zijn de mails bijgevoegd die er binnen de organisatie zijn verstuurd, volgens mij was het overigens bijlage 3, om antwoorden op de vragen van de journalist te krijgen. Daarbij zijn er een aantal namen en mailadressen weggelakt en een aantal zijn er openbaar. Welke afweging heeft aan dit onderscheid ten grondslag gelegen. Wanneer de constatering in het krantenartikel van 22 maart klopt, was BosWerkt het eerste aanknopingspunt in dit dossier. Uitgerekend die entiteit wordt niet in het financieel overzicht genoemd dat we hebben ontvangen maar er wordt verwezen naar de 25 ter inzage gelegde klappers. Wat is daar de reden van? Wat is de geschatte doorlooptijd van het integriteitsonderzoek dat door de Gouverneur is ingesteld. Vindt dat onderzoek gelijktijdig plaats met het onderzoek van de concerncontroller of kan het pas feitelijk worden gestart nadat alle bevindingen van de controller openbaar zijn. En tot slot, aangezien het onderzoek naar de geldstromen start in 2013 vinden wij het van belang dat ook de vakinhoudelijke en financieel verantwoordelijke portefeuillehouders vanaf dat moment bij het onderzoek worden betrokken. Kan dat aan het onderzoek worden toegevoegd? Voorzitter, voor nu dus wel vragen maar geen oordeel over de schuldvraag. Eerst moeten alle feiten op tafel.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Werrij. Blijft u even staan, mevrouw Jenneskens heeft een vraag voor u.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik worstel met het volgende want er zijn al heel veel vragen gesteld en wat bij mij achterblijft na de eerste termijn is wel dat het CDA nog aan het onderzoeken is wat zijn verantwoordelijkheid is voor de situatie of puinhoop, dat durf ik toch wel te zeggen, waar we op dit moment in staan, en ik mis zo ontzettend van het CDA een antwoord op de vraag hoe ziet de toekomst er dan uit. Hoe gaan we dit dan beter doen? En dat vraag ik u niet alleen ten aanzien van deze casus. Maar als we het hier nu over hebben, we zitten hier met een College, we hebben een instabiele situatie in het bestuur op dit moment. U bent de architect van dit College. Er zijn twee sterke bestuurders uitgestapt. En toch hoor ik in al uw inbreng vooral we zijn het aan het onderzoeken, totdat de feiten op tafel zijn kunnen we niets zeggen. Maar u heeft toch ook een verantwoordelijkheid voor het bestuur van Limburg en ik neem u dat echt kwalijk. Laat ik dat maar even zeggen want we staan

hier nu. We staan elke keer weer in debat. We proberen het elke keer vanuit de inhoud te bezien en we krijgen vanuit het CDA geen antwoord. Wilt u mij dat alstublieft geven.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja, en het antwoord is dat u dat antwoord krijgt op het moment dat alle feiten op tafel liggen en dan vormen wij een oordeel over wat er is gebeurd. Dat is volgens mij het enige moment waarop je met elkaar kunt beslissen wat is er gebeurd, is er iets fout gegaan, zo ja wat, en waar ligt dat aan en dat kan ik nu niet antwoorden en dat ga ik dus ook niet doen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar voorzitter, de heer Koopmans en de heer Mackus die hebben deze casus gezien en zij hebben hun conclusie getrokken, namelijk dat hun positie onhoudbaar was. Ze zijn vertrokken uit dit College. Daarom zitten we nu in een bestuurlijke crisis. Laat ik dat maar gewoon even heel helder zeggen. En wat ik nu hoor van het CDA is niet alleen dat u nog geen enkel beeld lijkt te hebben van wat er hier aan de hand is terwijl toch een heleboel andere partijen daar andere gedachten bij hebben en op basis van de 152 pagina's die we hebben gekregen aan informatie er ook wel best iets te zeggen is, en vervolgens zegt u eigenlijk wij wachten even tot alle onderzoeken zijn afgerond, dan hebben we het over juni, en dan gaan we even kijken naar de toekomst. Maar als u zo'n aandeel heeft in toch wel dit dossier en als daar mensen conclusies aan hebben durven verbinden waarom durft u dan niet even te kijken naar de toekomst? Waarom kan het CDA niets zeggen over zijn eigen verantwoordelijkheid en waarom durft u ook niets te zeggen over waar het naartoe moet met die Provincie?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat is heel eenvoudig. Omdat de fractie geen verantwoordelijkheid hierin heeft gehad en wij willen eerst alle feiten op tafel, wat wiens betrokkenheid is geweest van welk Collegelid of oud-Collegelid dan ook. Dat is het eerlijke antwoord naar u mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar voorzitter, mijn allerlaatste vraag is hoe ziet dat er dan uit? Want wat moet er dan op tafel liggen voordat het CDA kan nadenken wat we moeten met de crisis in dit bestuur, en laten we daar ook maar heel even scherp in zijn, waar de opgestapte Gedeputeerde de architect van was? En eigenlijk hebben we nu een bouwsel, de helft van het gebouw is ingestort. De ene partij wil er een dakkapel opzetten. De andere zegt laten we eens naar de fundering kijken. De architect is weg. De bouwhekken staan er nog omheen. En het CDA zegt we wachten even drie maanden.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik ben vorige week in mijn betoog heel duidelijk geweest. Wij zagen vorige week geen enkele aanleiding om te twijfelen aan het College en de taak die hen wacht. We hebben dat vorige week uitgesproken en we hebben daarin ook gezegd daar past voor het CDA op dit moment geen rol. Dat is volgens mij vrij duidelijk. En u betitelt het als crisis en instabiel en wij hebben gezegd we zijn ervan uitgegaan dat het College zoals het er zit, mogelijk aangevuld door één of twee Gedeputeerden zijn werk verder kan doen omdat het ook in het belang is van Limburg.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar voorzitter, er lag een motie vorige week om te onderzoeken wat nodig was om hieruit te komen en daar was het verzoek om aanpassing van het CDA om niet alle scenario's te onderzoeken maar alleen te kijken naar die aanvulling van twee Gedeputeerden. Ik vraag mij eigenlijk gewoon echt oprecht af, gehoord hebbende wat de andere partijen die het fundament vormen, de fundering onder het huis dat dit College is, als die wordt ingetrokken is het CDA dan de enige partij die dit nog stabiel noemt?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik vraag mij af of mevrouw Jenneskens vorige week goed naar mij heeft geluisterd want ik heb duidelijk een aantal argumenten gegeven op basis waarvan wij het construct en de mensen die er zitten steunen.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar mijn vraag aan u is, gelet op wat er in dit debat nu is gebeurd, vindt u dit een stabiel construct op dit moment? Is het CDA nog altijd van mening dat dit de beste optie is voor Limburg.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, nogmaals op het moment dat wij alle antwoorden hebben die wij moeten hebben, die wij nodig hebben om te beantwoorden wat er fout is gegaan dan kunnen wij daar ook op antwoorden en op dit moment hebben wij gezegd is het extraparlementair College voor ons nog steeds het uitgangspunt.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Mevrouw Werrij verwijt mij dat ik niet goed heb geluisterd naar haar verhaal en dat heb ik wel gedaan. Ik vind het alleen wel heel erg jammer dat ze niet in staat blijkt eigenlijk om een antwoord te geven op de vraag wat het CDA vindt van de instabiliteit die er is. U ontkent het. U stelt eigenlijk het is een prachtig huis en het staat er nog. Maar volgens mij begint de fundering te rotten en hebben we geen drie maanden de tijd om af te wachten tot alles op tafel ligt en moeten we keuzes maken. En ik verwijt het het CDA echt dat u daar geen enkele rol in wilt spelen.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dat is geen vraag voorzitter.

De voorzitter: Duidelijk. Mijnheer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Er liggen 152 pagina's aan feitenrelaas voor ons. Er staan 25 klappers/ordners met aanvullende documenten ter onderbouwing. De leider van het CDA is opgestapt, uit het College, met als één van de redenen ik ben de leider van het CDA en dat is één van de redenen om mijn verantwoordelijkheid te nemen. Met al die informatie die nu tot ons is gekomen, mogelijk zelfs meer dan de Gedeputeerden hadden op het moment dat ze opstapten, is de

vraag aan u heeft u het vermoeden dat we nu meer informatie al boven tafel hebben dan waarop de Gedeputeerden hun oordeel hebben geveld.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dat weet ik niet voorzitter. Daar kan ik niet over oordelen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Het niet oordelen, voorzitter, zoals de fractieleider van het CDA op dit moment doet dat is een houding die eigenlijk door dit hele dossier heen lijkt te hangen want er is een oud-Gedeputeerde van het CDA die deze hele casus in brand heeft gestoken. De Gedeputeerden hebben hun conclusies al getrokken en telkens lijkt het of mede-CDA'ers alleen maar zeggen daar is iets fout gegaan, dat stukje is fout maar ik durf niet naar het grotere geheel te kijken om eventueel daaraan ook kritiek te leveren om kritisch te kijken naar wat er mis is in deze Provincie en wat de rol van het CDA daarbinnen is. En in hoeverre bent u bereid om gewoon ook met de documenten die nu voorliggen met ons van gedachten te wisselen wat uw rol is in dit geheel?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik heb het nu al een aantal keren gezegd en ik ga het nog een keer herhalen. Het CDA heeft van het begin af aan gezegd dat alles wat fout is ook echt fout is en onacceptabel en als dat betekent dat wij onze controle-instrumenten, systemen, moeten aanpassen op welke wijze dan ook om beter inzicht te krijgen in hoe subsidiestromen lopen, hoe die beoordeeld worden, op welke wijze wij een governance wel of niet kunnen toetsen van een bedrijf, dan is dat ook een vraag die bij ons speelt. Heb ik daar een panklaar antwoord op? Dat heb ik niet. Ik ga alleen op geen enkele wijze een oordeel vellen over wat er is gebeurd in wiens betrokkenheid en op welke wijze dat had kunnen gebeuren als wij niet alle feiten openbaar op tafel hebben liggen.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, tot slot. Begrijpt u het beeld dat ontstaat als alle fracties in dit huis wel op basis van de huidige documenten met elkaar de discussie aangaan, als er zelfs een fractie in haar eerste termijn een motie van wantrouwen onder het College, de positie van de Gouverneur, legt, met dermate verstrekkende gevolgen dus op basis van datgene wat er nu bekend is geworden, dat niet alleen voor ons in dit huis maar ook voor iedereen daarbuiten het gevoel ontstaat dat het CDA geen oordeel wil vellen?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat is niet zo. Ik heb heel duidelijk gezegd op het moment dat al die info er is, inclusief analyse van de controller, openbaar en wel, dan gaan wij dat debat ten volle met u aan en alles wat fout is, is fout en zal ik op geen enkele wijze verdedigen. Dat heb ik een aantal keren gezegd. Dat blijf ik herhalen. Dat doen wij niet. Daar ga ik het bij laten.

De voorzitter: Het blijft een herhaling van zetten Mijnheer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dat is waar.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg. Ik geloof dat het de vijfde interruptie was.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, het is vaak maar we komen niet zo heel veel verder. Dus vandaar ook een andere vraag. Gelooft mevrouw Werrij in toeval?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik zou graag een toelichting willen van de heer Van Caldenberg op die vraag.

De heer Van Caldenberg (SP): Gelooft mevrouw Werrij in toeval. Dat is de vraag.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dan vraag ik hem nog een keer. Vanwaar de relevantie van de vraag?

De heer Van Caldenberg (SP): Omdat het eigenlijk u allemaal lijkt te overkomen alsof u er geen enkele betrokkenheid bij heeft. Alsof het CDA zeg maar een soort van niet de afgelopen 100 jaar in deze Provincie bestuurd heeft. Alsof uw fractie niet uw eigen verkiezingsprogramma heeft geschreven. Alsof niet uw eigen Gedeputeerden zijn opgestapt. Alsof uw voorzitter geen enkele relatie heeft met mevrouw Werrij. Gelooft u dat alles wat hier in dit huis gebeurt gebaseerd is op de voorzienigheid?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, hoe wij ons tot elkaar verhouden, of wij een verkiezingsprogramma uitdragen of niet, of onze Gedeputeerden of oud-Gedeputeerden onderdeel hebben uitgemaakt van een College en wanneer dan ook, mag niet ten grondslag liggen aan de vraag of er foutief gehandeld is. En nogmaals, eerst de feiten en dan het oordeel.

De heer Van Caldenberg (SP): Dan ga ik mijn vraag herhalen, want ik heb hem uitgelegd. Gelooft mevrouw Werrij in toeval?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Oké.

De voorzitter: Mevrouw Fischer-Otten. Mevrouw Werrij, blijft u even staan. Mevrouw Fischer-Otten had nog een vraag dacht ik.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja mevrouw Werrij. In ieder geval een extraparlementair College daar staan wij ook voor en blijven wij ook voor staan, maar dan, het is al vaker gezegd, u hebt toch wel wat gelezen. En als u dan zegt veroordelen dat doen wij niet, maar een oordeel geven over datgene wat u tot nu toe gezien hebt dat zou toch moeten kunnen lijkt me.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, onze fractie heeft de afweging gemaakt om het oordeel pas te vellen op het moment dat alle informatie boven tafel is.

De voorzitter: Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dan gooit dus de belangrijkste partij waar het eigenlijk hier over gaat, want twee CDA'ers zijn opgestapt, eigenlijk een beetje mistpoeder nog door de omgeving en zegt wij zeggen pas wat we ervan denken als we echt alles gehad hebben. Dan ben ik bang dat het CDA misschien de trein gemist heeft. Maar goed, dat is dan misschien mijn gedachte. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mevrouw Fischer.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, in reactie daarop. Het CDA staat voor een zorgvuldige waarheidsvinding, niets meer en niets minder dan dat.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u. Voorzitter, ik heb een vraag aan mevrouw Werrij. Wij hebben een feitenrelaas. We hebben een tijdlijn gekregen. Wat is volgens mevrouw Werrij het moment geweest om een melding te doen van de mogelijke schending van de integriteit. Op welk moment had dat volgens mevrouw Werrij moeten plaatsvinden?

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat is echt niet aan mij om daarover te oordelen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik vraag het aan u.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ik weet niet wat er allemaal besproken is. Het is toch niet aan mij om te oordelen op basis van…

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Op basis van…

De voorzitter: Mevrouw Plusquin niet door elkaar.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké. Ik wil hem wel toelichten.

De voorzitter: Mevrouw Werrij was bezig en laat mevrouw Werrij even haar zin afmaken en dan kunt u weer een vraag stellen. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Het is simpelweg niet aan mij om te beoordelen op basis van de regels die ik zie waarin staat dat er een rondje langs de velden is gemaakt. Ik weet niet wat er besproken is. Dus ik kan onmogelijk beoordelen of er op welk moment dan ook een melding integriteit had moeten plaatsvinden. Ik weet het niet.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Heeft u het feitenrelaas of de tijdslijn gelezen?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja hoor.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): En u kunt daarop niet zeggen wanneer volgens u een melding had moeten gemaakt worden van mogelijke schending integriteit? Vindt u dat we nog meer hadden kunnen wachten?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik kan niet beoordelen op basis van het feitenrelaas op welk moment dat de Gouverneur een integriteitsmelding had moeten doen. Dat is aan de Gouverneur. Dat is niet aan mij. Die integriteitsmelding heeft plaatsgevonden. Ik weet niet waarom dat op dat moment is gebeurd. Dat zeg ik dan via de voorzitter aan de Gouverneur. Kan hij daar antwoord op geven? Want hij is de enige die op die vraag een antwoord kan geven. Dat kan ik niet.

De voorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Vindt u dat het voorbehouden is aan de Gouverneur om die melding te doen of had ook één van de zittende Gedeputeerden die melding kunnen doen op het moment dat ze kennis kregen van dit verhaal.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik vind dit een suggestieve vraag waar ik echt geen antwoord op ga geven.

De voorzitter: Dat is duidelijk.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat begrijp ik niet. Het is gewoon een vraag.

De voorzitter: Nee, maar mevrouw Werrij gaat over het antwoord.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Het is geen vraag. U vraagt aan mij een oordeel van de Collegeleden over wat er gebeurd is in de GS-vergadering. Daar kan ik niet intreden. Dus ik ga daar ook geen antwoord op geven.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat is helder.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Werrij, u sprak net de woorden uit, ik heb ze even groot opgeschreven, zorgvuldige waarheidsvinding. Ik vind dat een hele mooie term, maar zegt u dat vanuit de fractie nu of zegt u dat vanuit het bestuur of zegt u dat vanuit de Gedeputeerde Staten, want in mijn beleving schuift u het verkiezingsprogramma af op het bestuur, heeft u daar dus schijnbaar als fractie geen zorgvuldige waarheidsvinding getoetst, maar u heeft het wel ondersteund.

De voorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, hoe iedere partij het schrijven van een programma en de goedkeuring daarvan organiseert is aan ieders partij. Onze fractie heeft niet zelf het verkiezingsprogramma geschreven. Het is een verantwoordelijkheid van de partij.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dat is hetzelfde antwoord als zonet maar in die zorgvuldige waarheidsvinding kan ik mij voorstellen dat u dat programma uitdraagt, maar in uw verantwoordelijkheid als fractievoorzitter zult u het programma tot u dienen te nemen en ik denk toch dat u dan aanvullende vragen stelt of is het zo binnen het CDA dat het bestuur bepaalt en de fractie volgt maar als kuddedier?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, met alle respect, wij hebben 49 entiteiten opgenomen in ons programma. Wij doen als leden een inhoudelijke toetsing op het programma of wij vinden dat het programma past bij onze waarden en normen et cetera. Het programma suggereert op geen enkele manier dat er fout wordt gehandeld door de Statenleden op basis van een programma.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik vind uw antwoord nogal onduidelijk. Als laatste voorzitter, is bij u dan nooit de vraag door middel van het lezen van het programma van uw CDA opgekomen dat u een aanvullende vraag zou hebben gesteld naar aanleiding van de vermelde bedrijven in het programma en waarom ze vermeld zijn?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik begrijp het echt niet. In een verkiezingsprogramma stel je je idealen vast op basis van bedrijven, van stichtingen, van ideeën die je aanhangt, vanuit je waarden en normen. Wij doen een inhoudelijke toetsing. Vinden wij dat partijen goed werk doen en als daar ten principale het antwoord ja op is, is dat prima. Dat staat los van de vraag of in die organisatie iemand werkzaam is geweest die al dan niet, moet blijken dadelijk, niet integer heeft gehandeld. Dat kon ik toch ook op dat moment op geen enkele mogelijkheid beoordelen. Daar was geen enkele aanleiding toe.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nee, maar…

De voorzitter: Ogenblik, niet door elkaar.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Sorry voorzitter, dat was mijn vraag niet mevrouw Werrij. Mijn vraag aan u was heeft u of uw fractiegenoten naar aanleiding van het programma, wat u dan zegt dat heeft het bestuur geschreven, aanvullende vragen gesteld naar aanleiding van de inhoud? Dat was mijn concrete vraag en ik hoef alleen maar van u te vernemen ja of nee.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, wij hebben in de ledenvergadering een volledige inhoudelijke behandeling van het programma gehad. Er zijn ongetwijfeld vragen de revue gepasseerd. Dat kan ik mij echt niet herinneren. Dat is ruim twee-en-een-half jaar geleden. Maar laat ik het zo zeggen. Ik heb geen enkele aanleiding gehad om over welke instantie, bedrijf of wat dan ook te denken dat er mogelijk niet integer handelen achter zit en dus hoef ik ook die vraag niet te stellen.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dus het antwoord was nee.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Het antwoord was precies zoals ik hem nu heb gegeven.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Mevrouw Werrij, wij hebben het nu natuurlijk ook over de affaire Vrehen. Wat mij opvalt is wij hebben de afgelopen tijden vaker incidenten gehad en bij hoeveel incidenten is er sprake van een patroon?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dat is maar de vraag welke incidenten en welke patronen en wat daar al dan niet al over is bewezen wat mevrouw Jetten bedoelt.

De voorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Voorzitter, als ik kijk naar de afgelopen tijd dan hebben we de klusjesmannen gehad, we hebben Terraq gehad, Ruimte voor Ruimte hebben we gehad en nu de affaire Vrehen, en helaas elke keer, keer op keer, met CDA-bestuurders of ex-bestuurders. Dus mijn vraag aan mevrouw Werrij is of hier sprake is van een patroon en van een cultuur dat ook het CDA echt goed op onderzoek uit moet?

De voorzitter: Mevrouw Wetzels.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, als antwoord op mevrouw Jetten. Wij hebben met elkaar gesproken over het Zuidelijke Rekenkamerrapport inzake oud-politici. Dat was een rapport dat echt niet alleen maar over CDA'ers ging die werden ingehuurd. Absoluut niet. Als we het hebben over Terraq dan zijn we nu vier maanden verder. We hebben de bemensing van de enquête vanochtend vastgesteld. Daar is nog op geen enkele wijze gebleken wat de schuld is geweest. Dat moet nog allemaal maar aangetoond worden. En u kunt dan zeggen op basis van hetgeen in de krant heeft gestaan is er een patroon. Ja, dat is er op basis van wat er in de krant heeft gestaan, maar de feiten moeten wel nog bewezen worden.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké. Dank u wel, dan is mijn vraag beantwoord dat er sprake is van een patroon.

De voorzitter: Alstublieft mevrouw Jetten.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja, op basis van wat de krant schrijft.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen

De heer Thewissen (SVL): Dank u wel voorzitter ik heb nog wel een punt van orde. Volgens mij is het agendapunt de casus IKL. Dat klopt hè?

De voorzitter: Ja.

De heer Thewissen (SVL): Ik kan me niet aan de indruk onttrekken, en dat stoort mij nogal, dat wij hier het verkiezingsprogramma van het CDA zijn aan het veroordelen. Als dat op de agenda had

gestaan had ik mij anders voorbereid. Dus ik zou u willen vragen om het toch tot IKL te beperken hoe verleidelijk het voor sommige fracties ook is.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Thewissen. Mevrouw Werrij, u bent klaar?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenneskens van D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, wat is het beste voor Limburg? De vraag waar ik mijn betoog vorige week mee begon en eindigde kreeg deze week in ieder geval één duidelijk antwoord en dat was dit in ieder geval niet. En de afgelopen dagen, nachten eigenlijk, heb ik mij dikwijls afgevraagd wat vertel ik hier eigenlijk. Helpt het als ik opnieuw begin met wat is het beste voor Limburg. Maar het is de vraag en het is ook de enige vraag waar het uiteindelijk om gaat. En voorzitter, waar ieder Statenlid zich te midden van de 25 klappers inmiddels een ware Pieter Omtzigt waant en we ieder Collegelid dat zich niet alles acuut of correct herinnert de Rutte-doctrine verwijten, is er wel één belangrijk verschil. Dit is Maastricht en niet Den Haag en wij krijgen geen nieuwe verkiezingen, hoe groot de puinhoop die we vandaag met elkaar aanrichten ook wordt. Wij zullen het hier nog twee jaar met elkaar moeten doen mensen en dus is de vraag aan ons allemaal, waarde collega's, niet langer alleen wat is het beste voor Limburg maar vooral waar beginnen wij mee vandaag. Voorzitter, wij spreken vandaag over IKL maar eigenlijk over bestuurder Vrehen, nadrukkelijk niet over de organisatie die veel goeds doet voor het groen en waar vrijwilligers en medewerkers zich met hart en ziel vol trots voor zouden moeten kunnen inzetten. Dit gaat over een bestuur en een bestuur die samen een cultuur hebben gevormd waarin telkens opnieuw randvoorwaarden zijn geschapen die dit actief mogelijk hebben gemaakt waaruit een ongebreidelde hoeveelheid aan opdrachten, subsidies, samenwerkingen verdeeld over ongeveer 28 entiteiten is ontstaan. Dat gaat ten koste van groen en het zorgt ervoor dat de Provincie er niet voor de Limburger is. Dat is geen ontstane politieke situatie. Dat is een gevolg van keuzes, waarbij niet alleen de recht- of doelmatigheid van subsidies maar vooral de maatschappelijke waarde, het vertrouwen en ons morele kompas ernstig te kort zijn gedaan.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Mevrouw Jenneskens zet aan tot denken met haar openingswoorden over wat willen we dan voor Limburg en haar statement was dit zeker niet. Daarna vroeg u eigenlijk hoe moeten we nu dan verder want die vraag stelde u aan ons allen. Dat is een duidelijke vraag, maar de wedervraag is dan natuurlijk wat is de positie van D66 daarin op dit moment want u stelt ons de vraag maar misschien is het handiger als we dan kunnen reflecteren met elkaar.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik heb die vorige week al beantwoord en dat is dat we een stabiel, daadkrachtig en integer bestuur nodig hebben en wat ons betreft zijn daar twee opties voor. Dat kan een extraparlementaire variant zijn maar dan moet de bemensing ingestoken zijn vanuit competenties, functieprofielen en vakgebieden ofwel het is de vorming van een al dan niet nieuw College.

De heer Kuntzelaers (PvdA): En dan bedoelt u een coalitie?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja sorry, een coalitie.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Een helder betoog. Wat is uw argumentatie achter dit zeker niet?

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik zou bijna denken dat dit een retorische vraag is, want we hebben behalve een inhoudelijk ingewikkelde casus volgens mij onszelf als politiek en hoe we ons verhouden tot elkaar ook in dit debat, in de namen die we noemen, in de manier waarop we ook zelf een bijdrage leveren aan het beschadigen van mensen, ook niet van de fraaiste kant laten zien. Dus dat is de ene kant en aan de andere kant komen we hier niet verder mee en ik snap best dat Pieter Omtzigt overwerkt raakt want ik vond het deze week ook heel erg frustrerend dat je vragen stelt en geen antwoorden krijgt. Dus als u het heeft over dit in ieder geval niet dan is dat niet op deze manier politiek voeren en niet iets in stand houden wat niet werkt en wat ik het aller- aller- allerliefste na deze week nooit meer zal meemaken is dat ik vragen stel en geen antwoord krijg.

De voorzitter: Mijnheer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dat is een mooi antwoord. Dank u.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens, gaat u verder.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, Gedeputeerde Koopmans omschreef het in zijn afscheidsverklaring treffend. Ook kan het niet anders zijn dan dat het vertrouwen van Provinciale Staten steeds moeilijker wordt. En dat is zo. Voorzitter, de feiten moeten op tafel en ook namens D66 dank voor het overzicht. We waarderen het en tegelijkertijd hebben we ook de beantwoording van de door ons gestelde vragen gezien en die waarderen wij absoluut niet, want hoewel het vertrouwen te herwinnen is, geeft dit College bij vragen om een oordeel, opvatting of de simpele vraag gebeurt het vaker dat er besluiten worden genomen over besteding van middelen aan bedrijven die nog niet bestaan geen antwoord, behalve dat alles na onderzoek moet blijken. Maar weet u dan niet wat u vindt of wilt u het ons eigenlijk gewoon niet zeggen? Want als het CBF vragen stelt en uiteindelijk acteert op het salaris van een bestuurder, kan het College dan volstaan met dat staat in onze subsidieverordening en wij houden ons aan de wet of kunt u toch reflecteren op hoe wenselijk u dit eigenlijk vindt, deze besteding van middelen van Limburg, zeker in relatie tot andere opdrachten in dit huis? Heeft niemand ooit opgemerkt dat het wellicht veel opdrachten waren naar dezelfde persoon of qua bedrijven en constructies ingewikkeld was? Ik verwacht niets minder dan een antwoord op die vragen, want als vertrekkend Gedeputeerden verklaren dat iets haaks staat op hun morele kompas of onwenselijk, onacceptabel en zelfs onoorbaar is en er onwenselijke verwevenheden blijken te bestaan is de vraag aan de rest van dit College toch echt hoe verenigt u uzelf hiermee? Welke richting wijst uw morele kompas uit? Vindt u dit onoorbaar? Wat wist u, wat vindt u en vooral hoe beoordeelt u uw eigen handelen als lid van dit College om dit te voorkomen? En iets van die reflectie had D66 graag gezien. En in plaats daarvan kregen wij een statement van de manier waarop u uw werk doet en dat volstaat niet, want dat is wat de Limburger van u mag verwachten. Maar wat is uw reactie nu gebleken is dat onze subsidie niet ten goede van de Limburger kwam?

De voorzitter: Mijnheer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel voorzitter. Voor de notulen, mevrouw Jenneskens namens D66 en de PVV zijn het hardgrondig met elkaar eens. De vervolgvraag die ik wel heb is, stelt u zich voor dat het College met die antwoorden nu dan wel komt met de eis en de verwachtingen die u en ik, uw fractie en onze fractie, samen hadden. Als het College daar nu wel mee komt, wat is dan uw standpunt?

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter dat is een goede vraag. We hebben vorige week al uitgesproken, en de heer Kuntzelaers verwoordde dat treffend, dit College is de facto gevallen met het opstappen van twee Gedeputeerden. De vraag is nu hoe komen we tot een stabiele nieuwe variant. Ik moet eerlijk zeggen, hoe zal ik dit nu goed uitleggen, dat de beantwoording van deze vragen mij heeft gesterkt in de gedachte die D66 al had en dat was dat dit niet stabiel is en dat het ook niet gaat helpen om de feiten op tafel te krijgen. Maar ik wil alsnog voor alle Limburgers gewoon een antwoord op deze vragen, want dit is het antwoord dat wij verdienen, niet alleen wij als Staten maar ook gewoon Limburgers en de vrijwilligers en de mensen die bij die organisatie werken.

De heer Claassen (PVV): Helder.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens, gaat u verder.

Mevrouw Jenneskens (D66): Het totale gebrek aan bereidheid hieraan heeft D66 gegriefd omdat het voelt alsof het er niet toe doet, alsof je op vecht tegen een kolos waarvan je het niet kunt winnen en het is een houding waarin macht niet om tegenmacht vraagt of hem in ieder geval niet medemogelijk maakt en dat is ongemakkelijk want waar ambtelijk tot middernacht werd gewerkt, waarvoor dank, deden deze Staten dat deze week ook. En dit Statenlidmaatschap is iets dat we doen naar eer en geweten, maar het is wel een nevenfunctie naast een baan en ook na de bestudering van al die feiten lijkt het voor D66 nog altijd alsof we meer niet zien dan wel. Hoe kunnen we het dan ooit beter doen? Hoe doorbreken we dan toch echt dit patroon? Want zowel Sigrid Kaag in onze campagne als de heer Koopmans stelt in zijn verklaring dat het tijd is voor nieuw leiderschap en ik snak daarnaar voorzitter want het is niet alleen nodig maar het moet ook niet meer te lang duren. Voorzitter, ten aanzien van de CdK is al veel gezegd. Naar aanleiding van het feitenrelaas vraagt D66 zich maar één ding af en dat is een duidelijk antwoord van de CdK. Wat is hier precies gebeurd? Bent u geïnformeerd door de heer Koopmans over de ernst en omvang van deze situatie, zo ja wanneer, en hoe verhoudt zich dat tot de informatiestroom, de organisatie en naar het College. En de vraag is eigenlijk heel simpel. Heeft u uw werk kunnen doen en heeft u dat dan naar uw eigen inzicht goed genoeg gedaan? Voorzitter, behalve vragen aan het College van GS is en blijft dit debat er boven alles een van Provinciale Staten met de grote opdracht om het nu eindelijk voor eens en altijd echt beter te doen en met het uitstappen van twee bestuurders verandert deze trein nog niet van spoor en terwijl de CdK op pad is gestuurd om te controleren of iedereen correct is ingecheckt en er niemand met zijn voetjes op de bank zit, eisen deze Staten op het perron steeds luidruchtiger verandering of in ieder geval een verklaring en telkens opnieuw gaat het fluitje en gaan de deuren precies voor onze neus dicht, omdat de wagonnetjes van VVD, Samen Voor Limburg en voorheen ook PVV toch achter die locomotief van het CDA aan blijven gaan. Moeten we nu echt wachten tot de trein van de verkiezingen in 2022 weer terugkeert? Blijven

we ondertussen stilstaan in onze boemel op station Maastricht of kunnen we nu al eens een keer kijken naar dat spoorboekje en wordt het niet eens tijd om van die ZSLM een TGV te maken? Gaan we eindelijk iets leren van al die ritjes over datzelfde spoor? Durven we behalve een aandeel in het probleem ook onze eigen rol in de oplossing ervan te zien of nemen we nog een zakje chips en blikje bier van de railcatering, kijken we wat uit het raam en zitten we de rit maar gewoon uit? Voorzitter, de vraag is en blijft boven alles, waarde collega's, niet langer alleen wat is hier het beste voor Limburg maar hij is vooral waar beginnen wij mee vandaag.

De voorzitter: Dank u mevrouw Jenneskens voor uw bijdrage. Dan nu het Forum voor Democratie dacht ik. Ja. Mijnheer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, het was een korte nacht. Dit is het pakket waar we het eigenlijk over hebben vandaag, het IKL, en daaraan gelieerde organisaties van de heer Vrehen. En ik zie heel veel collega's alvast een voorschot nemen op het debat dat we eigenlijk straks moeten gaan voeren en ook dat heeft mij ertoe gebracht om toch enige aanpassingen te maken in mijn voordracht hier. Gisteren en eigenlijk deze week en ook de vorige week was een gitzwarte week, druk, we hadden veel te doen en de puinhoop leek maar dieper en dieper te worden. Toch maakte mijn hart een klein sprongetje gisteren, want ik houd ervan om bij voordrachten hier toch enige filosofische of literaire zaken te betrekken en ik had een veelvoud van keuzes gisteren. Ga ik het hebben over Dante's zonden, de circles of hell, want er zijn een paar dingen zoals hebzucht en hoogmoed die hier heel mooi in passen? Ga ik het hebben over Plato's philosopher kings want die hebben we absoluut niet? Ga ik het hebben over de gifbeker van Socrates die helemaal leeg moet of ga ik het hebben over de dualiteit van Thorbecke? Daar kom ik later op terug in het tweede debat. Maar goed, vorige week hebben wij als FvD al gezegd wij stappen hieruit, wij zien het niet meer. Wij zien in dit College niet de oplossing voor het probleem dat voorligt en dat is de failliete bestuurscultuur. Vorige week gaven wij ook aan daar een motie voor te gaan indienen en wij zijn dan ook verheugd dat de PVV, na vorige week nog steun uit te spreken voor dit College voorlopig, zich nu bij ons aangesloten heeft en in ieder geval ervoor zorgt dat ook zij een integer bestuur willen en wij sluiten ons dan ook volledig aan bij die motie van de PVV want wij begrijpen als geen andere partij hoe moeilijk het is om eerlijk te kijken naar een College wat je zelf mee gevormd hebt, waar je zelf mee besloten hebt, wat je zelf hebt geformeerd, om eerlijk te zeggen jongens, dit College kan dit niet, dit College is hier niet voor gemaakt en dit College gaat onze problemen niet oplossen. Dat is zwaar. Dat is zwaar voor een partij die dit voor de eerste keer doet en het heel zonde vindt om dit ten onder te zien gaan, maar het is wel nodig en het is ook eerlijk naar de burger. Dan wil ik mij eventjes nog betrekken op het IKL, want dat is eigenlijk waar dit debat over gaat en alle gelieerde organisaties van Vrehen. Organisatiekunde is mij niet geheel vreemd en doorgaans is de strekking ook hoe meer bv's hoe meer voordeel je haalt en hoe minder transparant het hele construct wordt en met zestien bv's van de heer Vrehen gaat deze vlieger hier toch echt wel op. Vervolgens de tijdlijn over het informeren van PS. Dat is niet gebeurd totdat wij het artikel moesten lezen. Heel zonde. We hadden op zijn minst een kleine memo kunnen krijgen van jongens het gaat niet goed hier. En tussen de soep en de aardappelen door vertellen de mensen die op de hoogte zijn nog eventjes in een Collegevergadering dat er nog een aantal vragen van de NRC aan komen en daarmee is voorlopig de kous af totdat het helemaal ontploft. Hoe wij verder moeten willen wij heel graag over beschouwen in het volgende debat, want daar hebben wij ook wel een paar ideeën over. Wat ons betreft is dit extraparlementaire College namelijk een heel goed idee. Daar hebben we afgelopen week zondag in een publiek optreden nog aan gerefereerd. Er is zelden zoveel gewerkt met wisselende meerderheden, met

wisselende partijen. Dit extraparlementaire College werkt, het functioneert. Misschien niet met de partijen of de personen die daarin zitten maar het functioneert en daar zou de hele Staten blij mee moeten zijn. De macht heeft nog nooit zozeer in de Staten gelegen en daar komen we het volgende debat op terug voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Driessen. Dan geef ik nu het woord aan GroenLinks, mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ook GroenLinks wil het ambtelijk apparaat bedanken voor het harde werken wat ze ongetwijfeld gedaan hebben om alles zo snel boven tafel te krijgen en ook GroenLinks wil benadrukken dat het IKL een goede organisatie is die terecht subsidie krijgt. We spreken hier zoals het zich ernaar uit laat zien over een directeur-bestuurder die zaken heeft gedaan die niet door de beugel kunnen, niet het IKL. Laten we niet het kind met het badwater weggooien. Voorzitter, ik zal proberen in mijn bijdrage niet te veel in herhaling te vallen. Ik hoop dat me dat lukt want een heleboel dingen zijn natuurlijk al genoemd. Ik wil beginnen met het onderzoek van de concerncontroller. Dat is gericht op de rechtmatigheid van uitgaven. Je kunt alles keurig volgens de regeltjes doen, maar als je goed kijkt zie je een wirwar van opdrachten en kleine subsidies waaruit op zijn minst het vermoeden rijst dat hier sprake is van vriendendiensten en die indruk wordt bijvoorbeeld bevestigd doordat het bedrijf BosWerkt bv in het CDA-verkiezingsprogramma onmisbaar genoemd wordt. Een ander voorbeeld is een antwoord op onze vraag hoe de subsidie voor Bloemenlint tot stand is gekomen. Dan blijkt dat dit voorbereid is met ambtenaren voordat er een subsidie is ingediend. En bij GroenLinks roept dat antwoord nog andere vragen op, namelijk is er ook met andere organisaties vooroverleg gehad. En het nu gegeven antwoord wekt in ieder geval de schijn dat er slechts één organisatie is benaderd en die beschikking heeft ontvangen en die zit boven dat bedrag van onderhands beschikbaar gesteld. Ik zei het al, en ik vroeg het ook aan mevrouw Werrij van het CDA, als je al die opdrachten bij elkaar optelt dan lijkt er sprake te zijn van een patroon. Wederom een herhaling, hoeveel incidenten heb je nodig om te spreken van een patroon? En dat is de bestuurscultuur waar Limburg vanaf moet. Voorzitter, ten aanzien van de positie van onze Gouverneur, uit bijgevoegde tijdlijn blijkt dat de ingediende vragen op 11 maart door NRC op 16 maart al onderdeel van gesprek zijn geweest voorafgaand aan de Collegevergadering en in de Collegevergadering. In de tijdlijn wordt dit afgedaan als een mededeling terwijl, ook dat is al vaker genoemd, de betreffende ambtenaar het woord klusjesmannen in de mail zette. Dat is volgens GroenLinks een moment dat alle, alle, alle alarmbellen moeten gaan rinkelen en wij vragen ons dan ook af is er dan bij niemand, ook bij onze Gouverneur, een licht opgegaan dat het hier een voormalig collega betrof. Dat kan ik bijna niet geloven. De Gouverneur heeft vorige week bij hoog en bij laag beweerd dat hij de informatie over wie en welke bedrijven het betrof pas op 23 maart doorkreeg. Hier kunnen volgens GroenLinks dan twee dingen aan de hand zijn. Het hele College is naïef en heeft dus geen goed afgestelde antenne om politiek-bestuurlijke gevoelige items te herkennen of men heeft besloten om de beantwoording rustig zijn ambtelijke tempo te laten volgen. GroenLinks vindt beide opties ongeloofwaardig en op zijn minst forse inschattingsfouten. Er is door de Gouverneur niet proactief gehandeld en dat neemt GroenLinks hem kwalijk. Ik sla nu een deel over want dan vallen we echt te veel in herhaling. GroenLinks heeft nog een aantal vragen naar aanleiding van de beantwoording van zowel onze technische vragen als de vragen daarvoor. Wij vonden een deel van de vragen echt teleurstellend, vage antwoorden, verwijzen naar andere zaken. Dat belemmert ons in ons werk en dat werk is het controleren van de macht en dat willen wij goed doen. Bijvoorbeeld bij het salaris van de directeur van de genoemde landschapsorganisatie, dan verwijst het College dat dat

binnen de norm valt van de wet normering topinkomen en zegt dat het een interne aangelegenheid is. Maar het gaat natuurlijk om het beeld dat hier naar voren komt. Want als je kijkt naar de omzet en je vergelijkt dat met die andere verschillende klassenindelingen dan zou je zeggen bij de huidige omzet van deze organisatie dat dat in de laagste klasse zou vallen, zeker met een aanstelling van 0,7 fte. Dus dat zou betekenen dat de directeur absoluut geen recht heeft op het salaris dat hij kreeg. En GroenLinks vindt het stuitend dat er een e-mail bekend is geworden waarin de directeur-bestuurder aandringt op een hogere beloning dan hij al kreeg. In de ogen van GroenLinks is het maatschappelijk onaanvaardbaar en getuigt het van een graaiersmentaliteit die de belastingbetaler moet financieren. Is het College het met dit standpunt eens? Ik mocht wat langer hè. Op pagina 10, stap 4 en 5 van de analyse en conclusie komt weer die rechtmatigheid. Het betreft een juridische invalshoek en wederom, alles kan keurig volgens het boekje verlopen zijn terwijl er dan toch nog vragen zijn over de doelmatigheid en de vriendendiensten. Hoe wordt dat onderzocht? En een voorbeeld: Opdrachten onder de € 50.000 kunnen onderhands enkelvoudig aanbesteed worden. Een groot aantal aan de entiteiten betreffen nu net enkelvoudige onderhandse aanbestedingen. Tel je ze bij elkaar op dan kun je op zijn minst je afvragen of hier niet sprake is van een patroon onder het kopje vriendendiensten temeer daar de algemeen directeur bij zaken van de MAA intern ook zijn twijfels heeft uitgesproken over de contractering. Ook daar vraagt GroenLinks zich af heb je in het voortraject slechts één geselecteerde organisatie gevraagd. De hamvraag is dan heeft alleen deze bevoorrechte organisatie, in dit geval een van die entiteiten, @Nexus, hier van dit voorbereidingstraject gebruik kunnen maken of zijn ook andere partijen uitgenodigd, bijvoorbeeld op basis van een tender? En de analyse en conclusie van de concerncontroller gaat hier over een rechtmatigheidsonderzoek en wat GroenLinks betreft geeft dat een te beperkte invalshoek. Mijn vraag aan het College is daarom wij willen een ruimere invalshoek. Is het College bereid deze invalshoek te verruimen? Ik ben bijna klaar voorzitter. Tot slot, in navolging van het opiniestuk in de Limburger van gisteren van Ondernemend Limburg zijn we het ermee eens dat politieke impasses op dit moment geen slepende zaken mogen worden omdat het Limburg verlamt. GroenLinks interpreteert deze brief dan ook als een oproep om snel een einde te maken aan deze puinhoop, schoon schip te maken en met een nieuw bestuur voortvarend van start te gaan met als uitgangspunt stabiel, transparant en vernieuwend naar de toekomst toe. Ik zou bijna willen zeggen nu doorpakken. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Jetten. Dan geef ik nu het woord aan LOKAAL-LIMBURG, de heer Franssen. Mijnheer Franssen, aan u het woord.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Hier staan wij dan weer, een debat over verantwoording maar een aantal betrokkenen zijn niet aanwezig of er lopen onderzoeken naar. LOKAAL-LIMBURG koos bewust voor een extern parlementair onderzoek omdat wij voor waarheidsvinding staan en geen intern onderzoek in de affaire Koopmans. Vorige week sloot ik af met het vertrouwen in een positieve grondhouding van zowel Collegeleden, PS-leden, ambtenaren en overige betrokkenen om de onderste steen boven te krijgen en dat vertrouwen is er nog steeds, maar dan zullen er wel maatregelen genomen dienen te worden en deze maatregelen laten wij afhangen van hetgeen uit de onderzoeken zal blijken. Maar laten wij ook een aantal hoofdrolspelers benoemen in wat wij nu de affaire Vrehen benoemen of is. Ten eerste de heer Vrehen zelf, een ex-deputé van CDA-huize welk door de vriendenrepubliek en/of de klusjesmannenaffaire leuke baantjes kreeg toegeschoven met een ruime of zeer ruime vergoeding. Onze vraag in deze is wie droeg deze persoon telkens aan, op wiens voordracht, en dat hadden wij gaarne vermeld bij de verschillende functies, dit is hetgeen ik vraag, en op welke manier werd zijn integriteit getoetst? Ten tweede de raad

van toezicht onder voorzitterschap van een CDA-burgemeester die als ex-voorzitter van het CDA-Limburg precies weet hoe de lijnen lopen, die tekent een zogenaamde onkostenvergoeding al jarenlang, was schijnbaar op de hoogte van het aantal ondernemingen van de heer Vrehen en heeft nog recentelijk een goedkeuring gegeven voor wederom een salarisvergoeding of -verhoging, die het presteerde om een onderzoek te gelasten onder voorzitterschap waar wederom een CDA'er opdook. Wij vragen ons af hoe denken deze personen? Hoe durft men? Waar is hun moraliteit en waar is wederom de rol van onze Gouverneur? Zijn in de functioneringsgesprekken de nevenbanen van deze burgemeester ooit besproken en heeft hij er toelichting op gegeven?

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik heb even een punt van orde op iets wat ik ingewikkeld vind. Volgens mij legt de CdK geen verantwoording af aan Provinciale Staten over zijn rol ten aanzien van burgemeesters en ik vroeg mij eigenlijk ook daarbij af ik begrijp de noodzaak om namen te noemen en tegelijkertijd voelt het, en dat hebben we ook besproken in het Presidium, niet correct om mensen die hier niet aanwezig zijn zomaar aan de haren deze Statenzaal in te trekken. Dus ik vroeg mij af of de heer Franssen even wil heroverwegen, één, in hoeverre hij de CdK hierin ter verantwoording kan roepen en, twee, of het nodig is om mensen die hier niet aanwezig zijn, die niet kunnen antwoorden op onze vragen, op deze manier te portretteren?

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik zal direct met uw laatste vraag beginnen. In mijn beleving heb ik totaal geen namen benoemd, alleen een functie als u goed geluisterd heeft. Dus ik snap uw opmerking in deze niet. De functie is benoemd maar de naam niet. Dus ik snap uw opmerking niet.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, volgens mij is het iedereen duidelijk waar het om gaat. Diegene is hier niet aanwezig. We hebben hier afspraken over gemaakt in het Presidium.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dan nogmaals de afspraak is gemaakt er zouden geen namen benoemd worden. Dus dat heb ik niet gedaan. Ik heb alleen de functie benoemd. Dus ik heb me heel nadrukkelijk aan de afspraak gehouden.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja voorzitter, dit is volgens mij precies het probleem waar we op dit moment mee te maken hebben, namelijk dat die bestuurscultuur, dat netwerk, volgens mij toch veel groter is mijnheer Franssen dan datgene wat we hier in de zaal aantreffen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Als u dit als een vraag beschouwt dan snap ik de vraag niet. Volgens mij is het alleen een stelling. Uw stelling zal ik in feite meenemen en beluisteren maar ik zal er geen commentaar op geven. Het is uw stelling. Ten derde, als wij de gevraagde stukken lezen dan kunnen wij alleen maar concluderen dat er een cultuur heerst die niet overeenkomt met de cultuur die wij als LOKAAL-LIMBURG voor ogen hebben, namelijk van toedekken, en LOKAAL-LIMBURG staat net voor openheid. Er dient een verbreding plaats te vinden in een onderzoek naar de lijnen tussen bestuur, directie, ambtenaren, externe inhuur en onder meer het verstrekken van subsidies, want hoe kan het dat op 11 maart de betreffende vragen bij de ambtenaren bekend zijn en er

schijnbaar vijf dagen overheen gaan totdat de Gouverneur op de hoogte wordt gesteld of er weet van krijgt en dat is op 16 maart. Het feitenrelaas meldt dat om negen uur die dag de Gouverneur door de directeur op de hoogte is gesteld van de door de pers gestelde vragen. De vraag is: is dit door de Gouverneur ook gemeld in de Collegevergadering? Zijn die deputés in diezelfde vergadering ook geïnformeerd? Zo nee, waarom niet? Om 13.00 uur gaf portefeuillehouder Koopmans in het afsluitend rondje aan dat er persvragen zijn. Hebben de deputés naar aanleiding daarvan nadere verhelderende vragen gesteld? Is de boodschap, toen door Koopmans gedaan, wel op de explosiviteit van de materie goed ingeschat? Tussen 16 maart en 25 maart is er geen actie door de Gouverneur uitgezet. Is deze conclusie juist? En het verbaast ons dat in die negen dagen zelfs het Presidium niet is geïnformeerd. Waarom is het Presidium niet geïnformeerd? Voorzitter, ten vierde vinden we het betreurenswaardig dat uit de stukken blijkt dat men een gedeelte van de antwoorden al zeker dit weekend had kunnen aanleveren. Waarom wordt er niet direct en eerder openheid naar Provinciale Staten gegeven? Schijnbaar was er op 12 maart al een uitdraai beschikbaar en op 16 maart een samengevoegd overzicht gesorteerd op naam en aanvrager. Waarom wordt dat dan zolang achtergehouden? Het kan natuurlijk toch ook zo zijn dat gestapeld informatie wordt aangereikt en niet in één keer alles gelijktijdig en wij tot diep in de nacht alle stukken dienen te lezen. Verbazingwekkend. Verder merken wij op dat in de bijlages 8, 9, 10 en 11 veel namen zijn weggevallen. Dat komt het vertrouwen niet ten goede. Ten vijfde, is dit probleem alleen bij de Provincie of moeten wij dit gaan bezien in een breder kader? Immers ook landelijk spelen zulke zaken, denk aan de toeslagenaffaire. Dit zorgt voor een maatschappelijke ontwrichting. Hoe zit het bij de gerechtelijke macht? Door het niet correct weergeven of zelfs onwaarheden te vertellen in een vonnis, door een rechter bepaald in Maastricht, kun je dit probleem natuurlijk breder opvatten. Hoe integer zijn onze rechters en hoe zorgvuldig handelen deze? LOKAAL-LIMBURG heeft recentelijk een vonnis in handen gekregen en onderzocht waar de rechter duidelijke onwaarheden uitspreekt en onzorgvuldig heeft gehandeld. Maar wie treedt dan op en hoe wordt dit gecorrigeerd. De benadeelden kunnen alleen in hoger beroep met alle ergernissen en kosten door het onjuist handelen van een rechter.

De voorzitter: Mijnheer Franssen, we hebben het over het IKL-debat dacht ik en niet over de rechterlijke macht. Laten we het bij het onderwerp houden.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik ben wel nieuwsgierig geworden waar we het in hemelsnaam over hebben in deze bijdrage.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik snap uw opmerking mijnheer Kuntzelaers maar ik probeer zodoende, en daarvoor gaf ik ook al eigenlijk aan het is natuurlijk een maatschappelijk probleem en maatschappelijke ontwrichting. Wij zien hier dingen gebeuren maar wij belichten dat ook breder maatschappelijk. Vandaar dat ik het even aanhaalde.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter met alle respect, ik snap dat we heel kritisch op ons eigen bestuur zijn, dat is onze taak. Daarvoor zitten we hier met zijn allen. Dat zal ik dadelijk zelf ook zijn in de bijdrage die ik zal leveren, maar om kritiek te uiten op de rechterlijke macht zonder daarbij een casus aan te halen, zonder daarbij concreet te zeggen waar u het over heeft, dat vind ik wel een heftige aantijging tegen het complete systeem in Nederland. Kunt u dan specifiek zeggen over welke rechtszaak u het heeft? Want anders wordt het een vreemde show op deze manier.

De voorzitter: Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik zei zonet het vonnis is in onze handen, dus in handen van LOKAAL-LIMBURG. Dus wij kunnen alles onderbouwen. Vandaar dat we het ook hier over de bühne brengen. Ten zesde, waarom heeft men nu pas op 6 april het sonderende stuk inzake nieuwe beleidskaders benoemingen vastgesteld en niet direct actie ondernomen naar aanleiding van de relevante aanbevelingen uit het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer? En waarom werd of wordt niet altijd rechtmatigheid beoordeeld inzake het besluitvormingsproces, de aanbesteding rechterlijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de controle op naleving daarvan bij de subsidievaststelling. Voorzitter, als laatste, want ik had nog een aantal passages maar die zijn eigenlijk door collega's al opgevraagd. Dus die sla ik even over. Ik kan me voorstellen dat de voorzitter niet altijd alle informatie kan geven en misschien wil geven, maar wij willen toch nog wat nadere duiding hebben over een aantal zaken en wij zullen ook, hoe zal ik het zeggen de moties die nu al zijn aangekondigd zeker laten afhangen van bepaalde antwoorden van de Gouverneur en de deputés na de eerste termijn. Dus ik zou eigenlijk als laatste willen vragen, voorzitter, in de periode 2018 tot heden zijn er raadsleden geweest die melding hebben gedaan bij de Gouverneur en hoe zijn deze afgehandeld? Wat is daar de actie bijvoorbeeld in? Zijn er in de periode 2015-2020 verzoeken van wethouders geweest om een persoonlijk gesprek? Zo ja, ongeveer hoeveel en heeft u alle wethouders te woord gestaan die daarom verzocht hebben.

De voorzitter: Mijnheer Franssen, niet over de gemeenteraden op dit moment. We zitten in het IKL-debat. Ik wil het een beetje clean houden want anders spat het alle kanten uit. Dat is niet de bedoeling. Dus nogmaals. Ik verzoek u ook af te sluiten want de tijd is ruim overschreden.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Laat ik de laatste vraag dan stellen als u het over het IKL-debat heeft voorzitter. Hoe vaak heeft de voorzitter van het College in de periode 2015-2020 in privé gesproken met de heer Vrehen en hoe vaak in de hoedanigheid als CdK? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan is nu mevrouw Plusquin van de Partij voor de Dieren. Mevrouw Plusquin, aan u het woord.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, allereerst dank aan de inspreker van vanmorgen. Wij hebben waardering voor u en de duizenden andere vrijwilligers die geraakt zijn door deze affaire. U wilt met uw voeten in de klei staan in plaats van besmeurd te worden met modder. In ieder geval dank voor de bijdrage. Voorzitter, ik zou bijna zeggen gelukkig hebben we de foto's nog. We kunnen ons allemaal de foto's herinneren van glimlachende CDA-politici en bestuurders die prominent in beeld komen terwijl ze bomen planten waarmee een verkiezingscampagne indirect meegefinancierd wordt en daarmee verkiezingen beïnvloeden. Tekenend voor de belangenverstrengeling in het IKL-dossier. Ook op basis van de nu aangeleverde stukken zijn daarover conclusies te trekken. We zijn als Staten immers verkeerd ingelicht door de Gouverneur. Dat gevoel kunnen we niet van ons afschudden. Jokken mag en kan gewoonweg niet en de kern is dat vorige week ons door de CdK iets anders is verteld dan nu uit de 150 verzamelde pagina's blijkt. Een week geleden zei de CdK dat hij pas op 23 maart kennis kreeg van die Vrehen-kwestie en of dat 23 of 25 maart was, de CdK had eerder geen integriteitssignaal ontvangen. De waarheid ligt anders. Uit de antwoorden, uit de stukken, blijkt nu dat de persvraag en de mogelijke integriteitsschending de CdK al een week eerder ter ore kwam nog voor het Collegeoverleg. Op 16 maart licht de Provinciedirecteur de CdK hierover in. We willen hier opheldering over. Hoe kan het dat de Gouverneur zich dat vorige

week niet herinnerde? En daar blijft het wat de Partij voor de Dieren-fractie betreft niet bij. Waarom is er toen op de zestiende niet meteen een integriteitsonderzoek gestart? Waarom is er gewacht tot het niet meer anders kon, namelijk tot na de publicaties? En waarom zijn wij als Provinciale Staten, als controlerende volksvertegenwoordiging, niet actief en onmiddellijk ingelicht over deze integriteitsschending? Is er sprake van strafbare feiten? Daar komt dan bij dat de CdK twee dagen later een gesprek heeft met de voorzitter van de raad van toezicht van het IKL. Deze benoemde de heer Vrehen. Ten tijde van dat gesprek weet de CdK over de mogelijke integriteitsschending maar deze zou niet besproken zijn. En hoe kan het gebeuren dat de CdK dat in een persoonlijk overleg niet navraagt, dat er een enorme groene olifant in de kamer staat maar dat daar niet over wordt gesproken. Vindt de CdK dat hij zo zijn integriteitstaak voldoende behartigd heeft als hij dit nalaat? En dan de conformiteit met de wet normering topinkomens. In antwoord op vragen van de D66-fractie stelt GS dat die gewaarborgd zijn. Echter in maar liefst dertien verschillende rollen is de heer Vrehen financieel betrokken bij de Provincie Limburg. Daardoor verdiende hij alles bij elkaar meer dan de Balkenende-norm en deze wettelijke norm is ook van toepassing als iemand ingehuurd wordt door de Provincie buiten dienstbetrekking. En gelet op alle geldstromen die vanuit de Provincie naar de heer Vrehen gingen moet het College geweten hebben dat de heer Vrehen met die extra klusjes meer verdient dan de minister-president. Waarom is daar niet naar gehandeld, om het niet eens te hebben over de overschreden CBF-norm die in de beantwoording geeneens genoemd wordt maar waar het wel over ging. Opvallend is ook dat dit in 2019 juist een belemmering vormt voor een nieuwe klus. De nieuwe programmamanager van MAA vindt het geen goed idee om oud-politicus Vrehen opnieuw in te huren als omgevingsmanager bij MAA en vooral ook omdat een ex-Gedeputeerde niet geloofwaardig is als go between naar de omgeving, een besef dat erg laat is doorgedrongen. Twee jaar eerder zag de toenmalige Gedeputeerde geen probleem om een oud-politicus in te huren, een teken aan de integriteitswand. Vrehen was immers daarvoor al eerder ingehuurd door de Provincie met betrekking tot MAA, in dat geval voor het project proefdraaien. Had de toenmalige Gedeputeerde niet kunnen bevroeden dat het inhuren van oud-politici integriteitschendingen oplevert? En ook voor dit beleid is de huidige Gedeputeerde, en daarmee het hele College, verantwoordelijk. Ook bij de rest van het College of bij de Provinciedirectie trok niemand aan die alarmbel. Niemand kwam op het idee om de portefeuillehouder integriteit in te stellen. Zelfreflectie, deemoedigheid, het ontbreekt allemaal in de stukken. Voorzitter, wij hebben in de dossiers zwaarwegende vragen en enkele vaststellingen. Als daar vandaag geen bevredigende antwoorden op komen dan kan het niet anders dan gevolgen hebben voor het vertrouwen dat de Partij voor de Dieren in dit College kan hebben. En ik wil u vragen, voorzitter, kent u het sprookje van Hans Christian Andersen de keizer heeft geen kleren aan. Wat ons betreft heeft GS geen kleren aan. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u mevrouw Plusquin voor uw bijdrage. Dan is nu de PvdA, de heer Kuntzelaers aan het woord. Mijnheer Kuntzelaers, aan u het woord.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het schaduwbestuur. Want wat wij hier vandaag bespreken is groter dan het IKL of de casus IKL en de casus Vrehen die lijkt een soort van volgend hoofdstuk te zijn in de vriendenrepubliek. Althans in de eerste mail die hier intern wordt rondgestuurd nadat de vragen van de NRC zijn binnengekomen wordt die suggestie gedaan ambtelijk. Een schaduwbestuur van onze Provincie. Een schaduwbestuur van stichtingsverantwoordelijken van vaak CDA'ers en gefaciliteerd door dit pand, door het gouvernement, een web van verbonden bestuurders. Laat ik een voorbeeld noemen uit het relaas dat we toegestuurd gekregen hebben. De totstandkoming van het kader Limburgse land- en tuinbouw loont 2.0 uit 2016. De voormalig medewerker van

mijnheer Vrehen, de dan Gedeputeerde heer Mackus, gaat het nieuwe beleid voor landbouw maken en daarvoor wordt ingehuurd Imago bv, de voormalig werkgever van de heer Vrehen waar hij nog steeds mee verbonden is. De vraag is nog op welk moment het werkgeverschap daar van de heer Vrehen eindigde maar in ieder geval die verbanden waren er op dat moment zeker. En dat nieuwe beleid zorgt ervoor dat de stichtingen waar de heer Vrehen actief is maximaal worden gefaciliteerd. Tevens krijgt dat bedrijf daarna de opdracht om voor vele tienduizenden euro's de promotie van zowel het beleid als de desbetreffende bestuurder voort te zetten. En op die manier grijpen het IKL en de bv's om elkaar heen maar ook het bestuur hier in elkaar, niet op formele basis maar op een soort van informeel web van vertrouwen naar elkaar toe en op Radio 1 bij het programma Spraakmakers was gisteren een professor aan het woord en die zei dat doen die mensen met de volle overtuiging om het beste te doen voor hun omgeving, voor hun Provincie, zonder dat ze door hebben dat ze ethisch blind zijn geworden voor datgene wat ze doen. Het is een cultuur van een soort van netwerkcorruptie die ethische blindheid faciliteert met de volle overtuiging het goede te doen voor je provincie. En de vraag is hoeveel van dit soort constructies hebben we gefaciliteerd in dit huis? Hoeveel van dit soort casussen zullen naar boven komen als we uitgebreid onderzoek doen naar datgene wat hier zich afspeelt. Dan de positie van onze Gouverneur in dit geheel, de hoeder van de integriteit, vorige week uitgebreid ter sprake geweest. En laat ik daarover dit zeggen want in de afgelopen jaren heb ik gezien dat de procedures echt verbeterd zijn, dat er hard gewerkt is om de theoretische kennis te verdiepen en de knowhow te vergroten. En de capaciteit en de formele verbeteringen zijn daadwerkelijk aantoonbaar aanwezig, maar ondertussen gaan die integriteitsschendingen wel gewoon door. Dat netwerk wordt niet afgebroken. Het fundament waar betonrot in zit dat is niet aan de kritiek van de Gouverneur onderhevig, althans zo lijkt het. Er lijkt geen grip te zijn op deze cultuur en verandering lijkt daarmee ook niet gerealiseerd te worden. Wij kijken heel erg uit naar de reactie van de Gouverneur in deze eerste termijn want een statement zou hier zeker op zijn plaats zijn. Dan waarom dat het schaduwbestuur ook verder grijpt dan alleen dat landschapsbeheer waar we het eigenlijk bij IKL over hebben, maar dat we het ook zien bijvoorbeeld bij MAA, Maastricht-Aachen Airport. In het eerste betoog van de PVV werd daar al aan gerefereerd. Hoe kan het dan dat een omgevingsmanager of applicatiebouwer wordt aangesteld die eigenlijk bij het IKL landschapsbeheer doet en wat is dan de argumentatie van die onderhandse aanbesteding die daaraan ten grondslag ligt. Kunt u de argumenten daarvoor toelichten? Waarom werd die procedure op een gegeven moment stilgelegd door de nieuwe directeur en hoe kwalificeert mijnheer Vrehen met zijn bedrijf zich voor die daadwerkelijke opdrachtverstrekking op dat moment? Daar zouden we graag dan een toelichting op hebben. Dan een andere om die verstrengeling te zien die in dit pand heerst, hoe mensen opdrachten toegeworpen krijgen of hoe dat proces zich ontwart. Laat ik 2016 terugpakken. Dat is datzelfde moment dat dat Limburgse land- en tuinbouw loont wordt geschreven. En op dat moment wordt er hier in dit pand een discussie gevoerd over het wel of niet acceptabel vinden van de benoeming van de heer Vrehen als directeur van een landschapspark. Hier in de Staten staan wij over de integriteit van die bestuurder te discussiëren en of het wel of niet gepast is om hem een rol te geven. Dat is 2016 en daar komt een motie uit voort die oproept tot verbetering, die tot een cultuurverandering dwingt. En het mooie van die casus is dat mevrouw Brugman die mee ondertekent en ze is nu onderdeel van het bestuur. Toen waren we oppositie en coalitie en we trokken samen op om die verandering teweeg te brengen, net zoals de huidige Staten dat doet. Laat ik meteen zeggen dat oppositie en coalitie ook met elkaar kunnen samenwerken. Samen waren wij kritisch op die aanstelling van de heer Vrehen. Het was onacceptabel. En de Gouverneur had vanaf dat moment de alertheid moeten voelen en mevrouw Brugman had haar overtuiging mee door moeten nemen, ook moeten verdergaan met die overtuiging op het moment dat je in hotel Asteria gevraagd wordt door Hubert Mackus om een plekje

in het bestuur te krijgen, in een extraparlementair bestuur. Want op het moment dat je zelf op die manier benaderd wordt om een positie te krijgen door bestuurders die ook op andere manieren acteren door hun vrienden dichter bij zich te houden dat moet een moment van alertheid zijn. En als u dan de alertheid die u had toen u die motie onderschreef had meegenomen, dan was u alert geweest op dit soort casussen. Dan had u alerter gereageerd op IKL want op 16 maart werd u door de heer Koopmans geïnformeerd in het College, zij het in de zijlijn. En dat had een moment kunnen zijn dat u alerter werd. Op 19 maart werd de exit van de heer Vrehen bekendgemaakt en dat had een moment kunnen zijn waarop u alerter werd. Op 19 maart werd IKL besproken in de commissie en benoemde u dat er rondom de facturatie van IKL ook nog wel wat vertragingen waren. En op 22 maart is het artikel geschreven in de NRC en dan pas zegt u ik had alert moeten zijn. En als je op die manier omarmd wordt door het schaduwbestuur dan word je er zelf onderdeel van en het is aan ons allemaal om te zorgen dat wij kritisch blijven, ook als we onderdeel zijn van het bestuur. En ik had graag van alle Gedeputeerden, onafhankelijk van elkaar, een reactie op hoe zij hun eigen positie reflecteren in relatie tot opdrachten die verstrekt zijn aan de heer Vrehen maar ook of er zicht is op andere casussen waar u het gevoel heeft gekregen is dit gegund op basis van netwerk of is dit gegund op basis van competenties, want uiteindelijk zal die competentie de doorslag moeten geven. De redelijkheid moet daarin vooropstaan, de eerlijkheid, de transparantie en ik hoop dat u in uw eerste termijn daarop een goed gefundeerd antwoord kunt geven. Tot zover.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Kuntzelaers. Dan wil ik nog melden, want ik hoor nu allemaal zaken, dat wij een brief hebben binnengekregen van de ondernemingsraad van de Provincie Limburg waarin men zich toch zorgen maakt over de onheuse bejegeningen via de Statenleden en het noemen van ambtenaren die hier geen enkel weerwoord kunnen voeren en waar wij toch niet dan goed mee omgaan. Iedereen van u heeft die brief gekregen als het goed is. Die zit in uw mail. Daar kunt u notitie van nemen. En ik verzoek dan ook iedereen dat we daar goed mee oppassen dat we deze mensen niet schade toevoegen want dat hebben ze niet verdiend. Dat was het voordat we verder gaan met de vergadering. Mijnheer Thewissen van SVL.

De heer Thewissen (SVL): Spiegeltje, spiegeltje aan de wand, wie is het meest integer in Limburgland. Met de brief van de OR wij in ieder geval niet en daar moeten wij ons wat mij betreft heel erg voor schamen. Hier staan we dan, voorzitter, opnieuw, alweer over misbruik van belastinggeld en ook ten koste van goedwillende mensen, medewerkers en vrijwilligers van het IKL. Het is wat mij betreft niet meer dan logisch dat wij eerst deze IKL-casus bespreken voordat we überhaupt toekomen aan een politiek oordeel. Nu de feiten. Pas daarna de standpunten. Maar als we echt zuiver en integer willen handelen, en we hebben net een tik op onze vingers gehad, geheel terecht, moeten we eerst feiten afwachten voordat we mensen onder de bus gooien en niet nu het nieuwe normaal maken dat we mensen onder de bus gooien en daarna ons gaan afvragen of het wel juist is. Wat mij betreft is dat niet het nieuwe normaal en ik denk dat de OR het daarmee eens is. Eerst de feiten. Dan de politieke standpunten. Dat gezegd hebbende voorzitter, één van de vragen die onze fractie bezighoudt is hoe is het toch mogelijk dat we het zover laten komen, ik heb het andere collega’s ook al horen zeggen, gevolgd door de vraag wat kunnen we hier samen, GS, ambtelijk apparaat en PS aan doen om dit te voorkomen. Om die vragen te beantwoorden zullen we én terug moeten blikken én ook vooruitkijken. En kijken we terug dan kunnen we in de subsidieregisters lezen dat het vorige College, bestaande uit PvdA, VVD, CDA, D66 en SP IKL ook al subsidieerden en dat dit door het huidige College is voortgezet. We kunnen ook concluderen dat bij het bepalen en verstrekken van subsidies niet of in ieder geval onvoldoende gecontroleerd wordt wie de ontvangers van het belastinggeld zijn, hoe deze

zijn georganiseerd, hoe de geldstromen lopen, of er direct of indirect belangen en relaties zijn tussen de ontvangers van de subsidies en het College en PS, hetzij huidige of voormalige, en of deze juridisch, en nog veel belangrijker moreel en maatschappelijk, te verantwoorden zijn. Om hier inzicht in te krijgen hebben wij dan ook schriftelijke vragen ingediend na de termijn en we verwachten ook niet dat die nu beantwoord worden. Wat enorm zou helpen is als de meest basale werkprocessen en procedures op orde zouden zijn, iets waarvan wij als SVL in ieder geval verwachten dat dit standaard gebeurt, maar keer op keer blijkt dat we daar niet vanuit kunnen gaan. Het lijken open deuren en dat zouden ze wat ons betreft ook moeten zijn. Maar we stoten ons in dit huis keer op keer aan open deuren, zeer pijnlijk en totaal overbodig. Tegelijkertijd vragen wij ons daarbij af wat we als Provincie moeten, willen en kunnen controleren. Wat valt binnen onze bevoegdheden, taken en verantwoordelijkheden. Een gemakkelijke vraag waar niet zo een, twee, drie een antwoord op gegeven kan worden. 100% garantie dat er nooit iets gebeurt dat het daglicht niet kan verdragen kan, hoewel we het ook graag zouden willen, nooit iemand geven. We hebben echter wel de plicht om hier binnen onze mogelijkheden naar te streven. Voorzitter, heel veel vragen zijn voorafgaand aan dit debat al gesteld door andere fracties waarvoor heel veel dank, stuk voor stuk vragen waar we een heel duidelijk antwoord op dienen te krijgen willen we een weloverwogen keuze kunnen maken over wel of geen steun aan dit College. Zoals ook al door meerdere fracties aangegeven doe uw ambt eer aan, spreek de waarheid, hoe ongemakkelijk dan ook en doe het nu, want een tweede kans krijgt u daar misschien niet voor. Geen halve waarheden, geen gebrek aan herinneringen, geen antwoord op niet gestelde vragen. U heeft slechts één kans om met de billen bloot te gaan en dat is nu. Ik heb hier nog een aantal vragen maar die vind ik op dit moment niet zo relevant. Wij wachten de beantwoording van alle gestelde vragen van het College af. Wat ik wel nog even wil zeggen is dat ik enorm uitkijk naar het debat ten aanzien van het volgend agendapunt. Mocht dat er om wat voor reden dan ook niet komen, dan spreek ik mijn hoop uit dat wij met elkaar in dit gremium op hele korte termijn een debat gaan voeren over integriteit. Tot zover.

De voorzitter: Mijnheer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Mijnheer Thewissen, vorige week schaarde uw fractie zich achter het College, misschien vooralsnog, en ik probeerde eigenlijk uit uw betoog een beetje op te maken waar uw fractie nu staat, want u zegt wij willen eerst de feiten op tafel hebben voordat wij een politiek oordeel vellen. Is dat dan volgende week vrijdag, want dan zijn de stukken openbaar? Is dat 30 april dat het onderzoek is afgerond? Wanneer denkt uw fractie een oordeel wel te kunnen vellen over de toestand van het College.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter, mijnheer Driessen stelt mij een vraag en geeft zelf het antwoord op de vraag: Als de feiten boven tafel zijn.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): En mijn vervolgvraag was dus is dat 30 april, is dat vrijdag? Welke feiten wilt u hebben want de afronding van het onderzoek die komt 30 april. Volgende week zijn alle stukken openbaar. Wilt u zelf de stukken gelezen hebben? Mijn vraag is wat heeft u specifiek nodig om daar een oordeel over te kunnen vellen. We zien momenteel een motie liggen van de PVV en wij zijn toch wel heel benieuwd hoe Samen Voor Limburg daarin staat is en wat ervoor nodig is om daar een keuze in te maken.

De voorzitter: De heer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter, een hele terechte vraag van de heer Driessen. Laat het heel duidelijk zijn dat onze steun aan het College absoluut niet onvoorwaardelijk is. Absoluut niet. En als blijkt dat uit de feiten, en of dat 7 april of 30 april, liefst zoveel eerder als mogelijk, dat het College zaken heeft nagelaten die ze wel hadden moeten doen naar onze mening of zaken wel hebben gedaan om dingen te verbloemen of bewust de posities van onder andere de CdK of wie dan ook hebben ondermijnd, mogen ze wat ons betreft hun boeltje pakken, maar wij beschikken nu nog niet naar onze mening over onomstotelijk bewijs om daar nu zo'n uitspraak over te kunnen doen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Oké, dank u wel.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, mijnheer Thewissen, u zei in uw betoog nu is het moment om verantwoording af te leggen. Mijn vraag is was niet vorige week al het moment om verantwoording af te leggen voor het College?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter, dat is leuk, want zo ken ik de heer Van Caldenberg ook. Dat heb ik niet gezegd. Hij wil het graag horen. Wat ik gezegd heb is dat ik hoop dat het College de vragen naar waarheid beantwoordt. Dus dank u wel voor de vraag. Ik vind het absoluut zeer onlogisch dat überhaupt de vorige week die vraag voorlag. Dus ik ben blij dat we nu eerst het inhoudelijk debat voeren, alhoewel ik ook wel heel veel beschuldigingen heb gehoord zonder bewijs, en pas hierna een politieke duiding daaraan geven. Dus daar staan wij voor mijnheer Van Caldenberg.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, dank u wel. Wat vond u van de beantwoording van het College in het debat van vorige week?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Wat vond ik daarvan? Ik kan er van alles van vinden. Misschien als ik het College was geweest had ik helemaal geen antwoord gegeven, want wij vonden het moment nog niet rijp om al iemand voor de bus te gooien, maar u moet die vraag aan het College stellen. Ik hoop dat ik er ook de kans voor krijg om mijn visie daarop, over het debat van verleden week, met u te mogen delen op wat voor moment dan ook.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik kijk ernaar uit voorzitter. Toen de heer Thewissen samen met zijn collega's van Samen Voor Limburg gekozen werden in deze Staten maakten ze nog deel uit van de fractie van Forum voor Democratie en zij hebben zich daar om hen moverende redenen van

afgesplitst maar zij zeiden wel de uitgangspunten die staan nog steeds overeind en daar staan wij nog steeds achter. Het belangrijkste punt van Forum voor Democratie in de verkiezingscampagne, waarop u gekozen bent, was om een einde te maken aan het partijkartel. Nu zitten wij hier en nu ligt daar ik zou bijna zeggen het schoolvoorbeeld van het kartel op tafel. Staat u nog steeds achter datgene waarop u gekozen bent en het programma waarmee u hier bent gekomen?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Het antwoord daarop is volmondig ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Dank u.

De voorzitter: Mijnheer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Mijnheer Thewissen, ik schrok even van uw beantwoording net. U zegt als ik het College was geweest dan had ik misschien wel helemaal geen antwoord gegeven vorige week vrijdag. Is dat niet precies de cultuur waar we juist vanaf willen? Wij willen geïnformeerd worden. Wij willen actieve informatievoorziening. Wij willen transparantie in bestuur. Dat waren onze waarden die we hier in Limburg introduceerden of in ieder geval meebrachten toen we gekozen werden. Ik snap niet helemaal waarom dat u hier duidt van ik zou misschien helemaal geen antwoord gegeven hebben.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter, ik wil de heer Driessen en iedereen hier in dit huis oproepen om dit ambt eer aan te doen en als wij elkaar in een wedstrijdje ver plassen willen overschreeuwen en elkaar de maat nemen over integriteit, terwijl we zelf blijk geven, of laat ik het zo zeggen, totaal geen blijk geven in het debat vorige week om daarover te beschikken, dan zou ik die vragen misschien eerst aan mezelf stellen voordat ik ze aan het College stel. En nogmaals, ik sta hier het College niet te verdedigen. U vraagt naar mijn standpunt en van mijn fractie.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Helemaal goed voorzitter. Ik verbaas me eigenlijk een beetje. De heer Thewissen heeft het over de vragen die hij zichzelf stelt. We stonden hier vorige week en bij de aanvang van de vergadering werd er gesproken over de rol van de voorzitter. Ik wil het eigenlijk liever niet in herinnering roepen omdat ik het niet zo chique vind, maar ik hoor u hier net zeggen het is niet aan ons om mensen onder de trein te gooien en dat was toch het eerste wat uw fractie deed aan het begin van dit debat. Is dit voortschrijdend inzicht? Mag ik dat als hoopvolle conclusie dan noteren?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Ik ben zo blij dat u die vraag stelt en dat zou weleens pijnlijk kunnen worden voorzitter om de volgende redenen. Ik maak graag onderscheid tussen feiten, objectief

waarneembare feiten, en interpretaties en gedrag. Ik laat de uitspraak van mevrouw Jenneskens over iemand voor de bus gooien door middel van die interventie verleden week voor haar rekening. Wilt u mij helpen bij het beantwoorden van de vraag? Als ik aan u vraag het debat vorige week dat zou moeten gaan over de politiek ontstane situatie. Bent u het daarmee eens?

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik heb eerst een vraag aan de heer Thewissen gesteld. Misschien kan hij die gewoon even eerst beantwoorden.

De heer Thewissen (SVL): Maar ik heb uw hulp nodig om die vraag te beantwoorden en als u dat niet doet dan zal ik het zelf doen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Help uzelf.

De heer Thewissen (SVL): Volgens mij stond op het programma verleden week de ontstane politieke situatie. Die stond op het programma. Die had de toenmalige voorzitter prima kunnen voorzitten. Wat ik voorzag, en noem mij een groentje in dit huis, is dat heel veel partijen er van alles bij gingen halen waaronder het IKL-dossier. Ik zou het waarderen als u mij mijn verhaal laat afmaken.

Mevrouw Jenneskens (D66): Nee, voorzitter ik wil heel even interrumperen.

De heer Thewissen (SVL): Ik wil mijn verhaal afmaken voorzitter.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik wilde hier niet gaan wrijven in een vlek.

De heer Thewissen (SVL): U stelde een vraag mevrouw.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, dan denk ik dat het beter is dat de heer Thewissen hem niet beantwoordt als hij niet kan komen tot voortschrijdend inzicht, waar het om ging was dat ik niet wilde wrijven in een vlek, maar u heeft het hier over mensen niet onder de bus gooien. U heeft het hier over zorgvuldig handelen en dat deel ik want het is een basale vorm van fatsoen. Maar uw fractie was vorige week wel de eerste en het had u netjes gestaan als u ook daar even had gereflecteerd op uw handelen en had gezegd dat hadden ook wij anders kunnen doen door dat niet op die manier voor het oog van deze hele zaal te doen en verder lijkt het me verstandig als we daar niet op verdergaan. Daar hebben we nu genoeg over gezegd.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter, ik vind dit een hele interessante gang van zaken. Mevrouw Jenneskens stelt mij een vraag. Ik wil antwoord geven op de vraag. Ze voelt blijkbaar aan dat het antwoord haar niet zal bevallen en vervolgens ontslaat ze mij ervan om überhaupt haar vraag te beantwoorden. Ik neem mij de vrijheid om de vraag wel te beantwoorden en dan krijgt u ook antwoord op uw vraag. Wat ik net heb aangegeven is dat het agendapunt was politieke ontstane situatie. Wat ik voorzag is dat IKL er bij de haren bijgesleept zou worden. Wij weten allemaal dat gegeven het niveau van het debat verleden week de kans zeer groot was dat de persoon in kwestie aan het kruis genageld zou worden, gestenigd zou worden, van alles beschuldigd zou worden waar hij zich niet in die positie tegen kon verweren. Dat en geen enkele andere is voor ons de intentie geweest om op een

hele onbeholpen manier, daar heeft de fractievoorzitter vanmorgen ook in het Presidium zijn woorden aan gericht, de desbetreffende voorzitter maar ook dit hele huis voor die blamage te behoeden. Dat is het eerlijke en enige antwoord voorzitter. Dus dank voor de vraag, over integriteit gesproken.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Thewissen. Mijnheer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Als ik met mijnheer Thewissen even terug mag naar het stukje daarvoor. Waar ik nog een vraag over heb is: U geeft aan in uw betoog dat er nog één kans voor het College is, geef eindelijk eens eerlijk antwoord en neem positie in in plaats van we wachten op. Ik probeer dat te rijmen met het andere deel van het betoog van we wachten tot alles boven tafel is voordat we definitief een positie innemen. Maar u verwacht nu hier eerlijk antwoord op de vragen die u heeft, maar u zendt ook uit we wachten tot 30 april. Welke van de twee is het? Betekent het dat als het eerlijk antwoord volgens uw verwachtingenmanagement, zullen we maar zeggen, daar niet aan voldoet dat u dan vandaag stelling neemt of blijft u dan toch wachten tot 30 april?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Voorzitter, mijn fractiegenoten kennen mij als iemand die niet graag denkt in of/of. De heer Claassen stelt hier een vraag van het is of dat of het een. Ik geloof in en/en in dit geval. Wat ik net gepoogd heb te doen is het College op te roepen om de vragen die nu voorliggen naar volledige eerlijkheid te beantwoorden, de vragen die nu voorliggen die iedereen gesteld heeft. Vragen die nog niet gesteld zijn naar aanleiding van nieuwe feiten kunnen ze natuurlijk nog niet beantwoorden. Dus voor ons is het en/en. De vragen die nu voorliggen moeten gewoon compleet, transparant, eerlijk, hoe pijnlijk dan ook beantwoord worden. Dat is de oproep.

De voorzitter: Mijnheer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, voorzitter. Maar u zegt ze hebben één kans en dan is het niet en/en, want als vandaag de kans volgens uw perspectief verkeken is dan kun je toch niet meer wachten tot 30 april.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Dank u wel voorzitter. Ik heb het over de vragen op dit moment. Wat ik daarmee bedoelde, en ik hoop echt dat de Collegeleden, en volgens mij hebben meerdere mensen dat wat ons betreft terecht aangehaald, leren van het verloop naar het besluit tot een parlementaire enquête. Eén van de redenen was dat wij heel veel vragen gesteld hebben, en met wij bedoel ik ons allemaal, en dat wij antwoorden kregen waar bij ons allemaal het gevoel overbleef dat niet alle vragen naar eer en geweten en volledig en eerlijk beantwoord werden. Dat is voor mij de oproep om te zeggen u heeft deze kans nu. U heeft een motie aangekondigd. Zo zie ik dat dus ook in de zin van geef nu in ieder geval de kans aan ons allemaal om te kijken op basis van de antwoorden of we die motie al dan niet ondersteunen. Dat is wat ik daarmee heb willen zeggen.

De heer Claassen (PVV): Vandaag?

De heer Thewissen (SVL): Vandaag.

De voorzitter: Dank u mijnheer Claassen. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Via de voorzitter aan de heer Thewissen. De heer Thewissen geeft aan dat er op dit moment onvoldoende ligt om het College weg te sturen zal ik maar zeggen. Maar ik wil graag van de heer Thewissen weten waar er op dit moment nog voldoende zit voor uw onderbouwing waarom u het College op dit moment nog wilt te laten zitten. Waar heeft u het gevonden in de stukken waar u voldoende vertrouwen uit kunt halen om door te gaan op dit moment met het College?

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Dat is een interessante vraag en dit vind ik dus een voorbeeld waar ik mij net tegen afzet van u bent schuldig totdat het tegendeel bewezen is. Dat is het antwoord op de vraag voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Thewissen. Bedankt voor uw inbreng. U staat op de lijst mijnheer Van Caldenberg. Niet dat u denkt ik ben u vergeten. Dat was de bedoeling niet. Aan u het woord.

De heer Van Caldenberg (SP): Toeval. Toeval is God voor hen die niet in God geloven sprak de Gouverneur vorige week. Beste collega's, ik vind het lastig voor te stellen dat al dat gesjoemel van de afgelopen weken wat aan de oppervlakte is gekomen God's wil is geweest. Dat is geen toeval. Er is sprake van een verziekte bestuurscultuur, waarbij partijpolitiek en eigenbelang op ongeoorloofde wijze met elkaar verweven zijn geraakt. Ingehuurde klusjesmannen werden ingezet om het vuile politieke werk te doen, om politieke doelen te bereiken en als het aan de oppervlakte komt trekt men de handen ervan af en wast men zich de handen in onschuld.

De voorzitter: Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (SVL): Ja dank u wel voorzitter. Toeval, een fantastisch woord. Ik vraag mij af of wij vanaf dit moment als de heer Van Caldenberg waar het hem uitkomt het woord toeval gebruikt wij hem er ook op mogen wijzen dat hij er niet in gelooft.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, ik geloof er niet in en u mag mij erop wijzen maar ik gebruik het niet zo vaak.

De heer Thewissen (SVL): Waarvan akte. Dank u wel.

De heer Van Caldenberg (SP): Graag gedaan, mijnheer Thewissen. Kijk, ik gebruik het woord toeval niet zo vaak. Dus die kans gaat u ook niet zo vaak krijgen. Ingehuurde klusjesmannen worden ingezet om het vuile werk te doen om politieke doelen te bereiken en als het dan aan de oppervlakte komt trekt men de handen ervan af en wast men de handen in onschuld, een manier van werken door de jarenlange machtspolitiek van het CDA in Limburg die daarmee genormaliseerd is in dit Provinciehuis.

De aard en de omvang van de affaire Vrehen zijn weerzinwekkend en het gebrek aan zelfreflectie bij het CDA is stuitend. De Gouverneur sprak vorige week erover dat de affaire Vrehen niet het laatste schandaal zou zijn dat in Limburg naar boven zou komen omdat er nu vragen gesteld zouden worden die niet eerder gesteld waren. Deze vorm van indekken voor wat nog komen gaat is natuurlijk volstrekte onzin, alsof Provinciale Staten de afgelopen tien jaar geen vragen gesteld heeft over de integriteit van oud-Gedeputeerde Vrehen, alsof we de afgelopen jaren geen debatten hebben gevoerd over integriteit met elkaar. Het tegendeel beste collega's is waar en wij wisten van al die integriteitrisico's die daaraan kliefden, maar steeds sprak de Gouverneur zalvende woorden en zag eigenlijk geen onoverkomelijke problemen. Soms zelfs zei hij ik zou het zo weer doen. Er is genoeg gewaarschuwd door de Staten. Er zijn genoeg vragen gesteld. Maar er is door de Gouverneur onvoldoende actie op ondernomen. Kijkend naar het feitenrelaas van deze week dat verscheen, blijkt dat de Gouverneur wederom niet de hoeder van de integriteit is gebleken die opgewassen was tegen de zittende macht. Zijn gezag is weg. Vorige week vroegen wij vriendelijk verlos ons, verlos uzelf en stap op. Het feitenrelaas van deze week was dan ook niets anders dan de kroniek van de aangekondigde dood, zeker nu ook nog blijkt dat u niet vorige week de hele waarheid heeft verteld. We kunnen nu niet anders dan artikel 61b van de Provinciewet in gang zetten en we constateren dat de twijfelaars van de PVV van vorige week daar inmiddels ook van overtuigd zijn. Maar beste collega's, wij hadden de Gouverneur deze lijdensweg graag bespaard. Op papier heeft Limburg het beste integriteitsbeleid. In de praktijk stapelen we schandaal op schandaal. Integriteit kun je niet vatten in alleen regels, maar vooral gaat het over houding van de overheid, haar vertegenwoordigers naar de burger. En dat brengt ons bij de vraag in wat voor land leven wij. Aan wiens kant staat de overheid eigenlijk? Hoe gaat in een rechtsstaat een overheid met zijn burgers om en met zijn volksvertegenwoordigers? In de toeslagenaffaire in Den Haag heeft mijn SP-collega Renske Leijten, samen met Pieter Omtzigt van het CDA gestreden tegen een overheid die onschuldige burgers vermorzelde doordat bij het toepassen van regels de menselijke maat verdween. Onschuldige burgers werden bij het verkeerd invullen van formulieren direct aangewezen als fraudeur en kwamen van dat stempel niet meer af. Bij de belastingdienst wist men al heel lang dat het mis was, maar steeds als de Tweede Kamer om opheldering vroeg werden de problemen ontkent, informatie werd niet geleverd en mensen bleven kapotgemaakt achter. De regering bepaalt welke informatie u als Kamer mag weten en dat is wat men in Den Haag de Rutte-doctrine is gaan noemen. Nog steeds wachten tienduizenden kwetsbare ouders van de toeslagenaffaire op hun kans hun leven weer op te pakken. Hier in Limburg zie je ook dat het College zich verschuilt achter opgestelde regels en protocollen én, beste collega's, probeert te bepalen welke informatie de Staten krijgt en op welk moment. De verdediging van het College over de affaire Vrehen vorige week was wij hebben geen informatie en u moet maar afwachten totdat u die van de concerncontroller aangeleverd krijgt. Daarmee misbruikt het College de positie van de concerncontroller als schild om zelf geen verantwoording te hoeven afleggen en dat is in onze rechtsstaat onbestaanbaar. Wat we hier zien is de arrogantie van de macht ten voeten uit. Het College voert uit en het parlement moet kunnen controleren op het moment dat het parlement dat wil en niet op het moment dat het College het uitkomt. De essentie is dat van onze parlementaire democratie. En natuurlijk wisten ze het. De hele ambtelijke top wist het. Het College wist het. De Gouverneur wist het. En dat is geprobeerd onder de pet te houden. Het College is verantwoordelijk, altijd, en moet altijd verantwoording afleggen over hun handelen. Het College heeft tot op dit moment over hun eigen handelen nog geen verantwoording afgelegd maar zich louter verschuilt. Het College heeft alle informatie over hun eigen handelen en geeft ons die niet. Daardoor beste College ontstaat er wantrouwen in de relatie tussen u en de Staten. Voorzitter, bij de installatie van dit extraparlementair College sprak ik van een staatskundig rookgordijn dat was bedoeld om te verhullen

dat het CDA ging samenwerken met de PVV en Forum voor Democratie, maar nu blijkt dat dit College bedoeld was om nog veel meer te verhullen. Beste collega's, niemand trapt er meer in. Als u dit College laat zitten, wordt u zelf de beschermheer van de vriendenrepubliek. De keuze is aan u. Aan wiens kant staat u? Aan de kant van de overheid die barmhartig is voor de zwakkeren of aan de kant van de mensen die zich via die overheid zelf proberen te verrijken. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, voor uw inbreng, mijnheer Van Caldenberg. Dan schors ik nu de vergadering tot twee uur denk ik. Ja?

Spreker: Half drie.

De voorzitter: Half drie? Dan schors ik de vergadering tot half drie. De maaltijd die staat in de hal en na half drie starten wij met de beantwoording van GS. Dank u.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. We gaan over naar de eerste termijn van GS en ik geef het woord aan mijnheer Dritty. Mijnheer Dritty, aan u het woord.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, geachte Statenleden, dank u wel. Het College zal beginnen met een statement namens het hele College en u heeft vanochtend verzocht dat ook ieder lid van het College vanuit zijn eigen rol en opvatting ten aanzien van hetgeen vanochtend verhandeld en gewisseld is reageert en eenieder zal dat dadelijk na het algemene statement doen. Geachte Staten, wij hebben als College in de eerste termijn relatief weinig vragen gehoord, en vooral heel veel oordelen, oordelen die niet gebaseerd zijn op zorgvuldig onderzoek, onderzoek zoals dat door Gedeputeerde Staten, via de concerncontroller, en de Gouverneur, vanuit de Commissie Integriteit, is geïnitieerd. Dat betreurt het College zeer. Er wordt geoordeeld en veroordeeld over dit College en de Gouverneur, zonder waarheidsvinding en daarop gebaseerde zorgvuldige oordeelsvorming. Nog meer betreurt het College dat de ambtelijke organisatie in dit debat wordt getrokken. De onafhankelijkheid en professionaliteit van Directie, concerncontroller en directiesecretaris worden openlijk in twijfel getrokken en onderdeel van moties. Ook hier weer zonder fundament. Een van de meest belangrijke pijlers van onze rechtsstaat is dat niet wordt geoordeeld, anders dan op basis van feiten en gedegen onderzoek. Om elk misverstand te voorkomen geachte Statenleden, wij stellen integer handelen en een daarbij passende bestuurscultuur boven alles. Vanuit dat perspectief hebben wij de afgelopen twee jaar naar eer en geweten onze rol vervuld, op basis van zo'n 70 statenvoorstellen en 31 beleidskaders, die allemaal, stuk voor stuk, met ruime meerderheden zijn aangenomen. En wij hebben in die jaren een ambtelijke organisatie aan de slag gezien die in al haar handelen integriteit vooropstelt en het goede doet voor Limburg. Wij zien dan ook de uitkomsten van elk onderzoek dat op onze bestuursperiode toeziet met alle vertrouwen tegemoet. Echter de signalen vanuit uw Staten zijn ons helder. Het vertrouwen ontbreekt en zonder dat vertrouwen is het onmogelijk om ons werk voor Limburg en de Limburgers voort te zetten. Daarom dienen wij met onmiddellijke ingang als Gedeputeerden ons ontslag in en wij wensen uw Staten veel wijsheid om het goede te doen voor Limburg. Voorzitter, zoals aangegeven zal ook eenieder vanuit zijn persoonlijke perspectief reageren op een aantal zaken. Aangezien ik hier nu toch sta, als u mij toestaat, neem ik meteen het persoonlijke deel van mijzelf voor mijn rekening en ga dan via u voorzitter door naar de collega's. Als Gedeputeerde en als mens raakt het mij als ik lees wat er over de Limburgse bestuurscultuur wordt geschreven en realiseer ik mij

welke impact het heeft op de vrijwilligers en medewerkers van IKL in het bijzonder en anderen die zich in Limburg inzetten voor de publieke zaak. Als op basis van deugdelijk onderzoek gebaseerd op feiten buiten dit huis of in dit huis dingen anders hadden moeten gaan dan ben ik de eerste die bereid is daar de verantwoordelijkheid voor te nemen hiernaar te handelen. Diverse partijen vroegen vanochtend naar een ieders persoonlijke rol en inbreng in de voorbije twee jaar. Op basis van de recente gebeurtenissen en debatten over de bestuurscultuur in Limburg is er een situatie ontstaan waarin Provinciale Staten in mijn optiek twijfelen aan de juistheid en volledigheid van informatie en duiding die dit College van Gedeputeerde Staten ten behoeve van waarheidsvinding aan u ter beschikking stellen. Bij waarheidsvinding gaat het om feiten en deze feiten behoren voor zich te spreken. Eenieder die mij kent weet dat ik dagelijks kritisch ben op de inhoud en niet schroom mijn omgeving de spiegel voor te houden op momenten dat ik denk dat dit nodig is. Wanneer u bij herhaling blijft twijfelen aan de juistheid en volledigheid van hetgeen ik u als Gedeputeerde aanreik raakt u mij op het vlak van mijn professionele maar ook mijn persoonlijke integriteit. Bij het nemen van de juiste beslissingen in het belang van de Limburgse inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners kan er geen ruimte voor deze twijfel zijn. Dat maakt het werken als Gedeputeerde immers onmogelijk. Deze keuze valt mij persoonlijk enorm zwaar. We staan namelijk op een kruispunt waarop vele sporen bijeenkomen, of het nu gaat om de woningmarkt waar we volop aan het versnellen zijn, de lobby voor honderden miljoenen aan Europese middelen en Rijksmiddelen voor Limburg, het maken van weloverwogen keuzes in ons ruimtelijk beleid of het robuust en wendbaar houden van onze provinciale financiële huishouding en investeringscapaciteit, stuk voor stuk ook opgaven die ook volop bijdragen aan het crisisherstel in deze coronatijden, opgaven waarvoor ik mij in het belang van alle Limburgers van harte van ’s ochtends vroeg tot ’s avonds laat verder zou willen inzetten. In de politiek is het vertrouwensbeginsel echter de basis van alles en als dat er niet meer is dan houdt het op. Het was een eer om Gedeputeerde te mogen zijn voor de Limburgse samenleving en het was vooral een eer om dit te mogen doen met de vele vertegenwoordigers van inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en gemeentelijke overheden en de vele enthousiaste en kundige mensen die daar werkzaam zijn, steeds met een en hetzelfde doel, iedere dag een bijdrage leveren aan de toekomst van de mooiste provincie van Nederland. Ik wil de collega-Gedeputeerden, de Gouverneur, de Directie, alle medewerkers in dit huis en u als leden van Provinciale Staten bedanken en wens u veel wijsheid toe. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u, mijnheer Dritty voor uw bijdrage. Wie van de heren nu? Mijnheer Housmans.

Gedeputeerde Housmans: Voorzitter, de woorden van collega Dritty zijn mij uit het hart gegrepen. Ik heb mij in de afgelopen twee jaar naar eer en geweten ingezet voor alle Limburgers. Integriteit heeft hierin voor mij altijd vooropgestaan en ik gooi het frame dat dit College verweten wordt verre, verre van mij. Ik heb altijd waarheidsgetrouw gehandeld. Ik heb altijd in alle contacten die ik heb gehad, of dat was met Statenleden, oud-Statenleden, oud-Gedeputeerden, of met vreemden of netwerkpartners iedereen op dezelfde manier behandeld en alle, alle vragen die gesteld zijn enkel op de inhoud getoetst en via de inhoudelijke lijn beantwoord, in het belang van onze provincie en al haar inwoners. Ik kijk met trots terug op wat wij hebben mogen bereiken voor ons Limburg en via deze weg wil ik een groot woord van dank uitspreken aan alle ambtenaren voor de samenwerking in de afgelopen periode, voor het harde werken, het realiseren van talloze projecten en programma’s die onze provincie nog gezonder, nog mooier, nog veiliger en vooral beter hebben gemaakt. Het was een eer om hier een

onderdeel van te mogen zijn en ik wil ook mijn collega's en de Directie bedanken voor twee fantastische jaren die we in eer en geweten op een goede manier hebben ingevuld.

De vicevoorzitter: Dank u, mijnheer Housmans. Mijnheer Burlet, aan u het woord.

Gedeputeerde Burlet: Voorzitter, geachte leden van deze Staten. Het huis GS zoals het hier zat dat stond stevig. U bent het fundament zoals het eronder staat. Realiseert u zich dat. Ik had zelf nog geen schimmel of rot in het huis zelf mogen ontdekken en de twee kamers die nu leeg staan worden intensief onderzocht. Voorzitter, met stijgende verbazing heb ik hier het beeld voor mij zien ontstaan naar aanleiding van de IKL-affaire hier in de Staten. Van de grote lijnen, de gezamenlijke doelen, het overkoepelende belang van Limburg, verschuift de focus zich helemaal meer en meer naar kleine details, emoties en het idee dat er iets fout moet zijn. Ik kan u geruststellen. Er worden door mensen altijd fouten gemaakt. Daar kun je echter iemand pas op aanspreken, dat moet u zich ook realiseren, als diegene dat bewust doet, er profijt van haalt en dan moet de onderste steen boven, dan moet het uitgebannen worden. Duidelijk. Als er niets van een fout geleerd dan mag je ook iemand aanspreken en als het gedrag niet aangepast wordt. Als bij één van die onderzoeken zou blijken, mijn volledige medewerking daaraan, dat er iets gebeurd is dat laakbaar of onoorbaar is dan moet dat bestraft en hard aangepakt worden. Maar ja, je kunt ook struikelen over een kiezelsteen en als ik dan 180 vragen zie van deze Staten die hier zitten dan is dat gewoon zoeken naar kiezelstenen, naar 180 kiezelstenen, een grote zak met kiezelstenen en dan verlies je gewoon het zicht op de weg waar we samen naartoe waren. De dag van onze installatie, het lijkt wel gisteren, was ook de dag van de klusjesmannenaffaire. U kunt zich dat nog herinneren waarschijnlijk. Wat denkt u voor dit College? Dat is een ontzettende motivatie geweest om juist te zorgen dat het niet nog een keer zou gebeuren. Iedere Gedeputeerde op zijn eigen terrein, zoals ik ze ken, is hiermee aan de slag gegaan en telkens als er weer een nieuwe affaire opdook, waar vorige Colleges en andere politieke partijen ook mede de dienst hebben uitgemaakt, hebben we de lessen geleerd en zijn we waar nodig onszelf, onze organisatie en onze processen gaan aanpassen, alles erop gericht om diezelfde soort casussen te vermijden en uit te bannen. Dit heeft volgens mij zeker geleid tot een veel opener bestuursstijl en een vorm van samenwerking binnen GS die kritisch is op elkaars werkvelden, waar we elkaar hebben aangesproken, waar we ook meer een managementteam hadden vind ik zelf dan separaat functionerende Gedeputeerden. En of dat komt door het extraparlementaire construct of door de personele samenwerking, volgens mij voor Limburg was het in ieder geval beter zo. We zijn nu echter in een situatie beland waar ik uw zorgen helemaal deel, wat er allemaal mis zou kunnen zijn gegaan bij IKL en wat er meer zou kunnen gebeuren en ik wacht die onderzoeken in spanning af. Toen ik in 2019 geheel tegen mijn eigen verwachting en planning de trotse Gedeputeerde mocht worden, toen nog voor het Forum voor Democratie, heb ik me de wijze woorden van een managementgoeroe goed in de oren geknoopt en nog een keer naar voren gehaald. Als je bij een organisatie komt waar je vindt dat het niet perfect loopt heb je drie mogelijkheden. Dat is 'join it' en dan gedraag je je naar de mores en houd je je mond, 'change it' en dan probeer je het aan te passen op een manier die binnen je eigen mogelijkheden ligt of 'leave it' en kijk niet om. Ik persoonlijk, dit College, we hebben gekozen voor 'change it' binnen mijn portefeuille en binnen mijn mogelijkheden binnen GS. Ik neem u toch even mee naar twee mogelijkheden waar die 'change,' die verandering, helder was. Allereerst inkoop. Toen ik startte heb ik de inkooporganisatie hier gecomplimenteerd in vergelijking dan met een middelgroot bedrijf in de jaren '70. We hebben er nu een dik anderhalf halfjaar opzitten en die hebben we besteed om te kijken waar de zwaktes en de sterktes zijn van inkoop, waar de kansen en de bedreigingen lagen naar buiten toe en dat heeft ertoe geleid dat we ons aanbestedingsbeleid heel erg verbeterd

hebben, onder andere het is ook een paar keer genoemd al die € 50.000 voor een-op-een benoemingen die is omlaag gebracht naar € 20.000 en misschien moet die nog lager, de risico's van stapelingen van deelopdrachten scherper bewaken. Twee van onze kwetsbaarheden tot nu toe. Verder gaat de inkooporganisatie uitgebreid worden en gemoderniseerd: Centraler toezicht, kennisdelen, contractmanagement. Daar zijn nog besparingen mogelijk. Een en ander werd afgestemd met het benoemingenbeleid en vandaar ook dat ze samen vastgesteld zijn recentelijk door GS. Dat was trouwens aan u medegedeeld. Dat was één van de vragen. De deadline was 30 april dit jaar. Vervolgens de aanpak bij de subsidieverlening. Daar is een aanzet gemaakt nu tot een 217a onderzoek naar doelmatigheid en rechtmatigheid maar belangrijker nog zijn en waren we bezig met de flankerende processen, met het gebruik van kpi's, met de subsidievoorwaarden. En niet alleen dat maar ook naderhand de vaststelling achteraf, de controles die erop waren en iedere keer de hogere lat die gelegd werd naarmate er hogere bedragen als subsidie in aanmerking zouden komen. Dit gaat tot uitgebreide accountantscontroles toe en dan heb ik het nog niet eens gehad over onze governance die we willen veranderen bij BIJ12 en IPO, de geldstromen waar we als een bok op de haverkist gezeten hebben. Maar goed. Voorzitter, ik ben bijna aan mijn eind toe. U bent als Staten hier het ultieme orgaan dat controleert en als ik dan woorden hoor als de vertrouwensvraag, ethische blindheid, netwerkcorruptie, dan kan ik u meedelen dat mijn lat persoonlijk hoger ligt dan zulke aantijgingen. Ik word er zelfs boos om. Mijn lat ligt daar als ik morgensvroeg in de spiegel kijk en mezelf in de ogen kan kijken en als ik mijn vrouw en mijn kinderen aankijk en straks mijn kleinkind in de ogen kan kijken. En belangrijker nog als ik op straat loop en een willekeurige Limburger in de ogen moet kijken dan kan ik dat. Met trots op dit College en pijn in mijn hart neem ik afscheid, maar ik wil toch eerst nog de ambtelijke organisatie bedanken en alle contacten die ik daarbij heb gehad. Het ga jullie allemaal goed. U ook bedankt.

De vicevoorzitter: Dank u, mijnheer Burlet. Mijnheer Van den Akker. Is de livestream eruit?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik kreeg een berichtje dat de livestream er weer uit ligt.

De vicevoorzitter: Dan gaan we schorsen denk ik. Dus bij deze, we schorsen even en ik hoop dat het zo hersteld is.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Hij doet het. Oké, hij doet het normaal. Mijnheer Van den Akker, nogmaals voor de tweede keer aan u het woord.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, op Goede Vrijdag heb ik namens Gedeputeerde Staten aangegeven dat het extraparlementaire College gemotiveerd en beschikbaar is om uitvoering te geven aan de door Provinciale Staten vastgestelde beleidskaders uit ons Collegeprogramma. In onze brief van 30 maart hebben wij gesteld dat elk College in de huidige samenstelling van de Staten op basis van vertrouwen moet kunnen samenwerken. Gedeputeerde Staten ontlenen immers hun legitimiteit aan hun benoeming door een meerderheid van de democratisch verkozen Provinciale Staten. En als dat vertrouwen er niet meer is, is het aan de Staten om op basis van nieuw vertrouwen een nieuw College te benoemen. De afgelopen dagen hebben wij, College en de ambtelijke organisatie, met man en macht beschikbaar gesteld wat in ons vermogen lag en ligt en we waren en zijn bereid om alles beschikbaar te stellen in de onderzoeken die geïnitieerd zijn en geïnitieerd

worden. En die onderzoeken lopen om alles tot op de bodem uit te kunnen onderzoeken, niet alleen over de kwestie IKL maar ook over de organisaties waarbij de heer Vrehen betrokken is en ook de provinciale accountant kijkt daar nauwgezet mee. Er liggen geen feiten of omstandigheden waar de huidige Gedeputeerden politieke verantwoording voor moeten en kunnen afleggen. Er is geen sprake van verwijtbaar of oneigenlijk handelen. Wel leggen Gedeputeerde Staten verantwoording af over het doen en laten van het provinciaal bestuur. Dat doe ik ook hier vandaag, ook over de vragen die gesteld zijn rondom Maastricht-Aachen Airport zoals die in de brief van 7 april en het feitenoverzicht over MAA beantwoord zijn. In oktober 2017 is een opdracht verstrekt voor omgevingsmanagement voor het provinciaal inpassingsplan proefdraaiplaats MAA. En de overweging daarbij vormde de heer Vrehen's ervaring bij het omgevingsmanagement VDL NedCar en de inhoudelijke samenhangende gebiedsopgave langs de A2-ontwikkelas. Deze opdracht is in mei 2018 verlengd, telkens op ambtelijk voorstel na offerteaanvraag en op positief advies van het inkoopcentrum. In juni en juli 2018 zijn twee mededelingen aan Provinciale Staten verzonden over het PIP inclusief de opdrachtverlening omgevingsmanager en het met de CRO gestarte traject om te komen tot omgevingsafspraken. Die omgevingsafspraken zijn ook in februari 2019 opgeleverd. In 2019 is ter voorbereiding op de aanvraag van een nieuw luchthavenbesluit een offertetraject gestart via aanbesteding en concurrentie, dynamisch aankoopsysteem, voor een omgevingsmanager. Dit offertetraject is in de loop van 2019 echter gestopt, gezien ook het gestarte proces voor de regionale vertaling van de aankomende luchtvaartnota. Dat de heer Vrehen omgevingsmanager was, veel sessies leidde en werkte aan een set omgevingsafspraken voor MAA en de aviation valley die in februari 2019 zijn vastgesteld door de CRO was algemeen bekend. Dat is ook in de Statencommissie van september 2019 expliciet aan de orde geweest. Ook is in 2019 op verzoek van de CRO en opdracht verstrekt aan @Nexus B.V. voor het ontwikkelen, bouwen en beheren van een online community tool. @Nexus is een ervaren onderneming die kwalificeert voor dergelijke projecten en die bij eerdere projecten in de regio omgevingsmanagement uitvoerde. Dat waren de overwegingen om destijds die opdracht te verstrekken. Nu blijkt dat Vrehen's B.V. MDB Holding statutair bestuurder is. Dat heeft bij mij niet op tafel gelegenheid dat Vrehen zelf een online community app zou bouwen. Daar had ik geen flauw benul van. En ook al heb ik niet stelselmatig met de heer Vrehen te maken gehad, als er dingen mis zijn ben ik niet te beroerd om dat te benoemen. Ik houd ook niet van gerommel. Als het fout zit moeten we het aanpakken en daarvan leren. Zo niet dan moet de zweem ervan af en laten we daarbij de feiten, de fictie en de emotie scheiden. Integriteitsbeleid is nooit af. Als wij de cultuur niet de goede vinden, moet daar in gezamenlijkheid aan gewerkt kunnen worden. Onderzoeken, concluderen en dan aanpakken. Het is aan u als Provinciale Staten om richting te geven waarmee en met wie de toekomst van Limburg het beste is gediend. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u, mijnheer Van den Akker. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, dank u wel. Twee jaar geleden belde Hubert Mackus mij op met de vraag of ik deel wilde nemen in een extraparlementair College. Ik beschouwde dat niet als een vriendendienst. Ik beschouwde dat omdat ik gevraagd werd op basis van mijn zeven-en-een-halfjarige ervaring als Statenlid hier in deze zaal. Ik ben het aangegaan en waarom? Omdat ik tegen polarisatie ben, omdat ik verbinding wilde leggen. Dat was mijn opdracht. En ik heb daar geen seconde spijt van gehad. Ik heb het gedaan met alles wat ik in mijn macht heb en alles wat ik kon doen. Voorzitter, ik wil even terugkomen op een aantal onderdelen die vanmorgen benoemd zijn. De IKL: De IKL is een prachtige organisatie voorzitter waar heel veel vrijwilligers hard aan meewerken,

werken aan prachtige projecten met een groot hart voor natuur, liefde voor die natuur en met diezelfde liefde voor de natuur voorzitter heb ik altijd 100% gestaan achter de subsidies die naar IKL gingen, want de organisatie is goed, maar ik was me niet bewust van datgene wat er wellicht achter gebeurde voorzitter. En ja, dan zou je kunnen zeggen als je dat niet wist is dat stom, is dat naïef, incapabel of is dat gewoon op basis van goed vertrouwen hebben in elkaar en op basis daarvan besturen voorzitter. Zeg het maar. Voorzitter, ik heb altijd als ik in het College zit een boekje bij me, ook in gewone gesprekken. Dat kunnen sommigen van u beamen. In dat boekje schrijf ik zaken op waarvan ik denk dat moet ik even onthouden, belangrijk, en u mag het allemaal zien. 16 maart staat er niet iets in over dat er vragen gesteld zijn door de heer Dohmen. Dus heb ik het niet genoteerd, want ik kan hier niet iets weglakken, ik kan hier niets uitscheuren en u mag dit allemaal nakijken wat mij betreft. Voorzitter, in diezelfde commissie RLN werden de Boerenlandvogels behandeld, het verzoek van drie organisaties die richting Provinciale Staten zijn gestuurd. Zo is het gegaan. En op basis daarvan is het geagendeerd door het CDA toen. En ik heb toen duidelijk aangegeven dat het normaal niet op die manier gaat en dat hebben verschillende fracties van u ook toen gedaan en er was niemand, maar dan ook niemand, die dacht van daar is nu iets goed mis. Voorzitter, ook niet toen ik in diezelfde vergadering van 16 maart vroeg de behandeling van de Boerenlandvogels is verplaatst van 12 maart naar 19 maart, wie zit daarbij? En Hubert Mackus, dat heeft u ook gezien, heeft daar ook bij gezeten. Ook op dit moment is er geen bel gaan rinkelen dat er een verband zou kunnen zijn tussen de vragen van de heer Dohmen. En nogmaals, is dat stom? Is dat naïef? Nee, want er komen zoveel vragen binnen. Wat mij betreft niet. Voorzitter, er zijn in deze Staten, en daar mogen we best trots op zijn met dit College, heel veel kaders vastgesteld met een ruime meerderheid en soms zelfs unaniem. Bijzonder. De kleine partijen zijn ook heel goed aan bod gekomen voorzitter. Volgens mij is er nog nooit zoveel bereikt als het afgelopen jaar, een jaar waarin we in crisis zitten, in crisis. Buiten staat de wereld in brand en hier zijn we dit soort debatten aan het voeren, voorzitter. Maar goed. Voorzitter, ik noem wat er allemaal geweest is: Het fietsbeleid, de provinciale Energiestrategie en dan wil ik ook nog even benoemen Ooijen Wanssum, een prachtig project dat binnen de tijd klaar is en in de zwarte cijfers eindigt, iets waar we met zijn allen trots op mogen zijn, waar de biodiversiteit gegarandeerd wordt. Voorzitter, het waterprogramma is vergevorderd. Het natuurprogramma gaat in de zomer komen. Dat zijn zomaar een paar onderdelen waarin hier met alle ambtenaren, met de hele organisatie, kei- en keihard aan gewerkt is. Voorzitter, op basis van wantrouwen kun je nu eenmaal niet besturen. Ik spreek de hoop uit hier in deze zaal dat niet alles opnieuw uitgevonden zal worden maar dat het nieuwe bestuur bouwt aan datgene wat al in de steigers staat. Ik dank mijn fantastische team, Milou, Chantal en Mandy voor hun enorme inzet en loyaliteit, ook de ambtenaren die zich altijd vrij voelden om adviezen te geven, ook wellicht tegen mijn advies in, zich altijd vrij voelden, en ze hebben mij geweldig ondersteund. Ik dank de Directie voor hun loyaliteit en enorme inzet. Dat is afgelopen week maar weer bewezen. Ik dank de bodes die altijd dienstbaar zijn. Ik dank het College voor het vertrouwen, voor het fantastische werk wat wij gedaan hebben samen, de fijne vergaderingen. Ik dank de Gouverneur daarvoor. Ik wens u allen heel veel wijsheid toe en zorg goed voor Limburg want dat gaat mij aan mijn hart.

De vicevoorzitter: Dank u, mevrouw Brugman. Dan wil ik nu de vergadering schorsen en het Presidium bij elkaar roepen. Ja? We schorsen de vergadering en het Presidium komt bij elkaar.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren, ik open de vergadering en ik geef het woord aan de Gouverneur om een statement af te leggen en ik hoop wel dat niemand meer interrumpeert. Dank u.

Gouverneur Bovens: Dank u wel, mijnheer de voorzitter en ook dank dames en heren voor het willen wachten. Dat had niet alleen te maken dat er nog een tekst voor moest komen maar er moest ook nog links en rechts met mensen worden gebeld. En ik heb met het Presidium afgesproken dat ik de gelegenheid had om nog even in een soort slot van de eerste termijn nog iets te zeggen waarna ik ook een statement kan afleggen.
Dames en heren, beste collega's, er lag een motie van wantrouwen vanochtend. Die is formeel ingetrokken, maar toch zo'n motie doet iets met je. Dat raakt. Dames en heren, ik ben uw Gouverneur, uw voorzitter. En het raakt me omdat ik in die tien jaar dat ik dat nu ben telkens, ook nog recent, tijdens de functioneringsgesprekken met de Commissie Afstemmingsgesprekken, op geen enkele manier naar voren is gekomen dat ik niet de juiste man op de juiste plaats zou zijn. En ik voelde me telkens gesteund met uw vertrouwen. Ik sta niet alleen op papier vanuit mijn functie boven alle partijen. Niet alleen feitelijk maar ook in mijn handelen, maar ook in overwegingen en in mijn beschouwingen. In al die jaren dat ik nu Gouverneur ben heb ik nimmer, ook niet vanuit uw Staten, hierover enig verwijt gekregen. En uit alles wat ik de afgelopen dagen heb gehoord en gelezen, zou je de indruk kunnen krijgen dat ikzelf onderwerp van een integriteitskwestie zou zijn en dat raakt nog het meest. En, als het dan toch een beetje verdedigend mag klinken, dat doet denk ik geen recht aan datgene wat de afgelopen tien jaar is geschied en wat ik heb gedaan in samenwerking met u op het terrein van integriteit. Als ik naar het verloop van het debat van de afgelopen twee Statenvergaderingen kijk, dan moeten mij wel een aantal zaken nog van het hart, bijvoorbeeld in de constatering dat ik tekort zou schieten in het toezicht op integriteitsvraagstukken en te weinig daadkrachtig zou handelen. Dat zou juist één van de onderwerpen zijn die in de provinciale enquête, waartoe vandaag besloten is, zou worden behandeld. Ik zou graag het debat met u op feiten en gedegen onderzoek daarover voeren. En u geeft aan dat ik in een vroeg stadium inhoudelijk kennis zou hebben gehad van de casus Vrehen/IKL. Ik heb u niet verkeerd geïnformeerd. Als u het transcript van uw Statenvergadering van vorige week vrijdag nauwlettend zou lezen dan moet u tot een andere conclusie komen. Het feitenrelaas geeft duidelijk weer wat er met de persvraag is gebeurd en hoe dus het procesverloop is geweest. En die feiten zijn nergens strijdig met mijn woorden, niet alleen met mijn letterlijke teksten maar zeker, als u de context tot u neemt, ook niet in strijd met de bedoeling van mijn antwoord. Dus ik werp die suggestie, die beschuldiging, dan ook verre van mij. Maar ook gaf u in het debat aan dat ik te voorzichtig en te omzichtig heb gehandeld bij integriteitskwesties. Ik kijk daar anders tegenaan, maar ik accepteer dat u dat denkt. Ik heb daar ook mijn excuses voor aangeboden volgens mij in de vergadering van december. Mijn koers, mijn lijn, is er één van zorgvuldigheid en dus wachten op resultaten van onderzoeken, op waarheidsvinding. En dat geachte Staten, juist dat, daarvan las ik ook in de motie het verwijt dat ik mij aan die waarheidsvinding onttrokken zou hebben. En dat zijn verwijten die naar mijn smaak niet terecht zijn en ik had op basis van de afgelopen tien jaar gedacht en gehoopt en misschien ook wel mogen verwachten dat er wel voldoende vertrouwen in mij en mijn beleid zou zijn. Limburg en de Limburgers zijn mij immers boven alles dierbaar. En ik heb de afgelopen tien jaar samen met verschillende colleges van GS, met verschillende parlementen van Limburg en een geweldige ambtelijke organisatie me ingespannen om het beste voor deze provincie te doen. Limburg is in die jaren gegroeid, en zeker niet door mijn toedoen alleen, maar wel door de inzet van zeer velen, hier in dit huis en daarbuiten en we zijn welvarender geworden, waarbij solidariteit voor mij altijd heel belangrijk was. We zijn internationaler geworden waarbij ik geloof in de kracht van buurlandenbeleid en de Euregio. En we hebben onze economie versterkt met de

Brightlands Campussen en aandacht voor ondernemerschap in Limburg en alle samenwerkingsverbanden die daarvoor nodig zijn. We hebben het vestigingsklimaat versterkt door structureel te investeren in grote infrastructurele en ruimtelijke opgaven. En ik zou zo nog wel even door kunnen gaan. Ik ben Gouverneur van alle Limburgers en met altijd voor meer dan 100% inzet voor Limburg en de Limburgers, met liefde en passie, integer en rechtvaardig. Maar u rekent mij aan dat de veranderingen in de bestuurscultuur, de veranderingen die ik de afgelopen tien jaar echt heb zien gebeuren, dat die snelheid niet genoeg is, dat de veranderingen niet snel genoeg gaan. Ik herken mij daar niet helemaal in want ik ben trots op in ieder geval de stappen die er wel zijn gezet en die in positieve zin onderscheidend zijn in Nederland. Maar als niet met de volle 100% vertrouwen is in wat ik doe en hoe ik opereer dan past reflectie. Ik ben voornemens om mijn functie ter beschikking te stellen en als uw Gouverneur voorlopig bereid aan te blijven tot een nieuwe kroonbenoemde Commissaris van de Koning benoemd is. Ik heb voor deze oplossing van het Presidium het unanieme vertrouwen en steun gekregen waarvoor overigens hartelijke dank. Dat betekent dat ik met de minister van Binnenlandse Zaken over deze oplossing in overleg zal treden. Daarmee is er ruimte voor een nieuwe start voor de bestuurscultuur van Limburg maar honoreer ik ook tegelijkertijd de wens van het Presidium over continuïteit en stabiliteit in de transitieperiode te zorgen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u.

8 Debat inzake ontstane politieke situatie

De vicevoorzitter: Dan gaan wij verder met punt 8 van de agenda. Dat is het debat inzake ontstane politieke situatie. We hebben afgesproken in het Presidium dat door te schuiven. Daar komt de heer Frische dadelijk nog even over terug op welke termijn we dit kunnen doen laten plaatsvinden.

9 Moties vreemd aan de orde van de dag

De vicevoorzitter: Dan hebben we de moties, agendapunt 9. Die zijn alle ingetrokken. Dus vanavond hoeven wij derhalve ook niet te stemmen.

De vicevoorzitter: Dan hebben we nu het punt dat de heer Frische even een toelichting gaat geven over hoe nu verder en welke stappen op korte termijn gezet gaan worden. Mijnheer Frische.

De heer Frische: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Zoals de Gouverneur net al aangaf, heeft het Presidium unaniem met instemming kennisgenomen van het besluit van de Gouverneur om zijn ontslag aan te bieden en zijn bereidheid om aan te blijven tot er sprake is van een nieuwe kroonbenoemde Gouverneur. De minister heeft daar contact over gezocht en ik heb die unanieme lijn van het Presidium ook aan de minister van BZK zojuist overgebracht. We hebben daarnaast in het Presidium afgesproken om op korte termijn in beslotenheid met de fractievoorzitters door te spreken over het vervolg na vandaag. Aanstaande woensdagavond komen wij daarvoor bijeen. En we hebben met elkaar afgesproken om in openbaarheid het debat aan te gaan over de actuele politieke situatie met inbegrip van de ontwikkelingen van de laatste uren en dat debat zal plaatsvinden volgende week vrijdag om half tien in dit huis. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u, mijnheer Frische voor de mededelingen.

10 Sluiting

De vicevoorzitter: Dan kom ik bij punt 10. Dat is de sluiting. Dan zijn we aan het eind gekomen van deze Statenvergadering en ik verzoek u bij het verlaten van deze zaal de coronarichtlijnen in acht te nemen. Ik wens u allemaal een behouden thuisvaart en tot de volgende keer. Bedankt.

(Einde van de vergadering om 17:47 uur)

De notulen van de vergadering van 9 april 2021 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 18 juni 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. J.W. Remkes, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Spreekrecht
Alle inwoners van Limburg, belangenorganisaties, overheidsorganisaties en bedrijven hebben het recht om tijdens een Commissievergadering of Provinciale Statenvergadering te spreken over een onderwerp dat op de agenda staat.

Spelregels aangaande het spreekrecht

- Spreekrecht geldt alleen voor een onderwerp dat op de agenda staat.
- De voorzitter bepaalt de spreektijd per spreker. Meestal krijgt een spreker maximaal vijf minuten tijd. Er vindt geen discussie plaats tussen de spreker en Statenleden. Statenleden kunnen de spreker wel om verduidelijking van zijn of haar standpunt vragen.
- Bij een Statenvergadering spreken de sprekers na de opening van de vergadering. Voor alle sprekers samen is er maximaal dertig minuten beschikbaar.
- Bij een Statencommissie spreken de sprekers direct voor de behandeling van het betreffende agendapunt. Voor alle sprekers samen is er maximaal dertig minuten beschikbaar.
- Onderwerpen en stukken op de lijst ingekomen stukken voor een Statencommissie gelden niet als onderwerpen die op de agenda staan. Alleen als een stuk van deze lijst als bespreekstuk op de agenda staat, kan hierop spreektijd worden aangevraagd.

Wanneer niet inspreken?

- Over een besluit van de Provincie waartegen bezwaar, beroep of administratief beroep kan of kon worden ingesteld (dit geldt alleen voor spreken tijdens een Statenvergadering; bij een Statencommissie kunt u wel spreken, ook al staat er nog een rechtsgang open).
- Over een aangelegenheid waarover u een klacht kunt indienen volgens artikel 9.1 van de wet Algemene wet bestuursrecht (een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan).
- Over benoemingen, keuzen, voordrachten of aanbevelingen van personen.
- Over een onderwerp in een Statenvergadering waarover u ook al in een vergadering van een Statencommissie heeft gesproken.

Sprekers krijgen meestal het woord op volgorde van aanmelding. De voorzitter kan van deze volgorde afwijken als dit nodig is voor de vergaderorde.

Het inspreken gebeurt niet anoniem, tenzij u nadrukkelijk aangeeft dat uw naam niet genoemd mag worden zowel tijdens het inspreken als in de notulen van de vergadering.

Indien u van het spreekrecht gebruik wilt maken, geef dit dan uiterlijk 24 uur vóór aanvang van de Statenvergadering of Statencommissievergadering door aan het secretariaat van de Griffie: staten@prvlimburg.nl.

Heeft u nog vragen? Neem gerust contact op met het secretariaat van de Griffie: (043) 389 78 39 of staten@prvlimburg.nl.

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept Notulen Statenvergadering van 11 december 2020

INHOUDSOPGAVE
Notulen 11 december 2020

	Presentielijst	**Pagina 5**
1	**Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda**	**Pagina 7**
2	**Spreekrecht externen**	**Pagina 8**
3	**Vragenuur**	**Pagina 8**
4	**Notulen**	**Pagina 8**
5	**HAMERSTUKKEN**	**Pagina 8**
5.1	**Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten**	**Pagina 8**
5.1.1	**P-20-024 Gewijzigd Ontwerpbesluit bekrachtiging geheimhouding besloten Statencommissie Mobiliteit en Duurzaamheid van 27-11-2020 (PS 2020-49856)**	**Pagina 8**
5.1.2	**G-20-080 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding Brightlands Smart Services Campus Herijking strategie 2020 (GS 2020-46551)**	**Pagina 8**
5.1.3	**G-20-083 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding 'Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 24 november 2020)' (GS 2020-48343)**	**Pagina 9**
5.2	**P-20-008 Statenvoorstel Tussenevaluatie Zuidelijke Rekenkamer 2016-2019 (PS 2020-50180)**	**Pagina 9**
5.3	**P-20-020 Statenvoorstel Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML) in relatie tot de Regeling Grote Projecten (RGP) (PS 2020-44349)**	**Pagina 9**
5.4	**P-20-021 Statenvoorstel Herbenoeming bestuurslid Zuidelijke Rekenkamer (PS 2020-50521)**	**Pagina 9**
5.5	**P-20-022 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen Provinciale Staten van Limburg 2020 (PS 2020-50178)**	**Pagina 9**

5.6	**P-20-023 Statenvoorstel Bezwaarschrift van Duisburger Hafen AG, vertegenwoordigd door mr. R.J.G. Lamberti van Dentons Europe LLP, gedateerd 20-7-2020 (PS 2020-49860)**	**Pagina 10**
5.7	**Interpellatiedebat**	**Pagina 10**
6	**Benoeming en installatie bestuurslid ZRK**	**Pagina 58**
7	**BEHANDELSTUKKEN**	**Pagina 15**
7.1	**G-20-075 Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale Energie Strategie Deel 2 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-49545)**	**Pagina 15**
7.2	**G-20-074 Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-44365)**	**Pagina 59**
7.3	**G-20-071 Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Smart Service Campus beschikbaar stellen beleidsintensiveringsmiddelen voor uitvoering van de herijkte strategie, voor de periode 2020 e v, brief GS van 4-12-2020 (GS 2020-49744)**	**Pagina 71**
7.4	**G-20-072 Gewijzigd Statenvoorstel Dekkingsvoorstel sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw, brief GS van 11-11-2020 (GS 2020-45757)**	**Pagina 87**
7.5	**G-20-081 Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling 2020, brief GS van 17-11-2020 (GS 2020-46084)**	**Pagina 98**
8	**Schorsing**	**Pagina 113**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 11 december 2020

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Frische, drs. G.H.C. (agendapunt 7.1)

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig	
Baneke, P.D.	GroenLinks
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing. T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Kerseboom, mevrouw S.	Forum voor Democratie
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Nijskens, H.L.M.	VVD
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	Forum voor Democratie
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	Forum voor Democratie
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Thewissen, drs. M.W.	Forum voor Democratie
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vervuurt, ir. M.	D66

Vincken, drs. N.J.H.M.	Forum voor Democratie
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen, O.	GroenLinks
Wolters Gregório, J.	SP

Afwezig

Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Bosch, M.Th.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Geraats, J.M.L.	PvdA
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Meziani, A.	CDA
Voncken-Janssen, ing. I.D.A.M, mevrouw	CDA
Westhoff, R.J.H.	Forum voor Democratie

Het College van Gedeputeerde Staten

Akker, LLM, dr. J.P. van den
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Brugman-Rustenburg, mevrouw C.
Burlet, MBA, R.J.H.
Dritty, A.
Housmans, R.W.P.E.
Koopmans, G.P.J.
Mackus, H.J.H.

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik open deze vergadering en ik verzoek u allen te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering waarin wij samenkomen om de belangen van de Provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. U kunt plaatsnemen.

Ik hoor mijzelf in een wat andere echo dan ik ooit heb meegemaakt, dus ik hoop dat de mensen thuis mij gewoon enkelvoudig horen. Dat gaat waarschijnlijk wel lukken. Dames en heren ik open deze vergadering, dus ik heet u allen van harte welkom. Weet dat er een aantal mensen zitten. Dat is het bekende quorum, zoals dat zo mooi heet, maar u bent van harte welkom. Straks na de hamerstukken is het de bedoeling dat wij alleen met de woordvoerders van de debatten in deze zaal aanwezig blijven. Ik heb een hele lijst van verjaardagen van de afgelopen veertien dagen. Mevrouw Palmen, de heer Megens, mevrouw Jiménez Hastenrath, de heer Thewissen, mevrouw Jenneskens, ik feliciteer ze allemaal. En als ik sommige vergaderingen dat niet doe, dan zijn toch alle Statenleden gefeliciteerd, bij deze. Indien een verzoek tot hoofdelijke stemming wordt ingediend, dat zou kunnen gebeuren uiteraard, dan wordt door middel van loting bepaald wie van de Statenleden mag beginnen met die hoofdelijke stemming. En dat wordt het Statenlid onder nummer 33.

Griffier Pregled: De heer Reuser.

De voorzitter: En dat is de heer Reuser. De heer Reuser mag dan beginnen met stemmen. Dat is voor de eerste keer gewoon met …, prima. Dan een aantal zaken rond de vergaderorde. Vandaag is dus een quorum vereist. Dat is aanwezig. Dat is door de griffier ook vastgesteld. Bij de beraadslaging is dat niet noodzakelijk, dus dan gaan wij alleen met woordvoerders per partij werken. Dan zitten er dus minder mensen in deze zaal. Alle andere Statenleden die nog in het gebouw zijn, kunnen de livestream volgen in de Feestzaal hier beneden. En de mensen thuis kunnen de vergadering uiteraard thuis volgen. En er is een minimaal aantal mensen in het gebouw aanwezig vanwege de coronamaatregelen. Ik verzoek ook iedereen om bij het verlaten van de zaal, dus bij loopbewegingen buiten de vergadering om, de mondkapjes binnen het gebouw te dragen. Dan is er afgesproken dat u uw bijdrage kunt doen achter het spreekgestoelte. De interrupties gaan via de interruptiemicrofoon hiervoor. En stemverklaringen kunnen worden gedaan vanaf de zitplaats. Ik mag u mededelen dat de lunch zal worden klaargezet in de Grote Staat. De aanwezige mensen kunnen daar de lunch daar ophalen en dan de lunch kunnen nuttigen in de daartoe gereserveerde ruimtes per fractie. En dan is wat de agenda betreft een verzoek tot interpellatie ingediend. Twee verzoeken voor interpellatie. Het eerste verzoek voor interpellatie is ingediend door de heer Kuntzelaers en mevrouw Berghorst van de Partij van de Arbeid. Interpellatieverzoek ex artikel 39 van ons Reglement van Orde. Het Presidium adviseert om het verzoek tot interpellatie wel te honoreren. En dat betekent dat wij na de hamerstukken dat interpellatiedebatje zullen voeren met elkaar. En ik zal u dadelijk bij het vaststellen van de agenda vragen of u het met dat voorstel eens bent. Er is ook een verzoek ingediend voor interpellatie door de fractievoorzitters van SP, GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, 50PLUS en D66, ook ex artikel 39 Reglement van Orde voor de Statenvergadering van vandaag. En daar is in het Presidium even over gesproken, omdat de meerderheid van vragen zoals die gisteren waren ingediend, vragen aan elkaar leken te zijn. En dan eigenlijk het instrument interpellatie wat minder voor de hand ligt. De vragen zullen worden omgebouwd. Daar is wat tijd voor nodig. En dat

betekent dat het interpellatieverzoek wel door het Presidium wordt geadviseerd te honoreren. Maar dat in de agenda te plaatsen als extra vergadertijd die we daarvoor hebben, aanstaande donderdagavond. Dus het Presidium zal voorstellen om het wel toe te laten. De vragen worden omgebouwd en het debat kan dan aanstaande donderdagavond plaatsvinden. Dat zou het voorstel zijn om dat zo te doen. En dat betekent dat met deze twee voorstellen er een gewijzigde conceptagenda van het Presidium voorligt. En ik ga vragen of u met die gewijzigde agenda kunt instemmen of niet? Dat is het geval. Aldus besloten.

2 Spreekrecht externen

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 2 van deze agenda. Dat is het Spreekrecht externen. Er heeft zich iemand gemeld voor het spreekrecht en dat had betrekking op het Statenvoorstel Financieringsvoorstel inzake acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers. En aangezien dit agendapunt geagendeerd staat voor het vervolg van deze vergadering op 18 december aanstaande, volgende week vrijdag, hebben wij de suggestie gedaan om de inspreker ook pas volgende week vrijdag te laten komen. Anders is de tijd tussen inspreken en behandeling wel erg groot. Daartoe is de inspreker ook bereid. En dat betekent dat agendapunt 2 Spreekrecht externen zal worden verplaatst naar vlak voor het behandelvoorstel dat op aanstaande vrijdag begint. Dan weet u dat daar de inspreker is. Akkoord? Dat is duidelijk.

3 Vragenuur

De voorzitter: Daar zijn geen vragen voor aangemeld.

4 Notulen

De voorzitter: Dat is ook vandaag niet van toepassing

5 HAMERSTUKKEN

De voorzitter: Dan ben ik al bij agendapunt 5, de Hamerstukken.

5.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten

De voorzitter: Dat betreft allereerst agendapunt 5.1, Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten.

5.1.1 P-20-024 Gewijzigd Ontwerpbesluit bekrachtiging geheimhouding besloten Statencommissie Mobiliteit en Duurzaamheid van 27-11-2020 (PS 2020-49856)

De voorzitter: En dan gaat het eerst over 5.1.1. P-20-024. Het Ontwerpbesluit bekrachtiging geheimhouding besloten Statencommissie Mobiliteit en Duurzaamheid van 27 november jl. Ik constateer dat dat Statenvoorstel P-20-024 met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

5.1.2 G-20-080 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding Brightlands Smart Services Campus Herijking strategie 2020 (GS 2020-46551)

De voorzitter: Het betreft ook 5.1.2 G-20-080 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding Brightlands Smart Services Campus Herijking strategie 2020. En ik constateer ook dat het Statenvoorstel G-20-080 met algemene stemmen wordt aanvaardt. Dat is het geval. Aldus besloten.

5.1.3 G-20-083 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding 'Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 24 november 2020)' (GS 2020-48343)

De voorzitter: En het betreft 5.1.3 G-20-083 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding Inventarisatie financiële schadestaat, de stand per 24 november 2020. En ik constateer ook dat dat Statenvoorstel met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval.

5.2 P-20-008 Statenvoorstel Tussenevaluatie Zuidelijke Rekenkamer 2016-2019 (PS 2020-50180)

De voorzitter: Het volgend hamerstuk is 5.2, de Tussenevaluatie Zuidelijke Rekenkamer 2016-2019. Een stuk van PS 2020 onder nummer P-20-008. En ik constateer dat het Statenvoorstel met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

5.3 P-20-020 Statenvoorstel Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg (IPML) in relatie tot de Regeling Grote Projecten (RGP) (PS 2020-44349)

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 5.3, P-20-020 Statenvoorstel Integraal Programma Mobiliteitsopgaven Limburg in relatie tot de Regeling Grote Projecten. Ik constateer dat het Statenvoorstel P-20-020 ook met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

5.4 P-20-021 Statenvoorstel Herbenoeming bestuurslid Zuidelijke Rekenkamer (PS 2020-50521)

De voorzitter: Dan kom ik nu bij agendapunt 5.4. Het Statenvoorstel Herbenoeming bestuurslid Zuidelijke Rekenkamer. Ik constateer dat het Statenvoorstel P-20-021, Herbenoeming bestuurslid Zuidelijke rekenkamer met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten. En nu dan het besluit is gevallen, kan ik u mededelen dat ook vandaag ook aan orde zal zijn de beëdiging of de installatie van het betrokken bestuurslid van de Zuidelijke Rekenkamer, mevrouw Verbugt. Zij is echter nog onderweg naar deze plek. Wij hebben in het Presidium afgesproken dat wij op een geschikt moment gedurende deze dag, als zij gearriveerd is, wij de vergadering even onderbreken. En dat agendapunt installatie dan invoegen. En we dan hier de beëdiging van mevrouw Verbugt weer tot de functie bestuurslid Zuidelijke Rekenkamer doen. Dan weet u dat dat het geval is. En wij feliciteren haar alvast vanaf deze plek. Wat mij betreft kan ze dus in de auto stappen. Volgens mij is dat de formule die ik mag zeggen. Of ze komt misschien wel met de trein, dat zou ook nog kunnen. Maar ze gaat dus nu onderweg hiernaartoe.

5.5 P-20-022 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen Provinciale Staten van Limburg 2020 (PS 2020-50178)

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 5.5. Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen 2020. En ook hier constateer ik dat dat Statenvoorstel P-20-022 met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

5.6 P-20-023 Statenvoorstel Bezwaarschrift van Duisburger Hafen AG, vertegenwoordigd door mr. R.J.G. Lamberti van Dentons Europe LLP, gedateerd 20-7-2020 (PS 2020-49860)

De voorzitter: En het laatste hamerstuk is Statenvoorstel P-20-023 inzake het bezwaarschrift van Duisburger Hafen AG, vertegenwoordigd door mr. Lamberti van Dentons Europe LLP, gedateerd 20-7-2020. En ik constateer ook dat het Statenvoorstel P-20-023 met algemene stemmen wordt aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

En daarmee zijn we aan het einde van de hamerstukken. Normaal zouden we nu de wisselingen doen. Maar ik kijk even naar de heer Kuntzelaers. Misschien vindt hij het ook wel leuk als we dat interpellatiedebat onder agendapunt 5.7, als het quorum daar even naar mag luisteren. Dat vindt u wel leuk? Dat dacht ik al. Dus ik stel voor om aan het quorum te vragen of u het erg vindt om nog een paar minuten te blijven zitten. Dat vinden ze niet erg.

5.7 Interpellatiedebat

De voorzitter: Dan ben ik bij agendapunt 5.7. Dat is het interpellatiedebat, aangevraagd door de Partij van de Arbeid over het onderwerp Maaslijn. En gebruik is dat de indiener van het verzoek de gelegenheid krijgt om de vragen te stellen aan het College van Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten antwoordt daarop. En dan is het mogelijk dat ook andere Statenleden, andere fracties in één termijn de gelegenheid krijgen om te reageren. Het woord is aan de heer Kuntzelaers voor zijn bijdrage.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Het is een vreemd moment om over de trein en het openbaar vervoer te praten, en met name over drukke treinen. Corona trekt zijn wissel op de samenleving en terwijl de Maaslijn, die normaal volgepakt zit, en ik kan het weten, want ik ben heel lang op en neer geweest van Venlo naar Nijmegen, waar je altijd rond Mook en Middelaer niet meer in de trein kunt en bij Grave als een sardientje in een blik staat op weg naar je studie. Iets wat we met zijn allen al jaren aangeven dat te willen veranderen. Een inzet die hier in Limburg breed gedragen is. Al in 2008, toen ik zelf nog in die trein zat, werden hier de eerste plannen gemaakt. En het is nu 2020 en die studenten zitten nog op dezelfde manier in diezelfde trein. Het is een treurige bedoening en het is tijd dat dit verandert. Ooit werd daarvoor een budget vastgesteld. En deze week werd dat bij herhaling maar weer eens tientallen miljoenen duurder. Hoe kan dit? Want dat is een vraag die we met zijn allen moeten beantwoorden. En in dit geval kwam er een antwoord: ‘Bij ProRail moet beter geteld worden’. Er moeten hele basale fouten zijn gemaakt om te komen tot het resultaat waar we hier vandaag mee staan. De antwoorden van de Gedeputeerde die we tot nu toe hebben gezien geven daar al redelijke helderheid over. Toch willen wij graag het hele stuk en het hele traject geëvalueerd hebben en eventueel toegevoegd zien bij het onderzoek wat al loopt naar de andere tekorten op de

infraprojecten en daar waar Berenschot nu mee bezig is, om daar een compleet verhaal van te maken. En de vraag aan de Gedeputeerde is of daar een toezegging op kan komen. Als we dan dat beeld hebben dan is nu de vraag Limburg versus de Randstad. Hoeveel investeert een regio als Limburg in haar eigen openbaar vervoer in iets wat gewoon Rijksinfrastructuur is. Die rail is eigendom van het Rijk. Het is in ieder geval de verantwoordelijkheid van de staatssecretaris en dat moeten we vandaag met zijn allen nog maar eens benadrukken. Als u uw infrastructuur ook zo belangrijk vindt, dan is 25% betalen niet voldoende. Zeker niet als wederom dit project zoveel duurder wordt. Het is het drukste enkelspoor in Nederland. Dit moet beter, duurzamer en comfortabeler. En 153 miljoen is genoeg namens de regio. Het is genoeg. En daarom dienen we ook unaniem hier in de Staten een motie in. En we hopen dan ook dat Gedeputeerde Staten enthousiast naar het Haagse kijkt om daar namelijk het resultaat voor Limburg binnen te halen. En ook te stellen dat dit voldoende is. En met de motie die in de Kamer ligt op dit moment achter de hand hopen wij dat de staatssecretaris zich gedreven voelt om de regio tegemoet te komen. Want het kan eerlijker. En het kan fatsoenlijker. En ik hoop dat Gedeputeerde Staten die boodschap wil overbrengen aan de staatssecretaris. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank meneer Kuntzelaers. En of het College zo enthousiast is, gaan we zo horen. Van de heer Mackus die gaat reageren.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. De Partij van de Arbeid heeft drie interpellatievragen ingediend. Daar hebben we ook inmiddels uw vragen mijnheer Kuntzelaers ook op gestoeld. Dat gaat eigenlijk over het tekort, wat dat betekent. Ik ga even in op het eerdere onderzoek van Berenschot wat hierop betrekking heeft over grote verschillende projecten in brede zin, hoe we daarop in controle blijven. En ik ga ook even in op de motie die ik al in concept heb gezien. Dat kan dan ook in één beweging als antwoord meegenomen worden. De eerste vraag was wat het tekort eigenlijk betekent. Eigenlijk, dat heb ik in de antwoorden op uw vragen min of meer al laten doorschemeren. Wij houden eigenlijk, gezien alle scenario's, onverkort vast aan uitvoering in 2024. Omdat dat ook in het belang van de reiziger en de concessie is dat het gewoon uitgevoerd wordt. Momenteel ligt er een raming van ProRail en een concept second opinion. Die zijn niet uitgehard. Maar een ding is duidelijk uit die second opinion, dat het is gewoon tientallen miljoenen duurder is. Wat precies de uitkomst is weten we later. En die tientallen miljoenen gaan niet verdampen doordat er nog een second opinion komt. Zo simpel is het. En daarom moeten wij het gesprek en het bestuurlijk overleg met de staatssecretaris aangaan. En wij zijn het ook met u eens dat de regio met € 153 miljoen al meer dan voldoende bijdraagt aan Rijksinfra. Het is en het blijft ook een Rijksproject. En de inzet is erop gericht, en u duidde ook al dat de motie in de Tweede Kamer klaarligt, dat dit ook genoeg is vanuit de regio, dat het Rijk nu ook aan de lat staat. En de motie heeft in de Kamer ook reacties in het debat afgelopen maandag betrokken in het noodoverleg MIRT. De heer Kuntzelaers duidde hier ook op. Het tekort betekent dat wij vooral willen dat het Rijk betaalt. Dat wij vasthouden aan de scope. Dat we niet op de scope gaan interen. Want dat betekent dat we minder voor hetzelfde geld krijgen en dat willen we nou net niet. De tweede vraag gaat over het advies van Berenschot. Dat is een rapport van 2016 over de tram. Er zijn destijds namelijk specifieke aanbevelingen gedaan over de tram. Daar ga ik eerst op in. En een aantal generieke aanbevelingen. En dat sluit ook aan op vraag 3, hoe houd je de projecten in control? Destijds bij de tram, een aantal jaren geleden, hebben we gekeken hoe je de rollen en taken goed gescheiden houdt. Destijds was tussen Provincie en de gemeente niet helemaal duidelijk wie de trekker was. Dat is wel belangrijk. In dit geval is het duidelijk dat dat de gemeente Maastricht is maar wij zijn ook medeverantwoordelijk. Maar de rollen en taakverdeling zijn daar goed in gelukt. Het invoeren van een goed risicodossier is gedaan. En binnen het team wordt ook goed gewerkt met

integraal projectmanagement. Dus dat zijn de verbeterpunten die destijds specifiek met de tram te maken hadden. Generiek zijn er meer aanbevelingen gedaan. Daar kom ik zo even op terug. Het is niet voor niets dat wij in februari het hele integrale debat hebben gehad rondom alle infraprojecten. Dat we juist een soort nulmeting hebben en hebben gezegd dat dit de basis is die we hebben. En de belangrijkste vraag of we nu het overzicht hebben van de stand van zaken van nu of van toen. Maar het belang is ook om dan nu ervoor te zorgen hoe je die projecten in control houdt. En er zijn een aantal dingen die voortvloeien uit de tram die in gang zijn gezet. Die hadden eigenlijk sneller gekund. Maar dat is ook een verbeterproces wat door blijft lopen. En dat willen we ook. En dan noem ik een paar dingen op, dat is eigenlijk ook waar we steeds meer gericht investeren in eigen kennis en kunde in huis. Dat liep al, maar dat past ook een organisatievisie die er al loopt. En dat betekent dat we steeds meer die eigen kwaliteit kunnen borgen. Ook één van de punten die ik wil noemen is hoe wij een goede standaard kostenraming gaan doen. En dat heeft ook te maken met P50 versus P85. Een voorbeeld is VDL. VDL staat nu op P85 en dat is niet voor niets. We hadden ook een P50 kunnen aanbieden, maar we geven ook aan dat hoe groter het risico, we hier naar de Staten eerder een P85 communiceren. En één van de aanbevelingen van Berenschot was ook om niet meteen van een taakstelling uit te gaan. Achteraf gezien hebben we die fout ook bij de Maaslijn gemaakt. Heel vroeg in het project een taakstelling betekent achteraf dat je daar in de problemen komt, want dat kun je niet zo vroeg vaststellen. Eén van de punten die we ook verder gaan versterken zijn de checks en balances. We hebben bij elk project een projectcontrole. Daarbovenop wordt altijd extern getoetst door de concerncontroller. Maar daar komt nu een externe functie, die staat momenteel open, om daar ook die extra dingen op te doen. Dat zijn eigenlijk allemaal verbeterpunten die liepen, lopen en verder versterkt worden. En ook vooral omdat wij het IPML zoals we dat hier noemen, dat je die projecten allemaal kan volgen, maar ook hoe je dat eigenlijk borgt. Dat is uw vraag met name. Dat is ook bij het debat destijds aangekondigd. Dat heet dan onderzoek rondom budget voor grote infrastructurele projecten. Ik denk dat het goed is en u vraagt ook of de Maaslijn betrokken kan worden bij het onderzoek. Wat ons betreft wel. De controller is natuurlijk wel het onafhankelijk instituut. Dus ik stel voor dat wij om een brief van de controller verzoeken hoe het Maaslijnproject een plek krijgt in het onderzoek. Zodat we bij de behandeling van het onderzoek met de aanbevelingen die daaruit komen, dat integraal kunnen neerzetten. En ik wil u ook aanbieden om een aparte sessie te houden om u te informeren. Want het verbeterproject wat vanaf IPML liep loopt een beetje parallel aan het onderzoek. Of we laten het gelijktijdig vallen met de onderzoeksresultaten. Dat kan beide. Eén sessie of twee sessies. Ook om even te duiden hoe we met die kostensystematieken zijn omgegaan en die aanbevelingen die we al eerder in gang hebben gezet, los van het onderzoek dat nu loopt. Dus er zijn twee dingen. Wij zijn nog bezig met een verbetertraject wat eigenlijk in gang is gezet rondom de grote infrastructurele projecten. Tegelijkertijd loopt een onderzoek met de aanbevelingen, die hebben we nog niet dus dat is voor de Staten natuurlijk relevant. Dus ik bied u aan daar in ieder geval een sessie over te organiseren. Tot slot de motie die u heeft ingediend. Ik denk gezien het antwoord op de vragen die de PvdA vorige week gesteld heeft en onze reactie daarop, dat wij dat steunen. Dat is een steun in de rug. Wij willen ook dat die rekening bij het Rijk komt te liggen. En wij willen ook dat het in 2024 uitgevoerd wordt in het belang van de reiziger en in het belang van de Maaslijn. En dat sterkt ons in de discussie naar het Rijk toe. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Mackus. En dan ga ik even kijken of er nog behoefte is voor een reactie. Dat is er. En dan mag de heer Kuntzelaers beginnen. En dan is er ook de gelegenheid eventueel voor andere partijen om nog een reactie te plaatsen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. We zijn blij met de toezegging van de Gedeputeerde dat hij samen met de controller die analyse dieper gaat maken. En als te zijner tijd die onderzoeken klaar zijn, gaan we daar met elkaar het gesprek over aan. De belangrijkste boodschap hier vandaag is, en dat is met name een boodschap die we buiten moeten kunnen doen, in 2024 zit je als student een stuk aangenamer in de Maaslijn. En ook als je naar je werk gaat van Nijmegen naar Roermond is er ruimte en gaat de trein op tijd. Want die nieuwe elektrische Maaslijn is er dan. De vraag aan de andere fracties hier vandaag is of we er samen voor gaan zorgen dat die motie het gaat halen in de Tweede Kamer? En gaan we er samen voor zorgen dat die Maaslijn duurzaam en hopelijk op tijd voor de mensen op het station staat en voor ons in 2024 helemaal klaar. Ik hoop dat de andere fracties daar, naast de motie die ze allemaal mee-indienen, ook het lobbywerk mee oppakken richting het Haagse om zo samen het succes voor Limburg te realiseren.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Kuntzelaers. Mochten er reacties zijn, dan kan dat vanaf de eigen plek. Dan hoeft u niet heen en weer te lopen. Zijn er nog Statenleden of fracties die daar iets over willen zeggen? Ik zie de heer Heldens. Die moet wel naar voren komen want die zit niet achter een microfoon. Komt u maar naar de interruptiemicrofoon. Ja. Of daar. Maakt niet uit.

De voorzitter: U komt allemaal in beeld dus dat is geen punt.

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, u heeft gezien dat onze steun onder de motie van de heer Kuntzelaers stond. Ik ben ook blij dat die unaniem wordt ingediend door de Staten hier. Een heel goed en krachtig signaal vanuit onze Provincie. Links tot rechts gaat achter die Maaslijn staan. Wil die Maaslijn versterkt hebben voor de toekomst. Een heel mooi signaal. Ook vanuit de Tweede Kamer hebben we de afgelopen week bemoedigende signalen ontvangen daarover. En we roepen echt de staatssecretaris op om hier haar verantwoordelijkheid te nemen. Voorzitter, toen ik in de Staten kwam was de eerste motie die ik indiende een motie die GS opriep om in het vroegst mogelijke stadium de Staten te informeren over tekorten die dreigden te ontstaan op dossier Maaslijn. Ook die motie werd unaniem door deze Staten omarmd. En ik wil ook een compliment maken aan de Gedeputeerde dat hij er de afgelopen tijd heel hard voor gelopen heeft om ons als Staten in een zo vroeg mogelijk stadium te informeren. En ik vind dat dat ook een keer gezegd mag worden in deze zaal. We hebben de afgelopen jaren twee grote tekorten moeten slikken op deze Maaslijn. De regio draagt € 153 miljoen bij en voor zo'n basisinfrastructuur als een treinrails die bij het Rijk hoort is dat achteraf bezien, echt absurd hoog. We hebben een dikke claim moeten betalen aan Arriva omdat we niet op tijd konden leveren. En ook die kwam voor onze rekening als concessiegever. Daarmee is het voor wat de VVD betreft echt genoeg geweest. En wij kunnen dan ook niet verkroppen dat een tekort dat ontstaat door een slecht functionerende organisatie als ProRail, die gewoon de zaak niet inzichtelijk had, voor onze rekening zou moeten komen voor die 50%. Dus wat ons betreft echt geen cent extra en laat het Rijk hier haar verantwoordelijkheid nemen. Eén vraag nog aan de Gedeputeerde. Die staat niet in de motie. Wellicht kan de Gedeputeerde toezeggen of hij zich daar hard voor wil maken bij de staatssecretaris. Als door dit gedonder dat vanuit Den Haag komt, vanuit ProRail komt, verdere vertraging optreedt op de Maaslijn, dus een oplevering na december 2024, en er komt weer een claim van Arriva. Terecht wellicht gezien vanuit Arriva, want wij zijn dan weer een onbetrouwbare partner want we hebben een contract, dus extra kosten voor Arriva. Is de Gedeputeerde dan ook bereid om die rekening bij het ministerie te declareren? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere woordmeldingen? Dan kijk ik even, hoewel er geen

tweede termijn was, of de Gedeputeerde dat kan toezeggen. Oh sorry, mijnheer Wolters Gregório, uiteraard.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Goedemorgen allemaal. Het zal geen verrassing zijn dat wij ons ook in dit standpunt herkennen. Wij willen ook graag dat er vaart wordt gemaakt met de Maaslijn. En dat we daar geen euro meer aan gaan spenderen als Provincie Limburg zijnde. De Gedeputeerde gaf net zelf ook al aan dat we tot nu toe eigenlijk altijd achter de feiten aanlopen. Niet alleen bij dit infraproject, maar we hebben dat bij een hele hoop infraprojecten gedaan. Ik wil eigenlijk voorkomen dat ons dat nog een keer gaat overkomen in de komende jaren bij project Maaslijn. Dus ik had graag een toezegging van de Gedeputeerde dat we ons ook gaan bezighouden met de 'wat als'-vragen. Wat als er toch een rekening komt vanuit het Rijk? Wat als er toch versobering wordt voorgesteld? En wat als er toch vertraging wordt ingepland om ons binnen het afgesproken budget te houden? Hoe gaan wij daar dan als GS en als PS mee om? Tot zover.

De voorzitter: Ja, de 'wat als'-vraag? Dank u wel. Mevrouw Fischer mag vanaf haar plaats.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Ik heb één korte vraag eigenlijk. Ik heb hier een brief van 6 oktober 2017. Dat gaat over de opwaardering van de Maaslijn. Toen was er ook een tekort. Daar staat eigenlijk dat een alternatief van de Provincie samen met Arriva de opstelsporen al heeft teruggebracht naar € 10,7 miljoen. Hoe kan het dan dat Arriva zegt dat het niet gelukt is? Of is er toen nog iets anders geweest waarvan ik de brief niet gevonden heb?

De voorzitter: Ja, hartelijk dank voor deze extra informatie. Zijn er geen anderen? Ja, dan nog de heer Claassen. Mag vanaf de plaats mijnheer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja, ik wil toch niet onverlet laten, ook gezien we de motie mee tekenen, dat we het heel erg belangrijk vinden. Maar ik wil er toch nog op wijzen, en ik ben benieuwd naar gewoon de harde uitspraak dan ook van het College wat er staat bij wij roepen op bij de eerste bullet. Want wij als Staten kunnen dit unaniem wel vinden, maar ik ben benieuwd of de Gedeputeerde ook echt uitspreekt: tot hier en niet verder, geen cent erbij. En of het nou vertraagt of dat het nou niet vertraagt of wat dan ook, geen cent erbij. Maar ook, dat zeg ik tegen ons allemaal, de consequentie dat als er geen geld bijkomt en het Rijk er ook geen geld bijdoet, die Maaslijn er niet komt. Want dat is dan het gevolg.

De voorzitter: De Maaslijn ligt er al. Maar dan niet, nee, ik snap wat u bedoelt. Nee, voordat er misverstanden ontstaan. Geen anderen op dit moment? Dan, dat mag vanaf de plek, de beantwoording door de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Mackus: Ja, dank u wel. Eigenlijk zijn de vragen in de kern allemaal 'wat als'? Want de heer Heldens vroeg wat het betekent als er vertraging optreedt? En de heer Wolters Gregório vroeg wat als het toch duurder wordt? En de heer Claassen zei genoeg is genoeg. Tot op dit moment is er eigenlijk geen aanleiding om te vernemen dat het na het punt '24 is. Dus dat is het eerste belangrijke natuurlijk. En ik denk dat wij het met u eens zijn en ook vinden dat dat bedrag genoeg is om het zo te zeggen. En dat is ook onze inzet. Ik vind het erg prematuur om nu al te speculeren 'wat als'. Wij delen uw mening en dat is ook unaniem door uw Staten ingezet, dat voor wat het geld en het Rijk betreft, genoeg is genoeg. Maar het belang dat de Maaslijn doorgaat is er ook. En dat moet dan

binnen het vastgestelde budget van onze kant. En ik denk dat die oproep door iedereen wordt onderschreven. Ik heb nog één vraag. Mevrouw Fischer had nog over opstelsporen 2017. Was het een opmerking of meer een vraag?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Het was eigenlijk in zoverre een vraag, dat ik eigenlijk wil aangeven, Arriva vraagt aan ons, jullie benadelen ons, dus jullie hebben wat aan ons uit te betalen. Maar Arriva heeft zelf een vinger in de pap gehad bij datgene wat er gebeurd is. En mijn vraag is of dat geen reden genoeg is dat ook een gedeelte van de schuld, zo noem ik het dan maar, aan Arriva te wijten is.

Gedeputeerde Mackus: Ik snap uw vraag. Maar eigenlijk is het vrij simpel. Destijds constateerde ProRail dat men vergeten was om een opstelspoor in te tekenen waar de treinen 's nachts moesten staan. En Arriva moet zijn treinen ergens kwijt. Dus het is ook niet iets wat Arriva heeft veroorzaakt. Arriva constateerde dat, waar moeten wij onze treinen neerzetten. En op dat moment is dat één van de zaken die begonnen zijn, laat ik het zo zeggen. Ik wil u de geschiedenis nu even besparen van station Grubbenvorst. Maar het is niet de schuld van Arriva maar een constatering dat hij er niet in zat.

De voorzitter: Dank u wel. Dames en heren, ik ga het volgende voorstellen. Normaal gesproken doen wij alle besluitvormingen in de besluitvormingsvergadering op 18 december. Maar aangezien het quorum toch is blijven zitten en wij met hamerstukken bezig zijn, zou ik ook kunnen voorstellen om de motie meteen vandaag in stemming te brengen. Dan kan hij nog in Den Haag rondzweven, mag ik dan constateren dat ik deze motie met algemene stemmen aanvaard kan verklaren? Dat is het geval. Dan is deze motie aanvaard. Dan hoeven we niet te wachten. Dat zou fijn zijn. Dan is nu het moment gekomen voor het changement zoals dat zo mooi heet. Dan gaan we naar agendapunt 7. Na het changement gaan we beginnen met het Statenvoorstel Provinciale Energiestrategie. Ik schors de vergadering voor drie minuten zodat iedereen de zaal coronaproof kan verlaten c.q. kan binnenkomen. Ik schors de vergadering drie minuten.

6. Benoeming en installatie bestuurslid ZRK

Dit punt wordt behandeld na agendapunt 7.1.

[SCHORSING]

7 BEHANDELSTUKKEN

7.1 G-20-075 Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale Energie Strategie Deel 2 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-49545)

De vicevoorzitter: Dan heropen ik de vergadering. Dames en heren aan de orde is agendapunt 7.1, dat betreft het Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale Energie Strategie Deel 2. Het voorstel is behandeld in de commissie MD van 27 november jongstleden. De commissie besloot om het voorstel als bespreekstuk door te leiden naar PS van vandaag en het Statenvoorstel is op diverse plaatsen gewijzigd naar aanleiding van de behandeling in de Statencommissie. Aan u wordt voorgesteld om één, de Provinciale Energie Strategie Deel 2 vast te stellen. Twee, in te stemmen met de inzet van € 12,7 miljoen voor de Provinciale Energie Strategie Deel 2 en dit bedrag ten laste te brengen van de

intensiveringsmiddelen Duurzaamheid en Energie. Wij hebben daarvoor de woordvoeringen uiteraard aangekondigd. Ik ga u verzoeken, nogmaals, om in eerste termijn de eventuele moties en amendementen al in te dienen. We hebben in het Presidium begrepen dat we er een aantal op dat punt tegemoet mogen zien. En dan het verzoek aan de woordvoerders om in tweede termijn daar ook direct op te reageren. Wij beginnen met de eerste partij, de SP en de heer Wolters Gregório heeft het woord.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. Goedemorgen allemaal. Haalbaar, betaalbaar en met draagvlak. De mantra die in deze periode door het Gouvernement aan de Maas galmt, vandaag extra. Ook in dit document lezen we het vaak genoeg terug. Volop haalbare ideeën zoals zonneparken, windturbines en wamtenetten staan op de planning en zijn nog relatief betaalbaar ook. Draagvlak komt aan bod en dat is maar goed ook, want er zijn voorbeelden aan te halen in onze Provincie van hoe het wel moet, maar ook zeker van hoe het niet moet. We moeten de burgers, 'burgers', meenemen en hen zoveel mogelijk laten participeren. Het is hetzelfde in dit stuk dat de energietransitie een gezamenlijke verantwoordelijkheid is van alle Limburgers. Makkelijk gezegd en zelfs niet waar. De overheid heeft het zover laten komen en het is ook aan haar om doelstellingen te halen. Veel hordes en lasten die onze inwoners nog voor de kiezen gaan krijgen, maar oneerlijk verdeelde lusten. Dat stemt ons nog altijd een beetje pessimistisch over dit kader. Het is niet onbekend bij GS dat Provinciale Staten als geheel zich zorgen maakt over de energiearmoede bij onze gezinnen. Daar hebben we het in de commissie uitvoerig over gehad. En ik waardeer uw toezegging om samen met de heer Dritty te overleggen hoe wij de sociale huursector beter gaan faciliteren met regelgeving met gelden die vanuit Brussel naar Nederland vloeien, maar is dat voldoende? Wij zien graag bij de vaststelling van dit kader een steviger signaal naar alle Limburgers toe en daarom dienen wij alvast een motie om krachtiger met Duurzaam Thuis aan de slag te gaan en de rentevoet naar 0% te verlagen. 2030 en ook 2050 zijn jaartallen die inmiddels op ons netvlies gebrand staan. We werken hard om alle doelstellingen voor die tijd ook gerealiseerd te hebben, maar wat daarna. Want ik hoopte op meer ambitie voor de lange termijn en op het gebied van innovaties, maar ik had beter moeten weten. Want een wijze man leerde mij ooit dat hoop slechts uitgestelde teleurstelling is. Vandaar onze oproep om in Q1 van het komend jaar het er samen nog goed over te hebben. Want een toekomst bouwen enkel op techniek van vandaag is een voorbode voor tekortkoming. En als puntje op de spreekwoordelijke 'i' wil ik mevrouw Brugman wel nog vragen een keer spellingcontrole over het document te laten gaan, want ook dat is wel nodig. Veel tekst en veel moties en amendementen vandaag over de PES, zeggen denk ik ook iets over de inhoud en ik verwacht dat GS duidelijker met ons kan afstemmen wat de stip op de horizon precies is. Hoe we daar komen met alle inwoners en hoe we op elk gegeven moment kunnen zien hoe succesvol we zijn. Laten we inderdaad energie krijgen van energie maken. Tot zover mijn eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Wolters Gregório. Wij gaan verder met 50PLUS, mevrouw Fischer-Otten en dat gaat u doen vanaf de plek neem ik aan? Ja.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Het voorliggend Statenvoorstel PES Deel 2 is een verdieping en aanvulling van het eerste deel. Hieraan toegevoegd de zesde lijn, waarin nader wordt ingegaan op de energietransitie in relatie tot leefomgeving, heeft onze instemming. De energietransitie moet in de volle breedte bekeken worden en 50PLUS vindt dat dat hier het geval is. We zeggen nogmaals, de energietransitie staat of valt met draagvlak, haalbaarheid en betaalbaarheid. We willen graag zoveel mogelijk medewerking van de Limburgse bevolking krijgen, dan moeten we

volgens 50PLUS er dan ook voor zorgen dat de informatievoorziening aan de burgers zo optimaal mogelijk zou zijn. En dat is onze oproep aan Gedeputeerde Brugman om middels heldere en duidelijke communicatielijnen de informatie te laten verlopen. Daarvoor staan nu verschillende mediakanalen ter beschikking en wij hopen dat u hier de vinger aan de pols heeft en heel snel die vinger los kan laten zoals we op alle plekken in Limburg horen. Het moet snel duidelijk zijn dat er geen dwang is, geen verplichting en dat het niet eng is. Als voorbeeld over het niet-afdwingbaar zijn kunnen we aangeven dat men hier in dit huis al ver is met de warmtevoorziening op de daken van het Gouvernement, maar niet aan de Maaskant. Met als reden dat het jammer is voor het zicht. Die is valide, dat kan, dus dit is een echt voorbeeld dat wij zouden gebruiken om aan de mensen te laten zien dat het niet afdwingbaar is. Dat we wel de goede wil van de mensen willen hebben en ervaren. Financieel voordeel wordt bereikt door het stimuleren van bijvoorbeeld 50% eigenaarschap van lokale initiatieven van inwoners. We zouden het graag zien dat dat gestimuleerd wordt, dat burgers zich bij lokale coöperaties aansluiten. Goed voor de burgers en het helpt het draagvlak te vergroten voor het realiseren van onderdelen van de energietransitie. Dan is er nog het elektrisch autorijden. Wil dat goed van de grond komen moeten er naast betaalbare elektrische auto's ook genoeg laadpalen komen. Is er een kans dat er in de toekomst een bepaalde verplichting komt van het aantal oplaadpalen versus het aantal parkeerplaatsen. Stel dat deze er komt, dan hoop ik van harte dat dit beter lukt dan dat het gelukt is met de parkeerplaatsen voor mensen met een functiebeperking, want die laten nog altijd te wensen over. Als 50PLUS vinden we de doelstellingen en de KPI's ambitieus. Wij ondersteunen de zes actielijnen en wij gaan ervan uit dat PS regelmatig op de hoogte gehouden wordt, net zoals het in het verleden was. Voorzitter, tot zover mijn bijdrage.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer. We gaan verder met mevrouw Jenneskens namens D66.

Mevrouw Jenneskens (D66): Filosofen interpreteren de wereld, waar het op aankomt, is haar te veranderen. Hij is van Karl Marx, maar een meer toepasselijk citaat dan deze kon ik eigenlijk niet verzinnen bij de Provinciale Energie Strategie. Wat een stuk, veel besproken, maar soms ook zo ontzettend weinig gezegd. Met dank voor het vele en gedegen werk, blijft D66 erbij: het is niet het beleid, het is het resultaat dat telt. Wij zijn de eerste generatie die iets merkt van klimaatverandering en we zijn de laatste die er echt iets aan kan doen. We kunnen en mogen niet blijven steken in afwachten. Filosoferen of het afwegen van alternatieven in de hoop dat er nog iets beters komt. Het is niet 'of', of 'tenzij' of 'mits', het is 'en-en'. Wat D66 betreft is de energietransitie, het verduurzamen van Limburg en klimaatadaptatie niet alleen voldoen aan regels of een opgave, ingegeven door het doemscenario van een subtropisch of overstromend Limburg. Het is net zoals bij iedere grote verandering, de uitdaging om samen en in goed overleg met iedere Limburger en gemeente verder te bouwen aan het Limburg van morgen. En dat biedt Limburg kansen, in arbeidsplaatsen bijvoorbeeld. In potentie zijn dat er 10.000 extra richting 2030, zoals collega Piepers van de PvdA in de commissie ons als voorrekende, dat is twee keer zoveel als bij VDL Nedcar. En afhankelijk van welke cijfers je neemt, vijf of zes keer zoveel als Maastricht Aachen Airport. Maar hoe komen we daar? Een ander roemcitaat van Marx, en dan houd ik op voordat ik het complete SP-gedachtegoed steel van collega Wolters Gregório, is de geschiedenis herhaalt zich eerst als tragedie dan als klucht. Limburg heeft niet het beste trackrecord als het gaat over de energietransitie. Hoe gaan we het beter doen? Op dat punt stelt dit stuk ons soms toch echt teleur en niet gerust. We gaan maar monitoren, we hebben al KPI's, maar die zijn gericht op 2030. Hoe weten we dan vandaag of we op koers liggen? Of we moeten versnellen of we andere dingen moeten doen? We willen niet zoals dit jaar en daarvoor zo vaak

gebeurde, in 2023 opnieuw concluderen dat we onze doelen niet halen of dat we al veel verder hadden moeten zijn. We willen niet sturen in de mist. We willen rode lampjes, groene lampjes, koplampen, groot licht. Daarom komen we met een amendement, over monitoring in hoeverre we onze doelen halen en in hoeverre onze investeringen op allerlei terreinen bijdragen aan het bereiken van ons grotere doel. Voor D66 zijn daarnaast een aantal zaken belangrijk. De eerste is de doorvertaling in VTH in ruimtelijke zin van dit beleid, onze daken liggen nog niet vol. Waarom niet? Hoe gaan we zorgen dat dat wel gebeurt? Hoe dwingen we af? Welke voorwaarden kunnen we op al onze terreinen stellen om uitstoot terug te dringen en opwek mogelijk te maken? Dan lokale participatie, dat mag geen streven zijn, maar is onmisbaar om deze transitie eerlijk te maken en daarmee te laten slagen. Als we niet oppassen, wordt deze transitie vooral een verdienmodel waarin lusten scheefgroeien van lasten. Wat is gebeurd na Venlo moet niet meer gebeuren. Wat we ervan leren is dat coöperaties misschien niet kunnen concurreren met cowboys. En juist daar ligt een actieve rol voor de Provincie weggelegd, om te bewaken en mede mogelijk te maken. Hoe ziet het College dat? Hoe reflecteert u op de coöperaties bij Windpark Greenport Venlo? Wat had u anders kunnen doen of gaat u in de toekomst vooral beter doen? Bij de taxonomie vroegen we het al, welke mogelijkheden ziet het College om coöperaties een preferente positie te geven om via leningen lokaal eigenaarschap te bewerkstelligen of op een andere manier actief te stimuleren. Toen kregen we er niet zo goed antwoord op. Collega's Berghorst en Palmen hebben er mooie amendementen op die ik van harte mede indien als het er zo komt. Dan warmte. In de Commissiebehandeling spraken we over de kansen die het RWZI biedt en deed de Gedeputeerde de toezegging dit op te nemen of te onderzoeken. Het staat nog niet in deze oplegger. Kunt u het ons nog een keertje toezeggen of aangeven hoe u hiermee aan de slag gaat? Of waarom niet? Mijnwater is een Limburgse uitvinding, wat kunnen we nog meer? OPAC vindt u duur, maar als we dan toch kernenergie gaan verkennen, waarom starten we bij deze deze ultieme kans voor Limburg dan ook niet op met een verkenning. Graag daarop uw reactie. Dan tot slot, deze transitie is per definitie een ruimtelijke. Wat D66 betreft, benaderen we de zonneladder en andere middelen niet vanuit het negatieve. Niet waar mag het niet, maar juist vanuit waar kan het wel. We kunnen en mogen niet verkokerd kijken naar de goedkoopste optie, maar we moeten een brede afweging maken op basis van ruimtelijke en landschappelijke waarden die verdergaat dan alleen de al dan niet aanwezigheid van landbouwgrond. Wat is daarin de visie van het College? Verschuiven we dat in de richting van de Omgevingswet of is dat niet ook iets waar we een opvatting hebben in het licht van onze eigen investeringen? We kunnen niet wachten, en dat hoeft ook niet. Laten we beginnen met vandaag, dat biedt kansen genoeg voor Limburgers, Limburg en de Limburgers van morgen.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Jenneskens. We gaan verder met de heer Van der Linden namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, 2020 is en wordt een bewogen jaar. De corona natuurlijk voorop, maar in dit huis hebben we echt ons ook heel erg zorgen gemaakt over de PES. De bouwstenen die zijn besproken in de commissie en we hebben er veel en vaak over gepraat. Het resultaat wat er nu ligt, is een resultaat van vele gesprekken en de inbreng die in die gesprekken ingebracht is, is meegenomen. Dat betekent dat wij in principe wel positief zijn over de PES. De noodzaak tot energietransitie, daar hebben we niet over getwijfeld. Wij zijn er van harte van doortimmerd, doorgrond, overtuigd dat het nodig is dat we daar wat aan doen. We hebben na de sonderende sessie in oktober in ieder geval voor elkaar gekregen om er een zesde lijn in te krijgen en die bedient volgens ons ook meerdere fracties. En met name het zorgen voor een

veilige en gezonde energietransitie stemt ons tevreden. We hebben in de afgelopen commissievergadering veel facetten besproken, kritische noten gekraakt, complimenten uitgedeeld en we hebben dus nog twee punten waar we ons toe willen beperken. En dat is, wat al eerder aangehaald is, voor de zesde lijn gezondheid en veiligheid en als tweede het mede-eigenaarschap. Zoals we al aangaven, we zijn niet tegen windturbines in de energiemix, maar windturbines zorgen onder andere voor slagschaduw, waardedaling van woningen, hoorbaar geluid en mensen kunnen er ook nog ziek van worden door infrasoon geluid. Daar is volgens ons toch nog maar weinig aandacht aan besteed. Recent was er eigenlijk landelijk in de media wel aandacht voor en daar kwam met name naar voren dat de afstand tussen windturbines en woonwijken belangrijk is. We hebben het er ook in de commissie over gehad en de Gedeputeerde heeft ons de Rijksnormen daarover aangereikt, waarvoor dank. Maar waar wij tevens van concluderen dat er geen harde normen in staan. Onze bewoners worden daardoor dus niet beschermd en het is dan ook moeilijk om die normen bijvoorbeeld in een POVI op te nemen. En daar zal toch iets aan gedaan moeten worden, vinden wij, willen we uitgaan van dat we op een bepaalde manier een gezonde energietransitie krijgen. Dus mijn vraag aan de Gedeputeerde is dan ook, want ik besef dat het een moeilijk verhaal is, hoe gaat u nu die abstracte normen ombuigen naar meer concrete normen? En dan vooral in meters? Gaat u dat doen met zoveel maal de tiphoogte of gaat u dat op een andere manier doen. Wij zouden daar graag toch enige helderheid en duidelijkheid over krijgen, dus we dagen u uit om dat in meters om te zetten, zodat dan ook het in de POVI opgenomen kan worden. Dan 50% eigenaarschap. Het meedoen van onze bewoners en met name bewoners met een smallere beurs. Het is al aangehaald, het Windpark Venlo daar hebben we wel leergeld betaald en in het voorjaar van 2018 hadden we nog het idee dat de bewoners daar op een bepaalde manier in mee zouden kunnen doen. Er waren drie energiecoöperaties die van plan waren om daar mee in de exploitatie te gaan werken. En we hadden dan ook verwacht van de Provincie, als mede-eigenaar van Etriplus dat ernaar gekeken zou worden dat dat ook zou gaan lukken. Maar die vier windturbines worden nu geëxploiteerd door kapitaalkrachtige organisaties, vaak nog uit het buitenland, die graag de Nederlandse subsidies opslurpen, maar de energiecoöperaties hebben daar het nakijken. Twee van de drie hebben daar hun conclusie uit getrokken en hebben er een streep onder gezet en de derde moet maar afwachten op wat voor wijze ze nog mee mag spelen. Wij vinden dus dat dat zo niet moet en daarom vragen wij de Provincie om alle gemeenten erop te wijzen in de vergunningverlening voor energieproductie een paragraaf op te nemen over lokaal eigenaarschap. Ik heb vernomen dat er nog wat amendementen over komen, dus die zullen wij dan ook daarop beoordelen en waar mogelijk onze steun geven. Verder mogen we de energiearmoede niet uit het oog verliezen. De Gedeputeerde heeft aangegeven er oog voor te hebben en ze gaat in gesprek met collega's. Energiearmoede werd overigens als een vervelende term beschouwd. LOKAAL-LIMBURG stelt dan ook voor om het als energieschreefgroei te benoemen. Volgens de meeste definities is er sprake van energieschreefgroei als meer dan 10% van het inkomen aan de energierekening moet worden betaald. Daarom moet er alles aan gedaan worden om deze scheefgroei tegen te gaan. Het installeren van zonnepanelen kan daarbij een oplossing bieden, maar dan moeten ze wel betaalbaar zijn en de burger moet kunnen rekenen op regelingen die niet om de haverklap door de Rijksoverheid veranderd worden, zoals bijvoorbeeld de salderingsregeling. In IPO-verband zou daarvoor gelobbyd moeten worden. Op grond daarvan voorzitter hebben wij dus ook een motie, genaamd 'De zonneladder een handje helpen', die wordt uitgedeeld, waarin dit onderdeel nadrukkelijk naar voren wordt gebracht. En waar we dus ook pleiten, evenals de SP, om de regeling Duurzaam Thuis in ieder geval voorlopig op 0% te zetten zodat het ook voor mensen met een smalle beurs aantrekkelijk wordt om te investeren in zonnepanelen. Dat was het. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. We gaan verder met mevrouw Palmen namens het CDA.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, dank u wel voorzitter. Namens de CDA-fractie wil ik de Gedeputeerde danken voor de toezeggingen die gedaan zijn en de beantwoording die daarop heeft plaatsgevonden. De CDA-fractie was en is nog steeds positief over dit Statenvoorstel en het werk dat verzet is om tot dit voorstel te komen. De CDA-fractie is van mening dat de rol van de Provincie in deze energiestrategie vooral een verbindende zou moeten zijn. Tijdens de commissie is er veelvuldig gesproken, zo niet het meest, over draagvlak, lokaal profijt dan wel eigenaarschap en hoe dit vorm zou moeten krijgen binnen de PES, inclusief de juridische houdbaarheid daarvan. Ik denk dat ik namens de meeste fracties spreek wanneer ik zeg dat het landen van lusten daar waar ook de lasten zich bevinden van groot belang is. Tegelijkertijd blijkt uit de brief van 4 december aan Provinciale Staten dat een inspanningsverplichting van een initiatiefnemer het hoogst haalbare is. Om toch recht te kunnen doen aan bovengenoemde feiten, dient het CDA vandaag, samen met de PvdA, een amendement in dat volgens ons recht kan doen aan lokaal profijt, participatie en daarmee draagvlak. Een tweede belangrijk punt voor de CDA-fractie is de zonneladder en de niet-volgtijdelijkheid hiervan. Dit geeft volgens onze fractie te veel vrijblijvendheid. We begrijpen tegelijkertijd heel goed dat een dwingende vorm van de zonneladder ook remmend kan werken op projecten die in de pijplijn zitten. Gezien de hoge druk die er ligt op grondgebruik vindt de CDA-fractie dat een stimulans voor zon op dak zo groot als mogelijk moet zijn. Uit de brief van 4 december jongstleden blijkt dat er in de aanvraag SDE-subsidies weliswaar een voorkeur voor zon op dak is, maar ervaring leert ook dat er momenteel flink gespeculeerd wordt op percelen. Hier is moeilijk op te sturen, omdat pas bij aanvraag van SDE duidelijk wordt om welk soort subsidie het gaat, op dak of op grond, en dan is ingrijpen te laat. Bij gebruik van landbouwgrond, wanneer dit echt niet meer te vermijden is, heeft dubbelgebruik dan ook een sterke voorkeur voor de CDA-fractie. In het verlengde daarvan wil ik namens de CDA-fractie nogmaals aandringen op het belang van zon op dak bij met name grote bedrijfshallen. De regeling BENG die per 1 januari 2021 ingaat, voorziet deels in dit belang. Net als het nieuw vast te stellen Bouwbesluit. De bal ligt straks bij de Provincie en gemeenten die dit met maatwerkregels kunnen afdwingen. Dit proces zullen we dan ook nauwlettend volgen en horen graag van de Gedeputeerde de toezegging dat zij dit ten volle zal stimuleren en ondersteunen wanneer deze wetgeving een feit is en er bij de Tweede Kamer op blijft aandringen dat er een verplichting van zon op dak moet komen. We dienen vandaag twee moties in over dit thema. Eén om het Rijk op te roepen te komen tot een instrument om de zon op dak bij nieuwbouw van bedrijfshallen enzovoorts te kunnen verplichten, en dan bedoel ik meer verdergaand dan BENG en het Bouwbesluit, en een motie die het College oproept bij de POVI en de Omgevingsverordening vast te leggen dat het gebruik van goede landbouwgrond en kwetsbare natuur zoveel als mogelijk wordt ontzien. Een laatste punt bij deze zonneladder. Er blijken zich in de praktijk nogal eens problemen voor te doen waar initiatiefnemers tegenaan lopen. Een voorbeeld hiervan is de aansluitkosten door Enexis bij zon op dak-initiatieven, met name in het buitengebied. Problemen werken remmend, dus graag van de Gedeputeerde een toezegging om praktijkproblemen in kaart te brengen, zowel in aantallen als ook de omschrijving van de problematiek en hier een meldpunt voor in te richten. Dit overzicht dan vervolgens voor te leggen aan Provinciale Staten, zodat wij zicht hebben en beter kunnen sturen.

De vicevoorzitter: Interruptie van de heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel voorzitter. Ik zou graag van mevrouw Palmen willen horen, u zei dat 50% eigenaarschap van groot belang is, staat dat belang voorop of is dat belang mooi meegenomen als dat gerealiseerd kan worden? Daar ben ik even naar op zoek.

Mevrouw Palmen (CDA): En in relatie tot wat bedoelt u dan?

De heer Bastiaans (VVD): U zei, ik denk dat ik namens een groot aantal partijen spreek als 50% eigenaarschap van groot belang zal zijn om te komen tot het aantal windmolens of zonneparken.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, dat de lusten daar landen waar de lasten zijn, ja.

De heer Bastiaans (VVD): Ja oké, maar ik kan mij zo voorstellen dat er ook locaties zijn waar geen lasten zijn en dus ook niet van lokaal belang zou kunnen zijn. Dus dat gewoon een investeerder zegt, ik zet hier een windmolen neer en dat we het niet willen remmen, omdat er dan geen lokaal belang is of geen burgerparticipatie, dus die windmolen gaat er niet komen. Dat moeten we natuurlijk ook voorkomen.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, u bedoelt te zeggen, als ik u goed begrijp, dat als er ergens een windmolenpark gaat komen waar in principe niemand last van heeft, of dan evengoed de lusten ook daar moeten landen. Is dat uw vraag, begrijp ik dat goed?

De heer Bastiaans (VVD): Nou ja, is het daar dan ook van groot belang dat daar burgerparticipatie plaatsvindt? Hangt het wel of niet doorgaan van het project daar dan vanaf voor u?

Mevrouw Palmen (CDA): Ik dacht dat we dat dan lokaal daar moeten bekijken wat er speelt. Kijk de omgeving betrekken is altijd belangrijk en als het helemaal niet speelt dan ga ik ervan uit dat ook weinig mensen zich daar zullen melden, maar dit is niet geheel ondenkbaar. Die samenspraak met de omgeving zal er altijd moeten zijn, of dat nu om vijf mensen gaat of om vijftig mensen.

De heer Bastiaans (VVD): Nee oké, maar dan mag het project wel doorgang vinden ook als er geen participatie vanuit burgers komt, dan kan het project volgens u wel gewoon doorgaan?

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, zeker.

De heer Bastiaans (VVD): Heel goed.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, zeker. Dank u wel, dan ga ik even verder. Het onderdeel onderwijs en opleiding. Dit onderdeel is tijdens de commissie wat onderbelicht gebleven. De duurzame markt schreeuwt om handjes aan de ploeg. Middels een Mededeling Portefeuillehouder van 2 december over de Human Capital Agenda Energietransitie en Duurzaamheid is het één en ander te lezen, maar de brief zegt ons niet wat op dit moment de status is. Graag een reactie van de Gedeputeerde op de stand van zaken op dit moment. Hoe groot zijn de tekorten en binnen welke termijn is stabiliteit te verwachten? Als laatste het plan voor zonnepanelen op het Gouvernement. In de brief van 4 december is dit nader toegelicht. De vorige periode is al geconcludeerd dat zonnepanelen op ons eigen dak veel te duur is en dus onrendabel. De CDA-fractie is van mening dat de € 500.000 die nu gereserveerd zijn voor een vrijwel onrendabele businesscase beter op een andere manier kan worden

ingezet om als Provincie het goede voorbeeld te geven. We dienen hiertoe een amendement in, samen met D66, en vragen het College om met een nieuw voorstel in actielijn vijf, het goede voorbeeld, te komen. Nu ben ik volgens mij nog iets vergeten. Want 50PLUS dient met ons de motie van de zonneladder mede in. Sorry, dat was ik nog vergeten. Tot zover dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Palmen, precies binnen de tijd gebleven. We gaan verder met mevrouw Berghorst namens de PvdA, daarna de heer Vincken namens Forum voor Democratie.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, dank u wel. Dat je een Provinciale Energiestrategie wil, schrijf je gemakkelijk op in een Collegeprogramma, maar het opstellen van zo'n ding dat bleek in de praktijk dus een stuk moeilijker. Ik herinner me nog dat we vorig jaar rond deze tijd, samen met een aantal woordvoerders die in de zaal zitten, pokerfiches mochten verdelen over de klimaattafels. Ik dacht toen bij mezelf, mijn God op deze manier gaat het nooit goedkomen. En toen ik de PES Deel 1 voor de eerste keer las, dacht ik dat nog steeds, op deze manier komt het in Limburg niet goed. En nu, de PES Deel 2 is gelukkig inhoudelijk een stukje beter en ook een stukje concreter en dat is best een complimentje waard. Er is een stap gezet. Voorzitter de energietransitie gaat over meer dan techniek alleen. Het is een ruimtelijke transitie, maar boven alles vooral ook een sociale transitie. Het is onze dure plicht om te zorgen dat niemand achterblijft en dat iedereen naar vermogen kan en wil meedoen. De energietransitie moet van ons allemaal worden. Dan heb je draagvlak, maar hoe doe je dat? Voorzitter, het zal u niet verbazen dat de PvdA daar wel wat ideeën over heeft. Sterkste schouders, zwaarste lasten is immers als jaren onze lijfspreuk en het belangrijkste is dan ook dat de energietransitie een rechtvaardige transitie moet zijn. Een transitie waarin de sterkste schouders ook de zwaarste lasten dragen. Je kunt van mensen, gewone Limburgers, geen grote offers vragen als de grote vervuilers en energieslurpers vrolijk verder vervuilen en slurpen. Het is daarom ook goed dat de Provincie deze bedrijven aanjaagt en stimuleert om duurzamer te worden. Wat de Partij van de Arbeid betreft hoort daar wel iets bij, namelijk stevig toezien op het uitvoeren van de energiebespaarplicht die is opgenomen in de Wabo. En ik wil de Gedeputeerde vandaag daarom vragen hoe de Provincie dat de komende jaren beter gaat doen en ook zichtbaar en controleerbaar gaat maken voor ons als Provinciale Staten en daarmee voor alle Limburgers. Dat is immers ook het goede voorbeeld geven. Lokaal eigendom is een belangrijk instrument in het creëren van draagvlak en enthousiasme voor de energietransitie. Coöperaties laten in Noord- en Midden-Limburg zien dat dat kan. En u begrijpt dan ook dat wij enorm teleurgesteld zijn dat coöperaties bij Windpark Greenport Venlo uitstappen omdat, onder andere, de Provincie haar aandelen heeft verkocht aan energiebedrijven in de Randstad. Hoe kan dit nu? Waarom bent u niet aan de kant van deze lokale coöperaties gaan staan? Dat was toch de opdracht die u kreeg van Provinciale Staten en daar was u zelf bij, want u zat toen nog in Provinciale Staten. U heeft die opdracht ook gegeven. Waarom is die keuze niet gemaakt? Voorzitter, lokaal eigendom is belangrijk, maar draagvlak creëren niet? Als alleen de rijke mensen in Nederland mee kunnen doen. Steeds meer mensen hebben geen geld om te investeren in windmolens, zonnepanelen, elektrische auto's en warmtepompen. We mogen deze mensen niet vergeten. Zij moeten ook mee kunnen doen en daar zijn in Limburg al goede voorbeelden voor. Zo zet de gemeente Brunssum op initiatief van de PvdA, energiecoaches in om mensen met een smalle beurs te helpen bij het besparen van energie. Daarmee realiseren ze een besparing aan de zijde van duurzaamheid, maar ook een besparing op de vaste lasten. Een win-winsituatie voor deze mensen, maar er is meer nodig. De samenleving moet niet alleen de lasten van de energietransitie ervaren, maar ook de lusten. Winsten uit de exploitatie van wind en een zonnepark mogen niet wegstromen naar bedrijven op de Zuidas of buitenlandse investeerders. Nee. Die winsten moeten ten goede

komen aan de omgeving, lokaal profijt voor iedereen. Arm en rijk. Tot slot voorzitter, en dit komt echt uit de grond van mijn hart, we moeten als overheid het ook gewoon veel belangrijker vinden om met gewone mensen te praten over de energietransitie, leefbaarheid en overlast. En niet als de plannen klaar zijn, maar als we ze nog moeten maken. Als we daar nu eens evenveel tijd en energie in zouden steken als in al die gesprekken met directeuren en CEO's en aandeelhouders van Chemelot, VDL en de Greenport, dan krijgen we echt betere plannen die kunnen rekenen op breed draagvlak. Voorzitter, ik rond af. Wij dienen samen met het CDA vandaag een amendement in om lokaal profijt, burgerparticipatie en lokaal eigendom beter te laten landen in de PES. En, tot slot, dan haak ik aan op de opmerking van de heer Wolters over de spellingcontrole. U weet voor welke organisatie ik werk? Ja, de spelling kon beter, maar het taalniveau van dit stuk is geschreven op B2, C1. Dat is het taalniveau van een wetenschappelijk opgeleid persoon. 80% van de Nederlanders leest liever een tekst op B1-niveau en 60% van de Nederlanders kan geen teksten lezen hoger dan B1-niveau. Als u wil dat er draagvlak ontstaat in de samenleving voor de energietransitie, dan roep ik u met klem op om in al uw communicatie-uitingen naar Provinciale Staten, maar ook naar buiten, te schrijven op B1-niveau. Op zo'n manier dat de meeste mensen het gewoon snappen.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst. We gaan verder met de heer Vincken namens Forum voor Democratie. Daarna de heer Loomans namens de Partij voor de Dieren.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Ik wil allereerst even aanhaken op de laatste woorden van mevrouw Berghorst. Ik ben het natuurlijk heel erg met u eens, maar ik ben zelf op het ogenblik bezig met een aantal notariële aktes en dat is nog veel erger. Oké. Voorzitter in de commissie heb ik aangekondigd dat ik met sommetjes de onhaalbaarheid van het Klimaatakkoord en de daarop gebaseerde RES en PES wil aantonen. Na de 14.000 windturbines van Frans Timmermans en de dertig vrachtwagens met beton voor het fundament van een windmolen een volgend sommetje. Op het ogenblik gebruikt Limburg volgens dit Statenvoorstel ongeveer 165 petajoule aan energie. Dat is omgerekend 46 terawattuur. De gezamenlijke RES'en, Noord en Zuid, willen tussen de 2,3 en 3,1 terawattuur per jaar met zon en wind gaan produceren. Dat is slechts tussen de 5 en 7% van het totale huidige energieverbruik. Als je dat met alleen wind wil doen, zijn daarvoor over tien jaar tussen de 230 en 310 windturbines nodig. Er staan er nu tien. Daarna moeten we tot 2050, om aan de resterende energiebehoefte te voldoen, nog eens ongeveer 4.400 windturbines erbij plaatsen in onze provincie. Maar tegen 2040 moeten we al beginnen met het vervangen van de oude windmolens. Als je dit met alleen zon wil doen, dan moet je in 2050 31.000 hectaren zonnepanelen hebben liggen. Als we, wat misschien meer voor de hand ligt, voor een fifty-fiftymix kiezen van zon en wind, staan er dus in 2050 in onze provincie 2.300 windturbines en liggen er 15.000 hectaren zonnepanelen, voor het grootste deel helaas op zonneweides. Dat zijn 23.000 voetbalvelden, in onze provincie. Andere energiebronnen leveren ook wel wat, en ik heb heel optimistisch gerekend wat betreft de opbrengst van windmolens en zonnepanelen, maar die andere energiebronnen kunnen volgens mijn schatting hieraan hooguit 10% bijdragen. Dat was mijn volgende sommetje. Ik heb nu nog enkele vragen die zijn blijven liggen op 27 november. De vragen over het verschil in energieverbruik bij het stuk en de systeemstudie zijn door de heer Wetzelaer gedeeltelijk beantwoord met de aanvulling dat in de systeemstudie ook de functie fossiel en waterstof als grondstof voor de chemische industrie zit. Maar dan is de naam van figuur 1 op bladzijde 6 van de systeemanalyse fout. Verder blijft het voor mij onduidelijk wat de rol van het blokje elektriciteit is in de grafiek. Op bladzijde 44 staat dat cumulatieve investeringsomvang van de energietransitie € 360 miljard bedraagt. Een aantal vragen heb ik hierover. Is dat voor de periode tot 2050? Om welke

investeringen gaat het precies? Is dat alleen de netinfrastructuur of ook de woningaanpassing, wagenpark, industrieaanpassingen, enzovoort? Wie neemt welk deel van de investeringen voor zijn rekening? Uiteindelijk gaat trouwens de belastingbetaler alles betalen. Op bladzijde 67 staat dat de RES'en aangeven waar windparken en zonneweides kunnen komen. Volgens GS komen er vooralsnog geen windturbines in het Heuvelland, maar in de RES Zuid-Limburg staan veel windparkopties in het Heuvelland ingetekend op de kaarten. Kan de Gedeputeerde hierover duidelijkheid verschaffen? Wat betekent bijvoorbeeld 'vooralsnog' hier? Ten slotte, een voor ons fundamenteel probleem met de PES, en nu moet ik helaas toch in herhaling vallen, is het volgende. Dit voorstel staat vol met goede plannen waar wij voor een groot deel achterstaan. Klimaatakkoord en het concept PES vormen echter voor wat betreft de ambitie, de doelen, de emissievermindering, hoe je het ook noemt, het uitgangspunt van het hele verhaal. Wij hebben daar, ondanks het feit dat in het gewijzigde voorstel in feite daar de handreiking in onze richting geprikt is door toe te zeggen dat de PES eventueel aangepast gaat worden aan de RES Deel 1, hebben we daar toch nog steeds een beetje moeite mee. Helemaal ten slotte, waarom hebben we daar nog wat moeite mee? Eén voorbeeldje slechts, want mijn tijd zal wel bijna om zijn. Eén voorbeeld.

De vicevoorzitter: Nou die is al even om ja. U had beloofd te gaan afronden.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Mag ik het laatste voorbeeldje dan nog geven? Ik heb een tijdje geleden schriftelijke vragen gesteld over de RES-opgave. Ik heb daar het antwoord op gekregen dat het best wel meevalt met al die ambitie van zon op grote daken. Er bereikt mij steeds meer informatie, ik denk ook andere commissieleden, dat, het gaat door, daardoor in feite nog meer grote projecten, projecten grote daken gerealiseerd zijn waardoor toch zeker die RES-opgave in Noord- en Midden-Limburg totaal verdwenen moet zijn. En ik betwijfel of dat in de RES 1.0 opgenomen zal worden. Dat was het, dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Vincken. We gaan verder met de heer Loomans namens de Partij voor de Dieren, daarna de heer Megens namens de PVV.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter. Een huisarts kreeg bezoek van een roker die een paar pakjes sigaretten per dag rookte en gehoord had dat dat slecht zou zijn voor zijn gezondheid. De arts bevestigde dat en adviseerde hem om van ieder pakje dat hij rookte de laatste sigaret weg te gooien, waar de roker zich in kon vinden. De roker ging enkele jaren later op een afschuwelijke manier dood, maar de arts vond dat hij zich netjes had gehouden aan een behandeling die haalbaar en betaalbaar was. En waarvoor de roker draagvlak had. Zo gaat het hier ook met de Provincie. Terwijl wij tientallen miljoenen uitgaven aan projecten die bijdragen aan de opwarming van de aarde, halen we overal een beetje geld af en stoppen dat in een Provinciale Energiestrategie. Natuurlijk krijgt de aarde steeds meer koorts, maar wij kunnen onszelf wijsmaken dat onze behandeling haalbaar en betaalbaar is en zolang het niet te veel kost of om de nadelen voor de economie gaat, is er ook wel draagvlak. Voorzitter vanaf deze positie hebben wij al eerder kenbaar gemaakt dat wij moeite hebben met de mantra "haalbaar, betaalbaar en draagvlak". Terwijl de coronacrisis juist nu laat zien, dat als de nood aan de man is dit alle drie kneedbare begrippen zijn. Blijkbaar wordt de koorts van de aarde nog niet voldoende gevoeld en helaas is het zo dat, zodra dat wel het geval zou zijn, het te laat is voor actie. Ongeacht de haalbaarheid, betaalbaarheid en draagvlak. Voorzitter ondanks deze kritiek vinden wij het belang van de energietransitie zo groot, dat wij zullen instemmen met de stappen die nu met de PES gezet worden. Maar laten we heel eerlijk zijn.

We beginnen met een forse achterstand en we hebben nog een hele lange weg te gaan. Denk maar eens aan onze taakstelling windenergie. In het verleden hebben wij daar altijd op gewezen en we lopen nog steeds achter. We zullen als Provincie bereid moeten zijn, en blijven, om daarvoor het instrument PIP, straks projectbesluit, in te zetten. Wij ontkennen niet het belang van draagvlak. In de Mededeling Portefeuillehouder van 4 december jongstleden staat het nu goed, je mag een inspanningsverplichting aan de initiatiefnemer opleggen. Waarom nemen we dat dan niet op in de Omgevingsverordening? Graag reactie van de Gedeputeerde. Betrek dan hierbij ook dat volgens een net afgesloten convenant met de kritische Nederlandse Vereniging Omwonenden Windenergie, bonafide producenten, de NWEA, vrijwillig bereid zijn om omgevingsfondsen in te stellen. Zorg dat die in de gunning een voorrangspositie krijgen. Ook hier, hoe gaan we dat borgen in de Omgevingsverordening? Graag een reactie. Maar draagvlak is niet alleen, en misschien maar voor een klein deel, een kwestie van financieel voordeel. Het gaat ook, en naar wij denken vooral, om een goede ruimtelijke inpassing en het vroeg betrekken van de omgeving. Locaties moeten niet bepaald worden door energiecowboys die stukken grond opkopen. Wat dit betreft prima, zoals de PES doet, om grondspeculatie tegen te gaan en gemeenten te ondersteunen die gunningsprocedures kiezen die dit soort praktijken de pas afsnijden. Vroege burgerparticipatie kan worden gestimuleerd, zelfs afgedwongen, via de Omgevingswet. Via de procedure Projecten van Publiek Belang, waardoor de participatieverplichtingen van het projectbesluit verplicht worden door in een beleidskader over planologische medewerking vroege participatie als kernelement op te nemen. We vragen GS om te verkennen wat de Provincie via de Omgevingsverordening, of op een andere manier, kan doen om op gemeentelijk niveau die vroege participatie voor elkaar te krijgen. Positief vinden wij ook dat betaalbaarheid niet heel nauw wordt ingevuld als woonlastenneutraliteit, maar als financierbaarheid. We moeten niet de illusie hebben dat de energietransitie op een koopje kan, maar via slimme financiering, het combineren van bronnen is veel mogelijk. Zeker als je inzet dat de overheid op een andere manier kan financieren dan de financiële sector.

De vicevoorzitter: Mag ik u vragen om af te ronden?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Nog een klein stukje. Ik had iets te korte tijd doorgegeven. Voorzitter de energietransitie wordt …

De vicevoorzitter: Het is wel de tijd die voor u staat, dus ik wil u wel vragen om naar afronding toe te werken.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): De energietransitie wordt een pad van vallen en opstaan, dat vol zit met fata morgana's. Schijnbaar voor de hand liggende oplossingen die dat helaas niet zijn. Denk maar aan de inzet van biomassa waar voortschrijdend inzicht steeds duidelijker maakt dat dit geen oplossing is. Ook bij het zogenaamde groengas hebben we te maken met illusies. In de praktijk is dat niet anders dan afhankelijkheid, met veel subsidie van een bedrijfstak, de intensieve veehouderij, die niet alleen een loopje neemt met dierenwelzijn, maar die ook niet past in een duurzame toekomst. Alleen een berg overheidssteun aan het zeer vervuilende proces van mestverwerking maakt het scenario mogelijk. En tot slot nog de illusie van kernenergie. Wat de Partij voor de Dieren betreft is een onderzoek naar de mogelijkheden voor kernenergie in Limburg niet nodig. Er is al zo veel bekend over de pro en contra's, maar nog nooit heeft iemand kunnen uitleggen met welk recht men de toekomstige generaties opzadelt met een levensbedreigend afvalprobleem. Die partijen die straks uit het onderzoek positieve conclusies trekken zeggen eigenlijk, doe het maar

hier in Limburg. Wij bieden ons grondgebied, het leefgebied van de Limburgers daarvoor aan. Doe het maar hier. Nu Tihange, straks Chemelot of Maasbracht. Wij als Partij voor de Dieren zeggen: prima die duidelijkheid. Voorzitter ik kan haast niet wachten tot de verkiezingscampagne voor de volgende PS die daarover een besluit mag nemen.

De vicevoorzitter: De heer Vincken.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ik word natuurlijk weer getriggerd door het woord kernenergie mijnheer Loomans. Mag ik dan aan u de vraag stellen om de boel eigenlijk eens een keer helemaal andersom te bekijken. Ik ben het met u eens, er is radioactief afval en dat is een groot probleem. Maar mijn vraag, ik zou het andersom graag stellen. Ik heb nu al een paar keer echt aangetoond, dat met zon en wind het absoluut niet lukt. Nou heb ik een vraag aan u. Hoe kunt u dat hele grote gat dat er is opvullen?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): U heeft gelijk dat alles zoals wij het nu doen, als wij dat met duurzame energie gaan proberen te continueren, dat dat niet gaat lukken. En daarom hebben wij ook al vaker aangegeven, dat we eigenlijk moeten gaan bedenken hoe wij onze hele manier van leven, onze hele samenwerking gaan ombuigen naar een heel andere samenleving die met veel minder energie, nog steeds met welzijn, continuïteit kan vinden. Dus daarvoor moeten we een hele hoop van onze systemen gaan aanpassen. Een tijd geleden heb ik in de commissie ook de Gedeputeerde gevraagd, we moeten een nieuw verhaal gaan ontwikkelen over de toekomst, hoe onze samenleving eruit gaat zien. Want alleen op die manier zullen wij uiteindelijk in staat zijn om de bocht te maken die we moeten maken. Want als we dat niet doen, weten we allemaal hoe het afloopt.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Voorzitter mag ik daar nog even op reageren?

De vicevoorzitter: Ja.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Mijnheer Loomans u zult verbaasd zijn, maar ik ben het helemaal met u eens. Alleen denk ik dat we het echt meer een enen-verhaal zal moeten worden, anders gaat dat hele mooie, idealistische verhaal van u niet lukken.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Laten we nou als eerste eens gaan proberen dat de CO_2-uitstoot, die sinds 1990, die sinds we met al die commissies en al die bijeenkomsten waar mensen over de hele wereld bij elkaar gekomen zijn om over deze problemen te praten, alleen maar door zijn blijven stijgen, dat we die nou eens een keer gaan ombuigen en dat we werkelijk gaan realiseren dat wij een krimp zien in die uitstoot. En laten we dan gaan kijken hoe wij naar die nieuwe toekomst toegaan. En dat wordt een pad van vallen en opstaan.

De vicevoorzitter: De heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel voorzitter. Ik vond het ook wel een hele mooie vraag van mijnheer Vincken en het antwoord van mijnheer Loomans, we moeten toe naar een maatschappij waar we minder energie gaan verbruiken. Ja, isoleren, isolatie, energiebesparende maatregelen die zouden daartoe kunnen bijdragen denk ik dan in uw beleving?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Is dat de vraag? Ja.

De heer Bastiaans (VVD): Ja, oké. Wat vindt u dan zo goed aan deze PES op het gebied van isolerende maatregelen?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): U vraagt aan mij een lastige vraag over het grote document. Ik denk dat er heel veel in het document staat. Heel veel goede dingen. Misschien heeft u gelijk dat er nog aanvullende maatregelen in zouden kunnen, maar aan de andere kant, we hebben het hier over Provinciale Energiestrategie. Ik denk dat juist het isoleren van huizen van gewone inwoners onder de RES'en gaat vallen en daarom dus niet in deze strategie thuishoort.

De vicevoorzitter: Dank u wel.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel.

De vicevoorzitter: Daarmee bent u aan het einde van uw betoog mijnheer Loomans. We gaan dan verder met de heer Megens namens de PVV, daarna de heer Bastiaans.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel voorzitter. Er is natuurlijk al veel gezegd ondertussen en dat is het nadeel als je een van de laatste sprekers bent, maar ja fijn. Eindelijk is het zover, we gaan de PES behandelen. Haalbaar, betaalbaar en draagvlak, dat is één van de belangrijkste uitgangspunten van de PVV. De PVV is dan ook verheugd dat er toch nog steeds meer punten aandacht krijgen die wij al ruime tijd benoemen in dit huis. Denk bijvoorbeeld aan de besparing van de energie, want dit levert een grote bijdrage in de opgave en hebben we geen windenergie of –turbines nodig. Maar hoe gaan we eigenlijk besparen? En hoe gaan we dit nu juist meer promoten? Want alles wat je niet verbruikt, hoef je natuurlijk ook niet op te wekken. Voorzitter, als we dan voornamelijk naar de bebouwde omgeving gaan kijken, wil ik toch ingaan op de RES. Eindelijk is de complexiteit omtrent de RES opgelost en kunnen de KPI's, die vermeld staan in de PES, voor de rest nu toch achteraf nog worden aangepast. Hiermee is één van de wensen van de PVV, om voor dit voorstel te kunnen instemmen, toch nog uitgevoerd. Voorzitter ook wordt er nadrukkelijk ingegaan op kerncentrales. Stap voor stap komen we toch dichterbij. De Clauscentrale blijft open en onze Limburgers blijven voorzien van energie, maar naast deze vorm van energie is er natuurlijk ook duurzame opwekking nodig. Wat de PVV betreft is de duurzame opwekking met voorkeur voor kernenergie, maar om alle benodigde duurzame energie kwijt te kunnen, gaan we inzetten op het verzwaren en versterken van het net. Dit om te voldoen aan de toekomstige vraag aan energie, denk bijvoorbeeld aan die voor de laadinfrastructuur van de elektrische auto's. Voorzitter voor de PVV is het behoud van onze gasinfrastructuur ook van groot belang en het is al uitgesproken dat er niets verplicht wordt, maar we lezen toch in een KPI dat er in Zuid-Limburg ruim 60.000 woningen worden afgekoppeld. Wil het College er zich voor inzetten dat hier geen gedwongen afsluitingen komen en alles enkel op vrijwillige basis blijft? De PVV vindt het daarom van belang dat de huidige infrastructuur behouden blijft. Alleen op die manier zijn we klaar voor innovaties, zoals bijvoorbeeld groengas en waterstof, en deze dragen ook bij aan de opgave. En dit is toch geheel vrijblijvend voor onze inwoners, zonder grote investeringen. Maar voorzitter, niet alles is zoals wij het willen zien. De PVV heeft ook al vaker aangegeven dat we ons zorgen maken om de kostbare landbouwgrond. Hierover hebben we al eens een motie ingediend. Landbouwgrond dreigt veelvuldig gebruikt te worden voor de grootschalige energieopwekking met zon- en windenergie, maar gelukkig worden deze zorgen steeds groter en

krijgen steeds meer draagvlak. Niet alleen de PVV maakt zich zorgen ondertussen, maar ook de inwoners, bedrijven en andere organisaties zoals bijvoorbeeld de LLTB. Dat konden we vorige week nog in de krant lezen. Daarom is de PVV van mening dat onze zonneladder een bindend karakter zou moeten hebben. En daarom dienen wij dan ook een amendement in om onze kwetsbare landbouwgronden te sparen, nu en in de toekomst, want dat is van groot belang voor de PVV. Voorzitter tot slot. Er zijn bestuurlijke afspraken met doelstellingen gemaakt in Limburg. Dit zijn niet allemaal harde doelstellingen, maar slechts een bestuurlijke afspraak. De doelstelling wordt lang niet gerealiseerd, helaas, maar het is zo. Daardoor wordt de opgave wel flink verhoogd. Het College stelt zich op als betrouwbare partner, en dat is begrijpelijk. Echter als we deze opgave gaan oplossen met vooral windenergie, wordt de PVV echt niet blij. Maar waarom per se met die windenergie? Deze vorm telt vrijwel volledig mee en daardoor wordt zon op dak in twijfel getrokken om deze doelstelling te behalen. Ze leveren maar voor net 50%. Waarom kunnen we deze ook niet volledig meetellen? Voorzitter hierbij wil ik het laten. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Megens. We gaan verder met de heer Bastiaans namen de VVD.

De heer Bastiaans (VVD): Op weg naar een schoner en gezonder Limburg met of zonder PES 2.0. Beste voorzitter, de VVD is absoluut voorstander van de energietransitie. Wij zijn geen klimaatactivisten die aan de zijlijn roepen wat allemaal niet mag en niet kan. Wij zijn de VVD, stropen de mouwen op en willen graag helpen de weg te vinden naar de oplossing of oplossingen zodat wij ons doel behalen. Op gepaste wijze, met draagvlak, haalbaarheid en betaalbaarheid. Wij willen dat doen voor onze burgers en met onze burgers en zullen ook ons bedrijfsleven hierin moeten betrekken. Daarom hebben wij veel digitale sessies bijgewoond de laatste tijd en onze oren goed gebruikt. In één van deze sessies kwam naar voren dat er vanuit LEF nog geen 5% gebruikt wordt voor isolatiemaatregelen. Wij vinden allemaal dat verduurzaming juist zou moeten beginnen met isoleren, ik hoor het de heer Loomans net nog vertellen. Want wat zeggen we? Wat je niet nodig hebt, hoef je ook niet op te wekken. Helaas lees ik daar niets over in deze PES 2.0, ondanks dat ik daar u al eens op gewezen heb in een van de voorbereidende commissievergaderingen. In een andere sessie kwam naar voren dat het succesvol aanleggen van de windmolens bij Leudal enorm goed is geholpen door het zogenaamde versnellingsteam. Een team dat door de Provincie beschikbaar is gesteld, maar helaas is ontbonden. Ontbonden op een moment dat wij nog meer dan 200 windmolens moeten gaan realiseren in ons mooie Limburg. En ik zeg nog maar een keer nadrukkelijk, in Limburg en niet alleen in Noord- en Midden-Limburg, ook in Zuid-Limburg, maar zoals vaak gehoord “dat komt goed”. Nu we als Provincie nog niet de tijdige realisatie op orde krijgen voor het bouwen van een windmolenpark in Venlo, vrees ik het ergste. Blijven wij nu eigenwijs, en laten wij iedere gemeente maar aanmodderen met hun opgaves, of pakken wij als Provincie de handschoen op door juist wel weer een versnellingsteam ter beschikking te stellen voor gemeenten en eventueel energiecoöperaties. Als er vanuit het veld, en dus vanuit veel ervaring, geroepen wordt dat een dergelijk team nuttig is, moeten wij hier toch op anticiperen? Helaas staat ook daar niets over in de PES. En het bedrijfsleven gaat zelf het gesprek aan met het College en geeft handvatten. Wat lezen wij hierover in de PES? Wist u voorzitter dat slecht 6% van de bedrijfsdaken benut zijn met zonnepanelen? Dat kan en moet beter zegt het bedrijfsleven. Ook daarover wordt niet gerept in de PES. En ja ik begrijp, we moeten nu vaart maken en alles komt zo’n beetje tegelijk. En ja, de medewerkers en Gedeputeerden werken hard en doen er alles aan om doelstellingen te behalen. Echter welke doelstellingen zijn nu genoemd in deze PES? Er zijn KPI’s geformuleerd, maar wat gebeurt er nu met de € 12,7 miljoen in deze

Statenperiode. En dat is waar wij veel moeite mee hebben. Wij lezen dat niet. Wij lezen dat de KPI's gesteld zijn en welke doelen behaald worden in 2030. En wat dat uiteindelijk kost, dat weten we niet, omdat wij er hier in deze periode niet over gaan. En ik heb herhaaldelijk gevraagd om over deze bestuursperiode KPI's vast te stellen. Niet om mee te slaan als deze niet worden behaald, maar wel als aanjager om de lat wat hoger te leggen of als stok achter de deur. Gedeputeerde Brugman weet dat wij dat willen. En ik weet dat zij hier enorm mee worstelt, maar we komen op dit punt nog niet nader tot elkaar. De in het vooruitzicht gestelde monitor is prima, maar waarom niet eerst de monitor meer concreet maken? En pas dan deze PES 2.0 vaststellen. Geen vrijblijvendheid en daarom hebben wij moeite met dit voorstel. We hebben vandaag goed geluisterd of we nog bruikbare aanknopingspunten vinden om toch voor dit voorstel te stemmen. Wel willen wij alvast aankondigen dat wij twee moties indienen. Ik begrijp dat ook wij best laten kunnen zijn met het indienen van de stukken, omdat wij van mening zijn dat wij hiermee concrete opdrachten formuleren die ons ons gaan helpen naar een beter en gezonder Limburg. Dat zou volgens ons ook de doelstelling van dit Provinciehuis moeten zijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Bastiaans. En tot slot mevrouw Mertens namens GroenLinks die iets langer heeft moeten wachten omdat wij hadden doorgekregen dat GroenLinks op dit punt geen spreektijd zou hebben, maar dat bleek achteraf betrekking te hebben op een ander agendapunt. Dus mevrouw Mertens, the floor is yours.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter 2 dagen geleden publiceerde UNEP, United Nations Environment Programme, het Emissions GAP Report. Dat is een jaarlijks rapport dat de stand van zaken weergeeft van waar we moeten zijn als we in 2030 de opwarming van de aarde onder de tweeënhalve graden willen houden en waar we op uitkomen als we door blijven gaan op dezelfde voet. De conclusie van het rapport is duidelijk en we moeten snel actie ondernemen. En wel nu, er moet ook een fors tandje bij. Met de huidige maatregelen alleen, en in dit tempo, kunnen we het tij niet keren. In 2020 was dan ook nog eens het warmste jaar sinds de metingen, met droogte en bosbranden. Helaas was ook de daling van de CO_2-uitstoot als gevolg van de coronacrisis niet genoeg daling van de CO_2-uitstoot. Dat zal slechts een daling van 0.01% van de totale CO_2-emissies in 2050 tot gevolg hebben. Maar voorzitter laten we 2020 afsluiten met een positieve noot. De Provinciale Energiestrategie die voor Limburg, haar bestuurders, bedrijven en inwoners de route naar de doelstelling van het Parijsakkoord uitstippelt. U weet, GroenLinks is het met bepaalde passages uit de PES niet eens, ik zal het onderwerp hier niet expliciet benoemen, maar we staan wel achter de gekozen route. Het is alleen een kwestie van doen, we willen actie. Laat de uitvoering dan ook zo snel mogelijk beginnen en betrek PS hier ook bij. En laten we het goed doen, met een positieve insteek, met steun vanuit alle bestuurslagen. En laten we met onze positieve verhalen iedereen meenemen in deze transitie. Voorzitter er zijn nog wel twee punten. Wij hebben enerzijds een vraag die betrekking heeft op Het Groene Net Zuid. In KPI 13 staat dat wij in de komende twee jaren toewerken naar de definitieve besluitvorming over het Groene Net. Dat is te laat. Uit de Mededeling Portefeuillehouder van 8 december jongstleden stond ook dat dat u rond 1 april met meer duidelijkheid komt over de verdere aanpak van Het Groene Net Zuid. Wij vragen ons af wat er begrepen moet worden onder verdere aanpak van Het Groene Net Zuid, valt daar eventueel ook een negatief besluit ten aanzien van dit project onder? En dan de vervolgvraag. Wat zullen dan de gevolgen zijn voor de gemeenten in Zuid-Limburg als u negatief besluit over het project? Wat GroenLinks betreft kan de energiestrategie nog eerlijker. Energiearmoede krijgt in de PES te weinig aandacht, alle Limburgers moeten kunnen meedoen. De inwoners met de kleinste beurs moeten niet pas als allerlaatsten aan de beurt komen.

En niet alleen maar het Rijk en de gemeenten moeten we het werk laten doen, wij als Provincie moeten ook een bijdrage leveren. Wat GroenLinks betreft kan de Provincie ondersteuning bieden aan gemeenten in de aanpak van energiearmoede. Zelf kunnen we kleinschalig onderzoek op dit vlak aanjagen en daarom dienen wij daarover vandaag een amendement in. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Mertens. Er komt nog een interruptie van de heer Vincken voormevrouw Mertens.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ik heb nog een vraag. U had het over het CO_2-gehalte in de atmosfeer. Hoe verklaart u dat, door de wereldwijde achteruitgang van alle mogelijke economische activiteiten, waardoor veel minder CO_2 uitgestoten is, dat helemaal niet te zien is in de metingen? Terwijl bijvoorbeeld de seizoensinvloeden, als de fotosynthese opgestart wordt, heel goed te zien zijn?

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja voorzitter ik ben helaas geen natuurwetenschapper of fysicus. Ik ben jurist. Dus op dat punt moet ik de heer Vincken helaas het antwoord schuldig blijven.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Daar was ik al bang voor. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Wij komen daarmee toch aan het einde van de eerste termijn van de Staten. Ik zal nu het woord willen geven aan het College, maar ik krijg zojuist een signaal dat er behoefte is aan een korte schorsing om de beantwoording nog wat verder voor te bereiden. Dus ik schors de vergadering voor maximaal tien minuten, tot vijf over half twaalf.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren mag ik u vragen om uw plaatsen in te nemen en ik verzoek de leden van het College, voor zover nog niet aanwezig, om ook weer naar de zaal te komen, zodat we kunnen starten met de eerste termijn van het College.

Het College is ook weer vertegenwoordigd. Welkom mevrouw Brugman. Ik stel voor dat u begint met de beantwoording in eerste termijn. Ik zou u ook willen vragen om dan gelijktijdig op de moties en amendementen te reageren.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter ik moet even op adem komen, We hebben gerend, want ik begreep dat het toch langer duurde dan tien minuten. Excuses daarvoor en waarom? Omdat, zoals u ziet heel veel collega's meeoverlegd hebben omdat het eigenlijk iedereen zijn portefeuille wel raakt. Voorzitter allereerst wil ik danken voor de conservatieve inbreng in het afgelopen jaar wat we met elkaar hebben doorgemaakt, want het was nogal een traject wat mevrouw Berghorst ook zei. Vorig jaar in december zaten we ergens in dat hok met de fiches en toen dachten we, goh dat wordt nog een hele uitdaging. Voorzitter ik wil ook even de complimenten geven aan het team dat hier achter mij staat om tot dit voorstel te komen, want het was a hell of a job, zonder meer. Mijn dank is groot. Voorzitter wat ik opmerk in het hele debat is dat men zich ervan bewust is dat er een transitie is, dat het anders moet. Dat de wereld anders moet. Dat we met elkaar moeten realiseren dat er echt wat moet gebeuren. Daar ben ik blij om, dat u dat allen zo ziet. Alleen kunnen wij niet de hele wereld veranderen met onze PES. Dat gaat niet lukken, maar we gaan wel een poging doen om in ieder

geval aan de gang te gaan. En dat hoorde ik verschillende fracties ook zeggen, voorzitter, nu aan het werk. We willen zien wat er gebeurt. Nou precies als dit is vastgesteld, dan kunnen we aan het werk. Voorzitter er zijn ook onderdelen waar collega's dadelijk even op ingaan. Bijvoorbeeld ook het Duurzaam Thuis-verhaal, daar zal collega Koopmans op ingaan. De spellingcontrole werd genoemd door de SP. Excuus daarvoor. Zelfs in de eerste versie nog zijn er spellingsfoutjes uitgehaald en dan nog zitten er nog altijd weer dingen in. Op gegeven moment ben je helemaal blind aan het lezen zeg maar. En mevrouw Berghorst heeft absoluut een punt dat het op niveau B1 zou moeten zijn en dat we, als we communiceren naar buiten toe om de mensen mee te krijgen, ook gewoon in begrijpelijke taal moeten gaan werken. Want als ik dit, zeg maar, in mijn straat ga uitdelen dan heb ik niemand mee, dat begrijp ik. Ja voorzitter, 50PLUS was blij met de lijn zes die er nu ook in is. Ik moet u zeggen …

De vicevoorzitter: Interruptie van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik ben blij dat u het begrijpt, maar wat gaat u daar nu concreet aan doen? Wat gaat u ons toezeggen en waar kunnen wij u op gaan controleren als het gaat om communicatie in begrijpelijke taal?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, even denken. Dat gaan we gewoon doen. **Als wij naar buiten toe communiceren dan kunt u controleren of het begrijpelijke taal is, of het B1-niveau is. Dus dat zeg ik u toe, dat we op die manier gaan communiceren.** Het is wel een toezegging die eeuwig gaat duren vrees ik, dus er zit geen termijn aan. Het is meer een actiepunt denk ik voorzitter.

De vicevoorzitter: Met dat eeuwigdurende denk ik dat mevrouw Berghorst heel erg blij is, dan hoeft ze het niet nog een paar keer te vragen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ik wou net zeggen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het lijkt me standaard eeuwigdurend, ik zou protesteren als het niet eeuwigdurend is in dit geval.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Natuurlijk niet alleen op dit dossier, maar sowieso moeten we standaard zo communiceren dat mensen ons buiten begrijpen want daar doen we het tenslotte voor.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Helder.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, de zonnepanelen werden genoemd door 50PLUS als het gaat om het voorbeeld hier op het gebouw. Dat werd ook door het CDA aangehaald. Ik kom daar straks op terug bij de motie. Ook heeft u een oproep gedaan als het gaat om de palen versus parkeerplaatsen. U heeft ervaring met hoe het zit met parkeerplaatsen voor mensen met een beperking. Daar is geen regelgeving voor, maar het is natuurlijk aan gemeenten en je ziet nu ook al gebeuren dat daar de aandacht voor is. Dat er voldoende parkeerplaatsen voor elektrische auto's zijn. Vaak op fijne plekken, om het ook te stimuleren, net zo goed als dat het voor mensen met een beperking is. Goed. We gaan u ook op de hoogte houden, want dat vroeg u ook. **Dat gaan we doen en dat heb ik al toegezegd in de commissievergadering van de 27ste. Halfjaarlijks wordt u geïnformeerd, krijgt u de stand van zaken van wat we gedaan hebben tot dan toe en als het u**

niet bevalt, kunt u daarop reageren natuurlijk. Maar in mei en november dat is de planning, voor de voorjaarsnota en voor de begroting, nemen we u elke keer mee in alle acties die we aan het doen zijn, want daar zijn we natuurlijk met zijn allen nieuwsgierig naar. Wat gaan we nou uiteindelijk bereiken. Voorzitter, als het gaat over het amendement van D66, daar kom ik straks ook nog op terug. Op de VTH, het ruimtelijk beleid, zal de heer Burlet straks nog even reageren, als het gaat om de besparing. OPAC is hetzelfde, daar gaat ook de heer Burlet op reageren. Ja landbouwgrond, dat is natuurlijk voor iedereen een zorg. We zijn met zijn allen trots op Limburg. Het mooie Limburg, dat hoor je ook in alle debatten terug, willen we niet verkwisten. Dat is natuurlijk ook de gedachte, wat vinden we nu belangrijk. En natuurlijk willen we niet alles volgelegd zien met zonnepanelen op landbouwgrond. Dat begrijp ik. Dat begrijp ik goed, maar we moeten ook niet zeggen dat we geen enkel landbouwstukje meer doen en dan niets meer hebben. Als je aan alle knoppen gaat draaien wat je niet wil, dan blijft er dadelijk niet zoveel meer over van wat we dan wel kunnen. Dus ik begrijp de zorg van verschillende partijen. En ik begrijp ook dat gemeenten daar zorgvuldig mee omgaan. Maar als het gaat om zonnepanelen, zonneweides op landbouwgrond als jullie, als PS zou willen dat dat geregeld wordt, dan moet je dat in een verordening doen. En niet hier in dit kaderstellend stuk. In een verordening kun je dingen afdwingen als je buiten iets geregeld wilt hebben. We kunnen voor onszelf afspraken maken, maar buiten moet je het in een verordening doen. Ja, voorzitter, Venlo, dat komt natuurlijk ook regelmatig langs in de betogen. Ik heb nu in de commissie gezegd dat er een gesprek wordt georganiseerd om in ieder geval de partijen weer om tafel te krijgen en ik gaf u de vorige keer aan dat we in principe geen rol hebben, maar ik wil toch de rol als Provincie steviger gaan oppakken. Ik begreep dat ze nu alweer wat beweginkjes aan het maken waren, dat is fijn om te horen, maar wij willen ze gewoon aan tafel hebben en kijken wat we alsnog wel zouden kunnen doen. Dat gaan we in januari doen. **Ik heb u ook al eerder toegezegd dat u uiterlijk 15 februari het resultaat van de gesprekken terugkrijgt.** Voorzitter, eens even kijken … Ik hoor iemand rennen.

De vicevoorzitter: En ik zie haar ook rennen. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik heb even een vraagje, want ik waardeer dat gesprek dat gaat plaatsvinden wat de Gedeputeerde stelt, maar volgens mij hadden we wel een rol en is er ergens in die voorwaardenscheppende zin wel iets misgegaan bij de overdracht van de gronden. Maar ergens in dat proces zat een knip, waarin we eigenlijk de uitdrukkelijke wens hier hadden liggen met de motie Kuntzelaers, om de helft van die turbines in coöperatief eigendom onder te brengen. Dus mijn vraag was eigenlijk, behalve nu de reparatiemogelijkheden, wat hadden we nu beter kunnen en moeten doen in dat proces om nu niet te hoeven repareren, maar dat eigenlijk gewoon vooraf te regelen?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, dat heeft alles te maken met de communicatie. Er is destijds zeg maar, toen het van de ene naar de andere initiatiefnemer is overgegaan, toen werden de coöperaties verrast. Via een krantenartikel, dat is natuurlijk niet fijn als je betrokken bent. Daarin waren afspraken gemaakt met de eerste initiatiefnemer en vervolgens werden ze hiermee geconfronteerd en zat er heel veel frustratie. Dat heb ik echt gezien, bij alle drie de coöperaties. En wat hadden we dan beter moeten doen? We hadden er wellicht dichter bovenop moeten zitten om te kijken, daar komt die weer, hoe de communicatie is gegaan. Op het moment dat ik vorig jaar in dit traject instapte, was de frustratie al dusdanig groot dat het al heel ingewikkeld was om de partijen met elkaar om tafel te houden.

De vicevoorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja want ik vraag me toch wel af, waarom staan we als Provincie, in dit geval maar in heel veel andere gevallen misschien ook wel, niet gewoon aan de kant van die lokale coöperaties. Wij willen dat met elkaar allemaal. Dat is een uitdrukkelijke wens hier, ik heb het ook al gezegd in mijn termijn. U zat in deze bankjes. U heeft die wens met ons mee geformuleerd. Waarom staan wij niet aan de kant van de energiecoöperaties, de lokale coöperaties, maar waarom kiezen wij als Provincie voor het grote geld van die Zuidas.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter we hebben geen partij gekozen. Niet voor de grote geldschieters en ook niet voor de coöperaties. We hebben geprobeerd om er gezamenlijk uit te komen en het is heel helder, voorzitter, wat de opdracht was. Vier van de negen windturbines zouden in eigendom moeten komen van de lokale gemeenschap en dat is wat we hier natuurlijk ook voortdurend horen, je zou dat moeten kunnen afdwingen. Dat is best een lastige. Maar ik kan niet coöperaties dwingen om enthousiast te blijven, voorzitter, en dat is wat er gebeurd is. Maar nogmaals, door de oproep die er gedaan is door u hier in de Staten, in een commissie, **ga ik mijn uiterste best doen om wel weer de partijen om tafel te krijgen en dan toch tot een oplossing te komen.**

De vicevoorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Ik waardeer de poging, maar ik heb ook in mijn betoog gezegd, we zijn toch ergens aandeelhouder. En nu fascineert mij dat we wel aandeelhouder zijn in allerhande bedrijven en organisaties en zo, maar als daar wat gebeurt dan lopen we achter de feiten aan. Wat moet er nou gebeuren om juist die punten die we als Provincie belangrijk vinden, en waar we aandeelhouder zijn, om te bewaken dat die goed lopen in plaats van dat we moeten gaan repareren. Want dat is eigenlijk de kern waar het om draait.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter dat is zonder meer waar en het is wat ik al net eerder aangaf, er toch dichter bovenop gaan zitten. Dus wat we nu als Provincie moeten gaan doen, dat bedoel ik met die stevigere rol ook, we moeten er dichter op gaan zitten om te kijken dat die mensen, die coöperaties wel kunnen gaan profiteren van, voorzitter. Goed eens even kijken … Ja. Een mooi betoog tussen de heer Vincken en de heer Loomans. Ook weer over het besef dat we het met elkaar eens zijn dat de wereld eigenlijk anders moet om het nog te redden. Waardering voor deze dialoog die u met elkaar had. Ook dank aan de heer Vincken voor zijn rekensom. U heeft uw huiswerk fantastisch gedaan mijnheer Vincken. Geweldig. Dank u. U heeft het goed gelezen, want u leest ook ergens het woordje vooralsnog, wat betekent dat dan? Ja, dat heeft u goed gezien, dat is altijd een handig woord voor het geval je ooit eens een keer een moment tegenkomt dat je denkt hm, dat hadden we niet bedacht van tevoren en eigenlijk is dat helemaal niet zo'n slecht idee. Dus dat is het woordje vooralsnog. Ja, voorzitter dan de RES-opgave van de heer Vincken met betrekking tot Noord- en Midden-Limburg, die is er nog wel. Dat hebben we ook in onze beantwoording gegeven, er zijn natuurlijk pijplijnprojecten. Niet alles zal wellicht uitgevoerd kunnen worden. Die RES-opgave blijft. Ik heb vanmorgen onderweg hiernaartoe nog een uur in de auto gezeten en meegeluisterd naar de communicatie onderling in de RES Noord- en Midden-Limburg. Ze hadden bestuurlijk overleg voorzitter en daar is dat besef ook. Dus ze moeten niet achteroverleunen, ze gaan gewoon door. Ook al weten ze dat het heel goed gaat met zon op dak bijvoorbeeld voorzitter.

De vicevoorzitter: De heer Vincken.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): We zijn samen blij dat het zo goed gaat met zon op dak, maar we verschillen van mening op het punt van wat er af gaat vallen. U hanteert min of meer met een natte vinger denk ik, 50% afval, nou onze mensen aan het front hanteren duidelijk een lager percentage. En zelfs als ik nu de laatste gegevens bekijk, dan is het zo dat zelfs al calculeren we de gewogen pipeline in, dan zitten we op 1,1 terawattuur terwijl het doel 1,2 terawattuur is dus. Nog een paar maandjes en we zijn er

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, dan gaat de vlag uit, nietwaar. Als het daadwerkelijk echt zo is dan zijn we allemaal blij, maar betekent niet dat dan omdat die doelstelling toen gesteld is op 1,2 terawattuur dat ze dan zeggen dan stoppen we er nu mee en dan zijn we klaar. Dat is natuurlijk niet zo. Dus als het dadelijk echt zo is, als u gelijk heeft dat het dus daadwerkelijk 1,1 terawattuur is die er binnen een jaar, zeg maar, op ligt, dan steken we samen de vlag uit, voorzitter.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ja oké, maar dan vergeet u één belangrijk aspect namelijk dat er een heleboel actiegroepen zijn die dan het argument in handen hebben dat er geen zonneweides meer hoeven te komen. Omdat aan de doelen voldaan is.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, dat is zeg maar het ‘als dan’-verhaal hè. Als het zover is, dan hoeven we er geen zonneweides meer neer te leggen. Voorzitter, nogmaals, als wij aan knoppen gaan draaien en zeggen dat we verwachten dat zoveel daken belegd worden met zonnepanelen en we dus de knop dichtdraaien op landbouwgrond, dan beperken we onszelf dusdanig op het moment dat het niet lukt de doelstelling op die daken te halen. En we weten ook nog niet voorzitter wat het Planbureau gaat zeggen dadelijk over datgene wat de RES’en hebben geboden. Maar voorzitter, dit is een discussie nu over de RES’en, we zijn nu over de PES bezig voorzitter.

De vicevoorzitter: Ik wou dat eigenlijk net zeggen inderdaad. Dat is echt wat de PES moet verhouden, daar hebben we ook in het Presidium over gesproken waarbij de vraag was eerst de PES of eerst de RES. Uiteindelijk is ervoor gekozen om het op deze manier vandaag te behandelen en ik denk ook dat we de RES’en de gelegenheid moeten geven om hun stuk af te scheiden en die uiteindelijk tot ons te laten komen.

De heer Vincken (Forum voor Democratie Wij zullen de degens kruisen op het toernooiveld genaamd de RES.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Wij verheugen ons.

De vicevoorzitter: Wij wachten dat in spanning af. Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja dank u wel voorzitter. Ik werd getriggerd door die landbouwgrond. Want we zeggen dat als we aan de knoppen gaan draaien en het kan op het dak niet, volgens mij als dat dak niet kan dan zegt de zonneladder ook dat we inderdaad naar die landbouwgrond mogen. Dus ik vraag me nu even af, waar zit die nuance dan?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Kijk, wat ik wilde aangeven is dat we gewoon niet de dingen op slot moeten zetten omdat we er nog lang niet zijn voorzitter. Dan nog even over de landbouwgrond versus zon op dak. U heeft ook een amendement ingediend. Op het moment dat je dat gaat doen, dan sluit je dus echt dusdanig uit dat het een probleem gaat worden, ook voor de RES'en, maar ook voor ons dus voor de taakstellingen die er staan. We hanteren nu als het gaat om landbouwgrond het 'nee, tenzij'-principe, dat hanteren we al. Dat heb ik u in een brief vorig jaar al aangegeven, want er waren natuurlijk veel vragen buiten. Van hoe zit dat nou precies met die zonneladder? Dus dat principe hanteren we en dat zou, daar ligt meen ik ook een motie voor, opgesteld kunnen worden in een verordening, maar daar gaat collega Dritty ook nog even op in. Ten slotte is ook de energiestrategie van ons allemaal voorzitter. Ja, voorzitter, de VVD geeft aan dat ik ontzettend worstel. Nou niet met de VVD, maar wel inderdaad met het controleren van. Daar hebben we regelmatig contact over gehad. Ik heb het voorbeeld aangegeven van de laadpalen, 13.000 laadpalen, Limburgse laadpalen. Als we nu voor onszelf stellen dat we er volgend jaar 500 moeten hebben besteld en die gaan we plaatsen en er rijden nog niet voldoende elektrische auto's, want daar kijken we naar, wat is de marktwerking buiten en zoveel laadpalen gaan we ook plaatsen. Dan zitten we dadelijk met 500 laadpalen in voorraad terwijl die dingen steeds beter en beter worden en dan zouden we niet, in mijn optiek, efficiënt bezig zijn. Dus daarom is het lastig soms om aan te geven van, in 2021 doen we dit. We kunnen het wel bijvoorbeeld zeggen bij de elektrische bussen, voorzitter, want daar zijn afspraken over gemaakt, die zijn besteld en die gaan er allemaal komen.

De vicevoorzitter: Interruptie van de heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel voorzitter. De Gedeputeerde zegt van, we kunnen niet zeggen we hebben volgend jaar 500 laadpalen nodig. Maar u hoort toch ook mevrouw Fischer zeggen dat er een gebrek aan is. Wij hebben zelf al een keer een verzoek gedaan als VVD om meer laadpalen hier op dit terrein te realiseren. Er is op dit moment een gebrek. Dus wat is nu het probleem om te zeggen dat we volgend 500 laadpalen gaan uitrollen, of 1.000, of 1.500. Wat is daar het probleem van, dat begrijpen wij niet.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter? Als ik nu hoor dat er volgens de VVD gebrek is aan laadpalen, dan is het een gat dat opgevuld moet worden. Dan moeten we daarmee aan de gang, dat lijkt me heel simpel.

De heer Bastiaans (VVD): Ja en dat vind ik nu zo jammer, dat we dat soort KPI's niet benoemd hebben, nu al in deze PES. En ik vraag me daadwerkelijk af waarom niet? En daar komt toch die worsteling even naar boven, die ik ook heb hè. Waarom niet? Waarom wordt het niet benoemd? We hebben het er nu al zo vaak over gehad, er is behoefte. Er komen vanuit de markt allerhande signalen en we hebben als PES niet echt een rol, we hebben dus geen verplichting, maar we kunnen wel Limburg helpen op allerhande vraagstukken en daar anticipeert deze PES niet echt op. Dat vind ik zo jammer.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, het moeilijke, het ingewikkelde is dat het met die KPI's niet lineair gaat. We kunnen niet zeggen van in 2030, 13.000 laadpalen, laten we maar even bij de laadpalen blijven. 13.000 laadpalen en in 2025 staan er 6.500. Wellicht gaat het in het begin wat langzamer en zie je straks dat er een enorme vlucht naar de elektrische auto's gaat op het moment dat het betaalbaar is en dan gaat het veel harder. Wie weet staan ze in 2027 al alle 13.000 voorzitter.

De vicevoorzitter: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, dank u wel. Misschien om de heer Bastiaans toch een antwoord te kunnen verschaffen. Zoals u nu aangeeft met een terugblik hoeveel auto's er rijden en komen we iets tekort, maar dat is niet verstandig. Want ik neem aan dat de BOVAG bijvoorbeeld ook een voorspelling aangeeft voor het volgend jaar en het jaar erop, wat ze verwachten aan nieuwe aantal auto's. En dan zeggen, daar anticiperen we op. Zoals de heer Bastiaans ook direct aangeeft en dan nemen we een proactieve houding aan. Is dat een idee?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, dat is zeker een idee. We gaan er eens even goed naar kijken of we daarop kunnen anticiperen. Op de goede plek hè, want dat is dan ook zoiets. Je moet ze natuurlijk niet op de verkeerde plekken neerzetten. En in mei komen we bij u terug, bij onze halfjaarlijkse sessie met wat getallen, wat we dan al gedaan hebben en wat we dan van plan zijn. Voorzitter even kijken. GroenLinks had het over het Groene Net Zuid, waarin staat bij de KPI dat we binnen twee jaar een besluit hebben genomen hoe verder te gaan. We hebben hierover een brief naar u geschreven, over het Groene Net Zuid en er zijn wat risico's. Een risico is levering, het risico is ook de afname. Zijn er mensen voldoende geïnteresseerd om af te nemen. Nou dat moet goed bekeken worden want dat gaat om nogal wat geld. Er werd naar de Provincie gekeken om dat gat te dichten. Voordat je daar inspringt, moet je natuurlijk wel weten in hoeverre de risico's blijven en hoe je ze zoveel mogelijk kunt wegwerken. Dit is de aanpak die we nu doen tot april en dan hopen we meer te weten en ook snel tot keuzes te komen voorzitter. Dan ga ik over naar eens even kijken … amendement 92 voorzitter. De punten die daarin genoemd zijn, kunnen wij allemaal omarmen, dus als u daarmee akkoord gaat dan is het College hier ook mee akkoord voorzitter. Amendement 93 willen wij ontraden. We snappen de oproep, maar er moet wel een goede balans zijn, als het gaat om zon en wind. Maar zoals het hierin staat, zullen wij hem toch moeten ontraden. Het is ook een heleboel wat erin staat, maar dat zijn we van D66 wel gewend. Amendement 94 voorzitter even kijken. Dat gaat over versnellingsteam. Dat versnellingsteam, hoe wij dat gaan invullen, want het komt nog een keer ergens langs voorzitter. Mag ik heel even mijn verhaal …

De vicevoorzitter: U mag de adviezen van 94 afmaken en dan vrees ik dat we nog even naar 93 teruggaan.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, dan gaan we weer terug. Dat versnellingsteam gaan wij inkleden. Ik begrijp heel goed wat u zegt, daar roept de VVD ook toe op en die roept zelfs twee teams. Maar we gaan zelf eens even kijken hoe we dat het beste kunnen organiseren vanuit intern of nog met mensen van buitenaf, dus dat kunnen wij omarmen, amendement 94.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter?

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Yes. Ik vroeg me eigenlijk af, want er stond een heleboel in en ik heb ook maar het eerste deel meegenomen, wat ontraadt u nou precies. Volgens mij, wat ik in ieder geval geprobeerd heb te doen en wat volgens mij volgens mij ook een wens is die breedgedragen wordt in de Staten, is enerzijds dat we eens wat breder kijken dan alleen op deze PES en aan de andere kant

dat we behalve onze doelen in 2030 en KPI's die wel heel erg ruim en vooral op de lange termijn zijn geformuleerd veel meer sturing moeten krijgen op het proces. We gaan over € 12,7 miljoen beschikken voor deze coalitieperiode. De vraag die volgens mij een aantal Statenleden, waaronder ik, wel hebben is wat we daarmee hopelijk aan het einde van deze periode hebben bereikt. De KPI's die er nu instaan zijn gevoelsmatig, of die staan letterlijk, voor 2030 en die zijn ook helemaal niet concreet. Dus ik vraag me eigenlijk af, op welke punten ontraadt u dit nou specifiek. Want daar wil ik nog wel …

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Nou dat is precies deze oproep die ook de VVD vraagt. Waar gaan we het nu aan uitgeven en wanneer zien we nu wat er gebeurd is. Volgens mij ben ik daar uitgebreid op ingegaan. Dat is zeg maar wat u aangeeft in uw laatste verhaal, op pagina 77 tot en met 85 de KPI's toevoegen van welke doelen er wanneer gehaald moeten worden. Daar hebben we dan moeite mee. U roept op tot meer wind op land in uw amendement. Ik weet niet hoe de andere fracties daar ook over denken voorzitter.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar dan, of we begrijpen elkaar niet, maar ik schrik er een beetje van dat u eigenlijk zegt, ik wil mijn KPI's niet concreter maken, ik mag toch hopen dat u dat eigenlijk wel wil, dan deze algemene strekking van zinnen die richting 2030 zijn geformuleerd.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

Mevrouw Jenneskens (D66): We hebben een stuk voorliggen van best wel een aanzienlijk bedrag, wat gewoon gaat over hoe we middelen investeren om doelen te bereiken. Vervolgens stellen wij doelen richting 2030 en hebben er geen gevoel, geen sturing op. Wat bereiken we daarmee? En dat is uiteindelijk de bedoeling van dit amendement. Ik snap gewoon eigenlijk niet zo goed … Kijk we kunnen tekstueel heel veel dingen aanpassen, maar mijn vraag is eigenlijk, waarom kunnen wij geen doelen stellen richting 2023? Daar gaat toch dit stuk over?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, dat heb ik geprobeerd om uit te leggen voorzitter. Ik begrijp dat fracties een controlerende taak hebben, willen sturen. Maar is het niet voldoende als ik u aangeef wat we gedaan hebben in de tussentijd? Dat u daarop kunt sturen? Ja, meer kan ik niet bieden voorzitter. Dat is …

De vicevoorzitter: Maar dat is dan het antwoord van de Gedeputeerde op het amendement. Het amendement wordt door het College ontraden en u kunt in uw tweede termijn daar nader op ingaan en proberen uw collega's te overtuigen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: En wellicht kan ik met mevrouw Jenneskens nog even in de lunch kijken waar haar pijn en mijn pijn zit voorzitter?

De vicevoorzitter: De heer Wolters.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. Ook nog één keertje over die 93, een aanvulling op mevrouw Jenneskens, want ik steun haar wel in haar oproep. U geeft weer aan, vindt u het goed als we u informeren over wat er gebeurd is en dan kijken we dan wel of we dat met zijn allen prima vonden. Maar dat vind ik geen sturing geven aan dit kader. Als je achteraf met elkaar gaat

kijken of het past in de grote lijn tot 2030, zijn we akkoord met wat we gedaan hebben, dan maak je eigenlijk geen beleid.

De vicevoorzitter: Maar wat is uw vraag?

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, hoe gaat de Gedeputeerde in haar KPI's het beleid meetbaar maken?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter dit zijn de kaders in de PES. Daar is het om begonnen en dat doen wij hier in de Staten met een heleboel onderwerpen. We stellen kaders vast en we leggen verantwoording aan u af, één keer in de zoveel tijd. Dit kader gaat nog veel verder, met 21, 22 KPI's. Met 54 bolletjes wat we allemaal gaan doen. We steken echt onze nek uit in dit verhaal. Dan is op een gegeven moment wel de grens bereikt in datgene wat we aan u kunnen bieden om uw controlerende taak uit te kunnen oefenen voorzitter. Het is natuurlijk altijd aan PS, als men constateert dat er naar het gevoel van de fracties niet voldoende bereikt is, dan is het u altijd vrij om daar in het debat op terug te komen. Of met een motie te komen of wat dan ook voorzitter.

De vicevoorzitter: Laatste keer op dit punt.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel. Dan snap ik ook wat mevrouw Brugman bedoelt te zeggen met dat het in dit kader niet aangegeven is. Kunnen wij als Staten dan wel de toezegging krijgen dat in de Uitvoeringsprogramma's onder dit kader wel de meetmomenten naar 2023 toe komen te staan?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, dit is dan ook een kader met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsprogramma. Dus dat is wat ik aangeef, dat we al heel ver zijn gegaan. Maar de uitvoering is waar we halfjaarlijks op terugkomen en daar kunt u op controleren. Daar kunt u in bijsturen als het nodig is voorzitter. Amendement 95. Voorzitter, ik ben er al uitgebreid op ingegaan. Die zullen we moeten ontraden omdat dit echt een te grote dikke streep is door. Motie 2683 voorzitter. Dat zijn ook twee oproepen. Dat is de ene oproep om in IPO-verband te lobbyen. Er is nog een dergelijke motie van het CDA ook, maar dan richting het Rijk. Die kunnen we overnemen. Het tweede bolletje over Duurzaam Thuis met 0% daar gaat collega Koopmans op in voorzitter. Dan de motie, ook weer over Duurzaam Thuis, daar gaat collega Koopmans op in. Dan de Zonneladder stap voor stap. Ja, voorzitter dat is wat ik ook een beetje al aangaf in de reactie over de zonneladder, als u iets wilt regelen, zult u dat in de verordening van de Omgevingsvisie moeten doen. Collega Dritty zal daar ook nog op reageren. Het 'nee, tenzij'-principe zou dan een goede kunnen zijn, dat u zeker weet dat gemeenten heel erg hard moeten beargumenteren om toch een zonneweide op landbouw te realiseren. Dus die kunnen wij omarmen voorzitter. Dan motie 2686, die wil ik toch ontraden. Het is het goede voorbeeld proberen te geven, natuurlijk is het duur, maar daar lopen bedrijven als het op daken moet ook tegenaan. Als wij nu af gaan haken van oh dan vinden we het niet efficiënt genoeg en dus doen we het maar niet, dat zou in onze optiek niet het goede voorbeeld zijn. Dus die willen we ontraden voorzitter. 2687 wil ik overnemen want daar helpt het CDA ons mee richting het Rijk om toch echt voor elkaar te krijgen dat we zon op daken afdwingen bij grote bedrijven.

De vicevoorzitter: Mevrouw had een vraag over 2686.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja over de zon op dak. Ik begrijp wat u zegt, maar er is al heel veel verduurzaamd in dit Gouvernement. Als ik het goed begrepen heb voor € 18 miljoen. Vindt u dan niet dat we daar al voldoende het goede voorbeeld mee gegeven hebben? Dat dan nu met zon op dak, wat wij natuurlijk op zich wel toejuichen als het goede voorbeeld want daar pleiten we juist voor, maar dat het in dit geval, omdat er al een flinke verduurzamingsslag heeft plaatsgevonden, het niet beter zou zijn om die middelen dan op een andere manier in te zetten en daar zeker mensen met een kleine beurs van te laten profiteren?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, er is voor beide natuurlijk wat te zeggen in het goede voorbeeld geven. We hebben die € 12,7 miljoen dus daar kunnen we richting de burger ook een hoop mee doen. Dit was gewoon het idee van oké, we moeten de wereld veranderen en verbeteren. Begin bij onszelf. Daar heb ik met de heer Burlet ook uitgebreid over gesproken en daar komt de heer Burlet ook nog graag even op terug zie ik hier. 2687 voorzitter, dat gaf ik al aan dat helpt ons, die nemen we graag over. Ja, voorzitter dan de motie van de VVD over actief aan de slag gaan. Kunt u mij nog eens uitleggen wat u nou bedoelt? 2.560 hectaren aan zonnepanelen en daar de helft van en dan van bovenstaande opdracht minimaal weer 50% te realiseren voor ‘23, over hoeveel hebben we het nou voorzitter? Dat weet ik niet. De helft van de helft hè? Dat is wat u bedoelt mijnheer Bastiaans?

De heer Bastiaans (VVD): Volgens mij is het heel duidelijk. Er staat in het dictum te zorgen dat minimaal de helft van de berekende oppervlakte van 2.560 hectaren aan zonnepanelen wordt gerealiseerd voor 2025. En de helft daarvan voor 2023.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Zo ongeveer 650 hectaren. Ja. Toch?

De heer Bastiaans (VVD): Hoeveel?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: 650?

De heer Bastiaans (VVD): De helft van 2.560 is?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: De helft van de helft.

De heer Bastiaans (VVD): Oh, de helft van de helft? Ja, ja …

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Nee, dan begrijpen we elkaar dus.

De heer Bastiaans (VVD): Ja.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja daar heeft u het over.

De heer Bastiaans (VVD): Ja.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Het staat best ingewikkeld, maar dan ga ik mijn best daarvoor doen.

De heer Bastiaans (VVD): Ook wij zullen onze leefbaarheidsniveau's aanpassen

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Wij gaan keihard …

Mevrouw Berghorst (PvdA): Iedereen een cursus aanbieden.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, mevrouw Berghorst gaat ons begeleiden in het schrijven van moties en stukken. Voorzitter, wat ik al aangaf, daar gaan we ons best voor doen. Die kunnen wij omarmen. En de volgende voorzitter, 2689. Ja die twee teams daar ben ik al op ingegaan. Dat is op zich positief, maar voor de aanleg van wind- en zonparken dan roept u misschien iets op bij uw collega's dus ik laat het ook even graag bij PS voorzitter. Maar die teams daar zijn we voorstander van, dat gaan we regelen. Dat was het voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan gaan we verder met de heer Koopmans die ook nog enkele moties voor zijn rekening neemt, maar niet nadat wij nog een vraag krijgen van de heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel voorzitter. Ik had het College nog twee vragen gesteld over de Omgevingsverordening. Neemt Gedeputeerde Brugman die mee of gaat één van de andere Gedeputeerden die beantwoorden?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Oké, dank u wel.

De vicevoorzitter: Dan is nu toch het woord aan de heer Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Ik behandel drie moties met betrekking tot Duurzaam Thuis. Voorzitter het budget voor de Duurzaam Thuis-regelingen is € 238 miljoen en daarvan zijn er 75 van de EIB. Daar is een al fors deel van uitgezet. Er is nog € 106 miljoen na het derde kwartaal van dit jaar over. Alhoewel het idee om mensen geld gratis te geven, dat ze dan wel terug moeten komen, op zich sympathiek is, schrok ik net ook toen ik de berekeningen kreeg van wat dat nou eigenlijk allemaal kost. De motie van de SP kost € 22,9 miljoen. Ik denk niet dat dat de bedoeling is ook van de indiener, € 22,9 miljoen dus. Voor nieuwe leningen is dat dan €13,1 miljoen en voor oude leningen, want zo staat het er ook in, dus reeds bestaande leningen kost het € 9,8 miljoen. De motie van de heer Van der Linden is iets milder, maar die kost nog steeds € 17 miljoen. Die brengt het naar 0,5% en voorzitter de motie van mevrouw Palmen kost nog niets, want dat is een onderzoek. Daar komen ze in het eerste kwartaal op terug, het lijkt me verstandig om eens een goede analyse te maken van wat er allemaal precies gebeurt op die markt van leningen in relatie tot de investeringen die mensen doen en ook in relatie tot de inkomens die mensen hebben.

De vicevoorzitter: De heer Wolters.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen, maar allereerst wil ik mijnheer Koopmans verwelkomen in mijn wereld. Mijnheer Koopmans schrikt heel erg dat wij geld willen uitgeven dat we niet terugverwachten. Zo zitten we eigenlijk maandelijks in deze zaal bij alle

voorstellen die we van GS krijgen. Dus mijn eerste vraag is, de berekening die u nu maakt is die per jaar of is dat over een termijn van 2030 tot 2050?

Gedeputeerde Koopmans: Dat is de hele periode.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja, ja.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, maar zo is de motie ook geformuleerd.

De heer Wolters Gregório (SP): Ja. Mijn tweede vraag is, als u zegt ik vind het onverstandig om die rentevoet naar nul te brengen of het is een gevaar voor onze balans om dat te doen, hoe kijkt de Gedeputeerde van Financiën dan tegen alle subsidies aan die wij weggeven? Dat geld zien we nooit meer terug, laat staan dat we daar tegenwoordig structureel een maatschappelijk rendement voor terugvragen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter, mijn grootste bezwaar zit het hem in het feit dat er in de motie geen dekking zit. Ik bedoel, dat maakt dat ik zeg, ja wacht even als je de motie niet dekt dan is het wel sympathiek bedoeld en klinkt het leuk, maar dan is € 22,7 miljoen heel veel geld. Dat kun je niet zomaar doen. Tweede punt wat ik daarbij zeg is dat je ook heel goed na moet denken over wat het effect daarvan is. U zegt zelf net, en dat proberen we, we gaan ook weer een artikel 217a-onderzoek doen over het effect en de wijze waarop we omgaan met bijvoorbeeld hoe we de regels hebben opgesteld in beschikkingen en wat mensen er allemaal voor moeten doen. Daar is denk ik een hoop van te leren. Om iedereen zo'n rentekorting te geven, ook mensen met een hoog inkomen die waarschijnlijk lachen als ze onze lening pakken, want die rentepercentages zijn op zich al laag en als je die dan helemaal naar nul brengt wat is dan het effect daarvan. Ik vind het ook goed om daarover na te denken. Ik twijfel daar hartgrondig aan, nog los even van het feit dat het heel veel geld is en niet gedekt is.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, dan wacht ik de rest van de beantwoording af.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, misschien is het ook wel goed om even tegen elkaar te zeggen dat er nu, in de huidige praktijk, sprake van is dat als mensen een lening hebben voor isoleren of voor zonnepanelen et cetera, het rentepercentage nu 2% is en 1,6% als er een hypothecaire garantie tegenover staat. Mensen kunnen daarbovenop nog 0,5% rentekorting krijgen als ze ook isoleren. Het punt wat de heer Bastiaans ook anderszins bij het LEF maakte. Dat betekent dus dat er nu een rentepercentage geheven wordt van 1,5% of van1,1% als je dus ook isoleert. Dat zijn bedragen en dat blijkt ook. We hebben op 1 december aan uw Staten de Reporting Pack heet dat, geloof ik, van SVN gestuurd en daar blijkt ook uit dat mensen tot een netto-inkomen van € 2.500 volop meedoen aan de leningen. Er is geen sprake van een soort van onevenwichtigheid van alleen maar mensen met hoge inkomens. Voorzitter ik zou het liefst eigenlijk het volgende willen doen, ik zou willen vragen of iedereen zijn motie aanhoudt. Dat we in het voorjaar nog even daarop terugkomen, het eerste kwartaal, zoals in de motie van mevrouw Palmen staat. En dat we daar alle cijfers nog eens goed met elkaar op een rij zetten en ook nog eens even de analyse maken op grond waarvan mensen die echt heel weinig verdienen, dan kom ik op het woord energiearmoede waar mensen over spreken, wat we daar eventueel extra zouden kunnen doen. Dus veel preciezer zouden kunnen doen om te

zorgen dat daar effect gehaald gaat worden. Eigenlijk zou ik met die oplossing alle drie de motie-indieners willen vragen om ze aan te houden.

De vicevoorzitter: De heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja, mijnheer Koopmans zou u dan meteen mee kunnen nemen dat we eens een keer vast gaan stellen wat energiearmoede nu ook daadwerkelijk is. Ik vind dat een beetje een vaag begrip en ik weet ook niet in hoeverre dat ook speelt.

Gedeputeerde Koopmans: Ja. Daar zal ik samen met collega Housmans over spreken, vanuit de sociale agenda. Maar ik denk dat het heel goed is om dat te doen omdat het geen containerbegrip moet worden. Die zorg van u die begrijp ik ook. Ik heb nog één slotopmerking naar de heer Bastiaans toe, die maakte nog een opmerking over het LEF en het feit dat daar op het gebied van isoleren in zijn berekeningen te weinig middelen naartoe gaan. Ik denk dat het goed is, in het voorjaar krijgen we ook opnieuw de verordening die hoort bij de toepassing van het LEF-fonds, dat we daar dat punt gewoon even goed met elkaar precies doorakkeren.

De heer Bastiaans (VVD): Sorry dat was niet mijn berekening, maar dat was nota bene een medewerker hier van het Provinciehuis die over die subsidiegelden gaat. Die heeft in één van die RES-bijeenkomsten gemeld dat nog minder dan 5% van de verstrekte subsidies in het LEF-fonds besteed gaan worden aan isolatiemaatregelen. Dat is het cijfer wat ik heb gehoord, meteen heb opgeschreven en benoemd.

Gedeputeerde Koopmans: Ik doelde er ook totaal niet op dat ik dat cijfer niet geloofde, want ik ben ervan overtuigd dat dat heel …

De heer Bastiaans (VVD): Dat was niet mijn berekening.

Gedeputeerde Koopmans: Oké sorry, datgene wat u net vertelde ja. Voorzitter, daar komen we dan in het voorjaar ook op terug. Dank.

De vicevoorzitter: Dank u. De derde vertegenwoordiger vanuit het College, de heer Burlet en daarna nog heel kort de heer Dritty.

Gedeputeerde Burlet: Voorzitter bedankt. Mag ik allereerst even vaststellen dat ik zelf met respect naar de ontwikkeling van PES 1 naar PES 2 gekeken heb. Met alle ontwikkelingen eromheen. De systeemstudie die daarbij betrokken werd. Ik was eigenlijk wel onder de indruk hoe dat hier binnen de Provincie is opgepakt. Ik moet zeggen voorzitter dat het me ook plezier doet hoe hierop gediscussieerd en gereageerd wordt, dat het ook op een heel hoog niveau, vind ik zelf, gebeurt. Daarbij is het ook belangrijk, en dat wordt ook door diverse Statenleden aangegeven, dat de vraag voor isolatie en besparing hier ook wordt meegenomen door Duurzaam Thuis, maar ook de leerbedrijven zijn er actief mee bezig. We hebben net een paar mooie projecten zien langskomen waar ovens vervangen worden, waar inderdaad energie bespaard wordt. Maar ook tegelijkertijd stikstofuitstoot beperkt wordt enzovoorts en zo verder. Ontzettend goede initiatieven, dus wat dat betreft zijn we best wel op de goede weg denk ik, maar de weg is nog lang. Dat is de andere kant. Ik wil heel even in het kader van wat vragen van mevrouw Jenneskens erop ingaan hoe het nou precies

zit met wat wij daar kunnen doen met VTH en ook natuurlijk met handhaving specifiek. Het is zo dat er op dit moment al een plicht ligt bij vergunningverlening dat als je iets binnen vijf jaar kunt terugverdienen, een energie-investering of besparingsinvestering, dat ben je eigenlijk al verplicht dat te doen. Daar werkt de RUD op dit moment al actief aan, dus dat gebeurt op dit moment al en ik kan u mededelen dat er net gisteren als het goed is een nieuwe bespaarplicht door het Rijk is aangegeven en daar is ook geld voor vrijgemaakt. Niet ongelooflijk veel geld, € 9,5 miljoen, maar daar word je dus eigenlijk ook verplicht tot zulke acties. Dus wat dat betreft, in die richting werken we daar verder heel intensief aan. Dan ook de vraag van hoe we ruimte kunnen geven voor nieuwe projecten. Dat is wel belangrijk, de exploiteerruimte die destijds ook bij het circulaire kader besproken werd, kunnen we ook daar natuurlijk toepassen. Als het tenminste onder de goede voorwaarden gebeurt. Dat is ook beschreven binnen het Beleidsplan van VTH. Dan kijk ik even naar …

De vicevoorzitter: Interruptie van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja. Het Beleidsplan VTH. Nu u het zo zegt herinner ik mij dat hier in deze zaal bij de behandeling van het Beleidskader Circulaire Economie 2.0 werd gezegd dat wij als Provinciale Staten wat te zeggen zouden krijgen over dat VTH-Beleidsplan.

Gedeputeerde Burlet: Het is u ter informatie ook aangeboden, dat kan ik me herinneren.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, hahaha, maar dat is precies waar ik toen voor waarschuwde. Dat u het ons ter informatie zou toesturen en toen zei mevrouw Brugman, nee mevrouw Berghorst u mag daar een besluit over nemen.

Gedeputeerde Burlet: Voor zover ik weet is het in ieder geval ter informatie aan u toegestuurd.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat klopt.

Gedeputeerde Burlet: En u kunt het altijd nog op een vergadering natuurlijk, bij een commissievergadering ter bespreking brengen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, maar dat is niet wat ons is toegezegd. Maar ik begrijp dat u het zich niet meer herinnert, dat gebeurt wel vaker. We gaan dat even nazoeken, maar ik kan u verzekeren, en ik ben er echt heilig van overtuigd dat wat ik hier zeg klopt. Want ik wist namelijk dat dit op deze manier ging gebeuren. Als blijkt dat het klopt wat is toegezegd aan ons dan gaan we daar wel even met elkaar een punt van maken, want wij willen hier wat over kunnen zeggen.

De vicevoorzitter: Dan stel ik voor dat u dat inderdaad in de commissie als eerste oppakt.

Gedeputeerde Burlet: Voorzitter, daar ben ik het mee eens. Dank u wel. Cruciaal is trouwens voor ons dat het Beleidskader Circulaire Economie daar goed op afgestemd zou zijn. Ik kijk even naar de vraag van de OPAC. Die vraag die gesteld is ook dat, die staat niet in de koelkast, maar het punt is dat het Rijk er nog steeds mee bezig is. Wat dat betreft heb ik een afspraak gemaakt met de directeur bij EZ en ga daar mijn oor te luisteren leggen wat precies van de Provincie gevraagd zou kunnen worden want u wilt het al aanvullen? Ik was …

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, geldt datzelfde niet gewoon voor kernenergie? Dus is het dan niet ook een kwestie van willen en niet kunnen.

Gedeputeerde Burlet: Nou voorzitter, natuurlijk niet, dat is een hele terechte vraag die u stelt, maar het is een dusdanig groot project dat het geen Provinciaal project kan zijn. Het is € 1,5 tot € 2 miljard. De rol die de Provincie daarin zou kunnen hebben, daar gaan we nou luisteren bij het Rijk om te kijken hoe zij dat zien. Of er überhaupt een serieus plan is wat zij kunnen gaan ondersteunen. Daar moeten private partijen en het Rijk zich eerst aan committeren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Zou u mij willen toezeggen dat u ons daarover informeert.

Gedeputeerde Burlet: Tuurlijk. Ik was nog niet klaar met mijn zin. Nee, maar ik ga dat gesprek aan en mocht daar iets uitkomen dan zal ik u daar zeker over informeren.

De vicevoorzitter: De heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Wij hadden toch een toezegging dat wij toch een kennissessie zouden krijgen ook voor OPAC?

Gedeputeerde Burlet: Die staat los daarvan.

De heer Bastiaans (VVD): Oké.

De vicevoorzitter: Dat is geen kernenergie.

Gedeputeerde Burlet: Goed zo.

Gedeputeerde Burlet: Oké, dan heel even terugkomend op de motie van mevrouw Palmen. Ik had al even toegezegd dat ik daarop wilde reageren. Ik heb zelf als verantwoordelijke voor een bedrijvengroep in dezelfde situatie gezeten, dat we iedere drie, vier jaar opnieuw die som maakten van, is het nou interessant om inderdaad op zonne-energie iets te gaan doen. Dan blijkt iedere keer dat je leveringscontracten als grootverbruiker zo laag zijn, de prijzen voor kilowatturen voor energie, dat die som niet klopt. En dan ga je je geld inderdaad op een andere manier uitgeven. Wij willen nu, en die vraag stelt u terecht ook in een andere motie, bedrijven daartoe aanzetten, liefst zelfs dwingen zeker bij nieuwbouw om daar zonnecellen op te leggen. Nou als je die vraag daar zo concreet neerlegt dan moet je die vraag ook naar jezelf terug durven stellen van, want wij zijn ook een grootverbruiker als Provincie, wij hebben dus ook die hele voordelige tarieven en we maken dus ook die ingewikkelde som die eigenlijk niet zo gunstig is. Maar dan toch het goede voorbeeld geven, is denk ik ontzettend belangrijk om te laten zien dat ook wij de som maken, onze conclusies trekken en toch het goede voorbeeld geven. En als laatste nog, ik kon het even niet laten, ik vond de discussie tussen de heer Loomans en de heer Vincken zo interessant moet ik zeggen dat ik heb recentelijk, dat is een paar jaar geleden ondertussen, bij United World College een college mogen geven aan zeventien-, achttienjarigen en dat ging met name over het thema van circulaire economie. Hoe ga je ermee om? Kun je inderdaad besparen? Kun je inderdaad zorgen dat je iets niet doet, wel doet. Het

was een hele interessante discussie maar uiteindelijke kwam er ook bij die mensen, of bij die jongeren dezelfde conclusie als we allemaal terug zouden moeten naar de steentijd dan zouden we misschien nog niet eens genoeg stenen hebben, vuurstenen, dierenvellen en hout om onszelf met acht miljard mensen aan de gang te houden. Ik denk, wat dat betreft, dat die discussie daar inderdaad ergens tussenin zal zitten. We moeten hele grote stappen maken, maar we moeten wel ook de uitgangspunten die we hebben met acht miljard mensen op deze aardbol moeten we daarmee verder. Nou zal de techniek een hele grote rol blijven spelen. Wat dat betreft is dat wel, wat ik daarvan geleerd heb, zeker van die discussie. Wat ontzettend mooi om te zien is dat de jeugd zich daar ook zo intensief mee bezighoudt. Dat waren de drie punten die ik wilde aanhalen voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Burlet. Tot slot namens het College de heer Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Dank u wel voorzitter. Er staan nog een paar vraagjes open voor wat betreft de verordening. Misschien ook even voortbordurend op hetgeen collega Brugman al zojuist aangaf, in dat spanningsveld waar de heer Megens namens de PVV ook het amendement voor heeft ingediend, over die schaarse landbouwgrond om die niet zomaar te bestemmen voor zonnepanelen. Wij snappen dat spanningsveld heel erg goed. We kunnen ons dus ook goed voorstellen dat ook vanuit het CDA hier eigenlijk een vraag komt van ja, schrijf dat ‘nee, tenzij’-principe nog harder op. Ook in de Omgevingsvisie. Weet u, als we dat met elkaar ook kunnen afspreken, komende dinsdag ligt de Omgevingsvisie voor in het College ter aanbieding aan u en als we uit dit debat proeven dat u dat ‘nee, tenzij’-principe ook wat steviger wil verankeren dan kunnen we op basis van de conclusie van vandaag ook nog even goed naar de teksten kijken, om dat wat steviger op nemen. Maar dan zou wel het verzoek zijn het amendement in te trekken en te kijken of we op basis van de motie die nu voorligt, van mevrouw Palmen namens het CDA, of we daarin een modus kunnen vinden waarop wij vanuit het College al op kunnen anticiperen richting Omgevingsvisie. Voorzitter, ik stop even, want ik zie mevrouw Jenneskens …

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik had nog een vraag. Voor mijn fractie zouden we eigenlijk juist die zonneladder vooral niet alleen moeten gebruiken om waar niet, maar ook om waar wel. Ik vroeg me eigenlijk af, wat zouden we, want dat ding ligt er dinsdag dus u heeft het ongetwijfeld gelezen, wat zouden we eigenlijk tegenovergesteld aan de moties die er nu liggen als opdracht mee moeten geven om het vooral zo te laten landen. Dat is …

Gedeputeerde Burlet: Nou tegelijkertijd, en daar heeft collega Brugman ook al diverse keren iets over verteld, wordt er vanuit de regio’s op dit moment ook verder gewerkt aan het invullen van de ambitie, de opgave zoals je hem wilt noemen op het gebied van zonne-energie. Wat wij graag met u willen verkennen is hoe we ook die zonneladder op een goede manier kunnen verankeren in de Omgevingsverordening. En dat er niet alleen een beperkende of remmende werking van uitgaat om bepaalde dingen niet te doen, maar voor de tredes waar we het allemaal over eens zijn. Eigenlijk zou er op ieder gebouw gewoon een zonnepaneel moeten liggen, dat dat ook een beetje stimulerend gaat werken. Dat is op dit moment nog niet in alle gevallen afdwingbaar bij nieuwbouw, dus vandaar ook blij met de motie waar collega Brugman al op heeft gereageerd om richting Rijk daar de lobby versterkt op in te zetten. Wij gaan ook de komende maanden kijken hoe we dat zo stevig mogelijk in de Omgevingsverordening kunnen verankeren.

De vicevoorzitter: Mevrouw Palmen nog voor een interruptie.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben nu even in de war, want ik dacht dat ik mevrouw Brugman hoorde zeggen dat motie 2685 werd overgenomen en ik meen nu van u iets anders te horen dus ik ben nu …

Gedeputeerde Dritty: Dat ging over het amendement van de heer Megens.

Mevrouw Palmen (CDA): Oké.

Gedeputeerde Dritty: Eigenlijk ook een oproep vanuit het College richting de heer Megens om het amendement, ook in relatie tot de motie die u heeft ingediend, in te trekken en eigenlijk mee te gaan in de motie. Omdat we die ook als uitvoerbaar zien, zoals collega Brugman heeft aangegeven, en daarop eigenlijk willen voorsorteren komende dinsdag als de Omgevingsvisie voorligt in het College van GS.

Mevrouw Palmen (CDA): Oké helemaal duidelijk. Dank u wel.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, de Omgevingsverordening komt er volgend jaar ook aan. Daar is recent ook in de Commissie FEB, toen we het onder andere hadden over het Provinciaal Inpassingsplan VDL, ook al bij stilgestaan. Ik heb u toen al de toezegging gedaan dat we u daar ook aan de voorkant in meenemen, over rollen en bevoegdheden, waar gaat PS over, waar gaat GS over. Aan de andere kant moet ik wel wat verwachtingen temperen. Daar waar het gaat over wat je nu allemaal in zo'n Omgevingsverordening kunt stoppen. Dan kom ik meteen ook uit bij de vraag van de heer Loomans die met het voorstel komt dat je misschien ook wel de participatie van de energiecoöperaties verplichtend in zo'n verordening kunt verankeren. We hebben daar ook zojuist nog eens even een check op laten doen. Daarmee heb je het privaatrechtelijke traject dat het bestuursrechtelijke traject gaat doorkruisen en de wetgever biedt daar niet de ruimte voor. Dus dat zal, zal ik maar zeggen, in overleg moeten op basis van het huidige instrumentarium dat ons ter beschikking staat om iedere keer te kijken hoe je dat in de sfeer van afspraken, overeenkomsten via de privaatrechtelijke weg kunt stimuleren, kunt borgen, want dat is niet iets wat we standaard in de verordening kunnen opnemen. We gaan overigens de hele verordening langs per bepaling en straks ook in uw richting aangeven wat we voorstellen daarin te handhaven en aan te passen. Daar zullen natuurlijk een aantal zaken ook uit de Omgevingswet nieuw ingebracht worden. En die hele Omgevingswet an sich, en dat is meteen ook de tweede vraag van de heer Loomans die nog openstond, richt zich natuurlijk op participatie. Dat zit dus in de wet al verankerd. Dat hoeven we niet nog een keer heel specifiek in een verordening op te nemen, maar de wetgever verwacht straks van een initiatiefnemer dat die aan de voorkant alle moeite heeft gedaan om het participatietraject op een zo goed mogelijke manier vorm te geven. En dat ook te motiveren en uit te leggen hoe die dat heeft gedaan. We moeten dat overigens niet verwarren met dat we iedereen tevreden kunnen stellen, want belangentegenstellingen en verschillende opvattingen over wat wel of niet zou moeten gebeuren in het ruimtelijke domein die blijven natuurlijk ook in de toekomst in ieders recht en in ieders vrijheid om daar iets van te vinden. Dan kom ik langzamerhand al tot een einde van deze beantwoording die nog richting de heer Loomans openstaat. Eén puntje wat ik nog wel wil opnoemen, en dat biedt de heer Loomans misschien ook wat comfort, er is een wetsvoorstel in voorbereiding dat heet Versterking

Participatie op decentraal niveau. Daarbij beoogt de wetgever om in ieder ook nog wat meer handvatten, wat meer borging voor participatieprocessen in de meest brede zin, maar vooral ook in het ruimtelijke domein parallel aan die Omgevingswet, om daar nog wat zaken voor uit te werken. Wij zullen dat uiteraard volgen en mocht dat tot iets leiden waarvan we denken dat we hier iets mee moeten of iets kunnen, dan melden wij dat uiteraard bij u. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Dritty. Wij komen hiermee aan het einde van een zeer uitgebreide eerste termijn, zowel vanuit de Staten als vanuit het College. We gaan zo dadelijk verder met de tweede termijn waarbij ik u oproep om kort en krachtig te zijn voor zover mogelijk. In ieder geval de spreektijd betreft een derde van de spreektijd in eerste termijn. Ik wil u ook tevens aangeven dat op het moment dat u een motie of amendement heeft ingediend, om aan te geven wat de status daarvan is. Of u dat amendement of die motie wilt handhaven, wilt aanhouden of wilt intrekken. En ik doe even een mededeling voor de niet-woordvoerders hier aanwezig dan wel elders in dit gebouw dat de lunch klaarstaat. Dat ik u van harte uitnodig om daar alvast gebruik van te maken om te voorkomen dat het zo dadelijk in de schorsing heel erg druk gaat worden, want dat is weer niet goed in het kader van de coronabestrijding. Dat gezegd hebbende ga ik de tweede termijn van de Staten openen en geef ik het woord aan de heer Wolters, maar niet nadat de heer Megens …

De heer Megens (PVV): Ja voorzitter ik wilde graag nog even een schorsing aanvragen om te overleggen met de fractie.

De vicevoorzitter: En hoeveel tijd heeft u daarvoor nodig? Tien minuten?

De heer Megens (PVV): Tien minuten.

De vicevoorzitter: Dan schorsen we tien minuten.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren, ik verzoek u uw plaats weer in te nemen. Dames en heren, ik ga de vergadering heropenen. Ik verzoek u uw plaatsen in te nemen. Ik heropen de vergadering. Ik geef het woord aan de heer Wolters Gregório namens de SP.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. De meeste mensen zijn terug. Het is inmiddels wat rustiger in de zaal. Ik zal het kort houden maar er moeten wel nog inderdaad een aantal belangrijke dingen worden gezegd. Wij wisten dat natuurlijk al langer maar het is toch een eer om te horen dat quotes van Marx en onze socialistische kijk toch de beste optie zijn bij dit kader. De heer Gruijters, mevrouw Jenneskens welbekend, sprak jaren geleden de wijze woorden ‘ik ben niet genegen al het geklets maar te aanvaarden als wijze taal.’ Zo zit ik er ook in. Een grote en beladen vraag deze ochtend is, mocht er geen 50% lokaal eigenaarschap bereikt kunnen worden bij een kansrijk project, of de Provincie die maximaal 50% neemt om de regie in handen van onze inwoners te houden. Dit is ook een mooi moment om gezinnen die een beperkt aantal euro’s willen bijdragen, slash investeren in onze energietransitie, mee te nemen. Wilt u een dergelijk concept in de eerste helft van komend jaar uitwerken en aan ons terugkoppelen? Dan hoeven wij voor het vervolg van de vergadering geen extra motie in te dienen om de Provincie de regie te laten nemen op dat vlak. Kernenergie wordt graag aangehaald en er wordt veel discussie over gevoerd. Laat ik dan zeggen dat

ook wij voorstander daarvan zijn in Limburg, maar dan niet de kerncentrales zoals we die nu kennen, maar wel aanstaande kernfusiecentrales zonder ontploffingsgevaar en zonder kernafval. We zullen begin komend jaar dit in onze lange termijnstrategie een plek kunnen geven samen met de vele andere technieken, maar laten we er eerst voor zorgen dat we de huidige plannen de komende jaren kunnen beoordelen op tussentijdse doelstelling want voor je auto- of fietsvakantie plan je ook niet enkel de bestemming. Mijn vraag is krijgen we hier nog een aanvullende brief van de Gedeputeerde over. We hoeven nu niet te zeggen hoe het er over meer dan tien jaar aan toe gaat, maar het is wel onze verantwoordelijkheid om die strategische inkijk op te zetten. Hulp van de Staten en het veld komt u niet te kort. Vandaar dat wij verwachten dat u dit voortvarend oppakt komend jaar. En mochten wij de energietransitie willen laten slagen dan is het zaak dat wij hem rechtvaardig maken. Ik ben blij dat de heer Koopmans onze wereld ziet als het gaat over geld toekennen en het niet terugverwachten en ik verwacht dat zijn oplossing komend voorjaar de onevenwichtige verdeling van subsidiebesteding tegenover leningen voor huishoudens weet recht te trekken want ook Limburgers die geen CEO zijn ontvangen graag gratis geld. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Wolters. Dan gaan we verder mevrouw Fischer. U heeft één minuut spreektijd.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Daar zal ik dan ook heel snel mee beginnen. Ik heb nog één vraag over de laadpalen aan mevrouw Brugman. Ik snap dat u meent dat u daar eigenlijk het meest over te zeggen heeft, maar waarschijnlijk is het wel mogelijk om de coördinatie van het plaatsen van die palen ter hand te nemen en wie weet vindt u dan ook nog iets dat u die gemeente naar het plaatsen van die laadpalen toe kunt duwen. Regeren is vooruitzien. Die laadpalen staan vrij weinig in de weg wat regeren betreft, misschien qua geld maar dat moet op te lossen zijn. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. We gaan verder met mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, gelet op de snelheid van deze schorsingen en alles, kan ik niet al een compleet overzicht geven van hoe wij gaan stemmen en dat vind ik eigenlijk ook wel een klein beetje ingewikkeld want ik zat net op de tribune met de heer Van Wageningen die hier voor mij al twee periodes zat en hij zei je bent eigenlijk iets te idealistisch, want ik ben nog wel idealistisch over de energietransitie, maar niet of iets minder over het beleid van de Provincie daarover soms. Toen dacht ik, moet ik dat dan nu ook ter harte nemen en ik ben er nog niet helemaal over uit. Ik heb kort in de schorsing met Gedeputeerde Brugman gesproken. Zij heeft me geadviseerd om een motie in te dienen. Ik ben er nog even naar aan het kijken, maar wat ons dwarszit en wat ik ingewikkeld vind is dat hoe een ontzettend sterke wil wij hebben om die energietransitie te laten slagen we tegelijkertijd aan de andere kant ook elke keer weer terugkomen op oké wat zijn dan onze doelen, wat betekent dan beleid, wat hebben we daar dan voor nodig en vooral hoe krijgen we er grip op. Als we dit stuk dan zien met de KPI's, dan zien we er heel veel goede inhoud in zitten en tegelijkertijd wat weinig sturing terwijl het wel gewoon gaat om een investering van bijna € 13 miljoen voor deze periode tot en met 2023. Ik zou, en daar moet ik het misschien nog even met het College over hebben, het amendement of een motie in dat licht ook vooral willen bezien vanuit hoe maken we dit samen scherper en niet wat heeft u verkeerd gedaan in dit kader wat voorligt, want uiteindelijk gaat het erom dat wij nieuwe energie voor Limburg gaan realiseren. Dus wat wij gaan stemmen en wat we doen, daar gaan wij nog eventjes goed over nadenken. Dit is het voor nu.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenneskens. We gaan verder met de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, ik heb ook een aantal punten. Ik had in het kader van de veiligheid gevraagd om concrete afstanden van windmolens tot woonobjecten en die eventueel mee te nemen in ruimtelijke ordening of verordeningen enzovoorts. Daar heb ik niets over gehoord. Dus daar wil ik toch wel graag een antwoord op, want dat is best belangrijk voor ons om te kijken hoe we daarmee door moeten. Dan over geld lenen is niet geld voor niets krijgen. Ik hoorde toch de Gedeputeerde zeggen dat iedereen graag gratis geld wil. Nee, het gaat er dus om dat mensen gratis kunnen lenen, dus het ook weer terug moeten betalen. En in die zin ben ik benieuwd naar wat er naar voren komt. Die correctie wil ik graag even aanbrengen. En twee hebben wij eigenlijk ook al min of meer aangegeven wat energiearmoede is. Als meer dan 10% van je besteedbaar inkomen besteed moet worden aan de kosten van de energierekening dan kan hij daar misschien ook rekening mee houden. En als er nog een andere definitie is van mijnheer Housmans dan hoor ik die graag, maar dat lijkt ons toch een punt. Tot slot, voorzitter, heb ik mij verbaasd over amendement 94. Het werd omarmd. Maar als ik het verhaal lees dat op pagina 39 wordt toegevoegd, dan ontkom ik niet aan het idee dat de gemeenten hier investeerders worden, vergunningverleners, participant en alles. Voor ons is toch belangrijk dat energiecoöperaties dat doen. Dus ik vind dat die nadere uitwerking zoals die hier is aangegeven, en vooral het gegeven dat gemeenten moeten kunnen deelnemen of eigenlijk energieparken moeten gaan ontwikkelen, zoals ik het lees, toch een forse belemmering is voor ons om daarmee akkoord te gaan, want voor zijn het energiecoöperaties. En waarom? Ik roep de heer Van Rey in gedachten. Hij had het vreselijk over hoe de kosten van Enexis omhoogliepen om rendement te maken, zodat de gemeenten dat op hun begroting konden bijschrijven via hun aandelen. Ik vermoed dat dat met zonneparken op dezelfde manier gaat. Dus in die zin vind ik de formulering van amendement 94, en met name over de positie van de gemeenten, zorgwekkend voor ons en ik zou graag vernemen van de indieners wat ze precies bedoelen. Dat was hem.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. We gaan verder met mevrouw Palmen namens het CDA.

Mevrouw Palmen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik hoop dat ik alle amendementen en moties in de korte tijd kan doorlopen, maar ik zal eerst even beginnen nog met mijn dank aan de beantwoording van het College. Op twee punten hebben wij nog geen antwoord gehad. Dat is de stand van zaken op onderwijs. Waar komen we te kort en op welke termijn kunnen we wat gaan oplossen? Ook op onze vraag over het meldpunt voor praktijkproblemen en het in kaart brengen daarvan zouden wij nog graag een antwoord zien. In de commissie hebben we het gehad over verduurzaming van monumenten en kerkgebouwen. Toen heeft de Gedeputeerde aangegeven dat ze daarmee bezig was. Wij zouden daar toch graag, en dat mag ook middels een brief hoor, een nadere duiding van krijgen, want het schijnt zo te zijn dat in de regels voor die verduurzaming regels zijn opgenomen, bijvoorbeeld het plaatsen van enkel glas. Dat staat dan een beetje haaks op een verduurzamingsslag. Dus wilt u ons daar nogmaals, middels een brief mag ook, nader inlichten over wat er precies speelt. Graag wil ik ook nog aandacht vragen voor de vergoeding van kunstwerken, wat we langs de snelweg vinden, want dat zijn nu allemaal van die stalen of glazen dingen. Is daar een verduurzamingsslag te maken? Dat kan op zijn minst groen. Misschien kunt u daar even op ingaan. Dan heb ik ook nog een vraag over weigergemeenten, want er blijken wel gemeenten te zijn, niet zoveel gelukkig, die toch niet zo heel voortvarend aan de slag zijn met datgene wat ze zouden moeten doen. Hoe ziet de

Gedeputeerde dat in haar aanpak? Wat voor middelen heeft zij daar om dat aan te jagen? Wij zijn voor amendement 92. Amendement 93 van D66 is een ingewikkelde. Wij zijn wel voor een dashboard maar in deze vorm gaan we dat nog even bekijken. We zijn uiteraard voor amendement 94. Amendement 95 kunnen we niet ondersteunen. De motie van LOKAAL-LIMBURG wordt aangehouden als ik het goed begrepen heb. Dat geldt ook voor motie 2684. Onze eigen motie 2685 is ook overgenomen. Tenminste daar ga ik dan vanuit. Zo niet dan zijn we uiteraard voor. Motie 2686 houden we aan. Motie 2687 is overgenomen maar die willen wij wel even goed graag in stemming brengen. Motie 2688 is ook overgenomen als ik het goed begrepen heb. En 2689 blijft nog even liggen omdat het een beetje afhankelijk is van wat er met het amendement gaat gebeuren. Dus daar kan ik nu nog niet op ingaan. Ik ben over mijn tijd. Excuses.

De vicevoorzitter: Dat was inderdaad zo. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, dank u wel. Twee korte punten. Allereerst de opmerkingen over de KPI's voor 2023. Ik kan mij de opmerking van mevrouw Jenneskens heel goed voorstellen. Ik deel haar zorgen en de zorgen van de heer Wolters Gregório en van de heer Bastiaans. Ik wil hun oproep om het concreter te maken dan ook van harte ondersteunen en ik hoop dat de Gedeputeerde met een voorstel kan komen om het toch nog iets concreter te maken zodat ook zij het comfort hebben wat ze nodig hebben in deze PES. Dan had ik nog een vraag gesteld aan GS over het voor Provinciale Staten zichtbaar en controleerbaar maken hoe u toezicht houdt op de energiebespaarplicht. Ik zou wel graag willen zien hoeveel energie er door al die grote bedrijven bespaard wordt, hoe we dat aanjagen en hoe we daarmee omgaan. Op die vraag bent u niet ingegaan. Ik vraag het juist omdat het belangrijk is dat wij dat ook kunnen laten zien aan al die gewone Limburgers die wij om een offer vragen. En zolang wij niet kunnen laten zien dat wij niet alleen van die gewone Limburgers een offer vragen maar dat we ook van Chemelot een offer vragen en dat we ook van VDL een offer vragen, zolang wij daar in Provinciale Staten geen helderheid en duidelijkheid over hebben, kan het nooit een eerlijke en rechtvaardige transitie worden voor heel veel mensen en dat is nodig voor draagvlak. En als u draagvlak belangrijk vindt dan gaat u dit regelen. Dus daar zou ik graag nog wat meer informatie over willen. Tot slot over alle moties en amendementen. Ik heb ze nog niet met mijn fractie kunnen overleggen. Dus ik moet ze nog heel eventjes in beraad houden. Het spijt me.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst. We gaan verder met de heer Vincken.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ik mis nog een antwoord op één van mijn vragen, namelijk over de € 360 miljard. Op 27 januari, mensen, is er een infosessie over kernenergie die door mevrouw Brugman wordt georganiseerd. Prima. Mijn vraag is eigenlijk eerder een wens en meer ook aan de mede-Statenleden gericht. Doe daar alstublieft aan mee. De collega's Wolters en Bastiaans kunnen bevestigen dat het zeer zinvol is omdat zij er ook bij waren op 21 oktober toen zo'n infosessie door de Provincie Overijssel opgezet is. Misschien hoef ik dan niet steeds in herhaling te vallen, mijnheer Wolters, over kernenergie. Ik heb ook nog geen gelegenheid gehad om te overleggen over amendementen en moties. Ik wou zeggen mijn fractie maar ik bedoel eigenlijk mijn collega's. Ik kan ze allemaal met hun voornaam gaan noemen. Dat ga ik nu niet doen. Ik heb nog geen gelegenheid gehad om te overleggen over amendementen en moties. Dus we houden het eventjes in beraad. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Vincken. We gaan verder met de heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Gedeputeerde Dritty gaf in eerste termijn een reactie op mijn vragen over de omgevingsverordening, maar we vonden ze toen nog niet heel erg concreet. We hebben het idee dat hij het een beetje wegschuift, maar als we heel eerlijk zijn dan wordt in de mededeling portefeuillehouder van 4 december vermeld dat het opleggen van een inspanningsverplichting aan een initiatiefnemer wel mogelijk is. Ik zou daarom, om veel discussie te besparen, het College willen vragen of ze bereid zijn om toe te zeggen om dit nader uit te zoeken en gewoon helder te krijgen wat er wel en wat er niet kan. Daarnaast hebben afgelopen nacht onze Europese regeringsleiders afgesproken om de CO_2-uitstoot in 2030 met 55% te reduceren. Met andere woorden de doelstellingen worden steeds scherper. Daarom zou ik mij aan willen sluiten enigszins op de vraag van D66 van hoe gaat het College monitoren wat het effect van de PES en de RES is in Limburg op emissies. En als blijkt dat die achterblijven bij onze doelstellingen of nationale doelstellingen, zijn wij dan ook voornemens om die maatregelen aan te scherpen? Op alle amendementen en moties komen we ook graag later terug. Ik wilde graag twee opmerkingen maken heel kort. Wij willen graag aansluiten bij de opmerking over het amendement 94 van de heer Van der Linden over de dubbele petten van de gemeente. Ik denk dat het verstandig is dat we dat niet willen. Amendement 95 kan volgens ons niet omdat je niet via een amendement op de PES de Omgevingsvisie kan veranderen. Dat was onze bijdrage. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. We gaan verder met de heer Megens.

De heer Megens (PVV): Ja, dank u wel voorzitter, na druk overleg in de fractie hebben we besloten om het amendement om te bouwen naar een motie en komt er een wijziging. Die is als het goed is ieder moment onderweg hiernaartoe, met wat toevoegingen en wijzigingen.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Megens. We gaan verder met de heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Dank u wel. Ja, ik proef heel veel ambitie bij mijn collega's van de Provinciale Staten en minder bij Gedeputeerde Staten. Het is jammer als je dan een motie schrijft. Er staat een fout in. Die heeft u perfect naar boven gehaald. Dat is die 2.560 vierkante meter. Had die nu benut om te zeggen 'ik zeg zelfs toe dat ik die 2.560 vierkante meter ga volleggen met zonnepanelen.' Dan had u ambitie getoond. En u gaat een beetje afvlakken van zo min mogelijk. Althans zo proef ik het. Ik kan het misschien verkeerd begrijpen. Maar ik blijf moeite hebben en ik denk dat het stuk ook nog niet helemaal volgroeid is. Ons lijkt het beter om misschien nog drie maanden te wachten, KPI's vast te stellen, alle moties en amendementen te verwerken, en dan kunnen we in de commissie besluiten dat stuk als hamerstuk door te leiden naar Provinciale Staten. Ik proef ook niet dat we hier ergens pijn mee gaan doen als we dit nog uitstellen en de moties en amendementen die moeten wij ook nog bespreken in de fractie. Tot slot mevrouw Mertens namens GroenLinks.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. De antwoorden van de Gedeputeerde waren duidelijk en we zijn blij dat ons amendement positief geadviseerd wordt. Wij zijn ook heel blij dat er ook onder andere fracties zoveel aandacht is voor het thema energiearmoede. Daarom dacht ik dat het misschien wel een heel goed idee was om als een kennissessie over kernenergie mogelijk is er dan ook een te beleggen over energiearmoede zodat we samen kunnen kijken hoe we dat kunnen aanpakken in Limburg, want een hele gemakkelijke aanpak die op iedere situatie van toepassing is

die is er niet zoals bijvoorbeeld die 0%-leningen. Ten aanzien van de amendementen en moties kan ik nog niets zeggen want het overleg moet in onze fractie nog gebeuren. Maar bijvoorbeeld die 0%-lening is een oplossing die niet voor ieder huishouden een oplossing zou kunnen bieden. Er zijn veel meer mogelijkheden. Maar waarschijnlijk is het een goed idee om dat samen te bespreken.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Mertens. Daarmee komen wij aan het einde van de tweede termijn van de Staten. Ik ga nog kort het woord geven aan het College met het verzoek om ook alleen maar antwoord te geven op de vragen die daadwerkelijk zijn gesteld. Ik start met mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, dank u. De regie op de 50%. De SP roept dat. Ja, regie is ingewikkeld. Daar is ook al eerder op ingegaan. 50% zou ideaal zijn over alles bij elkaar genomen als je niet zegt bij de ene haal je minder en bij de ander wat meer. Dat zou alleen maar gunstig zijn. Maar het opnemen in de verordening of ergens afdwingen blijft een ingewikkeld verhaal. Dat moge duidelijk zijn. 50PLUS had het over de laadpalen. Wij komen met een mededeling portefeuillehouder waarin we precies gaan uitleggen wat de systematiek is bij het plaatsen van de laadpalen. Daar hoop ik dan ook de heer Bastiaans mee te dienen. D66 zei weinig sturing. Het heeft niets te maken met wat u zei ‘niet wat u verkeerd heeft gedaan.’ Dat is helemaal niet de angst. Natuurlijk gaan we verkeerde dingen doen. Dat doen we allemaal weleens. Iedereen maakt fouten. Maar het gaat om wat kun je controleren, wat is te meten. Dat blijft een ingewikkelde voor de Staten om iets te kunnen meten, maar goed daar zijn we uitgebreid op ingegaan. LOKAAL-LIMBURG vraagt de afstanden van wind. Dat heb ik inderdaad vergeten te beantwoorden. De afstand van windturbines ten opzichte van huizen is een hele ingewikkelde. Er staan wel meters in het overzicht dat wij u hebben gestuurd, maar het heeft ook te maken met de omgeving en hoe hoog die molen geplaatst is ten opzichte van huizen. Dus dat zijn hele rekenmodules, maar natuurlijk, en dat zie je ook bij Venlo met een afstand van 350 meter, per initiatief probeert men natuurlijk zo ver mogelijk de afstand te houden. Wij delen de zorg met u dat het niet te dichtbij moet staan. Ook daar zullen wij gewoon goed naar kijken. Dus als Provincie zullen wij daar ook bij betrokken blijven en in de gaten houden of mensen daar niet door gaan lijden als het te dichtbij komt te staan. Energiearmoede heeft u ook aangehaald en daar kwam het idee van GroenLinks van kunnen we daar ook een sessie voor houden. Wij willen overal met u sessies voor houden. U bepaalt uw eigen agenda. Dus als u dat wilt dan gaan we dat gewoon organiseren. Het CDA vroeg naar de stand van zaken met het onderwijs met partijen. Dat bestaat. Die zorg bestaat inderdaad. Er zijn te weinig handjes om nu de dingen te kunnen doen. Wij gaan met de opleidingen in overleg van hoe kunnen we zorgen dat die plekken gevuld gaan worden en dat we mensen opleiden om de goede dingen buiten te kunnen gaan doen, voorzitter.

De vicevoorzitter: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, dank u wel. Over die afstanden puzzel ik nog, maar ik had het ook over amendement 94 gehad. U zegt dat omarmen wij. Ik had mijn zorg uitgesproken over de passages die erin stonden. Ik was misschien vergeten te zeggen hoe denkt de Gedeputeerde erover, maar ik vind dat toch wel een punt.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, ik ben het met u eens. Dus dat is aan de steller van het amendement 94 om daarnaar te kijken of ze dat enigszins kunnen aanpassen. Daar is mevrouw Palmen niet op ingegaan maar wellicht dat u daar een iets andere formulering voor moet nemen.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Oké, dank u wel.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: U heeft gelijk.

De vicevoorzitter: Gaat u daar gelijk op reageren mevrouw Palmen of betrof dat iets anders?

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, ik had ook een vraag aan de Gedeputeerde, maar toen ik terugliep naar mijn plek heb ik dat wel even gecommuniceerd met mijnheer Van der Linden, omdat mijn tijd toch wel ruim voorbij was, om dat zo meteen achter de schermen samen even te bespreken. Ik wil nog even ingaan op wat u zei over het tekort aan mensen in die duurzame sector. Heeft u daar niet echt een overzicht van nu of is het mogelijk om dat ergens de komende week te doen toekomen? Is dat enigszins in beeld?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, Voor eind januari krijgt u een overzicht van waar de tekorten zitten.

Mevrouw Palmen (CDA): Super.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dat gaan wij u toesturen. U had het ook over een meldpunt voor de praktijkproblemen. Dat gaan we ook organiseren. Dat zeg ik u ook toe. De kerkgebouwen haalde u nog aan. Daar gaan we u ook een brief over sturen, ook in overleg met collega Mackus want hij heeft het over de momenten, wat daar precies de problemen zijn. Dus daar krijgt u ook nog een brief over toegestuurd. Vergroening van kunstwerken willen we natuurlijk zoveel mogelijk doen. Niet alle werken kunnen we groen maken en ook niet langs de Rijkswegen want dat is een Rijksaangelegenheid, maar natuurlijk dat is vanzelfsprekend. Gemeenten die in de ontkennende fase zitten: Voorlopig laten we gewoon nog de gemeenten samen met elkaar in overleg gaan. We gaan nog niet sturen van u moet meedoen en gij zult. Het moet vooral regionaal uitgezocht worden. Bij de Partij van de Arbeid kwam het uit het hart.

De vicevoorzitter: Mevrouw Palmen heeft een interruptie.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, even over die weigergemeenten. Ik hoor wat u zegt maar lopen we dan niet ontzettend veel vertraging op want daarmee zegt u eigenlijk om de een of andere reden wil een gemeente niet, want het past niet bij ons of de horizon vervuilt te veel. Er kunnen allerlei redenen toe zijn. Maar als u zegt we grijpen daar nu nog niet op in of we sturen niet, bent u dan niet bang dat ze een beetje achterover gaan hangen waarmee de omliggende goedwillende gemeenten zich misschien wel extra gepusht vinden? Anders gezegd, we zouden het wel heel prettig vinden als er toch enigszins een sterk signaal wordt afgegeven om toch vooral mee te doen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ik heb u net gezegd dat ik vanmorgen bij Noord- en Midden-Limburg heb gezeten. Ik hoorde daar unaniem dat men dat niet wil. Bij Zuid is meen ik volgende week weer een bijeenkomst en als ik het signaal hoor dat een gemeente achterover gaat leunen dan zal ik zeker erop aandringen dat dat niet de bedoeling is. Goed, voorzitter, de Partij van de Arbeid zei uit het hart kom met een voorstel om zeg maar de zorgen weg te nemen ook van de andere partijen. Ik ben er uitgebreid op ingegaan. Geef de kans om het komend halfjaar aan de gang te gaan en de terugkoppeling af te wachten. Dan kunt u daarop sturen als u wilt. Uit het hart kwam vooral de

energiebesparing bij bedrijven. Laat zien dat de burger buiten het niet alleen doet en dat ze ook weten dat grote bedrijven zoals bijvoorbeeld Chemelot, maar daar gaat de heer Burlet denk ik nog wel even op in, ook moeten besparen, want er is een bespaarplicht.

De vicevoorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, u vraagt geef ons een kans om aan de slag te gaan zodat we misschien wel samen kunnen ontdekken hoe we dit kunnen gaan meten. Betekent dat ook wat u betreft dat als we over een halfjaar tot de conclusie komen dat we echt te weinig handvatten hebben om te meten dat er dan ook een extra stuk komt waar die handvatten in komen?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dan daag ik de PS ook uit om samen te kijken hoe we dan precies gaan neerzetten hoe we willen meten want dat is natuurlijk de worsteling die we hier met elkaar hebben. U heeft mij aan uw zijde als het gaat om de doelen zo goed mogelijk te behalen. Natuurlijk. Daarom willen we ook echt vanaf 1 januari druk aan de slag. Nee, vanaf volgende week zaterdag gaan we aan de slag. Dat is de bedoeling. Dus ik snap uw vraag en wat ik zeg is u heeft mij aan uw zijde. Dan gaan we kijken als blijkt dat het niet voldoende te halen is. Dan moeten we samen afspraken maken van hoe gaan we dit dan checken, hoe gaan we dit controleren. Ja?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Oké.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: De heer Vincken vroeg naar die 360 miljard. Ik heb het ook nog even opgezocht. Dat is zeg maar een schatting maar ik kan u niet nu precies uitleggen van hoeveel miljard er waar naartoe gaat als dat uw vraag was. Dit hebben wij overgenomen ergens. Die getallen komen ergens vandaan. Er staat ook een hele opsomming van waar allemaal aan, maar ik kan u verder niet helpen in het antwoord. Mocht u nog meer willen weten dan zou ik zeggen vraag vooral door even per mail. Dan gaan we u helpen met de rekensommen. Ook u had het over een sessie. Bij de Partij voor de Dieren ging het voornamelijk over de doelstellingen scherper zetten in de omgevingsverordening en daar zal collega Dritty nog verder op ingaan voorzitter. De VVD zegt fantastisch, alle partijen hebben enorm veel ambities, geweldig, maar bij het College van GS mis ik dat nog een beetje. Laten we dan ook niet wachten met het vaststellen van deze PES. Dan kunnen we ook echt aan de slag en dan kunnen we laten zien hoe groot de ambities zijn. Dus uitstellen zou heel erg jammer zijn want dan zitten we weer op onze handen. En het rekensommetje is niet flauw bedoeld. Dat is niet om te denken van oh dat is mooi, dan hoef ik maar een kwart te regelen. Ik heb u aangegeven dat ik de motie omarm en mijn best ga doen om te zorgen dat er zoveel mogelijk hectares gerealiseerd gaan worden en dan mag u zich aan het rekensommetje houden als dat niet gaat lukken. Tot zover voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Brugman. Dan gaan we verder met de heer Dritty nog heel kort. Eerst de heer Burlet en dan de heer Dritty.

Gedeputeerde Burlet: Dank u wel voorzitter. Voorzitter, het gaat even om een paar vragen die nog gesteld zijn onder andere door mevrouw Berghorst als het gaat over de energiemonitoring van de besparingen die allemaal plaatsvinden. Ik heb het even precies laten nazoeken. Natuurlijk wat betreft de spaarplicht die net gisteren ingevoerd is, kan ik even geen antwoord op geven hoe dat precies zijn uitwerking gaat krijgen, maar wat ik u wel kan vertellen is dat alle middelgrote en grote bedrijven, en

zeker ook de leerbedrijven, verplicht zijn hun besparingen te rapporteren aan de RVO, dus de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland, agentschap van het Rijk, en die monitort het inderdaad en dat zijn ook de stukken die beschikbaar zijn. En als u vraagt kunnen we daarover geïnformeerd worden, dan wil ik u dat graag al van tevoren toezeggen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Die toezegging is alvast heel mooi. Dank daarvoor. Ik hoor het antwoord maar ik hoor ook dat u mijn vraag niet begrijpt, want waar het ook om gaat is dat ook mijn moeder kan zien dat de Provincie niet alleen van haar een offer vraagt als het gaat om de energietransitie maar dat ze dat offer ook van alle grote bedrijven, van alle grootgebruikers, vraagt. Ik kan een suggestie doen. Ik meen dat het de Provincie Zuid-Holland is die over het uitvoeren van de VTH-taken op haar website rapporteert. Dus je kunt op de website van die Provincie, als je onder het kopje VTH kijkt, precies zien wanneer de Provincie waar bij welk bedrijf, op welke manier, een actie heeft ondernomen en misschien is dat een goed idee.

Gedeputeerde Burlet: Voorzitter, mag ik deze meenemen dat we even gaan kijken bij die Provincie, even ons licht gaan opsteken en kijken of we dat kunnen vertalen naar de Limburgse situatie. **Dat doe ik u graag als toezegging**. Dan de vraag van de heer Van der Linden die een verduidelijking gaf voor zijn motie. Ik wil daar toch even bij zeggen dat de bedragen die de heer Koopmans genoemd heeft alleen rentebedragen waren. Het gaat niet over terugbetalingen. Het ging alleen exact over de rentebedragen. Dus wat dat betreft zijn dat de cijfers. Dan toch nog heel even over wat bij de eerste termijn een beetje in de lucht bleef hangen over dat concept-VTH. Ik ben even erin gedoken wat precies daar gebeurd is. 15 september heeft GS een conceptbeleidsplan VTH vastgesteld. Dat is naar de Staten gegaan. Daar is eerst gepoogd op 23 september een informatiesessie daarover te houden om erover te praten inhoudelijk. Dat is uiteindelijk 29 september geworden. Daar zijn geen verdere vragen of opmerkingen gemaakt die wijziging van het beleidsplan zouden hebben moeten opleveren. Daarna is een uitvoeringsprogramma gemaakt en 27 november is al die informatie naar de Staten toegestuurd. Dat is in de tijd zoals het gelopen is. Dat waren mijn punten voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Burlet. Dan kort nog de heer Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, ik wil nog even ingaan op de vraag van de heer Loomans. Volgens mij gingen we daar eerder langs elkaar heen dan dat we iets anders bedoelen, als ik ook nog even de mededeling van 4 december erbij neem. Dan staat daar namelijk dat op het moment dat een initiatiefnemer zich meldt bij het bevoegd gezag, en dan gaat het dus over het maken van een bestemmingsplan, het afgeven van een omgevingsverordening, dus echt op projectniveau, dat je aan de voorkant als bevoegd gezag, en dat zijn heel vaak de gemeenten, dus een aantal zaken ook aan de orde kunt stellen over dat participatieproces. Maar dat is daarop gericht. Waar we het hebben over de omgevingsverordening zit dat eigenlijk op een niveau hoger. Die Omgevingswet biedt eigenlijk al de verplichting om een participatieproces aan te gaan en dat hoef je niet nog eens een keer op te nemen in de verordening zelf want dat zit in de wet voldoende opgesloten. Je kunt wel op het projectniveau, waar het gaat over dus dat bestemmingsplan, die omgevingsvergunning, daar nog een aantal zaken aan toevoegen in goed overleg met de initiatiefnemers. Zo is die bedoeld in de mededeling portefeuillehouder die u heeft ontvangen. Dus ik hoop dat misverstand in ieder geval uit de wereld te hebben geholpen. Dan nog even naar de heer Megens. Ik heb wel een gewijzigd

amendement 95 hier liggen, maar u gaf aan dat er ook nog een motie in de maak zou zijn. Die heeft het College nog niet ontvangen. Die wordt nog uitgedeeld. Maar misschien voorzitter mag ik ook gewoon even een praktisch voorstel doen, want we zitten ook langzamerhand richting het einde van de beraadslaging. Het zou toch mooi zijn als we de inhoud van de motie ook in de beraadslagingen mee kunnen nemen. Ik zeg u nog een keer toe dat we het 'nee, tenzij'-principe, wat eigenlijk ook in de motie van mevrouw Palmen van CDA aan de orde komt, nog meenemen, versterkt, explicieter, in de teksten van de Omgevingsvisie die het College van GS komende dinsdag heeft voorliggen en u zal aanbieden. Daarnaast komt er een moment waarop we de uitwerking van de Omgevingsvisie moeten gaan vastleggen in de omgevingsverordening. Dat gaat volgend jaar gebeuren. En in die omgevingsverordening zullen we dus ook moeten duidelijk maken hoe dat 'nee, tenzij'-principe wordt vormgegeven. Dat zou ook net zo goed een moment kunnen zijn waarop u er dan nog een keer heel kritisch naar kunt kijken en op zo'n moment kunt bepalen of daar nog een amendement of motie bij zou kunnen horen. Dan denk ik ook dat we dat op het moment doen dat dat het meest handig is en we het toch over de verordening hebben.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik werd eigenlijk niet zo vrolijk van die toezegging want ik houd helemaal niet zo van een 'nee, tenzij.' Dus ik vraag me ook eigenlijk af wat je er dan mee doet. Dus dat is misschien nog wel een goede vraag of je dan kunt vragen om motie wel in stemming te brengen. Maar dat weet ik niet, want u gaat natuurlijk over uw eigen toezeggingen. Ik had nog een vraagje over het amendement. Daar staat dat de uitgewerkte zonneladder als bindend opgenomen wordt in de PES Deel 2 en de Omgevingsvisie. Voor de Omgevingsvisie snap ik dat wel maar ik vroeg me eigenlijk af wat het betekent als de uitgewerkte zonneladder als bindend wordt opgenomen in de PES want in mijn brein werkt dat niet en ik weet niet of dat in de ruimtelijke ordening wel zo werkt. En de tweede vraag die ik eigenlijk had was dat er natuurlijk altijd gemeenten zijn die niet zo enthousiast plannen maken voor de energietransitie. Hier in het zuiden heb je er een aantal. In de vorige periode was er altijd een discussie of je moest PIP'en of wat dan ook. Mijn vraag was eigenlijk of u mij kunt toezeggen, op wat voor manier dan ook, richting Omgevingsvisie en richting RES'en hoe we daarmee omgaan samen met mevrouw Brugman?

De vicevoorzitter: Maar op die vraag heeft mevrouw Brugman wel al een antwoord gegeven.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik begreep dat antwoord niet. Dan kan dat aan mij liggen.

De vicevoorzitter: Ik heb mevrouw Brugman horen zeggen dat zij daar met Noord- en Midden-Limburg goede gesprekken over voert, dat zij nog geen signalen heeft gekregen dat dat in Zuid anders zou zijn en dat ze op het vinkentouw zit als ik dat zo mag noemen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, maar mijn vraag was eigenlijk kunt u in een mededeling of zo inzichtelijk maken hoe je met het ruimtelijk instrumentarium vanuit die Omgevingsvisie daarop zou kunnen inspelen als dat in de toekomst gebeurt, omdat we niet meer kunnen PIP'en volgens mij.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, op dat laatste ingaand, het PIP gaat inderdaad verdwijnen in de omgevingswet. Daar komt een projectbesluit voor terug. Dat biedt wat andere mogelijkheden dan het PIP nu. En wat ik u al eerder heb toegezegd, en wat ook al op de lijst vervat is, is dat er een notitie en

ook een infosessie vooraf komt voordat we straks een uitgewerkte omgevingsverordening hebben liggen, dat we daarin dat moment ook gebruiken om het instrumentarium dat PS ter beschikking staat, dat GS ter beschikking staat, het actuele instrumentarium dan nog eens even met elkaar helemaal door akkeren om te kijken wanneer, hoe en onder welke omstandigheden we zoiets kunnen inzetten. Dan ga ik nog even terug naar de eerdere opmerking. De zonneladder krijgt natuurlijk wel een plek vandaag in de PES maar de doorvertaling daarvan in ruimtelijke zin vindt plaats in de Omgevingsvisie zoals dat ook bij heel veel beleidskaders gaat. Zaken die u heeft afgesproken bij het natuurkader of bij het kader landbouw van de collega's die gaan ook in de Omgevingsvisie vervolgens weer een plek krijgen. Dat is het mooie aan die Omgevingsvisie want daar komt alles bij elkaar. De juridische doorwerking daarvan, en vandaar dat ik ook mijn aanbod nog een keer in de richting van de heer Megens maar zeker ook in de richting van mevrouw Jenneskens wil aangeven, is dat je bij de omgevingsverordening heel nadrukkelijk aan de knoppen kunt draaien om een bepaalde stimulans voor ontwikkelingen uit te laten gaan en een bepaalde rem of 'nee, tenzij'-principes in die omgevingsverordening kunt verwerken. Dus ik zou eigenlijk het voorstel willen doen om dat afwegingsmoment voor u als Staten ten aanzien van de juridische uitwerking in de omgevingsverordening van de zonneladder straks bij de verordening aan de orde te laten komen en misschien dan het amendement of de motie die er nu nog ligt dan maar aan te houden.

De vicevoorzitter: Goed, daarmee komen we aan het einde van de tweede termijn. Ik ga kort het woord geven aan de Griffier want we hebben heel veel moties en amendementen voorbij zien komen om met u te inventariseren of de Griffie het op een goede manier verwerkt heeft zodat u ook een adequaat manier een stemoverzicht kunt krijgen. Mijnheer Pregled.

De griffier: Ja, dank u wel. Motie 2683 van de heer Van der Linden. Komt die in stemming of wordt die aangehouden?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Die wordt aangehouden op financieel gebied. Dat andere is overgenomen. Daar mag die wel voor in stemming. Ja.

De griffier: Dus het is aangehouden?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja, houd het daar maar op.

De griffier: De motie 2684 van Wolters Gregório?

De heer Wolters Gregório (SP): Aangehouden.

De griffier: Aangehouden. Dan heb ik de motie 2685 van mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (CDA): Die is overgenomen.

De griffier: Dan komt die in stemming.

Mevrouw Palmen (CDA): Nee, die is overgenomen.

De voorzitter: Ja, die is overgenomen.

De griffier: De motie 2686 is aangehouden.

Mevrouw Palmen (CDA): Die houd ik aan.

De griffier: De motie 2687 is overgenomen en komt dus ook in stemming.

Mevrouw Palmen (CDA): Die breng ik in stemming. Ja.

De griffier: Komt de motie 2688 van de heer Bastiaans in stemming?

De heer Bastiaans (VVD): er komt een wijziging.

De griffier: Oké, dan komt die in stemming. En de motie 2689 van de heer Bastiaans komt in stemming.

De heer Bastiaans (VVD): Die komt in stemming.

De griffier: De motie 2695 van mevrouw Jenneskens? In stemming?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja.

De griffier: Dan heb ik hier nog de motie 2696 van de heer Megens.

De heer Megens (PVV): Die houd ik nog even aan. Daar is natuurlijk nog geen antwoord op gekomen van het College.

Gedeputeerde Dritty: Ik heb een procesvoorstel gedaan.

De heer Megens (PVV): Dan houd ik hem even aan.

De griffier: Dan wordt die aangehouden. Dan de amendementen. 92 komt in stemming. 93 komt in stemming. 94 komt in stemming en 95 van mijnheer Megens is ingetrokken. Ja? Dat was het.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan hebben wij daarmee de administratie op orde. Voordat wij gaan schorsen zou ik u willen vragen om nog heel even te willen blijven zitten omdat wij nu de herbenoeming van mevrouw Verbugt als bestuurslid van de Rekenkamer aan de orde hebben. Daarna wordt de vergadering voor een kort moment geschorst voor de lunch. Ik geef het voorzitterschap weer graag over aan de CdK.

6 Benoeming en installatie bestuurslid ZRK

De voorzitter: Aan de orde is agendapunt 6 van de agenda. Dat is de benoeming en de installatie van bestuurslid Zuidelijke Rekenkamer. We hebben bij de hamerstukken het besluit genomen om mevrouw Verbugt her te benoemen als lid van de Zuidelijke Rekenkamer. Dat is zowel gebeurd in deze Staten als in de Staten van de Provincie Noord-Brabant. Voordat mevrouw Verbugt weer aan de

slag kan, moet zij worden beëdigd en dat gebeurt in die Provincie die als laatste het besluit neemt. In dit geval is dat de Provincie Limburg aangezien de Provinciale Staten van Brabant al op 27 november jongstleden dit besluit heeft genomen. Mevrouw Verbugt heeft aangegeven om de verklaring en de belofte af te willen leggen en ik zal zo meteen de tekst van de verklaring en belofte voorlezen bij de interruptiemicrofoon. Ik vraag dan ook aan de bodes om mevrouw Verbugt naar binnen te geleiden richting de interruptietafel. Dat is het geval. Van harte welkom. Ik kom richting interruptietafel naar u toe. We doen het met één microfoon vandaag. Excuses dat we wat langer moesten wachten maar dat is het werk. Dat is u bekend. Dus dat is wat dat betreft helder. Ik ga de verklaring en belofte voorlezen en dan ga ik ervan uit dat u daarna zegt dat verklaar en beloof ik. Daar ga ik vanuit. Akkoord? Dan gaan we dat zo doen. Ik verklaar dat ik om tot bestuurslid van de Zuidelijke Rekenkamer benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd. Ik verklaar en beloof dat ik om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk, enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen. Ik beloof dat ik getrouw zal zijn aan de grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plicht als bestuurslid van de Zuidelijke Rekenkamer naar eer en geweten zal vervullen. Dat verklaar en beloof ik.

Mevrouw Verbugt: Dat verklaar en beloof ik.

De voorzitter: Dat hebben wij duidelijk gehoord. Ja? Iedereen knikt. Dan bent u bij deze herbenoemd als lid van de Zuidelijke Rekenkamer. Ik feliciteer u daarmee van harte.

Mevrouw Verbugt: Dank u wel.

De voorzitter: En wij mogen geen handjes geven of anderszins. Dat doen we in het kader van corona niet, maar ik denk wel dat uit elf leden een fantastisch applaus kan worden gegeven. Proficiat en daarmee bent u geïnstalleerd. Een receptie zit er op dit moment even niet in. Dank u wel.

Mevrouw Verbugt: Dank u wel.

De voorzitter: Daarmee is agendapunt 6 afgehandeld en ga ik de vergadering schorsen. U moet wel de tijd krijgen om wat te eten. Dus ik stel voor tot half 3. Ik schors de vergadering tot 14.30 uur.

[SCHORSING]

7.2 G-20-074 Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-44365)

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Wij zijn aangeland inmiddels bij agendapunt 7.2, het Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0, brief van Gedeputeerde Staten van 3 november jongstleden. Het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie MD van 27 november jongstleden en die commissie heeft besloten om het voorstel als bespreekstuk door te geleiden naar de vergadering van Provinciale Staten van vandaag. Het voorgesteld besluit luidt dat aan PS wordt gevraagd om, één, de Limburgse Waterstofagenda 2.0 vast te stellen en, twee, in te stemmen met de inzet van € 500.000 voor de Limburgse Waterstofagenda 2.0 en dat bedrag ten laste te brengen van de intensiveringsmiddelen duurzaamheid en energie 2019-2023. Volgens mij is

afgesproken om dit stuk in twee termijnen te behandelen. Er zijn ook spreektijden aangevraagd en zo dadelijk zal de zaak worden geopend namens Provinciale Staten door de heer Wolters Gregório van de SP-fractie, aansluiten mevrouw Fischer van de 50PLUS-fractie. Het woord is aan de heer Wolters.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. Beste collega's, mensen thuis voor de buis en aanwezige pers. Dit agendapunt gaf menigeen veel stof tot nadenken. Wat is waterstof eigenlijk? Hoe sluit onze grootverbruikende industrie er zo snel mogelijk op aan en wat betekent het voor mijn wijk en mijn huishouden? Op de eerste twee vragen krijgen we in dit kader een antwoord maar op die derde helaas nog niet en dat is een gemiste kans. Dat Brightlands een zeer geschikte verzamelplaats van kennis en kunde is en we daar dan ook op korte termijn de nadruk op leggen daar kunnen wij ons helemaal in vinden zolang de Gedeputeerde zijn gevraagde bedrag daar maar niet langs gaat brengen. Niet het midden van Nederland maar het midden van Europa zijn we qua leidingnetwerk en dat is een groot project dat de Gedeputeerde tot een goed eind moet en volgens mij ook prima kan brengen. Een regionale spil van kennis en meer arbeidsplaatsen is dan ook een mooi vooruitzicht. Maar zodra dit achter de rug is en de industrie van duurzame waterstof gebruik kan maken wil ik niet achter de feiten aanlopen en pas dan actie gaan ondernemen om onze huishoudens toekomstbestendig te maken. Daar zitten wij hier niet voor en dat is uiterst onrendabel en vooral ook onrechtvaardig. Vandaar onze motie om nu te starten met het opzetten van een plan en fonds zodat zodra het moment daar is onze huishoudens zoals ook in de jaren '60 zonder extra kosten op dit vlak van de energietransitie mee kunnen. De vorige vergadering hoopte ik dat dit de groenste Gedeputeerde ooit was, maar zelfs nu de heer Burlet partijloos is ga ik hem niet langer adviseren zich bij GroenLinks aan te melden, want waar het om gaat is hoe de heer Burlet herinnerd wil worden na zijn pensioen. Was hij die Gedeputeerde die maar al te graag met Loek Radix bij Beluga ging dineren of liep Ruud Burlet voorop in de transitie van aardgas naar waterstof en maakte hij van Limburg een voorbeeld voor de rest van Nederland. De tijd zal het zeggen maar de keuze is geheel aan deze Gedeputeerde zelf en ik wens hem veel wijsheid toe bij de beantwoording van onze vragen.

De voorzitter: En smakelijk eten waarschijnlijk ook. Ja, dank u wel. Het woord is aan mevrouw Fischer en aansluitend de heer Van der Linden. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. In de PES Deel 2 wordt waterstof genoemd als energiedrager voor de toekomst en 50PLUS vindt dat dit verder onderzocht moet worden. Wij zijn een voorstander van innovatie en onderzoek naar nieuwe vormen van met name groene waterstof, die zonder voldoende groene energie eigenlijk niet kan bestaan. De weg ernaartoe staat niet in beton gegoten gelukkig. De behoefte zou gaande rit wel namelijk eens heel anders kunnen zijn en dit vraagt dus een bepaalde vorm van flexibiliteit. Wij ondersteunen de vier doelen die in de Waterstofagenda genoemd worden. Dat zijn het aanjagen van innovatie, het realiseren van de benodigde infrastructuur en het behouden van een infrastructuur, het vergroten van de vraag naar en het opschalen van de toepassing van waterstof en natuurlijk samenwerking. De Stichting Waterstofenergie Limburg vraagt € 400.000. Kan de Gedeputeerde nogmaals aangeven of dit bedrag in verhouding staat tot de bijdrage van deze Stichting aan de Limburgse Waterstofagenda? Biomassa als bron voor energie of waterstof is uit den boze als er hout gebruikt wordt. Dat kun je beter als bouwmateriaal gebruiken dan als energiebron. De opgeslagen CO_2 blijft dan gebonden en bovendien is de energieopbrengst van hout circa vier keer zo laag als aardgas. Er komt een nieuwe fabriek op Chemelot en als deze rond 2024/2025 zou kunnen draaien dan zou het een grote stap naar de start van een waterstofeconomie kunnen zijn. Voorzitter, al sinds de vorige periode is 50PLUS een van de

eerste warme pleitbezorgers en voorstanders van de ontwikkeling en introductie van waterstofgas als nieuwe energieleverancier. In heel Nederland zijn veel proeven met de toepassing van waterstof zoals cv-ketels op waterstof, waterstof door gasleidingen. Als waterstof een vervanger voor aardgas kan zijn dan mag het gasleidingenstelsel zeker niet worden opgeheven. Dat zou namelijk dan een enorme kapitaalvernietiging zijn. Dus voorzitter, 'aon de gaeng' zeggen ze hier en in Kerkrade zeggen ze 'Los mer jao' met de Limburgse Waterstofagenda. Tot zover mijn bijdrage.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Fischer. Het woord is aan de heer Van der Linden van LOKAAL-LIMBURG, aansluitend mevrouw Mertens van GroenLinks.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, het gaat waarschijnlijk nog een flinke poos duren voordat waterstof commercieel interessant wordt en het aanleveren van voldoende groene elektriciteit ervoor zorgt dat die er ook komt. Maar dat mag ons niet weerhouden om aan de gang te gaan en stappen te zetten in het kader van toepassing van waterstof. In het kader van PES Deel 2 hebben we in de commissievergadering al aangegeven dat we niet op één paard kunnen wedden. Waterstof als toekomstige energiedrager is voor LOKAAL-LIMBURG een richting die verdient aangejaagd te worden. De doelen van de Waterstofagenda kan LOKAAL-LIMBURG onderschrijven alsmede het ondersteunen van ondernemers, consumenten en overheden in hun langetermijnplannen die een tweede plek op die ladder hebben gekregen. Wij vinden het heel belangrijk dat dat ook goed gaat gebeuren. LOKAAL-LIMBURG is geen voorstander van het ontstaan van een monocultuur op het gebied van waterstof door die enkel in de chemieprocessen toe te passen. De Noord-Limburgse overheden en het bedrijfsleven hebben een investeringsplan opgesteld en aangeboden aan de Tweede Kamer. De ervaringen en investeringen in Noord-Nederland zijn de opmaat naar een landelijke invulling en als een spilpunt in Europa zo wordt gesteld en wellicht kan Limburg een waterstofknooppunt vormen in die spilfunctie. De oproep die van het rapport uitgaat, komt neer op nu doorpakken. Dat is wat wij in feite ook moeten doen en deze Waterstofagenda biedt daar de mogelijkheid voor. Dan hebben wij nog twee punten. De positie van waterstof in het zwaar transport werd al aangegeven en binnen de geformuleerde uitgangspunten landelijk zouden er zeven waterstofstations komen maar geen enkele in Limburg. In deze Waterstofagenda is sprake van ondersteuning van één initiatief op waterstoftankstations. Wij vinden dat wat mager en wij vinden eigenlijk dat het er gelet op de vorm van de Provincie en de verdeling daarin zeker drie moeten zijn. Op grond daarvan dienen wij een motie in om het College te vragen dat ook te gaan realiseren. Na een Webex meeting met de Stichting Waterstofenergie Limburg ontvingen wij voor de commissievergadering ook een notitie waarin de plannen tot realisatie van een Waterstof Coalitie Limburg werden onderbouwd en daar werd vier ton voor gevraagd. De Gedeputeerde was daar nog wat huiverig over. Hij zei ja we ondersteunen die mensen allemaal al enzovoorts. Maar wij zouden toch, zeker gelet op het geld wat extra beschikbaar is gesteld, en weer een andere Gedeputeerde riep dat dit alleen maar naar Chemelot moest gaan, toch die vier ton uit dat budget beschikbaar willen stellen om ervoor te gaan zorgen dat die Waterstof Coalitie er ook komt. En naar mijn mening had ik daar ook een motie over ingediend maar die heb ik nog niet teruggezien. Mijn ondersteuning heeft aangegeven dat er drie ingediend waren. Dus ergens is misschien iets misgegaan maar anders moet ik voor de tweede termijn daar nog even actie op ondernemen. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan even kijken waar de motie is en ik geef graag het woord aan mevrouw Mertens van GroenLinks, aansluitend mevrouw Palmen van het CDA.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Ja dank u wel voorzitter. GroenLinks is blij dat er een voorstel ligt om werk te maken van waterstof. Wat ons betreft is groene waterstof een vorm van schone energie voor zaken die moeilijk op elektriciteit kunnen draaien zoals de industrie en lang en zwaar transport. Groene waterstof is ook hard nodig voor transport en opslag van duurzame energie. We hebben nog een lange weg te gaan. Er moet en mag wat GroenLinks betreft nog heel wat geïnvesteerd worden in kennis, innovatie en infrastructuur op dit vlak. En er zijn nog twee punten die onze aandacht hebben in dit stuk. Dat is in eerste instantie, net zoals LOKAAL-LIMBURG, de waterstoftankstations voor zwaar transport. Het gebruik van waterstof voor zwaar transport is op dit moment volgens GroenLinks een van de meest efficiënte vormen van het gebruik daarvan en in de Limburgse Waterstofagenda beogen we slechts één waterstoftankstation te ondersteunen. Om die omslag in het zwaar transport van diesel naar groene waterstof mede mogelijk te maken dienen wij een amendement in met als doel een aanjagende en faciliterende rol te nemen in het tot stand brengen van die waterstoftankstations voor zwaar vervoer waardoor er voor het transportnetwerk over de weg echte kansen ontstaan. Een tweede punt voorzitter, en dat is ook zonet door de heer Van der Linden aangehaald, is de Limburg Waterstof Coalitie. U stelt voor om hen te faciliteren en geen financiële middelen ter beschikking te stellen, maar u vindt de Waterstof Coalitie wel belangrijk genoeg om hen in de Waterstofagenda op te nemen en hen te betrekken bij het verdere proces. Nu was mijn vraag zou u het niet zonde vinden dat de kennis, kunde en het netwerk verloren gaan op het moment dat de Waterstof Coalitie ophoudt te bestaan, want het menselijk kapitaal dat erachter zit dat moeten wij ook waarderen. Nu zeg ik niet dat wij graag willen dat u € 400.000 ter beschikking stelt of wat dan ook, maar bent u in ieder geval bereid om met degenen die achter deze stichting zitten een fatsoenlijk gesprek te hebben, om tafel te gaan, om te kijken wat zij nodig hebben om ook die transitie te maken van die Stichting naar die mooie Waterstof Coalitie zodat we in Limburg ook die kennis en die kunde in huis houden en die niet verloren laten gaan en dat we daarbij ook kunnen aansluiten bij andere Waterstof Coalities in dit land. Tot zover voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Mertens en dan is het woord aan mevrouw Palmen van het CDA, aansluitend mevrouw Berghorst van de Partij van de Arbeid. Het amendement waarover werd gesproken door mevrouw Mertens is amendement nummer 96

Mevrouw Palmen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ik ben bang dat ik hier en daar in herhaling ga vallen ten aanzien van mijn vorige sprekers maar ik lees het toch maar even voor zoals ik het hier heb staan. Een ambitieuze agenda, zo noemde ik de Waterstofagenda 2.0 tijdens de bespreking in de commissie. Die mening ben ik namens de CDA-fractie nog steeds toegedaan, maar aan het einde van de commissie moest ik desalniettemin wat teleurstelling uitspreken. Het klonk een beetje alsof het wiel nog uitgevonden moest gaan worden. Het zal vast niet de bedoeling zijn van het College maar zo klonk het wel. In de markt gebeurt er al ontzettend veel, zowel Europees als nationaal. Tal van landen en ook delen van Nederland zetten als fors in op waterstof voor zowel industrie, mobiliteit als ook de bebouwde omgeving. Dan wil de CDA-fractie niet meer horen dat het binnen Limburg allemaal nog wel een tijdje gaat duren en ook niet dat we maar een kleine speler zijn en verder ook niet dat mobiliteit en de bebouwde omgeving nu nog niet interessant zijn voor waterstof. De vraag aan de Gedeputeerde is dan ook hoe volgtijdelijk is de waterstofladder? Gaan we eerst aan de slag met industrie en blijft de rest voorlopig liggen? Dat is niet de ambitie van de CDA-fractie. Er liggen tal van initiatieven op de plank die geen doorgang vinden vanwege netcapaciteit. Hiervan zegt het CDA, ontwikkel deze en zet piekstroom om in waterstof en gebruik hiervoor de gasinfrastructuur. Het CDA vindt ook dat de bebouwde omgeving nu al een veel eerlijkere kans moet krijgen op het gebied van

waterstof omdat de infrastructuur hiervoor al aanwezig is. Daarmee is niet gezegd dat het CDA geen voorstander is van warmtenetten bijvoorbeeld. Integendeel. De warmte die vrijkomt bij elektrolyse is zeer goed bruikbaar en geeft daarmee meer leveringszekerheid dan bijvoorbeeld een bedrijventerrein. En last but not least is er meer ambitie nodig voor het realiseren van waterstoftankstations om een goede dekking binnen Limburg te creëren om te beginnen voor het zware transport. Dus ook van mij de vraag aan Gedeputeerde of u kunt toezeggen om minimaal drie waterstoftankstations te realiseren zodat er een provinciale dekking is. In de Waterstofagenda is onder paragraaf 5.2.8 samenwerken te lezen dat de Stichting Waterstof gefaciliteerd gaat worden om verder te professionaliseren. Zonder verder ondankbaar te willen lijken is deze vorm van faciliteren volstrekt onvoldoende om een professionaliseringsslag te maken. Zonder een benodigde impuls houdt deze coalitie vrijwel zeker op te bestaan en komen tal van initiatieven, expertise en samenwerking onder druk te staan. Graag een toezegging ook namens het CDA van de Gedeputeerde om een heroverweging te maken en deze coalitie in ieder geval voor de eerste fase financieel op weg te helpen. Van willen naar kunnen en van kunnen naar doen. De CDA-fractie ziet graag vaart in deze titel. De Waterstofagenda moet meer zijn dan alleen de industrie. Omarm en benut de verbindingen en de samenwerking die op deze agenda mogelijk zijn. De Limburgse Waterstof Coalitie heeft de kennis, de kunde, de partners en de initiatieven om aan de slag te gaan, niet volgende maand of volgend jaar maar nu. Laat de waterstofladder plaatsmaken voor een parallelle samenwerking om te komen tot het maximaal haalbare en ook wij dienen hiervoor een amendement in. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mevrouw Palmen en het amendement waar u over spreekt is amendement nummer 98. Ik dacht even dat u wilde gaan interrumperen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nee, ik houd de vaart erin.

De voorzitter: Heel goed mevrouw Berghorst. Dank u wel. En dan waarschuw ik mijnheer Vincken al dat hij na mevrouw Berghorst spreekt. Dan is het woord aan mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben alvast gaan staan want ik heb maar één minuut. Ja voorzitter, de Partij van de Arbeid heeft maar één minuut aangevraagd en dat komt omdat we dit stuk gewoon eigenlijk een heel goed stuk vinden. Ik zie de opluchting is van het gezicht van de heer Burlet af te lezen. Ik snap dat ook. Wij zijn niet altijd vriendjes, maar in dit geval complimenten. Er zijn twee dingen die ik toch wel nog wil benadrukken. Ik sluit mij aan bij de opmerkingen over de Waterstof Coalitie en tot slot breng ik u allen graag even in herinnering dat het de Burgertop was die het advies gaf om een waterstofvisie op te stellen en dat wat wij hier vandaag doen voortkomt uit de samenleving. Daarom wil ik ook via de camera alle burgers die bij hebben gedragen aan dat advies van harte bedanken voor hun werk. Fantastisch gedaan en we hebben daar ook wat mee gedaan en daar ben ik heel trots op.

De voorzitter: Hartelijk dank, mevrouw Berghorst. Het is terecht dat u ook de Burgertop nog even naar voren haalt. Ik ga naar de heer Vincken van Forum voor Democratie.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ik kan mij weer aansluiten bij mevrouw Berghorst. Ik vind het voorstel ook heel erg goed en ik ben in de voorgaande sessies al eerder ingegaan op een aantal details. Dat ga ik nu niet doen. Ik wil wel één detail noemen. Ik ben gegrepen door het enthousiasme van de heer Burlet over FUREC. Ik heb dat uiteraard op internet gezocht. Wat ik ervan

heb kunnen vinden is het inderdaad een geweldig initiatief, met name omdat het op Chemelot zeer grootschalig kan plaatsvinden. Dat is één van de voorwaarden denk ik voor zo'n systeem. Maar ik heb me rot gezocht naar de chemische achtergrond en die kan ik niet vinden, mijnheer Burlet. Kunt u mij daarmee helpen alstublieft? Ik heb het idee dat ze het op de een of andere manier geheim willen houden of misschien klopt het hele verhaal wel niet. Wie weet. Ik heb nog een paar opmerkingen over het stuk dat gisteren binnengekomen is. Heb ik goed begrepen dat de Waterstof Coalitie de opvolger is van WéL, want ze schrijven dat in één van de eerste zinnen dat ze het werk van WéL willen gaan voortzetten. Ik heb stuk niet heel goed kunnen bestuderen. Ik heb het diagonaal doorgelezen. Er staan ook weer veel interessante ideeën in die vooral landelijk en internationaal meegenomen kunnen worden denk ik door vakmensen en minder ter beoordeling zijn van ons politici. Daar wordt ook opgemerkt dat er een ontstellend tekort is aan up-to-date kennis. Daar ben ik het absoluut niet mee eens. Op het gebied van waterstof is er erg veel kennis, dat zult u kunnen beamen, en ook erg veel onderzoek, maar dat gebeurt niet in zo'n kleine provincie als de onze maar dat gebeurt met name op de grote universiteiten internationaal. Dus ik geloof dat we niet te veel in details moeten duiken, zeker als het gaat om research, om onderzoek. Ik ben ook niet enthousiast over het feit dat de Waterstof Coalitie geld vraagt. Gaan wij een extra, in mijn ogen overbodig, instituut financieren? Dat was het wat mij betreft, voorzitter.

De voorzitter: Als u even blijft staan dan kan mevrouw Palmen u nog een vraag stellen.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, mijnheer Vincken, kunt u aangeven waarom u de coalitie een overbodig instituut vindt? Want we pompen miljoenen in Brightsite. Dat onderzoek, dat aanjagen en alles wat er in dat chemische cluster gebeurt dat faciliteren wij en nu vragen wij eigenlijk in feite maar een heel klein bedrag in verhouding om het andere speelveld, dus op mobiliteit, de bebouwde omgeving en de initiatieven die daar liggen te ondersteunen en dan zegt u dat is eigenlijk overbodig. Waarom vindt u ze overbodig?

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Mij viel ook inderdaad op dat zij in dit geval geen rol aan Brightsite wilden toekennen, maar ik denk dat Brightsite naast Chemelot ook wel een rol kan spelen in de andere sectoren.

Mevrouw Palmen (CDA): Volgens mij is het andersom.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Maar voor zover ik het diagonaal door heb kunnen lezen gaan zij ook in op veel technische details en daar hebben we volgens mij geen behoefte aan. Technische details die zijn er al veel. Er is al veel kennis. Alleen moet dat dan in een juist jasje gegoten worden. Maar of daar een extra instituut voor nodig is dat betwijfel ik.

Mevrouw Palmen (CDA): Maar het is een partij en kennis en het gaat niet altijd om de techniek. Het gaat vooral om samenwerking en partijen bij elkaar te brengen. En volgens mij was het omgekeerd. Als ik goed geïnformeerd ben dan had Brightsite geen plek voor de coalitie omdat zij zich puur focussen op de industrie. Zo heb ik het in ieder geval begrepen. Dus volgens mij gaat het echt niet zozeer alleen maar om de techniek, want ik deel uw mening dat die ook wel op andere plekken aanwezig is, maar het gaat echt om het bij elkaar brengen van marktpartijen, van onderwijs, alles wat daarin gebeurt, en ik denk dat het zeer belangrijk is om te doen. Dus ik vind het jammer dat u ze overbodig noemt.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ja, ik denk dat de acties die u nu noemt belangrijk zijn, maar ik vraag mij ook af of wij in de Provincie niet voldoende mensen hebben om partijen bij elkaar te brengen en om een organisatorische rol te spelen. Ik geloof niet dat er een extra instituut buiten de Provincie nodig is hiervoor.

De voorzitter: Oké. Helder.

Mevrouw Palmen (CDA): Sorry. Mag ik nog?

De voorzitter: Ja, als u nog een vraag stelt.

Mevrouw Palmen (CDA): Volgens mij heb ik in de commissie ook al aangegeven bij de Gedeputeerde van laat dat dan aan die professionele partijen zodat het College en de ambtenaren zich dan vervolgens op andere dingen kunnen focussen die meer aandacht vragen, want ik heb het gevoel dat hier dan het wiel nog een keer uitgevonden moet gaan worden waar het daar al ligt.

De voorzitter: Oké. Dat is voldoende uitgediscussieerd volgens mij. Dank u wel.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Dank u.

De voorzitter: Dank u. Dat was de bijdrage van de Staten in eerste termijn. Ik ga kijken naar het College van Gedeputeerde Staten. Sorry, mijnheer Bastiaans? Het staat bij mij niet genoteerd. Maar dat kan toch. U heeft toch een bijdrage? Ja, ik zie het nu. Ja, dat mag wat mij betreft. Dan kijk ik ook even naar de anderen die er bij mij op staan als zijnde niet-sprekers, D66, Partij voor de Dieren, PVV. Allemaal niet? Nee? Oké, dan is de heer Bastiaans de enige spijtoptant als ik het zo mag noemen. Dat mag.

De heer Bastiaans (VVD): Sorry voorzitter, misschien ligt de fout bij ons. Dat kan natuurlijk ook, maar ik had mij heel goed voorbereid op deze agenda. Dus ik wil er toch wel wat van vinden. Waterstof: Een luchtkasteel op een gaswolk of stof tot nadenken? In het begin van deze Statenperiode was ik nogal verbaasd dat veel Provincies al veel initiatieven op dit gebied hadden ontplooid en wij als Limburg hier ver in achterbleven. De breedgedragen motie 2525 Baneke werd aangenomen en uitgevoerd middels de Waterstofagenda 1.0 en 2.0 die nu op tafel ligt. Daarin zouden twee initiatieven ontplooid worden waarvan een tankstation. Naarmate wij ons hier nu meer in verdiepen komen er bij ons nu steeds meer twijfels over de rol die de Provincie zou moeten nemen gezien de termijn waarop groene waterstof pas opgewekt kan worden en gezien het feit dat er heel veel elektriciteit opgewekt moet worden alvorens groene waterstof geproduceerd kan worden, met een groot verlies van circa 25%. In een recent artikel van het NRC door Hester van Santen was te lezen dat groene waterstof peperduur is. Het huidige energieverbruik van een huishouden in vijf maanden is nodig ter vervaardiging van 17 kilo waterstof en met 17 kilo waterstof kun je drie tankbeurten realiseren in je auto. Dus één huishouden vijf maanden, drie tankbeurten, is nodig om groene waterstof te produceren. Graag zou ik van de Gedeputeerde willen weten of hij bekend is met dat artikel en wat zijn zienswijze na het lezen daarvan is.

De voorzitter: Een vraag van mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, mijnheer Bastiaans, bent u ervan op de hoogte dat TenneT de afgelopen twee jaar bijna € 100 miljoen aan schadevergoedingen heeft uitgekeerd omdat ze duurzaam opgewekte stroom niet kunnen afnemen? Bent u het dan niet met mij eens dat wij die piekstroom, zoals ik zo net ook al noemde, niet beter om kunnen zetten in waterstof en als opslag voor een later tijdstip te benutten?

De heer Bastiaans (VVD): Als dat waar is, ben ik dat wel met u eens maar de vraag is of wij dat hier in Limburg moeten doen. Daar ga ik nu even op in. Groningen wordt al enorm geholpen bij de productie van waterstof en zal uiteindelijk de waterstofproductielocatie van Nederland worden. Die troef hebben zij namelijk al in handen. Wij denken dat Limburg de pijlen meer kan richten op de distributie van deze waterstof, de zogenaamde backboneverbinding tussen zee en het achterland. En zeker, laten we gebruikmaken van kansen als deze zich voordoen in een of ander project. Tegen de tijd dat waterstof volop leverbaar is, zal de markt zich hier vanzelf op gaan inrichten. Graag hoor ik van Gedeputeerde of hij het eens is met die zienswijze. Ook hoor ik heel graag de zienswijze van Gedeputeerde over die Stichting Waterstof Limburg zoals die nu heet, want wij denken dat die rol vele malen kleiner is als je je alleen maar gaat richten op distributie van waterstof en niet zozeer op ontplooien van initiatieven. Er zijn een heel aantal moties en amendementen geschreven. De amendementen kunnen we niet steunen maar de motie van de heer Van der Linden, althans LOKAAL-LIMBURG, zouden we eventueel mee kunnen indienen, als de laatste regel geschrapt wordt, want ik denk dat dat ook niet echt een toegevoegde waarde is om die hierin te benoemen, omdat we nu ook niet weten wat die rol zou moeten zijn van die Stichting Waterenergie Limburg. Tot slot danken wij toch voor het nazenden van de informatie die ik had opgevraagd, die weliswaar redelijk laat is aangeleverd, maar daar hebben wij het met onze Griffier al over gehad. Hij gaat erachteraan. Omdat we het zelf hebben aangevraagd voor deze agenda stemmen we wel in met deze agenda. Wij behoeven verder geen tweede termijn en dat wel met de kanttekening dat wij een volgend waterstofinitiatief opnieuw zullen moeten wegen.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Bastiaans. Daarmee is de behandeling in eerste termijn geëindigd en dan ga ik het woord geven aan het College en dat zou Gedeputeerde Burlet doen.

Gedeputeerde Burlet: Dank u wel, voorzitter. Bedankt voor uw bijdrages. Bedankt voor uw aandacht daarvoor. Het is een stuk dat heet van willen naar kunnen en dat bepaalt ook een beetje het beeld dat u terugvindt in het hele stuk, waarvan soms bij mevrouw Palmen te horen is dat we er niet echt enthousiast aan trekken. We trekken erg enthousiast maar binnen de mogelijkheden die we hebben natuurlijk. Maar ik zal even beginnen de vragen die hier opgekomen zijn een voor een te beantwoorden. Dan komen we vanzelf ook aan de moties en dan kan ik daar antwoord op geven. De heer Wolters. De huishoudens komen later aan de beurt inderdaad en dat heeft te maken met de beschikbaarheid van waterstof. Dat heeft te maken ook met de kosten die daaraan verbonden zijn. Als je ieder huishouden nu zou vragen u mag kiezen tussen waterstof en stroom dan kiezen ze stroom. Anderzijds heb ik ook nog een keer gekeken naar die motie die u ingediend heeft, 2690. Ik wil u een toezegging doen in deze. Er zijn hier in Limburg en ook in Belgisch Limburg twee bedrijven die zich juist daarmee bezighouden. We gaan daar wat intensiever nauwer contact mee opnemen en kijken wat ze te bieden hebben en we zullen u daar ook van terugkoppelen wat we daarvan geleerd hebben. Ik hoop dat daarmee ook die motie voldoende gedekt is, want we hebben bijvoorbeeld ervaring in Hoogeveen recentelijk. Daar wordt op dit moment al heel intensief gewerkt daaraan. Die zullen we ook

daarbij betrekken en die informatie zullen we dan samen tot één verhaal maken of in een mededeling portefeuillehouder krijgt u daar de informatie over. Dan moet ik de motie verder dus eigenlijk afwijzen. Dan was er het advies om met mijnheer Radix een keer te gaan eten bij Beluga. Ik denk dat dat heel verstandig is dat ik dat een keer ga doen. U kunt dat ook controleren aan mijn declaraties trouwens of dat ook gebeurt. Mevrouw Fischer, wat doen wij wel voor WéL? Dat zou ik even willen zeggen. Wij ondersteunen ze. Deels is dat financieel. Kleine bedragen zijn dat wel. Dat is facilitair. Dat is ambtelijk en dat is een ruimte tot vergadering. Ik heb die vraag nu via meerdere Statenleden gekregen. Het dilemma is dat als wij € 400.000 daarvoor beschikbaar zouden willen stellen, dan legt dat zo'n enorme claim op de ruimte die wij überhaupt hebben om iets te kunnen gaan doen, dat het niet in verhouding zou staan tot elkaar. Maar de uitspraak dat ze totaal overbodig zijn wil ik zeker niet zomaar steunen want dat is echt niet zo. Ze hebben zeker een taak dat ze partijen bij elkaar gebracht hebben en brengen. Dan kunnen we daar de discussie over dit onderwerp zeker vaart geven. Alleen om daar dus dan een projectleider voor te gaan benoemen, die we dan moeten gaan financieren voor meerdere jaren, dat zou heel erg veel zijn. Mevrouw Palmen.

De voorzitter: Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (CDA): Dank u wel, voorzitter. Ja, ik begrijp dat u zegt € 400.000 is erg veel en dat begrijp ik ergens ook wel op het budget dat er ligt, maar is er dan niet een manier te vinden waarop u ze in ieder geval deels tegemoet kunt komen of zoals volgens mij mevrouw Mertens van GroenLinks ook vroeg van kijk dan naar wat ze in ieder geval nodig hebben om wel te kunnen blijven bestaan. Want als ze verdwijnen dan gaat er heel veel expertise verloren.

Gedeputeerde Burlet: Ik begrijp uw vraag heel goed en we hebben er ook al veel over nagedacht. Die toezegging zou ik anders hebben gedaan bij mevrouw Mertens. Maar dat is niet erg verder. Ik wil ze ook graag aan u doen. Maar we gaan inderdaad het gesprek aan met de Stichting WéL, dat is dus ook een toezegging voor anderen die dat gevraagd hebben, om te kijken wat ze nodig hebben of we daar enigszins in tegemoet kunnen komen. Maar we zullen dat gesprek in ieder geval op korte termijn aangaan en we zullen u ervan op de hoogte houden wat daar de uitkomst van is. Dan gaan we naar de heer Van der Linden met de motie 2692. Die ondersteunen we trouwens helemaal. Overal krijg ik die vraag terug van we moeten meer tankstations hebben, maar realiseer u wel dat één tankstation zonder alles wat eromheen komt qua gebouwen en toestanden allemaal al € 1.2 miljoen kost. Dus vraag niet aan de Provincie om zelf tankstations te realiseren. We kunnen hoogstens aansluiten bij initiatieven ondersteunen en misschien hier en daar stimuleren en zeker zorgen dat ze in ieder geval niet verloren gaan. Dus wat dat betreft ondersteunen we motie 2692, wetende dat we het als streven hebben maar niets kunnen garanderen in deze want het moet de markt zijn die het voortouw neemt. Dan misschien nog een keer over WéL. We hebben ook geloof ik nog initiatieven in Zeeland en Brabant. We hebben ook daar volgens mij in de commissie al een toezegging voor gedaan dat we daar contact mee opnemen en het gesprek ook zullen aangaan. Dan kom ik bij mevrouw Mertens. Zij had de vraag om inderdaad ook drie tankstations maar dan via amendement 96 te doen. Dat initiatief omarmen we dan bij deze ook heel graag, maar nogmaals het blijft sterk afhankelijk natuurlijk van wat de markt ons aan ruimte biedt. Wij kunnen dat niet zelf trekken. De vraag is natuurlijk zwaar transport. Dat heeft een voorkeur en misschien ook reagerend op mijnheer Bastiaans. Als het over zwaar transport gaat zijn de voordelen soms ook geluid en zijn het soms ook emissies die daarmee beperkt worden en die dan extra mogelijkheden geven om dan toch zwaar transport te realiseren. Bijvoorbeeld de haven in Stein die aan het max van zijn capaciteit is door geluidsbelasting, kan daardoor

bijvoorbeeld misschien ruimte krijgen ter afhandeling van transporten door gewoon op waterstof over te stappen. Dat zie je op meerdere plaatsen bij die havens, met name de kleinere havens die langs de Maas bijvoorbeeld liggen. Dat is best wel een punt. Eens even kijken. We hebben mevrouw Mertens helemaal gehad. Het netwerk is niet verloren. Nee, dat hebben we eigenlijk allemaal gehad. Dan komen we bij mevrouw Palmen met amendement 98. Dat is natuurlijk een heel sympathiek amendement. Als er twee wijzigingen in zouden mogen dan kan ik dat ook omarmen. U zegt daar specifiek dat zoals het nu geschreven is tenminste dat die tankstations in de bebouwde omgeving moeten komen. Dat is wat daarmee bedoeld is. Maar ik zou dat eruit strepen, want die zullen waarschijnlijk komen in industriegebieden of op zwaar transport, in een havengebied of zo, in die plaatsen. Dat is het meest waarschijnlijke, het meest logische. Dus als u dat eruit zou willen strepen en misschien bij 2023, 2025 zou zetten, dan kan ik dat ook omarmen als amendement. Kunt u in de bebouwde omgeving eruit strepen? Want dan zou u de vraag stellen zet ze daar juist neer terwijl dat juist niet de logische oplossing is. Ik snap dat u het misschien anders bedoeld heeft en kunt u van 2023 2025 maken, dat er een beetje speelruimte is, want het is best ingewikkeld om daar qua vergunning überhaupt in te passen. Dat is bijna onmogelijk.

De voorzitter: Voor de mensen thuis was het niet te volgen wat mevrouw Palmen zei. U heeft het wel gehoord, maar het is misschien even goed als u dat nog even in de microfoon zegt of dat u het zelf herhaalt. Dat is voor mensen die in waterstof geïnteresseerd zijn en waarschijnlijk zit die hele Stichting WéL nu te kijken.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja dank u wel voorzitter. Ja excuses aan de kijkers. Ik realiseer mij dan te laat dat zij dat vanaf die plek natuurlijk niet kunnen horen. Dus mijn vraag aan de Gedeputeerde was de volgende. Want onze pilots waren bedoeld in één van de drie. Dus het is niet alle drie of een tankstation in de bebouwde omgeving. Maar als u zegt als de bebouwde omgeving eruit gaat en we doen de pompstations tussen 2023-2025 dat u hem dan kunt overnemen dan zijn wij daarmee akkoord.

Gedeputeerde Burlet: Bij deze. Goed zo. Dank u wel. De vraag is dan natuurlijk wat gaan we dan wel doen. De zware industrie heeft natuurlijk de voorkeur maar dat krijgt natuurlijk met zo'n FUREC-project wel een hele grote schwung. Daar kom ik zo meteen bij de heer Vincken op terug. Maar voor zwaar transport zijn ook net de voordelen genoemd. En er is de opslag van energie. Die vraag is ook al gesteld natuurlijk van komt dat daar. En dan is er natuurlijk de innovatie die nodig is om onder andere elektrolyse op een efficiëntere manier te kunnen bedrijven misschien met de warmteterugwinning of op een andere manier maar dat moet gewoon slimmer en handiger want anders zijn wij veel te veel energie kwijt op die manier en dan zijn er alleen de andere alternatieven om echt aardgas te gaan gebruiken en dat dan om te zetten in CO_2 en waterstof. En dat is niet de ideale route om waterstof in het systeem te gaan krijgen. Mevrouw Berghorst, ik wil mede namens u de Burgertop nog een keer bedanken voor hun inbreng. Dus wat dat betreft ook bedankt voor uw commentaar. De heer Vincken had het over FUREC. Het is inderdaad niet geheim. We zijn er ook niet geheimzinnig over, maar inderdaad bij hun proces komt er ook CO_2 vrij en wordt er waterstof gevormd, maar die CO_2 is puur en kan inderdaad gebruikt worden voor opslag of inderdaad voor verdere verwerking en netto, dus netto ten opzichte van nu met vrachtwagens naar Wijster toe en het daar verbranden, is het een enorm voordeel qua CO_2-reductie en dat is eigenlijk waar ze op aansturen. U heeft natuurlijk gelijk dat we niet alle technische kennis zelf moeten gaan ontwikkelen. Dat moeten we ook zeker niet willen en kunnen, maar samenwerken zoals bijvoorbeeld met het

Vrouwenhof Instituut. Dat zijn de wegen waarop je moet gaan denk ik. Dan kom ik bij mijnheer Bastiaans maar die vraag heb ik al min of meer behandeld. Het is helemaal waar wat u zegt. Ja, ik heb het stuk ook gelezen en het is ook zo dat waterstof nu veel te duur zou zijn om het überhaupt te kunnen toepassen op de manier zoals we van onderop naar boven zouden gaan in de ladder. Dus het moet echt heel selectief maar wel slim gebruikt worden. Dat ben ik helemaal met u eens. Maar dat wil niet zeggen dat ik dingen uitsluit trouwens en dat je het meteen kunt leren en het is in de loop van de tijd. Daarom zeg ik ook het is niet in beton gegoten. Er wordt nog steeds ontwikkeld, nagedacht en innovatie wordt er gepleegd. Dus wat dat betreft komen we misschien over een jaar of twee jaar weer bij elkaar en zeggen we er zijn heel veel dingen gebeurd en we gaan een andere richting in. Bedankt.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dan kijk ik of er nog behoefte is aan een tweede termijn. Sorry. Fout. Excuus. Ik geef uiteraard graag het woord aan Gedeputeerde Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja voorzitter, heel kort. Twee dingen. Er werd door 50PLUS een opmerking gemaakt dat we de gasleidingen niet moeten opgeven. Ja, dat onderstrepen wij natuurlijk ook. Helder. Duidelijk. En de VVD had het over behalve initiatieven ook aandacht voor het transport van waterstof. Op dit moment lopen er drie studies als het gaat om het transport van zee, van de kust naar Limburg. Eén studie is vanuit de Gasunie, en er is een studie van het Rijk, een Rijksstudie, en van een multinational. Die laatste twee zijn ook door ons aangejaagd. Dus er wordt uitgebreid nu naar gekeken. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel voor de bijdrage. Dat was de bijdrage van het College in eerste termijn. Ik ga kijken of er behoefte is aan een tweede termijn vanuit de Staten. Dan begin ik bovenaan de lijst bij de heer Wolters Gregório. Dan kunnen we trouwens ook meteen even kijken hoe we varen met de moties en de amendementen. De heer Wolters.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel, voorzitter. De toezegging om actiever informatie en techniek voor waterstofgebruik op microniveau te gaan faciliteren is alvast een mooie handreiking. Dank u wel daarvoor. Maar u bent geheel terecht al volop in gesprek met en aan het lobbyen om de backbone van Limburg te laten slagen. Ook dat is een project dat nog vijf tot tien jaar gaat duren. Ik roep u niet op in de motie om de transitie voor huishoudens morgen geregeld te hebben, maar om vanuit de Provincie net als voor de industriële backbone nu bezig te gaan met een plan van aanpak zodat we eind dit decennium ook op dat vlak slagvaardig van start kunnen. Nu zijn de oren van het Rijk en Brussel geïnteresseerd en nu komen de budgetten die wij daarvoor nodig hebben beschikbaar. Ik wil als handreiking in mijn motie de termijn wel verlengen naar deze Statenperiode om u alle tijd en ruimte te geven maar wij als PS en u als GS zijn het wel naar onze inwoners verplicht om er daadkrachtig werk van te maken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dat betekent dat u in de motie het jaartal verandert. U komt daar nog op terug? Dat gaat de Gedeputeerde nog beantwoorden. Dank u wel. Ik kijk even naar mevrouw Fischer voor een tweede termijn. Die is niet nodig. Dan kijk ik naar de heer Van der Linden voor een tweede termijn.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Voorzitter, de reactie van de Gedeputeerde op motie 2692 vinden wij heel positief prettig. Daar danken wij hem voor maar ik wel toch wel op basis van de opmerking van mijnheer Bastiaans het laatste punt in het dictum eruit halen

en we zullen daarvoor de motie aanpassen, maar ik hoop niet dat dat voor de Gedeputeerde reden is om zijn ondersteuning in te trekken, want ik denk dat dat wel meevalt. Dan de motie waarvan ik zei dat ik hem niet had. Dat was 2691. Dat was een motie om inderdaad de Waterstof Coalitie te ondersteunen. Ik heb gehoord van de Gedeputeerde dat daaraan gewerkt wordt om het zo maar eens te zeggen maar hij heeft daar geen bedrag bij genoemd. Wij hadden gezegd trek die vier ton uit. Heeft u wel een idee wat dat in eerste instantie gaat kosten? Want dat was toch eigenlijk een beetje onze reden. De vorige keer werd gezegd we faciliteren hen. Ik denk niet dat het alleen met faciliteren goed te maken is met hier is vergaderen, koffie enzovoorts. Dat zal wel wat meer moeten zijn. Als u nu kunt aangeven van we denken toch dat we daar een bepaald bedrag voor vrij moeten maken dan zullen wij overwegen om de motie, als ons dat tevreden stemt, in te trekken. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. Ik kijk even voor een tweede termijn naar mevrouw Mertens. Niet? Mevrouw Palmen wel? Ja.

Mevrouw Palmen (CDA): Ja, dank u wel voorzitter. Heel kort maar om het College te bedanken voor de handreikingen die gedaan zijn en de beantwoording en dat ik helaas moties en amendementen nog even in beraad moet houden want ik heb daar nog niet voldoende overleg over kunnen plegen met de fractie. Tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Palmen. Ik kijk even voor de tweede termijn naar mevrouw Berghorst. Niet. Een tweede termijn voor mijnheer Vincken? Ook niet. En de heer Bastiaans had al gezegd geen tweede termijn. Daarmee zijn we aan het einde van de tweede termijn en geef ik het woord aan de heer Burlet voor beantwoording.

Gedeputeerde Burlet: Dank u wel voorzitter. Ik vind de oproep heel sympathiek maar ik blijf bij mijn toezegging. Wij informeren u. Komt daar nog iets uit wat ons echt tot nadenken aanzet of tot actie doet overgaan dan zullen we ook daarover terugkoppelen en ook die actie gewoon opnemen, maar in deze vorm is het te dwingend om dat te gaan doen omdat het te vroeg is. Dus wij gaan dat gesprek aan met die twee firma's. Dan koppel ik daarop terug. De heer Van der Linden, 2691. Ik weet niet of u dat wil want in principe staat daar onderzoeken en wij hebben net eigenlijk toegezegd om het gesprek aan te gaan met de Stichting WéL c.q. de Waterstof Coalitie wat trouwens hetzelfde is. De ene is het uitvoeringsorgaan van de ander. Dus wat dat betreft heb ik die toezegging gedaan. Wij gaan dat gesprek aan en kijken of daar iets uitkomt waar we mee verder kunnen en we hen kunnen helpen om dat ook toekomstbestendig te maken. Ik kan u daar niet zeggen wat de uitkomst zal zijn want dat moeten we nog even afwachten. Vier ton wordt het niet. Dat kan ik wel zeggen, maar we gaan kijken of we daar met hen een oplossing kunnen vinden. Dan denk ik dat ik meerdere Statenleden hiermee tevreden kan stellen hopelijk en dat dan 2691 verder niet noodzakelijk is. Dat was het eigenlijk en bedankt verder voor uw aandacht en uw vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Ik durf niets voordat ik eerst mevrouw Brugman heb aangekeken. Nee, zij wil niet. Daarmee zijn de beraadslagingen in eerste en in tweede termijn rond dit agendapunt afgerond. De besluitvorming vindt plaats in de volgende vergadering. Die vindt plaats op 18 december vanaf zes uur 's avonds. Daarmee is dit agendapunt gedaan en ik schors de vergadering voor drie minuten voor het wisselen van de woordvoerders om verder te gaan met het voorstel over de Brightlands Smart Services Campus Heerlen. De vergadering is geschorst voor drie minuten.

[SCHORSING]

7.3 G-20-071 Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Smart Services Campus, beschikbaar stellen beleidsintensiveringsmiddelen voor uitvoering van de herijkte strategie, voor de periode 2020 en verder, brief GS van 4-12-2020 (GS 2020-49744)

De voorzitter: Ik denk dat wij zo langzamerhand kunnen starten. Ik verzoek ook iedereen plaats te nemen. Ik mis nog een Gedeputeerde. We kunnen natuurlijk nu alles besluiten. Dat is duidelijk. Maar de heer Van den Akker is er helemaal klaar voor. Dames en heren, ik heropen de vergadering en we zijn aangeland bij agendapunt 7.3. Dat is het gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Smart Services Campus, de uitvoering van de herijkte strategie, een brief van Gedeputeerde Staten van 27 oktober jongstleden en het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie FEB van 27 november jongstleden en de commissie heeft besloten om het voorstel als bespreekstuk door te geleiden naar de vergadering van vandaag. Het voorgestelde besluit zal zijn om Provinciale Staten te vragen a om een bedrag ter hoogte van € 738.000 beschikbaar te stellen voor een subsidie aan CM&D BV, een bedrag ter hoogte van € 1.050.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van agiostortingen aan de campusorganisatie CM&D BV voor de periode 2021-2023, de bedragen van totaal € 1.788.000 ten laste te brengen van de beleidsintensiveringsmiddelen economie, onderwijs en arbeidsmarkt, en vier, in te stemmen dat de financieel-technische verwerking van dit voorstel wordt geeffectueerd in de Eindejaarsbijstelling van 2020. Dat betekent dat wij kunnen debatteren in twee termijnen. Er zijn een aantal fracties die het woord hebben gevraagd en een aantal zien daar overigens ook vanaf. Ik geef graag het woord aan de heer Van der Valk namens de SP-fractie, aansluitend mevrouw Fischer van 50PLUS. Het woord is aan de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, allereerst dank voor de aanpassingen en de wijzigingen in het Statenvoorstel als het gaat om de verduidelijking van de vele Engelstalige termen door de toevoeging van de lijst van definities en de toelichting en het corrigeren van de tik- en taalfouten. Dat was wel even nodig. Wellicht is het mogelijk om in de toekomst dergelijke stukken van onder andere de ‘heldere landen campussen’ altijd te voorzien van een dergelijke toelichtende lijst, dan wel te zorgen voor minder Engelstalige terminologie. Het zou de term helder, Bright in goed Nederlands, ten goede komen. Dan voorzitter, de ‘heldere landen slimme diensten campus’ is een jonge campus en verdient in navolging van de andere drie campussen een doorontwikkeling. Wat dat betreft kunnen we met de uiteenzetting van mevrouw Boeijen in de commissie FEB van 27 november jongstleden komen tot een verantwoorde besluitvorming. Echter, voorzitter, met de discussie in diezelfde commissie, waarbij PS nagenoeg Statenbreed zijn zorgen heeft geuit over het ontbreken van een langetermijnversie, KPI’s, samenhang en strategie als het gaat om de toekomst van de campussen, heeft ons collega-Statenlid Depondt het initiatief genomen om deze zorgen op papier te zetten middels een brief toe te sturen aan GS en met vele ondertekenaars vanuit de Staten onder de brief. Ik en waarschijnlijk de medeondertekenaars zijn erg benieuwd naar de antwoorden op deze brief. Wanneer en op welke wijze gaat GS aan de slag met die beantwoording en op welk wijze worden wij als PS meegenomen in het proces daarvan? Dan, voorzitter, binnen de campussen vindt veel kennisontwikkeling plaats. Dat is één van de hoofddoelstellingen en dat is mooi. We vragen ons af of deze kennisontwikkeling los van de discussie over het intellectueel eigendom doorsijpelt naar de Limburgse samenleving en dan concreet naar het mkb en naar het meer praktische deel van het onderwijs, het mbo. Ook vinden wij dat de campussen veel meer dan nu veel meer kansen moet bieden voor mbo-studenten, niet in de laatste plaats vanwege de enorme schaarste aan

stageplaatsen voor die mbo-studenten. We zullen dan ook, afhankelijk van de beantwoording, bij dit voorstel een motie indienen waarbij we het College oproepen om bij die campussen meer stageplaatsen ter beschikking te stellen voor met name de mbo'ers teneinde hier een brug te leggen naar het mkb. Een belangrijk deel van die mbo'ers zal immers in de nabije toekomst werkzaam zijn in dat mkb waarbij kennis en ervaringen opgedaan bij de heldere landen campus meegenomen kan worden naar die bedrijven en instanties waar die mbo-studenten uiteindelijk aan het werk gaan, onzes inziens een mooie wijze om kennis te verspreiden vanuit de heldere landen campussen. Tot zover mijn eerste termijn voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Van der Valk. Ik ga het woord geven aan mevrouw Fischer van 50PLUS, aansluitend de heer Van Wageningen van D66.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Voorzitter, ik ben heel snel klaar, want wij snappen de doelen van deze campus. Wij willen niet de boeman zijn die de sleutel omdraait zodat er niemand meer in kan en ook geen goede gedachte meer uit. Wij vinden wel dat het redelijk vrijblijvend omschreven stond in het stuk. Een idee over de toekomst is nu niet echt duidelijk. Dat zou toch eigenlijk bekend moeten zijn want dan weten we waar we naartoe moeten. Eigenlijk vraagt de brief van mevrouw Depondt alles wat wij ook zouden willen weten. Dus ik vind het niet nodig om dat dubbelop te doen. Dan was dit het voor 50PLUS.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Fischer en ook dank aan mevrouw Depondt begrijp ik hieruit. Ja, dank u wel. Ik ga het woord geven aan de heer Van Wageningen. Hij staat al klaar voor de bijdrage, aansluitend de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van Wageningen (D66): Dank u wel. D66 is ervoor om deze campus van nieuw geld te voorzien. Het toekomstperspectief is voor ons aantrekkelijk genoeg voor de korte termijn. Op de langere termijn willen we duidelijker zien dat de opbrengsten van de Smart Services Campus in Heerlen tegen de kosten opwegen en we wegen daarbij zowel maatschappelijke als financiële opbrengsten mee. D66 zet in op een initiatief van het CDA zoals met onze medewerking verwoord in een brief, inderdaad waar zojuist al aan gerefereerd werd, van mevrouw Depondt van 8 december jongstleden. Die gaat over de campus in het algemeen en geeft aan dat de Staten opnieuw in de positie wil komen om kaders voor die campussen te stellen. Onze tip aan de Gedeputeerde Van den Akker namens het College is om deze brief als uitgangspunt te nemen als u de Staten de beloofde voorstellen doet voor de toekomst van de campussen. Neemt u die tip ter harte vraag ik toch nog een keertje. Het is nu al heel duidelijk gezegd vanuit de Staten, maar neemt u die tip ter harte vraag ik toch nog een keer uitdrukkelijk. In de commissiebehandeling heeft de Gedeputeerde Van den Akker aangegeven dat de financiering waar we nu toe besluiten de basis zal zijn voor nieuwe voorstellen voor nog meer provinciale financiering van bedrijven en programma's op de campus. D66 geeft hierbij wel het signaal dat die niet automatisch onze instemming hebben. Dat is onder andere afhankelijk van het langetermijnperspectief. Voor de volledigheid zeg ik hier in de Staten nogmaals, zolang de Staten geen ander besluit nemen is de Brightlands Smart Services Campus een Groot Project waarbij we de vinger dus extra, extra, aan de pols willen houden. De rapportage in het kader van de regeling Grote Projecten moet dus worden voortgezet zoals eerder door onze Staten besloten. D66 deed verder in de commissie het volgende concrete voorstel voor de lange termijn van de campus. Stel de campus in het bezit van een gebouw, van een plek waar ze hun ecosysteem omheen kunnen bouwen en waar ze een verdienmodel op kunnen baseren. Kunt u reageren in hoeverre u dit voorstel realistisch vindt

en in hoeverre het ABP, de eigenaar van de huidige vestiging van de Smart Services Campus, daar dan aan kan meewerken? Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan de heer Franssen van de partij LOKAAL-LIMBURG en aansluitend mevrouw Depondt van het CDA.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Op 29 juni 2020 is het Missiegedreven Economische Beleidskader vastgesteld. De Brightlands campussen zijn de centrale locaties voor het vormen van deze ecosystemen. De ontwikkeling vraagt een langjarig commitment, vandaar een subsidie aan de campusorganisatie, aan Campus Heerlen Management & Development BV voor een bedrag van € 738.000 en € 1.050.000. Maar, voorzitter, wat is het feitelijk verdienmodel, wat is het langetermijnperspectief en wat gebeurt er na 2023? Voorts kijkt LOKAAL-LIMBURG uit naar de toelichting van de brief die in het eerste kwartaal van 2021 over de resultaatverplichting zal worden gestuurd. Dit werd door de portefeuillehouder immers medegedeeld in de commissie. Maar, voorzitter, we gaan ook eens even kijken naar de praktijk. Als we nu naar de praktijk kijken, voorzitter, dan zien we dat APG eigenaar is van de campus van Heerlen. Van de vier verdiepingen zijn er drie verdiepingen verhuurd aan grote bedrijven waaronder ook een gedeelte aan het APG. Eén verdieping is slechts bestemd voor de kleine bedrijven, de startups. Ze hebben uiteraard minder ruimte nodig. Dan nog is slechts één verdieping voor startups in onze ogen veel te weinig. We willen voorkomen dat verhuur van kantoorruimte het verdienmodel wordt en zeker als het uitsluitend gebruikt wordt door een verhuurder, een APG en grote bedrijven. Daarnaast werpt het toegangssysteem, als we dan binnenhuis het systeem bekijken van de campus, een drempel op voor de kleine bedrijven. Het is door gebruik van een pasjessysteem voor hen moeilijk bij de grote bedrijven spontaan binnen te lopen en hulp te vragen. Is de Gedeputeerde hiermee bekend? Er zou een mooie wisselwerking kunnen zijn tussen een groot op de campus gevestigd IT-bedrijf en een startup als er geen pasjessysteem zou zijn. Dus snelle actie is gewenst. Daarnaast, voorzitter, bereiken ons signalen dat er een concurrentiestrijd bezig is tussen de campussen. Voorzitter, is dit de bedoeling? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Het woord is aan mevrouw Depondt-Olivers van het CDA, aansluitend de heer Kuntzelaers heb ik hier nog staan maar dat kan niet kloppen. Ik ga eerst naar mevrouw Depondt. Misschien komt de heer Kuntzelaers nog.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, in het voorjaar van 2020, misschien zelfs nog in de winter, ik geloof dat we nog geen corona hadden, is de aankondiging hier geweest van een herijking van de strategie voor de Smart Services Campus en wij begrijpen ook inmiddels dat die strategie is vastgesteld. We hebben hem ook kunnen inzien. En we begrijpen ook dat mede door corona het wel even heeft aangelopen voordat die strategie nu ook daadwerkelijk in actie kan worden omgezet. Mevrouw Boeijen is daar vrij uitvoerig op ingegaan. Dank daarvoor nogmaals. Het was heel verhelderend. Maar we zijn natuurlijk wel met name benieuwd naar waar dat toe gaat leiden. Want er staat wel heel veel in het Statenvoorstel over het doel en over reden en over organisatiestructuur, focusgebieden, et cetera, maar eigenlijk heel erg weinig over de redenen van het achterblijven van de campus, de kern van de nieuwe strategie, het realiseren van doelen en concrete bestedingsdoelen ook van die gevraagde middelen. Ook ligt er geen totaalbegroting voor waaruit blijkt voor welke doelen extra geld nodig is. Andere partners storten wel ook die ruim € 1 miljoen, maar het blijft toch wel een beetje vreemd dat die € 738.000 voor die campusorganisatie blijkbaar alleen door de Provincie betaald moet worden. In de commissie is al uitvoerig ingegaan op het feit dat de nu voorliggende

stukken weliswaar, en dat vinden we heel positief, blijkgeven van visie en ambitie maar wel nog een redelijk hoog abstractiegehalte hebben als het gaat om te bereiken concrete resultaten. En vooral het feit dat doelen, resultaten en activiteiten nogal eens door elkaar lopen maakt het geheel niet altijd even goed te volgen. En ook is helder dat wij nu middelen beschikbaar stellen voor de campusorganisatie om een nieuwe richting in te slaan, maar nog weinig zicht hebben op aanvragen die nog gaan komen vanuit organisaties die op de campus zelf actief zijn en hoe zich die tot de strategie gaan verhouden. Als CDA-fractie hebben wij de Smart Services Campus in het voorjaar de ruimte gegeven om een nieuwe strategie op te stellen en te implementeren. Die ruimte willen wij ook blijven geven. Wij zullen dus ook gewoon instemmen met het voorliggende Statenvoorstel. Wel hebben wij zoals gezegd nog de nodige vragen rondom de toekomst van deze campus, maar omdat een deel van deze vragen ook de andere campussen regardeert hebben wij eerder deze week, en daar is net al aan gerefereerd, samen met de nodige collega-partijen, in een brief aan GS-kaders voorgesteld voor de aankomende brede oriëntatie op de volgende tienjaarsperiode. Ons lijkt het daarom meer voor de hand te liggen om al die resterende vragen mee te nemen in die bredere toekomstoriëntatie en er dan nu verder niet meer op in te gaan. Maar ik wil wel afsluiten met de oprechte hoop, en dat verdient de campus ook, dat zij in staat zal blijken om haar ambities voor zichzelf en ook voor Limburg waar te maken.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Depondt. Het woord is aan mevrouw Schuuring van de Partij van de Arbeid, aansluitend de heer Claassen van de PVV.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. De PvdA is altijd een groot voorstander geweest van de campussen en daarin is de Smart Services Campus geen uitzondering. De digitalisering stopt niet en het slim gebruiken van data, digitale toepassingen en IT is iets wat alleen maar belangrijker zal worden. We delen dan ook de hoop dat deze campus een centrale locatie wordt voor een open innovatiesysteem. De Smart Services Campus moet uitgroeien tot een broedplaats voor nieuwe bedrijvigheid, innovaties en talentontwikkeling lezen we in dit stuk. In deze sector zijn nieuwe bedrijfjes, startups, scale-ups, misschien nog wel belangrijker dan in veel andere. De PvdA maakt zich daarom ook zorgen over het stopzetten van het programma voor startups, de HIVE, en we zijn daarom ook erg benieuwd naar het door GS toegezegde stuk, bij de voortgangsrapportage was dat, over startupbeleid in het eerste kwartaal van 2021. Verder is er ook bij ons een dringende behoefte aan een algemene langetermijnvisie op de campus en wij kunnen ons daarom ook aansluiten bij de vragen van andere fracties hierover. U geeft aan in het stuk dat deze campus nog jong is en daarom de tijd, ruimte en middelen moet krijgen om aan massa en impact te winnen. Ook staat in het stuk dat na afloop van de subsidieperiode in 2023 de activiteiten gefinancierd moeten worden binnen de reguliere exploitatie van de CM&D BV. De vraag is dan denkt u dat die drie jaar genoeg is om aan massa te winnen en meer financieel onafhankelijk te worden. Is het na die tijd wel nog nodig om agiostortingen te doen? Zo ja, wanneer schat u in dat deze campus wel als volwassen gezien kan worden. Wat is daar ongeveer de tijdslijn voor? Dan ook nog even over de begrippenlijst die is toegevoegd in het gewijzigde voorstel wat vooral een lijst is met vertalingen van Engelse termen. Wij hebben collega Van der Valk al eerder een gloedvol betoog over heldere landen campussen horen houden hier. Wat mij betreft hoeft de naam niet gewijzigd te worden, maar als smart products and services gedefinieerd wordt als slimme producten en diensten, dan denk ik dat we in het vervolg ook wel meteen naar de Nederlandstalige versie in het stuk kunnen en ik zou toch willen oproepen om hierop te blijven letten. We hebben ook nog één vraag naar aanleiding van de motie van de SP. Dat gaat over een taakstelling van 50 mbo-stageplaatsen per campus. En ik zou ook graag

een reactie van GS krijgen over hoe ambitieus zij dit voorstel vinden, of dat nu eigenlijk al gebeurt, of dan er heel veel bij moeten of juist niet, of dat dit ook heel erg wisselt per campus. Dan kunnen wij dat iets beter wegen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuuring. Het woord is aan de heer Claassen van de PVV, aansluitend de heer Lodewijks van de VVD-fractie.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, we zijn het er volgens ons allemaal over eens dat een jonge campus zoals BSCC vraagt om geduld en getemperde verwachtingen op korte termijn, maar bovenal wordt een gedragen visie en passende strategie verwacht, wetende dat de huidige omstandigheden niet altijd gunstig gezind zijn voor bepaalde innovatieve ontwikkelingen en daarom betekent dit ook dat zo'n traject gepaard zal gaan of moet gaan zelfs met stevige investeringen. Het zij zo. In diverse commissievergaderingen en bij eerdere Statenvergaderingen heeft de PVV steeds haar zorgen geuit, niet per se op de resultaten van BSCC maar zeker wel over de zogenaamde governance en of alle neuzen wel dezelfde kant op staan, bij BSCC in het bijzonder maar ook bij alle andere campussen in het algemeen. Daar is al aan gerefereerd in de brief die reeds uw kant op is gegaan. Dit blijkt een terecht zorgenpunt want juist dit Statenvoorstel vraagt om een kapitaalinjectie van opgeteld ongeveer € 3,6 miljoen met als doel… Ja, welk doel? Een herijkte strategie die leidt tot een verbindende en faciliterende rol. Dat is wat er letterlijk staat. In het voorstel wordt in veel bewoordingen maar weinig concreet, weinig tastbaar, weinig meetbaar, beschreven wat dat dan allemaal precies zou moeten zijn. Tegen de achtergrond van de moeizame ontwikkeling van de campus, tegen de achtergrond waarin onze economie en ons welzijn onder zware druk staat schept deze aanvliegroute niet heel veel vertrouwen. Echter erkent de PVV wel het potentieel belang van de campus voor de regio. Maar dat doen wij niet eindeloos, niet zonder punt op de horizon. Hiervoor verwijzen wij dan ook nogmaals naar de brief die gestuurd is waarin dat nog een keer benadrukt wordt. Het is van belang en we achten van belang dat de samenwerking op en met de campussen duidelijker moet worden, dat we alleen kunnen koersen op heldere mijlpalen en bovenal daar dan ook consequenties aan zullen moeten verbinden, waarvan één van de consequenties wat de PVV betreft zou moeten zijn game over. Het spel is uit, mijnheer Van der Valk. Om deze reden vragen wij van het College dan ook het volgende. Bent u bereid om met betrekking tot de gevraagde financiering voor de herijking in 2021, dus op korte termijn, in de komende jaren 2022-2023, op middellange termijn, KPI's met de partners vast te leggen die meetbaar, controleerbaar en acceptabel zijn voor PS? En op basis van voortgang en prestatie op die indicatoren in termijnen pas de subsidiegelden afroepbaar te maken en de agiostortingen op dezelfde voet beschikbaar te stellen, bijvoorbeeld een derde deel voor de korte termijn en twee derde deel voor de lange termijn en de resultaten van die KPI's voor te leggen aan PS voordat gelden worden vrijgegeven? Het mag wat ons betreft dan ook achteraf beantwoord worden waarom u de keuze voor wel of niet storten gedaan heeft. En om deze vragen kracht bij te zetten dient de PVV dan amendement 99 in 'investeren in termijnen op basis van KPI's.' Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Claassen. Daarmee komen we bij de heer Lodewijks van de VVD als laatste spreker in de eerste termijn.

De heer Lodewijks (VVD): Mijnheer de voorzitter, dit Statenvoorstel over de Brightlands Smart Services Campus is goed en uitgebreid besproken in de commissie FEB van 27 november zoals u net aangaf en mede toegelicht door de CEO van de campus, mevrouw Boeijen, en de verantwoordelijke Gedeputeerde. Ondanks de uitgebreide aandacht, de bespreking in de commissie FEB, vindt de VVD

het een te belangrijk dossier om het Statenvoorstel zomaar af te doen als een hamerstuk. De boodschap ‘de Brightlands campussen zijn van ons allemaal’ vraagt ook in deze politieke arena om aandacht en herhaling. Niet voor niets is in de PS-vergadering van 9 november een motie hierover aangenomen en deze motie riep op om de Brightlands campussen niet uitsluitend te benaderen vanuit de gedachte iedere campus voor zich, maar ook vanuit wat dragen de Brightlands campussen bij aan het geheel. Wat dragen ze bij aan het welzijn en de welvaart van Limburg, van het Limburgse mkb en de dagdagelijkse zaken van de Limburgers. De campussen moeten we zien als instrumenten in het brede welvaartsdenken. In dit Statenvoorstel zitten een heel aantal goede aanhakingspunten als het gaat om data, veiligheid, data en vitaliteit, maar ook digitalisering voor het mkb. In de commissievergadering heb ik het gehad over vertrouwen in de verdere ontwikkeling van de campus die zoals in het MEB staat aangegeven nog aan het begin van een ambitieuze ontwikkeling staat. Onze economie en ook regionale economie floreert op basis van vertrouwen. Vertrouwen is ook de onderlegger om tijd en middelen en ruimte beschikbaar te stellen om massa-impact te organiseren en drie aspecten vind ik hier van belang. Het vertrouwen vanuit de markt dat inhoudelijk ingespeeld wordt op de juiste zaken en ontwikkelingen. Uit de presentatie van mevrouw Boeijen bleek dat met de onderhavige herijkte strategie adequaat wordt ingespeeld op de digitalisering, de circulariteit en de transitie van Limburg naar een gezond en vitaal Limburg. Data spelen hierbij een cruciale rol. Voor deze drie Limburgse tradities zijn samenwerkende kennisinstituten, samenwerking met en tussen grote bedrijven en mkb-ondernemingen ten aanzien van data science, datavisualisatie, dataverwerving en data gedreven beslissingen van groot belang. De herijkte strategie gaat er dan ook terecht van uit dat niet uitsluitend ingezet moet worden op de technologische kant maar dat juist ook moet worden ingezet op de combinatie met de toepassingskant en het ontwikkelen van nieuwe businessmodellen. Het tweede aspect is vertrouwen in de organisatie. In de behandeling van het Statenvoorstel in de commissie werd gevraagd om aan te geven wat de stip op de horizon is. Tevens werd gevraagd om actief in te zetten op het begeleiden van startups en scale-ups. Het management en de organisatie hebben op basis van die discussie een visiedocument geschreven. Ambitie en de gedachte van de bijdrage aan Limburg zijn daarin goed verwoord. Wat heel erg belangrijk is, is dat de campus als ambitie uitspreekt om te behoren tot één van de zeven artificial intelligence-campussen of data science hubs. De directie streeft ernaar de Brightlands Shared Services Campus van en voor de Limburgse campus in te zetten en te werken. En de campus wil plaats en de vraagbaak worden voor digitalisering van het mkb. Uit bijgaande visie en een voorstel van een nieuwe agiostorting van de drie founding fathers blijkt mijns inziens ook het vertrouwen in de organisatie. En als derde het vertrouwen vanuit de maatschappij. Belangrijk voor dit perspectief is dat niet alleen gedacht wordt in termen van meetbaarheid maar dat ook zichtbaarheid en merkbaarheid van belang zijn, merkbaar bij het mkb, merkbaar voor andere campussen, merkbaar voor de Limburgers in hun dagdagelijkse zaken, merkbaar door de aansluiting op grote transitiethema’s, merkbaarheid voor de opkomst van startups en scale-ups, merkbaar op scholen en kennisinstellingen en merkbaar in termen van werk voor benodigde en ondersteunende diensten. Vertrouwen vanuit de markt, vanuit de maatschappij, in de organisatie en vertrouwen dat de campus een belangrijke bouwsteen is in de propositie van heel Limburg, vormen een belangrijke basis voor het politiek vertrouwen en andersom. Kortom het Statenvoorstel is een belangrijk voorstel dat ons vertrouwen krijgt. De VVD gelooft in de Brightlands Smart Services Campus en haar meerwaarde op lange termijn en middellange termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Als u heel even blijft staan. Er komt een vraag van de heer Van Wageningen. Mijnheer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik heb nog een vraag. Vertrouwen is goed. Er zijn ook fracties die voor meetbare doelen hebben gepleit en toetsing aan doelen. U heeft ook namens de VVD, eerder bij motie en nu nog een keer, aangegeven dat we de Limburgse campussen eigenlijk als geheel moeten zien. Betekent dat dat we wat de VVD betreft naar doelen voor alle campussen samen moeten streven of kunnen we toch wel per campus kijken wat hun bijdrage is, wat is hun doel, wat verwachten we van hen?

De heer Lodewijks (VVD): De achterliggende reden van de motie was destijds dat we niet de individuele campussen als doel op zichzelf moeten beschouwen, maar als instrument in het werk en welzijn van heel Limburg. Dat impliceert dat je dus naar een doelstelling moet streven van wat willen we met die campussen bereiken als geheel. Dat betekent niet dat de afzonderlijke roadmaps niet nodig zijn. Dat betekent ook niet dat afzonderlijke KPI's niet nodig zijn, maar het moet wel meer holistisch benaderd worden want ik wil echt dat het als een instrument wordt ingezet voor de ontwikkeling in Limburg.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de bijdrage van de Staten in de eerste termijn. Dus ik geef het woord aan het College van GS voor de beantwoording. Het woord is aan de heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dank u wel en de Staten voor hun inbreng in de eerste termijn. Of je Brightlands nu vertaalt als heldere streek of schön land, daar kunnen de meningen over verschillen, maar feit is dat we natuurlijk willen investeren in onze kenniseconomie en tegelijkertijd met elkaar daar enorm veel helderheid in willen verschaffen wat dat voor ons betekent. Zoals de heer Lodewijks omschreef is Brightlands van ons allemaal maar het is tegelijkertijd ook voor ons allemaal. Dus wat kunnen inderdaad die campussen betekenen voor elke mkb'er als motor van onze economie zoals het mkb ook de motor van de economie is en de Brightlands campussen dat kunnen versterken. Zoals mevrouw Depondt ook noemoptions, krijgen wij inzicht in wat de campussen de afgelopen jaren voor de campussen, voor Limburg als geheel, voor de samenleving maar ook buiten Limburg hebben opgeleverd. Ik dank de fracties voor de deze week gezonden brief. Ik merk op dat er wel hierover gesproken wordt maar dat de brief als zodanig nog niet is gedeeld voor de kijkers thuis, omdat die aan het College is gestuurd, maar wellicht is dat via uw Griffie nog mogelijk. Ik kom daar zo meteen nog op terug. De heer Van der Valk zegt de campus verdient door ontwikkeling maar er ontbreken nog de KPI's. Dat hebben wij ook geconstateerd en daarom ook toegezegd dat het eerste kwartaal van volgend jaar voor dit specifiek Statenvoorstel voor de Smart Services Campus die KPI's worden geleverd en inderdaad u daar een brief over ontvangt. Tegelijkertijd was ook bij de behandeling in de Staten de presentatie van mevrouw Boeijen aanleiding om bij het Statenvoorstel de eerste doorkijk voor de doorontwikkeling toe te voegen en ook aan de hand van de presentatie die zij heeft gegeven drie hoofddoelstellingen te formuleren: De landelijke positionering voor de hub binnen de Nederlandse coalitie voor kunstmatige intelligentie, daarmee ook natuurlijk de campus voor kunstmatige intelligentie te zijn ook ten dienste van de andere campussen, en ten derde de plaats voor digitalisering bij het midden- en kleinbedrijf. En het is goed om te onderkennen dat beide campussen op dit moment via het MKB Datalab, maar ook het expertisecentrum voor cyberweerbaarheid en op het gebied van blockchain, al de nodige laboratoria zijn, bijvoorbeeld het datadeelpunt en ook nog het mkb-datalab waar ik vorige week bij een natuurwinkel in Valkenburg nog een van de eerste startprojecten mocht meemaken. Dus dat mkb moet inderdaad niet alleen de weg naar de campus weten te vinden maar eigenlijk vooral ook de effecten van de campus naar de mkb'er. De opmerking, voorzitter, van de heer Franssen was of de campus wel toegankelijk genoeg is. Jazeker. Het is hier natuurlijk ook zo dat je

met een pasje het gebouw naar binnen gaat, maar het is de meest toegankelijke campus van allemaal of van de vier op dit moment want er zijn geen slagbomen. Ik zou ook zeker niet de indruk willen weken dat je vanwege dat je met een pasje door het toegangspoortje moet dat je er moeilijk in zou komen. Integendeel. Het is ook toegankelijk voor het mbo. Het Vista College zoekt steeds meer samenwerking op het gebied van opleidingen van ICT, software, cyberveiligheid maar ook support en beheer. Een antwoord op de vragen van de heer Van Wageningen van D66: de voorstellen die op middellange termijn komen zijn inderdaad zeker geen blanco cheque. De voorstellen voor de doorontwikkeling van het Brightlands Institute voor Smart Society, BISS, met de kennisinstellingen, de Universiteit Maastricht, de Open Universiteit en Zuyd Hogeschool, die worden nadrukkelijk aan de doelstellingen, de KPI's, getoetst zoals die hier met elkaar zijn vastgesteld. Uw vraag over vastgoed wil ik graag meewegen in de langetermijnvisie, want het is een groot gebouw. Tot 2026 huren wij dat. Daar zit natuurlijk ook groot onderhoud bij. Dus op het moment dat je dat in eigendom zou willen hebben moet je flink in de buidel tasten. Dus laten we daar zeker niet op vooruitlopen. Er is geen concurrentie, voorzitter, tussen de campussen. Het is wel zo, zoals gezegd, dat alle campussen artificial intelligence coalities willen aangaan.

De voorzitter: We gaan eerst even naar de heer Van Wageningen voor een vraag op het vorige.

De heer Van Wageningen (D66): Het zijn feiten en het is iets wat je niet wilt doen, maar mijn vraag was eigenlijk ook wat wilt u wel doen. De presentatie over de campussen in het algemeen was op 30 november. Daar zijn de potentiële verdienmodellen van campussen aan de orde geweest en het bezit en uitbaten van vastgoed was één van die mogelijke verdienmodellen. Eigenlijk was dat de belangrijkste zelfs werd toen gezegd. Ook bij andere campussen hebben we dat wel degelijk gedaan. We hebben gebouwen waar ook wel problemen aan zijn ter beschikking gesteld voor campusontwikkeling. Dat zijn campussen die nu goed draaien. De ervaringen zijn dus goed. Er is allerlei aanleiding om te zeggen, is dit ook een perspectief voor de campus in Heerlen? Mijn vraag was dan eigenlijk aan u hoe u dat ziet. Nu zegt u alleen maar wat u niet ziet. Kunt u daar nader op ingaan?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, gezien de vergelijking met de andere campussen waar vastgoed een deel van het verdienmodel is, is een feit dat bij deze campus het oude CBS-gebouw is overgenomen in de huur. Maar daar zit nog geen verdienmodel achter. Dat is de stand van dit moment. Dus als gezegd is dat een aspect dat je meeneemt in de langetermijnontwikkeling waarbij je zeker niet over één nacht ijs moet gaan omdat het bij andere campussen ook zo is. Dat had ik uit uw vraag gehoord. De positie van APG is dat die veel contractonderzoek afneemt en de universiteit natuurlijk met in kind en onderwijs is natuurlijk ook een van de redenen dat zij nu niet extra in cash bijdragen aan de doorontwikkeling van deze strategie. Mevrouw Schuuring stelde een vraag over het mbo. Daar is ook trouwens een motie voor ingediend door de heer Van der Valk. Het is weliswaar zo dat er op dit moment op de verscheidene campussen, ik pak de motie er even bij, er een streefdoel is van vijftig stageplaatsen per jaar maar niet specifiek voor het mbo. Per 1 juli 2020 waren er 37 stageplaatsen. Het zou ook voor de campussen an sich niet logisch zijn om voor wo/hbo en mbo daarop doelen te gaan stellen. Ik denk ook dat dat nu voor de mbo-stageplaatsen een probleem is dat we natuurlijk in algemene zin onderkennen, waar onder leiding van onze algemeen directeur ook een offensief is gestart bij bedrijven, semioverheidsbedrijven en overheden om die 1.000 stageplaatsen in te vullen. Dat leverde in de eerst paar weken al honderd plaatsen op waarvan twintig bij de Provincie. Maar om elke campus een doelstelling mee te gaan geven van vijftig is niet haalbaar en ook niet

uitvoerbaar. Dus ik zou die motie in dat opzicht willen ontraden, hoezeer ik ook de achtergrond begrijp maar dat is echt iets bij de campus die op dit moment natuurlijk ook voor een groot deel vanuit huis werken en waar een paar honderd mensen op werkzaam zijn. Dat kun je dat niet aan de campus gaan opleggen, maar wel natuurlijk ligt de vraag in algemene zin bij de bedrijven, ook de bedrijven die op de campussen zijn maar we kunnen niet de campusorganisatie verplichten om vijftig stageplaatsen op de campus zelf te gaan realiseren.

De voorzitter: Mijnheer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja voorzitter, ik had deze discussie wel verwacht. Dat is ook niet erg, maar wat vindt u dan wel haalbaar om een stevig signaal af te geven richting de Brightlands, heldere landen, campussen als het gaat om het zorgen dat ook die mbo-stagiaires daar een plek kunnen vinden, want dat is de belangrijke brug naar het mkb? Wat acht u dan wel haalbaar?

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, vooral de bedrijven waarmee wij ook spreken via het bestuurlijk overleg arbeidsmarkt en de Stichting Beroep Bedrijfsleven, SBB. Die voert nu gesprekken om die al 100 gevonden plaatsen in te vullen. Dat gebeurt op zich al. Daar heb je op zichzelf de campussen niet voor nodig. Het enige wat je zou kunnen doen is de oproep nog eens via het netwerk van de campus in brede zin onder de aandacht brengen, maar niet alleen voor deze maar voor allemaal en dan zijn de campussen één van onze vele partners. Wij zijn natuurlijk verbonden partij als Provincie met talloze bedrijven en instellingen. Dus ik ga er ook vanuit dat dat breed is uitgezet maar ik zou niet specifiek de taakstelling op de campusorganisaties willen leggen. Dan het amendement van de PVV over het uitkeren van de subsidie- en agiostorting. Voorzitter, ik denk dat ik de heer Claassen daarbij al een heel eind tegemoet kan komen, namelijk op de manier waarop het nu is georganiseerd. Zoals gezegd worden de KPI's in het eerste kwartaal van 2021 aan u toegestuurd in de subsidiebeschikkingen. In de subsidiebeschikking zelf is ook opgenomen dat het bedrag in delen beschikbaar wordt gesteld op basis van goedkeuring van het jaarplan, eerst de termijn van € 450.000, voor het jaar 2021 € 200.000 en voor 2022 € 50.000, steeds na goedkeuring van het jaarplan. De agiostortingen door de aandeelhouders die worden ook jaarlijks verstrekt en niet in één keer, dus € 300.000 per aandeelhouder per jaar en de incidentele agiostorting extra van € 150.000 die zal alleen worden verstrekt als er een liquiditeitstekort urgent zou optreden en de resultaten op de KPI's die zullen ook worden opgenomen in de voortgangsrapportage zoals met u is afgesproken. Dus voorzitter in dat opzicht gebeurt eigenlijk precies wat u in het amendement vraagt al op de manier waarop we nu hebben afgesproken. Dus daarmee zou het amendement echt overbodig zijn.

De voorzitter: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, het gaat ons er vooral om dat het helder moet zijn, in dit geval is het € 1,7 miljoen, dat die vooral erop gericht zijn dat de organisatie een betere organisator en facilitator is en dat is heel lastig te vangen in het stuk. Waarop kunnen we dan zien dat er iets is gebeurd waarvan wij hier met elkaar vinden dat zijn de juiste stappen die genomen moeten worden op inhoud, want we horen iedereen en ook u het hebben over de inhoud en de producten die ze leveren, maar daar gaat het hier niet om. Het gaat er in dit Statenvoorstel over dat de lui die daar werken het goed met elkaar doen en daar ben ik naar op zoek. Hoe kunnen we meetbaar maken dat wat ze van plan zijn de juiste dingen zijn om de boel 'aon de gaeng' te krijgen en niet over de producten en wat

het allemaal betekent voor Limburg. Nee, het gaat echt naar die organisatie en welke meetbare dingen zitten daar dan in waarop we zeggen ja nu mag er geld naartoe en dan mag het niet.

De voorzitter: De heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, in het Statenvoorstel zelf staat daar in paragraaf 6 natuurlijk al het een en ander over opgenomen over welke doelstellingen worden gehanteerd, maar als gezegd de KPI's die in het eerste kwartaal van 2021 worden vastgesteld, die zijn ook natuurlijk te bespreken bij de eerstvolgende voortgangsrapportage, gelden daarmee ook als doelstellingen voor de organisatie.

De heer Claassen (PVV): Ja, maar zijn die op die manier zo concreet daarin terug te vinden?

Gedeputeerde Van den Akker: In de brief die wij u toesturen en in de voortgangsrapportage zijn die natuurlijk daarin terug te vinden.

De heer Claassen (PVV): Dus in de brief die nog gaat komen over de voortgangsrapportage wordt heel specifiek aandacht besteed aan wat dan daadwerkelijk de uitkomst is van dat beter faciliteren en organiseren van het systeem zelf?

Gedeputeerde Van den Akker: Dat is wel de bedoeling ja en daarom dringen wij er ook op aan dat die begin volgend jaar geleverd worden.

De heer Claassen (PVV): Oké, dan gaan wij ervan uit dat dat een belangrijk onderdeel zal gaan worden van die rapportage.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, een wezenlijk onderdeel zelfs. Ja. Voorzitter, afrondend, ik zou nog terugkomen op de brief die ingaat op heel veel punten. Ik ben in het begin al even ingegaan op de visie voor de komende tien jaar zonder dat we natuurlijk hier met zijn allen een vijf- of tienjarenplan willen gaan vaststellen want als we dat tien jaar geleden hadden gedaan dan hadden we totaal niet kunnen voorzien hoe de wereld er nu uitziet en waarschijnlijk de Brightlands campus in deze vorm ook niet. Nu zijn de campussen natuurlijk geen doel op zich maar vooral een middel natuurlijk om de innovatiekracht van onze economie, de kenniseconomie, de structuur, te versterken juist ook in een tijd gestart dat het economisch heel erg hard nodig was en dat we onze Essent-reserve op een revolverende manier, maatschappelijk en financieel, wilden inzetten. We zien dat zeker bij de Chemelot-campus dat al heel aardig lukt. En deze campus inderdaad zal tot 2023 nog zeker die agiostortingen vanuit de aandeelhouders nodig hebben. Ze hebben nooit gezegd dat die na 2023 compleet op eigen benen zal staan, het punt waar mevrouw Schuuring nog een vraag over had. Maar ik ben het met u eens, zoals u ook in de brief schrijft, ook voor de nieuwe Staten, dat je niet met een onoverzichtelijke claim uit het verleden herkozen of gekozen moet worden. Dus je moet wel een doelstelling stellen. Alleen de afspraken die over vele Statenperioden heengaan is ook iets waar je een einddoel voor ogen moet hebben en dat we inderdaad goede afspraken maken ook hoe om te gaan met meeropbrengsten in de campus, dividend, en wat daarvan in de campus geherinvesteerd wordt, wat bij de Provincie terechtkomt en wat bij de samenleving terechtkomt en daarin ook geherinvesteerd kan worden. Dus voorzitter, procesmatig gezegd, zijn er inderdaad, zoals in de bijeenkomst van 30 oktober aangegeven, roadmaps in de maak voor de vier Brightlands campussen.

Die komen eraan. Er is natuurlijk geen blauwdruk voor elke campus op voorhand. En uw opmerkingen over de rapportages die nemen wij ter harte. Ook bij de deelbesluiten van campussen die nog gaan komen, bijvoorbeeld de doorontwikkeling van de kennisinstellingen, zullen we ook in de toekomst, nog meer dan nu het geval is, de relatie ook in het belang voor de campus en andere campussen in het geheel, toelichten. Voorzitter, ik denk dat ik daarmee in de eerste termijn de meeste vragen beantwoord heb.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij kijken of er behoefte is aan een tweede termijn bij de Staten en dan gaan wij ook daar weer per spreker in de zaal de volgorde vragen. Dank u wel. Eerst is de gelegenheid aan de SP-fractie, de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel, voorzitter. An sich merken wij betrokkenheid en passie voor de heldere landen campussen bij de Gedeputeerde. Wat ik wel jammer vind, en wat wij allemaal wel uitstralen, is dat de campussen er zijn voor alle Limburgers, maar als het dan gaat over de mbo-stagiaires dan geldt dat even niet en dat vind ik jammer, want de problemen zijn daar groot. U noemt het Vista-College. U noemt ook dat die campussen een bepaalde vrijheid moeten hebben om daarmee om te gaan. Dat snap ik, maar het is een schot voor open doel. Er is zoveel mogelijk om die mbo-stagiaires daar aan het werk te zetten, niet alleen in Heerlen maar ook op de andere campussen en dan wil ik best gaan kijken van moeten we de quota een beetje loslaten, maar probeer dat te propageren. U zegt de algemeen directeur is met een aanvalsplan bezig. Daar zou dit toch in de vaart der volkeren mee kunnen gaan. Dus ik hoop dat dat wel uiteindelijk opgepakt wordt. Voor de rest hoort u aan mijn inleiding dat wij die doorontwikkeling van die jonge campus enorm belangrijk vinden, dat daar veel kansen liggen. Dus wij zullen instemmen met dit voorstel en we houden de motie nog even in beraad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar mevrouw Fischer voor een tweede termijn.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): In zoverre dat wij akkoord gaan met het voorstel maar toch vragen om op een of andere manier een oplossing te vinden zodat voor de jongens op het middelbaar beroepsonderwijs en de meisjes ook plek is op die campus. Op de een of andere manier zouden misschien nog een keer extra de bedrijven bij het nekvel gepakt kunnen worden. Die zijn er ook. Die kunnen eventueel doorgroeien. Daar kunnen ze nog veel eer aan behalen ook. Dus wat dat betreft zou het toch fijn zijn als u ze er elke keer even aan laat denken.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de heer Van Wageningen voor een tweede termijn. Niet? De heer Franssen voor een tweede termijn wel.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. De beantwoording door de Gedeputeerde in eerste instantie was voor ons helder. Alleen hebben wij recentelijk contact gezocht met een aantal bedrijven. Daarom zijn we ter plaatse ook gaan kijken. Het klopt wat u zegt. De toegankelijkheid die is helemaal in orde. Die is helemaal in orde. Maar onze oproep aan u was de onderlinge toegankelijkheid te bevorderen. Misschien kunt u dat in overleg met de nieuwe CEO bevorderen. Dat is een hiaat wat wij teruggekoppeld hebben gekregen van startups die daar begonnen zijn. Wij vragen eigenlijk gewoon uit de praktijk om via u daar aandacht aan te besteden zodat het makkelijker wordt, ook voor kleinere bedrijven, om kennis te delen met de grote partijen die daar aanwezig. Dat als eerste. Ook via dat kanaal, en we hebben daar met verschillende kleinere

bedrijven gesproken, blijkt toch dat door campussen onderling, zeker als startups op een gegeven moment aangeven we zoeken een ruimte, getracht wordt om zo snel mogelijk iemand binnen te halen. Maar als men dan heeft vernomen dat iemand plaats heeft genomen in een campus, worden ze zelfs nog benaderd nadien door andere campussen of men wil overstappen. Dat was eigenlijk wat ons bezorgde. Wij snappen dat natuurlijk iedere campus probeert zoveel mogelijk vulling te behalen, maar ik denk ook dat er een onderling respect mag zijn dat de ene campus het respecteert ten opzichte van de andere campus als een startup op een bepaald moment een keuze heeft gemaakt dat men dan ook ophoudt met elkaar te benaderen. Laat ik het daarbij houden, voorzitter, want ik hoor dat de bel gaat. Dank u wel.

De voorzitter: U heeft het begrepen binnen de bel. Dank u wel. Dan ga ik kijken naar mevrouw Depondt voor een tweede termijn.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, misschien even wat meer algemeen naar aanleiding van de brief. Het is terecht dat wij geen soort oud-Sovjet tienjarenplan van duizend pagina's verwachten als het gaat over die nieuwe oriëntatie. Wij snappen best dat er een goede balans moet zijn tussen een stukje organische groei van die campussen, maar we zijn ook wel een beetje op zoek naar een stip op de horizon, want er is natuurlijk een oud Chinees gezegde dat zegt het maakt niet uit welke weg je kiest als je toch niet weet waar je naar toegaat. Dan is alles goed. En dat willen we eigenlijk niet. Dus wij roepen u wel op om een beetje die balans te zoeken tussen die stip en die organische groei en vooral vanuit de positie van de Provincie. Kijk, wij bepalen hier niet als één van de partners hoe het toekomstperspectief van die campus eruit moet zien, maar als er een actieve rol, een financiële rol, ook van de Provincie de komende tien jaar verwacht wordt, en van ons mag dat, dan moet wel helder zijn wat dan precies wel en wat dan niet en waarom wel en waarom niet. Dat is waar wij naar op zoek zijn. En als het gaat over die doelen en indicatoren dan heeft dat inderdaad iets te maken met waar ben ik eigenlijk naartoe aan het bewegen. We vragen ook wanneer is bijvoorbeeld zo'n campus een beetje af. Wat is een stevig ecosysteem? Die woorden gebruiken we steeds maar eigenlijk zit daar niet echt iets achter van waar gaat dat precies over. U zegt rapportage. Die rapportage volgt er dan vanzelf uit. Als je aan de voorkant je doelen scherp hebt gedefinieerd en je hebt daar prestatie-indicatoren aangehangen, dan kan iedereen die een beetje van rapportage verstand heeft daar wel een mooie rapportage van maken. Dus dat vinden wij eigenlijk iets minder interessant. Het begint bij de vraag waar wil je eigenlijk op sturen. Dan de laatste vraag nog. Heeft u iets van een tijdshorizon? En onze vraag was ook wel een beetje van hoe ziet u de rol van PS in die heroriëntatie. Komt u een keert gewoon terug als u klaar bent? U mag er ook nog even over denken, maar dat horen wij dan graag.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Ik kijk even voor de tweede termijn naar mevrouw Schuuring? Niet? Dan is al de heer Claassen aan de beurt.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter, dat is een beetje in de strekking van collega Depondt. U heeft in eerste termijn ook gezegd er komt een jaarplan met resultaatsverplichting en daarop worden dan gelden vrijgegeven. Zoals het nu staat met resultaten zijn dat vrij algemene uitgangspunten. Die zullen worden geconcretiseerd neem ik aan en dan is inderdaad de vraag wat is dan de rol van Provinciale Staten. Is het iets wat met de partners dan wordt geconcretiseerd en dan gaat het spel verder en dan krijgen we ergens een jaar later weer een rapportage waaruit blijkt of het wel of niet gelukt is of zijn we als aandeelhouder, als Provinciale Staten, ook aandeelhouder in het bepalen samen met de andere

partners wat er passende KPI's zijn? Dat is eigenlijk de belangrijkste vraag waar ik dan nog antwoord op zou willen hebben.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Claassen. Ik kijk even voor de tweede termijn naar de heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik heb niet meer zoveel behoefte om inhoudelijk te reageren op het Statenvoorstel. We hebben al gezegd dat we dat gaan steunen. Ik had wel nog even de behoefte om terug te komen op de motie en het amendement. Over het amendement heeft de Gedeputeerde over gezegd wat hij daarvan gezegd heeft. Dit neem ik nog even mee terug naar de fractie, maar ik ben bang dat als je op zo'n korte termijn laten we zeggen middelen gaat trancheren, en als eventjes een paar KPI's tegenvallen, dat je dan de verkeerde kortetermijnbeslissing neemt voor op de lange termijn. Dus dat is het punt dat ik nog graag even in de fractie wil bespreken.

De voorzitter: We doen eerst een vraag van de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Via u voorzitter, zou het helpen als je nadenkt, want dat had ik net bij mijn inbreng ook, je kunt KPI's vaststellen die heel wijd zijn richting de toekomst. Je kunt ook, dat zeg ik ook weleens tegen studenten, kleine successen vieren door ook haalbare KPI's vast te stellen waarover je dan in zo'n jaarplan zegt voor deze periode zijn dat haalbare KPI's en voor de middellange termijn hebben we andere doelen die we nastreven en dan kun je ook successen vieren.

De heer Lodewijks (VVD): Ik begrijp dat, maar er zit een verschil tussen haalbaar, streefbaar en bereikbaar. Ik zeg altijd een kortetermijndoel stellen is prima, maar er kunnen altijd omstandigheden zijn waardoor je het niet haalt en het zou enorm zonde zijn als je dan op basis van kortetermijndoelen die je net even niet realiseert op lange termijn het verhaal niet haalt. Laten we het zo zeggen. Als ik naar deze campus kijk, dan is het behoren tot de zeven landelijke hubs die er gerealiseerd gaan worden voor mij veel belangrijker dan of er twee of drie stageplaatsen meer of niet zijn. Snapt u? En als ik zie dat daar op een goede manier aan gewerkt wordt, vind ik dat belangrijker dan dat er twee bedrijven minder zijn of één bedrijf meer. Dan is dat een kortetermijnsucces maar voor mij is het worden tot de zeven landelijke hub veel reëler. Als we daarin werken vind ik dat prima maar dan maakt die KPI niet zoveel uit.

De heer Claassen (PVV): Maar het gaat inderdaad, en dat wil ik nog een keer benadrukken, om de procesgang en of er een beweging naar de goede kant is. Die beweging naar de goede kant die maak je vanaf een bepaald moment naar voren. Maar als die beweging ingezet is, dat is met name voor de korte termijn, dan wordt dat zichtbaar, bespreekbaar, en dan zou het aan Provinciale Staten zijn om te zeggen dat is goed, een succes, ga vooral door. Dus je kunt het ook vanuit de positieve kant zien. Het is niet de afrekenkant, maar meer wel om te zien dat er die beweging naar voren is.

De heer Lodewijks (VVD): Ja, maar dat past helemaal in het verhaal dat ik net heb gehouden en dat gaat over vertrouwen, vertrouwen in de organisatie, vertrouwen in de markt en vertrouwen in de maatschappij dat je daar merkbare en meetbare effecten hebt en dat is voor mij veel belangrijker dan korte termijn KPI's.

De heer Claassen (PVV): Vertrouwen op dat er meetbare effecten zijn betekent dus dat ze wel werkbaar zijn.

De heer Lodewijks (VVD): Het moeten merkbare effecten zijn.

De heer Claassen (PVV): Ja merkbaar is een hele lastige want wat is merkbaar?

De heer Lodewijks (VVD): Dat is als mensen tegen mij vertellen daar heb ik wat aan om die samenwerking met die campus op te zetten. Dan heeft het misschien niet direct geleid tot opzet maar dan heeft wel geleid tot we doen dit en dit samen. Dan maak ik meteen een bruggetje ook naar de motie van de SP die ik op zichzelf heel sympathiek vind, maar waar het om gaat zijn niet die stageplaatsen want dat is in bepaalde mate veel te eng. Waar het om gaat is dat mbo'ers onderwijs kunnen volgen op die campus, dat mbo'ers aan seminars deelnemen, dat mbo'ers projecten kunnen doen daar, dat ze met docenten een bezoek kunnen brengen aan de campussen en niet puur en alleen de stage want dat is één onderdeel. Dus in die zin is de motie voor mij te beperkend. 50 stageplaatsen dat zegt mij niets. Voor mij is belangrijker dat we die mbo in connectie brengen met die campussen. Dat vind ik belangrijk. De heer Burlet heeft in de vorige Provinciale Statenvergadering ook erkend dat de rol van het mkb bij de campussen verbeterd zou kunnen worden en daar moeten we aan werken. Dat zijn dus niet die vijftig stageplaatsen, maar zorg dat die mbo'ers geïntegreerd raken op al die campussen en als die motie daartoe zou oproepen dan vind ik hem heel erg sympathiek. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was in tweede termijn de bijdrage van de Staten. Ik geef het woord aan de heer Van den Akker voor de beantwoording.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dank u wel aan de Staten. Het is de bedoeling dat passende key performance indicatoren tussen de kennisinstellingen en de campusorganisatie samen natuurlijk moeten worden opgesteld omdat ze die ook moeten gaan uitvoeren. De Provincie heeft daar invloed op aan de voorkant via subsidiebeschikkingen waar subsidievoorwaarden worden opgenomen en steeds de jaarplannen. Het is dus niet alleen afrekenend achteraf. Dat lijkt mij ook een heel werkbare manier om dat te gaan doen en zoals gezegd die ontvangt u begin volgend jaar. Vanzelfsprekend is het signaal ook helder dat we die met elkaar moeten begrijpen en dat je ze niet alleen moet merken maar ook moet kunnen meten. Een aantal fracties heeft nog gesproken over de rol en betrokkenheid van het middelbaar beroepsonderwijs. Dat is niet alleen op deze campus al aan de orde maar natuurlijk ook bij de andere campussen, op de campus Venlo via het project Agro Leeft en op de campus Chemelot via het Chemelot Innovation and Learning Labs, CHILL, een heel succesvol programma. Dat is wat mij betreft, en daar roep ik ook de andere mbo-instellingen toe op, een aanpak waarbij mbo, mkb en de campusorganisaties gewoon zorgen dat die studenten daar terecht kunnen. Zoals de heer Lodewijks het net verwoordde is inderdaad ook wel naar mijn hart, hoe niet de doelstelling is van mbo'ers op de campus maar hoe je überhaupt als scholier kennisneemt van dat de campussen er zijn, dat je er een keer komt, dat je kennismaakt met wat daar gebeurt, met de mensen die daar werken, met de bedrijven die daar starten en de studenten die daar een deel van hun opleiding volgen, op welk niveau dan ook, en dat je daar inderdaad geprikkeld wordt om je startup te ontwikkelen zonder dat de andere campus trekt om die startup daar weg te trekken. Dat zou nooit de bedoeling mogen zijn zeg ik ook tegen de heer Franssen. Dus er moet geen onderlinge concurrentie zijn tussen campussen. En als de indruk zou ontstaan dat de grote bedrijven die bij de

campussen betrokken zijn te weinig oog hebben voor nieuwe startups, dan is dat natuurlijk iets wat we met de bedrijven zelf daar ook moeten bespreken. Mevrouw Depondt vroeg wanneer is de stip op de horizon. We hebben in de Statencommissie van gedachten gewisseld om medio volgend jaar voor de uitwerking van in ieder geval de stip op de horizon van deze campus nader van gedachten te wisselen. Zoals aangekondigd op de bijeenkomst op 30 oktober werken we dus ook aan roadmaps en de doelstelling van ons College is in ieder geval om in de eerste helft van volgend jaar, ook gehoord de motie Lodewijks 'Brightlands is van ons allemaal,' tot één Brightlands-rapportage te komen. Dat is natuurlijk ook het moment waarop je de langetermijnvisie met elkaar in samenhang kunt gaan bespreken. Dus het is ons doel in ieder geval om daar de eerste contouren van op een rij te zetten. Ik denk voorzitter, dat ik daarmee op de verscheidene punten uit de Staten ben ingegaan.

De voorzitter: Nog even het amendement misschien. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel voorzitter. Heb ik de Gedeputeerde dan horen zeggen dat het jaarplan leidend wordt voor de vervolgfinanciering en dat het jaarplan dan ter goedkeuring of ter wensen en bedenkingen voorgelegd wordt aan Provinciale Staten of gewoon als een ingezonden brief waar we kennis van kunnen nemen?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, over de KPI's en de manier waarop het jaarplan wordt ingevuld wordt u inderdaad geïnformeerd en kunnen wij met elkaar over spreken, bijvoorbeeld bij de Statencommissie over de voortgangsrapportage. Het is inderdaad niet de bedoeling om dat ter besluitvorming hier voor te gaan leggen.

De heer Claassen (PVV): Ik ben even aan het denken over wat als, want het punt dat volgens mij meerdere fracties ook hebben gemaakt is ja Brightlands is belangrijk, alle campussen zijn belangrijk. Dat vindt onze fractie ook maar het punt op de horizon is vaker genoemd. Wat gaat er precies gebeuren op korte- en middellange termijn? Volgens mij hebben we ook al in de commissievergadering aangegeven dat we er wel geld in kunnen blijven stoppen maar op welke termijn gaat dat echt renderen of maatschappelijk renderen. Daar zijn zorgen over en dat geldt in brede zin voor de campussen. En het is terecht dat die zorgen er zijn. Daarom is de vraag dat als daar zorgen over zijn en er geld naartoe moet, en nu is dan de focus op dit Statenvoorstel, maar er zal ongetwijfeld ook geld moeten gaan komen, en dat is ook gezegd, voor verdere ontwikkeling en doorontwikkeling op inhoud voor de campussen. Zou het dan toch niet goed zijn als we hier het zorgenpunt hebben, en dat heeft ook met draagvlak te maken, dat we zeggen het jaarplan is prima maar de Staten moet in ieder geval bij meerderheid zeggen wij staan achter dat jaarplan? Dat draagt bij aan draagvlak, aan begrip, en dat we dan ook misschien makkelijker zeggen in de toekomst doe nog maar € 10 miljoen erbij voor dit of dat. Ik bedoel het heeft ook een positief effect om ons als Provinciale Staten misschien iets eerder daarin mee te geven, een bepaalde zeggenschap te geven, in plaats van dit is het jaarplan en we zijn lekker door aan het fietsen als bruggetje naar het volgende Statenvoorstel? Kunt u mij toezeggen, nu maak ik het concreet, dat PS als het gaat over welke KPI's in het jaarplan staan, daar nog positief op kan meedenken en ook kan bekrachtigen dat we het daarmee eens zijn ter bevordering van het draagvlak?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, we hebben afgesproken dat de KPI's zoals die nader worden ingevuld begin 2021 worden toegestuurd en natuurlijk kun je daar met elkaar over spreken, maar het zou vertragend werken als we daar dan hier instemmingsbesluiten voor gaan organiseren. Ik

vind het ook niet passen in de aard en structuur van het voorstel zoals dat nu voorligt, want we zetten met elkaar die stip op de horizon voor de doorontwikkeling van deze campus na 2023. Ik heb gezegd dat het me goed lijkt als we daar medio volgend jaar met elkaar en met de CEO van deze campus over spreken, plus de roadmaps voor de vier campussen in zijn totaliteit en dat is natuurlijk wel iets waar je met elkaar voor lange termijn besluiten over moet gaan nemen maar het zou onwerkbaar worden als wij voor elke campus, elk project, de jaarplannen hier apart moeten gaan vaststellen.

De heer Claassen (PVV): Maar dat is niet wat ik zeg. Ik geloof in al die andere campussen die al langer bestaan, grote bedrijven, veel cashflow. Ik geloof het allemaal wel, maar deze campus is iets specifieks want daar lopen we al een hele tijd met elkaar tegenaan te hikken. Ik merk zelf dat we nog steeds zeggen ja het is belangrijk, maar ik geef u op een briefje als dit dadelijk ook niet lukt met deze € 1,7 miljoen dat het nog steeds onduidelijk blijkt, het punten op de horizon onhelder blijft, de betrokkenheid van opleidingen, mbo, hbo en weet ik wat, dat het allemaal diffuus blijft. Dan gaat het daar ook niet mee werken. Daarom zou ik in dit specifieke geval ervoor willen pleiten neem ons daarin mee en in dit specifieke geval, hoe erg kan het zijn, om voor één keer te zeggen dit is het jaarplan, graag bekrachtigd door de Staten want dat geeft draagvlak. Dat is het enige wat onze fractie vraagt en niet ellenlange debatten daar nog over en niet voor alle campussen maar voor specifiek dit geval. In ieder geval heeft onze fractie dat nodig.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, het gaat om het jaarplan voor de campussen als geheel en die worden niet apart, afzonderlijk ter besluitvorming, aan de Staten voorgelegd, ook omdat het natuurlijk onderdeel is van een aandeelhoudersbesluit dat in de aandeelhoudersvergadering wordt genomen. En als gezegd komen we begin 2021 met de invulling van de KPI's voor deze specifieke gelden bij u terug en als u bij de voortgangsrapportages daarover ontevreden bent dan kunt u dat aangegeven en dan is dat voor ons ook een signaal om zaken bij te stellen.

De voorzitter: Het wordt wel besproken dus. Een toezegging om ze te bespreken is er wel maar geen besluitvormingstraject hier in de Staten. Oké, dat is helder. Dat was de beantwoording in de tweede termijn. Dan kijk ik nog heel even naar de stand van zaken rondom moties en amendementen. Er was een motie 2694 van de SP en 50PLUS. Daarvan zei de heer Van der Valk op het einde ik houd dat nog even in beraad. Dat betekent niet aanhouden, maar dat betekent wellicht nog even wat veranderen.

De heer Van der Valk (SP): Ja.

De voorzitter: Oké, dat snap ik. Dus dat blijft voorlopig op de agenda. En amendement 99 van de PVV blijft dat ook op de agenda?

De heer Claassen (PVV): Ik denk dat we dan na de beantwoording van de Gedeputeerde het dictum misschien wat gaan aanpassen. Dus dat houd ik heel even in beraad. Dus daar komen we nog op terug voorzitter.

De voorzitter: Dat blijft dus voorlopig wel nog op de agenda staan. Dan kijken we even nog of dat een gewijzigd amendement wordt. Dat geldt overigens over uw hoofden heen naar alle indieners van moties en amendementen, ook voor die al behandeld zijn voordien. Als er nog wijzigingen daarin komen graag dit weekend of maandag, zodat iedereen dat in zijn fractieoverleg nog kan meenemen.

Anders wordt het wel heel lastig als die op het laatste moment nog wijzigen. Dat gezegd hebbende, is wat mij betreft nu een schorsing weer aan de orde van drie minuten en een wijziging van de woordvoerders voor het volgende agendapunt over sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw. Ik schors de vergadering voor drie minuten en in de schorsing vertel ik de mensen dat wij ervan uitgaan dat agendapunt 7.5 ook nog wordt behandeld vandaag en dat wij de eventuele broodjes na afloop van 7.5 zullen doen. Dan weet u dat alvast. Ik zeg het dadelijk nog eens.

[SCHORSING]

7.4 G-20-072 Gewijzigd Statenvoorstel Dekkingsvoorstel sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw, brief GS van 11-11-2020 (GS 2020-45757)

De voorzitter: Dames en heren. Ik heropen de vergadering. Ik doe even een technische mededeling in eerste instantie. We doen nu agendapunt 7.4 en 7.5 doen we daar achteraan. Dat betekent dat wat betreft het avondeten, dat was voorzien voor als het echt laat zou worden, wij ervan uitgaan dat we dit kunnen redden voor een uur of zes, kwart over zes, maar dan zullen we wel de broodjes ter beschikking stellen als nabrander. Dan kan iedereen die mee naar huis nemen en dan gaan we niet het warm eten inlassen zoals dat heet. Dat is ook meteen de aansporing om het toch binnen de spreektijden proberen te doen. Dames en heren, we zijn aangeland bij agendapunt 7.4, G-20-072, het gewijzigd Statenvoorstel Dekkingsvoorstel voor de sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw, de brief Gedeputeerde Staten van 11 november. Dit Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie CS van 20 november 2020 en de commissie heeft besloten het voorstel als bespreekstuk door te geleiden naar de vergadering van vandaag. Het Statenvoorstel is later naar PS gestuurd dan de Eindejaarsbijstelling en de financiële consequenties van dit voorstel worden verwerkt bij de jaarstukken 2020. Het verwachte resultaat 2020 zoals genoemd in de Eindejaarsbijstelling van € 3,6 miljoen daalt daarmee naar € 2,8 miljoen. Het voorstel zal luiden om Provinciale Staten te vragen om, één, een bedrag van € 785.000 beschikbaar te stellen ten behoeve van een subsidie aan de gemeente Leudal voor de realisatie van een Veilige Wieleromgeving en aan de gemeente Maasgouw voor de realisatie van een accommodatie van het RTC Tafeltennis en deze kosten ten laste te brengen van het begrotingsresultaat 2020. Er zijn vier fracties die het woord willen voeren, die zich hebben aangemeld en ook een spreektijd hebben aangegeven en ik ga gewoon de volgorde hanteren. De eerste fractie is de fractie van de SP en daarvoor heeft de heer Van der Valk het woord en aansluitend de heer Westen van GroenLinks.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, in de commissie Cultuur en Samenleving heeft de SP al aangegeven groot voorstander te zijn van meer beweging, sport en spel voor en door de Limburgse samenleving. Onze provincie immers is in de landelijke onderzoeken steevast de provincie met de ongezondste levensstijl waar het gaat om roken, drinken, gezonde voeding en voldoende beweging, het Bourgondische leven zullen we maar zeggen. Meer nieuwe accommodaties kunnen bijdragen aan een verbetering van die levensstijl. Echter, voorzitter, de SP denkt met de veilige wieleromgeving en een mooi tafeltenniscentrum dat vooral die Limburgers worden bediend die toch al voldoende bewegen. We zouden dan ook graag zien dat ten gevolge van het aanleggen en bouwen van deze nieuwe locaties stevig gemonitord wordt of het aantal sportende Limburgers, zeker die in de nabijheid van die sportvoorzieningen, met deze impuls ook daadwerkelijk toeneemt. Beide sportvoorzieningen zullen vooral worden gebruikt in het weekend en in de avonduren. In hoeverre stimuleert de Provincie de mogelijkheden om ook andere doelgroepen zoals

bijvoorbeeld schooljeugd, ouderen en andere doelgroepen van de accommodaties gebruik te laten maken in zogenaamde daluren. De gemeente Maasgouw lijkt een dergelijke multifunctionele invulling wel te willen onderzoeken maar het staat er nogal vrijblijvend en zelfs bij de toezegging is het nog niet hard genoeg wat ons betreft.

De voorzitter: Er is een interruptie van mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik vraag mij af of mijnheer Van der Valk denkt in dat huis zal ik het maar noemen in Wessem alleen maar tafeltennis gespeeld wordt. Kijk, dan heb je genoeg aan een tafeltje, mensen en een batje en een net. Maar zo is het niet. Voor de bewoners van deze buurt is het echt van belang dat dat huis er komt. Dan is het niet alleen tafeltennis, yoga, gymnastiek. Dat wordt er allemaal gegeven. Ze zijn nu nog allemaal ergens anders ondergebracht, maar het gaat allemaal terug. En bovendien is een gemeenschapshuis, want dat is het dan, een huis van de gemeenschap, welkom in deze buurt. Dus het is niet alleen de bewegende mens die al beweegt.

De voorzitter: Ik krijg de indruk dat het geen vraag is maar een opmerking. Dus we nemen daar kennis van.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik heb wel gevraagd aan mijnheer Van der Valk of hij dat weet.

De voorzitter: Ja of hij dat weet. Ja, oké.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja. Dat is toch een vraag.

De voorzitter: Ja, dat is een vraag. Weet u dat?

De heer Van der Valk (SP): Jazeker weet ik dat. En dat is ook juist mijn betoog. Ga het multifunctioneel invullen en dat wordt ook voor een deel wel in het stuk wel omschreven. Overigens ben ik in een grijs verleden tafeltennisser geweest. Niet op het niveau zoals het hier gebezigd wordt en er is meer nodig dan alleen een tafel, een netje en twee batjes. Dus dat even terzijde. Ik wil graag verder gaan. We staan aanvankelijk positief tegenover dit voorstel en we zouden het zelfs in de commissie als hamerstuk willen afdoen, maar dan voorzitter, dan is het gisteravond elf over acht om precies te zijn en wordt er nog een stuk naar ons toegestuurd met de titel kritische aandachtspunten van de tegenstanders van de veilige wieleromgeving en daar wordt nogal wat gesteld voorzitter als het gaat om de wijze waarop burgerparticipatie zowel procesmatig als inhoudelijk gestalte heeft gekregen. Hoe gaat GS op de valreep om met deze kritische aandachtspunten en is het stuk met de zeer kritische passage dat er veel te weinig geluisterd is naar argumenten en mensen van tegenstanders ook daadwerkelijk zo of is daar een suggestie gewekt? Deze informatie was ons ten tijde van de behandeling van de commissie niet bekend en ik vraag mij dan ook hardop af of dit voorstel op dit moment met deze nieuwe informatie dan ook wel besluitrijp is. Voorzitter, ik zei het al in mijn inleidende woorden. Beweging is goed en hard noodzakelijk, kijkende naar de gezondheidscijfers van de provincie Limburg. De SP ziet de doorontwikkeling van sportaccommodaties dan ook als gewenst beleid, zij het dat dergelijke ontwikkelingen een veel professionele burgerparticipatie vereisen, niet alleen voor de bühne maar zeker ook vanuit de inhoud. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. Het woord is aan de heer Westen van GroenLinks, aansluitend de heer Loomans van de Partij voor de Dieren.

De heer Westen (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Ik ben trouwens ook in een grijs verleden tafeltennisser geweest, ook niet op dat niveau maar ik kan me niet herinneren dat ik tegen u heb getafeltennist mijnheer Van der Valk. Maar goed. GroenLinks ziet sporten en sportverenigingen als een belangrijke bijdrage leveren aan een gezonde leefwijze. Sportaccommodaties hebben daarnaast ook een sociale functie en ze worden aangemoedigd een voorbeeldfunctie te vervullen, bijvoorbeeld op het gebied van verduurzaming. We onderschrijven dan ook dat deze accommodaties een bijdrage leveren aan het versterken van de infrastructuur voor breedtesport, sportstimulering en talentontwikkeling. Ik heb toch even nog een aantal vragen. Er staat wel wat in het stuk over duurzaamheid maar is er verder ook nog meer gedacht aan duurzaam bouwen en in hoeverre is het duurzaamheidsaspect meegenomen in de begroting? Is het College het met GroenLinks eens dat juist gemeenten een voorbeeldfunctie hierin hebben en dat dit tegenwoordig wel vaak wordt verlangd van de samenleving en dat dit uiteindelijk meehelpt om een schoner klimaat te krijgen? Mijn laatste vraag is wat vindt de Gedeputeerde, ook even in navolging van mijn voorganger, van argumenten van de kritische punten die gisteren binnen zijn gekomen vanuit bewoners in de omgeving van de sportaccommodatie aldaar? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Westen. Het woord is dan aan mevrouw Plusquin denk ik. Ja, in ieder geval iemand van de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ook wij vinden sport belangrijk en ik zal u mijn tafeltennisprestaties besparen want dat is wel heel erg lang geleden. Toen liep volgens mij de heer Westen nog met een rammelaar rond. Maar zo mogelijk is het nog belangrijker in coronatijd. Sport is goed voor de gezondheid. Het biedt afleiding en het brengt ons ook in contact met anderen. Dus juist dit soort impulsen is in tijden van corona hard nodig en de aanleg van de wielerbaan voor de volksgezondheid lijkt dan ook een goed idee. Dat lijkt het. Maar net als bij sport zelf horen er spelregels bij het aanleggen van een wielerbaan en uit onze bronnen blijkt dat deze spelregels van algemene beginselen van behoorlijk bestuur tot nu toe niet altijd opgevolgd zijn. Omwonenden zijn niet altijd goed ingelicht. Lokaal bestaat er dan ook heel veel verzet tegen de wielerbaan en dat is begrijpelijk want de wielerbaan zou ook internationale sportwedstrijden gaan huisvesten en niet slechts dienen als een lokaal trainingsbaantje en na een protest zijn die passages over internationale wedstijden weer geschrapt, maar toch blijven die omwonenden nog in onduidelijkheid achter. De omvang van de baan als ook het kostenplaatje daarvan lijken niet op die van een lokale trainingsbaan. Brieven, mails en vragen van omwonenden daarop bleven onbeantwoord. We willen graag duidelijkheid van de Gedeputeerde hierover. Kan de Gedeputeerde die duidelijkheid verschaffen? Gaat het om internationale wielerevenementen of om training en clubwedstrijden? En ook met de kap van 90 enorme eiken kunnen wij niet leven. Deze zouden gecompenseerd worden maar onduidelijk is hoe en waar. Als je een eik van die omvang wilt compenseren heb je jonge boompjes nodig heb ik me laten vertellen en waar gaat dat dan gebeuren. Aangrenzend bij de buren, een schuttersvereniging zou een optie zijn, maar desgevraagd weet die schuttersvereniging van niets en het zou ze ook in de problemen brengen bij het organiseren van evenementen. Ook de vragen van omwonenden bleven onbeantwoord. Hoe worden die 90 eiken gecompenseerd en waar? Graag een reactie van de Gedeputeerde. Dank u wel.

De voorzitter: Ja, hartelijk dank, mevrouw Plusquin. Het woord is aan de heer van Bijnen van de PVV.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Zoals reeds eerder aangegeven in de commissievergadering is de PVV van mening dat de beide sportaccommodaties een goede bijdrage leveren aan de verruiming van de breedtesport in Limburg. De PVV is ook blij met de toezegging die is gedaan waarbij er in de subsidiebeschikking een inspanningsverplichting wordt opgenomen om in ieder geval open dagen te organiseren zodat meerdere mensen daar het wielerparcours en de tafeltennisvereniging leren kennen. Tevens heb ik in de commissievergadering reeds aangegeven dat het belangrijk is dat er op de veilige wieleromgeving aandacht besteed gaat worden aan veilig fietsen op de openbare weg. Er zijn jaarlijks nog steeds veel ongevallen waarbij fietsers betrokken zijn. In het Heuvelland zijn het vaak wielrenners die voor overlast zorgen op de openbare weg omdat ze zich niet houden aan de geldende verkeersregels. De Provincie publiceerde op 3 december jongstleden een bericht dat de Provincie gaat werken aan gedragsverandering bij verkeersdeelnemers, dit om de verkeersveiligheid te vergroten natuurlijk. De PVV is van mening dat er op de veilige wieleromgeving een uiterst geschikte plek is om te starten met een project gericht op gedragsverandering in theorievorm. Ik heb het ook nagevraagd natuurlijk. Er wordt al een hoop gedaan aan veiligheid, ook door de Provincie, maar er ontbreekt dan stuk in theorievorm om in ieder geval ervoor te gaan zorgen dat de betrokken fietsers ook de gevolgen gaan inzien van wat hun gedrag op de weg veroorzaakt. Het thema moet dan zijn hoe gedraag ik mij op de openbare weg. Daarbij dienen dan de geldende regels aan bod te komen. We vragen het College dan ook of hier een toezegging op gedaan kan worden zodat het opgenomen wordt in het project van de gedragsverandering. Dan tot slot voorzitter. Ook wij zagen, net zoals andere fracties, gisteravond een mail voorbijkomen van tegenstanders. Wij vragen ook het College om een algemene reactie te geven op het gestelde in de mail. Hoe lang wist het College hier al van? Heeft het College deze mail gisteren pas gezien? Dan zijn er een aantal vragen uit die mail die wij specifiek beantwoord willen zien door het College want de vraag is natuurlijk de volgende. Wij zijn voorstander van de breedtesport maar kan het College ons nog garanderen dat die veilige wieleromgeving niet alleen gebruikt gaat worden door profwielrenners, dat het echt bijdraagt aan de breedtesport? Kan het College garanderen dat op de veilige wieleromgeving niet alleen maar grote, internationale wielerwedstrijden gehouden gaan worden? De vraag is ook of het College nog steeds bereid is om met de gemeente in gesprek te gaan met deze tegenstanders, want de tegenstanders zijn er dus en ze voelen zich niet gehoord staat in de mail. Dan is de vraag zijn jullie daar nog bereid toe? Tot zover in de eerste termijn.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Van Bijnen. Dat was de eerste termijn wat Provinciale Staten betreft. Dan geef ik graag het woord voor de beantwoording aan het College en dat is Gedeputeerde Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dank aan de inbreng van de Staten. Het is inderdaad een mooi initiatief om in dit geval een veilige wieleromgeving en een tafeltennisaccommodatie in de regio Midden-Limburg mogelijk te maken en met name gericht op de breedtesport. Dat geldt zowel voor de tafeltennisaccommodatie maar zeker ook voor de veilige wieleromgeving. De activiteiten waar de heer Van Bijnen juist op duidde, komen ten goede en worden gebruikt door de breedtesporters in het wielrennen en dat geldt ook voor de wedstrijden. Daarnaast is het ook zo dat natuurlijk op de open dagen, op dit moment al twee per week bij de veilige wieleromgeving in Leudal, met 60 deelnemers per training in 26 weken tijd de helft van de exploitatiekosten kan worden afgedekt, maar men

verwacht eigenlijk dat er nog veel meer gebruik van gaat worden gemaakt en dat zelfs op drie dagen trainingen mogelijk zijn. De businesscase is dus ook gebaseerd op een grote deelname, dat 60 à 100 per iedere training mogelijk is voor recreanten en met een relatief laag bedrag van € 3 per training is dat ook iets wat haalbaar is voor mensen die ook geen lid zijn van een vereniging. Leden die wel al bij andere verenigingen zijn aangesloten die trainen op andere avonden en die kunnen door een lager tarief, omdat ze met de andere verenigingen al lid zijn, natuurlijk daar ook van gebruikmaken. Maar ook dagjesmensen krijgen de gelegenheid om incidenteel daar te komen fietsen, al wordt het natuurlijk gestimuleerd om bijvoorbeeld via een vignet ook met regelmaat terug te kunnen komen. Dus voorzitter het is echt met name gericht op de breedtesport en het is een openclubconcept. Dat hebben we in de Statencommissie al gewisseld maar dat wil ik hier nog eens benadrukken omdat in Leudal ook gebruik ervan wordt gemaakt natuurlijk door het Maasveld. Wielerverenigingen, voetbalclub, tennisclub, zwembad en pony- en paardenvereniging zijn er rond het Maasveld gevestigd. Dus daarmee staat het ook met nadruk open voor anderen, inderdaad ook voor scholieren uit de omgeving. Er was een vraag gesteld door de heer Westen over de verduurzaming. Daar houdt de accommodatie in Maasveld in ieder geval al rekening mee en voor de omgeving in Leudal geldt natuurlijk dat ook die gewoon moet bouwen volgens de geldende voorschriften, maar het is natuurlijk een heel erg natuurlijk open concept en daar moet ook gewoon de geldende wet- en regelgeving worden gerespecteerd. Dan kom ik meteen ook op het punt waar u een vraag over heeft gesteld ten aanzien van de brief van de tegenstanders. Ik heb trouwens geen idee wie, want ze zijn allemaal zwart gemaakt. Ik heb het stuk gisteravond ook ontvangen of in ieder geval via uw Griffier bij de stukken toegevoegd zien worden. Ik wil er ook op wijzen dat daarbij de verantwoordelijkheid ook bij de gemeente ligt om natuurlijk dat te horen en voor zover wij weten zijn het ook op zichzelf bezwaren die eerder zijn geuit. De onderhavige discussie en bezwaren is een verantwoordelijkheid van de gemeente Leudal's aanvrager van de subsidie bij ons. En er zijn ook daarom in het Statenvoorstel al twee voorwaarden opgenomen die ertoe dienen dat wij pas een bijdrage aan de gemeente Leudal verlenen als aan alle vergunningsverplichtingen is voldaan. Dus ze moeten ook voldoen aan de bestaande wet- en regelgeving en de Stichting het Maasveld dient de omgevingsstukken te ontvangen voordat de werkzaamheden voor de aanleg van de veilige wieleromgeving kunnen worden gestart en daarmee is het ook aan de gemeente om zorgvuldig de ontvangen klachten te behandelen in het kader van de ingediende aanvraag en de te verlenen vergunningen die benodigd zijn om de veilige wieleromgeving te realiseren. En gehoord uw vragen zullen wij dat natuurlijk ook bij de gemeente nog eens onder de aandacht brengen voordat wij de subsidie verlenen. Dat klinkt nu misschien als een toezegging maar het mag vanzelfsprekend zijn en ik ga er ook vanuit dat de gemeente Leudal dat doet en gedaan heeft. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Eerst weer even de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Was u als College op de hoogte van de wijzigingen en de teksten voor de subsidieaanvraag of niet? U heeft de mail gelezen toch. In het begin staat erbij dat er teksten zijn gewijzigd in de subsidieaanvraag waar in beginsel de teksten puur gericht waren op profwielrenners, internationale wielerwedstrijden, wielerbaan et cetera, die nu zijn weggelaten waarbij het nu in zijn algeheel meer overkomt inderdaad dat die toegankelijk is voor eenieder, dus voor de breedtesport een bijdrage levert, voor recreanten. Was u als College op de hoogte van die wijziging, ja of nee?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, van welke wijziging?

De heer Van Bijnen (PVV): Die tekst die ik net zei. Misschien moet u de mail even erbij pakken.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, dan kom ik er in tweede termijn even op terug.

De heer Van Bijnen (PVV): Er zijn teksten in de subsidieaanvraag, die hebt u zeker liggen, gewijzigd, volgens de tegenstanders, de onbekende tegenstanders dan. Alleen is de vraag of u daar als College van op de hoogte was.

Gedeputeerde Van den Akker: Ik kom er in tweede termijn even op terug.

De heer Van Bijnen (PVV): Oké. Prima.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dank u wel, voorzitter. Vindt u het niet rijkelijk laat dat er op dit moment toch een behoorlijke smet op dit ogenschijnlijk goede voorstel met een goede doelstelling komt en had u dan aan de voorkant, waarin u met die gemeente en waarin die participatie op gang kwam met die voorlichting en die betrokkenheid van die omgeving die nodig was, niet veel scherper aan de wind moeten zeilen samen met die gemeente om goed te luisteren naar die mensen, want in dat 27 pagina's tellende stuk staan nogal wat verwijten, waarvan ik denk dat aan de voorkant toch wel even beter ingeregeld had mogen worden. Vindt u dat ook?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, de samenwerking met de gemeente Leudal voor dit project is heel constructief. En als gezegd net ook, ik heb gisteravond dit stuk ontvangen en als gezegd gaan wij ervan uit dat de gemeente handelt zoals ze moet handelen in het omgaan met klachten en tegenstanders. Wel is bekend dat de tegenstanders er al langere tijd zijn en dat ze ervoor kiezen om in dit geval aan uw Griffie om half acht woensdagavond een mail te sturen. Ja, daar nemen wij ook kennis van. Dan kom ik op de motie van de heer Van Bijnen. We hebben daar ook al even contact over gehad. De Provincie heeft natuurlijk in bredere zin te maken met en zet zich in voor veilig fietsen op de openbare weg. Zo vinden er ook gedragsbeïnvloedingsprojecten plaats waarmee we proberen fietsers bewust te maken van hun gedrag en participeert de Provincie in de landelijke studie Samen Op Het Fietspad waarbij ook de overlast van wielrenners in het Heuvelland al is ingebracht. Als fietsoverlast van wielrenners wordt aandacht besteed bij de gedragsbeïnvloedingscampagne Op De Pedalen en daar heeft begreep ik de heer Van Wageningen ook nog een motie voor in voorbereiding bij de behandeling van de Eindejaarsbijstelling. Dus de vraag van de heer Van Bijnen van kunnen wij die gedragsverandering bevorderen, dat gebeurt voor een heel groot gedeelte dus ook via de projecten via collega Brugman. Ik vind het een brug te ver, voorzitter, om de verenigingen bij de veilige wieleromgeving te verplichten om nu ook nog die projecten mee op te gaan zetten, juist omdat er al zoveel projecten in gang zijn gezet, die natuurlijk ook met veilig fietsen op de openbare weg te maken hebben. Dus ik zou eigenlijk u willen vragen, en de motie van de heer Van Wageningen duidt daar ook op, om dit vraagstuk even te betrekken bij de behandeling van de Eindejaarsbijstelling waarin ook het beleidskader fietsen wordt besproken in de middelen die worden voorgesteld om over te hevelen naar volgend jaar. Misschien ten slotte voorzitter. Het is natuurlijk zo, en dat heb ik de heer Van Bijnen ook laten weten, dat ook de veilige wieleromgeving al een aantal projecten in gang heeft gezet waarin ook het veilig fietsen op de weg wordt bevorderd. Zij werken samen met lokale rijwielzaken en ze geven cursussen aan kopers van e-bikes. Die zijn natuurlijk ook niet ongevaarlijk als je daar voor het eerst mee op de weg gaat. Jeugdwielrenners krijgen trainingen om ook veilig op de openbare weg te kunnen gaan fietsen. En de leden van de wielervereniging krijgen zelfs

valtrainingen om zo min mogelijk letsel op te lopen voor het geval ze toch onderuitgaan. Dus er gebeurt al het nodige en ik denk ook dat we door het op deze manier nog eens onder de aandacht te brengen ook daarin aan uw motie tegemoet kunnen komen.

De voorzitter: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ik hoor uw betoog. Ik heb ook de mail gezien met wat er gedaan wordt aan veiligheid op de openbare weg, veilig fietsen. Ik heb daarbij gezien dat het vooral praktijkgericht is en zo'n veilige wieleromgeving is natuurlijk mooi dat ze daar leren fietsen met 50 tot 70 kilometer per uur en kunnen gaan uitwijken, valtraining et cetera, alleen juist daar op die veilige wieleromgeving willen die fietsers hard gaan. Dat willen ze daar. En je ziet de problematiek met de wielrenners op de openbare weg. Wat ze daar hebben geleerd en getraind zie je ze ook uitvoeren op de openbare weg. Dus de praktijk van dat uitwijken en alles, dat daar iets aan gedaan wordt, draagt niet alles bij natuurlijk en de motie van mij is er puur op gericht om in theorievorm inderdaad op die veilige wieleromgevingen te laten weten van dit is hoe je je hoort te gedragen hier. Hier kan alles en op die openbare weg zijn dit de regels. Misschien kunnen we ze de gevolgen laten zien met foto's, misschien met mensen die permanent gehandicapt zijn geraakt door een fietsongeval et cetera. Maar dit is een stukje theorie. Wat er in de praktijk allemaal gedaan wordt is top. Dit is puur gericht op theorie. Dus de vraag is: Vindt het College dat ook belangrijk om te stimuleren, ja of nee?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter zoals aangegeven, ik stel voor om dit ook even te betrekken bij de Eindejaarsbijstelling en de motie van de heer Van Wageningen. Ik wil toch een aantal projecten benadrukken waarbij de veilige wieleromgeving Leudal, waarover we hier spreken, al een aantal initiatieven heeft om veilig fietsen op de openbare weg, maar ook natuurlijk de fietsvaardigheid op de veilige wieleromgeving zelf en de cursus voor e-bikes al te organiseren. En de theorie is niet iets wat je aan de verenigingen van de veilige wieleromgeving zou moeten overlaten.

De voorzitter: Oké, we gaan naar de tweede termijn. Of zullen we even checken wat in de brief stond misschien?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik heb nog geen antwoord over de bomenkap.

De voorzitter: De bomenkap.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, voor de bomenkap is het natuurlijk ook aan de gemeente om daar de juiste vergunningen en compensatie voor zover nodig te organiseren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Daar maakt de Gedeputeerde zich een beetje gemakkelijk vanaf. We hebben het 1 miljoen bomenplan. De eiken zijn gewoon onze Limburgse trots. We kunnen toch niet als Provincie een miljoen bomen gaan planten en dan 90 bomen laten omkappen met zo'n omvang. Dat is ook dweilen met de kraan open. Daar kunt u toch ook wel iets van vinden als College?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dat de gemeente, voor zover dat moet worden gecompenseerd, dat natuurlijk ook organiseert met de aanvrager, in dit geval van het Maasgeld. Wij gaan ervan uit dat dat conform gebeurt.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik vind het treurig.

Gedeputeerde Van den Akker: Het is een prachtig complex dat ontwikkeld wordt voorzitter, ook voor de inrichting van natuur. Het is niet alleen maar asfalt en beton wat daar komt te liggen als u de ontwerpen heeft gezien.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil gewoon weten waar die 90 bomen terugkomen.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, dat is aan de gemeente om dat te organiseren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, maar daar kunnen wij toch ook iets van vinden als Provinciale Staten.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, dat het moet gebeuren voorzitter.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): En verder, dan kan ik mij een tweede termijn besparen, vind ik dat de Gedeputeerde de omwonenden een beetje wegzet van, zij zijn laat en zij zijn anoniem. Maar zij geven wel heel duidelijk aan, en ik heb er ook gesproken, dat er gewoon onbeantwoorde vragen zijn, dat mails en brieven niet beantwoord worden. Dus ik vind het wel een serieus signaal en ik zou toch eigenlijk liever de stemming willen opschuiven totdat er een gesprek is geweest met Leudal over hoe dat het kan. Bent u het daarmee eens?

Gedeputeerde Van den Akker: Nee voorzitter. Er zijn eerder bezwaren door tegenstanders geuit. In zoverre zijn die ook zeker bij de gemeente niet onbekend en het is aan de gemeente zoals ik al heb aangegeven om daarmee om te gaan en klachten zorgvuldig te behandelen voordat de benodigde vergunningen worden verleend. En omdat wij als Provincie subsidieverlener zijn, is het ook niet aan ons om daar nu aanvullende voorwaarden op te gaan stellen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar het is toch wel zo dat als wij een subsidie verlenen dat wij er dan toch ook wel vanuit gaan dat met de omwonenden, met de omgeving, is gesproken en dat het niet zo kan zijn dat brieven, mails en vragen gewoon onbeantwoord blijven. Ik bedoel het gaat niet om mensen die hun zin niet hebben gekregen. Nee, het gaat om mensen die geen antwoord hebben gekregen.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik heb u gezegd dat wij in het proces voor de subsidieverlening ook dat bij de gemeente Leudal vanzelfsprekend onder de aandacht zullen brengen en ik ben ervan overtuigd dat de gemeente Leudal daar natuurlijk ook wel mee bekend is.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar dan is het dus te laat.

De voorzitter: Dan nog de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor zonet de boom is toch een probleem voorzitter. Is er eventueel met de gemeente gecommuniceerd dat als er bomen gekapt

worden er een financiële bijdrage wordt geleverd aan de Provincie en dat wij het geld weer kunnen inzetten voor nieuwe bomen?

De voorzitter: Of er een financiële compensatie aan de Provincie wordt gegeven voor het planten van nieuwe bomen? Dat is wat u vraagt.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik zou niet weten waarom de Provincie gecompenseerd zou moeten worden voor het kappen van bomen.

De voorzitter: Er is gewoon een herplantingsplicht.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik zag een ander dossier recentelijk en er worden bijvoorbeeld in een bepaalde zone ook bomen gekapt. Daar werden de financiële bijdrages wel aan de Provincie gedaan maar dat was in een bepaalde zone, de goudgele zone. Maar ik weet niet precies hoe het in dit geval is. Dat moet ik ook eerlijk aan u communiceren. Daarvoor dacht ik eventueel die suggestie aan u te vragen maar als dat niet het geval zou zijn, dan begrijp ik dat de gemeente zeker in deze dus de uitvoering van eventueel een compensatie op zich zal nemen. Dank u wel.

Gedeputeerde Van den Akker: Dat klopt voorzitter.

De voorzitter: Dat klopt inderdaad. Ik kijk naar de leden voor de eventuele tweede termijn. Dat is in dezelfde volgorde. Volgens mij moet ik even want ze horen u niet. Ik schors de vergadering even één minuut en dan kan de Gedeputeerde worden bijgepraat. De vergadering is één minuut geschorst. Blijft u even in deze zaal.

[SCHORSING]

De voorzitter: We gaan naar de tweede termijn. Mijnheer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Als het gaat om het tafeltenniscentrum in Maasgouw en de multifunctionaliteit die daaraan vastzit dan denk ik dat we dat met een smash kunnen afdoen. Als het gaat om de veilige wieleromgeving dan denk ik dat een kneepje in de remmen misschien wel even verstandig is, want ik vind de opstelling van de Gedeputeerde in deze minimalistisch. Daar waar het gaat om burgerparticipatie en het volledig overlaten aan de gemeente, terwijl we in het huis de mond vol hebben over burgerparticipatie en betrokkenheid, waar we tonnen aan besteden, en vervolgens kun je hier denk ik als Provincie misschien wel een modererende of lijmende rol spelen tussen de tegenstanders en de gemeente, vind ik de opstelling van de Gedeputeerde zeer minimaal. Laat ik het dan daarop houden. Ik zou hem willen verzoeken of er nog gekeken kan worden of er met de gemeente Leudal en met die tegenstanders toch nog een gespreksronde kan plaatsvinden waarin er geluisterd wordt naar de mensen, en niet alles is mogelijk, maar dat er wel beargumenteerd ook wordt heen en weer voordat daar de eerste schop in de grond gaat. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even naar de fractie van GroenLinks, de heer Westen. Niet meer. Oké. Mevrouw Plusquin had ook al gezegd niet meer of toch nog?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik had inderdaad gezegd niet meer, maar wij wilden graag een motie indienen en ik begrijp van de Griffier dat het niet meer kan na de eerste termijn. Dat vind ik bijzonder jammer. Ik zou dan ook de oproep van de SP willen steunen om de Gedeputeerde op te roepen te sturen voordat we de bocht uitvliegen dat er nog met de Provincie, de gemeente Leudal en omwonenden om tafel wordt gegaan over hun bezwaren en ook over de compensatie van de bomenkap. Daar zou ik inderdaad ook voordat de eerste schop de grond in gaat graag een terugkoppeling over hebben. Ik wil ook graag weten waar gecompenseerd wordt, want het zou ook bijzonder jammer zijn als die schuttersvereniging er last van zou krijgen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Dan kijken we nog naar de heer Van Bijnen voor een tweede termijn.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter, dank u wel. Uiteraard, dat had ik net al aangegeven, zijn we wel nieuwsgierig inderdaad of het College op de hoogte was van de wijzigingen zoals aangegeven. Dus daar hoop ik dadelijk wel nog een antwoord op te krijgen. Die tekstwijzigingen staan ergens op de tweede pagina van de mail. Ook wij vinden inderdaad dat het toch netjes is, want we geven hier € 750.000 subsidie af, dat we wel samen met de gemeente nog een gesprek gaan opzetten met die tegenstanders om in ieder geval straks met de realisatie ervoor te zorgen dat die mensen gehoord zijn, dat mensen daar wel hun sport kunnen uitoefenen, dat het bijdraagt aan breedtesport, maar dat die mensen gehoord worden en in ieder geval een mooi gesprek hebben gehad. Dan nog inderdaad de motie. Die komt er zo meteen als het goed is aan. Ik had hem nog niet ingediend maar die is nu wel ingediend, want ook wij vinden dat er voor de € 750.000 subsidie die wij verlenen er best wel wat dingen tegenover mogen staan. We kunnen best wel wat eisen stellen. Als ik dan de publicatie lees op 3 december van Carla Brugman waarbij zes ton ontvangen wordt van het Rijk om te werken aan verkeersveiligheid op de openbare weg, met name de fietspaden, dan wordt daar gesproken over ‘we gaan de komende jaren werken aan gedragsverandering.’ Dus als u nu zegt we doen eigenlijk al genoeg, dan snap ik ten eerste die publicatie niet. Dat is één. En het tweede is volgens mij heel simpel. Op die veilige wieleromgevingen, daar zijn er een hoop van in Limburg, daar komen al die fietsers bij elkaar. Tenminste dat is het doel dat het niet alleen die profwielrenners zijn maar ook recreanten en andere wielrenners. Daar zullen we ze mooi kunnen bereiken en daar kun je juist een mooie slag mee slaan. Dus bij deze dienen we ook de motie in en hopen we dat de andere fracties de motie zullen gaan ondersteunen, maar dat gaan we dan zien op de 18de.

De voorzitter: Ik hoor net dat er toch nog een motie wordt ingediend. Dan lijkt het mij ook wel eerlijk dat ook de Partij voor de Dieren nog een motie kan indienen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja.

De voorzitter: Want het kan niet zo zijn dat de ene partij dat wel kan en de andere niet. Dus ik stel voor dat we dat ook regelen.

De heer Van Bijnen (PVV): Niet voor mij hè. Dan ben ik klaar.

De voorzitter: Ja, u mag dat ook. Dus er kan gewoon een motie worden ingediend en dat geldt ook voor de motie van de Partij voor de Dieren. Maar dan moeten we wel even iets van een dictum snel hebben. Dat geldt overigens ook voor u. Want als we dadelijk deze beraadslagingen afronden dan

moeten er niet daarna nog allemaal moties worden gemaakt, want dan kunnen we ze niet meer bespreken met elkaar.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): U verzoekt om een dictum?

De voorzitter: Ja, ik wil even weten waar de motie precies over gaat. Die van de heer Van Bijnen weten we. Dat is om de verkeersles, ik zeg het even in mijn woorden, en de veilige wieleromgeving daar vorm te geven. En wat is uw dictum?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Mogen we daar even drie minuten over overleggen met een paar mensen.

De voorzitter: Daar mag u ook drie minuten over overleggen maar ik stel dan wel voor dat we eerst de beantwoording van het College doen? Dan schors ik de vergadering nog even twee, drie minuten. Dan schors ik de vergadering.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik stel voor dat u plaatsneemt en dat we de wedstrijd hervatten. Aan de orde is nog steeds agendapunt 7.4. En we zijn aan het einde van de tweede termijn van de Staten en er is zojuist een motie ingediend door de heer Van Bijnen over de Veilige Wieleromgeving om die ook te benutten voor verkeersopvoeding en verkeersles en dergelijke en de tekst is ons al aangereikt en dat gaf ook gelegenheid aan de Partij voor de Dieren om ook bij dit agendapunt een motie in te dienen. En het dictum zou ik graag horen en dan komt de rest vanzelf.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, we hebben een dictum en we zijn teamplayers, dat wil zeggen dat ook Forum voor Democratie, 50-Plus, SP, GroenLinks onder de motie staan. Het dictum roept het College op de beschikking op te schorten en eerst in gesprek te gaan, samen met de gemeente Leudal, om aan de tegenstanders helderheid te verschaffen over compensatie van de eiken, hoeveel en waar, en terug te koppelen aan Provinciale Staten voor het voorstellen van de definitieve subsidiebeschikking.

De voorzitter: Ja, hartelijk dank. Dat dictum is dus bekend en daarmee maakt het ook onderdeel uit van de beraadslagingen en kunnen wij denk ik aan de tweede termijn van de beantwoording van het College beginnen.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel, voorzitter. Zover ons bekend ten aanzien van de subsidieaanvragen is het oogmerk van de gemeente Leudal het afgelopen jaar altijd gericht geweest op breedtesport voor de Veilige Wieleromgeving. En als een team, zoals Jumbo Visma daar ook clinics komt geven, dan is dat natuurlijk deels vanuit de topsport maar komt dat ook ten bate van de breedtesport. En de aanvraag zoals die bij ons is ingediend afgelopen juni, met het voorstel erbij, ziet ook vooral op stimulering van de breedtesport. Gehoord het verhandelde in uw Staten lijkt het ons in ieder geval goed om met de gemeente Leudal een gesprek aan te gaan als Provincie op twee onderdelen. Het eerste betreft een mediationgesprek met de tegenstanders en het tweede onderdeel betreft hoe de gemeente omgaat met de natuurcompensatie. En daarbij in het gesprek ook vast te stellen dat de gemeente voldoet aan de geldende wet- en regelgeving die moet worden gevolgd

voordat een omgevingsvergunning wordt verleend voordat de werkzaamheden voor de aanleg van een Veilige Wieleromgeving gestart kunnen worden. Daarmee is het ook niet nodig om de beschikking als zodanig op te schorten, maar kunnen wij wel zekerstellen dat aan alle voorwaarden wordt voldaan en dat het ook ten bate komt aan ons uitgangspunt zoals gesteld in het '1 miljoen bomenplan'.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee antwoord gegeven op de vragen uit de motie.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ja, we willen dan toch nog een reactie van de Gedeputeerde of dat gebeurt voordat de beschikking …

De voorzitter: Dat zal wel in de subsidievoorwaarden staan.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): En voor het vaststellen van de definitieve subsidiebeschikking dus. En dat we ook een terugkoppeling krijgen.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, het gesprek wordt gevoerd conform het besluit van het College bij de beschikking.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel.

De voorzitter: Dan weet ik het zo ongeveer. Dan is de strekking overgenomen. Er zijn een aantal zaken toegezegd door de Gedeputeerde en daarmee is in feite de beraadslaging bij agendapunt 7.4 daarmee afgerond. En nogmaals, er liggen dus twee moties, die komen de volgende week de 18e in de nieuwe Statenvergadering en zijn onderdeel van de besluitvormingsvergadering. Aldus komen we tot agendapunt 7.5, het Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling. Ik geef u even één minuut gelegenheid om te wisselen. Ik schors de vergadering voor de wisseling der troepen voor één minuut.

[SCHORSING]

7.5 G-20-081 Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling 2020, brief GS van 17-11-2020 (GS 2020-46084)

De voorzitter: Dames en heren, ik verzoek u plaats te nemen. Ik constateer dat de woordvoerders zijn verwisseld of zijn blijven zitten, dat maakt niet uit, maar in ieder geval allemaal aanwezig. Aan de orde is dames en heren agendapunt 7.5, het Statenvoorstel G-20-081 in het kader van de Financiële Eindejaarsbijstelling 2020, de brief van GS van 17-11-2020.
De controlecommissie heeft vastgesteld dat er bij elke afwijkingenrapportage en eindejaarsbijstelling een (verkorte) schriftelijke vragenronde zal plaatsvinden. Er heeft geen behandeling in een extra FEB-vergadering plaatsgevonden.
Het voorgestelde besluit zal zijn om aan Provinciale Staten te vragen om in te stemmen met de voorstellen uit de Financiële Eindejaarsbijstelling 2020 van de Programmabegroting 2020. En twee, de 5e begrotingswijziging 2020, 1e begrotingswijziging 2021 en bijbehorende investeringsbesluiten, zoals opgenomen in de Financiële Eindejaarsbijstelling 2020, vast te stellen.
Er is door zeven partijen spreektijd aangevraagd. En dit agendastuk kan in twee termijnen worden behandeld. Ik begin bij de bijdrage van de SP-fractie en daarvoor is aanwezig de heer Van der Valk. Aansluitend mevrouw Fischer.

De heer Van der Valk (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het mag wellicht een open deur zijn, maar het jaar 2020 is wel een heel bijzonder jaar. En dan doel in natuurlijk op de coronacrisis, gezondheidscrisis met grote economische maatschappelijke effecten en dus financiële effecten. Voor alle Limburgers, bedrijven, instanties en overheden een heftig jaar. Maar ook in een heftig jaar heb je een Eindejaarsbijstelling. We zien deze Financiële Eindejaarsbijstelling vooral als een technische aanpassing van de middelen van reeds bestaand beleid of genomen besluiten in combinatie met de enorme opgave die op ieders schouder rust bij het letterlijk en figuurlijk overleven van deze coronacrisis. Besluiten of beleid waar wij het als SP niet altijd mee eens zijn. Zeker als het gaat om de sociale agenda die heel geleidelijk en haast onmerkbaar meer en meer een veiligheidsagenda wordt. Dus meer repressie, minder preventie en minder curatie. Maar de SP blijft strijden voor een rechtvaardig en sociaal Limburg en zien deze Eindejaarsbijstelling niet als een middel daarvoor. Wij hebben dan ook in principe geen opmerkingen of vragen, anders, en dan ben ik misschien het gras al een beetje aan het wegmaaien, dan dat we het mogelijke amendement van GroenLinks inzake het inzetten van het niet-ingezette geld van het bezoek van de Koning op Koningsdag 2020 en inmiddels ook dus voor 2021, graag voor de cultuursector willen inzetten. En dat amendement zullen wij ondersteunen omdat wij denken dat in deze tijden, deze coronacrisis, alle kleine beetjes helpen, zeker voor de cultuursector. Tot zover de eerste termijn voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Valk. Vervolgens mevrouw Fischer en aansluitend de heer Van Wageningen.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel. Ik kan kort zijn. Belangrijk is dat in ieder geval uit de Eindejaarsbijstelling blijkt dat er eind 2020 nog steeds sprake is van een gezonde financiële situatie. Dat er nog steeds een structureel evenwicht en een gezonde vermogenspositie is. En dat, ondanks dat de coronacrisis als een zwart spook door onze provincie zweeft, het toch is gelukt om uiteindelijk een goede uitkomst te krijgen. De vragen van de collega’s heb ik met interesse gelezen, de antwoorden natuurlijk ook, zodat wat ons betreft de situatie duidelijk is. We hebben verder geen vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Het woord is aan de heer Van Wageningen van D66 en aansluitend de heer Baneke van GroenLinks.

De heer Van Wageningen (D66): Deze Eindejaarsbijstelling 2020 wijst erop dat onze ambities ver op onze daden vooruitlopen. De miljoenen die voor het afgelopen jaar op de begroting stonden, worden naar volgend jaar doorgeschoven en dat geldt in het algemeen. En dat geldt specifiek voor een onderwerp dat D66 Limburg na aan het hart ligt: de fiets. Bij de behandeling van de begroting 2021 gaf u op vragen van Marlou Jenneskens, de Gedeputeerde Brugman namens het College, aan dat de middelen die voor de fiets gereserveerd zijn daar inderdaad aan worden uitgegeven. Maar nu houdt D66 toch wel zijn hart vast, want u vraagt ons nu bij deze Eindejaarsbijstelling, net als de voorgaande jaren dat telkens het geval was, om grote bedragen door te sluizen naar volgend jaar. Het gaat nu om € 9,3 miljoen en de vraag is eigenlijk of dit nu komt doordat de gemeenten de sprint niet voor ons aantrekken of dat we zelf als Provincie slechte benen hebben? Er is in Limburg nog bedroevend weinig langeafstandsfietsroute tot stand gebracht. En nu de coronacrisis andere mobiliteit onaantrekkelijk maakt en de elektrische fietsen niet aan te slepen zijn, is er alle reden om op de pedalen te gaan staan. Voor gezonde en schone mobiliteit. In 2016 namen de Staten een motie aan

die ertoe strekt dat de Provincie het instrumentarium kan inzetten voor het realiseren van langeafstandsfietsroutes. Financieel, ruimtelijke ordening, ambtelijke capaciteit, coördinatie, budgethouderschap en de ruime ervaring die is opgedaan bij de ontwikkeling van provinciale autowegen. Moet u nu opnieuw in beweging worden gebracht? D66 doet het graag. En ik dien hierbij namens D66 de motie ‘Op de pedalen’ in nu Gedeputeerde Brugman zelf niet aanwezig is. Ik geef ter geruststelling… Oh, die is er wel, sorry, hartstikke goed, dan kunt u zelf op de motie reageren. En voor de Gedeputeerde Koopmans, ter geruststelling, we vragen niet om extra geld maar wel gewoon, ja, om voortvarende inzet van alles wat de Provincie al daarvoor heeft. U gebruikt de Eindejaarsbijstelling voor een ad-hocuitgave ten laste van het begrotingsresultaat. En dat is de dekking van de Monumentenwacht Limburg. En inmiddels weten we dat we daar echt niet onderuit komen maar we blijven het wel een lelijke chicane vinden. In de beantwoording op onze technische vragen geeft u aan dat het risico op falen van de Monumentenwacht al uit de jaarstukken blijkt. Maar dat is niet het geval, dat konden we niet zo vinden. Voor de Limburgse belastingbetaler en voor zijn vertegenwoordigers in de Staten was deze potentiële kostenpost tot nu toe verborgen of zie ik iets over het hoofd? Het gaat sowieso om een oude erfenis. Is het niet beter om ons een voorstel te doen over de toekomst van de Monumentenwacht en dan kan daaruit blijken in hoeverre er nog plaats is voor die organisatie en in welke vorm. Kunt u toezeggen dat u daarover bij ons terugkomt? En is het niet in het bijzonder lelijk dat we nu bij dit voorstel € 140.000 aan middelen die we van het Rijk krijgen voor het vitaal houden van onze Limburgse cultuur, om die te besteden aan het aanzuiveren van tekorten bij dit bouwkundige bureau? Kunt u toezeggen dat u hiervoor een alternatieve dekking zult zoeken? Want de cultuursector heeft dat geld nu meer dan ooit nodig en daarvoor krijgen we het ook van het Rijk. Ten slotte nog de vraag of er nog meer bedrijven zijn waar we als Provincie een financiële verantwoordelijkheid voor hebben en kunt u toezeggen dat u in de jaarstukken 2020 en later expliciet per bedrijf aandacht besteed aan de risico’s die daarmee samenhangen als het inderdaad aanzienlijke risico’s zijn, zoals nu eigenlijk blijkt. Dat dus voor het volgende onderwerp, voorzitter. Het gaat nu ineens over Noord-Limburg. Dat er voor € 4,3 miljoen in een rollende uitvoeringsagenda 2021 ‘Koers naar de toekomst’ zit, dat besluiten de Staten nu bij vaststelling van deze Eindejaarsbijstelling. En een glimp van waar die agenda dan naartoe rolt, vangen we nu voor het eerst op. Het leeuwendeel, € 3 miljoen, gaat naar de Brightlands Greenport Campus om missiegedreven te innoveren. En dat er nog € 12,5 miljoen naar dezelfde Campus gaat voor Brightlands Institute for Future Farming. Dat besluiten we nu ook voor het eerst. Het geld komt grotendeels uit een envelop van het Rijk voor het regiodeel Noord-Limburg. En onze Provincie voegt daar, als we deze bijstelling vaststellen, het zijne bij. In de Eindejaarsbijstelling die nu voorligt, staan deze bijstellingen onder het hoofdje: ‘Wat gaan we daarvoor doen’? En op nog een andere plek kennelijk, hoor ik nu. Maar dat is nog niet helemaal duidelijk wat we daarvoor gaan doen. En het hoofdje: ‘Wat willen we bereiken’ is helemaal niet ingevuld. We geven u graag de gelegenheid om dit nader toe te lichten wat we willen bereiken met de Greenport Campus en waarom het goed is dat het Provinciale geld en het geld dat we van het Rijk hebben gekregen dat u dat hiernaartoe brengt. Want de betrokkenheid van het Limburgse parlement en ook van de Tweede Kamer en ook van de gemeenteraden van de betrokken gemeenten, is tot nu toe heel beperkt. En laat staan van de betrokkenheid van de inwoners van Noord-Limburg. We dreigen een project voor en door het bestuur te krijgen. Ik geef u graag de gelegenheid om nader toe te lichten waarom dat nu goed is. Wij houden wel ons hart vast om twee redenen. Wij zien graag dat de inspanning van de Greenport Campus wordt gericht op versterking van circulaire duurzame agrarische verdienmodellen, die niet ten koste gaan van natuur en leefbaarheid. Gaat het ook zo gebeuren? Kunt u dat toezeggen? En de Greenport Campus begeeft zich op het terrein van het Wageningen University & Research. Dat is een instelling die nationaal en internationaal zo’n reputatie heeft dat je er liever mee samenwerkt.

Ook met het oog op nationale en Europese financiering. Gaat dat nog gebeuren? Kunnen we Wageningen misschien interesseren voor een regio met een regiodeal? Van Wageningen kunt u daar in ieder geval wel voor interesseren. D66 komt hier niet voor het eerst mee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. We gaan verder met de heer Baneke van GroenLinks en aansluitend de heer Driessen van Forum.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ik zal het vrij kort houden, voorzitter. GroenLinks kan zich grotendeel vinden in het voorstel zoals dat hier voor ons ligt. Er is één punt waar we het niet mee eens zijn. En dat is de manier waarop de niet bestede middelen van de Koningsdag in Maastricht worden verwerkt. We vinden het geen goede zaak dat € 50.000 vanuit het Beleidskader Cultuur wordt ingezet voor het bereiken van de bezuinigingstaakstelling. Middelen voor cultuur zijn al niet ruim voorradig en in deze tijd bitter noodzakelijk. Om ze via een omweg aan te wenden voor bezuinigingen lijkt GroenLinks geen goed plan. Dus we komen met een amendement, dat is al ingediend via de Griffie, om die cultuurmiddelen terug te laten vloeien naar de reserve die voor cultuur aanwezig is. En hier wil ik aan toevoegen dat ik het ook niet heel sjiek vind om op die manier dit soort dingen te regelen, want die budgetten zijn ooit uit een bepaalde pot gekomen en het is alleen te danken aan de vragen die wij bij deze Eindejaarbijstelling hebben gesteld dat het duidelijk is uit welke pot ze kwamen en dus eigenlijk uit welke pot die bezuinigingsvoorstellen komen. Dus graag meer aandacht voor beantwoording op dat gebied in een volgende P&C-cyclus.

De voorzitter: Het woord is aan de heer Driessen van Forum. Aansluitend de heer Claassen van de PVV.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik ga het ook kort houden vandaag. Ik heb toch spreektijd aangevraagd. Want onze Financiële Bijstelling ziet er op zich deugdelijk uit. En we hoeven ons niet echt heel veel zorgen te maken. Het is een kleine mutatie, maar we zitten momenteel wel in een situatie waarin ondernemers moord en brand schreeuwen over hoe het water hen wel aan de lippen staat. We zien zelfs een stukje burgerlijke ongehoorzaamheid zich voordoen, waarschijnlijk in januari, dat ondernemers zeggen: ‘Wij moeten toch ondanks de wetten en regels de zaak openhouden anders trekken we het niet’. En dat is voor mij ook eigenlijk de reden om toch een kleine korte spreektijd aan te vragen omdat er een kleine angst bestond dat hier toch een vraag bestaat, en dan voornamelijk vanuit mijn collega’s van Provinciale Staten om wat middelen om te buigen naar andere kleine projectjes. En dan krijgen we een soort ‘geld-zoekt-project’-situatie in een tijd waarin dat eigenlijk niet nodig is. Waarin GS en de Griffie met een voorstel ervoor kiezen de middelen toch terug te stoppen naar de reserve. En Forum zal dus ook tegen de motie en amendementen stemmen, mochten die er nog komen, die het geld onder de buikriem hangen die we niet spaarzaam inzetten. We willen liever oproepen met zijn allen tot spaarzaamheid. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Hartelijk dank mijnheer Driessen. Het woord is aan de heer Claassen en aansluitend de heer Kuntzelaers van de Partij van de Arbeid.

De heer Claassen (PVV): Mijnheer de voorzitter. 2020, wat een jaar! Een bijzonder jaar, een productief jaar, zeker als we door de Eindejaarsbijstelling ploeteren, komt het besef van: ’Wat een bedrijf die Provincie’. Wat doen we allemaal wel niet en wat kost het allemaal veel geld. We doen goede dingen, mooie dingen. Steken de helpende hand uit, ondersteunen, innoveren, initiëren,

bouwen, verkopen grond, slaan soms de plank mis, wrikken en wroeten een beetje hier en daar om zoveel mogelijk mensen of wethouders en burgemeesters van niet altijd diverse politieke kleuren het naar hun zin te maken. Chapeau dus ook voor dit jaar voorzitter. Als PVV weten we ook zeker dat dit jaar in die zin gelukt is. Echter, bij de begroting 2021 en ook nu bij de Eindejaarsbijstelling ziet de PVV het weer: een enorme rekenfout. En ik weet niet of het u allen is opgevallen, maar we komen geld tekort. We komen geld tekort, zeker in 2023. We komen nog ongeveer € 16 miljoen tekort. En als we daar niets aan doen, wordt dit tekort de waarheid zo voorspelt de Eindejaarsbijstelling. Maar opvallend genoeg ziet de PVV niets terug in het beleid om dat tekort terug te dringen. Voorzitter, we hebben als PVV daar al vaker op gehamerd. Wat is het College van plan om het tekort op de immunisatiereserve op te lossen? Sterker nog, bij de Herfstbrief dit jaar heeft de PVV zijn nek uitgestoken met een oplossingsrichting en dit had betrekking op de heroverweging van de indexatie van de Provinciale opcenten. Moedig vond het College dit toen, maar durft het College zelf ook deze stappen te zetten? Het belang van een gewichtige immunisatiereserve hoeft de PVV niet uit te leggen. Maar we verwachten dat op basis van de gezamenlijke motie, PvdA en PVV, dat GS er alles aan zal doen om het verlies van die € 16 miljoen op te lossen. En daarom voorzitter, kan het College in jip-en-janneketaal, als we dat zo mogen zeggen, aan ons uitleggen waarom dit tekort in de begroting nog steeds zichtbaar is? En bovenal, wat gaat het College doen om de immunisatiereserve geïndexeerd op peil te brengen? En wat daar niet aan bijdraagt, voorzitter, is het feit, zoals in het onderdeel 4.3.2 op pagina 95 beschreven wordt, is de omzetting van inhuur naar vast van 6 fte min het cluster subsidies. Waarom worden er personele posten begroot op de Provinciale producten uit de gelden van reeds bestaande vastgestelde kaders? Het moet niet gekker worden, voorzitter. Notabene op subsidies en dat kost ons al geld. We begrijpen dat de personele taakstelling wat aandacht behoeft. Maar dat hoeft volgens ons niet wegbezuinigd te worden uit de producten. Graag een nadere toelichting door het College hierover. En voorzitter, zorg en welzijn zijn sinds februari dit jaar eminent belangrijk en belangrijker geworden. De landelijke ontwikkeling is overigens dat het aantal 75-plussers verdubbelt en daarmee de zorgvraag ook verdubbelt. Een lokale laagdrempelige zorg, zoals bijvoorbeeld een HAP, zoals een HAP in Venray, dient ook toegankelijk te blijven. Het Rijk, de lokale overheden, maar ook de Provincie dienen te investeren in zorg en welzijn. Met als doel zorg toegankelijk houden en slimme zorg, zoals ‘E-health’, te stimuleren. Om die ontwikkeling te stimuleren dient de PVV dan ook een motie in om zorg voor iedereen in Limburg toegankelijk te houden. Tot slot voorzitter, namens allen, ga zo door, initieer, innoveer, motiveer en wat minder subsidieer en bouw en verkoop. Maar bovenal steek de helpende hand uit naar elkaar zoals we afgelopen jaar voor Limburg en voor de Limburgers gedaan hebben.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Claassen. De heer Kuntzelaers als laatste spreker.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. In de eerste zin van de heer Claassen zojuist, zei hij dat het College druk in de weer is met investeren en ze wroeten wat en ze geven wat uit, misschien zelfs om wethouders of burgemeesters tevreden te stellen. Maar laat ik het zo zeggen, ik wil die toon toch wat positiever houden. Ik ga ervan uit dat bijvoorbeeld Gedeputeerde Housmans niet zo graag koffiedrinkt met al die bestuurders in Limburg maar juist voor de Limburgers de wijken ingaat en juist dat als missie heeft. En dat verwijt van de heer Claassen, dat zal die dan wel naast zich neerleggen of zoiets. Maar goed, we geven het geld uit voor de burgers, voor de Limburgers. En dat is hartstikke mooi. Maar doorschuiven, dat is ook een kunst. En dit jaar misschien wel in het bijzonder. Of in deze tekst heet dat faseren. Dat klinkt minder als doorschuiven, maar is hetzelfde eigenlijk ongeveer. En de vraag die we ons dit jaar moeten stellen en misschien ook wel een vraag aan het

College, het is natuurlijk een bijzonder jaar. Het is een jaar met veel tegenslagen waarin de coronacrisis zijn wissel trekt. Ook op de samenleving maar ook op de organisatie hier. En de vraag is, zien we nu een beweging die specifiek te maken heeft met de coronacrisis of zien we een trend die we eigenlijk al jaren terugzien in de verschillende bijstellingen die er zijn. Aan het College de vraag of er een vergelijking gemaakt kan worden tussen verschillende jaargangen om te zien of datgene wat we doorschuiven naar volgende jaargangen of daar een trend in zit van eigenlijk 'over-ambitie', een grotere mond hebben dan dat je het geld daadwerkelijk weg kan zetten want dat is natuurlijk wat we niet willen. We willen met z'n allen streven naar het realiseren van de doelstellingen die we neerschrijven en niet zoals bij het kader Sport bijvoorbeeld, van alle doelstellingen die gesteld zijn, zijn er nul gerealiseerd. Zelfs het verbeteren van de samenwerking, wat in principe zelfs digitaal gestimuleerd zou kunnen worden, is niet gelukt. Dus daar had je ook wel tegen elkaar mogen zeggen, wat extra schouders eronder had eventueel wel kunnen helpen. Goed. Een ander interessant punt is dat we bij het niet realiseren van projecten die mogelijkerwijs niet doorgaan door corona, neem The Passion bijvoorbeeld, de middelen die overblijven als een bezuiniging inboeken. En dat klinkt natuurlijk heel interessant; het lijkt alsof je het bespaart en dat kun je boekhoudtechnisch natuurlijk zeker zo wegschrijven. Maar eigenlijk is het gewoon door stom toeval dat er iets niet doorgaat, je houdt geld over en aan het einde van de rit zeg je dat je € 50 miljoen bezuinigd hebt, terwijl je eigenlijk gewoon te veel ambities hebt uitgesproken of tegenvallers hebt gehad. Maar niet kritisch gekeken hebt naar je eigen huishouding. En dat is dan ook de vraag aan het College. Ik weet het wel zeker dat er op enkele punten hier in de begroting afgelopen jaar kritisch is gekeken hoe er geld bespaard kan worden. Echter, hoe groot is van die totale bezuinigingsopgave nu eigenlijk het percentage dat door stom toeval gerealiseerd wordt? Door zaken die gewoon niet doorgaan, die door corona eventueel terug in de portemonnee blijven; hoeveel geld houdt u over zonder daadwerkelijk moeite te hoeven doen? Welke bezuinigingstaakstelling krijgt u in de schoot geworpen? En dat zouden wij graag van het College willen horen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. En daarmee is de eerste termijn van de Staten in dit agendapunt geweest en is er ruimte voor de beantwoording vanwege het College en de eerste spreker hier is de heer Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Ik denk dat alleen mevrouw Brugman op het punt van de fiets …, oké prima. Voorzitter, in algemene zin denk ik dat iedereen, dank overigens ook voor ieders bijdrage in de eerste termijn, de situatie goed kenschetst. Wie in, wat zal het zijn, in mei, juni, juli had voorspeld dat we vandaag de Eindejaarsbijstelling toch nog vrij evenwichtig hebben kunnen brengen, hadden we toen gezegd dat weten we echt niet zeker. De onzekerheid was toen nogal wat groter voor de Provinciale begroting dan dat uiteindelijk werkelijkheid is geworden en dat is het resultaat van van alles en nog wat. Blijft relevant om toch nu tegen elkaar te zeggen dat begroten begroten is. En de werkelijkheid hier in dit huis er een is die zich niet altijd verhoudt tot de werkelijkheid buiten en wat daar gebeurt. Ik vond het wel mooi, de heer Kuntzelaers duidde daarop, en ik kom daar dadelijk nog even op terug. Daarom is het ook noodzakelijk om elke keer u goed te informeren over wat die wijzigingen behelzen en wat de grondslag van alle besluiten waar wij elke keer ook de nummers bijzetten zodat u weet wanneer wie wat besloten heeft, wat leidt tot een wijziging van de begroting. Daar proberen we elke keer weer de service zoveel als mogelijk voor te verlenen, zodat iedereen snapt wat we met elkaar aan het doen zijn. Dit als gevolg van een eigen begrotingswijziging of een toezegging hier in huis of besluiten die het College heeft genomen aan de hand van beleidskaders die zijn vastgesteld. Voorzitter, ik kom daar bij het amendement op terug.

Daarmee heb ik de heer Van der Valk die begon over die € 15.000, ja, daar is ook een amendement over ingediend. Misschien is het goed om dat toch even te zeggen. Bij Koningsdag stond in de Eindejaarsbijstelling een tabelletje hoe we dat zouden doen. Bij het antwoord dat we hebben gegeven op vragen, volgens mij was dat van GroenLinks, hebben we dat veranderd omdat we toen wisten dat 2022 een mogelijkheid zou kunnen zijn. Wat ik zou willen voorstellen, voorzitter, en wij zullen daar een wijziging op sturen naar aanleiding van de vraag die daar ligt. Omdat wij ook wel een klein beetje voelen dat we de 50 voor cultuur, 50 voor monumenten en de 50 voor toerisme terugbrengen naar de beleidskaders. En als het hier in 2022 Koningsdag is, dan hebben we dan een nieuw voorstel aan u te brengen om bijdragen te reserveren. Dat is eigenlijk een kleine vraag en ook geen groots antwoord, maar we denken ook wel eigenlijk dat dat logischer is. Dus een beetje meer zoals de heer Driessen bepleit, een andere lijn: niet door, hup weg. Maar ik denk dat het ook handiger is om dat zo te doen. Wij blijven overigens een groot voorstander van het meehelpen van de gemeente Maastricht als Zijne en Hare Majesteit in 2022 naar het zuiden en naar Maastricht gaan komen.
De heer Van Wageningen had het ook nog over de Monumentenwacht. Ja, voorzitter, de Monumentenwacht is geen bouwbedrijf. Het is een adviesorgaan dat advies geeft en uiterst belangrijk is. Wij zijn een provincie met heel erg veel monumenten. En het goed in stand houden van monumenten is voor vele eigenaren een ‘hell of a job’. In financiële zin maar ook in technische zin. Het is van groot belang om de kennis en kunde van de Monumentenwacht in stand te houden. Tegelijkertijd, toen ik in juni 2019 de portefeuille had waarin deze organisatie zat, ik had ze vier jaar eerder ook even negen maanden gehad, had ik toch wel een paar vragen bij de bestendigheid om kosten echt in de hand te houden. En ik ben blij dat de Raad van Toezicht van onder andere de Monumentenwacht, maar dat geldt ook voor de SRAL waar we intensieve gesprekken mee hebben, echt samen met de nieuwe directie bij de Monumentenwacht heel intensief aan de gang is om de kosten terug te brengen en omzet te verhogen. Ik spreek hierin ook mijn vertrouwen uit in de directie van de Monumentenwacht. Want dat is voor ons ook de reden geweest om het tekort van 2019 te dekken dat wij moeten dekken omdat dat een garantieregeling is. Dat is oorspronkelijk een Rijksregeling geweest en in 1987 tot stand gekomen met een motie van mevrouw Oomen is mij altijd verteld. Minister Brinkman zei ‘prima’ en toen waren de provincies degenen die de verantwoordelijkheid droegen. Daarmee hebben we 90% van het tekort te dragen, alleen moet je wel met elkaar zorgen dat dat tekort niet te groot is. Dat is zeg maar in 2019 niet goed gegaan. Voor de jaren 2020 en 2021 zijn we goede afspraken aan het maken. Ik zei net ook al, en dat is dan ook het antwoord op uw vraag, ook met de SRAL bijvoorbeeld. En dat zijn ingrijpende processen. Ook voor medewerkers omdat daar ook offers van gevraagd worden. Voorzitter, ik wil nog even komende dinsdag in het College over een mogelijke alternatieve dekking spreken. Ik begrijp wat u daarin zegt, hier geldt natuurlijk altijd dat als je een andere dekking pakt dit ‘broekzak/vestzak’ is. Ik wil daar nog wel even naar kijken, nu hebben we middelen gebruikt die vanuit BZK ter beschikking worden gesteld voor de schade die geleden is door corona. Ik ga nog eens even specifiek na bij de Monumentenwacht wat daarin exact aan toe te rekenen is en wij laten u dat ook bij die andere punten die ik net noemde dinsdag even weten. En mocht dat niet toe te rekenen zijn dan pakken we een andere dekkingsbron. Dan wordt het de onvoorziene post die er in algemene zin is vanuit het begin van de Collegeperiode.
Voorzitter, dan een vraag van de heer Van Wageningen met betrekking tot Brightlands en dan ging het met name over Noord-Limburg. Ik heb bij de begroting al toegezegd dat er in januari een brief komt van het College van GS, portefeuillehouder Mackus, over de regiodeal Noord-Limburg en alle vragen die net door u zijn gesteld op dat punt zullen daarin een antwoord behoren te krijgen. We zullen zorgen dat datgene dat door u uitgesproken is aan de heer Mackus wordt voorgelegd en

voorbereid wordt om dat in die brief op te nemen. Het is zeker niet de bedoeling om het een feestje te laten zijn van bestuurders, maar wij geloven er heel sterk in dat de regiodeal Noord-Limburg echt ook, nog wel meer dan de regiodeal in Parkstad, ontstaan is door betrokkenheid van allerlei partners, niet zijnde gemeentebestuurders. Dat is van het begin af aan geweest en ik moet zeggen, dat is ons goed bevallen. Daarmee is de heer Baneke beantwoord.
Tegen de heer Driessen zeg ik toch nog een keer 'geld-zoekt-project', dat is toch echt iets dat wij echt niet nastreven. Daar proberen we elke keer weer heel scherp in te zijn dat dat niet gebeurt. De heer Claassen, voorzitter, die begon over de rekenfout. En om dus even terug te komen op de discussie die te maken heeft met de immunisatiereserve. Voorzitter, ik kan u meedelen, het is allemaal geen toeval, ja, het is wel toeval dat ik dat vandaag te horen kreeg. We hebben namelijk een treasurycommissie. Daarin is een paar weken geleden door mij de vraag gesteld dat wij nog eens goed moeten laten kijken naar hoe verantwoord het is in relatie tot alle plannen die we nu bijna allemaal hebben vastgesteld hier in huis om de obligaties op elk moment te verkopen. We hebben een niet-verkoopbeleid, behalve als dat in relatie is tot alles wat te maken heeft met benodigde liquiditeit. Daar is een advies uit voortgekomen. Wij zijn daartoe gemandateerd, zelfs de afdeling is daartoe gemandateerd. We hebben een deel van de obligaties weer verkocht en er is een meeropbrengst van € 44 miljoen. Daarvan wordt € 38 miljoen gereserveerd voor rentedekking, want als je obligaties verkoopt dan vervalt de renteopbrengst. Dus dat stoppen we in een pot, want die renteopbrengst zat natuurlijk wel in de begroting. De resterende € 6 miljoen komt dus voor het jaarresultaat beschikbaar. En die komen in de immunisatiereserve waardoor de immunisatie, die begon op € 900 miljoen en die met deze Eindejaarsbijstelling op € 912 miljoen stond, op € 918 miljoen komt. En dat begint een beetje te lijken op 2% indexering in dit jaar, zeg ik tegen u allen en ook tegen de Limburgse samenleving. Voorzitter, daar komt nog bij, en ik vond dat de heer Claassen dat terecht zei, dat wij op talloze fronten proberen om juist heel erg goed te kijken naar wat de opbrengsten zijn. En ik hecht er vandaag ook wel een keer aan. Want vorige week in de Controlecommissie spraken we nog een keer even over 'Ruimte voor Ruimte' en over alles wat daar gebeurt. Volgende week krijgt u daar een mededeling over. Die hebben ons deze week ook kunnen vertellen dat ze een verbetering van de Grex krijgen van weer € 4,9 miljoen in één jaar tijd, het jaar daarvoor ook al een aantal miljoenen. Voorzitter, dus ik kan u zeggen dat ik in 2015 hier een keer crisiszittingen moest houden, in 2017 was het, waarin we dachten dat we voor € 22 miljoen de boot ingingen, die dus niet begroot waren. Het werk wat verricht wordt op een heel aantal plekken, waaronder ook bijvoorbeeld bij 'Ruimte voor Ruimte', leidt ertoe dat we dat niet in hoeven te boeken en dat er dus gewoon opbrengsten komen als het goed is. Onverlet wat ik allemaal heb toegezegd over de evaluatie, et cetera, et cetera. Maar er wordt ook gewoon goed gewerkt en dat leidt ertoe dat bijvoorbeeld datgene wat uw Staten terecht opmerken over het vermogen in stand houden, het daarmee ook mogelijk blijft als je dat soort problemen niet meemaakt. Voorzitter, tegen de heer Claassen en vooral tegen de heer Kuntzelaers zeg ik, van wat is er nu allemaal toeval en wat niet. Ja, dat is een ingewikkelde vraag. Laat ik met een ouderwetse jij-bak beginnen. Ik heb heel weinig bezuinigingsvoorstellen gekregen die een brede meerderheid kregen uit de Staten en dat toeval heb ik ook weleens graag, bij wijze van spreken.

De voorzitter: Als u een jij-bak heeft, komt dat terug. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA) Ja, dank u wel voorzitter. Toen deze Collegeperiode begon werd er € 400 miljoen aan intensiveringsmiddelen voorgesteld. En op dat moment kwam de Partij van de Arbeid met het voorstel om die indexatie in te boeken en uw plannen naar beneden toe bij te stellen. Toen was uw antwoord: 'Nee mijnheer Kuntzelaers, dat ga ik niet doen, ik ga mijn ambities niet naar

beneden bijstellen, ik ga niet bezuinigen'. Daar lagen tientallen miljoenen aan bezuinigingen op dat moment voor u klaar om daar op dat moment op in te gaan en toen heeft u gezegd: 'Nee, Partij van de Arbeid, wij gaan niet bezuinigen, wij gaan dit geld de komende periode uitgeven'. En daar loopt u dus nu € 50 miljoen aan bezuinigingen achter op de voorstellen van de Partij van de Arbeid. Dus ik ben benieuwd wanneer u die gaat inhalen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter, ik kan me die start van dit College natuurlijk nog heel goed herinneren en het grootse debat daarover. Maar daarna, bij de vaststelling van de begrotingen waarin dus het echte werk begint en de beleidskaders, toen hebben we dat niet meegemaakt. Dat is dus geen oproep om dat te gaan doen, want er zit gewoon goed beleid achter. Maar je ziet het dus heel vaak dat hier in huis en daar is ook vaak groot begrip voor, dat als een keer iets minder moet of minder kan, ja, dan is er ook snel weer hier in huis iets van ja, maar kun je dat niet repareren. En dat zij zo. Wij proberen dat elke dag weer in het College, en ik moet u zeggen dat geldt ook voor de directie, want de opmerkingen die de heer Claassen maakt over de inhuur, die zijn denk ik niet terecht. Want echt inhuur vervangen op de juiste manier en de juiste maat door mensen die voor vast aangesteld worden… Bij de afdeling subsidies zaten al veel te lang mensen op inhuurbasis en die zijn gewoon veel duurder. En daarom hebben we gezegd dat we dat structureel gaan inrichten. Dat is een oude wens van Provinciale Staten. En ik moet u zeggen, en dat heb ik laten zien in de Eindejaarsbijstelling. Van de € 50 miljoen die we hebben te bezuinigen op grond van de taakstelling, die onder andere ter dekking van de € 400 miljoen was, hebben we ondertussen bijna € 9 miljoen aan personeelslasten, dankzij kundig inzetten en ingrijpen van de directie op een heleboel posten, in kunnen boeken.
Voorzitter, ik denk dat ik daarmee alle antwoorden heb gegeven.

De voorzitter: Even ter controle, een interruptie?

De heer Claassen (PVV): Ja, maar dan ben ik toch benieuwd. Ik gun het iedereen, of je hebt flexwerk of een vaste baan, het is veel interessanter om een vaste baan te hebben. Dat staat buiten kijf. Maar betaling van een deel daarvan komt uit de kaders van de Provinciale gelden. Waarom komt dat niet gewoon op de taakstelling van het betalen van de ambtenaren terecht? Waarom moeten we dat vanuit de kaders betalen?

Gedeputeerde Koopmans: Dat is een hele verstandige standaard die een keer hier in huis ingevoerd is.

De heer Claassen (PVV): Door wie?

Gedeputeerde Koopmans: In gemeen overleg tussen College en Provinciale Staten, waarbij dus aan de orde is dat als je vindt dat er een nieuwe subsidieregeling moet komen, wat in het verleden zomaar kon gebeuren en de kosten van de uitvoering daarvan, dat moesten de directie en de heren en de dames allemaal zien uit te voeren. Ja, dat werkt zo niet. Want dan kom je via de Pay-begroting aan het einde van het jaar in de problemen want dan moet je gewoon mensen inhuren.
Als je een miljoen wil wegzetten, bij wijze van spreken, via een subsidieregeling waarvan de Staten zeggen dat die er moet komen, dan horen de kosten die daarbij horen ook uit het desbetreffende kader te komen. En dat is elke keer weer, de dame en heren van het College, dat is elke keer weer een beetje janken voor het personeel. Maar toch is het een logisch script om dat te doen.

De heer Claassen (PVV): Maar dat bevestigt eigenlijk dat wij gewoon wat minder aan subsidies moeten doen, want dan blijft er meer geld in de pot om de goede dingen mee te doen in plaats van uit te geven aan ambtenaren. Ik kan mij nog herinneren dat bij een vorige inbreng van mij, toen ik zei dat al die ambtenaren het wel erg druk zouden hebben gehad met al die vragen, nee dat lukt in de gewone tijd. Als ze dan toch tijd hebben. Ze konden niet ingezet worden als mantelzorgers maar laat ze dan het werk doen om die subsidies voor elkaar te krijgen, maar laat het geld niet uit die kaders komen.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, voorzitter ik denk dat het het meest verantwoord is om deze discussie te voeren in, denk ik, de Commissie FEB. We hebben recent een brief gestuurd met daarin het HRM-onderdeel wat meer vanuit onze kant komt en een brief vanuit de directie, maar ik hecht er toch aan voorzitter, om ook op zo'n dag als vandaag aan het einde van het jaar tegen elkaar hier te zeggen dat er ontzettend veel mensen hier in huis zijn die ook in deze ingewikkelde periode, met veel achter het scherm en thuis zitten, met een College dat dus met die beleidskaders aan de slag heel veel beleid heeft moeten opstellen en met u moeten delen, dat daar snoei- en snoei- en snoeihard gewerkt is. Ik zie vele koppen waarvan ik denk, het wordt tijd dat het een beetje kerstmis wordt.
En tot slot voorzitter, dan het punt van de heer Kuntzelaers met betrekking tot doorschuiven. Ik heb een paar weken geleden een keer, een maand of twee geleden, een keer gevraagd of het doorschuiven anders is dan in andere jaren en dan moet u even kijken naar de vierjaarsperiode. Het is altijd in het tweede jaar van het College, waarin je dus bij de Herfstbrief van 2019 de budgetten probeert toe te delen en dat in de beleidskaders doet, dan heb je altijd het iets meer doorschuiven in het tweede jaar. Dat is omdat dan het optimisme er overal wat meer is en daarna het echte werk komt, maar het is niet anders dan in andere jaren. **Ik kan nog even navragen of dat overzicht er nog is**. Het is in de afgelopen tien tot vijftien jaar wat gedaald, we zitten er allemaal wat meer bovenop, maar het is niet exceptioneel ten opzichte van de vorige periode. **Maar dat laat ik u nog toekomen**.

De voorzitter: En dan nog de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Concluderen we dan dat de coronacrisis geen effect heeft op het doorschuiven van het beleid? Want als u zegt dat dit hetzelfde is, dat zou dan de conclusie in zich hebben dat het helemaal niets uitmaakt of we in een coronacrisissituatie zitten of in een cyclus uit een vorige coalitieperiode. Dus dat is even de vraag dan.

Gedeputeerde Koopmans: Nee. Laat ik zeggen dat een aantal investeringsprojecten naar voren zijn gehaald. Dat zijn investeringsprojecten, maar dat moet ik even helemaal per project nazoeken, maar die is niet meteen altijd aan de begroting gekoppeld. Dat hebben we dan ook in brieven laten weten. Dat een aantal projecten eerder aanbesteed zijn en dat kan gevolgen hebben in de begroting. En dat heeft zeker in de dagelijkse praktijk gevolgen. Wij hebben eigenlijk vanaf dag één tegen elkaar en ook tegen onze medewerkers gezegd, in een stuk opnemen dat vanwege corona het project later wordt, dat willen we niet. Dat willen we echt niet. En ik moet ook zeggen af en toe maken we dit mee bij gemeentebesturen en ja, we hebben natuurlijk in het begin toen we dit meemaakten gedacht hoe dat dan gaat lopen. Maar het werken met elkaar vanachter het beeldscherm, goed aangestuurd et cetera, levert toch het beeld dat heel erg veel op een goede manier door kan gaan. Niet om dat altijd zo te doen maar wel op een goede manier. Dus we hebben geen grote achterstanden of zoiets opgelopen. Zeker niet, een aantal projecten zijn juist naar voren gehaald.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik vroeg niet voor niets dus om het verschil tussen voorgaande periodes en deze periode, ook om te kunnen zien of er ook invloed is door de coronacrisis dat ambities niet gerealiseerd worden. Kijk, bij sport bijvoorbeeld staat van alle doelstellingen die wij geformuleerd hadden, nul resultaat benoemd. Begrijpelijk, goed toegelicht, dat snap ik, maar ik wil graag het verschil kunnen zien tussen waar lopen we achter op voorgaande cycli ten opzichte van deze unieke nieuwe situatie waarin de coronacrisis wel degelijk impact zal hebben, bijvoorbeeld op een beleidskader als sport.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter, dat zijn echt twee dingen. Ik heb het over de gewone uitgavenkant, de begrotingen. Maar dat in beschikkingen doelen geformuleerd zijn die in de samenleving vanwege corona niet gedaan kunnen zijn, dat speelt absoluut bij sport, dat speelt bij de cultuurinstellingen massaal. Ja, dat is absoluut aan de orde. Maar dat is wat anders dan dat in de begroting van de Provincie Limburg door corona er grote doorschuivingen naar volgend jaar gaan. Dat is niet zo.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Die lijken dus gewoon op voorgaande cycli?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, dat lijkt op voorgaande cycli. Dank u.

De voorzitter: Het woord is aan mevrouw Brugman en aansluitend de heer Housmans.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, voorzitter, dank u wel. De motie van D66 ‘Op de pedalen’ is een oproep van: laten we nou toch hopen dat we de middelen die we nu ook voor deze periode besteed hebben, ook uitgezet gaan worden en dat het niet doorgeschoven wordt omdat de ervaring heeft geleerd in de afgelopen jaren dat het vaak niet lukte. En dat komt natuurlijk omdat je met gemeenten te maken hebt en die hebben ook hun begrotingen en hun transacties van grond en dat soort zaken, dus dat maakt het natuurlijk wel wat lastig. Maar maakt u zich geen zorgen. Ik heb vandaag een brief getekend die uw kant opgekomen is. Als het gaat om Noord-Limburg, want ik had u beloofd om uit te zoeken hoe het zou zijn met projecten in Noord-Limburg en er zijn een heleboel dingen ook opgenomen die we gaan doen daar. Er is ook steeds een vraag gesteld over wanneer we tot realisatie kunnen overgaan, maar dat overzicht krijgt u daar dan ook voor. En als ik dan even naar de motie zelf kijk voorzitter, ja, op zich is het in feite wat we nu toch ongeveer aan het doen zijn. Ik zal u dat even toelichten. We zijn proactief maar ondersteunen waar nodig en we geven ook aan als de rol nodig is om te gaan trekken dat we dat ook gaan doen. Dat doen we sowieso standaard als het gaat om gemeente-overschrijdende fietspaden want dat is dan gewoon echt wel onze rol. Maar het kan ook zijn dat je dat soms niet hoeft te doen. Dat is puur maatwerk. Maar wat we niet doen het vervolg. Dus we helpen bij de initiatieffase, de haalbaarheidsfase. Maar het vervolg dus, de planvoorbereiding en de realisatie, blijft dan weer bij gemeenten liggen. Het heeft er mee te maken dat niet alles provinciale fietspaden zijn, er zijn natuurlijk ook gemeentefietspaden. Maar, en dan kom ik dus bij dat laatste ‘bolletje’ dat u heeft in uw motie, als u dat zo zou schrappen kunnen wij in de geest van de motie handelen. Het is puur een oproep van laten we maar tempo maken, ‘op de pedalen’, dus als u dat zou kunnen wegstrepen dan kan ik daar heel goed mee leven.

De voorzitter: Dan krijgt u daar meteen antwoord op van de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Dan zou ik wegstrepen dat we daarbij eerst de provinciale instrumenten inzetten, waaronder ruimtelijke planvorming, omgevingsmanagement, coördinerend opdrachtgeverschap en coördinerend budgethouderschap. Dat zijn instrumenten die we als het gaat om het realiseren van provinciale wegen, heel succesvol inzetten. U zegt, we zijn heel hard goed bezig. Maar wat we in deze Eindejaarsbijstelling zien is dat er € 9,3 miljoen, begroot voor fietsvoorzieningen, doorgeschoven wordt naar volgend jaar. Dus er valt wel wat te versnellen, mensen. Ja, laten we de provinciale instrumenten die we daarbij hebben benutten. Deze motie vraagt niet om 3in te zetten als het geen zin heeft. Maar als het zin heeft, als het inderdaad versnelt, dan vraag ik om de instrumenten die we hebben en waar we goede ervaring mee hebben om die in te zetten. Ik wil dat 'bolletje' eigenlijk graag laten staan en wil u oproepen om dat te doen.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Voorzitter, wat de heer Van Wageningen nu ook op het laatst zegt, dat als het kan we die instrumenten in kunnen zetten, dan kunnen we gewoon in die geest handelen. Dus prima. Dan laat u het 'bolletje' staan en ik omarm de motie verder.

De voorzitter: Oké. Dan nog de heer Housmans. Dat betekent dus dat van motie 2693 het College de strekking omarmt? Zal ik het zo uitdrukken?

Gedeputeerde Housmans: Ja voorzitter, dan rest mij enkel om nog te reageren op motie 2697, Toegankelijkheid zorg. Ik zie die motie eigenlijk ter onderschrijving van datgene wat we nu op dit moment ook aan het doen zijn, samen met zorgpartners. Ook een uitwerking van onder andere een motie voor het openhouden van de HAP in Venray. We zijn op dit moment ook in gesprek met die wethouders, maar ook met de regio, ook met de zorgverzekeraars VGZ en CZ. Maar voor toegankelijkheid in brede zin, dus ook daar zijn we bezig met het voeren van gesprekken om te kijken hoe we daar samen kunnen gaan staan voor toegankelijkheid in de zorg. Dus in dat opzicht kan ik ook de strekking van de motie zeker omarmen. Want ik zie een onderschrijving van het beleid dat we al voeren. En zoals collega Koopmans al heeft aangegeven, zal hij dinsdag kijken naar de middelen. Hij heeft me net heeft toegezegd dat hij ook hiernaar kijkt en daar ook dinsdag op zal terugkomen.

De voorzitter: Ja, dank u wel. Even voor de besluitvorming. Stel dat wij vandaag gewoon hadden vastgesteld, dan was dit extra informatie die gaat komen tussen de twee vergaderingen in. Dat moet dan wel dusdanig zijn dat u nog kunt besluiten wat u met deze gewijzigde motie doet.

Gedeputeerde Koopmans: Ik ga ervan uit dat, als wij het daar dinsdag over eens worden, we een wijziging toesturen van de Eindejaarsbijstelling.

De voorzitter: Dan kan het, ja.

Gedeputeerde Koopmans: Of een brief waarin staat dat wij de eerste wijziging in 2021 repareren. Dan moet er even gekeken worden wat het meest voor de hand ligt.

De voorzitter: Dat is de eerste termijn beantwoording. Ik ga naar de tweede termijn van de Staten. Ik wil de Statenleden die niet aan het debat deelnemen erop attent maken dat de panini's klaar staan. De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Even naar aanleiding van de motie 2697 en de discussie. Oorspronkelijk stond er € 100.000 en nu staat er opeens € 175.000. Het lijkt net alsof hier dus wel een 'geld-zoekt-project'- procedure plaatsvindt. Dat is toch heel vreemd als er ineens een bedrag verandert, wat is daar de onderbouwing van?

De voorzitter: Is het te verklaren hoe het van € 100.000 naar € 175.000 is gegaan?

De heer Claassen (PVV): 'Rupsje nooit genoeg'. Ik zal u zeggen, we hebben eerst gekeken naar wat nodig is. Er is meer nodig dan die € 175.000 denken wij zelf. Die € 100.000 was gebaseerd op de middelen uit een ander potje. Het potje waar we nu uit willen halen is wat ruimer en dan proberen we er natuurlijk er ook wat ruimere middelen voor te krijgen. Zo simpel is het.

De voorzitter: Dat is de argumentatie. Dan gaan we naar de tweede termijn. Voor de tweede termijn kijk ik weer even langs de partijen of daar behoefte aan is. Ik begin bij de SP-fractie. Tweede termijn niet nodig, 50PLUS niet nodig. D66 wel, het woord is aan de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, dank u wel. Dank aan het College. Mevrouw Brugman namens het College over de behandeling van de motie 'Op de pedalen'. Als ik signalen krijg of ik hem wel of niet in stemming moet brengen dan tel ik daar mijn knopen voor. Maar in principe brengen we hem wel in de huidige vorm als signaal in stemming. Gedeputeerde Koopmans gaf een begin van een toezegging hoe we naar die dekking van het gat van de Monumentenwacht gaan. Overigens, ik heb door dat het een bouwkundig bureau is maar niet een bouwbureau. Maar echt cultuur is het ook weer niet. En er gaan dus cultuurmiddelen naartoe. Eigenlijk best wel middelen die de cultuursector op dit moment heel goed kan gebruiken en die het Rijk daar ook voor bedoeld heeft. Ja, nogmaals, brengt u ons alstublieft op de hoogte van wat eruit komt, maar doet u alstublieft uw best binnen het College om daar een alternatieve dekking voor te zoeken en houdt u ons alstublieft op de hoogte van wat eruit komt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen, ik kijk even voor de tweede termijn. De heer Baneke nog.

De heer Baneke (GroenLinks): Even kort mijnheer de voorzitter, want ik hoor de magen vervaarlijk rommelen. Dus die panini's zullen er bij anderen ook wel ingaan. Ik hoorde de Gedeputeerde zeggen over die drie keer € 50.000 dat daar een voorstel over komt. Wij wachten dat gewijzigde voorstel even af en ons amendement blijft even hangen totdat dat binnen is.

De voorzitter: Dat is bekend. Hartelijk dank. Ik kijk even nog voor de tweede termijn, de heer Driessen niet nodig, de heer Claassen, tweede termijn niet nodig. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja. Dank u wel voorzitter. In de Bijbel vermenigvuldigde men broden en de heer Claassen geld in amendementen. De reden daarvoor is voor de Partij van de Arbeid niet geheel duidelijk geworden, behalve de argumentatie dat meer geld altijd beter is, heb ik niet echt een argumentatie gehoord. Dus de Partij van de Arbeid haalt de namen in ieder geval onder het amendement uit. En we zullen beoordelen wat er nu precies gaande is, want het is niet geheel duidelijk meer wat het doel van die additionele middelen bij dit stuk is. Verder vanuit deze Eindejaarsbijstelling ook een stukje verder kijkend naar 2021. De wens om daar een eerlijker Limburg

neer te leggen, en dan kom ik eigenlijk bij wat de heer Driessen in zijn eerste termijn aanhaalde. Er zijn op dit moment groepen in de samenleving, neem bijvoorbeeld de horecaeigenaren, in de cultuursector waar door het College wel driftig in geïnvesteerd wordt, ook in deze lastige tijden, en ook de evenementenbranche die echt enorme klappen krijgt. Terwijl wij hier spinnend van tevredenheid naar de begroting zitten te kijken, zijn er mensen die wakker liggen, worstelen of ze de komende tijd hun gezin nog wel kunnen voeden. De vraag is, dit College geeft ieder jaar veel geld uit, altijd, aan representatie, aan evenementen door de Provincie worden georganiseerd. En de vraag aan dit College is, hoeveel wordt er dit jaar bezuinigd door geen groot welkom hier in het pand te organiseren voor verschillende partijen? Hoe vaak maken we minder kosten aan representatie omdat we nergens naartoe hoeven? Zijn er daarin besparingen te vinden en kunnen we die zaken die we normaal inzetten om de Provincie op een positieve, en ja, open manier naar de samenleving toe te brengen, kunnen we die middelen inzetten ten faveure van die branche die op dit moment de hardste klappen krijgt? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was tevens de tweede termijn namens Provinciale Staten. Dan ga ik het woord geven aan Gedeputeerde Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank voor de bijdrage in de tweede termijn. De heer Van Wageningen had een vraag of ik mijn best ging doen. Ja, dat gaan we doen en ik zie ook wel mogelijkheden om daar een verantwoorde oplossing te vinden in lijn met wat u heeft voorgesteld. En dat betekent dus dat we die € 140.000 misschien op een andere manier gaan dekken. En waarom zeg ik misschien? Ik vind dat ik dat netjes in het College moet doen.
Voorzitter, het punt van mijnheer Kuntzelaers vind ik eigenlijk wel heel terecht. En ik denk dat we het volgende moeten doen. **Dat we in januari een brief gaan schrijven over op welke wijze, want de vragen, ook van u, gingen over de mogelijkheden voor cultuur en sport en dergelijke, we de coulanceregeling hebben toegepast**. En ik denk, nadat we in een periode zitten met weer oplopende besmettingen, waarin mensen die een paar weken geleden dachten een perspectief te hebben, die nu niet hebben. Ik denk dat het heel goed is dat we een brief gaan schrijven aan u, zeg maar misschien de volgende voortgangsbrief of een week of twee later. Want we moeten er eens goed over nadenken hoe we dat perspectief gaan neerzetten. Want zoiets als een coulanceregeling of een voorinvestering, daar moeten we over nadenken. Het College heeft natuurlijk bij de verschillende brieven over corona heel vaak aangegeven dat wij vooral betrouwbaar willen zijn en ik bedoel…., laten we eens iets heel erg plats pakken. Plat trouwens buitengewoon noodzakelijk en nuttig in ons werk. Wij gaan ook vaak uit eten met partners in het werk om te kijken of je daar dingen kunt bereiken. Het is een heel klein voorbeeld, maar je kunt het ook bij evenementen doen. Je zou kunnen nadenken dat je dat perspectief blijft neerzetten. Waarom zou je niet, bij wijze van spreken daar een soort afspraak maken, als je al op een aantal plekken vaker komt, net zo goed als met een chauffeursbedrijf, noem het allemaal maar op, dat je daar perspectief neerzet. Want het heeft geen enkele zin, dat ben ik volstrekt met u eens, om hier tevreden te zijn met een begroting terwijl je heel goed weet dat een aantal mensen die aan de achterkant van die begroting zitten, namelijk als het geld daartoe wordt overgemaakt, dat die ook een zekere mate van vertrouwen willen hebben van hoe we daar mee omgaan. Dus vormen van coulance, vormen van daarmee vooruitlopen, ik denk dat dat ook past bij wat Gedeputeerde Van den Akker de afgelopen periode ook vaker heeft gezegd over de horeca en ook naar de Rijksoverheid heeft laten weten. Ja, dat vind ik een terecht einde, of een terecht punt, bij deze Eindejaarsbijstelling.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik ben blij met de manier waarop het College reageert. Kunnen we van de toezegging afspreken dat die er voor 17 januari is? Dus het moment waarvan de horeca gezegd heeft dat dit de datum is waarop voor hen de maat vol is. Dat wij het perspectief vanuit onze kant … Wij zijn niet degenen die de oplossing gaan brengen voor het hele vraagstuk rondom de horeca, voor het restaurantwezen en de evenementenbranche, dat snap ik. Maar om aan te sluiten bij 'dat is toch voor hen de druppel, daar ligt voor hen het kantelpunt': als wij ons deel van het perspectief kunnen toevoegen aan dit verhaal voor die 17e, dan zou dat mij heel wat waard zijn.

Gedeputeerde Koopmans: We gaan dat echt proberen op die manier te doen. Maar het is wel terecht, want het is een relevant punt wat wij kunnen doen, maar het is niet de oplossing. De € 3,8 miljard die het Kabinet afgelopen week ter beschikking heeft gesteld in relatie tot de strengere maatregelen is natuurlijk het echte werk maar dat is geen reden. We hebben de motie Van Caldenberg op dat punt gehad, waarin we redelijk gestructureerd proberen te doen wat we kunnen doen vanuit een goede rolopvatting vanuit dit huis en zeker bij koersvast en alles wat we erover gezegd hebben, betekent ook doen wat je deed op een manier die verantwoord is.

De voorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, aanvullend, we hebben net even de discussie gehad over die zes mensen die voor subsidie vanuit de producten worden betaald. En nu gaan we dus weer iets optuigen hoe je dat geld krijgt bij die duizenden horecaondernemers en hoeveel ga je dan uitdelen?

Gedeputeerde Koopmans: Dat is zeker niet de bedoeling. Hoe heb ik de opmerking van de heer Kuntzelaers begrepen? Wij hebben als Provincie een heleboel vaste partners. Dat zijn subsidie-instellingen waarbij wij beschikkingen hebben. Dat zijn allerlei organisaties die begrotingsinstellingen zijn. Maar dat zijn ook partners waar we in relatie tot het organiseren van evenementen hier in huis of, wat ik net al zei, dat voorbeeld waar we vaker gaan eten. Daar kun je een keer over nadenken of dat je zegt, dat deden we en in een normaal jaar zouden we dat doen. Maar dan kun je toch bij wijze van spreken, dan zou je toch op de een of andere manier met een soort voucher kunnen gaan werken dat die middelen alvast ter beschikking komen. Want we komen er natuurlijk wel een keer vanaf, van die corona.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, wat ik dan begrijp is dat je in feite eigenlijk dus alsnog representatiegelden gaat doorschuiven en dat u de komende drie jaar drie keer zoveel aan tafel gaat met die partij. Ik zit even na te denken.

Gedeputeerde Koopmans: Bij de start van het College heb ik al gezegd dat het niet gaat over wat het kost maar dat het gaat over wat het opbrengt en daar moet je gewoon op een normale verstandige manier mee omgaan. Maar de gedachte die erachter zit en misschien had ik dat voorbeeld van dat eten niet moeten gebruiken. Maar ja, de gedachte die erachter zit is echt heel verstandig. Want mensen in de samenleving willen dat perspectief hebben. Die afhankelijk zijn van ons. En daar zitten mensen wel naar te kijken, ja. Hoe doe je dat nu met elkaar. En die zorgen dat je die probeert bij een aantal mensen, die partner zijn van ons, om die weg te nemen; ik denk dat dat een uitdaging is die wij met overtuiging oppakken. Ja, dat geldt ook voor een aantal evenementen. Want ook het Kabinet is natuurlijk bezig met te kijken hoe je evenementen op de een of andere manier perspectief kunt geven. Wij hebben bijvoorbeeld bij het Kabinet gepleit voor de TEFAF als voorbeeld. Want minister Van

Engelshoven schreef een brief aan de Kamer waarin ze zei dat een aantal grotere evenementen misschien pilot moeten zijn. Ja, die hebben we aangedragen. Soms moet je erover nadenken dat als er een evenement wordt bedacht je met aanloopkosten wordt geconfronteerd. En als het echt plaatsvindt zijn er een hoop kosten. Als je dus evenementenorganisator bent, heb je met die aanloopkosten te maken. En als het dan weer niet mag plaatsvinden, we moeten we daar dus met het Kabinet over spreken hoe je daar dingen voor kunt bedenken. En daar zou je misschien op sommige momenten in relatie tot onze subsidieregeling en een coulanceregeling die we gehad hebben, perspectief voor neer kunnen zetten. Ik denk dat dat een hoop werk is trouwens. Dus de 17e zal er een hoofdlijn komen te liggen, maar daar gaan we wel mee aan de slag.

De heer Nijskens (VVD): Ja, voorzitter, de laatste keer. Het gaat nu toch anders. Kijk, de 17e gaat natuurlijk de hele branche 'in protest' om het zo maar te zeggen. En ik begreep ook van de heer Kuntzelaers dat het probleem voor de hele branche geldt. En kunnen we inderdaad met een handvol, of een flinke handvol, bedrijven inderdaad iets toestoppen als aanvulling op het Rijksbeleid. Er moet niet morgen in de krant staan dat de Provincie Limburg de horeca gaat ondersteunen. Dat is meer een waarschuwing want dat idee wilt u niet oproepen, maar dat leek wel net te ontstaan, vandaar dat ik hierop inga.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, daarom denk ik dat het goed is om de koppelingen met de 17e minder te maken. Ik denk dat dat verstandig is. Want dat moeten inderdaad niet de koppen zijn. Maar perspectief geven voor alle partners die allemaal aan de achterkant van die € 400 miljoen van ons zitten in de begroting, dat in relatie tot corona is wel van belang, voorzitter.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, het was niet de bedoeling, maar gezien de opmerkingen die zijn gemaakt is het goed even aan te vullen wat er al gebeurt. Dat zeg ik ook mede namens de portefeuillehouder Blending. Namelijk ook de Blending Limburg-calls die momenteel zijn opengegaan om ook initiatief uit de samenleving te stimuleren. Die de bestedingen van de Limburgers op een creatieve manier toch te gelde doen maken, oproepen, juist in de tijd dat we inderdaad niet alle feestdagen meer richting carnaval kunnen gaan vieren en waar inderdaad zoveel middenstand, zeker ook in de horeca, de opbrengsten van mist. Dus het gaat eigenlijk een beetje werkendeweg in het debat dat we hier voeren, zoals Gedeputeerde Koopmans zegt. Dat wij nagaan welke diensten wij als Provinciaal bestuur regulier bij welke bedrijven afnemen. Of wij die bedrijven perspectief bieden of het gesprek kunnen aangaan of we de komende jaren ook met hen in zee kunnen blijven gaan. Hoeveel geld wij daar eigenlijk op dit moment mee besparen en hoe dat op een andere manier kan worden ingezet, terecht dat de heer Nijskens dat opmerkt, zonder dat we hier generieke pre- aanvullende regelingen gaan optuigen. Want dat is inderdaad niet haalbaar, maar ook niet realistisch.

8. Schorsing

De voorzitter: Ik constateer dat we daarmee aan het einde zijn van agendapunt 7.5. Dat betekent ook dat ik de vergadering voor vandaag ga schorsen en dat de vergadering verdergaat aanstaande donderdagavond om 18.00 uur. Dat kan doorlopen tot vrijdag tot ongeveer 16.00 uur. Dat wil zeggen dat we niet 's nachts doorgaan maar het kan wel door tot ongeveer 16.00 uur op de vrijdag.
En dan zal er volgende week om 18.00 uur 's avonds een vergadering starten met besluitvorming over alles wat vandaag, donderdag en vrijdag met elkaar is besproken.

Dat gezegd zijnde schors ik de vergadering. En deel ik u mede dat er panini's over zijn voor de mensen die zijn blijven zitten. Draagt u wel de kapjes, zorg voor anderhalve meter, enzovoorts. Dank u wel. Tot donderdag.

(Einde van de vergadering om 18:40 uur)

De notulen van de vergadering van 11 december 2020 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 9 april 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept Notulen Statenvergadering van 17 december 2020

INHOUDSOPGAVE
Notulen 17 november 2020

	Presentielijst	**Pagina 4**
9.	**Heropening en mededelingen voorzitter**	**Pagina 6**
10.	**Interpellatiedebat**	**Pagina 6**
11.	**Schorsing**	**Pagina 63**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 17 december 2020

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M. (agendapunt 9 en deel agendapunt 10)
Frische, drs. G.H.C. (deel agendapunt 10 en agendapunt 11)

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig:	
Bijnen, H.M. van	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing.T.M.	VVD
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Thewissen, drs. M.W.	Forum voor Democratie
Afwezig	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Baneke, P.D.	GroenLinks
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bosch, M.Th.	PVV
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Geraats, J.M.L.	PvdA
Hermans, L.J.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kerseboom, mevrouw S.	Forum voor Democratie
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Nijskens, H.L.M.	VVD
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA
Reuser, J.A.A.M.	Forum voor Democratie
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	Forum voor Democratie

Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vervuurt, ir. M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	Forum voor Democratie
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.	CDA
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen	GroenLinks
Westhoff, R.J.H.	Forum voor Democratie
Wolters Gregório, J.	SP

Het college van Gedeputeerde Staten
Akker, LLM, dr. J.P. van den
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Brugman-Rustenburg, mevrouw C.
Burlet, MBA, R.J.H.
Dritty, A.
Housmans, R.W.P.E.
Koopmans, G.P.J.
Mackus, H.J.H.

Notulist
Het Notuleercentrum

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 17 december 2020

9. Heropening en mededelingen voorzitter

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. We zijn aangeland bij agendapunt 9, de heropening en de mededelingen. Goedenavond, ik heropen de vergadering. Dat was de eerste mededeling, dus bij deze. Zo dadelijk zal ik een deel van de vergadering even voorzitten. Zodra de heer Frische er is, vindt er een voorzitterswisseling plaats. Bij de beantwoording zal de vicevoorzitter de vergadering overnemen. Dat is alles wat de mededelingen betreft.

10. Interpellatiedebat

De voorzitter: Ik ben bij agendapunt 10, interpellatieverzoek. Het interpellatieverzoek is gehonoreerd op 11 december van dit jaar bij het begin van deze vergadering. Het interpellatieverzoek is ingediend op verzoek van fracties van de SP, GroenLinks, Partij van de Arbeid, Partij voor de Dieren, 50PLUS en D66. Onder de titel 'De nevenfunctie van Gedeputeerde Koopmans'. Provinciale Staten heeft bij vaststelling van de agenda voorgesteld het interpellatiedebat in één termijn te houden. Ik geef allereerst het woord aan de woordvoerder namens de aanvragers van het interpellatiedebat. Vervolgens geef ik het woord aan het College van GS. Die zullen waarschijnlijk met twee woordvoerders spreken, waarna ik het woord weer geef aan de overige woordvoerders van de fracties en dan kunnen alle fracties uiteraard hun bijdrage aan het debat leveren, waarna er weer gelegenheid is voor het College van GS om daarop te antwoorden. Tijdens de toelichting op het verzoek zijn geen interrupties toegestaan en dat gezegd hebbende geef ik graag het woord aan de heer Van Caldenberg. En die is al aanwezig. Ja, de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik hoop dat de livestream het inmiddels doet. Ik kreeg zojuist een bericht dat mensen het nog niet konden zien. Ik ga gewoon beginnen. Ik ga ervan uit dat het inmiddels wel gewoon werkt, maar gaan we dat nog even nakijken? Het wordt even gecheckt.

De voorzitter: Ja, prima. Anders spreekt u even in het Maastrichts, dat gaat langzamer.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik weet niet of je dat mag doen.

De voorzitter: Ja, alles is goed.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, eind 2015 wilde DCM, onderdeel van J. en T. Tussenholding, met de gemeente Venlo in gesprek over het plan Meer Maas Meer Venlo. En ook de portefeuillehouder Waterveiligheid in dit huis is bijgepraat over de door DCM voorgestane aanpak. Maar de gesprekken via die voordeur, leidden niet tot het gewenste resultaat. De gemeente Venlo wilde niet verder kijken. Toen dat dus niet lukte door de voordeur, probeerde John Janssen van John en Twan Tussenholding de achterdeur. Door een mail te sturen aan Koopmans, Ger, Gedeputeerde. Diezelfde mail, diezelfde Koopmans, was op dat moment ook lid van de Raad van Commissarissen van J. en T. Tussenholding. Niet aan de portefeuillehouder, niet aan de ambtelijke contactpersonen, maar de mail werd gestuurd aan Gedeputeerde Koopmans. Het was Koopmans, die in 2014 naar aanleiding van de risicoanalyse door Bing een afspraak maakte met Gouverneur Bovens en die is vervolgens door de Staten bekrachtigd. De afspraak was dat niet zou worden deelgenomen

aan de beraadslagingen en besluitvorming op het thema ontgrondingen. Dat zat weliswaar niet in zijn portefeuille, zei Bing, maar het had wel immers te maken met zijn nevenfunctie. Koopmans gaf…. Er zit een hele gekke ruis in dat ding. Er wordt aan gewerkt, oké. Koopmans gaf aan Bing aan dat de vraag of hij de functie zou aanhouden verband hield met beeldvorming. Niet uitgesloten kan worden dat de schijn kan ontstaan dat hij als Gedeputeerde invloed zou kunnen uitoefenen ten faveure van dit bedrijf. Deze afspraak met de Staten werd in 2015 nogmaals bekrachtigd. En toen kwam de mail binnen van John Janssen, waarin hij het belang van DCM bepleitte op 22 juli 2016. In de mail staan passages als: “Als DCM haar bijdrage kan leveren…”, “DCM ziet mogelijkheden voor de berging van een omvangrijke hoeveelheid dekgrond”. Samengevat: ‘biedt DCM de overheid aan’ en ‘de jachthaven hier tijdelijk al dan niet in combinatie met een zandverwerkingsinstallatie’. Alle alarmbellen hadden moeten afgaan bij de Gedeputeerde, gelet op de afspraak met de Staten over de nevenfunctie en over de ontgrondingen, maar ze gingen niet af. Koopmans legde zijn nevenfunctie niet neer. Meldde de mail niet bij de Gouverneur, want, zo kunnen we lezen, daar was geen aanleiding toe. En nam gewoon deel aan tientallen bilaterale overleggen over het project Meer Maas Meer Venlo. De achterdeur werd dus geopend. De mail werd doorgestuurd naar de betreffende vakafdeling. En die plande op hun beurt een afspraak met John Janssen op 21 september 2016, omdat hij niets meer en niets minder wilde dan bijpraten. Hoe weten we dat? Uit de mails die bij het College niet bekend zijn. En waar verschillende partijen in deze zaal al vijf keer in totaal om hebben gevraagd. Er zijn dus mails, er was communicatie en er was een dilemma. Ruim een jaar later, op 17 oktober 2020, beëindigt Koopmans pas zijn lidmaatschap van de Raad van Commissarissen. Op dat moment per direct. Op 29 januari 2019 trekt het College van GS zich terug uit Meer Maas Meer Venlo, waar Koopmans op dat moment ook over meestemt. En op 28 oktober 2020 lag er een voorstel in de gemeenteraad van Venlo over verplaatsing van de jachthaven naar de locaties Maaswaard, Lomm en Raaieind, waarin DCM bij de laatste twee een belang heeft. De missie van Janssen, van DCM, van J. en T. Tussenholding is bijna geslaagd. Zeven fracties hebben hierover in totaal vier keer schriftelijke vragen gesteld en er is één keer gevraagd om ambtelijke bijstand. En nog steeds hebben we nog niet alle antwoorden die we graag zouden willen hebben.

Vandaar de volgende vragen, voorzitter, mede namens de collega’s van de Partij van de Arbeid, GroenLinks, Partij voor de Dieren, 50PLUS en D66. Vindt GS het passend dat een Gedeputeerde, die fulltime in dienst is van de Provincie, een betaalde nevenfunctie heeft? En zo ja, onder welke voorwaarden? Past de handelswijze van Gedeputeerde Koopmans inzake Meer Maas Meer Venlo bij de afspraken die bij het aantreden van de Gedeputeerde zijn gemaakt in PS? Is er sprake van ‘de schijn van’ belangenverstrengeling, en dan staat ‘de schijn van’ tussen haakjes, van Gedeputeerde Koopmans in dit dossier Meer Maas Meer Venlo? Heeft, en dat is vraag 4, het College de Staten juist, volledig, tijdig en transparant hierover geïnformeerd? Vraag 5, vindt het College, dat als het gaat over belangenverstrengeling en integriteit, er louter naar de letter van de wet moet worden gehandeld, of juist en vooral het handelen naar de geest van de wet van belang is? En tot slot, behoeft de Gedragscode bestuurlijke integriteit voor het College van GS aanscherping? Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Van Caldenberg. Dan zou ik eigenlijk graag de beantwoording willen beginnen, maar ik mis nog een voorzitter.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, als u het goed vindt, ik heb ook een feitenrelaas en dat zou ik graag met de collega’s willen delen. Dat is bij de Griffie bekend en zij kunnen dat ronddelen.

De voorzitter: Ja hoor. Maar is de vicevoorzitter in huis? Ah, die is hier, dat is alweer handig. Hij is er, dan wisselen we.

De vicevoorzitter: Dan is het woord aan de Commissaris van de Koning.

Gouverneur Bovens: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Fijn dat we even kunnen wisselen. Dank ook voor de vragen in het interpellatiedebat van de heer Van Caldenberg namens een aantal fracties. Ik zal de vragen in eerste instantie even nalopen en proberen zo goed mogelijk te beantwoorden en daarna zal ook Gedeputeerde Koopmans op een aantal zaken nog ingaan. En laat ik beginnen met de vragen, ik doe ze gewoon in de volgorde zoals ze ook zijn gesteld. Misschien is dat het handigst om te doen. Eerste vraag is, vindt GS het passend dat een Gedeputeerde die fulltime in dienst is, een betaalde nevenfunctie heeft. En zo ja, onder welke voorwaarden? Laten we eerst vaststellen dat die vraag op dit moment bij dit College niet voorkomt, die situatie. En in het verleden is dat slechts sporadisch voorgekomen. Indien een GS-lid tussentijds een betaalde nevenfunctie wil aanvaarden, dat zou één mogelijkheid kunnen zijn, hetgeen onder voorwaarden van de Provinciewet ook mag, dan zal dat ongetwijfeld tot bespreking binnen GS aanleiding geven. Als er dan goede afspraken over te maken zijn, tijdsbeslag of de strijdigheid van belangen enzovoorts, dan wordt die functie vervolgens bij het Presidium gemeld. En als daar geen bezwaren worden geuit, kan de Gedeputeerde dan zo'n functie aanvaarden.

Maar bij de formatie of met de komst van een nieuwe Gedeputeerde is de situatie anders. Daar is geen rol voor het College van Gedeputeerde Staten weggelegd. Dan zijn het de formerende partijen binnen Provinciale Staten die de kandidaten stellen. En met betrekking tot nevenactiviteiten en nevenfuncties, relaties, enzovoort, faciliteert de Gouverneur of de CdK de Staten door een risicoanalyse op te laten stellen en daarvoor wordt in de meeste gevallen, hier in Limburg doen we dat zo, een extern bureau voor in de arm genomen. Dat doet een grondige studie van alle documenten en zaken die beschikbaar zijn, die houdt een spiegel voor aan de kandidaat-gedeputeerde enzovoort, enzovoort. Relaties worden in kaart gebracht enzovoort. En als het bureau risico's ziet, dan worden die benoemd, bespreekbaar gemaakt, en indien aan de orde worden daar beheersafspraken over gemaakt. En die beheerafspraken worden eerst besproken in een gesprek tussen de CdK en de kandidaat en als de kandidaat bereid is zich aan die beheersafspraken te houden, te conformeren, dan pas worden de afspraken voorgelegd aan de Staten, meestal is dat de Geloofsbrievencommissie. Conclusies liggen dan voor alle PS-leden ter inzage. En voorbeelden van beheersafspraken kunnen zijn een portefeuillewisseling, kunnen zijn het onthouden van een rol bij besluitvorming, kunnen zijn transparantie, tot en met de afbouw van een nevenfunctie. Of het op afstand zetten van familiebelangen et cetera. En Provinciale Staten beslist of men genoegen neemt met die maatregelen. Het voorbeeld kan zijn dat men alleen maar genoegen neemt als de formatieomvang van de betrokken Gedeputeerde bijvoorbeeld van 1 fte teruggaat naar 0,9 of 0,8. Bij mijzelf, bij de CdK, heeft zich dit ook een aantal keren, twee keer voorgedaan. Bij mijn komst als Gouverneur had ik een betaalde nevenfunctie, namelijk het kroonlidmaatschap van de Sociaal-Economische Raad, en daar is PS mee akkoord gegaan om dat te handhaven. De inkomsten daarover gingen, toen ik nog niet hier werkte, naar de kas van de Universiteit en toen ik hier werkte in de kas van de Provincie. En toen ik in 2012 het lidmaatschap van de Raad van Commissarissen van de BNG, de Bank Nederlandse Gemeenten, aanvaardde, is het eigenlijk precies zo gegaan. We hebben beheersafspraken gemaakt, namelijk geen lid meer zijn van de Treasurycommissie en ook het geld gaat in de kas van de Provincie waardoor er geen persoonlijke belangen meer kunnen zijn. Dat is ook uitdrukkelijk besproken zo op

die manier in het Presidium. Wat ik er nog bij vraag 1 aan toe wil voegen dat in het geval van de heer Koopmans de aantreding in 2014 een tussentijdse aanvaarding van het Gedeputeerdeschap was en daar bij uitzondering de afspraken niet alleen in de Geloofsbrievencommissie aan de orde zijn geweest, maar ook plenair in het Statendebat. Past dan de handelswijze van Gedeputeerde Koopmans bij Meer Maas Meer Venlo bij die afspraken die bij het aantreden van de Gedeputeerde zijn gemaakt bij PS. Onzes inziens, als GS, denken wij van wel. Dat heeft ermee te maken dat Meer Maas Meer Venlo een visie is in het kader van de waterveiligheid. Geen project, geen plan, maar een visie. En het thema had en heeft inderdaad de warme belangstelling van de Gedeputeerde. Onder andere vanwege zijn opvattingen over het normenstelsel dat bij overstromingen gehanteerd wordt, alsmede vanuit de portefeuille Financiën. Hij zal daar verder zelf ook op ingaan. Binnen Gedeputeerde Staten, dus binnen ons College van GS, zijn er geen besluiten over Meer Maas Meer Venlo aan de orde geweest in die periode, dus heeft zich ook niet voorgedaan wat daarover wordt gesuggereerd.
Vraag 3, is er sprake van de schijn van belangenverstrengeling bij Meer Maas Meer Venlo? Ook hier meent Gedeputeerde Staten van niet, indien wordt bedoeld dat het belang van de firma Terraq in relatie tot het belang van de Provincie Limburg aan de orde is. Meer Maas Meer Venlo is immers nog steeds een waterveiligheidsvisie met wel met brede financiële consequenties voor deze Provincie. Voor ontgrondingen was Gedeputeerde Teunissen verantwoordelijk, voor waterveiligheid Gedeputeerde Prevoo. En in al die jaren dat het speelde, heeft zich niemand in het ambtelijke apparaat noch in het bestuur met ook maar enig signaal van het vermoeden van een schijn van belangenverstrengeling bij de vertrouwenspersonen die daarvoor zijn, of bij ondergetekende, de CdK, gemeld.
De vierde vraag, heeft het College de Staten juist, volledig, tijdig en transparant geïnformeerd? Het is even de vraag waar hierover op slaat, dus ik interpreteer dat even zelf. Als dat terugslaat op dat woordje schijn van belangenverstrengeling, dan moet ik mededelen dat voortijdig reeds de Staten is geïnformeerd bij de benoeming in 2014 en daarna in 2015 over het bestaan van de nevenfunctie. Bij elk GS-besluit over ontgrondingen zijn Provinciale Staten via de besluitenlijst of de onthouding van deelname van de heer Koopmans aan de beraadslagingen ook geïnformeerd. Meteen de week daarna. En de nevenfunctie van Terraq is altijd gemeld. De inkomsten zijn altijd beschikbaar geweest, alleen wat niet is gebeurd, dat hebben we ook aan u geschreven, de inkomsten hebben niet op de website van de Provincie Limburg gestaan.
Dan is er de vraag: Vindt GS dat als het gaat om belangenverstrengeling en integriteit naar de letter moet worden gehandeld of juist naar de geest? Het zal duidelijk zijn dat als u het voorgaande gehoord heeft dat het met name natuurlijk gaat over de geest van de ruimhartigheid van hoe je moet handelen naar de code. Zelfs met het besef dat daarmee eventuele interpretatieverschillen kunnen ontstaan. En daarom is het goed om steeds over die interpretatieverschillen en over de geest van wat bedoeld is in een code, om daar continu met elkaar het gesprek over te voeren. Zoals we dat ook bijvoorbeeld vanavond doen.
En dan de vraag of de code aanpassing of aanscherping behoeft. In eerste instantie is het natuurlijk zo dat u daar zelf over gaat of dat wij daar zelf over gaan als Provinciale Staten. Er ligt een aanpassing voor van de code van Gedeputeerde Staten. En Provinciale Staten kan uiteraard nog meer wijzigingen op die code voorstellen. Ook daar gaat GS in principe niet over, daar gaat u over. Dat zou de eerste beantwoording van de eerste termijn zijn en wellicht dat de voorzitter de heer Koopmans nog het woord geeft.

De vicevoorzitter: Dank u wel Gouverneur, ik geef nu het woord aan de heer Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank. Dank voor de aan mij gestelde vragen om mij hier te kunnen verantwoorden. Allereerst voorzitter, hecht ik eraan het volgende toch even te zeggen. Als ik in juni 2014 geweten had dat ik hier vandaag zou staan tegenover Provinciale Staten, die vragen hebben over belangenverstrengeling en de schijn van belangenverstrengeling en daarmee dus ook de integriteit van het handelen van mij als Gedeputeerde van de Provincie Limburg, als ik dat toen geweten had dan had ik toen onmiddellijk het commissariaat neergelegd. Want mijn werk als Gedeputeerde is en kan alleen maar op zijn effectiefst zijn voor de inwoners en de belangen van de Provincie Limburg als daar geen twijfel over is. En voorzitter, ondanks dat, zoals de Gouverneurs in het College van GS in de antwoorden heeft gezegd, dat wij en ikzelf op het gebied van de transparantie elke keer naar uw Staten en bij mijn aantreden als het ging over alles wat te maken heeft met die functie daarover gerapporteerd heb, heeft u daar nog vragen over? En twijfels over? En voorzitter, ik kan daar luid en duidelijk over zijn, niets maar dan ook niets is het mij waard dat iemand in huis twijfels heeft over welk belang de Gedeputeerde Koopmans nastreeft. Niets. Ik heb als taak maar één belang na te dienen en ik heb dat ook als opvatting en wil dat ook, alleen maar de belangen van Limburg en de provincie Limburg en haar inwoners te dienen. Voorzitter dus, op de laatste vraag, op de voorlaatste vraag nog eens even ingaand, er is geen haar op mijn hoofd die er nog aan denkt om een functie met een betaling daarbij, zo lang als ik Gedeputeerde ben, te aanvaarden. Niet dat dat verboden is, maar ik heb er geen trek meer in. Sinds 2017, toen ik gestopt ben als commissaris, is de vraag niet meer gekomen, nooit meer naar gezocht et cetera.

Voorzitter, ik hecht eraan dat vooraf nog even te zeggen, omdat echt op geen enkele wijze twijfel over je integriteit bijdraagt aan je effectiviteit. En voorzitter, daarom is het ook goed dat de vragen gesteld zijn zoals ze gesteld zijn. Voorzitter, het debat en het gesprek en de vragen over Meer Maas Meer Venlo, dat is de kern. Die gaan allereerst over de informatievoorziening en die gaan over de feiten en over de feitenconstructie die daarna gemaakt wordt in de vragen van de heer Van Caldenberg. Voorzitter, allereerst wat er allemaal te maken heeft met de informatievoorziening. En toen uw Staten, de vragen hebben gesteld om de mail te sturen, hebben we dat ook gedaan. En, voorzitter, die mail die destijds zoals we ook beantwoord hebben, door mijn secretariaat, en dat is mijn verantwoordelijkheid, doorgestuurd is naar het apparaat, zoals dat altijd gebeurt met wat binnenkomt, voorzitter, die mail die bevat een plan dat in 2015 al aan Gedeputeerde Prevoo is gepresenteerd in een bespreking, alsook twee gespreksverslagen met de gemeente Venlo en de gemeente Horst. Dat is doorgestuurd het apparaat in. Daarmee en daarna is er op een enkele wijze met mij en door mij over gecommuniceerd. En, voorzitter, op het punt van, en dan heb ik het over communiceren over de mail en een belang van Terraq hierin over Meer Maas Meer Venlo, dat hebben we u laten weten, heb ik talloze, en volgens velen hier in huis die daarbij waren, heftige gesprekken gehad met Gedeputeerde Prevoo de portefeuillehouder Waterveiligheid. Omdat ik en dan kom ik op het inhoudelijke punt, vanaf dag één dat ik Gedeputeerde ben met mijn ruime ervaring die ik had met alles wat met de Maas te maken had, volstrekt verbaasd was over het feit dat ik hier aantrof dat er rondom de Maas voor bijna 1 miljard aan plannen klaarlag. Van een zuidelijk Maasdal tot Meer Maas Meer Venlo tot het Hoogwaterbeschermingsplan tot en met de Lob van Gennep en noem maar op. Voorzitter, in mijn ogen volslagen onverantwoord als je kijkt naar de kosten die dat met zich meebracht.
De normstelling, dat is het tweede onderdeel, daar heb ik me ook vanaf dag één tegen verzet omdat ik grote vraagtekens had over hoe die opgezet werden. Die debatten, die kregen hun hoogtepunt in het project Meer Maas Meer Venlo. Een project dat € 240 miljoen ging kosten, wat niet gedekt was, bijna geen euro geregeld, en tegelijkertijd, voorzitter, gebaseerd was op een normstelling waarvan ik me

elke keer weer afvraag waar die werkelijkheid op gebaseerd is. En voorzitter, dat debat is heel heftig geweest, heel intensief geweest en heeft uiteindelijk geleid tot de keuze van het College van Gedeputeerde Staten het besluit om een algemene bestuursopdracht te geven aan professor Kok. En die heeft in algemene zin voor alle plekken in Limburg een herberekening gemaakt, een heroriëntatie gemaakt, die uiteindelijk en dat is iets wat ik zelf tot één van mijn hoogtepunten in mijn bestuurlijk werk hier in de Provincie Limburg acht, tot het feit dat een aantal maanden gelden de partners, dus ook de Rijksoverheid, die daar eerst niets voor voelde, ook zeiden: Ja die normstelling, die moeten we anders met elkaar organiseren. En dat leidt ertoe dat er projecten op talloze plekken in Limburg anders ingericht gaan worden met minder kosten, minder overlast voor de inwoners van die betrokken gebieden. Voorzitter, het doorsturen van die mail is door de vragen die daar nu over gesteld worden, en de constructie die daaruit gemaakt wordt, een moment wat past in wat ik net al zei, het moment in 2014 van, als je geweten zou hebben dat dat dit tot gevolg zou zijn zou je dat gedaan hebben? Nee, voorzitter, dan zou ik dat niet gedaan hebben. Voorzitter, dan zou ik dat niet gedaan hebben, daar ben ik volstrekt helder over. Is daarbij sprake, en dat is de vraag, is daarbij sprake van een aanwezig belang tussen het een en het ander? Daar hebben wij over geantwoord bij de Watervisie en de Waterveiligheidsvisie Meer Maas Meer Venlo alsook alle andere visies op dat gebied die langs de Maas gemaakt werden, hebben op geen enkele wijze voor mij de belangen van welke ontgronder dan ook een rol gespeeld of ontgrondingen een rol gespeeld. In algemene zin kun je zeggen dat hoe meer er langs die Maas gegraven wordt hoe eerder er kans is dat een ontgronder daar wat kan. En ik zeg het hier nog een keer, voorzitter, en ik maak het hier nog iets persoonlijker, want het College van GS heeft in het laatste bestuurlijk overleg daar opvattingen over neergelegd. Ik vind nog steeds dat en normstelling en de wijze waarop middelen daarvoor ingezet worden heel erg ver gaan. Voorzitter, dan terug naar Meer Maas Meer Venlo, ik zei het net al, daar is in mijn ogen geen sprake geweest van welke belangenverstrengeling dan ook. En het feitenrelaas dat de heer Van Caldenberg maakt in relatie tot de haven en de keuzes die de gemeenteraad van Venlo al of niet gaat maken rondom de havenfaciliteit, ja voorzitter, ik ben sinds 2017 geen commissaris meer, heb dus geen enkel belang daarin op welke wijze dan ook, ik ben daar verder niet bij betrokken. Het College van GS heeft nooit middelen gefourneerd voor die havenverplaatsing, nooit. In de BAC, in de bestuursovereenkomst met de gemeente Venlo wordt daarover gesproken, maar voorzitter, sinds 2017 sinds oktober ben ik geen commissaris, heb ik daarin geen enkel belang en is dus ook niet meer aan de orde dat je ergens wel of niet over kunt meestemmen. Omdat toen ik in 2019 weer opnieuw gekozen werd er in het gesprek, geen woord is gevallen over ontgrondingen, want ik was toen geen commissaris meer. En heb daar verder ook geen enkel belang meer bij op welke wijze, op welke indirecte wijze dan ook. Voorzitter, ik denk dat ik daarmee, ik hoop dat ik daarmee de vragen die gesteld zijn beantwoord heb.

De vicevoorzitter: Dank u wel Gedeputeerde Koopmans. Dan geef ik nu als eerste het woord aan de heer Van Caldenberg als vragensteller. Daarna kunnen de overige Statenleden nog aanvullende vragen stellen. Het woord is aan de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, gelet op het feit dat we maar één termijn hebben, zou ik graag even willen schorsen.

De vicevoorzitter: Dank u wel, tien minuten?

De heer Van Caldenberg (SP): Nou, maak er maar wat langer van, een minuut of twintig.

De vicevoorzitter: Ja, dan is de vergadering geschorst tot 18.50 uur.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Goed, ik zie dat de verzoeker van de schorsing inmiddels weer binnen is, dus daarmee mogen wij ervan uitgaan dat we de vergadering kunnen heropenen en ik zou u het woord willen geven, mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, voordat ik naar de microfoon loop voor de eerste termijn, we hebben zojuist met de collega's bij elkaar gezeten en we zouden u willen verzoeken om na deze eerste termijn ook een tweede termijn in te lassen.

De vicevoorzitter: Ja, dat is niet gebruikelijk, want we hebben daar andere afspraken over gemaakt, maar als dat zo breed gedragen wordt dan zal ik dat maar opvatten als een motie van orde. Dan constateer ik dat daar breed draagvlak voor is. Desondanks wil ik daaraan hechten dat als we van tevoren afspraken maken om het in één termijn te doen, dan moeten we er geen gewoonte van maken. Maar dat moeten we sowieso niet doen wat mij betreft met interpellatiedebatten. Goed, dan geef ik nu in eerste termijn het woord aan de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, laat ik beginnen bij de beantwoording van de Gouverneur over het wel of niet kunnen hebben van betaalde nevenfuncties als Gedeputeerde. En ja de Staten hebben in 2014 in de wijsheid die zij op dat moment hadden akkoord gegeven aan het feit dat Gedeputeerde Koopmans de betaalde nevenfunctie bij Terraq had. Hoe verstandig onze voorgangers daarmee waren, ja daar ga ik nu maar geen oordeel over vellen. Het was destijds de volksvertegenwoordiging, maar ik zou het niet op die manier gedaan hebben. Was het handelen dan in orde? En dan is het antwoord, wij denken van wel. En de Gedeputeerde heeft zich niet bemoeid met ontgrondingen, dat was de afspraak, maar wel met waterveiligheid, met Maasveiligheid en met een aantal andere zaken die daarbij hoorden. Maar dat alleen in de casus Meer Maas Meer Venlo, daar kun je aan twijfelen. Want als je de mail van John Janssen leest die doorgestuurd wordt door de Gedeputeerde, dan zie je daarin dat dat niet alleen gaat over waterveiligheid en Maasveiligheid, maar dat daar ook over grote hoeveelheden grond en over zandverwerkingsinstallaties wordt gesproken. Maar zelfs, al zou het daarbij zijn gebleven, zelfs dan is er wel de relatie met DCM, de reden waarom er niet met ontgrondingen mocht worden bemoeid. En dat is natuurlijk ook twijfelachtig. Even kijken. Dan is het, en dat klopt op zichzelf wel, goed dat wij met elkaar hier daarover gaan spreken, dat hoort ook zo, maar dat doen wij met zijn allen liever niet. En dat gaf Gedeputeerde Koopmans ook aan, had hij destijds geweten dat er dit allemaal over zou ontstaan, dan had hij het waarschijnlijk helemaal nooit gedaan, want het was het hem niet waard. En op zich snap ik die redenatie wel, maar die redenatie komt wel nadat wij vier keer schriftelijke vragen hebben gesteld, en die redenatie komt wel nadat er ook ambtelijke bijstand is gevraagd en op de vragen die wij gesteld hadden, daar zou best de ruimte voor het College van GS geweest zijn om die interpretatie daar op dat moment aan toe te voegen. Dat daarover. En was het zo dat Gedeputeerde Koopmans in 2014 het helemaal niet wist. De vraag is of hij wat we nu vandaag aan het doen zijn, had kunnen overzien. Waarschijnlijk niet. Maar Bing had hem wel gewaarschuwd en de afspraak die wij hier als Staten met hem gemaakt hadden die was er ook. Dus die waarschuwing, dan is de vraag waarom u wel heeft deelgenomen aan al die tientallen overleggen. En dan zegt u, ja vanuit het oogpunt van financiën. En dat willen we best geloven, en dat willen we ook graag doen, alleen als we dan vragen naar de documenten die staven dat het alleen

vanuit die optiek heeft plaatsgevonden, verslagen, mails, wat dan ook, dan worden die niet geleverd. Behalve de mail van mijnheer Janssen. En zelfs de mail die is doorgestuurd door het secretariaat van de heer Koopmans zelf, waarvan je zou zeggen, die mailbox is toch op zijn minst toch nog wel aanwezig, zelfs die wordt niet doorgestuurd. Die hebben we niet. En dan komt een formulering overeen, en die formulering geloof ik ook wel, maar ik kan hem niet controleren. En dat wil ik controleren. En dan wordt er gesteld dat er ook ambtelijk geen reuring is ontstaan. En wij hebben in ons bezit, en die mail staat ook benoemd in het feitenrelaas dat ik heb uitgedeeld, mails met de titel 'Reactie mail Terraq aan Koopmans'. Mails uit de ambtelijke organisatie, van de ene ambtenaar naar de ander en terug met mensen in de cc. En dan vraag ik mij af hoe wij kunnen beweren dat wij als College van GS geen mails kennen, dat er geen reuring was en dat er geen dilemma's waren. Voorzitter, wat ons betreft behoeft dat opheldering, heel veel uitleg, en voor de rest laat ik dat aan de wijsheid van het College zelf over.

De vicevoorzitter: Dank u wel, we gaan verder met mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. We hebben ook een aantal aanvullende vragen. Het zijn eenvoudige vragen, waar ik ook een helder antwoord op verwacht. We hebben begrepen dat de heer Koopmans zelf ook heeft gebeld met de hoofdredacteur van De Limburger. Ik heb daar de volgende vragen over. Wanneer was dat precies? Datum en tijd. Waarom heeft hij met de hoofdredacteur gebeld? Wat was het onderwerp? Dan over de reactie van de minister, vinden wij het wenselijk dat we als Provincie er een ander standpunt op na houden dan de minister? En ik wil natuurlijk ook heel graag een antwoord hebben op de vraag hoe het kan dat mijnheer Van Caldenberg een e-mail heeft opgedoken, die wij niet hebben gekregen.

De vicevoorzitter: Interruptie van de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja voorzitter, en beetje verbaasd. Er is volgens u contact geweest tussen de Gedeputeerde en de hoofdredacteur van dagblad De Limburger, stelt u?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik heb dat gehoord, dus ik wil daar graag die vragen over stellen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Oké, u gooit nogal wat in de groep. Dus ik ben nu wel heel nieuwsgierig geworden.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nou ja, ik wil eerst een reactie hebben. We hebben nu twee termijnen, dus ik wil eerst een reactie afwachten.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Oké.

De vicevoorzitter: Dank u wel, dan gaan wij nu verder met de derde partij die mee heeft ingediend. Dat is mevrouw Jetten namens GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter en dank u wel aan het College voor de beantwoording van de vragen. De periode '14-'17 dat was voor mijn Statenperiode. Dat telt natuurlijk

niet, maar daarom wil ik graag iets in algemene zin zeggen en ook vragen. Wat mij opvalt bij de beantwoording van de vragen is dat het heel erg veel techniek is, en heel erg veel inhoud, maar om aan te geven dat beoordeeld is dat alles in orde was, is het een beetje omfloerst, terwijl dat volgens mij veel directer kan. Een tweede wat mij opvalt, en dat is ook altijd gezegd, integriteit dat staat of valt met vertrouwen en helaas niet altijd met feiten of met een technische verantwoording. En dat is ook in de eigen bewoording van zowel onze Gouverneur als het College, ze zeggen altijd: Integriteit dat draait om beeldvorming. En daar zit bij mij de knel, want je moet hoe dan ook altijd elke schijnbare vorm van belangenverstrengeling voorkomen en ik vraag me dan ook af waar dat gezonde verstand was in deze. En oké, PS heeft dat goedgekeurd destijds, dus ook het gezonde verstand van PS. Want als je kijkt, als je een willekeurige Limburger op de markt vraagt: Hoe zit dat? En ik ben ervan overtuigd dat de Gedeputeerde die twee petten goed gescheiden kan houden en dat hij dat in gesprekken kan, maar als je dit aan een willekeurige Limburger op de markt vraagt, en eerlijk gezegd, ik heb het vandaag getoetst bij mijn jongste dochter, van wat denk je dan, wat denkt hij dan? Dan zeggen mensen: Ja, dit kan niet, dit klopt niet. Dus daarom denk ik, het gezonde verstand. En eerlijk gezegd, de Gedeputeerde zegt nu ook: God, met de kennis van nu had ik dat niet gedaan. En ik denk dat we die kennis toen ook al hadden moeten hebben. Een andere vraag die ik mij heb gesteld is, in elk College spreek je af wie wie vervangt en dat doe je meteen. En ik neem aan dat dat hier ook, dat die vervanger prima kan optreden als de behartiger van die belangen van de Provincie, zeker met deze ambtelijke ondersteuning hier. En dan had mijnheer Koopmans zich inderdaad kunnen onthouden van deelname aan die overleggen en dat soort vergaderingen. Dat had die vervanger dan kunnen doen en dan waren we niet in deze pijnlijke kwestie terechtgekomen. Dus ik vraag me af waarom dat niet gebeurd is. Ja, en nog een vraag. Ik heb iets gelezen, maar ik weet niet of ik het goed gelezen heb dat de voormalige Gedeputeerde Prevoo, die zegt juist dat Gedeputeerde Koopmans wel actief betrokken is bij besluitvorming en een actieve rol heeft. Dus hoe zit dat dan? Wat ik nog wel wil benadrukken is dat ik qua de inhoudelijkheid geen twijfel heb, dus dat vind ik ook belangrijk om te zeggen. Ik krijg een interruptie.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, een interruptie voor mevrouw Jetten. U zegt een verklaring van de heer Prevoo die zegt dat er wel sprake is van bemoeienis met besluitvorming. Kunnen wij die verklaring zien?

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Die heb ik niet bij de hand, maar die kan ik u, die moet ik even zoeken.

De heer Heldens (VVD): U zei schriftelijk, of is het een bilateraal gesprek?

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Het is een bilateraal gesprek geweest. Maar volgens mij heeft mijnheer Prevoo dat met meerdere mensen gedeeld, deze verklaring, dus ik zal dat navragen bij de heer Prevoo.

De heer Heldens (VVD): Die vind ik wel interessant om ook kennis van te kunnen nemen, want dat staat dan kennelijk haaks op afspraken die gemaakt zijn in 2014. Dus die informatie vind ik wel relevant dat u die op tafel gooit. Misschien dat wij daar ook kennis van kunnen nemen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jetten, gaat u verder.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, tot zover voorzitter, de eerste termijn. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij verder met de vierde indiener. Dat is de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Van alle woordvoerders hier was ik de enige die er wel bij was in 2014 en ik kan u vertellen, zo'n installatie ziet u maar zelden. Het is de installatie van een Gedeputeerde die zonder twijfel met de meeste discussie in de afgelopen jaren gepaard is gegaan en het is de meest intense discussie geweest hier in Provinciale Staten over het hebben van nevenfuncties, over belangenverstrengeling, de waarschuwingen in die vergadering waren niet mals. Ik heb in die vergadering de heer Koopmans gesteund. In het volste vertrouwen, wetende dat er een nevenfunctie was bij het OLS, wetende dat er een nevenfunctie was op het gebied van ontgrondingen, en wetende dat er waarschuwingen lagen vanuit een rapport vanuit Bing. En om maar wat collega's te citeren. Mevrouw Van Rijnsbergen bijvoorbeeld op dat moment vanuit de SP: "De schijn heeft u volledig tegen." En met name de focus op een combinatie bij het OLS was voor haar een reden om te zeggen: "Wees nou beducht op het hebben van meerdere functies, op het hebben van meerdere belangen. Doe dit niet." Daarom stemde de SP destijds tegen. D66 noemde het een enorm ongelukkig begin van een periode als Gedeputeerde, maar koos na lang wikken en wegen er toch voor om te steunen. En de PVV was genadeloos kritisch, passend bij de stijl van die tijd. En noemde met name ook het stuk van de ontgrondingen: "een proces dat oncontroleerbaar was, niet te verifiëren in de toekomst". En zei, dat is dan ook de reden voor de PVV, en waarvan twee Statenleden nog steeds deel uitmaken van de fractie van de PVV, die zeiden: "Om die reden zou de heer Koopmans geen Gedeputeerde moeten zijn." Al met al, degenen die zeiden dat er geen waarschuwingen waren in 2014, ik durf dat te betwisten. En ik snap dat de heer Koopmans gezien de huidige situatie zou zeggen, had ik dat toen geweten dat ik hier zou staan, dan had ik het anders gedaan. Het is niet dat er niet gewaarschuwd is. Echter, die relevante nevenfuncties waar we het vandaag over hebben en in het bijzonder die als commissaris in relatie tot Terraq, en dan spitst zich dat toe op die mail van 22-7-2016, waarin een duidelijke vraag richting de Gedeputeerde gaat. Een vraag van het bedrijf waarvoor je werkzaam bent, om belangen te behartigen hier in dit pand. En het relaas van de heer Koopmans is, ik heb die mail doorgezet naar het ambtelijk apparaat, en daarmee was voor mij de kous af. Die mail ontbreekt en dat is treurig, in de bewijsvoering vanuit het College, om die doorgestuurde mail naar de ambtelijke organisatie, het moment van doorzenden, en ook de toon die daarbij wordt gezet, wilt u dit voor mij oplossen, wilt u dit voor mij oppakken. De vraag hoe dat proces gelopen is, is natuurlijk iets wat wij graag met elkaar hier willen delen. Want in die mail staat natuurlijk heel duidelijk, wij doen een propositie als bedrijf wat een miljoenendeal betreft, waar voor- en nadelen aan kleven en waar winst gehaald kan worden. En als je zo'n mail krijgt van de directeur, van mijnheer Janssen in dit geval, iemand waar je tevens een werkrelatie mee hebt, dan is dat alleen al iets wat de schijn van met zich meedraagt. Iets waarvan de heer Koopmans in 2014 zei, die schijn van wil ik koste wat het kost voorkomen. Die mail is 'de schijn van'. En nu is de vraag of er daadwerkelijk belangenverstrengeling heeft plaatsgevonden of niet. Die schijn is door die mail al ontstaan en met name door de manier waarop die is afgehandeld en de procedure loopt. Wij willen graag weten in hoeverre de gesprekken die daarna bilateraal zijn geweest, de belangen van Terraq bewust of onbewust hebben gediend. Want dat is een vraag die boven de markt hangt. Zijn er in de gesprekken, de tientallen gesprekken zoals die genoemd zijn, bewust of onbewust, is uiteindelijk het doel wat de heer Janssen had met die mail bereikt door de gesprekken die de heer Koopmans heeft gevoerd? En wij willen graag de verantwoordelijken en de deelnemers in dit proces horen, wij willen het gesprek

met ze aangaan om te weten hoe dit proces precies verlopen is en hoe we uiteindelijk gekomen zijn tot deze situaties. Want uiteindelijk willen wij graag het mysterie van de verdwenen mails oplossen en uiteindelijk ook het ontbreken van inhoudelijke verslagen uit die bilaterale gesprekken, bijvoorbeeld met de heer Prevoo, willen wij graag horen hoe dat proces precies verlopen is. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. We gaan verder met mevrouw Fischer-Otten.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel voorzitter. Ik had hier veel liever nu niet gezeten, maar ik vind wel dat dit plekje nu bezet moet zijn, want beste Gedeputeerde, ik kon het niet meer volgen. Ik had er echt wat voor over als u gezegd had: Hier is die mail, kijk maar, dat heb ik niet gedaan, zo is het gelopen, en ik heb het op die manier gedaan zoals ik het gedaan heb. Het is zo verdories jammer dat u zegt, had ik het geweten, dan had ik het niet gedaan. Maar bij ons thuis was een gevleugelde uitdrukking 'Heij mien tant raajer eronder, dan wor 't een auto'. Met andere woorden, jammer dan, dat had je moeten weten. Je bent volwassen en ik neem aan dat je weet wat je doet. Het was wel een instap als Gedeputeerde die u waarschijnlijk twee jaar van tevoren niet eens had kunnen bedenken. Dus, dat weeg ik mee. Alleen we hebben gewoon niet de antwoorden gekregen die we wilden. We hebben niet het ultieme bewijs gekregen dat er geen bemoeienis was geweest, ook al heb je het over, ik kan het over auto's hebben terwijl je de benzine ook kan leveren. Dus ik bedoel, het is niet zo dat je per se met een bepaalde richting of een bepaald precies onderwerp daar dan iets over zou zeggen. Dan is toch de minister, die heeft gewaarschuwd. Een gewaarschuwd mens telt voor twee, dus ik had het nooit gedaan. Ik had echt gezorgd dat alles op papier stond en dat ik gewoon kon laten zien, hier jongens, kijk, ik snap dat jullie het moeilijk vinden, ik snap dat jullie vragen stellen en dat jullie het je afvragen of het goed gegaan is of dat het niet goed gegaan is. Heb ik daar ik daar het steentje naast het water gegooid of was het erin? Ik had echt gehoopt dat, vooral die mail van 22 juli, daar draait heel veel om, en daaruit zou net zo goed de belangenverstrengeling als geen belangenverstrengeling tevoorschijn kunnen komen, dus ik ben er nog niet. Ik kan met datgene wat ik nu heb niet met mijn hand op het hart verklaren dat er geen belangenverstrengeling is geweest. Het spijt me heel erg, maar het is zo. Dus voorlopig wil ik dit tot hier laten.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer, we gaan verder met de laatste indiener, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, elke keer als integriteit en Limburg in één krantenkop samen worden genoemd, gaat er iets stuk. Iets van ons imago, iets van Limburg, iets van wat wij hier samen delen en wat wij samen moeten bewaken. Iets waar wij allemaal buiten deze zaal op aangesproken worden en op aangekeken ook. Dat raakt de Gedeputeerde waar het over gaat, maar dat raakt ook mij en u. Dat raakt ons allemaal. Provinciale Staten zijn geen tribunaal en dat moet het ook niet worden. Tegelijkertijd is integriteit zoiets wezenlijks, dat dit de plek is waar we daarover moeten spreken. En dat doen we gelukkig vandaag. Want geluiden als deze doen kwaad aan Limburg. En dat blijven ze doen zolang er geen goede of afdoende reactie op komt. Dat antwoord, die reactie, die is er voor D66 nog niet. Integriteit vraagt om zorgvuldigheid. Dat mag geen politiek wapen zijn. En daarom hebben we heel lang getwijfeld over het mede-indienen van vragen. Maar nu de antwoorden die daarop kwamen telkens zo stellig en tegelijkertijd nietszeggend zijn, steunen wij toch dit debat. Omdat we op zoek zijn naar antwoorden, de waarheidsvinding, geen afrekening. Op zoek naar verbetering, omdat die nodig is. Ik hoorde de Gedeputeerde net heel vaak uitspreken dat hij geen belang had, maar dat betekent niet dat de holding waar hij commissaris was, dat niet had bij hem, of dat daarmee

de schijn verdwenen is. En in het antwoord van vandaag wordt heel vaak de inhoud van het dossier met de handelswijze vermengd. Maar daar gaat het niet over. Een persoonlijke dan wel politieke opvatting hebben over een dossier, ontslaat je niet van de verantwoordelijkheid zorgvuldig om te gaan met die andere rol als je die wilt aanhouden. Waar je ook woont, wat je ook vindt, op het moment dat je een dergelijke rol aanhoudt, betekent dat dat je af moet zien van de andere inmenging. Er zijn al een heleboel vragen gesteld. Voor D66 zijn er nog twee die overblijven. Is er nu absoluut geen inmenging geweest in dit dossier? Is er geen enkel gespreksverslag, of dat nu van een ambtelijk overleg is met de Gedeputeerde of van het College, waarin hier standpunten van de Gedeputeerde Koopmans zijn genoemd. En twee, wij lazen met belangstelling de mail met het onderwerp 'Mail Terraq aan Koopmans'. In meerdere onderzoeken van de ZRK kwam al terug dat het ambtelijk apparaat zich soms gepasseerd kan voelen of niet gehoord of comfortabel. Daar maken wij ons, als we die mail zien, zorgen om. Wat betekent dit nu? Hoe heeft dit gewerkt in het ambtelijk apparaat? Kunt u ons de complete mailwisseling 'Mail Terraq aan Koopmans' en wat daaraan vooraf ging sturen? En hoe reflecteert u hierop? Voorzitter, mijn wederhelft zegt wel eens, dat jij iets vindt Marlou, dat betekent nog niet dat het zo is. Ook niet als je het heel hard roept. En dat geldt hier eigenlijk ook. De feiten moeten op tafel. We komen alleen voorwaarts als we zichtbaar maken dat we niet voor onszelf of voor onze vrienden werken, maar voor Limburg. Daarvoor is absolute transparantie nodig. Die kan pijnlijk zijn als de WC in een glazen huis. Maar D66 heeft het ervoor over, als dat nou nodig is voor Limburg. Tot zover de eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jenneskens. We gaan verder met mevrouw Werrij namens het CDA.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, omdat we het debat nu in twee termijnen gaan doen, heb ik nu eigenlijk maar een hele korte. Heel veel vragen zijn al gesteld ten aanzien van de mailwisseling en het ontbreken daarvan. En mijn vraag is daar wat dat betreft, hebben wij in huis afspraken, procedures over termijnen, over het bewaren van documenten en mails et cetera? En is het niet vindbaar zijn van mails daaraan gekoppeld of niet? En als dat niet zo is, wat vindt het College dan van het invoeren van bewaartermijnen voor dit soort documenten? Daar zou ik het graag in eerste termijn bij willen laten.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Werrij, we gaan verder met de heer Thewissen.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Het houdt niet op, niet vanzelf. Dat heeft u mij inmiddels al vaker horen zeggen. En telkens in relatie tot de geur van mogelijke corruptie, de nare bijsmaak van mogelijk machtsmisbruik, de schijn van vriendjespolitiek en een gebrek aan bestuurlijke integriteit. De inkt van het ZRK-klusjesmannen-onderzoeksrapport is nog maar net droog en de verslagen van de desbetreffende vergaderingen nog maar net uitgetypt, en zie hier, zitten we weer in het bankje voor een nieuwe casus met betrekking tot de schijn van belangenverstrengeling. Het houdt dus echt niet op, niet vanzelf. En ondertussen betalen we hier een hele hoge prijs voor. Een prijs in de vorm van een continu afbrokkelend vertrouwen. Of anders gezegd, een continu toenemend wantrouwen. Wantrouwen dat dagelijks gestalte krijgt in de vorm van achterdocht, behoedzaam opereren, besluitenloosheid en verborgen agenda's. En dat in alle geledingen in dit huis. En voorzitter, dat dit het werkklimaat verziekt, met alle gevolgen van dien kan niemand ontkennen. Laten we dan ook alsjeblieft de realiteit onder ogen zien. We zijn hier al maanden over aan het touwtrekken. Het kost heel veel tijd, geld en energie en levert vooralsnog niet de

broodnodige duidelijkheid op. En mijn vertrouwen dat deze duidelijkheid er op deze manier alsnog komt, is inmiddels minimaal. En daar baal ik echt van en dat roept enorme irritatie bij me op. En via u, voorzitter, zeg ik tegen de heer Koopmans, vertrouwen is de ultieme bron en oorsprong van de invloed die u heeft. Ga daar niet lichtvaardig mee om. Want, heb ik ook al eens gezegd, zodra er achterdocht ontstaat over uw motieven, raakt alles wat u doet besmet. En ook dat is helaas de harde realiteit. En daar is niemand bij gebaat. De heer Koopmans zelf niet, het College niet, wij als PS niet, en alle ambtenaren niet. En wat ik echt niet snap, is dat de heer Koopmans hierin acteert zoals hij hierin acteert. We hebben hier tenslotte niet met een groentje te maken, we hebben hier niet met de eerste de beste bestuurder te maken. Wij hebben hier te maken met de met afstand meest kundige en ervaren politicus in dit Provinciehuis. Met iemand die een gigadosis fingerspitzengefühl toegedicht krijgt en heeft. En wat dan ook de reden van zijn handelen moge zijn, de gevolgen zijn zeer kwalijk en ongewenst te noemen. Het maatschappelijk vertrouwen in politici en politieke besluitvorming is tot een schrikbarend minimum gedaald. Dit draagt daar zeker aan bij. De aanwezige schijn van belangenverstrengeling in dit huis, verhoogt de kans op het aantrekken van partijen die hier hun voordeel mee denken te kunnen doen. En het gebrek aan vertrouwen straalt ook af op alle ambtenaren die hier dag in dag uit hun uiterste best doen. Dat is totaal ongewenst en totaal onterecht. En wij, wij gunnen alle Limburgers, alle Provinciale ambtenaren, PS, het College, en niet in de laatste plaats de heer Koopmans zelf, laat ik daar duidelijk in zijn, duidelijkheid in deze kwestie. Dit is in ieders belang. Voor nu heb ik nog enkele vragen aan de heer Koopmans. De eerste is eigenlijk een zijpad. Wanneer ontvangen wij nu eindelijk het medewerkerstevredenheidsonderzoek van de afgelopen 2 jaren zoals dit maanden geleden al is toegezegd na herhaaldelijk verzoek van de Partij voor de Dieren en Forum voor Democratie? Die gedane toezegging is nog steeds niet nagekomen. Andere vraag is, welk belang heeft u überhaupt om de onduidelijkheid met betrekking tot deze casus voort te laten bestaan? Een andere vraag, wie is hier volgens u het meest bij gebaat? En ik heb een vraag en die heeft u al beantwoord. Mijn vraag was, wat u met de kennis van nu anders zou doen bij uw benoeming tot Gedeputeerde. En aan de ene kant zegt u, dan zou ik het commissariaat opgeven. En dat stemt mij aan de ene kant heel plezierig. Goh, nou fijn, en aan de andere kant ook droevig, want ik heb al net genoemd, u bent en u was geen groentje. En de laatste vraag, wat neemt u zichzelf dan ook het meeste kwalijk in deze casus? Daar wilde ik het voor nu bij laten.

De vicevoorzitter: Maar niet nadat er nog een vraag aan u wordt gesteld door de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Vraag aan de heer Thewissen. Als een Gedeputeerde stelt dat hij bij nader inzien in 2014 zijn commissariaat liever niet had willen innemen met de kennis van nu, bent u het met mij eens dat de Gedeputeerde daarmee ook bevestigt dat de schijn van belangenverstrengeling nu zodanig is dat hij toen anders gehandeld zou hebben? Bevestigt de Gedeputeerde volgens u ook dat de schijn van belangenverstrengeling op dit moment aanwezig is?

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Ik heb het hem nog niet horen zeggen, dus dat lijkt me meer een vraag aan de Gedeputeerde zelf dan aan mij.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, maar voorzitter, ik hoor ook uw conclusie ook namelijk van, de Gedeputeerde stelde: ik had het anders gedaan. Maar er is toch eigenlijk maar één reden te noemen waarom je het anders gedaan zou hebben dan. En dat is omdat de schijn nu tegen je is, bent u dat met mij eens?

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Ja, ik kan er van alles over denken. Het kan zijn dat de schijn er nu is omdat het door een journalist opgepikt is. Ik vraag me af of het antwoord hetzelfde zou zijn als dat niet opgepikt was. En dan gingen we misschien zo door en dan wist niemand er ooit van. Dus ik ben daar nog niet van overtuigd.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Daarmee is ook de volgende vraag meteen beantwoord.

De vicevoorzitter: Dank u wel en dank u wel mijnheer Thewissen. We gaan verder met de heer Franssen namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Als wij als LOKAAL-LIMBURG het hele dossier bekijken dan zeggen we, en nu de beantwoording van de heer Koopmans dan denken we, hoe kan dat nu? Als je toch deputé wordt en op het moment dat er zoveel onrust is, dan snappen we eigenlijk niet dat dan niet dat alarmlampje gaat branden. En dat de heer Koopmans direct, of vlak na zijn installatie, niet de keuze maakt, ik stop met het commissariaat. Want dat doet hij pas in 2017. Waarom laat hij die tijdsperiode voorbijgaan? Waarom laat hij die onrust bestaan? Als ik dan zonet verneem dat de heer Koopmans ook nog in die periode andere petten op had, bijvoorbeeld bij het OLS en andere zaken, dan denk ik nou u neemt wel, gezien uw politieke ervaring, best veel risico. Want hoe kun je nu in Godsnaam zoveel petten op hebben en dat zo lang laten lopen? Als ik dan hier hoor, een ervaren bestuurder met heel veel bagage, dan denk je toch, nou ik neem dat risico niet. Zoals de bewoording van de heer Koopmans zonet, zoals hij vertelde: ‘Ik ga volledig voor de Limburgers, volledig voor de Provincie’. Maar dan zou je toch als neutrale buitenstaander wel twijfel krijgen als je hoort in welke breedte deze deputé eigenlijk zijn werkzaamheden verricht. Wat wij ook niet snappen, als je het artikel van de NRC leest, waar eigenlijk letterlijk instaat dat: ‘Aan alle gesprekken over het plan in vergaderingen van GS deed Koopmans gewoon mee, bevestigt toenmalig collega-Gedeputeerde Daan Prevoo’. Wie spreekt nou hier de waarheid? Beste collega’s, is dat de heer Koopmans, is dat de heer Prevoo? Dat willen we weleens onderzocht hebben. Ik weet niet op welke manier we dat gezamenlijk kunnen gaan doen, maar het kan toch niet zo zijn dat collega’s van elkaar, de ene collega zegt ‘nou het is niet waar’ en de ander zegt ‘jawel en ik bevestig dat’. Dus wij als LOKAAL-LIMBURG dringen er wel op aan dat niet alleen dit, wie spreekt nu de waarheid, maar eventueel nog andere zaken, want van collega’s heb ik de vragen maar ook de antwoorden gezien. In onze beleving is er nog heel veel onduidelijkheid. Het kan toch ook helemaal in het voordeel van bestuurders werken als het moment komt dat je duidelijke antwoorden geeft, dat je dan ook gewoon kunt zeggen, kijk dit is het antwoord en zo is het gegaan. Ik ben een prima bestuurder. Maar op het moment dat die antwoorden steeds nog maar uitblijven of onduidelijk zijn, schep je toch het beeld voor de lezer of de vrager of dit wel klopt. Waarom wordt niet eigenlijk gewoon die mail verstrekt of iets anders? Dan krijg je eigenlijk de schijn tegen. Wij als LOKAAL-LIMBURG houden er niet van dat een schijn wordt gewekt. Geef duidelijkheid, geef openheid en daarmee creëer je ook vanzelf vertrouwen. Daar wil het even bij laten voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. Dan gaan we verder met de heer Van Bijnen, tot slot de heer Heldens.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel voorzitter. Nou zoals u inderdaad allen weet, was ik er in 2014 niet bij. We hebben natuurlijk wel alle stukken bekeken uiteraard. Er zijn al een hoop vragen gesteld en dat er dingen niet handig zijn gelopen, dat is volgens mij nu wel in dit huis geland. En ook

bij de tafel aan de rechterzijde. De vragen die wij nog over hebben voor het College, en we hebben het College horen zeggen en dan vooral Gedeputeerde Koopmans, wat had hij anders gedaan? Mocht hij dit nu allemaal weten met de wetenschap van nu, wat had hij dan anders gedaan? De mail en de neventaak. Waar ik wel benieuwd naar ben, is zijn er nog andere zaken, buiten die twee, die zowel Gedeputeerde Koopmans of de Commissaris van de Koning, met de wetenschap van nu, van dit alles, de hele situatie, in die tijd anders hadden gedaan? Dat is één van de vragen. De volgende vraag, het project Meer Maas Meer Venlo. Ik ben dan zelf wel nieuwsgierig, we zijn daar uitgestapt na overwegingen van onder andere de heer Koopmans, wat heeft dat Limburg bespaard door daaruit te stappen? Dat zou ik graag willen weten. En dan vraag ik mij ook af, want ik hoor van de collega's dat er dan mails zouden zijn die zouden zijn verdwenen. U hoorde net ook al iets over bewaartermijnen of we die kunnen stellen. Hoe kan het zijn met de ICT van nu, of was die toen zo slecht, is er niet een mogelijkheid om zaken te achterhalen puur om die transparantie te bieden, zodat eenieder nog alles zou kunnen gaan lezen? Ik krijg volgens mij een interruptie.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter. In de beantwoording van het College aan de NRC, en dan heb ik het over de laatste beantwoording, schrijft het College dat de betreffende journalist die die mails ook heeft, verwijst naar een medewerker die al enige tijd niet meer in de Provincie aanwezig is. Dat mailaccount mag drie maanden worden opgeslagen. Dan tot slot, en dat is misschien wel de meest stuitende constatering van die beantwoording, er is geen mailarchief beschikbaar waarin wij eventuele mails alsnog zouden kunnen nazoeken. Schrikt de heer Van Bijnen daarvan? Er is geen mailarchief aanwezig.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja als ik dat zo hoor. Dat is wat ik zeg. Kijk met de ICT van tegenwoordig, de techniek, zou die er moeten zijn. Het enige wat ik me kan voorstellen, en dat hoor ik dadelijk ook graag van het College, misschien kunt u me dat nu ook al vertellen, dat zou helemaal mooi zijn, is dat op het moment dat accounts natuurlijk permanent verwijderd zijn en die termijnen daarvoor gelden, zoals net het CDA ook al aangaf, zijn daar procedures voor en komt in die procedures ook naar voren dat dat ook zo hoort? Dan willen we dan inderdaad ook zien, want dan kan daarmee al in ieder geval uitgesloten worden dat er dingen verwijderd zijn omdat er bewijslast naar voren zou komen. Dus dat is inderdaad dan ook richting het College bij deze meteen de vraag en het antwoord aan u.

De heer Van Caldenberg (SP): Terecht hè. U geeft dat heel klinisch weer, maar als iemand een mail verstuurt aan een collega, dan heeft die andere collega hem ook ontvangen. Als die hem vervolgens ook nog in de cc zet, naar nog meer collega's, dan zijn die ook ontvangen. Dan is de vraag dus, als dat antwoord hier is, er is één iemand niet meer in dienst, dan zijn die anderen dat, daar ga ik maar eens even van uit, nog wel. Dan zouden die toch ook boven water moeten kunnen komen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dat ben ik met u eens, maar op moment dat u zegt we weten niet welke mails er nog zijn … Als dan niet bewezen kan worden wie nu precies welke mail heeft gestuurd, hoe moeten we dan controleren bij wie welke mail dat … U begrijpt vast wel wat ik bedoel toch.

De heer Van Caldenberg (SP): Het punt is, er zijn mails. En het punt is uit die mails blijkt dat er nog meer mails zijn. En dat nog meer mensen, ook in dit huis, die mails hebben gekregen. Hoe kan dat?

Dat wij ze niet hebben gekregen van het College van GS en dat we er op een andere manier achter hebben moeten komen? Hoe kan dat?

De heer Van Bijnen (PVV): Dat is een hele goede vraag richting het College, maar dat is wat ik net ook stelde hè. Hoe kan het zo zijn inderdaad dat met de ICT van nu die mails er niet zijn of niet teruggehaald kunnen worden? En zijn er inderdaad procedures voor? Vertel het maar, maar ik denk dat het wel te doen is. Dan had ik nog een laatste vraag, meer een opmerking richting PS. Want ik hoor hier een hoop onvrede, over de hele situatie. Die onvrede die delen wij deels. Alleen, als we het dan hebben over 2014, toen ik daar zelf niet was, toen is er uitvoerig gedebatteerd over de aanstelling en over andere zaken. Binnenkort ligt er een gedragscode GS voor. Mede namens de Commissie Integriteit vraag ik u ook allen dan, aan PS, om mee te denken en te bouwen aan die gedragscode GS, zodat we er zelf voor kunnen zorgen dat dingen misschien makkelijker te controleren zijn. Ik zeg zelf altijd, vertrouwen is goed, maar controle is beter. Laten we dat dan wel met zijn allen doen. We kunnen dit hier nu wel roepen, maar laten we dan ook met zijn allen daaraan gaan bouwen. Dat is mijn oproep aan jullie.

De vicevoorzitter: Daarmee bent u aan het einde van uw inbreng?

De heer Van Bijnen (PVV): Ik kreeg nog …

De vicevoorzitter: Dat ga ik nu, maar ik wou even controleren of u inderdaad klaar was met uw inbreng. Dan geef ik nu het woord aan mevrouw Jenneskens voor een interruptie.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, ik heb eigenlijk één vraag aan de heer Van Bijnen. Het gebeurt eigenlijk niet zo heel vaak, maar nu moet ik toch zeggen, de PVV had gelijk misschien in 2014. De zorgen die zij uitten waren toen terecht. De vraag eigenlijk, u doet een oproep aan ons, maar mijn vraag aan u is eigenlijk wat er nou veranderd is? Een aantal van de Statenleden die toen die oproep deden, zitten opnieuw in deze Staten. Wat is er nu veranderd in de opvatting van de SP? Van de SP … Nee sorry, van de PVV. De zorgen die er toen waren die zijn terecht gebleken en ik hoor u nu een heel constructief betoog houden naar verbetering of wat dan ook, maar eigenlijk vraag ik me af waar nou die kritische houding is die we toen hebben gehoord.

De heer Van Bijnen (PVV): Nou volgens mij heeft u niet opgelet in het begin, maar volgens mij heb ik redelijk wat kritische vragen gesteld richting het College. We zijn zeker kritisch ook. We proberen inderdaad ook, voor de gedragscode GS, te zeggen, laten we daar met zijn allen aan bouwen. Want we kunnen continu wijzen, maar dan wil ik aan u eens een keer als PS vragen, daar is ook een gedragscode voor, aan u allen hoe wij ons in ons dagelijks leven gedragen. Wij staan natuurlijk in de belangstelling, we leven in een glazen huis waar ik zelf al twaalf en een half jaar in werk. Laten we elkaar ook met zijn allen een keer in de spiegel aankijken en kijken in welke zaken we zelf misschien naar voren komen met de schijn van belangenverstrengeling. Dat is wat ik ook zeg, en zeker zijn wij kritisch, daarom hebben we een aantal vragen gesteld waar we ook graag antwoord op willen krijgen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter ik ben altijd opgevoed met de gedachte dat het niet netjes is om een vraag te beantwoorden met een wedervraag, dus mijn vraag staat volgens mij nog steeds. Want u zegt wel, u heeft niet goed geluisterd. Maar mijn vraag was, u was terecht kritisch, daar krijgt u van mij vandaag de volle credits voor.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel.

Mevrouw Jenneskens (D66): Wat is er veranderd? Want de zorgen die u had zijn uitgekomen of daar spreken we vandaag over, dan heeft u het nu over de toekomst. Wat is nu uw reflectie dan? Wat vindt de PVV er nou van dat de zorgen die u toen geuit heeft, nu waarheid zijn geworden?

De heer Van Bijnen (PVV): Volgens mij, wat ik net heb gezegd, heb ik prima antwoord gegeven naar mijn eigen mening.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja maar, dat vindt u …

De heer Van Bijnen (PVV): Ik heb u net gezegd … U zegt u bent niet kritisch, nou volgens mij zijn wij redelijk kritisch en stellen we daarom ook richting het College en ook richting de Commissaris van de Koning de vragen. Wat er nu speelt, zeker is dat natuurlijk vaag te noemen. Vooral met de mails et cetera. Alleen concrete feiten en omstandigheden liggen er nu nog niet. Zeker hadden we toen die zorgen, maar daar kan ik niet zelf over meespreken. Toen zat ik niet in deze Staten. Mijn collega's, terecht wat u zegt, wel, maar die zijn hier volgens mij niet aanwezig. Ik zie ze niet. Maar die zorgen zijn er en we zijn kritisch dus volgens mij heb ik duidelijk een antwoord gegeven, Alleen ik wil ook terugleggen richting PS, want wij waren toen inderdaad één van de weinigen die het daarover hadden en nu komt u daar jaren later met zijn allen over. Dat is allemaal prima, maar laten we dan bouwen aan die fatsoenlijke gedragscode GS waarbij we dingen kunnen voorkomen en laten we inderdaad dan wel het gesprek opzetten hoe we dingen kunnen verbeteren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar even …

De vicevoorzitter: Laatste keer op dit punt mevrouw Jenneskens, want mijnheer Van Bijnen gaat over zijn antwoorden en daar moet u het toch mee doen.

De heer Van Bijnen (PVV): Gelukkig wel.

De vicevoorzitter: Laatste interruptie.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, mijn vraag is eigenlijk als enige, u heeft het nu telkens over de toekomst, maar wat is dan het oordeel van de PVV over hoe er is omgegaan met die zorg die u toen geuit heeft. Die terecht lijkt te zijn gebleken.

De heer Van Bijnen (PVV): Nou die lijkt terecht te zijn gebleken, daar hebben we nu een debat over hè. Ik heb alle vragen gezien van de partijen die zijn gesteld en de beantwoording daarop. Als ik dan heel erg kritisch ga kijken en probeer dingen te achterhalen, ik ben algemeen opsporingsambtenaar zoals u weet hè, ja ik wil dat best wel even benoemen hier. Op het moment dat we een onderzoek hebben, ik zie dit ook als een onderzoek, dan moeten er wel feiten boven tafel komen en omstandigheden die dan ook leiden tot daadwerkelijk de feiten die zijn gebeurd. Dat proberen we volgens mij nu nog met zijn allen te achterhalen. Of er nog meer te vinden is en te krijgen, daarom vraag ik net ook al de ICT, de mails, u roept ze zijn er. Laten we die boven tafel halen. Dat is wat ik toch zeg, dus dan ben ik daar volgens mij kritisch in. Op het moment dat dat naar voren komt en er

zijn daadwerkelijke feiten en er zijn dingen waarmee je kunt slaan, dan kunnen we verder gaan praten. Op dit moment staan we aan de start natuurlijk van het gehele debat en dan moeten we ook gewoon op die manier beginnen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Dank voor uw antwoord.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Bijnen (PVV): Alstublieft.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de heer Van Bijnen is buitengewoon opsporingsambtenaar.

De heer Van Bijnen (PVV): Nee algemeen.

De heer Van Caldenberg (SP): Algemeen opsporingsambtenaar, excuus, maar hij is wel opsporingsambtenaar. Ik vroeg mij af dat als u op uw werk iemand heeft die op deze wijze antwoorden aan u geeft, of u daar genoegen mee neemt? Of u dan zegt van, nou misschien heeft u wel gelijk. Of dat u dan getriggerd wordt en zegt, nu gaan we nog eens even scherper kijken als er op deze wijze op ons geantwoord wordt.

De heer Van Bijnen (PVV): Nou ik ga mijnheer Van Caldenberg niet mijn werkwijze in mijn andere vakgebied kenbaar maken. Dat staat los van wat we hier nu aan het doen zijn.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja dat snap ik.

De heer Van Bijnen (PVV): Uiteraard dat snapt u.

De vicevoorzitter: Maar goed, ik denk ook niet dat de heer Van Bijnen hier nu onderwerp van gesprek is dus ik denk dat we het wel moeten houden bij datgene waar het hier over gaat. Dus een laatste interruptie op dit punt mijnheer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Het punt in de richting van de heer Van Bijnen is dat wij dit nu aan het onderzoeken zijn, dat zijn uw woorden, maar neemt u genoegen met datgene wat u tot nu toe gevonden heeft?

De heer Van Bijnen (PVV): Nee en daarom heb ik die kritische vragen net ook gesteld mijnheer Van Caldenberg. Voor de derde keer.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Van Bijnen. We gaan verder met de heer Heldens als hekkensluiter in eerste termijn van de Staten.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik reed hier vanmiddag naar Maastricht in een redelijk vrolijke bui, niet wetende wat er vandaag allemaal in het debat besproken zou gaan worden en ik dacht daar een beetje over na. Op de gang kwam ik een collega tegen en die zei, wat denk jij dat de uitkomst gaat zijn vandaag. Toen reageerde ik nog wederom in een vrolijke bui, nou

misschien wel een stukje in De Limburger. Ik had een aantal vragen opgesteld en meestal streep je wat vragen weg als je hekkensluiter bent in de eerste termijn, maar ik heb alleen maar meer vragen gekregen tijdens deze eerste termijn. Ik kan niet zeggen dat ik daar vrolijker van geworden ben. Ik heb een hele hoop vragen en daar zal ik maar meteen mee beginnen. In 2014 zijn er afspraken gemaakt bij de benoeming van Gedeputeerde Koopmans dat er geen betrokkenheid zou zijn bij beraadslagingen en besluitvorming over onderwerpen die zijn commissariaat raken. Vindt de Gedeputeerde dat daar 100% aan voldaan is? En zeker als je kijkt, dat wat nu blijkt volgens de citaten van de heer Kuntzelaers, links tot rechts gewaarschuwd heeft voor de mogelijke consequenties en de schijn van belangenverstrengeling. Ik hoorde de Gedeputeerde Koopmans zeggen in de eerste termijn, nou als ik dat had geweten dat er enige sprake zou zijn van twijfel aan effectiviteit of integriteit dan zou ik er nooit aan begonnen zijn. Hoe reflecteert u daarop met het verslag van de vergadering van 2018? Waren het niet de juiste mensen die kritiek hadden? Had u genoeg steun destijds? Ik ben daar toch wel zeer benieuwd naar. Wat ik mij ook afvraag is, waarom moest in 2014 die nevenfunctie koste wat het kost behouden blijven? Welke redenen waren daar toen voor? Zeker in het oog van de discussie. Ik ben daar gewoon benieuwd naar. Ik heb dat nog niet kunnen ontdekken, maar dat kan de Gedeputeerde vast heel goed uitleggen. Dan heb ik een vraag aan de Gouverneur. Hoe de Gouverneur als hoeder van integriteit reageert op de alertheid in de publicatie van nevenfuncties, zeker gezien de brief van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties? Wat mij verbaasde, is dat er een extern juridisch advies van AKD gevraagd is over het melden van nevenfuncties en dan het verschil tussen actieve en passieve nevenfuncties en de letter van de wet is plaats van de geest van de wet. Waarom geen mea culpa, hadden we inderdaad misschien moeten doen. Wij snappen uw punt minister. Maar nee, we graven ons in en je hebt een verschil van interpretatie met de minister die belast is met het beschermen van de bestuurlijke integriteit. Dat staat wel leuk in de krant als Limburg daar weer een andere mening over heeft. Dan over de actieve nevenfuncties. In 2017 is het commissariaat gestopt, aldus de beantwoording. Dat kunnen wij niet controleren, want een eenmanszaak is niet verplicht jaarrekeningen te deponeren bij de KvK. Dat doen alleen bv’s en nv’s en nog een aantal rechtsvormen. Hoe kunnen wij controleren dat de jaarrekening van de niet-actieve, slapende eenmanszaak op nul staat? Privacytechnisch zou dat niet zo spannend moeten zijn als daar nul staat, is de Gedeputeerde bereid dat met ons te delen? Dan de mails. Nou ik schrik van die mails en ik schrik ook nog meer van de beantwoording van de vragen. De vele vragen die hier door Provinciale Staten gesteld zijn. Heel scherp staat geformuleerd dat er geen mails bekend zijn, maar toch wordt er hier gezwaaid met mails. Dat kan een aantal dingen betekenen. Of die mails zijn niet echt, wat ik niet geloof. Of er is niet goed gezocht, wat ik kwalijk zou vinden gezien het respect voor de controlerende taak van de Provincie. Of we hebben hier de organisatie niet in de hand. Of we willen het niet delen. Welke is het en kan er een toezegging komen van de Gouverneur dat er een onderzoek gestart wordt naar die mails. Want je hebt een zender, een ontvanger en als de ontvanger of de zender hier niet meer werkt dan zit die misschien niet meer in dat postvakje. Lijkt me niet heel handig om die mails na drie maanden te verwijderen, gezien de Archiefwet, maar die mails die moeten hier zijn. Al die vragen die gesteld zijn, waar gevraagd wordt naar een mail, een mail die volgens de heer Kuntzelaers al de schijn is van belangenverstrengeling, kunnen we dat niet ophelderen. Die mails moeten en zullen boven tafel komen, willen wij als Provinciale Staten onze controlerende taak naar behoren uit kunnen voeren. Daarin zullen wij niets anders accepteren dan een onderzoek, desnoods met een extern ICT-bedrijf om die mails boven water te krijgen. Wij willen die mails zien, hoe dan ook. Daar wil ik de eerste termijn mee sluiten. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Heldens. Dan lijkt het mij goed dat wij nu gaan schorsen. Ik kijk even naar de heer Koopmans, hoelang wenst u te schorsen? Dan gaan wij 20 minuten schorsen. Dan gaan wij verder om 20.00 uur. De vergadering is geschorst tot 20.00 uur.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dan heropen ik de eerste termijn en is nu het woord aan de Commissaris van de Koning namens het College.

Gouverneur Bovens: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Het is maar goed dat we even gewisseld hebben. Dank voor de bijdrage in eerste termijn ook van de leden van Provinciale Staten, ook de vragen die gesteld zijn in de eerste termijn van het debat. Misschien maar even beginnende bij wat wij sowieso vandaag meemaken. Al moet ik zeggen dat ik natuurlijk met een dubbele pet zit en dat ga ik nu ook maar meteen uitleggen wat die dubbele pet is. Ik ben ook uw voorzitter. Als ik het debat een beetje op mij laat inwerken en ik de bewoordingen ook van een aantal fracties zo hoor, dan kan ik niet anders zeggen dan dat er een vorm van argwaan is. Argwaan over hoe het hier met die mails gaat? Wat staat er in die mails? Zijn die mails er nog wel, zijn die er niet? Heeft u wel goed gezocht of heeft u niet goed gezocht? Enzovoort. Waarom is het belangrijk dat we eerst die argwaan proberen weg te nemen bij u? Dat gaat niet vanavond lukken zeg ik er maar even bij dat u die argwaan helemaal weg wil hebben. Daar doe ik u dadelijk een voorstel voor. Omdat onderdeel van uw twijfel die er is te maken heeft met de inhoud van mails, die vervolgens zouden kunnen suggereren alsof er sprake is van vermenging van belangen bij Gedeputeerde Koopmans, bij het dossier Meer Maas Meer Venlo. En daarvoor denken wij dat het heel van belang is om die mails boven water te krijgen. Dat is ons niet gelukt de afgelopen periode. Dat heeft u allemaal meegekregen, maar wat we erg vinden is dus dat u niet gelooft dat ons dat niet gelukt is. Vandaar dat we zeggen, laten we dan inderdaad het verstandige doen en zorgen dat we ook nog een keer extern laten kijken. Of dat extern ICT is of anderszins, maar in ieder geval laten kijken of die mails en hoe we dat doen, of we de goede procedures hebben gebruikt. En of er nog ergens archieven zijn, enzovoort. Om dat goed uit te zoeken. Ik mag u ook namens het College, maar ik doe dat in eerste instantie vanuit mijn positie als Gouverneur in het kader van een integriteitsportefeuille, als er door u die twijfel wordt geuit, dan vat ik dat op als een melding van dat er misschien iets aan de hand is met integriteit. Nog niet een melding van integriteitsschending, maar wel er kan iets aan de hand zijn met integriteit. Dan hebben we daarvoor een hele goede en volgens mij ook een hele stevige procedure, namelijk dan kan er een onderzoek worden gestart door de externe adviseur integriteit. Die vervolgens een advies kan geven aan de Commissie Integriteit om een extern onderzoek te laten doen. Dat is de procedure zoals we die normaal hebben en ik ga in ieder geval de externe adviseur vragen om een voorstel te doen voor een onderzoek dat door de Commissie Integriteit kan worden begeleid. Dat is een onderzoek dat in alle openheid kan plaatsvinden en waarvan ook de resultaten hier kunnen worden gepresenteerd.

De vicevoorzitter: Interruptie van de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Vraag aan u Gouverneur. Wat is de huidige procedure rondom archivering eigenlijk zoals al door het CDA gevraagd in de eerste termijn? En hoe verhoudt zich dat tot bijvoorbeeld de Rijksmanier van archiveren in de Archiefwet.

Gouverneur Bovens: Ja, wat ik daarvan weet, daarvan zeg ik, ik wil het echte onderzoek wil ik ook wel op die tour hebben dat we daar precieze helderheid over hebben. Het klopt wat geschreven is dat bij medewerkers die hier vertrekken in principe de mailbox wordt gedeletet na drie maanden, maar dat wil niet zeggen dat er e-mails die relevant zijn voor dossiers, worden aan de dossiers toegevoegd. Dus als er een e-mail is over een bepaalde zaak et cetera die waard is om te bewaren, dan gaat dat bij dat dossier. Wij hebben het niet kunnen vinden op de trefwoorden zoals die zijn gesteld, trefwoord Terraq, Janssen, ontgronding, Koopmans enzovoorts. Als je dat allemaal doet, komen die mails niet boven water. We zijn ook bij een aantal betrokkenen gaan kijken, komen ze niet boven water. De enige mail die we hebben, is de mail van Janssen aan de heer Koopmans. Die hebben we ook verstrekt. We kunnen de verzending ervan niet nagaan, wat daar dan bij wijze van spreken, aan wie die verzonden is, et cetera. En er is een mail bij de SP-fractie, blijkbaar, waaruit ook een aantal dingen blijken. Daar is misschien iets tussen, dat is volgens mij over een tijdsperiode van juli tot september als ik het daarin zie. Als wij een aantal van die dingen kunnen weten, kunnen we misschien gerichter zoeken, enzovoort. Maar ik wil niet dat u de indruk heeft dat wij dat zelf allemaal doen. Ik wil daar absoluut een externe mee laten kijken, dat het goed gebeurt. Ook, want dat was ook een suggestie, ik geloof dat de heer Heldens heel treffend alle mogelijkheden op een rijtje zette, van je kunt natuurlijk de mails hebben, niet hebben, verwijderd hebben of niet verwijderd hebben, dat we dat kunnen uitsluiten hoe dat gegaan is. Dus dat is wat wij nodig hebben. Dat hebben we sowieso nodig, dus een onderzoek naar die mails.

De heer Kuntzelaers (PvdA): En de helderheid dus voor dat proces, hoeveel jaar worden die mails nou bewaard? Want het verwijderen van e-mails drie maanden na het vertrek van …

Gouverneur Bovens: Dat zijn de mailboxen van de medewerkers. Ja, als ze vertrekken.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, maar dan alles wat te maken heeft met processen wordt tien jaar bewaard, of langer?

Gouverneur Bovens: Zolang dossiers lopen en als het in het archief gaat, gaat het in de Archiefwet, is het eeuwig. Of 80 jaar of 100 jaar, ik kijk altijd even mijnheer Rongen aan …

De heer Rongen: Zeven jaar.

Gouverneur Bovens: Zeven jaar, oké. In ieder geval nog voldoende dus. Minimaal dan zeven jaar. Gaan we de techniek induiken.

De vicevoorzitter: Maar goed, we gaan nu het risico lopen dat de Gouverneur vragen krijgt over zaken die hij in zijn eigen bijdrage wil benoemen, dus ik zou toch willen voorstellen om de interrupties zoveel mogelijk nu te bewaren tot de Gouverneur zijn bijdrage heeft gedaan. Mochten er dan nog zaken ontbreken dan kunt u die gelegenheid te baat nemen. Dus een korte interruptie, maar daarna graag toch de Gouverneur de kans geven zijn verhaal te vervolgen.

Gouverneur Bovens: Er zijn ook nog een aantal andere punten, dus dat is in ieder geval één. Dus we gaan naar die mails …

De heer Van Caldenberg (SP): Even reagerend op wat de Gouverneur zei.

Gouverneur Bovens: Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Want hij zei, er zit een tijd tussen. Als ik dan die mail lees, dan wordt er ook een verklaring voor gegeven, want …

Gouverneur Bovens: Ja ik heb die mail nog steeds niet.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee precies, maar ik heb hem wel. “Ik heb met John Janssen van Terraq afgesproken, en hij kon niet eerder.” Dat staat in die mail. En dan komt er nog wel wat meer achteraan …

De vicevoorzitter: Maar goed, ik stel voor dat we geen debatten voeren over stukken die bij andere mensen niet bekend zijn. Dan moet u of die hele mail verspreiden zodat iedereen daar kennis van kan nemen, maar …

Gouverneur Bovens: Is dat die geheime mail begrijp ik hieruit?

De heer Van Caldenberg (SP): Of die mail geheim is dat weet ik niet. Daar gaat u over, over de mails van oud-medewerkers, geheim verklaart. Dat doe ik niet. Ik heb hem. Ik ga ook niet aan u vertellen wat mijn bron is, want dan droogt mijn bron misschien wel weer op. Dan krijgen we hem niet boven tafel. Maar u suggereert bijna alsof het feit dat die tijd ertussen zit, dat dat een oorzaak heeft.

De vicevoorzitter: Nee, maar we gaan het hier niet hebben over mails die niet bij iedereen bekend zijn en waar iedereen kennis van kan nemen en ook vragen en wedervragen over kan stellen. Dan moet u inderdaad ook de mail verspreiden en dan kan erop gereageerd worden.

Gouverneur Bovens: Wij zijn zeer benieuwd mijnheer Van Caldenberg, welke mails zijn er nog, in het hele tijdvak. Wij zijn echt zelf ook benieuwd waar die mails nou zijn. En wat er in die mails staat. En als we moeten wachten dat we de mails krijgen van kranten of van u, ik wil deze mails zelf ook kunnen vinden.

De vicevoorzitter: Blijkbaar zijn ze er, anders had u ze niet. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, een heel eenvoudige vervolgvraag op het verwijderen van de mailbox van medewerkers die drie maanden uit dienst zijn. Misschien kan de Gouverneur uitleggen, dat mag ook schriftelijk, hoe die procedure werkt om te beoordelen wat nou relevant is voor een dossier en wat niet. Ga je dan de hele mailbox doorspitten of is dat de verantwoordelijkheid van die ambtenaar tijdens zijn loopbaan? Daar ben ik heel benieuwd naar, hoe wij dat dan ook kunnen controleren. Dank u wel.

Gouverneur Bovens: Nee, die procedures kunnen we zonder meer toelichten. Ik stel ook voor dat we dat, desnoods, ook in dat onderzoek nog even extern laten valideren of dat de goede methodes zijn die wij gebruiken. Maar zoals de persoonlijke mailbox wordt gelicht, wil dat niet zeggen dat daarmee alle mails … Nee, want als die bij een dossier horen, horen die mails bij dat dossier. Dat is natuurlijk ook helder. Dat is één. Twee is dat er ook een aantal vragen nog zijn gesteld over hoe en wat. Ik heb er een aantal ook voor mezelf genoteerd en ook Gedeputeerde Koopmans kan er nog een aantal kort,

of kort dat moet u zelf weten, beantwoorden. Op de eerste plaats, is nou alles goed gegaan in die vergadering van 2014, de benoemingsvergadering? En ik zeg erbij ook nog in 2015, want toen is de nevenfunctie als zodanig nog een keer door de Staten geaccordeerd. Is voldaan aan de afspraken? Er is naar mijn overtuiging voldaan aan de afspraken, daar waar het ging zoals dat in de afspraken stond, de betrokkenheid van het dossier van de ontgrondingen. Daar heb ik u ook de stukken van laten zien, het onthouden van stemming in de Collegevergadering et cetera. Dat is wat anders dan dus de vraagstelling die ook opkomt of Meer Maas Meer Venlo, die visie, of dat een ontgrondingsdossier is en eigenlijk in die afspraken had moeten worden betrokken of niet. Ik blijf erbij dat de afspraken zoals we ze hebben gemaakt, er staat letterlijk dat het ontgrondingendossier zit niet in de portefeuille, bemoei je dan ook niet met de discussies enzovoort, zover wij daarover hebben kunnen nagaan, in alle Collegevergaderingen, we hebben de stukken erbij gehaald, u heeft ook alle bijlagen gehad, is aan die afspraken voldaan.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. U stelt dat de heer Koopmans niet heeft deelgenomen aan discussies of besluitvormingen …

Gouverneur Bovens: Besluitvormingen in het College.

De heer Kuntzelaers (PvdA): In het College over ontgrondingsdossiers. Als u de inhoud van de mail van de heer Janssen aan de heer Koopmans van 22-07-2016 bekijkt, waarin nadrukkelijk ontgronding, zandwinning benoemd wordt, in hoeverre zegt u dat bij die mail is ontgronding wel degelijk een onderdeel van een passage uit het bespreekthema wat er in die mail staat? En tevens worden daar ook nog eens bedragen bij genoemd die het bedrijf eventueel zou kunnen verdienen, dan wel kunnen besparen. Hoe duidt u dan een dergelijke mail?

Gouverneur Bovens: Ik wil erbij zeggen dat die mail zelf meteen is doorgestuurd het apparaat in. Daar is dus geen bemoeienis van de Gedeputeerde bij. De vraag is even, de suggestie is gewekt alsof de Gedeputeerde iets met die mail gedaan heeft waardoor beïnvloeding plaatsvindt. De inhoud van die mail, weet u ook, was al bekend bij de Gedeputeerde en het ambtelijke apparaat. De stukken die erachter lagen. Er zitten geen nieuwe feiten als zodanig in. Dus het doorsturen van de mail aan het ambtelijk apparaat, zoals te doen gebruikelijk, hebben wij opgevat en vat de Gedeputeerde, als een bewijs dat hij zich net niet bemoeid heeft met de inhoud ervan. Anders zou je iets met die mail gedaan hebben, het gesprek aangegaan zijn of anderszins. Dat moet nog blijken uit het onderzoek, hoe is dat nou precies met die mail gegaan. Is er iets bijgeschreven bij die mail, een toelichting? Wie heeft hem ontvangen? Enzovoort, enzovoort.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Die vragen deel ik met u voorzitter. De andere vraag is natuurlijk, op het moment dat duidelijk wordt dat het bedrijf waar de heer Koopmans commissaris is, een bepaalde interesse heeft of een bepaald belang heeft, dan wordt de mail doorgezet naar de organisatie en verder wordt daar niets mee gedaan. Anderhalf jaar later concludeert de Gedeputeerde zelf dat er sprake is van een conflicterend belang tussen het project en het commissariaat. Echter de inhoud daarvan, en de reden daarvan, is ongeveer hetzelfde als in die mail staat. Hoe duidt u dat dan? Vindt u niet dat dan het moment van het ontvangen van de mail met de belangen daarin verwoord, al het

alarmbelmoment had moeten zijn voor de Gedeputeerde om te zeggen, nu moet ik scheiden van mijn commissariaat?

Gouverneur Bovens: Nogmaals, u veronderstelt dat er een bewuste actie van de Gedeputeerde met die mail is en die is gewoon doorgestuurd naar het ambtelijk apparaat.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Nee. Ik veronderstel alleen dat er kennisgenomen is van de mail. Van de inhoud. Ik veronderstel niet eens in deze exercitie dat er een doel is om die mail door te sturen om iets te bereiken. Ik concludeer alleen u heeft de kennis van deze mail op dat moment genomen en daarmee weet u dat het bedrijf waarvoor u werkt belangen heeft in een project waarvan u later concludeert dat het de reden is om het commissariaat op te zeggen.

Gouverneur Bovens: Het is nog geen project, maar een visie. Heel formeel is er nog geen sprake van een project als zodanig. Ik laat de Gedeputeerde daar ook zelf op reageren. Wij hebben de mail overigens pas 3 of 4 weken geleden, wanneer is die beantwoording geweest, gezien. Wij gaan ervan uit dat de wijze waarop de Gedeputeerde ermee om is gegaan een bewijs is van het feit dat die zich er niet mee wilde bemoeien. Die suggestie, van dat het wel, dat moet blijken uit de mailwisseling of dat anders is. De schijn die u zegt van het feit dat een mail überhaupt naar de heer Koopmans gaat bij, dat is de schijn. Dat is de schijn die door de mail wordt gewekt, dat klopt ja. Dat kan ik niet anders zeggen.

De vicevoorzitter: Laatste keer op dit punt de heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Misschien is dat iets om later op terug te komen, ook voor u Gouverneur. Het verschil tussen het ontvangen van die mail en het maken van de keuze om op te stappen als commissaris, hadden die momenten niet in plaats van anderhalf jaar uit elkaar in dezelfde week moeten liggen? Dat is een vraag, met de kennis die in die mail staat, had je niet eerder tot een conclusie moeten komen?

Gouverneur Bovens: Dat is dezelfde vraag die u eigenlijk ook al meteen in het begin zei dat het is. In hoeverre is Meer Maas Meer Venlo een dossier dat op het netvlies stond als een dossier waar een belang van een individueel bedrijf bij betrokken was. Dat is de vraag die u in feite stelt. In onze beantwoording zijn we daar uitgebreid op ingegaan, dat dat dossier, namelijk de visie rond waterveiligheid, dat dat een waterveiligheidsdossier is, en er is volstrekt niet onder stoelen of banken gestoken dat de Gedeputeerde zich daar intensief mee heeft bemoeid. Maar dat heeft hij zelf ook …

De vicevoorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, dank u wel. Begrijp ik het nu goed voorzitter? We hebben zonet de vraag gesteld in eerste termijn. In die gesprekken over het plan in de vergadering van GS deed de heer Koopmans gewoon mee, bevestigt toenmalig collega …

Gouverneur Bovens: Over Meer Maas Meer Venlo.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja.

Gouverneur Bovens: Niet over ontgrondingen dus? Oké, dan zijn we het erover eens.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nu is mijn vraag aan u, bent voorzitter van het College, dan zal u waarschijnlijk ook als voorzitter weten of het correct is wat de heer Koopmans zegt, oké ik deed er niet aan mee, of dat de heer Prevoo zegt hij deed er wel aan mee? Aan u de vraag, wat is correct?

Gouverneur Bovens: Er is over ontgrondingen, ontgrondingen zeg ik nogmaals, niet door de heer Koopmans meegedaan. Waar de heer Prevoo waarschijnlijk, want we kennen de vraagstelling niet, dat zie je nooit in de NRC wat de vraag was, als het gaat over Meer Maas Meer Venlo daar heeft de heer Koopmans volop meegedaan. Waar hebben wij op geacteerd, zeg maar even waar acteert de voorzitter bij wijze van spreken op, is op dat ontgrondingenverhaal. Meer Maas Meer Venlo is watervisie, meetrapporten, enzovoort, enzovoort. Ja, daar hebben we niet op geacteerd, dat kan ik gewoon toegeven. Dat hebben we niet gedaan.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Sorry voorzitter. Dan is het toch verbazingwekkend dat een collega, een ex-deputé dan, verwoordt dat de heer Koopmans wel aanwezig was ondanks dat dit het dossier was van de heer Prevoo? Wat is uw mening daarover?

Gouverneur Bovens: Ja, nu gaan we toch in de semantiek. Als de heer Prevoo bedoeld heeft Meer Maas Meer Venlo, want daar was hij voor verantwoordelijk, mijnheer Prevoo is portefeuillehouder Water nogmaals, daar was de heer Koopmans bij. Dat wordt niet bestreden. Er wordt gesuggereerd, ook door uw vragen, alsof dat een ontgrondingsdossier was. En daar heeft de heer Koopmans niet aan deelgenomen. Het gaat mij om de vraagstelling zoals die is. En nogmaals, de cruciale vraag die heeft ook de heer Kuntzelaers gesteld, de cruciale vraag is, zie je nou Meer Maas Meer Venlo als een dossier met ontgrondingskanten et cetera en had dat niet moeten leiden tot iets anders. Dat is de vraag. De ontgrondingsdossiers, de vergunningen, enzovoort, hebben jullie ook gezien, daar is geen betrokkenheid van het College bij geweest.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nou ja het is natuurlijk heel prettig voorzitter.

Gouverneur Bovens: En daar moeten we ook denk ik dat onderzoek voor doen. Snapt u?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Om natuurlijk uit uw bewoording, proberen wij natuurlijk ook duidelijkheid te krijgen, dus vandaar …

Gouverneur Bovens: Ja. Er wordt steeds een verschil van mening opgeworpen of gesuggereerd waarvan ik denk ja. De vraag is, is dat een verschil van mening?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Oké.

Gouverneur Bovens: Is dat een verschil van feitenkennis?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik laat het er even bij.

Gouverneur Bovens: Beide feiten kunnen waar zijn. Ik had graag de vraagstelling er ook bij betrokken. Daar kom ik dadelijk overigens met de minister ook nog even op terug.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Goed, dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter, in de mededeling portefeuillehouder van 15 oktober 2020, en dat gaat over het beantwoorden van persvragen, schrijft de Gouverneur aan de betreffende journalist en een afschrift aan de Staten het volgende: De door u gesuggereerde relatie tussen Meer Maas Meer Venlo en Terraq is nieuw voor mij'.

Gouverneur Bovens: Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Dat is 15 oktober 2020. Dan gaat de Gouverneur aan de slag en komt er een beantwoording van schriftelijke vragen en dan krijgen we nog een keer en in de tweede set schriftelijke vragen wordt dat nog een keer herhaald op 9 december 2020. Dan schrijft het College, inclusief de Gouverneur, de ontvangst van de mail van mijnheer Janssen aan de heer Koopmans was geen aanleiding voor ons om de functie neer te leggen en het doorzenden geeft geen aanleiding. Als u nou hier vandaag deze zaal hoort, vindt u dan niet dat op moment dat u kennis heeft genomen van deze mail, u als Gouverneur, hoeder van de integriteit, op dat moment, direct een onderzoek had moeten starten naar de relatie tussen Meer Maas Meer Venlo en Terraq? En vindt u dat u daarbij de integriteit van de Gedeputeerde ook bij had moeten betrekken?

Gouverneur Bovens: Het antwoord is nee. Dat vind ik niet, omdat het weer is alsof het ontvangen van die melding over Meer Maas Meer Venlo opgevat is als het schenden van de afspraken zoals die zijn gemaakt met de Staten in 2014. En dat haal ik niet uit die mail. Wat ik uit dit debat haal, is dat u daar anders over denkt en dat dit als een melding wordt gezien, daar gaan we op acteren. Dat had ik u wel gezegd.

De vicevoorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel. Is de voorzitter het met me eens, dat als je dan zo'n mail krijgt en je stuurt die door dat het dan zowel voor de afzender als voor de ontvangers van die doorgestuurde mail nooit duidelijk wordt dat je daar geen bemoeienis mee hebt. Ik zal het verduidelijken, als ik zo'n mail krijg en ik ga daar niet over en ik wil dat ook heel duidelijk aangeven, dan stuur je zo'n mail toch niet door. Dan zeg je toch tegen de afzender, ik ga hier niet over. Als je die mails blijft doorsturen in de organisatie, dan wordt zowel voor de afzender van die mail het niet duidelijk, maar ook niet voor de ontvangers van de doorgestuurde mail.

Gouverneur Bovens: Ja, als er je dus absoluut niets mee wilt doen, wat dus de bedoeling is je doet er absoluut niets mee, je kunt een mail niet, ik bedoel hij is wel gestuurd, dan gaat die gewoon het ambtelijk apparaat in en daar wordt … Dat is een andere verantwoordelijkheid, een andere portefeuillehouder et cetera. Je gaat je er niet zelf mee bemoeien. Die afspraak heb je gemaakt.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar dan is het toch des te logischer als je die e-mail als ontvanger krijgt met ik ga hier niet over.

Gouverneur Bovens: Ja.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik bemoei me hier niet mee. Er zijn andere kanalen, kun je er misschien nog altijd bijzetten, waar je je moet melden. Maar als je dat niet doet en je ontvangt die mail en je reageert niet met de woorden 'ik ga hier niet over', dan is het zowel voor de afzender van die e-mail niet duidelijk als voor die mensen die die doorgestuurde mail ontvangen. Wordt het ook niet duidelijk.

Gouverneur Bovens: Ja dat is een hypothetische vraag, ik weet niet of dat voor de ontvanger duidelijk is. Ze heeft geen antwoord van de heer Koopmans gekregen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, juist. Juist.

Gouverneur Bovens: En het wordt nu anders uitgelegd. Ik bedoel maar dat is waar we dat onderzoek nu naar gaan doen over dat door die mails andere indrukken zijn gewekt. Want het wordt nu gesuggereerd alsof de heer Koopmans wel iets met die mail had moeten doen. Terugsturen of behandelen of, dat is niet gebeurd.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Een reactie van 'daar ga ik niet over'.

Gouverneur Bovens: Ja, dat …

De vicevoorzitter: Laten we niet gaan speculeren over …

Gouverneur Bovens: De heer Koopmans kan dat dadelijk uitgebreid toelichten hoe dat gegaan is. Vind ik overigens ook, dat doet hij overigens ook prima.

De vicevoorzitter: De heer Thewissen.

Gouverneur Bovens: De heer Thewissen. Ik kom maar niet aan de beantwoording toe … Of misschien toch wel een beetje aan de beantwoording.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dank u wel. Ik heb twee vragen.

Gouverneur Bovens: Ja.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): De eerste is, ik maak even een korte samenvatting, u zegt nu: dan gaan we nu wel echt goed zoeken. Dat vind ik een interessante overweging want het komt bij mij over alsof u daarmee zegt dat er eerst niet goed genoeg gezocht is. Dat schaadt natuurlijk het vertrouwen. Dat is daarmee onderdeel van het probleem. Want blijkbaar is daarmee de urgentie en het belang, waar wij als Provinciale Staten heel veel tijd in gestoken hebben, bij het stellen van de vragen niet goed ingeschat. Ik vind dat nogal kwalijk en dan voel ik mij als PS totaal niet serieus genomen. Dus dat is één. Het tweede is dat de focus hier vooral uitgaat naar de desbetreffende e-

mail. Ik denk echter dat heel veel vragen hier helemaal niet meer gesteld zouden hoeven worden als op de vragen die ik namens mijn fractie gesteld heb, als daar gewoon antwoord op gegeven wordt. Zijn de gespreksverslagen, notulen van de gespreksverslagen en beraadslaging over de relevante dossiers, want nu krijgen we 108 pagina's in totaal bij de tweede set vragen waar we achteraan hebben moeten jagen. Maar ook daaruit kunnen we totaal niet herleiden, of opmaken, kan niet worden aangetoond dat de heer Koopmans zich aan die beraadslaging en besluitvorming onttrokken heeft. Dus een vraag die ik heb is of er ook niet de juiste zoekwoorden zijn gebruikt of kan ik u zover krijgen dat u daar ook heel erg goed naar gaat zoeken deze keer. Daarmee zouden heel veel vragen al beantwoord zijn.

Gouverneur Bovens: Ik ga toch even een bezwaar maken tegen het feit dat er niet goed gezocht is. Als ik gewoon uit eigen kennis en zicht heb gezien hoe ontzettend veel uren gemaakt zijn om de beantwoording van de vragen zorgvuldig te doen en de stukken boven water te krijgen et cetera, kan ik alleen zeggen misschien is het lastig zoeken bij de Provincie. Ja, dat het lastig is in de dossiers enzovoort daar komen we ongetwijfeld nog wel over te spreken, maar dat er geen moeite gedaan is om dat allemaal boven water te halen dat bestrijd ik zeer. Het is in ons belang, niet alleen in uw belang, ook in het belang van de heer Koopmans, het is in het belang van de Provincie Limburg dat we dit zo snel mogelijk ophelderen. En er is heel veel energie en tijd in gaan zitten. Het zijn 100 pagina's, maar dan moet u zich voorstellen wat dat aan werk heeft gekost. Ik ga daar niet lastig… Ik bedoel daar zijn de ambtenaren ook voor, dat is ook helder. Maar ik bestrijd alsof niet goed genoeg gezocht zou zijn. Wij moeten wel de juiste trefwoorden, juiste dingen en dergelijke hebben ja. Dat laat ik extern nog een keer doen.

De vicevoorzitter: De heer Thewissen nog één keer op dit punt.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Ik wil de gelegenheid wel even aangrijpen, ik heb absoluut niet gezegd, en als die suggestie gewekt wordt dan werp ik die van mij, dat de ambtenaren niet goed gezocht hebben.

Gouverneur Bovens: Oké, dank u wel. Point taken.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Ik denk dat de ambtenaren ook, dat heb ik ook in mijn bijdrage gesteld, hier een rol worden toegedicht waar ze zelf ook niet op zitten te wachten.

Gouverneur Bovens: Nee maar dan, blij met deze toevoeging mijnheer Thewissen. Ik ga nog naar een paar andere punten die ik heb staan. De vraag van de partij Limburg heb ik gehad. Er was …

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter ik heb eigenlijk twee vragen. Ik stel nu vast, om even wat verwarring weg te nemen, u spreekt een aantal keren over wij en voor mij loopt eventjes door elkaar of u dat doet als wij het College van GS of vanuit uw rol als voorzitter van PS en de hoeder van de integriteit. Dus dat vroeg ik me eigenlijk af.

Gouverneur Bovens. Ik weet niet of ik dat allemaal kan splitsen, dat is een goede vraag. Op dat punt zit er weinig splitsing in. Ik doe dat als verantwoordelijke voor het proces, een goed proces dat we hier

gezamenlijk hebben. En dat heeft beide kanten. Dus als ik bijvoorbeeld het protocol melding integriteit in werking stel, doe ik dat niet als College maar doe ik dat omdat het een Statenzaak als zodanig is. En als we het hebben over zijn de vragen goed beantwoord namens GS, daar staat ook mijn handtekening onder, dan is dat een deel van de GS-verantwoordelijkheid. Dat is ook de reden waarom ik nou niet het voorzitterschap heb, anders heb ik nog een derde rol erbij.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja. Mijn tweede vraag was eigenlijk als ik u goed begrijp zegt u net, ik vat dit op als een melding integriteit. In principe denk ik ook, want ik begon net mijn inbreng met dit gaat ons allemaal aan, we hebben ook procedures waarin de rechten van iedereen geborgd zijn.

Gouverneur Boven: Juist.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar de vraag die in mijn hoofd blijft spelen is, waarom is dit moment dan het moment voor die melding en niet die eerste vragen van bijna twee maanden geleden waarin gelijksoortige uitlatingen zijn gedaan door collega's en vragen zijn gesteld.

Gouverneur Bovens: Omdat wij die vragen naar onze, en dan is het weer GS even voor de duidelijkheid, eer en geweten afdoende zijn beantwoord. En als er dan toch twijfel blijft bestaan dan moet er dus meer, om maar even de woorden van de heer Thewissen te gebruiken. Maar we waren in de vaste veronderstelling dat we de vragen adequaat, goed, naar eer en geweten hebben beantwoord. Het feit dat u vervolgvragen stelt, of dat de krant nog vervolgstukken enzovoort produceert, geeft aan dat er dus blijkbaar nog meer moet, is, zijn, et cetera. Dat in ieder geval de twijfel niet weggehaald is. Ja, dan moet je het extern laten onderzoeken. Dat kan niet anders. Er was nog een vraag gesteld over of wij een verschil van mening hebben met de minister van Binnenlandse Zaken. Dat hebben wij niet, dat heb ik in ieder geval niet, en de minister van Binnenlandse Zaken heeft dat idee ook niet. Als de vraag aan de minister wordt gesteld, of aan het ministerie van Binnenlandse Zaken, moet het hebben van een adviesbureau als nevenfunctie worden gemeld dan zou ik ook als minister van Binnenlandse Zaken zeggen, ja dat moet je melden. Daar zijn we het volstrekt over eens en dan moet het gewoon op de website. Wij hebben alleen de inschrijving in de Kamer van Koophandel niet gezien als het hebben van een bureau met allerlei toeters en bellen erbij wat je als nevenfunctie moet doen. En ook daar zijn we het eigenlijk wel met de minister over eens. Toen die vragen bleven komen, want er wordt nog steeds gesuggereerd dat, ik heb het weleens in een College een keer gezegd, ik heb een auto en een Ford en ik heb toch maar één auto, ik heb er geen twee. Als de inschrijving bij de Kamer van Koophandel als een separate functie wordt gezien, en stel dat de minister dat in februari, maart in haar nevenfunctiestuk in de Kamer gaat zeggen, dan verwacht ik nog een explosie van meldingen op diverse websites. Wij hebben het niet gezien als een separate nevenfunctie. De functie was commissaris bij Terraq en de inschrijving als zodanig is geen separate. Als de vraag aan de minister wordt gesteld, mag je een adviesbureau hebben moet je dat melden, dan zeg ik ook dat je dat moet melden. Daar zijn we het over eens. Dat heb ik ook met de minister besproken.

De vicevoorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, even om het duidelijk te krijgen. Als ik nou een adviesbureau zou hebben en ik geef daar al twee jaar geen advies meer mee, maar ik sta

wel ingeschreven als zijnde eigenaar van een adviesbureau, heb ik dan voor de nevenfuncties een adviesbureau of niet?

Gouverneur Bovens: Nee, als u alleen maar een inschrijving heeft bij de Kamer van Koophandel en verder niets dan heeft u naar mijn smaak daar geen nevenfunctie. Dat is het verschil, er zijn Gedeputeerden genoeg die hebben allemaal banen et cetera en die hebben ook een inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Moeten die nu ook die inschrijving bij de Kamer van Koophandel gaan melden.

De heer Heldens (VVD): Ja, ik vind dat interessant om te weten. Ik denk dat door ook verwarring door ontstaat.

Gouverneur Bovens: Wij waren daar dus niet van. Ik heb dan toch nog maar, omdat de vragen bleven komen, het door AKD een keer laten uitzoeken. Dan wil ik ook, weer onafhankelijk en niet politiek gestuurd, gewoon even weten, hebben wij het nou bij het rechte eind of zijn we gekke Henkie als we dat zeggen. Het AKD-rapport heeft u zelf ook kunnen lezen en ik ben heel blij dat de minister van Binnenlandse Zaken ook gezegd heeft, overigens niet op vragen van dit stuk of bij dit dossier, maar op basis van andere vragen in het voorjaar, ik kom nog een keer met een verduidelijking over die nevenfuncties. Maar als het inderdaad is als iedereen met een inschrijving, er zijn vier miljoen inschrijvingen bij de Kamer van Koophandel, dan gaan we nog, ik weet niet hoeveel Statenleden misschien nog een inschrijving hebben. Dan zou ik zeggen dat we ze maar allemaal gaan melden ja. Wij hebben het niet als een separate nevenfunctie gezien, maar goed dat heb ik uitgelegd. En nogmaals, de vraagstelling aan de minister was, als je een adviesbureau hebt is dat een nevenfunctie? Dan zou ik ook ja zeggen en daarop heeft de minister ook ja gezegd. Daar zijn we het over eens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter ik constateer toch dat hier al een verschil van inzicht is waar we verder over moeten praten. Wat wij als PS graag zouden willen zien aan opgave van nevenfuncties of neveneigenaarschappen van een al dan niet slapend bedrijf, ik kan me voorstellen dat PS op een gegeven moment zegt van nou we nemen dat op in de gedragscode en u gaat dat vanaf nu melden.

Gouverneur Bovens: Dat kan. Ja.

De heer Heldens (VVD): Prima.

Gouverneur Bovens: Dat was wat ik in mijn laatste beantwoording in de eerste termijn ook suggereerde. Klopt.

De heer Heldens (VVD): U heeft dat uit laten zoeken, dat is volgens de letter van de wet …

Gouverneur Bovens: En de geest.

De heer Heldens (VVD): … dus niet noodzakelijk om te doen. Dat is ook helder, maar wat ik tegelijkertijd wel constateer is dat wij, en daar ben ik niet blij mee, een brief hebben gehad van de minister waarin de minister ons wel degelijk op de vingers tikt, u hebt bepaalde zaken niet

gepubliceerd op de site die volgens de wet wel hadden gemoeten. Dat is nu hersteld, maar in het licht daarvan vind ik dit niet handig. Daar wil ik het even bij laten.

Gouverneur Bovens: Ja. Nogmaals, toen ik de vraagstelling hoorde kon ik dat helemaal plaatsen. Maar de vraagstelling aan de minister was een andere dan de vraagstelling … Helder.

De vicevoorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel voorzitter. Mijn vraag sloot eigenlijk aan op de laatste vraag van de heer Heldens. De minister heeft gezegd dat je ook een eenmanszaak die niet actief is moet melden op een openbare lijst.

Gouverneur Bovens: En dat vind ik ook trouwens. Alleen een inschrijving Kamer van Koophandel noemde u een eenmanszaak en daar ging de discussie over.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja. Waar het mij om gaat, is dat er wel ook een actieve nevenfunctie is geweest tussen 2014 en 2017, maar dat die ook nergens op een openbare lijst stond. Mijn vraag is, waarom niet?

Gouverneur Bovens: Hoezo? Die stond toch gewoon op de website? Commissariaat … Nee nogmaals, het commissariaat en … hebben wij als hetzelfde nog een keer … Ik heb een auto en een Ford, heb ik nou twee auto's of één?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik vind dat appels met peren vergelijken.

Gouverneur Bovens: Nee oké, dat klopt. We kunnen sowieso zeggen dat een Ford geen auto is …

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik wil gewoon een antwoord op mijn vraag.

De vicevoorzitter: Mevrouw Fischer.

Gouverneur Bovens: Nogmaals, het is gezien als één nevenfunctie. Eén en dezelfde functie. En geen separate nevenfunctie.

De vicevoorzitter: Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nou ja inschrijven bij de Kamer van Koophandel is eigenlijk niet meldingsplichtig. Dat denk ik dan hè, maar een ingeschreven bedrijf of zo'n onderneming heeft een bestuurder of er is toch iets?

Gouverneur Bovens: Bij eenmanszaken is dat niet het geval. Bij een bv wel. Als het een bv zou zijn geweest …

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dus dat zou eigenlijk een inschrijving zijn geweest van een eenmanszaak?

Gouverneur Bovens: Is het ook. Ja.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dan nog is het zo verdories jammer, sorry.

Gouverneur Bovens: Ja.

De vicevoorzitter: Mijnheer Thewissen.

Gouverneur Bovens: Goed, maar dat is mijn laatste deel van de beantwoording, dat komt dadelijk.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Misschien een vraag, ik weet helemaal niet of die relevant is. Ik ben wel benieuwd of de heer Koopmans zijn commissariaat vervulde op persoonlijke titel of met het vehicle van zijn inschrijving bij de KvK. Dat zou in ieder geval wat mij betreft veel ophelderen.

Gouverneur Bovens: Dat zullen we dadelijk even horen van mijnheer Koopmans. Hoe dat precies zit. Ik ben de draad wel even kwijt. Ja, volgens mij was er nog de vraag van … , ja de VVD ging over …, ja de heer Van Bijnen zei: is er nog iets wat je anders zou doen? Ik denk dat dat de goede vraag is die gesteld moeten worden, die ook richting de toekomst natuurlijk van belang is. Op de eerste plaats denk ik dat wij, en dan heb ik het over ons allen, bij de aanvaarding van nevenfuncties gewoon kritischer moeten kijken. Ik ga niet jij-bakken naar 2014 of 2012 of 2015. Of bij de laatste samenstelling van dit College. Maar als deze Staten van mening is dat je geen betaalde nevenfuncties mag hebben als je al een fulltime functie hebt, dan moet je dat als Staten zeggen. Het is niet verboden in de Provinciewet, maar als je dat vanwege belangverstrengelingen of de schijn van belangenverstrengelingen, of de schijn van indruk die hebben al een dik salaris, ze krijgen nog salaris erbij, we kunnen allerlei dingen bedenken, dan is dat iets wat we moeten afspreken met elkaar. De andere weg is, dat is de weg die we gekozen hebben, als je een nevenfunctie hebt moet je aan beheersmaatregelen doen. En die beheersmaatregelen moet je volgen en die hebben wij gevolgd. De vraag is of die beheersmaatregelen voldoende waren? Of je daar nog achter staat met terugwerkende kracht? Of je het nog verstandig vond met terugwerkende kracht? Ja, dat kan veranderen. Maar de Staten heeft inderdaad met discussie met partijen die voor en die tegen waren een bewuste keuze gemaakt bij de keuze voor een Gedeputeerde om die te benoemen. En dan een jaar later nog een keer herbevestigd.

De vicevoorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter. In uw bewoording Gouverneur, wat u aangaf, daar kan ik mij niet in vinden. U gaf in feite aan, nou of het nou een deputé is of lid van PS dan komen er straks nogal wat meer dossiers naar boven van mensen die een eenmanszaak erbij zouden hebben. Ik denk voorzitter dat er een wezenlijk verschil is tussen al die vrijwilligers hier die eigenlijk voor de Limburgers opkomen, en voor het belang voor Limburg, dan dat daar het College zit met goedbetaalde banen, goed salaris, een heleboel faciliteiten. Ik denk dat we dat onderscheid zeer zeker moeten maken, dus ik kan me niet aansluiten vanuit het lokale gedachtegoed dat u deze mensen met een riant salaris vergelijkt met die mensen. Want de broodwinning is in feite voor die mensen …

Gouverneur Bovens: Nee, het is geen hoofdfunctie.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): … hoofdzaak of iets anders is. Ik denk, gezamenlijk, zou ik het op prijs stellen als u niet dat vergelijk maakt. En ten tweede vanuit de lokale gedachte, voorzitter, is het natuurlijk zo voor de Limburgers komt het natuurlijk heel gek over dat deze mensen toch gefaciliteerd worden om naast een goed betaalde job nog een eenmanszaak te hebben. Want dat wekt vraagtekens bij de bevolking. Dat wil ik toch met u delen voorzitter.

Gouverneur Bovens: Ja er zijn ook mensen die nog een pensioen-bv hebben. Dat kan van alles zijn. Als ze maar 100% beschikbaar zijn voor het werk voor Limburg en daar sta ik voor dit College voor 100% voor dat dat gebeurt. Waar het mij om gaat dat is wel het verschil tussen GS en PS dat geeft u terecht aan. U mag hoofdfuncties hebben, nevenfuncties, dat is allemaal toegestaan, maar u moet ze ook melden. U moet ook op de website kijken of alle zaken erop staan. Niet alleen de werkgever, maar ook de functie. Ook als we samen vinden dat er ook inschrijvingen, pensioen-bv's op moeten. Maar dan moeten we dat in de gedragscode met elkaar opnemen. Of daar helderheid over verschaffen. Maar nu is de onhelderheid daar blijkbaar over in één keer een verwijt naar elkaar, we zijn daar onhelder over geweest. Nou in 2014 was er geen onhelderheid. In 2015 was er ook geen onhelderheid. Dat we daar nu anders tegenaan kijken en nogmaals, we gaan uitzoeken wat er dan exact in die zaken gebeurd zou zijn. Dat kan, dat is helder, maar voor de toekomst moeten we dan afspraken maken hoe we dat gaan doen. U heeft de kans, want we zouden eigenlijk vandaag ook de Gedragscode GS aan de orde hebben. Dat gaat nu naar februari dus er kan nog altijd iets aan die GS-code, die ook de Staten en niet GS vaststelt, in geschreven of gedaan worden. Dat zou zonder meer een uitkomst van zo'n debat als vandaag kunnen zijn.

De vicevoorzitter: Mijnheer Thewissen, laatste keer en dan stel ik voor dat we de Gouverneur zijn betoog af laten maken. Mijnheer Thewissen.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Ik weet nog heel goed, volgens mij heet het spiegelgesprek of integriteitsgesprek …

Gouverneur Bovens: Ja.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dat u aangaf, wees u ervan bewust, want u functioneert in een glazen huis. Dat ben ik nooit meer vergeten. Volgens mij is er behoorlijk veel aandacht voor integriteit richting Statenleden. Er worden zelfs apps of weet ik wat allemaal bedacht. Daar steken we heel veel tijd en energie in, dat is allemaal prima. Zelfs van Statenlid.nu krijgen we dat ook en daar worden een aantal dilemma's voorgelegd

Gouverneur Bovens: Prima. Heel goed.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Mijn vraag is, wordt er net zoveel aandacht besteed aan integriteit in het College als dat richting de Statenleden gebeurt. Want ik heb namelijk een hele andere indruk.

Gouverneur Bovens: In dit College, nogmaals, zijn die nevenfuncties er niet. Dus als het daar over gaat, maar dat is even de concrete zaak. Sorry ja. Bij de behandeling van de concept GS-nota is er

ook in GS een sessie geweest. En bij de start van GS hebben de GS-leden een veel zwaardere procedure van twee, drie dagen spiegelgesprekken et cetera dan het Statenlid heeft met die tien minuten. Dus er is in de aandacht voor de professional als ik het even zo mag zeggen, veel meer ingeregeld. Alle zaken, ik heb dat ook gezegd, als er tijdens de Collegeperiode nog bijvoorbeeld nieuwe nevenfuncties aan de orde zijn, dan worden die in GS besproken. En is die sparring er altijd met de acht mensen in het College. Dus het antwoord is ja. Ze kunnen ook nog deelnemen aan de sessies van de Staten, mogen ze ook nog. Maar dat doet niet iedereen trouw geloof ik.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dan heb ik nog een laatste vraag. Ik begrijp dat er nogal wat verwarring is over het al dan niet meldingsplichtig zijn van een KvK-inschrijving.

Gouverneur Bovens: Als separate …

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Ja daar komen we volgens mij vandaag niet uit. Ik kan me zo voorstellen dat we problemen en dit soort situaties willen voorkomen, dus ik zou graag **een toezegging krijgen dat u ons, als Staten, voorziet van een overzicht van eventuele KvK-inschrijvingen van alle College-deelnemers. Al dan niet actief of slapend.** Dan kunnen we dit in ieder geval voorkomen.

Gouverneur Bovens: Dat kan ik u zonder meer toezeggen, dat is geen probleem. Ik kan u ook die van mij zeggen. Ik heb hem in ieder geval niet, maar goed dat is even terzijde. Nou weet ik niet meer wat ik nog moest beantwoorden, dus ik denk dat ik er dan maar langzaam mee stop en het woord geef aan de heer Koopmans voor het tweede deel.

De vicevoorzitter: Dank u wel Gouverneur. Dan is nu het woord aan Gedeputeerde Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Dank voor de gestelde vragen en de gelegenheid om daar antwoord op te geven. Voorzitter, misschien allereerst nog even over het in mijn ogen absolute noodzakelijke onderzoek rondom de mails. Ik ben ook Gedeputeerde Bedrijfsvoering en we zijn in de afgelopen jaren gestart met het project DDI, waarover we met u ook gecorrespondeerd hebben. En we zijn een tijd geleden begonnen met het implementeren van SharePoint. Eén van de achterliggende gedachten van deze zeer ingrijpende operatie zat hem juist in het feit, als het gaat over 900 medewerkers en de wijze waarop zij met documenten, met archivering omgaan, dat er in ons dagelijks werk sprake is van vindbaarheidsproblemen van mails. Bij het Marsna-debat is dat ook aan de orde geweest. Voorzitter, dat is dus niet nieuw. Daar werken we overigens wel heel erg hard aan. Op dat punt, maar dat zal ook uit dat onderzoek blijken, is sprake van afspraken met de OR als het gaat over mails. Daar gaat het over protocollen die er zijn, werkafspraken die we hier in huis hebben met betrekking tot mailverkeer. Het kan natuurlijk niet zo zijn dat je, bij wijze van spreken, op een achternamiddag zonder dat mensen daar kennis van dragen, dat je in mailboxen gaat loeren, om het zo maar eens even te zeggen. Wij hebben in de afgelopen periode, wij onder mijn verantwoordelijkheid, alles uitgeploegd om mails te vinden waar in dat eerste artikel al sprake van was, Die mails zijn, zo hebben wij dat u letterlijk ook laten weten, ons niet bekend. Dat is de formulering die wij welbewust gekozen hebben. Als een medewerker hier vertrekt, verdwijnt conform de werkafspraak binnen drie maanden zijn nog bestaande mailaccount. Het is daarbij de bedoeling dat datgene wat in het archief moet zitten in het archief gaat bij het dossier. En als er twee mensen zijn die naar elkaar mailen die hier niet meer werken, dan is de mail er voor ons niet meer. Wat niet wil

zeggen dat mails niet bestaan hebben en dat die wel geschreven zijn. Voorzitter, daarom en omdat de argwaan, zoals de voorzitter van uw Staten en ons College het net al noemde, van talloze vragen gebaseerd is op dat feit. Op het feit dat toen mijn secretariaat de mail doorstuurde die dus vanwege, zeg maar de wijze waarop er gearchiveerd wordt, er niet is. Niet bekend is. We hebben allemaal gezocht, gezocht, gezocht. Dan begrijp ik uw vragen en heb ik er zelf ook behoefte aan, dat hebben we meteen ook gezegd net in ons beraad, dat dat nog een keer uitgezocht wordt. Want er vinden hier geen sessies plaats, kan ik u zeggen, waarbij er wat mails liggen en zijn waarbij Collegeleden, het College of wie dan ook zegt weet je wat, die sturen we wel en die sturen we niet. Die sessies vinden absoluut niet plaats. Wat er is, wat ons bekend is, hebben wij verstrekt.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Ik hoorde de heer Koopmans zojuist zeggen, het moment dat mijn secretariaat de mail verstuurd heeft. Dan stel ik u de vraag, heeft u zelf die mail doorgestuurd naar de ambtenaar of is dat voor u gedaan in dit proces?

Gedeputeerde Koopmans: Dat is door het secretariaat gebeurd.

De heer Kuntzelaers (PvdA): En als vervolgvraag, u heeft wel kennis van de inhoud van die mail genomen?

Gedeputeerde Koopmans: Dat is de allerbeste vraag vind ik zelf. Ik heb dat in de antwoorden die we aan u gestuurd hebben, is dat oprecht de situatie. Als mensen mij een mail sturen die over inhoud gaan, dan duw ik die het apparaat in. Ik beantwoord zelf nooit mails. Dat is aan ambtenaren waarna dat tot een actie leidt, of tot een … Maar dat is aan hen om dat te doen. Ik snap wat hier gevraagd wordt, maar tegelijkertijd terugsturen …? En wat mevrouw Plusquin suggereerde van ja maar, naar een ander … Nee. Het enige wat je dan te doen hebt en voor mij is dat nog steeds het moment geweest waarop ik echt zuiver wilde handelen, hup het apparaat in. Dan doet men er mee wat men vindt dat men er mee moet doen, want het ontkennen dat er een Meer Maas Meer Venlo-project is of het ontkennen dat er een discussie loopt over het onderwerp, dat is niet zo. De mail wordt gestuurd, rechtstreeks doorgestuurd, niet om zoals eerst in een artikel werd gesuggereerd om iemand te omzeilen, helemaal niet. Juist als ik rechtstreeks naar de heer Prevoo was gegaan om te zeggen, ja maar hier moet je dit of dat mee doen, dan had je een punt gehad. Overigens was die en is die, zo heb ik hem altijd meegemaakt als collega, oud en wijs en verstandig en ook weerbaar genoeg om dan te zeggen ‘toedeloe’.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dat zijn veel kwalificaties voor de heer Prevoo, die ik niet allemaal deel. Ik heb nog één vervolgvraag voorzitter. Ik ga niet in op de inhoud van de mail, want daar heb ik dadelijk misschien nog een hele set vragen over. Maar, en dan spreek ik ook als een ambtenaar die ook op een andere plek werkzaam is, als een Gedeputeerde of een wethouder of een andere bestuurder een mail stuurt in de organisatie dan heeft dat impact kan ik u vertellen. Zeker als dat de meest ervaren, meest invloedrijke Gedeputeerde is die dit pand kent. De vraag is, is het de juiste weg om een mail de organisatie in te sturen? Een mail waarvan u weet dat er belangen aan kleven, want er zitten onderwerpen in die worden benoemd waarvan u zich later onthoudt van stemming in de Gedeputeerde Staten. Is dat dan de weg? Of moet u eigenlijk tegen de afzender van deze mail

zeggen, beste mijnheer Janssen, u dient door de voordeur naar binnen te wandelen en niet via deze weg indirect een mail naar het ambtelijk apparaat te sturen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat heb ik straks helemaal in het begin van betoog in eerste termijn al gezegd. Ik bedoel, daarop terugkijkend was dat beter geweest ja. Omdat u daarover nu de vragen en de twijfels heeft die ook gestoeld zijn op het feit van wat er dan in die mail stond et cetera.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Heeft u zelf ook twijfels over de impact van het zelf versturen van een mail in het ambtelijk apparaat? En de impact die u heeft als u zegt, kijk hier eens naar, want dat is iets met tien uitroeptekens en onderstreept. U heeft impact.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter ik acht zeker al degenen die destijds betrokken waren bij dat dossier, zeer hoog. Ik ben er echt van overtuigd dat als zij op dat moment iets ervaren hadden wat er mogelijkerwijs gesuggereerd wordt in uw vraag, dan had men en dan was het ook aan de orde geweest om of via de heer Prevoo of via een vertrouwenspersoon of via de CdK of rechtstreeks naar mij of met een directeur daarover te spreken. Dat is in elk geval naar mij toe nooit gebeurd.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Als daar toevallig mailing van zou zijn, als dat gebeurt, dat zou ik heel interessant vinden om dat een keer terug te zien. Mijnheer Van Caldenberg.

De vicevoorzitter: De volgende interruptie van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter daarop voortbordurend. In de mededeling portefeuillehouder bijlage 1, pagina 4 van 15 oktober 2020 schrijft een journalist dat een ambtenaar uiteindelijk de kwestie intern ter sprake heeft gebracht en Terraq heeft laten weten dat zulk gedrag niet gewenst was. Als uitvloeisel heeft de heer Koopmans later zijn commissariaat beëindigd. Dat is het citaat van de journalist. De vraag is aan de heer Koopmans, kan hij zich daar iets van herinneren?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik weet zeker dat dat niet zo is. Ik weet zeker dat dat niet zo is. Naar mij toe heeft niemand iets gemeld. Ik maakte mee op 17 oktober 2017 dat in de commissarisvergadering een plan gepresenteerd werd wat neergezet werd met belangen van Terraq in relatie tot ontgrondingen en Meer Maas Meer Venlo. Daar ter plekke heb ik onmiddellijk gezegd, ik lever mijn commissariaat in. In de vergadering gestopt, tot ziens. Toen is het commissariaat meteen beëindigd.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

Gedeputeerde Koopmans: En voorzitter. Ik hecht eraan om dat nog een keer te zeggen, maar uiteindelijk is het allemaal aan u. In mijn ogen toont dat nog steeds aan dat de antenne werkte.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, toch met uw toestemming een vervolgvraag. Die mail van Terraq aan Koopmans die gaat heel nadrukkelijk over wat het bedrijfsbelang van Terraq, DCM, J. en T. Tussenholding was. En dat werd verteld aan Gedeputeerde Koopmans. Het moment dat Gedeputeerde Koopmans zijn nevenfunctie neerlegt daar zit een jaar en twee maanden tussen. Als hij nu terugkijkt, had hij dan niet op dat moment, op 22 juli 2016, bij het ontvangen van die mail, op dat

moment zijn Commissariaat moeten neerleggen? En moeten laten weten aan mijnheer Janssen van Terraq dat we op deze manier in Limburg geen zaken doen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter, ik verwijt de heer Jansen niets, laat ik daarmee beginnen. Maar voorzitter, ik heb het in het begin al gezegd dat en in 2014 maar ook in 2016, als je kijkt naar de vragen en de twijfels die mensen hierbij hebben, dan ware het beter geweest om dan te zeggen, ja nu niet. Ik had er beter niet aan kunnen beginnen, ja dat ben ik met u eens.

De vicevoorzitter: Mevrouw Fischer-Otten.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, voorzitter ik heb een vraag. Als u opdracht geeft een mail het ambtelijk apparaat in te sturen, is het niet zo dat u te allen tijde verantwoordelijk bent voor het antwoord dat daarop gegeven wordt? Wat in de mail aan de derden gegeven wordt?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, misschien is het nog wel even goed … De kern van die mail is dat er betoogd wordt dat een heel andere …

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nou ik heb het niet zozeer over de inhoud van die mail. Het gaat mij erom dat als welke Gedeputeerde dan ook een mail in het apparaat wegstuurt om te beantwoorden, dan blijft u toch altijd verantwoordelijk voor datgene wat er in uw naam gebeurt? Of zit ik daar mis?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter bij alle besluiten waarbij ontgrondingen aan de orde waren en Terraq direct of indirect betrokken was, daar hebben wij ook een lijst van gestuurd, heb ik mij onthouden van stemming.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Nee, het gaat mij nou echt niet over die mail van Terraq of aan Terraq. Stel er was een mail aan mijnheer Pieters uit Lutjebroek geweest die antwoord moest krijgen van iets waar u de opdracht voor gaf, dus het ambtelijk apparaat zorgt dat die mail weggaat, dan is en blijft het toch de verantwoordelijkheid van u wat er in die mail staat? En of er een mail weggaat.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, dat is dan een Collegeverantwoordelijkheid. Daar wordt de desbetreffende portefeuillehouder bij betrokken. Daarbij hebben we gehanteerd wat afgesproken was in 2014. Daar ben ik niet bij betrokken geweest.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dit is nou de laatste keer dat ik het daar over heb. Ik bedoel het dus echt allen maar sec een mail die in het apparaat gestuurd wordt. Dan gaat het helemaal niet over Terraq, maar je bent en blijft als Gedeputeerde toch verantwoordelijk voor datgene wat jij wil dat eruit gaat.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter. In algemene zin is dat altijd zo. Ja natuurlijk. Het College is verantwoordelijk, maar in het bijzondere geval van de ontgrondingen hadden we een afspraak gemaakt. Maar in algemene zin is het College verantwoordelijk voor alles wat er gebeurt in huis.

De vicevoorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, ik hoor de heer Koopmans zeggen, ook als chef Bedrijfsvoering dat er intern een vindbaarheidsprobleem is op het gebied van mails. En dat er ook absolute noodzakelijkheid is om dat uit te zoeken en om dat te verbeteren. Dat ook alles uitgeploegd is. Dat begrijp ik in zo'n grote organisatie. Tegelijkertijd brengt dit ons als organisatie, als PS en GS, in een hele, hele vervelende rol omdat nu schijn van belangenverstrengeling blijft hangen doordat zo'n essentieel punt niet op orde is.

Gedeputeerde Koopmans: Breek me de bek niet open ja.

De heer Heldens (VVD): Ja. Weet u dat betreur ik zeer en tegelijkertijd waardeer ik het zeer dat dat wel erkend wordt, want dat is wel een beetje de kern van waar we het vandaag over hebben. Wij weten van het bestaan van de mail. Wij willen graag weten wat daarmee gebeurd is. En het antwoord is, ja we weten het niet. Dat maakt onze controlerende taak uitvoeren ontzettend lastig. Dat is gewoon heel erg jammer, dus die handreiking die van uw kant gedaan is, super. Hopelijk biedt die dan ook de duidelijkheid die dat verdient. Dan voortbordurend daarop toch een vraag nog. Die mail die dus is doorgestuurd. Op dat moment dat die is doorgestuurd, van tevoren, heeft u daar kennis van genomen? Heeft u daar specifiek opdracht voor gegeven? Of is dat automatisch door uw secretariaat gedaan?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, omdat de mail, van dat doorsturen ons niet bekend is, ga ik ervan uit, mijzelf kennende, en ook omdat het via het secretariaat is gegaan dat het gewoon blind doorsturen is geweest. Ik kan er ook niets anders bij bedenken. Daarom is het ook goed dat er nog een keer met alle techniek en techneuten nog eens een keer gezocht wordt. Zoals ik net al zei, breek me de bek niet open. Dat is natuurlijk ook voor ons het probleem. Dat hebben we bij Marsna ook gehad. Daar kwam ook in één keer op het einde een memo naar boven, waaruit overigens bleek dat we het allemaal veel beter gedaan hadden als tot dan toe de rekenkamer dacht. Maar toen zijn wij, mede ook naar aanleiding van aanbevelingen, met allerlei trajecten begonnen om dat te verbeteren. Dat is inclusief de cultuuromslag die erbij hoort, zodat mensen weten wanneer dat ze moeten archiveren. Ja, dat is een hele hijs.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, dat is helder. Laatste opmerking. Het is in die zin gewoon ontzettend vervelend dat er een mail komt naar uw persoonlijke of uw werk-e-mailadres van een bekende waar u een nevenfunctie vervult. Die ook nog gericht is beste Ger en dan door de medewerker zonder uw medeweten doorgestuurd wordt. Waar u geen kennis meer van hebt. En dat dat nu blijft hangen vanwege vindbaarheidsproblemen. Dat moeten we oplossen en ik denk dat dat een hele goede uitkomst is van dit debat.

Gedeputeerde Koopmans: Eens.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen. Ook wat vragen over de mails en daarna nog een hele andere vraag. Ik neem aan mijnheer Koopmans dat u een goede, bestuurlijke en secretariële ondersteuning heeft en dat uw medewerkers ook een politieke antenne hebben. Mijn ervaring is altijd dat, als je zomaar blindelings een mail doorstuurt, je dat ook aan de afzender laat weten. Ik heb uw mail doorgestuurd naar het ambtelijk apparaat en dat dat toch in

opdracht gaat. Of dat dat gezegd wordt, want hier moet ook bij uw secretariaat een rood licht zijn gaan branden.

De vicevoorzitter: Ik maak hier toch ook even een algemene opmerking, want ik zou willen vermijden ook al noemen we geen namen van ambtenaren dat we hier te veel spreken over ambtenaren. Uiteraard is de Gedeputeerde verantwoordelijk voor wat zijn medewerkers doen. Dat heb ik hem ook in zijn eerste bijdrage horen zeggen, maar laten we met elkaar niet te veel spreken over de ambtelijke ondersteuning.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat ben ik met u eens. Ik ben verantwoordelijk en ik heb ook de beste secretaresse die je maar kunt bedenken. En de beste politiek medewerker die ik mij zou wensen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké, ik zal niet op personen ingaan. Ik heb nog een hele andere vraag. Nadat u uw commissariaat heeft neergelegd, heeft u zich sindsdien wel met dit dossier bemoeid en wel met ontgrondingen? Of heeft u toen ook elke keer gezegd, dit is gevoelig want ik ben daar commissaris geweest, ik moet dit niet doen?

Gedeputeerde Koopmans: Met Meer Maas Meer Venlo heb ik me vanaf dag één bemoeid. Die visie op veiligheid, die Maasveiligheid heb ik in eerste termijn al gezegd dat ik vanaf dag één me daar intensief mee heb bemoeid. Tot de besluiten die de heer Van Caldenberg in zijn feitenrelaas had staan. Absoluut. Dat is ook niet in strijd met welke afspraak dan ook. Natuurlijk de discussie tot aan 2017 hebben we net gehad, maar na 2017 dan ben je geen commissaris meer, heb je ook geen belang meer.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Voorzitter, als ik mag? Ja, dan heb je geen belang meer, maar ook dan kun je nog de schijn van belang hebben. Als ik heel lang lid ben geweest van een voetbalvereniging en ik word wethouder in Venlo en ik ben er niet meer maar die voetbalvereniging wil nieuwe velden, en ik ken die toe en een andere niet, dan geeft dat heel veel reuring. Dus ook dan zou ik het zuiver vinden daar afstand van te nemen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat doet me denken aan het gesprek wat ik had met Bing toen ik de eerste keer Gedeputeerde werd. Toen kreeg ik de vraag, omdat ik tot 2012 geloof ik, voorzitter van Scouting Nederland was geweest, dat ik me niet moest bemoeien met scouting. Toen heb ik gezegd, dat kan toch helemaal niet? Een politicus heeft in alles zoveel dingen, dat neem je met je mee. Dan kun je niet meer naar de letter, maar ook niet meer naar de geest zeggen, daar is nog een belang, want dat is er niet meer. Dat is er niet meer en dat was er na het stopzetten van het commissariaat ook niet meer. Dat is er niet meer.

De vicevoorzitter: De heer Thewissen. Daarna de heer Kuntzelaers.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen. Is het gebruikelijk dat er van elk overleg met betrekking tot dit soort dossiers gespreksverslagen gemaakt worden?

Gedeputeerde Koopmans: Nee, totaal niet. Allerlei bilaterale, daar zal ik dadelijk op komen in de beantwoording van uw vragen, nee. Nee, hier in huis worden niet van alle overleggen die wij hebben verslagen gemaakt.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): En als het met de desbetreffende ambtenaar over dit soort dossiers gaat, echt inhoudelijke, daar worden geen notulen of gespreksverslagen van gemaakt?

Gedeputeerde Koopmans: Nee wij maken hier onderling geen notulen.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dat vind ik op zich al heel interessant, waar ik op zijn zachtst gezegd vraagtekens bij stel. Want als dat dus zo is, dan begrijp ik ook misschien dat dat een reden is waarom ik geen enkel gespreksverslag en gevraagde notulen ontvangen heb. Dan had ik dat graag zo gehoord, want nu voedt dit het wantrouwen van hé misschien de verkeerde zoekterm gebruikt. Maar u geeft toe dat er hier over miljoenen wordt gesproken en dat daar geen notulen van worden gemaakt. Interessant. Misschien een tip om dat wel gaan doen. Er wordt steeds gezegd van ik heb mij aan besluitvorming onttrokken, dat valt dus niet te bewijzen met behulp van gespreksverslagen.

Gedeputeerde Koopmans: Dat wel. Dat hebben we u ook laten weten in de antwoorden op de vragen. In besluiten die het College van GS genomen heeft, is telkenmale aangegeven dat ik mij van stemming heb onthouden als ontgronding aan de orde was. Daar is ook een overzicht van verstrekt.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Die notulen zijn mij niet bekend.

De vicevoorzitter: Maar dan hebben we het over de besluitenlijsten van GS en die worden door de voorzitter en de secretaris ondertekend. En daarmee hebben ze ook een formeel karakter.

Gedeputeerde Koopmans: In de antwoorden op de vragen die gesteld zijn, ik weet even niet meer van wie, is dat overzichtje verstrekt van alle besluiten waarbij ik me van stemming heb onthouden

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dan heb ik die gemist en zal ik die alsnog nakijken. Wat betreft de andere vraag, er gaat hier heel veel aandacht uit naar een mail die wel bestaat, die niet bestaat. Dat is een belangrijk element, alleen ik vrees dat het ook afleidt van waar het nu echt om gaat. En dat is, is hier sprake van een schijn van belangenverstrengeling of is hier sprake van belangenverstrengeling? Ja of nee? En vindt u het niet ook heel interessant dat net bij deze casus wij als PS het informatievoorzieningsprobleem aan het licht brengen en niet u als verantwoordelijke voor de bedrijfsvoering.

Gedeputeerde Koopmans: Nee voorzitter. Ja voorzitter. Dit is een onderwerp wat we al verschillende malen met elkaar gedeeld hebben, bij het Marsna-debat ook. De acties die we hebben neergezet, waarover we ook geschreven hebben met betrekking tot DDI, wat we in huis op dat punt aan het doen zijn. Het directieteam is daar absoluut mee bezig. Het komt nou pijnlijk aan de orde, omdat het wantrouwen en de argwaan gebaseerd is op het al of niet aanwezig zijn, en de inhoud daarvan, van mailverkeer. Maar het is geen nieuw probleem.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. In het laatste deel van 2017 op het moment dat u het stuk over Meer Maas Meer Venlo als commissaris onder ogen krijgt en meteen zegt, dit is het moment nu ben ik er klaar mee, dit kan echt niet meer, hier loopt alles door elkaar heen, dat is een conclusie die u op dat moment trekt. Wat was er zo bijzonder aan dat voorstel, wat was er nieuw op dat moment wat u in het verleden nog niet wist?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, in dat plan, voor zover ik me dat kan herinneren want ik ben ter plekke gestopt, ik heb het niet meegenomen of zoiets, kwam een alternatief met gronden van Terraq als onderdeel van een andere aanpak van Meer Maas Meer Venlo concreet aan de orde.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter. Het gebruiken van de CWI-locatie zal dat onder andere zijn geweest. De mogelijkheid om het gebied uit Lomm bijvoorbeeld te betrekken, dat zijn onderdelen die in dat nieuwe plan Meer Maas Meer Venlo stonden, waarom u tot die conclusie bent gekomen. Kunt u precies duiden wat de reden is? Die gronden? Welke reden zat daar voor u op dat moment om hiervoor te kiezen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dat kan ik zo precies niet zeggen. Ik weet alleen, ik zag ter plekke dat hier gewoon een vanuit het belang van het bedrijf geformuleerd alternatief zit en toen heb ik gezegd, ik stop onmiddellijk want of ik in het Provinciehuis nou voor of tegen iets ben, dat kan helemaal niet. Hier is gewoon een belang aan de orde waardoor ik echt moet stoppen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dat snap ik, want in de mail van Terraq staat namelijk dat DCM koppelkansen ziet door de jachthaven niet tijdelijk te verplaatsen naar de CWI-locatie. Dat staat daar. Daarnaast ziet DCM mogelijkheden om zoveel mogelijk omvangrijke hoeveelheid dekgrond bijvoorbeeld in te zetten. Daar hebben ze het over ontgrondingen. Daar hebben ze het over het gebruik van specifieke locaties waar het bedrijf belangen in heeft en dat is een jaar en twee maanden voordat u hetzelfde plan ziet op de tafel bij Terraq. De inhoud van het gebruik van gronden van dit bedrijf is in die mail al ter sprake gekomen. Dat staat er gewoon.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, de bijlage bij die mail was een plan dat eerder met Gedeputeerde Prevoo is besproken inclusief twee gespreksverslagen met de gemeente Venlo en de gemeente Horst. Als u de mail leest, het eerste deel gaat over de besparingsmogelijkheden die er zijn met betrekking tot Meer Maas Meer Venlo en voor mij …

De heer Kuntzelaers (PvdA): … op gronden van Terraq, want dat staat hier. Beter gezegd, op 4 april 2017 in de tussenliggende periode onthoudt u zich van stemming over die onderwerpen, namelijk specifiek die CWI-locatie in Lomm in het College. Dus in het College zegt u al, over deze onderwerpen moet ik niet meestemmen want dat vind ik namelijk te gevaarlijk, moet ik mijn vingers niet aan branden. Maar in dezelfde mail worden dezelfde gronden genoemd en op dat moment zegt u niet van, oh nu gaat er een belletje rinkelen. Ik moet me niet bemoeien met dit dossier. Beter gezegd, u gaat tientallen gesprekken voeren.

Gedeputeerde Koopmans: Nee.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Hoe kan dat?

Gedeputeerde Koopmans: Nee voorzitter. Ik heb u net al gezegd dat die gesprekken gingen over de principes die te maken hadden met Meer Maas Meer Venlo en alle waterveiligheidsprojecten. Over Meer Maas Meer Venlo, we hebben ook de RO-notities nog een keer helemaal nagekeken. Er is één RO-notitie bij de portefeuillehouder Waterveiligheid waarover Meer Maas Meer Venlo wordt gesproken, maar in de bilaterale gesprekken ging het over normstelling. Daar ging het over wie betaalt wat. Wie bepaalt hier nou eigenlijk of we straks honderden miljoenen blijven uitgeven aan water. Daar gingen de gesprekken over. Die gingen niet over moet er hier of moet er daar een ontgronding plaatsvinden. Daar gingen die niet over.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar de voorstellen in die mail gaan daar specifiek wel over. Het feit dat u op de hoogte bent van die mail, en niet als hoofdreden waarom dat u het gesprek voert maar wel als bijvangst in het gesprek natuurlijk ook die belangen weet en daar kennis van hebt, dat maakt het natuurlijk enorm dubbel. Snapt u dat, uw wetenschap …

Gedeputeerde Koopmans: Ja, maar dat heb ik net al gezegd. Ja, dat snap ik.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Vindt u het dan ook niet ongepast dat, wetende dat u belangen heeft en daarvan in kennis gesteld bent door het bedrijf, u toch die gesprekken blijft voeren die indirect toch de belangen van het bedrijf waar u werkzaam bent dienen?

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter de afweging was toen, de mail kwam binnen en die is zo doorgestuurd het apparaat in om te kijken …

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar het gaat over kennis die u heeft van de wetenschap dat het bedrijf waar u werkt voordeel heeft bij acties die u daarna onderneemt.

Gedeputeerde Koopmans: Nee ik niet. Ik bedoel …

De heer Kuntzelaers (PvdA): U weet dit, u heeft kennis van de situatie.

Gedeputeerde Koopmans: De mail is doorgestuurd en ik heb daar verder geen bemoeienis bij. Bij besluitvorming daarover onthoud ik mij van stemming. Ik ben niet het apparaat ingelopen en heb gezegd dat dit geregeld moet worden. Nee, de debatten met de heer Prevoo, ik zeg het al die tijd waren heel heftig maar die waren ook wel geweldig, die gingen over normstelling. Die gingen over de prijs.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Snap ik, maar dat is mijn punt niet. Mijn punt is door die debatten en door die discussie heeft u als bijvangst dat de resultaten die Terraq wenst gerealiseerd gaan worden. Dus u realiseert indirect de belangen van uw bedrijf, misschien zelfs zonder dat u daar bewust mee bezig bent omdat u grotere belangen aan het dienen bent. Dat kan allemaal. Maar in uw achterhoofd moet u weten op dat moment …

Gedeputeerde Koopmans: Nee.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dat er belangen zijn voor het bedrijf waarvoor u werkt.

Gedeputeerde Koopmans: Nee. Ja, voorzitter ik heb dat in mijn eerste termijn ook al gezegd. Ik ben een felle tegenstander van al dat gegraaf, omdat het hele veiligheidsdenken rondom de Maas …

De heer Kuntzelaers (PvdA): Wat doet u dan bij een ontgronder?

De vicevoorzitter: Dit is de laatste keer op dit punt nu.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, maar voorzitter, de reden dat ik er ooit voor gevraagd ben dat heeft te maken met het hele simpele feit dat zij mij vroeger, in relatie tot de governance en de twee broers die daar zaten om daar de rol te spelen als commissaris. Dat was de reden. Dat er ontgrond wordt in Limburg is van alle tijden, maar het massaal, continu, met alle projecten, elke keer weer, veiligheid combineren met ontgrondingen, daar heb ik mij altijd tegen verzet. Dus die lijn die ik altijd heb gehad heeft nooit bijgedragen tot welke ontgronding dan ook. Dat is nooit, nooit, nooit de opzet geweest in de periode dat ik Gedeputeerde was.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg nu.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter net toch wel een klein nieuwsfeit, want de Gedeputeerde gaf aan dat er bij de portefeuillehouder Waterveiligheid wel melding werd gemaakt van het project Meer Maas Meer Venlo. Ik vroeg me af of we die memo waar de Gedeputeerde aan refereerde al gekregen hebben?

Gedeputeerde Koopmans: De RO-nota Meer Maas Meer Venlo die is niet verstrekt denk ik, weet ik niet. Nee.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee, maar we vroegen om alle communicatie met betrekking tot het dossier Meer Maas Meer Venlo met ons te delen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Deze hebben we nog niet en dat hebben we niet één keer gevraagd maar een paar keer. Dus kunnen we hem krijgen? Laat ik dat nog maar vragen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, dat is geen enkel probleem.

De heer Van Caldenberg (SP): Oké. Kunnen we dan ook de agenda van de heer Koopmans terugkijken en dan zien wanneer de bilaterale overleggen met mijnheer Prevoo hebben plaatsgevonden tussen het moment dat de mail is ontvangen van Terraq, van mijnheer Janssen en het moment dat de heer Koopmans de Raad van Commissariaat …

Gedeputeerde Koopmans: Ja dat gaan we met alle plezier na, maar ik kan u zeggen, en dat zeg ik namens alle Gedeputeerden, wij zien elkaar zo vaak, dat staat lang niet altijd in de agenda. Lang niet altijd.

De heer Van Caldenberg (SP): Maar als u moet schatten, u zei tientallen keren. Hoeveel zullen het er zijn geweest in die jaar en twee maanden?

Gedeputeerde Koopmans: Nou dat ze in de agenda staan niet zoveel. Nee, dat weet ik niet.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee.

Gedeputeerde Koopmans: Dat kan ik zo niet zeggen maar, en nogmaals voorzitter, is dan drie veel? Of dertien veel? Ik heb u gezegd dat er heel vaak met elkaar is gesproken en wat zegt dat?

De heer Van Caldenberg (SP): Nou ja, dat zegt misschien nog niet eens zoveel, maar dan kunnen we ons een beeld vormen over al die bilaterale gesprekken die hebben plaatsgevonden en dan probeer ik me daarbij voor te stellen dat de portefeuillehouder die er wel over ging, die er volgens u kennis van had, dat in die gesprekken ook nooit met u gedeeld heeft en op dat moment besproken heeft. Het zou natuurlijk zomaar kunnen dat de heer Prevoo wel iets over DCM had gezegd wat ze hem gepresenteerd hebben. En heeft u toen niet op dat moment in die gesprekken die u had met mijnheer Prevoo misschien gedacht van dat het misschien nu wel een keer een goed moment om te zeggen Prevoo is hiermee bezig en ik zit daar als commissaris en dat verenigt zich niet.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, voorzitter niemand heeft me daarover aangesproken. Dat is nooit gebeurd voorzitter.

De vicevoorzitter: Ja, nu de laatste keer mijnheer Van Caldenberg. Daarna mevrouw Jenneskens nog en dan stel ik toch voor dat de heer Koopmans zijn betoog afmaakt. We zijn drie en een half uur bezig met het debat en ik wil toch naar een einde van de eerste termijn gaan toewerken. Laatste keer de heer Van Caldenberg op dit punt.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter het antwoord: daar heeft mij nooit iemand over aangesproken. Betekent dat dat de heer Prevoo nooit met u gesproken heeft in die bilaterale overleggen vanuit zijn portefeuillerol over het plan Meer Maas Meer Venlo op de wijze zoals DCM dat gepresenteerd heeft? Of betekent dat dat nooit iemand u heeft aangesproken over het feit dat dat misschien tegenstrijdig was? Want dat de heer Prevoo dat misschien niet gedaan heeft dat geloof ik wel.

Gedeputeerde Koopmans: Dat laatste begrijp ik niet voorzitter. De gesprekken over waterveiligheid, want daar ging het over, ja die waren intens. En er kwamen allerlei onderwerpen aan de orde, maar de belangen zoals we dat geantwoord hebben, de belangen van welke ontgronding of ontgronder hebben daarin nooit een rol gespeeld. Dat is wat ik echt volstrekt tegen u kan verklaren, die hebben nooit een rol gespeeld.

De vicevoorzitter: Goed, de laatste interruptie nu even in deze termijn. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, ik had een vraag. U noemde straks kort de RO-notities hierover en in de beantwoording komt telkens terug dat er geen verslagen zijn, geen mailwisselingen behalve die ene mail, of tenminste als ik dat correct begrijp. U geeft nu ook aan dat dat toch ooit in de ambtelijke

voorbespreking van inhoudelijke stukken wel of kort aan de orde is geweest, maar is er geen enkel gespreksverslag, RO-notitie, wat dan ook? Mailverkeer, is er niets te vinden behalve die ene mail?

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, in de antwoorden die we hebben gegeven, ik heb de stapel hier voor me liggen, wat aan ons gevraagd is of dat er is, daar is intensief naar gezocht. Dat is er niet. Ik weet niet of dat er nog ergens een verslagje ligt of een aantekening ligt die ik niet ken. De vraag was bijvoorbeeld ook, zijn er telefoonverslagen. Nee, ja, die maak ik nooit. Die zijn er niet. Nooit. Dus laat ik zeggen, zoals we de vragen beantwoord hebben, die dingen die gevraagd zijn, die zijn er niet.

De vicevoorzitter: Dank u wel.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik denk dat ik in de debatten al heel veel beantwoord heb. Even kijken. Mevrouw Plusquin vroeg mij nog of ik gebeld heb met de hoofdredactie. Ja, ik heb gebeld met de hoofdredacteur van De Limburger en dat ging over een hele andere aangelegenheid. Voorzitter, dan was er nog een vraag over de e-mail. Die heb ik al beantwoord. Dan mevrouw Jetten die had een terecht betoog waarin integriteit gepaard gaat …

De vicevoorzitter: Nee we hadden afgesproken geen interrupties meer, dus dat mag u in tweede termijn doen. Er werd antwoord gegeven op de vraag. Ja, ik heb een duidelijk antwoord gehoord, maar u mag daar in tweede termijn even op terugkomen. Ik heb net aangegeven dat we drie en een half uur bezig zijn met de eerste termijn. Er moet nog een tweede termijn komen waarin u ook nog mag interrumperen. Daar zit geen verbod op, maar we moeten wel deze vergadering op een enigszins normaal tijdstip gaan afsluiten en ik voorzie voorlopig nog geen einde.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ja, ik ben wel een beetje verbaasd, ook omdat in de aankondiging van de mededeling portefeuillehouder ook stond dat er een publicatie zou komen in het NRC, dus niet in De Limburger. Ik wil toch echt even mijn vragen beantwoord zien. Wanneer heeft u gebeld met de hoofdredacteur van De Limburger? Waarom? Wat was het onderwerp? En klopt het dat mensen in deze zaal op voorhand wisten dat De Limburger niet ging publiceren?

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter. Waarom De Limburger wel of niet iets publiceert is aan De Limburger. Ik heb met velen van u de verantwoording van de hoofdredacteur in De Limburger gelezen, maar dat is niet omdat ik hem gebeld heb. Ja, maar wat is dan niet het antwoord?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik vroeg wanneer, waarom en wat was het onderwerp dus …

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter. Ik heb denk ik ongeveer een week voordat ongeveer die verantwoording kwam gebeld over een totaal ander onderwerp en dat ga ik u hier niet vertellen omdat dat niet passend is. Echt niet. Maar dat heeft met de hand op het hart, dat ging niet over het wel of niet publiceren van wat dan ook. En dat was …

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Hoeveel mensen in deze zaal wisten op voorhand dat De Limburger niet ging publiceren.

Gedeputeerde Koopmans: Ja daar weet ik niets van. Ik bedoel, ik wist er ook niets van. Ik heb ook elke morgen om half vier eens even gekeken van wat gaan ze schrijven of niet. Voorzitter, dus voor mij was dat tot aan de verantwoording van de hoofdredacteur een punt net als wat velen bezighield. Voorzitter, mevrouw Jetten stelde nog de vraag waar het gezonde verstand was. Ja, voorzitter ook dat heb ik in het begin van mijn betoog al beantwoord. Terugkijkend en met de vragen die er nu leven dan kun je gewoon de conclusie trekken, en trek ik zelf ook de conclusie, dan had ik toen in 2014 beter het commissariaat op kunnen zeggen. Voorzitter, dan even kijken, dan mevrouw Jenneskens. Ja, ik heb net al gezegd van mijn kant want dat was de meest belangrijke vraag van uw kant, ja er is geen inmenging van mijn kant aan de orde geweest. Voorzitter, de vragen van mevrouw Werrij die heb ik straks al beantwoord en de Gouverneur heeft al aangegeven dat op dat punt dat onderzoek ook plaatsvindt. Waarin duidelijk zal zijn wat de procedures en dergelijke zijn en wat daarin beter kan. En wat gebruikelijk is op het gebied van privacy en ook wat gebruikelijk is in Nederland et cetera, et cetera. Daar kan dan het resultaat van komen. Voorzitter, tegen de heer Thewissen, mij irriteert het natuurlijk ook mateloos dat er een soort beeld ontstaat alsof het op gebied van integriteit in deze Provincie niet op orde zou zijn. Tuurlijk irriteert dat. Daarom ben ik straks ook begonnen zoals ik begonnen ben, maar tegelijkertijd al datgene wat we afgesproken hadden en wat in de rapportage, daar ben ik transparant over geweest. Op het ene punt dat het bedrag er niet bij stond. Maar dat door het feit dat mails onbekend zijn en daardoor argwaan ontstaat en er weer een beeld naar boven komt, ja dat doet mij net als u, dat irriteert mateloos en dat betreur ik ook zeer. Mevrouw Jenneskens zei dat terecht, dat delen we samen en dat delen we ook met Limburg. Daar voel ik mij ook zeer verantwoordelijk voor. Voorzitter, het was vond ik een goed gesprek tussen de heer Thewissen en Kuntzelaers over de schijn van belangenverstrengeling, is die er dan? Ja voorzitter, door de wijze waarop de mail gelezen wordt en de wijze waarop u uw vragen aan mij stelt is die er. Die is er. Voorzitter, ik kan het ook nog begrijpen ook, laat ik daar helder over zijn.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, door de wijze waarop de mail gelezen wordt en waarop we er nu hier over spreken. Dat zou bijna zijn omdat wij de mail lezen zoals we hem lezen en omdat wij er vanavond over spreken, dat dat hetgeen is wat gezegd wordt. Dan denk ik dat datgene wat de Gouverneur eigenlijk altijd zegt opgaat. Primair is degene verantwoordelijk voor zijn eigen handelen en daar zelf die keuze maakt. Dat komt dus niet doordat wij hem op een bepaalde manier lezen en dat komt ook niet omdat we op een bepaalde manier met elkaar de discussie voeren. Dat komt omdat degene die daarvoor verantwoordelijk is op een bepaalde manier daarover gehandeld heeft.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, maar dat heb ik straks al gezegd. Het is ook zeker niet bedoeld dat het uw schuld is of zoiets, want dat is natuurlijk absoluut niet wat ik bedoel. Wat ik wel zeg dat door de opeenstapeling van feiten, het feit dat er argwaan is over dat er mails niet vindbaar zijn, op dat moment daarbij de mail lezend et cetera ontstaat er, en dat bedoelde ik met door het debat, een beeld waardoor dat de schijn van belangenverstrengeling, ja dat snap ik dat mensen dat denken. Ik weet zeker, voor mijzelf, dat er van belangenverstrengeling op geen enkel moment sprake is geweest. Maar dat de schijn aan de orde is, dat is natuurlijk iedereen hier ondertussen volstrekt helder. Voorzitter, de heer Franssen stelde nog de vraag met betrekking tot de opvatting van de heer Prevoo. Ik heb het altijd zo gelezen als dat dat ging over Meer Maas Meer Venlo. Dus dat ik me daarmee bemoeide en dat is natuurlijk ook zo. Dat heb ik vaak genoeg gezegd. Voorzitter, de heer Van Bijnen die stelde me nog de vraag, maar die heb ik meteen al beantwoord, wat had hij anders

gedaan. Ja, dat was volstrekt helder in 2014 hadden we hier beter niet aan kunnen beginnen. Voorzitter, dan over de mails is al alles gezegd. Dan de vragen van de heer Heldens. Die had nog de vraag waarom die nevenfunctie moest blijven. Ja, die vraag heb ik me natuurlijk in de afgelopen tijd ook nog wel eens gesteld. Voorzitter destijds, in het debat is het volgende gebeurd. Ik was op een aantal plaatsen actief. Ik was voorzitter van de SKV, dat is destijds afgesproken, de Stichting Kalverhouderij … Daar is toen afgesproken dat ik daar tot in juli zou blijven totdat er een opvolger was. Ik was ook commissaris van Summa, daar is toen helemaal niet over gesproken in het debat. Daar ben ik een aantal maanden later, toen ik tegenkwam dat de directeur van die bv, en dat is een bv die een verzekeringstussenpersoon is, dat die betrokken werd bij Paardensport Limburg. Toen dacht ik, dat vind ik te ingewikkeld en toen ben ik daar ook gestopt. Dus het is ook in een sfeer destijds, ondanks dat er natuurlijk een stevig debat is geweest vooral over mijn functie als President van de OLS federatie, dat niet aan de orde was dat dat allemaal niet kon of zo. Mijn belang daarbij om dat te doen of waarom doe je dat, ik heb ook wel altijd iets van een loyaliteit naar de familie Janssen. Dat was voor mij ook de reden waarom ik daaraan begonnen was. En ik zeg het nog een keer, het was beter geweest van niet.

De vicevoorzitter: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Was die loyaliteit die u voelde voor de familie Janssen verdwenen toen u uw commissariaat opzei?

Gedeputeerde Koopmans: Ja in die zin zeker.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dus met het opzeggen van uw commissariaat was uw loyaliteit naar die familie in ieder geval verdwenen, Dus die loyaliteit aan die familie was gekoppeld aan uw commissariaat?

Gedeputeerde Koopmans: Nee maar die loyaliteit die ging ook naar de vraag die mij destijds gesteld is om in de governance een rol te spelen. Twee, drie jaar later speelde het ook niet, maar het was ook niet meer van belang of dat wel of niet is. Maar een loyaliteit in die zin dat ik mij gehouden voel om deze of gene te helpen of zo, nee dat is ook tijdens het commissariaat als het gaat over de besluiten die het College van GS moest nemen niet aan de orde geweest.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar voorzitter u zegt, uit loyaliteit aan de familie Janssen trad ik toe als commissaris. Dus dat betekent dat er een loyaliteit was voorafgaand aan het commissariaat en het is vreemd dat die volgens u ophoudt te bestaan bij het einde van het commissariaat.

Gedeputeerde Koopmans: Ja, omdat dan natuurlijk het punt van het strijdig zijn van belangen veel zwaarder weegt.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Fijn.

De vicevoorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, dank aan de heer Koopmans voor de beantwoording. Wat ik gewoon moeilijk vind te begrijpen, en ik was er in 2014 niet bij, is hoe destijds u

die afweging gemaakt heeft van: ja dit is verstandig en hier krijg ik geen gezeik mee. Even plat gezegd. Tegelijkertijd bent u in 2014 gewaarschuwd door Bing, kijk daarmee uit. In de Staten van links tot rechts werden er ook opmerkingen gemaakt. Hoe rijmt zich dat dan met uw opmerkingen van vandaag van nee, ik heb daar helemaal geen trek in dat er überhaupt twijfel is. Dat er überhaupt over gesproken wordt, want dan stop ik er acuut mee. Hoe rijmt zich dat met elkaar? Hoe kunt u dat mij uitleggen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, omdat we destijds, met de afspraken die gemaakt zijn, ook de wijze waarop dat ik ze ben nagekomen, bij alle besluiten waarbij Terraq aan de orde was, heb ik me elke keer van de beraadslagingen en van de besluitvorming onthouden, dat was waarom ik me daar goed bij voelde. Dat nu door de mail en het ontbreken van duiding van die mail over Meer Maas Meer Venlo een visie op veiligheid, dat daar ontgrondingen bij betrokken worden, dat begrijp ik dat dat gebeurt. Maar dat was destijds totaal niet aan de orde.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, destijds niet aan de orde, er zijn wel opmerkingen over gemaakt. Nou goed daar is een afweging in gemaakt, dat is uw goed recht. Wat me dan toch bevreemdt is dat het argument om het te blijven doen uit loyaliteit aan de werkgever is. Dat lijkt me wel gewoon een hele gevaarlijke als functies elkaar tegenkomen. Ik probeer te begrijpen in dit debat hoe het komt dat er niet eerder, bijvoorbeeld bij zo'n project waar direct met grondafgravingen misschien niet heel veel belang heeft gezeten, maar in de hele kerstboom van bv's en andere belangen misschien wel ergens raakvlakken geweest zijn, hoe daar op dat moment niet eerder ingegrepen is. Dat probeer ik nog steeds te begrijpen waarom u de conclusie niet eerder getrokken hebt: dit is niet handig, laat ik er nu toch maar mee stoppen. Misschien kunt u dat nog nader uitleggen.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, ik kan dat niet anders zeggen dat de eerste keer dat ik echt zag dat dit niet handig is de conclusie heb getrokken. Toen die mail binnenkwam en die doorgestuurd is, zoals dat met alle mensen die problemen neerleggen, dat was toen niet. Terugkijkend, maar dat heb ik al een paar keer gezegd, ja had dat beter gekund.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, deze reflectie vind ik al de eerste winst op dit dossier. Gezien de beantwoordingen vind ik dit gesprek winst. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Heldens. Mijnheer Koopmans u bent aan het einde van uw eerste termijn? Mijnheer Van Bijnen nog een vraag aan de heer Koopmans?

De heer Van Bijnen (PVV): Ik wil graag een ordevoorstel doen.

De vicevoorzitter: Ja.

De heer Van Bijnen (PVV): Want we draaien in cirkels rond heb ik het idee, dat had u zelf volgens mij ook al. Er is ook toegezegd door de Commissaris van de Koning dat de externe adviseur Integriteit een onderzoek gaat verrichten. Mails die worden nog bekeken, heb ik begrepen. De agenda, et cetera et cetera, et cetera. En dan nog het laatste, er is een mail bij de heer Van Caldenberg die ik ook niet ken, u niet kent. Lijkt me handig dat die ook in de openbaarheid komt, als we daarover willen debatteren. Dus lijkt me het ordevoorstel dat we dit debat gaan verplaatsen, zodat als we alle info

binnen hebben, want we draaien nu in cirkels rond en ik wil wel meer informatie hebben om door te kunnen met het debat want nu gaat het volgens mij nergens heen.

De vicevoorzitter: Nou die laatste conclusie zou ik niet willen herhalen. Ik heb om u heen gekeken en ik heb een idee dat een aantal collega's het debat in tweede termijn wel wil voortzetten. Wat ik zou willen voorstellen is dat we in ieder geval gewoon een tweede termijn gaan doen, waarbij ik u wel individueel wil vragen om te reageren op het voorstel van de Gouverneur om dit op te pakken, om dit te beschouwen als een melding integriteit. Waarbij dan het protocol gaat gelden dat u met elkaar heeft vastgesteld, juist voor dit soort aangelegenheden waarbij de externe adviseur integriteit in positie komt. Onderdeel van dat onderzoek is dan uiteraard alle relevante stukken, inclusief dat onderzoek naar herkomst van e-mails dan wel het mogelijk achterhalen van e-mails die op dit moment nog niet ter beschikking zijn, of kunnen zijn.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja.

De vicevoorzitter: Dus dat is in ieder geval wat ik in tweede termijn wil meegeven. Ik denk dat ik uw ordevoorstel niet in stemming hoef te brengen want bij de reacties achter u trof ik weinig adhesie aan.

De heer Van Bijnen (PVV): Het lijkt me wel van belang dat de SP in ieder geval de mail, in ieder geval richting Staten ook opheldert, want we hebben het nu ergens over waar alleen de heer Van Caldenberg schijnbaar weet van heeft. Zo kunnen we het debat ook niet fatsoenlijk laten plaatsvinden.

De vicevoorzitter: Ik heb dat inderdaad in eerste termijn ook al aangegeven, dat het heel lastig is om te debatteren over een stuk dat bij anderen in deze zaal niet bekend is. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, dat klopt maar ik vind niet dat ik degene ben die hem zou moeten leveren. Dat vind ik één. En twee, ik ben bereid om hem ter beschikking te stellen op het moment dat een onafhankelijke daar kennis van kan nemen en daarover kan oordelen.

De vicevoorzitter: Goed en daar heeft de Gouverneur denk ik een voorstel voor gedaan en ik verzoek u in uw tweede termijn, waarbij een derde van de spreektijd van de eerste termijn geldt zoals gebruikelijk, dat u daarop reageert of u dat voorstel van de Gouverneur ondersteunt. Nog één procedurele vraag?

Mevrouw Jenneskens (D66): Kunnen we kort schorsen tussen de eerste en tweede termijn of wordt u dan heel verdrietig. Het maakt eigenlijk niet uit of ik u verdrietig … Kunnen we heel even tien minuutjes schorsen?

De vicevoorzitter: Nee, ik word niet zo snel verdrietig en zeker niet in deze zaal. Ik beschouw dit als een verzoek om tien minuten te schorsen dus de vergadering is geschorst tot 22.00 uur.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren ik verzoek u om uw plaatsen weer in te nemen, dan ga ik de tweede termijn openen.

De heer Van Bijnen (PVV): Mijnheer de voorzitter, ik wil toch het ordevoorstel van zojuist in stemming brengen. Dit heeft ook te maken met het verzoek om transparantie van het College. Wij verzoeken ook om transparantie van de SP met betrekking tot de mail die u achterhoudt waar wij niets van weten. Met de toezeggingen die gedaan zijn welke informatie er moet komen heb ik niet het idee dat wij hier vanavond een eerlijk debat kunnen voeren op het moment dat er nog informatie achtergehouden wordt en ontbreekt. Dus ik wil graag het ordevoorstel om het debat op te schorten en te verplaatsen totdat alle informatie bekend is, wil ik in stemming brengen met een verklaring.

De vicevoorzitter: Een formeel ordevoorstel kan ik sowieso niet doen, want daarvoor moeten we met elkaar aanwezig zijn. Ik moet een ronde maken om te kijken of er een gekwalificeerde meerderheid hiervoor te genereren is. Als dat niet aan de orde is, moeten we handelen in de geest van.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ik wilde naar voren komen om de heer Van Bijnen te ondersteunen.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan ga ik een soort informele peiling doen naar het ordevoorstel, want meer kan ik op dit moment niet doen. Wie is er voor het ordevoorstel van de heer Van Bijnen? En de heer Van Bijnen zelf neem ik aan. Wie is er tegen het voorstel? Dan concludeer ik uit de informele peiling dat wij gaan starten met de tweede termijn en geef ik het woord aan de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, het is een lange avond. Er zijn nog twee minuten te spreken en ik wil het niet te lang maken, maar toen de Gouverneur hier straks zijn beantwoording aan het doen was, dacht ik, begrijpt hij het nu echt niet of wil hij het niet begrijpen? De redenatie is volgens u dat wij, en met wij bedoelt u het College, dit niet zagen als een ontgrondingsdossier en dat we daarom geen aanleiding zagen om daar anders mee om te gaan. Maar de Gedeputeerde moet zich met ontgrondingen niet bemoeien vanwege zijn nevenfunctie bij DCM, bij J. en T. en Terrac. De mail van de heer Janssen is doordrenkt met alles wat maar ademt met DCM, J. en T. en Terrac. En dan doet het er niet toe dat het gaat over ontgrondingen maar dan doet het ertoe dat die nevenfunctie actief is. Het morele kompas van de Gouverneur hapert hier behoorlijk. Voorzitter, ik kan het de heer Koopmans helaas niet, nee helaas dat moet ik terugnemen, kwalijk nemen dat het morele kompas van de Gouverneur hierin hapert. Maar ik vind wel dat de Gedeputeerde anders had moeten handelen en dit had moeten melden bij de Gouverneur. Zich terug had moeten trekken toen hij de mail kreeg en al helemaal moeten vertellen tegen de heer Janssen dat we op deze manier geen zaken doen in Limburg. Omdat we nog een heleboel niet weten, willen we nog een onderzoek doen. Dat onderzoek gaat gebeuren met het zwaarste middel dat we kennen: de enquête. Dat doen we omdat we te veel open eindjes hebben op dit moment. Dit wordt mede ingediend namens de fracties van de Partij van de Arbeid, GroenLinks, fractie voor Forum voor Democratie, 50PLUS, Partij voor de Dieren en LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, ik heb toch wel een vraag richting de heer Van Caldenberg. Wat is nu exact de reden dat u komt met een mail waar het College niets vanaf weet en waar een hoop collega’s van u ook niets vanaf weten, die houdt u achter. Wat is de exacte reden dat u die mail op dit moment achterhoudt en niet transparant wilt zijn naar ons toe zodat we een eerlijk debat kunnen voeren?

De heer Van Caldenberg (SP): Ik ben heel transparant naar u, want ik zeg dat ik hem heb en ik zeg dat ik hem ter beschikking wil stellen. Maar ik had eigenlijk ook wel een beetje gehoopt dat u deze

vraag zou stellen want door hem op deze manier aan mij te stellen, is het enige dat u probeert te doen ons af te leiden van de belangenverstrengeling en de mogelijke belangenverstrengeling die onderzocht moet worden. En dan kunt u mij verwijten maken, maar ik had de mail van het College van GS moeten hebben.

De heer Van Bijnen (PVV): Duidelijk antwoord. U zegt, u wilt hem ter beschikking stellen maar ik heb hem nog steeds niet en volgens mij, en dan moet ik even naar het College kijken, heeft het College hem ook niet. De reden dat we hem willen hebben is dat we ook over duidelijke informatie willen beschikken. Als ik hier een debat wil voeren over waar we het vandaag over willen hebben, dan is die informatie relevant. Dus waarom is de SP zelf niet transparant en verwijt u dit College de schijn van belangenverstrengeling? Dat vraag ik me dan af.

De heer Van Caldenberg (SP): Het allereerste antwoord is gewoon dat ik mijn bronnen wil beschermen, maar ik heb u ook net gezegd dat op het moment dat er een onafhankelijke partij komt die dit gaat onderzoeken, en wat ons betreft is dat de parlementaire enquête, we die mail ter beschikking stellen zodat iedereen ernaar kan kijken en dan kan er met een onafhankelijke blik naar gekeken worden, maar ik laat me hier niet afleiden van datgene waar het over gaat.

De heer Van Bijnen (PVV): Dat is zeker niet wat ik wil doen voorzitter. Wat mij betreft mag u die mail ook bekend stellen zonder bronvermelding. Dat is voor mij ook geen probleem. Maar nu wekt u een schijn dat u bewijs heeft waar wij allemaal niets van weten, of misschien een paar collega's van u waar u de motie mee indient mogen hem wel zien en een aantal partijen niet. Het is heel raar wat u doet. Dit is geen eerlijk debat voeren en dit is informatie achterhouden.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee, want datgene dat in de mail staat heb ik in het debat gedeeld.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, de heer Van Caldenberg heeft uit de mail waar hij op doelt geknipt. U zegt vervolgens: 'Ik heb die mail en ik ga hem alleen maar aan een externe voorleggen'. Is de heer Van Caldenberg het niet met mij eens dat die mail hier in Provinciale Staten hoort? Zelfs als het College op dit moment zegt, wij hebben die mail niet, en u roept de hele tijd, en dat is de basis voor uw hele betoog, ik heb die mail wel en ik leid er van alles uit af, dat die mail hier vanavond in Provinciale Staten gedeeld moet worden zodat inderdaad iedereen er kennis van kan nemen. Ik zou best graag willen weten wie van alle collega's die mail al heeft gezien en wie kennis heeft genomen van de inhoud van de mail want ik heb hem niet gezien en het was wel fair enough geweest als we hier vanavond kennis van hadden genomen. Ook als GS heeft gezegd 'wij zien hem niet', u heeft hem. Deel hem dan ook met ons.

De vicevoorzitter: Interruptie gaat vanaf hier, niet vanuit de zaal.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik wou zeggen tegen de heer Kuntzelaers, roep dat tegen GS, u bent nu de boodschapper. U moet daar zijn met uw vragen, daar moeten de antwoorden vandaan komen, bij de leden van het College van GS. Die moeten de mails leveren en nu gaat u mij de maat nemen mevrouw Werrij. U bent niks anders aan het doen dan aan het afleiden van het onderwerp waar het hier over gaat. Niets meer en niets minder.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee voorzitter, dat is niet zo. Dat zijn woorden die de heer Van Caldenberg mij in de mond legt. Dat is niet zo. Er is een onderzoek toegezegd door het College. Het is ook goed dat dit tot de bodem wordt uitgezocht zodat we voor eens en altijd daar een streep onder kunnen zetten. Maar dan siert het u toch ook als u de mail die u wel hebt vanavond aan ons ter inzage legt.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik ga de mail op het moment dat ik die aan een onafhankelijke onderzoeker ter beschikking stel ook aan u ter beschikking stellen. Op dit moment wil ik ervoor waken dat de bronnen die ik heb en de basis waarvan ik die informatie krijg de nek om worden gedraaid en dat we die niet meer krijgen. Want als ik ze niet had gehad, hadden we het niet kunnen weten. Er is misschien nog wel meer. Ik weet zeker dat er meer is, want die mail laat zien dat er meer is.

De vicevoorzitter: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Om het even duidelijk te krijgen, kunnen we de bron van de heer Van Caldenberg misschien beschouwen als een klokkenluider die hij probeert te beschermen doordat hij door het vrijgeven van de mail de identiteit van de klokkenluider prijsgeeft en hij dat geen wenselijke situatie vindt, maar dat hij dit wel wil doen met een commissie die daar geheimhouding over af wil leggen. Begrijp ik dat goed?

De heer Van Caldenberg (SP): De heer Heldens heeft best een aantal dingen gezegd. Beschouw het als een klokkenluider ja. En er staan een aantal namen in die mail van degene die hem verzonden heeft en degene die hem ontvangen heeft en de mensen die hem mede ontvangen hebben. Het gaat mij ook te ver om deze mensen op dit moment hier publiekelijk, want dat zijn ook medewerkers in dit huis, daaraan bloot te stellen. Die moet ik ook beschermen, vind ik. Dus dat. Ik ga de mail ter beschikking stellen aan de onafhankelijke onderzoekers en zij doen hun proces. Normaal gesproken doen zij dat zorgvuldig en gaan ze ook zorgvuldig om met de bronnen die ze hebben en proberen ze het zo te doen dat degene die het uiteindelijke rapport heeft dat niet kan herleiden naar degene die dat gedaan heeft. Daarmee proberen we deze bronnen zoveel mogelijk te beschermen.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter deze handelswijze lijkt me, zonder steun uit te spreken voor de parlementaire enquête die u aankondigt, niet onredelijk.

De heer Van Caldenberg (SP): Dank u wel.

De vicevoorzitter: Mag ik u vragen om af te ronden?

De heer Heldens (VVD): Ja, ik was klaar. Ik weet niet of er nog meer mensen zijn, maar ik was klaar.

De vicevoorzitter: Dan gaan we verder met mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel voorzitter. Ik ga het kort houden. Ik vind het onbegrijpelijk dat die mail zo wordt doorgestuurd. Zeker met het effect dat de heer Kunstzelaars daaraan gegeven heeft. We vinden het ook onbegrijpelijk dat er ook al in een mededeling van het College stond op 15-10 dat er een week voorafgaand aan de publicatie bekend was dat alleen de NRC dit zou publiceren. Dat vind ik heel vreemd omdat er ook een journalist van De Limburger aan

het onderzoek heeft meegewerkt. De heer Dohmen heeft in 1997 een boek geschreven dat heet *De Vriendenrepubliek Limburg.* We zijn inmiddels decennia verder en het is tijd om dat imago van ons af te schudden. Als laatste middel dienen wij daarom nu de motie in van de parlementaire enquête. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Plusquin. We gaan verder met mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik vond het een ontzettend verwarrend debat en eigenlijk ben ik gedurende het debat steeds bozer geworden. Er zijn geen verslagen hoewel het om enorm veel geld gaat. Ik hoor van de Gedeputeerde dat hij loyaliteit heeft naar de familie Janssen en het is mij niet duidelijk wie we waarop kunnen aanspreken. Daarom wil GroenLinks dat de onderste steen boven komt en daarom steunen wij deze motie van een parlementaire enquête. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter. Dank u wel mevrouw Jetten. De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel voorzitter. Het is volstrekt helder dat de schijn van belangenverstrengeling zijn plek hier heeft gevonden. Die is hier. Dat waren de woorden van de Gedeputeerde Koopmans zelf. Het is volstrekt helder dat die schijn aanwezig is. En nu is de vraag, was er belangenverstrengeling? Want het kan heel goed zijn dat die er niet is. Dat wil ik graag geloven maar ik wil het ook onderzocht hebben. Ik wil dat wij hier als Provinciale Staten zonder gêne kunnen zeggen dat dit een volledig compleet, terecht een keurig verlopen proces was. Er hadden wat administratieve zaken beter gekund maar dat was het dan ook. Dat zou ik een fantastische conclusie vinden uit een onderzoek dat wij als Provinciale Staten moeten gaan doen. Maar het is ook noodzakelijk om een aantal spelers, een aantal mensen, te horen om informatie te krijgen om zaken die nog niet boven tafel zijn helder te krijgen. Daarom zijn wij dan ook mede-indiener van de motie die vraagt om een enquête en we hopen dan ook dat we hier met hetzelfde vuur en passie de steun van mevrouw Werrij-Wetzels kunnen krijgen die net zei dat we inderdaad zeker moeten onderzoeken. Dat stelde u, dus wij hopen dan ook uw steun te krijgen gezien de manier waarop u van de heer Van Caldenberg wilde weten waar hij zijn bronnen en zijn informatie vandaan haalde. Dat zou dezelfde emotie en dezelfde passie bij u moeten opwekken als u vragen stelt aan GS. En daarvan was geen enkele sprake, slechts stilte van de kant van het CDA op het moment dat het over de eigen mensen gaat, maar zodra er iemand anders bekritiseerd kan worden, staat u vooraan.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter wat vindt de heer Kuntzelaers er dan van dat een brief die in handen is van de SP ook niet aan hem is voorgelegd? Of heeft u de brief wel gezien?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Op dit moment heb ik hem wel gezien inderdaad, ja. Ik vind het fantastisch namelijk …

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): U bent ook niet bereid om die met uw collega’s te delen? Dank u wel.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik heb hem niet. Vroeg u het mij, Gouverneur, wat erin staat? Ik vraag aan u om die brieven en ervoor te zorgen dat die mails boven tafel komen. Het komt uit uw apparaat. Als u hier bijdehand gaat zitten doen vanuit de zijlijn.

De vicevoorzitter: Laten we het debat in ieder geval overeind houden.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Het past u niet Gouverneur.

De vicevoorzitter: Laten we het hoffelijk houden. Dank u wel. We gaan verder met mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik ben eigenlijk helemaal ondersteboven van hetgeen hier gebeurt. Ik dacht dat ik op een andere manier zou kunnen werken hier. Ik vind dit vreselijk. Deze avond kent alleen verliezers en er is maar één manier om daar als winnaar uit te komen. Dat is door de motie die door de SP is ingediend mee in te dienen, want ik denk dat je alleen maar hieruit kunt komen als er werkelijk van buitenaf de regie genomen wordt. En ik hoop uit het diepst van mijn hart dat er gewoon uitkomt dat alles goed gaat. Dat mag u van mij geloven, want ik had nooit verwacht dat ik dit mee zou maken, sorry. Maar wij gaan mee met de SP.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Fischer. We gaan verder met mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, laat ik beginnen met de vraag van mevrouw Werrij. Ik heb niets gezien en eigenlijk had ik liever überhaupt niets gezien. Had ik gewild dat er geen vragen nodig waren, dat er geen debat nodig was omdat die vragen tot zo vaak toe niet goed of onvolledig beantwoord werden naar ons gevoel en dat we nu ook niet zo’n verhit debat hoefden te voeren omdat nog steeds niet alles op tafel ligt. Maar als dat niet zo is, dan moet je iets. En in het debat tot dusver en in de beantwoording lopen telkens processen en inhoudelijke opvattingen door elkaar heen. Wij hebben niets gevonden, wij vinden de vragen goed beantwoord, wij hebben het niet zo beantwoord. Ik kan alleen namens D66 spreken en wij zijn op zoek naar de waarheid. En wat is het lastig om in al die documenten en in al die antwoorden te zien of men alles in beeld heeft en het comfort heeft.

De vicevoorzitter: Interruptie van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel voorzitter. Ik hoor u zeggen, mevrouw Jenneskens, dat D66 op zoek is naar de waarheid. Dat zijn wij ook en ik vraag aan u, een simpele ja of nee vraag of u in het bezit bent van de brief waar de heer Van Caldenberg het over heeft?

Mevrouw Jenneskens (D66): Nee. Daar ben ik net mee begonnen. Nee.

De heer Van Bijnen (PVV): Daar bent u niet in het bezit van. En wat vindt u ervan dat de heer Van Caldenberg en de SP deze informatie achterhouden voor andere Statenleden en voor het College, ondanks dat daar het bewijs uit zou komen. Dat hij dat nu op dit moment achterhoudt. En dan roept u dat we nu een extra enquête gaan opzetten.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik heb hier helemaal nog niets genoemd of wat dan ook. Dus dat is ten eerste. Dat is niet waar en dat zegt ook meteen waarom u hier naar deze microfoon loopt.

De heer Van Bijnen (PVV): Ik vraag wat u ervan vindt dat de heer Van Caldenberg informatie achterhoudt.

De vicevoorzitter: Laat elkaar even uitspreken. Mevrouw Jenneskens reageert eerst.

Mevrouw Jenneskens (D66): Nee, nee, nee. U maakt hier een debat van dat eerst gaat over mails en dan over de heer Van Caldenberg maar daar gaat het hier niet om. We zijn hier telkens tachtig discussies door elkaar heen aan het voeren. Waar het om gaat is dat de waarheid op tafel komt. Dat is mijn antwoord.

De heer Van Bijnen (PVV): Maar daar gaat het volgens mij wel om. Want er wordt continu gezegd dat het College dingen achterhoudt. Dat wordt hier beweerd. De schijn van belangenverstrengeling, mails zijn weg et cetera, et cetera. En nu zeg ik dat iemand hier zegt dat hij een mail heeft die hij bewust achterhoudt, wat vindt u ervan dat dit gebeurt? Dat vraag ik u. Want dit is bewust achterhouden. Het College wordt ervan beticht van alles achter te houden maar dit wordt gewoon gezegd. Dat hij de mail achterhoudt en onder geheimhouding gaat leggen. Ik heb nu niet alle informatie om aan dit debat te kunnen deelnemen. Dus het was gewoon een simpele vraag, wat u ervan vindt dat de heer Van Caldenberg deze informatie achterhoudt? Heel simpel.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik vind dat wij hier een debat moeten voeren op basis, mijnheer, nou ja.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens als u wil reageren komt u naar de interruptietafel.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik vind het belangrijk dat wij hier een debat voeren over waar het om gaat. U trekt hem telkens naar informatie die wellicht bij de Staten is. Mijn antwoord is: ik heb die mail niet gezien. Maar op basis van wat ik heb gezien en de beantwoording die hier vandaag is gegeven, heb ik reële vragen die niet beantwoord zijn. Dat is het standpunt van D66 en ik roep u daarbij wel even in herinnering dat hier op het moment dat dit speelde een aantal hele sterke PVV-Statenleden kritische vragen stelden. Toen was het motto van de PVV: ‘wen er maar aan’. Nu u een bestuurspartij bent geworden kan ik alleen nog maar concluderen dat u eraan bent gewend, maar ik vind het niet normaal.

De vicevoorzitter: We gaan verder met mevrouw Werrij. Er komt toch nog een interruptie van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter. Eigenlijk hoor ik u roepen over de PVV en het verleden. Wij zijn altijd kritisch geweest en dat zijn wij op dit moment nog steeds. En ook wij hebben vragen gesteld en ook wij willen meer boven tafel krijgen. Daarom wachten we ook af wat voor extra mails er nog uitkomen en wat er nog uitkomt vanuit de externe adviseur; wat hij nog gaat vinden. En of er nog zaken uit de agenda naar boven komen en vanuit de gesprekken die gevoerd zijn. Dat willen wij inderdaad ook allemaal zien. Dus wij zijn zeker nog steeds kritisch. En wij waren toen al kritisch en nu nog steeds. En waar was u toen? Dat is de vraag dan ook weer aan u. Toen waren wij er en nu nog steeds. Dat wil ik even duidelijk mededelen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Wij waren er toen. Wij hebben toen op de inhoud zaken grondig gewogen en dat is precies hetzelfde waar mijn fractie vanavond mee bezig is, en ook een van de Statenleden die toen aanwezig was. Ik denk dat dat het enige antwoord is. Ik was in mijn betoog, maar ik ben er een klein beetje uit. Maar goed, ik kan alleen namens D66 spreken en wij zijn op zoek

naar de waarheid. Waar je ook woont en welke politieke of persoonlijke opvatting je ook hebt, op het moment dat je besluit om een nevenfunctie aan te, betekent dit dat je met meer zorgvuldigheid moet omgaan met alles wat raakt aan die andere rol. En er rest mij nog dit. In een verhit debat vraagt het ook van onze Staten iets. Ik begon met te zeggen dat dit ons allemaal aangaat en dat herhaal ik want integriteit mag geen politiek wapen zijn. En dat vraagt ook dat wij ook in alle emoties hier zorgvuldig onze woorden kiezen, dat moet mij echt van het hart. Want we willen met zijn allen een verandering en het gaat niet om veroordeling. Wij gaan ervan uit dat het deze Staten nog steeds om het vinden van de waarheid gaat. En om iedere verwarring vanuit welke 'wij' dan ook te voorkomen vraagt dat wat D66 betreft ten minste om een onafhankelijk onderzoek onder regie van PS, omdat het onderwerp daarom vraagt, omdat Limburg erom vraagt en omdat de toekomst erom vraagt.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Jenneskens. We gaan nu verder met mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, de onderste steen moet boven. Dat zei het College vandaag en wij hebben er alle vertrouwen in dat dit kan als er onderzoek wordt gedaan door het College en PS, waarbij wij zelf richting kunnen geven aan hoe wij dat doen en wat daarbij de vragen zijn. En ook de vraag van de heer Van Bijnen wat wij als PS gaan doen richting onszelf. Het zal u niet verbazen dat de CDA-fractie daarom niet mee zal gaan in het parlementaire onderzoek, in de parlementaire enquête, zoals die wordt voorgesteld maar dat we de lijn van het College zullen volgen en het eigen onderzoek onder regie van PS wel zullen steunen.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Werrij. De heer Thewissen.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Ik sta niet snel met mijn mond vol tanden maar ik sta hier, in goed Nederlands, toch enigszins flabbergasted. Ik vind het onbegrijpelijk dat dit zo ver is gekomen. En nu weet ik ook weer waarom ik altijd heel ver van de politiek ben gebleven. Maar goed, ik ben er en ik vervul mijn taak en rol zo goed en kwaad als ik kan maar ik vind het onbegrijpelijk. En waar ik in eerste instantie boos zou worden, heb ik geleerd dat onder boosheid een andere emotie ligt en dat is verdriet. Ik ben hier dan ook intens verdrietig dat dit zo ver is moeten komen en dat meen ik oprecht. Waar ik ook verdrietig van word, is dat de boodschapper wordt aangevallen en hier wordt neergezet als kwade pier. Dat heb ik al eerder bij het vorig onderzoeksrapport van de ZRK mogen ervaren, Ja dat gaat er bij mij echt niet in. Daar kan ik niet alleen verdrietig om worden, maar ook heel boos. Gelukkig is de heer Jasper eens een keer boos geworden in mijn plaats, want ik heb binnen de fractie de naam dat ik vaak boos word, maar dat hoef ik vanavond niet te zijn. Dat is al gebeurd en terecht. Wat wij al gezegd hebben is, en dat herhaal ik, dat wij alle Limburgers, alle ambtenaren in dit huis, PS, het College en ook de heer Koopmans zelf, laat dat heel duidelijk zijn, 100% duidelijkheid willen verschaffen in deze kwestie. Dat is in ieders belang. En omdat het vertrouwen ontbreekt dat deze duidelijkheid er met de tot nu toe gevolgde wijze gaat komen, dienen wij die motie mee in. Dat zeg ik met heel veel verdriet. Een absolute must daarbij is dat ook de rol en handelswijze van PS onder de loep wordt genomen. Want als wij als PS hierin scherper en alerter kunnen opereren en dit kunnen voorkomen, dient dit ook duidelijk te worden. De heer Koopmans kan zich als Gedeputeerde in principe slechts gedragen al naar gelang de ruimte die hij van PS krijgt. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Thewissen. Gaan we verder met de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Onze fractie betreurt het eigenlijk dat wij hier vanavond staan. Onze fractie had gehoopt dat na twee maanden duidelijke antwoorden waren gegeven zodat het probleem ten einde is. Wij hebben ondermeer een aantal vragen ingediend. Maar door die onduidelijkheid en de discussie vanavond is er nog meer onduidelijkheid geschapen en dat betreuren wij, want voor de Limburgse bevolking vinden wij het erg belangrijk dat er duidelijkheid komt. Die duidelijkheid kan op twee manieren en kan op drie manieren, er worden verschillende voorstellen gedaan, maar laten we het ook op dat punt neutraal houden. Ik zei al in de eerste termijn dat ons voorstel zou zijn een onderzoek te doen vanuit buitenshuis. Dat betekent dat geen enkele invloed van binnenuit van toepassing kan en mag zijn. Dus wij als LOKAAL-LIMBURG ondersteunen ook het voorstel in deze, en nogmaals het verbaast ons dat het tot dit moment en tot zover is gekomen. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen. Wij gaan verder met de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter, dank u wel. Volgens mij is er vandaag genoeg gesproken en heb ik genoeg gezegd. Het laatste wat ik wil meedelen is dat wij inderdaad ook meer informatie willen. Ik heb net al gezegd dat er nu informatie ontbreekt. Ook wij willen inderdaad duidelijkheid hebben over een hoop zaken. Dus een extern onderzoek van buitenaf, wat wellicht wat meer informatie kan verschaffen, lijkt ons een verstandig idee. Plus de restinformatie die nog moet komen en die ons al is toegezegd, daar wachten wij natuurlijk op zodat wij alles goed kunnen bekijken. En we roepen, dat heb ik net al tig keer herhaald maar laat ik het nu zachter brengen, dat we ook alle informatie die de Statenleden hebben en die eventueel belang kunnen zijn bij een afweging in het volgende debat, ook gedeeld wordt. Want wanneer die informatie niet bekend wordt gesteld bij alle partijen kunnen we ook geen fatsoenlijk debat voeren. Dus hiertoe roep ik u allen op. Dat was een tweede termijn.

De vicevoorzitter: Voor de duidelijkheid: Steunt u de motie zoals die is ingebracht of gaat u voor het externe onderzoek zoals de Gouverneur dat heeft aangekondigd?

De heer Van Bijnen (PVV): Ik ga voor het extern onderzoek zoals de Gouverneur heeft aangekondigd. Alle andere moties overleg ik sowieso nog met de fractie.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Tot slot de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, wat kun je in de tweede termijn als laatste spreker dan nog toevoegen aan zo’n debat? Ik weet oprecht niet welke emotie ik er nu bij moet hebben, maar ik vind het vooral treurig hoe de sfeer vanavond is geëscaleerd. Zeker bij zo’n belangrijk onderwerp is het ook goed om daar eens even een nachtje over te slapen. Dus als u mij vraagt wat is uw reactie op de motie, dan ga ik daar nu geen antwoord op geven en ga ik dat ook met mijn fractie bespreken. Dat zult u begrijpen. Ruggespraak houden is nu heel moeilijk. Dus laat ik nog even open of we die al dan niet steunen als VVD-fractie. Ik constateer wel dat er vanuit de indieners een meerderheid lijkt te zijn in de Staten en dat is een heel heel heel sterk signaal. Die had ik ook niet voorzien in de auto hiernaartoe moet ik u eerlijk zeggen. De handreiking van de gouverneur om een integriteitsonderzoek te doen, onder andere naar die e-mails, die omarmen we natuurlijk sowieso. Dus dat er dieper gegraven en verder extern onderzocht wordt, lijkt ons het minimale en wij gaan ons met de fractie verder beraden of wij morgen voor of tegen die motie zullen stemmen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Heldens. Wij gaan schorsen voor twintig minuten.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Wij kunnen sneller verdergaan met de vergadering dus ik verzoek ieder weer de plaatsen in te nemen en de pers, die niet aanwezig mag zijn, om de zaal nu te verlaten. Dan ga ik verder met de beantwoording van het College in tweede termijn en ik geef het woord aan de Gouverneur.

Gouverneur Bovens: Dank u wel mijnheer de voorzitter en ook weer dank aan de Staten voor de bijdrage in de tweede termijn. Om alle misverstanden ook richting de heer Kuntzelaers te voorkomen, wil ik zeggen dat ik niet echt boos op hem was. Dat was helemaal niet zo. Het was puur dat ik ook benieuwd ben en dat heb ik ook zo uitgesproken. Het is volgens mij de gemeenschappelijke deler in deze zaal dat wij allen benieuwd zijn naar de waarheid. Sorry dat ik de indruk heb gewekt dat ik boos op hem was. Dat is zeker niet het geval. Wat wel speelt is dat, ongeacht wat morgen uit de motie en de stemming van de motie komt, ik in ieder geval dit debat opvat als een melding en dat ik conform het protocol integriteitsschending Provinciale Staten en Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg 2017 het vooronderzoek en vervolgens het onderzoek zal starten. Dus los van wat er in het andere geval aan de hand is. Wij hebben even met het College bij elkaar gezeten om te bespreken of er al een reactie van het College op de motie aan de orde is en daarvan kan ik u mededelen dat wij in de loop van morgen daarover met het College bij elkaar komen. Dat zal rond de middag zijn voordat de stemming aan de orde is, zodat wij de reactie van het College op de motie kunnen meedelen en het advies van het College over de stemming. Dus daar komen we morgen in de loop van de dag bij u op terug en daar zou ik het bij willen laten.

11 Schorsing

De vicevoorzitter: Dank u wel Gouverneur. Wij komen daarmee aan het einde van de tweede termijn en daarmee ook aan het einde van dit debat. Zoals gezegd, zult u morgen een reactie krijgen van het College op de motie die is of wordt rondgedeeld en we komen daarmee ook aan het einde van de beraadslaging van vanavond. Ik ga de vergadering schorsen.

De heer Heldens (VVD): Wat betekent dit voor de orde van het debat als er morgen een reactie komt vanuit GS? Dit gebeurt normaal in de tweede termijn. Hoe kunnen wij als Staten hierop nog reageren in het openbaar? Wordt daar morgen nog een moment voor ingelast of is dit het?

De vicevoorzitter: Het is niet de bedoeling dat hier nog een derde termijn over komt.

De heer Heldens (VVD) Vandaar de vraag.

De vicevoorzitter: We gaan er geen derde of vierde termijn meer aan wijden. Er kan ook nog altijd een stemverklaring over worden afgegeven in de stemvergadering. Dat kan ook nog altijd. Maar we gaan het debat niet meer in vier termijnen op dit punt voeren. Dus wij starten morgen gewoon met VDL Nedcar en we gaan daarna verder met Hessing. Ergens in de loop van de dag zal de reactie van het College hierop komen.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel mijnheer de voorzitter. Dus er is hier nu geen debat meer over.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, wij hebben met elkaar afgesproken in het Presidium dat er zo min mogelijk mensen aanwezig zijn in het Gouvernement en ik begin het nu wel een klein beetje ingewikkeld te vinden op welk moment ik digitaal geacht word in te loggen om die reactie nog te krijgen. We ronden de tweede termijn nu niet af, maar ik worstel wel heel even. Kunnen we daar niet een tijd of iets aan koppelen zodat mensen er wel zijn.

De vicevoorzitter: Dat is aansluitend aan de moties vreemd aan de orde van de dag. De stemvergadering begint om 18.00 uur. Dus die staat vast. Daar kunt u digitaal gewoon inloggen van thuis, van hier, van waar u wilt. Dus we starten met VDL Nedcar. We gaan verder met Hessing. Daarna de moties vreemd. En daarna komt de reactie van het College aan de orde.

De heer Heldens (VVD): Zouden we niet kunnen terugkomen morgen voor de reactie van het College? Moeten deze woordvoerders morgen nog aanwezig zijn om het debat met het College aan te gaan? Want ik begrijp het nu niet meer. Dit voelt een beetje als een open einde.

De vicevoorzitter: Er komt morgen een advies van het College over de motie.

De heer Heldens (VVD): En daar is gelegenheid voor de Staten om te reageren? Ik wil gewoon weten of ik morgen moet komen.

De vicevoorzitter: Ik schors even. Ik ga even met de voorzitter overleggen, met de Gouverneur.

De heer Heldens (VVD): Ik vind het vreemd.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Ik heb even ruggespraak gehouden met de Gouverneur hoe we dit in praktische zin handen en voeten kunnen geven. Zoals gezegd, het komt aan de orde na het agendapunt van de reguliere moties vreemd aan de orde van de dag. Op dat moment kunt u op elkaar reageren zodra het College de beantwoording heeft gegeven. We willen het College ook even in staat stellen om er een nachtje over te slapen en morgen het gesprek met elkaar aan te gaan. Het College is nu ook niet in voltalligheid aanwezig. Het onderwerp is complex genoeg om het College de tijd te geven zich daarover te buigen.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter ik wil twee minuten schorsen om met de fracties te overleggen of de fracties daar ook zo over denken want wij gaan over de orde van dit debat.

De vicevoorzitter: Nee, dit debat wordt gevoerd binnen de kaders van het Reglement van Orde en een interpellatiedebat wordt in maximaal twee termijnen gevoerd. Die twee termijnen heeft u nu gehad. Het College heeft zojuist gereageerd. Die termijn is afgesloten. Er komt nog een reactie en vervolgens kunt u daar morgen na de moties op reageren.

De heer Heldens (VVD): Dus het debat is nu niet afgesloten. En dat bepaalt u?

De vicevoorzitter: De termijnen zijn afgesloten.

De heer Heldens (VVD): Nee, dat kan niet.

De vicevoorzitter: Goed. Dan is het debat niet afgesloten. Dan kunt u morgen na de moties vreemd hierop reageren zodra u de reactie van het College heeft gekregen. Wij moeten wat improviseren op dit punt want dit is ook niet iets wat je in een Reglement van Orde een-op-een kunt vastleggen. In ieder geval is de vergadering voor vanavond gesloten, geschorst.

De heer Heldens (VVD): Die orde is aan de vergadering en ik denk dat er nu consensus is.

De vicevoorzitter: Nee, conform het Reglement van Orde is dit niet aan de vergadering, maar aan de voorzitter. En we hebben net een werkafspraak gemaakt hoe we dat gaan doen want het Reglement van Orde voorziet hier niet een-op-een in. Dus we zullen enigszins moeten improviseren en we gaan u het woord niet ontzeggen. Ik schors de vergadering voor vanavond. Wij gaan morgenochtend verder.

(Einde van de vergadering om 23:01 uur)

De notulen van de vergadering van 17 december 2020 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 9 april 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept Notulen Statenvergadering van 18 december 2020

INHOUDSOPGAVE
Notulen 18 december 2020

	Presentielijst	**Pagina 4**
12	**Heropening en mededelingen voorzitter**	**Pagina 6**
13	**BEHANDELSTUKKEN**	**Pagina 7**
13.1	**G-20-076 GEWIJZIGD Statenvoorstel vaststellen inpassingsplan Uitbreiding VDL Nedcar en financiering infrastructuur (Randwegvariant) MPfh Anterieure overeenkomst Provincie Limburg - VDL Nedcar BV - 11-12-2020 (GS 2020-49708)**	**Pagina 7**
13.2	**G-20-077 Statenvoorstel Financieringsvoorstel en incentives in het kader van de acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers, brief GS van 10-11-2020 (GS 2020-46055)**	**Pagina 53**
14	**Voorraadagenda**	**Pagina 67**
15	**Moties vreemd aan de orde van de dag**	**Pagina 67**
16	**Vervolg interpellatiedebat van 17-12-2020**	**Pagina 87**
17	**Sluiting**	**Pagina 101**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 18 december 2020

Voorzitter
Frische, drs. G.H.C.

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig	
Baneke, P.D.	GroenLinks
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M.Th.	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing. T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Kerseboom, mevrouw S.	Forum van Democratie
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Nijskens, H.L.M.	VVD
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	Forum voor Democratie
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Thewissen, drs. M.W.	Forum voor Democratie
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Wolters Gregório, J.	SP
Afwezig	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Bastiaans, L.H.	VVD
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Geraats, J.M.L.	PvdA
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV

Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA
Reuser, J.A.A.M.	Forum voor Democratie
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vervuurt, ir. M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	Forum voor Democratie
Voncken-Janssen, ing. I.D.A.M, mevrouw	CDA
Westen, O.	GroenLinks
Westhof, R.J.H.	Forum voor Democratie

Het College van Gedeputeerde Staten
Akker, LLM, dr. J.P. van den
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Brugman-Rustenburg, mevrouw C.
Burlet, MBA, R.J.H.
Dritty, A.
Housmans, R.W.P.E.
Koopmans, G.P.J.
Mackus, H.J.H.

Overige aanwezigen:
Tacken, M. (inspreker)

Notulist
Het Notuleercentrum

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 18 december 2020

12 Heropening en mededelingen voorzitter

De vicevoorzitter: Ik heropen de vergadering en voor wij naar de inhoud van de vergadering gaan zou ik graag even een persoonlijke mededeling willen doen en ik ga daar even voor naar het spreekgestoelte.

Na de schorsing van de vergadering gisteravond heb ik in een opwelling een kwetsende kwalificatie uitgesproken over de heer Heldens. Dat was niet goed en dat was onprofessioneel. Ik heb aan de heer Heldens daarvoor gisteravond al mijn excuses aangeboden. Omdat deze opmerking ook hoorbaar was op de livestream vind ik het passend richting de heer Heldens om mijn excuses naar hem ook vanaf deze plek te herhalen in deze vergadering. Ik betreur het dat ik deze kwalificatie heb uitgesproken. Dat had nooit mogen gebeuren. Dank u wel.

Dames en heren, alvorens wij overgaan tot de beraadslagingen van het eerste agendapunt wil ik het woord geven aan een inspreker die zich gemeld heeft om in te spreken op het Statenvoorstel financieringsvoorstel incentives in het kader van de acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers, te weten de heer Tacken. De heer Tacken had digitaal willen inspreken tijdens de commissievergadering FEB van 27 november jongstleden, maar door een technisch probleem is dat niet gelukt. Ook vandaag spreekt hij digitaal in of ik zou willen zeggen vandaag spreekt hij wel digitaal in. Het verzoek is getoetst en het voldoet aan de criteria zoals gesteld in het reglement van orde van Provinciale Staten. Ik nodig de heer Tacken uit om te komen spreken. Hij spreekt in namens de werkgroep arbeidsmigranten Horst aan de Maas. Hij krijgt vijf minuten het woord. Daarna krijgen Statenleden het woord om eventuele verhelderende vragen te stellen aan de heer Tacken. Het is niet de bedoeling om een discussie te voeren. Dan geef ik graag in digitale setting het woord aan de heer Tacken.

De heer Tacken: Geachte leden van Provinciale Staten. Omdat de vergadering van Provinciale Staten in de zaak Hessing BV, een besluitvormende vergadering is waarbij onze verwachting is dat de besluiten vooraf al genomen zijn, is het inspreken aangepast. Zo waren de besluiten in de raadsvergadering, Horst aan de Maas, waar het bestemmingsplan voor Californië 2 ten behoeve van Hessing BV aan de orde was, ook vooraf genomen. En omdat het besluit vooraf was afgesproken lagen de propagandastukken met een Telegraafachtige voorpagina en met mooie plaatjes en praatjes voor twee vullende binnenpagina's, al lang voor het formele besluit panklaar bij de journalist van de Limburger. Zou dat mooie, eenmalige, geweldige ‘dikke vis succes’ met achterkamertjesdeals en geheimhouding nodig zijn, als een heel geschikt bedrijf, zich op een heel geschikte locatie zou gaan vestigen? Is dan een voor iedereen inzichtelijke, gebalanceerde weergave van voor- en nadelen niet meer dan voldoende om zo'n fantastisch bedrijf door iedereen welkom te laten heten? Of is er toch meer aan de hand wat vlot getrokken moet worden? Drie te overwegen bedenkingen met de belangrijke bijzaak dat u straks niet kunt zeggen “mij hebben die signalen niet bereikt”. Ten eerste, de locatie. Als een bedrijf maatschappelijke impact en -waarden niet alleen mondeling naar buiten brengt maar ook daadwerkelijk in zijn bedrijfsvoering toepast, zou het zich dan op Californië 2 willen vestigen? Voor een productiebedrijf als Hessing, met zijn bedrijvigheid en logistiek, is de locatie Californië 2, in een woon- en natuurgebied op een steenworp afstand van twee woonkernen en een miserabele infrastructuur, volstrekt ongeschikt. Voor dit soort bedrijven is wat ligging en infrastructuur betreft op Greenport, Fresh Park, het voormalige veilingterrein, de meest geschikte locatie. Echter de goedkope tuinbouwgrond in Californië 2 maakt deze en de andere schijnbaar onderzochte locaties ongeschikt. Maar nu er buurtbewoners zijn die zienswijzen hebben ingediend die houtsnijden is er blijkbaar toch een alternatieve locatie. Geschiktste of goedkoopste? Daar komen u en wij, weer door

geheimhouding, waarschijnlijk pas achter nadat u besloten heeft om € 13 miljoen beschikbaar te stellen. Ten tweede, financieel. We weten dat winstmarges van Hessing BV, gezien de omzet niet ruim zijn en zich daarbij in een neerwaartse spiraal bevinden. Dat het bedrijf zijn nodige financiën niet via de markt gaat regelen en aan het draadje van de overheid moet gaan hangen, spreekt natuurlijk boekdelen. Een bedrijfsreorganisatie door drie bedrijven samen te voegen, niet op de markt maar bij de overheid geld ophalen, goedkope grond en goedkope flexibele handjes zijn dan heel welkom. Ten derde, bedrijfsvoering. Voor bedrijven die winst nastreven is niet alleen grond maar vooral ook arbeid een kostenpost die ze zoveel als mogelijk willen minimaliseren. Bij ons leiden veel bedrijven aan de lagelonenverslaving. En ondertussen hebben we ons daarvan afhankelijk gemaakt. We kunnen niet meer zonder en roepen Nederlanders willen dat werk niet doen, vergrijzing, welvaart, de economie redden et cetera, nagenoeg dezelfde clichés als in de jaren 60 en 70 met de gastarbeiders van destijds. Helaas, maar gelukkig voor onze huidige gastarbeiders, heeft dankzij COVID-19, het aanjaagteam Roemer, in korte tijd de enorme misstanden bij deze handel in goedkope arbeiders inzichtelijk gemaakt. Echter waar nog niemand opdracht voor heeft gehad is onafhankelijk onderzoek te doen naar ook de negatieve sociale- maatschappelijke- en economische impact die deze massale import van deze Oost-Europese gastarbeiders ook voor onze burgers met zich mee brengt: Een negatieve impact op ons landschap, op de woningmarkt, op steden, dorpen, groeiende achterstandswijken, op mensen, sociaal, maatschappelijk, op welvaart en welzijn voor iedereen. Tot slot, mede dankzij de Floriade heerst in de regio Noord-Limburg een toenemende goedkope grondhonger. Deze wordt gestild met de bouw van megastallen, kassen en gigahallen. Dit gaat onder andere weer gepaard met een toenemende roep om de verslaving aan goedkope arbeiders te bevredigen. En zo halen we als dikke vis, eenvoudige bedrijven binnen die alleen maar kunnen bestaan met de goedkoopste bouwgrond en goedkoopste gastarbeiders wat met geld van ons Limburgers gefinancierd moet worden. Echter zoals kort geschetst hebben al deze fantastische ontwikkelingen in vele opzichten ook een tot nu toe heel bewust weggelaten flinke schaduwzijde. Individuele burgers hebben geen machtige PR- en lobbyafdelingen die te pas en te onpas hun belangen bij de media en u voor het voetlicht mogen en kunnen brengen. Daarom wil ik u namens de werkgroep arbeidsmigranten van Horst aan de Maas verzoeken om op de korte termijn geen eigen maar een echt onafhankelijk onderzoek te laten doen naar die directe maar ook negatieve termijnaspecten als het gaat om dit soort bedrijven waarvoor die toenemende massale import van ongeschoolde arbeiders nodig is en voorlopig tot die tijd vooral het verdere faciliteren en uitbreiden hiervan te stoppen. Daarbij is het uitdrukkelijke verzoek om in plaats van één keer in de vier jaar, de burgers net zoals het bedrijfsleven, ook gedurende vier jaar serieus te nemen. Zoals gezegd, het is niet dat ik de illusie heb dat mijn inspreken enige invloed heeft op uw besluit in deze maar toch, als u de burger ook serieus gaat nemen dan redt u niet alleen de welvaart van enkele maar ook de welvaart en het welzijn van alle huidige en toekomstige Limburgers. Ik dank u voor uw aandacht.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Tacken voor uw inbreng. Ik kijk rond of er nog behoefte is tot het stellen van aanvullende vragen aan de heer Tacken vanuit de Staten. Dat is niet het geval. Dan dank ik u mijnheer Tacken. Dan was uw inbreng volledig duidelijk en dan zal die door de Staten later vandaag worden betrokken bij de behandeling van het agendapunt. Dank u wel. Dan starten wij nu met de inhoudelijke beraadslagingen.

13 BEHANDELSTUKKEN

13.1 G-20-076 GEWIJZIGD Statenvoorstel vaststellen inpassingsplan Uitbreiding VDL Nedcar en financiering infrastructuur (Randwegvariant) MPfh Anterieure overeenkomst Provincie Limburg - VDL Nedcar BV - 11-12-2020 (GS 2020-49708)

De vicevoorzitter: Wij starten met agendapunt G-20-076. Dit betreft het gewijzigd Statenvoorstel vaststelling Provinciaal Inpassingsplan Uitbreiding VDL Nedcar en de financiering infrastructuur. Dit Statenvoorstel is behandeld in de commissie FEB van 27-11-2020. De commissie heeft het voorstel als bespreekstuk doorgeleid naar PS. Er volgde een gewijzigd Statenvoorstel en een Derde Gewijzigd Ontwerpbesluit. Wat dit laatste betreft stel ik voor ambtshalve de datum van het voorstel van GS te wijzigen van 8 naar 10 december, omdat dat de datum is dat het stuk verzonden is naar uw Staten. Ik open de eerste termijn en ik start bij de fractie van de SP en de heer Van Caldenberg zal het woord voeren.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, dank u wel. VDL Nedcar hebben een jaar geleden ongeveer hierover gesproken en toen zag de wereld, voor corona, er nog heel anders uit. Toen kon het niet op en helaas is de hele wereld inmiddels achterhaald en zit met name ook de auto-industrie in zwaar weer en dat maakt dat we vandaag ook met een iets andere druk dan een jaar geleden spreken over het dossier VDL Nedcar. En VDL Nedcar is een bedrijf dat voor de Limburgse economie enorm belangrijk is, enorm belangrijk niet alleen voor die Limburgse economie maar eigenlijk ook voor dat wat wij in Nederland als de maakindustrie in ons land kennen. Die maakindustrie in Nederland is toch ook wel een beetje de ruggengraat van onze totale economie. Daarom hebben wij onlangs nog via de motie Kuntzelaers hier met zijn allen unaniem aangenomen dat VDL Nedcar ondersteund moet worden zoveel als dat we dat maar kunnen en dat met name het Rijk daar ook zijn bijdrage aan moet leveren. Vandaag spreken we over de gebiedsontwikkeling en dat heeft heel wat uren vergaderen ondertussen gekost. Volgens mij hebben we nu een keer of vier met elkaar in commissieverband of in informatiesessieverband gesproken. Die gebiedsontwikkeling begint bij een enorme kostenoverschrijding en daarvoor is nu inmiddels uitleg gekomen en daar gaan we nader naar kijken over hoe die uitleg er is maar dat zou op dit moment even los gezien moeten worden van het belang van VDL Nedcar en het belang van de banen die er zijn. Maar één van de lessen die ik wel geleerd heb in die periode als Statenlid is dat wij het afgelopen jaar als Staten te weinig in de positie zijn geweest om de vinger aan de pols te houden, om onze controlerende taak uit te kunnen oefenen, om in plaats dat de informatie naar ons gebracht wordt de informatie te gaan halen. Daarom zouden wij ook graag een amendement willen indienen. Dat amendement heeft de strekking dat wij graag het dossier van de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar onder willen brengen in de regeling Grote Projecten, want dat betekent dat wij met enige regelmatig hier door het College van GS op de hoogte worden gehouden over deze ontwikkeling. Dat zou kunnen gaan over duurzaamheidsaspecten. Dat zou kunnen gaan over werkgelegenheidsaspecten. Dat kan gaan over de kostenaspecten van de gebiedsontwikkeling. Dat zijn een aantal aspecten waarvan wij als SP in ieder geval vinden dat die zo belangrijk zijn, en het project VDL Nedcar zo belangrijk is voor de Limburgse samenleving, dat wij daar graag met enige regelmaat bovenop willen zitten. En dan zie ik de heer Van Wageningen.

De vicevoorzitter: Inderdaad, een interruptie van de heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik heb dat amendement inderdaad gezien. Ik vroeg me het volgende af en misschien kunt u dat nog toelichten. Zoiets kun je zien als: we vinden de risico's eigenlijk te groot en we zeggen het project een beetje de wacht aan. Of je kunt zeggen: dit is echt interessant voor ons en we willen dit graag blijven volgen omdat er ook in de toekomst nog interessante beslissingen moeten worden genomen en daar willen we de vinger aan de pols houden. Welke richting is de bedoeling achter dit amendement?

De heer Van Caldenberg (SP): Ik zou bijna zeggen beide, want aan de ene kant zijn we geconfronteerd met kostenoverschrijdingen. Dat baart ons zorgen en daar willen we naar kijken. Aan de andere kant zien wij natuurlijk ook graag de ontwikkeling van banen en daar willen we ook graag

naar kijken. Wij hopen dat we in dat proces waarin we gaan tot en met 2022, en hopelijk ook de jaren daarna, dat we ervoor gaan zorgen dat die banen, die nu 4500 zijn, omhooggaan. Dus het is kritisch maar ook positief en optimistisch.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan mag u verder gaan met uw betoog.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, want toen wij de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar voor de eerste keer in deze zaal kregen toen was ongeveer alles geregeld behalve de banen. Daar hebben we best wel wat sessies met elkaar aan besteed om dat te regelen en wij hebben gisteren nog een aanvullend stuk gekregen over hoe het College van GS denkt ook die banen te borgen en dat komt door een aantal toezeggingen vanuit VDL over financiering en investeringen die ze gaan doen in het bedrijf, waarbij zij ook nadrukkelijk de ambitie uitspreken voor 6.000, 6.500 banen en dat is hartstikke positief dat wij dat nu hier voor elkaar hebben gekregen. Maar voordat we zover zijn, moet er wel eerst nog een grote autofabrikant binnengehaald worden en het liefst nog een tweede en als die niet zo groot zijn misschien wel drie of vier. Die zullen we wel moeten gaan halen en daarvoor is er een taskforce ingericht waar ook het Rijk via minister Wiebes inmiddels van heeft gezegd daaraan deel te willen nemen. En onze fractie lijkt de gedachte, van ik noem het maar de heilige drie-eenheid van het CDA, een goed idee, waarbij dan werkgevers, werknemers en overheid evenredig en gelijkwaardig vertegenwoordigd zijn in die taskforce op het moment dat zij daarmee aan de slag gaan. Ik vind dat de rechten van werknemers daar ook in geborgd moeten worden en daarom dienen we ook daar een motie over in.

De vicevoorzitter: Daarmee bent u exact binnen uw spreektijd gebleven. Dank u wel mijnheer Van Caldenberg. We gaan verder met mevrouw Fischer-Otten en u spreekt vanaf de plek zoals afgesproken.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik heb eigenlijk mijn stuk en mijn gedachten over VDL Nedcar de titel ‘overpeinzingen VDL Nedcar’ gegeven en ik wil u ook meenemen in de gedachtegang die wij hebben gehad bij de behandeling van dat onderwerp. In het Statenvoorstel wordt de voorgestelde uitbreiding van VDL Nedcar beargumenteerd met de verklaring dat VDL Nedcar in de huidige situatie afhankelijk is van één opdrachtgever en dat dit gegeven het bedrijf kwetsbaar maakt. Het wegvallen van deze ene opdrachtgever betekent dat de continuïteit van de productie, en daarmee van het hele bedrijf, in het geding is. Voorzitter, deze verklaring is op zichzelf juist, maar voor 50PLUS iets te kort door de bocht. Het gaat in deze kwestie om behoud van werkgelegenheid, om natuur, om leefbaarheid in de kernen Nieuwstadt en Holtum, en om heel veel gemeenschapsgeld. Dat er veel gemeenschapsgeld uitgegeven wordt is misschien helemaal niet nodig als het niet lukt. Maar als bijvoorbeeld door het aanleggen van de weg in de buurt van Nieuwstadt die weg er komt, dan zitten de bewoners van Nieuwstadt tot in lengte van dagen met die weg langs hun voordeur. Men zou verwachten dat VDL Nedcar of de Provincie een diepgaand onderzoek zouden hebben ingesteld naar de vraag naar nieuwe auto’s voor de middellange termijn. BMW stopt niet voor niets de productie in Born, omdat de vraag naar de hier geproduceerde modellen aan het afnemen is. BMW speelt dus in op een veranderende markt. Was het overigens niet zo dat er tot 2030 werkgelegenheid beloofd werd? Het is nu nog 2020. VDL Nedcar en de Provincie spelen kennelijk zonder nader onderzoek naar de markt, in bijvoorbeeld 2024, niet in op een mogelijk veranderende vraag uit de markt, maar geven enkel aan dat een tweede productielijn zou helpen bij het vinden van nieuwe opdrachtgevers. Waarom wordt er geen gedegen vooronderzoek verricht naar een mogelijke toekomstige veranderende vraag naar nieuwe auto’s? Als uit een dergelijk onderzoek blijkt dat de wereldwijde toekomstige vraag naar nieuwe auto’s beduidend af gaat nemen, dan zou de conclusie weleens kunnen zijn dat het realiseren van een tweede productielijn wellicht niet bij zal dragen aan het vinden

van nieuwe opdrachtgevers met het gevolg dat behoud van werkgelegenheid niet extra gegarandeerd is en het aanleggen van de nieuwe infrastructuur met alle negatieve gevolgen voor mens, natuur en financiën overbodig wordt. Hier kom ik aan bij het Sterrebos. Er is heel veel weerstand tegen de kap van dit bos en dat kunnen wij ons heel goed voorstellen. Want stel er blijkt dat er geen nieuwe auto's gebouwd gaan worden, dan zou dat bos misschien gekapt zijn en dat zal toch niet de bedoeling zijn. Bovendien hebben de bewoners ons laten weten dat zij met frisse tegenzin, als er echt nieuw werk voor de Provincie komt op deze plek, weliswaar met pijn in het hart, zich niet zullen verzetten tegen de kap van het Sterrebos. Wat 50PLUS betreft kan het huidige besluitvormingstraject doorgaan maar wij zagen graag voorafgaande aan de onomkeerbare realisatie van de tweede productielijn dat er een gedegen onderzoek gestart wordt naar de toekomstige vraag naar nieuwe auto's, welk soort auto's op de middellange termijn. Ik had heel graag een toezegging wat dat betreft. En ik ben blij dat minister Wiebes mee gaat werken aan die taskforce want in de krant stond ergens 'de tijd dat bedrijven op de been werden gehouden met grote subsidies is al langere tijd voorbij' aldus minister Wiebes. Zonder marktpartijen die willen investeren in de toekomst van de onderneming en een solide businesscase, gaat zoiets niet en heeft overheidssteun in welke vorm dan ook geen zin. Ik zou zeggen zorg dat die overheidssteun zin heeft. Voer een gedegen onderzoek uit en als daar iets positiefs uitkomt dan zal denk ik iedereen in Limburg het ermee eens zijn dat we meewerken aan de totstandkoming van deze lijn. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Als derde spreker vandaag de heer Van Wageningen namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): De flessenhals van Limburg zou weleens de plek in Europa kunnen worden om de auto's van de toekomst te presenteren en D66 is er wel trots op en vindt het ook terecht dat de Provincie zich tot het uiterste inspant om die toekomst waar te maken. Niet alleen Limburg zal daar trouwens van profiteren. Ik moet het nog beperken als ik zeg dat de uitstraling tot ver in Brabant is. Een tip om die toekomst dus dichterbij te brengen is misschien nog om Brainport bij toekomstige pogingen, richting het Rijk ook en richting Europa, wellicht te betrekken. Gebeurt dat nu al en halen we wat dat betreft ook op die manier al in de samenwerking met andere stakeholders het onderste uit de kan? Dat is de vraag. We vinden het ook terecht dat de Provincie zich inzet om deze fabriek maximaal voor Limburg te laten renderen. De toekomst is onzeker en daarom is er een 'go/no go'-besluit ingebouwd. Dat juichten we op zich al toe maar als we dat interpreteerden dan bleven er nog wel onzekerheden over. We hebben ons ingespannen om die onzekerheden verder te beperken. Ik heb een motie nu al voorbereid eigenlijk, die vraagt om alleen te investeren als er daadwerkelijk toekomstontwikkelingen zich materialiseren in Born. Gisteren laat kregen we een brief waaruit blijkt dat het College inderdaad meer zekerheden heeft bedongen. De motie ligt er nog maar ik geef jullie graag de gelegenheid om dat nader toe te lichten en ik zie zelf inderdaad in die brief wel positieve ontwikkelingen maar ik wil graag dat het College zelf zijn resultaten op dat gebied toelicht. Dit geldt ook om iets wat ons specifiek het meeste interesseert. Dat zijn de banen. De manier waarop dit het meeste voor Limburg rendeert is wat ons betreft omdat het werkgelegenheid belooft. Ook daar dacht ik, na alle discussie in de commissie, dat er nog wel ruimte voor een motie was om het College te bewegen om dat specifiek mee te wegen, want dat aspect om dat mee te wegen was niet voorgenomen in enig vervolgbesluit. Dat is inmiddels ook veranderd in diezelfde brief van gisteravond. Daarin lees ik dat Nedcar zelf pas een go-besluit zal nemen als er werkelijk zicht is op 6.000 tot 6.500 banen, in die bandbreedte. Wij twijfelden erover in eerdere discussies of het wel goed was om een werkelijk aantal te noemen en nu blijkt dus dat het College het gelukt is om in onderhandeling met Nedcar wel zo'n streven te vermelden. En het is meer dan een streven. Als ik het goed begrepen heb komt het terug in het afwegingskader voor een 'go/no go'-besluit in oktober 2022. Dit komt heel dicht bij de inzet van D66, maar nogmaals, ik laat de motie nog even liggen en ik vraag jullie zelf toe te

lichten hoe dat precies zit, want het is wel heel recent. Ten slotte natuur en landschap. Daar doet het wel pijn. Wij onderkennen dat het noodzakelijk kan zijn om het Sterrebos te kappen. Wij hebben ons er wel voor ingezet om dat alleen te doen als het noodzakelijk is en ook daar waren de mogelijkheden beperkt. We hebben ons toen ingezet om het dan toch maximaal te compenseren. Daar zijn goede toezeggingen over gedaan. Ik heb daar ook een motie over voorbereid maar die is nog niet uitgedeeld. Ik zal hem zo meteen uitdelen. Die vraagt om 'aangezien de toekomst zo onzeker is om slim te blijven kijken naar fasering van ingrepen in natuur en landschap.' Dit vraagt dus niet om uitstel waar dan ook van. Dit vraagt wel om bij ontwikkelingen in de toekomst en nadere besluitvorming altijd slim te blijven kijken naar die fasering van ingrepen in natuur en landschap. Ten slotte, laat ik er een vraag aan verbinden, dan kan ik ook overwegen of die motie nog nodig is. Zien jullie zelf daar die ruimte en dit is dus zonder vooruit te lopen op mogelijke dingen die mislopen, want daar hopen wij totaal niet op, maar aangezien de toekomst onzeker is zien jullie daar kansen toe? Dan ten slotte hebben we het over de auto's van de toekomst hopelijk die bij Nedcar worden geproduceerd in de toekomst. De kans is nogal groot dat dat auto's met een grote accu zijn. Zou het niet mooi zijn als Nedcar in zijn aanbod aan mogelijke klanten kan zeggen, wij kunnen garanderen dat auto's van de toekomst die je bij Nedcar laat produceren met een accu worden afgeleverd die gevuld is met duurzaam opgewekte energie ter plekke en dat met foto's kan ondersteunen van 'kijk, hier staat die zonne-installatie al.' Zou dat niet mooi zijn? Zou dat niet het aanbod van Nedcar juist versterken? Wij zien er eigenlijk ook wel een testcase in. Wij hebben als Provincie een zonneladder vastgesteld vorige week, die eigenlijk alleen werkt als de hoogste trede in die zonneladder werkt. Zie er een testcase in. Als het zelfs in Nedcar niet lukt om vaste afspraken te maken over zonne-energie opwekken op de locatie dan zou dat ons beleid sterk ondergraven. Dus zet u maximaal in is mijn vraag en ziet u daar kans toe? Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. We gaan verder met LOKAAL-LIMBURG, de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het dossier Nedcar, een dossier dat voor ons niet de eerste keer is geweest. Hoelang horen we deze naam al, VDL Nedcar? Hoelang wordt er al niet over gesproken? Wat betekent een contract vandaag de dag nog? Welke zekerheden zijn er? Nedcar kan op geen enkele manier aantonen dat er nieuwe opdrachtgevers komen. Welke zekerheid is er? Behoud van werkgelegenheid in de huidige setting kan naar de mening van LOKAAL-LIMBURG eigenlijk niet. Het is eigenlijk onmogelijk. De productie van e-cars vraagt immers robots en een beperkt aantal hoger opgeleid personeel. Nieuwstadt wordt door de uitbreiding van Nedcar verder ingeklemd en zal te maken krijgen met toenemende geluids- en lichtoverlast. LOKAAL-LIMBURG dringt erop aan dat voor deze overlast maatwerk wordt geleverd aan de om- en aanwonenden en wel vooraf. Ook de natuur dient te wijken. LOKAAL-LIMBURG dringt aan dat de wettelijke compensatie heeft plaatsgevonden voor de kap en natuurlijk is er pas juridische zekerheid als er een uitspraak van de Raad van State is. Maar de werkgelegenheid is en blijft een belangrijk element. En welke zekerheid is er voor de Limburgse werknemers op de middellange en lange termijn? Voor onze fractie was dat verbazingwekkend. Indertijd werd er hoera geroepen, het contract loopt tot 2030. We zitten nu in 2020 en we hebben geen hoerastemming maar we hebben eigenlijk wederom een probleem dat enkele jaren geleden ook al hier ter sprake kwam. Als we dan proberen op deze manier in de meest communicatieve sfeer zaken met elkaar weer op te lossen, dan gaat LOKAAL-LIMBURG ervan uit dat het College met alle inzet natuurlijk de werkgelegenheid probeert te behouden, maatwerk levert voor de inwoners en rekening houdt met de natuur. En als wij dan in de commissie vernomen hebben dat er nog overleg zou plaatshebben, en naar wij lezen/lazen heeft dat plaatsgevonden, en als er dan een positieve uitkomst wordt verkregen, dan moeten we natuurlijk ook een klein of groot compliment naar het College uitspreken, want op het laatste moment

toch zaken proberen in de juiste volgorde op de juiste plaats in te vullen betekent toch dat hier gevochten wordt voor de Limburgers, voor de natuur, voor de werkgelegenheid en daar kunnen we ons natuurlijk achter scharen. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: En dank u wel mijnheer Franssen voor uw bijdrage. We gaan verder met mevrouw Jetten namens GroenLinks.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. VDL Nedcar is een pittig dossier en daar is tot gisteravond volgens mij laat aan gewerkt door alle partijen. Wij hebben nog wel wat vragen en opmerkingen en die wil ik hier heel graag noemen. Wat ons betreft gaat het om twee zaken, aan de ene kant de uitbreiding van het terrein, dus van VDL, wat ook bij VDL ligt, en aan de andere kant de infrastructuur. Het loslaten van de 'als dan'-bepaling rondom het Sterrebos is vanuit planningsprincipes begrijpelijk, maar doet ons als GroenLinks pijn aan het hart, want er wordt dadelijk dik € 70 miljoen geïnvesteerd om de uitbreiding van een fabrieksterrein mogelijk te maken zonder garantie dat het straks niet een leeg terrein is, dat er daadwerkelijk een autofabriek komt. Voorzitter, u begrijpt dat wringt enorm, onherroepelijk ingrijpen en nul garanties. Daarbij willen we wel volmondig erkennen dat het College in zijn voorstel voor de compensatie het plan uitstekend heeft uitgewerkt. Echter een meer dan 100 jaar oud bos is heel erg moeilijk te compenseren en zeker niet op zo'n korte termijn. Ik heb daar regelmatig vragen over gesteld en op pagina 11 van het Statenvoorstel is een planning opgenomen, een planning van VDL zelf, en die gaat uit van één of meer nieuwe klanten die per 1-1 2024 starten met de productie. Dat betekent dat de bouw van uitbreiding eind '21 echt moet starten. Dan moet er volgens datzelfde schema ook een getekend contract liggen met een nieuwe klant. En ik heb het de hele tijd over de uitbreiding. Dat is dan ook het moment waarop wat GroenLinks betreft onherroepelijke maatregelen genomen kunnen worden. Immers zonder klanten geen nieuwbouw en bij geen nieuwbouw is geen natuurvernietiging noodzakelijk. We dringen er bij het College op aan dat er harde afspraken gemaakt worden bij VDL Nedcar over het moment waarop onherroepelijke fysieke ingrepen in de bestaande natuur gedaan gaan worden en ik doel daar met name op het Sterrebos, want wederom conform datzelfde schema is dat eind '21 wanneer er ook een nieuwe klant moet zijn. Dat betekent dat wij op of rond 1 oktober 2021 geïnformeerd willen worden over de stand van zaken. Immers de kap van het Sterrebos hangt ook samen met de broedperiode van de vleermuizen en kan slechts plaatsvinden in de periode oktober tot december. Dus dat loopt mooi samen wat ons betreft. Daarvoor hebben wij een motie. Die hebben wij klaargemaakt en wij overwegen om die nu ter plekke ook om te vormen in een amendement omdat wij hier echt een harde toezegging willen. Dus het ligt aan het antwoord van het College. Overigens wij staan niet alleen in deze visie. Ook de MER, de PCOL en de Natuur en Milieufederatie Limburg ondersteunen dit verhaal. Ik heb nog maar heel weinig tijd. Dan de infrastructurele aanpassingen. In het voorgenomen besluit is in de anterieure overeenkomst een 'go/no go'-moment ingebouwd met betrekking tot de infrastructurele aanpassingen in oktober 2022. GroenLinks wil dat moment gebruiken om keihard vast te stellen of er economisch perspectief is voor VDL Nedcar. En als aan die eerdere voorwaarde en deze voorwaarde wordt voldaan, dan zijn wij blij dat deze cruciale werkgelegenheid voor Limburg behouden zal blijven. Bij de uitbreiding van een nieuwe fabriek heeft VDL Nedcar duurzaamheid hoog in het vaandel. Je kunt je dat ook niet voorstellen in deze tijd dat een grootschalige bedrijfsuitbreiding niet gepaard gaat met het optimaal benutten van duurzame energie. In het Statenvoorstel staat dat het College hierover in overleg treedt met VDL Nedcar. Dit is een inspanningsverplichting. Wij pleiten voor een resultaatverplichting. Dan heb ik nog een stuk over duurzaamheid en werkgelegenheid maar iets zegt mij dat mijn collega van de PvdA daar zo meteen ruimschoots op ingaat. Ik wil daar wel bij zeggen, dat zijn wat ons betreft niet alleen fysieke maatregelen. Dus niet alleen Planet, maar ook de P van People. Anders kom ik hierop terug in mijn tweede periode. Tot slot heb ik nog een vraag. Gedeputeerde Mackus zei op 12 november 2019 bij de afsluiting van de schetsschuit in Nieuwstadt of

ze nog iets kunnen betekenen voor de glasvezel in dat gebied. Daar is nog een gebied dat onontgonnen is aan vlasvezel. Ik hoor graag van de Gedeputeerde hierover wat de stand van zaken is. Ja, mijn tijd is op voorzitter. Ik had het gezien. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Ik ben bij de heer Van Wageningen ook wat milder geweest en ik denk het onderwerp verdient dat ook wel. We gaan verder met het CDA, mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, het is al gezegd we hebben hier de afgelopen twee jaar meerdere keren intensief over gesproken vanaf de eerste planvorming tot het moment waarop we nu staan. Ik ga ervan uit dat we de komende jaren daar ook nog vaker over zullen praten. Ik denk dat de werknemers van VDL dat ook verdienen dat wij ons ervoor inspannen, maximaal inspannen, om ervoor te zorgen dat die werkgelegenheid voor Limburg behouden blijft. En ik ben ook heel blij met de brede steun die we ook in de Tweede Kamer hebben gekregen, die ook nog een keer door de steden in Limburg is uitgesproken. Deze Staten hebben dat inderdaad bij de motie Kuntzelaers ook al gedaan en wij blijven dat uiteraard steunen. Dat neemt niet weg dat je in je rol als PS-lid rondom een PIP, maar ook rondom een financiële bijdrage natuurlijk, altijd gewoon je kritische positie moet blijven vervullen en dat hebben wij denk ik ook gedaan. Wij hebben een paar stevige discussies gehad, weliswaar vanuit een constructieve inslag maar soms op het scherpste van de snede, maar wel allemaal met datzelfde doel voor ogen en dat is toch behoud van die werkgelegenheid voor Limburg. In onze afweging hebben we dat ook wel afgezet tegen stel dat BMW gewoon was gebleven en misschien een paar jaar terug al een tweede erbij. Wat was er dan gebeurd. Maar we moeten ook opletten, denk ik, dat we het alleen hebben over een nieuwe situatie en welke eisen stellen we daaraan. Die automotive sector is internationaal. Die staat ook niet stil. BMW zou ook een keer overgeschakeld zijn op elektrische auto's. Kortom, een afweging over waar we nu staan naar de toekomst moet je altijd afzetten tegen wat de scenario's zouden geweest zijn als we niet in deze situatie hadden gezeten. Dan was er ook veel veranderd. Dan was er ook heel veel afhankelijkheid geweest van allerlei internationale ontwikkelingen. Als het gaat over de keuze die wij maken dan heb ik inderdaad het begrip heilige drie-eenheid gebruikt. Daarmee bedoel ik niet de vader, de zoon en de heilige geest. Daarmee bedoelde ik ook niet wat de heer Van Caldenberg er net van maakte, maar dan bedoel ik dat er voor ons een goede balans moet zijn tussen de fabriek, het bedrijf, de werkgelegenheid in die fabriek en de weg. Die hangen met elkaar samen. Wij praten hier over een weg omdat wij de werkgelegenheid in die fabriek willen behouden. Daar gaat dit over en daarom staan wij hier ook. Die discussies hebben in ieder geval tot een uitkomst geleid waarin wij ons prima kunnen vinden, zelfs gisteravond laat nog met dank aan de inspanning van het College en de ambtenaren maar ook van de zijde van VDL want ik kan me voorstellen dat het voor het bedrijf ook lastig is geweest om de laatste weken te blijven schakelen in alle onzekerheden. Dus dank daarvoor. Natuurlijk hebben wij het ook over het Sterrebos gehad, want dat is toch wel een pijnpuntdossier. Dat je het risico loopt dat je dat bos gaat kappen zonder dat je de zekerheid hebt dat je daar in termen van werkgelegenheid datgene voor terugkrijgt wat je zou willen. Dat wringt. Dat is zo. Maar alles afwegende vinden wij dat het inderdaad niet anders kan. Maar ik zei net al we staan eigenlijk nu niet op een eindpunt. We staan gewoon op een startpunt van een volgende fase. Of dat via een regeling Grote Projecten zou moeten dat is een beetje de instrumentele kant van het verhaal. Ik zou wel het College willen vragen om ons periodiek waar nodig in vertrouwelijke sessies gewoon mee te nemen van waar staan we, wat gebeurt er, wat zijn de kansen en misschien ook hier en daar van wat zouden de alternatieven kunnen zijn als je hebt uit dat doel van werkgelegenheid en zonder daarop vooruit te lopen. Dat verzoek heb ik in elk geval wel en over de vorm waarin kunnen we het dan hebben, maar wat ons betreft zou ik zeggen vooral nu door.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. We gaan verder met Forum voor Democratie, de heer Smeets.

De heer Smeets (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Zodra het FEB-onderwerpen betreft staan wij een beetje bekend als de koele rekenmeesters die vooral focus op de economie leggen. We hebben ook in het coronadebat vooral een economische insteek gekozen en veel minder de nadruk gelegd op maatschappij en volksgezondheid. Ik moet de collega's vooral ter linkerzijde dan ook waarschijnlijk weer teleurstellen. Dat doen we in dit geval namelijk ook. Wij gaan weer voor die economische insteek, maar niet voordat ik van de gelegenheid gebruikmaak om toch een bredere context te schetsen op dit dossier. Want welk enorm vraagstuk ligt er voor ons vandaag. Het past mij niet om in superlatieven te spreken, maar je kunt er in deze situatie haast niet omheen. Het is niet enkel een omvangrijk Statenvoorstel met een hele trits aan belangwekkende documenten. Het is niet enkel een grote som belastinggeld opgebracht door burgers en bedrijven die nu in stelling wordt gebracht. Het is niet enkel een afweging over toekomstige stimulering van VDL Nedcar en daarmee van hetgeen wij allen als belangrijk achten, de maakindustrie, de maakindustrie als economische motor van Limburg en de daarmee samenhangende werkgelegenheid. Het is meer. Het is veel meer. Het voelt voor ons ook als een maatschappelijk vraagstuk met kernvragen als: Hoe richten we Limburg in? Hoe kunnen we Limburgers zingeving verschaffen middels een vaste baan? Hoe bieden we bedrijven de ruimte om te groeien en om plannen te verwezenlijken? En op welke wijze past daarin duurzaamheid en wat doet het met de leefbaarheid van de direct omwonenden? Het komt wat ons betreft allemaal samen in dit Statenvoorstel. Het wordt nog complexer vanwege de tijd waarin we op dit moment leven. We bevinden ons wederom in een lockdown als gevolg van de coronapandemie die niet alleen nu maar waarschijnlijk langjarig diep gaat ingrijpen in onze economie, in onze manier van leven en daarmee het uitgavenpatroon van consumenten, waarbij de aanschaf van luxeartikelen als eerste aan de beurt is voor uitstel en dit de conjuncturele neergang extra zal verzwaren. Wij zien dit in de grote showrooms van gerenommeerde autobedrijven die vaak gesloten zijn waarbij enkel nog de werkplaats open is voor onderhoud. De automobielindustrie wordt hard geraakt, werd al hard geraakt. VDL Nedcar heeft recent 750 banen geschrapt vanwege verwachte dalende verkopen van de mini's en de BMW X1 en mogelijk is dit slechts het topje van de ijsberg. En onder zo'n slecht gesternte en met zulke fragiele toekomstverwachtingen is het haast ondenkbaar om € 74 miljoen waarvan ruim € 40 miljoen Provinciegeld te besteden aan infrastructurele aanpassingen vanwege uitbreidingsplannen van een automobielbedrijf. Natuurlijk hebben wij vaker een lans gebroken voor anticyclisch investeren en in situaties waarbij sprake is van een onderneming die goed draait en door een recessie wordt geraakt kan dit een zeer waardevolle optie zijn, maar VDL Nedcar bevond zich al in zwaar weer voor de coronacrisis en hoe verdedig je dan nog het concept van anticyclisch investeren als er schijnbaar zo weinig perspectief is. Opgemerkt dient wel te worden dat VDL Nedcar een veelvoud van het bedrag waar wij het vandaag over hebben, gaat investeren in de ombouw van de bestaande fabriek en de bouw van een geheel nieuwe fabriek. Het zal een gedegen zakelijke afweging worden in Born waarbij men niet over één nacht ijs zal gaan. Al deze overwegingen in acht genomen geeft aan door welk proces wij als fractie zijn gegaan om uiteindelijk hier iets van te maken. Dat werd ons, moet ik zeggen, enigszins vergemakkelijkt, want wat ons betreft zit de crux van dit voorstel namelijk in het 'go/no go'-besluit van oktober 2020, een afwegingsmoment waarbij investeringen van VDL Nedcar en de publieke financiële ondersteuning voor infrastructurele aanpassingen zoveel mogelijk parallel gaan lopen, een risico-mitigerend rustpunt in het oog van de storm. Dat is met name de meetlat waarlangs wij dit Statenvoorstel hebben gelegd. Na de besloten commissievergadering van dinsdag en de brief van gisteravond laat GS zien wat ons betreft dat zij serieus met de bedenkingen en de bezwaren van PS omgaan en daarvoor dank. Er blijven wat ons betreft een tweetal vragen liggen en de vraag werd geloof ik net al gesteld door de heer Van Wageningen. Het zijn inmiddels vijf bullets geworden. Wij willen ook graag nog wat nadere toelichting

van de Gedeputeerde hebben op die bullets en vooral als je het hebt over de ambitie van die 6.000 tot 6.500 medewerkers. Ik vond hem nogal stevig. Ik vond hem dus nogal positief in dit geval en ik vraag mij af wat daarachter ligt, hoe dat tot stand is gekomen en daar wil ik graag een goede duiding op hebben en hoe ziet GS dan straks op de toetsing van dit criterium als blijkt dat er op dat moment in oktober ’22 slechts bedrijven/partners zijn gevonden die helemaal niet aan deze zware ambitie kunnen voldoen. Daar ben ik zeer benieuwd naar. Vervolgens lezen we de derde bullet. Daar gaat het over investeringsbesluiten. Dat snap ik, investeringsbesluiten. De vraag is, los van het feit om nader in te gaan op die bullets, kan daar een bedrag op worden geplakt? Wat heeft GS voor ogen? Welk investeringsbedrag moet in dit geval VDL Nedcar gaan besteden om dit criterium te halen? Tot slot het vierde criterium. Daar staat uitbreiding van de fabriek buiten het huidige terrein. Dat is wat ons betreft een vage. Als je het hebt over investeringsbesluiten, bullet 3, is dat heel concreet en vervolgens wordt er in bullet 4 een beetje een open deur ingetrapt met de uitbreiding van de fabriek buiten het huidige terrein. Ik wil graag weten wat men daarmee bedoelt en of dat concreet te maken is. Ik wil niet zeggen het te schrappen, maar er zit wat overlap in met bullet 3. Laat ik het zo zeggen. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Smeets. Wij gaan verder met de Partij voor de Dieren, de heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, het komt niet vaak voor dat als Provinciale Staten wij in een enkel besluit moeten beslissen over het besteden van € 74 miljoen, waarvan € 62 miljoen publiek geld oftewel geld van de belastingbetaler. Zoals het Collegeprogramma Vernieuwend Verbinden aangeeft, gaan wij verstandig om met het belastinggeld. Iedere euro die de Provincie uitgeeft is door Limburgers verdiend en door de Limburgse belastingbetaler afgedragen. Dat geld moet zuinig en zinnig worden besteed. De Partij voor de Dieren zou verwachten dat als wij zoveel geld zuinig en zinnig gaan besteden dat het hier wel om iets heel erg belangrijks moet gaan, bijvoorbeeld het herstel van biodiversiteit of het aanpakken of het aanpakken van de stikstofcrisis of klimaatverandering. Maar niets is minder waar omdat het vaststellen van deze PIP de schade op deze vlakken alleen maar groter zal maken. Deze PIP heeft als doel om de toekomstige uitbreiding van VDL Nedcar mogelijk te maken door alvast de omgeving van dit bedrijf op de schop te nemen. In deze PIP herkennen wij drie deelgebieden, waarin de uitbreiding zou moeten gebeuren. Als eerste zou er met name aan de zuidkant van VDL fors geïnvesteerd moeten worden in een uitbreiding van wegen en de aansluiting op de A2 om in de toekomst aanmerkelijk grotere verkeersstromen van goederen en werknemers aan te kunnen. Als wij dit argument tegen het licht houden, dan zijn wij van mening dat de malaise en onzekerheid in de internationale autowereld zo groot is dat wij dit zien als droomdenken. Daarnaast verwachten wij dat als er al een nieuwe state of the art assemblagefabriek gebouwd gaat worden, deze een hoge mate van automatisering zal kennen waarvoor hoger geschoolde werknemers benodigd zijn. De uitbreiding zal dan hoogstwaarschijnlijk eerder tot minder dan tot meer werknemers leiden. Ten tweede wil VDL het bedrijfsterrein aan de Oostzijde uitbreiden, waardoor het nodig is de provinciale weg, de N276, om te leggen zodat deze veel dichter bij Nieuwstadt komt te liggen. Het gevolg hiervan is dat de overlast voor de inwoners van Nieuwstadt in de vorm van geluidsoverlast, fijnstof en lichtoverlast alleen maar zal toenemen. Ook de natuur zal hier zwaar onder te leiden hebben. Denk maar eens aan het grote aantal bomen dat nu de N276 omzoomt en dat ongetwijfeld binnen afzienbare tijd zal worden afgevoerd als biomassa. Ten derde wil VDL uitbreiden naar het noorden om hier een nieuwe fabriekshal te kunnen bouwen, zeg maar weer een Limburgse doos. Volgens VDL kan deze doos alleen daar gebouwd worden op de plaats waar nu het eeuwenoude Sterrebos staat, omdat andere locaties, eventueel een productielocatie op afstand, geen businesscase zou opleveren. Wij vinden dit bevreemdend. Uit de uitbreidingsplannen van VDL proeven wij dat Magna Steyr uit Oostenrijk als grote voorbeeld dient. VDL zal en moet op Magna Steyr

lijken, tegelijk meerdere contractspartijen met elk hun eigen fabriekshal. Daarmee is Magna Steyr succesvol en ook VDL zal daar succesvol mee zijn, aldus VDL. Externe productielocaties horen daar niet bij, aldus VDL, in de rest van Limburg niet, laat staan net over de grens in buurlanden België of Duitsland, aldus VDL. Maar Magna Steyr maakt wel gebruik van een externe locatie, een paintshop, op maar liefst 75 kilometer afstand en ook nog eens in een ander land. Dit voorbeeld haalt voor ons het argument dat een niet-aaneengesloten fabriekslocatie onaantrekkelijk is voor opdrachtgevers onderuit.

De vicevoorzitter: Ik ga u even onderbreken mijnheer Loomans want er is een interruptie van de heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. Mijnheer Loomans, is het niet zo dat de businesscase bij Steyr is, waar het met name op gebouwd is, dat die externe productielocatie in een lagelonenland is en waarschijnlijk daar ook nog vanuit staatswege, dat weet ik even niet, heftig gesubsidieerd wordt, dat dat de case sluitend maakt?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik heb geen idee hoe de belastingsituatie van Magna Steyr in elkaar zit, maar het feit dat VDL vijf scenario's heeft uitgewerkt die alle vijf hetzelfde Sterrebos met de grond gelijkmaken vinden wij zeer eigenaardig.

De heer Ernst (PVV): Ja, dat mag u eigenaardig vinden, maar nogmaals er zal ook een sluitende businesscase moeten zijn of bent u ervoor dat ze onderdelen in een lagelonenland gaan maken en dat we die over grote afstanden gaan vervoeren?

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Nee, daar ben ik geen voorstander van. Ik ben er wel voor dat VDL gewoon kan blijven wat ze zijn en doorontwikkelen op de huidige locatie. Ik ben er geen voorstander van dat ze gaan uitbreiden naar het noorden. We zijn dan ook niet onder de indruk van de argumentatie van VDL dat er geen andere mogelijkheid is dan de kap van het Sterrebos. Bescherm de natuur met meer dan 100 jaar oude eiken en meerdere beschermde diersoorten, met natuurwaarden waarvan in Limburg nog maar weinig overgebleven is. Deze uitbreiding heeft dan ook grote negatieve effecten op de hoge natuurlandschappelijke en cultuurhistorische waarden ter plekke. Zowel de Rijksdienst voor cultureel erfgoed als het Gelders genootschap adviseren desgevraagd door de Provincie Limburg dan ook negatief over de uitbreidingsplannen en ja, er wordt een bovenwettelijke compensatie beloofd, maar hoe kun je zo'n oud bos ooit compenseren? Ook de MER is daarin duidelijk: Volwaardige natuurcompensatie is onmogelijk. Zouden wij na al deze negatieve gevolgen van het PIP nog enige twijfel over hebben gehad dan is definitief verdwenen na de mededeling dat het Sterrebos ook al zou moeten worden gesloopt voordat in oktober 2022 de 'go/no go' voor uitvoering van deze PIP genomen wordt. Als wij dus vandaag instemmen met deze PIP, dan ondertekenen wij daarmee voor het Sterrebos het doodvonnis. Voor de Partij voor de Dieren wegen het recht van het voorbestaan van het waardevolle oude ecosysteem Sterrebos en het welzijn van de inwoners van Nieuwstadt zwaarder dan het kortetermijnfinancieelgewin van de VDL-aandeelhouder en het wensdenken van de VDL-directie. Wij zullen dan ook tegen dit PIP stemmen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Wij gaan verder met de heer Ernst namens de PVV.

De heer Ernst (PVV): Dank u wel voorzitter. Net voor het winterreces moeten wij een besluit nemen over een Statenstuk dat al zeer geruime tijd in voorbereiding is en onze aandacht heeft. Het betreft een onderwerp dat ook de publieke gemoederen bezighoudt door de grote invloed op een ruim gebied

rondom de fabriek maar vooral ook voor velen baan of geen baan voor een langere periode kan betekenen en er is niets, althans nagenoeg niets, dat een persoon harder raakt dan zijn financiële situatie. Veel valt in het niet bij de rekeningen, de boodschappen, de huur of de hypotheek niet meer kunnen betalen of tegen je kind moeten zeggen dat een schoolreisje of een verjaardagsfeestje er niet in zit omdat mama of papa haar of zijn baan is kwijtgeraakt. We nemen een besluit over de wijze waarop de infrastructuur rondom een fabriek aangepast gaat worden om deze fabriek klaar te kunnen maken voor de toekomst, klaar te kunnen maken om een bijdrage te leveren aan mobiliteit van de toekomst en aan de werkgelegenheid van de toekomst. We nemen ook een besluit over de wijze waarop deze wijzigingen in de infrastructuur betaald gaan worden, maar eigenlijk besluiten we over het noodscenario, over wat er moet gebeuren als de rijksoverheid een en ander niet financiert. We stellen Nedcar in de gelegenheid om een nieuwe opdrachtgever een garantie te geven dat er vanaf 2023/2024 voertuigen gebouwd kunnen worden en dus een contract te kunnen sluiten. We geven ook een signaal af. We spreken onze steun aan een bedrijf dat volgens de laatste geluiden circa € 800 miljoen gaat investeren in zijn eigen toekomst, die van de werknemers, die van de omgeving en die van de Nederlandse automotive industrie. Er zijn geen garanties, wel risico's en het grootste risico loopt VDL zelf want hier gaan enorme kosten voor de baten uit. Zij moeten namelijk op het 'go/no go'-moment voldaan hebben aan de eisen gesteld in dit Statenstuk. Die eisen zorgen niet alleen voor een grote kostenpost maar bepalen tevens de volgorde van werkzaamheden en gehoord de eerdere beraadslaging vragen wij u collega-Statenleden goed na te denken over uw wensen en de mogelijke conflicten hiervan. Kun je eisen dat er op het 'go/no go'-moment buiten het huidige terrein uitgebreid en substantieel geïnvesteerd moet zijn en tevens tot na dit moment willen wachten met het bouwrijp maken van deze nieuwe terreinen? In de optiek van de PVV ligt er een optimale oplossing voor de infra en zijn de eisen met betrekking tot 'go/no go' goed en werkbaar geformuleerd. De PVV stelt geen eisen aan een minimaal aantal banen, wel dienen we met betrekking tot werk in de tweede termijn mogelijk de motie in. Die ligt inmiddels voor u, want leg je de grens bij 5000, bij 4000 en zo ja zijn 3000 inkomens het dan niet waard? Hetzelfde geldt voor de hoogte van het investeringsbedrag. Het kan niet anders zijn dan dat VDL op het 'go/no go'-moment al een veelvoud van kosten die de Provincie gaat maken geïnvesteerd heeft en dat vinden wij voldoende commitment van een bedrijf met een dergelijke trackrecord in deze branche. De PVV roept de partijen op, die in de eerdere bespreking reeds aangaven de eisen strakker en preciezer geformuleerd te willen zien, deze dan ook exact zelf te formuleren. Wees eerlijk en geef aan dat u de baan van 2000 of 3000 mensen niet belangrijk genoeg vindt voor een infrastructurele aanpassing, die hoogstwaarschijnlijk gebaseerd op de Kamerbreed gedragen motie van PVV-Kamerlid Graus door de rijksoverheid gefinancierd zal worden.

De vicevoorzitter: En u heeft met uw opmerking enkele collega's getriggerd. Ik geef als eerste het woord aan mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. U suggereert dat andere partijen waaronder GroenLinks 2000 of 3000 werknemers niet belangrijk vinden. Wat wij zeggen is zoveel miljoen voor hoeveel werknemers en kun je dan niet een andere werkgelegenheid daartegenover stellen die wel duurzaam is. Dus ik ageer tegen uw opmerking en ik wil graag dat u die terugneemt.

De heer Ernst (PVV): Ik heb volgens mij niet gezegd dat iemand het niet belangrijk genoeg vindt. Ik heb aan u gevraagd, of althans aan de partijen gevraagd, om aan te geven wat het minimale aantal werknemers is of het minimale aantal banen is wat u het dan waard vindt om deze investering te doen. Dat is toch een gerede vraag. U kunt aangeven dat dat bij 1.000 zo is of bij 1.500. De getallen die ik noemde van 2000/3000 dat was een voorbeeld. Wij zeggen niet vier of vijf want waar leg je die grens. En als u zegt ik leg die grens bij 1.000 dan vind ik dat prima. Als u hem bij 10.000 legt vind ik dat ook prima, maar kom er dan voor uit waar die grens voor u ligt.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Dan wil ik het terugluisteren, want ik heb u toch echt horen zeggen van vinden zij 2.000 of 3.000 banen dan niet belangrijk.

De heer Ernst (PVV): Ik geef aan dat u dat niet belangrijk genoeg vindt voor een infrastructurele aanpassing. Ik geef dat aan en als u zegt ik vind dat wel belangrijk genoeg dan is dat prima. Dan is het toch opgelost?

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Nee, ik zeg daarbij het gaat om de verhouding. Hoeveel miljoenen investeer je en hoeveel werknemers staan daar tegenover en kun je met die miljoenen dan niet andere banen creëren voor veel meer mensen. Dat is mijn punt.

De heer Ernst (PVV): Dat kunt u dan toch aangeven.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dat doe ik nu.

De heer Ernst (PVV): Als u zegt we gaan € 70 miljoen in totaal besteden en wij vinden daarvoor moeten minimaal zoveel banen gecreëerd worden dan kunt u dat toch aangeven.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dat doe ik nu.

De heer Ernst (PVV): En het niet aan de andere partijen overlaten en het dan achteraf niet goed vinden. Geef het van tevoren aan. Maar inmiddels is er een nadere duiding gekomen die overigens al eerder in de besprekingen aangegeven is door VDL in diverse presentaties over welke aantallen dat het ging. Tot zover.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, klopt voorzitter, maar ik ageer tegen uw opmerking. Dat was mijn punt.

De heer Ernst (PVV): Dat mag.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, mij is niet helemaal duidelijk waarom u die vraag in een keer bij collega-partijen neerlegt. Daar is een discussie over geweest. Daar is inmiddels een aangepaste passage over in de overeenkomst opgenomen. VDL is daar ook mee akkoord. Ik heb heel veel collega’s nu horen zeggen daar kunnen wij prima mee leven. Daarmee is de discussie toch over of zie ik het verkeerd?

De heer Ernst (PVV): Wat ons betreft hebben we die discussie een aantal keren gevoerd, maar er is nooit in de eerdere beraadslagingen door één van de partijen aangegeven wij vinden dat er minimaal zoveel banen zouden moeten zijn. En ik denk als je iemand op pad stuurt met een opdracht om daar iets van te vinden dat je ook zelf aan kunt geven waar die grens dan voor jou of als partij ligt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Maar dan stel ik de vraag even terug. Er ligt nu een aangepaste overeenkomst met instemming van beide partijen met een ambitie over aantal arbeidsplaatsen. Kunt u zich daarin vinden of niet?

De heer Ernst (PVV): Volkomen.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Oké, dan zijn we het eens.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Depondt. De heer Van Wageningen, daarna de heer Loomans.

De heer Van Wageningen (D66): Wij zijn blij dat we wel het College hebben uitgedaagd om wel een aantal banen als criterium te nemen voor het 'go/no go'-besluit en het College heeft die uitdaging opgepakt en ingevuld. Bent u daarvan op de hoogte nu want dat is wel kortgeleden, maar het College heeft nu een overeenkomst lijkt het, maar er komt zo meteen een toelichting. Het lijkt alsof het College nu inderdaad een overeenkomst gaat sluiten waarin wel degelijk een aantal banen staat genoemd en ook hoog, hoger dan de getallen die u net noemde.

De heer Ernst (PVV): Ja, dat klopt.

De heer Van Wageningen (D66): Oké, dank u wel.

De heer Ernst (PVV): Die ligt er. Daar ben ik van op de hoogte maar ik was van die situatie al op de hoogte.

De heer Van Wageningen (D66): Het antwoord is we zijn blij dat we het College daar wel toe hebben uitgedaagd.

De heer Ernst (PVV): Ja, dat is prima, maar nogmaals ik ben van mening dat je ook op een gegeven moment zo eerlijk kunt zijn en aan kunt geven naar je achterban of wat dan ook waar die grens voor jou als partij dan ligt, maar die getallen van die 5.000 à 6.000 mensen die er nu lagen die zijn in een eerdere presentatie door de directie van Nedcar al aangegeven dat dat min of meer een soort van minimale eis is voor een dergelijke grote investering dat in een productiesituatie daar zoveel mensen voor nodig zijn, give or take een x-aantal percentage. Dus dat was eigenlijk al duidelijk. Dus ik zie deze brief die er nu is niet zozeer als iets nieuws maar misschien een bevestiging omdat het eerder namelijk al door de directie aangegeven is van wij gaan ervan uit dat wij 5.000/6.000 mensen aan het werk kunnen hebben als de boel straks loopt volgens de normen die daar in de industrie voor gelden.

De vicevoorzitter: Ik heb het idee dat u het meer eens bent met elkaar dan het zich misschien zo voordoet in het debat. De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Mijnheer Ernst, ik ben eigenlijk wel nieuwsgierig. Wat vindt u een reëel bedrag dat wij als Provincie zouden mogen uitgeven om één persoon aan een baan te houden?

De heer Ernst (PVV): Dat is precies hetgeen ik eerder in mijn inbreng gezegd heb. Wij hangen er geen minimaal aantal aan. Wij geven geld uit voor een infrastructurele aanpassing waar in onze optiek een groot en wezenlijk aantal banen mee gemoeid is. Of je iets gewoon noemt, zal ieder voor zichzelf uit moeten maken, maar wij vinden 1.000/1.500 banen ook al heel erg veel. Dat zijn namelijk 1.000/1.500 gezinnen die een inkomen hebben en dat is voor ons heel erg belangrijk.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ik vind dat geen antwoord op mijn vraag, omdat wij hier eigenlijk spreken over het uitgeven van geld van de Limburgse belastingbetaler die mee moet betalen aan het in stand houden van deze banen en dan ben ik dus heel erg nieuwsgierig naar, en daarom

herhaal ik mijn vraag, wat vindt u het waard, wat mag de Limburgse belastingbetaler bijdragen per werknemer om die baan in stand te houden? Wat vindt u het waard?

De heer Ernst (PVV): Dan krijgt u van mij weer hetzelfde antwoord, wat ik ook in mijn inbreng gezegd heb. Wij hangen geen minimumaantal banen daaraan omdat wij ervan uitgaan, of er al van uitgegaan zijn van hetgeen er ligt, dat het om een groot genoeg aantal banen gaat. En nogmaals, het komt hier vaak over alsof wij geld geven aan een fabriek. Nee, wij leggen een weg om en wij doen een aantal andere aanpassingen, waar de fabriek die daar mee van profiteert ook aan mee betaalt. Ik denk dat dit een hele faire situatie is zoals die er nu ligt.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Maar vindt u dan niet dat u de werkelijkheid omdraait, want wij gaan die wegen niet aanleggen omdat wij dat graag willen? Wij gaan die wegen omleggen omdat het bedrijf dat wil.

De heer Ernst (PVV): Nee, omdat het voor het bedrijf noodzakelijk is, omdat dat logistiek niet anders mogelijk is dan dat er op die plek of op deze wijze uitgebreid wordt want je kunt niet productiekernen gaan leggen door een bestaande fabriek heen en dat soort zaken. Er zijn altijd ook technische beperkingen en daar zul je rekening mee moeten houden. En ja, wij vinden deze investering zonder meer gerechtvaardigd voor een x-aantal duizend banen, zonder daarbij vast te leggen of dat er twee, drie, vier of vijf moeten zijn.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Als we die € 74 miljoen eens delen door het verwachte aantal werknemers, praten we dan bijna niet over gesubsidieerde banen?

De heer Ernst (PVV): Nee, zeker niet.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, voorzitter ik heb toch wel een beetje moeite met de opstelling van de PVV hier en de wijze waarop de PVV de collega’s in de zaal meent de maat te moeten nemen over het aantal, de hoeveelheid, banen die er gecreëerd moet worden en op het moment dat dan de PVV de vraag wordt gesteld om dan zelf een aantal te noemen, dan geeft de PVV niet thuis. Vindt u dat niet een beetje onfair naar de collega’s hier in de zaal?

De heer Ernst (PVV): Nee. Ik heb namelijk niemand de maat genomen. Ik heb iedereen verzocht om aan te geven om duidelijk te zijn over het minimale aantal dat men noodzakelijk acht om deze investering te kunnen doen. Ik heb duidelijk aangegeven in mijn inbreng dat wij daarvoor geen ondergrens leggen omdat wij van mening zijn, met het plan zoals het er nu ligt, dat er in voldoende mate gegarandeerd is dat er keihard gewerkt wordt aan voldoende banen. Als u van tevoren aangeeft er moet voldoende werkgelegenheid zijn, dan is mijn vraag aan de collega’s wat vindt u voldoende werkgelegenheid en dat is niet de maat nemen, dat is een vraag stellen en duidelijkheid vragen van de collega’s.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, dat is prima. U vraagt aan ons om duidelijkheid te geven en stellen we u de vraag dan geeft u geen duidelijkheid. Maar goed, laten we het daarbij. Wat ik mij afvraag is, er staat nu opgenomen 6.000 tot 6.500 banen ambitie. Dat staat op papier. Dat is een ambitie die volgens mij door een brede meerderheid gedeeld wordt. Waarom is de PVV hier een achterhoedegevecht aan het voeren?

De heer Ernst (PVV): Wij zijn geen achterhoedegevecht aan het voeren. We hebben het duidelijk gezegd. Gisteravond is er die informatie gekomen van hier gaat het om, maar die informatie staat los van de eerder ingenomen standpunten in mijn optiek. Dat nu iedereen kan leven met hetgeen in die brief genoemd is en dat ook al eerder door Nedcar aangegeven is dat is alleen maar prima. Dan zijn we daaruit. Maar nogmaals, als men van mening is dat er een minimumaantal banen is dat deze investering rechtvaardigt noem dat aantal dan.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Ernst. Wij gaan verder met de heer Lodewijks namens de VVD.

De heer Lodewijks (VVD): Mijnheer de voorzitter, voor ons ligt een voorstel waar we lang en breed over hebben gediscussieerd en dat heel veel aspecten kent, aspecten van de economie, duurzaamheid, welbevinden van burgers, infrastructuur, veiligheid, geluid en werkgelegenheid. En op basis daarvan moeten wij een afweging maken over de extra inzet van € 19,5 miljoen. Toen ik dit aan het voorbereiden was dacht ik: ik kijk naar een viertal aspecten die ik van belang vind en dat is de zorgvuldigheid en de uitvoering van het proces, de support van de overheid, met name over de toekomstbestendigheid van de automotive sector wilde ik wat zeggen, en over het vestigingsklimaat voor de automotive industrie in de toekomst. Wat betreft het proces kan ik mij goed vinden in de notie van GS dat het PIP een evenwichtige ontwikkeling van economie, natuur en leefbaarheid als uitgangspunt kent. Als je in de stukken leest dan krijg je daar ook wel een bevestiging van. Het PCOL constateert dat de benodigde adviezen zorgvuldig en volledig zijn uitgevoerd door de Provincie Limburg en staat positief tegenover het plan. Ook de commissie MER is van mening dat de effectbeschrijvingen en de oordelen goed worden ondersteund door de achtergrondrapporten en helder en systematisch van opzet zijn. Dan als laatste, na de besloten bijeenkomst van afgelopen dinsdag heeft GS contact gezocht met VDL Nedcar en heeft die de zorgen van de commissie kunnen omzetten in een aantal concrete afspraken waarvoor dank. Dan de support van de overheid. Met de motie Graus en de motie Kuntzelaers hebben zowel de landelijke politiek als de provinciale politiek laten zien dat Nedcar van nationale en regionale betekenis is. Ook de twee ministeries hebben inmiddels financiële bijdragen toegezegd en hulp aangeboden door een extra actieve acquisitie-inzet te plegen. Er is een taskforce opgericht en de discussie gaat ook over de participatie in het groeifonds. Daarnaast, en dat hebben we allemaal kunnen lezen, is er een brief vanuit de gemeenten gekomen die vragen om ondersteuning van dit voorstel. Dan de toekomstbestendigheid van de automotive sector. Wat betreft deze toekomstbestendigheid gaat het over het vertrouwen dat VDL Nedcar en wij kunnen hebben dat de investering en de bijdrage van de overheid in deze langjarige ontwikkeling rendeert en bijdraagt aan het belang van de automotive in onze economie. In de nota van zienswijzen en advies, het Statenvoorstel en de aanvullende mededelingen van de portefeuillehouder, staan een groot aantal aspecten die onlosmakelijk verbonden zijn met dit vertrouwen. De bijdrage van Nedcar aan de infrastructuur van minimaal € 11 miljoen, de fabrieksuitbreiding en de investeringsbedragen die daarmee te maken hebben van tussen de € 0,5 miljard en € 1,2 miljard, de recente voorbereidingskosten die optellen tot € 40 miljoen, en met name ook, en dat is heel interessant in die nagestuurde informatie, de € 15 miljoen die VDL gaat uittrekken voor opleidingsmiddelen en ICT. Ik ben het eens met de invalshoek van het College dat een onderneming dit soort bedragen niet investeert als er geen geloof is dat de markt er niet is of niet gaat komen. VDL gelooft in die multiclientstrategie en dat wordt ook onderschreven door de experts. VDL Nedcar is één van de drie VCM's in Europa en neemt hierbij een gunstige concurrentiepositie in Vcd's volume, geografische ligging en assemblagekennis. Toch zijn er nog een aantal sterke punten van onze concurrenten waar VDL Nedcar rekening mee moet houden. VDL Nedcar heeft zeer serieuze omvangrijke projectaanvragen gekregen die niet is doorgegaan door onder meer corona en ontoereikende planologische zekerheden. Op dit moment bestaan er contacten met minimaal twintig partijen en dat

zijn zeer serieuze prospects en dit tegen de achtergrond dat een terugkeer naar de productievolumes van voor 2019 voor 2023 wordt verwacht. Bovendien staat de automotive industrie aan de vooravond van een disruptieve verandering. Door de snelle introductie van slimme mobiliteitsconcepten, de elektrificatie van vervoer, zelfsturende vervoersmiddelen en de integratie van digitalisering en automatisering in het vervoer. Roland Berger, de wereldwijde consultant op het gebied van de automotive publiceert periodiek wereldwijd onderzoek naar de impact van deze trends en zij concluderen dat er op het moment wereldwijd meer dan 300 onafhankelijke bedrijven zijn die elektrische auto's ontwikkelen, dat de investeringen in artificial intelligence in de auto-industrie ongeveer € 7,7 miljard bedragen op dit moment en stijgen met 32% per jaar. Zij stellen vast dat kleine markten in staat zijn om zeer snel te groeien in termen van infrastructuur en het aanboren van nieuwe markten en Nederland staat in dit onderzoek op plaats twee achter China. Dat klinkt vreemd, maar dat ligt aan de dichte oplaadinfrastructuur die wij hebben in Nederland, het aantal venture capitalists in deze sector, de investeringen die wij plegen in artificial intelligence en de interesse van Nederlanders in elektrisch rijden en de snelle acceptatie van nieuwe vervoersconcepten. Dat geeft volgens mij een heel positief perspectief waarin we de investeringen van ons moeten zien. Maar wat kunnen we dan nog doen? Want er zijn wel een aantal condities die we kunnen versterken. Op de eerst plaats opleiden en trainen van werknemers in de automotive industrie als het toepassen van nieuwe technologieën en het werken met auto's van de toekomst via bijvoorbeeld een vakschoolinitiatief, investeren in de ontwikkeling van nieuwe kennis in de automotive, assemblagetechnologie, artificial intelligence, samenwerking met kennis die ontwikkeld wordt in Eindhoven en hier in Sittard, en als derde actief aandacht voor het werven van bedrijven die de extra service kunnen toevoegen aan VDL Nedcar zoals aftersales en engineering services. Met andere woorden, de VVD staat positief ten opzichte van dit voorstel en hoopt dat het College actief aan de slag gaat met een toekomstbestendig vestigingsklimaat. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Lodewijks en tot slot in de eerste termijn van de Staten mevrouw Berghorst. En toen kreeg ik toch toevallig een minuut of zes geleden een uitnodiging van Facebook om u te feliciteren met uw verjaardag maar ik doe dat liever live. Proficiat en fijn dat u vandaag uw verjaardag met ons wilt vieren.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, dank u wel. Wie jarig is trakteert, was nog nooit zo doorleefd door mij als vandaag. Voorzitter, als woordvoerder mobiliteit heb ik de afgelopen jaren al heel wat Provinciale inpassingsplannen voor infrastructuur voorbij zien komen. Provinciale Staten krijgt normaalgesproken uitgebreid de tijd en de gelegenheid om varianten te bestuderen en als een project te duur is, en dat is het altijd, dan is het gebruikelijk dat Provinciale Staten wordt meegenomen in de verschillende mogelijkheden die er zijn om de ontwikkeling toch doorgang te laten hebben. We kunnen het budget verhogen of de scope bijstellen, niet bij de gebiedsontwikkeling VDL Nedcar. Veel te laat heeft GS ons inhoudelijk bij dit project betrokken en nu moeten wij onder stoom en kokend water een besluit nemen. Het voelt alsof GS liever niet heeft dat die lastige Statenleden zich met de inhoud bemoeien, maar ja voorzitter, die lastige Statenleden die hebben wel het budgetrecht en ook dit infraproject is weer eens veel duurder dan verwacht. Voorzitter, ik kom bij de inhoud. De PvdA staat aan de kant van de mensen die bij VDL Nedcar werken. Het is in hun belang dat we de werkgelegenheid voor de regio behouden en het is ook in hun belang dat het gaat om kwalitatief hoogwaardige werkgelegenheid en vanuit die positieve grondhouding hebben we dan ook naar dit voorstel gekeken, maar niet door een roze bril. BMW heeft haar opdracht ingetrokken en de toekomst van de automotive sector is onzeker. Digitalisering en robotisering gaan van grote invloed zijn op de aard van het werk en het aantal arbeidsplaatsen dat gerealiseerd wordt. En de pijnlijke realiteit is ook dat een deel van de mensen die nu bij VDL Nedcar werken in de komende jaren hun baan gaan verliezen, ook als wij vandaag instemmen met dit voorstel. Voorzitter, GS vraagt ons om € 47 miljoen

te investeren. De ambities zijn torenhoog en de toekomst is onzeker. En daarom is het belangrijk dat wij als Provinciale Staten proberen om zoveel mogelijk zekerheid in te bouwen. Wij zitten hier immers niet om de belangen van VDL Nedcar te dienen. Wij zitten hier om de belangen te dienen van alle Limburgers en het is onze plicht om zorgvuldig om te springen met belastinggeld. En het Statenvoorstel bood die zekerheid niet. Ja, er werd gesproken over een 'go/no go'-moment maar tijdens de commissievergadering ontdekten we per toeval dat niet PS maar GS dat besluit ging nemen. Niet zo fraai. Dat had u beter kunnen formuleren. Wanneer is er dan sprake van een 'go'-scenario? Ook dat stond niet in het Statenvoorstel. En na de commissievergadering kwam er een nadere omschrijving van die 'go/no go'-bepaling in een anterieure overeenkomst en de verwachtingen waren hooggespannen. De teleurstelling was dan ook groot toen bleek dat die bepaling nog steeds voor meerdere interpretaties vatbaar was. En vandaag werden complimenten uitgedeeld aan GS voor het daarna toch nog naar VDL gaan en zeggen dat het anders moet. Ik zou vooral complimenten uit willen delen aan de Statenleden in deze zaal die daarvoor gezorgd hebben. Er waren er twee die hun mond hielden en de rest hielp mee en aan de mensen die hielpen de complimenten dat het ons gelukt is om GS te dwingen om terug te gaan naar VDL Nedcar. Voorzitter, over dat addendum heb ik nog wel een vraag. De ambitie voor het realiseren van 6.000 banen die staat ook al in het PIP en wat betekent het, wat is het concrete verschil tussen het noemen van die ambitie in het PIP en het noemen van die ambitie in die anterieure overeenkomst? Dan kom ik bij de moties die ik heb ingediend. Als de geschiedenis van Nedcar één ding heeft bewezen dan is het dat automerken zonder pardon hun orders kunnen intrekken. Wat nu als dat gebeurt op het moment dat we geïnvesteerd hebben in die infrastructuur? Wat als VDL-groep na jaren van ploeteren de handdoek in de ring gooit? Wat hebben we dan nog? Voorzitter, het bouwen van auto's is voor de Partij van de Arbeid geen doel op zich. Van ons mogen het ook andere producten zijn en vanwege de onzekerheid in de automotive sector lijkt het ons verstandig dat de Provincie samen met VDL-groep ook scenario's uitwerkt waarin het bouwen van auto's een bescheidenere rol inneemt. Het gaat immers om het verankeren, het duurzaam verankeren, van de werkgelegenheid in de maakindustrie in Limburg. En om dat te realiseren dienen we vandaag een motie in. En voorzitter, dan kom ik tot slot bij het cadeautje wat ik mijzelf vandaag ga geven voor mijn verjaardag, een motie over de kwaliteit van werk. En ik weet dat mijn tijd erop zit, maar met uw permissie maak ik mijn bijdrage even af. Ik neem de ruimte vandaag. U snapt hem. Flexwerkers zijn de grote verliezers op de arbeidsmarkt. 20% heeft geen financiële buffers bleek deze week uit een rapport van de Algemene Rekenkamer. En de PvdA vindt dat het aantal flexcontracten op uitzendbasis bij VDL Nedcar daarom tot een minimum beperkt moet worden. Wij begrijpen dat die flexibele schil nodig is maar we moeten ervoor zorgen dat dat niet uit de hand loopt. Voorzitter, de PvdA vindt het ook belangrijk dat VDL Nedcar gaat investeren in scholing en ontwikkeling van werknemers, zodat iedere werknemer optimaal is voorbereid op een toekomst bij VDL of bij een andere werkgever. Ik zie een interruptie. Ik denk dat het een felicitatie is.

De vicevoorzitter: Dat gaan wij aanstonds meemaken. De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Zal ik haar een plezier doen? Gefeliciteerd namens ons allemaal. Mevrouw Berghorst, eerder maakte u een opmerking dat wij hier niet zijn om de belangen van VDL te behartigen maar om de belangen van de Limburger te behartigen. Dan heb ik voor u ook de vraag. Vindt u dat wij € 62 miljoen zuinig en zinnig besteden aan dit project als wij daarmee dus niet VDL-belangen behartigen?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik probeer even uw vraag te vertalen.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Vindt u dat wij hier zuinig en zinnig met belastinggeld omgaan als het niet om VDL gaat?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik heb daar grote zorgen over gehad. Ik heb daar de afgelopen nachten wakker van gelegen, zeker na de discussie die we gehad hebben in de besloten commissievergadering eerder deze week. U mag van mij ook wel weten dat ik daarover diepgaande gesprekken met mijn fractie heb gehad, maar ik denk, en dat zal blijken uit de toelichting van GS, dat wat er nu op tafel ligt een aanscherping is die van dermate aard is dat wij zouden kunnen instemmen.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dan voor u ook nog de vraag die ik ook aan de heer Ernst gesteld heb. Wat is het u waard? Hoeveel belastinggeld zouden wij mogen investeren om één arbeidsplaats hier in Limburg te verankeren?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Wat mij betreft realiseren wij voor het belastinggeld dat wij investeren zoveel mogelijk arbeidsplaatsen. Ik denk dat deze vraag een onmogelijke vraag is om te beantwoorden, mijnheer Loomans, en ik denk dat u dat zelf ook wel weet.

De vicevoorzitter: Het viel te proberen. Mevrouw Depondt. Zij gaat zich ook aansluiten bij de felicitaties.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nu kan ik niet achterblijven natuurlijk. Van harte gefeliciteerd, Aleida, en de taart die staat denk ik buiten of zo. Even serieus. Ik snap uw oproep om ook naar arbeidsomstandigheden in brede zin te kijken. U noemt het een breder begrip kwaliteit van arbeid. Maar tegelijkertijd ligt er ook een motie die ook door u is ondertekend om een soort werknemersvertegenwoordiging in positie te brengen in het hele proces en dan ben ik een beetje op zoek naar als je aan de ene kant als Provincie die voorwaarde zou stellen dan moet je daar ook over toetsen, dan moet je dat monitoren, dan moet je dat volgen, dan moet je erop ingrijpen als je vindt dat het niet goed gaat terwijl je tegelijkertijd dan zegt in het proces zou juist een derde namens de werknemers erop toe moeten zien dat onder andere die kwaliteit van arbeid goed geborgd is. Ik proef daar een soort contradictie of zie ik dat verkeerd?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat ziet u verkeerd. De Partij van de Arbeid heeft het volste vertrouwen in de vakbeweging en daarom steunen wij het amendement van de heer Van Caldenberg en daarom staat het betrekken van de vakbewegingen ook nadrukkelijk vermeld in de motie die wij indienen als het gaat om het maken van een integraal plan voor de arbeidsmarktsituatie bij VDL Nedcar. Maar wij willen wel GS ook de opdracht meegeven dat er afspraken gemaakt moeten worden over de kwaliteit van werk. En ik heb daar zelf behoorlijk wat ideeën over hoe je dat doet maar ik heb mij weten te beheersen om die ideeën niet op papier te zeten omdat ik ook begrijp dat er ruimte nodig is om het proces te voeren zoals het gevoerd moet worden. Maar het verleden heeft uitgewezen, want in het verleden zaten vakbonden natuurlijk ook aan tafel, dat de kwaliteit van werk dan ook niet altijd gerealiseerd wordt en misschien komt dat wel omdat er geen opdracht ligt vanuit de politiek om daar oog voor te hebben. Wij hebben de afgelopen jaren als Partij van de Arbeid regelmatig vragen gesteld over kwaliteit van werken, over onnodige flexcontracten over discriminatie op de werkvloer. Ik kan een hele trits aan voorbeelden noemen en het antwoord van de zijde van GS is steeds dat is bedrijfsvoering mevrouw Berghorst, daar gaan wij niet over. En ik vind dat wij op het moment dat wij € 47 miljoen investeren vanuit Provinciale middelen ook wat terug mogen verwachten van een werkgever en dat dat ook mag gaan over de kwaliteit van werk.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Maar ik blijf een beetje worstelen met het verhaal dat er dan eigenlijk van twee kanten uit een opdracht komt om daarnaar te blijven kijken. GS zelf moet dat dan gaan monitoren en moet daarop sturen. Aan de andere kant is er straks een commissie waar dan, als

dat gevolgd wordt, een werknemersvertegenwoordiging in zit die daar ook op moet gaan sturen. Dan heb je straks een exploitatieperiode bij VDL Nedcar zelf. Heeft u niet het gevoel dat wij als Staten dan heel erg op de stoel van de vakbond gaan zitten?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nee, ik denk dat wij de vakbonden een steun in de rug bieden die ze hard nodig hebben, zeker bij VDL Nedcar, want als ik de vakbond mag geloven dan praat VDL Nedcar liever niet met de bonden en dat kan ik niet accepteren.

De vicevoorzitter: De heer Ernst met een vraag.

De heer Ernst (PVV): Natuurlijk gefeliciteerd. Ik had dat net al even gedaan, maar natuurlijk in deze ronde ook. Mijn vraag is u geeft op een gegeven moment aan dat u geluiden bereikt hebben dat het dus niet goed zou zitten met de arbeidsomstandigheden, maar we hebben landelijke wetgeving, we hebben een OR, we hebben de vakbond, de arbeidsinspectie en dat soort zaken. Schieten die dan tekort in uw optiek?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Nee, die schieten niet tekort. Die doen hun werk. Het probleem bij VDL Nedcar is dat er een angstcultuur is en dat komt omdat heel veel mensen op een flexcontract werken. En u kunt zich voorstellen dat als je vijf jaar lang een nulurencontract via een uitzendconstructie hebt dat die constructie die niet alleen zorgt voor armoede maar ook voor heel veel onzekerheid. U schetste het net. Er zijn duizenden gezinnen van afhankelijk. Die gezinnen hebben geen zekerheid. En als u kostwinner bent en u heeft zo’n contract en er gebeurt iets op de werkvloer waar u ongelukkig over bent, en ik kan wel een aantal voorbeelden noemen maar ik zal het vanwege de privacy van mensen maar niet doen, dan is er gewoon een angstcultuur, dan melden mensen dat niet, en als het niet gemeld wordt in een bedrijf als VDL Nedcar dan valt het niet op en kan er niets aan gedaan worden.

De heer Ernst (PVV): En wat is de rol van de OR daarin dan naar uw mening, want die is daar toch ook voor?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Jazeker, de OR is daarvoor en de OR doet ongetwijfeld haar uiterste best. Ik spreek regelmatig met kaderleden van VDL Nedcar en zij hebben het gevoel dat ze met de rug tegen de muur staan. Vandaar vandaag mijn hartgrondige oproep uit de bodem van mijn hart om niet alleen te kijken naar de kwantiteit van werk maar ook naar de kwaliteit van werk, een steuntje in de rug voor de vakbonden en voor al die mensen die daar werken die ongetwijfeld in mijn achterban zitten maar ook in de uwe.

De heer Ernst (PVV): Nee, ongetwijfeld, maar nogmaals zoals ik zei hebben wij natuurlijk in ons land diverse instanties die toezicht houden op arbeidsomstandigheden. Mijn vraag aan u is of u vindt dat die tekortschieten. Volgens u dan blijkbaar niet. Hoe moeten we daar dan mee omgaan? Ik weet ook niet of dat een punt is dat je terug moeten brengen in een stuk dat gaat over infrastructuur, of je een infrastructurele investering aan de arbeidsomstandigheden van een ondernemer kunt hangen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben het met u eens.

De heer Ernst (PVV): Hoe denkt u daar dan over?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik ben het met u eens dat je dat niet in het stuk moet terugbrengen als het gaat om de infrastructuur of het Provinciaal Inpassingsplan. Mijn motie roept daar ook niet toe op.

GS heeft in de beantwoording van de schriftelijke vragen aangegeven dat zij met VDL Nedcar en de gemeenten en de arbeidsmarktregio in gesprek zijn om de arbeidsmarktsituatie van VDL Nedcar te verbeteren op de korte en de lange termijn. U zult het met mij eens zijn dat het voor de arbeidsmarktpositie van VDL essentieel is dat mensen het fijn vinden om bij VDL te werken en dat ze trots zijn op hun werkgever. Ik hoor serieuze signalen, al jarenlang, dat dat niet aan de orde is en ik vraag GS om dat te adresseren in het overleg over dat integrale plan van aanpak. Wat mij betreft hoeft het niet in de stukken voor het PIP, ook om te voorkomen dat je daarmee een PIP onnodig verzwaard, maar ik vind het wel belangrijk dat wij het moment dat wij vandaag met elkaar hebben, de hefboom van € 47 miljoen, gebruiken om een lans te breken voor de arbeidsomstandigheden van mensen die daar werken. En ik zie dat u een motie heeft ingediend, waarmee u bijna hetzelfde probeert te realiseren, mijnheer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Die is vrij concreet gericht op een aantal zaken, maar u brengt het toch weer als een soort voorwaarde voor toestemming.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat heeft u mij niet horen zeggen.

De heer Ernst (PVV): Nee, maar zo komt het in eerste instantie even over. U hebt het over een hefboom van € 47 miljoen. Dan lijkt het toch alsof er een bepaalde link is tussen die investering nu en uw wensen op het gebied van arbeidsomstandigheden. Zonder meer, ik ben het met u eens de arbeidsomstandigheden zijn gewoon heel erg belangrijk. We moeten er alles aan doen om die zo goed mogelijk te maken. Mensen moeten met plezier naar hun werk kunnen gaan en zeker niet daar nog een hoop stress moeten beleven. Dus dat ben ik met u eens. Maar nogmaals, ik weet niet of je dat moet koppelen aan een infrastuk, maar goed dat heeft u dus toegelicht. Dus daarvoor mijn dank.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Ernst. Tot slot, de felicitaties van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, maar ik ga er wel vanuit dat mevrouw Berghorst dan dadelijk gaat trakteren.

Mevrouw Berghorst (PvdA): € 47 miljoen.

De heer Van Caldenberg (SP): € 47 miljoen, een miljoen voor ieder Statenlid zal wel niet de bedoeling zijn denk ik. Nee, ik wilde mevrouw Berghorst en de heer Ernst eigenlijk een beetje proberen te helpen want die twee moties die lijken eigenlijk heel erg veel op elkaar en ik denk dat het misschien wel een chic cadeautje is van de heer Ernst in de richting mevrouw Berghorst om toch eens even met elkaar samen te gaan zitten en te kijken of we daar niet gewoon één voorstel van kunnen maken. Dat bespaart ons straks bij de stemming wat tijd en mij wat overzicht in deze vergadering.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik kijk ernaar uit om dat cadeautje uit te pakken mijnheer Van Caldenberg. Goed, de kwaliteit van werken. Ik heb nog een paar puntjes over wat de Partij van de Arbeid verstaat onder de kwaliteit van werken. Het is bijna klaar jongens. Maak je geen zorgen. Investeren in scholing. Ik zag inderdaad in het addendum dat VDL gaat investeren in scholing. Dat is hartstikke goed. € 15 miljoen. Dat is om die mensen te helpen om dadelijk die nieuwe producten te kunnen bouwen. Als ik het heb over investeren in scholing dan heb ik het ook over iets anders, over mensen die hun school niet afmaken omdat ze bij VDL meer kunnen verdienen dan in de bakkerij waar ze een opleiding voor volgen, en die dus na een aantal jaren werken bij VDL zonder vakdiploma op de arbeidsmarkt vloeien. Dat vind ik onwenselijk. VDL is een groot bedrijf in de maakindustrie en het zou heel goed zijn als VDL zou investeren in vakdiploma’s voor mensen, vakdiploma’s via het

VISTA College om een voorbeeld te noemen. Het kan ook gaan om het verbeteren van de basisvaardigheden van mensen die bij VDL Nedcar werken. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat naar schatting 20% van de mensen die in de maakindustrie werken, met name in de assemblage en productie, laaggeletterd is. Ik zal het onderzoek u toesturen. Dat zijn zaken waarvan ik denk daar kun je in investeren als werkgever. Ik zie mevrouw Depondt schudden. Maakt u zich geen zorgen. Het zijn suggesties. Het is niet dwingend. Het zijn suggesties.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik schudde niet om u hoor.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Tot slot, voorzitter, zorgen dat werknemers een fijne en veilige werkplek hebben zonder pesterijen en racisme. Als je een bedrijf hebt met vele duizenden werknemers dan is dat een klein dorp en in ieder dorp gebeurt weleens wat. Maar zoals ik net al toelichtte in het gesprekje met mijnheer Ernst, door de angstcultuur worden wantoestanden zoals racisme op de werkvloer niet gemeld en dat heeft te maken met heb je een veilige werkplek. En op het moment dat VDL zich inspant om een veilige werkplek te creëren wordt het ook gemakkelijker om dat soort signalen af te geven en kun je daar met elkaar wat aan doen want we mogen dat natuurlijk niet accepteren. Voorzitter, als je € 47 miljoen investeert om een bedrijf optimaal te faciliteren in zijn werkzaamheden dan mag daar wat tegenover staan en daarom dienen wij vandaag samen met GroenLinks een motie in om kwaliteit van werk te borgen.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst en die laatste vier minuten waren mijn cadeautje aan u. We zijn daarmee aan het einde van de eerste termijn van de Staten. Ik kreeg net een signaal dat het College een minuut of vijf zou willen schorsen om zich even te beraden over de adviezen over de moties en het ingediende amendement. Dus ik schors de vergadering tot zeventien minuten over elf en dan gaan we verder met de beantwoording van het College. De vergadering is geschorst.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering en ik geef als eerste woordvoerder vanuit het College het woord aan Gedeputeerde Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Dank aan Provinciale Staten voor de inbreng in eerste termijn. En een aantal van u ging er daarbij op in de afgelopen dagen, weken, wellicht al maanden, af en toe wakker te hebben gelegen over de ontwikkelingen rond de werknemers bij VDL Nedcar. Nu gaat het bij mijzelf niet zozeer om het wakker liggen maar wel elke dag opstaan en te kijken of je er toch wat van kunt maken, ook als er weer een tegenslag is of als een tegenslag zich aandient. Dat geldt voor vandaag maar dat geldt ook voor het hele team van de Provincie, mede-Gedeputeerden, het College, en de ambtelijke ondersteuning die de afgelopen bijna twee jaar keihard hebben gewerkt om dit Provinciaal Inpassingsplan met de daarbij behorende planning ook mogelijk te maken. Wij hebben ook regelmatig tegen elkaar gezegd, het is een hele sportieve planning met een hoop uitdagingen en het kan zijn dat er op den duur een zodanige showstopper is dat het hele project misschien wel geen doorgang kan gaan vinden. Maar bij elke uitdaging, tegenslag, of die procesmatig is qua arbeidsmarkt of financieel, hebben we steeds ook gekeken hoe kunnen we daarmee doorgaan. Hoe kunnen we het ondervangen zonder dat het ons voor een onmogelijke opgave stelt. Zoals ik de afgelopen dagen ook met een aantal van uw Statenleden wisselde, is dat ook een zodanig proces geweest, en dat is ook meteen reflecterend op de Statencommissie van 27 november, waarbij het College met VDL en het Rijk soms zo hard doorrende dat we welhaast bijna het proces in de Staten daarmee uit het oog verloren. Dat is een punt voor reflectie. Dat hebben we ook in de beantwoording van de schriftelijke vragen van drie fracties, GroenLinks, PvdA en SP nog eens aangegeven. Ik ben

ook blij dat u daarmee ook eigenlijk aangeeft welke vorm van een Groot Project dit geworden is. Ik zal daar ook zo bij het amendement op ingaan, want ook voor mijzelf als coördinerend portefeuillehouder is dit ook wel het vraagstuk dat de afgelopen maanden met recht de meeste inspanning en tijd heeft gevergd, meer nog dan Maastricht-Aachen Airport. Daarmee kwalificeert het ook echt als een groot project. En ook heeft u recht erop, dat heb ik ook toegezegd, wat betreft de acquisitie-inspanningen van VDL Nedcar daarbij betrokken te blijven. Na de Statencommissie van afgelopen dinsdag zijn we inderdaad woensdagmorgen naar VDL Nedcar gegaan en hebben we gezegd, hoe kunnen we die commitment van het 'go/no go' per 2022 verder concretiseren, want het gaat inderdaad om of er zicht bestaat op continuïteit van VDL Nedcar en de daarmee samenhangende werkgelegenheid die dan ook door VDL Nedcar schriftelijk bevestigd wordt, die ook voor u als het zover is met één of meerdere klanten ter inzage ligt, maar kun je dat ook in getallen uitdrukken? Om hoeveel investeringen gaat het als je die nieuwe opdrachtgevers gaat faciliteren, in ieder geval de investeringsbesluiten die VDL Nedcar sowieso gaat nemen als er zodanig een aantal nieuwe klanten geworven is dat de weg over moet worden gegaan, dat de Yard moet worden klaargemaakt en dat ook de randweg zal moeten worden aangelegd. Dan bestaan die zoal uit € 87 miljoen zoals we u in de brief van gisteravond, in de aanpassing van de anterieure overeenkomst, hebben laten weten. In de gebiedsontwikkeling, in de grondaankopen, in de infrastructurele aanpassingen, de weg dus, € 12 miljoen, de Yard-E, nu begroot op € 30 miljoen, en de investeringen inderdaad in opleidingen en ICT-systemen onder andere van ten minste € 15 miljoen. En dat is eigenlijk het basispakket, want afhankelijk van de nieuwe klanten die geworven worden zullen natuurlijk klantspecifieke investeringen moeten worden gedaan, de huidige fabriek aan te passen als er een nieuwe klant in moet komen en de uitbreiding van de gebouwen en productiemiddelen, maar ook de uitbreiding van de fabriek buiten het huidige terrein. Dat zijn twee verschillende zaken. Als je het dan hebt over het aantal werknemers, dan is de ambitie, ook in de voorbereidende plannen zoals dat is genoemd, maar ook in de Kamerbrief van minister Wiebes van afgelopen week, een structureel werkgelegenheidsniveau van gemiddeld 6.000 à 6.500 medewerkers. En natuurlijk houdt ook VDL Nedcar daarbij rekening dat je daarbij pieken hebt, dat het meer kan zijn, dat de fabriek zoals afgelopen tijd bijna uit zijn voegen barst, en dat is de piek die nu ook in het plan is omschreven van maximaal 11.000 medewerkers en 400.000 auto's, maar in tijden dat je moet omschakelen, aanlooptijd nodig hebt en met fluctuaties in de markt te maken hebt, zoals deze maanden natuurlijk extreem met corona, dan kan het daar ook tijdelijk onder zitten. Alleen de doelstelling, de ambitie voor de uitbreiding met deze omvang zit op een structureel werkgelegenheidsniveau de komende jaren van gemiddeld 6.000 à 6.500 medewerkers waarmee dus ook echt, dat is het slot van die bepaling, de aanleg van de randweg noodzakelijk wordt. Als niet aan al die voorwaarden gezamenlijk is voldaan, daar heeft u ook een vraag over gesteld, dan zal de randweg niet worden aangelegd of, beter gezegd, zal de randweg niet hoeven worden aangelegd omdat de investeringen dan onder een zodanig niveau liggen dat het ook bedrijfseconomisch interessanter is om het met de huidige situatie te doen. Maar linksom of rechtsom, daar wil ik ook een opmerking over maken naar uw Staten toe, blijft het natuurlijk een grote investering. Dat zeg ik ook in dat opzicht. Want enerzijds als we nu investeren in de ontwikkeling van de weg van overheidswege en de Provincie, inderdaad bij elkaar € 47 miljoen, VDL Nedcar ten minste € 87 miljoen, het Rijk € 14,5 miljoen en VDL in de weg, want dat hoort er al bij € 12,5 miljoen, dan kan de fabriek blijven draaien en blijven de werknemers werken. Dat is ook wat ons het meeste drijft, waar wij ons ook moreel toe verplicht voelen om daar alles uit de kast te halen om die automotive industrie in Limburg, en de daarbij behorende werkgelegenheid, structureel te verankeren. Op het moment dat dat niet zou lukken, om wat voor reden dan ook, dan heeft de overheid natuurlijk ook enorme kosten te maken, in sociale plannen, in het opvangen van tijdelijke werkloosheid, in het van werk naar werk helpen enzovoorts. Die zijn natuurlijk wat dat betreft ook niet te overzien. Daarom is ook onze drijfveer steeds geweest wat kunnen we wel voor onze werknemers betekenen die voor 85% uit Nederland komen, die ook voor het grootste deel binnen een straal van 15 kilometer rond VDL Nedcar wonen en werken. Ik

zal ingaan op wat door uw fracties is ingebracht, op een aantal moties ook, en de collega's, de heer Mackus en de heer Dritty, zullen ook ingaan op een aantal moties, een beetje ook in de verdeling zoals in de Statencommissie, de heer Mackus ten aanzien van infra en de heer Dritty onder andere ook op natuur en ruimtelijke aspecten. De heer Van Caldenberg sprak over de taskforce. Het is denk ik even goed hier met elkaar te wisselen dat er op dit moment nog geen taskforce is. We weten ook niet of die zo zal gaan heten maar dat die wel onderdeel van het integraal plan is waarmee het Rijk, VDL en de Provincie en de betrokken medeoverheden in gesprek zijn, een soort raad van advies te gaan samenstellen. Dat is nu meer ik noem het even een werktitel die de ronde doet. We willen ons daar natuurlijk ook voor inspannen om alle betrokken partijen daarbij te betrekken. Ik kom daar zo meteen ook op bij de moties die u daarbij heeft ingediend. Mevrouw Fischer-Otten vroeg is er marktonderzoek gedaan, ook naar de veranderende vraag. Dat doet VDL natuurlijk permanent zelf bij het werven van nieuwe klanten. Als het een kleine klant is hoeveel anderen heb ik dan nog nodig om de uitbreiding van de fabriek mogelijk te maken of nodig te maken, maar er is ook wel de quickscan gedaan die aan uw Staten is toegestuurd over Roland Berger die ook heeft becijferd dat het ten minste negentien maanden vergt om de huidige fabriek om te bouwen voordat er een nieuwe klant in kan. Dus natuurlijk maak je constant ook een marktonderzoek aan de hand van de veranderende vraag en de vernieuwing in de automotive industrie waar ook de heer Lodewijks het al over had. Ik wil er daarbij nog even in bijzonder op wijzen, om het punt van de innovatie meteen te pakken, dat we natuurlijk een paar maanden geleden hebben gezien dat het grootste en modernste autobatterijtestlab van Europa op Avantis in Aken landt op de grens van Nederland en Duitsland en dat daar door TÜV Rheinland € 22 miljoen in een testlab voor aandrijfaccu's wordt geïnvesteerd. VDL is ook een concern dat niet alleen in Born en Eindhoven zit maar ook in de hele regio Zuid-Nederland met 104 bedrijven enorm investeert in innovatie, ook in de automotive industrie. Het is dus ook terecht dat bij het maken van het integraal plan, de versterking van de automotive industrie door middel van productiefaciliteiten met nieuwe technologieën op Zuid-Nederlands niveau wordt meegenomen, parallel aan de andere innovatie in R&D. VDL heeft wat dat betreft ook een trackrecord. Dus dat is ook zeker iets dat goed is om bij het integraal plan te betrekken waar we de motie van mevrouw Berghorst hebben over wat kun je aanvullend, naast het produceren van auto's zoals we ze nu kennen, op het VDL-terrein gaan doen. Dat is ook meteen in antwoord op de opmerking van de heer Van Wageningen over de flessenhals die Born geografisch is, maar de grote verbinding met inderdaad regio Brainport. U heeft een aantal moties ingediend. Laat ik maar meteen een paar daarvan erbij pakken. Het meewegen van de werkgelegenheid bij nadere besluitvorming over Nedcar. Dat hebben we eigenlijk natuurlijk ook op de aanvullende anterieure overeenkomst.

De vicevoorzitter: Mag ik vragen het nummer even te noemen. Dan kunnen we dat ook gelijk noteren.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, het is even de vraag of u hem definitief indient aan de hand van inderdaad de brief van gisteravond en de beantwoording van ons College of niet. U vraagt mee te wegen in hoeverre de werkgelegenheid daadwerkelijk wordt versterkt. Dat is nu natuurlijk onderdeel van het artikel in de anterieure overeenkomst dat ook aangetoond moet worden dat er een onveranderde ambitie is ten aanzien van dat werkgelegenheidsniveau.

De heer Van Wageningen (D66): Na nog even overleg met de mede-indiener, mevrouw Fischer-Otten van 50PLUS, was die motie inderdaad nog een beweging na dinsdag en nu is de motie eigenlijk uitgevoerd. Dus hij kan worden teruggetrokken.

De vicevoorzitter: Oké, dus dan is motie 2704 ingetrokken.

Gedeputeerde Van den Akker: Niettemin zien we hem ook als ondersteuning van onze inzet. Dus daar heeft ook de commissie zeker toe bijgedragen zeg ik richting mevrouw Berghorst. Op motie 2703 zal de heer Dritty ingaan. Motie 2705, faciliteer de doorontwikkeling Nedcar indien noodzakelijk, in hoeverre de investeringen en infrastructuur noodzakelijk zijn voor de doorontwikkeling. Dat is een beetje van hetzelfde laken en pak maar daar kunt u anders mogelijk in tweede termijn op ingaan. Dan de motie de toekomst vaste werkgelegenheid in de maakindustrie van de PvdA. Die zouden wij kunnen overnemen, andere scenario's meewegen waar bij VDL andere producten worden gemaakt aanvullend op het assembleren van auto's. Ik zeg er even bij door het VDL-concern want Nedcar maakt natuurlijk alleen auto's maar er is hier in het verleden door collega Brugman ook weleens gerept over een greencar valley en ik heb ook eerder gezegd de nieuwe fabriek die er moet komen zal een groene fabriek zijn voor groene auto's wat niet wegneemt overigens dat we ook met een overbruggingsperiode te maken hebben waar nog veel verbrandingsmotoren maar steeds schonere verbrandingsmotoren gemaakt zullen gaan worden. VDL heeft natuurlijk in Eindhoven ook te maken met het produceren van elektrische bussen. Dus daar moeten ook denk ik in het integrale plan synergievoordelen uit te halen zijn. De heer Franssen sprak over maatwerkafspraken voor de natuur en voor de lokale omwonenden. Daar zullen de collega's nog op ingaan. Mevrouw Jetten die vroeg naar de stand van zaken per 1 oktober '21, over de bouw van de fabriek en de daadwerkelijke kap van het Sterrebos. Die stand van zaken zullen we regelmatig met u delen. Dat heb ik al toegezegd over de acquisitie-inspanningen, maar zeker ook als er een groot project komt dan vindt die gedachtewisseling op regelmatige basis plaats.

De vicevoorzitter: Een interruptie van mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u wel. Waar ik naar vraag is over die kap van het Sterrebos in '21, om als er op 1 oktober, en dat is echt volgens het eigen schema van VDL, nog geen opdrachtgever is die kap uit te stellen, dus ook daar een 'go/no go'-moment voor in te stellen. Dat is mijn vraag en dat is de harde toezegging die ik graag wil horen.

Gedeputeerde Van den Akker: Daar zal collega Dritty zo nog op ingaan, ook over de moties die daarover zijn ingediend.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké, dank u wel.

Gedeputeerde Van den Akker: Over duurzame werkgelegenheid en people-aspecten kom ik zo terug. Ik vond het mooi hoe mevrouw Depondt ook aangaf inderdaad dat VDL Nedcar niet alleen voor ons hier in Provinciale Staten vandaag van provinciaal belang is, maar inderdaad ook met de inbreng van de omwonenden, de steun van de acht grootste gemeenten met wie wij een acquisitieconvenant hebben en inderdaad de unanieme steun in de Tweede Kamer en de daaropvolgende brieven van het ministerie van Economische Zaken, maar ook de financiële inbreng, die natuurlijk afgelopen mei als extra inbreng van het Rijk nog op nul stond maar dat er intussen toch van het Rijk € 7,5 miljoen extra op tafel is gelegd en ook voor VDL Nedcar natuurlijk € 5 miljoen extra op tafel is gelegd. En dan gaat het inderdaad om de balans tussen fabriek, het bedrijf, het aantal banen en de noodzaak van de weg. We denken dat we met de aanvulling, zoals nu ook in de anterieure overeenkomst, wat u noemt driehoek, drie-eenheid, dat goed kunnen onderbouwen, zodat ook VDL Nedcar een evenwichtige afweging zal maken. Met het tot stand komen van de regeling Grote Projecten wordt u daarmee natuurlijk ook periodiek geïnformeerd, maar ook zo nodig vertrouwelijk op het moment dat er vorderingen zijn of geen vorderingen zijn ten aanzien van de acquisitie. Voor het aanleggen van de weg is er inderdaad daarmee in 2022 een vrij cruciaal 'go/no go'-moment zoals de heer Smeets aanduidde en op dat moment zullen ook de verscheidene investeringsbesluiten worden gedaan en ik

heb net uiteengezet in welke die zich onderscheiden. Dat is sowieso die € 87 miljoen en aanvullend afhankelijk van de klanten en de uitbreiding op het bestaande en nieuwe fabrieksterrein. De heer Dritty zal nog ingaan op de alternatieven zoals genoemd door de heer Loomans, de andere terreinen ten zuiden van de huidige fabriek en het Sterrebos. De heer Ernst maakte nog een opmerking, maar ik moet even denken of dat ook een vraag was over het bouwrijp maken van gronden. Maar goed, er is in de afspraken verwerkt hoe die wederzijds worden geleverd en de heer Mackus zal zo ingaan op de aanbesteding en in hoeverre dat samenhangt met lokale bedrijven. Het is denk ik ook goed nog eens de vergelijking ook te maken met de huidige automarkt waarin de multiclientstrategie natuurlijk al in 2012 als een noodzakelijke strategie voor VDL Nedcar is getypeerd, maar alleen de ontwikkelingen van de fabriek tot nu toe dat nog niet mogelijk hebben gemaakt. Ook de vergelijking met Magna Steyr die veel opdrachten heeft, op verschillende locaties werkt en zeker de beweging van de automotive industrie waar het niet meer gaat om steeds groter wordende concerns maar startups met allerlei manieren van nieuwe automotive, elektrificatie, batterijen, e-mobility, smart mobility, waar de multiclientstrategie ook de beste zekerheid zal bieden om de automotive industrie met de bijbehorende werkgelegenheid hier duurzaam te kunnen verankeren. Daarbij hoort ook het opleiden en trainen via de vakscholen en er was al eerder de zogenaamde VDL-school waar natuurlijk VDL zo'n 150 medewerkers aan een contract heeft geholpen. Dat zijn ook dingen die in het integraal plan zullen moeten gaan landen. Daar zijn goede ervaringen mee opgedaan, maar dat is onlosmakelijk verbonden met de nieuwe strategie. Mevrouw Berghorst stelde nog een vraag over het onderscheid tussen het inpassingsplan en de anterieure overeenkomst. Het grote verschil tussen de afspraken nu en in de anterieure overeenkomst, ook met de doelstellingen, is dat die daarmee ook door een privaatrechtelijke overeenkomst natuurlijk zijn gekoppeld aan het 'go/no go'-moment en niet aan de manier waarop wij het als Provincie vaststellen. Daar heeft VDL Nedcar zich ook aan gebonden. Dan denk ik is het goed voorzitter om in te gaan op het punt van de arbeidsmarkt waar een aantal fracties van u op is ingegaan en een aantal moties heeft ingediend. Toen VDL op de piek zat van 7200 medewerkers in 2018 was er inderdaad een groot deel van de medewerkers dat een flexcontract had, pakweg een derde. Met het einde van de piek en misschien nu wel het dal, hoop ik, is het aantal flexmedewerkers afgenomen tot 200 op 4000. Dus dat is een veel kleiner deel. Tegelijkertijd is het zijn van flexwerknemer ook niet meer zo flex als het een paar jaar geleden was, want als je vijf jaar op een flexcontract hebt gewerkt en je valt even uit dan wil dat niet zeggen dat je helemaal nergens recht op hebt. Het is wel zo dat VDL Nedcar, ook op dit moment, op nationaal niveau ook met de vakverenigingen, overlegt hoe je het best kunt omgaan met flexibele contracten op basis van de wet arbeid in balans en ook de grote metaalwerkgevers zijn daarbij betrokken. Mevrouw Berghorst heeft een aantal signalen geuit over wat zij noemt angstcultuur. Ik wil dat woord hiermee niet bevestigen maar ik wil wel aangeven dat ik ook na de bespreking in de commissie daar ook met de directie van VDL Nedcar over heb gesproken. Zij hebben ook aangegeven daar dat het onderzoek van de arbeidsinspectie over discriminatie geen concrete aandachtpunten heeft opgeleverd, maar elk geval is er natuurlijk één te veel, dus of u die nu hoort of een ander. U noemde het een klein dorp. Wij hebben ook te horen gekregen dat VDL Nedcar een heel erg lik-op-stukbeleid voert bij zaken, misstanden, als er iets gebeurt dat niet door de beugel kan. Dat is een duidelijke maatregel en signaal voor de betreffende werknemer, zowel degene die iets doet als degene die iets overkomt als natuurlijk de andere werknemers en heeft daarmee ook een afschrikkend effect. Ook de resultaten van het medewerkerstevredenheidsonderzoek uit 2019 zijn door de directie opgepakt en natuurlijk brengt ook de huidige tijd in de automotive industrie een hoop onzekerheid met zich mee en is denk ik het beste wat wij als overheden kunnen doen het bieden van zoveel mogelijk zekerheid en vertrouwen, investeren op continuïteit naar de toekomst. Motie 2707 gaat over de kwaliteit van werk. Ik zal hem er ook even bij pakken. Dat hangt ook samen met het integraal plan van aanpak. Het betrekken van de vakbonden als vertegenwoordiging van de werknemers. Het is denk ik even goed om te stellen dat de Provincie niet het integrale plan maakt. Het integraal plan is een samenwerkingsverband tussen de

rijksoverheid, VDL Nedcar en de lokale overheden waaronder de Provincie. Dus wij kunnen niet afdwingen om afspraken te maken over de kwaliteit van werk en het verbeteren, maar we kunnen ons er wel voor inspannen. Dat het plan er uiterlijk medio 2021 is lijkt mij een mooi streven maar ook daarbij geldt wij kunnen het niet afdwingen want wij zijn natuurlijk ook afhankelijk van hoe snel dat vordert. Wij hebben wel extra inspanningen al geleverd de afgelopen weken om de contouren van het integraal plan aan te geven en die zullen onderdelen moeten bevatten, natuurlijk ook voor het opleiden van personeel door te werken met de nieuwste technologieën, de acquisitie en natuurlijk ook overbruggingsfaciliteiten voor het geval werknemers, zoals ook nu die 750, van werk naar werk zullen moeten worden begeleid en of ze in bepaalde mate gebruik kunnen maken van terugkeervouchers. Dat kaarten wij aan bij het ministerie van Economische Zaken, bij VDL zelf en natuurlijk ook bij de betrokken gemeenten zoals we in de beantwoording van schriftelijke vragen hebben gezegd, ook bij het oprichten van regionale mobiliteitsteams en de arbeidsmarktregio's. Ik moet ook zeggen dat de wethouders van de gemeente Sittard-Geleen maar ook van de andere gemeenten, gemeente Heerlen als trekker van de arbeidsmarktregio Zuid-Limburg, de heer Meekels en de heer De Beer, daar ook hard aan meetrekken. Er is gisteren ook een bijeenkomst over geweest, waarin de betrokken lokale bestuurders zijn geïnformeerd over wat de recente ontslagronde betekent en hoe dat zo goed mogelijk kan worden opgevangen. Dus de motie zoals de tekst nu letterlijk is, is voor ons niet hard uitvoerbaar maar we kunnen er ons wel voor inspannen. Er was nog iets dat ik wilde zeggen over de arbeidsmarkt. Ja. Dat was over de inzet op het gebied van digitaliseringsprogramma's. Die zijn er ook bij VDL Nedcar want natuurlijk is het inderdaad ook zo dat van het huidige aantal werknemers niet iedereen alle digitale vaardigheden heeft die ook een deel van de robotisering van de automotive industrieën vergt, maar er zijn ook digitaliseringen zoals de heer Van Vuuren al aangaf die het makkelijker maken door te werken met skeletten voor het ontlasten van gewrichten van werknemers zodat je langer kunt doorwerken dan voorheen gebruikelijk was. En ten slotte wordt er ook inderdaad voor werknemers die minder leesvaardig zijn een slag gemaakt om in de fabriek ook veel meer met symbolen te werken zodat ook veel makkelijker te zien is op welke manier zaken in de auto moeten worden ingebouwd.

De vicevoorzitter: Een interruptie van mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, dat is heel goed. Het is heel goed dat VDL dat doet. Dat is ook vooral heel goed voor VDL zelf want daarmee zijn die mensen natuurlijk inzetbaar, maar als jij beperkte basisvaardigheden hebt dan heeft dat ook invloed op de rest van je leven en de vraag die ik de Gedeputeerde wil stellen is of hij zich wil inspannen om bij VDL Nedcar te pleiten om mensen met lage basisvaardigheden onder werktijd een bijscholing aan te bieden zodat zij ook buiten hun werkzame leven in de buitenwereld, waar niet overal plaatjes in plaats van woorden staan, zich beter kunnen handhaven en langer gewoon gezond en gelukkig kunnen leven.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, ik weet dat VDL Nedcar werkt aan programma's ook om werknemers duurzaam fit voor de arbeidsmarkt te maken in brede zin. Ik zal er even in tweede termijn op terugkomen of daar ook nu specifieke opleidingsprogramma's voor in de pijplijn zitten. Zoals gezegd is in het addendum op de anterieure overeenkomst ook aangegeven dat onder andere in opleidingen en ICT-systemen € 15 miljoen wordt geïnvesteerd.

De vicevoorzitter: Mag ik u vragen om het langzaam te gaan afronden?

Gedeputeerde Van den Akker: Ja, ik ga door de andere moties heen voorzitter. Zeker. Voor motie 2708 geldt een beetje hetzelfde. Dat is over de werknemers in de taskforce die er zoals gezegd dus nog niet is. Ik weet dus ook niet of die op die manier tot stand komt. Wij kunnen de betrokkenheid van

werknemers aankaarten. Alleen, wij kunnen het niet afdwingen en in zoverre zou deze motie ons ook met een niet-uitvoerbare opdracht opzadelen.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Volgens mij gaat u praten met de verschillende overheden. Volgens mij gaat u praten met VDL Nedcar. U heeft ook aangegeven ik ben heel geïnteresseerd in een ontmoeting met die verantwoordelijke van die werknemers om daar ook alle betrokkenen bij aan tafel te krijgen. Het zou wel goed zijn als u als provinciale overheid uitspreekt wij vinden het belangrijk dat ook de vertegenwoordiging van werknemers aan tafel zit. Als u dat uitspreekt, en volgens mij kunt u dat, dan brengt u dat signaal ook over naar die andere partij en u toch ook als grote financier legt dan wel gewicht in de schaal. Dat wil niet zeggen dat ze daar allemaal per se mee in gaan stemmen maar het is wel een belangrijk signaal dat de provinciale overheid niet alleen werkgelegenheid maar ook werknemers de hand in de rug houdt.

De vicevoorzitter: Mag ik dat interpreteren als een verzoek tot een toezegging?

De heer Van Caldenberg (SP): Een verzoek zeker, maar de toezegging hoor ik graag.

De vicevoorzitter: Nee, ik zeg mag ik het interpreteren omdat ik de Gedeputeerde anders een ander advies over de motie hoor geven.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, zoals gezegd, zoals de motie qua tekst nu is, is die niet strikt uitvoerbaar maar ik heb al aangegeven, ook bij de motie van mevrouw Berghorst van de PvdA, dat wij het aankaarten van en het betrekken van de werknemers bij het integraal plan kunnen doen. Maar laten we wel wezen, en de heer Van Wageningen maakte er ook een opmerking over, er zijn 1001 mensen die ideeën hebben over het verduurzamen en ontwikkelen van de automotive industrie, maar wij als overheid hebben er geen verstand van in beginsel. Dat is echt bij de automotive industrie zelf. En dat in de automotive industrie bij het integraal plan veel mensen erover meepraten en op de hoogte zijn dat is één ding maar dat ze met elkaar in de uitvoering dat plan gaan maken, en dat geldt dan net zoals vertegenwoordigers van ons als overheid als vertegenwoordigers van de werknemers, dat moet je wel op een bepaalde manier organiseren want anders komt er niet eens een plan van de grond.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik denk dat inderdaad die werknemers bij uitstek verstand hebben van die automotive industrie en hoe dat werkt. Dat is wat zij dagelijks doen. Dus ik denk dat dat goed is en dat u erkent van dat is niet onze core business. Maar waar het mij over gaat is dat zij in een gelijkwaardige positie straks daar aan tafel zitten en ik zou graag hebben dat u dat toezegt dat we dan kunnen doen, want de werknemers die daar aan de slag zijn dat zijn natuurlijk niet de mensen die er geen verstand van hebben evenals die werkgever waar we het over hebben want die heeft er ook verstand van.

De vicevoorzitter: Om het goed te begrijpen, dat is dan een toezegging tot een inspanning op dat punt in de wetenschap dat het niet afgedwongen kan worden zoals het in de motie staat?

De heer Van Caldenberg (SP): Dat klopt in zoverre, maar ik wil de Gedeputeerde horen uitspreken dat hij belangrijk vindt dat de werknemers in die taskforce een gelijkwaardige positie krijgen.

Gedeputeerde Van den Akker: Maar voorzitter, dat ben ik niet helemaal met de heer Van Caldenberg eens omdat wij dan nu al gaan spreken over een taskforce en gelijkwaardige positie tussen verschillende vertegenwoordigingen, terwijl we nog helemaal niet weten of er een taskforce komt of een raad van advies, op welke manier die wordt ingericht en wie daarin werk te doen heeft. Er gaan geen mensen aan tafel zitten terwijl ze eigenlijk op dat moment niets toe te voegen hebben, wat niet wil zeggen dat ze niet worden betrokken en gehoord of geen input kunnen leveren. Maar het is te prematuur om nu te zeggen op voorhand voordat we überhaupt weten hoe die raad van advies eruit komt te zien, welke ideeën VDL Nedcar daar zelf bij heeft en het ministerie van EZK, dat wij dan gaan zeggen de werknemers zitten bij voorbaat gelijkwaardig daarin. Dat is te prematuur. Maar ik hoor wat u zegt daarover. Laat ik er nog één ding eraan toevoegen. VDL Nedcar en het VDL-concern in het bijzonder die zijn nu het meeste gedreven om de fabriek en de werknemers aan de gang te kunnen houden. Dat is het grootste dat de heer Van der Leegte, ook toen hij in 2012 de fabriek overnam, drijft. Dus er zit een intrinsieke motivatie om dat voor en met de werknemers te doen. Dus daar ook bij voorbaat nu al te stellen van als je het hebt over een raad van advies ‘daar zitten de werknemers onvoldoende bij,’ ik denk dat VDL daar ook zelf helemaal niet zo in zit.

De heer Van Caldenberg (SP): Nee, dat zou kunnen maar mijn zorg zit hierin. VDL gaat op zoek en die taskforce gaat op zoek naar een autofabrikant. Dan zegt die autofabrikant wij hebben wel een aantal wensen, een aantal voorwaarden en die voorwaarden zijn dan vooral om de kostprijs van die producten die bij VDL gemaakt worden te drukken. Mijn zorg zit erin dat als wij heel hard ons gaan inspannen om die binnen te halen dat die belangen van die medewerkers die daar nu aan het werk zijn als het gaat over arbeidsvoorwaarden, dat die misschien in een te laat stadium op tafel komen en dat het dan een propositie wordt van we halen de OEM binnen maar dat betekent wel dat de werknemers een behoorlijke prijs moeten betalen, flink moeten inleveren en dat wil ik voorkomen. Ik wil niet op de stoel van de werkgever gaan zitten maar ik vind wel dat werknemers een gelijkwaardige kans verdienen om daarbij aan tafel te zijn, want net zo goed als dat VDL Nedcar vanuit de directie daar hard aan het trekken is, vind ik ook dat die werknemers daar een gelijkwaardige kans verdienen om daaraan te trekken om te voorkomen dat straks aan het einde van de rit die werknemers het kind van de rekening zijn. Dat wil ik echt voorkomen. En het enige wat ik hoop is dat u zich daarvoor in gaat spannen dat u dat gaat regelen en dat ze gelijkwaardig daarin kunnen meepraten. Ik hoor het daarna wel en we praten vast in tweede termijn nog verder.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, dat lijkt mij goed. Ik heb gezegd dat wij het hoe dan ook aankaarten en op de manier, zo intensief, als we de afgelopen tijd met VDL erover gesproken hebben ben ik ervan overtuigd dat zij dat ook zelf al voor ogen hebben.

De vicevoorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik heb de discussie met de heer Van Caldenberg net aangehoord en ook uw reactie op onze motie gehoord over dat het eigenlijk niet aan u is om die vakbond aan tafel uit te nodigen en dat het allemaal nog wat prematuur is, maar u bent natuurlijk wel bestuurder van de Provincie Limburg en u kunt natuurlijk die vakbonden wel in ieder geval hier in dit huis bij u aan tafel uitnodigen.

Gedeputeerde Van den Akker: Zonder meer.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat zou de minste inspanning zijn die ik van u verwacht waarmee u dan de belangen van de werknemer net zo serieus neemt als de belangen van deze werkgever, want daar zie ik namelijk wel een beetje een scheefgroei en ik denk ook dat dat de vrees is van de heer Van

Caldenberg. Ik ga ervan uit dat u met het betoog hier uw uiterste best gaat doen om die vakbonden aan tafel te krijgen maar ik begrijp ook dat het niet helemaal in uw invloedsfeer ligt. Als dat niet lukt, bent u dan op zijn minst bereid om aan ons toe te zeggen dat u hier in dit huis op regelmatige basis over deze casus met de vakbonden spreekt en de belangen van de werknemers aan die tafel behartigt?

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, mevrouw Berghorst is van de Partij van de Arbeid. Ik hoor daar toch ook de klassieke geluiden van de vakbond in doorklinken. Ik ben lid van de VVD, maar dat wil niet zeggen dat ik alleen geluiden van de werkgevers zal laten doorklinken. Das war einmal. Ik zit ook, als Gedeputeerde arbeidsmarkt en economie, niet meer in die tegenstelling. Met het bestuurlijk overleg arbeidsmarkt dat wij in de coronacrisistijd in het leven hebben geroepen spreken we wekelijks of meer dan dat ook met een vertegenwoordiging van de vakbonden en dat voelt ook niet als de een tegen de ander. Nee je zit daar met elkaar permanent om tafel. We hebben ook afgesproken om casussen te bespreken die zich nu aandienen, zoals die van VDL of als er een groot bedrijf naar Limburg komt als Hessing wat we vanmiddag bespreken, van hoe ga je daar om met arbeidsmarktvraagststukken. Hoe worden de belangen van werknemers als het gaat om huisvesting, arbeidsvoorwaarden enzovoorts gehoord en betrokken? En deze casus is, gezien ook de omvang van het aantal werknemers, daar een enorm grote bij. Dus die zal ook in het bestuurlijk overleg arbeidsmarkt daar zeker regelmatig onderwerp van gesprek zijn en daarmee worden ook die geluiden gehoord.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Goed, dan een laatste opmerking. Ik zit hier inderdaad namens de Partij van de Arbeid. U ziet daar op eigen titel, niet namens de VVD maar op eigen titel. Dat is even een kritische noot.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik zei ik ben lid van de VVD.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, maar u zit daar op eigen titel. Ik ben blij dat u zegt ja ik wil de vakbond hierin meenemen richting de gesprekken als het niet lukt om de vakbond aan tafel te krijgen. Laat helder zijn dat dat het primaire doel moet zijn maar ik ben blij dat we in ieder geval deze toezegging, want ik noteer het maar als een toezegging, van de Gedeputeerde hebben. Ik maak me wel een beetje zorgen, omdat ik merk aan de beantwoording van de Gedeputeerde dat de geluiden zoals ik die ventileer, die via de vakbond onder andere bij mij binnenkomen, niet bij u binnenkomen. Dus ik zou dan wel aan u vragen om dat gesprek met de vakbonden ook in alle openheid en eerlijkheid te bespreken en ook naar de kwaliteit van werk te vragen, want als u hier gaat zitten wachten totdat er belletjes in de Provincie gaan rinkelen dat iets niet in de haak is dan gaat het dus niet verbeteren.

De vicevoorzitter: Mag ik mevrouw Berghorst vragen of dat eventueel nog iets betekent voor de gewijzigde motie 2708?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Daar gaat mevrouw Berghorst nog even over nadenken en het is 2707.

De vicevoorzitter: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Ja, dank u wel, voorzitter. Even één hele concrete vraag. Er is nu een aantal keren gesproken over een taskforce, raad van advies. Wie is in het vormen van een dergelijk orgaan de initiatiefnemende partij of wie zou die initiatiefnemende partij moeten zijn?

Gedeputeerde Van den Akker: In de eerste plaats is dat VDL Nedcar zelf. De collega's zullen daar ook op ingaan. Wij doen natuurlijk ook als Provincie aan maatschappelijk verantwoord inkopen. Dat betekent dat wij met aanbestedingen ook zoveel mogelijk bijdragen aan het creëren en behouden van werkgelegenheid in Limburg. Daar heeft de heer Ernst ook op geduid. We verplichten ons ook dat een deel van het aanbestedingsbedrag wordt besteed aan banen, stages en leerwerkplekken van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dus dat zal ook bij de aanleg van de weg aan de orde zijn. Dat betekent ook al dat het regionaal bedrijfsleven bij enkel en meervoudig onderhandse aanbestedingen al actief wordt uitgenodigd. En SROI, Social Return On Investment, wordt al toegepast bij uitvoering van werken van meer dan € 100.000. Voorzitter, ten slotte kom ik op het amendement, dat had ik nog beloofd, over de regeling Grote Projecten. Zoals gezegd kunnen wij als College er prima mee uit de voeten om hier een groot project van te maken en daar zal dan ook een basisrapportage voor moeten worden opgesteld. Alleen de zaken zoals u die nu in het dictum heeft geformuleerd die gaan op dit moment wat ver als je het hebt over de uitvoerbaarheid. We zouden sowieso willen voorstellen om de termijn van de regeling Grote Projecten tweejaarlijks te doen, want u weet ook wat het natuurlijk aan rapportage en al het voorbereidende werk met zich meebrengt. Dan gaat het niet om het werk maar wel om de manier en de termijnen dat we die met elkaar bespreken. Dan maak ik even de vergelijking met de campussen en de luchthaven. Maar natuurlijk als er tussentijds zaken te melden zijn over de acquisitie of andere grote ontwikkelingen, dan hebben wij ook u zeer goed gehoord dat u daarover wordt geïnformeerd en wilt worden geïnformeerd. Bijvoorbeeld wat u nu noemt in het dictum, 'de vordering van VDL Nedcar inzake het tekenen van twee nieuwe opdrachten voor langere duur.' Voorzitter, wij weten nog niet of het twee opdrachten zullen zijn of één hele grote of misschien wel veel meer. Ik vind dus ook wat dat betreft de voorwaarden zoals u die nu noemt dat we die gewoon met de basisrapportage moeten bespreken. U vraagt het College een basisrapportage op te stellen. Dat is het moment om over de specifieke voorwaarden te spreken. Dus dat zou ik procesmatig bij het amendement willen voorstellen en wellicht kunt u dat ook voor de tweede termijn dan aanpassen.

De vicevoorzitter: We krijgen daar een reactie op van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): We gaan gewoon even kijken of wij nu zaken kunnen doen, want ik denk sowieso dat als we het woordje twee al eens gaan schrappen, dat de voortgang van nieuwe projecten gerapporteerd kan worden, dat dat al een stuk daaraan tegemoetkomt. Ik ben ook wel bereid om te zeggen van laten we de criteria zoals die nu hier staan verwoord waarover gerapporteerd moet worden als een soort van aanmoediging zien, op het moment dat we de regeling gaan vaststellen, dat we dan dat nog een keer met elkaar gaan bespreken. Hier staat nu een termijn van drie maanden. Dat is misschien wel wat erg kort. Aan de andere kant vind ik de termijn van twee jaar misschien ook wel erg lang. Twee keer jaarlijks. Twee keer per jaar? Dan is het prima en volgens mij als wij het zo kunnen lezen dan zijn we eruit. Dus dan spreken we nog een keer over de bullets die er staan waarover gerapporteerd moet worden en iedere zes maanden vind ik prima.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dan zou ik via u de heer Van Caldenberg willen verzoeken om de tekst van het amendement zodanig aan te passen dat het ook netjes vastligt. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Akker. Wij gaan verder Gedeputeerde Mackus. Heeft u nog een dringende vraag aan de heer Van den Akker?

De heer Ernst (PVV): Ja, met name over het tweede gedeelte van mijn motie.

De vicevoorzitter: Daar komt Gedeputeerde Mackus op terug.

De heer Ernst (PVV): Dank je wel.

Gedeputeerde Mackus: Ja dank u wel, voorzitter. In het vorige debat is ook lang over het ‘go/no go’-project gesproken. De heer Franssen zei een groot of klein compliment en de heer Smeets zei een groot integraal pakket is er eigenlijk uit voortgekomen waar samenhang, leefbaarheid, werkgelegenheid, landschap en natuur eigenlijk afgewogen wordt. Ik geloof dat net ook gesproken is van wij zitten er niet voor het belang van VDL Nedcar of het belang van natuur. Wij zitten hier voor het belang van heel Limburg en alle Limburgers en dat zo goed mogelijk af te wegen. Dat hebben we hier ook zoveel mogelijk in willen samenvatten. Ik ben het ook eens met mevrouw Berghorst. Het compliment gaat dan ook naar beide toe, want zonder wrijving geen glans. We hebben elkaar daar wel scherp in gehouden en dat heeft er wel toe geleid dat ook het directieteam, ook onder leiding van de heer Van den Akker, nog scherp en tot laat met VDL heeft onderhandeld om die tekst zo puntig mogelijk te krijgen. Misschien nog een paar dingen over die ‘go/no go’ want er werd ook nog gezegd qua investeringen neemt VDL al een groot risico op voorhand want ze investeren al, dat staat ook in de tekst, € 30 miljoen, die eerste bullet, in de gronden en alles wat erin zit en € 15 miljoen in de ICT. Dat is al gebeurd. Bij geen randweg dan investeren zij het meeste. Dat geeft ook aan dat zij vertrouwen hebben en vooruit willen gaan met die investeringen en dat wil ik toch benoemd hebben. In ieder geval proef ik dat de meesten in uw Staten daar ook gevoel bij hebben dat daar een slag is geslagen en het amendement van mevrouw Berghorst gaat met name over daarna in het groeifonds en de heer Van den Akker heeft er ook goed op geduid hoe wij dat maximaal met werknemers en iedereen goed kunnen verankeren. Dus daar kom ik ook nog zeker op terug. De heer Smeets vroeg ook nog hoe kunnen wij zo goed mogelijk die bepalingen toch vasthouden. Dat hebben we echt gepoogd in het artikel dat later is toegezonden. Ik wil er toch nog even naar verwijzen: “…inzage zal verschaffen en de bijbehorende onderbouwingen en onderliggende documenten inzake…” en dan komt die hele trits aan de orde. U vroeg er ook nog bij valt er dan toch nog een bedrag te duiden daarbovenop voor die fabriek. In een vertrouwelijke sessie is de heer Van den Akker daar wel op ingegaan. Het is wat lastig om daar nu bedragen aan te plakken, maar het gaan dan om die orde en grootte en we zullen dat ook integraal toetsen. Ik ga zo meteen ook nog in op de moties en amendementen. Ik wou nog specifiek ingaan op de infra en de leefbaarheid. Mevrouw Fischer-Otten en ook de heer Franssen had het nog over of Nieuwstadt niet in een beknelling komt en hoe kijkt dat dorp ertegenaan. Het goede is eigenlijk juist de inspraak met Nieuwstadt, en mevrouw Jetten verwees er net naar. De schetsschuit in het project noemen ze dat. Wat vinden we eigenlijk als ontwikkeling van Nedcar goed. Daarom is ook die middenwegvariant niet meer verder bestudeerd. Die was a niet optimaal voor VDL maar het was ook vooral dat Nieuwstadt zei maak dan een definitieve afbakening ook in het groen en het is ook goed dat we overeengekomen zijn met de gemeente om dat groen, die landschappelijke aspecten en die compensatie goed te verankeren. Dus Nieuwstadt heeft eigenlijk daarmee een goede borging van wat is dan de industrie en wat is dan ons dorp. De heer Lodewijks ging ook nog in op smart mobility. Ik denk dat het goed is te benoemen de reden dat I&W meedoet. Dat is niet vanwege het is allemaal een traditionele autofabriek en het is infra. Het is juist dat wij a kijken naar de fabriek, en dat zit ook in een groeifondskant van wat gaan we daar integraal ontwikkelen, maar het zit letterlijk ook in de mobiliteit van hoe benutten we die infra beter, hoe zorgen we nu dat die werknemers, die mobiliteit, beter ingezet wordt en dat is ook de reden dat I&W ook een bijdrage in het geheel wil leveren. Op de SROI, de motie van de heer Ernst, ga ik zo meteen bij de moties separaat in. Het is goed om te duiden, dat stond vorige week ook nog in de krant, dat we ook met de gemeente Echt-Susteren echt een aantal goede punten hebben gezet, dat we dat ook integraal opgepakt hebben met fietsverkeer, waar mevrouw Brugman over gaat, met groencompensatie, met natuurcompensatie, en ook daar is gekeken naar het leefbaarheidsfonds. We waren al eerder akkoord met de gemeente Sittard-Geleen over de compensatie. Specifiek vroeg mevrouw Jetten nog naar snel internet. Daar is inderdaad een vraag aan de orde geweest. Ik heb dat

ook beantwoord en we zijn ook bezig met een project glasvezel buitengebied. Midden-Limburg loopt. Zuid-Limburg wordt nu opgestart en Echt-Susteren zit op de grens. Dat is nog net Midden-Limburg. De afspraak die daar nu loopt met glasvezel buitengebied is dat een vraagbundeling wordt gedaan. De kern Nieuwstadt is verglaasd. Het gaat om 111 aansluitingen die nu nog een coaxkabel hebben en geen snel internet. Er is een afspraak gemaakt dat de gemeente Echt-Susteren dat het liefst doet via het buitengebied. Er moet 60% meedoen en dan kunnen ze in een keer meegenomen worden. Mocht dat niet lukken, dan is het alternatief, want Sittard-Geleen gaat in de omliggende kernen Buchten, Born, Holtum en Limbricht ook kijken naar glasvezel, dat ze daarop kunnen aansluiten. Dat is een lager percentage. Maar de snelste manier om dat te doen is nu met de vraagbundel en die staat naar ik begrepen heb uit.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Dank u wel voor die uitgebreide beantwoording, Gedeputeerde. Even dat we zeker weten dat we het over hetzelfde hebben, want ik heb het dan echt specifiek over de Limbrichterstraat, Aan de Linde, Kruisweide, Aan de Bogen, Sluisbeekweg en de Trichterweg. Dat zijn die 111 aansluitingen ongeveer.

Gedeputeerde Mackus: Ik weet even de straten niet en of dat dezelfde straten zijn. Dat zoek ik even voor u op en dan kom ik daar in tweede termijn op terug. Volgens mij bedoelen we hetzelfde.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, want daar blijkt wat verwarring of dat nog buitengebied is of dat dat binnen de bebouwde kom valt. Dus daarom wil ik het even zeker weten.

Gedeputeerde Mackus: Ja, maar het gaat er in de kern over, want Nieuwstadt is zelf best een groot dorp, dat wij alles wat nog niet verglaasd is mee kunnen nemen. Daar is de uitvraag en dat gaat om 111 adressen. Volgens mij bedoelen we hetzelfde maar ik ga het nog even checken.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dan wacht ik dat even af in de tweede termijn. Dank u wel.

Gedeputeerde Mackus: Ja, want ik wil het wel even precies hebben. Dank u wel.

De vicevoorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. U noemde zonet er komt een goede afbakening voor Nieuwstadt en u benoemde ook dit is in overleg met de gemeente overeengekomen.

Gedeputeerde Mackus: Ja.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Hoe zit het en heeft u gecontroleerd hoe de input van de inwoners, welke gegeven is, ook in deze afbakening is verwerkt?

Gedeputeerde Mackus: Het is goed dat u die vraag stelt want wij zijn eigenlijk vooruit aan het lopen op de ontwikkeling van Nedcar, op de uitbreidingsplannen. U gaf zelf al aan dat loopt langer. Daar zijn wij in gesprek geweest met de kern Holtum. Zij hebben niet direct met Nedcar te maken maar wel met de A2-verbreding en andere elementen. In ieder geval is het een druk stuk gebied. Hoe ga je de leefbaarheid borgen, wat voor plannen lopen daar. Dat hebben we in Holtum gedaan en in Nieuwstadt. Die plannen zijn eigenlijk met diverse stakeholders opgesteld en een deel van de compensatie komt uit Nedcar. Maar het is niet alleen Nedcar. Er zit ook een stukje A2 enzovoorts in.

Dat hebben wij juist als partners met de gemeente Echt-Susteren zoveel mogelijk ingevuld, waar ik ook nog met wethouder Meuwissen over heb gesproken, dat daar toch een stevige paragraaf in zit en dat we dat gezamenlijk ook met de gemeente oppakken. Dan gaat het over het leefbaarheidsfonds. Dan gaat het over de groencompensatie. Dan gaat het over de afbakening. Dan gaat het over het fietsverkeer. Ik denk dat we daar een hele mooie slag gezamenlijk kunnen doen omdat we juist dit verschil tussen industrie en de leefbaarheid van de kern Nieuwstadt daarmee echt een forse impuls kunnen geven.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dat is heel helder maar u vergeet in mijn optiek iets. U noemt stakeholders, gemeenten en dergelijke. Maar, en dat heeft u waarschijnlijk ook ontvangen, gisteravond is er nog een mail gekomen van bezorgde om- en aanwonenden die toch in feite hun bezorgdheid uitspreken. Mijn concrete vraag aan u is de volgende. U heeft natuurlijk overleg gehad met de gemeentelijke bestuurders, maar hoe heeft u gecontroleerd of geborgd dat de input van bezorgde inwoners ook wordt meegenomen? Dat is mijn concrete vraag, voorzitter, via u aan de Gedeputeerde. Dat antwoord mis ik in uw beantwoording. Kunt u mij daar een toezegging doen of er nog werkafspraken worden gemaakt en de bezorgdheid van inwoners wordt weggenomen? Want u kunt zich natuurlijk voorstellen als je jarenlang ergens woont en u ziet iets komen waarvan uw leefomgeving of leefgenot zodanig is dat u denkt hier wil ik niet meer wonen, dan kan ik begrijpen dat bewoners natuurlijk hun bezorgdheid uitspreken. En als u gezamenlijk met de gemeentelijke bestuurders deze bezorgdheid kunt wegnemen of invullen dan krijgt u ons op uw hand.

Gedeputeerde Mackus: Ik denk dat we twee dingen moeten onderscheiden. U heeft wel een punt maar wat ik bedoel met stakeholders is dat daar ook de bewoners bij zijn, diverse organisaties, die juist vanuit een breed draagvlak in Nieuwstadt bij die ontwikkeling betrokken zijn. Dat is één kant van het verhaal en dat doen we samen met de gemeenten. We praten we niet samen met de wethouder van wat zullen we hier eens gaan doen. Nee, dat is echt wel ruimer opgezet met veel partijen. Dat is één kant van het verhaal. Tegelijkertijd, en daar heeft u een punt, als we het hebben over geluidsonderzoeken dan zijn er ook mensen die een hogere geluidsbelasting krijgen. Dat is een separaat traject. Ik heb de mail gisteravond ook zien binnenkomen. Daar zit een bezorgdheid. Dat is een terecht punt. Alleen er worden ook argumenten aangehaald van hoe zit het met de ontwikkelingen. Dat past eigenlijk in het verzoek dat mevrouw Berghorst heeft gedaan over het toekomstscenario. Hoe zit het met de elektrische auto's? Hoe zit in dat soort scenario's de toekomstvastheid van de fabriek. Daar gaan we juist gezamenlijk en onder leiding hier in dit huis van de heer Van den Akker mee aan de slag. Met die invulling van die compensatiemaat gaan we ook mee. En specifiek het maatwerk met individuele bewoners op geluid en dergelijke dat loopt nog. Is elke bewoner tevreden? We proberen een goede afweging te doen. Ik denk dat we dat hebben gedaan met alle partijen. Is iedereen tevreden? Hier in dit huis is 51% altijd blij. Wij proberen natuurlijk veel meer te doen. Ik denk dat we dat wel goed hebben gedaan, maar iedereen tevredenstellen lijkt me wel wat veel gevraagd of dat allemaal wel zal lukken, maar ik denk wel dat wij goede afspraken hebben gemaakt richting de afzonderlijke burgers en ook met de stakeholders in de gemeente om die compensatie te laten landen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Als laatste, voorzitter, ben ik blij uit de bewoording van de Gedeputeerde op te maken dat hij ook de bezorgdheid deelt, dat daar ook aandacht aan wordt besteed. En ik heb begrepen vanuit de commissie dat de heer Dritty ook eigenlijk een toezegging heeft gedaan dat men tracht maatwerk te leveren en dat zou ons zeer verheugen.

Gedeputeerde Mackus: Zeer zeker en misschien dat de heer Dritty daar zo meteen nog kort op in kan gaan, want dat is ook inderdaad het maatwerk en dat is het verschil tussen het generieke dat we

moeten compenseren en gaan compenseren en waar we bovenwettelijk ook mee aan de slag gaan. Dan ga ik even langs de moties en het amendement. De heer Van den Akker is net op het amendement ingegaan. Een suggestie van mijn kant is, maar dat is invulling, om als het twee jaarlijks wordt, ik kijk even naar de heer Van Caldenberg, dat we het met het IPML mee laten lopen. De heer Van den Akker duidde net op een aantal voorwaarden. Een aantal dingen, die gaf ik net aan, zullen we verwerken in de eerste basisrapportage. Een aantal andere zaken zullen we veel tijdiger moeten informeren als het gaat over zaken die u in uw bullets opneemt. Misschien nog één zaak. De acquisitie of de opdrachten letterlijk waar de vertrouwelijkheid op zit dat is natuurlijk in de voortgangsrapportage wat lastig. Maar u gaf het net duidelijk aan. Laten we eens kijken hoe we uw punten kunnen verwerken in de basisrapportage. Ik denk dat we het zo mee kunnen nemen. Het gaat om het woordje twee keer per jaar. Het heeft ook te maken met elke drie maanden, maar goed we verstaan elkaar goed daarin. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Ik zal de heer Van Caldenberg dan dadelijk vragen om in zijn tweede termijn aan te geven of met deze toezegging het amendement alsnog in stemming moet komen of dat het gewoon wordt uitgevoerd.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, wel stemming.

De vicevoorzitter: We gaan er wel over stemmen maar is dat dan als amendement? Als amendement. Ja.

Gedeputeerde Mackus: Het moet toch vastgesteld worden. Daar heeft de heer Van Caldenberg gelijk in. Ik weet niet of motie 2705 van de heer Van Wageningen nog ingediend wordt. Ik denk dat wij met hoe wij het ‘go/no go’-moment gedefinieerd hebben een goede invulling geven aan die motie. Dan ga ik door naar de motie van de heer Ernst van de PVV, motie 2709. Ik denk dat wij die kunnen overnemen want wij gaan op infra aan de slag en daar komen we dan op terug hoe we dat juridisch vervolgens een plek geven. En inderdaad, VDL maakt al vaak gebruik van lokale ondernemers maar we zullen ons er inderdaad ook voor inspannen om bij de uitbreiding van de fabriek zelf dat te doen. Dus die motie zullen wij overnemen.

De vicevoorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik heb al complimenten gegeven dat er überhaupt een ‘go/no go’-moment is, maar het tijdstip waarop dat ‘go/no go’-moment in werking treedt is flexibel. Ook los daarvan is de markt sterk in ontwikkeling en ook de ideeën van Nedcar over hoe we het best kunnen inspelen op de markt zijn ook in ontwikkeling. Al die ontwikkelingen kunnen worden benut om het besluit om in te grijpen in negatieve zin in natuur en landschap op een slim moment te doen, op een moment dat het echt nodig is. De motie vraagt eigenlijk daarom en niet over meer of minder, dus dat u het op die manier opvat.

Gedeputeerde Mackus: Voor de helderheid, want ik had nog een motie liggen, 2710, want daar duidt u met landschap op denk ik.

De heer Van Wageningen (D66): Ja.

Gedeputeerde Mackus: Misschien heel kort en de heer Dritty gaat daar nader op in. Ik denk dat er inderdaad een zorgvuldige afweging moet zijn tussen wanneer ga je niet alleen de centen investeren

maar wanneer ga je ook landschappelijk en met natuur wat doen. Daar heeft u een punt en mijnheer Dritty gaat op de motie zo meteen in. Voorzitter, dat was het van mijn kant.

De vicevoorzitter: Dank u wel en dan gaan we nu van de heer Dritty horen wat zijn adviezen zijn op de moties. Daarna gaan wij door met de tweede termijn van de Staten, maar nu eerst het woord aan de heer Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, dank u wel. Er zijn nog twee puntjes blijven liggen waar ik even nog op inga en ik ga dan in de rest van mijn reactie langs de vier nog openstaande moties die, in de verdeling tussen de collega's en ondergetekende, aan mij zijn geadresseerd. Ik haak nog even aan op de dialoog zojuist tussen de heer Franssen en collega Mackus. Dat participatietraject dat wordt echt een maatwerktraject ook ten aanzien van het geluid bij die bewoners die nu geclassificeerd zijn met hun woning als het gebied waar extra maatregelen getroffen moeten worden. U vindt overigens op pagina 8 van de nota van zienswijzen een uitgebreide beschrijving ook van op welke manieren inwoners in het gebied rondom het terrein van VDL Nedcar betrokken zijn geraakt, nog even los van de officiële zienswijzereacties, zijn er ook tal van bijeenkomsten, keukentafelgesprekken geweest en naar onze eer en geweten is dat echt op een hele zorgvuldige manier gebeurd, rekening ook houdend met de beperkingen die er de afgelopen maanden waren naar aanleiding van coronamaatregelen, want anders had dat er ook nog op een andere manier uitgezien. Maar daar zijn gewoon ook de bypasses gelegd om met mensen aan de keukentafel te gaan. Dat was nog als aanvulling op hetgeen collega Mackus zei. Dan blijf ik ook nog even stilstaan bij één punt dat de heer Van Wageningen nog bracht. Hij zei, die afspraken die ik over verduurzaming lees, en vooral het duurzaam bouwen en de inzet van de zonnepanelen op het dak, is wel een interessante testcase om te kijken in hoeverre ons beleid van Provincie staande blijft op dat onderdeel als het tot uitvoering van die zonnepanelen komt. Ik zou daar wel de volgende nuancering nog bij willen maken. Wij hebben dat inderdaad met elkaar hier als ambitie geformuleerd. Dat staat in het Collegeprogramma. Het staat ook in de PES benoemd en het zal ook een plek krijgen in de Omgevingsvisie zoals ik u vorige keer al aangaf, maar de manier waarop dat precies ook nog vertaald wordt in instrumentarium vanuit een verordening dat moeten we met elkaar hier in deze zaal nog gaan bediscussiëren en bekijken. Nu, wat hier in de anterieure overeenkomst ook is opgenomen, is het feitelijk een afspraak om in overleg tussen VDL en Provincie dit ook na te streven dat dat tot uitdrukking komt. De verdere publieke borging die komt dus later nog aan de orde bij het actualiseren van de Omgevingsverordening. Dan ga ik door naar de moties die nog zijn overgebleven en dan kom ik ook bij de punten over het Sterrebos, het landschap en ook de alternatieven die er liggen ten aanzien van het wel of niet mogelijk maken van de uitbreiding op andere plekken. Laat ik starten met motie 2703 van GroenLinks en 50PLUS die over de bomenkap gaat. U vraagt eigenlijk creëer ook zo'n 'go/no go'-moment voor die kap. Laat ik het zo stellen. Dat is echt een punt waar we ons de afgelopen maanden als GS veelvuldig het hoofd over hebben gebroken en gekeken hebben hoe kun je daar nog een extra borging aan koppelen. Aan de andere kant, dat is wat ik u ook heb geschetst volgens mij al in twee commissies, het tijdvak van tien weken dat als enig moment in een jaar gebruikt kan worden voor verplaatsing van de dieren die verblijven in het Sterrebos naar de plek waar dan het alternatief, de compensatie, voor de kap van het Sterrebos al gerealiseerd is, die is zo dusdanig kort dat wanneer je daar inderdaad gaat schuiven met die planning, dat is overigens een gezamenlijke planning tussen VDL en Provincie, je daar eigenlijk een jaar minimaal kwijt bent. Dat zet de businesscase en ook het borgen van werkgelegenheid richting toekomst echt op het spel en dan slaan we uit het lood. Voorzitter, ik wacht even.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Hoe verklaart u dan het schema op pagina 11 waar VDL zelf heeft gezegd: eind 2021 een getekend contract met een nieuwe klant. Dat is eind 2021 en als ik het goed heb begrepen is de kapperiode van oktober tot december. Dat is ongeveer dertien weken. Dus als er dan geen contract is dan kun je zeggen dat je de kap van dat Sterrebos een jaar kunt uitstellen. In het worstcasescenario moet je die kap met 39 weken uitstellen. Ik heb het echt wel zes keer gelezen. Ik heb u ook gehoord. Ik heb er ook vaak naar gevraagd in de commissies. Dat gaat ons zo aan het hart maar ik snap dat schema dan niet wat hier staat.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, dat is een volgtijdig proces van de kap maar ook van het voorbereiden van de bouwgrond, het contracteren van aannemers, los nog even van het ingewikkelde proces dat er natuurlijk ook moet plaatsvinden tussen VDL en een potentiële klant. Om daar nu een keiharde datum aan te hangen van u zult op dat moment al een getekend contract hebben dat vergt gewoon meer flexibiliteit in het proces. Dat laat overigens onverlet, want dat wil ik heel nadrukkelijk aangeven, en dat ligt ook in de lijn van de motie die de heer Van Wageningen indient, dat dit College in voltalligheid, en datzelfde geldt ook hebben we begrepen uit gesprekken met VDL, zich bewust is van de impact. Het is niet zo dat als u vandaag een PIP vaststelt dat we, om het maar eens even zo uit te drukken, met oogkleppen die planning ook coûte que coûte zo blijven volgen ook als er nieuwe inzichten komen. Wij zullen steeds op een zorgvuldige manier niet alleen kijken naar hoe we het geld op welk moment investeren en inzetten maar daarbij ook kijken naar welke ingrepen je daadwerkelijk fysiek buiten laat plaatsvinden waar het gaat over natuur, niet alleen het weghalen van natuur maar zeker ook het compenseren van natuur. Dat zal echt ook steeds in alle zorgvuldigheid worden bekeken, maar qua planning hebben we er echt meermaals naar gekeken. Dit lukt gewoon niet anders.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Ja, dat u begint met die natuurcompensatie dat begrijp ik, maar het staat hier echt letterlijk: “Eind 2021, getekend contract.” Ja, we moeten die voorbereidingen doen, maar zegt u eigenlijk: ik kan hier geen harde toezegging op doen, we moeten gewoon gaan kappen in oktober 2021, ook als er dan nog geen zicht is op een nieuwe opdrachtgever?

Gedeputeerde Dritty: Er kan een scenario ontstaan waarin dat aan de orde is.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel.

Gedeputeerde Dritty: In het meest gunstige geval ligt er een contract maar er kan ook een scenario zijn dat er nog geen handtekening onder het contract staat.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Voorzitter, mag ik nog een keer? Zou ik dan wel de toezegging van de Gedeputeerde mogen hebben dat hij ons ongeveer eind september op de hoogte houdt of er wel of niet zicht op is, want het blijft voor GroenLinks een enorm, enorm, pijnpunt om een meer dan 100 jaar oud bos voor twee derde te kappen, terwijl er geen uitzicht op een opdrachtgever is.

Gedeputeerde Dritty: In feite ligt er al een toezegging ook van collega Van den Akker om vanuit het College, op momenten dat het kan en wij ook die informatie van VDL hebben, u ook openbaar, al dan niet vertrouwelijk, te informeren over de voortgang van de acquisitie en daar schaar ik dit punt dan ook maar even onder.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké, dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik weet niet zo heel erg veel van diertjes, dus vergeef het me als ik een rare vraag stel, maar ik begrijp goed dat die vleermuizenkolonie verhuisd moet worden naar het nieuwe stukje bos dat wordt aangelegd en dat moet gebeuren in de periode oktober-december. Klopt dat?

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, ik heb trouwens een praktische vraag. Mag het zonnescherm een klein beetje naar beneden? Dan kan ik mevrouw Berghorst ook zien. Maar ik heb haar wel gehoord. Wat er moet gebeuren is dat voor de kap, dus voor die periode die u noemt, al de natuurcompensatie gerealiseerd moet zijn zodat de vleermuizen en de andere dieren de gelegenheid hebben om van a naar b te verhuizen. Dan is de beperkte ruimte inderdaad vanaf oktober tien weken om op dat moment ook te kappen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Omdat op dat moment in die periode die vleermuizenkolonie tijdelijk verhuisd is, maar die komt daarna dus weer terug. Begrijp ik dat goed? Of wordt die definitief verhuisd?

Gedeputeerde Dritty: Het is de bedoeling definitief te verhuizen naar het nieuwe gebied en daarmee ook te borgen dat op een moment dat er na die tien weken weer een broedseizoen start voor één of meerdere soorten, want we hebben daar diverse soorten die net op ieder moment in het jaar op een ander moment gaan broeden, dat die ook de kans hebben om in een gebied dat specifiek voor die diersoorten wordt ingericht ook vervolgens in het broedseizoen te kunnen verblijven.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Maar als u voornemens bent om dat hele gebied op een andere plek te lokaliseren en al die soorten naar dat nieuwe gebied te verhuizen, dan maakt het toch niet zo heel erg veel uit of u daarna nog even wacht met het kappen van die bomen totdat we zeker weten dat er een opdracht ligt. Tenminste ik neem aan dat niet die mensen die diertjes weer allemaal terugverhuizen. U zegt net zelf het is een permanente verplaatsing. Dus u zegt dat het verhuizen van die dieren een soort breekpunt is, terwijl ik denk dat als je die dieren één keer verplaatst hebt dan maakt het daarna niet uit hoelang het duurt voordat u begint met kappen. En ik zie aan uw gezicht dat u denkt potverdomme ze heeft het door. Dus nu wil ik het wel even weten.

Gedeputeerde Dritty: Ik moest even denken aan een denkbeeldig bos waar je dan een rood lint omheen gaat zetten en dan met dat rode lint verwacht dat die dieren snappen dat je niet terug kunt naar die plek die een keer gekapt gaat worden. Volgens mij gaat dat in praktijk niet zo werken en wat we vanuit alle zorgvuldigheid moeten doen is op het moment dat de dieren naar het nieuwe gebied zijn, het gedeelte van het Sterrebos dat dan gekapt moet worden als je het op dat moment kapt dan is het ook duidelijk dat daar de dieren niet meer terug kunnen komen om vervolgens daar weer te gaan broeden. Want bij de kap moet je je ook ervan vergewissen dat er geen broedactiviteiten meer plaatsvinden. Zo zit de regelgeving op dat punt in elkaar.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het zijn dus lastige dieren begrijp ik.

De vicevoorzitter: Oké, dank u wel.

Gedeputeerde Dritty: In het belang van de dieren maken we ook die afweging, mevrouw Berghorst.

De vicevoorzitter: Dan wil ik de heer Dritty inderdaad vragen om nu de moties verder af te wikkelen.

Gedeputeerde Dritty: Ja, graag. Daarmee is 2703 dus met het advies ontraden vanuit het College. Motie 2710 van D66. Mijnheer Van Wageningen, wat u vraagt in die motie en wat het College van GS voornemens is te doen dat sluit eigenlijk heel erg goed op elkaar aan. Dat is ook wat ik zojuist aangaf. Wij blijven kritisch kijken naar wat je op welk moment ook daadwerkelijk moet doen als omstandigheden ook veranderen. Dat geldt zowel voor het uitgeven van geld als ook voor ingrepen in de natuur en het compenseren van de natuur dientengevolge. Wij hebben niet per se een extra oproep nog via uw motie nodig. Wij gaan dat toch al doen. Dus ik wil bij motie 2710 aangeven het oordeel is aan de Staten om te overwegen of u dat het College nog een keer als extra aandachtspunt wilt meegeven. Motie 2711 van de heer Loomans en mevrouw Jetten over bescherm Limburgse natuur en Sterrebos. Dat gaat eigenlijk min of meer over de vergelijking met Magna Steyr en of je locaties op verschillende plekken kunt zetten. Ik wil daarbij nog een keer heel nadrukkelijk aangeven, in aanvulling op datgene wat de heer Van den Akker al aangaf, voorafgaand aan het initiële besluit dat u vorig jaar heeft genomen als Staten lag er ook een onderzoek, een onderzoek van Buck dat ook al gekeken heeft naar andere locaties die in aanmerking komen voor uitbreiding, maar dat ook steeds afgezet ten opzichte van het bedrijfsmodel, het businessmodel dat Nedcar ook hanteert en daaruit is gewoon gebleken dat er geen alternatieven zijn die het Sterrebos ontzien. Zo plat moet ik hem in deze maken om ook gewoon die scherpte en helderheid in uw richting aan te geven.

De vicevoorzitter: De heer Loomans voor een interruptie.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, de Gedeputeerde zegt dat dit onderzoek is uitgevoerd. Waarom is het dan niet toegevoegd aan de stukken bij dit Statenvoorstel?

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, het maakt onderdeel uit van de stukken, in die zin dat er heel veel bijlagen bij zitten, en ook al in de stukken die vorig jaar ter beschikking waren, want ik heb de hele set die ook op de site staat laten uitprinten. U heeft de vorige keer misschien die vijf klappers gezien die op mijn bureau lagen. Daar zat het onderzoek van Buck ook al in en dat was toen ook al onderdeel van de voorbereiding bij het besluit dat u eerder heeft genomen. Ik wil dat graag dadelijk nog een keer checken. Mocht ik mij daarin vergissen, laat ik u dat in tweede termijn weten, maar ik ben er eigenlijk voor 99,9% zeker van dat het zo is. 2712 is nog de laatste motie waar ik een advies over geef ten aanzien van de RIVM-meetpunten. Ook daar is zorgvuldig onderzoek gedaan naar de luchtkwaliteit en u vindt bij de bijlage voor het luchtkwaliteitsonderzoek op pagina 35 ook een conclusie waar in wordt gegaan op de verschillende waardes ten aanzien van luchtkwaliteit. En in die conclusie staat heel nadrukkelijk aangegeven dat ten aanzien van de relevante waardes voor luchtkwaliteit er ook met de komst van de uitbreiding van VDL wij onder de wettelijke normen blijven die gelden voor luchtkwaliteit. Daarmee zou je dus geen aanvullende metingen hoeven te verrichten. Dat is eigenlijk al gebeurd. Vanuit het College zeggen wij dus eigenlijk dat is al onderzocht, dit hoeft niet. Mocht uw Staten toch in overweging nemen om deze motie aan te nemen, dan wil ik u ook wijzen op de kosten die daarmee gepaard gaan. Dat is namelijk meer dan € 100.000 per meetpunt. Als u er dus twee vraagt dan hebben we het dus al snel over ruim € 200.000. Dat even als aanvulling op datgene wat hierover te melden valt. Voorzitter, ik hoop dat ik daarmee voldoende tegemoet ben gekomen aan alle vragen en adviezen die er gevraagd worden ten aanzien van moties. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Dritty. En ik constateer dat we een zeer uitgebreide eerste termijn hebben gehad waarbij ik veel ruimte heb gegeven maar het onderwerp verdiende dat ook. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, want u gaat voorstellen om nu direct over te gaan tot de tweede termijn en gezien het feit dat het addendum gisteravond pas om vijf uur bij ons binnen is gekomen en dat daardoor pas heel laat moties en amendementen geformuleerd hebben kunnen worden, en er dus in ieder geval door mij maar ik denk door meerdere fracties niet met hun fractiegenoten over veel moties gesondeerd is, zou ik u willen vragen om toch te schorsen voor de lunch zodat we dat kunnen doen.

De vicevoorzitter: Ja, we kunnen dat doen. U hoeft overigens in tweede termijn niet te reageren op alle moties. Dus het is vooral van belang dat u reageert op uw eigen moties. Maar als u nu vraagt om te schorsen voor de lunch dan kan dat nu. Ik wil wel inderdaad even inventariseren of nog eenieder behoefte heeft aan een tweede termijn zodat we daar in ieder geval van weten hoe dat uitziet. Dus ik kijk even naar de heer Van Caldenberg. Die geeft dat aan. Mevrouw Fischer. Ja. De heer Van Wageningen. Ja. De heer Franssen. Ja. Mevrouw Jetten. Ja. Mevrouw Depondt. Ja. De heer Smeets. De heer Loomans. De heer Ernst. Geen tweede termijn. De heer Lodewijks. Geen tweede termijn. En mevrouw Berghorst neem ik aan van wel. Goed, weet dan wel in ieder geval dat ik straks zal sturen op de spreektijden want we hebben nog een boeiende agenda voor vanmiddag en we hebben een deadline in verband met de stemvergadering vanavond. Dus het is nu twintig voor één. Ik schors de vergadering tot twintig over één.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: De heer Van den Akker is inmiddels ook aanwezig. Dus wij kunnen gaan starten met de tweede termijn van de Staten. Wij starten met de SP, de heer Van Caldenberg en u heeft twee minuten spreektijd.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, allereerst even voordat ik begin excuses aan de collega's voor motie 2708 en dan specifiek mevrouw Jetten, mevrouw Jenneskens, mevrouw Plusquin, mijnheer Franssen, mevrouw Fischer-Otten en de heer Thewissen, want op de een of andere manier is er met het kopiëren, knippen en plakken iets misgegaan en zijn ze er per ongeluk onder gezet en beland. De motie is inmiddels gewijzigd waardoor ze weer weg zijn, maar ik wil hier de uitnodiging doen aan de collega's om gewoon toch weer eronder te komen staan, want het is natuurlijk wel gewoon een prima motie. Waarom is het een prima motie? Omdat bijvoorbeeld ook de gemeenteraad van Sittard-Geleen, en dan heb ik het niet over een meerderheid in de gemeenteraad van Sittard-Geleen, maar een unanieme gemeenteraad van Sittard-Geleen heeft gezegd wij vinden het belangrijk dat de werknemers een plek krijgen in die taskforce en daar ook het initiatief aan het College voor hebben gegeven om dat te doen. Ik vind dat het Provinciebestuur, het College van GS, die brede oproep vanuit de gemeente Sittard-Geleen moet ondersteunen en daar ook zelf achter moet gaan staan. Ik denk dat dat nodig is, want zo hard als dat de Gedeputeerde loopt voor het bedrijf, zou ik de aansporing wel geven dat hij ook zo hard gaat lopen voor de mensen die er werken om ook die belangen daar te behartigen. Ik denk dat dat goed is dat we dat voor elkaar krijgen en dat we vanuit de gemeenten en vanuit de Provincie datzelfde signaal afgeven. Het Rijk wil daar ook bij aansluiten volgens mij. Ik hoor Kamerlid Amhaouch daar van alles over zeggen en wat mij betreft is dat ook een duidelijk signaal aan VDL Nedcar dat die positie gehandhaafd moet worden. Het amendement is gewijzigd en ik ga er even vanuit dat het College met die wijzigingen kan instemmen. Voor het overige voorzitter denk ik dat ik het hierbij ga laten. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. We gaan verder met mevrouw Fischer, ook twee minuten.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Die heb ik niet nodig voorzitter. Ik hoop dat het geld dat uitgegeven wordt gaat renderen voor zowel de fabriek als de mensen die er wonen, dat het Sterrebos niet voor niets het loodje gaat leggen en dat het vertrouwen dat er nu in VDL Nedcar is, en dat te voet gekomen is, zeker niet te paard weg moet hollen. Dat is eigenlijk mijn wens voor Nedcar in het volgend jaar.

De vicevoorzitter: Dank u wel. We gaan verder met de heer Van Wageningen, ook twee minuten.

De heer Van Wageningen (D66): Dit is best een goed debat tot nu toe. In de uitwisseling tussen de Staten en het College is best veel bereikt al ten goede van Limburg. Voor ons is het belangrijkste banen en wat we nu kunnen bereiken hebben we bereikt eigenlijk. Er wordt een criterium van werkelijk behoud van banen en ontwikkeling van banen gekoppeld aan het 'go/no go'-moment in oktober 2022 of later. Dat is echt winst voor Limburg. Ik kan nog wel een poging doen om ook wat te bereiken op het gebied van kwaliteit maar ik geef eerst nog even een inkijkje van hoe dat dan gaat. Want we moeten vergaderen onder coronatijd. Ik moest natuurlijk per app checken hoe mijn fractie ten opzichte van de moties en amendementen staat die we nu eigenlijk nog maar kort kennen. Ik appte van ik stel voor om terughoudend te zijn in moties en amendementen die zeggen hoe Nedcar moet werken of hoe de arbeidsverhoudingen bij Nedcar moeten zijn en daar kreeg ik duimpjes op terug. Aan de andere kant, als ik nu de uitwisseling tussen mevrouw Berghorst namens de PvdA en het College hoor, dan denk ik er is nog heel wat common ground wat dat betreft en het is nog des te meer omdat VDL Nedcar een bedrijf is dat goed met signalen vanuit de overheid weet om te gaan, en omgekeerd, en daar ook zijn voordeel mee doet. Ik wil u nog een keer oproepen om zoveel mogelijk toezeggingen te doen in de richting van de motie 2707 van mevrouw Berghorst. Wij overwegen om die gewoon ook te gaan steunen, ook al omdat er een referentie naar SROI in zit die heel terecht is en die ook de heer Ernst namens de PVV heel terecht maakt. Ook die motie overwegen we te gaan steunen. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen. We gaan verder met de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja voorzitter, dank u wel. In eerste termijn is natuurlijk heel veel al ingebracht en wij stonden vooral voor het lokale belang van de Limburgers. Daar is heel duidelijk op geantwoord door het College. Wij waren ook blij dat men echt rekening wil houden met de Limburgers, met die Limburgse belangen. En als je dan ziet hoe op het laatste moment toch de mogelijkheid er is, hoe Collegeleden in overleg resultaten kunnen bereiken, dan zijn we daar blij om want dat vinden wij goed besturen, besturen voor Limburg. Daar staan wij achter. Dus vanuit die gedachtegang vind ik het heel prettig om vandaag hier te staan, in tegenstelling tot gisteravond want dat vond ik geen prettige sfeer. En vanochtend proef ik hier collega's op een hele andere manier maar ook de sfeer is anders. En ik hoop dat we gezamenlijk de sfeer die we nu hebben ook voor de toekomst gezamenlijk kunnen realiseren in het belang en voor het belang van de Limburgers. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel voor die mooie woorden mijnheer Franssen en die kan ik uiteraard alleen maar onderstrepen. We gaan verder met mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Dank ook aan het College voor alle moeite en ontzettend fijn die zoveel duizend, minimaal 6.000, arbeidsplaatsen in Limburg. We hebben nog wel een kwestie en dat is dat wij graag zouden zien dat het College zich net zo hard in zou willen zetten voor de natuur als voor het bedrijf, want ik heb wel een heel klein beetje verstand van beestjes en ik weet dat je die dieren kunt verplaatsen en dat je dan andere maatregelen kunt nemen zonder

meteen dat bos te kappen om ze terug te laten vliegen. Die mogelijkheden zijn er. Alleen moet je daar behoorlijk wat voor doen. Daar moet je experts voor inhuren maar dat is er wel en dan zou het bos niet verloren hoeven te gaan, althans niet voor dat 'go/no go'-moment. Daarom hebben wij besloten om onze motie in te trekken en die om te turnen tot een amendement omdat dan voor het voorstel gestemd kan worden. Het tweede wat ik nog wil noemen is de leefbaarheid. Er zijn erg veel zorgen bij de bewoners over de luchtkwaliteit en de directe leefomgeving, zorgen die je serieus moet nemen. Daarom hebben wij een motie 2712 ingediend en dat gaat over meetpunten en wat wij graag willen zien is dat het College zich inspant om een meetpunt in te richten voor fijnstof, kooldioxide en stikstof en dan op twee plekken. En het derde is nog de kwestie van de glasvezel. Dat horen we dadelijk in de tweede termijn van de Gedeputeerde. Tot zover voorzitter. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Op dat tweede punt, over die meetpunten, had u overigens al een advies van het College gekregen. Daar is al op gereageerd. We gaan verder met mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, dank voor de uitgebreide beantwoording in eerste termijn. Ik ben blij te constateren dat we wel een unaniem gevoel hebben hier in deze zaal welke kant het uit moet, waar uiteraard nuances zitten. Ik zou één punt nog even willen adresseren. Dat is deels naar het College maar ook deels naar een aantal collega's. De betrokkenheid van werknemersverenigingen in het vervolgproces. Ik snap die vraag. Ik heb daar ook verder niets op tegen. Het is alleen heel onduidelijk waar dit precies over gaat. Als ik letterlijk de motie van de heer Van Caldenberg en mevrouw Berghorst lees dan staat daar dat ondernemingsraad en vakbonden mensen bij VDL gaan selecteren die in een groep komen. Mijn voorstel zou zijn, maar dan kijk ik natuurlijk naar de indieners, dat we het wel eens worden over het principe dat er een werknemersvertegenwoordiging in welke vorm dan ook gaat deelnemen aan het vervolgproces maar dat misschien ook eens met partijen dan gekeken kan worden hoe dat het beste ingevuld kan worden. Mijn voorstel zou dan wel zijn ondernemingsraden en vakbonden hebben een wettelijke positie in Nederland als het gaat over bedrijfsbelangen in brede zin. Dus ik zou eigenlijk op voorhand wel willen zeggen sluit die daar niet van uit.

De vicevoorzitter: Een vraag van de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, dank u wel. Ik denk dat ik het met mevrouw Depondt eens ben dat ook wij in deze zaal niet op de stoel moeten gaan zitten van de verantwoordelijkheid van een OR en een vakbond maar ik zou ook niet die stoel aan het College willen geven. Ik denk dat die organisaties die werknemers vertegenwoordigen daar dan ook een uitspraak over moeten doen, maar dat wij dan met elkaar tot overeenstemming komen dat ze aan tafel komen te zitten en wie dat dan is verder dat ligt dan bij hen. Als we de motie op deze manier kunnen uitleggen, zou ik daarmee akkoord zijn.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Oké. Ik ga niet alle moties en amendementen behandelen. Ik denk dat wij het eens zijn. De moties die erop zien dat wij het PIP nu niet vaststellen en uitstellen daar kunnen wij als CDA niet in meegaan. Wij vinden dat wij nu gewoon fullspeed door moeten gaan, maar ik steun wel de oproep van een aantal partijen. D66 heeft het nog in een motie gedaan. Of dat nodig is dat laat ik aan het College even ter advies over om alleen maar te starten met kappen als dat echt absoluut niet anders kan.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. We gaan verder met de heer Smeets namens Forum voor Democratie.

De heer Smeets (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Wat ons betreft steekt VDL enorm zijn nek uit met dit plan dat zij voor hebben met de uitbreiding. Dat loopt tegen het miljard hebben we ons laten vertellen. Dat zegt heel veel over het vertrouwen wat zij hebben in de toekomst in de automotive industry. Voor ons is heel belangrijk, wij waren op zoek naar een grote rol voor PS in den beginne. Wij hebben daar dinsdag over gesproken. Wij snappen dat een amendement dat wij eigenlijk wilden schrijven niet passend is op dit moment. Wij zien voldoende fundament in het 'go/no go'-besluit dat nu onder het PIP ligt waar waardering wordt uitgesproken richting GS. Dus wij zullen ook voor dit Statenvoorstel gaan stemmen. Dan ten aanzien van de moties. Hoe zeg je dat netjes. Tegenwoordig als een bedrijf een economische scheet laat, dan staan allerlei belangengroeperingen en natuurorganisaties op de stoep. Dat is niet ten onrechte vaak hoor. Dat is ook hier gebeurd en er is een goede afweging gemaakt, maar in veel moties die nu voorliggen gaat men nog een stap verder en wij zullen daar ook in de meeste gevallen, nagenoeg alle gevallen, niet in mee gaan. Zo zijn er ook nog wat 'go/no go'-verzwaringen ingediend als motie of amendement en ook daarvan vinden wij het niet behoorlijk om daar nu in mee te gaan. Wij denken dat het 'go/no go'-besluit/fundament nu voldoende gelegd is in het voorstel.

De vicevoorzitter: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, ik hoor de opmerking van de heer Smeets. Ik zie hem lachen. Ik denk dat hij al snapt welke kant deze vraag opgaat. Ik hoor de opmerking over de eisen van lobbygroepjes en vakbewegingen die in moties zijn geland. Twee weken geleden zat ik samen met de heer Smeets bij de stemming en daar hadden we het over de kwaliteit van werk en daar zei de heer Smeets, ja het is belangrijk dat VDL ook zorgt dat er op de werkvloer een fijne werkplek is zonder racisme. Die uitspraak heeft u gedaan. Heel Limburg heeft het gehoord. Bent u van gedachten veranderd of maakt u een uitzondering voor de motie over kwaliteit van werk?

De heer Smeets (Forum voor Democratie): Het zou zomaar kunnen zijn dat wij een uitzondering gaan maken voor uw motie. Kijk, waar het mij vooral om gaat is dat er wat ons betreft voldoende wordt afgewogen wat besluiten in algemeenheid doen met leefbaarheid, natuur, duurzaamheid en noem maar op. Dat staat ook in dit voorstel wat ons betreft. Uw motie gaat veel meer in op de werkvloer binnen VDL en daar ging mijn betoog niet over, laat ik het zo zeggen. Dat gaat veel meer om het brede besluit ten aanzien van natuur, belangengroeperingen, het kappen van bos, het omleggen van wegen en dat soort zaken meer. Maar als u het puur hebt over uw motie kwaliteit op de werkvloer, dan moet ik daar met mijn fractie nog over spreken maar die valt niet onder deze kwalificatie. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dan gaan we verder met de heer Loomans namens de Partij voor de Dieren.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Als er iets kapotgemaakt wordt dat door mensen gemaakt is dan noemen we dat vandalisme. Als er iets kapotgemaakt wordt dat door de natuur gemaakt is dan noemen we dat vooruitgang. Voorzitter, het stuit de Partij voor de Dieren tegen de borst om te zien hoe iedere keer korte termijn economische belangen het winnen van de langetermijnbelangen van de natuur. Het College weet net zo goed als wij dat deze oude natuur niet te compenseren is. Dat is ook bevestigd door de experts, en dat de geplande compensatie niet op tijd af is en dat het ook jaren duurt om dieren te verhuizen. Het blijft dus allemaal wensdenken. Wij brengen daarom onze motie die we eerder genoemd hebben toch in stemming, want ondanks ons besluit om tegen deze PIP te stemmen betekent dat niet dat wij geen oog hebben voor het belang van de werknemers van VDL. Wij realiseren ons heel goed dat VDL Nedcar in zwaar weer zit en dat het de hoogste tijd is om in te zetten op het ontwikkelen van een nieuwe strategie en een nieuw plan voor het bedrijf en haar

werknemers, zoals bij Daimler bijvoorbeeld. Het heeft recent nabij Stuttgart Factory 56 in gebruik genomen waar de focus wel op digitale, flexibele en groene productie ligt. Als we VDL toekomstbestendig willen maken, zou je hier een voorbeeld aan moeten nemen. Wij hebben al eerder aangedrongen op het uitvoeren van een onafhankelijk onderzoek naar de mogelijkheden voor de doorontwikkeling van VDL Nedcar waarin met name ook die vergelijking gemaakt wordt met Magna Steyr. Waarom kan het daar wel dat er aparte locaties gebruikt worden en waarom past het dan hier niet? En een door VDL ingehuurde consultant noemen wij niet echt een onafhankelijk onderzoek. Dus wij zouden graag echt het ultieme onderzoek willen zien of die doorontwikkeling van VDL Nedcar binnen de huidige contouren van het bedrijf, eventueel aangevuld met een externe locatie, echt niet mogelijk is gericht op behoud van werk, natuur en leefbaarheid. Naar onze mening is dat tot nu toe onvoldoende gebeurd en daarom dienen wij dus de motie in. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Tot slot mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, ik begin even met de motie over kwaliteit van werk. Ik heb een gewijzigde motie gemaakt. Als het goed is wordt die rondgedeeld maar dat is nog niet gebeurd. De strekking van de wijziging is dat de formulering is aangepast naar een inspanningsverplichting. Want ik snap dat als het niet jouw verjaardag is dat je niet kunt bepalen wie er op jouw feestje komt, maar voorzitter ik ben vandaag jarig en ik denk wel dat de Provincie Limburg en de rol die de Provincie Limburg speelt in de ontwikkelingen op zijn minst mag resulteren in het feit dat de Gedeputeerde een introducé mag meenemen naar de verjaardag van VDL Nedcar en wat mij betreft is dat de vakbeweging. Als we het daar met elkaar zo over eens zijn dan ga ik ervan uit dat die inspanningsverplichting ruimschoots wordt behaald en dat we dus kwaliteit van werken op de agenda hebben en dat is belangrijk. Daar ben ik heel blij om dat dat lukt en ik hoop heel erg dat GS die motie, zoals die dadelijk wordt rondgedeeld, zal overnemen en als dat het geval is dan zullen wij ook voor het voorstel stemmen. Motie 2706 is al overgenomen en daarom zal ik die intrekken. Voor 2707 geldt dat als die wordt overgenomen dat we die ook intrekken.

De vicevoorzitter: Dank u wel mevrouw Berghorst. En of dat gaat gebeuren gaan we nu kort horen vanuit het College met het verzoek om inderdaad alleen maar te reageren op de vragen die daadwerkelijk gesteld zijn. De motie is er nog niet. Dus daar kan ook nog niet op gereageerd worden. Ik kijk even naar de Griffie hoever we daarmee zijn. Wordt die gekopieerd nu?

Gedeputeerde Mackus: Voorzitter, dan beginnen wij alvast met de andere vragen. Dan komt de motie er zo aan en dan gaat de heer Van den Akker in op motie 2707. Voor mij rest er eigenlijk nog één vraag en één verduidelijking. Dan gaat het met name even over de glasvezel. Daar zou ik nog op terugkomen. Dat is gecheckt. Wij hebben het over dezelfde adressen, mevrouw Jetten. Dus die uitvraag van die vraagbundeling om te komen tot realisatie die loopt bij die adressen die u bedoelde. Het zijn 111 adressen die nog geen glasvezel hebben. Daar zitten die straten die u noemde in en die krijgen de uitvraag of ze glasvezel willen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké. Kan ik u dan dit vragen? Dat is binnen de bebouwde kom. Die mensen moeten dan wel ontzettend hoge drempel betalen ten opzichte van andere mensen binnen de bebouwde kom. Zou de Provincie zich daar ook samen met de gemeente willen inspannen om dat te faciliteren bijvoorbeeld bij een Europees fonds?

Gedeputeerde Mackus: Twee opmerkingen daarop. Er is een eerste vraagbundeling, maar lukt dat niet dan is er een tweede vanuit Limbricht. Laat ik het zo zeggen. Als u vraagt naar een financiële bijdrage. Ja, we hebben een leefbaarheidsfonds ingericht. Als de gemeente Nieuwstadt het goed vindt

dan mogen ze het daaruit betalen zou ik willen zeggen tegen de inwoners. Een andere vraag is dat u net duidde waarom kan dat bos niet gekapt worden en ook een beetje van we gaan daar zo zorgvuldig mogelijk mee om. De heer Dritty gaf daar wat aan maar één punt wil ik daarop aanvullen. Op het moment dat het onherroepelijk is, we hebben de compensatie geregeld, de vleermuizen zijn verplaatst, we laten het bos staan en er zitten weer nieuwe vleermuizen, moeten we die opnieuw gaan toetsen en weer opnieuw gaan compenseren. Daar zit juist het juridisch ingewikkelde. Anders hadden wij zeker gedaan wat u vraagt. Dus daarom willen we ons tot het uiterste inspannen indachtig de motie Van Wageningen. Maar laat ik het zo zeggen, daarom is de alsdan-bepaling eruit. We hebben echt gekeken hoe kunnen we dat zo zorgvuldig mogelijk doen, maar helaas kunnen we u daar niet op tegemoetkomen.

De vicevoorzitter: Een laatste keer dan en dan gaan we echt afronden.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Oké, dat begrijp ik en dank u wel. U snapt dat er wat GroenLinks betreft geen natuurcompensatie genoeg kan zijn. Dat vinden wij geen enkel probleem.

Gedeputeerde Mackus: Daarom hebben wij ook meer dan bovenwettelijke compensatie geregeld.

De vicevoorzitter: We gaan verder met de heer Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Op het punt dat de heer Mackus heeft gemaakt hoef ik dan verder niet meer aan te vullen. Dan blijft nog één opmerking of vraag over, namelijk die van de heer Loomans over het onafhankelijk onderzoek. U zegt dat is door een consultant gebeurd die mogelijk in het belang van VDL schrijft. Ik wil nog een keer hier benadrukken dat de commissie MER als onafhankelijke toetsingscommissie in Nederland heel nadrukkelijk ook nog een keer naar dat aspect heeft gekeken, naar locatie, en daar eigenlijk ook tot dezelfde conclusie is gekomen als Buck op dat punt. Voorzitter, dan ligt er de motie nu aangepast in een amendement, 101. Het advies van het College ten aanzien van de bomenkap, de volgtijdigheid en de alsdan-bepalingen blijft hetzelfde zoals collega Mackus dat ook zojuist heeft gegeven. Dus wij ontraden amendement 101.

De vicevoorzitter: Dank u wel. De aangepaste motie staat inmiddels online begreep ik. Dus aan de heer Van den Akker de vraag om daarop te reageren.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja. Dank u wel voorzitter. Dank voor de inbreng van de fracties in tweede termijn en ik zal inderdaad ingaan op de werkgelegenheidsaspecten. Ik zou ook nog terugkomen op het punt van het arbeidsfit houden van medewerkers die bij VDL komen of die op dit moment bij VDL werken. Wij hebben daar ook nog wat informatie over gekregen in de tussentijd, maar die kwam net wat te vroeg tijdens de eerste termijn. Het is op dit moment zo dat medewerkers ook een praktijktraining krijgen volgens het meester-gezelprincipe. Dat zorgt er ook voor dat ze op dit moment gewild zijn bij andere bedrijven. Dus dat geldt ook al voor de huidige 750 medewerkers die beschikbaar komen. Er wordt al aan hen getrokken en gelukkig is dat ook de dynamiek van onze arbeidsmarkt zelf in deze spannende coronatijd. VDL Nedcar heeft daarnaast ook al geïnvesteerd in het faciliteren van mbo en vakopleidingen, bijvoorbeeld met het VISTA College. Er zijn 200 tot 300 zogenaamde BBL, beroepsbegeleidende leerwerktrajecten, per jaar doorlopen vanaf 2013. En het zogenaamde VDL Nedcar Manufacturing College wordt ook door het VISTA College als voorbeeld gezien voor samenwerking tussen ROC-bedrijven. Ze faciliteren ook het doorgroeien door middel van een hbo-opleiding. Dan kom ik bij de gewijzigde motie, 2707 van mevrouw Berghorst en mevrouw Jetten. Die neemt het College graag over om zich inderdaad in te spannen om ook vakbonden of een vertegenwoordiging van werknemers te betrekken en zich ook in te spannen om de kwaliteit van werk

te verbeteren, te waarborgen en afspraken te maken over SROI. Ik wil u ook toezeggen dat wij daarbij pleiten voor cursussen laaggeletterdheid die op dit moment nog niet worden aangeboden. Voorzitter, ik zal een blinddate gaan organiseren met de vakbeweging op het feestje, maar voorlopig is het nog geen feest, voorzitter, want we staan voor een enorme uitdaging. Daarom ben ik ook blij met het vertrouwen dat u als Provinciale Staten schenkt in de plannen voor de doorontwikkeling en de manier waarop we als provinciale bestuur gezamenlijk de rol kunnen gaan spelen om die ten uitvoer te gaan brengen. Dat brengt mij ook op de motie van de heer Van Caldenberg. Zoals gezegd gaan wij aankaarten om met de vertegenwoordiging van de werkgevers ook betrokken te zijn bij het te maken integraal plan in welke vorm dan ook. Alleen de motie zoals die nu is geformuleerd is niet-uitvoerbaar. Dus als u hem in stemming brengt op die manier dan zouden we hem moeten ontraden, maar wel in de geest daarvan willen we ook de werknemersvertegenwoordiging daarin betrekken en zoals gezegd ben ik daar ook regelmatig met de vertegenwoordiging van de werkgevers over in gesprek.

De vicevoorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik zou tevreden zijn met een toezegging dat de Gedeputeerde daarmee aan de slag gaat in overeenstemming met het interruptiedebat dat ik net met mevrouw Depondt heb gehad en dat dat dan ook vanaf dag 1 gebeurt.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, het debat tussen de heer Van Caldenberg en mevrouw Depondt ging over we gaan de werknemersverenigingen erbij betrekken maar het gaat toch om de vraag van de manier waarop en naar die invulling zullen we kijken.

De heer Van Caldenberg (SP): Dat is prima. Als de toezegging kan komen dat ze er vanaf dag 1 bij zijn dan ben ik bereid de motie in te trekken.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, die laatste vraag begrijp ik niet helemaal.

De heer Van Caldenberg (SP): U gaat aan de slag met die taskforce, maar het zou goed zijn dat vanaf dag 1 die vertegenwoordiging van die werknemers bij die taskforce betrokken is. Dat is wat ik graag zou toegezegd hebben.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik zeg we zullen die daarbij betrekken. Vandaag is dag 0 en morgen is dag 1. Wij kaarten dit gesprek bij de totstandkoming van het integraal plan aan. Ja. Maar zoals gezegd, en dat heeft mevrouw Berghorst ook geduid in tweede termijn, uiteindelijk gaat de Provincie er niet over wie precies waar, wanneer aan tafel zit.

De vicevoorzitter: Dan kijk ik toch even naar de heer Van Caldenberg voor wat dat betekent voor zijn motie 2708.

Gedeputeerde Van den Akker: Ik denk dat we ook met 2707 een heel eind zijn, die eigenlijk dezelfde lading dekt, het inspannen om ook vakbonden als vertegenwoordiging van de werknemers te betrekken. Vat u dat nu ook op in brede zin? We hebben u daarbij gehoord. Het amendement zoals aangepast lijkt ons ook goed werkbaar over de regeling Grote Projecten.

De vicevoorzitter: Dan vraag ik inderdaad eerst aan de heer Van Caldenberg om te reageren op de status van 2708 en daarna mevrouw Berghorst op de aangepaste 2707 met toezegging. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik heb even met mevrouw Depondt overlegd en de toezegging zou kunnen zijn dat de Gedeputeerde vanaf nu zich gaat inspannen om dat te regelen. Dat zou de toezegging wat mij betreft kunnen zijn. Dat kan de motie worden ingetrokken.

De vicevoorzitter: De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, de toezegging luidt dat wij de vertegenwoordiging van werknemers bij de totstandkoming van het integraal plan inderdaad vanaf morgen aankaarten.

De vicevoorzitter: Dus nu wordt dan morgen. Is dat akkoord.

Gedeputeerde Van den Akker: Dat is dag 1.

De vicevoorzitter: Het zou ook nog kunnen dat het maandag wordt, maar dan is 2708 ingetrokken. Diezelfde vraag stel ik aan mevrouw Berghorst naar aanleiding van de toelichting.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, wij gaan die motie intrekken omdat GS hem heeft overgenomen waarvoor dank.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dat betekent dat de motie 2707 is ingetrokken met toezegging. Dan komen wij daarmee aan het einde van de beraadslaging. Ik geef kort het woord aan de griffier. De heer Van Wageningen nog.

De heer Van Wageningen (D66): Er is nog één motie die kan worden ingetrokken omdat die al is uitgevoerd en dat is 2705. Sorry dat ik er in mijn tweede termijn niet aan toe ben gekomen maar we beschouwen die als uitgevoerd omdat in de bijgestelde mededeling portefeuillehouder is aangegeven dat Nedcar nog meer zal investeren voordat er een ‘go’ komt. Daarmee heeft het College wat betreft deze motie zijn werk al gedaan waar we in deze motie om vroegen. Dus die kan worden ingetrokken. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Oké, dan is die ook ingetrokken. Dan geef ik kort het woord aan de griffier om nog even één keer de inventarisatie van de moties en de amendementen te maken zodat het straks ook allemaal juist in de stemmingsvergadering verwerkt kan worden. Mijnheer Pregled.

Griffier Pregled: Motie 2703 is ingetrokken. Motie 2704 is ingetrokken. Motie 2705 is ook ingetrokken. Motie 2706 is ingetrokken met een toezegging. Motie 2707 is ingetrokken met een toezegging. De gewijzigde motie 2708 is ingetrokken met toezegging, maar dat wordt niet genoteerd in het overzicht. Motie 2709 is overgenomen. Dus die komt in stemming. De gewijzigde motie 2710 komt in stemming. De motie 2711 komt in stemming. En de motie 2712 komt ook in stemming.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Nee, die trekken wij in.

Griffier Pregled: Motie 2712 is ingetrokken. Het gewijzigd amendement 100 komt in stemming en amendement 101 komt in stemming.

De vicevoorzitter: Waarvan akte. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, het kan zijn dat ik het in mijn tweede termijn gemist heb maar wat was het advies van het College bij amendement 100? Was het advies overnemen?

De vicevoorzitter: Er was een positief advies voor beide amendementen. Nee, voor 100. 101 is ontraden.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter dan gaat die gewoon in stemming met dat advies, alleen al omdat 100 een getal is wat je graag een keer in stemming ziet.

De vicevoorzitter: Ja, dat is wat je graag wilt worden, als we dan toch in de sfeer van verjaardagen zijn. We komen daarmee aan het einde van de beraadslaging. Ik schors de vergadering voor een kort ogenblik voor een beperkte woordvoerderswissel en daarna gaan wij snel verder met het tweede Statenvoorstel van vandaag, het financieringsvoorstel Hessing Supervers. De vergadering is voor een kort ogenblik geschorst.

[SCHORSING]

13.2 G-20-077 Statenvoorstel Financieringsvoorstel en incentives in het kader van de acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers, brief GS van 10-11-2020 (GS 2020-46055)

De vicevoorzitter: Ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 13.2 G-20-077, het Statenvoorstel Financieringsvoorstel en incentives in het kader van de acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers. Het Statenvoorstel is behandeld in de commissie FEB van 27 november 2020. De commissie heeft het voorstel als bespreekstuk doorgeleid naar de Staten. Ik open de eerste termijn van de Staten en ik geef het woord aan de heer Van Caldenberg. Het is de heer Van der Valk. Op mijn lijstje staat de heer Van Caldenberg nog, maar ik geef het woord aan de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja dank u wel voorzitter. Voorzitter, op maandagavond 23 november zijn wij vertrouwelijk geïnformeerd over de vestigingsplannen van Hessing Supervers. In eerste instantie denk je dan wat goed dat er bedrijven zijn die zich in Limburg willen vestigen, goed voor onze economie, onze arbeidsmarkt en dus voor Limburg en onze Limburgers. Dan volgt de behandeling in de Statencommissie waarin een tweetal sprekers het ogenschijnlijke prachtige verhaal en voorstel van een stevige kritische noot voorzien. Voorzitter, dat in gedachten hebbende waar gaat het dan uiteindelijk over bij ondernemingen, Hessing niet uitgezonderd? Om winstmaximalisatie natuurlijk, te bereiken door de vestigingsplaats waar de grond spotgoedkoop is, waar kapitaal waarvandaan ook gemakkelijk te verkrijgen is en waar arbeidskrachten zo goedkoop mogelijk zijn. Gelukkig zijn wij als PS in staat geweest en in de gelegenheid geweest om wensen en bedenkingen te uiten en met name op fysieke duurzaamheid zijn er goede formuleringen aan de besluiten toegevoegd. Echter voorzitter, als het gaat om de sociaalmaatschappelijke duurzaamheid valt het nog wel tegen. Conclusie: De productiefactor mens wordt karig bediend. Voorzitter, het bedrijf Hessing werkt met een forse flexibele schil, want zo wordt gesteld er moet ingespeeld worden op vraag en hiermee productiefluctuaties, bijvoorbeeld door seizoensinvloeden. Echter voorzitter, het lijkt erop dat er een constante stroom van werk is en er helemaal geen sprake is van seizoensinvloeden, laat staan van productfluctuaties. Het is gewoon altijd druk bij Hessing, zeker als je kijkt naar het klantenbestand waarvoor Hessing versproducten levert. Waarom dan zo’n immense flexibele schil van 30%? Het antwoord mijnerzijds is omdat de invulling daarvan uiteindelijk goedkoper is, zeker als je kijkt hoe deze invulling plaatsvindt, namelijk vooral met arbeidsmigranten. De regionale spin-off daarvan is uiteindelijk negatief. Arbeidsmigranten spenderen en investeren niet lokaal, maar de maatschappij dient daarbij wel alle effecten, positief maar zeker ook negatief voor lief te nemen en oplossingen ervoor aan te dragen, daarmee vooral bedoelend de huisvestingsproblematiek die daarmee ontstaat. Voorzitter, het in opdracht van minister Koolmees opgeleverde rapport aanjaagteam arbeidsmigranten onder leiding

van ene mijnheer Roemer doet deze constatering ook. Mijn concrete vraag is dan ook hoe wordt dit aspect arbeidsmigratie bij dit vestigingsinitiatief maar zeker ook bij toekomstige initiatieven meegenomen? Dan, voorzitter, terug naar de enorme in onze optiek onnodige grote flexibele schil. Het zou Hessing sieren, maar zeker ook toekomstige vestigende ondernemers, zeker als ze gebruik maken van geoorloofde staatssteun, dat ze daarvoor iets terugdoen voor de maatschappij door meer gebruik te maken van de regionale arbeidsmarkt, door de flexibele schil te verkleinen en daarvoor werkzoekenden in de regio, van welk pluimage dan ook, kansen geeft op een duurzame arbeidsbetrekking, kortom vast werk. Dat was het in eerste termijn voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. We gaan verder met mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. De informatie die we tijdens de avond waarin dit bedrijf werd voorgesteld kregen was hartstikke goed. Er zouden veel arbeidsplaatsen komen in Limburg. Bij nader inzien weet ik eigenlijk niet of er zoveel echte arbeidsplaatsen meer bij komen in Limburg. Immers er werkten al heel veel mensen. Er komen mensen over van de plek waar het bedrijf nu gevestigd is. En dan is er de zo beruchte 30% grote flexibele schil. Ik kan me voorstellen dat een flexibele schil gedeeltelijk nodig is maar zoveel komt bij ons over alsof je met de mensen schuift: “Nu heb ik je nodig, ga maar weg, nu heb ik je nodig, ga maar weg.” Dit is spelen met inkomens, met gezinnen, met mensen die eigenlijk heel erg graag vast werk willen. En dan, stel er komen 750 arbeidsmigranten. Hebben we daar woonruimte voor, ook voor eventueel hun gezinnen? Die vraag is eigenlijk gedurende de rit voor ons niet opgelost. Er was een inspreker, de heer Kuipers uit Hegelsom. Hij wees erop dat Hessing zich in Hegelsom vlakbij natuurgebied ’t Ham wil vestigen, midden in het groen en dus niet in Venlo bij Greenport. Overigens wist ik niet hoe groot de afstand tussen Greenport en Hegelsom was. Ik heb het opgezocht en de ANWB zegt dat het 10 kilometers zijn. Dus heel dicht bij Greenport is het niet. Dan als laatste eigenlijk voor ons is er die lening, die lening van € 13 miljoen. Een 7% rentetarief moet betaald worden. In de normale mensenwereld is een hoog rentepercentage een teken dat er een groot risico gelopen wordt. In ieder geval zeggen gemeenten je krijgt het geld bijna voor niets en dan is 7% toch wel een heel groot verschil. Wij zijn bang dat het risico veel te hoog is eigenlijk en dat het een soort van ‘doe het maar liever niet’-idee is om die 7%-lening af te sluiten bij dit bedrijf. Daar wilde ik het eigenlijk in eerste instantie even bij laten. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. We gaan verder met de heer Van Wageningen. Hij heeft één minuut spreektijd.

De heer Van Wageningen (D66): We denken dat de Provincie met deze lening verstandig met zijn vermogen omgaat. Financieel wegen de risico’s tegen het wel hoge rendement op. We zien ook maatschappelijke voordelen. We denken dat het goed is dat deze werkgelegenheid in Limburg tot stand komt en we denken ook dat dit het ecosysteem rond gezonde voeding in de regio Noord-Limburg versterkt. Ik wil het daar eigenlijk in eerste termijn bij laten. Ik heb wel reacties op de moties maar daar word ik wel toe uitgenodigd misschien.

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, ik heb een vraag aan mijnheer Van Wageningen. Hij zegt het is een impuls voor de regionale arbeidsmarkt. Hoe kijkt u dan aan tegen enerzijds de mensen die van de andere vestigingen naar Venlo of Horst komen en het daarbij uiteindelijk netto geen arbeidsplaatsen oplevert. En hoe kijkt u aan tegen die flexibele schil, die flexibele arbeidsmarkt, die zo hoog is en waar de arbeidskrachten niet uit de regio komen?

De heer Van Wageningen (D66): Ik zou het liever een versterking van de werkgelegenheid dan een vergroting van de werkgelegenheid noemen. Als je het globaler bekijkt dan is het dat eigenlijk wat er aan de hand is. Het is wel werkgelegenheid die we toch liever in Limburg hebben dan ergens anders. Wij gaan natuurlijk voor het belang van Limburg. Hoe kijk ik aan tegen flexibele schillen en arbeidsmigranten? Tegen arbeidsmigranten kijk ik namens D66 eigenlijk aan als medewerknemers. Dus ik respecteer hun speurtocht naar de beste plek om te werken, ook als dat in heel Europa is. Als blijkt dat de beste plek om te werken in Limburg is dan werk ik daar graag aan mee. Dat is eigenlijk mijn grondhouding ten opzichte daarvan. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. We gaan verder met de heer Franssen namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Hessing Supervers had twee opties, Purmerend of Noord-Limburg en het werd Noord-Limburg. De precieze locatie is nog niet bekend maar in goede samenspraak gaat LOKAAL-LIMBURG ervan uit dat de bestuurders in samenspraak met Hessing de beste keuze maakt voor Hessing en de om- of aanwonenden, want die horen natuurlijk ook erbij betrokken te worden voorzitter. Pleeg overleg, luister en weeg de belangen. Mede omdat Hessing streeft naar veel vaste contracten geloven wij ook in veel vaste woonplaatsen, maar verspreid in de omgeving. Wel vinden wij het belangrijk dat geen grond wordt gebruikt welke bedoeld is voor glastuinbouw, want het kan natuurlijk niet dat door het ene belang het andere belang ondergeschikt raakt. De lening vinden wij verantwoord, zeker ten opzichte van de maatschappelijke afwegingen. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Ja, dank u wel mijnheer Franssen. Wij gaan verder met de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Ja dank u wel, voorzitter. Voorzitter, tijdens de behandeling in de commissie van dit onderwerp heeft GroenLinks al haar wensen kenbaar gemaakt op het gebied van duurzaamheid en circulaire economie aangaande de verstrekking van de leningen aan het bedrijf Hessing. Wij zien deze wensen opgenomen in het Statenvoorstel. Dus dat stemt ons tevreden. Er is echter één onderwerp dat we wat breder voor het voetlicht willen brengen en dat is het onderwerp arbeidsmigranten. De afgelopen tijd heeft GroenLinks gesprekken gevoerd in de regio Venlo-Greenport om het verhaal aan te horen rond die arbeidsmigranten omdat ook het bedrijf Hessing van plan is om deze doelgroep aan te boren voor het verrichten van arbeid. De uitkomst van die gesprekken is dat we ons zorgen maken over de richting die ingeslagen is. Door de vestiging rond Greenport van veel bedrijven die werknemers voor laaggeschoolde arbeid nodig hebben ontstaat er een mogelijk maatschappelijk probleem. Als voorbeeld geef ik de gemeente Horst aan de Maas. Daar maken de arbeidsmigranten ondertussen 15% van de bevolking uit, in aantal zo'n 6.000, en de verwachting is dat dat aantal verdubbelt in de komende jaren. De zaken die hier spelen zijn niet alleen problemen rond huisvesting maar ook het gebrek aan integratie van de longstayarbeidsmigranten. Wij weten dat de gemeenten die problemen onderkennen en proberen daarop te acteren. Alleen zijn sommige gemeenten daar actiever in dan anderen, met onderlinge wrevel tot gevolg. Overigens vindt men dat bedrijven die gebruikmaken van arbeidsmigranten ook een verantwoordelijkheid hebben in deze en dan ook financieel. De vraag die wij als GroenLinks aan het College van GS hebben, als de Gedeputeerde mee kan luisteren, is dan deze. Je wilt als Provincie een actieve rol pakken in het stimuleren van de regionale samenwerking tussen gemeenten en bedrijven om te komen tot een goede integratie van longstayarbeidsmigranten zodat de Provincie niet alleen haar rol pakt op het gebied van het stimuleren van de economie maar ook de effecten die die stimulans oproept het hoofd wil bieden. Immers dit zijn de Limburgers van de toekomst die de ontgroening van onze maatschappij voor een gedeelte kunnen tegengaan. We kunnen deze kans grijpen maar dan moeten we wel nu

actie ondernemen om te komen tot een volwaardige integratie van hen die Limburger willen blijven en zorgen voor een goede maatschappelijke inpassing en acceptatie. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Baneke. We gaan verder met mevrouw Depondt-Olivers. Zij heeft twee minuten spreektijd.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, de komst van Hessing werd met veel klaroengeschal aangekondigd om het maar even in kersttermen te houden, maar als je door alles heen leest dan gaat dit verhaal, en de inzet van de Provincie, vooral over het behoud van werkgelegenheid. Er is een vestiging in Helmond. Er is een vestiging in Belfeld. Dat is in de onmiddellijke nabijheid van Venlo als je dat in een iets breder perspectief bekijkt en in die zin is het voor ons eigenlijk een soort klein variantje van VDL, om het maar zo te zeggen, in een wat andere context. Voor ons is dat dan ook de belangrijkste reden om met dit voorstel akkoord te gaan omdat het de mogelijkheid biedt om werkgelegenheid die al in de regio is ook voor de regio te behouden. Dat betekent dan overigens ook dat alle discussies over nieuwe werknemers, dus dat beeld van Hessing komt en dan hebben we een gigantische opgave, in de praktijk niet zo moeten zijn vanuit dat perspectief. Volgens mij werken al heel veel werknemers daar in die regio, en wonen daar ook al. Maar goed, dat gezegd hebbende, is dat voor ons een reden om hiermee akkoord te gaan hoewel er best wel wat risico aanhangt. Het is terecht wat mevrouw Fischer zegt. Dat is ook de reden waarom het rentepercentage vrij hoog is maar dat accepteren wij dan. Als het gaat over de huisvesting van migranten, dan hebben wij daar wel wensen over geformuleerd. Dat mag als je daartoe uitgenodigd wordt maar wij zien ook dat de gemeenten in Noord-Limburg daar intensief mee bezig zijn, heel in concreet nu ook Horst en Venlo. Wij zijn nogal aanhanger van het subsidiariteitsprincipe. Dus wij willen de gemeenten ook gewoon volop ruimte geven om hier ook daadwerkelijk handen en voeten aan te geven. En wij hoeven niet per se vanuit de Provincie in een positie te duiken dat we daar ook nog eens overheen gaan.

De vicevoorzitter: Een interruptie van mijnheer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Mijn vraag aan mevrouw Depondt is de volgende. Ik heb gesproken met een aantal mensen uit verschillende gemeenten en zij zeiden wij willen daar allemaal wel mee aan de gang maar we hebben ook last van botsende belangen. Dus we zoeken eigenlijk een soort begeleiding in het proces. Vandaar mijn oproep aan de Provincie om die rol te pakken of ziet u dat anders. Er moet toch iemand zijn die die stroming in een bepaalde richting kan leiden.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik zou bijna zeggen als de gezamenlijke gemeenten aan de Provincie vragen om die rol op te pakken wie ben ik dan om te zeggen dat ze dat niet zouden moeten doen, maar dan moet het wel van onderop komen. Wij moeten die rol niet aan de gemeenten opleggen vind ik. Misschien nog even als afsluiter. Er staan heel veel goede intenties van Hessing in het stuk. Ik ben iemand die heel veel vertrouwen heeft in de mensheid maar in dit geval zit de ‘proof of the pudding really in the eating.’

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Wij gaan verder met de heer Driessen met één hele minuut spreektijd.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ga het ook vrij kort houden. Wij vinden het bedrijf Hessing passend in de visie van Noord-Limburg en passend in het doel wat we gesteld hebben in het economisch kader. Ik kan mij inderdaad aansluiten bij mijn collega van

het CDA, een behoud van werkgelegenheid. Dan hebben we verder een renteopbrengst van 7% van Hessing. Het lijkt ons dan ook niet geschikt, zoals we al in de commissie hebben aangegeven, om daar verdere lasten aan toe te voegen en met andere eisen te komen. Dat zou niet eerlijk zijn voor het bedrijf. Verder even als reactie op mijn collega's die zich zorgen maken over migrantenhuisvesting. Ik vind niet, en wij als FvD vinden niet dat we een bedrijf verantwoordelijk mogen houden voor arbeidsmigratie. Daar moeten we gezamenlijk een keuze in maken.

De vicevoorzitter: Dat roept enkele interrupties op. We beginnen bij de heer Kuntzelaers. Daarna de heer Van der Valk.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Op het moment dat wij als overheid bedrijven hiernaartoe halen door stimulerende leningen of subsidies, vindt u dan dat we op dat moment als overheid zelf ook verantwoordelijkheid dragen voor de randvoorwaarden en de bijverschijnselen van het binnenhalen van een dergelijk bedrijf? Wij kiezen ervoor om dit bedrijf hier actief naartoe te halen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Nee, want dat bedrijf opereert volgens wet- en regelgeving en met de economische krachten waar het zelf aan onderhevig is en als die economische krachten zijn dat zij arbeidsmigranten willen gebruiken, omdat dat zoals de SP het noemt economisch eenvoudig is of economisch gewoon rendabel is, dan zijn dat niet krachten die je bij één bedrijf moet gaan oplossen. Dan zou je dat collectief moeten doen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Via uw voorzitter. Aangezien dit bedrijf steun nodig heeft van de overheid, want die transitie kunnen ze anders niet maken want daarvoor moeten ze lenen bij ons, vindt u niet dat wij als overheid dan de plicht hebben om bijvoorbeeld die bijeffecten van de vele honderden arbeidsmigranten mee te wegen in het effect dat dat heeft op de samenleving, dus niet zozeer dat we het bij het bedrijf neerleggen maar dat wij ons die vraag stellen?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Nee. Ik maak bezwaar tegen het woord steun. Dit is een financiering. Het bedrijf betaalt daar netjes rente voor. Dus wij steunen het bedrijf niet. Wij verschaffen financiering voor het bedrijf dat het bedrijf eventueel ook in de markt had kunnen halen.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Nee, ze kunnen het niet halen in de markt want anders hadden ze niet naar ons toe mogen komen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dat is in dit specifieke geval maar ik maak bezwaar tegen de bewoording steun die u gebruikt. Het is financiering. Ze betalen daarvoor. Dus uiteindelijk wordt het netjes vergoed tegen een hoge rente. Dus op deze manier vind ik niet dat wij extra voorwaarden mogen stellen aan de financiële vergoeding die wij al daarvoor krijgen in de vorm van rente.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Moeten wij onszelf niet regels opleggen omdat de markt faalt. Wij gaan voor financier spelen. Maar moeten wij dan ook niet zelf verantwoordelijkheid dragen voor de bijeffecten van onze financiering?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): U vindt dat de markt faalt. U vindt dat de markt faalt omdat arbeidsmigranten worden aangetrokken.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Nee, sorry, dan begrijpt u mij verkeerd. De reden waarom dat wij als staat een lening mogen verstrekken is omdat de markt faalt. Dat is de enige manier waarop wij mogen

optreden als leninggever. Dus het is niet zozeer dat wij falen omdat er arbeidsmigranten komen. Beter gezegd, dat kan een mooi bijeffect zijn. Dat kan een plus zijn. Dat kan van alles zijn, maar het gaat erom dat wij inspringen daar waar de markt faalt. Dus dat is niet zozeer met de bijeffecten maar dat is de hoofdreden dat deze lening wordt gegeven.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Oké, dan zal ik het herformuleren. U vindt of het College vindt dat de markt faalt door een lening te verstrekken aan Hessing zodat er een bedrijf komt dat past in de visie die ze hebben neergelegd voor Noord-Limburg. Noord-Limburg maakt gezond. Noord-Limburg wil de gezondste regio worden. GS besluit dat dat passend is in dat plan. Een bijeffect daarvan is dat dat bedrijf vervolgens gaat kijken hoe kan ik dit op een zo economisch mogelijke manier oplossen. Ik vind persoonlijk niet dat wij daarin moeten ingrijpen. Het bedrijf dient vervolgens ook de ruimte te hebben om te kunnen ondernemen, om opties te onderzoeken en om vervolgens ook die rente te kunnen betalen die de Provincie daarvoor gesteld heeft.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Wie is dan verantwoordelijk voor de leefbaarheid?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): In de Provincie of in de nabije omgeving van het bedrijf?

De heer Kuntzelaers (PvdA): In de nabije omgeving van dat bedrijf.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): We kunnen het bedrijf niet verantwoordelijk houden voor de leefbaarheid in zijn omgeving.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Maar wie wel?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de leefbaarheid in de omgeving. Eigenlijk is het de Provincie maar de Provincie doet een algemeen beleid en we kunnen dat niet per bedrijf gaan toespitsen want dan zijn we aan het ingrijpen in de markt waarin het bedrijf opereert.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Oké. We grijpen in de markt. Dat is de reden waarom we hier zijn.

De vicevoorzitter: De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja, een beetje een vervolg op wat mijn collega Kuntzelaers al vroeg. U zegt heel stellig als een bedrijf zich aan de regels houdt dan is het voor u goed genoeg en het gaat vooral om het economisch belang. Bent u bekend met het fenomeen maatschappelijk verantwoord ondernemen?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja.

De heer Van der Valk (SP): Vindt u ook dat dat niet alleen maar dan moet gaan over het economisch belang?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ik sta hier momenteel namens de Provincie en niet namens een organisatie.

De heer Van der Valk (SP): Ik vraag het aan u.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): U wilt een persoonlijke mening?

De heer Van der Valk (SP): Nee, vindt u als Statenlid, als lid van Forum, dat het maatschappelijk verantwoord ondernemen meer is dan alleen maar het dienen van het economisch belang voor een onderneming?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja.

De heer Van der Valk (SP): Vindt u dan ook dat er duurzaamheid, zowel fysiek, milieu, klimaat enzovoorts maar ook sociale duurzaamheid aan vastzit, bijvoorbeeld SROI, bijvoorbeeld werkstages enzovoorts voor mensen die wat verder weg staan van de arbeidsmarkt? Vindt u dat daar ook bij horen?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Die keuze is aan ieder individueel bedrijf om zelf te maken en dat verandert per situatie. Ik kan niet voor ieder bedrijf in de hele doorgang gaan beoordelen welke aspecten er bij maatschappelijk verantwoord ondernemen horen.

De heer Van der Valk (SP): Vindt u dat dan wel bij maatschappelijk verantwoord ondernemen horen of niet?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dat zeg ik net. Daar probeerde ik net antwoord op te geven.

De heer Van der Valk (SP): Ik vind niet dat je door de hele linie kunt zeggen dit hoort bij maatschappelijk verantwoord ondernemen of dit zou een bedrijf moeten doen onder het motto van verantwoord ondernemen, want dat kan voor elke individuele case, elke individuele organisatie anders passend zijn. Het ene bedrijf doet graag iets voor een sociale omgeving. Het andere bedrijf is heel groen bezig. Daar hebben we in Limburg legio voorbeelden van. Het zou niet passend zijn om voor ieder bedrijf vast te gaan stellen of in ieder geval daar mijn mening hier als volksvertegenwoordiger te geven wat voor eenieder bedrijf maatschappelijk verantwoord ondernemen zou zijn. Dat is een eigen invulling die ze daaraan geven.

De vicevoorzitter: De laatste keer.

De heer Van der Valk (SP): Ja, ik snap het. Dan zegt u per individueel geval moet dat afgewogen worden. In dit concrete geval is het en-en denk ik want het gaat over een arbeidsmarktvraagstuk en het gaat over een duurzaamheidsvraagstuk. Dat zijn de twee zware elementen die we hier als wensen en bedenkingen opnemen. Of zie ik het verkeerd?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, het is niet aan mij om die maatschappelijke verantwoording te duiden. Het is aan de organisatie zelf om daar een duiding aan te geven en daar invulling aan te geven en dat is niet een taak voor mij als volksvertegenwoordiger. We hebben duidelijk gezegd wij willen geen extra voorwaarden verbinden aan een lening die wij geven aan Hessing. Zij hebben de vrijheid om te ondernemen en de vrijheid om de keuzes te maken die ze daar zelf in willen in hun eigen vakgebied. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Wij gaan verder met de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): In Noord-Limburg vallen de puzzelstukjes in elkaar. De agrifoodregio krijgt een grote speler op de markt in huis met grote kansen voor werkgelegenheid en mogelijk ook grote kansen voor innovaties op duurzaam ondernemen, mede door het doortastend optreden van de Gedeputeerde Mackus. Een bedrijf, en laten we dat hier nu vaststellen, dat op basis van de commissievergadering en de beantwoording van het College er financieel goed voorstaat en dat de investering leidt tot een significant baanbehoud in dezelfde regio, dat onderkend wordt dat een groot deel van de vacatures ingevuld zal moeten worden door arbeidsmigranten maar dat deze aanvulling pas gebeurt nadat de kaartenbak van de Limburgse werkzoekenden is uitgeput, dat diezelfde arbeidsmigranten correct gehuisvest worden, shortstay aanpalend aan de bedrijfsomgeving waarbij oog is voor prima handhaving volgens de geldende Nederlandse wettelijke normen en de longstaymigranten in de omgeving kunnen gaan wonen zonder de reeds bestaande Limburgse, c.q. Nederlandse woningzoekende van de wachtlijst te verdringen en bovendien de arbeidsmigranten middels een scholingsprogramma geholpen worden te integreren in onze maatschappij om te leven volgens onze Nederlandse waarden, normen en wetten. En als dat allemaal waarheid wordt dan verdient deze hele exercitie een prijs, een voorbeeld van hoe het allemaal zou moeten kunnen in Nederland. Alles verloopt correct. Niemand ervaart negatieve effecten van de keuzes die gemaakt zijn en iedereen is blij. Als dat zo is voorzitter, zie ik graag de toezegging tegemoet van het College dat ze gaan voor die prijs en sterker nog dat die prijs misschien eigenlijk al in de prijzenkast staat en als dat zo is horen we dat graag. Van de PVV krijgt u de toezegging dat onze fractie vanaf moment nu deze hele ontwikkeling en implementatie nauwgezet en kritisch zal volgen. Wij vragen dan ook aan het College dat u ons, Provinciale Staten, regelmatig informeert over de voortgang op de punten die onze fractie hierboven net gekenschetst heeft als een soort van prestatie-indicator om die prijs daadwerkelijk te bemachtigen. Ik zou graag vandaag met u vast willen stellen op welke manier dat dan een passende manier is hoe die voortgang en die implementatie zoals die in het Statenvoorstel geschetst is en de beantwoording op de wensen en bedenkingen reëel wordt. Tot slot, voorzitter, in de beantwoording van de wensen en bedenkingen zijn ook de percentages mbo-niveaus van de diverse werknemers opgenomen. Bedankt daarvoor. In het Statenvoorstel staat echter ook dat door de vertechnisering de lagere functies, ik vul heel even in mbo-1 tot en met 3, verdwijnen. En als fractie bemerken we daarnaast ook dat er in de Staten in toenemende mate behoefte aanwezig is om ook juist die groep steviger te verankeren in het provinciaal beleid. We vragen het College dan ook om kritisch toe te zien en in gesprek te zijn en te blijven hoe dit bedrijf oog blijft houden voor lager opgeleide Nederlanders. Ik pak het even terug want volgens mij heeft u wat gemist. We vragen het College dan ook om kritisch toe te zien en in gesprek te zijn en te blijven hoe dit bedrijf oog blijft houden voor lager opgeleide Nederlanders. En daarom is de vraag, heeft het College hiervoor in brede zin, en dus niet alleen in deze situatie, beleid in ontwikkeling dat als afwegingskader kan dienen voor alle nieuwe innovaties bij het verstrekken van leningen en subsidies in relatie tot de arbeidsmarkt voordat men overgaat tot een provinciale financiering daarvan. Tot zover voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Claassen. Dan heb ik nu op mijn lijstje de heer Lodewijks. Maar hij lijkt heel erg op de heer Nijskens vandaag. Dus ik geef graag het woord aan de heer Nijskens namens de VVD.

De heer Nijskens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Er staat vijf minuten maar dat is erg aan de royale kant. Er is bij de aanmelding van spreektijden iets fout gegaan binnen de fractie, maar ik ben spreker voor dit. Ik vind het een heel interessante discussie die plaatsvindt, maar een hele hoop dingen die gebeuren gewoon vanzelf. Het is in het belang van het bedrijf dat het zorgt voor zijn personeel. Het is ook in het belang van het bedrijf dat die zorgt voor goede opleiding. Hij moet zich aan wet- en regelgeving houden want anders krijgt die überhaupt niet eens de vergunning en dan krijgt die handhaving op zijn bordje. Dus ik wilde het eigenlijk heel kort houden. Ik bedank het College voor de

informatie die ten aanzien van de geuite wensen zijn opgenomen, ook met name de wens die de VVD heeft geuit met betrekking tot Belfeld. Wij wensen Hessing niet alleen heel veel succes met het nieuwe bedrijf. Het is een prachtig bedrijf met vele tientallen miljoenen investering, een ontwikkeling waar eigenlijk iedereen op zit te wachten dat iemand het nog aandurft in deze tijd en wij wensen hen ook veel succes bij de verkoop van met name dan Belfeld. Daar wou ik het bij laten.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijskens. Tot slot in eerste termijn van de Staten, de PvdA, de heer Kuntzelaers, en hij heeft vijf minuten spreektijd aangevraagd.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. De komst van een nieuw prachtig bedrijf naar Noord-Limburg. Al eerder verstrekte de Provincie uiteraard bij marktfalen leningen aan bedrijven die deze middelen niet uit de markt kunnen halen en dat is een uitstekende koers die de Provincie een aantal jaren geleden heeft ingezet, want in plaats van dat we staatsobligaties uit verre oorden hebben, investeren we nu in de Limburgse en Nederlandse samenleving en dat is hartstikke mooi. De rendementen die daartegenover staan zijn ook nog eens bijzonder mooi. 7% is aangenaam. Kom er maar eens om in deze tijd zullen we maar zeggen. Eerder deden wij dat bijvoorbeeld in die regio bij Toverland en ook daar was het een investering in iets wat voor de lange termijn voor Limburg noodzakelijk en mooi is. Wij zagen ook dat de bijpassende werkgelegenheid in dit geval een onderwerp van discussie is hier in de zaal. Het positieve onderdeel is de 200 medewerkers die bemiddeld worden naar een functie bij Hessing toe uit de zogenaamde kaartenbakken. Dat is uitstekend. Ik vraag aan de Gedeputeerde om te onderzoeken of we daar ook kunnen streven naar langdurige werkgelegenheid, want heel vaak komt het voor dat deze 200 medewerkers daar kort aan het werk zijn om daarna in een soort van roulatiesysteem telkens weer erin en eruit te gaan terwijl het juist voor die doelgroep heel erg belangrijk is om vastigheid te hebben bij een bedrijf. En dan het vraagstuk rond de arbeidsmigranten en dat is niet een vraagstuk dat specifiek bij dit bedrijf alleen naar bovenkomt maar is eigenlijk een vraagstuk voor die hele regio want het gaat over leefbaarheid. En als wij kijken dat in een gemeente als Venlo op dit moment al behoefte is aan 3.000 verblijfplekken/woningen voor arbeidsmigranten, dan is een toenemende druk op de samenleving gewoon een intense vraag die gesteld wordt. En in wijken als het Vastenavondkamp, waar het gebruikelijk is dat mensen met vier mensen tot, wat niet toegestaan is, acht mensen in één appartement worden gehuisvest omdat er nu eenmaal zo weinig plek is, dan kan ik mij voorstellen dat er op veel plaatsen in Noord-Limburg een vrees op een onrust ontstaat op het moment dat ze horen dat er nog honderden nieuwe medewerkers nodig zijn. Het is goed om te horen dat er een plan gemaakt is hier om daaraan tegemoet te komen, zowel voor de shortstay als voor de longstaymigranten. De vraag is wel aan het College op welke wijze aan die behoefte, met name ook van die longstaymigranten die hier aan werk zijn, tegemoet is gekomen. Hebben we daar een plan waar bijvoorbeeld de woonlocaties al duidelijk zijn in plaats van dat het een vraag wordt aan de samenleving om extra ruimte te creëren? Ik zag wel een mooi plan om taalonderwijs te stimuleren. Dat heeft uiteraard voor de Partij van de Arbeid grote waarde. Tot slot, dit is niet het enige bedrijf waar een grote vraag is naar arbeidsmigranten. Wij zien dat bij dermate veel bedrijven in deze regio dat er behoefte is aan regionale regie en misschien ook wel aan beleid van onze kant uit, dat op het moment dat wij steun geven aan bedrijven die een groot aantal arbeidsmigranten deze kant uithalen dat we daar een vaste set aan eisen aan stellen, misschien wel naar het voorbeeld van de prijs die de heer Claassen uit wilde gaan reiken, dat er een vaste set eisen is van hoe om te gaan met wonen, hoe om te gaan met taal, hoe om te gaan met integratie, met scholing, met korte- en langetermijnperspectieven. De vraag aan de Gedeputeerde is of we dat zouden kunnen verankeren in het Missiegedreven Economisch Beleid van deze Provincie. Als we actief gaan trekken aan bedrijven die een grote mate van arbeidsmigranten deze kant uithalen, kunnen we daar dan een uitgebreidere set eisen aan stellen, liefst in combinatie met de gemeenten in de regio?

De vicevoorzitter: Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik snap wat u zegt. Het is jammer dat Gedeputeerde Dritty niet hier is, maar volgens mij is dit een thema wat eigenlijk gewoon onder de woonagenda hoort en dan vanuit het principe van brede welvaart zoals we dat nu kennen. En vanuit dat idee is mijn vraag aan u waarom wilt u dat per se bij een economisch kader onderbrengen als het uiteindelijk inderdaad gaat over het integreren van mensen via huisvesting in onze samenleving?

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik denk dat we hier te maken hebben met een integraal vraagstuk, want we proberen actief acquisitie te doen naar bedrijven die bij vlagen, of het logistiek of agrofoodsector is, een grote vraag hebben naar arbeidsmigranten of arbeidskrachten die van elders komen. En met iedere komst van een grote werkgever naar de regio explodeert die vraag met 600 tegelijk. De samenleving heeft eigenlijk tot nu toe geen capaciteit gevonden of geen mogelijkheid gezien om die absorberen. Dan zou er afstemming moeten zijn tussen enerzijds het aantrekken van bedrijven die een dergelijke vorm van werkgelegenheid vragen en het woonprogramma waar de heer Dritty bijvoorbeeld voor verantwoordelijk is. Het zou sterk zijn om die zaken met elkaar te vervlechten en daarin een gemeenschappelijk beeld te schetsen waarin enerzijds als we veel mensen hiernaartoe halen er dus bijvoorbeeld plek om te wonen gerealiseerd moet zijn of in de planvoorraad al voorradig moet zijn. Dus daar zou wat mij betreft synergie noodzakelijk zijn.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik kom natuurlijk uit Maastricht. Die heeft iets vergelijkbaars meegemaakt als het ging over de groei van het aantal studenten wat op een gegeven moment ook 15-20% van de bevolking was. Ik zie dat de huisvesting daarvan, als het erbij hoorde, eigenlijk pas echt goed is gaan lopen toen het integraal onderdeel van het woonruimtebeleid werd en niet alleen maar als een onderwijsfenomeen werd gezien.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Ik ben het helemaal met u eens dat wonen en economie in dit geval hand in hand zouden moeten gaan. Ik zou er zelfs een sociale component aan willen toevoegen met het leren van taal en het integreren in de samenleving dat misschien nog wel verder gaat dan alleen maar een woonvraagstuk. Dus wat mij betreft een integrale aanpak als pleidooi richting het College.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Wij komen daarmee aan het einde van de eerste termijn van de Staten. Ik kijk even naar de Gedeputeerde of hij gelijk kan starten met de beantwoording of nog behoefte heeft aan een kort moment van reflectie. Dan schors ik de vergadering voor een kort ogenblik. U mag gewoon blijven zitten.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dan is het woord nu aan Gedeputeerde Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. Wij waren nog even in overleg dat we de toezeggingen ook goed een plek kunnen geven. Misschien een paar dingen. Motie 2714? Ik heb hem hier. Ik neem aan dat de tekst niet gewijzigd is. Ik ga uit van deze motie. Oké. Dank aan de inspreker en de Statenleden voor de inbreng. Er was een aantal fracties die vroeg is het arbeidswinst. Mevrouw Fischer begon daarmee. Het is aan de ene kant behoud. We stonden op min 1.280, mensen die hier nu al wonen en werken. Wij zijn uitgegaan van een totaal van bijna 1.800 mensen. Belangrijk daarbij is om twee dingen te noemen. Dus het is verankering maar vooral ook dat er meer mensen mbo/hbo opgenomen worden, dat is één, en meer mensen uit de kaartenbak uit de regio opgenomen worden. De heer Van der Valk had het ook over flexibele arbeiders. Even één ding. Hessing wil juist die 30%

omlaag brengen. Er zijn 30% arbeidsmigranten en ik weet niet precies wat de flexibele schil is. Het is niet allemaal een-op-een moet ik u zeggen. Er zijn ook arbeidsmigranten die in vaste dienst zijn. Mensen uit die flexibele schil heeft niet per se met arbeidsmigranten te maken.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Volgens mij is het net andersom. De flexibele schil is 30%, waarvan 20% ingevuld wordt met arbeidsmigranten.

Gedeputeerde Mackus: Ja. Maar dat wil zeggen dat Hessing juist werkt naar een lager percentage en die arbeidsmigranten zorgen er juist voor dat het totaalbedrijf opgebouwd wordt. Er zijn ook dadelijk ruim 700 mbo'ers en hbo'ers bij betrokken. Dat is juist de insteek. Dus we doen het niet voor arbeidsmigranten. De arbeidsmigranten zorgen voor het totaalplaatje. Dat wil ik wel even gezegd hebben. Want waar het om gaat is het volgende. Een aantal mensen die noemde duurzaamheid is geen discussie wat dat allemaal oplevert: Minder kilometers, de fabriek zelf is superduurzaam. Daar is hier geen discussie over in de Staten. Het heeft ook een enorme versterking van de keten. Er is uiteindelijk 13% groei van afzet uit de regio ook voor de telers. Dat versterkt de keten ook. Het trekt ook andere bedrijven aan en dat zullen we op korte termijn ook melden. Doordat Hessing komt heeft dat ook een extra impuls. De discussie hier gaat natuurlijk over de flexibele schil, arbeidsmigranten en de huisvesting. Dat zijn de belangrijke zaken. Mevrouw Fischer heeft een aantal vragen over financiering gesteld en de locatie. Ik loop die punten ook langs want dat zijn ook de belangrijkste discussiepunten. Als we het hebben over de werknemers van Hessing, en de heer Claassen wilde bijna een prijs uitreiken maar we wil het toch goed gemonitord hebben, dan denk ik wel dat Hessing een voorbeeld is voor een bedrijf hoe zij ermee omgaan. Dus eigenlijk zeggen ze, we willen zoveel mogelijk van die mensen eigenlijk in vaste dienst nemen, want het personeel is een basis. Met goed personeel zijn we een sterker bedrijf. Daarom gaan we heel zorgvuldig met de mensen om die we hebben. Daarom investeren we in lokale mensen uit de kaartenbak. Daarom hebben we ook samen met de gemeente Horst aan de Maas onder leiding van wethouder Bouten ook gezegd we gaan investeren in taalonderwijs, niet alleen voor arbeidsmigranten maar ook voor de laaggeschoolden. Iedereen doet mee aan het taalonderwijs. Daarom investeren we in longstay en shortstay, want de heer Claassen las het ook goed op. Longstay is ook bedoeld voor dat wij niet concurreren met de lokale woningmarkt. Er zijn ook in een overeenkomst separaat met de gemeente, de woningcorporaties en anderen afspraken gemaakt voor extra huisvesting zodat het juist geen druk op de lokale woningmarkt legt voor die longstay, en gekoppeld ook aan wat ik net zei. Als we het dan hebben over de shortstay, dan kom ik ook bij het punt dat Hessing ook wil dat het op een goede manier gebeurt. Het is wellicht ook goed erop te duiden dat er ook een notitie aankomt over internationale werknemers, het belang en het flankerend beleid. Want de vragen die hierover gaan zijn hoe gaan wij eigenlijk daarmee om in het gebied, dadelijk zijn het er heel veel en hoe gaat dat met de leefbaarheid. Dat is eigenlijk een belangrijke vraag. We hebben ook overleg met gemeente Venlo, de gemeente Horst aan de Maas en andere gemeenten over hoe kunnen we dat proces goed kanaliseren. Daar was net een debat met de heer Driessen over. Wij staan daar gezamenlijk voor aan de lat. De gemeenten gaan over de plekken uiteraard. Daar zit wel het verschil maar wij voelen wel een grote verantwoordelijkheid daarbij om het op een goede manier te doen en er samen uit te komen. Als wij bezig zijn Greenport te ontwikkelen hoort daar een goede huisvesting bij met de agenda van de heer Dritty, maar de plekken zelf zijn aan de gemeente. Ik zal niet zeggen wie er gelijk heeft of niet gelijk heeft. Beiden hadden gelijk in dat intermezzo. Maar wij willen wel de verantwoordelijkheid nemen om dat goed te doen. Ik zeg u toe dat er een aparte nota komt. Dat heb ik ook laten opnemen in het stuk over dit belang, met name hoe gaan we om met internationale werknemers, huisvesting en flankerend beleid zodat wij daar ook een lijn hebben, die we samen met

de gemeente hebben, dat de afweging duidelijk is, want ja we vinden ze belangrijk, mits goeds gehuisvest, goed ingepast en goed toezicht. Dat zit in de lijn van het rapport Roemer waar u ook in uw motie naar verwijst. En de heer Hessing of het familiebedrijf Hessing, wil ook zelf de beste in zijn klas zijn op dat gebied. Ze volgen die SNF-norm in de CAO en ze willen ook dat we dit opnemen als inspanningsverplichting in de subsidievoorwaarden. Dus dat hebben we in die zin ook ondervangen.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Ik hoor goede dingen. Ik hoor dat u met een nota gaat komen over internationale werknemers enzovoorts. Daar wachten we even op. Stelt u daarmee ook dat het een gezamenlijke verantwoordelijkheid is, waarin u zelf uw verantwoordelijkheid neemt als overheid maar zeker ook een verantwoordelijkheid bij de ondernemers neer gaat leggen?

Gedeputeerde Mackus: Ik denk dat het een en-en-en verantwoordelijkheid is. Wij moeten zorgen dat we ruimtelijk goed kijken waar de plekken zijn, samen met de gemeenten, en wij moeten dat vooral met de gemeenten doen. Daar heeft de heer Driessen gelijk in. Dat is uiteindelijk bij de gemeenten maar wij voelen ons daar verantwoordelijk voor. Tegelijkertijd, als we met acquisitie bezig zijn, willen we dat op een goede manier. Want wil Greenport in de toekomst een succes zijn en we halen alleen bedrijven binnen en de buurt krijgt steeds meer overlast, dan gaat het draagvlak dadelijk weg en dat zou jammer zijn terwijl de Greenport Venlo een groot succes is, maar we moeten er ook samen blijven werken dat het een groter succes wordt of blijft. Anders keert dadelijk de wal het schip. Daarom is het zo belangrijk dat we dat draagvlak samen zoeken. En wat betreft die verantwoordelijkheid heeft u een punt. Die ligt bij alle partijen maar ieder in zijn rol uiteraard. Dan kom ik ook op het punt wat de heer Claassen maakt. Hoe verankeren we dit in het beleid? Ik denk dat ik op twee manieren een toezegging doe. Eén is de nota over internationale werknemers. Hoe gaan we daar samen met de gemeente om. Een ander punt, wat u en ook de heer Kuntzelaers maakte in het acquisitiebeleid, **is dat we daar toezeggen, namens de heer Van den Akker dan ook, dat we dat in het missiegedreven beleid een plek geven, dat we ermee rekening houden in ons acquisitiebeleid dat dat ook op een goede manier erbij hoort, integraal.** En daarom vind ik Hessing een goed voorbeeld. En of de prijs komt, dan is het inderdaad dat de bloemen wachten bij de finish. Daar ben ik voorzichtig in, maar ik denk wel dat we in die twee nota's ook kunnen monitoren hoe het doorwerkt en vinden we het ook een succes of een voorbeeld want dat blijkt achteraf. De intenties van de heer Hessing, en degenen die hem ook gesproken hebben de maandag in november, vind ik een voorbeeld hoe hij met zijn personeel intrinsiek omgaat, omdat hij juist het belang erkent van de werknemers en dat geeft mij een heel goed gevoel van het familiebedrijf Hessing met de komst naar Limburg. Nog kort twee zaken. Dat is een vraag van mevrouw Fischer en de heer Franssen duidde er ook even op. De financiering is een achtergestelde lening. Daarom is het percentage hoger, met een groter risico, maar het heeft wel ermee te maken dat het een totaalpakket is waar zij de financiering onderbrengen. Dat toetsen wij uiteraard met ons consortium LEF, LIOF en de Provincie. Daarom is het percentage hoog, maar voor hen is het een achtergestelde lening. Daarom is het percentage hoger. Maar wij vinden het alleszins verantwoordelijk gezien wat de beweging in totaal tot stand brengt. Dan tot slot nog één ding en dan kom ik ook nog even terug op de motie. De plek: De inspreker Tacken kwam daarop en in de vorige commissievergadering ook. En de heer Franssen zijn opmerkingen zijn ook correct. Daar zijn we in goed overleg met de gemeente. Uiteindelijk gaat het in samenspraak met. De insprekers willen vooral de locatie Californië niet. Als het niet lukt dan lukt het daar niet. Als men er niet uitkomt met de bewoners, dat heb ik in de commissievergadering al gezegd, dan gaat het niet naar Californië toe en dan zal er in goed overleg een andere plek in Greenport Venlo gekozen worden. Indachtig uw woorden heb ik er groot vertrouwen in dat de gemeente Horst aan de Maas samen met de ondernemer tot een verstandige keuze komt. Voorzitter, tot slot de motie. Ik denk

indachtig wat ik net gezegd heb, we nemen die voorwaarde ook in de subsidie op als een inspanningsverplichting, maar om het nu hard op te nemen hierin dat lijkt ons wat ver gaan en ook die 10% omdat wij die 10% niet kunnen hanteren. Maar ook indachtig wat de heer Hessing heeft uitgesproken in de sessie waar u bij was en om dat percentage flexibel kleiner te houden en zoveel mogelijk vaste mensen te hebben is er wel indachtig de lijn veel sympathie voor de motie, maar zoals die hier ligt zou ik hem toch willen ontraden omdat die net te ver daarin gaat. Maar volgens mij zitten wij in hoe Hessing wil opereren niet ver van elkaar af. Dat was het voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Mackus. Dan kijk ik rond voor de tweede termijn van de Staten. Ik heb een aantal adhesiebetuigingen aan het voorstel gehoord. Dus ik zou me kunnen voorstellen dat niet eenieder nog spreektijd wenst. Dus ik ga even het lijstje af. De heer Van der Valk neem ik aan van wel. Mevrouw Fischer? Niet meer. De heer Van Wageningen. Dat worden dan twintig seconden. Dat is heel leuk. De heer Franssen? Wenst u ook nog spreektijd? Ik was even aan het inventariseren. Ja. Mijnheer Baneke? Ook nog. Mevrouw Depondt? Niet. De heer Driessen? Niet. De heer Claassen? Niet. De heer Nijskens? Niet. En de heer Kuntzelaers? Ook niet. Dan ga ik toch beginnen met de heer Van Wageningen.

Gedeputeerde Mackus: Voorzitter, misschien heel kort want ik heb één vraag laten liggen van de heer Baneke over die actieve samenwerking met de gemeente. Ik denk dat wij het bij die nota die ik toegezegd heb betrekken.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan gaan we nu toch met de heer Van Wageningen verder. Sorry, de heer Van der Valk. Natuurlijk. Excuses daarvoor. Mijnheer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Ja, dank u wel voorzitter. Dank aan de Gedeputeerde voor de beantwoording in eerste termijn. Wat zien wij in dit huis? We zien de politieke ideologieën toch ook wel weer tentoongespreid. Als we kijken naar de reactie van Forum, zie ik een extreem neoliberaal gedachtegoed, waarbij het vooral de ondernemer is die het mag doen en de overheid heeft het nakijken of de maatschappij heeft het nakijken. Dat is mijn vertaling. Als we kijken naar de VVD, zien we dat die vooral zegt als het bedrijf aan de regels voldoet dan zal het wel goed komen. Helaas is het in de praktijk wel vaak anders en daarom maken we ook beleid in plaats van alleen maar regels en zeker beleid in dit huis. Als ik kijk naar de Partij van de Arbeid, zie ik daar een enorm opkomen voor de arbeiders, de arbeidsmigranten, de internationale werknemers, hoe je ze ook noemt. In ieder geval tekent dat firmament zich hier mooi af. Dan blijft toch voor ons in deze casus van belang, onverlet de beantwoording dat de Gedeputeerde met een beleidsnotitie gaat komen inzake internationale medewerkers, dat er scherp aan de wind gezeild wordt als het gaat om de inzet van internationale werknemers en ik ben niet xenofoob maar het mag echt wel een onsje minder omdat wij nog steeds overvolle bakken wij de bijstandsgerechtigden hebben zitten en dat we ook nog steeds heel veel werkzoekenden in de UWV-dossiers hebben zitten van welk pluimage dan ook, dus mbo, hbo, maar zeker ook vmbo-niveau enzovoorts. Daar gaat het even niet om. De laatste vraag, die heb ik niet in eerste termijn gesteld maar waar ik wel graag wil dat er vanuit GS een reactie komt, gaat over het zaken doen met de uitzendbureaus bij arbeidsmigranten. Uitzendbureaus zijn volgens ons een van de zwakkere schakels in die hele keten. We hebben er hele bonafide bij maar helaas een groot deel is wat minder bonafide of zelfs malafide te noemen. En wij zouden het College willen oproepen om daar met Hessing scherp op te sturen. Dat zij alleen maar zakendoen met bonafide uitzendbureaus en daarbij zorgen dat alle aspecten rondom de arbeidsmigranten, dus zowel het woonaspect maar zeker ook het beloningsaspect en zeker ook het aspect rondom integratie, taal enzovoorts, ook gestalte krijgt. Voorzitter, dat was het in eerste termijn.

De vicevoorzitter: In tweede zelfs.

De heer Van der Valk (SP): Sorry?

De vicevoorzitter: In tweede termijn.

De heer Van der Valk (SP): Sorry, in tweede termijn. En de motie brengen wij gewoon in stemming om ook te kijken hoe het politieke firmament zich hierin verhoudt. Dank u wel voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan constateer ik dat motie 2714 vanavond in stemming wordt gebracht. Wij gaan verder met de heer Van Wageningen namens D66.

De heer Van Wageningen (D66): Dank u wel. Wij hebben het over ideologie en D66 voert liberaal best wel als een geuzennaam, maar we zijn vooral ook praktisch en praktisch gezien kun je voorwaarden stellen als je een subsidie geeft of als je een opdracht geeft gewoon. Dan wordt het uitgevoerd zoals je wilt. Maar als je een lening verstrekt, dan is dat niet het moment om er eisen aan te verbinden. Dat is gewoon praktisch iets. De wet zegt dat wij wel wensen en bedenkingen kenbaar mogen maken. Dat hebben we dus ook gedaan. D66 is naast voor vrijheid ook voor verantwoordelijkheid en het bedrijf, blijkt uit de beantwoording van het College, neemt verantwoordelijkheid op het gebied van duurzaamheid, circulaire economie en ook anderszins. Dus wij zien in dit debat eigenlijk alleen maar een ondersteuning voor onze instemming met dit voorstel en dus niet met de motie want die stelt wel echt eisen aan de lening. Als wensen zou D66 er wel achterstaan maar als eisen kunnen we er niet achterstaan. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen voor die nabrander. Wij gaan verder met de heer Franssen namens LOKAAL-LIMBURG.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, kort. Als ik daar die Gedeputeerde zie, dan begin ik gewoon te lachen. Dan denk ik hij doet het goed. Zo moeten we het zien gezamenlijk. Als je dan de inhoud ziet, de verbeteringen die hebben plaatsgevonden en ook het overleg dat deze Gedeputeerde wil en heeft laten gebeuren dan zeggen we prima, ga zo door. Daar wil ik het bij laten voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank mijnheer Franssen. Tot slot in tweede termijn de heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Het voelt toch altijd luxe als zo’n plek helemaal voor jou privé wordt schoongemaakt. Ja voorzitter, ik bedank de Gedeputeerde voor het op de laatste minuut toch nog beantwoorden van mijn opmerking. Ik wilde ook mijn waardering uitspreken voor het feit dat die notitie er komt. Ik hoor wel veel focus op huisvesting, arbeid en dat soort zaken. Zoals ik in mijn de eerste termijn al aangaf denk ik dat buitenlandse werknemers ook echt een verrijking voor onze Provincie kunnen zijn, ook met het oog op de toekomst. Dus de suggestie van de PvdA om hier ook de sociale aspecten in mee te laten spelen en wellicht ook Gedeputeerde Housmans in mee te laten denken, zou ik u toch willen meegeven zodat er een integraal verhaal komt over werknemers, mogelijke nieuwe Limburgers, hoe op te nemen in de samenleving en zodoende ook de ontgroening die toch plaatsvindt tegen te gaan. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Baneke. We komen daarmee aan het einde van de tweede termijn van de Staten en ik zou de Gedeputeerde willen uitnodigen voor een korte beantwoording. Dat mag vanaf de plek.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. De heer Van der Valk heeft nog een aantal vragen gesteld. Kijk, de heer Hessing wil zo min mogelijk flexibele mensen maar zal toch altijd een bepaalde mate van flexibele schil nodig hebben. In ieder geval is hij dat omlaag aan het drukken omdat een aantal vaste krachten gewoon goed is voor de toekomst van het bedrijf. Daar zetten we ook maximaal in uit de kaartenbak. De heer Baneke heeft het tijdens de vorige commissievergadering al gevraagd en daarvoor hebben wij ook een convenant of contract gesloten met bijna alle Noord-Limburgse gemeenten om daar maximaal op in te zetten. U vroeg ook nog zorg ervoor dat ze sturen, dat ze met bonafide uitzendbureaus zakendoen. Los even van het voorwaarden stellen, dat doet de firma Hessing. Zij stellen de SNF-norm en ze eisen ook dat cao-loon betaald wordt aan iedereen. Dus zij zijn zelf streng in de leer als bedrijf Hessing. Dus ik denk dat dat ook goed is. De heer Baneke vroeg nog even over die notitie. Wij zeggen ook er is een economische kant maar ook flankerend beleid, leefbaarheid, longstay/shortstay. Wij zullen inderdaad uw opmerking er ook bij betrekken, dat integrale verhaal. Dat was het voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, Gedeputeerde Mackus. Wij komen daarmee aan het einde van de beraadslagingen. Zoals bekend zal de stemming vanavond plaatsvinden. Dus dat is over het voorstel inclusief de motie van de SP. Er is nog een vraag van de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, ik liep naar voren en eigenlijk deed u mijn vraag beantwoorden, maar om de ruis helemaal weg te halen, in de pauze zonet werd er een discussie gevoerd en misschien is het voor enkele fracties nog niet duidelijk. Komt er wat betreft de afronding van het debat van gisteravond nu dadelijk nog een uitleg van het College? Als ik het begrijp dus niet of wel? Daar had onze fractie natuurlijk ook nog even graag duidelijkheid over. En misschien is het ook verstandig om die duidelijkheid naar alle fracties te geven.

De vicevoorzitter: Ja dank u wel mijnheer Franssen. We komen daar met elkaar op terug. We hebben nu inderdaad de beraadslaging gehad van dit onderwerp.

14 Voorraadagenda

De vicevoorzitter: De voorraadagenda die stellen we nu niet vast omdat we geen quorum hebben. Dus dat komt ook vanavond aan de orde.

15 Moties vreemd aan de orde van de dag

De vicevoorzitter: We gaan nu verder met een aantal ingediende moties vreemd aan de orde van de dag. Ik ga daar kort voor schorsen, ook weer voor een woordvoerderswissel. Daarna komt er een vervolg van het interpellatiedebat. Dan komt zoals toegezegd een toelichting van het College, een antwoord/reactie van het College op de ingediende motie zoals die nu voorligt en daarna is er de ruimte voor de individuele fracties om daarop te reageren. Dus dat komt daarna. Maar voor het moment ga ik nu even een kort ogenblikje schorsen, zodat er in ieder geval een woordvoerderswissel kan plaatsvinden. De vergadering is voor een kort ogenblik geschorst.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Dames en heren, ik verzoek u uw plaatsen weer in te nemen. Dan kunnen wij beginnen met het volgende agendapunt, punt 15, de moties vreemd aan de orde van de dag. Ik ga daar wel een opmerking bij maken aan de voorkant. Ik werd door de griffier geattendeerd op het feit

dat een aantal moties toch wel heel veel raakvlakken heeft met onderwerpen die vorige week op de agenda stonden, onder andere de PES, terwijl het reglement van orde voorschrijft dat bij moties vreemd het alleen maar kan en mag gaan over zaken die niet op de agenda staan. Desondanks in het kader van de kerstgedachte zou ik willen zeggen laten we barmhartig zijn en ze toch op die manier allemaal gewoon in dit agendapunt behandelen.

De heer Claassen (PVV): En wie is dan de Kerstman? Bent u dat of is dat Van Caldenberg? Maar ik wil een opmerking maken. De moties vreemd gaan over de POVI en die moet er nog aankomen.

De vicevoorzitter: Ja, maar ik had u ook niet aangesproken maar daar waar echt staat bijvoorbeeld de PES en dergelijke daar is vorige week wel behoorlijk wat tijd over gegaan. Dus ik wil in ieder geval een oproep doen, gelet ook op de tijd en de agenda dat we niet de discussie van vorige week opnieuw gaan doen. Wij beginnen met de eerste motie. Dat is de motie 2702. Die is ingediend door mevrouw Schuuring, ondersteund door de heer Wolters Gregório en ik nodig mevrouw Schuuring uit om kort haar motie toe te lichten. Het woord is aan mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Het gaat inderdaad om motie 2702 voor degenen die de lijst nog niet helemaal compleet hebben. Nederland en ook Limburg hebben ambitieuze doelstellingen voor de energietransitie de komende decennia en steeds meer bedrijven zien hierin ook kansen om onder andere via composteerders, mestvergisters, biomassacentrales een rol te spelen in de energietransitie, maar veel van deze initiatieven zijn nog niet zonder discussie in de samenleving omdat mensen bang zijn dat het overlast kan veroorzaken, omdat er misschien nog vraagtekens staan bij hun effectiviteit en dat initiatiefnemers er vaak ook flink aan kunnen verdienen, waardoor wij nog zekerder moeten zijn dat dit echt gaat over duurzaamheidsinitiatieven en niet gaat over het zogenaamde greenwashing of groenwassen van economische activiteiten. Op het moment dat burgers zich zorgen maken over stankoverlast, mogelijke schadelijke uitstoot, dan moet de overheid extra zorgvuldig afwegen of deze initiatieven schadelijk zijn en hoeveel zij dan daadwerkelijk ook bijdragen aan onze doelstellingen. Dat is de reden ook dat wij deze motie geschreven hebben om te voorkomen dat er enige vorm van wantrouwen kan ontstaan, om extra transparant te zijn over duurzaamheidsinitiatieven, welke afweging wij daarin maken en hoeveel dat initiatief ook daadwerkelijk bijdraagt aan de afname van de uitstoot van broeikasgassen en dit ook openbaar inzichtelijk te maken voor iedereen. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Een reactie van de Gedeputeerde Burlet.

Gedeputeerde Burlet: Dank u wel, voorzitter. Het is een sympathieke motie natuurlijk want we willen graag weten wat er gebeurt, wat we hier doen en waar we het geld aan uitgeven. Het is wel zo dat de Provincie maar heel beperkt bevoegd is bij zulke initiatieven. Het is vaak de gemeente juist die daar vergunningen verleent als het gaat over kleine biomassacentrales en dergelijke. Dus wat dat betreft zou het effect voor ons relatief klein zijn. Anderzijds, als het initiatieven zijn die gefinancierd worden door het LEF of het LIOF, zijn juist daar heel strikt eisen om te laten zien waar en hoe je bespaart met CO_2. De motie echt zo direct uitvoeren is wat moeilijk, **maar ik wil u wel toezeggen dat we gaan onderzoeken of we dat inderdaad kunnen doen, want we kunnen het opnemen wel in onze vergunning en waar we het verlenen maar we moeten ook kijken wat de opbrengst daarvan is en of we het ook goed kunnen controleren.** Bijvoorbeeld stel dat er windmolens komen waar we wel bevoegd gezag zouden zijn, dan weten we ook niet precies wat die exact gaan opleveren, hoeveel ze draaien, wanneer ze draaien. Maar ik zie dat u de vraag nog een keer wilt toelichten.

De vicevoorzitter: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Dank u wel voorzitter. U heeft het nu over windmolens. Dat is alweer een heel ander type initiatief dan de voorbeelden die ik in de motie genoemd heb. Op het moment dat er een biomassacentrale is, op het moment dat het gaat over een grote composteerder waarin ook mest als afval wordt verwerkt bijvoorbeeld dan hebben wij regelmatig contact met mensen die daar in de buurt wonen die zeggen wij zijn bang dat daar wel methaan uit komt bijvoorbeeld wat ook een broeikasgas is of dat het gaat stinken of dat het iets uitstoot waardoor ik misschien last van mijn gezondheid kan krijgen. Dus dan gaat het over expliciet de uitstoot van die duurzaamheidsinitiatieven en niet over hoeveel uitstoot er niet is omdat we een windmolen hebben neergezet.

Gedeputeerde Burlet: Helder. Als het gaat over emissies dan moet het al voldoen aan beperkte normeringen die er zijn. Dus dat wordt al opgenomen. Dat wordt ook gecontroleerd en wordt gecheckt. Dus dat is de ene kant van de medaille. Aan de andere kant zijn er de effecten hoeveel CO_2 of andere broeikasgassen bespaard worden. Nogmaals, **ik wil graag toezeggen dat we inderdaad bekijken hoe we dat kunnen gaan verantwoorden** maar we krijgen, nogmaals, maar heel weinig extra zicht erop omdat wij maar beperkt bevoegd zijn in die vergunningen. Vaak worden dat gemeentelijke vergunningen.

De vicevoorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter ik heb wat moeite met de formulering en ook een stukje definiëring van wat er gevraagd wordt. Dat bleek eigenlijk net ook al in de interruptie van de indiener maar ook in de beantwoording. Het ene duurzaamheidsinitiatief is het andere niet blijkt nu. Kijk, de schadelijke gevolgen, dat is ook wat de heer Burlet aangeeft, dat moet eigenlijk getoetst worden door het bevoegd gezag en dat komt ter sprake bij de vergunning. Kijk, als er sprake is van subsidie dan kun je natuurlijk in de beschikking subsidievoorwaarden opnemen dat het natuurlijk niet de bedoeling is dat je meer broeikaseffect veroorzaakt door van CO_2 methaangas te maken. Dat zou natuurlijk een idiote redenering zijn om daar alsnog subsidie voor te verlenen. Dus ik denk dat er iets in de formulering niet helemaal deugt. Dus als ik de indiener was zou ik blij zijn met de toezegging van de Gedeputeerde om in ieder geval te onderzoeken wat mogelijk is want volgens mij gaat er iets fout anders.

De vicevoorzitter: De heer Burlet.

Gedeputeerde Burlet: Ik sluit mij helemaal aan bij de spreker. Dat is misschien ook wat ik had willen vertellen. Dus wij gaan onderzoeken wat wij kunnen vastleggen maar inderdaad ligt de problematiek wat complexer dan wat we net hebben gezien.

De vicevoorzitter: Is dat voor u aanleiding om de motie aan te houden met die toezegging, mevrouw Schuuring?

Mevrouw Schuuring (PvdA): Zou de Gedeputeerde aan kunnen geven hoelang hij denkt dat dat onderzoek duurt?

Gedeputeerde Burlet: Als het gaat over subsidieverlening, als het gaat over het LEF wat ik al zei, dan is het eigenlijk nu al usance om te doen. Dus daar wordt het al gedaan, want zo gaan we straks rapporteren. Als het gaat over vergunningverlening is het nog niet zo. En nogmaals, wij zijn maar heel beperkt bevoegd gezag om daar een beetje zicht op te krijgen. Ik wil dat wel even onderzoeken maar ik denk dat u daar in het eerste kwartaal bericht op krijgt. Zullen we het zo afspreken?

De vicevoorzitter: Mag ik daarmee constateren, mevrouw Schuuring, dat motie 2702 is aangehouden in afwachting van de uitvoering van de toezegging van de Gedeputeerde? Dank u wel. Dan gaan wij naar een drietal moties die betrekking hebben op het faunabeheerplan. Dat betreft een motie over de beverpopulatie, daarna een motie over het faciliteren van TNR en chipprojecten bij de verwilderde kat en het voorkomen van doden van huiskatten. Dan begin ik bij de motie 2698. Daarna 2713. Daarna 2715. De eerste motie inzake de beverpopulatie is ingediend door mevrouw Voncken, maar ik zie dat die wordt toegelicht door mevrouw Depondt en wordt ondersteund door de fracties van het Forum voor Democratie, de PVV en de VVD. Mevrouw Depondt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, in het kader van zo weinig mogelijk mensen in dit huis neem ik het maar even over. De strekking van deze motie is dat de bever het in Limburg heel goed doet, zo goed dat er veel meer zijn dan wat we oorspronkelijk hebben gewenst. Het zijn hele schattige diertjes met een hoge aaibaarheidsfactor maar ze brengen ook wel heel veel schade toe, onder andere ook aan natuur. We hebben een hele discussie over bomen. We hadden een terechte discussie over de kap van het Sterrebos, 100 oud, maar u wilt niet weten hoeveel bomen compleet omgebeten worden door bevertjes. De oproep in deze motie is dan ook om vooral samen met andere partijen toch eens even serieus te gaan kijken naar het huidige beheer, of dat niet op zijn minst een stuk goedkoper kan maar ook eens met elkaar te kijken of we niet naar een andere aanpak moeten in de verdeling van bescherming en het beheer.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ik begrijp dat daar een vraag over is. Dus ik denk dat het makkelijkste is dat u even naar het spreekgestoelte gaat, mevrouw Depondt, en dan kan mevrouw Plusquin reageren vanaf de interruptiemicrofoon.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Ik hoor mevrouw Depondt de vergelijking maken tussen wat bevers eten en het Sterrebos. Ik vraag mij af of mevrouw Depondt op de hoogte is dat de bever zich met name voedt met snelgroeiende wilgen en dat het in het Sterrebos echt om een eeuwenoud oerbos gaat met enorme natuurwaarden.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ik heb misschien het verkeerde voorbeeld gebruikt. Ik kan ook het voorbeeld noemen van de stadsweide in Roermond. Waar het om gaat is dat de bevers ook schade toebrengen aan de bomenpopulatie in Limburg, daar waar wij aan de andere kant juist met elkaar inzetten op het behoud van bomen. Daar gaat het om. Dan trek ik het Sterrebos als voorbeeld terug.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Goed, voorzitter, ik ben nog niet klaar. Dus misschien kan mevrouw Depondt even blijven staan. Die motie is kennelijk een reactie op de brief van het waterschap maar ik vraag mij af of de indieners die brief wel goed hebben gelezen want het waterschap vraagt niet om een aanpassing van de kaart met kansrijke gebieden. Die kaart is gemaakt vanwege de verplichtingen die wij hebben vanuit de natuurwetgeving om een gunstige staat van instandhouding van dit zwaar beschermde dier te handhaven en dat wordt al ieder jaar aangepast, nota bene door de faunabeheereenheid zelf, waarvan de indieners juist altijd zo hoog opgeven. Recent nog, zo is te lezen in het faunabeheerplan, zijn een aantal kanalen van die lijst afgevoerd en ook zag het faunabeheerplan overigens dat de verbindingen nodig zijn tussen die gebieden. Dus zomaar die natte natuurparels als alternatief voor deze zorgvuldig bijgehouden kaarten naar voren te schuiven getuigt niet van echte belangstelling voor het onderwerp. En wat zijn hoge kosten? Die kosten van het waterschap worden juist lager doordat er steeds meer droge jaren zijn. Die kosten worden door alle Limburgers uitgespreid. En je hebt het over enkele dubbeltjes per Limburger per jaar. Hebben we dat niet over voor onze Limburgse trots, voorzitter, een bijzonder dier dat ook nog eens

bijdraagt aan nieuwe natuur en biotoopverrijking en de heer Mackus heeft daar in de commissie al op gewezen?

De vicevoorzitter: De bedoeling van een interruptie is een vraag.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja. Ik ben hem aan het inleiden. Ik ga zo afronden. Kijk, ik heb mij al jaren hard gemaakt voor bevers en ook voor alternatieve methoden die volgens mij nooit goed zijn onderzocht, zogenaamde 'beaver deceivers.' Dus om op een achternamiddag er even zo'n plan door te jagen dat vind ik echt onacceptabel, ook gezien de inspanningen die wij al eerder hebben gedaan voor die bevers. Dus kijken wij naar die vele miljoenen die het Rijk en de Provincie besteden aan bijvoorbeeld landbouwsteun dan heb je het helemaal nergens over. Wij vinden deze motie slecht geïnformeerd, in feite overbodig, want de Gedeputeerde namelijk al een toezegging gedaan om eens naar het faunabeheerplan te kijken. Mijn vraag is dus aan de indiener kunt u die motie aanhouden dat die eerst ter bespreking in de commissie komt.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Daar wil ik eerst het antwoord van de Gedeputeerde afwachten. En om op uw eerste vraag te reageren, wij doen dit niet naar aanleiding van de brief van het waterschap. Wij doen dit naar aanleiding van de constateringen zoals ik ze net heb genoemd en het enige wat wij vragen in deze motie is om in overleg te treden met het waterschap en met Rijkswaterstaat om te kijken hoe die kosten verminderd kunnen worden en om eens naar die escalatieladder te kijken, met als voorbeeld zijn er een aantal dingen genoemd. Maar ik wacht eerst de reactie van de Gedeputeerde af. En als wij de motie handhaven dan staat het u natuurlijk vrij om ertegen te stemmen toch.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dan kan ik niet meer op de indiener reageren.

De vicevoorzitter: Nee, wel op de Gedeputeerde. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ik wil het kort houden. Wij dienen hem mee in en we ondersteunen het ook. Bent u bekend, want ik moet een vraag stellen, dat juist in het begin van deze eeuw door toedoen van het CDA deze bevertjes overal geplaatst zijn en zich als goed Christen blijkbaar hebben vermenigvuldigd?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Maar u kunt zich ook herinneren dat de goede CDA'ers vroeger een stuk of tien kinderen hadden en nu ook niet meer. Het werd een beetje overcrowded om het maar zo te zeggen. Dus een beetje beheersing in CDA-gezinnen is ook niet weg.

De vicevoorzitter: Dank u wel, maar laten we het vooral bij bevers houden en niet bij grote Christelijke gezinnen zou ik zeggen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee, ik ga dan wel ervanuit dat het CDA ook een motie dadelijk instuurt over de TNR-projecten want dat is echt net het voorbeeld wat u noemt.

De vicevoorzitter: Maar daar gaan we het zo dadelijk over hebben.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Volgens mij zijn er ook nog geen CDA'ers afgeschoten omdat ze zich te snel voortplanten.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Dat moet ik met u delen. Ik heb daar geen signalen over, tenminste niet in letterlijke zin.

De vicevoorzitter: Dank u wel zeg ik dan tegen beide dames en dan geef ik graag het woord aan Gedeputeerde Mackus om te reageren op de motie.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel voorzitter. De bever is inderdaad een zwaar beschermde soort. Tegelijkertijd doet hij het echter wel heel erg goed in Limburg. Dus ik heb even de motie ook gelezen. Laat ik het zo zeggen. In de van mening zijnde dat kan dat maximumaantal natuurlijk niet, maar dat is een mening. Als wij kijken naar de oproep, dan kunnen wij dat wel omarmen omdat we eigenlijk met het waterschap in overleg zijn om die ladder zo effectief mogelijk te doorlopen. Wij zijn aan het kijken of alle gebieden nodig zijn om aan te wijzen. Overigens daarom stelt u een voorbeeld. Dat voorbeeld is wel te beperkt, maar omdat het een voorbeeld is geeft het er duiding bij. Wij kijken gewoon naar de gebieden hoe we ermee omgaan. En inderdaad de faunabeheerseenheid is bezig met een herijking van de bever en dat zal eind volgend jaar gereed zijn en daar komen die elementen bij terug.

De vicevoorzitter: Mevrouw Plusquin.

Gedeputeerde Mackus: Zij wil een adhesiebetuiging geven zie ik.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel voorzitter. Ik vraag mij af hoe het zit met de alternatieve wijze voor doden waar een onderzoek op toegezegd is, zoals het plaatsen van ‘beaver deceivers’ en andere dingen. Gaat de Gedeputeerde daar ook nog op inzetten? Dat was met de zoogdierenvereniging.

Gedeputeerde Mackus: Ik denk dat u gelijk heeft dat we altijd kijken ook naar preventie. Dat is ook de ladder. Kunnen we eerst preventief beleid doen. Dat geldt ook voor de stadsweide Roermond. Wat kan Staatsbosbeheer preventief doen? Dat staat gewoon vrij. Dat is één. Dat is uitsluiten en uiteindelijk heb je dan kun je een bever wegvangen. Dat geldt altijd.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar wegvangen staat gelijk aan doden toch? U noemt wegvangen maar wegvangen staat gelijk aan doden want niemand wil een bever.

Gedeputeerde Mackus: We hebben ze ook aangeboden aan Friesland maar die wilde ze niet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee, dat bedoel ik. Ja, dat snap ik. Kijk, ik ben het gedeeltelijk met de heer Claassen eens dat we ze niet hadden moeten uitzetten. Aan de andere kant is de natuur nu van die mate dat ze ook wel vanzelf zouden zijn gekomen. Maar daar gaat het niet om. Wilt u een toezegging doen dat er ook nog alternatieven worden onderzocht zoals eerder ook dat plan van de zoogdierenvereniging?

Gedeputeerde Mackus: In de faunabeheerseenheid zitten ook preventieve maatregelen. Daar zit dat in.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar dat zijn geen nieuwe manieren.

Gedeputeerde Mackus: Mij zegt het even niets als ik nu toezeg de ‘beaver deceiver.’ Daar moet ik even het antwoord schuldig blijven.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Laten we het dan niet over ‘beaver deceiver’ hebben, maar dat u een toezegging doet dat u in overleg treedt met de zoogdierenvereniging over meer alternatieven in die escalatieladder.

Gedeputeerde Mackus: Ik zeg u toe dat ik dat in beeld breng. Of dat dan ingevuld wordt is een tweede maar we zullen het in ieder geval in beeld brengen of dat een goede plek heeft.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Krijgen we dat dan in de volgende RLN te horen?

Gedeputeerde Mackus: Luister hier, het faunabeheersplan komt eind volgend jaar. Dus we zijn nu in het overleg met het waterschap. We zullen rapporteren en dan zullen we het meenemen als we die overleggen hebben gehad. Dus ik heb niet nu in de kerst overleg met het waterschap.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee, ik heb het over een overleg met de zoogdierenvereniging en alle andere partijen die een alternatief kunnen bieden.

Gedeputeerde Mackus: Ja, we zullen het in de reguliere voortgang meenemen. Dat lijkt me verstandig.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Goed, dank u.

De vicevoorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, het doel van de motie is natuurlijk om te bekijken die gebieden waar de bever juist gewenst is en die gebieden waar hij juist veel minder gewenst is. Het is gewoon eigenlijk een beetje raar om dan de volledige escalatieladder te gaan doorlopen voor die gebieden waar die niet gewenst is en als je daar twee of drie treden tegelijk kunt nemen. Uiteindelijk is het ook voor de bever an sich het beste als die zich niet vestigt in die ongewenste gebieden. Dan hoef je ze ook niet af te schieten. Dus het is gewoon niet logisch om eerst heel veel moeite te doen en dan erachter te komen dat het niet lukt en uiteindelijk toch te moeten schieten. Dus voorkomen is in dat opzicht veel beter dan genezen.

Gedeputeerde Mackus: Mee eens, maar dat is ook de oproep van mevrouw Plusquin. Preventief beleid is altijd beter. Daarom staat preventie ook in de escalatieladder. Inderdaad geldt dat ook voor de gebieden waar je zegt daar zijn ze kansrijk en waar zijn ze niet kansrijk.

De heer Nijskens (VVD): Dan is in feite de motie stadsweide eigenlijk minder geschikt voor het beeld. Dat is net een natuurgebied en het zou wel heel raar zijn als je bevers in een natuurgebied gaat beheren.

Gedeputeerde Mackus: Dat klopt maar dat is wel een goed voorbeeld waar het met preventie wel voorkomen kan worden. In die gebieden mag het juist niet waar ze aangepakt worden. Maar ook in gebieden waar je schade oploopt kun je wel met preventie wat doen. Dat zijn dus twee dingen. Uiteraard kun je niet eindigen tot het wegvangen van bevers op die plekken maar je kunt met preventie wat doen en de plekken waar ze niet kansrijk zijn daar kun je uiteindelijk de hele ladder doorlopen.

De heer Nijskens (VVD): Dat klopt maar dan voorkom je dus in de stadsweide met preventie dat die schade kan toebrengen aan bomen die er toevallig staan, maar in gebieden waar je hem niet wilt moet

je juist zorgen dat die niet komt. Dat is een andere preventie en die is naar mijn overtuiging en ook die van de mede-indieners veel effectiever.

De vicevoorzitter: Dank u wel mijnheer Nijskens. Dank u wel mijnheer Mackus. We gaan verder met een tweetal moties van mevrouw Plusquin, de motie 2713 getiteld faciliteren TNR en chipprojecten verwilderde kat en de motie 2715 voorkom doden van huiskatten in Limburg, en die mag u allebei na elkaar behandelen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, het afschieten van zwervende katten is voor de Partij voor de Dieren, en voor ons niet alleen, een schrikbeeld. Het gaat hier om huisdieren en het zal je maar als kattenbaasje overkomen dat jouw huisdier wordt afgeschoten. Op hoeveel begrip van de mensen zou je kunnen rekenen als je daar als Provincie willens en wetens aan begint, nota bene tegen een Kamermeerderheid in die daar een motie over heeft aangenomen. En als je als Provincie nog niet een begin hebt gemaakt met het nemen van preventieve maatregelen gericht op het voorkomen van voortplanting en het terugbrengen naar eigenaren, maatregelen die als voorgesteld beheer in het faunabeheerplan staan, met name TNR, Trap Neuter Release, en in goed Nederlands vangen, steriliseren en terugzetten. Op zeer beperkte schaal is de dierenbescherming bezig met een dergelijk project in Limburg waar de Dierenbescherming heeft aangegeven in staat en bereid te zijn om dit project vooral uitgevoerd door vrijwilligers uit te breiden, qua omvang en qua locatie en samen met andere organisaties die daar ook een rol in willen spelen.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja dank u wel voorzitter. U triggerde mij helemaal in het begin met uw opmerking van inderdaad huiskatten. Er zal niemand voor zijn dat huiskatten afgeschoten worden. Maar ik kan me nog herinneren toen het over de wolf ging. Toen nam u de schapenhouder de maat dat hijzelf moet zorgen dat hij de schapen houdt in een wolfsvrijgebied terwijl Nederland tot afgelopen tijd wolfsvrij was. Dus die omheiningen zijn er niet. Maar u zegt niet tegen de katteneigenaar jij moet zorgen voor jouw kat, jij moet zorgen dat die kat niet verwildert. En op het moment dat die verwilderd is en een maatschappelijk probleem levert dan kijkt u weer naar de overheid dat zij niet mogen ingrijpen om het probleem op te lossen, maar op het moment dat er een maatschappelijk probleem is met een wolf dan wijst u wel met het vingertje naar de eigenaar. En u doet dat nu niet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): En was is uw vraag?

De heer Nijskens (VVD): Waarom u dat niet doet.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik heb geen enkele schapenhouder de maat genomen. Ik heb gewezen op de strenge regelgeving. Nee, echt niet. Ik heb echt heel veel onderzoek gedaan bij schapenhouders en wolvenpreventie. Ik heb u zelfs een keer uitgenodigd om op werkbezoek te gaan samen daarover. Kijk, je kunt niet zien of een kat verwilderd is. Dat zie je niet. Dat zie je niet aan een kat. En je ziet ook niet of het een streng beschermde wilde kat is. Dat zie je alleen als ze op hun rug liggen en ze zwarte voetzooltjes hebben. Dus je kunt het verschil niet zien.

De vicevoorzitter: Mijnheer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Mijn punt was of u de kattenbezitter verantwoordelijk maakt voor het verwilderen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Wij komen dadelijk met een hele mooie oplossing en daardoor komen er veel minder verwilderde katten. En natuurlijk heeft iedereen zijn verantwoordelijkheid. Ik ga ervan uit dat u ook die motie kunt steunen zo meteen. Waar waren we gebleven. Dus de dierenbescherming wil met vrijwilligers dat project uitbreiden qua omvang en locatie en ook samen met andere organisaties en ook kunnen bij het beschikbaar komen van meer financiële middelen de resultaten op een wetenschappelijke manier gemonitord en geëvalueerd worden. Je investeert dan in een stuk kennisontwikkeling die ook elders kan worden toegepast. Ook is er in den lande ervaring opgedaan met chipprojecten. In Rotterdam zijn er in samenwerking met de gemeente projecten geweest, ook op Texel. Ook hiervan geeft de Dierenbescherming aan dit bij beschikbaarheid van voldoende financiële middelen samen met partners te willen oppakken. De motie TNR en chipprojecten vraagt GS om met de Dierenbescherming en andere relevante partners, ook de gemeenten als het om chipprojecten gaat, daar komen we bij die verantwoordelijkheid waar we het over hebben, in overleg te gaan over de manier waarop deze projecten gerealiseerd kunnen worden en om vervolgens met een budgetvoorstel te komen waar we nu nog geen bedrag aan geven omdat het te lastig in te schatten is. Voorzitter, ook als deze projecten worden gerealiseerd is het niet nodig en het werkt ook niet om naar het uiterste middel van doden te grijpen. Het staat helemaal niet vast en wordt ook niet in het faunabeheerplan onderbouwd dat doden werkelijk effect heeft op de populatieomvang. Vrijkomend territorium wordt door nieuwe dieren ingenomen, immigratie in het vakjargon. Ook de studie van Wageningen Universiteit uit 2011 wijst daarop. Bij afschot worden dieren regelmatig alleen maar gewond wat veel dierenleed veroorzaakt. En het is allerminst uitgesloten dat er verwarring ontstaat met de wilde kat, een andere soort, een zwaarbeschermde soort, die daar nodeloos gedood wordt. En wat is exact een verwilderde kat? Hoe kan een jager vaststellen dat een kat verwilderd is en niet alleen een aantal dagen van huis is? Op hoeveel begrip van de Limburgse bevolking zal dit kunnen rekenen? Daarom dienen wij ook een tweede motie in die GS vraagt om de aangekondigde ontheffingsaanvraag door de FBE niet te verlenen. En tot slot komt mij zojuist ter ore dat er in de Tweede Kamer twee moties zijn aangenomen van de leden Moorlach en De Groot die dezelfde strekking hebben, het opstarten van projecten en het voorkomen dat katten worden gedood. Dus ook het ministerie van LNV gaat deze kant op sturen. Het kan toch niet anders, voorzitter, dat wij daar als Provincie bij aansluiten.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin, mag ik één vraag stellen. Ik dacht dat de echte wilde kat wel gechipt was of is dat niet zo.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, maar een chip kun je ook pas zien als je ze hebt afgeschoten.

De vicevoorzitter: Nee, maar daar gaat het niet om, maar om de populatie in beeld te hebben. Die zijn toch wel gechipt of niet?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, er zijn er volgens mij gezenderd maar je hoopt natuurlijk ook op een natuurlijke instroom vanuit het buitenland.

De vicevoorzitter: Oké, dank u wel. Het woord is aan de Gedeputeerde Mackus.

Gedeputeerde Mackus: Ik was nog even die studie op aan het zoeken maar ik kreeg het commentaar dat er meer in staat dan u zegt, maar goed dat laat ik even in het midden. U heeft eigenlijk twee moties. Het gaat eigenlijk allemaal over fauna en het beschermen van diersoorten. Dat is de reden dat de FBE dit plan heeft gemaakt, dat de eikelmuis, de hazelmuis, de korenwolf en de

patrijs ook beschermd worden. Laat ik het zo zeggen. U dient eigenlijk twee moties in. De eerste motie gaat over het project uitrollen. **Daarvan kan ik u toezeggen dat wij in de SILG-middelen daar middelen voor beschikbaar hebben**, maar dan gaat het wel om de gebieden waar die beschermde soorten in het gedrang zijn, dus daar waar mogelijk de hazelmuis, de eikelmuis of een andere diersoort in het geding is door de verwilderde kat daar kunnen wij prima met de Dierenbescherming naar zo'n project kijken. Dus dat kan eigenlijk nu al. Dus die motie is staand beleid en er kan uiteraard in overleg gegaan worden over welke plekken die dan ook van toegevoegde waarde zijn gedaan worden. Bij uw andere motie echter, motie 2715, houdt u een heel betoog en u haalt ook de motie in de Tweede Kamer aan. Uiteindelijk zitten wij hier niet om verwilderde katten te schieten. Het gaat hier ook om dat wij dat langs een aantal slagen doen. Ten eerste staat de subsidieregeling waar uw eerste motie naar verwees open. Twee, daarmee lossen we het probleem niet op. Dat weten we. Als er dan uiteindelijk blijkt dat er echt een probleem overblijft dan gaan wij niet morgen zeggen begin maar vrij te schieten. Absoluut niet. Dan zal er eerst een forse campagne gevoerd worden dat mensen uit eigen verantwoordelijkheid ook hun huisdieren binnenhouden. Dan voorkomen we dat het gebeurt en dan weten we ook dat het echt verwilderde katten zijn. Dus het is echt ook een escalatieladder, als laatste middel. Dan wil ik u erbij toegeven dat u er nu één punt van de FBE uithaalt en daar zit de Dierenbescherming bij. Dit is juist een gewogen besluit dat de FBE doet. Daar willen we juist niet de discussie hier opnieuw doen. Op de tafel waar alle maatschappelijke partijen aan tafel zitten wordt heel afgewogen die keuze gemaakt en dan vind ik het jammer dat u nu dit eruit haalt. Dat is uw goed recht maar dat zullen wij ontraden. En die eerste motie is dus staand beleid. Die kunnen wij dus met die duiding overnemen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat leidt tot een paar vragen, voorzitter. Ik vraag mij af of de Gedeputeerde het volledige dictum van de motie over de TNR overneemt.

Gedeputeerde Mackus: De subsidie staat open.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dat is mijn vraag niet. Ik wil alleen eigenlijk weten of u het hele dictum overneemt.

Gedeputeerde Mackus: Heeft hele dictum? Het verzoek. Ik ga niet op de overwegingen allemaal in.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Nee, het hele dictum.

Gedeputeerde Mackus: Ik leg hem als volgt uit. We hebben een regeling. Daar kunnen ze gebruik van maken. Dat is de toezegging op deze motie.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Daar ga ik niet mee akkoord want dat is maar een hele kleine regeling en dat is maar een heel klein project. Als je het probleem echt bij de kern wilt aanpakken, als het echt zo belangrijk wordt geacht, dan gaan we ook inzetten op die preventie.

Gedeputeerde Mackus: Dan moeten ze een vraag indienen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dan is het ook geen probleem. We vragen gewoon om in gesprek te gaan en om een bestedings- en financieringsvoorstel voor te leggen. U kunt zich hier geen buil mee vallen als u het dictum overneemt.

Gedeputeerde Mackus: Maar ik zeg u ik neem hem op die manier over dat wij het gesprek aan kunnen gaan en we zullen kijken hoe het project uitgevoerd kan met de SILG en dan kunnen we u terug rapporteren. En of dat dan precies zo is als hier staat? In de geest van en als de regeling al bestaat dan kunnen we die overnemen.

De vicevoorzitter: Dus om het goed te begrijpen, op het moment dat die naar de letter moet worden overgenomen dan wordt die ontraden. Op het moment dat die in de geest zoals de Gedeputeerde het heeft toegelicht kan worden uitgelegd dan kan hij hem overnemen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Maar dat houdt dus ook in dat als er een uitbreiding nodig is van gebieden en van geld dat dat er ook bij hoort, want we weten dat er nu een projectje loopt, maar dat is zo kleinschalig dat het geen zoden aan de dijk zet.

Gedeputeerde Mackus: Dat is ook vooral een pilot. Het gaat er om het is en-en-en en daarom is het belangrijk dat we een subsidieregeling hebben openstaan maar tegelijkertijd een FBE-plan hebben. Het is een totaalpakket. Dat hebben wij om het probleem ook op te lossen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Heeft u het nu over het afschieten?

Gedeputeerde Mackus: Dat is een totaalpakket, maar daarom stellen we ook die regeling die er is open en daar kan de Dierenbescherming gebruik van maken. En ik zeg u net toe dat het overleg wordt aangegaan over die gebieden, en dat is relevant, waar een soort in het geding is. We gaan niet overal TNR toepassen. Dan moet er een plan onder liggen en daar gaan we het gesprek over aan.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik snap dat het in die gebieden is waar het nodig is in het kader van de natuurbescherming en bij kwetsbare populaties maar dus ook als het leidt tot een verbreding van het project? Kijk, ik zal het even heel simpel maken. Stel er is nu in één gebiedje een TNR-project gaande en het is nodig in vier gebiedjes. Dan gaat u daarin mee?

Gedeputeerde Mackus: Als in die gebieden de soorten onder druk staan. Ik schets u de lijn waar de subsidieregeling voor openstaat. Daar toetsen wij aan. De motie gaat wat verder. Dus ik wil langs die regeling het gesprek aangaan en dan kan ik erover terug rapporteren.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Goed, ik zal mij even beraden.

De vicevoorzitter: U komt daar nog op terug. Dan gaan wij verder met een tweetal volgende moties, ingediend door de heer Megens van de PVV die dan door de heer Claassen worden toegelicht begrijp ik. Dat is de motie 2716 en 2717. 2716 gaat over het instrumentarium afdwingen van zon-PV op daken. En motie 2717 betreft de zonneladder bindend in de POVI. De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja voorzitter ik zal het gaan proberen als een goede voorleesvader zonder de tekst, maar het komt erop neer dat wij deze als basis hebben gebruikt bij de behandeling in de vorige Statenvergadering in relatie tot de PES, maar uit de discussie die daar heeft plaatsgevonden met het College werd eigenlijk duidelijk in de PES is dat welhaast onmogelijk, maar de POVI wordt een veel belangrijkere plek waar het dictum en de doelen die wij daar als fractie mee willen bereiken veel meer op hun plek zijn. Maar die POVI komt er wel aan en wij wilden voor elkaar hier in huis de zekerheid hebben hoe het College hierin zit en hoe zij richting de POVI willen gaan bewegen. Vandaar dat wij hem vandaag aanbieden als motie vreemd ter voorbereiding op de POVI.

De vicevoorzitter: Dat roept enkele reacties op van de collega's, als eerste mevrouw Jenneskens en daarna de heer Franssen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Even procesmatig over motie 2717. Wat ik lastig vind is dat dit volgens mij vanuit de rol die de Provincie heeft als partner bij de beide RES'en heel erg ingewikkeld is. Als ik dan nog even verder ga denken, en dan denk ik aan de afspraken in het klimaatakkoord, dan betekent dit als we minder zonneweide krijgen dan moet er meer wind. Dus ik vroeg mij eigenlijk af wil de PVV dan meer windturbines.

De heer Claassen (PVV): Nee, wij willen kerncentrales mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, maar we hebben afspraken gemaakt. Die staan in het klimaatakkoord. Die heeft u ook bij de uitgangspunten van dit College mede gesteund. Dus het alternatief is dan eigenlijk windturbines. Heeft u dan liever windturbines dan zonneweide?

De heer Claassen (PVV): We willen ze liever allebei niet maar als er zonnepanelen zijn dan op een manier dat het passend is. De windturbines bij voorkeur niet. Dat is wat u mij vraagt en dat is mijn antwoord.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, maar u kadert de ruimte voor zonneweide in.

De heer Claassen (PVV): Ik doe altijd het volgende bij kinderen. Dat heb ik ook op de kinderafdeling gedaan. Als de kinderen pijnstilling moesten krijgen, ze moesten paracetamol krijgen en ze wilden dat allemaal niet, dan gaf ik ze de keuze. Wil je paracetamol als zetpil of wil je een paracetamoltabletje hebben. Dat is een beetje hetzelfde als wat u mij voorlegt.

Mevrouw Jenneskens (D66): Nee, wat ik u voorleg is een vraag over uw motie. U gaat de ruimte voor zonneweide inperken. Dan is mijn vraag dat als u dat doet dan zullen we waarschijnlijk meer windturbines krijgen. Bent u daarvoor? Is dat uw bedoeling?

De heer Claassen (PVV): Dat is onze bedoeling helemaal niet en u zegt zelf waarschijnlijk. Dus.

Mevrouw Jenneskens (D66): Waarschijnlijk als deze motie wordt aangenomen dan kaderen we dat in en komen er dus uiteindelijk meer windturbines om te voldoen aan de afspraken die we hebben gemaakt en die u ook heeft ondertekend bij dit Collegeakkoord. Dus dan concludeer ik gewoon minder zonneweide, de PVV wil meer windturbines. Fijn.

De heer Claassen (PVV): Ja, dream on, mevrouw Jenneskens.

De vicevoorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. Voor ons is het eigenlijk onduidelijk dat de PVV in deze motie de bewoording gebruikt particuliere woningen uit te sluiten van het instrumentarium afdwingen van zon-PV op daken. Onze vraag aan u is waarom wilt u die groep uitsluiten?

De heer Claassen (PVV): Dat kan ik u wel uitleggen. Dat is op advies van het College. Dus we zijn ook wel meegaand om te begrijpen wat bepaalde dicta betekenen. Als er een voorstel is waarbij wordt gezegd voor particuliere daken zon op dak verplichten, dan zou dat eigenlijk ook betekenen dat ook bij

mensen die geen zon op dak willen de overheid aan de deur gaat kloppen, als je dat dictum echt gewoon letterlijk naar de tekst gaat uitvoeren, dat de overheid bij u op de deur komt tikken en zegt u wilt geen zonnepanelen maar we gaan ze er wel opleggen. We kunnen natuurlijk onze burgers niet verplichten dat ze op reeds bestaande woningen verplicht worden om zonnepanelen te leggen. Daar is de PVV natuurlijk faliekant tegen. Daar staat tegenover dat op Rijksbeleid, als het gaat over het bouwen van nieuwe woningen, ik heb zelf zo'n woning, op basis van de energieresultaten van die woning een bouwer tegenwoordig verplicht is om daar zonnepanelen op te zetten. Maar dan doe je dat aan de voorkant als je de woning koopt en dat is voor ons een wezenlijk verschil.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Goed, voor ons is het toch nog altijd niet helemaal duidelijk. U geeft een uitgebreid antwoord maar ik vind er toch nog een stukje contradictie in, maar ik kom daar dadelijk wel even op terug. Dan de volgende vraag voorzitter. U geeft bij bullet 3 aan bij sociale huurwoningen. In mijn beleving zijn die hoofdzakelijk in eigendom van woningcorporaties. Ik dacht dat het een wettelijke regeling is dat woningcorporaties daar in feite minder bevoegdheden in hebben. Kunt u mij daar wat meer duidelijkheid in geven hoe u dan deze oproep ziet?

De heer Claassen (PVV): Dan moet ik u het antwoord schuldig blijven, maar ik kan misschien vragen of dadelijk in de beantwoording het College daar een toelichting op zou kunnen geven.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Oké. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dat College gaan we gelijk uitnodigen om te reageren.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter.

De vicevoorzitter: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ik heb nog een aanvullende vraag. Hoe denkt u een gebouweigenaar te kunnen dwingen om zonnepanelen op het dak te leggen?

De heer Claassen (PVV): Een gebouweigenaar in de zin van een bedrijfspand?

De heer Nijskens (VVD): Ja.

De heer Claassen (PVV): Dat zou je kunnen doen aan de voorkant als een bedrijf een pand gaat gebruiken dat je zegt als u nu hier een nieuw bedrijf start betekent dat ook dit.

De heer Nijskens (VVD): Dus u bedoelt bij nieuwbouw?

De heer Claassen (PVV): Nee, dat kan ook zijn bij een bestaand pand waar een nieuw bedrijf zich in gaat vestigen, dat je zegt het is een pand maar u gaat dat overnemen, u gaat dat kopen, maar dat betekent wel dat. Dat zou een gedachte kunnen zijn. Wellicht ook, maar dat weet ik niet, daar ben ik ook benieuwd hoe het College dat ziet, zit er een verordening aan vast als je een bedrijfsvoering hebt, dus niet wonen maar exploitatie, dat je zegt de eis zal zijn vanaf dat moment dat u moet voldoen aan. Dat is een beetje de zienswijze die daaronder ligt.

De heer Nijskens (VVD): Ik vind het heel bijzonder want de POVI is natuurlijk bindend voor de Provincie als opsteller en leidend voor alle anderen. Dus het zou hooguit misschien in de verordening kunnen maar dat horen we inderdaad misschien van de Gedeputeerde en dan krijg je dus toch het

verhaal dat bedrijven nu al de verplichting hebben als ze een grote energieconsumptie hebben om energiebesparende investeringen verplicht te doen die binnen vijf jaar terugverdiend zijn en daarbij tellen zonnepanelen niet mee. Dus dat is heel bijzonder dat dan een overheid in staat zou zijn om zonnepanelen te verplichten. Ik ben heel benieuwd hoe het College antwoordt.

De heer Claassen (PVV): Wij ook en wellicht dat dat nog invloed heeft op het dictum maar we wachten even af want ik zie de Gedeputeerde staat te popelen.

De vicevoorzitter: Die geef ik dan ook volgaarne het woord. Het woord is aan de Gedeputeerde Dritty.

Gedeputeerde Dritty: Dank u wel voorzitter en ook dank voor het indienen van de motie omdat we ook dit als een kans zien om nog eens even met elkaar goed van gedachten te wisselen over wat de mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Laat ik daar vooropstellen dat onder de huidige wet op de ruimtelijke ordening het verplichten in welke vorm dan ook van zonnepanelen op daken niet kan. Wat gaat gebeuren is, dat in het licht van de Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2022 wordt ingevoerd, de zonneladder die in de Tweede Kamer via de motie Dik-Faber is aangenomen, vertaald is in de nationale Omgevingsvisie en die wij als Provincie ook beogen in onze Omgevingsvisie een plek te geven, dat je in de uitwerking en in de Omgevingsverordening daar ook zou kunnen kijken naar een aantal instructieregels. En instructieregels hebben we op dit moment nog niet scherp want geen enkele Provincie heeft dat tot nu toe uitgezocht. Daar zijn we wel over aan het nadenken. En dat zou ertoe kunnen leiden, als u daar ook iets voor voelt bij de behandeling van de verordening, dat we in de lijn met datgene wat we ook in het Collegeprogramma hebben geschreven dus een bepaalde verplichting bij nieuwbouw kunnen opleggen. Laat ik dat vooropstellen. Tot nu toe hebben wij heel specifiek gedacht aan nieuwbouw in de sfeer van bedrijfsgebouwen. Dan kom ik ook meteen bij de twee moties. Het verplichten van zon op dak voor bestaande gebouwen, en zeker specifiek voor de motie zoals die in 2716 staat bij sociale huurwoningen of andere particuliere woningeigenaren, is nooit onze gedachte geweest. Al zouden we willen, daar zien we ook geen enkele wettelijke juridische aanknopingspunten voor om dat überhaupt af te dwingen. Dat zou ook een stevige inbreuk zijn überhaupt op de vrijheid van zowel koper als huurder. Dan maak ik even het uitstapje naar de vraag die ook net in het debat langskwam. Woningcorporaties hebben de mogelijkheid om zonnepanelen uiteraard op nieuwbouw maar ook op bestaande woningen te leggen maar zullen dat dan ook altijd in overleg met de huurdersbelangenvertegenwoordigers moeten doen, want dan zitten we ook iedere keer met het vraagstuk van wat betekent dat ook voor de betaalbaarheid en het totaal van woonlasten voor huurders. Dus dat staat eigenlijk ook los hiervan, maar het moge duidelijk zijn dat door verhuurdersheffingen en dergelijke zaken de investeringsmogelijkheden van corporaties op dat vlak ook wel wat beperkter zijn dan we zouden willen. Ik kom naar een tweetal adviezen ten aanzien van de moties. Wat betreft motie 2716 denk ik dat we voldoende hebben toegelicht dat het College eigenlijk dat ook niet verplichtend wil opleggen voor bestaande woningen en dat we aan het kijken zijn naar een operationalisering in de verordening daar waar het gaat om nieuwbouw en dan specifiek in ieder geval nu aan het kijken zijn naar nieuwe bedrijfsgebouwen. Het lijkt me het meest zuiver, ook in uw richting, vanuit uw perspectief richting GS, om met elkaar hier af te spreken of het voorstel te doen deze motie aan te houden totdat we de Omgevingsvisie en de -verordening in een latere uitwerking met elkaar behandelen zodat u zich er ook van kunt vergewissen wat de bedoeling is van het College met een voorstel in uw richting. Datzelfde geldt ook voor 2717. Daarbij kan ik u wel zeggen, ik denk dat het u inmiddels bereikt heeft, dat het College deze week de Omgevingsvisie ook in uw richting heeft gestuurd. Ik heb daar vanochtend nog een laatste akkoord op gegeven omdat in het Statenvoorstel wij ook nog hebben aangegeven, in lijn met de moties die vorige week al hier in discussie zijn gebracht, de motie van het CDA en de motie van PVV over zon op dak, dat we daarop

al hebben geanticipeerd door het ‘nee tenzij’-principe op landbouwgrond steviger te verankeren in de tekst van de Omgevingsvisie. Dus dat komt denk ik de PVV tegemoet. Waar we wel nog denk ik over moeten stoeien met elkaar is de volgtijdigheid die u hier in motie 2717 noemt, want volgtijdigheid heel strikt uitleggen zou betekenen eerst alle daken, dan pas naar trede twee en onbenutte terreinen en dan pas naar gronden in het buitengebied. En zo lineair zit de wereld natuurlijk niet helemaal in elkaar en zeker ook niet in de ruimtelijke ordening, maar wij hebben gemeend daar in ieder geval wat veiligheidskleppen ook te moeten inbouwen om bij categorie 4 en 5 wel allerlei beperkingen op te leggen, het ‘nee tenzij’-principe, en bij categorie 5 waar we zelfs zeggen in natuurgebieden doen wij dat eigenlijk niet. Dus dat is even bij 2717. Misschien is het dan het handigst met die uitleg ook even de behandeling van de Omgevingsvisie af te wachten, te bezien of het u bekoort zoals het nu in het PS-voorstel staat en dan opnieuw de afweging te maken of u die motie wilt inbrengen, in stemming wilt brengen of het op dat moment voldoende acht. Voorzitter, dank u wel.

De vicevoorzitter: Er komt nog een vraag van de heer Franssen en daarna ga ik inderdaad aan de heer Claassen vragen te reageren op de voorstellen van de Gedeputeerde. Eerst de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. Deze motie 2717 komt ons bekend voor. Volgens mij is die al eerder ingediend. Want wij hebben het in onze fractie besproken en dat is een concrete vraag aan u Gedeputeerde. U noemde de volgtijdigheid en als laatste staat er de uitsluitingsgebieden. De discussie bij ons in de fractie was en is of hiermee in de motie wordt bedoeld, en misschien moet ik naar de indiener kijken, het wordt totaal uitgesloten of het is de volgorde welke gehanteerd wordt? Dat is onze vraag.

Gedeputeerde Dritty: Voorzitter, de teksten die nu in de Omgevingsvisie staan die eigenlijk al in uw richting zijn gestuurd, daar kan ik mij alles bij voorstellen dat u er geen notie van heeft kunnen nemen gezien de dynamiek van vandaag om die laatste teksten te checken. Daar zeggen wij vanaf categorie 4 een ‘nee tenzij’-principe. En bij de natura2000 zeggen we, even uit mijn hoofd want ik heb de tekst niet exact voor me, ook nee. En collega Brugman knikt ja. Dus in lijn met datgene wat de indiener van de motie hier stelt heeft u dat goed begrepen mijnheer Franssen, althans vanuit het College. En misschien heeft de indiener van de motie nog wel iets anders bedoeld en dan horen we dat dadelijk.

De vicevoorzitter: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Bij motie 2716 wordt er denk ik ‘straigthforward’ gezegd we houden hem aan met de toezegging dat er nu al wordt gezegd dat zonnepanelen niet op bestaande woningen komen. Dat is eigenlijk wat ik hoor zeggen.

Gedeputeerde Dritty: Niet als een verplichting. Het staat natuurlijk iedereen vrij om daar toch een keuze in te maken.

De heer Claassen (PVV): Bij 2717 gaat het bij die volgtijdigheid erover dat dat een verhaal zal moeten worden binnen die zonneladder en wij vragen dan ook in de motie om die zonneladder voor te bereiden en uit te werken voordat die in de POVI behandeld wordt zodat wij hier in huis zicht hebben op wat u precies van plan bent in die POVI te gaan zetten. Daar komt het eigenlijk op neer. En als die er dan is, dan vinden wij er hier iets van en dan wordt dat bindend in de Provinciale Omgevingsvisie.

Gedeputeerde Dritty: Ik snap wat uw intentie is.

De heer Claassen (PVV): Daarop heb ik graag een stemming of een toezegging.

De vicevoorzitter: De vraag is denk ik gesteld een stemming of een toezegging.

Gedeputeerde Dritty: Ik zou toch gewoon het praktische voorstel willen doen. Wij hebben de zonneladder tekstueel dadelijk opgenomen in de Omgevingsvisie op de wijze waarop ik hem zojuist heb benoemd: 'Nee tenzij' voor de landbouwgronden, nee voor de Natura2000-gebieden en de waterwingebieden. Er moet dus wel een motiveringsplicht plaatsvinden waarom je bijvoorbeeld trede 1 overslaat en dan naar drie gaat. Dat zit zo al tekstueel in de Omgevingsvisie. De doorwerking waar u naar op zoek bent en wanneer het pas echt status krijgt, die vindt plaats bij de Omgevingsverordening. En in volgtijdigheid, als we het dan toch over dat begrip hebben, dan is het eerst zo dat u als Staten vaststelt wat zijn de provinciale belangen. Die komen in de Omgevingsvisie en de Provinciale belangen worden uiteindelijk juridisch bindend vertaald in een verordening waar u later komend jaar aan zet bent en dan, nadat u aan zet bent geweest, er ook pas een juridische werking uitgaat van de zonneladder.

De vicevoorzitter: Mag ik dan gelijk de heer Claassen vragen wat de status is van beide moties?

De heer Claassen (PVV): Ja, wij houden ze allebei aan.

De vicevoorzitter: Die worden allebei aangehouden. Dus de motie 2716 en 2717 worden na advies van het College aangehouden.

Gedeputeerde Dritty: Dank u wel, mijnheer Claassen.

De vicevoorzitter: Dan ga ik verder met motie 2718. Dat betreft de motie duurzaamheid innovatieteam, ingediend door de heer Wolters Gregório namens de SP. Het woord is aan de heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Dank u wel voorzitter. Om niet een discussie over te doen zoals van tevoren al beloofd, maar omdat we allemaal geen glazen bol hebben die werkt en waarmee we de toekomst kunnen voorspellen, hebben wij geconstateerd dat er in zowel de commissievergadering als in de Statenvergadering consensus was tussen PS en GS over dat we wel iets moeten met een toekomstvisie of met duurzaamheidsinitiatieven die onze Provincie verder kunnen brengen op dit punt. We hebben de afgelopen week ook een overleg gehad met beide RES-regio's. Daar kwam ook expliciet naar voren dat er een wens ligt om ondersteuning te krijgen vanuit de Provincie, of in samenwerking met de Provincie, om juist die langetermijnvisie nu alvast te gaan oppakken en alle initiatieven die er zijn of er aankomen te omarmen en te bekijken wat het meest praktische is voor onze lange termijn om aan te beginnen. Vandaar dat we ook de motie hebben opgesteld om vanuit dit huis een team samen te stellen, een budget beschikbaar te maken en aan de slag te gaan zodat we in 2050 of nog verder niet achter de feiten aanlopen maar dat we, zoals we op vele vlakken doen, aan de rest van Nederland of de rest van Europa laten zien hoe innovatief en slagvaardig wij tewerk kunnen gaan. Dank u wel, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Wolters Gregório. Een reactie vanuit het College door mevrouw Brugman.

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Dank u voorzitter. Het is een sympathieke gedachte om niet alleen voor de komende tien jaar maar ook voor de lange termijn na te gaan denken. Ik vind het sympathiek om dit plan zo te doen. **Ik kan u wel toezeggen dat zodra de PES is vastgesteld wij**

ook een heel team hier intern optuigen, waarvan ook één van de teams kijkt naar innovaties voor de toekomst om te zorgen, zoals u dat ook in uw motie beschrijft, werkgelegenheid te creëren, om te zorgen dat er ook bedrijven wellicht hiernaartoe komen en allerlei andere ontwikkelingen. Dus wij zijn daar vanaf 4 januari mee bezig. Dan zou het jammer zijn om nu voor € 1 miljoen een extern team te gaan optuigen, terwijl we dat vanuit het huis heel goed zouden kunnen. Dus dat zeg ik u toe en dan krijgt u daar ook elk halfjaar, wat we ook al eerder in de PES hebben besproken, een terugkoppeling van. Als dat voldoende is dan hoor ik dat graag.

De vicevoorzitter: Is daarmee uw advies dan om de motie in te trekken gelet op de toezegging?

Gedeputeerde Brugman-Rustenburg: Ja, dat is het advies.

De vicevoorzitter: Dan is de vraag aan de heer Wolters om daarop te reageren.

De heer Wolters Gregório (SP): Dan trekken we de motie inderdaad in bij deze toezegging. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u. Dan stel ik vast dat de motie 2718 is ingetrokken met de toezegging zoals zojuist gedaan door de Gedeputeerde. Dan komen wij aan de laatste motie bij dit agendapunt. Dat is de motie 2719 inzake steun aan kwetsbare kinderen, ingediend door mevrouw Jetten namens GroenLinks, mevrouw Plusquin namens de Partij voor de Dieren en mevrouw Werrij-Wetzels namens het CDA. Het woord is aan mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, de laatste. Dank u wel voorzitter. Ik hoef denk ik niemand eraan te helpen herinneren dat we in een gezondheidscrisis zitten die helaas, wat te verwachten is, gaat uitdraaien op een enorme economische crisis. Er is veel kwetsbaarheid, veel onzekerheid over banen bij ouders. En wat we zien is dat er een toenemend beroep is bij de hulp, bij het Jeugdfonds Cultuur en het Jeugdfonds Sport. Verder wil ik er nog aan herinneren dat we hier in Limburg veel proberen te doen op het gebied van positieve gezondheid. Dit veroorzaakt natuurlijk heel veel stress, ook bij kinderen, de meest kwetsbaren. We hebben net weer een nieuwe lockdown. Dat kwam voor velen als een verrassing. Wij vinden, wij denken, dat sport en cultuur van groot belang zijn en dat dat ook toegankelijk moet zijn voor iedereen. Daar willen wij graag € 125.000 beschikbaar stellen door het College in overleg met deze organisaties naar rato verdeeld waar de nood het hoogst is. Dat is een mooie kerstgedachte ook lijkt me. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. En namens het College zal reageren de heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel, voorzitter. Ja, dat is een mooie kerstgedachte en het is terecht ook. Ik begrijp de zorgen, zeker ook in de bizarre situatie waarin we deze week met elkaar verkeren en gelukkig riep ook onze premier op om te blijven bewegen als het buiten kan, hardlopen of op de fiets. Dat proberen we ook allemaal zoveel mogelijk te doen. Deze motie bereikte ons een klein uur geleden. We hebben in de beschikbare tijd navraag gedaan hoe het tot nu toe staat met aanvragen voor het Jeugdfonds Sport & Cultuur in 2020 en ook de uitputting van de middelen. Ook door corona zijn er de afgelopen maanden minder aanvragen gedaan. Dat is ook wel in lijn met het feit, omdat er door alle beperkingen minder gesport is gaan worden, dat er ook helaas natuurlijk minder jeugd waarvan de ouders of verzorgers het niet kunnen dragen een aanvraag hebben gedaan voor het Jeugdsportfonds. Dus er is voor dit jaar geld over. Wel wordt er hopelijk, als de lockdown weer tot een open up komt komend voorjaar hopelijk, weer meer gebruik van gemaakt. Dat betekent

dat voor het Jeugdfonds Sport er geld kan worden overgeheveld en voor het Jeugdfonds Cultuur via het Huis van de Kunsten ook al personele inzet wordt voorzien en Stichting Leergeld ook in 2020 en 2021 € 100.000 per jaar krijgt. Ook vanuit Stichting Leergeld hebben wij geen signalen, begreep ik ook van collega Housmans, dat er overvraagd wordt op dit moment. Dat betekent, voorzitter, dat het College u in overweging zou willen geven om de motie als zodanig aan te houden. Als blijkt dat inderdaad in het komend voorjaar we middelen tekortkomen dan kunnen ze alsnog op die manier beschikbaar worden gesteld. U noemt het over de dekking van de vrijval uit de Eindejaarsbijstelling maar volgens mij hebben wij bij de behandeling van de Eindejaarsvrijstelling vorige week ook afspraken gemaakt hoe die bestemd wordt en dat is deels al doorschuiven naar Koningsdag. Datzelfde geldt voor The Passion of anders bijdragen aan de taakstelling.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dat klopt. Daar wees de vicevoorzitter mij ook al op. Ik heb twee vragen. Als u zegt dat het geld wordt doorgesluisd dan vind ik dat een sigaar uit eigen doos, want dan is het geld dat nu over is voor volgend jaar. Wij hebben trouwens andere signalen binnengekregen. Dat hebben we nagevraagd ook. Wij verwachten dat volgend jaar na de coronacrisis er een extra beroep op gedaan wordt en daarom wil ik toch kijken of er een extra budget kan worden geregeld. Ik denk ook dat wij hier met zijn allen veel soberder hebben geluncht. We hebben geen nieuwjaarsreceptie. We hebben geen kerstdiner. Ik weet niet wat dat bedrag is, maar er valt vast iets te doen.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, het advies is om de motie aan te houden en op het moment dat er echt nood aan de middelen is dan heeft u de motie ook nog om die alsnog beschikbaar te kunnen stellen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ik wil heel even met de mede-indieners overleggen. Dat laat ik later weten wat wij doen met deze motie.

De vicevoorzitter: Wij hebben in ieder geval kennisgenomen van het advies van het College.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik maak nog één opmerking ook over motie 2700 naar aanleiding van de behandeling van het Statenvoorstel veilige wieleromgeving Leudal en tafeltennisvoorziening in Maasgouw. Daarvan heb ik vorige week de toezegging gedaan dat de Provincie een mediation-gesprek voert met de tegenstanders en ook met de gemeente het gesprek voert dat ze aan alle geldende wet- en regelgeving voldoen. Daarmee lijkt mij dat die motie niet meer in stemming zou moeten worden gebracht. Dus in dat opzicht zou ik die motie willen ontraden, waarvan akte.

De vicevoorzitter: Eerst mevrouw Jetten en daarna mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Dat gaat om een andere motie, maar wat betreft motie 2719 zijn mijn mede-indieners zeer vastberaden. Wij dienen deze motie in.

De vicevoorzitter: Dan komt deze motie vanavond in stemming en dan gaan we naar mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, wij werden er vanuit Leudal op gewezen dat er ook nog een ingekomen brief van het College van B&W van de gemeente Leudal over wat u net aangaf is binnengekomen. Dat wilde ik eigenlijk niet tegen u zeggen maar tegen de collega's. Check die even.

Gedeputeerde Van den Akker: Heel goed. Als u motie 2719 in stemming brengt dan heeft de vicevoorzitter al opgemerkt dat dus de dekking niet zonder meer daarmee geregeld is.

De vicevoorzitter: Waarvan akte. Wij komen daarmee aan het einde van het agendapunt moties vreemd aan de orde van de dag. Zoals ik eerder al heb aangegeven hebben wij nog één inhoudelijk agendapunt. Dus daar gaan wij het hebben over het vervolg van het debat van gisteravond. Dat betekent dat wij allereerst een reactie krijgen van het College op de ingediende motie en er daarna een zogenaamde derde termijn wordt toegevoegd aan de agenda. De voorzitter van GS heeft mij gevraagd om voor een half uur te schorsen zodat het College bijeen kan komen en het standpunt samen kan bepalen. Dus ik ga zo schorsen, maar ik kijk even naar mevrouw Plusquin die nog een reactie heeft. Mijnheer Franssen, gaat het over dat laatste?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, ik voel me nu even helemaal niet prettig en ik zal u ook vertellen waarom. Wij hadden eigenlijk erop gerekend dat dit om vier uur zou stoppen. Ik heb de planning gemaakt, ik weet niet hoe dat met andere fracties zit, dat nog overleg over de moties zou worden gedaan die nu worden ingediend. En naar ik begrepen heb, kunnen we om half zes inloggen en om zes uur wordt er gestemd.

De vicevoorzitter: Dat klopt.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Maar ik zie dus nu, maar ik weet niet hoe andere fracties daarover denken, een probleem hoe dit opgelost wordt want anders moet ik gaan bellen dat er toch iets verandert in de afspraken. Maar misschien kunt u nader toelichten wat nu daadwerkelijk de planning is.

De vicevoorzitter: Dat kan ik inderdaad. Wij hadden aanvankelijk afgesproken om tot vier uur te vergaderen. Vervolgens bleek dat de agenda toch voller zou kunnen zijn dan wij aanvankelijk gedacht hebben. Toen is in het Presidium ook aangegeven dat eventueel met de woordvoerders in dit huis doorgegaan zou kunnen worden tot half zes, waarna de woordvoerders niet vanuit de thuislocatie de stemming zouden doen maar vanuit dit huis. Dus dat geeft ons nog de ruimte inderdaad om tot maximaal half zes hier met elkaar het debat te voeren. Het College heeft aangegeven dat zij graag samen zouden willen komen omdat natuurlijk de hele dag één of meerdere Gedeputeerden hier deelgenomen hebben aan het debat. Dus er is wel het een en ander voorbereid maar het College wil uiteindelijk wel samen tot één standpunt komen en vandaar dat de Gouverneur mij heeft verzocht om daar een schorsing voor te faciliteren.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, via u als dat mag. Ik snap wat u zegt, maar de woordvoerders zijn dan tot half zes hier. In mijn geval, maar ik weet niet hoe dat met andere fracties is, dien ik de moties die hier vanmiddag zijn ingediend nog te overleggen. Daar mis ik dan de ruimte voor.

De vicevoorzitter: Dat wilt u overleggen met uw fractie?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja.

De vicevoorzitter: Feitelijk is er nu sprake van een half uur schorsing, waarin dat overleg kan plaatsvinden. We hebben ook met elkaar afgesproken dat we uiterlijk vergaderen tot half zes. Dus in ieder geval komt er dadelijk een half uur schorsing zoals die is aangevraagd en de stemvergadering zal rond zes uur moeten beginnen. Dat zou inderdaad betekenen dat u die niet vanuit huis kunt doen, maar dan in dit geval vanuit het gouvernement. Het is een stukje improviseren waar we met elkaar op dit moment voor staan. Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Als eerste heb ik even de vraag. Er is nog een brief binnengekomen van Stichting Zwerfkatten Nederland. Mag die uitgedeeld worden?

De vicevoorzitter: U bedoelt hier aan de Staten?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja.

De vicevoorzitter: Ja, waarom niet. Ja, prima.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Oké. Go, go, go dan zou ik zeggen. En kan die misschien ook toegevoegd worden aan de motie want dan kunnen andere mensen die moeten stemmen hem ook lezen, want die heeft betrekking op mijn kattenmoties. Voorzitter, ik lees weleens wat en volgens mij is er ook geen enkele aanwijzing dat de leefgebieden van de hazelmuis en de eikelmuizen in het gedrag komen. Ik vond de toezegging van de Gedeputeerde erg vaag. Ik houd de motie over die TNR-projecten aan, omdat ik de kans wil geven aan de Gedeputeerde om daar met een goed verhaal over terug te komen naar de commissie. Maar omdat ik hem zo vaag vind, dien ik wel de motie over het voorkomen van doden van huiskatten in Limburg in. En de brief van Stichting zwerfkatten Nederland die geeft aan, ik zal het citeren: “In Provincie Limburg zijn de afgelopen faunabeheerplanperiode geen beheermaatregelen genomen om de omvang van de populatie verwilderde katten te beperken. Er is geen voorlichting gegeven om de aanwas van zwerfkatten te verminderen. Naar het middel afschot te willen grijpen is niet proportioneel en kan zeker de overgrote meerderheid van de bevolking niet wegdragen.” Ze verwijzen ook naar de motie van de Tweede Kamer die gisteren is ingestemd en ook minister Schouten concludeert in maart 2020 “het is niet bekend hoeveel dieren in Nederland door katten worden gedood. Er is geen een soort waarbij de achteruitgang alleen aan predatie door katten kan worden toegeschreven en het is niet mogelijk om vast te stellen dat het incidenteel doden van dieren door katten een significante weerslag heeft op beschermde soorten.” Daarom dienen wij die motie toch in.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Nijskens. Een interruptie gaat voor.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, wat gebeurt hier. Ik ging er eigenlijk vanuit dat mevrouw Plusquin alleen maar ging zeggen motie aanhouden of intrekken of in stemming brengen en nu gaan we eigenlijk een heel debat aan.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Het is geen debat. Er is een organisatie met heel betrokken vrijwilligers die nog een brief hebben gestuurd.

De heer Nijskens (VVD): Dat is geweldig.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik heb gevraagd om die brief uit te delen.

De vicevoorzitter: Dan stel ik voor dat de tweede motie in stemming komt, zoals u aangaf, en die wordt nog vergezeld van een brief waar inderdaad iedereen tussen nu en zes uur dan kennis van kan nemen.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, ik doe echt een dringende oproep aan alle collega's om kennis te nemen van die brief want daar staat echt hele essentiële informatie in en kijk vooral ook even hoe uw fracties in de Tweede Kamer gestemd hebben. Dus die ene motie houd ik aan. Ik trek hem niet terug, die van die TNR, en die andere motie brengen wij in stemming.

De vicevoorzitter: Die komt in stemming vergezeld van de brief die nu wordt rondgedeeld.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, fantastisch.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan schors ik de vergadering nu tot tien voor vijf.

[SCHORSING]

16 Vervolg interpellatiedebat van 17-12-2020

De vicevoorzitter: Dames en heren, mag ik u vragen om uw plaatsen weer in te nemen. Wij wachten nog op mevrouw Jetten, mevrouw Werrij en de heer Franssen. Dus mochten zij dit horen dan mogen zij zich richting de Statenzaal spoeden. Dan stel ik toch voor dat wij beginnen en dat wij hopen dat de heer Franssen nog de zaal gaat betreden. Goed dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik geef als eerste het woord aan de Gouverneur voor een reactie op de motie zoals gisteravond ingediend en daarna zal Gedeputeerde Koopmans reageren. Het woord is aan Gouverneur Bovens.

Gouverneur Bovens: Beste collega's, dames en heren, fijn dat wij nog de gelegenheid krijgen om, is dat een derde termijn of anderszins, nog het woord te voeren en zoals ook gisteren beloofd een reactie te geven op de gewijzigde motie of in ieder geval de motie die gisteren is ingediend. Dat zullen collega Koopmans en ik samendoen. Ook dank dat u de gelegenheid gaf in het kader van een schorsing ook aan het College van GS om gezamenlijk, met ons achten in dit geval, bij elkaar te komen om te reflecteren op wat er allemaal in het debat van gisteren maar ook in de aanloop daarvan de laatste maanden in huis en buiten dit huis is gebeurd. Het debat kwam aan het einde van een bewogen jaar als het gaat over het thema integriteit. Ik denk dat we dat kunnen constateren samen. Op diverse momenten hebben wij hier in deze zaal en daarbuiten gesproken over integriteit, de klusjesmannenaffaire is aan de orde geweest en ook een aantal debatten die we daarover hebben gehad. En u kent mij als een persoon die zich op zichzelf veel en zelfs zeer veel gelegen laat liggen aan het thema integriteit en integer bestuur en dat u mij eigenlijk iedere avond of iedere nacht kunt wakker maken voor een debat daarover en dat debat ook zeer graag stimuleert. Maar als ik naar het jaar kijk, dan moet ik ook constateren, als je zelf in de spiegel kijkt, en in de spiegel kunt kijken, dat het mij dus niet altijd lukt om bij u de twijfel weg te nemen naar de eigen invulling, mijn eigen invulling, van mijn rol zoals dat dan tegenwoordig heet van de hoeder van de integriteit. Dat is mij dit jaar op een aantal momenten duidelijk gemaakt en ook duidelijk geworden. Daarom past het ook om een breder antwoord te geven op de casus, de discussie, de onderzoeken, dan alleen maar het onderzoek zelf naar de positie van de heer Koopmans of van wat daar gebeurd is. Het spijt mij zeer dat ik in uw ogen niet altijd voldoende erin slaag om de rol als onafhankelijk hoeder van integriteit en voorzitter te spelen en op mij te pakken. En dat trek ik mij zeer aan. Ik ben dan ook van mening dat die twijfel echt weg moet. Daarom moet ik ook helderheid verschaffen over die rol en vind ik ook dat we samen ervoor moeten zorgen dat er geen twijfel is over die rol en ook niet over de rol die gespeeld is in de voorbije

periode in deze casus. Dus vind ik ook dat mijn eigen functioneren in dat dossier, en dat gaat dan met name over de laatste maanden, maar ook de rol die gespeeld is in het toezien op de beheersafspraken die we gemaakt hebben in 2014 met deze Staten, dat ook die rol onderdeel moet zijn van welk onderzoek dan ook. Dat geldt overigens ook voor GS in totaliteit. Ook daar vinden wij dat er geen twijfel mag bestaan en mag blijven bestaan, niet alleen over deze casus maar ook de periode daaraan voorafgaand, over hoe GS heeft geopereerd in de beantwoording van vragen enzovoorts en hoe is het opgetreden in het debat. Wij begrijpen volop dat Provinciale Staten zelf de regie wil hebben over dat onderzoek en ook die regie wil nemen. Dan gaat het niet alleen over waar het onderzoek over zou moeten gaan maar ook welke vorm het heeft enzovoorts. GS wil op geen enkele wijze die regierol van de Staten in de weg staan of anderszins. Wij willen ruimte geven als GS aan een nader onderzoek waar waarheidsvinding en het wegnemen van twijfel centraal staan en dat begint al met een extern onderzoek gericht op het vinden van mailverkeer en alles wat daarmee tezamen hangt en hoe hebben we dat in huis geregeld en hoe was die relatie, al dan niet in die mails maar ook in andere stukken tussen Gedeputeerde Koopmans, en Terraq aan de ene kant en dan Meer Maas Meer Venlo-dossier aan de andere kant. Ook wij zien heel graag dat een externe partij de processen, de procedures en de protocollen rondom het archiveren en het bewaren van e-mails, de hele ICT-kant daaraan ook door medewerkers wordt bezien en dat daar aanbevelingen voor komen om een aanpassing daarvan ook voor te kunnen stellen. Dan constateren we ook dat ondergetekende gisteren het debat, het hele debat maar ook de punten die daar naar voren zijn gebracht, heeft betiteld en heeft opgevat als een melding van een vermoeden van integriteitschending. Als zodanig past dan ook het instellen of het inwerkingstellen van het protocol. Maar ik zeg daarbij, als daar een andere vorm wordt gekozen dan in dat protocol dan is dat ook, precies hetzelfde als overigens in dat protocol staat, aan de regie van de Staten. In dat protocol zou het zo zijn dat er een voorstel komt van de externe adviseur integriteit, maar dat kan ook via die commissie integriteit en het Presidium, aan de Staten en dat de Staten de regierol op het onderzoek heeft. Dat staat bij ons in het meldingsprotocol uit 2017 sowieso al geschreven. Wij zijn daar nogmaals als GS bereid, en niet alleen bereid maar wij vinden dat ook volstrekt logisch als er nog misverstanden over bestaan, om de overall regie over al dat type onderzoek bij het Presidium en controlecommissie van Provinciale Staten te leggen. Nogmaals, dat onderzoek mag zich ook uitspreiden over de rol van de Gouverneur, GS in totaal, PS overigens betrokken in de periode 2014. Dat mag echt ook in die zin het geval zijn. Dat gezegd hebbende denken wij dat met de onderzoeken en met de regierol die uzelf kunt pakken er voldoende mogelijkheden zijn voor deze Staten en er ons alles aan gelegen is om iedere twijfel die er nog bestaat aan de integriteit of aan de rollen die wij hebben gespeeld weg te nemen. Want laat ik heel duidelijk zijn. In deze Provincie, zeker in deze Provincie, kunnen wij het niet laten bestaan dat er twijfel is over hoe het Provinciaal bestuur zijn positie en zijn rol pakt en het provinciale bestuur zijn functie uitoefent. Dat onderwerp is veel te belangrijk. Nogmaals, u kunt mij daar altijd voor wakker maken en als mij dat niet gelukt is in de afgelopen periode om u daarin voldoende die duidelijkheid te geven en die verantwoordelijkheid te laten zien dan spijt mij dat zeer.

De vicevoorzitter: Dank u wel, Gouverneur. Dan geef ik nu het woord aan Gedeputeerde Koopmans.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank. Voorzitter, mijn keuze om in 2014 lid van de Raad van Commissarissen van Terraq te blijven is een onjuiste inschatting geweest en een verkeerde keuze. Het doorsturen van de mail is vanwege de inhoud een verkeerde keuze geweest waardoor de schijn van belangenverstrengeling ontstond. Of er van daadwerkelijke belangenverstrengeling sprake is geweest moet onafhankelijk onderzocht worden. Dat ik altijd het belang van Limburg voorop heb gesteld laat onverlet dat niet elke methode daarvoor en niet elke inzet voor het beperken van exorbitante kosten een verstandige is. Voor die twijfel, voorzitter, bied ik op een dag die eigenlijk een mooie dag had moeten zijn vanwege de besluiten over VDL, Hessing en de PES mijn excuses aan,

mijn excuses aan Provinciale Staten maar ook aan mijn collega's, aan alle medewerkers achter ons omdat het hen ook raakt, en aan Limburg, excuses omdat twijfel over de juistheid, het integer zijn van je inzet pijn doet, bij mij, maar veel relevanter bij u. Waarheidsvinding van uw kant kan die pijn hopelijk doen wegnemen en toekomstige pijn voorkomen. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Koopmans. Dan zouden wij nu een derde termijn zoals we dat gisteren hebben afgesproken gaan vormen maar ik kijk rond of u nog behoefte heeft naar aanleiding van de mededelingen van de Gouverneur en de Gedeputeerde om kort te schorsen. Ik zie dat de heer Heldens om vijf minuten vraagt. Zijn er fracties die meer willen hebben dan vijf minuten? Dat wil ik even inventariseren. Is vijf minuten voldoende? Dan schors ik de vergadering tot acht minuten over vijf.

[SCHORSING]

De vicevoorzitter: Ik zie dat de meeste woordvoerders weer terug zijn in de zaal. Dus ik zou de laatste afwezigen willen oproepen om terug te komen naar de Statenzaal. Dan kunnen wij de vergadering heropenen. Daar zijn de laatste woordvoerders. Dan beginnen wij aan de derde termijn van de Staten. Wie mag ik daarover als eerste het woord geven. Heeft u daar in de schorsing afspraken over gemaakt? De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. De laatsten zullen misschien nu de eersten zijn. Wij hebben in de fractie best heel lang gewikt en gewogen. Wat is er nu aan de hand? En we hebben ook in de fractie een afweging gemaakt en nu herhaal ik de woorden van de voorzitter. Wij zijn hier in Limburg van ver gekomen en we willen eigenlijk nooit meer zoiets meemaken zoals vroeger de beeldvorming was. En die beeldvorming was voor de inwoners van Limburg niet goed. We willen constant die verbeterslag maken. Wat is er natuurlijk in de breedte het beste, en dat hebben we altijd gezegd, dat is onderzoek als er twijfel is. En de manier waarop dat is natuurlijk een discussie. Je kunt dat in fases doen. Je kunt zeggen laten wij een middel gebruiken waar wij misschien van zeggen dat is het beste middel en de kortste weg. Wij hebben bewust de laatste keer niet mee ingediend, omdat wij ervan uitgingen dat het College de wijsheid wel zou hebben om de vragen die door collega-partijen zijn gesteld op juistheid te beantwoorden. En het is ook nooit de intentie van onze fractie, en zeker van mij als fractievoorzitter, om wie dan ook van dit College persoonlijk een hak te zetten. Laat dat ook even heel duidelijk zijn. Wij zijn gekozen volksvertegenwoordigers en in de optiek van LOKAAL-LIMBURG sta je hier als volksvertegenwoordiger voor de Limburgers. En de Limburgers willen duidelijkheid hebben over hetgeen wat is gebeurd en die duidelijkheid die zult u willen, die willen wij en ik ga ervan uit ook heel veel andere partijen. Vandaar dat wij ook hebben gezegd tegen de SP: Is het de bedoeling door middel van het indienen om eigenlijk een motie van wantrouwen naar het College over te brengen. Daar hebben we heel duidelijk van gezegd dat als dat de bedoeling is dan haken wij direct af. Daar doen wij niet aan mee. Want dat vinden wij niet correct naar deze hardwerkende bestuurders. Daar doen wij niet aan mee. Absoluut niet. Maar waar wij wel aan meedoen dat is waarheidsvinding, de waarheid van wat is precies gebeurd. Wat speelt er nog wat wij niet weten? Waarom is een bepaalde afweging gemaakt? Waarom? En zo kan ik natuurlijk even doorgaan. Dat is voor ons, en ik denk voor de Limburgers, de essentie: waarheidsvinding. Daar wil ik het even bij laten voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Wie mag ik nu het woord geven? De heer Van Bijnen? De heer Van Bijnen, daarna de heer Van Caldenberg.

De heer Van Bijnen (PVV): Dank u wel voorzitter. Gisteren was het een redelijk heftig debat waarbij het mijns inziens tussen ons onderling, GS, PS, ook te persoonlijk is geworden. We moeten ons dan ook volgens de PVV bij de feiten houden die er nu zijn. Er ligt dan ook nog genoeg te doen. Er zijn genoeg onderzoeksmiddelen die nu ook zijn aangeboden door de Gouverneur en GS. Wij hebben de gewijzigde motie 2701 bekeken. Naar onze zienswijze is er niet veel veranderd, buiten een paar woorden te schrappen. Dus volgens de PVV is dit op dit moment, en dan zeg ik er nadrukkelijk bij op dit moment, een veel te zwaar middel om in te zetten. Wij komen dan ook op dit moment met een eigen motie die wel oproept tot onderzoek, een extern onafhankelijk onderzoek, waarbij we alsnog alle feiten boven tafel proberen te krijgen onder leiding van PS, de controlecommissie en de commissie integriteit. En de extern adviseur integriteit zal anders aangesteld worden als de extern adviseur die wij kennen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens voor een vraag.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, gisteren hadden wij een levendig debatje over wat er toch in al die jaren was gebeurd en mijn vraag nu aan de PVV is wat is er sinds onze laatste termijn gisteren en vandaag dan toch gebeurd. Want gisteren ging het nog over een mail en er hoeft geen onderzoek en wat dan ook en nu gaat u een ander voorstel op tafel leggen. Waarom? Waarom komt u daar nu mee is eigenlijk mijn vraag, terwijl wij eigenlijk helemaal geen derde termijn zouden hebben gehad?

De heer Van Bijnen (PVV): Als u gisteren goed geluisterd hebt dan willen wij zeker nog feiten boven tafel krijgen. Daarom hebben wij gisteren ook gezegd, er moet zeker nog onderzoek verricht worden door een extern bureau ICT die nog eventueel de mails die we allemaal hopen te vinden of niet, die er misschien wel zijn en misschien niet, dat we die gaan aantreffen, plus dat we nog een onderzoek gaan doen met de extern adviseur integriteit. Daar hebben we gisteren al aangegeven dat we dat zeker ondersteunen. Dat kwam gisteren en nu vanuit GS maar dat moeten we misschien niet willen, want als GS nu zelf een voorstel doet om zichzelf te laten onderzoeken, lijkt me dat heel vreemd. Dus wat wij nu voorstellen is eigenlijk exact hetzelfde, maar we houden het in eigen handen en GS gaat ons faciliteren in wat wij nodig hebben, maar wij bepalen straks zelf wie wij aanstellen en wie niet.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja, maar gisteren lag dat in het debat al op tafel en dat was precies mijn vraag aan u. Gisteren werd dit voorstel gedaan door de Gouverneur en toen gaf u in ieder geval aan dat de motie die er lag niet nodig was en nu stelt u wel iets voor wat een aanvullende actie is. Wat is er dan vannacht of vandaag gebeurd waarom u nu zegt gisteren dacht ik nog dat GS genoeg was en vandaag vind ik toch dat we meer moeten doen. Wat is dat?

De heer Van Bijnen (PVV): Wat ik gisteren al aangaf toen die motie kwam. Het was laat. Het was een heftig debat. Toen heb ik ook gezegd dit moet ik overleggen in de fractie. Dus wij zijn die motie goed gaan bekijken natuurlijk, wat daar dan uitkomt, wat daar de gevolgen van zijn, en we zijn gaan kijken naar de voorstellen van GS. Als ik dan de balans maak van laten we het geheel over aan GS, heb goed vertrouwen dat ze dat gaan doen, of de motie, dan gaan wij daar tussenin zitten omdat de motie van de heer Van Caldenberg net een iets te zwaar middel is en het voorstel van GS is natuurlijk een goed voorstel maar dat moeten we wel zelf in handen houden en niet GS zichzelf gaan laten onderzoeken. Vandaar dat wij met een eigen motie komen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Dus als ik het goed samenvat dan vond u gisteren het voorstel van GS nog voldoende maar toen u het erover had met uw fractie bleek toch dat u dat niet voldoende vond.

De heer Van Bijnen (PVV): Vooral met name de extern adviseur integriteit. Namens de Commissie Integriteit kan ik ook spreken. Die kennen wij allemaal. En dan krijgen wij daar weer een discussie straks over dat dat ook niet onafhankelijk is. Snapt u wat ik bedoel of niet?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik vind dat eerlijk gezegd niet zo passen om daar nu uitspraken te doen over ons vertrouwen in de extern adviseur integriteit. Mijn vraag was vooral wat is er vannacht en vandaag gebeurd en ik begrijp dat het antwoord is dat u gisteren nog overtuigd was van het voorstel van GS en niet van de heer Van Caldenberg en dat u toch vindt, omdat het voorstel van de heer Van Caldenberg het niet mag halen blijkbaar, dat er iets anders moet liggen.

De heer Van Bijnen (PVV): Nee, op één puntje inderdaad na. Van het voorstel gisteren van GS hebben we gezegd, daar zijn we het mee eens. De motie hebben we nu in beraad gehad want daar heb ik gisteren niets over geroepen volgens mij. Maar dat vinden we een te zwaar middel. Het enige puntje dat nu in die motie zit, en als het goed is dan is die al rondgedeeld of komt die eraan, is dat wij zelf straks de verantwoording hebben van wie gaan wij aanstellen voor al die onderzoeken. En met alle goede bedoelingen richting de Gouverneur en GS pakken we dan natuurlijk een andere extern adviseur integriteit dan degene die wij al kennen. Want zoals u weet is de Gouverneur zelf ook bij integriteit betrokken, werkt nauw samen met de extern adviseur. Dus dat stukje hebben we besproken. Dat lijkt ons gewoon net niet handig genoeg. Dus wij pakken net ertussenin. Wij vinden dit te zwaar. Het andere dat het College aanbiedt is misschien net wat te licht. En wij gaan er net tussenin zitten. Dat is eigenlijk wat er gebeurt dan. Dus wij gaan wel onderzoeken.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, wat mijn opvatting is dat doet er misschien niet zo zeer toe, maar wat ik zo ongelooflijk jammer vind is dat u dit niet gisteren in het debat heeft gedaan of dat u niet heeft geprobeerd om eruit te komen met de heer Van Caldenberg. Want juist in dat verhitte debat wat we gisteren voerden, hadden we misschien nog nader tot elkaar kunnen komen. En ik begrijp eigenlijk niet hoe het bestaat dat uitgerekend de PVV vandaag probeert om toch met GS tot een compromis te komen. Dat begrijp ik echt niet.

De heer Van Bijnen (PVV): Volgens mij heb ik gisteren een ordevoorstel gedaan omdat ik zag dat het debat nergens naartoe ging, mevrouw Jenneskens. En volgens mij was buiten het CDA geen enkele partij die zoiets had van misschien heeft de heer Van Bijnen gelijk, moeten we dit laten bezinken, moeten we alle rust creëren om dit te overleggen en met een weloverwogen mening te komen om vervolgens door te gaan. Niemand was het daarmee eens in dit huis. Niemand. Dat wil ik nog even zeggen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ik heb nog even een verduidelijkende vraag aan de heer Van Bijnen. Ik heb zijn motie even snel gelezen. Ik ga er dan vanuit dat voor de PVV de insteek van deze motie is dat de waarheidsvinding het allerbelangrijkste is voor uw insteek voor dit onderzoek. Is dat correct?

De heer Van Bijnen (PVV): Zeker weten, maar wel het middel dat nu past op dit moment. Ja.

De vicevoorzitter: Mijnheer Van Bijnen, vervolgt u uw verhaal.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, dit was eigenlijk mijn verhaal. Dus ik hoop dat de motie zo meteen rondkomt. Dan schat ik dat er dadelijk nog een schorsing komt en dan hoop ik dat we het debat in ieder geval tot een goed einde kunnen brengen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Bijnen. Wij gaan verder met de heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, geacht College, geachte collega's. Gisteren en vandaag waren slechte dagen voor Limburg, terwijl ook vandaag, en dat zei de Gedeputeerde terecht, er best heel veel is om ook te vieren en dat moeten we ook vieren. Dat vind ik oprecht. Wij hebben een aantal goede beslissingen genomen vandaag en daar mogen we trots op zijn met zijn allen. Het vervelende van de situatie waar we in zitten is dat die al die mooie dingen overschaduwt. Die situatie waar we ons in bevinden moeten wij onderzoeken, die moeten wij tot op de bodem uitzoeken en het beste middel om dat te doen is die parlementaire enquête, de enquête zoals die in onze motie staat verwoord. Dat is, en de collega's zeggen dat terecht, een zwaar middel, zo niet het zwaarste middel dat we hebben om te onderzoeken. Dat zware middel brengt ook zware last en verantwoordelijkheid met zich mee voor de Staten. Want in Nederland is het zo dat iemand onschuldig is totdat het tegendeel bewezen is. En als wij met zijn allen een enquête gaan doen naar de integriteit van één van de Provinciebestuurders en het handelen daaromheen, en we gaan ook onderzoeken hoe onze eigen rol is en die van het College van GS, dan kan dat alleen maar als dat proces integer is en dat daar geen twijfel over mag bestaan. Die zware verantwoordelijkheid ligt dus ook bij de Staten en die voelen wij en die moeten wij ook op ons nemen, want alleen dat is de manier waarop wij het vertrouwen dat de burgers nodig hebben terugwinnen bij die bevolking. Dan wil ik iets zeggen in de richting van de heren Koopmans en Bovens die zojuist hier hebben gesproken. Ik vind de wijze waarop vandaag deze zaal is toegesproken door de beide heren van heel veel respect voor deze zaal getuigen, respect voor de mensen buiten getuigen, en ik vind dat u met vertrouwen die enquête tegemoet moet kunnen zien en dat wil ik u bieden. Dank u.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Caldenberg. Wie wil er verder reageren? Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, het was gisteren inderdaad een lang debat, een debat waarin we uren met elkaar hebben gesproken over hoe we nu het beste tot die waarheidsvinding komen. En de SP was daarin duidelijk. Het zou een enquête worden. Daarvan heeft het CDA gezegd dat is voor ons echt een veel te zwaar middel, want die enquête die straalt eigenlijk een wantrouwen uit naar het voorstel dat door het College werd gedaan. Voorzitter, het CDA vindt die waarheidsvinding ontzettend belangrijk en als we daarvoor het mailbestand van de Provincie helemaal binnenstebuiten moeten trekken, dan gaan we dat doen. Wat dat betreft kunnen we dat voorstel ook steunen en is dat ook goed. En ook het voorstel dat de heer Van Bijnen doet namens de PVV dat is een goed voorstel. Wij twijfelen er niet aan dat wij als Staten integer, goed en zuiver dat onderzoek kunnen doen. Daar hebben wij geen enquête voor nodig. Het doel van het onderzoek is het achterhalen dat er geen sprake was van belangenverstrengeling zoals dat gisteren ook door GS is geantwoord en daar vertrouwen we op voorzitter. Dat is de grondhouding van waaruit wij een onderzoek en de resultaten daarvan met belangstelling ook tegemoetzien. Wij vertrouwen er ook op en wij hopen dat andere partijen dat vertrouwen als grondhouding ook zullen aannemen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Werrij. Wie wenst er verder te reageren? De heer Thewissen.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Dank u wel, voorzitter. Laat ik inderdaad ook beginnen met mijn enorme waardering uit te spreken voor zowel de woorden van de CdK als de heer Koopmans. Dat siert u. Daarbij wil ik ook heel duidelijk maken dat voor ons het ontzettend belangrijk en cruciaal is om een onderscheid te maken tussen personen en gedrag. Er is heel veel gezegd en invloed uitgeoefend. Ik wil heel duidelijk stellen dat waar wij het hier over hebben is onderzoek naar gedrag. Ik heb ook in mijn maidenspeech gezegd, en ik hecht eraan om dat te herhalen, en de fractie weet dat ondertussen, dat ik pukkels krijg en jeuk van het persoonlijk affakkelen van mensen. In de relatief korte tijd dat ik hier zit heb ik dat een aantal keren mogen ervaren en daar werd ik ook niet blij van. Dus dat is voor ons absoluut niet de bedoeling. Er wordt net ook gesproken over deze enquête en dat het de schijn kan wekken dat het opgevat kan worden als motie van wantrouwen. Laat ik daar ook heel duidelijk in zijn. Dat is misschien in de oude politiek zo. Zoals ik ook gezegd heb, ben ik misschien apolitiek en onze fractie ook. Als wij een motie van wantrouwen wilden indienen tegen dit College en tegen deze Gedeputeerde dan hadden we dat gedaan, al had ik het alleen moeten doen. Dat is niet aan de orde. Laat ik dat benadrukken. Dus voor ons is een motie van wantrouwen een motie van wantrouwen. En waarheidsvinding is voor ons waarheidsvinding omdat iedereen, en dat heb ik gisteren ook herhaald en ik hecht eraan om dat te benadrukken, daarbij gebaat is en iedereen daar recht op heeft, de Limburgers, het College, de Gedeputeerde, wij allemaal. Dan wordt er gezegd wij vinden dit een heel zwaar middel. Ik vind het doodzonde, en ik zal niet zeggen een doodzonde, dat het College tot op dit moment die gegeven kans om die waarheid bovenwater te krijgen niet benut heeft. En daarmee, en dan rond ik ook af, blijven wij dan ook onverkort bij de ingediende motie om een enquête te gebruiken tot waarheidsvinding.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter, dank. Ik wil graag weten wat de exacte reden van Forum is in dit onderzoek om direct het zwaarste middel toe te passen dat er bestaat en niet eerst de tussenstappen te nemen in het onderzoek om de waarheid boven tafel te krijgen. Wat is de reden dat u het zwaarste middel gelijk neerlegt?

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Volgens mij heb ik dat gisteren uitgebreid toegelicht en ik heb nu net aan het eind ook aangegeven waarom wij daarvoor kiezen. Dus ik kan mijn woorden herhalen maar ik weet niet of dat zin heeft. Wat ons betreft heeft het College kansen genoeg gehad om ons te voorzien van de gegevens waar wij om vragen. Die zijn naar ons idee en naar de meerderheid van de fracties niet of onvoldoende goed benut waarbij wij zeggen dan bepalen wij dat nu, waar GS de regie niet heeft genomen om ons te voorzien van de waarheid waar we het over hebben. Dan pakken wij die regie nu en dan gebeurt het op onze manier.

De heer Van Bijnen (PVV): Dat is helder. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Thewissen. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik wil eigenlijk beginnen met te zeggen mocht ik iemand van de dames en heren die hier bij mij aan de overkant zitten ook maar een beetje wantrouwen dan was ik mens genoeg om een motie van wantrouwen in te dienen. Dat is niet het geval, echt niet het geval. Dat neemt niet weg dat ik mij heel goed kan voorstellen dat u problemen hebt met het feit van die enquête, maar als ik naar mijzelf kijk dan is het misschien te zwaar maar als we dit zo niet doen dan blijft er misschien iets dooretteren en zachte heelmeesters maken stinkende wonden.

De vicevoorzitter: U mag de zin afmaken mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dat is gewoon de reden. Ik ben korte tijd hier. Dit is iets dat is van voor mijn tijd. Ik wil gewoon weten hoe het zit, wat de rollen daarvan geweest zijn en hoe dat tot stand gekomen is en waarom het dan nu zover moet komen.

De vicevoorzitter: Mevrouw Werrij voor een interruptie.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter die waarheidsvinding die is voor ons allemaal belangrijk. U zegt zelf nu het is misschien een te zwaar middel. Wat maakt dan dat u geen vertrouwen heeft in het voorstel van het College of het voorstel van de heer Van Bijnen dat we dat zelf kunnen want dan staan we zelf aan de lat voor dat onderzoek. Waarom twijfelt u daarover en waarom vindt u het zo belangrijk dat die enquête gebeurt? Waarom wilt u per se die mensen onder ede horen dan?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): U zegt het zelf. Dat kunnen we zelf ook. Dit is onderhand zover gekomen dat er coûte que coûte duidelijk moet zijn dat wij met zijn allen, hoe zeggen ze dat, zuiver op de graat zijn. Dat kan alleen maar denk ik als je je daar zelf niet al te veel mee bemoeid. En als het van buitenaf gebeurt dan kan niemand zeggen ja dat zal wel. Dat is iets wat wij eigenlijk ook niet moeten willen en dat is ook de reden waarom wij mee zijn gegaan met het voorstel van de enquête.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, dan toch nog even een vraag via u ook even aan het College in het kader van het horen van personen om helderheid te scheppen over wie dat horen gaat doen. Dat een extern bureau dat hele mailbestand moet doorlichten dat moge duidelijk zijn, maar nogmaals de vraag, want er werd gesuggereerd door de SP dat het niet integer genoeg zou kunnen zijn, deelt u die mening als wij dat onderzoek zelf als PS zouden doen?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Zei u net dat het niet integer genoeg kon zijn?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ik zei inderdaad dat de SP in de termijn heeft gezegd dat het integer genoeg moet gebeuren en dat daarom de enquête een goed middel is en de vraag is aan u of u die mening deelt?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ook.

De vicevoorzitter: Mevrouw Fischer, was u aan het eind van uw betoog?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ja, ik kan het gewoon niet duidelijker zeggen. Ik zit ermee maar er is gewoon duidelijkheid nodig.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, gisteren sprak ik hier al twee keer over de gemoedstoestand en de emotie waarmee ik naar het debat kwam in de auto hiernaartoe, tijdens het debat eerste termijn, tweede termijn, en toen ik naar huis reed was ik alles nog eens aan het overdenken. De vergadering van gisteravond heeft diepe impact gemaakt. En als ik een liedje aan had kunnen zetten in de auto wat dat het beste omschreef, had ik een nummer gekozen van Elton John waar het refrein van luidt: “it’s sad, so sad, it is a sad, sad situation, and it is getting more and more absurd. It’s sad, so sad, why can’t we talk it over. Oh, it seems to me that sorry seems to be the hardest word.” En dat refrein, voorzitter, vind ik tekenend voor het debat van gisteren. Maar vandaag driemaal sorry. Sorry van

Gedeputeerde Koopmans, van de Gouverneur en van voorzitter Frische die een diskwalificerende opmerking maakte over mij toen de microfoon nog aanstond. En wat hebben die drie sorry's allemaal gemeen? Dat is dat ze niet direct kwamen, dat er heel veel voor nodig was, dat er in het begin misschien weinig moreel besef te bespeuren was. Dat maakt het wel extra pijnlijk en dan komen ook gevoelens bovendrijven die ik zou omschrijven als het is de arrogantie van de macht. Maar die gevoelens, voorzitter, die zetten wij wel aan de kant als wij feitelijk een motie gaan beoordelen, een enquête. Wij kunnen ons heel goed voorstellen dat er partijen zijn die naar aanleiding van wat gisteren gebeurd is en de beantwoording van het College, en in onze ogen ook wel de weinig respectvolle omgang met de controlerende taak van de Staten, dat die mensen zo'n motie indienen. En voor ons als VVD zou een diepgravend onderzoek onder leiding van Provinciale Staten, in welke vorm en in welke commissie dan ook, met een externe adviseur, voldoende zijn om de waarheid hier boven te halen, om een eerlijk oordeel straks te kunnen geven. Het optreden van gisteravond van het College zou wat ons betreft een motie van afkeuring waardig zijn. Het debat van gisteravond is echt een dieptepunt wat ik in de politiek heb meegemaakt. Maar voorzitter, reflecterend op de reactie van zowel Gedeputeerde Koopmans als de Gouverneur kan ik zeggen dat het wel enigszins gewaardeerd wordt dat dat moreel besef dat gisteren weinig te bespeuren, was er vandaag toch lijkt te komen. Maar dat hebben we wel eerder gezien in een schorsing dat dan uiteindelijk heel veel gebeurt, heel veel mensen gebeld worden, dat tot op het allerlaatste moment gehandeld wordt, getrokken wordt, terwijl het hier gaat over een heel serieus onderwerp. Ook bij het dossier dat we pas hebben afgesloten, de klusjesmannenaffaire, moest het moreel besef van het College na een schorsing en een dreiging met een motie van wantrouwen komen. Dus voorzitter, u zult begrijpen dat wij deze sorry met een korreltje zout nemen, dat wij afkeurende woorden uitspreken hier, die u zwaar mag wegen en dat voor ons het onderzoek dat aangekondigd is door de Gouverneur het minimum is. Als de Staten die enquête in meerderheid zouden goedkeuren vandaag, dan zullen wij volledige medewerking verlenen aan die commissie, maar voor ons als VVD is het instrument op dit moment te zwaar. Ik dank u.

De vicevoorzitter: Een interruptie van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, ik vroeg mij af wat de VVD doet met de motie van de heer Van Bijnen?

De heer Heldens (VVD): Die motie hebben we net gekregen en volgens mij zegt die bijna hetzelfde als wat de Gouverneur zojuist geopperd heeft. Ik heb in ieder geval geopperd waar wij als VVD voor zouden gaan. Wij wachten wat ons betreft die stemming over die enquête af, want wij zien dat zich daar gewoon een meerderheid voor aftekent. Die motie voegt wat ons betreft niets toe aan de toezegging van de Gouverneur en aan onze oproep. Dat onderzoek gaat er hoe dan ook komen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar ik worstel nog heel even met het volgende. Ik heb nog twee vragen voor u. Laat ik het zo zeggen.

De heer Heldens (VVD): Prima. Ik sta hier toch.

Mevrouw Jenneskens (D66): Gaat die motie van afkeuring die u benoemde over gisteravond of gaat dat over dit complete dossier?

De heer Heldens (VVD): Een afkeurende motie die het waard zou zijn, die wij zouden steunen, die reflecteert inderdaad op het optreden van gisteren en de gebrekkige beantwoording van schriftelijke vragen van het hoogste orgaan in dit huis met een zeer belangrijke wettelijke taak en dat is de controlerende functie. Ja, daar reflecteert dat op.

Mevrouw Jenneskens (D66): Oké. Dan is mijn tweede vraag nog deze. U zegt eigenlijk bent u voor de parlementaire enquête en vindt u dat nodig. Dat parafraseer ik u.

De heer Heldens (VVD): Dat zijn uw kwalificaties.

Mevrouw Jenneskens (D66): Goed, dat zijn mijn kwalificaties, maar u zegt eigenlijk vinden wij een parlementaire enquête een te zwaar middel maar dat onderzoek moet er wel komen en wij waarderen het dat er zich een meerderheid voor in de Staten aftekent.

De heer Heldens (VVD): Waardering heb ik niet gezegd. Wij constateren dat. Wat ik gezegd heb is waar het onderzoek wat ons betreft aan moet voldoen en als u een voorstelt hebt dat verder gaat, dat u graag in zou willen dienen, in stemming zou willen brengen, dan moet u dat vooral doen en dan respecteren wij de wens van de meerderheid van de Staten. Wat ons betreft is een heel serieus, diepgravend onderzoek onder leiding van Provinciale Staten al een extreem zwaar middel, maar wel zeer nodig, en het parlementaire enquêteverhaal dat vinden wij voor dit dossier niet opgaan. Dat vinden wij meer iets voor een enorm miljoenenproject waar tekorten zijn. Op integriteit vinden wij zo'n extern onderzoek voldoende effectief en dat zou hetzelfde moeten bereiken en dan grijpen wij niet naar dat allerzwaarste middel.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik hoor wat u zegt en ik herken er een deel van de worsteling van mijn fractie in over dat allerzwaarste middel maar ligt dat alternatief wat u benoemt dan nu voor de VVD op tafel?

De heer Heldens (VVD): Dat alternatief dat is zojuist volgens mij al toegezegd en wij gaan er als Provinciale Staten zelf over hoe wij dat in gaan kleden.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar er liggen hier een aantal alternatieven. Er ligt een motie van de heer Van Caldenberg. Er ligt een motie van de heer Van Bijnen en er ligt een voorstel van de Gouverneur. Nu is mijn vraag eigenlijk ligt dat alternatief, dat door u gewenste onderzoek, in één van die varianten voor?

De heer Heldens (VVD): Die variant zou voor moeten liggen in het voorstel van de Gouverneur waar wij zelf als Staten de leiding gaan nemen en geen bemoeienis van de Gouverneur wensen in dat dossier.

Mevrouw Jenneskens (D66): Oké.

De heer Heldens (VVD): Duidelijk?

De vicevoorzitter: Er is een aanvullende vraag van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Eerst even een toelichting, want volgens mij is de motie die voorligt van onze partij niet helemaal helder. De Gouverneur heeft natuurlijk een voorstel gedaan. Het grootste verschil tussen de motie van ons en het voorstel van de Gouverneur zit hem erin dat wij als Provinciale Staten zelf inderdaad leidend zijn in dat onderzoek, maar ook dus zelf bepalen wie dan die externe adviseur integriteit wordt en wie het extern bureau wordt op het gebied van ICT. Dus GS wordt daarin alleen maar faciliterend. Dan moet je denken aan wat wij nodig hebben, bekostiging en dergelijke. Dat loopt via GS. De rest is de bedoeling dat wij dat met zijn allen samen in handen

hebben onder leiding van de Controlecommissie, aanvullend met de Commissie Integriteit. Dus dan kunnen wij zelf dat onderzoek gaan leiden en mensen daarvoor aanstellen. Dat is het grootste verschil eigenlijk.

De heer Heldens (VVD): Maar dan begrijpen wij elkaar hoor.

De heer Van Bijnen (PVV): Maar vindt u dat dan een goed voorstel ja of nee?

De heer Heldens (VVD): Wat ik al zeg, GS moet leveren en PS deelt de lakens uit in het onderzoek. Als dat is wat uw motie betoogt, ik heb hem net een paar minuten op mijn bureau liggen, dus u kunt het mij niet kwalijk nemen dat ik dat nog niet goed heb kunnen bestuderen, dan zit daar wat ons betreft een goede weg in vooruit. Wat dan precies de toegevoegde waarde van de motie zou zijn ten opzichte van het voorstel van de Gouverneur dat moeten we dan zo meteen nog even verder afpellen, maar die kant willen wij in ieder geval op. U zult begrijpen ik sta hier alleen. Ik moet met de fractie overleggen over een motie die ik net een paar minuten op mijn bureau heb liggen. U krijgt er in de schorsing antwoord op of dat precies is wat wij betogen.

De heer Van Bijnen (PVV): Dat is duidelijk. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Heldens. Wie wenst er verder nog te reageren? De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Dank u wel, voorzitter. In de eerste plaats grote waardering voor de woorden van de twee bestuurders die aan het begin van deze derde termijn het woord voerden en met name grote waardering voor de woorden van de heer Koopmans waarin hij zegt ik had het in 2014 anders moeten doen en het is enorm spijtig dat die schijn van belangenverstrengeling is ontstaan. Daarmee kunnen we achter die twee feiten een punt zetten en is het enige wat nu op tafel ligt of sprake was van belangenverstrengeling ja of nee. Dan denk ik dat mevrouw Fischer-Otten eigenlijk het meest uit het hart het antwoord gaf. Dat moeten we onomstotelijk hier vaststellen met zijn allen. Dat is het allerbelangrijkste wat telt. Daar moet geen speld tussen te krijgen zijn. Dan zeg ik tegen de Gedeputeerde wees dan ook niet bevreesd, want als er geen belangenverstrengeling was dan kunt u met opgeheven hoofd dit onderzoek in en dan hoeft u zich ook geen zorgen te maken over de uitkomst. Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Kuntzelaers. Wie wenst er verder nog te reageren? Mevrouw Jetten. Daarna mevrouw Jenneskens. Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja dank u wel voorzitter. Ook vanuit GroenLinks waardering voor de woorden van zowel de Gouverneur als Gedeputeerde Koopmans. Er is al heel veel gezegd. Dus ik kan het relatief kort houden. Het gaat om de schijn van belangenverstrengeling en iemand is echt onschuldig totdat het tegendeel bewezen is. Als ik nu hier alles beluister in dit huis dan hebben zowel GS als PS inmiddels hetzelfde doel, namelijk die waarheidsvinding en die onrust wegnemen, die schijn wegnemen. Alleen hebben we nu een verwarring over wat het beste middel is. GroenLinks heeft gisteren al gezegd, wij willen echt de onderste steen boven. Ja, een enquête is een heel, heel, heel erg zwaar middel, maar juist om dit dossier voor eens en voor altijd te kunnen sluiten en daarna met een schone lei te beginnen, blijven wij deze motie mee indienen. Tot zover voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Jetten. Dan het woord aan mevrouw Jenneskens, daarna mevrouw Plusquin.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, gisteren begon ik mijn inbreng met dat telkens als Limburg en integriteit in één zin in één krantenkop terechtkomen het ons raakt. Vandaag zie ik hoe dat en hoe wij gisteren met elkaar gesproken hebben ook onze Gouverneur raakt en dat het onze Staten raakt en ik zie hoe dat een Gedeputeerde raakt. Dan waardeer ik die oprechte reactie van zojuist en de reflectie van al die personen, in het vertrouwen dat al die mensen, Staten, College, Gouverneur, op hun eigen manier het allerbeste voor Limburg willen en proberen te doen. Integriteit mag geen politiek wapen zijn. Provinciale Staten is geen tribunaal. Dan moet het dus altijd om het vinden van de waarheid gaan. Mevrouw Werrij vroeg het net. D66 deelt de overweging in de motie dat een enquête een goed middel is om de waarheid in deze kwestie helder te krijgen maar ten dele. Een enquête is een ontzettend paardenmiddel maar er ligt geen redelijk alternatief. Mevrouw Werrij vroeg ons ook om vertrouwen als grondhouding. Ik kan u vertellen dat was bij D66 altijd het geval. Wij hebben het bij deze vragen telkens gewogen, maar de beantwoording, de gang van zaken gisteravond, waarin geschorst werd, mensen afwisselend bij elkaar geroepen werden en er telkens gezocht werd naar meerderheden werd dat vertrouwen niet beantwoord.

De vicevoorzitter: Een interruptie van mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, ik hoor mevrouw Jenneskens zeggen dat er geen redelijk alternatief is. Wat is voor D66 dan wel het redelijk alternatief?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik kom daar eigenlijk op terug in de rest van mijn betoog want ik heb er ook lang over nagedacht wat nog een redelijk alternatief is op het moment dat je eigenlijk al in een derde termijn zit die we vooral hebben omdat we in de eerste twee termijnen niet tot de gewenste uitkomst konden komen voor een aantal mensen.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Oké. Dan blijf ik even luisteren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Vertrouwen als grondhouding hebben we bij deze vragen telkens gewogen, maar de beantwoording, de gang van zaken gisteravond, waarin geschorst werd, mensen bij elkaar geroepen werden, er telkens werd geteld naar meerderheden, dat heeft dat vertrouwen niet beantwoord. We waarderen de oprechte reflectie van het College en we hadden de motie of het nader tot elkaar komen van de heer Van Bijnen gisteren best kunnen waarderen, maar nu ligt er een motie die verzoekt het College van Gedeputeerde Staten om en volgens mij is dat ook precies waarom we daar moeite mee hebben, omdat het geen motie is vanuit de oprechte wil om een goed onderzoek in te stellen maar vooral om die andere motie onschadelijk te maken. Voorzitter, we zijn hier al te vaak uit deze zaal weggelopen of blijven zitten wanneer er toch op het laatste moment, op de een of andere manier, in een lange of korte schorsing, toch een andere meerderheid gevonden werd. En voorzitter, het gaat er niet om hoe we in deze zaal tot een meerderheid tellen. Het gaat erom dat Limburg op ons rekent en op ons moet kunnen blijven rekenen.

De vicevoorzitter: Een interruptie van de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Met dat laatste wat u zegt ben ik het trouwens zeker eens. Even over de motie, want ik zie dat als een persoonlijk verhaal wat u daar zegt. Wij willen zeker de waarheid boven tafel krijgen en dat ziet u ook in de motie terug. Het is absoluut geen motie om de motie van de heer Van Caldenberg en andere partijen onderuit te halen. Het is een motie die ertussenin ligt. De motie van de heer Van Caldenberg, hij noemt het net zelf al, die enquête, is net te zwaar. Wat wij hier bieden en wat wij vragen aan Gedeputeerde Staten, wij verzoeken, dat is een motie, je verzoekt iets,

dat is puur dat te faciliteren en dan bedoel ik dat wij bepalen wat we nodig hebben, hoeveel middelen daarvoor nodig zijn, wie we inschakelen. Dat is de faciliteitenkant van GS. En de rest gaan wij helemaal zelf doen zonder bemoeienis van GS. Op het moment dat wij zaken nodig hebben, dat staat ook in de motie onderaan, dan kunnen ze daarin faciliteren en niet meer en niet minder. Dus we komen daarmee tot de waarheid met ons eigen onderzoek. Dus ik hoop dat u de motie in de fractie nog kunt bespreken en toch inziet dat het echt een motie is met een nu passend middel waardoor we wel het onderzoek kunnen gaan doen, de waarheid boven tafel kan komen en waarmee we verder komen en Limburg ook verder komt. Dank u wel.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, volgens mij is het in dat geval wijs om even naar de motie van de heer Van Caldenberg te kijken want daar gaat het over de rol van Provinciale Staten en de rol van het Presidium en daar zou het ook over moeten gaan. Ik eindigde er net mee dat het er niet om gaat hoe hier in deze zaal, in hoeveel termijnen, met hoeveel schorsingen, met hoeveel mensen we tot een meerderheid tellen. Het gaat erom dat Limburg op ons rekent. En het debat van gisteren, en de beantwoording van al die vragen tot dusver, heeft onze vertrouwde grondhouding niet altijd recht gedaan. D66 heeft er lang over getwijfeld. We delen de opvatting van de VVD over de enquête als paardenmiddel maar we hebben wel besloten de motie die er ligt van de heer Van Caldenberg te steunen.

De vicevoorzitter: Er komt nog een interruptie van mevrouw Werrij, mevrouw Jenneskens. Nog een ogenblikje.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja, voorzitter, ik was nog wachtende op het antwoord voor het redelijk alternatief. Dat heb ik helaas niet gehoord van mevrouw Jenneskens. En als mevrouw Jenneskens met een redelijk alternatief had willen komen waarom heeft ze dat gisteren dan niet ingediend.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, dat heeft mevrouw Werrij mij gisteravond heel laat na de tweede termijn ook gevraagd. Toen heb ik haar eigenlijk hetzelfde antwoord gegeven, dat er een debat is gevoerd in twee termijnen en we zitten hier nu in de derde termijn. Ik gaf het aan in mijn inbreng en ik heb dat wel genoemd. We zijn al te vaak weggelopen voor een geplande schorsing of wat dan ook om toch op die ene meerderheid die dan beter was of wat dan ook uit te komen. Naar aanleiding van de tweede termijn van gisteren in het debat heb ik er met mijn fractie over gesproken en hebben wij besloten dat die redelijke termijn binnen dat debat er ook niet meer was. Daarom hebben wij toen besloten dat voor ons het beste alternatief dan de motie van de SP was.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dat betekent dus ook dat D66 gisteren geen intentie had om een andere motie in te dienen gedurende het debat?

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik begrijp die vraag denk ik niet helemaal goed.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): U heeft zelf gezegd het is een paardenmiddel. Die enquête gaat ontzettend ver. Is er een moment geweest dat D66 gisteren in de eerste of de tweede termijn heeft overwogen om een ander redelijk alternatief als motie in te brengen?

Mevrouw Jenneskens (D66): Sorry, maar waarom stelt u deze vraag?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Omdat u net zegt, er ligt geen redelijk alternatief. Dus ik vraag aan u waarom heeft u het redelijk alternatief niet ingebracht zelf. U vindt het een paardenmiddel maar u

zegt er is geen redelijk alternatief. Waarom kiest D66 dan niet voor het redelijk alternatief, dat ergens ligt tussen de toezegging die GS gisteren heeft gedaan en de enquêtemotie, of de motie van de heer Van Bijnen nu, en zelf met een ander voorstel te komen.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, u vraagt mij waarom wij dat gisteren niet in de tweede termijn hebben gedaan. In een dergelijk verhit debat zijn wij eigenlijk steeds meer overtuigd geraakt van de noodzaak van de motie van de heer Van Caldenberg. Wij vinden dit een paardenmiddel maar als wij op deze manier antwoorden krijgen, we met elkaar in debat gaan en dat er dan zo weinig reflectie is en vooral zo'n allergische houding, dan vinden wij ook dat je soms maar dat paardenmiddel moet gebruiken.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Oké, dank je.

De vicevoorzitter: We gaan verder met mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Als je als laatste volgens mij spreekt dan is er weinig te zeggen over. Ik vond het gisteren ook een zwaar debat. Ook wij hebben waardering voor het mea culpa en de reflectie van zowel de Gouverneur, de heer Koopmans en ook van de heer Frische, maar we blijven ook bij ons standpunt dat wij een imago dat al decennialang aan ons kleeft moeten afschudden en als het moet met een paardenmiddel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Als ik zo rondkijk, dan denk ik dat alle fracties inmiddels gereageerd hebben op de verschillende voorstellen. De heer Van Bijnen wil nog één keer reageren.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. De motie is zojuist ook besproken door mevrouw Jenneskens. Ik was net te laat met opstaan toen mevrouw Jenneskens al klaar was. Onderaan zal de motie worden aangepast. Daar staat nu verzoeken het College van Gedeputeerde Staten. Dat zal aangepast worden. Mocht D66 dan nog denken dat het een goed tussenalternatief is dan horen we dat graag van D66. De motie wordt nu aangepast en ingestuurd. Dan wordt die rondgedeeld. Maar het doel is echt, dat wil ik nogmaals aanhalen, dat de waarheid boven tafel komt met een nu passend middel en geen paardenmiddel zoals al tig keer is geroepen, maar echt een middel ertussenin. Dus de motie wordt bij deze gewijzigd.

De vicevoorzitter: Mevrouw Jenneskens wil daar nog op reageren.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ik heb eigenlijk één korte reflectie want u had het net over het paardenmiddel. Het is zo vaak genoemd en ik heb het in mijn inbreng volgens mij ook wel tien keer gezegd. Het blijft D66 ook om die waarheidsvinding gaan. Dat is punt 1. En punt 2 is dat ik even wilde verifiëren: De meest verstrekkende motie komt altijd als eerste in stemming toch?

De vicevoorzitter: Dat geldt normaal voor amendementen maar in dit geval lijkt het me redelijk dat de meest verstrekkende eerst in stemming komt en dat is inderdaad de motie van de heer Van Caldenberg cum suis en daarna de motie van de heer Van Bijnen. Ik kijk even naar de rechterzijde of er vanuit het College nog behoefte is. Dat is niet het geval. Dan sluiten wij de beraadslaging op dit punt. Dan komen we daarmee ook aan het einde van deze Statenvergadering. Zoals u weet start de stemvergadering om zes uur of kunt u in ieder geval vanaf zes uur inloggen.

Griffier Pregled: Het is 18:30.

De vicevoorzitter: Het is 18.30 uur. Dat is wat verdaagd. Er staat beneden wel nog een kop soep en een panini of iets dergelijks voor u klaar. Ik maak mijn zin even af, mevrouw Fischer, en dan mag u nog even reageren. Wij hebben inderdaad nog van twee collega's in de zaal gehoord dat ze gezegd hebben, wij hebben de faciliteiten, de papieren en de documentatie niet hier. Dus zij gaan zich nu naar huis spoeden en wij zullen de vergadering starten vanaf half zeven maar wij starten niet nadat eenieder ook in de vergadering is. Mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Is het mogelijk dat degenen die hier zijn van hier kunnen stemmen uit de Statenzaal?

De vicevoorzitter: Ja, uit de Statenzaal of de fractiekamer. U bent hier geïnstalleerd. U mag hier zeker blijven zitten. Dat is geen enkel probleem.

[Onverstaanbaar]

De vicevoorzitter: Twee devices is wel nodig denk ik. [Onverstaanbaar]. Dan gaat u op dit moment iets vragen wat technisch buitengewoon complex is. [Onverstaanbaar]. Ik begrijp wat mijnheer Heldens zegt maar het punt is dat je en zichtbaar in beeld moet zijn en je moet op een ander apparaat je stem uitbrengen. Dus ik vrees dat hem dat niet gaat worden. Nee.

17 Sluiting

De vicevoorzitter: Dan sluit ik deze vergadering. Vanaf half zeven starten we met de stemvergadering. Neemt u nog een broodje en een kop soep en dan zien wij elkaar digitaal vanaf half zeven weer terug. De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 18:40 uur)

De notulen van de vergadering van 18 december 2020 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 9 april 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs
Parlement

provincie limburg

Concept Notulen Statenvergadering van 18 december 2020

INHOUDSOPGAVE
Notulen 18 december 2020

	Presentielijst	**Pagina 5**
1	**Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda**	**Pagina 7**
2	**Hamerstukken**	**Pagina 7**
2.1	**Bekrachtiging geheimhouding**	**Pagina 7**
2.1.1	**G-20-085 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding anterieure overeenkomst bij Statenvoorstel G-20-076 (GS 2020-51007)**	**Pagina 7**
2.1.2	**P-20-026 Bekrachtiging geheimhouding besloten vergadering van de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur van 15 december 2020 (PS 2020-51614)**	**Pagina 8**
3.	**Stemming behandelstukken**	**Pagina 8**
3.1	**G-20-075 Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale Energie Strategie Deel 2 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-49545)**	**Pagina 11**
3.2	**G-20-074 Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-44365)**	**Pagina 16**
3.3	**G-20-071 Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Smart Service Campus beschikbaar stellen beleidsintensiveringsmiddelen voor uitvoering van de herijkte strategie, voor de periode 2020 e v, brief GS van 4-12-2020 (GS 2020-49744)**	**Pagina 19**
3.4	**G-20-072 Gewijzigd Statenvoorstel Dekkingsvoorstel sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw, brief GS van 11-11-2020 (GS 2020-45757)**	**Pagina 20**
3.5	**G-20-081 Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling 2020, brief GS van 17-11-2020 (GS 2020-46084)**	**Pagina 23**
3.6	**G-20-076 GEWIJZIGD Statenvoorstel vaststellen inpassingsplan Uitbreiding VDL Nedcar en financiering infrastructuur (Randwegvariant) MPfh Anterieure overeenkomst Provincie Limburg - VDL Nedcar BV - 11-12-2020 (GS 2020-49708)**	**Pagina 26**
3.7	**G-20-077 Statenvoorstel Financieringsvoorstel en incentives in het kader van de acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers, brief GS van 10-11-2020 (GS 2020-46055)**	**Pagina 29**

4.	**Voorraadagenda**	**Pagina 30**
5.	**Moties vreemd aan de orde van de dag**	**Pagina 30**
6.	**Interpellatiedebat**	**Pagina 31**
7.	**Sluiting**	**Pagina 38**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 18 december 2020

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M.

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Baneke, P.D.	GroenLinks
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M.Th.	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Geraats, J.M.L.	PvdA
Heldens, ing. T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kerseboom, mevrouw S.	Forum voor Democratie
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Nijskens, H.L.M.	VVD
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Reuser, J.A.A.M.	Forum voor Democratie
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	Forum voor Democratie
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD

Thewissen, drs. M.W.	Forum voor Democratie
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vervuurt, ir. M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	Forum voor Democratie
Voncken-Janssen, ing. I.D.A.M, mevrouw	CDA
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen, O.	GroenLinks
Westhoff, R.J.H.	Forum voor Democratie
Wolters Gregório, J.	SP

Notulist
Het Notuleercentrum

PROVINCIALE STATEN VAN LIMBURG VERGADERING VAN 18 december 2020

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: U kunt blijven zitten maar ik open de vergadering wel met ons traditioneel gebed. Aan het begin van deze vergadering willen wij samenkomen om de belangen van de Provincie Limburg en haar inwoners te dienen, spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar.

Daarmee, dames en heren, hebben we deze vergadering geopend. Met een beetje geluk zou dit de laatste vergadering van het jaar 2020 kunnen zijn. Het was een heel bewogen jaar en met deze vergadering is het ook een heel bewogen einde. Er zijn geen afmeldingen ontvangen. De heer Bosch komt zo dadelijk nog binnen. Indien er hoofdelijke stemming wordt gevraagd bij het agendapunt dan doen we dat door te starten bij het Statenlid dat schuilgaat onder nummer 30 en dat is?

Griffier Pregled: De heer Meziani.

De voorzitter: De heer Meziani. De heer Meziani mag dan beginnen met het uitbrengen van de stemmen. We hebben begrepen dat de heer Bosch inmiddels ook aanwezig is. We testen het even. Wil Mart Bosch zeggen dat hij er is?

De heer Bosch (PVV): Goedenavond, Mart Bosch.

De voorzitter: Ik hoor hem al. Ik zie hem nog niet, maar dat is een kwestie van even wachten.

De heer Bosch (PVV): Ik zal de video starten.

De voorzitter: Dat scheelt. Maar als ik je hoor, heb ik er alle vertrouwen in dat je er dadelijk bent als het nodig is. Dank je wel. Er ligt een gewijzigde conceptagenda voor de vergadering van nu voor. De vraag is of u daarmee kunt instemmen en iemand stemming vraagt over de gewijzigde agenda. Ik hoor niemand, ik zie geen handjes. Dat betekent dat u in kunt stemmen met die gewijzigde agenda. Aldus besloten.

2 HAMERSTUKKEN

De voorzitter: Dan kom ik met u bij de hamerstukken. Dat is agendapunt 2.

2.1 Bekrachtiging geheimhouding

Dan agendapunt 2.1. Ook daar geldt dat de hamerstukken er met algemene stemmen doorheen gaan als ik niemand om stemming hoor vragen.

2.1.1 G-20-085 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding anterieure overeenkomst bij Statenvoorstel G-20-076 (GS 2020-51007)

Dat is in de eerste plaats 2.1.1, G-20-085 Ontwerpbesluit Bekrachtiging geheimhouding anterieure overeenkomst bij Statenvoorstel G-20-076. Ik constateer dat het Statenvoorstel G-20-085 met algemene stemmen kan worden aanvaard.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Mag ik heel even?

De voorzitter: Dat is, even kijken, mevrouw Fischer. Ja, komt u maar.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Bij mij is iets uitgevallen. Ik kan op dit moment niet via de laptop stemmen.

De voorzitter: Dat hoeft ook niet. Dat komt dadelijk. De hulptroepen zijn onderweg. Dan zal ik het iets langzamer doen met de hamerstukken. Dan komt dat verder goed. Dus 2.1.1 is met algemene stemmen aanvaard.

2.1.2 P-20-026 Bekrachtiging geheimhouding besloten vergadering van de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur van 15 december 2020 (PS 2020-51614)

De voorzitter: Dan kom ik bij 2.1.2, P-20-026 Bekrachtiging geheimhouding besloten vergadering van de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur van 15 december 2020. Mag ik constateren dat dit Statenvoorstel ook met algemene stemmen wordt aanvaard? Dat is het geval. Aldus besloten.

3 STEMMING BEHANDELSTUKKEN

De voorzitter: Dan kom ik bij de stemming over de behandelstukken. We gaan zo over tot de stemming over de behandelstukken inclusief alle moties. Ik zal zo direct per agendapunt duidelijk het agendapunt (zowel het nummer als de titel) noemen. Gelieve meteen duidelijk bij het agendapunt aan te geven als u een stemverklaring wenst af te geven. Zeg dan duidelijk: voorzitter, uw naam en ik wil een stemverklaring afleggen. In die tijd bent u dan langzamerhand ook in beeld. Dan kunnen we u zien en horen. Dat is voldoende voor die stemverklaring. Als alle stemverklaringen zijn geweest, geef ik vervolgens aan met de zin ‘de stemming is geopend’ aan dat u vanaf dat moment de stem kunt uitbrengen en deze ook kunt bevestigen. Ik zal vervolgens duidelijk aangeven wanneer de stemming gaat sluiten. Dat roep ik door de microfoon.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter.

De voorzitter: Ja, dat is de heer Claassen PVV.

De heer Claassen (PVV): Ik zie de stemdingen niet in het scherm terwijl ik wel in PS Stemming zit. Ik zou niet weten waar ik dadelijk op zou moeten klikken om te stemmen. Normaal zie ik dat wel.

De voorzitter: U kunt bovenaan het pijltje refreshen gebruiken. Dat is het ronde pijltje dat in het cirkeltje zit. We gaan hopen dat het de heer Claassen gaat helpen.

De heer Claassen (PVV): Ik ga het wel mondeling doen want ik ben er langzamerhand helemaal klaar mee.

De voorzitter: Dan gaan we dat dadelijk bij de stemming vanzelf zien. De stemuitslag wijzigt niet als iemand zich heeft vergist. Dan wordt dat wel verteld, maar dat maakt dat de stemming niet anders. De stappen zullen rustig met u worden doorgelopen zodat alles duidelijk is per agendapunt.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter is het misschien mogelijk om even de proefstemming te doen? Dat weten we gelijk of het werkt.

De voorzitter: Dat is zeker mogelijk. Dan moet u helemaal terug naar boven. Daar is een blokje 'Proefstemming'. Dat is de eerste stemming die in beeld is. Helemaal bovenaan. Die stemming kunnen we gebruiken om even te kijken of het werkt. De proefstemming bovenaan de agenda. U kunt hem bovenaan de agenda vinden. Daar staat het woord proefstemming. Dat is bij de opening enzovoorts. Als u weet waar dat ongeveer staat en niemand een stemverklaring heeft dan roep ik nu: de stemming is geopend. Dan vraag ik of u het eens bent met het feit dat wij een proefstemming houden. Als u het daarmee eens bent, zegt u ja. Bent u het er niet mee eens, dan is het een duim omlaag. Wij houden nu de proefstemming. Ja of nee? U mag nu stemmen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter?

De voorzitter: Dat komt dadelijk mijnheer Claassen. Iedereen die wel stemt heeft voorrang. We komen een heel eind. Ik zit al op 37 stemmen.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik kan de proefstemming niet vinden.

De heer Reuser (Forum voor Democratie): En dat geldt ook voor mij, Reuser is mijn naam. Ik kan de proefstemming niet vinden.

De voorzitter: Niet bovenaan in de agenda?

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Nee.

De voorzitter: Dan sluit ik deze stemming. Dan gaan we een andere proefstemming doen. We sluiten de stemming.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, er staan in iBabs twee vergaderingen. Ik zat ook in de verkeerde vergadering van 18.00 uur. Er zijn er twee. Het is de bovenste.

De voorzitter: Het is de bovenste. Ze heten allebei PS Stemming. Dat is natuurlijk niet zo handig. Dus volgende keer moeten we ze niet allebei PS Stemming noemen. We gaan opnieuw kijken voor een proefstemming. Ik pak een hamerstuk wat we al hebben gehad. Dan neem ik het eerste hamerstuk: 2.1.1, Ontwerpbesluit bekrachtiging geheimhouding anterieure overeenkomst. Agendapunt 2.1.1. Daarover zou ik graag een stemming over willen hebben die niet geldig is. Het is een proefstemming. De stemming over 2.1.1 is nu geopend. Hamerstuk geheimhouding anterieure overeenkomst. U mag vanaf nu stemmen. Dus 2.1.1 kan ik als proefstemming doen. Dat gaat sneller. Dan hebben meer mensen dat al gezien.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, ik krijg in beeld dat ik niet mag stemmen. Henk van der Linden. Stemmen is momenteel niet mogelijk.

De voorzitter: We gaan naar 2.1.1, anterieure hamerstukken. Daar mag u stemmen, die is geopend. Het is goed dat we even een proefstemming doen, want er zijn er nog een paar onderweg. Ik sluit nu de stemming en dan ga ik de namen noemen waarvan ik geen stem heb ontvangen. Dan vraag ik wat

zij gestemd zouden hebben. Bij de fractie 50PLUS heeft nog niemand gestemd. Ik vraag aan mevrouw Fischer of dat bewust is, niet gelukt is, of anderszins.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dat is een mengeling van factoren geweest.

De voorzitter: Bij D66 heeft iedereen gestemd. Bij GroenLinks heeft iedereen gestemd. Bij de Partij voor de Dieren heeft iedereen gestemd. Bij de PVV heeft mevrouw Jiménez niet gestemd. Dat komt omdat ze alleen Webex hebben. Mevrouw Jiménez, wat zou u bij dit hamerstuk gestemd hebben?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voor.

De voorzitter: U zou voorgestemd hebben. Prima, dan vullen wij dat voor u in. Dan weet ik dat. De heer Claassen heeft toch meegestemd, dat is wel aardig Dank u wel.

De heer Claassen (PVV): Met dank aan de heer Heldens.

De voorzitter: Dankzij de heer Heldens. Bij de VVD heeft iedereen gestemd. Bij het CDA heeft iedereen gestemd. Bij het Forum zijn alleen de heer Reuser en de heer Vincken niet binnengekomen. De heer Reuser?

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Ik zou voorstemmen, maar ik kom vandaag geen stap verder in de agenda. Sorry.

De voorzitter: Dan gaan we u iedere keer roepen, zoals dat zo mooi heet. En de heer Vincken?

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ik heb helemaal opnieuw opgestart. Ik moest dus de bovenste vergadering hebben?

De voorzitter: Waar PS Stemming staat.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Dat heb ik ook, maar bij het begin waren er twee vergaderingen vanaf 18.00 uur.

De voorzitter: De videoconferentie en dan staat er PS Stemming. Die moet u hebben. En niet Videoconferencing Provinciale Staten met de teruggekeken link van YouTube. Die moet u niet hebben, maar wel de andere.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Ik zou voor hebben gestemd.

De voorzitter: Dank u wel. Van LOKAAL-LIMBURG zag ik de heer Van der Linden niet. Is het gelukt?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Hij heeft de proefstemming geaccepteerd, maar de andere niet. Dus ik kan het dadelijk nog een keer proberen.

De voorzitter: Dat doen we dan bij de volgende stemming. Maar dan weten we dat. Bij de Partij van de Arbeid is het gelukt en de SP is het ook gelukt. Daarmee hebben we het één keer geprobeerd zonder consequenties, zeg ik daarbij. Daarmee kom ik toch bij agendapunt 3, de stemming over de behandelstukken.

3.1 G-20-075 Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale Energie Strategie Deel 2 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-49545)

De voorzitter: Ik kom met u bij punt 3.1, Gewijzigd Statenvoorstel Provinciale Energie Strategie Deel 2 brief GS van 3-11-2020. Er zijn amendementen ingediend en die komen als eerste in stemming. Na de amendementen komt het stuk in stemming en dan komen er een aantal moties in stemming. Ik ga u dat rustig één voor één aanduiden. Dus we beginnen met de amendementen, dan het stuk, en dan de moties.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter?

De voorzitter: Ja, sorry, wie was dat, mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Even over amendement 93. Er is nog een mededeling verstuurd door het College. Daar moeten we het nog even over hebben in het Presidium want volgens mij was het niet de bedoeling dat we dat tussen de beraadslagingen door nog zouden doen na afronding van een agendapunt. Maar die mededeling geeft al het effect van amendement 93. Dus dat is dan bij dezen ingetrokken.

De voorzitter: Ja, ik snap wat u bedoelt.

De heer Wolters Gregório (SP): Ik zou graag namens onze fractie een stemverklaring afgeven bij het Statenvoorstel als geheel.

De voorzitter: Dat mag ook als geheel. Dat kan. Dan doen we dat nu voordat de amendementen in stemming komen. Dat mag. De heer Wolters, het woord is aan u.

De heer Wolters Gregório (SP): Sorry voorzitter, ik zou dat het liefste doen als het Statenvoorstel zelf in stemming komt. Met uw goedvinden.

De voorzitter: Dat had ik dan verkeerd begrepen. Dan doen we dat. Ik heb het genoteerd. Dan gaan we terug naar de amendementen. Het eerste amendement dat in stemming gaat komen, is amendement 92, het tweede gewijzigde amendement Mertens. Dat gaat over de Eerlijke energietransitie. Amendement 92, tweede gewijzigd. Ingediend door mevrouw Mertens, de heer Wolters Gregório en mevrouw Palmen. Ik mag de stemming nu openen. De stemming is geopend. Amendement 92. De stemming is onderweg. Ik ga nog even zeggen waar wij nog geen stemmen van hebben binnen gehad. Mevrouw Jenneskens, die is nu binnen, de heer Reuser en mevrouw Jiménez, die gaan we mondeling doen. Dan ga ik het vragen aan de twee mensen die niet kunnen stemmen. Dat is op de eerste plaats mevrouw Jiménez Hastenrath. Stemt u voor of tegen amendement 92?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem voor amendement 92.

De voorzitter: Dank u wel, u bent in beeld, dat is genoteerd. Dan de heer Reuser. Bent u voor of tegen het amendement?

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Ik ben tegen.

De voorzitter: Ik had het non-verbaal gezien. Dat is dan bij deze bevestigd. Dan is de uitslag van de stemming aldus: 34 stemmen voor en 11 stemmen tegen. En dan tellen we er bij beide één op, de

twee mondelinge. Kan dat kloppen? Dan wordt het 35-12. Daarmee is het amendement aanvaard. Ik ga met u naar het volgende amendement. Dat is het amendement 94, want 93 is ingetrokken.

Mevrouw Palmen (CDA): Voorzitter, ik zou graag heel kort een stemverklaring willen afleggen. Er is wat verwarring ontstaan omtrent dit amendement, dus ik heb toch even de behoefte om dat te duiden. Het amendement moet niet worden gelezen als de bedoeling hebbende gemeenten iets te laten doen wat niet verenigbaar is, maar wel om het bewust daar te laten landen waar ook de lasten zijn, dus om maximale ondersteuning aan gemeenten te bieden.

De voorzitter: Dank u wel voor deze toelichting. Daarmee is de verwarring ook uit de wereld. Dan ga ik u vragen om te kijken naar 3.1.3. Dus niet 3.1.2 maar 3.1.3. Amendement 94, Palmen en anderen inzake de Borging lokaal profijtbeginsel. Daarvoor gaan we nu de stemming openen. Amendement 94. De stemming is geopend. De heer Ernst is nog niet binnen, de heer Heldens is nog niet binnen. De heer Heldens is inmiddels wel binnen. Ik houd het daarbij. Ik ga aan mevrouw Jiménez vragen wat zij stemt bij amendement 94.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem tegen dit amendement.

De voorzitter: Wat stemt mijnheer Reuser?

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Ik stem tegen dit amendement.

De voorzitter: Daarmee gaan we de uitslag van de stemming als volgt zien. Er zijn 25 stemmen voor en 22 stemmen tegen. Daarmee is het amendement aangenomen. Nu komen we bij de stemverklaring van de heer Wolters Gregório, want we gaan nu het gewijzigd voorstel in stemming brengen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, ik heb een vraagje. Ik kan het niet volgen. Er stond een amendement 93 dat in stemming zou worden gezet. Nu hoor ik ineens dat er een brief is waardoor het is ingetrokken. Maar weet iemand waarover die brief gaat en wat dan de betekenis wordt van dat amendement? Is er een toezegging? Wat is daar dan gebeurd?

De voorzitter: Dat vraag ik even aan mevrouw Jenneskens, die moet dat weten.

Mevrouw Jenneskens (D66): Er is, zoals ik net heb aangegeven, een mededeling portefeuillehouder gekomen vanuit het College waarin al de toezegging wordt gedaan om de KPI's met de deadlines voor 2030 op te nemen, aan te passen et cetera. Ik heb daarnet ook de opmerking gemaakt dat dat volgens mij in strijd is met de afspraken die we hebben gemaakt na de afronding van de beraadslagingen om dat niet te doen. Maar nu hij er ligt, heb ik besloten het amendement in te trekken.

De heer Claassen (PVV): Dus u heeft een toezegging op de motie en trekt hem daarom in?

Mevrouw Jenneskens (D66): Nee, er lag een amendement. Het College heeft geen toezegging gedaan, maar heeft een mededeling portefeuillehouder gestuurd waarin eigenlijk de uitvoering van het amendement al wordt gesteld en nog aan ons wordt voorgelegd. Daarmee is het al in werking en heb ik besloten het amendement in te trekken.

De heer Claassen (PVV): Dan weten we waar we aan toe zijn. Dank je wel.

De voorzitter: Ja, dat is overbodig. Dan gaan we nu naar het gewijzigde Statenvoorstel zelf. De heer Wolters Gregório is aan het woord voor een stemverklaring.

De heer Wolters Gregório (SP): Hoewel in het voorgestelde kader een aantal belangrijke zaken onderbelicht zijn gebleven, hebben wij er door de vele toezeggingen wel het vertrouwen in dat de PES de energietransitie in Limburg een rechtvaardige laat zijn voor alle inwoners. Daarom willen wij voor het voorstel stemmen.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, LOKAAL-LIMBURG wil ook een stemverklaring afleggen.

De voorzitter: Dan is het woord nu aan de heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Dank u voorzitter. Gelet op het feit dat in de handelingen de tekst wordt opgenomen, en niet de goede bedoelingen, en er in de tekst op geen enkele manier het woord coöperatie voorkomt, zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Linden. Zijn er nog andere stemverklaringen?

De heer Megens (PVV): Voorzitter?

De voorzitter: Excuus, wie is dit?

De heer Megens (PVV): Bart Megens van de PVV.

De voorzitter: De heer Megens. Ook een stemverklaring?

De heer Megens (PVV): Wij willen inderdaad graag een stemverklaring afleggen. Door de brief die is verstuurd en waar wij geen inzicht in hebben, zullen wij tegen de PES gaan stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog anderen voor een stemverklaring? Die zijn er niet. Dan gaan we het gewijzigde Statenvoorstel in stemming brengen. Dat is het Statenvoorstel over de PES, de Provinciale Energie Strategie Deel 2. Ik open bij dezen de stemming over het gewijzigd Statenvoorstel PES Deel 2. De stemming is geopend.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, bij mij is de stemknop verdwenen, dus ik moet mondeling stemmen.

De voorzitter: Dan doen we dat zo mondeling. Er zijn er nog vijf niet binnen. Dan ga ik nu de overige oplezen. Ik ga de stemmen oplezen die ik nog niet heb binnengekregen. Ik vraag eerst aan mevrouw Jiménez Hastenrath of ze voor of tegen de PES stemt.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem tegen het Statenvoorstel.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Reuser van Forum voor Democratie. Voor of tegen?

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Ik stem tegen.

De voorzitter: De heer Van der Linden van LOKAAL-LIMBURG.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Overeenkomstig de stemverklaring stem ik tegen.

De voorzitter: Ik kon het raden. De heer Van der Valk is inmiddels binnen, dus dat is niet meer nodig. Dan is de PES aangenomen met 31 stemmen voor en 13 stemmen tegen. Er komen nog drie tegenstemmen bij. Dus het zijn 16 stemmen tegen. De fracties van 50PLUS, D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren, de VVD, het CDA, de Partij van de Arbeid en de SP hebben voorgestemd. De fracties van Forum voor Democratie, LOKAAL-LIMBURG en de PVV hebben tegengestemd. Daarmee is het voorstel aanvaard. Aldus besloten.

Dan komen we bij de moties. De eerste is motie 2685. Dat is de Gewijzigde motie Palmen inzake de Zonneladder stap voor stap. De stemming is geopend. De motie Palmen. Wie missen we nog? Ik ga de ontbrekende namen voorlezen. Dat is op de eerste plaats de heer Reuser. Stemt u voor of tegen de motie Palmen?

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Voor.

De voorzitter: Dan ga ik naar mevrouw Jiménez Hastenrath. Bent u voor of tegen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem voor deze motie.

De voorzitter: Dan komen er twee stemmen voor bij. Dan is de motie aanvaard met 28 stemmen voor en 19 stemmen tegen. De tegenstemmers zal ik noemen. Tegen zijn de fracties van D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren, één lid van de PVV, de Fractie van LOKAAL-LIMBURG (drie), de Partij van de Arbeid is tegen en de SP is tegen. De rest is voor. Daarmee is de motie aanvaard. Aldus besloten.

Dan kom ik bij motie 2687, ook een motie Palmen. Die gaat over de Verplicht zon-op-dak. Motie 2687.

De heer Megens (PVV): Voorzitter, de PVV wil hier graag een stemverklaring voor afgeven. Op bladzijde 65 van de PES staat eigenlijk al beschreven dat dit wordt gedaan. Dus eigenlijk is deze motie overbodig. Daarnaast is de PVV tegen elke vorm van verplichting voor particulieren voor zon-op-dak.

De voorzitter: Dank u wel. Nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan open ik de stemming over motie 2687, Verplicht zon-op-dak. De stemming is geopend. De stemmen komen binnen. Ik ga de mensen die nog niet binnen zijn gekomen weer vragen om mondeling de stemmen door te geven. Dat is op de eerste plaats mevrouw Jiménez Hastenrath. Bent u voor of tegen deze motie?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen deze motie.

De voorzitter: De heer Reuser heeft gestemd. Het is dus toch gelukt. De heer Van der Linden niet. De heer Van der Linden?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): De postduif gaat niet, maar ik ben tegen.

De voorzitter: Dank u wel. Twee tegen. Dan staak ik de stemming. Dan is deze motie aanvaard met 27 stemmen voor en 20 stemmen tegen. De stemmen tegen waren van 50PLUS, GroenLinks, de

PVV, Forum voor Democratie (zes personen waren tegen en één stem voor) en LOKAAL-LIMBURG. De rest is voor. Aldus besloten. De motie is aanvaard.

Dan kom ik bij motie 2688, de gewijzigde motie Bastiaans inzake Energieke Limburgse bedrijfsdaken. Gewijzigde motie 2688. Ik zie geen stemverklaringen. Dan gaan wij meteen over tot stemming over 2688, de gewijzigde motie Bastiaans. De stemming is geopend. Ik ga ze weer oplezen. Ik vraag mondeling waar er geen stemmen zijn. Mevrouw Jiménez Hastenrath is de enige.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen.

De voorzitter: Daarmee is de stemming gesloten. Dan zijn er 17 stemmen tegen en 30 stemmen voor. Tegen hebben gestemd de fracties van Partij voor de Dieren, de PVV, Forum voor Democratie, en LOKAAL-LIMBURG (één voor en één tegen). Dat zijn samen 30 stemmen voor en 17 stemmen tegen. Daarmee is de motie aanvaard. Aldus besloten.

Dan kom ik bij motie 2689. Dat is de motie Bastiaans inzake Draagvlak geeft energie. Er zijn geen stemverklaringen. Dan gaan we meteen over tot stemming.

Griffier Pregled: Verklaard is dat de motie wordt ingetrokken als amendement 94 wordt aangenomen.

De voorzitter: Mag ik even de stemming onderbreken? Ik moet even aan mijnheer Bastiaans een vraag stellen. Wij hebben doorgekregen dat motie 2689 is ingetrokken als amendement 94 wordt aangenomen. Geldt dat nog?

De heer Bastiaans (VVD): Als het goed is, is daarover vanmiddag overleg met de Griffie geweest. Maar wij brengen hem toch in stemming.

De voorzitter: U brengt hem toch in stemming. Dan gaan wij weer terug naar de stemming. Dan gaat de stemming door. De stemming over motie 2689 is nog steeds geopend.

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, gezien de onderbreking van de stemming heb ik een verkeerd vakje aangeklikt. Ik word geacht tegen te hebben gestemd. René van der Valk.

De voorzitter: De heer Van der Valk wordt geacht tegengestemd te hebben. Helder. De stemming gaat wel door. Dus 2689. Dan vraag ik aan mevrouw Jiménez Hastenrath wat haar stem zou zijn.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem tegen.

De voorzitter: Dan is de motie verworpen met 29 stemmen tegen en 18 stemmen voor. Tegen hebben gestemd: de fracties 50PLUS, Partij voor de Dieren, de PVV, het CDA, Forum voor Democratie en de SP. De ene die bij de SP voor stemde moet een tegenstem zijn. Dus dat zijn vier stemmen. Dat was de verklaring van de heer Van der Valk. Daarmee is deze motie verworpen. Dan ga ik naar motie 2695 van mevrouw Jenneskens inzake Limburgse analyse klimaat- en energieverkenning. Geen stemverklaringen? Dan open ik de stemming voor motie 2695 van mevrouw Jenneskens. De stemmen komen binnen.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, ik heb een fout gemaakt met het stemmen. Ik heb voorgestemd en het moest tegen zijn.

De voorzitter: De heer Heldens, dat wordt aangegeven. Ik ga de ontbrekende stemmen oplezen. Mevrouw Jiménez Hastenrath. Wat zou u stemmen bij motie 2695?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem tegen deze motie voorzitter.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Van der Valk. Wat is uw stem?

De heer Van der Valk (SP): Ik stem voor deze motie.

De voorzitter: De heer Driessen van Forum voor Democratie heb ik ook nog niet binnen. Wat is uw stem? Mijnheer Driessen van Forum? Hij is er niet meer. Is mijnheer Driessen weg? Mijnheer Driessen geen stem?

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik hoor net van de heer Driessen dat zijn internet is weggevallen.

De voorzitter: Ik begreep dat hij hem weer heeft. Hij is weer onderweg. Dan sluit ik wel de stemming, maar vragen we wel aan de heer Driessen wat hij gestemd zou hebben. Kan dat nog? We wachten nog even. Dan weet mijnheer Driessen meteen dat hij moet antwoorden op de vraag wat hij stemt over motie 2695. Als hij binnen is, mag hij meteen antwoorden.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, de heer Driessen stemt tegen en wil graag een betere internetvoorziening in de provincie.

De voorzitter: Die motie komt volgende keer in stemming. Dan sluit ik de stemming waarbij er mondeling twee stemmen tegen en één stem voor is uitgebracht. En de heer Heldens heeft gezegd dat zijn stem voor als tegen zou moeten worden verklaard. Er zijn 29 stemmen voor en 16 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van de PVV, van de VVD (met de stemverklaring van de heer Heldens erbij) en van Forum voor Democratie. De overige partijen hebben voorgestemd. Daarmee is de motie aanvaard. Aldus besloten. Dan was dat agendapunt 3.1, de dingen rond de PES.

3.2 G-20-074 Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0 brief GS van 3-11-2020 (GS 2020-44365)

De voorzitter: Dan ga ik naar agendapunt 3.2, dat is het Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0. Ook hier eerst de amendementen, 96 en 98, dan het Statenvoorstel en dan een aantal moties. Zijn er op de amendementen stemverklaringen? Die zijn er niet. Dan ga ik met uw welnemen naar het eerste amendement. Dat is amendement 96, het amendement van mevrouw Mertens inzake Waterstoftankstations zwaar vervoer. Amendement 96 staat klaar om te gaan stemmen. Dus ik stel voor de stemming te openen. Bij dezen. Dan ga ik het vragen aan mevrouw Jiménez. Bent u voor of tegen dit amendement?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik ben tegen.

De voorzitter: Dan is het amendement aanvaard met 28 stemmen voor en 19 tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van Forum voor Democratie, de VVD en de PVV. De overige fracties hebben voorgestemd. Het is dus aanvaard met 28-19. Aldus besloten.

Dan ga ik naar amendement 98. Dat is het amendement Meer uit waterstof van mevrouw Palmen. Dat kunnen wij in stemming brengen. Dat gaan we doen. Dan wordt nu de stemming geopend. Het druppelt binnen als waterstof. Dan vraag ik aan mevrouw Jiménez wat ze zou stemmen.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem tegen.

De voorzitter: Daarmee is de stemming gesloten. Dan hebben 25 Statenleden voorgestemd en 22 Statenleden tegen. Daarmee is het amendement aanvaard. Tegengestemd hebben de fracties van D66, PVV, VVD en Forum voor Democratie. De overigen hebben voorgestemd. Daarmee is het amendement aanvaard. Aldus besloten.

Dan breng ik in stemming het gewijzigd Statenvoorstel, dus gewijzigd inclusief de twee amendementen. Het Statenvoorstel Limburgse waterstofagenda 2.0. Zijn er nog stemverklaringen?

De heer Megens (PVV): Voorzitter, vanuit de PVV.

De voorzitter: De heer Megens, denk ik. Mijnheer Megens.

De heer Megens (PVV): We willen graag een stemverklaring afleggen. Omdat de amendementen 96 en 98 zijn aangenomen, zullen we tegen dit Statenvoorstel stemmen.

De voorzitter: Zijn er andere Statenleden of fracties met een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan brengen wij nu het Statenvoorstel Limburgse Waterstofagenda 2.0 in stemming. De stemming is geopend. Daar komen ze binnen.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, Van der Linden. Als ik op amendementen ga stemmen, vervalt de stemknop voor het hele voorstel omdat het erboven staat. Dus ik ben genoodzaakt om nu mondeling te stemmen.

De voorzitter: Dan doen we dat zo. Geen probleem. Ik kijk even hoever wij zijn.

De heer Van Wageningen (D66): Voorzitter, bij mij geeft hij aan dat de stemming niet open is.

De voorzitter: Dan gaan we het mondeling doen. Het zijn er vier. Dat kan. Ik ga aan mevrouw Jiménez Hastenrath vragen wat zij stemt bij dit voorstel.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem tegen het voorstel.

De voorzitter: Dan ga ik naar de heer Van der Linden. Wat stemt u?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Ik ben voor.

De voorzitter: Dan mis ik alleen nog de heer Van Wageningen. Wat stemt u?

De heer Van Wageningen (D66): Op motie 2690?

De voorzitter: Nee, het Statenvoorstel zelf.

De heer Van Wageningen (D66): Ik stem voor.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter?

De voorzitter: Mijnheer van Caldenberg nog.

De heer Van Caldenberg (SP): Ik heb per ongeluk verkeerd gestemd. Ik word geacht tegen te stemmen.

De voorzitter: Dat heb ik genoteerd. De stemming wordt nu gesloten. Dan tellen we alles. Er zijn 47 stemmen uitgebracht. Er zijn 37 stemmen voor en 1 stem tegen. En de heer Van Caldenberg wordt geacht tegen te hebben gestemd terwijl er een stem voor staat. Daarmee is het Statenvoorstel wel aanvaard. Ik zeg even wie tegen hebben gestemd. Dat zijn de fracties van de SP en de PVV. Alle andere fracties hebben voorgestemd. Bij de SP ziet u één stem voor. Dat is de heer Van Caldenberg. Hij wordt geacht ook tegen te hebben gestemd. Daarmee is het Statenvoorstel aanvaard. Aldus besloten.

Dan komen we nu bij de moties. Dat is op de eerste plaats motie 2690. Dat is de motie van de heer Wolters Gregório inzake Huishoudens voorbereid op waterstof.

Mevrouw Palmen (CDA): Voorzitter, een korte stemverklaring. Wij zijn het helemaal eens met het eerste stuk uit het dictum, maar helaas niet met het tweede. Daarom zullen wij tegenstemmen.

De voorzitter: Zijn er nog anderen die hier het woord vragen? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot stemming. Motie 2690 Wolters Gregório over Huishoudens voorbereid op waterstof. De stemming is geopend. Ik heb nog één stem te gaan. Dat is van mevrouw Jiménez Hastenrath. Stemt u voor of tegen deze motie.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): voorzitter, ik stem tegen.

De voorzitter: Dan kan ik zeggen dat de motie is verworpen met 7 stemmen voor en 40 stemmen tegen. Voor hebben gestemd: de fracties van 50PLUS, LOKAAL-LIMBURG, en de SP. De overige fracties hebben tegengestemd. Aldus besloten.

Dan kom ik bij motie 2691 van de heer Van der Linden inzake de Waterstofcoalitie Limburg. Zijn daar nog stemverklaringen? Niet? Dan is de stemming over dit stuk, 2691, geopend. Mevrouw Jiménez Hastenrath, wat gaat u stemmen bij 2691?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem tegen.

De voorzitter: Dan is motie 2691 aanvaard met 24 stemmen voor en 23 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van GroenLinks, PVV, VVD en Forum voor Democratie. De andere partijen hebben voorgestemd. Daarmee is de motie aanvaard met één stem meerderheid.

Dan ga ik naar 2692, de gewijzigde motie Van der Linden inzake de Waterstoftankstations in Limburg. Dan moet ik eerst wat aan de heer Van der Linden vragen. Deze motie was overgenomen door het College. Betekent dat een stemming? Kan ik dan zeggen dat de motie zonder stemming is aanvaard? Of wenst iemand stemming?

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, laten we er toch maar over stemmen.

De voorzitter: Mag ik dan concluderen dat hij is aanvaard met algemene stemmen? Of wenst iemand stemming per partij?

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, namens de PVV, stemming alstublieft.

De voorzitter: Dan wordt de stemming nu geopend. De gewijzigde motie 2692, de gewijzigde motie Van der Linden inzake Waterstoftankstations. De stemming is geopend. Mevrouw Jiménez Hastenrath, wat stemt u bij deze motie?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, Ik stem tegen deze motie.

De voorzitter: Daarmee is de stemming gesloten. De uitslag is als volgt: 29 stemmen voor en 18 stemmen tegen. Dan is daarmee de motie aanvaard. Tegen hebben gestemd: de PVV-fractie, de fractie van Forum en de fractie van de SP. Alle overige fracties hebben voorgestemd. Daarmee is de motie aanvaard. Daarmee is ook agendapunt 3.2 achter de rug.

3.3 G-20-071 Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Smart Service Campus beschikbaar stellen beleidsintensiveringsmiddelen voor uitvoering van de herijkte strategie, voor de periode 2020 e v, brief GS van 4-12-2020 (GS 2020-49744)

De voorzitter: Dan gaan we nu naar agendapunt 3.3. Het Gewijzigd Statenvoorstel Brightlands Smart Service Campus beschikbaar stellen beleidsintensiveringsmiddelen voor uitvoering van de herijkte strategie, voor de periode 2020 en volgende. Er is bij dit voorstel één amendement ingediend, het amendement 99 Claassen. Daarna zullen wij het gewijzigd Statenvoorstel in stemming brengen. Dan is er nog een motie die eraan komt. Het is dus dezelfde volgorde. We beginnen met het amendement, dan komt het stuk en dan de motie. Ik heb het amendement voor me. Dat is het amendement van de heer Claassen. Het is amendement 99 Gewijzigd. De vraag is of daarvoor een stemverklaring nodig is. Dat is niet het geval. Dan gaan we meteen over tot stemming over het gewijzigde amendement 99, Investeren in termijnen op basis van KPI's. Ik vraag aan mevrouw Jiménez Hastenrath wat zij stemt bij amendement 99.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem voor dit amendement.

De voorzitter: Voor het amendement, dan voegen we dat toe. Daarmee sluit ik de stemming. Dan hebben 19 Statenleden voorgestemd en 28 stemmen tegen. Daarmee is het amendement verworpen. Voorgestemd heeft de Partij voor de Dieren, 50PLUS, Forum voor Democratie en LOKAAL-LIMBURG. Daarmee is het 19 stemmen voor en 28 stemmen tegen. Daarmee is dit amendement verworpen.

Dan ga ik over tot de stemming over het gewijzigd Statenvoorstel over Brightlands Smart Service Campus als geheel. Ook daar de vraag of er behoefte is aan een stemverklaring van één van de leden.

De heer Bosch (PVV): Voorzitter?

De voorzitter: De heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Volgens mij moeten we nog een motie doen.

De voorzitter: Die komt na het stuk. Eerst het amendement, dan het stuk, dan de motie. Eerst maar even het Gewijzigd Statenvoorstel in stemming brengen. De stemming is geopend. Ik vraag aan mevrouw Jiménez wat ze bij dit Statenvoorstel stemt.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem tegen het Statenvoorstel.

De voorzitter: Tegen het Statenvoorstel, dank u wel. Dan voegen we dat toe. Dan is daarmee de stemming gesloten. De uitslag is als volgt: 40 stemmen voor en 7 stemmen tegen. De zeven stemmen tegen komen van de PVV-fractie. De rest heeft voorgestemd. Daarmee is het stuk aanvaard. Aldus besloten.

Dan kom ik nu bij motie 2694. Dat is de gewijzigde motie van de heer Van der Valk en anderen over Meer mbo-stageplaatsen bij Brightlands Campussen. Dus de gewijzigde motie 2694. Zijn er nog stemverklaringen nodig?

De heer Lodewijks (VVD): Voorzitter, ik zou namens de VVD graag een stemverklaring afleggen.

De voorzitter: De heer Lodewijks, komt u binnen.

De heer Lodewijks (VVD): Zoals ik in de PS-vergadering heb aangegeven, is het een sympathieke motie. Alleen is hij praktisch niet uitvoerbaar omdat de Campusorganisatie zelf niet zorgt voor de stageplaatsen. De mbo-instellingen moeten die regelen bij de bedrijven die op de campus zijn gevestigd. Dat is één. Een tweede punt is dat stages een heel beperkte activiteit zijn als het gaat om onderwijs en onderzoek. Dan zijn er veel meer en veel bredere activiteiten waarin de Provincie wel een rol kan spelen. Dat is de reden waarom wij niet voor deze motie zullen stemmen.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen bij deze gewijzigde motie? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor om de stemming te openen. Dat doen we bij dezen. De stemming over motie 2694, de stemming over de gewijzigde motie Van der Valk is nu geopend. U kunt stemmen. Mevrouw Jiménez Hastenrath, wat is uw stem bij de gewijzigde motie Van der Valk?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem tegen deze motie.

De voorzitter: U stemt tegen, dank u wel. Dan sluiten wij de stemming. Het betekent dat de motie van de heer Van der Valk is verworpen met 19 stemmen voor en 28 stemmen tegen. De 19 stemmers voor komen van de fracties 50PLUS, D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren, LOKAAL-LIMBURG, de Partij van de Arbeid en de SP. De overige fracties waren tegen. Daarmee is de motie verworpen. Aldus besloten. Dat was ook meteen agendapunt 3.3.

3.4 G-20-072 Gewijzigd Statenvoorstel Dekkingsvoorstel sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw, brief GS van 11-11-2020 (GS 2020-45757)

De voorzitter: Ik ga met u naar agendapunt 3.4. Het Gewijzigd Statenvoorstel Dekkingsvoorstel sportaccommodaties in Leudal en Maasgouw. Er zijn geen amendementen op ingediend. Daarmee brengen we eerst het Statenvoorstel zelf in stemming en aansluitend nog een aantal moties. Er komen stemverklaringen van ...

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): 50PLUS.

De heer Westen (GroenLinks): En GroenLinks.

De heer Van Bijnen (PVV): PVV ook nog.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Forum voor Democratie.
De voorzitter: Nou dan moet ik eens even, wat ik het eerste in beeld heb is Forum. Dat komt omdat u het als laatste vroeg en daarom staat u eerst in beeld. Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dank u wel voorzitter. Forum voor Democratie heeft in de commissievergadering al duidelijk gemaakt dat wij het geen gang van zaken vinden dat de Gedeputeerde een toezegging doet voor € 1 miljoen als er maar € 169.000 beschikbaar is. Wij vinden het ook geen gang van zaken om twee voorstellen zo met elkaar te verstrengelen om de zwaktepunten van één van de voorstellen te proberen te verschuilen. Wij zullen dan ook tegen dit voorstel stemmen. We vragen de Gedeputeerde om volgend jaar met twee aparte voorstellen te komen die we dan elk op hun eigen merites kunnen beoordelen. Dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dan was er een stemverklaring gevraagd door GroenLinks.

De heer Westen (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Begrijp het niet verkeerd. Wij willen namelijk heel graag voor het voorstel tot realisatie van accommodatie van het RTC Tafeltennis Maasgouw stemmen. Maar het gaat ons om het voorstel Veilige wieleromgeving. Daar zijn we op dit moment op tegen. Het is overigens jammer dat deze twee voorstellen zijn verwerkt tot één Statenvoorstel. Naar onze mening is het voorstel Wieleromgeving Maasgouw nog niet rijp om erover te stemmen. Dat heeft voornamelijk te maken met de e-mails van omwonenden die aan PS zijn toegestuurd op de avond voor de behandeling van het Statenvoorstel van vorige week. Na de vergadering heb ik nog contact gehad met wat omwonenden die ook niet mals waren over dit voorstel. Er heerst overigens al heel lang onvrede over dit voorstel. We hebben gezien dat de omwonenden niet serieus worden genomen en er niet naar hen wordt geluisterd. In deze e-mails wordt hierover een aantal argumenten gegeven. Zo zouden omwonenden niet met de gemeente hebben mogen overleggen. Omwonenden hebben zelfs geprobeerd om met de Provincie in gesprek te gaan, maar daar is geen gehoor aan gegeven. Gedeputeerde Van den Akker zou bezwaren afserveren. Juist dat gevoel kreeg ik vorige week ook in het debat. Hij schuift kritiek van zich af. Deze voor ons nogal arrogante houding helpt echt niet mee om voor dit Statenvoorstel te stemmen. Wij willen daarom GS oproepen om eerst met de omwonenden en de gemeente Leudal in gesprek te gaan en naar hen te luisteren. Kom met twee separate voorstellen.

De voorzitter: U bent bijna aan een derde termijn bezig, mijnheer Westen. Bij een stemverklaring is het de bedoeling om even uit te leggen waarom u tegen bent.

De heer Westen (GroenLinks): Oké. U weet nu waarom wij tegenstemmen.

De voorzitter: Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren. En daarna 50PLUS.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Onze bezwaren zijn ook verwoord in de motie die we samen met Forum voor Democratie, GroenLinks en de SP hebben ingediend. Ook wij zijn van mening dat de Wieleromgeving niet moet worden gekoppeld aan het tafeltennisverhaal in Maasgouw want daar zijn we wel voor. Maar die koppeling is niet goed. De omwonenden zijn niet gehoord. Er is sprake van bomenkap, onduidelijkheid over natuurcompensatie voor zover zoiets te compenseren valt. Dus wij stemmen tegen het voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Fischer van 50PLUS.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Het mag niet vreemd zijn dat wij wel voor Tafeltennisvereniging Maasgouw hadden willen stemmen maar niet voor het wielerplan, ware het niet dat ze tot één onderwerp verstrengeld zijn. Wij vragen dan ook om volgend jaar met twee aparte voorstellen te komen die we elk op zichzelf kunnen beoordelen.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere stemverklaringen?

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, ook wij hebben een stemverklaring. De beantwoording door het College in beide vergaderingen heeft niet geleid tot vertrouwen in de plannen voor de Veilige Wieleromgeving. Tevens kregen wij als Staten vrij laat een stuk te zien van tegenstanders die zich niet gehoord voelen. Ook is het in crisistijd niet te verkopen dat we even geld bij elkaar rapen om een nieuwe, veiligere wieleromgeving op te zetten terwijl tal van sportverenigingen dreigen om te vallen door de coronacrisis. We zullen dan ook tegen het voorstel stemmen. We verzoeken het College om met een apart voorstel voor de tafeltennisvereniging in Maasgouw te komen. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel. Wie nog voor een stemverklaring?

De heer Vervuurt (D66): Voorzitter, Bart Vervuurt D66 hier. Naar aanleiding van de stemverklaringen van de andere fracties wensen wij ook een stemverklaring af te leggen. We hebben op basis van de reactie op de klachten van de zogenaamde tegenstanders over het college van B&W van de gemeente Leudal, nieuwe informatie, de conclusie getrokken dat de informatie waarop deze motie is gebaseerd zeer eenzijdig gekleurd is en geen recht doet aan de werkelijkheid. Daarom zullen wij tegen deze motie maar wel voor het voorstel stemmen.

De voorzitter: Zijn er op dit moment nog andere stemverklaringen?

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, namens de SP wilde ik ook een stemverklaring afleggen. Ik spreek in herhaling. Alle voorgaande sprekers (Partij voor de Dieren, 50PLUS, GroenLinks, PVV en Forum) hebben allemaal juist verwoord hoe ook wij over dit voorstel denken. Dit moet worden gesplitst en er moet nog eens heel goed naar Leudal worden gekeken om te zien of dit voorstel wel besluitrijp gaat worden. Wij zullen dus tegen dit voorstel en voor de motie stemmen.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor dat wij aan de stemming beginnen. Dat is de stemming over het gewijzigd Statenvoorstel Sportaccommodaties Leudal Maasgouw. De stemming is geopend. Ik ga de namen opnoemen die nog niet hebben gereageerd. Ik vraag mevrouw Fischer of zij voor- dan wel tegenstemt.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren: De internetverbinding doet het niet.

De voorzitter: Er komen toch stemmen binnen, dan moet het of in Maasgouw of in Leudal liggen, die berg.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren: Ja, maar mijn verbinding doet het nu niet.

De voorzitter: En u zit hier vlakbij?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren: Ik zit in de Statenzaal.

De voorzitter: We gaan het dadelijk anders gewoon vragen. Wie missen we nog? Mevrouw Fischer missen wij nog. Ik zal nu even de namen opnoemen die nog niet hebben gereageerd. Mevrouw Fischer stemt u voor of tegen?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik stem tegen dit voorstel.

De voorzitter: Dan mis ik ook mevrouw Plusquin in de Statenzaal. Voor of tegen?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Tegen.

De voorzitter: Dan mis ik mevrouw Jiménez Hastenrath. Bent u voor of tegen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dat waren ze? De rest is binnengekomen? Dan sluit ik de stemming. Dan is dit Statenvoorstel verworpen met 22 stemmen voor en 25 stemmen tegen. Voor hebben gestemd de fracties van D66, VVD, CDA, LOKAAL-LIMBURG en de Partij voor de Arbeid. De anderen hebben tegengestemd. Daarmee is het voorstel verworpen. Aldus besloten.

Dan komen we bij de moties die daarbij aan de orde zijn. Dat is motie M2699 van mijnheer Van Bijnen inzake Aandacht voor veilig fietsen op de openbare weg. Mijn voorstel zou zijn om het aan te houden. Dat vraag ik aan de heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Volgens mij heeft het geen nut meer om over de motie te stemmen aangezien die betrekking heeft op het Statenvoorstel. Dat is nu verworpen. Dus volgens mij zijn de moties daarop niet meer van toepassing.

De voorzitter: U trekt hem dus in. Dat is dan bij deze gebeurd. Dat geldt ook voor de motie van mevrouw Plusquin? Die wordt waarschijnlijk ook ingetrokken?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ja, die trekken we dan in.

De voorzitter: Die trekken we ook in. Dus de moties 2699 en 2700 zijn ingetrokken.

3.5 G-20-081 Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling 2020, brief GS van 17-11-2020 (GS 2020-46084)

De voorzitter: Dat gezegd hebbende, komen we inmiddels bij agendapunt 3.5. Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling 2020. Er is één amendement. Er is het stuk zelf. En er zijn twee moties. We beginnen met het amendement. Dan het stuk zelf. En dan de moties. Het amendement, A97 van de heer Baneke is ingetrokken. We checken even of het is ingetrokken. Mijnheer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Dat klopt helemaal voorzitter.

De voorzitter: Dat gaan we dus niet in stemming brengen. Dan ga ik met u door naar het Statenvoorstel Financiële Eindejaarsbijstelling zelf. Dat is de stemming over 3.5. We gaan kijken of er

nog een stemverklaring voor nodig is. Dat is niet het geval. Dan brengen we het nu in stemming. De stemming is geopend.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, de mijnheer van de ICT is net weg, maar het lukt weer niet met de verbinding.

De voorzitter: Dan gaan we over tot mondelinge stemming. Ik begin bij mevrouw Fischer. Stemt u voor of tegen de Eindejaarsbijstelling?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik stem voor.

De voorzitter: Dan mevrouw Jiménez Hastenrath. Bent u voor of tegen de Eindejaarsbijstelling?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben voor.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Plusquin, bent u voor of tegen de eindejaarsbijstelling?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Ik ben voor de Eindejaarsbijstelling voorzitter.

De voorzitter: Daarmee is de stemming geëindigd. Dan kan ik zeggen dat de Eindejaarsbijstelling 2020 met algemene stemmen is aanvaard. Er hebben 47 Statenleden voorgestemd en niemand tegen. Dus ik hoef ook geen partijen te noemen. Aldus besloten. Dan komen er bij dit agendapunt twee moties aan de orde. Dat is de motie van de heer Van Wageningen van D66 onder de sprekende titel Op de Pedalen. De vraag is of daar een stemverklaring nodig is. Dat is niet het geval. Dan brengen we die meteen in stemming. De stemming is geopend. Dan ga ik de ontbrekende stemmen opnoemen. Mevrouw Jiménez Hastenrath, bent u voor of tegen de motie van de heer Van Wageningen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik ben tegen deze motie.

De voorzitter: Dan vraag ik ook aan de heer Ernst, bent u voor of tegen deze motie?

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, ik ben tegen. Het hing even. Maar als het goed is, zou nu de bevestiging binnen moeten komen.

De voorzitter: We hebben hem in ieder geval genoteerd.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter. Hoewel de inhoud van deze motie daar niet op ziet, heb ik me eerder onthouden van stemming over het fietskader omdat ik vanuit mijn werk ook een project uitvoer met deze titel. Dus ik heb mijn stem uitgebracht. Maar om elke verwarring te voorkomen, wil ik graag worden geacht niet te hebben gestemd. Kan dat nog?

De voorzitter: U heeft het in ieder geval gezegd, dus het is alvast genotuleerd. Dan vraag ik mevrouw Plusquin om nog even haar stem aan ons te melden. Voor of tegen?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Hoewel ik geen collega van mevrouw Jenneskens ben, geldt voor mij hetzelfde. Ik ben werkzaam in de sector waarin aan fietsstimulering wordt gedaan. Dus ik onthoud me ook van stemming.

De voorzitter: Dat zijn twee onthoudingen hoewel we dat formeel niet kennen. Dat betekent dat ik de stemming kan sluiten. Ik kan meedelen dat de motie is aanvaard met 30 stemmen voor en 16 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van de PVV, het Forum voor Democratie en de Partij van de Arbeid (dat wil zeggen twee leden van de Partij van de Arbeid want er was één lid voor). En er waren twee onthoudingen, dus twee mensen die niet hebben deelgenomen aan de stemming. Dat gezegd hebbende, is deze motie aanvaard. Dan gaan we naar de volgende motie. Dat is de gewijzigde motie Claassen inzake de toegankelijkheid van de zorg.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter. Op basis van de genereuze toezegging van het College in de brief van afgelopen woensdag, willen we de motie aanhouden. Mochten u hem in stemming willen brengen, dan trekken we hem ook in. Dus knock yourself out.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, Herman Nijskens.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens, komt u maar.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, ik had het verzoek gedaan om de motie in stemming te brengen omdat uit de mededeling van de portefeuillehouder blijkt dat in feite onvoorziene middelen voor een niet onderbouwde motie zouden worden ingezet. In de discussie werd gevraagd naar de onderbouwing en daar kon de PVV mij geen antwoord op geven. Vandaar dat ik hem graag in stemming wilde brengen.

De voorzitter: Dan komt natuurlijk het onvermijdelijke antwoord van de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Als de toezegging er is, dus als het er ligt, zijn we heel blij met de mogelijkheden die worden geboden om de zorg toegankelijker te maken. Dus we trekken hem in.

De voorzitter: U trekt de motie in. Daarmee komt hij niet meer in stemming.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, volgens mij kan ik zelf de motie alsnog indienen ter stemming omdat ik het niet correct vind hoe het gaat. Ook zoals het in de mededeling portefeuillehouder op de laatste regel stond: Mocht uit stemming blijken dat de motie het niet haalt, dan wordt hij ook uit de toezegging geschrapt.

De heer Claassen (PVV): Mijnheer Nijskens heeft hem in de eerste termijn niet ingediend.

De voorzitter: De motie zelf kunt u niet indienen. Dat had in het debat moeten plaatsvinden. Ik raadpleeg even de griffier over de exacte formulering. Een ogenblikje. Mijnheer Nijskens, ik heb even ruggespraak gehouden, maar volgens heel formele regels zou u hem ingediend moeten hebben bij het agendapunt. Bij het agendapunt is in twee termijnen beraadslaagd. Nu is de motie door de indiener zelf ingetrokken. Het is niet mogelijk om nu, want dat is in een andere Statenvergadering, bij dit punt de motie weer in te dienen. Dat gaat niet. Dat had dan moeten gebeuren in de Statenvergadering op dat moment. Het is niet anders. Uw verklaring is helder. Die is bij dezen genotuleerd. Maar hij kan niet opnieuw worden ingediend. Hij maakt geen deel meer uit van de beraadslagingen, of hij zou als motie vreemd aan de orde moeten worden ingediend. Dat hebben we echter niet op de agenda staan vandaag. Dit is een stemvergadering. We hebben geen agendapunt Moties vreemd aan de orde van de dag. Dat zou dan weer aan de agenda moeten worden toegevoegd en dat hebben we niet gedaan. Ik kan er niets anders van maken.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, het leg me uiteraard neer bij de regels zoals u ze voorleest. Maar dan zou ik het College willen oproepen om de volgende keer, als het een toezegging doet waarin deze optie aan de orde komt, dat dit correct gebeurt. Want daarmee heeft het College de Staten op een verkeerd been gezet. Ik maak er dus alsnog bezwaar tegen. Dank u wel.

De voorzitter: Dat is genoteerd mijnheer Nijskens.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, ik geloof dat wij in het Presidium de afspraak hebben gemaakt dat, als een motie wordt overgenomen door het College, een andere partij alsnog kan stellen dat hij in stemming komt. Dat is zelfs op een nadrukkelijke vraag van de heer Claassen gebeurd in het presidium.

De heer Claassen (PVV): Ik heb hem ingetrokken. U moet goed opletten in het Presidium.

De voorzitter: Hij is niet overgenomen mijnheer Kuntzelaers. De motie is niet overgenomen door het College. Dus hij is nu ingetrokken door de heer Claassen. Dan maakt hij geen deel meer uit van de beraadslagingen. Het is niet anders. Als er nog anderen onder de motie hadden gestaan, was het een ander verhaal geweest. Maar er staat alleen mijnheer Claassen onder.

De heer Nijskens (VVD): Ik kan hem alsnog als Motie vreemd indienen.

De voorzitter: Er staat de heer Nijskens niets in de weg om bij de eerstvolgende Statenvergadering deze motie opnieuw in te dienen ofwel opnieuw een motie in te dienen. Dat kan natuurlijk. Ik kan het niet mooier maken.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, ik wil u verzoeken om een heel kleine schorsing in te lassen. Ik ben dringend aan een sanitaire stop toe, ik ben hier rechtstreeks naartoe gekomen. Ik zou het fijn vinden als we een aantal minuutjes zouden kunnen schorsen.

De voorzitter: Ik vind dat een zeer goed voorstel. Het is nu vijf voor half negen. Ik stel voor om vijf minuten te pauzeren, tot half negen. We houden de lijnen open, maar ik schors de vergadering voor vijf minuten.

[SCHORSING]

3.6 G-20-076 GEWIJZIGD Statenvoorstel vaststellen inpassingsplan Uitbreiding VDL Nedcar en financiering infrastructuur (Randwegvariant) MPfh Anterieure overeenkomst Provincie Limburg - VDL Nedcar BV - 11-12-2020 (GS 2020-49708)

De voorzitter: Dan zijn we aangeland bij agendapunt 3.6. Gewijzigd Statenvoorstel derde gewijzigd ontwerpbesluit vaststelling PIP Uitbreiding VDL Nedcar en financiering infrastructuur en Anterieure overeenkomst enzovoort. Er zijn amendementen ingediend. Dan komt het stuk zelf. En dan de moties. We hebben amendement 100, het gewijzigd amendement Van Caldenberg inzake VDL Nedcar en PIP. Er komt een stemverklaring.

De heer Frische (CDA): Voorzitter, ik had al eerder aangegeven dat ik, gelet op mijn hoofdfunctie, niet zal meestemmen over dit agendapunt. Dus noch het voorstel, noch amendementen en moties.

De voorzitter: De heer Frische zal bij alle stemmingen rond Nedcar niet meestemmen, waarvan akte. Zijn er andere stemverklaringen? Dat is niet het geval bij amendement 100. Dan ga ik gewijzigd amendement 100 in stemming brengen. De stemming kan worden geopend. Dat is bij dezen gebeurd. Het gewijzigd amendement Van Caldenberg, aanwijzen als Groot Project, dat samen met mevrouw Berghorst is ingediend. We missen nog een paar stemmen. Ik ga de namen noemen waarvan ik nog geen stem heb. Dat is mevrouw Jiménez Hastenrath. Bent u voor of tegen amendement 100.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik ben tegen dit amendement.

De voorzitter: Dan is het amendement aanvaard met 39 stemmen voor en 7 stemmen tegen. Eén stem heeft niet meegedaan. De zeven stemmen tegen komen van de fractie van de PVV. Daarmee is amendement 100 aanvaard. Dan kom ik bij u met amendement 101, het amendement van mevrouw Jetten en anderen over de bomenkap. Zijn daarover nog stemverklaringen?

De heer Van Wageningen (D66): Voorzitter, mag ik een stemverklaring doen? We willen de voortgang van de uitvoering van het Provinciaal Inpassingsplan de uitbreiding van Nedcar niet in de weg staan. Hoewel het pijn doet, stemmen we daarom tegen dit amendement.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen?

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, wij stemmen tegen om dezelfde reden als de heer Van Wageningen van D66.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot stemming over amendement 101 over de bomenkap bij PIP VDL Nedcar. De stemming is geopend. Ik ga de naam oplezen van de ene persoon die nog niet heeft gestemd. Dat is mevrouw Jiménez Hastenrath. Amendement 101. Bent u voor of tegen?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen voorzitter.

De voorzitter: Dan noteren we dat. De stemming is gesloten. Het amendement is verworpen met 8 stemmen voor en 38 stemmen tegen. Voor hebben gestemd: één lid van D66, de fracties van 50PLUS, GroenLinks en Partij voor de Dieren. De overigen hebben tegengestemd. Daarmee is het amendement verworpen. Aldus besloten. Dan kom ik bij het stuk zelf. G20-076, het PIP van Nedcar. Zijn er nog stemverklaringen?

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Voorzitter, ik heb een stemverklaring. Dat zal u niet verbazen nadat het amendement is verworpen. De continuïteit van VDL Nedcar, en met name het behoud van werkgelegenheid (vooral in deze economisch moeilijke tijden) vinden wij van onschatbare waarde. Om met dit voorstel in te kunnen stemmen, stelden wij twee harde voorwaarden: harde toezeggingen bij het no-go-moment voor de infrastructuur, maar ook een go/no-go-moment inbouwen voor de kap van het Sterrenbos. Het College kiest er echter voor om, voordat er duidelijkheid is over een opdrachtgever, onherroepelijke ingrepen in de natuur te doen waaronder de kap van een meer dan honderd jaar oud bos met nul garanties. Het amendement van GroenLinks en 50PLUS om dit alsnog te bewerkstelligen, is helaas niet aangenomen. Daarom stemmen wij, ook met pijn in ons hart, tegen dit voorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog anderen?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, het compensatieplan voor de soorten biedt volgens ons geen garantie voor de staat van instandhouding van de verschillende soorten vleermuizen en overige soorten. Wij vinden dat ook een risico en wij denken dat het plan niet Raad van State-proof is. Wij stemmen dus tegen het plan.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot stemming over het Statenvoorstel G20-076, het PIP voor uitbreiding van VDL Nedcar. De stemming is geopend. We gaan naar mevrouw Jiménez Hastenrath. Bent u voor of tegen het PIP Uitbreiding VDL Nedcar?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben voor dit voorstel.

De voorzitter: Dan gaan wij de stemming sluiten en constateren wij dat het PIP is aangenomen met 40 stemmen voor en 6 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van GroenLinks en de Partij voor de Dieren. Daarmee is het PIP aanvaard. Aldus besloten. Dan komen er nog drie moties. De eerste motie, inzake regionale arbeid PIP VDL Nedcar, is van de heer Ernst. Dat is motie 2709. De motie is overgenomen. Wenst de heer Ernst een stemming? Of kunnen we zeggen dat hij met algemene stemmen is aanvaard of anderszins?

De heer Ernst (PVV): Indien de motie met algemene stemmen kan worden aanvaard, zou dat prima zijn.

De voorzitter: Dan gaan we eerst kijken of dat zo is. Zijn er mensen die toch een stemming willen? Dat is niet het geval. Dan constateer ik dat de motie met algemene stemmen is aanvaard. Aldus besloten. Dan gaan we daar niet meer over stemmen. Dat was 2709. Dan gaan we naar 2710, de gewijzigde motie van de heer Van Wageningen inzake de Slimme fasering van ingrepen in het natuurlandschap rond Nedcar. Wenst iemand het woord voor een stemverklaring? Dat is niet het geval. Dan gaan we stemmen over motie 2710 van de heer Van Wageningen. De stemming is geopend. We vragen mevrouw Jiménez Hastenrath of zij voor dan wel tegen deze motie van de heer Van Wageningen over de fasering van ingrepen in natuur en landschap.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen deze motie voorzitter.

De voorzitter: U bent tegen deze motie. Daarmee sluit ik de stemming. De uitslag is als volgt: de motie is aanvaard met 27 stemmen voor en 19 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van de PVV, de VVD, en Forum voor Democratie. De anderen hebben voorgestemd. Daarmee is de motie aanvaard. Aldus besloten. Dan is bij dit agendapunt motie 2711 nog aan de orde. Dat is de motie van de heer Loomans: Bescherm Limburgse natuur en Sterrenbos. Ook hier de vraag of er nog een stemverklaring noodzakelijk is.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, we stemmen tegen omdat de uitvoering van deze motie het PIP zou vertragen en minder sterk zou maken. Dat is niet de bedoeling. Dat willen we niet.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen?

De heer Van Wageningen (D66): Voorzitter, het doet pijn maar om dezelfde reden als ik eerder aangaf en ook de heer Van Caldenberg aangeeft, stemmen we tegen deze motie. We vinden het belangrijkste dat het PIP en de uitvoering ervan voortgang houdt.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan zijn we bij de stemming over motie 2711. De stemming is geopend. Dan vragen we aan de heer Van Wageningen wat hij stemt. U heeft wel een stemverklaring afgegeven, maar we missen uw stem nog. We moeten het zeker weten. U stemt tegen? Ja. Dan mevrouw Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem tegen voorzitter.

De voorzitter: U stemt ook tegen. Dan is deze motie verworpen met 7 stemmen voor en 39 stemmen tegen. Voor hebben gestemd: 50PLUS, GroenLinks, en de Partij voor de Dieren. De overigen hebben tegengestemd. Aldus besloten. Dat was agendapunt 3.6.

3.7 G-20-077 Statenvoorstel Financieringsvoorstel en incentives in het kader van de acquisitie van het bedrijf Hessing Supervers, brief GS van 10-11-2020 (GS 2020-46055)

De voorzitter: Dan ga ik met u naar 3.7. Het Statenvoorstel Ontwerpbesluit Financieringsvoorstel over het bedrijf Hessing Supervers. Er zijn geen amendementen ingediend, dus we kunnen meteen overgaan tot de stemming zelf. Daarna is er nog wel een motie. Dan komt nu de mogelijkheid voor de stemverklaringen. Wie wilde dat?

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, ik wil een stemverklaring afleggen namens de SP, René van der Valk. Onverlet het feit dat wij groot voorstander zijn van het behoud en groei van werkgelegenheid in de regio, zien we in dit voorstel op onvoldoende wijze terug dat het probleem of het vraagstuk rondom arbeidsmigratie voldoende ter hand wordt genomen. Dat zien we als een zorgelijke ontwikkeling. Daarom zullen we tegen dit voorstel stemmen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Valk. Zijn er nog andere stemverklaringen bij dit voorstel? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot de stemming over dit voorstel over dit agendapunt Hessing Supervers. De stemming is geopend over Statenvoorstel Financieringsvoorstel G20-077 bedrijf Hessing is geopend. Wat heeft mevrouw Jiménez gestemd?

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem voor dit voorstel.

De voorzitter: U stemt voor dit voorstel. Helder. Daarmee is het voorstel aanvaard met 42 stemmen voor en 4 stemmen tegen. Tegen heeft de fractie van de SP gestemd. De overigen stemden allemaal voor. Daarmee is het voorstel aanvaard. Dan ben ik bij de motie die daarbij is ingediend. Dat is motie 2714 van de heer Van der Valk: Norm flexibele schil en huisvesting werknemers Groenteverpakker Hessing. Is er behoefte aan een stemverklaring?

De heer Baneke (GroenLinks): Ja, ik graag voorzitter. Hoewel we de achtergrond en de intentie van de motie begrijpen, zijn we niet helemaal gelukkig met de wijze waarop de dingen zijn geformuleerd. Bijvoorbeeld dat het bedrijf aan de Provincie verantwoording aflegt over de bedrijfsvoering. Wij denken niet dat dat de juiste manier is. Daarom zullen we tegen deze motie stemmen, hoewel we hem wel sympathiek vinden.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan wij over tot stemming over motie 2714: Norm flexibele schil en huisvesting werknemers Groenteverpakker Hessing. De stemming over deze motie is geopend. Dan ga ik aan mevrouw Jiménez Hastenrath vragen of zij voor of tegen de motie 2714 is.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen voorzitter.

De voorzitter: Dan noteren we dat bij de tegenstemmers. Daarmee is de motie verworpen met 9 stemmen voor en 37 stemmen tegen. Voor hebben gestemd de fracties van 50PLUS, Partij voor de Dieren en de Partij van de Arbeid. Alle andere fracties hebben tegengestemd. Dat kan niet, zou ik bijna zeggen, de SP heeft ook nog voorgestemd. Daar komt geen bolletje bij. Daarmee is de motie verworpen. Aldus besloten.

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, hoewel het agendapunt gesloten is, had ik geen mogelijkheid om op mijn eigen motie te stemmen. Dat vind ik zeer spijtig. Er stonden drie stemmen bij de SP, maar dat moeten er vier zijn. Daarmee komt het aantal stemmen voor op 10.

De voorzitter: Dat nemen we mee in de notulen. Dat klopt. We nemen mee dat u voor heeft gestemd.

4 Voorraadagenda

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 4, dat is de Voorraadagenda. Ik wil vragen of u akkoord kunt gaan met het ongewijzigd vaststellen van de voorraadagenda. Wenst daar iemand stemming over? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor de voorraadagenda met algemene stemmen te aanvaarden. De voorraadagenda is ongewijzigd vastgesteld.

5 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dan kom ik bij agendapunt 5, de Moties vreemd aan de orde van de dag. Er zijn nog drie moties over. Dat is motie 2698, 2715 en 2719. Deze moties gaan we in stemming brengen. Dat begint bij motie 2698 van mevrouw Voncken en anderen over de bever.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, de fractie van Forum voor Democratie acht ethische kwesties met betrekking tot dieren een persoonlijke voorkeur die losstaat van ons partijprogramma. Daarom vinden we ook dat we hierover een vrije stemming moeten houden.

De voorzitter: Dat kan. Dank u wel. Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan we de stemming openen over motie 2698, Beheer de bever. De stemming is geopend. Dan vraag ik aan mevrouw Jiménez Hastenrath of zij voor dan wel tegen deze motie stemt.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem voor deze motie.

De voorzitter: U stemt voor deze motie. Dank u wel. Daarmee is de motie aanvaard met 30 stemmen voor en 17 stemmen tegen. De tegenstemmers zijn de hele fractie van GroenLinks, de hele fractie van de Partij voor de Dieren, vier leden van het Forum voor Democratie, drie leden van de Partij van de Arbeid en vier leden van de SP. Dat zijn samen de tegenstemmers. De rest is voor. Daarmee is de motie aanvaard. Aldus besloten. Dan komt ik bij motie 2715 van mevrouw Plusquin: Voorkom doden van huiskatten in Limburg. Is er behoefte aan een stemverklaring?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, inzake deze kwestie heb ik dezelfde stemverklaring als vorige keer. Een kwestie met betrekking tot dieren beschouwen we als een persoonlijke voorkeur en niet iets wat in de partijlijn valt. Dus wij hebben vrije stemming over deze kwestie.

De voorzitter: Zijn er nog andere woordmeldingen? Dat is niet het geval. Dan kunnen wij meteen overgaan tot de stemming over 2715, de motie Voorkom doden van huiskatten in Limburg. De stemming is geopend. Ik ga vragen aan mevrouw Jiménez Hastenrath of zij voor dan wel tegen deze motie over het doden van de huiskatten is.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik ben tegen deze motie voorzitter.

De voorzitter: U bent ertegen. Daarmee sluiten we de stemming. De motie is verworpen met 20 stemmen voor en 27 stemmen tegen. De voorstemmers bevinden zich bij de partijen 50PLUS, D66, GroenLinks, Partij voor de Dieren, Partij van de Arbeid en de SP-fractie. Bij Forum zijn er drie stemmen voor en vier stemmen tegen. De andere fracties zijn tegen. Daarmee is de motie verworpen. Aldus besloten. Dan kom ik bij 2719, de motie van mevrouw Jetten inzake Steun aan kwetsbare jongeren. Zijn daar stemverklaringen aan de orde? Dat is niet het geval. Dan gaan we meteen over tot stemming over motie 2719. De stemming is geopend. Ik vraag aan mevrouw Jiménez Hastenrath of zij voor of tegen deze motie stemt.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Ik stem tegen voorzitter.

De voorzitter: U stemt tegen, dan voegen wij dat toe. Dan is meteen de stemming gesloten. Dan is deze motie aanvaard met 28 stemmen voor en 19 stemmen tegen. Tegen hebben gestemd: de fracties van de PVV, de VVD en Forum voor Democratie. De andere fracties hebben voorgestemd. Daarmee is de motie aanvaard. Aldus besloten.

6 Interpellatiedebat

De voorzitter: Dan kom ik bij het volgende agendapunt, dat gaat over het Interpellatiedebat. Er zijn twee moties ingediend: 2701 en 2720. In het debat is aangegeven dat 2701 het meest verstrekkend is en het eerste in stemming komt. Bij 2720 is er sprake van een gewijzigde motie. Het dictum daarvan zal dadelijk in beeld komen. Dat wordt dan bij de reservestemming 1 in stemming gebracht. Dat heeft ermee te maken dat het te laat was om het hier nog toe te voegen en u anders alles moest verversen. We laten u dus bij motie 2720, die later in stemming komt dan 2701, het nieuwe dictum op het scherm zien voordat we tot stemming kunnen overgaan. We zijn eerst aangeland bij de stemming over 2701. Zijn daar nog stemverklaringen noodzakelijk?

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, we hebben het er uitvoerig over gehad. Zoals aangegeven in het debat zullen wij tegen deze motie stemmen omdat het op dit moment een te verstrekkend middel is.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen?

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, de VVD-fractie heeft actief meegedaan aan het debat. We bekijken deze zaak zeer kritisch en hadden graag een diepgaand onderzoek gezien door de Staten. Het middel enquête vinden wij daarvoor niet passend. Dat wil niet zeggen dat wij niet kritisch zijn op de zaak. Wij wachten deze stemming af en zullen een besluit van de Staten hieromtrent respecteren. Wij stemmen dus tegen deze motie. Daarmee bekijken we wat we met motie 2720 doen. Die zou wellicht overbodig kunnen zijn als deze motie een meerderheid haalt.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen?

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, we hebben er al heel veel over gesproken. Ook in de derde termijn. Het gaat uiteindelijk om waarheidsvinding. Ik stem vanaf onze fractiekamer waar achter ons Jan Terlouw hangt met het redelijk alternatief. Dat is ook een opdracht. We hebben in dit debat heel lang gezocht. Wij vinden een parlementaire enquête ook een zwaar middel. Maar een redelijk alternatief ligt niet op tafel. Daarom zullen we uiteindelijk toch voor deze motie stemmen.

De voorzitter: Zijn er nog andere stemverklaringen? Nee? Dan gaan wij over tot stemming.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, ik zou willen verzoeken om hoofdelijke stemming.

De voorzitter: Dan moeten we sowieso stoppen. Voor hoofdelijke stemming hadden we een lootje getrokken. Dat is dus al gebeurd. We beginnen dadelijk met het stemmen bij de heer Meziani. Dan moeten we even wat in gereedheid brengen, zodat de griffier kan gaan meeschrijven. Dat betekent dat we hoofdelijke stemming gaan vragen. Dadelijk leest de griffier uw naam op. Dan moet u zeggen: Voorzitter, ik wens geacht te worden voor of tegen de motie te stemmen. Nadat u de hele zin hebt uitgesproken en tegen die tijd bent u waarschijnlijk in beeld, want we moeten u zien terwijl u de stem uitbrengt. Vandaar dat er even een zinnetje nodig is voordat u de stem uitbrengt. Alleen voor of tegen roepen, is dus onvoldoende. We moeten even een aanloopje nemen. Dat gezegd hebbende, gaan we beginnen met de hoofdelijke stemming over motie 2701. De griffier leest de namen één voor één voor.

Griffier Pregled: Zet u alstublieft als u wordt opgeroepen eerst uw geluid aan. De heer Meziani.

De heer Meziani (CDA): Voorzitter, ik wens geacht te worden tegen te stemmen.

Griffier Pregled: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, de heer Nijskens stemt tegen.

Griffier Pregled: Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (CDA): Voorzitter, Emma Palmen stemt tegen.

Griffier Pregled: Mevrouw Plusquin.

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Voorzitter, mevrouw Plusquin stemt voor de motie.

Griffier Pregled: De heer Reuser.

De heer Reuser (Forum voor Democratie): Voorzitter, de heer Reuser stemt voor de motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Voorzitter, mevrouw Schuuring stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Smeets.

De heer Smeets (Forum voor Democratie): Voorzitter, de heer Smeets stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter, mevrouw Straus stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Thewissen.

De heer Thewissen (Forum voor Democratie): Voorzitter, de heer Thewissen stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): Voorzitter, de heer Van der Valk stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Vervuurt.

De heer Vervuurt (D66): Voorzitter, de heer Vervuurt stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Vincken.

De heer Vincken (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik stem voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Voncken-Janssen.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Dag, mevrouw Voncken-Janssen stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Voorzitter, Hans van Wageningen stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Werrij-Wetzels.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, mevrouw Werrij stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): Voorzitter, de heer Westen stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): Voorzitter, de heer Westhoff stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): Voorzitter, de heer Wolters Gregório stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Voorzitter, mevrouw Absil stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Voorzitter, ik stem voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Voorzitter, de heer Bastiaans schaart zich achter de stemverklaring van de heer Heldens en stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, mevrouw Berghorst stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): Voorzitter, de heer Van Bijnen stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): Voorzitter, de heer Bosch stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Voorzitter, de heer Van Caldenberg stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, de heer Claassen stemt tegen deze emotie.

Griffier Pregled: Mevrouw Claessens-Schepers.

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Voorzitter, mevrouw Claessens stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Depondt-Olivers.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Voorzitter, mevrouw Depondt stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, de heer Driessen stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, de heer Ernst stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Fischer-Otten.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Voorzitter, mevrouw Fischer stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, de heer Franssen stemt voor deze motie.

De voorzitter: Mijnheer Franssen nog even herhalen, u bent nog niet in beeld.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, de heer Franssen stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Frische.

De heer Frische (CDA): Voorzitter, de heer Frische stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Voorzitter, de heer Geraats stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, de heer Heldens stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Voorzitter, de heer Hermans stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer IJpelaar.

De heer IJpelaar (CDA): Voorzitter, de heer IJpelaar stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, mevrouw Jenneskens stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Voorzitter, mevrouw Jetten stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem tegen deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Voorzitter, mevrouw Kerseboom stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): Voorzitter, de heer Kuntzelaers stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, Henk van der Linden stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Voorzitter, de heer Lodewijks stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, de heer Loomans stemt voor deze motie.

Griffier Pregled: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Voorzitter, de heer Megens stemt tegen deze motie.

Griffier Pregled: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter, mevrouw Mertens stemt voor deze motie.

De heer Bastiaans (VVD): Voorzitter, aangezien het een hoofdelijke stemming betreft, vond ik de stemming van de heer Claassen van de PVV en de heer Hermans van de PVV onduidelijk. Ik vraag even om herhaling van hun stem.

De voorzitter: Dat mag gevraagd worden. Eerst de heer Claassen van de PVV. Wilt u uw stem herbevestigen?

De heer Claassen (PVV): Ik stem tegen deze emotie.

De heer Bastiaans (VVD): Ik maak bezwaar. Mijnheer Claassen stemt tegen een emotie. Dat meende ik zojuist ook al gehoord te hebben.

De heer Claassen (PVV): Tegen deze motie.

De voorzitter: Dat is helder wat u wil.

De heer Claassen (PVV): Dank u wel, mijnheer Bastiaans, de linguïst.

De voorzitter: Dan de heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Tegen.

De voorzitter: Daar was waarschijnlijk het feit dat de heer Hermans dialect sprak, maar daar ben ik persoonlijk voorstander van mijnheer Bastiaans, daar moeten we het maar een keer over hebben, maar dat even terzijde. De motie is aanvaard met 26 stemmen voor en 21 stemmen tegen. Aldus besloten. Dan vraag ik aan de heer Van Bijnen of motie 2720 nog in stemming moet worden gebracht.

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter, graag de motie in stemming brengen.

De voorzitter: Wij laten in beeld zien wat de wijziging is in die motie. Dat probeert de griffier nu in beeld te krijgen. Kunt u dat zien? De wijziging zit in het dictum. Daar stond ‘Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om.’ Dat wordt gewijzigd in ‘Spreken uit’ zodat het op Provinciale Staten slaat. Voor de rest is het een taalkundige aanpassing in het tweede dictum. Dat is de wijziging. Daarmee is het de gewijzigde motie 2720 geworden. Het dictum is dus veranderd in taalkundige zin zodat niet het College wordt opgeroepen, maar dat de Staten zelf de uitspraak doen. Dat is de wijziging. De heer Van Bijnen wenst daarover stemming. Dus dat kan gebeuren. Dan is de volgende vraag of er nog een stemverklaring noodzakelijk is.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, ik heb een stemverklaring. Als VVD-fractie konden we ons best goed vinden in deze motie van de heer Van Bijnen. Maar tegelijkertijd constateren we dat er zojuist een motie is aangenomen met een veel verdergaande strekking, namelijk de motie die oproept tot een enquête. Het lijkt me niet wenselijk en ook niet handig als we het dubbelop gaan doen, dus een enquête en zo’n onderzoek. Een enquête is het verst gaande onderzoek wat er hier bestaat. Dus ik wil de heer Van Bijnen met klem vragen om deze motie in te trekken in het kader van goed bestuur, hoewel we hier in beginsel wel voor waren. Maar het rijmt niet met wat zojuist door een meerderheid van de Staten is besloten. Als hij hem in stemming brengt, zijn we daarom tegen.

De voorzitter: Zijn er andere stemverklaringen?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): In lijn met de heer Heldens van de VVD, vinden wij inderdaad dat we hier niet meer over zouden moeten stemmen gezien de vorige motie van de heer Van Caldenberg is aangenomen. Wij verzoeken daarom de heer Van Bijnen ook om deze motie in te trekken. We hebben immers al een andere motie aangenomen die veel verder strekt en waarmee we volledig hebben ingestemd.

De voorzitter: Dank u wel voor deze stemverklaring. Zijn er nog andere stemverklaringen?

Mevrouw Plusquin (Partij voor de Dieren): Namens de Partij voor de Dieren kan ik zeggen dat wij ons aansluiten bij de heer Driessen.

De voorzitter: Nog andere stemverklaringen?

Mevrouw Jenneskens (D66): Namens D66 sluit ik me ook aan bij de voorgaande sprekers.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ook GroenLinks sluit zich aan bij deze verklaring.

De voorzitter: Zijn er nog meer stemverklaringen? Of kunnen we stemmen?

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Ik sluit me ook aan bij de vorige sprekers.

De voorzitter: Nog anderen?

De heer Van Caldenberg (SP): Ik sluit me namens de SP aan bij de woorden van de heer Heldens.

De voorzitter: Zijn er nog anderen die het woord wensen?

De heer Van Bijnen (PVV): Ja voorzitter, de heer Van Bijnen zelf. Uiteraard hebben wij ook vernomen dat er een meerderheid is voor het intrekken van de motie. Daar gaan we dan aan voldoen. We trekken de motie bij dezen in.

De voorzitter: Dat bespaart me de uitleg dat deze motie dan bij het blokje Reservestemming had moeten komen. Ik had een hele litanie voor me liggen hoe ik u dat moest uiteggen. Dat hoeft dan niet. Motie 2720 is dan ingetrokken. Dat was agendapunt 6.

7 Sluiting

De voorzitter: Dan kom ik bij het volgende agendapunt, dat is agendapunt 7. Dat is het agendapunt Sluiting. Wij zijn aan het einde gekomen van deze digitale vergadering. Dat is ook meteen de laatste vergadering van dit jaar, tenzij u de komende weken nog een extra vergadering bij elkaar gaat roepen. Als dat niet het geval is, dan zou ik u allen vanaf deze plek een zalig kerstmis en een goed uiteinde willen wensen. Maar ik wil uiteraard ook langs deze weg onze ondersteuners bedanken. Hier zit een hele batterij aan mensen die ervoor hebben gezorgd dat het allemaal heeft gefunctioneerd. Op 46 plekken ging het vandaag uitstekend met stemmen. Voor de mensen die het vaker doen: een applaus via een ZOOM- of een Webex-sessie doe je op deze wijze. Dat is de taal voor applaus bij doven en slechthorenden. Alfabet. Dus dit is applaus voor mensen die niet goed kunnen horen. Ik leer het u nog één keer en ik stel voor om te applaudisseren. Dat gezegd hebbende sluit ik deze vergadering. Ik verzoek de Statenleden om nog even te blijven hangen voor een paar kleine dingen. Ik sluit de vergadering.

(Einde van de vergadering om 21:19 uur)

De notulen van de vergadering van 18 december 2020 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 9 april 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept Notulen Statenvergadering van 5 februari 2021

INHOUDSOPGAVE
Notulen 5 februari 2021

	Presentielijst	**Pagina 5**
1	**Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda**	**Pagina 7**
2	**Spreekrecht externen**	**Pagina 8**
3	**Vragenuur**	**Pagina 8**
4	**Notulen**	**Pagina 8**
5	**Voorraadagenda**	**Pagina 8**
6	**HAMERSTUKKEN**	**Pagina 8**
6.1	**Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten**	**Pagina 8**
6.1.1	**P-20-025 Bekrachtiging geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 13 november 2020 (PS 2021-2699)**	**Pagina 8**
6.1.2	**G-21-001 Bekrachtiging geheimhouding inzake Inventarisatie Financiële Schadestaat (stand per 5 januari 2021), brief GS van 15-1-2021 (GS 2021-1539)**	**Pagina 9**
6.1.3	**G-21-002 Bekrachtiging geheimhouding Stand van zaken emailcorrespondentie per 14 januari 2021 13.00uur, brief GS van 20-01-2021 (GS 2021-1643)**	**Pagina 9**
6.1.4	**CORRECTIE G-21-004 Bekrachtiging geheimhouding inzake de deelneming in Brightlands Venture Partners Fund IV, brief GS van 12-01-2021 (GS 2021-1377)**	**Pagina 14**
6.2	**P-21-001 Statenvoorstel Reglement van Orde Referendumcommissie Provincie Limburg 2021, Statenvoorstel van het Presidium (PS 2021-2569)**	**Pagina 14**
6.3	**P-21-002 Statenvoorstel van de Controlecommissie inzake Rapport onderzoek Leerervaringen en aandachtspunten POL2014 i.r.t. Omgevingsvisie 2020 (Onderzoek POL Omgevingsvisie), van 8-1-2021 (PS 2021-761)**	**Pagina 14**

6.4	**CORRECTIE G-20-084 Statenvoorstel Versterking Natuurwetenschappen in Limburg voorstel tweede fase, subsidie tweede tranche, brief GS van 8-12-2020 (GS 2020-48905)**	**Pagina 15**
6.5	**G-20-078 Statenvoorstel Plan van aanpak Invasieve exoten brief GS van 17-11-2020 (GS 2020-45403)**	**Pagina 15**
7	**BEHANDELSTUKKEN**	**Pagina 15**
7.1	**P-21-003 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen 2021 (PS 2021-2583)**	**Pagina 15**
7.2	**G-20-082 GEWIJZIGD Statenvoorstel Sturing in Samenwerking 3.0 het strategisch investeringsbeleid en uitvoeringskader, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-2235)**	**Pagina 18**
7.3	**CORRECTIE G-21-003 Statenvoorstel inzake “Kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent het deelnemen in een entiteit t.b.v. Brightlands Venture Partners Fund IV”, brief GS van 12-1-2021 (GS 2021-890)**	**Pagina 34**
7.4	**G-20-070 Gewijzigd Statenvoorstel Vaststellen Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2021 (PS 2020-2736)**	**Pagina 38**
8	**Moties vreemd aan de orde van de dag**	**Pagina 50**
9	**Sluiting**	**Pagina 59**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 5 februari 2021

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Frische, drs. G.H.C.

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig:	
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bosch, M.Th.	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Heldens, ing.T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Kerseboom, mevrouw S.	Forum voor Democratie
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Nijskens, H.L.M.	VVD
Reuser, J.A.A.M.	Samen Voor Limburg
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	Samen Voor Limburg
Thewissen, drs. M.W.	Samen Voor Limburg
Vervuurt, ir. M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	Samen Voor Limburg
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen	GroenLinks
Afwezig	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Baneke, P.D.	GroenLinks

Bastiaans, L.H.	VVD
Bijnen, H.M. van	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Geraats, J.M.L.	PvdA
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA
Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.	CDA
Westhoff, R.J.H.	Forum voor Democratie
Wolters Gregorio, J.	SP

Het college van Gedeputeerde Staten
Akker, LLM, dr. J.P. van den
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Brugman-Rustenburg, mevrouw C.
Burlet, MBA, R.J.H.
Dritty, A.
Housmans, R.W.P.E.
Koopmans, G.P.J.
Mackus, H.J.H.

Notulist
Het Notuleercentrum

1. Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik verzoek u plaats te nemen, dames en heren. Dames en heren, ik open deze vergadering en ik verzoek u allen om te gaan staan. Aan het begin van deze vergadering waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met de juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. U kunt plaatsnemen. Dames en heren, van harte welkom in deze vergadering van Provinciale Staten, ook de mensen die thuis met ons meekijken allen en ook de Statenleden die elders in het gebouw deze vergadering nog bekijken maar dat kunnen er niet veel zijn want volgens afspraak zijn wij met alleen met het quorum aanwezig. Dan kijk ik altijd naar het quorum maar dat is ook quorum. Dus samen zijn wij het quorum zoals dat geval is. Afmeldingen voor vandaag zijn in ieder geval ontvangen vanuit PS-zijde van mevrouw Fischer. Dan zijn er een aantal verjaardagen deze week. Die ga ik niet allemaal noemen maar die zijn ook allemaal via social media langsgekomen, maar iedereen die jarig is geweest vanaf de laatste vergadering, want het zijn er een stuk of vier of vijf, allen van harte gefeliciteerd. Dan komt ook nog de heer Franssen binnen en dan is het sowieso 25 mensen. Dus dat is helder. Komt u binnen. Nee, komt u binnen. Het is goed. Dames en heren, indien een verzoek tot hoofdelijke stemming wordt ingediend dan zal die hoofdelijke stemming starten bij een bepaald Statenlid. Dan trekken we altijd even een nummertje en het Statenlid dat het dichtst bij nummer 35 zit kan dan de stemming openen. En dat is?

Griffier Pregled: De heer Smeets zou dat zijn.

De voorzitter: De heer Smeets zou dat zijn. Dan met uw welnemen de vergaderorde. Het quorum heb ik het net over gehad. Bij de beraadslagingen zo dadelijk is het quorum niet noodzakelijk. Dan hoeven slechts de woordvoerders aanwezig te zijn. De overige Statenleden verzoek ik derhalve bij de stukken waar beraadslaging over plaats zal vinden om niet aanwezig te zijn in deze zaal. De beraadslagingen kunnen dan via de livestream gevolgd worden in de feestzaal hier beneden. Daar zijn ook op voldoende afstand de tafeltjes gesitueerd. Voor de besluitvorming aangaande de hamerstukken is het quorum vereist. Dus bij de hamerstukken is het in deze zaal met deze 25 mensen natuurlijk wel vereist om aanwezig te zijn. Nadat er een agendapunt geweest is dat er gechangeerd moet worden, zal ik de vergadering even schorsen om dat op een ordentelijke wijze te laten verlopen en ik verzoek u dan ook de mondkapjes te dragen als u de zaal verlaat en de zaal binnenkomt. Voor zowel PS als GS geldt dat bij de stemverklaringen en andere zaken de stukken kunnen worden gedaan vanaf het spreekgestoelte en de interrupties uiteraard vanuit de interruptietafel. Ik moet u zeggen dat in de agendacommissie ook samen is afgesproken, en dat heeft volgens mij het Presidium ook geaccordeerd, dat wij per Statenvoorstel, per woordvoerder, maximaal vijf keer een interruptie zullen toestaan. Dat geldt ook, maximaal vijf keer, voor de portefeuillehouder, als die zou willen interrumperen. De voorzitters worden geacht daarop te letten. Dus wij turven iedere keer als iemand aan de interruptiemicrofoon komt. Eventuele stemverklaringen bij de hamerstukken die kunnen vanaf de zitplaats worden gedaan. De lunch zal straks vanaf de Grote Staat worden geserveerd in die zin dat u het daar kunt ophalen en dan kunt u in de voor de fracties gereserveerde ruimtes de lunch nuttigen. Dan mag ik nog mededelen dat bezoekend publiek niet is toegestaan in het gebouw met uitzondering van de vertegenwoordigers van de pers en daarvan mag ik zeggen dat mevrouw Peeters voor de laatste keer aanwezig is als Statenverslaggeefster en ik wil haar vanaf deze plaats hartelijk danken voor de belangstelling en alle zaken die u de afgelopen jaren bij ons heeft gevolgd. Ik hoop

dat wij een beetje aan uw verwachtingen hebben kunnen voldoen hier in deze zaal. Ik weet niet of de opvolger er ook al is. Ja, u krijgt zelfs applaus. De opvolger is de heer Hensels. Dan stel ik voor ook voor hem te klappen. Dat kan helpen zou ik zeggen. Mijnheer Hensels, van harte welkom ook in deze zaal. Aan de orde is de agenda. Ik stel voor om de gewijzigde conceptagenda van vandaag vast te stellen. Kan dat met algemene stemmen gebeuren? Dat is het geval. Aldus besloten.

2. Spreekrecht externen

De voorzitter: Agendapunt 2 is het spreekrecht externen. Er heeft zich niemand aangemeld. Dus ook dat agendapunt is achter de rug.

3. Vragenuur

De voorzitter: Dan kom ik bij het vragenuur. Er is ook geen verzoek voor het vragenuur ingediend. Ook dat agendapunt is daarmee afgehandeld.

4. Notulen

De voorzitter: Dan kom ik bij de notulen. De Provinciale Staten wordt gevraagd om de notulen van de besloten vergadering van 13 november en de openbaar Statenvergaderingen van 25 september, 2 oktober, 5 oktober, 6 november, 9 november en 16 november ongewijzigd vast te stellen. Is dat naar uw wens ook het geval? Dan kan ik dat met algemene stemmen ook accorderen en inderdaad besluiten.

5. Voorraadagenda

De voorzitter: Dan kom ik bij de voorraadagenda. Provinciale Staten wordt voorgesteld om de voorraadagenda ook ongewijzigd vast te stellen en dat kan. Aldus besloten.

6. HAMERSTUKKEN

6.1 Bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten.

De voorzitter: Dan kom ik bij u al aan agendapunt 6. Dat is de bekrachtiging geheimhouding opgelegd aan Provinciale Staten. Dat zijn er een aantal en die lees ik een voor een voor.

6.1.1 P-20-025 Bekrachtiging geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 13 november 2020 (PS 2021-2699)

De voorzitter: Dan kom ik eerst bij 6.1.1. Dat is P-20-025, de bekrachtiging geheimhouding notulen van de besloten Statenvergadering van 13 november 2020. Ik constateer dat dat met algemene stemmen kan worden aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

6.1.2 G-21-001 Bekrachtiging geheimhouding inzake Inventarisatie Financiële Schadestaat (stand per 5 januari 2021), brief GS van 15-1-2021 (GS 2021-1539)

De voorzitter: Dan komt 6.1.2, G-21-001, de bekrachtiging geheimhouding inzake de inventarisatie Financiële Schadestaat, de stand van 5 januari 2021, de brief GS van 15 januari jongstleden en hier constateer ik ook dat dat besluit met algemene stemmen kan worden aanvaard. Dat is het geval. Aldus besloten.

6.1.3 G-21-002 Bekrachtiging geheimhouding Stand van zaken emailcorrespondentie per 14 januari 2021 13.00 uur, brief GS van 20-01-2021 (GS 2021-1643)

De voorzitter: Dan kom ik bij 6.1.3, G-21-002 bekrachtiging geheimhouding stand van zaken emailcorrespondentie 14 januari 2021 13.00 uur, brief van GS van 20 januari jongstleden en daar wil ik iets van constateren, maar daar staat een interruptie.

De heer Claassen (PVV): Ja, dank u wel voorzitter. De fractie van de PVV wil dit agendapunt niet bekrachtigen. Dus wat ons betreft kan het openbaar en we verzoeken onze medefracties dit voorstel te ondersteunen.

De voorzitter: Even in technische zin want het bekrachtigingsvoorstel is bedoeld meteen in de eerstvolgende vergadering nadat het bekrachtigingsbesluit is voorgelegd aan u. Dus dat zou vandaag zijn. U kunt de bekrachtiging opheffen door niet voor dit te stemmen. Dat is één mogelijkheid en ik denk dat u dat dus voorstelt, om hiertegen te stemmen dus.

De heer Claassen (PVV): Ja, precies.

De voorzitter: Oké, dan begrijp ik het. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Ja voorzitter, de CDA-fractie ondersteunt dat voorstel en zal dus ook tegen die bekrachtiging van die geheimhouding stemmen.

De voorzitter: Oké. Zijn er nog andere woordmeldingen? Ja, de heer Reuser.

De heer Reuser (Samen Voor Limburg): Voorzitter, Samen Voor Limburg zal ook tegenstemmen.

De voorzitter: Oké. Misschien moet ik nog even erbij zeggen dat op het moment dat de geheimhoudingen eraf is, dan zijn de stukken in principe dus niet meer geheim. Dat betekent wel dat GS gehouden is om de stukken nog langs de wetgeving van de Wob te leggen als men ze opvraagt. Dus u kunt dan ze uiteraard allemaal gewoon zien maar als van buiten stukken dan worden opgevraagd dienen wij de Wob-richtlijn nog toe te passen. Dat betekent dat namen van ambtenaren en dergelijke nog moeten worden doorgestreept. Dus dat betekent niet dat het stuk dan meteen, zoals u het gekregen heeft, op straat kan liggen. Dat gaan dan altijd nog door Wob als mensen van buiten het vragen. Dat moet u zich even realiseren. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel, voorzitter. De fractie LOKAAL-LIMBURG zal ook tegen de bekrachtiging van de geheimhouding zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik heb eigenlijk wel behoefte aan een reactie van de voorzitter van het Presidium op dit voorstel en dan met name in relatie tot het informatieprotocol dat daar is besproken.

De voorzitter: Ja. Hebben we die in huis? Ja, die hebben we in huis. Het woord is aan de heer Frische. Gelukkig hoorde u tot het quorum. Anders hadden we u moeten bellen.

Presidiumvoorzitter Frische: Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan daar slechts in formele zin op reageren. Een informatieprotocol is inderdaad door het Presidium vastgesteld. In dit geval betreft het een Statenvoorstel dat er altijd overheen gaat. GS heeft die stukken naar het Presidium gestuurd en heeft daar geheimhouding opgelegd indachtig de lijn dat de commissie op enig moment moet kunnen starten met haar werk. Dat moet vervolgens door de Staten hier bekrachtigd worden en het is aan de Staten om die bekrachtiging al dan niet te accorderen. Dus op het moment dat vanuit de Staten hier wordt gezegd in meerderheid wij willen die geheimhouding niet bekrachtigen dan is dat een besluit van de Staten. Het is overigens ook geen voorstel van het Presidium om het op deze manier te bekrachtigen, maar het is een brief van GS richting de Staten via het Presidium en het is de Staten ook als orgaan die gaan over het al dan niet bekrachtigen van dit besluit. Dus ik zal daar verder geen opvatting over geven of dat wel of niet verstandig is want dat zou een politieke opvatting zijn maar gewoon de bestuurlijke lijn is dat het aan uw Staten is om dat besluit vandaag al dan niet te nemen, uiteraard met wat de voorzitter net zei met inachtneming van de Wob. Dus in die zin dat zou het niet meer geheim zijn dan wordt de persoonlijke levenssfeer van degene die het aangaat, de mensen die die mails verstuurd of ontvangen hebben, uiteraard weggelakt. Dus dat is niet voor het grote publiek zichtbaar.

De voorzitter: Ik wil de vergadering eigenlijk op dit moment even schorsen en dat heeft te maken met het feit dat wij signalen krijgen dat de livestream niet goed functioneert. Dus ik schors de vergadering, want ik vind het wel goed dat ook mensen thuis even kunnen kijken. Dus ik schors de vergadering totdat wij de livestream weer live en kicking hebben. De vergadering is even geschorst. Blijft u in de buurt mensen.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de vergadering. Die werd geschorst omdat de verbinding via iBabs niet overal in Limburg te zien was. Mensen die via intranet kijken kunnen het dan wel zien. Mensen die via iBabs via de website binnenkomen dan weer niet. Inmiddels is het zo dat het hersteld is. We weten niet precies van wanneer af het is gaan haperen, maar wij weten wel dat de hele Statenvergadering is terug te zien. Het is wel gewoon opgenomen. Dus voor alles wat er vandaag gebeurd is, hoeven we de vergadering niet over te doen. Dat is gewoon vervolgens wel weer op het net te zien. Dus het blijft in de openbaarheid. Dus daar hoeft u zich geen zorgen over te maken. Daarnaast wil ik nog wel opmerken dat ik u verzoek ook in de schorsingen u nadrukkelijk aan de maatregelen of adviezen van corona te houden. Dat wil ik nog een keer toegevoegd hebben. Wij waren, misschien voor de mensen thuis die dan nu inschieten, bij agendapunt 6.1.3, de bekrachtiging geheimhouding stand van zaken e-mailcorrespondentie van 14 januari 2021 van één uur ’s middags, een brief van Gedeputeerde Staten. Het is een hamerstuk. Dat betekent dat als de bekrachtiging niet

wordt bevestigd door de Staten, dat dan daarmee de geheimhouding van die correspondentie is opgeheven. Ik heb dat verkeerd gezegd. Het is niet GS maar de Griffie die het stuk dan langs de Wob legt als mensen het opvragen en dan dus op die manier de zaken die bij de Wob gebruikelijk zijn, namelijk de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, aanbrengen door het weglakken van namen en telefoonnummers en dat soort dingen. Dus dat doet niet GS. Dat doet de Griffie in zo'n geval. Er zijn een aantal partijen die zich hadden gemeld en die dat al hebben gezegd. Ik weet dat de heer Heldens een hand opstak toen ik aan het schorsen was. Dus ik denk dat ik hem eerst dan de gelegenheid geef om wat te zeggen en misschien zijn er anderen nog. Mevrouw Jenneskens nog en mevrouw Berghorst nog. De heer Heldens mag ook van zijn plaats af spreken.

De heer Heldens (VVD): Daar zitten geen microfoons aan.

De voorzitter: Zitten daar geen microfoons aan? Daar zitten geen microfoons aan.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, u was mij net voor want ik stak mijn hand op om een schorsing aan te vragen. Die hebben we nu gehad. We hebben inmiddels het in de fractie besproken en wij kunnen het ordevoorstel van de heer Claassen ondersteunen.

De voorzitter: Oké, dank u wel. Ik ga naar mevrouw Berghorst en dan mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, in principe zijn wij voor de transparantie, maar wij zijn ook bezig met een delicaat proces in het kader van de waarheidsvinding. En ik maak mij er wel zorgen om dat het nu openbaren van deze mails ervoor zorgt dat wij ons werk niet goed kunnen doen dadelijk als er een enquêtecommissie is. Ik zou daarom een voorstel willen doen en dat is om de werkgroep die nu bezig is met het formuleren van een Statenvoorstel te vragen om naar dit soort gevallen te kijken, daarover advies in te winnen en daarover bij het Statenvoorstel terug te komen zodat we in ieder geval de consequenties van het nu openbaren van deze stukken kunnen overzien voordat we dat besluit nemen.

De voorzitter: Alleen in technische zin moeten wij in deze vergadering besluiten over geheimhouding. Dat zou betekenen dat u moet stemmen voor het voorstel, namelijk bekrachtiging. Dan hebben we de ruimte daarvoor want anders heb ik de ruimte daar ook niet. Dat is helder nietwaar? Oké. Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Voorzitter, D66 is ook voor transparantie en ook voor waarheidsvinding. Daarin sluit ik mij wel aan bij mevrouw Berghorst dat het een delicaat proces is. Wat me verbaast of wat ik ingewikkeld vind, is eigenlijk dat we als Presidium een informatieprotocol hebben afgesproken waarin staat dat GS waar nodig stukken onder geheimhouding aanbiedt en blijkbaar is er een reden geweest waarom GS het nodig heeft geacht om die geheimhouding erop te leggen. Dan is het wel gek eigenlijk als je gaat voor waarheidsvinding en transparantie dat precies de twee partijen die eigenlijk die hele enquête niet wilden nu al vooruitstrevender zijn in de transparantie en dat verbaasde me. Mijnheer Claassens heeft daar een opvatting over maar die zit in mijn rug. Dus die kan ik niet horen. Voor D66 hecht ik er heel erg aan om te benadrukken dat het belangrijk is in een delicaat proces als dit om de relatie met alle te enquêteren personen niet vroegtijdig te beschadigen en dat geldt voor ons in het bijzonder voor de ambtelijke organisatie. Dus wij gaan ervan uitgaan dat met het niet bekrachtigen ervan er in ieder geval aandacht is voor de details die mogelijk indruk

hebben op de persoonlijke levenssfeer van de mensen die in de toekomst mogelijk geënquêteerd kunnen worden. Dat vinden wij heel erg belangrijk met de aantekening dat wij ons er bewust van zijn dat zo'n enquête heel veel rumoer met zich meebrengt en dat wij ervan uitgaan dat alle mensen die hier werken dat erbuiten doen omdat ze het beste willen voor Limburg. En er is een meerderheid in deze Statenzaal geweest die heeft gedacht dat die waarheidsvinding in de vorm van een enquête nodig is om uiteindelijk ook het beste voor Limburg te willen. Ik hecht er gewoon heel erg aan om te benadrukken dat we die relatie daarin en het delicate proces niet willen beschadigen omdat het zo nodig is om die waarheid te kunnen vinden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan nog mevrouw Jetten en dan gaan we tot besluitvorming over. Ja, mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Transparantie is een heel groot goed en tegelijkertijd hebben we gezegd hoe ongelooflijk zorgvuldig wij dit moeten doen. Er is in het Presidium ook vaak gehamerd op hoe belangrijk die persoonlijke levenssfeer is en ook hoeveel onrust het geeft in het ambtenarenapparaat. Daarom vinden wij die zorgvuldigheid ongelooflijk belangrijk. GroenLinks steunt daarom het voorstel van mevrouw Berghorst van de PvdA om dit mede te laten nemen door de werkgroep en ook te kijken hoe dit eventueel zou kunnen botsen met het informatieprotocol dat in het Presidium is afgesproken. Dat wachten wij graag af voor wij hier een besluit over willen nemen. Dank u wel.

De voorzitter: Dat laatste, heb ik al tegen mevrouw Berghorst gezegd, dat kan dus niet. Dat kan alleen als u nu voor bekrachtiging stemt. Dan kan het stuk aanvullend naar de werkgroep om te kijken, want er komen natuurlijk nog meer. Het kan meer zijn. Dit is nu. Er kan morgen nog correspondentie zijn. Daar kunt u zeker nog met de werkgroep, maar dan moet u nu bekrachtigen.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja.

De voorzitter: Oké, dat is helder. Dan de heer Van Caldenberg. Ik zit toch even naar uw T-shirt te kijken, maar u legt mij dat straks nog even uit waarschijnlijk buiten de vergadering.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja, als u mij vertelt waar de camera is, kunnen de mensen dat thuis ook zien.

De voorzitter: Zij zien u nu. Dat weet ik zeker.

De heer Van Caldenberg (SP): Oké. Voorzitter, ik kan tellen hoever we zijn. Er is een meerderheid om dit openbaar te maken. Ik kan dat voorstel ook wel steunen. Ik denk dat dat op zich ook wel goed is. Alleen wij hebben wel een informatieprotocol met elkaar afgesproken over hoe wij hiermee omgaan en die zorgvuldigheid moeten wij dan ook daarbij betrachten. Dat betekent dat de verantwoordelijkheid ook rust bij degenen die nu het initiatief genomen hebben om dit openbaar te maken op het moment dat het proces wordt beschadigd. Dat zou ik niet willen. Dus dat signaal wil ik even afgeven.

De voorzitter: Dank u wel. De heer Claassen nog. Ik tel nu de interrupties. Dit is uw tweede interruptie.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, ik kan mijnheer Van Caldenberg toezeggen dat op het moment dat de enquêtecommissie… Er zit iemand in mijn rug. Ik kan toezeggen dat op het moment dat de enquêtecommissie is geïnstalleerd, dat alles wat onder de reikwijdte van de opdracht van de enquêtecommissie ligt zo behandeld wordt als dat wij met elkaar afspreken. Wat tot nu toe is benoemd, valt daar eigenlijk allemaal nog buiten. Dus vandaar dit voorstel.

De voorzitter: Dank u. Ik stel voor tot besluitvorming over te gaan. Sorry? Dat wordt ook de tweede interruptie van mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar voorzitter, dat is niet waar. In ons informatieprotocol staat dat totdat de enquêtecommissie wordt ingesteld dat GS kan besluiten om zaken onder geheimhouding aan te bieden.

De voorzitter: Dat kunnen we. Ja.

Mevrouw Jenneskens (D66): Dus dat is gewoon een afspraak die we met elkaar hebben gemaakt. Dus wat u net zegt, waar u aan gehouden bent of wat dan ook, er ligt een protocol en om een zorgvuldig proces te doorlopen wil ik ook u, ook al bent u hierop tegen, toch vragen om die zorgvuldigheid te bewaren.

De voorzitter: Ik kan u ook toezeggen dat GS conform dat protocol [onverstaanbaar] maar de Staten, dat is dus ook door de voorzitter van het Presidium uitgelegd, heeft dit dan wel iedere keer te bekrachtigen of niet te bekrachtigen en dat is wat nu voorligt. Ik ga tot besluitvorming over. De heer Heldens? Ja, ik noteer.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, even om de stemming juist te laten verlopen. Het is nu een hamerstuk. Die halen we dus van de hamerstukkenlijst af. Is het dan een idee om dit gewoon toe te voegen aan de stemlijst voor de stemvergadering van half zeven vanavond? Dan weten we ook zeker dat iedereen kan stemmen.

De voorzitter: Dat kan dus niet. Dat heb ik proberen uit te leggen in het begin. Wij moeten in de eerstvolgende vergadering, en dat is deze, dat besluit nemen. En een hamerstuk wil niet zeggen dat u het ermee eens moet zijn. Er kan gewoon gestemd worden. Het quorum is aanwezig. Hamerstuk is alleen dat we niet beraadslagen over de inhoud van het stuk en dat hebben we ook niet gedaan. Daar heb ik ook op gelet. Maar u kunt gewoon tegenstemmen. Een hamerstuk wil niet zeggen dat u voor moet stemmen.

De heer Heldens (VVD): Oké, dank u voor de uitleg.

De voorzitter: Dat betekent dat wij gewoon dit in stemming kunnen brengen en we moeten constateren of er een meerderheid is voor het stuk of tegen het stuk. Dan vraag ik altijd mag dat met handopsteken of hoe gaan we dat doen? Dat mogen we doen. Want anders moeten we het hoofdelijk doen. Dat vind ik wat overdreven. Dus ik vraag wie is voor het voorstel om te bekrachtigen? Dus wie wil de bekrachtiging van dit stuk handhaven. Daar komt het op neer. Dat is één, twee, drie, vier, vijf en daar komt zes. Ik zeg er even bij dat zijn de Partij voor de Dieren, D66, GroenLinks en de Partij van de Arbeid. Wie is vervolgens voor opheffing van de geheimhouding, met andere woorden tegen dit

voorstel? Wie is tegen dit voorstel? Dat zijn de overige partijen kan ik nu zeggen. Alle overige partijen. Daarmee is het voorstel verworpen. Ja, het voorstel is verworpen, het voorstel van de bekrachtiging. Mijnheer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, wij onthouden ons in dezen van stemming.

De voorzitter: Ja, dat is al automatisch gebeurd trouwens. Dat is terecht. Ik had u bij de partijen geteld. Dat kan dus eigenlijk niet. U had tegen of voor moeten stemmen. Dat is waar. Dus u zult toch een stemming moeten doen. Waar reken ik u toe? U bent met zijn tweeën. Dus waar gaan de twee stemmen heen zou ik zeggen?

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Dan zijn we voor het openbaren van de stukken.

De voorzitter: Dus dan is het tegen dit voorstel.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ja.

6.1.4 CORRECTIE G-21-004 Bekrachtiging geheimhouding inzake de deelneming in Brightlands Venture Partners Fund IV, brief GS van 12-01-2021 (GS 2021-1377)

De voorzitter: Dan ga ik naar 6.1.4, de correctie G-21-004, bekrachtiging geheimhouding inzake de deelneming in Brightlands Venture Partners Fund IV, brief van GS van 12 januari. Mag ik voorstellen dat die geheimhouding met algemene stemmen wordt bekrachtigd. Dat is het geval. Aldus besloten.

6.2 P-21-001 Statenvoorstel Reglement van Orde Referendumcommissie Provincie Limburg 2021, Statenvoorstel van het Presidium (PS 2021-2569)

De voorzitter: Dan kom ik bij 6.2, Reglement van Orde, Statenvoorstel Referendumcommissie Provincie Limburg Statenvoorstel van het Presidium, P-21-001. Mag ik ook constateren dat dat met algemene stemmen kan worden aanvaard? Dat is het geval. Aldus besloten.

6.3 P-21-002 Statenvoorstel van de Controlecommissie inzake Rapport onderzoek Leerervaringen en aandachtspunten POL2014 i.r.t. Omgevingsvisie 2020 (Onderzoek POL Omgevingsvisie), van 8-1-2021 (PS 2021-761)

De voorzitter: Dan kom ik bij u bij 6.3, P-21-002 Statenvoorstel van de Controlecommissie inzake Rapport onderzoek Leerervaringen en aandachtspunten POL2014 in relatie tot de Omgevingsvisie 2020. Onderzoek POL Omgevingsvisie heet het ook wel in de wandelgangen, van 8 januari 2021. Mag ik voorstellen dat dat Statenvoorstel met algemene stemmen kan worden aanvaard? Dat is het geval. Aldus besloten.

6.4 CORRECTIE G-20-084 Statenvoorstel Versterking Natuurwetenschappen in Limburg voorstel tweede fase, subsidie tweede tranche, brief GS van 8-12-2020 (GS 2020-48905)

De voorzitter: Dan kom ik bij 6.4, de correctie G-20-084 Statenvoorstel Versterking Natuurwetenschappen in Limburg voorstel tweede fase, subsidie tweede tranche, de brief van Gedeputeerde Staten van 8 december jongstleden. Kan dat met algemene stemmen worden aanvaard? Dat is het geval. Aldus besloten.

6.5 G-20-078 Statenvoorstel Plan van aanpak Invasieve exoten brief GS van 17-11-2020 (GS 2020-45403)

De voorzitter: Dan kom ik bij 6.5 het Statenvoorstel gewijzigd plan van aanpak invasieve exoten, ik spreek het goed uit, brief van Gedeputeerde Staten van 17 november 2020. Bij het Statenvoorstel is een gewijzigd plan van aanpak toegevoegd, evenals een gewijzigd ontwerpbesluit. Kan dat met algemene stemmen worden aanvaard, al had ik begrepen dat hier een stemverklaring zou komen zei iemand me. Die komt er niet. Dan wordt het stuk met algemene stemmen.

Spreker: [Onverstaanbaar]

De voorzitter: Het wordt een motie. Ik zeg verder niets. Daarmee is het stuk met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten. Dan schors ik deze vergadering en dan gaan we over naar agendapunt 7, maar dat kan met een kleiner gezelschap. Ik dank de leden die hiervoor zijn gekomen voor hun betrokkenheid. Ik schors de vergadering voor twee minuten. Denk aan de adviezen.

[SCHORSING]

7. BEHANDELSTUKKEN

De voorzitter: Ik ga u verzoeken plaats te nemen dames en heren. Dan kunnen wij verder. Ik heropen de vergadering en we zijn aangeland bij agendapunt 7, de behandelstukken. Dan kunnen we natuurlijk de mededeling doen dat we de toezeggingen allemaal zullen noteren. Dat is allemaal volstrekt helder. Spreektijden zijn aangevraagd en daar zullen we ook ons aan houden.

7.1 P-21-003 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen 2021 (PS 2021-2583)

De voorzitter: Dan kom ik al bij agendapunt 7.1. Dat is P-21-003 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen. Het Statenvoorstel is behandeld in de Presidiumvergadering van 15 januari 2021. Het Presidium heeft besloten om het voorstel als bespreekstuk door te geleiden naar deze vergadering. Dat betekent dat er twee partijen spreektijd hebben aangevraagd, de partij LOKAAL-LIMBURG en het Forum voor Democratie. Ik kan de heer Franssen vragen om alvast naar voren te komen, aansluitend de heer Driessen van het Forum. Agendapunt 7.1. Mijnheer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, in een democratie heb je natuurlijk heel veel meningen en we worden nu geconfronteerd met een partij die als een pijl

omhoogschoot tot men er nu langzaam achter is gekomen dat misschien toch binnen die gelederen wat andere meningen zijn ontstaan. Dat wil dus niet zeggen dat je dan autonoom bij elkaar moet blijven. In een democratisch stelsel moet je je mening kunnen verkondigen. Vandaar dat wij heel goed begrijpen dat mensen, ongeacht welke kleur ze hebben, op een gegeven moment een keuze maken en voor de democratie kiezen, voor hun eigen mening. Vandaar als we nu dit voorstel bezien, dan kwam bij ons nog even de volgende vraag op. We hebben en zijn bezig natuurlijk ook met gemeenschapsgeld. Het mag dus niet zo zijn dat de gemeenschap door middel van een afsplitsing meer belastinggeld kwijt zou zijn dan zonder de afsplitsing. Als we dan de uitwerking bekijken van dit voorstel, komen we tot de conclusie dat in feite een rechtvaardige verdeling heeft plaatsgevonden naar onze optiek maar ook dat de democratische grondslag van Nederland gewaarborgd is, dat mensen toch hun eigen mening kunnen en blijven verkondigen en dat ze niet beëngd worden in een machtsgreep van een bepaalde partij. Vandaar, vanuit de lokale gedachte en het gedachtengoed van LOKAAL-LIMBURG kunnen wij dit voorstel ondersteunen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan is het woord aan de heer Driessen als laatste spreker bij dit agendapunt.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, allereerst wil ik beginnen met het uitspreken van mijn treurnis over de gebeurtenissen van december jongstleden. Partijgenoten die zich om welke redenen dan ook zich niet meer thuis voelen bij de partij blijven natuurlijk een treurige aangelegenheid. Voor de volledigheid richting onze ambtsgenoten in deze Staten wil ik graag kort verslag doen van de gebeurtenissen in december die leidden tot een wijzigingsverzoek voor ambtelijke bijstand waarover wij vandaag zullen besluiten. In december tekende zich het beeld af dat vier leden van de fractie FvD Limburg om hen moverende redenen niet meer bij de partij wilden horen. Daarop ben ik persoonlijk in gesprek gegaan met de Griffie en in het reglement van orde gedoken om uit te zoeken hoe het zou zitten met de bijstand en een eventuele afsplitsing. Hier stond duidelijk vermeld dat afsplitsende leden nagenoeg geen ondersteuning zouden ontvangen: Geen fractiekamer, geen plek in het Presidium, geen subsidie aan de fractie. Dit hebben we met de voltallige fractie besproken. In deze besprekingen is meermaals aangeboden dat als de vier fractieleden inhoudelijk nog altijd het programma blijven uitdragen, FvD bereid is alles is het werk te stellen ze te ondersteunen, waar mogelijk met een medewerker werkzaamheden te laten verrichten, een fractiekamer te delen en zelfs, indien het wettelijk kan, declaraties te voldoen. Eventueel zouden we ook kunnen kijken of er vergaderstof gedeeld kan worden. Er werd ten einde aangegeven dat hier geen behoefte aan was. Door de afsplitsende leden is tevens aangegeven dit te willen doen omwille van principiële redenen waarvoor niets dan lof. Principes zijn in de politiek immers heel belangrijk. Het was voor de fractie FvD dan op zijn zachtst gezegd dan ook verbazingwekkend om de in januari verstuurde brief van afsplitsende leden te lezen. Gezien de goede verstandhouding is er navraag gedaan bij betreffende leden die te kennen gaven niet op de financiële middelen van FvD uit te zijn. Hier is echter helaas in brieven en Presidiumvergaderingen nooit met een woord over gerept over wie dan ook. Wel werd in Presidiumvergaderingen over het betreffende onderwerp door verschillende andere partijen voorgesteld om een kop koffie te drinken en er samen uit te komen. Dit hebben we nog eenmaal verzocht met de voltallige originele fractie maar dit is helaas niet gelukt. Tot zover mijn samenvatting van de gang van zaken. Dan het inhoudelijke deel. In maart 2016, nog geen vijf jaar en één bestuursperiode geleden paste uw Staten in dit document de verordening ambtelijke ondersteuning aan om expliciet toe te voegen dat afgesplitste Statenleden geen ondersteuning ontvangen op financieel gebied, in vertegenwoordiging in het Presidium en in de vorm van een

fractiekamer. Het voorstel werd door het Presidium doorgeleid naar de Provinciale Staten waar het unaniem werd aangenomen. Sterker nog, vijftien leden van de Provinciale Staten destijds nemen vandaag de dag hier nog altijd zitting en zijn voornemens deze verordening nu compleet terug te draaien. Ik zou u de namen kunnen opnoemen maar omwille van de tijd die ik nog op mijn klok heb, kunt u deze persoonlijk bij mij afhalen na deze bijdrage. Ik kan mij dan helaas ook niet aan de indruk onttrekken dat we hier met zijn allen getuige zijn van een knap staaltje kartelpolitiek. Op het moment dat het goed uitkomt wordt een verordening gemaakt en op het moment dat het iets welgevalliger is, trekken deze partijen, en zelfs dezelfde politici, deze verordening zonder met de ogen te knipperen gewoon weer in. Het bedrijven van dit soort politiek zorgt er dan ook voor dat de burger het vertrouwen in de politicus verliest. De kiezer verdient politici met principes en politici die ergens voor staan. Wij zullen dan ook bij de stemming over dit onderwerp een hoofdelijke stemming aanvragen opdat we kunnen zien hoe elk Statenlid hierover denkt en hoe consistent elk Statenlid is in zijn of haar mening. FvD is van mening dat de financiële ondersteuning de fractie toekomt zoals deze is bepaald in 2019. Daarvoor lag immers het mandaat van de kiezer. De toewijzing van de middelen is onlosmakelijk verbonden met de uitslag van de verkiezingen. Daarnaast zijn wij als partij van mening dat het ongepast en zelfs onrechtvaardig is de spelregels van een wedstrijd te veranderen als deze al is begonnen. Indien u de enorme behoefte voelt de verordening aan te passen, zou het u sieren en zou het heel chique zijn om dat te doen met ingang van de volgende verkiezingen. Op die manier weet elke partij waar ze aan toe is. Ter afsluiting gunnen we uiteraard ook de vier leden van Samen Voor Limburg niets dan goeds, maar wij vinden alleen niet dat dit ten koste moet gaan van de FvD-fractie. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Driessen voor de bijdrage. Ik kijk even of er nog behoefte is vanuit het Presidium om nog een toelichting te geven. Dat kan.

Presidiumvoorzitter Frische: Ja dank u wel voorzitter, een hele korte procedurele reactie, want het is natuurlijk een politieke afweging die de Staten vandaag maakt. Wij hebben inderdaad dat schrijven vanuit de nieuwe fractie binnengekregen en we hebben dat als Presidium behandeld als een verzoek van een aantal leden tot wijziging van het Reglement van Orde en er is maar één orgaan dat gaat over haar eigen orde en dat zijn de Staten zelf. Daar is uitgebreid over gesproken en het voorstel dat nu voorligt, dat kon in ieder geval binnen het Presidium buigen op een brede meerderheid en dat is uiteindelijk een compromis binnen een aantal varianten die gedeeld zijn en dat is wat nu voorligt. Het is ook aan de Staten zoals ik net al zei om haar eigen verordeningen aan te passen en ook aan te geven op welk moment dat zij dat in laten gaan. En uiteindelijk is het een politieke afweging die u met elkaar hier in deze zaal maakt. Met betrekking tot de opmerking van de heer Franssen kan ik bevestigen inderdaad dat dit niet tot extra uitgaven leidt. Dus het is een herverdeling binnen het bestaande budget, maar het leidt niet tot extra kosten voor de belastingbetaler. Tot zover, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even of er behoefte is aan een tweede termijn bij de heer Franssen. Niet. Bij de heer Driessen ook niet. De besluitvorming vindt dan vanavond plaats in de besluitvormende vergadering. Dan schors ik weer deze vergadering om te kijken of er andere woordvoerders zullen kunnen komen voor agendapunt 7.2 over Sturing in Samenwerking. Dat is het geval. De vergadering is voor twee minuten geschorst.

[SCHORSING]

7.2 G-20-082 GEWIJZIGD Statenvoorstel Sturing in Samenwerking 3.0 het strategisch investeringsbeleid en uitvoeringskader, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-2235)

De voorzitter: Dames en heren, ik verzoek u om plaats te nemen. Dan heropen ik de vergadering. Aan de orde is agendapunt 7.2 en dat is het gewijzigd Statenvoorstel Sturing in Samenwerking 3.0 het strategisch investeringsbeleid en uitvoeringskader, de brief van Gedeputeerde Staten van 26 januari jongstleden. Het Statenvoorstel is behandeld in de Statencommissie FEB van 8 januari jongstleden en is door de commissie als bespreekstuk doorgeleid naar Provinciale Staten. Er ligt dus een gewijzigd Statenvoorstel inclusief een gewijzigd ontwerpbesluit voor en er zijn een aantal fracties die spreektijd hebben gevraagd, zeven stuks, en ik geef graag conform de sprekerslijst het woord eerst aan het CDA, aan mevrouw Depondt, voor de bijdrage. En nu zie ik geen mevrouw Depondt. Is zij nog onderweg? Mag ik haar dan daarna het woord geven? Dan ga ik gewoon naar de volgende en dat is de heer Van Wageningen van D66, aansluitend de heer Baneke van GroenLinks.

De heer Van Wageningen (D66): De Limburgers die ontmoeten een regionale overheid met maatschappelijke investeringskracht. Dat hebben we voor op bijvoorbeeld de Zeeuwen en de Hollanders. D66 Limburg gunt dat voordeel ook aan toekomstige generaties. D66 wil dan ook dat ons vermogen verstandig wordt beheerd en het kader daarvoor is Sturing in Samenwerking. Wat ons betreft besluiten we vandaag positief over versie 3.0 daarvan. Dat kader is van één naar twee naar drie alleen nog maar maatschappelijk relevanter en preciezer geworden. D66 heeft daar in bescheidenheid aan bijgedragen. Eerder werd bijvoorbeeld een goed kader voor intellectual property toegevoegd waardoor de opbrengst van publieke investeringen in innovatie terugvloeien naar de publieke middelen. Dat wordt dan in ieder geval mogelijk. En er is ook een erfpachtkader toegevoegd waardoor de Provincie uitkomst kan bieden aan ondernemers die moeite hebben om de grond te financieren die ze voor een maatschappelijk gewenst doel willen inzetten. Na de commissiebehandeling is bovendien op ons voorstel de tekst aangescherpt voor verbonden partijen. De Staten moeten zich voortaan uitspreken over doel en exitstrategie en de Staten worden ook geïnformeerd in hoeverre het bedrijf waar wij aandeelhouder van zijn zich nog houdt aan het doel en of de exitstrategie in werking moet worden gezet. Dus wij zijn blij met die aanpassing. Sturing in Samenwerking is een financieel kader dat grote inhoudelijke impact heeft. Als in dit kader staat dat we waarderen dat de bedrijven en instellingen mensen uit de kaartenbak halen, mensen die moeilijk op eigen kracht de weg naar de arbeidsmarkt vinden, dan heeft dat ook betekenis. Limburgers profiteren daarvan. Het is dus de moeite waard om bij deze zogenaamde Social Return On Investment het onderste uit de kast te halen. D66 wil dat en op dit punt zien we nog kansen om SIS 3.0 aan te scherpen. Maar nu staat dat we 5% verlangen. Als dat realistisch is, zou de lat veel hoger kunnen als we het bijvoorbeeld over een schoonmaakdienst hebben. Als we bijvoorbeeld een ingenieursbureau inhuren dan is 5% misschien niet realistisch maar ze zouden wel onze wegen en bodemsaneringen zo kunnen ontwerpen dat er in de uitvoering werk aan zit voor mensen die anders moeilijk aan het werk komen. We hebben geen motie op dit punt. Wij vragen wel in hoeverre dit uw aandacht heeft en wat u op dit gebied van Social Return kunt toezeggen voor de toekomst. U kondigde in de commissie ook aan dat dit kader nog zal worden aangevuld voor grondbeleid. D66 juicht dat toe. Het grondbezit van de Provincie behoort immers ook bij het vermogen van de Provincie dat maatschappelijk kan worden ingezet. Dat mag wat ons betreft explicieter. Voorzitter, ik sluit af met een voorzet. D66 kijkt dan uit naar een grondbeleid dat stimulerend is voor duurzame agrarische productie, voor de energietransitie en voor de doorontwikkeling van natuur en landschap. Dank u wel.

De voorzitter: Hartelijk dank, mijnheer Van Wageningen. Het woord is aan de heer Baneke en ik zeg tegen mevrouw Depondt dat ze als zevende spreker zal zijn. Na de heer Baneke is het woord aan de heer Nijskens.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Tijdens de behandeling in de commissievergadering FEB is er veel besproken rond SIS 3.0. Dat heeft op een aantal gestelde vragen antwoord gegeven en de Gedeputeerde heeft het voorstel in aangepaste vorm naar de Staten gestuurd, waarvoor dank. Een hoop zaken zijn verduidelijkt en aangevuld waardoor het een completer stuk is geworden. Tijdens de behandeling in de commissie is er enig politiek discours geweest naar aanleiding van de opmerking van GroenLinks over het behalen van maximaal rendement afgezet tegen maatschappelijke effecten. Daar blijken de meningen van partijen uit elkaar te lopen. Ik hecht er echter wel waarde aan om te zeggen dat ook GroenLinks de meerwaarde van het in stand houden van het provinciaal kapitaal ziet. De vraag die door GroenLinks werd gesteld was echter of dat zogeheten stamkapitaal ten principale maximaal moet worden vergroot of dat het gebruik van middelen dient om maximaal maatschappelijk effect te genereren. GroenLinks gaat qua totaalbeeld voor het laatste, waarbij de opmerking van de VVD bij monde van de heer Nijskens natuurlijk wel hout snijdt. Het gaat om het totaal en met de ene financieel aantrekkelijke investering kun je dan andere, financieel minder aantrekkelijke maar maatschappelijke van grotere meerwaarde zijnde investeringen compenseren. Voorzitter, als laatste wil ik nog even het onderwerp CO_2-neutraal dan wel circulair investeren aanroeren waar GroenLinks het in de commissie ook over heeft gehad. Als we als Limburg echt werk willen maken van de verschillende transities, zoals ook uitgesproken in het College-akkoord, dan ontkomen wij er niet aan om hier serieus naar te kijken. GroenLinks heeft echter ook de opmerkingen tijdens de commissievergadering gehoord en in de stukken gelezen die de Gedeputeerde hierover maakt. SIS 3.0 is in essentie een handleiding hoe om te gaan met financieringen en deelnemingen. We zullen dus afzien van een amendement, maar de vinger aan de pols houden bij de beleidsinhoudelijke behandeling van de komende provinciale investeringen, want zolang er maar meer geïnvesteerd wordt in de lineaire economie dan in de circulaire, zijn de opmerkingen in het College-akkoord slechts holle frasen. Ik dank u zeer.

De voorzitter: Hartelijk dank mijnheer Baneke. Het woord is aan de heer Nijskens van de VVD, aansluitend mevrouw Schuuring van de Partij van de Arbeid. Mijnheer Nijskens laat de eerste beurt voorbijgaan. Dan mevrouw Schuuring van de Partij van de Arbeid, aansluitend de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Onze financiële woordvoerder, helaas ook geveld in deze pandemie, is weer bijna terug, maar ik mag het vandaag overnemen. Het is niet het makkelijkste stuk om mee te beginnen kan ik u zeggen. Laat ik daarom beginnen met mijn waardering voor de voorstellen in het stuk om het helderder en leesbaarder te maken. Maar goed, ik werk in de evenementensector. Dus ik heb helaas wat extra tijd deze periode. Dus het is toch gelukt om er helemaal doorheen te komen. Laat ik beginnen met te zeggen dat wij ook erg positief zijn over dit stuk. De basis die er al lag en de doelstelling die onderschrijven wij nog steeds volledig. Wij zijn ook erg te spreken over het toevoegen van de Know Your Customer procedure, niet zozeer vanwege het genoemde risico op imagoschade of financiële schade maar omdat wij als overheid natuurlijk een unieke rol hebben en onze verantwoordelijkheid moeten nemen met publiek geld. Ik heb daar wel nog een vraag over als het gaat over de verbonden partijen. Dan wordt de Know Your Customer procedure geregeld via de aandeelhoudersovereenkomst of de statuten las ik, maar betekent dit dat

voor alle bestaande verbonden partijen deze procedure gestart is of al gebruikt wordt? De relaties met verbonden partijen, zeker als die verder op afstand staan en ook het grote aantal, blijft toch ingewikkeld. Het is erg positief dat die vormen beter zijn uitgewerkt maar het is lastig om altijd direct te zien wat het in de praktijk betekent. Wij willen GS dan ook vragen om ons hier de komende jaren in mee te blijven nemen, zodat de gevolgen van die deelnemingen duidelijk blijven, bijvoorbeeld in individuele beleidskaders of stukken. Soms wordt er alleen verwezen naar Sturing in Samenwerking maar wij vragen GS om ook in die stukken uit te leggen wat er daadwerkelijk gebeurt. Misschien gerelateerd daaraan hebben wij ook nog een vraag over de evaluatie en monitoring van dit stuk. De actualisatie vindt iedere vier jaar plaats. Dat is een relatief lange periode. Bent u eventueel ook bereid om een tussentijdse evaluatie te doen om te kijken wat deze wijzigingen in dit stuk ten opzichte van de vorige versie daadwerkelijk voor effect hebben. De aanscherpingen die hierin staan vinden wij over het algemeen duidelijke verbeteringen. We maken ons wel nog steeds zorgen over de kostenramingssystematiek, maar die bespreken wij dan ook graag verder in een commissie op het moment dat deze is vastgesteld, maar alles bij elkaar geeft dit kader ons het vertrouwen dat er professioneel wordt omgegaan met ons strategisch investeringsbeleid en wij kunnen hier dan ook zeker mee instemmen.

De voorzitter: Hartelijk dank, mevrouw Schuuring. Het woord is aan de heer Franssen van LOKAAL-LIMBURG, aansluitend eventueel de heer Van Caldenberg en anders de heer Loomans.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Als hoofdtaak heeft PS natuurlijk een controlerende functie. Het onderliggende stuk bevat zoveel voorwaarden, kaders en richtlijnen dat controle van de uitvoering hiervan een immense opgave wordt. Daarnaast lijkt de doelstelling van dit stuk, beheersing van de risico's en behalen van financieel rendement te zijn. 80% van het stuk gaat in meer of mindere mate over risicobeheersing en financieel rendement. Maatschappelijk rendement wordt genoemd maar is duidelijk onderbelicht. Begrijpelijk. Het gaat ook om veel geld, terwijl we als PS toch het meeste belang hechten aan maatschappelijk rendement, oftewel het wel en wee van onze inwoners. Als iemand iets anders beweert, vraag ik wat belangrijker is, het welzijn van de Limburgers of de bankrekening van de Provincie. Dat wil niet zeggen dat we hier lichtvaardig over moeten denken. We willen over tien, twintig of dertig jaar immers ook nog steeds de middelen ter beschikking hebben om de provincie goed en verantwoord te besturen. Daarom voorzitter geen inhoudelijke of technische opmerkingen, wel beleidsmatig, want of het bestuur dan nu beoordeeld wordt door de Raad van Commissarissen of de Raad van Toezicht, dat boeit ons niet. De complexiteit van deze nota, daar komen we niet onderuit. Het gaat ten slotte om het beheer van ons vermogen van bijna € 1 miljard. Daar moeten we niet lichtzinnig over denken. Het stuk geeft daarom ook veel handvaten en richtlijnen voor een veilige investering in samenwerking en projecten, maar we zijn ook geen investeringsmaatschappij. Wellicht moeten we in de toekomst overwegen het beheer van ons vermogen uit te besteden aan partijen als APG bijvoorbeeld. Vermogensbeheer is immers niet onze core business. Op pagina 48 staat de volgende passage, voorzitter: "Hoe hoger het geïnvesteerd bedrag, hoe meer maatschappelijke impact van een geïnvesteerde euro mag worden verwacht." Indien het niet mogelijk is om een maatschappelijke impact op te nemen, dan hoort dit in de nota aan GS of PS opgenomen.

De voorzitter: Mijnheer Franssen, ik geef even de gelegenheid voor een interruptie van de heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. De heer Franssen heeft het erover om in ieder geval het provinciaal vermogen eventueel te laten beheren door APG, maar hoe stelt u zich dat voor? Hoe kunt u nog maatschappelijke doelen meegeven aan een externe partij? Met welke opdracht denkt u dan? En een ander punt is dat u zegt u wilt het niet technisch maken, maar dit is juist een extreem technisch stuk. Het gaat erom van hoe zetten we middelen in, met welke doelen, en die doelen die zijn in de beleidsnota's vervat. En op het moment dat je maatschappelijke doelen wilt realiseren die geld kosten, dan moet je dat vanuit de exploitatie voeden en niet vanuit het vermogen. Want als je het vanuit het vermogen voedt dan krimpt het vermogen. Dus deze nota is er juist net voor om het vermogen in stand te houden, waardoor je maatschappelijke doelen kunt realiseren die je vanuit de exploitatie financiert. Ik vind het een beetje een rare stelling. Ook uw motie snap ik daarin niet.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Wat is uw vraag dan nu?

De heer Nijskens (VVD): Mijn eerste vraag was: hoe stelt u zich voor dat APG ons vermogen gaat beheren en dat u dan toch nog met maatschappelijk rendement voor de Limburger wilt halen. Als APG al het geld eens alleen in Nederland zou investeren in plaats van over de hele wereld dan zouden we ik weet niet wat kunnen realiseren en dan wilt u ook nog het Limburgs vermogen aan APG ter beschikking stellen. Dus hoe stelt u zich dat voor?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Op uw eerste vraag zal ik direct antwoord geven. Wij zeggen in onze optiek dat wij niet als Provincie in feite de core business dienen te hebben dat wij constant ons geld proberen met een bepaald rendement te beheren. Daar zeggen wij van zijn wij daarvoor gespecialiseerd. Zijn wij dat als Provincie en is de doelstelling dat onze core business wordt rendement te behalen over ons vermogen? Daar vragen wij ons over af of daar niet misschien eens over gedacht kan worden om partijen die er wel in gespecialiseerd zijn eventueel in te zetten of advies te vragen. Wij gaven dat ook als voorbeeld. Wij zeiden niet wij willen dat. Dat is het antwoord op uw eerste vraag. Nu uw tweede vraag.

De heer Nijskens (VVD): De tweede vraag is dat u zegt u wilt geen technisch verhaal houden, terwijl het juist een heel technisch voorstel is waarbij ik exploitatie en vermogen uit elkaar haal, waarbij ik zeg exploitatie moet je juist niet met SIS 3.0 regelen. Exploitatie gebeurt via de begroting en SIS 3.0 is juist het sturingssysteem erbij. Op het moment dat je vanuit het vermogen maatschappelijke doelen financiert waardoor het vermogen kleiner wordt, dan ben je gauw uitgewerkt. Het gaat er juist om dat we de SIS 3.0-systematiek toepassen dat het vermogen in stand blijft om, wat ik in de commissie zei, tot in eeuwen der eeuwen, het is bijna een CDA-opmerking, het te kunnen blijven doen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Mag ik u dan een tegenvraag stellen?

De heer Nijskens (VVD): Ja.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Wat verstaat u onder vermogen? U hebt actief vermogen en passief vermogen. Waar schaart u grond onder en hoe pakt u dan het rendement bij grond en noem maar op? Ik vraag u een vraag nu, want u maakt een bepaalde stelling en in mijn optiek doet u uw stelling dus in feite via de activa/passiva of hoe u het even benoemt als vermogen en vanuit de exploitatie. Ik zal u zeggen als ex-docent economie dat er meerdere wegen zijn die naar Rome leiden

en uw weg in dezen hoeft niet altijd de juiste weg te zijn, want ik kan via de exploitatie een bepaald rendement halen en ook via mijn vermogen. En nu uw concrete vraag graag.

De heer Nijskens (VVD): U had mij eerst een vraag teruggesteld.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja.

De heer Nijskens (VVD): De grond staat links op de balans en ons kapitaal staat rechts op de balans waarmee de linkerbalans is gefinancierd.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): De linkerbalans? Dat is een nieuwe voor mij. De linkerbalans, wat is dat? Is dat de debet- of de creditzijde. De linkerbalans?

De heer Nijskens (VVD): De linkerkant van de balans. Daar staan de activa. Daar staan de grondposities.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Oké, dan hebben we het over de debetzijde. Dan zijn we het daarover eens. Ja, goed.

De heer Nijskens (VVD): En aan de rechterkant van de balans staan natuurlijk de passiva waarmee de linkerkant is gefinancierd.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Daar kunnen we elkaar de hand geven.

De heer Nijskens (VVD): Prima. Voorzitter, ik wou het daarbij laten.

De voorzitter: Ik krijg hier geen geluid.

De heer Nijskens (VVD): Maar ik ga toch zitten hoor.

De voorzitter: Kijk, nu heb ik geluid. U heeft hem uitgezet, maar normaal moeten drie microfoons toch wel kunnen. Ik had willen ingrijpen in dit debat. Excuses dat het niet lukte. Aan de andere kant was het in ieder geval wel een verhelderend debat tussen u twee. Ik ga de heer Franssen vragen om verder te gaan.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, voorzitter, ik vond het niet zo verhelderend eerlijk gezegd.

De voorzitter: Maar u mag wel doorgaan.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Oké. Ik snapte eigenlijk de tweede vraag nog niet helemaal en ik wil eigenlijk toch de heer Nijskens nogmaals vragen om naar voren te komen dat we over die tweede vraag misschien wat meer duidelijk krijgen, want daarvoor staan we hier denk ik, zijn we hier aanwezig, als dat mogelijk is voorzitter?

De voorzitter: Ja.

De heer Nijskens (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik kom graag op het matje voor de heer Franssen natuurlijk. Mijn tweede vraag ging erover dat u het geen technische discussie wilt maken terwijl dit uitsluitend een technisch voorstel is. Daarom vraag ik u waarom wilt u het geen technische discussie maken over een technisch instrument. Dat is toch raar.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel.

De voorzitter: De vraag is helder.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Kijk, wij zien het zo. Wij vinden het een heel uitgebreid stuk. Laten we heel eerlijk zijn. Het is natuurlijk best moeilijk om dit stuk sowieso al op deze manier naar ons te brengen. Ik heb ook respect voor de ambtenaren die er heel veel tijd waarschijnlijk ingeduwd hebben en dan vanuit het College ook. Maar, en dan ga ik wel mee in uw lijn, je moet op een gegeven moment bepaalde strategieën hebben, en die werken op een gegeven moment uit over bepaalde beleidsterreinen. Helemaal mee eens. Maar vervolgens willen wij in feite niet constant de nadruk leggen op het moet maar rendement opleveren. Dat is eigenlijk de insteek. Wij vragen ook een stukje maatschappelijke betrokkenheid. Dus het hoeft niet altijd dat rendement het hoogste orgaan is waarvan wij die afweging maken. Dat is in feite ook een stuk van onze motie mijnheer Nijskens. Dus er moet in feite ook wat meer belicht worden in het stuk dat je kunt zeggen wij moeten ons geld niet altijd afwegen naar rendement, maar ook naar een bepaald maatschappelijk doel. Dat mag ook nadrukkelijk meer belicht worden en in de afweging meegenomen worden.

De voorzitter: Dat standpunt is helder. Mijnheer Nijskens dan voor de laatste keer.

De heer Nijskens (VVD): Ik zal de laatste keer reageren. Dat is net stap 1 in de menukaart. U wilt nog een uitgebreidere menukaart maar dat is stap 1: Geen maatschappelijk belang, geen geld. Het rendement waar u zegt dat het stuk over gaat, vind ik een verkeerd frame. Rendement en risico is altijd aan elkaar gekoppeld. En op het moment dat je als Provincie maatschappelijk belang belangrijk genoeg vindt dan reserveer je vanuit de exploitatie middelen en niet vanuit het vermogen. Dat is mijn enige stelling.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Nee, die is helder. Dat vind ik ook een juiste stelling. Daarvoor u VVD landelijk en wij lokaal, kort bij de mensen, LOKAAL-LIMBURG. Het is daarvoor dat wij dan ook pleiten, in tegenstelling tot wat u naar voren brengt, voor meer maatschappelijke betrokkenheid van het geld, meer geld voor de burger, in tegenstelling tot wat u toch nadrukkelijk weer naar voren brengt geld en risicoafweging. Dat zien wij anders.

De voorzitter: Het was mij al de eerste keer helder, maar nu nog helderder. Dus u kunt verdergaan met uw betoog.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Indien het niet mogelijk is om een maatschappelijke impact op te nemen dan wordt dit in een nota aan GS of PS opgenomen. Met alle respect, als er geen maatschappelijke impact is of wanneer het niet mogelijk is de maatschappelijke impact te meten moeten wij ons afvragen of wij deze investering wel moeten doen. Anders gezegd, hoe meer maatschappelijke impact hoe minder het hoeft op te brengen. We doen het immers voor de

maatschappelijke impact en niet voor de euro's. Maatschappelijke impact moet altijd het uitgangspunt zijn. De beoordeling van mogelijke projecten, deelnames, wordt volgens ons te kort in deel 2a, uitvoeringskader en de menukaart, beschreven. Na de afweging of er genoeg publiek belang is, wordt direct de financiële afweging gemaakt. Volgens ons wordt in het gehele stuk te weinig aandacht geschonken aan keuzes van projecten. Dit zou in een uitgebreidere betere menukaart opgenomen kunnen worden. Vandaar dat LOKAAL-LIMBURG hierover een motie zal indienen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. En die motie is motie 2723 en die is hiermee ingediend. Dan ga ik verder naar de fractie van de SP. Die is niet aanwezig. Dan ga ik naar de heer Loomans van de Partij voor de Dieren en aansluitend mevrouw Depondt van het CDA.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Als Provinciebestuur vervullen wij een voorbeeldfunctie. Daarom vinden wij het belangrijk dat er zakengedaan wordt met betrouwbare partners, dat we weten met wie we zakendoen en wat we kunnen verwachten. In het kader van deze Know Your Customer-procedure is het voor ons van belang om geen zaken te doen met partijen die betrokken zijn bij milieuschade en schandalen. Wij zijn dan ook blij dat het College dit inziet, dat ook de Gedeputeerde aangeeft dat dit een factor is die je moet meewegen. Na behandeling in de commissie is het Statenvoorstel hierop aangepast waarvoor dank. Echter die aanpassing beslaat slechts één zin toegevoegd aan paragraaf 4.4 van het Statenvoorstel. Ik citeer: "De benodigde milieuvergunning of verzekeringen worden, waar dat nodig is in projecten, behandeld bij de beoordeling van het businessplan en er wordt getoetst of er overtredingen zijn op milieuverontreiniging." Milieuvergunningen worden dus enkel waar dat nodig is behandeld bij de beoordeling van het businessplan en er wordt getoetst of er overtredingen zijn. Dat schept voor ons weinig duidelijkheid. Wordt er door het College altijd getoetst aan de voorwaarden van de milieuvergunningen of enkel waar dat nodig is en wie bepaalt dan waar dat nodig is? Als blijkt dat er geen overtredingen zijn begaan of dat er wel overtredingen zijn begaan op milieugebied, is dit dan een reden om geen samenwerking aan te gaan? Misschien kan de Gedeputeerde hier duidelijkheid over verschaffen. Dan voorzitter, en ik had het al over onze voorbeeldfunctie, waar investeren we in met dit investeringsbeleid? Of beter, waar investeren we niet in? Daarover blijven we met dit Statenvoorstel met veel vragen zitten. Bij de behandeling in de commissie hebben we aangegeven dat we als Provincie geen geld zouden moeten willen verdienen met investeringen die klimaatverandering, biodiversiteitsverlies en de stikstofcrisis verergeren. Daarbij gaven we aan dat met name investeringen in fossiele energie of die bijdragen aan CO_2-emissies steeds risicovoller worden. We moeten alles doen binnen alle sectoren om in 2050 55% minder broeikasgassen uit te stoten. Dit wordt bevestigd door het vorige week verschenen rapport Bestemming Parijs van een ambtelijke stuurgroep ingesteld door het huidige kabinet. Deze stuurgroep concludeert dat het volgende kabinet rekening moet houden met een verdubbeling van de klimaateisen voor industrie, energie, vervoer, gebouwen en de landbouw. Het lijkt ons daarom, ook op basis van financiële gezond verstand, wenselijk om met ons provinciaal investeringsbeleid nu alvast te anticiperen op aanvullende klimaatregelen die ongetwijfeld gaan komen. Immers ook in Limburg ondervinden wij al elke dag de gevolgen van de opwarming van de aarde, of het overstromingen, warme winters of natuurlijk zoönosepandemieën zijn. Allemaal zijn ze volgens vooraanstaande wetenschappers onlosmakelijk verbonden met klimaatverandering. Het is daarom belangrijk dat we nu slimme keuzes maken om hier wat aan te veranderen dat we met investeringskeuzes duidelijk maken dat we niet langer deel uitmaken van een fossiele maatschappij zodat ook wij hier in Limburg slim investeren in de toekomst.

We willen het College daarom nogmaals vragen om de Provincie Limburg niet langer te laten investeren in projecten die leiden tot een toename aan de CO_2-emissies en hierover expliciet een passage op te nemen in dit Statenvoorstel. Graag een reactie van de Gedeputeerde. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Het woord is aan mevrouw Depondt als laatste in de eerste termijn.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja voorzitter, zoals het in de commissie ook al gezegd is, het is een heel compleet stuk. Het is goed uitgewerkt. Alle aanpassingen en toevoegingen ten opzichte van de vorige versie die vinden wij prima. Ook dank overigens voor de uitgebreide beantwoording van alle vragen en opmerkingen vanuit de commissie. Het is heel overzichtelijk en ook goed verwerkt. Maar juist omdat het zo omvangrijk is, collega's hebben het ook al gezegd, is ook wel even de vraag hoe zorg je dat het ook wordt nageleefd en vooral ook hoe kunnen wij als PS toetsen dat het gebeurt, want het is allemaal redelijk complex. Dat is ook gezegd. Vanuit onze verantwoordelijkheid is dat wel een vraag richting het College. Misschien in het verlengde daarvan een reactie op LOKAAL-LIMBURG. Voor ons hoeft dat allemaal niet uitbesteed te worden. Wij hebben alle vertrouwen in de ambtelijke organisatie dat zij dat zelf kunnen. Dat zelf kunnen houdt wat ons betreft ook in dat ze prima in staat zijn om zelf te beoordelen wanneer zij daar externe additionele deskundigheid voor moeten inhuren of niet. Voor ons was de nadere specificatie van dat begrip provinciaal vermogen een belangrijk punt. Dat is nu uitgewerkt, waarvoor dank. En wij delen ook de opvatting van het College dat de door PS vastgestelde beleidskaders, het wat, leidend is voor de feitelijke investeringskeuzes. Dat is meer het hoe. We zijn wel blij dat dat iets explicieter dan voorheen in dit document is opgenomen, dan ook reagerend op LOKAAL-LIMBURG, en voor ons is dat voldoende. Als wij in dit beleidskader alle wat-vragen gaan opnemen dan halen we eigenlijk gewoon onze eigen beleidskaders onderuit. Dus voor ons is het gewoon een complementair stuk daaraan. Terecht wordt ook over financieel en maatschappelijk rendement gesproken. Dat maatschappelijk rendement wordt in die beleidskaders bepaald, ook even de richting van die motie van LOKAAL-LIMBURG. Dus voor ons hoeft dat hier niet in. Het is prima om dat inzichtelijk te maken. Dank ook voor de toezegging om separaat te rapporteren over de rendementen over de afgelopen periode. Dan blijft nog één vraag open. Wij hebben elk jaar bij de jaarstukken ook de rendementen over het afgelopen jaar, maar is er iets te bedenken, hoe lastig ook in deze volatiele wereld, om ook een toekomstprognose aan te geven, gerelateerd ook aan het verhaal van het in stand houden van het vermogen? Dan zou een toekomstprognose met alle mitsen en maren daaraan ook wel handig zijn als dat kan. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Als u nog even blijft staan. Er komt nog een vraag van de fractie van LOKAAL-LIMBURG, de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Ik hoorde dat u bepaalde bewoordingen sprak en u zei: we zijn tevreden over de uitwerking en dergelijke. Nu is mijn vraag aan u, waar maakt het CDA de afweging als u het sociaal maatschappelijk rendement bekijkt? Gaat men voor het rendement, dus in feite men wil meer-meer of gaat men voor sociaal draagvlak en vervolgens wil men ook dat er iets terugkomt voor de Limburgse burger die op een fatsoenlijke manier hun belastinggeld betalen?

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Wat wij met maatschappelijk rendement bedoelen, bepalen wij met zijn allen gezamenlijk in de beleidskaders. Daar worden die uitgewerkt. En als je het hebt over het

in stand houden van het vermogen, dan betekent dat dat je binnen dat totale pakket investeringen kunt hebben die iets minder financieel renderen en investeringen die iets meer financieel renderen, als de optelsom maar voldoet aan het principe van in stand houden van. Daarmee is dus niet per definitie, wat het CDA betreft, gezegd dat als maatschappelijk rendement in een bepaald project van een dusdanige weging is dat wij dat met zijn allen belangrijk vinden, en nogmaals dat bepalen wij in de beleidskaders, dat daar dan altijd per definitie een financieel maximaal rendement tegenover moet staan. Maar wij vinden wel dat de totale doelstelling van de portefeuille, in stand houden van het vermogen, in stand moet blijven.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik heb een vervolgvraag hierop voorzitter als dit mag. In feite lazen wij dat ook in het stuk. Dat is de uitgangssituatie. Maar ik proef in uw woorden dat u het het meeste belang hecht aan het financieel rendement.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Wij hebben het hier over een investeringskader dat past bij de vastgestelde doelstelling voor ons investeringsbeleid en die doelstelling van ons investeringsbeleid is op de langere termijn behoud van ons vermogen. Dat is het uitgangspunt. Daarbinnen doen wij investeringen en welke investeringen wij tegen welke condities doen binnen dat kader die staan beschreven in de beleidskaders.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, de laatste keer. Dat is ons helder. U geeft, met alle respect, de korte inhoud van het stuk weer zoals ik ook die korte inhoud tot mij heb genomen. Dus ik zou hetzelfde naar u toe kunnen vertellen, maar u geeft geen concreet antwoord op mijn vraag met alle respect.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): U vraagt mij om een A of een B te zeggen. Ik zeg allebei, maar wel binnen het totaalkader van ons investeringsbeleid.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, oké, maar dat is natuurlijk heel makkelijk. Dat is heel makkelijk. Dat is heel breed, maar ik wil juist weten van het CDA waar u het belang hecht. En in mijn beleving is dat in tegenstelling tot LOKAAL-LIMBURG. LOKAAL-LIMBURG zal meer voor de burgers opkomen en u gaat voor het financieel rendement en daar zullen wij ons niet in kunnen vinden. Dat verwoordt u. Met alle respect voor uw partij maar wij hebben het andere. Dank u wel, voorzitter.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Dat is uw interpretatie van mijn verhaal. Daar ben ik het niet mee eens.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Oké, dank u wel voorzitter.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Ja, dan zijn we het daar wel over eens dat we het niet eens zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dat was de bijdrage van de Provinciale Staten in eerste termijn. Ik geef voor de beantwoording graag het woord aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank u wel. Dank de leden van uw Staten voor de inbreng in eerste termijn, waaruit ik de conclusie kan trekken, en dat is mooi, en dat was in de commissie eigenlijk ook al, dat er breed draagvlak is voor Sturing in Samenwerking 3.0, maar dat er nog wel een

paar punten zijn die vanuit uw Staten besproken moeten worden. Laat ik allereerst beginnen met de heer Van Wageningen. Hij had het punt van de SROI. In algemene zin hebben wij het streven om dat zo hoog mogelijk te kunnen laten zijn. Bijvoorbeeld hier in huis bij de aanbestedingen met betrekking tot schoonmaak hebben wij volgens mij een percentage van 30% neergezet. Ik zou overigens, en dat heeft u waarschijnlijk niet zo bedoeld, niet al te makkelijk zeggen dat het bij ingenieursdiensten en zo niet kan want ook hele slimme mensen overkomt van alles. Dat kun je zo niet zeggen. Zo bedoelt u het ook niet en dat moeten we ook niet doen. **We moeten gewoon heel goed kijken op sociaal rendement bij mensen die op de een of andere manier ergens last van hebben, waardoor ze minder makkelijk aan de slag kunnen. Hoe je ook via onze instrumenten met aanbesteding en noem maar op en ook in dezen, bij Sturing in Samenwerking 3.0, dat zoveel mogelijk kunt doen. Dat zeg ik u nu ook toe.** Dat is gewoon ons beleid en daar moeten wij elke keer gewoon goed naar kijken. Als u zou zeggen nu moet het 10% worden, dan is dat een beetje ingewikkeld, want dat is gewoon niet altijd mogelijk. Dat is mooi als doel. Dat is mooi als streven, maar om daar een formeel punt van te maken, dat heeft u ook niet gedaan, dat lijkt me niet verstandig.

De voorzitter: De heer Van Wageningen.

De heer Van Wageningen (D66): Ik ben het helemaal met u eens dat in iedere sector en ook bij ieder instrument dat de Provincie inzet het nogal uitmaakt of het een lening is of een deelneming. Maar in alle gevallen willen we graag een optimale benadering. Maar in Sturing in Samenwerking zoals het nu aan ons wordt voorgelegd staat wel degelijk dat die 5% op alle instrumenten wordt toegepast. Dat vraagt juist meer maatwerk om het optimale te bereiken en dat is wat we graag willen. Ik denk dat we elkaar goed begrijpen wat dat betreft. Met die toezegging ben ik dus ook heel blij.

De voorzitter: Dank u wel.

Gedeputeerde Koopmans: Dank u wel. Voorzitter, ik ben overigens blij dat dat lijkende misverstand dat in de commissie aan de orde was over die tegenstelling er ook vanuit de heer Baneke er echt niet is. Ik begreep dat eigenlijk ook al in het debat. Ook de GroenLinks-fractie, zo begrijp ik het, is voor instandhouding van het rendement en niet voor het zomaar even weggeven, een beeld wat in de commissie een heel beetje leek te ontstaan. Ik had dat beeld overigens niet. Voorzitter, voor de GroenLinks-fractie is net ook in het debat het punt neergezet, en dat geldt ook voor de heer Loomans, van noem het maar even dat je met SIS 3.0 geen investeringen zou moeten doen waarbij de CO_2-uitstoot zou kunnen vergroten. Voorzitter, ik kom daar dadelijk bij de motie van de heer Franssen nog op terug. De belangrijkste stap die elke keer gezet moet worden is de eerste stap, namelijk het bepalen van het maatschappelijke belang. Daarvoor zijn van belang, zo hebben we in SIS 3.0 ook opgenomen, het Collegeprogramma en alle vastgestelde beleidskaders. Dat zijn de door u vastgestelde beleidskaders. Die zijn er bepalend voor of stap 1 überhaupt overleefd wordt, want als het geen maatschappelijk belang dient, geen publiek belang dient, dat zijn grondslag vindt in beleidskaders dan gaat het gewoon niet verder. Dat is dus eigenlijk het antwoord op iedereen die in dit stuk laat ik zeggen elementen wil hebben zoals CO_2, zoals milieubeleid of zoals sociaal beleid waar de heer Franssen op duidt. Dat hoort hier niet thuis want dat zit er in algemene zin in en elke keer moet dat getoetst worden door het College. En indien het buiten de verordening is waarbij het aan PS is dan zullen wij dat aan PS voorleggen met daarin gemotiveerd vanuit de beleidskaders hoe dat geacteerd wordt. En heel specifiek bij CO_2 zeg ik tegen de heer Baneke we hebben recent Transitie Financierbaar hier vastgesteld. Dat is eigenlijk een soort voorwas, waarbij we dus toewerken met een

systematiek dat eigenlijk voorstellen die bij SIS 3.0 binnenkomen die voorwas gehad hebben waardoor dat daarin ook al georganiseerd is dat hier niet zomaar wat kan binnenkomen waarbij de CO_2-uitstoot totaal vergroot zou worden. Nee, dat is niet zo. Ook de PES is een document dat door uw Staten is vastgesteld. Dat is een beleidskader naast Transitie Financierbaar waar je langs loopt en dan pas zetten wij de instrumentariums in indien voldaan wordt aan de criteria die in die beleidskaders zitten. Dan pas zetten we SIS 3.0 in. Ik denk dat de heer Nijskens dat heel terecht zei. Die stap 1 is de meest belangrijke, want die geeft aan wat het publieke belang is. Mevrouw Schuuring had nog een interessante vraag over hoe doen we dat met ken je klant, want dat vind ik toch altijd weer een mooier begrip. Hoe doen we dat met bestaande deelnemingen? Daar is het volgende aan de orde. Bij bijna iedereen heeft in het verleden die procedure ook al plaatsgevonden. Alleen leggen we hem nu veel formeler en strakker vast. Maar we hebben dat in het verleden ook gedaan. We hebben dat nu dus veel meer gepreciseerd ook in een procedure. Bij bestuurswisselingen, fusie en nieuwe voorstellen die er komen gebeurt het ook. Dan laten we het ook. Maar om nu te gaan zeggen als er ergens niets verandert dat gaat me wat ver, maar ik ben ervan overtuigd, in een dynamische wereld waarin wij met elkaar leven met die verbonden partijen, dat heel snel iedereen op dat punt de procedure heeft moeten meemaken. Voorzitter, dan nog het punt van mevrouw Schuuring op het punt van de actualisatie. Ik ben nu zes jaar Gedeputeerde. We hebben het over 3.0 en 1 heb ik ook meegemaakt. Maar ik moet u zeggen de intensiteit waarmee wij in de afgelopen periode werkendeweg het document echt verrijkt hebben, versterkt hebben en precies hebben gemaakt, dat gaan we niet elke twee jaar doen. Maar als het nodig is, als er een keer vanuit de Staten of vanuit onszelf een leermoment komt, dan passen we het aan. Een echte actualisatie is denk ik het meest verstandig een jaar nadat je in een nieuwe periode zit en dat je dan even kijkt van doen we dit op de meest verstandige manier met ons vermogen.

De voorzitter: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. Mijn vraag was niet of u over twee jaar het stuk opnieuw zou willen actualiseren maar **of er een tussentijdse evaluatie kan plaatsvinden over wat de effecten van deze actualisatie zijn en om die informatie op een kortere termijn dan vier jaar in ieder geval naar ons te sturen.**

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik zou het iets anders willen doen. Zo hebben we dat in de afgelopen jaren ook gedaan, dat als wij iets tegenkwamen waarvan wij tegen elkaar zeiden hier in deze zaal of op de Collegetafel of bij mij in een routineoverleg of bij de afdeling van dat kan beter, dan veranderen we dat gewoon. Dan komen we al heel snel met een kleine aanpassing als dat nodig is of we schrijven u een brief daarover, maar echt evalueren over twee jaar? Ik denk dat het niet zo makkelijk is om alleen de verbeteringen te evalueren. Wij evalueren dus continu of het goed gaat. Dat is denk ik echt verstandiger en meer in lijn met wat u wilt. **Ik ga het u toch toezeggen. Wij gaan er over twee jaar toch een brief over schrijven, gewoon over wat we opgehaald hebben op dat punt.** Dus dat doen we. Voorzitter, dan kom ik bij de heer Franssen en zijn motie. Voorzitter, het werd denk ik een beetje duidelijk in het debatje tussen de heer Nijskens en de heer Franssen, dat de heer Franssen met zijn motie heel sterk zegt dat hij nadruk wil leggen op het sociale rendement van datgene wat wij in het Provinciehuis doen naar Limburgers toe, wat overigens zal ik u zeggen door het hele College en volgens mij door de hele Staten gedragen wordt. Bij stap 1, als je dus kijkt naar wat is het publieke doel, dan kan aan de orde zijn dat het sociale rendement ontzettend belangrijk is. Dan kan het overigens zijn als je het proces gaat inlopen, en dat is heel vaak trouwens, dat een lening niet

geschikt is. U moet dan ook weten dat van onze begroting meer dan € 100 miljoen naar subsidies gaat, want dat is dan de keuze. En soms doen we ook nog weleens een keer een menging, dat we een stuk lening doen met wat subsidie. Want collega's zeggen we willen iets heel graag of vanuit de Staten wordt gezegd we willen heel graag dat er een lening verstrekt wordt maar we zien aan de risicokant dat het niet helemaal kan zonder een storting in de risicoreserve. Dan kun je vanuit de beleidsmiddelen daar wat bij doen. Zo simpel werkt het. Dus de tegenstelling voorzitter, zeg ik tegen de heer Franssen, die lijkt te komen uit zijn motie. Die is er in de dagelijkse praktijk niet. Die is er niet. Dit huis, uw Staten, dit College van GS, doet ongelooflijk veel met daarin meenemend of soms centraal stellend het sociale maatschappelijke rendement. Daar zijn talloze dingen over te bedenken. Alleen als het gaat over het instrumentarium in relatie tot garantstellingen en leningen en dergelijke, wat kern is in dit stuk, daar blijven we gewoon zuiver redeneren en als je dus daarin niet de zekerheid kunt geven dat je het kunt terugbetalen dan moet je gewoon met een subsidie werken en dat doen we vaak met veel plezier.

De voorzitter: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Het verbaast mij dat u dit antwoord geeft. Ik kan me herinneren dat we recentelijk ook een Statenvergadering hebben gehad en daar hadden we het ook over deelnemingen, financieringen en dergelijke. En toen zei u keihard vanuit de stoel daar of vanuit deze spreekstoel "als het rendement of het bedrijf het niet kan betalen dan doen we het niet. Punt." Dat zijn uw letterlijke woorden geweest. Ik heb ze genoteerd. Dat betekent dus in feite dat u het financieel rendement boven het maatschappelijk rendement prefereert want het zijn uw letterlijke woorden. Nu geeft u daar een draai aan. Dat verbaast ons. Wij willen dus duidelijkheid in die draai hebben. En wij draaien niet. Wij kunnen gerust een toevoeging doen dat wij als LOKAAL-LIMBURG zeggen wij willen 7%, maar als er veel meer maatschappelijk, sociale meerwaarde in zit nemen we genoegen met 5%. Daar verschillen we van mening. Hoe staat u daartegenover met uw uitspraak van recentelijk en uw uitspraken nu? Dat is mijn concrete vraag.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, ik blijf bij de woorden die ik net verteld heb, want dat is de systematiek zoals we hebben en overigens ook hadden. Zeg maar als wij een toets laten plaatsvinden door de afdeling Treasury, al of niet door externen geholpen, rondom bijvoorbeeld een lening en er is sprake van dat de businesscase niet klopt dan gaat het niet door. Dan kun je nog nadenken over met elkaar sleutelen aan die businesscase. Je kunt ook nog kijken of andere partners erbij komen. Er zijn dus heel veel mogelijkheden in dat traject die dan misschien toch nog tot een ja kunnen leiden. En in sommige hele specifieke gevallen kan dat ook leiden tot de keuze dat je met een subsidie werkt. Dat kan. Maar ten principale als je met een lening of een garantstelling werkt en iemand kan het niet betalen dan moet je het niet doen. Dat staat hier ook in. Maar dat is een andere discussie dan dat daarmee uitgesloten is dat wij op het gebied van sociaalmaatschappelijk rendement niet onze stappen zouden willen zetten. Natuurlijk doen we dat. Dat doen we hier dag in dag uit, in de meeste besluiten zelfs die we zelfs nemen, want we doen veel meer subsidies dan dat we aan leningen doen. Veel meer.

De voorzitter: Mijnheer Franssen heeft nog een vraag.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Fijn.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dat is ook bekend dat wij als Provincie redelijk wat leningen verstrekken, subsidies verstrekken en dergelijke, maar ik gaf u eigenlijk een concrete vraag en helaas door uw subsidieverhaal en leningsverhaal heeft u geen antwoord gegeven op mijn concrete vraag. Ik kan ook natuurlijk hier een heel verhaal om iets bouwen, maar u hoeft mij maar simpel een antwoord te geven op mijn concrete vraag. Waar maakt u de afweging 7% rendement of 5% en sociaal meerwaarde. Dat is mijn concrete vraag.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, eerst was uw vraag wanneer bent u gedraaid. Niet zeg ik eerst. Dat doe ik nog even voor de duidelijkheid. Ik ben niet gedraaid.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Daar wil ik ook nog op terugkomen. Dan zoeken we de band op.

De voorzitter: Nee, die vraag is beantwoord. We gaan weer verder.

Gedeputeerde Koopmans: Ik ben niet gedraaid.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dat zegt u. Wij hebben daar een andere mening over.

De voorzitter: Nee, eerst even de andere beantwoording.

Gedeputeerde Koopmans: Nee voorzitter, in dit hele boek Sturing in Samenwerking zit de hele systematiek van hoe je als het een lening is komt tot een rentepercentage. Zolang als ik Gedeputeerde ben heb ik nog nooit zelf het initiatief genomen of meegemaakt dat een rentepercentage omlaagging omdat het een soort politieke wil was. Nee. Dat is een strakke screening door Treasury die overigens in hun advisering zoeken en grenzen opzoeken en kijken hoe je met de inzet van bijvoorbeeld verschillende soorten leningen, garantstellingen en combinaties van anderen soms tot een wat lager of een ander percentage kunt komen. Maar als je dat percentage hebt vastgesteld en daarna kan het niet, dan is er slechts één mogelijkheid en dat is namelijk nee zeggen of, maar dan kom je in een ander systeem terecht, dat je met een subsidie gaat werken. Zo simpel was het, is het en, als ik hier naar de grote meerderheid van de Staten kijk, blijft het.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. Nog een laatste opmerking in dezen.

De voorzitter: Een opmerking nog.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik snap uw verhaal en ik kan ook heel goed uw afwegingen bezien, begrijpen. En natuurlijk is elk dossier anders. En ik snap ook dat u zegt wij hebben een meerderheid voor die beleidslijn. Dat is helemaal helder, Gedeputeerde Koopmans. Alleen vragen wij in feite in onze motie om a in dat sociaalmaatschappelijk rendement iets meer afweging te verkrijgen, maar ook het wat concreter te maken. De uitgangssituatie die in het stuk wordt beschreven is ons helemaal helder. U wilt natuurlijk op het vermogen dat hier aanwezig is een bepaald rendement halen. Maar wij zouden het op prijs stellen, als we gezamenlijk in uw afweging en wij in onze afweging, om toch niet dat financieel rendement altijd als hoogste te laten prefereren en wat meer ook te kijken naar

het geld dat we kunnen inzetten voor meer maatschappelijk sociaal nut en misschien met wat minder rendement. Dat is eigenlijk onze insteek en als wij ons daarin kunnen vinden, of ik kan misschien via u een toezegging krijgen dat u er nog wat meer aandacht aan wilt besteden, dan kunt u ook op onze steun rekenen. Dat is eigenlijk de uitgangssituatie van de motie maar ook van het betoog.

Gedeputeerde Koopmans: Nee, dat begrijp ik heel goed en uw doel dat snap ik wel, maar het hoort hier niet thuis. Wat u aan ons vraagt dat moet u doen bij de behandeling van de beleidskaders en ik roep u ook op mijnheer Franssen om bij de beleidskaders, bij de evaluaties die nu in de komende jaren gaan komen, op het punt van het inzetten van bijvoorbeeld een leningeninstrumentarium, bij bijvoorbeeld het beleidskader sociaal of het beleidskader PES, de opmerking te maken van ik wil dit of dat. Dat geldt ook voor de heer Loomans en de heer Van Wageningen. Maar in dit stuk hoort het niet thuis.

De voorzitter: Ja, nog één keer en dan is eigenlijk uw tweede termijn al geweest zou ik bijna zeggen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Prima voorzitter. Ik snap wat u zegt. Ik snap het en die lijn kan ik ook een stukje volgen, maar u zou ook de afweging kunnen maken ik plaats het nu al in het hoofdmenu en voer vanuit het hoofdmenu het door naar de submenu's. Snapt u? En u zegt in feite we laat het even uit het hoofdmenu en werk het verder uit in het submenu. Daar zitten we helaas even wat verschillend. En wij zeggen plaats het al gedeeltelijk in het hoofdmenu. Dank u wel voorzitter.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dus ik ontraad de motie. Voorzitter, dan is ook nog wel even van belang om even gewoon simpel wat getallen te noemen. Op het punt van rendement halen wij afgelopen jaar of dit jaar, dat weet ik niet, € 38 miljoen binnen. En met rendement heb ik het over rente en dividend. Zeg ik dat even goed, mijnheer het nieuwe hoofd? Ja. Dat klopt dus. € 38 miljoen. Dat betekent dus ook voor iedereen die een tegenstelling maakt tussen wat levert het financiële rendement op en is dat het allerbelangrijkste, dat dit ons de mogelijkheid geeft voor € 38 miljoen jaarlijks interessant, relevant, sociaalmaatschappelijk van alles en nog wat te doen. Dus het is niet een keuze tussen hoog financieel rendement of maatschappelijk rendement. Nee, een hoog financieel rendement maakt het mogelijk op het gebied van maatschappelijk rendement uw en ons steentje bij te dragen aan de Limburgse samenleving. Voorzitter, het punt van de heer Loomans met betrekking tot de vergunningen is echt heel eenvoudig. Daar waar het aan de orde is dat is natuurlijk er zijn plekken waar geen milieuvergunning is. Zo moet u het lezen. Daar waar vergunningen aan de orde zijn is altijd onderdeel ervan of vergunningensituaties op orde zijn. Punt. Dan zit daarin uw tweede en onderliggende vraag, indien er overtredingen aan de orde zijn. Voorzitter, dat is iets ingewikkelder. Je kunt hier niet zeggen, dat zou ik echt geen goede keuze vinden, dat als er een overtreding is dan is SIS 3.0 voor jou een gesloten boek, want dan ben je twee rechtssystemen aan elkaar aan het koppelen. Als je de beoordeling of een overtreding aan de orde is hieraan koppelt, dan vind ik dat heel erg ingewikkeld. Dat zijn twee aparte systemen. Overigens wanneer ergens een overtreding is en je weet helemaal zeker er is nooit een oplossing te verzinnen, dan zit je in een gesprek natuurlijk met elkaar waarbij waarschijnlijk niet eens de ondernemer maar ook wij zomaar niet gaan zeggen dat het publiek belang gediend is met een lening. Natuurlijk niet. Tegelijkertijd kan ook aan de orde zijn dat een situatie die een overtreding oplevert juist met een lening kan toegroeien of onmiddellijk kan toegaan naar een situatie waarbij die overtreding niet meer aan de orde is en waarbij bijvoorbeeld de CO_2-uitstoot een norm minder wordt. Dat kan ook aan de orde zijn en dat is dan weer meer in lijn met wat u wilt. Maar kort en goed, daar waar de vergunningen aan de orde zijn is het absoluut een punt

zoals benoemd. En het is dus niet dat waar vergunningen aan de orde zijn we dat maar af en toe bekijken. Zo is het niet bedoeld. Ik denk dat dat is wat u bedoelde, hoop ik.

De voorzitter: Laten we kijken of die hoop gerechtvaardigd was. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja, dank u wel voorzitter. Stel dat ik overtreding nu eens vervang door veroordeling. Bent u dan wel van mening dat bij een veroordeling wegens een milieudelict we niet willen samenwerken met een partij?

Gedeputeerde Koopmans: Dat ligt er een beetje aan. Je moet twee dingen namelijk beantwoorden. Ik heb net al het voorbeeld genoemd. Iemand kan veroordeeld worden in een ingewikkelde procedure en die leidt tot een veroordeling tot een boete. Als daarna aan de orde is dat door middel van die lening het bedrijf bijvoorbeeld ondertussen de fout die gemaakt is al hersteld heeft maar dat met een lening de uitstoot geweldig kan verminderen, dan kom ik dat met veel plezier, ik zou bijna zeggen allereerst bij u, even melden. Dus je kunt dat niet zo specifiek zeggen. Tegelijkertijd zit in ken je klant natuurlijk ook dat je kijkt naar wat doet iedereen. Daar horen dit soort dingen ook bij. Dus het is een punt maar je kunt niet zeggen dat het in alle omstandigheden een uitsluitingsgrond is.

De voorzitter: Dank u.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dan tot slot nog het punt van mevrouw Depondt, **inzicht in toekomstige rendementen**. Op zich doen wij de begroting, en zeker de meerjarenprognoses, conservatief. Zeg maar de opbrengsten van rente en dividenden zetten we daar neer. **Ik vind het zelf ook wel nuttig**, want we hebben dat ook naar aanleiding van uw vraag nog eens een keer opgehaald, **om daar regelmatig ook een soort van beschouwing over te geven**. Want het debat over wat je met dat rendement doet wat ooit in 2014 ontstaan is, en wat ook nu weer plaatsvindt, daar hoort ook bij van wat betekenen eigenlijk de risico's die we nemen en wat levert dat ook in financiële zin op, nog los van wat het in de samenleving op kan leveren. Daar hoort gewoon een goede beschouwing bij van hoe dat ongeveer loopt in relatie tot wat er op de rentemarkten gebeurt et cetera. Dat hoort daarbij. Dat is gewoon goed om te doen. Dat gaan we ergens een plek geven. Daar moet ik nog even over nadenken. Daar ben ik nog niet helemaal uit. **Wij schrijven ook geloof ik elk halfjaar een soort Treasury-rapportage. Misschien kunnen we daaraan vastgekoppeld een soort beschouwing geven.** Ik zie nog niemand aan die kant heel beroerd doen. We gaan eens even kijken of het daar een mooie plek ook heeft, want ik vind dat ook de Treasury rapportage hier weleens iets meer aandacht zou kunnen krijgen want dat is een relevant onderdeel van onze inkomstenkant. Voorzitter, ik denk dat ik daarmee alle belangrijke punten die gemaakt zijn door uw Staten heb meegenomen in het antwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even of er nog behoefte is aan een grote tweede ronde. Dan ga ik even dezelfde volgorde langs. Ik kijk even of de heer Van Wageningen nog een tweede termijn hoeft. Nee, dat hoeft niet. Wil de heer Baneke nog een tweede termijn? Heel kort. Ja, dat kan.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Dank aan de heer Koopmans voor de antwoorden op de opmerkingen van GroenLinks. Ik wil nog één ding even verklaren namens GroenLinks. Het klopt dat wij het belang zien van het in stand houden van het provinciaal kapitaal. We hebben ons helemaal in het begin kan ik mij herinneren wel verzet tegen de hoogte daarvan. Ik denk

dat dat een politieke discussie is waar wij ons politiek ook tegenaan zullen blijven bemoeien, maar met het in stand houden van het totale kapitaal kunnen wij inderdaad meegaan.

De voorzitter: Dank u wel voor deze bijdrage. Dan kijk ik nog even of er behoefte is aan een tweede termijn. De heer Nijskens niet want hij heeft ook de eerste termijn niet gedaan. Dan kijk ik of mevrouw Schuuring nog een tweede termijn wil. Ja.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Ja dank u wel voorzitter. Ten eerste, dank voor de toezegging die toch nog kwam. Misschien nog even als verduidelijking. Ik heb het gevoel dat u in eerste instantie dacht aan iets groters dan waar wij om vroegen. Het gaat ons er vooral om dat wij ook een manier willen hebben om ook dit kader op uitvoering te kunnen controleren en dat is natuurlijk lastig bij iets dat zo omvattend is en zo technisch en het gaat dus inderdaad over hoe het in de praktijk wordt uitgevoerd. En wat daar over een jaar of twee over te zeggen is daar zouden wij inderdaad graag een aparte brief over ontvangen. Dan misschien ook nog heel kort even over de motie die is ingediend. Wij zullen deze niet steunen. Wat ons betreft is de huidige menukaart in het stuk voldoende om het maatschappelijk rendement te waarborgen in dit stuk. Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Schuuring. Ik kijk nog even naar de heer Franssen voor een tweede termijn. Ik denk het niet want u heeft voldoende gelegenheid gehad. Niet? Wel? Dan zal ik streng op de tijd letten. De klok ga ik aanzetten.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel, voorzitter. Mag ik even vragen hoe streng u bent en hoeveel minuten ik heb?

De voorzitter: U heeft nu zes seconden al gehad. Dus.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Goed. Kijk, de tijd loopt. Laat ik het zo verwoorden en dank voor uw tijd voorzitter. Waar wij als LOKAAL-LIMBURG onze bezorgdheid over uitspreken is het feit dat wij bang en/of bevreesd zijn dat alleen de financiën doorslaggevend zijn. En ik denk dat hebben wij samen ook geconstateerd, de heer Koopmans en ik. En volgens mij is het enige verschil dat de Gedeputeerde in dezen met zijn ondersteuning zegt wij willen dat kapitaal in stand houden, wij maken dat hoofdmenu en vervolgens zetten we daar een aantal menu’s onder in feite en dan besluit PS willen we dat of willen we dat niet. Alleen in dat voortraject willen wij dus iets meer duidelijkheid hebben en dat verwoorden wij in feite met de tweede bullet in de motie en daar vragen wij in feite ook dat er beter beschreven wordt hoe het maatschappelijk rendement wordt gewogen ten opzichte van het financieel rendement. Dan vinden wij het als LOKAAL-LIMBURG uiterst verbazingwekkend dat de Gedeputeerde deze keuze ontraadt, want in onze optiek is het dus zo dat je daar altijd een afweging in dient te maken, maar ook dat je daar heel transparant in dient te zijn. En vooral dat laatste hebben we bij dat vorige Statenstuk heel vaak in de bewoording van partijen horen terugkomen en nu zou het opeens bij nogal wat partijen anders zijn en dat verbaast ons. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Franssen voor deze bijdrage. En de tijd is op. Dat is ook zo. Dan kijk ik of een tweede termijn nog nodig is bij de heer Loomans. Niet. En bij mevrouw Depondt? Ook niet. En dan kan ik alweer het woord geven aan de Gedeputeerde. Dat mag vanaf de plaats.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank voor de bijdragen in tweede termijn van een aantal leden. Er is één puntje en dat pak ik even mee bij **de vraag van mevrouw Schuuring van hoe controleer je eigenlijk hoe dit werkt**. Er waren meer leden die daar in eerste termijn een opmerking over gemaakt hebben. U moet weten dat **elk Statenvoorstel dat naar u toekomt waarin Sturing in Samenwerking een rol speelt, dat moeten wij gewoon vertellen. En dan zullen de mensen bij ons dat hele menu doorlopen en dat stappenplan en alles wat daarin zit.** Ik heb dat geloof ik in de commissie al gezegd. Eigenlijk is er dan maar één vraag die u dan elke keer moet stellen, en dat is aan de Gedeputeerde die er dan zit, van heer of mevrouw Gedeputeerde heeft u alle stappen zoals in dat dikke boek staan doorlopen ja of nee. Dat is eigenlijk de enige vraag. Als dan een ja komt, dan moet u daarvan uit kunnen gaan dat al die stappen precies doorlopen zijn en daarmee dus een proces heeft plaatsgevonden dat voldoet aan de criteria die u vandaag stelt. Dat is ook de manier waarop je er verder van leert met elkaar. Want **in het Treasury-advies of het advies van de afdelingen komen al die stappen te staan**. Voorzitter, dat is gewoon heel erg belangrijk om met elkaar te doorzien. **Dat zal ook een onderwerp zijn**, zeg ik tegen mevrouw Schuuring, **wat we dan in die brief over twee jaar nog eens even meenemen**. Tegen de heer Franssen zeg ik toch nog een keer, voorzitter, en dat begint eigenlijk op pagina 31. Op pagina 31 en 32 van het boek gaat het over de zes stappen. Daarin is één het sociaalmaatschappelijk rendement of het rendement dat je wilt in de samenleving. Dat is een eerste stap, het publieke belang. Als je dan die stappen gaat nemen, dan komt bij punt 5 de financiële toets inclusief de fiscaliteit mede in relatie tot het maatschappelijk rendement nog een keer later aan de orde. En dan zitten al die dingen die u eigenlijk wilt erin, zeg ik tegen de heer Franssen. Alleen in de onderliggende beleidskaders moet het echt neergezet worden, maar hierin kan het echt elke keer zijn plek krijgen voorzitter. Daarmee denk ik dat het voldoende beantwoord is.

De voorzitter: Dank u. En daarmee beëindigen we de beraadslagingen over 7.2. Vanavond in de besluitvormende vergadering wordt eerst het stuk en dan de motie in stemming gebracht. Ik dank de leden voor de bijdragen en ik schors de vergadering twee minuten voor een changement voor agendapunt 7.3, het kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent deelnemen in de entiteit Brightlands Venture Partners Fund IV. Dus de vergadering is twee minuten geschorst.

[SCHORSING]

7.3 CORRECTIE G-21-003 Statenvoorstel inzake “Kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent het deelnemen in een entiteit t.b.v. Brightlands Venture Partners Fund IV”, brief GS van 12-1-2021 (GS 2021-890)

De voorzitter: Dames en heren, ik verzoek u plaats te nemen. Ik heropen de vergadering en aan de orde is het stuk 7.3 Statenvoorstel Kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent het deelnemen in een entiteit ten behoeve van Brightlands Venture Partners Fund IV. Het Statenvoorstel is behandeld in de commissievergadering FEB van 22 januari en als bespreekstuk doorgeleid naar deze vergadering. Het kan in twee termijnen worden besproken. Er zijn vier sprekers aangemeld en de eerste spreker is de heer Van Wageningen van D66 maar hij laat zijn beurt voorbijgaan onder de voorwaarde dat hij eventueel in de tweede termijn wel nog mag deelnemen aan het gesprek. En ik stel voor gezien het er toch maar vier zijn om dat toe te staan. Het komt allemaal goed. We zijn eerst aan de heer Lodewijks van de VVD-fractie en aansluitend de heer Ernst van de PVV. Dus u heeft alle tijd om te acclimatiseren. Dus wij gaan eerst naar de heer Lodewijks voor zijn bijdrage.

De heer Lodewijks (VVD): Dank u wel mijnheer de voorzitter. Wij hebben dit Statenvoorstel goed toegelicht gekregen door de mensen van DSM, van het venture fund en we hebben het uitgebreid besproken in de commissie FEB. Daar hebben wij aangegeven dat wij geen wensen en bedenkingen hebben met betrekking tot dit voorstel en dat we er dus ook positief tegenover staan. Daar hebben we meerdere redenen voor aangegeven die ik niet zal herhalen hier. Wat ik wel belangrijk vond, is dat ik in de commissie heb aangegeven dat een goed vestigingsklimaat voor technostarters en scaleupbedrijven belangrijk is voor de toekomstige groei van onze Limburgse economie. Dat is omdat technostarters en scaleupbedrijven hebben laten zien dat ze in korte tijd in staat zijn om zich te ontwikkelen tot dragers van onze economie. Maar dan moet je natuurlijk wel de juiste randvoorwaarden in je economisch vestigingsklimaat hebben om te zorgen dat dit ook plaatsvindt. Dat kan gaan van een goede werkomgeving met voldoende labomgeving en incubators. Het kan ook gaan om coaching, begeleiding, netwerken. En dat gaat niet in de laatste plaats ook om de beschikbaarheid van durfkapitaal. We zien nu dat dat vestigingsklimaat voor bedrijven in de chemie en materialen en in de gezondheid, maar ook daar waar het gaat om agro en food, redelijk op orde lijkt te zijn. Ik ben dan ook heel blij met de aanbieding van de Gedeputeerde dat hij samen met LIOF een presentatie wil geven over de stand van zaken met betrekking tot technostarters in Limburg en ook het vestigingsklimaat daaromheen. Belangrijk punt daarbij is dat wij ook hebben aangegeven dat wat betreft ons ook een vestigingsklimaat goed op orde moet zijn voor die ondernemingen die bezig zijn met digitalisering, artificial intelligence, robotisering en het zou mooi zijn als in die presentatie ook op dat punt laten we zeggen inzicht aan ons kan worden gegeven. Verder hebben wij geen wensen en bedenkingen en is dit ook tot nu toe mijn bijdrage in de eerste termijn. En waarschijnlijk in tweede termijn is geen bijdrage meer nodig. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Lodewijks. Het woord is aan de heer Ernst, aansluitend de heer Driessen.

De heer Ernst (PVV): Dank u, voorzitter. Gezien de koers van de campussen lijkt het een goed idee om het fonds IV op te richten om € 10 miljoen van het Rijk binnen te halen. Verder is het ook goed om te zien dat ook DSM en de Rabobank er weer duidelijk oren naar hebben. De risicoreserve is voorzien via het RIB en de participatie van de Provincie zou € 10 miljoen bedragen. Nu hebben wij even niet helder, en dat kan ook een black-out mijnerzijds zijn, uit welke pot dit bedrag gaat komen. Wordt dit opgenomen in de jaarlijkse begroting of wordt dat apart ergens uitgehaald. We richten deze entiteit nu op onder andere vanwege de aanspraak op die € 10 miljoen van het Rijk, maar wat als één of meerdere van de participanten zich, nadat het is toegekend, toch bedenkt. Gaan we dan toch gewoon op gelijke voet verder maar dan met € 10 miljoen minder? Ik heb een aantal korte vragen ten aanzien van het huidige fonds wat uitloopt. Even kort een opgave over hoeveel startups zijn nu doorgegroeid naar scaleups? Hoeveel succesvolle ondernemingen zijn eruit voortgekomen? Met andere woorden wat waren die pareltjes die het moeten maken waar in de stukken over gesproken wordt? Hoeveel structurele werkgelegenheid heeft het fonds opgeleverd want dat is natuurlijk, althans vanuit ons oogpunt gezien, één van de belangrijkste punten, die structurele werkgelegenheid die we hier zo hard nodig hebben. Als laatste wil ik dit onderwerp nogmaals aangrijpen om aandacht te vragen voor laat ik het noemen de na de campusfase van de bedrijven. Wij kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat er nog te weinig gebeurt om ervoor te zorgen dat die bedrijven die in die fase komen behouden blijven voor Limburg. Hebben we goed op het netvlies wat die bedrijven nodig hebben, wat hen hier houdt? Is het aanbod van Limburg goed genoeg? Hebben we bijvoorbeeld genoeg plaats/ruimte en zijn er

beschikbare mensen? Mensen zijn hier voldoende. Dat weten we. Maar zijn die ook voldoende geschoold om daar aan de slag te kunnen? Met andere woorden, mijn collega Lodewijks noemde heel even het vestigingsklimaat, is het vestigingsklimaat na de campusfase goed genoeg om deze bedrijven voor Limburg te behouden. Tot zover. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Ernst voor de bijdrage. Ik geef graag het woord aan de heer Driessen van het Forum als laatste spreker in de eerste termijn.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, ik ga het vrij kort houden in deze bijdrage. Forum voor Democratie vindt het natuurlijk altijd een goed punt om te investeren in innovatie en in nieuwe projecten. We zien dat Brightlands een heel succesvol project is dat al jaren loopt en dat het altijd goed doet. We zijn ook erg verheugd dat we ook in deze tijd durven te investeren in onze economische situatie waarbij innovatie natuurlijk altijd van belang is. Ik heb een vraag aan de Gedeputeerde. Houden we er rekening mee dat ook de investeringen in de kleine startups zoveel mogelijk banen opleveren en misschien niet alleen welvaart in financiële zin want banen is natuurlijk wat we echt nodig hebben en niet alleen maar bedrijven waar vrij weinig mensen werken maar die heel veel omzet draaien wat we ook weleens terugzien in deze sector? Tot zover.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Driessen. Het woord is aan de heer Van den Akker voor beantwoording in eerste termijn.

Gedeputeerde Van den Akker: Mijnheer de voorzitter, dank aan Provinciale Staten voor de inbreng in eerste termijn en het is inderdaad een mooie stap ook in crisistijd dat het bedrijfsleven, rijksoverheid en de provinciale overheid financiering beschikbaar kunnen stellen voor een nieuw fonds voor durfkapitaal om inderdaad het startupklimaat in Limburg en niet alleen in de campussen maar ook rondom de campussen te versterken. Er is al veel in de commissie over besproken, ook natuurlijk toegelicht in de presentatie door de heer Bruens van Brightlands Venture Partners. Ik zal daarom alleen ingaan op de vragen die hier nog zijn gesteld. Inderdaad komt 5 maart een presentatie van LIOF over het lopende investeringsprogramma en daarmee ook de positie van startups, scaleups en technostarters. Daar is in de Statencommissie ook al over gewisseld en ik denk ook verder dat van belang is dat we hier met elkaar uitspreken dat de campussen het centrale punt zijn op de focusgebieden om die innovaties te ontwikkelen. Dus dat wil zeggen dat alles wat met chemie, nieuwe materialen te maken heeft, gebeurt op Chemelot en waar het een link heeft naar gezondheid daar gebeurt het tussen Chemelot en de Health Campus. Greenport, landbouw, gezonde voeding gebeurt in Venlo en alles rondom artificial intelligence en data is gecentraliseerd in Heerlen en dat betekent ook dat Heerlen de regie houdt over die activiteiten die in Limburg op het gebied van data en artificial intelligence gebeuren, bijvoorbeeld ook het onderdeel worden van de artificial intelligence hub in Nederland. De vraag van de heer Ernst over de € 10 miljoen financiering waar de Provincie dan onderdeel zal worden van een nieuwe entiteit, dat vindt plaats als een balansmutatie omdat de Provincie eigenlijk als aandeelhouder onderdeel wordt van de nieuwe B.V. Dus er wordt niet € 10 miljoen overgeheveld maar het is eigenlijk een verschuiving binnen de balans en de risicoreservering die is gedekt en door uw Staten beschikbaar gesteld in het beleidseconomisch kader. Dan uw vraag over wat Chemelot Ventures heeft opgeleverd. De heer Bruens heeft in de Statencommissie als voorbeeld genoemd het bedrijf PharmaCell dat gestart is in Maastricht en verkocht is aan Lonza, ooit is gestart met twaalf mensen. Toen het verkocht werd werkten er 120 mensen en het zijn er nu 500. Dat geldt natuurlijk lang niet voor elke startup. Het is ook niet te bepalen

en het is ook niet te verwachten, dat het fonds an sich honderden banen per definitie zal gaan opleveren. De structurele werkgelegenheid die blijft eigenlijk wel beperkt tot de hightech maar het is wel onderdeel en essentieel voor ons vestigingsklimaat om ook de mensen en het kapitaal daarvoor te behouden voor Limburg. En de combinatie daarvan is het menselijk kapitaal via de opleidingen, via de traineeposities en ook via startupfinanciering te kunnen voorzien. Dat betekent uiteindelijk ook, en dat was nog het antwoord op de vraag van de heer Driessen, dat het inderdaad van essentieel belang is dat het banen oplevert. Er lopen nu leases van pakweg, daar gaat men vanuit, 150 investeringen per jaar en zoals ook in de commissie gewisseld is de uitzetperiode zes jaar om ook het beschikbare kapitaal voor het fonds in te gaan zetten en daarna volgt de beheerfase van zes jaar, waarin ook het kapitaal kan worden terugverdiend voor een zeer voordelige regeling voor de Provincie, omdat de provinciale partners in eerste instantie delen in het rendement en de RVO, de rijksoverheid, minder en in eerste instantie meer in het risico. Voorzitter, ik hoop dat ik daarmee de vragen die zijn gesteld heb beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van den Akker, voor deze bijdrage in de eerste termijn. Ik kijk even of er in tweede termijn nog een behoefte is aan een bijdrage. Ik kijk eerst even naar de heer Van Wageningen. Ik had hem dat beloofd. Het blijft wel maar één minuut mijnheer Van Wageningen. Dat is natuurlijk helder.

De heer Van Wageningen (D66): Ja, die gebruik ik toch wel om het betoog van de heer Driessen zojuist gehouden namens de VVD te ondersteunen. De heer Lodewijks is dat. Hij heet Dries van zijn voornaam. Sorry. Het is in ieder geval om zijn betoog wel te ondersteunen, dat we de succesfactor van deze Brightlands-venture ook aan de andere campussen en andere sectoren in Limburg wel gunnen. Het is geen slecht idee om te kijken in hoeverre andere partijen inderdaad ook op dezelfde manier met ons samen willen werken bij het verstrekken van durfkapitaal aan de techsector zodat we die succesfactor aan Heerlen kunnen toevoegen. Het is niet voor ons duidelijk dat het kan, maar dat u de mogelijkheid daartoe onderzoekt dat lijkt ons een zeer goed idee. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Wageningen. Ik kijk even of de heer Lodewijks een tweede termijn nodig heeft. Nee, hij had al gezegd het was niet nodig. De heer Ernst heeft het ook niet nodig. Voor de heer Driessen is een tweede termijn ook niet nodig. Dan kijk ik even naar de heer Van den Akker. Hij mag op zijn plaats blijven zitten.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank voorzitter. In antwoord op de opmerking van de heer Van Wageningen is het nadrukkelijk zo dat alle vier de campussen onderdeel vormen van het fonds en het fondsplan. Alleen de focus van de sectoren zit op dit moment meer op gezondheid en chemie. Maar dat wil zeggen dat voor alle data-innovaties die daarbij betrokken zijn ook de campus Heerlen wordt betrokken en zij zijn nu ook betrokken bij het proces. Dus wij hebben ook uw vragen en opmerkingen in de Statencommissie daarover goed gehoord. En wat betreft de deelname van LIOF, ook onze medeaandeelhouder, het ministerie van Economische Zaken, is gisteren akkoord gegaan. Dus we zetten alles in het werk om ook de entiteit tijdig voor RVO nu te kunnen oprichten.

De voorzitter: Dank u wel. Daarmee beëindig ik de beraadslagingen ook in tweede termijn bij agendapunt 7.3 en dan ga ik de vergadering schorsen voor de wisseling voor agendapunt 7.4 Statenvoorstel Vaststellen Gedragscode Integriteit. De vergadering is twee minuten geschorst voor de wisseling.

[SCHORSING]

7.4 G-20-070 Gewijzigd Statenvoorstel Vaststellen Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2021 (PS 2020-2736)

De voorzitter: Ik verzoek u plaats te nemen. Dank u wel. Er wordt nog even gebeld. Geweldig, de schoolbel gaat en daarmee verlaten de leerlingen de kamer. Ja, jongens kom. En ik doe de moties er nog meteen achteraan dadelijk. Dus weet dat. Dus we doen nu 7.4, 8 en 9 allemaal nog één keer voor de lunch. Is de heer Frische gebeld voor de beantwoording eventueel?

Griffier Pregled: Die heb ik gebeld.

De voorzitter: Die is gebeld voor de beantwoording eventueel. Dames en heren, ik heropen de vergadering. Aan de orde is agendapunt 7.4 G-20-070 Statenvoorstel Vaststellen Gedragscode Integriteit GS Provincie Limburg 2021, de brief van GS van13 oktober 2020. Het Statenvoorstel is behandeld in de Presidiumvergadering van 22 januari jongstleden en door het Presidium als bespreekstuk doorgeleid naar Provinciale Staten. We wachten nog op de heer Frische maar ik stel voor dat wij toch beginnen met de eerste termijn. Spreektijden zijn aangevraagd. Dus dat kan ook gevolgd worden. Dan beginnen wij bij mevrouw Werrij van het CDA, twee minuten, aansluitend mevrouw Jenneskens van D66 en als zij er niet is mevrouw Jetten van GroenLinks.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, bij de behandeling van het Zuidelijke Rekenkamer rapport over het inhuren van oud-politici heeft de Staten besloten tot de invoering van een antidraaideurconstructie. Hierdoor kunnen Limburgse GS-leden en de Gouverneur het eerste jaar na het neerleggen van hun functie geen betaald werk verrichten voor de Provincie of commissaris dan wel bestuurslid worden van een verbonden partij. En al was die regel er in de afgelopen jaren niet, het is in dit tijd ook niet in de praktijk voorgekomen dat een Limburgse oud-politicus werd ingehuurd. Toch is het goed dat we nu zwart op wit vastleggen dat de inzet van bestuurders die net zijn afgezwaaid niet wenselijk is. We kunnen alleen niet uitsluiten dat er ooit een moment komt waarop de kennis, de kunde en het netwerk van een voormalig GS-lid binnen dat eerste jaar noodzakelijk blijkt. De voorzitter van de Zuidelijke Rekenkamer zei het zelf in de presentatie van het rapport. Afwijken van die antidraaideurconstructie kan ook als er geen regels voor zijn, als je het maar goed motiveert. Voorzitter, het CDA vindt het van belang dat als het kan en hoe uitzonderlijk dat ook moet zijn dat we het dan ook moeten vastleggen in de verordening op welke manier dat moet gebeuren. Als het kan dan moeten we dat ook eerlijk en transparant communiceren naar de Limburgse bevolking. De CDA-fractie is er daarom voorstander van om te kiezen voor de afwijkingsmogelijkheid waarbij het Presidium gemotiveerd kan besluiten af te wijken van de antidraaideurbepaling. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Werrij. Het woord is dus aan mevrouw Jetten, aansluitend de heer Heldens van de VVD.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. GroenLinks is voor absolute helderheid en transparantie bij het inzetten van oud-politici in betaalde functies bij aan de Provincie gelieerde partijen, niet alleen verbonden partijen maar hiertoe rekent GroenLinks ook gesubsidieerde instellingen als cultuur of natuurorganisaties, waar bestuurders geselecteerd worden door de

Provincie. Daarbij is GroenLinks principieel niet tegen de afwijkingsmogelijkheid maar voor een reguliere procedure waarbij meerdere kandidaten in een normale procedure naar de openstaande vacature kunnen mededingen. Ook daar komt dan vanzelf wel de beste kandidaat bovendrijven. Daarbij dient het dan wel zo te zijn dat een beoordeling door een commissie plaatsvindt met een vertegenwoordiging uit alle lagen van de desbetreffende organisatie. Kortom, ook oud-politici moeten gewoon kunnen solliciteren, tenminste na die geldende termijn van één jaar, dus na die antidraaideurconstructie. Ook bij het openlaten van afwijkingsmogelijkheden, te besluiten dan wel door GS dan wel door het Presidium, ligt het gevaar op de loer dat wij kiezen voor OSM.

De voorzitter: Er is een kleine vraag van de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. U zei zonet na een jaar en we hebben de uitzonderingen in paragraaf 2.3 en 2.4. Begrijp ik het goed dat u dan voor die uitzonderingen bent of zegt u nee, we willen die uitzondering niet, alleen dan na een jaar?

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Wij willen geen uitzondering, maar na een jaar vervalt die termijn en dan kunnen oud-politici wel solliciteren.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dan hebben wij hetzelfde standpunt. Dat ziet u in ons amendement. Dank u wel.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Even denken. Waar was ik? De ons bekende en gekende oud-collega's. Wacht even. Wacht, ik begin even opnieuw. Ook bij het openlaten van afwijkingsmogelijkheden te besluiten dan wel door GS dan wel door het Presidium ligt het gevaar op de loer dat wij kiezen voor OSM. De ons bekende en gekend oud-collega's. Daarmee ontzeggen we onszelf enerzijds het aanboren van ongekend talent en anderzijds de mogelijkheid om met minstens even zo goede zo niet betere kandidaten in contact te komen. Tot zover mijn eerste termijn voorzitter.

De voorzitter: Hartelijk dank mevrouw Jetten. Het woord is aan de heer Heldens van de VVD en aansluitend mevrouw Berghorst van de Partij van de Arbeid.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja voorzitter, vandaag besluiten wij hopelijk over de wijziging van de Gedragscode Integriteit. Wat ik proef hier is dat wij allemaal het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer gezien hebben en ook ter harte nemen, dat wij toch wel ik denk bijna unaniem vinden dat we iets moeten met die antidraaideurbepaling en dat wij een cooldownperiode zoals ik hem zelf noem van één jaar voor oud-politici wenselijk vinden. Dus als je hier Gedeputeerde geweest bent bijvoorbeeld dat het wenselijk is om een jaar uit dat bekende netwerk te zijn waar mensen elkaar toch goed kennen, waar informatie nog beschikbaar is. Er zijn heel veel redenen om dat niet wenselijk te vinden en ook de VVD vindt dat niet wenselijk. Wij staan volledig achter een cooldownperiode van een jaar voordat je weer terug ingehuurd wordt. Ik constateer ook hier dat het eigenlijk om de laatste punten en komma's gaat. Ik zie nu in het voorstel dat het Presidium voorstelt in meerderheid we willen het niet, punt, geen inhuur van oud-politici. Daar zijn wij het mee eens. Dan heb je nog altijd ja maar, wat als, in dat geval, er zijn situaties denkbaar. Het is nog nooit gebeurd volgens mij hier in de afgelopen vier jaar maar ja wat als. In dat geval staat er het mag niet maar het College mag altijd afwijken. Wat dat betreft waren wij voorstander geweest, maar dat is echt een punt of een komma, van vraag dan toestemming aan het Presidium als je echt vindt dat dat moet. Dat is een uiterste

middel, een zwaar middel. Zoals het er nu staat mag het niet en als u als College dan toch in al uw wijsheid gebruik wilt maken van die afwijkbevoegdheid dan vragen wij als VVD heel zwaar aan de Gedeputeerde Staten om dat via een Statenvoorstel te doen, om de Staten daar te allen tijde bij te betrekken. Wij willen daar best een motie voor indienen. Wij hadden het liever zo op papier gezet in het voorstel. Dat willen we ook amenderen als daar een meerderheid voor is, maar de Staten moeten wat ons betreft te allen tijde goedkeuring geven voor een afwijking van onze gedragscode die wij het College opleggen.

De voorzitter: Eerst even een vraag van de heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voorzitter. In de tekst staat op advies van de commissie integriteit. Daar staan twee afwijkingsmogelijkheden. In de ene staat dat het Presidium kan besluiten en in de tweede Gedeputeerde Staten kunnen bij een dwingend belang. Kan ik uit uw woorden afleiden dat u beide mogelijkheden afwijst of kunt u deze ondersteunen?

De heer Heldens (VVD): Als u goed geluisterd hebt mijnheer Franssen dan zijn wij er voorstander van om bij een dwingend belang toestemming te vragen aan Provinciale Staten, of dat dan via het Presidium gaat of via de volledige Staten daar valt met ons over te praten, maar bij een dwingend belang zelf naar eigen inzicht afwijken dat keuren wij af. Wij leggen Gedeputeerde Staten deze regels op en als ze daarvan af willen wijken dan verwachten wij te allen tijde instemming van Provinciale Staten. Dat is eigenlijk wat wij zeggen. En dat is een punt of een komma op zo’n voorstel want er staat eigenlijk: we willen het niet, punt.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja. Zoals u waarschijnlijk heeft gezien zeggen wij in het amendement dat wij u hebben aangereikt dat wij kiezen voor duidelijkheid en duidelijkheid is in feite dat het onder geen enkele omstandigheden kan. Wat is in uw optiek dan eventueel een reden zoals het hier staat of een groot belang zoals het ook hier staat waardoor je opeens wel zou moeten of kunnen afwijken? Want ik kan me voorstellen dat eenieder een afwijking op een andere manier weegt. Vandaar dat wij ook voor de duidelijkheid het amendement hebben ingediend nee het kan niet, dit zijn de regels, dit zijn de afspraken en geen uitzonderingen.

De voorzitter: Dat is een opmerking en geen vraag meer denk ik.

De heer Heldens (VVD): Ik zou wel graag willen reageren.

De voorzitter: Dat mag.

De heer Heldens (VVD): Volgens mij was het wel een vraag en ik kan u daar ook wel antwoord op geven. Wat ons betreft niet, punt. Ik kan ook niet bedenken welke mogelijkheden er zijn en daarom zeg ik tegen Gedeputeerde Staten, als u ooit van die afwijkingsbevoegdheid gebruik gaat maken dan wel met onze toestemming. Dat is volgens mij hetzelfde als wat u zegt en ik zeg dat hier nog eens keer heel duidelijk. Knoop dit goed in uw oren Gedeputeerde Staten. Dit zijn onze regels. Wilt u daarvan afwijken, doet u dat via ons.

De voorzitter: U kunt verder.

De heer Heldens (VVD): Dat was het voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dat was het al. Oké, dank u wel. Dan ga ik verder met mevrouw Berghorst, aansluitend de heer Franssen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Voorzitter, ik ga het heel kort houden. De PvdA is blij dat we nu net als alle andere Provincies een antidraaideurbepaling opnemen in onze gedragscode en we kunnen ons geen situatie bedenken waarin het noodzakelijk is om van deze bepaling af te wijken. Dat is niet gek want de afgelopen vier jaar is het ook niet voorgekomen en het is ook echt een unicum, maar we willen GS ook echt niet in de verleiding te brengen om misschien, omdat het misschien kan, toch van die bepaling af te wijken en daarom zijn wij er niet voor om een afwijkingsmogelijkheid op te nemen in de gedragscode omdat je daarmee heel duidelijk maakt: wij willen dit niet, dit is niet hoe wij het zien en u moet zich ook niet uitgenodigd voelen om er dan toch gebruik van te maken.

De voorzitter: Dank u wel. Sorry, mag er even een vraagje?

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja.

De voorzitter: Een vraagje van de heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): Ja dank u wel voorzitter. Ik wil toch ook dan even inhaken op wat de vorige spreker zei want GS zou natuurlijk wel dat uiteindelijk wel een keer willen of moeten doen. Hoe gaat u daar dan als fractie mee om want eigenlijk houden we onszelf voor de gek, want op dat moment gebeurt het toch. Kun je niet beter aan de voorkant inbouwen dat het dan via PS zou moeten.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Daar wil ik best over nadenken. Dit voorstel van de heer Heldens komt nu net op tafel en u weet allemaal dat ik niet de vaste woordvoerder ben op dit dossier. Dus ik wil hier best over nadenken.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan wij verder met de heer Franssen, aansluitend de heer Claassen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja dank u wel voorzitter. Een interessant Statenvoorstel, een Statenvoorstel waar we eigenlijk in onze optiek misschien al veel te lang op hebben moeten wachten. Dit Statenvoorstel schept namens LOKAAL-LIMBURG eindelijk eens duidelijkheid. Antidraaideurconstructie: Duidelijk. Politici weten wat hun verantwoordelijkheid is maar ook hoe de maatschappij tegen hun functioneren aankijkt, dat men dan met verbazing soms kijkt als diezelfde politici direct eventueel, na een hoge maatschappelijke functie omkleed te hebben, wederom of ingehuurd worden of op een gegeven moment op een bepaalde stoel komen waar gaarne ook geen politici gebruik van zouden kunnen maken. En dan krijg je wederom die maatschappelijke discussie: Kunnen ze het niet laten? En dan zie je heel veel inwoners het zeer vreemd vinden dat er bepaalde zaken wederom door bepaalde personen worden ingevuld ondanks het feit dat er in onze maatschappij zeer zeker ook andere personen met vaardigheden en heel veel kennis daarvoor geschikt zouden zijn. Vandaar, en ik verwoordde dat al zonet in mijn betoog, dat wij zeiden eindelijk de antidraaideurconstructie is nu opgenomen in het stuk. Dat ondersteunen wij van harte, maar dan komen de uitzonderingen en dan vragen wij ons af waarom opeens weer uitzonderingen. Zeg dan gewoon dat je de antidraaideurconstructie niet wilt. Dan is er duidelijkheid. Dus wij willen helemaal niet

die uitzonderingen want je kunt dat altijd, je ziet het in de bewoording. Er staat met redenen omkleed. Je kunt altijd redenen vinden waarom je iemand wilt positioneren. Altijd. Dat weet u. Dat weet u. Die vind je altijd. En een dwingend belang? Ja, wat is een belang? Daar kun je natuurlijk ook heel lang over discussiëren en de ene legt die lat wat hoger en de ander legt die lat wat lager. En de andere legt met deze bewoording de nadruk op het eerste gedeelte van dwingt en de ander legt de nadruk op het laatste gedeelte van gunt. Dus daar kun je eindeloos over discussiëren. En wij willen gewoon die discussie al voorkomen. Wij zeggen duidelijkheid, antidraaideurconstructie, maar geen uitzonderingen. Geen uitzonderingen. En ik sluit mij dan aan bij mevrouw Berghorst. Zij koos ook in haar woordvoering voor duidelijkheid in dezen. Daar staan wij ook voor en geen discussies meer nadien. Dus vandaar dat wij u ook een amendement voorleggen en dat amendement houdt in feite in dat wij zeggen wij ondersteunen helemaal de inhoud van dit betreffende document. Wij ondersteunen ook als LOKAAL-LIMBURG helemaal de antidraaideurconstructie, maar wij zeggen geen uitzonderingen om weer over bewoording ellenlange discussies te krijgen. Daar wil ik het in eerste termijn even bij laten voorzitter.

De voorzitter: U krijgt even een vraag.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, ik lees uw amendement en dan gaat het met name om de laatste zin in uw dictum waarin staat met uitzondering van het aanvaarden van een Statenlidmaatschap en u had het net over alle uitzonderingen uitsluiten. Mag een oud-Gedeputeerde dan conform dit amendement wel of geen Statenlidmaatschap aanvaarden?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Daar staat nadrukkelijk met uitzondering van het aanvaarden van een Statenlidmaatschap.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Maar dat is toch een wettelijk recht?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dus dat betekent dat het Statenlidmaatschap niet wordt uitgesloten. Dat zie je ook in het stuk. Dat wordt niet uitgesloten. Dus wij volgen alleen het betreffende stuk. En bij 7.1 hebben wij eigenlijk democratie gezamenlijk verwoord. Vandaar dat ook bij 7.1 LOKAAL-LIMBURG toen heeft gezegd democratisch is het belangrijkste dat er is, democratie. Dus in feite als iemand democratisch gekozen is, dan zeggen wij goed dat kan wel. Maar dat is natuurlijk heel iets anders dan dat je ingehuurd wordt of dat je bijvoorbeeld op een bepaalde portefeuille hebt gezeten of voorzitter bent geweest van dit College. Daar hebben we weer een andere kijk op.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Nee oké, maar dan is het helder dat we iets wat wettelijk kan gewoon nu formeel vastleggen. Dat is uw intentie?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja en ik verwoordde ook al mevrouw Werrij dat wij een hele grote voorstander zijn als LOKAAL-LIMBURG dat nu eindelijk de antidraaideurconstructie wordt opgenomen.

De voorzitter: De heer Van Caldenberg.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik ben gewoon even aan het puzzelen want wat hier staat is voor mij niet helemaal helder. Stel u voor over iets meer dan een jaar zegt de Gouverneur ik

stop als Gouverneur en binnen dat jaar vinden er verkiezingen plaats voor Provinciale Staten. Zou dan op basis van dit amendement de Gouverneur deel mogen nemen aan die verkiezingen en dan vervolgens ook lid mogen worden van Provinciale Staten, los even van of de Gouverneur dat zelf een wenselijke constructie vindt? Maar wat zegt dit amendement daarover want de functie van Gouverneur is in dezen wel een iets andere dan die van Gedeputeerde.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik vind dat een terechte vraag en ik kijk ook even naar de Gouverneur. Zou hij dat ambiëren? Laat ik dat eens doorgeleiden. Zou u dat wederom ambiëren eventueel na het gouverneurschap. Misschien kunnen wij dan wat duidelijkheid krijgen? Mag ik u die vraag voorleggen?

De voorzitter: Nee, daar gaan we niet op in, maar u moet wel antwoord geven op de vraag wat u bedoelt met het amendement want dat is wel de onhelderheid die opgehelderd moet worden.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik kan me voorstellen, mijnheer Van Caldenberg, dat daar wat onduidelijkheid of twijfel over is, maar in de praktijk gaan wij ervan uit dat iemand die Commissaris van de Koning is geweest een ander carrièrepatroon nastreeft dan wederom op een lijst te gaan staan. Daar gaan wij vanuit. Er kwam geen duidelijkheid maar ik denk toch dat wij hier allemaal voor een stuk leken zijn en wij hebben er ook zelf even over getwijfeld of wij die zinssnede moesten toevoegen. Hij kan van ons ook weg.

De voorzitter: Ik wijs u gewoon even op de toelichting in het stuk zelf bij artikel 2.3. Daar staat bij dat u over het Statenlidmaatschap gewoon geen regel kunt vastleggen. Dat is gewoon geregeld bij wet en grondwet enzovoorts. Dus dat staat ook in de toelichting op pagina 13.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u.

De voorzitter: En als u dat bedoelt met de uitzondering dan doet u conform datgene wat in de toelichting staat. Excuses, mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ik vroeg mij het volgende af. U trekt de antidraaideurbepaling dus breder en zegt ook een dienstbetrekking bij de Provincie, maar daar hebben we toch ook al regels voor geloof ik?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dat staat ook in het betreffende artikel.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Maar wat voegt dit dan nog toe volgens u?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): In het betreffende stuk staan die twee uitzonderingen die door de commissie integriteit aanbevolen zijn, in tegenstelling tot wat de Zuidelijke Rekenkamer aangeeft. De Zuidelijke Rekenkamer geeft in feite aan doe een antidraaideurconstructie en dat is het. En opeens komen nu in het stuk uitzonderingen en die uitzonderingen willen wij niet. Wij willen gewoon direct die duidelijkheid, een antidraaideurconstructie, een jaar lang helemaal niets en dan bekijkt eenieder, alle oud-politici, maar wat ze doen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Misschien dat ik het stuk niet goed gelezen heb. Dat kan hoor. Maar ik lees eigenlijk heel weinig uitzonderingen in die Gedragscode op dit moment. De enige uitzondering van een Statenlidmaatschap kan niet uitgezonderd worden. Dat zou ook heel onhandig zijn, want hoeveel Gedeputeerden zijn niet ook lijsttrekker en worden na de verkiezingen in een formatieproces als Statenlid geïnstalleerd. Dat zou dan dus betekenen dat geen enkele Gedeputeerde nog lijsttrekker kan worden even los van wat er in de grondwet staat. En die dienstbetrekking, het niet in dienst mogen bij de Provincie, is ook al geregeld aan de ambtelijke kant. Dus ik zie niet zo goed in wat dit amendement toevoegt, maar ik zal het stuk er nog eens op aanslaan.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik wil het u gaarne toelichten hoor of er samen even over praten.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja, dat mag.

De voorzitter: De heer Heldens voor een interruptie.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel voorzitter. Ja, voorzitter ik heb een voorstel maar ook een vraag aan de heer Franssen. Als ik zo alles hoor wat hier gezegd is en we eigenlijk allemaal hetzelfde willen, dezelfde kant op willen, zouden we dat af kunnen vangen met de motie Provinciale Staten gehoord de beraadslagingen draagt het College op nimmer af te wijken van deze door Provinciale Staten opgelegde gedragscode zonder nadrukkelijke toestemming van Provinciale Staten en gaat over tot de orde van de dag. Hebben we het dan geregeld?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ik hoorde in uw woordvoering dat u dat voorstel doet.

De heer Heldens (VVD): Ja.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): U zegt in feite dat u wel de afwijkingsmogelijkheden ondersteunt die opgenomen zijn in het stuk.

De heer Heldens (VVD): Die staan er niet in.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Jawel, die staan er wel in. Dan zal ik even mijn iPad erbij gaan pakken. Die staan er wel in en ik meen uit mijn hoofd 2.3 en 2.4. Even kijken waar staat dat? Voorzitter, mag ik dan even een schorsing. Dan kan ik dat even opzoeken?

De voorzitter: In artikel 2.3 lid b, even uit mijn hoofd, staat die uitzondering van dienstbetrekkingen en Statenlidmaatschap. Daar slaat ook het amendement van de heer Franssen op. Daarin staat dat die antidraaideur niet geldt voor Statenlidmaatschap en eventueel dienstbetrekking bij de Provincie zelf, want daar wordt verwezen naar de provinciale regels voor ambtenaren enzovoorts. Dat is eigenlijk alles. Nu ben ik voor hem aan het invullen, sorry, maar de heer Franssen wil dus ook die uitzondering bij 2.3 eruit halen, maar dat is ik zou bijna zeggen een nietszeggend verhaal want Statenlid kun je altijd worden en ambtenaar kun je ook altijd worden. Dat kun je wettelijk ook niet uitsluiten maar daar hebben we weer andere regels voor. Maar goed, ik ga er geen standpunt over innemen. Dat moet u zelf doen.

De heer Heldens (VVD): Dank u voorzitter voor de toelichting. In dat geval zien wij geen meerwaarde van het amendement en verzoeken wij de heer Franssen om nog eens na te denken over deze motietekst. Misschien kunnen we die in de schorsing zo meteen voor de duidelijkheid misschien wel Statenbreed indienen en dan denk ik dat we allemaal tevreden kunnen zijn. Dank u wel.

De voorzitter: We gaan verder.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dank u wel voor uw aanvulling. Ik maak graag gebruik dadelijk van de schorsing dat ik met u in overleg kan treden. Ik snap wat u zegt. Ik kon het niet direct bij de hand halen. Ik zal u wel in het betreffende stuk erop wijzen. In 2.3 en 2.4 worden uitzonderingen benoemd met redenen omkleed en er wordt gezegd bij een dwingend provinciaal belang. In tegenstelling daartoe willen wij dus in feite die uitzonderingen er helemaal uit hebben en u verwoordt dat u zegt laat ze staan, maar dan zal het College terug moeten komen en PS vragen of dat dwingend belang aanwezig is of met redenen omkleed zijn. Dat zegt u in feite. Voor ons hoeft dat helemaal niet. Wij zeggen dus in feite als LOKAAL-LIMBURG duidelijkheid vooraf en het hoeft niet terug te komen. Daar zit het verschil in en vandaar dat wij in feite een amendement indienen. Bij een amendement, dat weet u, willen wij direct het tekstueel aangepast hebben in tegenstelling tot een motie. Een motie hoeft niet maar kan wel uitgevoerd worden. Dat is het eigenlijk voorzitter. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Het woord is aan de heer Claassen van de PVV, aansluitend de heer Reuser van Samen Voor Limburg.

De heer Claassen (PVV): Voorzitter, ik zal proberen het kort te houden. De wereld is niet zwart-wit en zeker niet daar waar het gaat over ondernemerschap, werkgeverschap en dat soort zaken allemaal. Soms, heel soms, komt het voor en terecht werd gezegd het is hier in huis nog niet voorgekomen maar heel soms komt het voor dat er voor een bepaalde job, een bepaalde taak, specifieke ervaring of competenties nodig zijn en waar dan ook juist dat ene specifieke persoon wellicht ooit voor nodig is. Maar ik denk dat het vooral moet gaan over dat we als Provinciale Staten aan de voorkant helder moeten zijn wat de mogelijkheden zijn want het zou zomaar kunnen zijn dat het achteraf blijkt dat het toch nodig is en dan moeten we met omwegen weer gaan uitleggen dat we een andere procedure volgen. We kunnen dat beter aan de voorkant regelen en dat kan met de uitzonderingsregeling als we daarin zouden opnemen ‘met redenen omkleed’ en dan ben ik toch meer voorstander dat het voorgelegd zou moeten worden aan Provinciale Staten en niet aan het Presidium. Ik volg daarin het verhaal van de VVD bij monde van de heer Heldens. Soms is het nodig dat we de juiste mens op de juiste plaats zetten. Als daarvoor een amendement nodig is, ik weet niet of dat nodig is, maar als dat zo zou zijn ben ik van harte genegen om dat dan in samenwerking met de partijen te doen die dat dan willen en dan na misschien een schorsing of zo. Ik weet niet wat dan de handigste procedure is.

De voorzitter: Ja, daar kom ik zo op terug. Dank u wel. Ik ga even naar de heer Reuser van Samen Voor Limburg, aansluitend de heer Van Caldenberg SP.

De heer Reuser (Samen Voor Limburg): Dank u wel voorzitter. Ik zal niet proberen om het kort te houden maar ik houd het gewoon kort. Het voorstel van de VVD van mijnheer Heldens dat willen wij graag ondersteunen. We hadden eigenlijk twee vragen. Wat verstaat u eigenlijk onder een dwingend provinciaal belang? Is daar een voorbeeld van te noemen? Dat was eigenlijk de enige vraag en dat

wordt eigenlijk misschien door datgene wat mijnheer Heldens heeft ingebracht nog wat duidelijker gemaakt. Dus wij zijn daar een voorstander van.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Reuser. Het woord is aan de heer Van Caldenberg, aansluitend de heer Loomans.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, het is goed dat er een antidraaideurbepaling is, goed dat die er eindelijk is. Daar moeten wij ook gewoon vooral niet van afwijken, niet van willen afwijken, en daar moeten we eigenlijk ook niet de mogelijkheid in voor willen bouwen dat daar een uitzondering op kan plaatsvinden want wij willen immers uitstralen als Provincie Limburg dat wij dat niet willen, nu niet, in de toekomst niet en als het aan ons ligt nooit niet, want het kan namelijk niet zo zijn dat er in de hele wereld maar één iemand te vinden is die het werk voor de Provincie zou moeten kunnen doen wat wij graag willen, want dat betekent namelijk dat wij als organisatie het niet zo georganiseerd hebben dat we dat op een goede, adequate manier kunnen want als dat betekent dat dat afhankelijk is van één iemand is dat niet in onze organisatie op de juiste manier geborgd. Dat zouden we niet moeten willen. Dus voorstellen die daarover gaan, die uitzonderingen willen creëren, dat zijn toch vooral de partijen die aan de voorkant roepen wij willen geen draaideur hebben. Dat roepen we door de voordeur en aan de achterdeur maken we hem gewoon open en regelen we het. Het is een beetje alsof je zegt we willen een referendum en uiteindelijk maak je de criteria zo zwaar dat er toch geen referendum komt. Dat is hier precies het tegenovergestelde van wat er gebeurt. Wij willen geen draaideur maar ja weet je als het ons toevallig goed uitkomt dan regelen we het toch. Volgens mij moeten we dat gewoon niet doen.

De voorzitter: Dank u wel, de heer Van Caldenberg. Mijnheer Loomans en aansluitend Forum. Ik neem aan dat dat mevrouw Kerseboom is.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, voor ons liggen enkele bepalingen uit een modelgedragscode die in andere provincies volstrekt normaal zijn, een code die ‘mind you’ niet eens juridisch bindend is en ook niet bijzonder streng, want bijvoorbeeld bij de EU is de afkoelingsperiode twee jaar en niet één. Maar hoeveel uren zijn er in dit huis al niet besteed om hierover te delibereren? Hoeveel onderzoek was er voor sommige partijen wel niet nodig om te bewijzen dat dit absoluut noodzakelijk is? Voorzitter, wekken wij daarmee, om het woord te gebruiken dat in deze discussies vaak naar voren komt, niet op zijn minst de schijn dat wij er eigenlijk niet aan willen, dat we toch een apart geval zijn omdat er op dit model wel weer een Limburgse variant moet komen met ontsnappingsmogelijkheden, onder andere omdat het wel zo voordelig is om ex-bestuurders voor hun wachtgeld wat te laten doen en ze daarom maar weer in de warme, financiële schoot van de Provincie te ontvangen. Wat de Partij voor de Dieren betreft was dit allemaal niet nodig geweest en had dit Statenvoorstel een hamerstuk kunnen zijn, zonder varianten, zonder vluchtroutes, zonder escapes, want escapes zijn het. De variant dat GS nota bene zelf en vanwege bijzondere provinciale belangen er een uitzondering op mogen maken, zou het voorstel al helemaal tandeloos maken. Even een toelichting schrijven zou dan voldoende zijn. De variant dat het Presidium de uitzonderingen zou mogen maken miskent de reglementaire procesmatige taak van het Presidium. Die is, ik citeer artikel 2 lid 7 van het reglement van orde: “Het presidium is belast met de organisatie en het functioneren van Provinciale Staten en de Statencommissies. Op geen enkele manier zou de inhoudelijke bevoegdheid om uitzonderingen te maken op een gedragscode voor bestuurders daaronder kunnen vallen. Het Presidium heeft zogezegd wel wat anders te doen en is niet de plaats om dit soort

beslissingen te nemen. Kortom, de als menukeuze opgevoerde varianten zouden het voorstel tandeloos maken en zijn niet uitvoerbaar binnen de reglementaire taken van het Presidium, reden te meer om die geen blik waardig te gunnen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Het woord is aan mevrouw Kerseboom van Forum en dan moeten we het even hebben over D66. Hoeft niet meer? Oké. Genoeg gezegd. Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Dank u voorzitter. Ja, een paar maanden geleden heb ik het gehad over mijn geadopteerde hond Otis in het kader van wel kaders stellen. Dus ik heb in de afgelopen maanden in de praktijk ook gewoon het belang van duidelijke kaders stellen geleerd. Dus als je een hond wilt die nooit op de bank komt, moet je hem ook niet op afwijkende momenten zelf op de bank uitnodigen. Dus niet helemaal onverwacht heb ik nu gewoon een hond die de hele dag op de bank vertoeft. Ik heb geleerd dat je consequent moet zijn, dat als je goed gedrag wilt garanderen je vanaf het begin de kaders moet vaststellen zonder afwijkingen, dat je streng moet zijn zodat de regels uiteindelijk een natuurlijk onderdeel worden van het gedrag dat de samenwerking en vertrouwen tussen de spelers uiteindelijk verbetert. In Limburg hebben we dus een grote opdracht op het moment om het politiek imago te verbeteren, om het vertrouwen tussen de burger en de politiek te herstellen. Nu kunnen we aan de Limburgers ook laten zien dat we er ook echt mee aan de slag gaan door duidelijke regels vast te stellen en zonder meteen afwijkingen en ‘exceptions to the rule’ erin te bouwen, en om met deze regels dus de kans op schijn van belangenverstrengeling en het baantjescarrousel te voorkomen. Tot zover mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel, ook voor de bijdrage in eerste termijn. Ik had eigenlijk de heer Frische nog even het woord willen geven omdat het stuk natuurlijk van het Presidium is. Ik probeer het tot een technische toelichting misschien te beperken. Laat helder zijn dat dit voorstel van GS via het Presidium komt omdat in principe de Staten de bevoegdheid heeft om de verordening vast te stellen. Het College heeft voorgesteld om die antidraaideur erin te zetten, dus inderdaad geen uitzondering en niets te doen. Dat is overgenomen in het stuk zoals het hier staat. De varianten zijn wel besproken in het Presidium maar daar is uitgekomen dat het niet aan de orde is, er kan gewoon een jaar lang niet worden gewerkt voor de Provincie en verbonden partijen. Het heeft zich overigens ook nog nooit voorgedaan in die zin, maar we moeten het voor de duidelijkheid nog eens een keer goed in dit reglement verankeren en wij voldoen daarmee ook volstrekt aan de normale standaardvoorstellen zoals die landelijk ook door BZK regelmatig als gedragscode worden voorgesteld en eigenlijk altijd overal ook zo worden overgenomen. Dus met deze tekst zoals die hier staat wijken wij dus niet af van datgene wat er in de modelcodes en dergelijke staat en dat zou de meeste duidelijkheid verschaffen en dat is ook de reden waarom het Presidium gezegd heeft: dit wordt het voorstel. Nu kunt u natuurlijk zeggen wij willen dan toch nog kijken of er uitzonderingen mogelijk zijn, er nog meer uitzonderingen mogelijk zijn. Dat is aan u. Nogmaals GS heeft gezegd dat is aan de Staten, voor ons hoeft het niet, het heeft zich nooit voorgedaan en wij kunnen ons inderdaad ook niet meteen een dwingende reden voorstellen waarom het dan wel een keer zou moeten. En als dat dan zo is dan is dat dus een nieuw feit want we hebben het de afgelopen acht jaar dus niet meegemaakt. Maar stel. Ja, dan dringt zich de dwingende reden wel vanzelf op. Maar wij kunnen ons geen theoretisch voorstel daarvan maken. Moet het dan nog zijn dat u dat nog een keer bevestigt door te zeggen als u dan wilt afwijken dan moet u langs PS komen. Ja, dat is vanzelfsprekend, want dan zouden we ons namelijk niet aan de code houden en dan komt die vanzelf bij de Staten want dan hebben we een overtreding van de code

te pakken. Dus u mag nog een keer vastleggen dat het langs de Staten moet maar materieel gezien komen we altijd langs de Staten want we hebben dan de code overtreden als we het zouden doen. Ik ben dus niet tegen een motie die dat nog een keer uitspreekt. Dus dat kan ook gezegd worden. Vindt u dat het langs de Staten moet en u wilt het geregeld hebben dan moet er wel nog een amendement worden ingediend want nu is het voorstel om het überhaupt gewoon niet mogelijk te maken. Als u zegt het moet mogelijk zijn langs de Staten, dan betekent het dat er nog een amendement, nog een tekst, moet komen want het zit nu niet in het voorstel dat ter stemming voorligt. Dat is even wat ik als toelichting zou willen zeggen. Mijnheer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, bedankt voor de uitleg. Dan denk ik dat de oplossing nabij is. Zou u in uw hoedanigheid van voorzitter van Gedeputeerde Staten dan de toezegging kunnen doen zodat dat vastligt, en dan is het opgelost denk ik: **Gedeputeerde Staten zal nimmer afwijken van deze Gedragscode zonder Provinciale Staten daarbij te consulteren als er een dwingend belang is.**

De voorzitter: Die toezegging is bij dezen gedaan.

De heer Heldens (VVD): Dan ben ik tevreden. Dank u wel. Hamerstuk.

De voorzitter: Nee, hamerstuk kan niet meer. Dit komt vanavond wel gewoon in stemming want we hebben ook nog een amendement liggen. Ik ga naar de tweede termijn. Ik kijk even of daar behoefte aan is en ik ga weer hetzelfde rijtje langs. Is er behoefte bij mevrouw Werrij? Dat is niet het geval. Bij mevrouw Jetten? Niet het geval. Bij de heer Heldens voor een tweede termijn? Niet. Dan mevrouw Berghorst voor een tweede termijn? Niet. De heer Franssen voor een tweede termijn? Wel, want we moeten even kijken wat we dan met het amendement doen. En voor het amendement verwijs ik even als iedereen het wil volgen naar artikel 2.3 en 2.4. Die gaan daarover. Ik denk dat de heer Franssen bij 2.3 lid 2 denkt dat dat uitzonderingen zijn in de letterlijke zin maar dat zijn andere dingen die daar staan, maar goed mijnheer Franssen komt daar vanzelf waarschijnlijk op terug. Ja, de heer Franssen voor een tweede termijn.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, even voor de duidelijkheid voorzitter, op pagina 2 van 24 daar staat en nu citeer ik even wat er in de tekst staat: “Concreet betekent dit dat artikel 2.3 en artikel 2.4.1 worden aangevuld met één van de volgende afwijkingsmogelijkheden.” Dat is de letterlijke tekst. “Het Presidium kan met redenen omkleed ontheffing verlenen voor afwijken van het betreffend artikel door GS.” Wij hebben net geconstateerd dat eigenlijk het Presidium niet de juiste plek is om hierover een keuze te maken. Dan staat bij bullet 2: “Gedeputeerde Staten kunnen gemotiveerd afwijken bij een dwingend provinciaal belang.” Dat staat er.

De voorzitter: Dit zijn de mogelijkheden die inderdaad in het Presidium aan de orde zijn geweest, maar u heeft het gewijzigd conceptbesluit gekregen voor deze vergadering en daar zijn die dingen doorgestreept, want daar staat alleen maar als besluit: “de gedragscode integriteit vast te stellen” en niet nog een standpunt te bepalen over afwijkingsmogelijkheden, want dat was de meerderheid in het Presidium om dat niet te doen. Dus er ligt niet meer dat dwingende belang en al die overwegingen zijn er niet meer.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, zo hebben wij hem dus niet eigenlijk gelezen.

De voorzitter: Nee, dat begreep ik ook. Dat is ook geen enkel verwijt. Dat snap ik. Maar nogmaals, bij het voorstel dat er nu ligt is er geen afwijking mogelijk om binnen een jaar de draaideur te laten functioneren. Dat betekent dat als om welk belang dan ook Gedeputeerde Staten vindt dat het wel zou moeten dan overtreden ze de code maar dan moeten ze vanzelf bij uw Staten aan de bel trekken en anders zal ik dat als voorzitter doen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dan ben ik heel blij. Ik dacht vanuit wat wij als fractie gelezen hebben dat wij altijd staan voor duidelijkheid. Vervolgens geeft u wat nadere duidelijkheid en wij vinden het ook heel belangrijk dat sowieso die antidraaideurconstructie dus opgenomen is, dat er geen uitzonderingen zijn en zou er een uitzondering toch nog op de een of andere manier willen plaatsvinden dan kan ik mij voorstellen en naar aanleiding van de toezegging die u heeft gedaan naar de heer Heldens toe dat u dan bij PS terug zult komen.

De voorzitter: Ja.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Dat vinden wij een hele normale gang van zaken. Dus die zullen wij ook zeer zeker als LOKAAL-LIMBURG dan ook ondersteunen.

De voorzitter: Misschien nog even dit. Ik ga het niet ingewikkelder maken, maar mocht dus iemand van GS Statenlid willen worden dan kom ik niet toestemming vragen bij Provinciale Staten want dat zijn dan de dingen die dus geregeld zijn in de code maar alle andere dingen, dus klussen of god weet wat allemaal, als dat een zeer dwingend belang is dan komen we altijd bij de Staten terecht. Ik neem aan dat daarmee het amendement van tafel is, mijnheer Franssen? Het amendement wordt daarmee ingetrokken neem ik aan?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja.

De voorzitter: Oké, dan wordt amendement 102 ingetrokken en de besluitvorming vindt vanavond plaats in de vergadering. Ik ga verder met de tweede termijn. Dat was de heer Franssen. Mijnheer Claassen een tweede termijn? Heeft de heer Reuser misschien nog een tweede termijn? Niet nodig. De heer Van Caldenberg een tweede termijn? Ja.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de toezegging die u gedaan heeft in de richting van de heer Heldens dat vat ik dan maar samen onder het motto dubbel genaaid houdt beter, want het mag niet en u heeft nog eens een keer bevestigd dat het niet mag en dat als we het wel gaan doen dan mag het nog steeds niet. Daar komt het eigenlijk op neer. Dus dat is hartstikke goed. Wat ik mij eigenlijk afvroeg, want dit gaat alleen puur over die antidraaideurconstructie en in dat debat over de klusjesmannen zijn er nog wel een aantal toezeggingen gedaan, bijvoorbeeld een toezegging naar aanleiding van motie 2635 en die ging namelijk over een-op-eenbenoemingen in zijn algemeenheid en dat ging erover dat daar toestemming over moest komen van Provinciale Staten. Dat zit hier nu niet in maar ik vroeg mij wel af komt dat nog want dat zou ook via het Presidium in het voorjaar onze kant opkomen en ik vraag mij even af waar dat nu hangt?

De voorzitter: Dat komt in het benoemingenkader of in het herziene benoemingenkader naar u toe, maar ik weet even niet wat het tijdstip daarvan is. Dat moet ik u schuldig blijven maar daar zit het in en

er komt een rapportage geloof ik over het benoemingenkader. Volgens mij is dat al vrij aanstaande, ook met de rapportage van het afgelopen halfjaar. Ik had eigenlijk moeten wachten op mijn tweede termijn. Eerst de heer Loomans misschien in tweede termijn? Ja.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja dank u wel voorzitter. Ja, in het debat komt nu toch weer de mogelijkheid, of noem het maar gewoon de escape, om aan te sluiten bij mijn eerste termijn, om toch weer een uitzondering te kunnen maken via Provinciale Staten. Ik zou hier toch willen toevoegen dat ons dat niet verstandig lijkt. Voor de gewone burger valt het niet mee om College en Staten te onderscheiden. Vraagt u maar eens na in uw omgeving. En laten we eerlijk zijn, voor de meeste mensen zijn wij één pot nat. En het gaat hierbij ook om de buitenwereld, de gewone burger, die verzekerd moet en wil zijn van integriteit van de provinciale overheid als geheel. We zijn dan ook geen voorstander van uitzonderingen, om het nog maar weer een keer te zeggen, en we willen het liefst een regeling hebben die zo strak en zo helder en duidelijk mogelijk is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans Ten slotte mevrouw Kerseboom een tweede termijn? Niet. Dan is daarmee volgens mij wel de zaak in twee termijnen behandeld en stel ik voor om de vergadering te schorsen voor de drie moties en ik vraag mij even af of daar nog andere mensen voor naar binnen moeten komen, voor agendapunt 8, want dan schors ik even om naar binnen te komen. Ik wilde de lunch doen na de drie moties als u dat niet erg vindt, want volgens mij zijn de drie moties zo toegelicht en behandeld. Dus ik schors even de vergadering voor andere woordvoerders als dat nodig is voor één minuut om aan agendapunt 8, moties vreemd aan de orde van de dag, te kunnen beginnen.

[SCHORSING]

8. Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dames en heren, ik heropen de beraadslagingen. Aan de orde is agendapunt 8 en agendapunt 8 zijn de moties vreemd aan de orde en als ik het allemaal goed administratief heb begrepen zijn dat er drie en dat neem ik even met u door. Dat is de gewijzigde motie 2721 ondertekend door de heer Heldens en anderen over het waterstofterrein denk ik van Weert Hamont. 2722 gaat over de Limburgse stations en de verschraling aldaar. En 2724 is over de invasieve exoten. Dan ben ik alleen een beetje onthand want ik zie geen Gedeputeerde naar binnen rennen, maar goed ik hoop dat iemand kan waarschuwen of dat ik het zo hard kan roepen dat de Gedeputeerden dat horen, omdat ze natuurlijk wel worden geacht in de buurt te komen. Maar desondanks stel ik voor om aan de beraadslagingen te beginnen. Zoals te doen gebruikelijk betekent dat dat eerst de indiener een toelichting kan geven, dat daarop kan worden gereageerd door het College en dat dan vervolgens andere fracties kunnen zeggen hoe ze daarover denken. Ik zit maar een beetje te vertragen en te vertragen. Dat heb je met die treinen. Die vertragen ook.

Mevrouw Jenneskens (D66): Misschien moet u het in dialect doen.

De voorzitter: Nog langzamer, in Maestreechs. Ja, dat is een heel langzaam dialect. Ik zal de heer Heldens vragen om in stoptreintempo hiernaartoe te komen. Ze zijn geroepen. Dat weet ik. Er is nu een intercity onderweg hiernaartoe met de juiste Gedeputeerde. Ze hadden wel al de motie gezien. Dus dat scheelt. Dat kan ik wel al zeggen. Zal ik anders nog even een paar seconden formeel

schorsen? Ik schors nog even een paar seconden, want het is wel zo netjes als de Gedeputeerde het verhaal hoort van de heer Heldens. Ik schors de vergadering tot aanwezigheid van de Gedeputeerde.

[SCHORSING]

De voorzitter: Dames en heren, wij heropenen de vergadering en dank dat de heer Heldens even heeft willen wachten, maar de Gedeputeerde is aanwezig. Dus hij kan beginnen met zijn bijdrage. Het woord is aan de heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Natuurlijk wachten we even op de Gedeputeerde. We hebben elkaar misschien nog weleens ooit nodig en we gaan sneller vandaag dan verwacht. Dus ik begrijp het. Ik had er zelf ook niet op gerekend dat we hier nu al aan de moties vreemd toe zouden zijn. De VVD-fractie heeft een motie vreemd aan de dag ingediend over het traject Weert-Hamont. Dat is een spoortraject. Het spoor ligt er al. Je zou er zo een trein op kunnen zetten om een verbinding naar Hamont in België te krijgen, en om via die weg ook een veel snellere verbinding naar Antwerpen te krijgen, niet geheel onbelangrijk, ware het niet dat dat spoortje voorbij een Natura2000-gebied gaat waardoor een dieseltrein wettelijk niet tot de opties behoort. Zeer spijtig. Kabinet Rutte 3 had in het regeerakkoord staan: wij gaan dat oplossen, wij gaan het elektrificeren. Kabinet Rutte 3 is inmiddels gevallen. Volgende maand hebben we verkiezingen maar het is nog steeds niet geëlektrificeerd. Het is een bekend verhaal. ProRail zegt dat alles duurder wordt dan begroot. Elektrificeren kost tussen de € 50 en € 150 miljoen voor een stukje spoor van acht kilometer. De Belgen hebben hun kant klaar, betichten ons van traagheid. Daar word je allemaal niet vrolijk van als je dat leest. We hadden laatst een superinteressante informatiesessie waarvoor dank aan Gedeputeerde Staten om dat te faciliteren. Daarin werden ook technologische oplossingen gegeven, zoals een waterstoftrein gecombineerd met een trein met een pantograaf die gebruik maakt van de bovenleiding. Toen dachten we dat stukje spoor is maar acht kilometer. Dus zou je daar niet met een ander soort trein snel van start kunnen gaan door een klein waterstofcelletje of een accucelletje in te bouwen en het probleem daarmee op te lossen, elektrificatie voorlopig niet toe te passen maar er gewoon een ander soort trein op te zetten. Het verzoek aan Gedeputeerde Staten is om eens te gaan buurten bij het ministerie en om dat voor te leggen en kijken of dat een haalbaar en duurzaam alternatief is. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dat staat ook in de motie verwoord. Er is een gewijzigde motie, want in het vierde overwegende zijn twee woordjes toegevoegd, “conform wetgeving.” Daar wijs ik even op. Eerst krijgt de Gedeputeerde de gelegenheid en dan de andere fracties.

Gedeputeerde Mackus: We doen het ter plekke begrijp ik.

De voorzitter: Ja, dat mag ter plekke.

Gedeputeerde Mackus: Deze motie dat is in onze achtertuin zal ik maar zeggen, die van de heer Heldens en die van mij. Het is ook wel een interessant dossier want de laatste missing link van het grensoverschrijdende, waar we zien dat we in Heerlen-Aken nu klaar zijn en in Luik ligt de infra er in principe. Aan Duitse zijde moet in de buurt van Venlo wel nog wat gebeuren maar in feite kun je daar gewoon rijden Alleen hier ligt nog acht kilometer spoor waar we eigenlijk afspraken met de Vlamingen hebben gemaakt - maar de Belgen zijn eigenaar, die gaan over het spoor en het Vlaams gewest gaat over de weg - om daar middelen bij elkaar te brengen. Inderdaad wat de heer Heldens zegt klopt ook.

Heb je een andere oplossing? Ik zou aan de heer Heldens en de andere indieners willen verzoeken even de motie aan te houden om de volgende redenen. De NMBS heeft uitgesproken eigenlijk deze maand met een businesscase te komen met rijden, want de winst zit hem er wel in dat die elektrische trein nu stopt in Hamont en die kan dan mooi doorrijden naar Weert. Voor waterstoftreinen moet je naar het hele tracé van Antwerpen kijken hoe dat dan in elkaar zit. Dus dat is één. En weet dat de Belgische Kamer, zeg maar de Tweede Kamer daar, een resolutie heeft ingediend op dit tracé om daar snelheid te maken. Ik wil voorstellen dat ik even die informatie naar u toe doe komen in de mededeling, wat daaruit is gekomen en de stand van zaken, en wij zullen even navragen wanneer we die businesscase verwachten van de NMBS, want met de staatssecretaris hebben we de afspraak gemaakt dat zij wil doordenken op de infrastructurele kosten zodra NMBS ook de kosten in beeld heeft. De NS rijdt niet op dit stuk. Dus dan moet het van de NMBS komen nu. Er is maar één aanbieder. Dus daarom moeten zij ook met een businesscase komen, of dat dan uiteindelijk elektrisch is waar zij doorrijden vanuit een bestaande trein of een volledige nieuwe trein, maar dan een kort stuk van acht kilometer van een volledig nieuwe trein. Daarom verzoek ik eerst even om te kijken dat wij die informatie van de NMBS hebben. Ik begrijp uw haast want het kabinet is al demissionair, maar op het moment dat wij nu dit erin gaan gooien bij de NMBS dan willen wij eerst die businesscase hebben dat we zeggen wat hebben we nu, hoe staat die ervoor en hebben we dan een alternatief.

De voorzitter: Eerst de heer Heldens. Zeker dat is ook de bedoeling en dan andere fracties en ik zag al wat vingers.

De heer Heldens (VVD): Ja dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de Gedeputeerde voor de laatste stand van zaken. Wat ons betreft heeft dit echt al veel te lang geduurd, duurt het veel te lang, en als er straks een businesscase uitrolt dan moeten we nog steeds aan de Nederlandse kant een heel stuk gaan elektrificeren. Dus wij maken ons wel zorgen over het tijdspad, het hele traject dat wij dan nog in moeten gaan voor alle infrastructurele werkzaamheden. Vandaar dat de motie ook niet zo heel scherp is. Die is om aan te dringen op een spoedige oplossing en dit mee te nemen in een oplossingsrichting en kijken of dit haalbaar is. Ik voel er ook wel wat voor om die motie een maand aan te houden als wij komende maand informatie krijgen waaruit zou blijken dat deze motie overbodig is, maar toch verzoek ik u dan om in uw achterhoofd deze wens te houden en deze aangedragen oplossingsrichting. Dus met die toezegging wil ik hem best een maand aanhouden maar nog niet afvoeren.

Gedeputeerde Mackus: Nee, dat lijkt mij ook volledig logisch. **Ik denk dat ik het volgende ook toezeg**, want wij willen vooral dat de NMBS geen alibi krijgt om te zeggen “dat is een nieuw element, dan denken we er nog eens opnieuw over na.” We willen juist die businesscase hebben en misschien is het ook goed **dat wij in die stand van zaken ook even aangeven van wat zou dat betekenen voor waterstof, dat we even gewoon puur onze informatie die wij hebben, nog niet uitgekristalliseerd maar eerst een beeld, ook naar uw Staten meegeven** dan en dan kunt u dan inderdaad de motie alsnog in stemming brengen.

De heer Heldens (VVD): Dank u wel. Ik heb nog één vraag aan de Gedeputeerde als u mij toestaat, voorzitter.

De voorzitter: Nu u er toch staat.

De heer Heldens (VVD): Ja precies, nu ik hier toch sta. Hebt u dan ook meer duidelijkheid over infrastructurele werken aan Nederlandse kant want ProRail heeft daar een hele, hele royale schatting gegeven over wat dat gaat kosten. De gemeente Weert heeft geld gereserveerd. De Provincie Limburg heeft wat geld gereserveerd. Daar gaan we er bij lange na niet mee komen. België heeft een ander voltage of een andere stroomsterkte dan het Nederlandse net. Kunt u dan ook aangeven hoe we dat stuk op gaan lossen technisch dan bedient u ons op onze wenken?

Gedeputeerde Mackus: Misschien heel kort daar nu al wat over. Ik zal ook wat in de mededelingen laten opnemen, gewoon de stand van zaken rondom dit tracé. Er ligt een rekensom die hoog ligt. Die geeft u zelf in de motie ook aan en wij hebben eigenlijk met I&W afgesproken wij zien wel kansen om die omlaag te brengen, maar het is ook afhankelijk van de NMBS. Kijk, voor ons gaat het gewoon om personenverkeer. In theorie zou ik zeggen, houtje-touwtje dat klopt dan niet, maar wil je op een nette manier binnenkomen zonder hoofddragende spanningssluizen en dan kun je de kosten beperken. Tegelijkertijd als je het tiptop wilt hebben dan zou je bijna aan de IJzeren Rijn gaan denken en dat willen wij niet per se. Dus dat is het spanningsveld waar wij mee zitten, maar we hebben de afspraak gemaakt dat we de bereidheid hebben om met het ministerie en ProRail te kijken of we die kosten fors omlaag kunnen brengen naar een praktische oplossing, maar dat doen we zodra we de businesscase van de NMBS hebben en daar zijn we nu al lang op aan het wachten. Daarom ook dank dat u die motie wilt aanhouden want we willen ze geen alibi geven om weer uit te stellen bij NMBS.

De heer Heldens (VVD): Dank u. Wij houden de motie een maand aan. Dan hebt u een stok achter de deur.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel.

De heer Heldens (VVD): Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, ook mijnheer Heldens. Dan kijk ik even of er toch nog even behoefte is aan een bijdrage. Van de plaats kan niet. Sorry, u moet hiernaartoe komen. Sorry, excuus. Ook zie ik D66 en de SP. De motie is aangehouden.

De heer Baneke (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Het is eigenlijk een opmerking zowel naar de indieners van de motie als aan de Gedeputeerde. Maar ook GroenLinks heeft die bijeenkomst gezien en de informatie tot zich genomen die daar verspreid werd en één van de opties was een trein waar drie verschillende modaliteiten qua energieverstrekking dan wel absorptie werden geïntegreerd. Eén daarvan was een accu. Dus misschien is dat nog wel een veel simpeler optie dan waterstof.

De heer Heldens (VVD): Dat staat in de motie.

De heer Baneke (GroenLinks): Dan heb ik niets meer te zeggen. Dat stop ik met praten.

De voorzitter: Dat staat in de aangehouden motie. Mevrouw Jenneskens en dan de heer Van Caldenberg.

Mevrouw Jenneskens (D66): Ja voorzitter, ik of eigenlijk niet ik maar een van mijn collega's die veel meer verstand heeft van spoor vroeg zich eigenlijk het volgende af. Waar wij mee worstelen is dat wij

dit eigenlijk een heel sympathiek plan vinden en het heel goed zouden vinden om dit te gaan onderzoeken maar tegelijkertijd dat wij veel ambities hebben en dat we ze vooral ook willen realiseren. We hebben ook nog de Maaslijn en we hebben VDL. We hebben internationaal spoor en noem het maar allemaal op. We willen ook graag naar Duitsland. Onze vraag was eigenlijk in het licht van al die ambities hoe het College dat ziet en wat het meest verstandige zou in de richting van een nieuw kabinet om te werken met een meer samenhangend bid of wat dan ook om die lobby ook goed te voeren, want wat ons betreft willen wij het liefste veel meer spoor maar op het moment dat we alleen naar Den Haag te kijken om ook buiten de randstad infra aan te leggen dan is dat hartstikke terecht maar tegelijkertijd vragen wij ons af of we niet ook meer prioriteiten zouden moeten stellen om te zorgen dat het ook daadwerkelijk gerealiseerd wordt en hoe het College dat ziet, of wij daar zelf wat meer over na zouden moeten denken of dat we gewoon alles gaan vragen in Den Haag en dat zij dan uiteindelijk een keuze maken.

Gedeputeerde Mackus: Er kan nooit genoeg geld naar de regio gaan op de eerste plaats. Ik heb daar twee reacties eigenlijk op. De eerste is wel dat wij risicodragend beheerder in Landgraaf-Herzogenrath en in de Maaslijn. Dit College heeft niet de ambitie om risicodragend in spoordossiers te gaan zitten, zeker bij dit tracé niet. Dat wil niet zeggen dat je uiteindelijk niet een beetje moet bijdragen, en we hebben nu wat geld gereserveerd, € 4 miljoen, en de gemeente Weert € 2 miljoen, wat ik ook knap vind van de gemeente Weert voor zo'n dossier, als dat genoeg is om te zeggen we trekken ze over de streep en het Rijk voert het uit. Dat is de strategie daar. Uw andere verzoek is wat doet het in het licht van alle investeringsvragen? Hier grensoverschrijdend blijft wel een heel apart punt. Als je kijkt naar een investering in spoor die de volgende investering die altijd goed is, buiten de Maaslijn waar bij het Rijk ook nog een vraag ligt, is alles rondom Eindhoven, want dat is de knoop en die is heel belangrijk. Maar in het licht van waar de Belgen mee bezig zijn, de Vlamingen mee bezig zijn, blijft grensoverschrijdend altijd aandacht vragen. Dat is toch een ander metier zonder te zeggen Eindhoven is voor het directe verkeer belangrijker maar wat betreft deze verbinding zegt de heer Heldens dat hij het raar blijft vinden dat het laatste stukje spoor in het luchtledige zit. Dus ik denk wel dat het goed is. En ook in het dossier van het MIRT ziet u in de prioritering dat wij volop op Eindhoven zitten, maar deze laten wij in ieder geval niet los.

Mevrouw Jenneskens (D66): Maar voorzitter, zou het dan een idee kunnen zijn dat u ons daar een brief over zou willen sturen of dat u al die opgaven en kansen die u daarin ziet ook in het licht van een nieuw kabinet voor ons nog een keertje op een rijtje zet en dat we dan ook kunnen kijken wat vanuit Limburg de meest verstandige kansrijke inzet zou zijn richting Den Haag?

De voorzitter: Op het gebied van spoor.

Gedeputeerde Mackus: Ik was aan het kijken. **We zijn ook bezig natuurlijk als College voor de brede inzet voor het kabinet en daar zullen we natuurlijk uw Staten ook in meenemen. Ik denk dat we daar specifiek even aandacht vragen voor de passage rondom spoor hoe daar onze inzet zal zijn.**

Mevrouw Jenneskens (D66): Dank.

Gedeputeerde Mackus: In het licht van de totale inzet denk ik dat dat wel gebeurt.

De voorzitter: Ja. Dank u wel. Dan nog de heer Van Caldenberg en dan gaan we naar de volgende motie.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, de verkiezingen komen eraan. Dat hoor je wel. Je ziet dat als zo'n VVD-minister nog niet over de brug gekomen is dat de VVD vanuit de Staten dan probeert dat een beetje weg te poetsen. Dat vind ik wel heel goed, maar de Gedeputeerde zei in eerste instantie iets en dat intrigeerde me wel een beetje. We hebben een afspraak met de Vlamingen maar de grond is van de Belgen en toen dacht ik hoe zit dat precies, en met wie hebben we afspraken en zitten we bij de goede aan de deur, en wie moet er straks over de brug komen. De Gedeputeerde zei al, wij willen eigenlijk liever niet meer risicodragend in projecten zitten. Dat snap ik ook nog. Maar wie gaat het vlot trekken?

De voorzitter: Ja, goede vraag. De Gedeputeerde.

Gedeputeerde Mackus: In de Belgische politiek heeft de Nederlandse ambassadeur me ooit uitgelegd als u dat begrijpt dan heeft u niet begrepen hoe het werkt in België. Dus ik weet niet precies waar het zit. De Vlamingen hebben daar een rol in. Die willen vooral dit doen, maar het Vlaams stuk spoor is ook een bijdrage. De minister van mobiliteit, Lydia Peeters, heeft dat ook uitgesproken. Er is nu een nieuwe minister gekomen in België die ook spoor hoog in het vaandel heeft staan. En er is deze week in het parlement ook een resolutie, het heet daar geen motie maar resolutie, over dit stuk spoor ingediend wat ik ook naar de heer Heldens heb toegezegd dat we dat ook aan uw Staten zullen meegeven. Maar dit stukje spoor dat geëlektrificeerd moet worden is eigenlijk van Nederland, het Rijk. Wij vinden het ook een Rijksverantwoordelijkheid. Het staat ook in het kabinetsakkoord, dat nu weliswaar demissionair is, maar daar vinden wij ook dat de bal ligt. Alleen voor het meedenken en het meelobbyen voelen we wel verantwoordelijkheid maar dan kijk ik ook in het licht van de toezeggingen richting mevrouw Jenneskens dat dat altijd een samenhang met zich mee moet brengen, maar wij vinden het Rijk voor dit stuk verantwoordelijk. Wij praten met veel mensen in België om ze in een goede stand te krijgen maar uiteindelijk beslist de staatssecretaris en die is inderdaad van D66, maar daar werken we fijn mee samen, mevrouw Jenneskens.

De voorzitter: Daarmee is in ieder geval wat mij betreft motie 2721 aangehouden, maar de beraadslaging heeft daar voldoende over plaatsgevonden. Ik ga naar motie 2722. De eerste indiener is mevrouw Berghorst en zij krijgt de gelegenheid om het toe te lichten. Er staan tien fracties onder. We gaan niet puzzelen welke fracties er niet onder staan. We kijken even welke fracties er wel onder staan. Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Ja voorzitter, als je geen beperking hebt, dan is reizen met de trein eigenlijk een no-brainer om het maar even zo te zeggen. Je staat er niet bij stil dat het ook ingewikkeld kan zijn. Ik heb een broer en die heeft een verstandelijke beperking. Hij kan reizen met de trein, maar dan moet er niets fout gaan. Dan moet de trein niet zomaar op een ander perron staan of vertraging hebben of stilstaan onderweg, noem het op, alle calamiteiten die kunnen voorkomen als je met de trein reist. Als dat dan wel gebeurt dan zit hij in de trein en dan is hij in paniek of dan staat hij op het perron en weet hij niet wat hij moet doen. Hoe fijn is het dan voor hem maar ook voor ons als mantelzorgers en ontvangers van deze persoon die in de trein zit, dat er mensen van de NS zijn die hem kunnen helpen. Voorzitter, ik las in de krant dat de NS voornemens is om in Limburg alle stations met uitzondering van station Maastricht te ontdoen van servicemedewerkers zeg maar. We hebben er

al heel veel niet meer maar er komen er nog minder. Dadelijk is alleen station Maastricht nog het station waar nog een loket is waar iemand een vraag kan stellen en op geen enkel ander station in Limburg, ook Heerlen niet, ook Venlo niet, ook Roermond niet, kunnen mensen die het moeilijk vinden om met de trein te reizen nog hulp krijgen. Ja, ze kunnen hulp krijgen, via de klantenservice, maar als je ooit eens met een klantenservice van welke organisatie dan ook ooit hebt gebeld dan weet je dat die per definitie ook superontoegankelijk zijn. Ik vind het principieel onjuist dat je dit doet. En ik weet dat we er in dit huis niet over gaan. Dat weet ik. Daarom heb ik gekeken naar waar we wel over gaan en waar we over gaan is de gesprekken die wij voeren, de gesprekken die wij voeren met de directie van NS en de gesprekken die wij kunnen voeren met de staatssecretaris van infrastructuur. Vandaar dat ik u oproep om bij beiden te pleiten voor het behoud van servicemedewerkers en loketvoorzieningen voor de mensen voor wie treinreizen niet vanzelfsprekend is. Dan heb ik het over mensen met een verstandelijke beperking, maar ik heb het ook over heel veel ouderen, ik heb het over mensen die minder digitaal vaardig zijn, over laaggeletterden en ik heb het over mensen die door financiële problemen in een beschermingsbewind zitten en geen pinpas hebben en daar dus geen kaartjes kunnen kopen in een automaat. Voor die mensen moeten wij ervoor zorgen dat dit plan niet doorgaat. En ik hoop dat u met deze motie in de hand, breed gesteund in de Staten, naar Den Haag zult trekken om dit pleidooi daar vurig te voeren.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Berghorst voor deze toelichting. Ik kijk even naar de Gedeputeerde voor een antwoord.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel, voorzitter. Ja, ik ben het helemaal eens met mevrouw Berghorst dat mensen ongeacht hun persoonlijke omstandigheden toch goed met het openbaar vervoer moeten kunnen reizen. Daarom moet de service daar goed op ingericht zijn. Wat we merken is wel dat er bijna geen gebruik van gemaakt wordt. NS en Arriva werken al samen op die stations en beide hebben hetzelfde probleem. Dus het is niet alleen richting de NS wat u zegt maar het geldt ook voor onze eigen concessie. Dus we zien dat er heel weinig gebruik van wordt gemaakt. Dus dat is de reden dat er gekeken wordt, ook Arriva doet dat, naar wat doen we met die loketten. Dus ik snap uw oproep maar ik ben wel aan het kijken of wij ook de ruimte krijgen dat we met Arriva, en zij zijn in samenspraak met NS, naar een oplossing gaan. Want ik kan me voorstellen dat het loket of de service op een andere manier ingericht wordt dat in ieder geval voor de doelgroep iets geregeld wordt. Daar is het u om te doen. Daar is het dit College om te doen. Dat zeg ik ook namens mevrouw Brugman toe die deze gesprekken voert, maar dat kan ook betekenen dat het anders ingevuld wordt en wat anders is daar hebben wij het gesprek over. **Ik zeg u dat toe vanuit het College dat wij die gesprekken gaan voeren over wat dan een goede oplossing is en we laten die oplossing ook zien aan uw Staten.**

De voorzitter: Ja, u had nog een korte reactie.

Gedeputeerde Mackus: Als we hem zo mogen duiden dan nemen we die motie ook over. Dat wil ik u nog zeggen.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Dat is natuurlijk altijd mooi en ja u mag die motie zo duiden. Zij moet werkbaar voor u zijn. Waar het mij om gaat en waar het denk ik iedereen die deze motie heeft ondertekend om gaat, is dat mensen niet in de kou komen te staan door deze maatregel. Ik weet dat er niet veel gebruik van wordt gemaakt. Maar weet je wat het gekke is? In Sittard hebben we

inmiddels zo'n station waar geen mensen meer zijn en wat daar nog wel is zijn vier mensen van de spoorwegpolitie en die vier mensen van de spoorwegpolitie doen nu allerlei taken die niet in hun takenpakket vallen, want zij lopen met handboeien rond. Dus zij hebben andere taken. Maar zij zijn nu de mensen die het Kruidvatkaartje niet begrijpen aan het helpen met uitchecken bij de paaltjes om eens een voorbeeld te noemen. Dus het punt is dat er waarschijnlijk veel meer behoefte aan is dan dat de NS en Arriva denken en het feit dat er geen gebruik van gemaakt wordt kan ook betekenen dat het niet bekend is, dat er angst is, dat er vrees is om met het OV te reizen. En wat wij met zijn allen belangrijk vinden is dat meer mensen gebruikmaken van het OV en dus moet je het op zo'n manier inrichten dat dat goed kan. Dus van mij krijgt u alle gelegenheid om naar een werkbare oplossing te zoeken als we er maar wat aan doen.

De voorzitter: Dank u wel.

Gedeputeerde Mackus: Dat is een hartenkreet die we volledig kunnen onderstrepen als College.

De voorzitter: Ja, we nemen hem over. Dan de heer Heldens nog die er ook onder staat.

De heer Heldens (VVD): Ja voorzitter, zou ik als mede-indiener ook even een kleine toelichting en een overweging van onze kant mee mogen geven aan het College? Wat voor ons in ieder geval belangrijk is dat is dit. De Gedeputeerde geeft aan er wordt nu weinig gebruikt van gemaakt. Dat is natuurlijk moeilijk meetbaar. Meet je weinig gebruikmaken van een informatieloket als hoeveel kaartjes worden verkocht aan het loket of hoeveel verwarde mensen per jaar worden daar op tijd gesignaleerd, ook al zijn het er maar één of twee per jaar, of een signaalfunctie voor als er rellen dreigen te ontstaan, ongeregeldheden dreigen te ontstaan. Het wordt anders wel een heel erg kil station zonder sociale controle op elkaar. Haal die ene laatste medewerker die daar bijvoorbeeld in Venlo zit alstublieft niet weg op een station. Dat lijkt ons penny wise pound foolish. Het is ook voor die internationale reiziger. Wij zijn Limburgers. Wij stralen altijd uit dat wij een gastvrije provincie zijn. Ik reis heel veel. Overal op de wereld waar ik kom als ik er niet uitkom, als ik dat Italiaanse systeem niet snap, weet je, net als de Belgische overheid, dan is daar iemand. Hij spreekt niet zo goed Engels maar wij komen daar wel uit. Maar wat straalt het uit als een Duitser bij ons op het station staat en hij wil wat weten en hij ziet alle Nederlanders voorbijrennen maar hij ziet geen enkele medewerker van de NS terwijl hij net een kaartje van € 40 gekocht heeft aan de automaat. Laat die gastvrijheid alstublieft niet verloren gaan en neem dat alstublieft ook mee naar de relevante instanties. Dank u wel.

Gedeputeerde Mackus: Dat is een heldere oproep van de heer Heldens en ik denk ook dat we in die afweging waar we die gesprekken voeren ook duidelijk in beeld moeten hebben wat de afwegingscriteria zijn en kaartjes zullen terecht niet de enige zijn.

De voorzitter: Oké, dank u wel. En dan nog de heer Van Caldenberg als laatste.

De heer Van Caldenberg (SP): Ja voorzitter, ik ben ooit een keer op werkbezoek geweest bij de RD4 en RD4 heeft in Parkstad de afvalverzamelpunten. Het zal u verbazen maar een gemiddelde inwoner van een gemeente komt ongeveer één keer in de vijf jaar of tegenwoordig één keer in de tien jaar op een gemeentehuis en verder hoeven ze er eigenlijk niet te zijn, maar op zo'n milieupark komen ze toch vier/vijf keer in een jaar. Als het gaat over medewerkers vertelden ze me op het milieupark dat de mensen op het milieupark eigenlijk het uithangbord zijn van de overheid. Als het gaat over onze

nationale trots, over onze nationale spoorwegen, dan gaan mensen waarschijnlijk nog veel vaker per jaar mee en de mensen die daar werken zijn per definitie van de Nederlandse overheid zou ik bijna zeggen het uithangbord. En tegen die mensen die eigenlijk het belangrijkste zijn, zeggen wij nu eigenlijk we kunnen u ook wel vervangen door een computer. Dat is toch niet de samenleving die wij met zijn allen willen, wat wij willen uitstralen.

De voorzitter: Volgens mij horen wij nog niets verkeerds. Nee. Eens. Nogmaals, de motie wordt overgenomen. Zij kan vanavond wel gewoon in stemming denk ik. Dan nemen we haar met algemene stemmen aan of zoiets.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Het is gewoon een signaal.

De voorzitter: Ja dat snap ik. Dat is helder. Dan kom ik bij motie 2724, ingediend door de heer Loomans en dat gaat over de invasieve exoten. Ik probeerde het vanochtend al bij het hamerstuk, maar nu komt het toch als motie.

Gedeputeerde Mackus: Ik zat vanochtend al klaar om een beetje mee te knikken, maar dat was niet nodig dus?

De voorzitter: Nee. Dan moet ik alleen even zeggen voor de mensen die denken waar hebben ze het over, dat het gebruikelijk is bij moties vreemd aan de orde van de dag dat je dat niet indient over stukken die op de agenda staan. Maar we laten het nu even toe omdat er wat misverstand was. Vandaar. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wij vinden het goed dat de bescherming van de Limburgse biodiversiteit voorop staat in onze aanpak van invasieve exoten en we begrijpen dat het daarom soms noodzakelijk is om in te grijpen in een verstoord ecosysteem. Maar na dit ingrijpen moeten wij wettelijk gezien herstelmaatregelen nemen. We denken dan bijvoorbeeld aan herplanten van inheemse soorten na kap van een exoot. Dat missen we nog in de Limburgse aanpak en daarvoor dienen wij deze motie in. Door herplant van inheemse soorten herstelt een verstoord ecosysteem zich beter en het werkt preventief tegen een volgende exotisch invasie. Een beuk planten voor een gekapte Amerikaanse eik, het lijkt ons niet dat iemand hiertegen kan zijn, ook de Gedeputeerde niet. **We horen dan ook graag zijn reactie op onze motie om herplanting met inheemse soorten op te nemen in de Limburgse aanpak en horen graag of hij hierop een toezegging kan doen.** Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Het woord is aan de Gedeputeerde.

Gedeputeerde Mackus: Dank u wel. **Ja, dat kunnen wij doen.** Het is dus wel zo dat het niet altijd geldt voor alle soorten. Het gaat meer om waar het nodig is dat we moeten herplanten. Dat zullen we in de subsidievoorwaarden een plek geven, want soms is het zo dat juist de natuur zichzelf herstelt, maar daar waar het nodig is zullen wij dat doen en op die manier kunnen wij prima hier invulling aan geven.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Is dat de toezegging zodat wij hem niet meer in stemming hoeven te brengen?

Gedeputeerde Mackus: Ja.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Mag ik er dan ook van uitgaan dat de termijn dat dit geldt van nu is tot en met de totale looptijd van het plan van aanpak?

Gedeputeerde Mackus: Oké. Dat wordt gewoon meegenomen.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Ja prima.

De voorzitter: Dan wordt de motie daarmee ingetrokken. Dan weet u dat. 2724 wordt ingetrokken op basis van de toezegging die door de heer Mackus net gedaan is. Daarmee ben ik aan het einde van agendapunt 8 en ben ik bij agendapunt 9. Dat is de sluiting.

9. Sluiting

De voorzitter: Ik verzoek u dadelijk bij het verlaten in ieder geval de coronarichtlijnen in acht te nemen. Vanavond is om half zeven daadwerkelijk de start van de stemvergadering en daartoe verzoek ik iedereen om vanaf zes uur, uiterlijk kwart over zes, al te beginnen met in te loggen en te oefenen, dat we u kunnen zien enzovoorts, want wij hebben gemerkt dat als wij afficheren dat we om zes uur beginnen dat we pas om kwart voor zeven bezig zijn. Voor de mensen thuis die toch graag willen weten wat deze Staten besluiten is dat toch vervelend. Dus de oproep is om vanaf zes uur te beginnen met in te loggen en u kenbaar te maken enzovoorts zodat we om half zeven daadwerkelijk kunnen beginnen. Ten slotte heeft mij een bijzonder verzoek bereikt en dat is of wij de politieagent de heer Evers, Dick Evers uit Venlo, vandaag willen feliciteren met zijn verjaardag en dat heeft te maken ook met de inzet die hij de afgelopen weken gepleegd heeft op het veiligheidsdossier en het komt zo sympathiek deze vraag dat ik dat niet kon weigeren. Dus bij dezen namens u allen, de heer Evers van harte proficiat, en daarmee sluit ik deze vergadering. De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 13:37 uur)

De notulen van de vergadering van 5 februari 2021 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 9 april 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept Notulen Statenvergadering van 5 februari 2021

INHOUDSOPGAVE
Notulen 5 februari 2021

	Presentielijst	**Pagina 4**
1	**Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda**	**Pagina 6**
2	**STEMMING BEHANDELSTUKKEN**	**Pagina 6**
2.1	**P-21-003 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen 2021 (PS 2021-2583)**	**Pagina 6**
2.2	**G-20-082 GEWIJZIGD Statenvoorstel Sturing in Samenwerking 3.0 het strategisch investeringsbeleid en uitvoeringskader, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-2235)**	**Pagina 12**
2.3	**CORRECTIE G-21-003 Statenvoorstel inzake “Kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent het deelnemen in een entiteit t.b.v. Brightlands Venture Partners Fund IV”, brief GS van 12-1-2021 (GS 2021-890)**	**Pagina 14**
2.4	**G-20-070 Gewijzigd Statenvoorstel Vaststellen Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2021 (PS 2020-2736)**	**Pagina 14**
3	**Moties vreemd aan de orde van de dag**	**Pagina 15**
4	**Sluiting**	**Pagina 16**

Presentielijst van de leden van Provinciale Staten van Limburg voor de vergadering van 5 februari 2021

Voorzitter
Bovens, drs. Th.J.F.M.
Frische, drs. G.H.C.

Statengriffier
Pregled, mr. A.O.J.

Leden	**Partij**
Aanwezig:	
Absil, mevrouw drs. M.G.J.A.C.	CDA
Baneke, P.D.	GroenLinks
Bastiaans, L.H.	VVD
Berghorst, mevrouw mr. A.	PvdA
Bijnen, H.M. van	PVV
Bosch, M.Th.	PVV
Caldenberg, M. van	SP
Claassen, drs. R.A.B.	PVV
Claessens-Schepers, mevrouw Y.M.	SP
Depondt-Olivers, mevrouw M.L.H.	CDA
Driessen, R.B.	Forum voor Democratie
Ernst, R.A.M.M.	PVV
Fischer-Otten, mevrouw A.M.J.N.	50PLUS
Franssen, R.J.H.	LOKAAL-LIMBURG
Frische, drs. G.H.C.	CDA
Geraats, J.M.L.	CDA
Heldens, ing.T.M.	VVD
Hermans, L.J.	PVV
IJpelaar, W.A.J.	CDA
Jenneskens, MA, mevrouw M.T.P.	D66
Jetten, mevrouw T.G.M.	GroenLinks
Jiménez Hastenrath, mevrouw C.L.	PVV
Kerseboom, mevrouw S.	Forum voor Democratie
Kuntzelaers, J.J.M.	PvdA
Linden, H.M.V. van der	LOKAAL-LIMBURG
Lodewijks, drs. A.J.V.C.	VVD
Loomans, ir. P.J.M.	Partij voor de Dieren
Megens, B.J.M.H.	PVV
Mertens, mevrouw mr. K.G.M.	GroenLinks
Meziani, A.	CDA
Nijskens, H.L.M.	VVD
Palmen, BBA, mevrouw E.E.C.	CDA

Reuser, J.A.A.M.	Samen Voor Limburg
Schuuring, mevrouw L.A.	PvdA
Smeets, B.B.P.M.	Samen Voor Limburg
Straus, mevrouw drs. K.C.J.	VVD
Thewissen, drs. M.W.	Samen Voor Limburg
Valk, MCDM, ing. R.E. van der	SP
Vervuurt, ir. M.	D66
Vincken, drs. N.J.H.M.	Samen Voor Limburg
Voncken-Janssen, mevrouw ing. I.D.A.M.	CDA
Wageningen, J. van	D66
Werrij-Wetzels, LLM, mevrouw M.	CDA
Westen	GroenLinks
Westhoff, R.J.H.	Forum voor Democratie
Wolters Gregório, J.	SP

Afwezig

Plusquin, mevrouw P.S.M.L.	Partij voor de Dieren

Notulist

Het Notuleercentrum

1 Opening, mededelingen voorzitter en vaststelling agenda

De voorzitter: Ik open nogmaals de vergadering en ik begin met de normale openingswoorden. Aan het begin van deze vergadering waarin wij samenkomen om de belangen van de provincie Limburg en haar inwoners te dienen spreken wij de hoop uit dat onze arbeid vrucht zal dragen. Mogen wij kracht en inspiratie putten uit onze geloofs- en levensovertuiging met juiste waardering voor elkaars mening. Dat is onze bede aan God of aan elkaar. Dames en heren, daarmee is de vergadering geopend. Ik heb gezegd de afmelding is ontvangen van mevrouw Plusquin. Indien er hoofdelijke stemming wordt gevraagd bij een agendapunt zal door middel van loting worden bepaald waar de stemming start. Daar is de normale gang van zaken een nummertje trekken. Dat betekent dat bij het Statenlid dat schuilgaat onder nummer 40 wij dan zullen beginnen en dat is de heer Vervuurt. Dan mag de heer Vervuurt beginnen bij de hoofdelijke stemmingen. Dat gezegd hebbende ligt er een gewijzigde conceptagenda voor deze vergadering voor. De vraag is of u kunt instemmen. Als niemand stemming vraagt dan is de agenda wat mij betreft vastgesteld voor deze vergadering. Dat is het geval. Aldus besloten. Dan kom ik bij de stemming over de behandelstukken. Wij gaan zo dadelijk de behandelstukken een voor een af inclusief de moties. Ik zal zo direct per agendapunt duidelijk het agendapunt noemen, het nummer en de titel zodat daar geen misverstand over kan bestaan. Indien u een stemverklaring wenst af te geven gelieve dat dan duidelijk aan te geven bij het agendapunt en zeg dan even duidelijk mijnheer de voorzitter en uw eigen naam, zodat u in beeld komt en dan kunt u in beeld ook de stemverklaring afleggen. Ik zal vervolgens duidelijk aangeven wanneer ik de stemming zal sluiten. Dat hoort u dan ook mij zeggen en op dat moment dat de stemming gesloten is kan de stemming niet meer worden gewijzigd. De stemuitslag wordt duidelijk in beeld gebracht. Indien u zich per ongeluk toch heeft vergist dan kunt u dat aangeven en dan wordt dat opgenomen in de notulen. De stemuitslag wijzigt daarmee niet. Dat moet ik daarbij zeggen maar in de notulen wordt het dan aangepast. Let wel, ik zal de stappen zorgvuldig en rustig met u doorlopen zodat alles duidelijk is per agendapunt. Het is eigenlijk niet anders dan de andere keren. Dus langzamerhand komt ook de ervaring er wel in.

2 STEMMING BEHANDELSTUKKEN

2.1 P-21-003 Statenvoorstel Actualisering Reglementen en Verordeningen 2021 (PS 2021-2583)

De voorzitter: Dames en heren, ik start met agendapunt 2.1.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Voorzitter.

De voorzitter: Ja, dat komt. Dat zijn we gewend aan verordeningen. Er zal een stemverklaring komen maar ik weet niet wie het woord daarnet vroeg. U moet even uw naam roepen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Ruby Driessen.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): En Anne Marie Fischer.

De voorzitter: Mevrouw Fischer en de heer Driessen heb ik hier genoteerd. Dat zijn de stemverklaringen? Oké. Dan gaat het over het Statenvoorstel actualisering reglementen en verordening 2021, het stuk van het Presidium van 22 januari jongstleden en ik vraag eerst mevrouw Fischer en dan de heer Driessen voor de stemverklaring. Het woord is aan mevrouw Fischer.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): Dank u wel, voorzitter. Ik permitteer me een paar woorden meer te zeggen dan de gebruikelijke stemverklaring maar ik zal het kort houden.

De voorzitter: Dat is afgesproken in het Presidium. Dus dat kan.

Mevrouw Fischer-Otten (50PLUS): De Statenfractie van 50PLUS is wars van willekeurig, ad-hocbeleid en scheppen van precedenten en daar is nu in grote mate sprake van. Niemand stond immers klaar om reglementen en verordeningen open te breken ten tijde van de afgesplitste eenmansfractie Bus. De machtsfactor van de afgesplitste viermansfractie speelt nu waarschijnlijk wel degelijk een belangrijke rol om spelregels tijdens de wedstrijd te veranderen. 50PLUS staat nog steeds achter hetgeen door mij is ingebracht in het Presidium en 50PLUS begrijpt ook zeer zeker wat door Forum voor Democratie toen en vandaag is ingebracht. Echter in dit huis is een werkzame werkomgeving een vereiste. Dat geldt dus ook voor de nieuw afgesplitste viermansfractie en dat de financiële bijdrage per Statenlid aan hen wordt toegewezen hoort daarbij. Alles overpeinzend stemt 50PLUS voor dit Statenvoorstel en dat zal ik straks ook als zodanig stemmen. Dank u.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Fischer. Voor een stemverklaring het woord graag aan de heer Driessen. De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): Voorzitter, zoals reeds aangegeven tijdens de beraadslaging verzoeken wij op dit onderwerp hoofdelijke stemming.

De voorzitter: Dat klopt. Dat gaan wij dan ook doen. Er zijn geen andere stemverklaringen aan de orde. Dat betekent dat wij hoofdelijk gaan stemmen over het Statenvoorstel 2.1, het Statenvoorstel actualiseren reglementen en verordeningen. De griffier leest de naam voor en u komt dan in beeld. U zegt uw naam en dan zegt u of u voor of tegen het voorstel bent. Ik geef het woord aan de griffier.

Griffier Pregled: De heer Vervuurt.

De heer Vervuurt (D66): De heer Vervuurt stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Vincken.

De heer Vincken (Samen Voor Limburg): De heer Vincken stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Voncken-Janssen.

Mevrouw Voncken-Janssen (CDA): Voncken stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Van Wageningen.
De heer Van Wageningen (D66): Hans van Wageningen stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Werrij-Wetzels.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Mevrouw Werrij stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Westen.

De heer Westen (GroenLinks): De heer Westen stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Westhoff.

De heer Westhoff (Forum voor Democratie): De heer Westhoff stemt tegen.

Griffier Pregled: De heer Wolters Gregório.

De heer Wolters Gregório (SP): De heer Wolters Gregório stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Absil.

Mevrouw Absil (CDA): Marlou Absil stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Baneke.

De heer Baneke (GroenLinks): Pepijn Baneke stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Bastiaans.

De heer Bastiaans (VVD): Leon Bastiaans stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Berghorst.

Mevrouw Berghorst (PvdA): Mevrouw Berghorst stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Van Bijnen.

De heer Van Bijnen (PVV): De heer Van Bijnen stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Bosch.

De heer Bosch (PVV): De heer Bosch stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Van Caldenberg.

De heer van Caldenberg (SP): De heer Van Caldenberg stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Claassen.

De heer Claassen (PVV): De heer Claassen stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Claessens-Schepers?

Mevrouw Claessens-Schepers (SP): Mevrouw Claessens-Schepers stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Depondt-Olivers.

Mevrouw Depondt-Olivers (CDA): Mirjam Depondt stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Driessen.

De heer Driessen (Forum voor Democratie): De heer Driessen stemt tegen.

Griffier Pregled: De heer Ernst.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, de heer Ernst stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Fischer-Otten.

Mevrouw Fischer-Otten: Voorzitter, mevrouw Fischer stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): De heer Franssen stemt voor, voorzitter.

Griffier Pregled: De heer Frische.

De heer Frische (CDA): De heer Frische stemt voor, voorzitter.

Griffier Pregled: De heer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Voorzitter, de heer Geraats stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Heldens.

De heer Heldens (VVD): Voorzitter, de heer Heldens stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Hermans.

De heer Hermans (PVV): Lei Hermans, voor.

Griffier Pregled: De heer IJpelaar. De heer IJpelaar. We slaan hem even over.

De voorzitter: We horen de heer IJpelaar niet.

Griffier Pregled: De heer IJpelaar, we horen u niet. Ik zie u wel.

De voorzitter: We zien u wel. Twee vingers omhoog is voor.

De heer IJpelaar (CDA): Voor. Horen jullie mij?

De voorzitter: Ja, nu wel.

De heer IJpelaar (CDA): Fijn.

Griffier Pregled: Mevrouw Jenneskens.

Mevrouw Jenneskens (D66): Mevrouw Jenneskens stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Jetten.

Mevrouw Jetten (GroenLinks): Thea Jetten stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Jiménez Hastenrath.

Mevrouw Jiménez Hastenrath (PVV): Voorzitter, ik stem voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Kerseboom.

Mevrouw Kerseboom (Forum voor Democratie): Mevrouw Kerseboom stemt tegen.

Griffier Pregled: De heer Kuntzelaers.

De heer Kuntzelaers (PvdA): De heer Kuntzelaers stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Van der Linden.

De heer Van der Linden (LOKAAL-LIMBURG): Henk van der Linden stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Lodewijks.

De heer Lodewijks (VVD): Voorzitter, de heer Lodewijks stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, Peter Loomans stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Megens.

De heer Megens (PVV): Megens stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Mertens.

Mevrouw Mertens (GroenLinks): Voorzitter, mevrouw Mertens stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Meziani.

De heer Meziani (CDA): Voorzitter, de heer Meziani stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Nijskens.

De heer Nijskens (VVD): Voorzitter, de heer Nijskens stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Palmen.

Mevrouw Palmen (CDA): Voorzitter, Emma Palmen stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Plusquin is niet aanwezig. De heer Reuser.

De heer Reuser (Samen Voor Limburg): Mijnheer Reuser stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Schuuring.

Mevrouw Schuuring (PvdA): Voorzitter, mevrouw Schuuring stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Smeets.

De heer Smeets (Samen Voor Limburg): Voorzitter, Bart Smeets stemt voor.

Griffier Pregled: Mevrouw Straus.

Mevrouw Straus (VVD): Voorzitter, mevrouw Straus stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Thewissen.

De heer Thewissen (Samen Voor Limburg): Marcel Thewissen stemt voor.

Griffier Pregled: De heer Van der Valk.

De heer Van der Valk (SP): René Van der Valk stemt voor.

Griffier Pregled: Oké.

De voorzitter: De uitslag is als volgt, dat drie tegenstemmen zijn uitgebracht en 43 stemmen voor en daarmee is het voorstel aanvaard. Tegen heeft gestemd de fractie van het Forum. Alle overige fracties hebben voorgestemd. Aldus besloten. Wij gaan met uw welnemen naar agendapunt 2.2.

2.2 G-20-082 GEWIJZIGD Statenvoorstel Sturing in Samenwerking 3.0 het strategisch investeringsbeleid en uitvoeringskader, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-2235)

De voorzitter: Dat is het gewijzigd Statenvoorstel Sturing In Samenwerking 3.0, het strategisch investeringsbeleid en het uitvoeringskader brief GS van 26 januari. Er zijn geen amendementen ingediend en dat betekent dat wij het Statenvoorstel eerst in stemming zullen brengen en aansluitend zal de motie 2723 van de heer Franssen over SIS 3.0 in stemming komen. Dus het gaat eerst over het gewijzigd Statenvoorstel en pas daarna over de motie.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): Voorzitter, de heer Loomans heeft een stemverklaring.

De voorzitter: De heer Loomans wil een stemverklaring afleggen. Dat kan. De stemming is nog niet geopend. Mijnheer Loomans.

De heer Loomans (Partij voor de Dieren): De Partij van de Dieren is van mening dat het Statenvoorstel niet de mogelijkheden benut die er zijn om maatschappelijk rendement te behalen op milieu- en klimaatgebied en daarom zullen wij tegen dit voorstel stemmen.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere stemverklaringen? Ik hoor die niet. Dan gaan wij tot stemming over. De stemming is geopend over het Statenvoorstel Sturing In Samenwerking 3.0. De stemming is geopend. U kunt stemmen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voorzitter, kan ik mijn stem ook mondeling uitbrengen want bij mij werkt het andere apparaat ook niet.

De voorzitter: Wij zullen dat zo even bekijken. Als dat niet functioneert dan krijgt u daar ook de gelegenheid toe mijnheer Franssen.

De heer Geraats (CDA): Voorzitter, voor mij geldt hetzelfde. Ik kan momenteel niet stemmen via de behandelcomputer. Dus ik zal dat mondeling doen als u dat goed vindt.

De voorzitter: Ja, dat gaan we zo doen. Ik ga het even in de gaten houden. Er zijn er 43 ingebracht. Dus dan zouden er drie mensen mondeling gaan stemmen. Dat kan dus kloppen. Dan vraag ik eerst aan de heer Geraats. Bent u voor of tegen mijnheer Geraats.

De heer Geraats (CDA): Voor.

De voorzitter: U bent voor. Mijnheer Franssen, bent u voor of tegen?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Tegen.

De voorzitter: De heer Franssen is tegen. En dan de heer Bosch. Bent u voor of tegen?
Griffier Pregled: Hij heeft al gestemd.

De voorzitter: U heeft toch gestemd? Mijnheer Bosch heeft al gestemd. Wie heeft dan nog niet gestemd dan.

Griffier Pregled: Er zijn er intussen twee.

De voorzitter: Hij nog binnengekomen? Mijnheer Bosch, u bent toch binnengekomen. Dat moet ik eerst even bij zeggen. Excuus. Dat had ik niet zo snel gezien. Dan is de stemming bij dezen gesloten. Dan moet ik even kijken wat ik op het scherm zie. Dan is het voorstel aanvaard met 43 stemmen voor en drie stemmen tegen. De tegenstemmen zitten bij de Partij voor de Dieren en bij LOKAAL-LIMBURG twee keer. Alle overige partijen hebben voorgestemd. Dus LOKAAL-LIMBURG en de Partij voor de Dieren tegen en de andere partijen voor. Daarmee is de uitslag 43 tegen drie stemmen en daarmee is het voorstel aanvaard. Aldus besloten. Dan kom ik bij de motie, de motie 2723 van de heer Franssen. Ook daar de vraag of er stemverklaringen over nodig zijn. Ik hoor het niet. Dan stel ik voor naar de stemming over te gaan. De stemming is geopend over motie 2723 van de heer Franssen. De stemming is geopend.

De heer Ernst (PVV): Voorzitter, mag ik zo dadelijk even kort een vraag stellen?

De voorzitter: Ja, maar ik ga eerst even, als u het niet erg vindt, nog even twee mensen mondeling laten stemmen, tenzij daarop van invloed is maar dat kan niet natuurlijk. Ik vraag eerst even de heer Geraats. De heer Geraats, wat zou u willen stemmen?

De heer Geraats (CDA): De heer Geraats stemt tegen.

De voorzitter: U stemt tegen. En de heer Franssen?

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voor.

De voorzitter: U stemt voor. Voordat ik de uitslag bekend maak, mijnheer Ernst wat was de vraag?

De heer Ernst (PVV): De vraag is dat ik zo even diverse keren heb gehad dat de complete video van alle deelnemers wegviel. Ik weet niet of anderen daar ook last van hebben gehad. Ik heb net mijn verbinding gecheckt maar die staat op de volle bandbreedte. Dus ik weet niet of er misschien bij anderen nog problemen zijn. Inmiddels heb ik weer bijna iedereen in beeld.

De voorzitter: Het is goed dat u het zegt. Wij houden het even in de gaten. Hier aan deze kant is alles in beeld maar als dat nog bij meer mensen is, dan hoor ik het graag. Ik ga terug met u naar de uitslag van de stemming. De motie is verworpen met 39 stemmen tegen en 7 stemmen voor. Voor hebben gestemd de Partij voor de Dieren, de SP en LOKAAL-LIMBURG en de rest heeft tegengestemd. Dus Partij voor de Dieren, SP en LOKAAL-LIMBURG en de anderen hebben tegengestemd en daarmee is de motie verworpen. Aldus besloten. Motie 2723 is verworpen. Ik ga met u naar agendapunt 2.3.

2.3 CORRECTIE G-21-003 Statenvoorstel inzake “Kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent het deelnemen in een entiteit t.b.v. Brightlands Venture Partners Fund IV”, brief GS van 12-1-2021 (GS 2021-890)

De voorzitter: Het CORRECTIE Statenvoorstel inzake het kenbaar maken van wensen en bedenkingen omtrent het deelnemen in een entiteit ten behoeve van het Brightlands Venture Partners Fund IV, de brief van GS van 12 januari jongstleden. Er zijn geen amendementen noch moties

ingediend. Ik kijk even of er stemverklaringen zijn bij deze. Dan kan dat nu. Wij horen niets. Die zijn er niet. Dan brengen wij het meteen in stemming. De stemming is geopend bij 2.3. Ik ga alvast kijken. De heer Wolters Gregório komt ook niet binnen, maar ik begin even bij de heer Geraats. Wat is uw stem bij dit agendapunt? Mijnheer Geraats?

Griffier Pregled: Wij verstaan u niet. U moet het geluid aanzetten.

De voorzitter: Ja, zet even het geluid aan. Johan Geraats?

De heer Geraats (CDA): Ik stem voor, voorzitter.

De voorzitter: U stemt voor. Dank u wel. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Voor, voorzitter.

De voorzitter: U stemt voor. En de heer Wolters Gregório?

Griffier Pregled: Nee, hij zat er al in.

De voorzitter: Hij zit er inmiddels al in? Oké. Er is niets aan de hand. Dan kijken we naar de uitslag van deze stemming. Die is met 46 stemmen voor en geen stemmen tegen, dus met algemene stemmen aanvaard. Aldus besloten.

2.4 G-20-070 Gewijzigd Statenvoorstel Vaststellen Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2021 (PS 2020-2736)

De voorzitter: Dan kom ik bij u bij agendapunt 2.4, het gewijzigd Statenvoorstel vaststellen Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2021, de brief van GS van 13 oktober. Er zijn geen amendement en ook geen moties ingediend. En de heer Franssen heeft aangegeven een stemverklaring te willen afgeven. Misschien anderen ook, maar ik geef eerst het woord aan de heer Franssen van partij LOKAAL-LIMBURG. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Ja, dank u wel voorzitter. Met het aannemen van het onderhavige Statenvoorstel wordt de zogenaamde draaideurconstructie weliswaar geregeld maar niet onmogelijk gemaakt. Hiermee bedoelen we dat het voor gewezen bestuurders wel mogelijk blijft via een dienstverband binnen een jaar in dienst van de Provincie te komen. Formeel juridisch is het dan geen draaideurconstructie. Echter in de publieke opinie kan nog steeds een ander beeld ontstaan en dit beeld tracht onze fractie te allen tijde te voorkomen. Wij kunnen daarom ook niet instemmen met het voorliggend Statenvoorstel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er nog andere stemverklaringen op dit moment?

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Voorzitter, mevrouw Werrij zou ook graag een stemverklaring willen afleggen.

De voorzitter: Dat is bij dezen toegestaan. Mevrouw Werrij.

Mevrouw Werrij-Wetzels (CDA): Dank u wel. Naar aanleiding van de toezegging die u heeft gedaan in het debat zullen wij voor het voorstel stemmen zoals het er nu ligt.

De voorzitter: Hartelijk dank. Dank je wel. Zijn er nog andere stemverklaringen? Dat is niet het geval. Dan gaan wij tot stemming over. Agendapunt 2.4, de gedragscode Integriteit van GS. De stemming is geopend. Ik ga vragen aan de heer Geraats, Johan Geraats, wat hij wil gaan stemmen.

De heer Geraats (CDA): Voor.

De voorzitter: U gaat voorstemmen. De heer Franssen.

De heer Franssen (LOKAAL-LIMBURG): Tegen voorzitter.

De voorzitter: U gaat tegenstemmen. Oké. Dan kan ik de stemming sluiten en dan mag ik zeggen dat de fractie van LOKAAL-LIMBURG heeft tegengestemd. Alle andere fracties hebben voorgestemd en daarmee is het Statenvoorstel geaccepteerd met 44 stemmen voor en 2 stemmen tegen. Aldus besloten.

3 Moties vreemd aan de orde van de dag

De voorzitter: Dan kom ik bij u bij agendapunt 3, de moties vreemd aan de orde van de dag. Dat is alleen op dit moment voor in stemming te komen motie 2722 en ik had daar met mevrouw Berghorst afgesproken dat we die wel in stemming zouden brengen of ik mocht ook concluderen dat die met algemene stemmen kan worden aanvaard. Als dat zo is, tenzij nu iemand zegt dat is niet het geval, dan gaan we deze motie met algemene stemmen aanvaarden en dan hoeven we die dus niet apart in stemming te brengen. Dus als iemand zegt, ik wil er toch nog over stemmen dan kan dat. Anders is die met algemene stemmen aanvaard. Ik vraag even of dat het geval kan zijn. Volgens mij hoor ik niets. Dat is het geval. Dan is deze motie, 2722 van mevrouw Berghorst, inzake de verschraling van de Limburgse stations en de service, met algemene stemmen door Provinciale Staten aanvaard. Aldus besloten. Voordat ik ga sluiten had de heer IJpelaar nog een vraag of hij nog even iets mocht vragen aan de collega's. Hoewel wij geen rondvragen kennen, ga ik hem daar toch de gelegenheid voor geven. Het is toch een rare vergaderdag. Dus de heer IJpelaar krijgt heel kort het woord en daarna ga ik over naar agendapunt 4. Mijnheer IJpelaar.

De heer IJpelaar (CDA): Hartelijk dank, mijnheer de voorzitter. We hebben toch een gekke tijd achter de rug afgelopen jaar. Privé maar ook politiek was het natuurlijk wel lastig om de verbinding met elkaar te vinden en het idee was bij mij ontstaan om toch iets met de Vastelaovond te doen als Statenleden onder elkaar. Dus ik wou jullie bij deze vragen of oproepen of daar ook een bredere behoefte aan is om toch nog een onlineborrel te organiseren met de Statenleden.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer IJpelaar (CDA): Niet allemaal tegelijk, maar enthousiasme wordt omarmd.

De voorzitter: De heer Van Bijnen. Dat mag. U hoeft niet allemaal te antwoorden nu. Ik stel voor dat u dat met een appje of een mailtje aan de heer IJpelaar en een cc aan de Griffie even meeneemt. Dan

gaan wij kijken als daar voldoende draagvlak voor is om dat te organiseren. Het voorkeursmoment om dat te organiseren is aansluitend aan de Statenconferentie over het BEST-rapport aanstaande vrijdagmiddag. Dan zit u toch allemaal al in die Statenconferentie en dan zou aansluitend het moment daar kunnen zijn. Maar nogmaals, u moet even aangeven in de app of in de mail naar de Griffie en de heer IJpelaar of u daaraan wilt deelnemen. Wij kunnen niemand verplichten. Dat moet ik er ook bij zeggen maar het zou wel leuk zijn dacht ik zo. In ieder geval verheugt de heer IJpelaar zich al op een online Vastelaovondsborrel.

De heer Bastiaans (VVD): Voorzitter, ik wil toch heel even reageren op deze oproep.

De voorzitter: De heer Bastiaans mag dat. Zeker. Uiteraard.

De heer Bastiaans (VVD): Als Baas Bóetezitting vind ik het een enorm mooi initiatief van de heer IJpelaar waarvoor mijn complimenten, maar wij zijn toch vrijdag met het stadscomité bezig om de voorbereidingen te treffen om zaterdag toch een uitzending te realiseren om elf over elf voor ‘gans Limburg toch een stukske Vastelaovond in de hoeskamer te kunnen brengen’. Ik wens jullie allemaal veel plezier maar helaas moet ik mij op een andere manier verdienstelijk maken voor de provincie.

De voorzitter: Maar u heeft geen bezwaar als de overige 46 Statenleden wel gaan borrelen begrijp ik hieruit?

De heer IJpelaar (CDA): ‘Dus veur höbbe goodkeuring oet Venlo begriep ich dan?’ De zegen?

De voorzitter: Ik vind dit voldoende bij dit agendapunt. Dus hartelijk dank mijnheer IJpelaar en nogmaals zet het even op de mail en richting Griffie en dan kunnen we kijken. De heer Van Bijnen had nog de vinger opgestoken dacht ik?

De heer Van Bijnen (PVV): Nee, die staat er al vanaf zes uur. Dus die is inmiddels oud.

De voorzitter: Oké, die is al weg. Dan ga ik met uw welnemen naar agendapunt 4 en dat is de sluiting.

4 Sluiting

De voorzitter: Ik constateer dat wij deze vergadering binnen een half uur hebben afgerond. U ziet dat ervaring ook begint te spelen bij de Statenleden. Ik dank u hartelijk voor uw aanwezigheid virtueel bij deze vergadering en ik ga u een fijne avond toewensen. Volgende week vrijdag zien wij elkaar terug bij de Statenconferentie over het BEST, digitaal, en de fractievoorzitters fysiek hier in huis en daarmee sluit ik deze vergadering en nogmaals een zeer goed weekend. De vergadering is gesloten.

(Einde van de vergadering om 19:01 uur)

De notulen van de vergadering van 5 februari 2021 zijn door Provinciale Staten goedgekeurd in hun vergadering van 9 april 2021.

Dhr. mr. A.O.J. Pregled, griffier

Dhr. drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Gewijzigde Voorraadagenda PS

Wijzigingen zijn in rood weergegeven.

Dos.nr.	Titel	Gremium	Portefeuillehouder	2021 W 24	W 25	W 26	W 39	W 44	W 45	W 50	PM
582	Statenvoorstel Omgevingsvisie Limburg 2020	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Dritty, A. (Andy)	PS 18-06-2021							
637	Statenvoorstel Beleidskader ontheffingsverlening natuur in de energietransitie	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)	PS 18-06-2021							
648	Statenvoorstel RES 1.0	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)	PS 18-06-2021							
704	Statenvoorstel Bosbeleidsplan	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Mackus, H.J.H. (Hubert)	PS 18-06-2021							
800	Vervolgvoorstel LIME, 2e tranche	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Housmans, R.W.P.E. (Robert)	PS 18-06-2021							
805	Informerend stuk basisrapportage LEF	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Koopmans, G.P.J. (Ger)	PS 18-06-2021							
841	Statenvoorstel tweede fase van de tweede tranche voor University College Venlo (UCV)	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)	PS 18-06-2021							
888	Statenvoorstel RES Limburg Zuid 1.0	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)	PS 18-06-2021							
914	Statenvoorstel Voorjaarsnota 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)		PS 25-06-2021						
850	Statenvoorstel 1e afwijkingenrapportage 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)		PS 24-06-2021						
913	Statenvoorstel Jaarstukken 2020	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)		PS 24-06-2021						
596	Statenvoorstel Limburg perspectief op de nationale Luchtvaartnota 2020-2050	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)			PS 02-07-2021					
480	Statenvoorstel Mobiliteitsverkenning Regio Parkstad	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Mackus, H.J.H. (Hubert)				PS 01-10-2021				
690	Statenvoorstel Renovatie start- landingsbaan MAA (incl. financiële totaalkosten -en verwachte opbrengsten)	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
943	Initiatiefvoorstel SP Arbeid	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
971	Statenvoorstel Basisrapportage groot project Uitbreiding VDL Nedcar	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
975	Statenvoorstel Toekomststrategie MAA	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
851	Statenvoorstel 2e afwijkingenrapportage 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)					PS 05-11-2021			
912	Statenvoorstel Begroting 2022	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)					PS 05-11-2021			
82	Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan Maaslijn Roermond-Nijmegen	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Dritty, A. (Andy)						PS 12-11-2021		
588	Statenvoorstel Beleidskader Waterprogramma 2022-2027	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)						PS 12-11-2021		
852	Statenvoorstel Eindejaarsbijstelling 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)							PS 17-12-2021	
906	Statenvoorstel Basisrapportage LEF	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Koopmans, G.P.J. (Ger)							PS 17-12-2021	
84	Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan (PIP) N280 West, wegvak Leudal (inclusief Kelperbrug)	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Dritty, A. (Andy)								PS 01-01-2022
280	Statenvoorstel Provinciaal Inpassings Plan (PIP) Proefdraaiplaats Maastricht Aachen Airport (MAA)	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)							~~PS 17-12-2021~~	PS 01-01-2022
383	Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan N598 De Hut – De Plank	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Dritty, A. (Andy)								PS 01-01-2022

Limburgs Parlement

provincie limburg

Voorraadagenda PS

				2021							
Dos.nr.	**Titel**	**Gremium**	**Portefeuillehouder**	**W 24**	**W 25**	**W 26**	**W 39**	**W 44**	**W 45**	**W 50**	**PM**
637	Statenvoorstel Beleidskader ontheffingsverlening natuur in de energietransitie	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)	PS 18-06-2021							
648	Statenvoorstel RES 1.0	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)	PS 18-06-2021							
704	Statenvoorstel Bosbeleidsplan	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Mackus, H.J.H. (Hubert)	PS 18-06-2021							
800	Vervolgvoorstel LIME, 2e tranche	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Housmans, R.W.P.E. (Robert)	PS 18-06-2021							
805	Informerend stuk basisrapportage LEF	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Koopmans, G.P.J. (Ger)	PS 18-06-2021							
841	Statenvoorstel tweede fase van de tweede tranche voor University College Venlo (UCV)	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)	PS 18-06-2021							
888	Statenvoorstel RES Limburg Zuid 1.0	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)	PS 18-06-2021							
914	Statenvoorstel Voorjaarsnota 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)		PS 25-06-2021						
850	Statenvoorstel 1e afwijkingenrapportage 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)		PS 24-06-2021						
913	Statenvoorstel Jaarstukken 2020	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)		PS 24-06-2021						
596	Statenvoorstel Limburg perspectief op de nationale Luchtvaartnota 2020-2050	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)			PS 02-07-2021					
480	Statenvoorstel Mobiliteitsverkenning Regio Parkstad	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Mackus, H.J.H. (Hubert)				PS 01-10-2021				
690	Statenvoorstel Renovatie start- landingsbaan MAA (incl. financiële totaalkosten -en verwachte opbrengsten)	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
943	Initiatiefvoorstel SP Arbeid	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
971	Statenvoorstel Basisrapportage groot project Uitbreiding VDL Nedcar	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
975	Statenvoorstel Toekomststrategie MAA	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)				PS 01-10-2021				
851	Statenvoorstel 2e afwijkingenrapportage 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)					PS 05-11-2021			
912	Statenvoorstel Begroting 2022	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)					PS 05-11-2021			
82	Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan Maaslijn Roermond-Nijmegen	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Dritty, A. (Andy)						PS 12-11-2021		
588	Statenvoorstel Beleidskader Waterprogramma 2022-2027	Ruimte, Landbouw en Natuur (RLN)	Brugman-Rustenburg, C. (Carla)						PS 12-11-2021		
280	Statenvoorstel Provinciaal Inpassings Plan (PIP) Proefdraaiplaats Maastricht Aachen Airport (MAA)	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Akker, van den J.P. (Joost)							PS 17-12-2021	
852	Statenvoorstel Eindejaarsbijstelling 2021	Provinciale Staten (PS)	Koopmans, G.P.J. (Ger)							PS 17-12-2021	
906	Statenvoorstel Basisrapportage LEF	Financien, Economische Zaken en Bestuur (FEB)	Koopmans, G.P.J. (Ger)							PS 17-12-2021	
84	Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan (PIP) N280 West, wegvak Leudal (inclusief Kelperbrug)	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Dritty, A. (Andy)								PS 01-01-2022
383	Statenvoorstel Provinciaal Inpassingsplan N598 De Hut – De Plank	Mobiliteit en Duurzaamheid (MD)	Dritty, A. (Andy)								PS 01-01-2022

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-013

2021/9659

Onderwerp: Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 7 april 2021

besluiten:

Gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder e en g, van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties, met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen.

Deze geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheffen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

√

Limburgs Parlement

provincie limburg

BESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-013

Onderwerp:
Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 7 april 2021

besluiten:

met inachtneming van aangenomen amendement:
- Amendement 103 van Caldenberg inzake Geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties;

gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder e en g, van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties, met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen en deze geheimhouding te laten voortduren tot en met vrijdag 16 april 2021.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. G.H.C. Frische, vicevoorzitter

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-014

2021/9105

Onderwerp
Bekrachtiging geheimhouding **‘**Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)’

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 6 april 2021

besluiten:

gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder b en g van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de documenten inzake ‘Inventarisatie financiële schadestaat Coronacrisis (stand per 30 maart 2021)’ met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen. De geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten deze zullen opheffen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

BESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-014

Onderwerp:
Bekrachtiging geheimhouding ‘Inventarisatie financiële schadestaat (stand per 30 maart 2021)’

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 6 april 2021

besluiten:

gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder b en g van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de documenten inzake ‘Inventarisatie financiële schadestaat Coronacrisis (stand per 30 maart 2021)’ met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen. De geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten deze zullen opheffen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

GEWIJZIGD P-21-004
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'
1 minuut versie SC FEB 5-3-2021

1 **Onderwerp**
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'Kaders tellen Limburg' van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK).

2 **Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat**
De ZRK heeft een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de kaderstellende rol van PS bij complexe samenwerkingen, dat wil zeggen dat er in een netwerk met andere publieke en/of private partijen wordt samengewerkt, vaak over een periode van meerdere jaren of zelfs decennia. Hoe kunnen PS in een dergelijke context hun kaderstellende en controlerende taak goed uitvoeren, naast het budgetrecht dat zij bij de jaarlijkse behandeling van de begroting kunnen uitoefenen?
In deze verkenning heeft de ZRK aan de hand van de casus 'kennislandschap Greenport Venlo' gekeken naar de ontwikkelingen in de tijd en de besluiten waarbij PS betrokken zijn geweest. In de casus komen de eerdergenoemde kenmerken van complexe samenwerking samen: een samenwerking met meerdere partijen over een langere periode. Hoe heeft kaderstelling door PS plaatsgevonden en hoe kan controle door de Staten worden uitgeoefend? Hoe verhoudt zich dit tot de jaarlijkse kaderstelling en controle bij de begroting en jaarstukken? De casus dient als leermateriaal voor sturing op complexe samenwerking door PS. Niet zozeer een oordeel over de casus zelf, maar centraal staat wat hiervan kan worden geleerd in bredere zin.
Op basis van het verkennend onderzoek heeft de ZRK een handreiking voor PS opgesteld. Daarin staan de belangrijkste lessen, aandachtspunten en aanbevelingen voor PS bij elkaar gezet.
In een bijbehorende achtergrondpublicatie gaat de ZRK in op de aanleiding en de onderzoeksopzet van het verkennend onderzoek. Daarna volgen een beschrijving op hoofdlijnen van het kennislandschap Greenport Venlo. Vervolgens wordt stilgestaan bij de voor het kennislandschap relevante beleidskaders en de besluiten die aan PS zijn voorgelegd. Daarna richt de ZRK zich op de financiële besluiten die zijn genomen voor het kennislandschap en hoe deze terug te zien zijn in de planning- en controldocumenten. Tenslotte staan de diverse rollen van de Provincie centraal, evenals de betekenis hiervan voor PS. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met aandachtspunten voor PS.

Conform de in het Presidium vastgestelde procedure rondom onderzoeksrapporten van de ZRK wordt aan Provinciale Staten gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg middels een Statenbesluit over te nemen.

3 **Bevoegdheid**
De Provincie Limburg en de Provincie Brabant hebben op grond van artikel 79a Provinciewet een gemeenschappelijke rekenkamer (ZRK) ingesteld. Deze onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur.

4 **Voorstel aan Provinciale Staten**

2021/6521 9-3-2021
GRIF 25-5-2021

Provincie Limburg PS
DOCnr.
Ingek. - 8 MAART 2021
Afd.

Provinciale Staten wordt gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'Kaders tellen Limburg' over te nemen, te weten:

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

5 Argumenten

Zie het Statenvoorstel.

6 Risico's

Het niet overnemen c.q. niet in de praktijk brengen van de in de handreiking door de ZRK opgenomen aandachtspunten en aanbevelingen aan PS draagt niet bij aan het versterken van de kaderstellende en controlerende taken van PS.

<u>GEWIJZIGD</u> P-21-004
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'

1. Onderwerp

Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'Kaders tellen Limburg' van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK).

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Het stellen van kaders voor provinciaal beleid is een van de hoofdtaken van Provinciale Staten (PS). Binnen die kaders, die zowel inhoudelijk als financieel van karakter kunnen zijn voert het College van Gedeputeerde Staten (GS) het beleid uit. Door middel van onderzoek toetst de ZRK in hoeverre beleid aan kaders voldoet, of de daarin opgenomen doelstellingen worden gerealiseerd en welke lessen zijn te destilleren voor de toekomst. Kaders stellen is dus belangrijk, maar niet eenvoudig. Het beleid dat de Provincie vaststelt en uitvoert omvat vaak een langere periode en wordt gemaakt en uitgevoerd samen met andere betrokken partijen in Limburg. Voor Statenleden is het niet altijd vanzelfsprekend om de gehele relevante geschiedenis te kennen en te overzien waar en wanneer belangrijke afspraken zijn of worden gemaakt door GS met externe partijen. Dat roept wezenlijke vragen op als:

1. Welke kaders zijn al gesteld door PS en welke nog niet?
2. Welke keuzes kunnen PS nog maken nadat kaders zijn gesteld?
3. Wanneer en hoe worden PS betrokken bij afspraken die GS maken met externe partijen:
4. Welke kaders zouden PS kunnen stellen aan de afspraken met externe partijen?

Vanwege het belang van deze vragen voor sturing door PS op het provinciaal beleid, is de ZRK in 2019 gestart met het uitvoeren van een verkenning naar 'kaders tellen' voor zowel de Provincie Noord-Brabant als de Provincie Limburg. De ZRK voert verkenningen uit om meer grip te krijgen op relevante materie zonder meteen een oordeel te hoeven geven over het gevoerde beleid. De kwaliteit van informatievoorziening aan PS krijgt daarbij – zoals in ieder onderzoek – expliciet aandacht. Doel is om meer zicht en grip te krijgen op belangrijke mechanismen in het provinciaal beleid rond kaderstelling.

De ZRK heeft het verkennend onderzoek 'kaders tellen' uitgevoerd door concrete casuïstiek te kiezen. Voor Limburg is de keuze gevallen op investeringen in Greenport Venlo, een onderwerp dat een langere periode omvat van kaders stellen en waar externe partijen een belangrijke rol hebben gespeeld. Greenport Venlo geldt als voorbeeld, niet als onderwerp van evaluatie.

De resultaten van de verkenning zijn door de ZRK neergelegd in de 'Handreiking PS Kaders tellen Limburg' en een bijbehorend achtergronddocument 'Kaders tellen provincie Limburg'.

Door de langere doorlooptijd - mede vanwege de prioriteit bij de ZRK voor het extra onderzoek in 2020 naar de inzet van oud-politici in Limburg - is het onderzoek op een onderdeel ingehaald door de actualiteit: door GS is het Statenvoorstel Sturing in Samenwerking SIS 3.0 gepresenteerd. In het ZRK-onderzoek is nog uitgegaan van SIS 2.0. Overigens heeft deze

ontwikkeling geen invloed op de belangrijkste uitkomsten en handvatten van het onderzoek, zoals beschreven in de handreiking.

De handreiking geeft op basis van het verkennend onderzoek aanbevelingen aan Statenleden hoe zij hun kaderstellende en controlerende rol in de praktijk kunnen versterken en gaat in op de volgende 3 thema's:

- inhoudelijke beleidskaders en doorvertaling in de tijd;
- totaalbeeld van de provinciale bijdrage bij financiële besluiten;
- de betekenis van rollen gaat verder da financiële techniek.

Onder deze thema's worden door de ZRK de volgende aanbevelingen gedaan:

- blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
- vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
- denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

3. Bevoegdheid

De Provincie Limburg en de Provincie Brabant hebben op grond van artikel 79a Provinciewet een gemeenschappelijke rekenkamer (ZRK) ingesteld. Deze onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Op verzoek van Provinciale Staten kan de rekenkamer een onderzoek instellen (artikel 183 Provinciewet). De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de provincie wordt aan het provinciebestuur, lees Provinciale Staten, overgelaten (artikel 105, q1e lid en artikel 143, 2e lid Provinciewet). Het stellen van kaders voor provinciaal beleid is een van de hoofdtaken van Provinciale Staten (PS).

4. Voorstel aan Provinciale Staten

Provinciale Staten wordt gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg over te nemen, te weten:

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

5. Risico's

Het overnemen en in de praktijk brengen van de aanbevelingen van de ZRK heeft als doel het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten. Het niet overnemen c.q. niet in de praktijk brengen van de in de handreiking door de ZRK opgenomen aandachtspunten en aanbevelingen aan PS draagt niet bij aan het versterken van deze belangrijk taken van PS.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Het door de ZRK verricht onderzoek betreft een verkenning, geen regulier onderzoek. De publicaties – handreiking en achtergrond document – zijn geen reguliere rapporten zoals een rapport van bevindingen en bestuurlijk rapport. Wel is het achtergronddocument voor een feitelijke toets voorgelegd aan de ambtelijke organisatie van de Provincie. De handreiking bevat

aanbevelingen aan PS met als doel de eigen kaderstellende en controlerende rol te versterken bij complexere opgaven zoals Greenport Venlo.

Conform de in het Presidium vastgestelde procedure rondom onderzoeksrapporten van de ZRK wordt aan Provinciale Staten gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg middels een Statenbesluit over te nemen.

De aanbevelingen:

1. Blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen.
   Toelichting
   Als er een lange termijn visie is, wordt deze vaak bekend verondersteld. Een visie ontwikkelt zich echter vaak in de loop van de tijd. Vraag als (nieuw) Statenlid naar explicitering van het publieke belang. Vraag bij besluiten ook om de ruimte die er is. Is het een optie om nee te zeggen? Zijn er alternatieven? Of betekent dat bijvoorbeeld grote desinvesteringen? Vraag aanvullend aan de informatie die PS dient te ontvangen op basis van de actuele informatieplicht van GS over belangrijke/complexe onderwerpen als eigendommen, deelnemingen, leningen en garanties ook naar toekomstige ontwikkelingen. Wat komt er nog meer aan? En hoe verhoudt zich dit tot het oorspronkelijke inhoudelijke doel?
   Vraag proactief om sonderende nota's voor complexe casussen, vooral als bekend is dat er ontwikkelingen aankomen, zoals een strategisch plan of investeringen.

2. Vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen.
   Toelichting
   Vraag bij het nemen van financiële besluiten om een overzicht van de totale financiële betrokkenheid van de Provincie. Welke leningen zijn al verstrekt? Wat is in het verleden aan bijdragen gegeven? En wat is afgesproken? Wat mag het kosten? Wat zijn de risico's?
   Vraag ook om een dergelijk overzicht in de begroting als dit overzicht er niet is, bijvoorbeeld omdat er geen sprake is van een 'groot project'. Een bijlage in de begroting kan ook inzicht bieden.
   Neem jaarlijks de tijd voor een analyse van de risico's en financiële positie van de Provincie, inclusief de deelnemingen en leningen. Vraag om een weergave van de relatie tussen het totale provinciale beleid en de deelnemingen (zie ook de handreiking financiële bindingen).

3. Denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.
   Toelichting
   PS kunnen bij de behandeling en bespreking van individuele besluiten bij complexe samenwerkingen, waar de Provincie meerdere rollen heeft, vragen om informatie als GS die niet actief aanbiedt. Het gaat om informatie over:
   - De duiding van rollen. Alleen rol benoemen geeft niet altijd voldoende inzicht. Bijvoorbeeld als aandeelhouder is de Provincie 'partner' maar het maakt veel uit hoe ~~graag~~ groot het aandeel van de Provincie is.
   - De onderlinge relatie tussen de rollen. Bijvoorbeeld als de Provincie een lening verstrekt aan een BV, waar ze aandelen in heeft, is dat positief, maar is het ook de vraag hoever dit kan gaan: waar ligt de grens bij welke kosten, baten en risico's?

- En bij alles geldt: Wat is het publieke belang? Aandacht hiervoor helpt voorkomen dat het gesprek blijft 'steken' in financiële techniek (wat houdt een bepaald instrument precies in?) en daarbij horende procedures (hoe moet dit in PS worden behandeld?).

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf
Nvt

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten
Nvt

9. Juridische aspecten – deregulering
Nvt

10. Verbindingslijnen en andere visies
Nvt

11. Relatie met aanpak coronacrisis
Nvt

12. Toets Referendumverordening
Nvt

13. Effecten op CO_2 en stikstof emissies
Nvt

14. Verdere planning, procedure en uitvoering
Na besluitvorming door PS dient PS opvolging te geven aan de overgenomen aanbevelingen. In opdracht van PS vindt er monitoring plaats op de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen. De stand van zaken wordt periodiek besproken door PS.

15. Periodieke informatie/sturingsinformatie
Nvt

16. Evaluatie
Nvt

17. Communicatie
Communicatie over besluitvorming PS via de gebruikelijk wijze.

18. Meegezonden bijlagen
Brief ZRK 14-1-2021 'Publicatie verkenning Kaders tellen (PS 2021-1420) inclusief de bijlage Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg en 'Achtergronddocument Kaders tellen provincie Limburg' ZRK d.d. januari 2021.

Limburgs Parlement

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

P-21-004

Onderwerp:
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van de Statencommissie FEB van 5 maart 2021 naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'kaders tellen' van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK)

besluiten de in de publicatie 'Handreiking PS, Kaders tellen Limburg' opgenomen aanbevelingen over te nemen, te weten:

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

Provincie Limburg PS
DOCnr.
Ingek. 17 FEB 2021
provincie limburg
Afd.

P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'
1 minuut versie SC FEB 5-3-2021

1 **Onderwerp**
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'Kaders tellen Limburg' van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK).

2 **Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat**
De ZRK heeft een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de kaderstellende rol van PS bij complexe samenwerkingen, dat wil zeggen dat er in een netwerk met andere publieke en/of private partijen wordt samengewerkt, vaak over een periode van meerdere jaren of zelfs decennia. Hoe kunnen PS in een dergelijke context hun kaderstellende en controlerende taak goed uitvoeren, naast het budgetrecht dat zij bij de jaarlijkse behandeling van de begroting kunnen uitoefenen?
In deze verkenning heeft de ZRK aan de hand van de casus 'kennislandschap Greenport Venlo' gekeken naar de ontwikkelingen in de tijd en de besluiten waarbij PS betrokken zijn geweest. In de casus komen de eerdergenoemde kenmerken van complexe samenwerking samen: een samenwerking met meerdere partijen over een langere periode. Hoe heeft kaderstelling door PS plaatsgevonden en hoe kan controle door de Staten worden uitgeoefend? Hoe verhoudt zich dit tot de jaarlijkse kaderstelling en controle bij de begroting en jaarstukken? De casus dient als leermateriaal voor sturing op complexe samenwerking door PS. Niet zozeer een oordeel over de casus zelf, maar centraal staat wat hiervan kan worden geleerd in bredere zin.
Op basis van het verkennend onderzoek heeft de ZRK een handreiking voor PS opgesteld. Daarin staan de belangrijkste lessen, aandachtspunten en aanbevelingen voor PS bij elkaar gezet.
In een bijbehorende achtergrondpublicatie gaat de ZRK in op de aanleiding en de onderzoeksopzet van het verkennend onderzoek. Daarna volgen een beschrijving op hoofdlijnen van het kennislandschap Greenport Venlo. Vervolgens wordt stilgestaan bij de voor het kennislandschap relevante beleidskaders en de besluiten die aan PS zijn voorgelegd. Daarna richt de ZRK zich op de financiële besluiten die zijn genomen voor het kennislandschap en hoe deze terug te zien zijn in de planning- en controldocumenten. Tenslotte staan de diverse rollen van de Provincie centraal, evenals de betekenis hiervan voor PS. Elk hoofdstuk wordt afgesloten met aandachtspunten voor PS.

Conform de in het Presidium vastgestelde procedure rondom onderzoeksrapporten van de ZRK wordt aan Provinciale Staten gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg middels een Statenbesluit over te nemen.

3 **Bevoegdheid**
De Provincie Limburg en de Provincie Brabant hebben op grond van artikel 79a Provinciewet een gemeenschappelijke rekenkamer (ZRK) ingesteld. Deze onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur.

4 **Voorstel aan Provinciale Staten**
Provinciale Staten wordt gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'Kaders tellen Limburg' over te nemen, te weten:

2021/4520 18-2-2021
GRIF 6-5-2021

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

5 Argumenten

Zie het Statenvoorstel.

6 Risico's

Het niet overnemen c.q. niet in de praktijk brengen van de in de handreiking door de ZRK opgenomen aandachtspunten en aanbevelingen aan PS draagt niet bij aan het versterken van de kaderstellende en controlerende taken van PS.

P-21-004 Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'

1. Onderwerp

Statenvoorstel van de Statencommissie FEB naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'Kaders tellen Limburg' van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK).

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Het stellen van kaders voor provinciaal beleid is een van de hoofdtaken van Provinciale Staten (PS). Binnen die kaders, die zowel inhoudelijk als financieel van karakter kunnen zijn voert het College van Gedeputeerde Staten (GS) het beleid uit. Door middel van onderzoek toetst de ZRK in hoeverre beleid aan kaders voldoet, of de daarin opgenomen doelstellingen worden gerealiseerd en welke lessen zijn te destilleren voor de toekomst. Kaders stellen is dus belangrijk, maar niet eenvoudig. Het beleid dat de Provincie vaststelt en uitvoert omvat vaak een langere periode en wordt gemaakt en uitgevoerd samen met andere betrokken partijen in Limburg. Voor Statenleden is het niet altijd vanzelfsprekend om de gehele relevante geschiedenis te kennen en te overzien waar en wanneer belangrijke afspraken zijn of worden gemaakt door GS met externe partijen. Dat roept wezenlijke vragen op als:

1. Welke kaders zijn al gesteld door PS en welke nog niet?
2. Welke keuzes kunnen PS nog maken nadat kaders zijn gesteld?
3. Wanneer en hoe worden PS betrokken bij afspraken die GS maken met externe partijen:
4. Welke kaders zouden PS kunnen stellen aan de afspraken met externe partijen?

Vanwege het belang van deze vragen voor sturing door PS op het provinciaal beleid, is de ZRK in 2019 gestart met het uitvoeren van een verkenning naar 'kaders tellen' voor zowel de Provincie Noord-Brabant als de Provincie Limburg. De ZRK voert verkenningen uit om meer grip te krijgen op relevante materie zonder meteen een oordeel te hoeven geven over het gevoerde beleid. De kwaliteit van informatievoorziening aan PS krijgt daarbij – zoals in ieder onderzoek – expliciet aandacht. Doel is om meer zicht en grip te krijgen op belangrijke mechanismen in het provinciaal beleid rond kaderstelling.

De ZRK heeft het verkennend onderzoek 'kaders tellen' uitgevoerd door concrete casuïstiek te kiezen. Voor Limburg is de keuze gevallen op investeringen in Greenport Venlo, een onderwerp dat een langere periode omvat van kaders stellen en waar externe partijen een belangrijke rol hebben gespeeld. Greenport Venlo geldt als voorbeeld, niet als onderwerp van evaluatie.

De resultaten van de verkenning zijn door de ZRK neergelegd in de 'Handreiking PS Kaders tellen Limburg' en een bijbehorend achtergronddocument 'Kaders tellen provincie Limburg'.

Door de langere doorlooptijd - mede vanwege de prioriteit bij de ZRK voor het extra onderzoek in 2020 naar de inzet van oud-politici in Limburg - is het onderzoek op een onderdeel ingehaald door de actualiteit: door GS is het Statenvoorstel Sturing in Samenwerking SIS 3.0 gepresenteerd. In het ZRK-onderzoek is nog uitgegaan van SIS 2.0. Overigens heeft deze ontwikkeling geen invloed op de belangrijkste uitkomsten en handvatten van het onderzoek, zoals beschreven in de handreiking.

De handreiking geeft op basis van het verkennend onderzoek aanbevelingen aan Statenleden hoe zij hun kaderstellende en controlerende rol in de praktijk kunnen versterken en gaat in op de volgende 3 thema's:

- inhoudelijke beleidskaders en doorvertaling in de tijd;
- totaalbeeld van de provinciale bijdrage bij financiële besluiten;
- de betekenis van rollen gaat verder da financiële techniek.

Onder deze thema's worden door de ZRK de volgende aanbevelingen gedaan:

- blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
- vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
- denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

3. Bevoegdheid

De Provincie Limburg en de Provincie Brabant hebben op grond van artikel 79a Provinciewet een gemeenschappelijke rekenkamer (ZRK) ingesteld. Deze onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het provinciebestuur gevoerde bestuur. Op verzoek van Provinciale Staten kan de rekenkamer een onderzoek instellen (artikel 183 Provinciewet). De bevoegdheid tot regeling en bestuur inzake de huishouding van de provincie wordt aan het provinciebestuur, lees Provinciale Staten, overgelaten (artikel 105, q1e lid en artikel 143, 2e lid Provinciewet). Het stellen van kaders voor provinciaal beleid is een van de hoofdtaken van Provinciale Staten (PS).

4. Voorstel aan Provinciale Staten

Provinciale Staten wordt gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg over te nemen, te weten:

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

5. Risico's

Het overnemen en in de praktijk brengen van de aanbevelingen van de ZRK heeft als doel het versterken van de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten. Het niet overnemen c.q. niet in de praktijk brengen van de in de handreiking door de ZRK opgenomen aandachtspunten en aanbevelingen aan PS draagt niet bij aan het versterken van deze belangrijk taken van PS.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Het door de ZRK verricht onderzoek betreft een verkenning, geen regulier onderzoek. De publicaties – handreiking en achtergrond document – zijn geen reguliere rapporten zoals een rapport van bevindingen en bestuurlijk rapport. Wel is het achtergronddocument voor een feitelijke toets voorgelegd aan de ambtelijke organisatie van de Provincie. De handreiking bevat aanbevelingen aan PS met als doel de eigen kaderstellende en controlerende rol te versterken bij complexere opgaven zoals Greenport Venlo.

Conform de in het Presidium vastgestelde procedure rondom onderzoeksrapporten van de ZRK wordt aan Provinciale Staten gevraagd de aanbevelingen uit de Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg middels een Statenbesluit over te nemen.

De aanbevelingen:

1. Blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen.
   Toelichting
   Als er een lange termijn visie is, wordt deze vaak bekend verondersteld. Een visie ontwikkelt zich echter vaak in de loop van de tijd. Vraag als (nieuw) Statenlid naar explicitering van het publieke belang. Vraag bij besluiten ook om de ruimte die er is. Is het een optie om nee te zeggen? Zijn er alternatieven? Of betekent dat bijvoorbeeld grote desinvesteringen? Vraag aanvullend aan de informatie die PS dient te ontvangen op basis van de actuele informatieplicht van GS over belangrijke/complexe onderwerpen als eigendommen, deelnemingen, leningen en garanties ook naar toekomstige ontwikkelingen. Wat komt er nog meer aan? En hoe verhoudt zich dit tot het oorspronkelijke inhoudelijke doel?
   Vraag proactief om sonderende nota's voor complexe casussen, vooral als bekend is dat er ontwikkelingen aankomen, zoals een strategisch plan of investeringen.

2. Vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen.
   Toelichting
   Vraag bij het nemen van financiële besluiten om een overzicht van de totale financiële betrokkenheid van de Provincie. Welke leningen zijn al verstrekt? Wat is in het verleden aan bijdragen gegeven? En wat is afgesproken? Wat mag het kosten? Wat zijn de risico's?
   Vraag ook om een dergelijk overzicht in de begroting als dit overzicht er niet is, bijvoorbeeld omdat er geen sprake is van een 'groot project'. Een bijlage in de begroting kan ook inzicht bieden.
   Neem jaarlijks de tijd voor een analyse van de risico's en financiële positie van de Provincie, inclusief de deelnemingen en leningen. Vraag om een weergave van de relatie tussen het totale provinciale beleid en de deelnemingen (zie ook de handreiking financiële bindingen).

3. Denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.
   Toelichting
   PS kunnen bij de behandeling en bespreking van individuele besluiten bij complexe samenwerkingen, waar de Provincie meerdere rollen heeft, vragen om informatie als GS die niet actief aanbiedt. Het gaat om informatie over:
   - De duiding van rollen. Alleen rol benoemen geeft niet altijd voldoende inzicht. Bijvoorbeeld als aandeelhouder is de Provincie 'partner' maar het maakt veel uit hoe graag het aandeel van de Provincie is.
   - De onderlinge relatie tussen de rollen. Bijvoorbeeld als de Provincie een lening verstrekt aan een BV, waar ze aandelen in heeft, is dat positief, maar is het ook de vraag hoever dit kan gaan: waar ligt de grens bij welke kosten, baten en risico's?
   - En bij alles geldt: Wat is het publieke belang? Aandacht hiervoor helpt voorkomen dat het gesprek blijft 'steken' in financiële techniek (wat houdt een bepaald instrument precies in?) en daarbij horende procedures (hoe moet dit in PS worden behandeld?).

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf
Nvt

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten
Nvt

9. Juridische aspecten – deregulering
Nvt

10. Verbindingslijnen en andere visies
Nvt

11. Relatie met aanpak coronacrisis
Nvt

12. Toets Referendumverordening
Nvt

13. Effecten op CO_2 en stikstof emissies
Nvt

14. Verdere planning, procedure en uitvoering
Na besluitvorming door PS dient PS opvolging te geven aan de overgenomen aanbevelingen. In opdracht van PS vindt er monitoring plaats op de stand van zaken van de uitvoering van de aanbevelingen. De stand van zaken wordt periodiek besproken door PS.

15. Periodieke informatie/sturingsinformatie
Nvt

16. Evaluatie
Nvt

17. Communicatie
Communicatie over besluitvorming PS via de gebruikelijk wijze.

18. Meegezonden bijlagen
Brief ZRK 14-1-2021 'Publicatie verkenning Kaders tellen (PS 2021-1420) inclusief de bijlage Handreiking PS 'kaders tellen' Limburg en 'Achtergronddocument Kaders tellen provincie Limburg' ZRK d.d. januari 2021.

Limburgs Parlement

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

P-21-004

Onderwerp:
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van de Statencommissie FEB van 5 maart 2021 naar aanleiding van het verkennend onderzoek 'kaders tellen' van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK)

besluiten de in de publicatie 'Handreiking PS, Kaders tellen Limburg' opgenomen aanbevelingen over te nemen, te weten:

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

2021/1420 15-1-2021
GRIF 2-4-2021

ZUIDELIJKE REKENKAMER

Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Provincie Limburg PS
DOCnr.
Ingek. 14 JAN. 2021
Afd.

Datum	14 januari 2021
Referentienummer	20210114/005
Onderwerp	Publicatie verkenning Kaders tellen

Geachte Statenleden van Limburg,

Het stellen van kaders voor provinciaal beleid is een van de hoofdtaken van Provinciale Staten (PS). Binnen die kaders, die zowel inhoudelijk als financieel van karakter kunnen zijn, voert het College van Gedeputeerde Staten (GS) het beleid uit. Door middel van onderzoek toetst de rekenkamer in hoeverre beleid aan kaders voldoet, of de daarin opgenomen doelstellingen worden gerealiseerd en welke lessen zijn te destilleren voor de toekomst.

Kaders stellen is dus belangrijk, maar niet altijd eenvoudig. Het beleid dat de provincie vaststelt en uitvoert omvat vaak een langere periode en wordt gemaakt en uitgevoerd samen met andere betrokken partijen in Limburg. Als Statenlid is het niet altijd vanzelfsprekend de gehele relevante geschiedenis te kennen en te overzien waar en wanneer belangrijke afspraken zijn of worden gemaakt door GS met externe partijen. Dat roept wezenlijke vragen op als:

- Welke kaders zijn al gesteld door PS en welke nog niet?
- Welke keuzes kunnen PS nog maken nadat kaders zijn gesteld?
- Wanneer en hoe worden PS betrokken bij afspraken die GS maken met externe partijen?
- Welke kaders zouden PS kunnen stellen aan de afspraken met externe partijen?

Vanwege het belang van deze vragen voor sturing door PS op het provinciaal beleid, is de rekenkamer in 2019 **gestart met het uitvoeren van een verkenning naar "kaders tellen" voor zowel de provincie Noord**-Brabant als de provincie Limburg. De rekenkamer voert verkenningen uit om meer grip te krijgen op relevante materie, zonder meteen een oordeel te hoeven geven over het gevoerde beleid. De kwaliteit van informatievoorziening aan PS krijgt daarbij – zoals in ieder onderzoek – expliciet aandacht. Doel is om meer zicht en grip te krijgen op belangrijke mechanismen in het provinciaal beleid rond kaderstelling.

De rekenkamer heeft het verkennend onderzoek Kaders tellen uitgevoerd door concrete casuïstiek te kiezen. Voor Noord-Brabant is de keuze gevallen op investeringen van de provincie in fotonica, voor Limburg op investeringen in Greenport Venlo. In beide gevallen gaat het om onderwerpen die een langere periode omvatten van kaders tellen en waar externe partijen een belangrijke rol hebben gespeeld.

Zuidelijke Rekenkamer
John F. Kennedylaan 2
5612 AB Eindhoven
T: 040-244 18 74
info@zuidelijkerekenkamer.nl

In het voorjaar van 2020 is de verkenning Kaders tellen voor Noord-Brabant gepubliceerd (zie onze website (www.zuidelijkerekenkamer.nl). In het najaar van 2020 zijn de uitkomsten van deze verkenning besproken met de commissie Sturen en Verantwoorden van PS van Noord-Brabant en benut in het kader van het traject "Sturen met Kaders" van PS. Nu publiceert de rekenkamer de verkenning voor Limburg, met als casuïstiek Greenport Venlo. Greenport Venlo geldt daarbij als voorbeeld, niet als onderwerp van evaluatie.

De publicatie voor Limburg heeft enige tijd op zich laten wachten, omdat de rekenkamer prioriteit heeft gegeven aan het extra onderzoek in 2020 naar de inzet van oud-politici door de provincie Limburg. De verkenning Kaders tellen Limburg is medio 2020 weer opgepakt en afgerond in het najaar van 2020. Bijgevoegd vindt u – net als voor Noord-Brabant – een handreiking en achtergronddocument waarin de bevindingen van de verkenning zijn opgenomen. Door de langere doorlooptijd is het onderzoek op een onderdeel ingehaald door de actualiteit: door het college van GS is begin januari jl. een concept van het investeringskader Sturing in Samenwerking 3.0 (SiS 2.0) aan PS gepresenteerd, waar ons onderzoek nog is uitgegaan van SiS 2.0. Het nieuwe kader is nog niet vastgesteld door PS, maar met een voetnoot refereren wij in het achtergronddocument naar deze ontwikkeling. Deze ontwikkeling heeft verder geen invloed op de belangrijkste uitkomsten en handvatten van het onderzoek, zoals beschreven in de handreiking.

Zoals eerder opgemerkt is een verkenning geen regulier onderzoek dat als doel heeft te komen tot een oordeel over gevoerd beleid. De publicaties – handreiking en achtergronddocument – zijn dan ook geen reguliere rapporten zoals een rapport van bevindingen en bestuurlijk rapport. Wel is het achtergronddocument voor een feitelijke toets voorgelegd aan de ambtelijke organisatie van de provincie. Verder bevat de handreiking aanbevelingen aan PS om de eigen kaderstellende rol invulling te geven bij complexere opgaven zoals Greenport Venlo. Wij hopen dat de handreiking en het achtergronddocument bijdragen aan het versterken van deze rol. Graag gaan wij met PS het gesprek aan over de betekenis en toepasbaarheid van de door de rekenkamer gepubliceerde stukken.

Hoogachtend,

Prof. dr. M.J.M. (Marc) Vermeulen
Voorzitter

Dr. N.A.C. (Ard) Schilder
Directeur-secretaris

Handreiking PS
Kaders tellen Limburg

ZUIDELIJKE REKENKAMER

Provincies werken steeds vaker samen in netwerken met andere publieke en private partners om maatschappelijke opgaven aan te pakken. Deze samenwerkingen kennen vaak een lange doorlooptijd. Maar wat betekent dit voor de rol van Provinciale Staten (PS)? Hebben zij nog het overzicht? Staan zij nog wel aan het roer? Hoe hebben ze de mogelijkheid om (bij) te sturen?

Om antwoord te geven op zulke vragen heeft de Zuidelijke Rekenkamer een verkenning gedaan (zie het achtergronddocument Kaders tellen provincie Limburg). Deze handreiking geeft op basis van het verkennend onderzoek aanbevelingen aan Statenleden hoe zij hun kaderstellende en controlerende rol in de praktijk kunnen versterken.

Casus kennislandschap Greenport Venlo

Om het verkennend onderzoek concreet te maken heeft de Zuidelijke Rekenkamer de casus 'kennislandschap Greenport Venlo' onderzocht. Het kennislandschap bestaat uit de Brightlands Campus Greenport Venlo BV (de software) en de Campus Vastgoed BV (de hardware). Het kennislandschap is één van de vier Brightlands Campussen in de provincie Limburg. De rekenkamer heeft deze casus gekozen, omdat het om een langlopende samenwerking gaat, vallend binnen het programma Innovatiekracht.

Opzet handreiking

De handreiking gaat in op de volgende drie thema's:

1. **Inhoudelijke beleidskaders en doorvertaling in de tijd**
2. **Totaalbeeld van de provinciale bijdrage bij financiële besluiten**
3. **De betekenis van rollen gaat verder dan financiële techniek**

Op de volgende pagina staan de aanbevelingen voor PS samengevat. De handreiking geeft daarna per thema een toelichting op de belangrijkste vraagstukken, geeft een korte illustratie aan de hand van de casus kennislandschap Greenport Venlo en sluit af met aandachtspunten en aanbevelingen voor PS.

Aanbevelingen voor PS

1

Blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen

- Als er een lange termijn visie is wordt deze vaak bekend verondersteld. Een visie ontwikkelt zich echter vaak in de loop van de tijd. Vraag daarom als (nieuw) Statenlid naar explicitering van het publieke belang.
- Vraag bij besluiten ook om de ruimte die er is. Is het een optie om nee te zeggen? Of betekent dat bijvoorbeeld grote desinvesteringen? Vraag ook naar de toekomstige ontwikkelingen. Wat komt er nog meer aan? En hoe verhoudt zich dit tot het oorspronkelijke inhoudelijke doel?
- Vraag proactief om sonderende nota's voor complexe casussen; vooral als bekend is dat er ontwikkelingen aankomen, zoals een strategisch plan of investeringen.

2

Vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen

- **Vraag bij het nemen van financiële besluiten om een overzicht van de totale financiële betrokkenheid** van de provincie: Welke leningen zijn al verstrekt? Wat is in het verleden aan bijdragen gegeven? En wat is afgesproken? Wat mat het kosten? Wat zijn de risico's?
- Vraag ook om een dergelijk overzicht in de begroting als dit overzicht er niet is, bijvoorbeeld omdat er geen sprake is van een 'groot project'. Een bijlage in de begroting kan ook inzicht bieden.
- Neem jaarlijks de tijd voor een analyse van de **risico's en financiële positie van de provincie**, inclusief de deelnemingen en leningen. Vraag om een weergave van de relatie tussen het totale provinciale beeld en de deelnemingen (zie ook **de handreiking financiële bindingen).**

3

Denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen

PS kan bij de behandeling en bespreking van individuele besluiten bij complexe samenwerkingen, waar de provincie meerdere rollen heeft, vragen om informatie als GS die niet actief aanbiedt. Het gaat om informatie over:

- *De duiding van rollen.* Alleen een rol benoemen geeft niet altijd voldoende inzicht. Bijvoorbeeld als aandeelhouder is de provincie 'partner', maar het maakt veel uit hoe groot het aandeel van de provincie is.
- *De onderlinge relatie tussen de rollen.* Bijvoorbeeld als de provincie een lening verstrekt aan een BV, waar ze aandelen in heeft, is dat positief, maar is het ook de vraag hoever dit kan gaan: waar ligt de grens bij welke kosten, baten en risico's?
- En bij alles geldt: *Wat is het publiek belang?* Aandacht hiervoor helpt voorkomen dat het **gesprek blijft 'steken' in financiële techniek (wat** houdt een bepaald instrument precies in?) en daarbij horende procedures (hoe moet dat in PS worden behandeld?).

1 Inhoudelijke beleidskaders en doorvertaling in de tijd

Algemeen

De provincie Limburg heeft bewust gekozen voor een actieve rol, waarbij de provincie onder andere investeert in lang lopende trajecten met andere partijen. Een voorbeeld hiervan zijn de Brightlands Campussen.

Deze lange termijn investeringen betekenen dat er commitment nodig is van PS voor een lange periode: investeren en dan stoppen betekent 'desinvesteren'. Dat wil niet zeggen dat er geen (bij)sturing meer mogelijk of nodig is. Bij besluiten die PS krijgen voorgelegd blijft het de vraag: dragen ze bij aan het doel? Zijn er tegenvallers of meevallers? Dit betekent dat naast een lange termijn visie ook een vertaling van deze visie naar een middellange termijn plan nodig is. Zonder zo'n vertaling is de weging voor al dan niet bijsturen door PS moeilijk te maken.

Kennislandschap Greenport

De visie achter de Brightlands Campussen is duidelijk. Deze visie wordt breed gedeeld, ook buiten de provincie. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het programma kennis-as van de onderwijsinstellingen in Limburg. Ook heeft de Brightlands Campus Greenport Venlo een bedrijf gevonden dat vanaf 2020 deelneemt aan het kennislandschap.

Het ontwikkelen van een Campus kost tijd én geld. Hoe deze ontwikkeling er de komende jaren uitziet is nog niet nader ingevuld: wat is er voor nodig dat de Campus in de toekomst zelfstandig wordt? Op welke termijn zou dat kunnen? Wat betekent het financieel?

Een verdere invulling geeft meer kader aan de besluiten die aan PS worden voorgelegd. In figuur 1 laten we zien welke besluiten PS de afgelopen jaren hebben genomen. Het gaat om jaarlijks minimaal één grotere beslissing. Dit betekent dat een vertaling naar een middellange termijn plan wenselijk is. De twee Campusorganisaties werken aan een dergelijk plan. PS kunnen hierbij meedenken.

Aanbevelingen voor PS

Het is belangrijk dat er een duidelijke lange termijn visie is voor de actieve rol van de provincie Limburg. Er is een lange termijnvisie op economische structuurversterking en innovatie. Een aandachtspunt voor PS is om bij besluiten het maatschappelijke/publieke belang en de daarbij geldende beleidskaders steeds scherp te hebben. Dat kan door GS hiernaar te vragen. Dit voorkomt dat (nieuwe leden van) PS zelf op zoek moeten naar de kaders uit het verleden om een volledig beeld te krijgen.

Daarbij kan PS ook vragen welke ruimte er is bij afzonderlijke besluiten. Is het een optie om nee te zeggen? Of is dat eigenlijk geen optie meer, omdat er al eerder over besloten is of al veel is geïnvesteerd en het daarom een desinvestering zou betekenen? Ook kan PS vragen stellen over de toekomst, bijvoorbeeld: wat komt er nog meer aan? En hoe verhoudt zich dit tot het oorspronkelijke inhoudelijke doel? En hoe wordt dit inhoudelijk doel doorvertaald naar de plannen van de betrokken BV's? En omgekeerd: hoe verhouden de plannen van de BV's zich tot de inhoudelijke doelen van de provincie?

Denk daarnaast ook aan de mogelijkheid van sonderende nota's. Vraag om een dergelijke nota, vooral als bekend is dat er ontwikkelingen aankomen, zoals investeringen of een strategisch plan. Voor complexe casussen kan een dergelijke nota PS meer houvast geven bij een onderwerp.

Figuur 1 **Besluiten kennislandschap Greenport Venlo voorgelegd aan PS**[1]

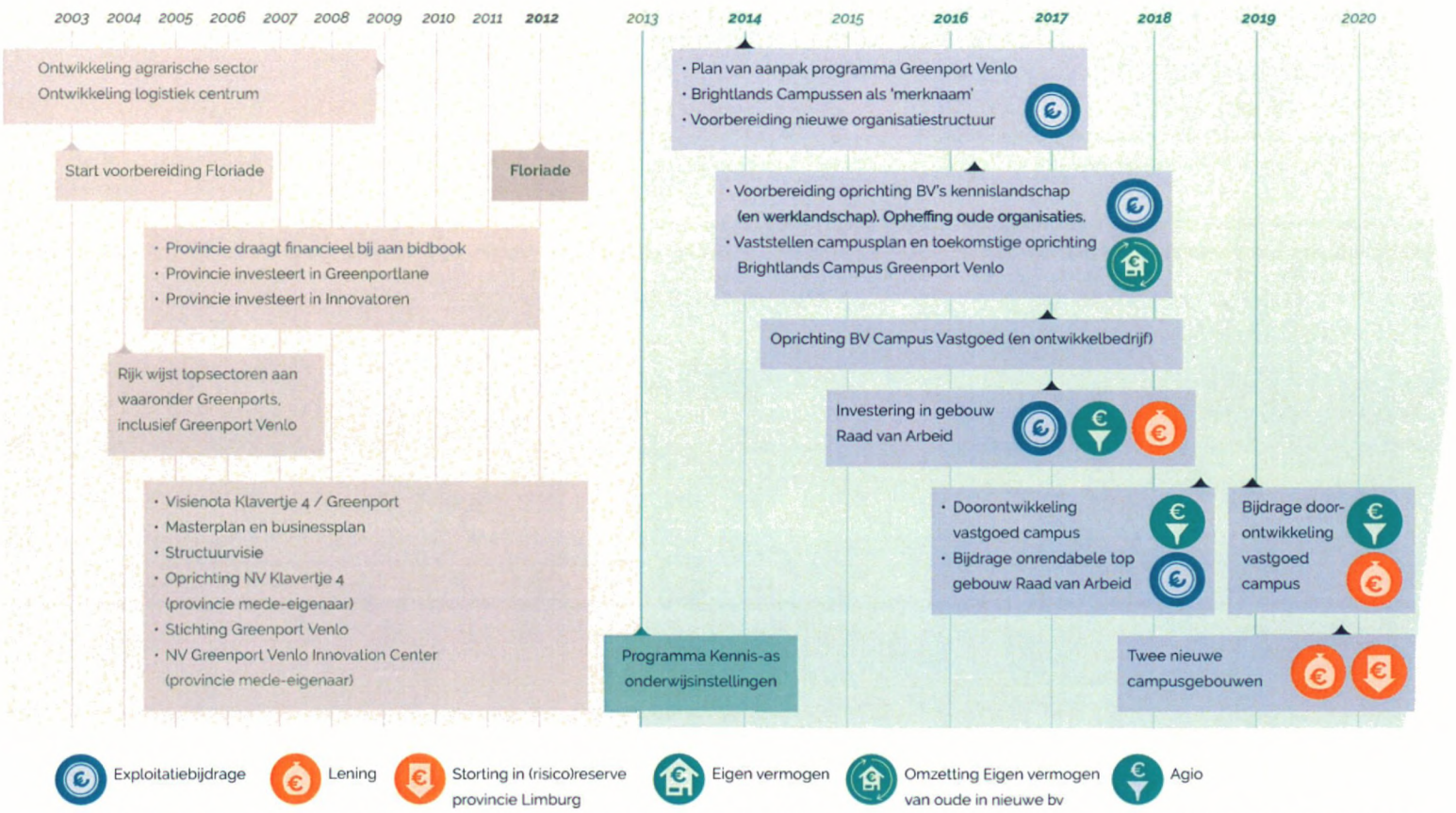

[1] *Alleen besluiten die afzonderlijk zijn voorgelegd (d.w.z. niet via de begroting of andere planning- en controldocumenten) zijn hier opgenomen. Dit uitgezonderd het besluit dat is opgenomen in de Voorjaarsnota 2018, dat is hier wel opgenomen, omdat het in het verlengde ligt van de afzonderlijke besluiten.*

2 Totaalbeeld van de provinciale bijdragen bij financiële besluiten

Algemeen

PS hebben het budgetrecht, dat wil zeggen PS stellen de baten en lasten per programma voor het komend begrotingsjaar vast en maken daarbij een afweging tussen baten en lasten van verschillende programma's. Een deel van de baten en lasten ligt echter al vast, onder andere vanwege privaatrechtelijke handelingen. Deze handelingen zijn aan GS, maar moeten vaak wel aan PS worden voorgelegd, omdat ze bijvoorbeeld gevolgen kunnen hebben voor het budgetrecht. Voorbeelden zijn:

- De Provinciewet bepaalt dat de oprichting van verbonden partijen voor wensen en bedenkingen wordt voorgelegd aan PS.
- **In de financiële verordening van de** provincie Limburg is opgenomen dat PS bij leningen boven de € 2,5 mln. om wensen en bedenkingen worden gevraagd.

Kennislandschap Greenport

Sinds de oprichting van de BV's voor het kennislandschap Greenport Venlo is er vier maal een financiële beslissing (lening, agiostorting of investeringssubsidie) aan PS voorgelegd. Daarbij wordt geen financieel overzicht gegeven van wat er tot dan toe in de Campus is geïnvesteerd of bijgedragen.

PS kunnen zelf alles opzoeken. Bij een complexe samenwerking als het kennislandschap Greenport Venlo is dat niet eenvoudig, omdat de gevolgen van financiële beslissingen op diverse plekken in de begroting en jaarstukken zijn opgenomen (zie figuur 2). De plek is afhankelijk van of het om een subsidie, lening of om eigen vermogen gaat. (Dit conform de systematiek van begroten van provincies.) Het is daardoor niet eenvoudig de gevolgen van een beslissing te overzien.

Veel deelnemingen van de provincie zijn 'een groot project'. Greenport Venlo is dat niet[1]. Om een overzicht van de financiele bijdragen te krijgen zijn andere mogelijkheden, zoals een bijlage in de begroting. Dit gebeurde bij de begroting 2012 tot en met de begroting 2016.

[1] Er zijn wel kwartaalrapportages van de Campus Vastgoed die als groot project worden behandeld. Dit biedt inzicht, maar niet in de financiële bijdragen van de provincie. Ook is er geen kwartaalrapportage van de Brightlands Campus Greenport Venlo

Aanbevelingen voor PS

Bij samenwerkingen kan het complex zijn om inzicht te krijgen in het totaal aan ingezette financiële middelen, vanwege de verschillende instrumenten die worden gekozen, de verschillende besluiten die daarover worden genomen en de spreiding in de tijd. Ook worden besluiten vaak niet op het moment van de begroting genomen. Voor het nemen van financiële besluiten bij complexe organisaties is inzicht in de totale financiële bijdrage van de provincie nodig: Welke leningen zijn al verstrekt? Welke bijdragen gegeven? Wat zijn de afspraken? Wat mat het kosten? Wat zijn de risico's? Vraag om een overzicht van de ingezette financiële instrumenten bij een financieel besluit als die overzicht niet is bijgevoegd.

Dit inzicht is ook van belang bij de begroting. Veel deelnemingen van de provincie zijn 'een groot project', maar niet allemaal. Dat hoeft ook niet; er zijn ook andere (lichtere) mogelijkheden, zoals een bijlage in de begroting (dit gebeurde bij de begroting 2012 tot en met de begroting 2016). PS kan GS vragen om meer gebundelde totaaloverzichten (bij bijvoorbeeld de begroting) en voortgangsrapportages.

Alle deelnemingen en leningen samen hebben invloed op de financiële positie van de provincie (zie de handreiking financiële bindingen). Neem jaarlijks de tijd voor de financiële positie bij de jaarstukken/voorjaarsnota. Let ook op de relatie tussen de financiële positie en de afzonderlijke deelnemingen en leningen. Vraag om uitleg als die relatie niet duidelijk is.

Figuur 2 **Waar zijn financiële besluiten terug te vinden in de begroting?**

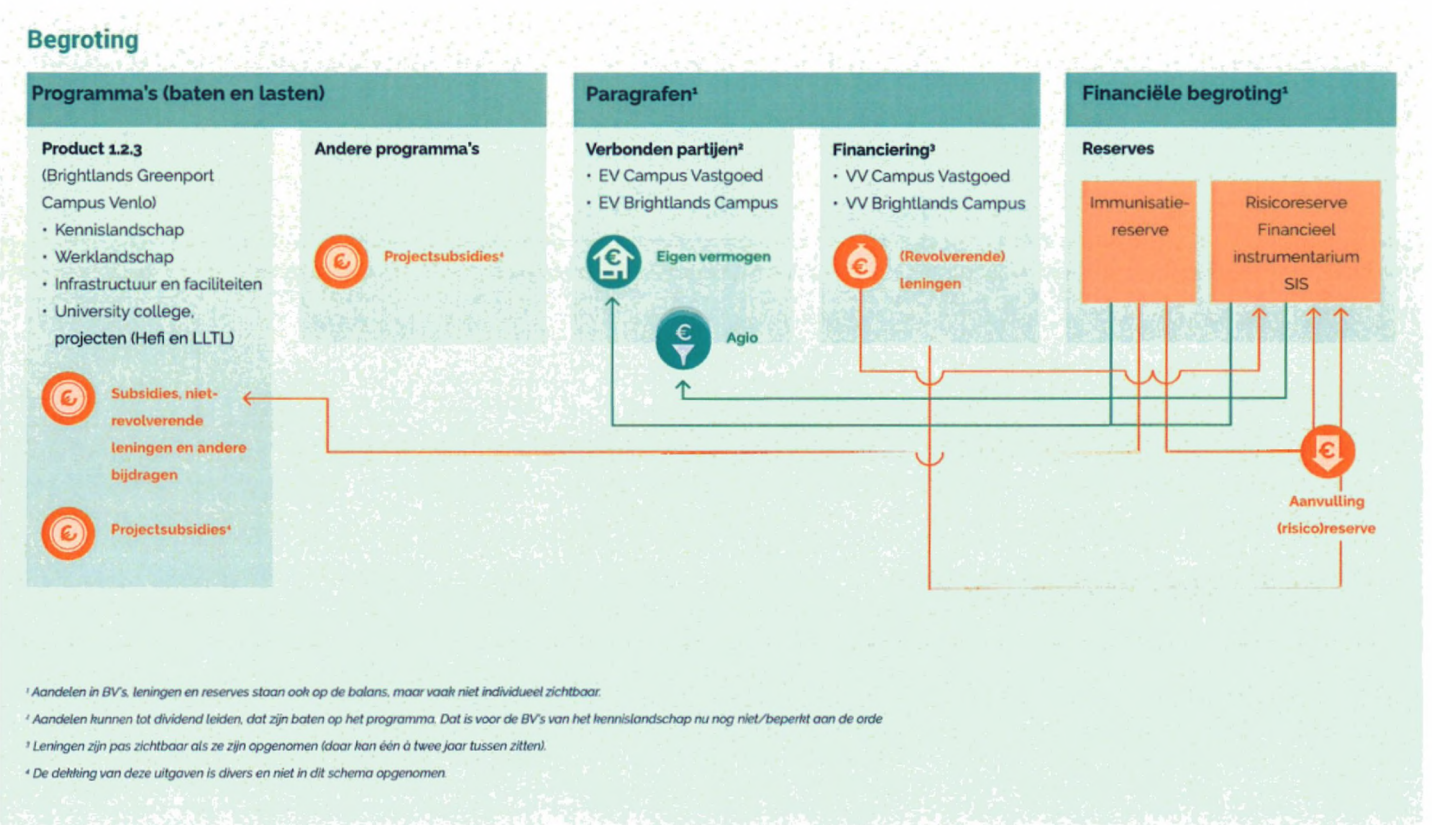

¹ Aandelen in BV's, leningen en reserves staan ook op de balans, maar vaak niet individueel zichtbaar.

² Aandelen kunnen tot dividend leiden, dat zijn baten op het programma. Dat is voor de BV's van het kennislandschap nu nog niet/beperkt aan de orde

³ Leningen zijn pas zichtbaar als ze zijn opgenomen (daar kan één à twee jaar tussen zitten).

⁴ De dekking van deze uitgaven is divers en niet in dit schema opgenomen.

3 De betekenis van rollen gaat verder dan financiële techniek

Algemeen

De provincie kan diverse rollen hebben. De provincie Limburg onderscheidt verschillende rollen in de nota Sturing in Samenwerking (SiS). In SIS staat ook de uitleg van de rollen. In andere documenten, zoals de begroting, staan de rollen telkens benoemd, maar niet uitgelegd; de uitleg van de rollen kunnen in SIS worden opgezocht.

Een uitgangspunt bij de rollen lijkt te zijn dat een rol, zoals partner (mede-eigenaar) altijd min of meer gelijk is. Dat is niet noodzakelijk zo. Er is bijvoorbeeld een verschil tussen deelnemen aan een BV met 10% van de aandelen en deelnemen aan een BV met 76% van de aandelen.

Ook heeft de provincie in de praktijk regelmatig meerdere rollen tegelijkertijd. Dat is niet zonder betekenis.

Kennislandschap Greenport

De provincie heeft bij het kennislandschap Greenport Venlo de rol van subsidiënt (aan zowel de Brightlands Campus als aan projecten op de Campus), financier (verstrekker van leningen aan de Campus Vastgoed) en partner (mede-eigenaar in beide BV's). Bij deze rollen van de provincie is de rol van PS telkens verschillend. In figuur 3 laten we dat zien.

De drie rollen van de provincie zijn nauw met elkaar verbonden:

- De provincie is bij het kennislandschap een grote én actieve aandeelhouder met als doel economische structuurversterking.
- Daarnaast verstrekt de provincie leningen aan de Campus Vastgoed, omdat andere partijen dat niet doen én er een publiek belang is.
- Hetzelfde geldt voor de bijdragen (en subsidies) aan de onrendabele top van investeringen.

In wezen zijn dus alle drie de rollen erop gericht de Campus te ontwikkelen vanuit het publiek belang. Doordat het accent ligt op de rollen komt de verbondenheid tussen de rollen én het publieke belang niet altijd duidelijk naar voren komen.

Aanbevelingen voor PS

Bij complexe netwerksamenwerkingen zijn de rollen van de provincie vaak meervoudig. De rollen kunnen bovendien in de loop van de tijd veranderen en in aantal toenemen Daarom is informatie over de volgende aandachtspunten belangrijk:

- Wat is het publiek belang? Waarom is dit goed voor Limburg? Aandacht hiervoor helpt voorkomen dat het gesprek blijft 'steken' in financiële techniek (wat houdt een bepaald instrument precies in?) en daarbij horende procedures (hoe moet dat nu in PS worden behandeld?).
- Bij de inzet van financiële instrumenten, is het van belang een goede duiding te hebben van die rollen. Bijvoorbeeld als aandeelhouder is de provincie 'partner', maar het maakt veel uit welk aandeel de provincie heeft en welke zeggenschap.
- Bij meervoudigheid van rollen kan er onderlinge invloed zijn. Als de provincie een lening of subsidie verstrekt aan een BV waar ze aandelen in heeft, is dat in beginsel positief voor het risicoprofiel van de BV. Maar hoe ver kan dit gaan? Waar ligt de grens tussen kosten en baten, rendement en risico? En hoe meer rollen de provincie vervult, hoe groter het belang wordt om de betrokkenheid te behouden.

In zoverre GS bovenstaande informatie niet actief aanbiedt in reguliere planning- en controldocumenten, aanvullende kwartaaloverzichten of ad hoc informatie, kan PS daar zelf bij de behandeling en bespreking van individuele besluiten naar vragen.

Figuur 3 **Rollen provincie en Provinciale Staten bij het kennislandschap greenport Venlo**

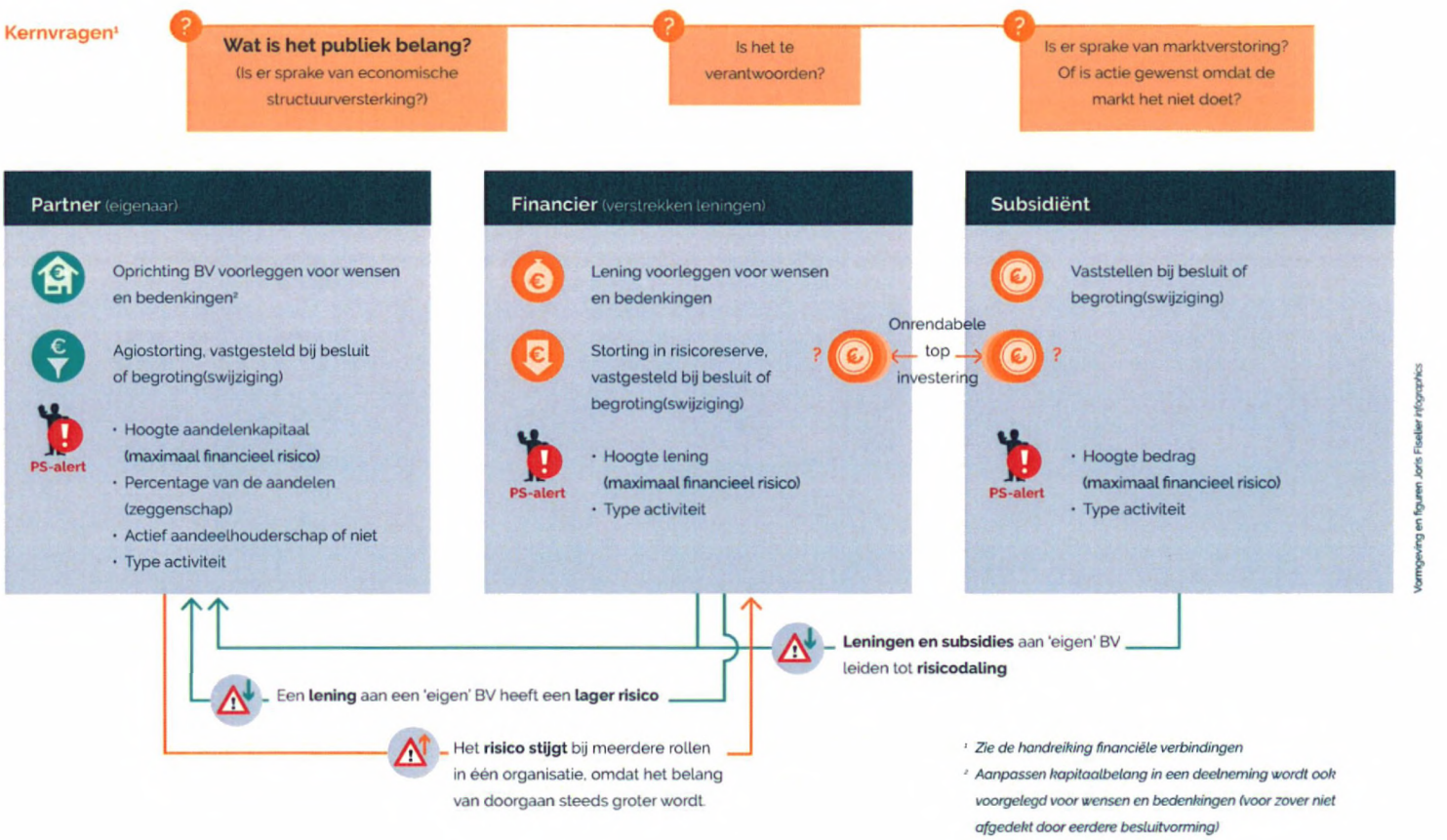

Kaders tellen provincie Limburg

Achtergronddocument

Januari 2021

ZUIDELIJKE REKENKAMER

Leeswijzer

De Zuidelijke Rekenkamer heeft voor een deel in 2019 en – na een pauze vanwege andere prioriteiten – voor een deel in 2020 een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de kaderstellende rol van Provinciale Staten (PS) Limburg bij complexe samenwerkingen. Een complexe samenwerking wil zeggen dat er in een netwerk met andere publieke en/of private partijen wordt samengewerkt, vaak over een periode van meerdere jaren of zelfs decennia. Hoe kunnen PS in een dergelijke context hun kaderstellende en controlerende taak goed uitvoeren, naast het budgetrecht dat zij bij de jaarlijkse behandeling van de begroting kunnen uitoefenen?

In deze verkenning heeft de rekenkamer aan de hand van de casus 'kennislandschap Greenport Venlo' gekeken naar de ontwikkelingen in de tijd en de besluiten waarbij PS betrokken zijn geweest. In de casus komen de eerdergenoemde kenmerken van complexe samenwerking samen: een samenwerking met meerdere partijen over een langere periode. Hoe heeft kaderstelling door PS plaatsgevonden en hoe kan controle door de Staten worden uitgeoefend? Hoe verhoudt zich dit tot de jaarlijkse kaderstelling en controle bij de begroting en jaarstukken? De casus dient als leermateriaal voor sturing op complexe samenwerking door PS. Niet zozeer een oordeel over de casus zelf al wat hiervan kan worden geleerd in bredere zin staat daarom centraal.

In hoofdstuk 1 gaan we in op de aanleiding en de onderzoeksopzet van het verkennend onderzoek. In hoofdstuk 2 geven we een beschrijving op hoofdlijnen van het kennislandschap Greenport Venlo. In hoofdstuk 3 staan we stil bij de voor het kennislandschap relevante beleidskaders en de besluiten die aan PS zijn voorgelegd. In hoofdstuk 4 richten we ons op de financiële besluiten die zijn genomen voor het kennislandschap en hoe deze terug te zien zijn in de planning- en controldocumenten. In hoofdstuk 5 staan de diverse rollen van de provincie centraal, evenals de betekenis hiervan voor PS. Ieder hoofdstuk sluiten we af met aandachtspunten voor PS.

Op basis van het verkennend onderzoek heeft de Zuidelijke Rekenkamer een handreiking voor PS opgesteld. Daarin staat de belangrijkste lessen en aandachtspunten voor PS bij elkaar gezet. De handreiking wordt gelijktijdig met dit achtergronddocument gepubliceerd op de website van de Zuidelijke Rekenkamer.

Inhoudsopgave

..... 1

1 Over dit onderzoek 4

1.1 Aanleiding en onderwerp 4

1.2 Doelstelling en aanpak 5

2 Kennislandschap Greenport Venlo op hoofdlijnen 6

2.1 Voorgeschiedenis kennislandschap 6

2.2 Ontwikkeling van het kennislandschap 7

2.3 Organisatie kennislandschap 8

3 Beleidskaders kennislandschap Greenport Venlo 11

3.1 De oprichting en doorontwikkeling van het kennislandschap beleidsmatig bezien 11

3.2 Besluiten voorgelegd aan PS 2014-2019 14

3.3 Begroting: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen? 16

3.4 Aandachtspunten voor PS 17

4 Financieel instrumentarium kennislandschap Greenport Venlo 18

4.1 Aandelen, leningen en andere bijdragen 18

4.2 Hoe zijn de financiële instrumenten zichtbaar in de begroting? 21

4.3 Het kennislandschap als 'groot project' 24

4.4 Risico's 25

4.5 Aandachtspunten voor PS 26

5 Rollen provincie bij het kennislandschap Greenport Venlo 28

5.1 Rollen SIS 2.0 28

5.2 Drie rollen van de provincie bij het kennislandschap Greenport Venlo 31

5.3 Aandachtspunten voor PS 33

Bijlage 1 Geraadpleegde documenten 34

1 Over dit onderzoek

1.1 Aanleiding en onderwerp

De Zuidelijke Rekenkamer wil het zoeklicht zetten op kaderstellende momenten bij complexe samenwerkingen. Deze samenwerkingen leiden tot een andere dynamiek, vanwege de betrokkenheid van andere partijen en lange doorlooptijden van bijbehorende activiteiten. Welk effect heeft dat op de kaderstelling door PS?

1.1.1 Complexe samenwerkingen

Om maatschappelijke opgaven aan te pakken, werken provincies steeds meer samen in netwerken met andere publieke en private partners. Dit betekent dat de provincie één van de partijen is die beslissingen neemt. Ook heeft de organisatie waarin de samenwerking plaatsvindt (vaak een verbonden partij) een eigen verantwoordelijkheid. Welke invloed heeft de provincie? En wat betekent het voor de mogelijkheden voor kaderstelling door PS?

Ook zijn provincies meer gaan investeren in samenwerkingen. Investeren betekent bijna per definitie dat er een lange termijn belang en betrokkenheid is[1]. Ook dit kan gevolgen hebben voor kaderstelling door PS.

De combinatie van investeren en samenwerken leidt tot de vraag wanneer PS kaders stellen en hoeveel ruimte ze daarbij hebben om tussentijds bij te sturen.

1.1.2 Kaderstelling door PS

PS zijn verantwoordelijk voor de kaderstelling; ze bepalen de grote lijnen van het provinciale beleid. Gedeputeerde Staten (GS) voeren dat beleid uit. PS controleren GS vervolgens.

Voor het uitvoeren van de kaderstellende rol maken PS gebruik van de verordenende bevoegdheid (vaststellen van regels en voorschriften) en het budgetrecht. Het budgetrecht is een van de krachtigste instrumenten van PS. Dit recht houdt in dat PS de baten en lasten voor het komend jaar vaststellen en daarmee GS autoriseren tot het uitvoeren van het bijbehorend beleid. De begroting die PS vaststelt moet sluiten. Dit betekent dat PS de baten en lasten van de diverse programma's tegen elkaar afwegen. In de praktijk zijn veel beleidsbeslissingen al eerder genomen en staan kaders al vast. Wat kan PS dan nog afwegen bij de begroting? Hoe groot is de ruimte? Wat staat vast? En voor hoe lang? En waar kan worden geschoven? In welke mate geven de begroting, en andere kaderstellende documenten, duidelijk de ruimte van PS aan? En hoe wordt de relatie tussen de beoogde provinciale rollen enerzijds en de kaderstellende en controlerende rol van PS anderzijds aangegeven?

Dit zijn de vragen die centraal staan in het vervolg van dit verkennend onderzoek.

[1] Zie ook de handreiking Financiële bindingen Limburg, die de rekenkamer in 2019 heeft uitgebracht: https://zuidelijkerekenkamer.nl/financiele-bindingen-provincie-limburg/

1.2 Doelstelling en aanpak

1.2.1 Ondersteuning kaderstellende rol PS

Met het verkennend onderzoek willen we aandachtspunten en handvatten bieden aan PS om hen te ondersteunen bij hun kaderstellende rol bij complexe samenwerking. Om de dynamiek bij dergelijke samenwerking meer concreet te maken hebben we de casus 'kennislandschap Greenport Venlo' onderzocht. Voor deze casus hebben wij in kaart gebracht met welke documenten en op welke momenten PS kaders hebben gesteld of kunnen stellen. Daarbij hebben we de focus gelegd op de beleidsinhoudelijke en de financiële beslissingen. Ook hebben we gekeken naar de rollen van de provincie; in hoeverre wordt in de documenten voor PS duidelijk wat de rollen van de provincie zijn en hoe deze zich verhouden tot kaderstelling door PS. We gaan voor deze casus na welke besluiten aan PS zijn voorgelegd, die betrekking hebben op:

1. Het maatschappelijk belang/de maatschappelijke doelen van de samenwerking;
2. Het financiële instrumentarium van de provincie dat wordt ingezet;
3. De rollen van de provincie en de betekenis daarvan voor PS.

Deze drie thema's komen in de hoofdstukken hierna aan bod, met voor ieder thema een eigen hoofdstuk.

1.2.2 Casus kennislandschap Greenport Venlo

Het kennislandschap Greenport Venlo is één van de vier Brightlands Campussen van de provincie Limburg. Het kennislandschap is gekozen, omdat het om een langlopende ontwikkeling gaat waarbij de provincie een rol speelt samen met andere overheden en private partijen. Deze samenwerking heeft de huidige vorm pas een aantal jaren. De aanloop tot deze samenwerking is echter veel langer. In de huidige vorm heeft de provincie diverse rollen bij de campus. De provincie is:

- oprichter en mede-eigenaar van de twee besloten vennootschappen (bv's) waar het kennislandschap uit bestaat;
- verstrekker van leningen voor vastgoed;
- verstrekker van subsidies voor diverse beleidsinhoudelijke doelen,

Het kennislandschap Greenport Venlo is opgenomen in de begroting in het programma Innovatiekracht. Het kennislandschap vindt zijn oorsprong in het jaar 2014 met het aanbieden van het Plan van aanpak Programma Greenport Venlo aan PS. Deze verkenning kijkt daarom naar de periode 2014 – juni 2020 voor de beantwoording van de onderzoeksvragen. Voor deze periode hebben we de documenten onderzocht. Het gaat dan onder andere om de besluiten die aan PS zijn voorgelegd, de planning- en controldocumenten en de kwartaalrapportages van de BV Greenport Venlo Campus Vastgoed (hier verder Campus Vastgoed genoemd). Bij deze besluiten en analyse focussen wij op wat er wanneer wordt voorgelegd en hoeveel context of overzicht daarbij wordt meegegeven aan PS. Het onderzoek heeft niet tot doel om de cijfers te controleren of op een andere manier het financiële beleid te onderzoeken of beoordelen.
Een overzicht van de geraadpleegde documenten is opgenomen in bijlage 1. Daarnaast hebben we enkele verkennende gesprekken gehouden met betrokkenen om meer achtergrond te krijgen bij de documenten.

2 Kennislandschap Greenport Venlo op hoofdlijnen

Het Kennislandschap Greenport Venlo bestaat uit twee bv's die in 2016-2017 zijn opgericht. De voorbereiding voor de oprichting van deze bv's is in 2012 begonnen. En ook de start van de voorbereidingen in 2012 was eigenlijk een tussenstap. Tien jaar eerder was de ontwikkeling naar een Greenport al ingezet. Evenals de ontwikkeling naar meer onderwijs, innovatie en kennis. In dit hoofdstuk schetsen we de ontwikkeling naar en vervolgens van het kennislandschap. Ook gaan we in dit hoofdstuk in op de wijze waarop de organisatie van de bv's is vormgegeven.

2.1 Voorgeschiedenis kennislandschap

2.1.1 Klavertje 4/Greenport

De term Greenport komt van de rijksoverheid. In de Nota 'Pieken in de Delta', uit 2004 gaat het voor het eerst over Greenports, dat wil zeggen 'geclusterde' landbouwgebieden. De regio Venlo is één van de zes landbouwgebieden die als Greenport wordt aangewezen in de nota. Het gaat daarbij overigens niet alleen om de landbouw, maar ook om de logistiek. In zekere zin was de status van Greenport een bevestiging van wat er al was. In het gebied bij Venlo was er op dat moment een logistiekcentrum *Trade Port Noord* en een railterminal. Vervolgens is een aantal stappen gezet. In 2008 werd een belangrijke stap gezet doordat de voorbereiding voor de toekomstige samenwerking Klavertje 4/Greenport Venlo aan PS van Limburg werd voorgelegd. In het voorjaar van 2009 gevolgd door de POL-aanvulling Gebiedsontwikkeling Klavertje 4, het masterplan en het strategische businessplan. De ambitie daarbij was: *"...Greenport Venlo uit te laten groeien tot een duurzaam en innovatief agro-logistiek cluster van nationale en Europese betekenis. In een drukker wordende regio met een uitbreiding van de economische activiteiten is het doel de kwaliteit van wonen, werken en leven in de regio te behouden en te verhogen en blijvende werkgelegenheid voor lager en hoger opgeleiden te bieden."* (Statenvoorstel Plan van aanpak Programma Greenport Venlo, Masterplan, p. 2).
In de stukken in deze periode wordt Klavertje 4 (grondbedrijf) genoemd en daarnaast Greenport. Bij Greenport gaat het om *"waardecreatie, leren en quality of life"*, dat wil zeggen het gaat om het versterken van kennis en de toepassing ervan om de regio te versterken als een aantrekkelijk woon- en leefgebied (begroting 2010, p. 26). In 2011 is in het verlengde hiervan NV Greenport Venlo Innovation Center opgericht.

2.1.2 Floriade

Parallel aan de ontwikkeling van Greenport Venlo/Klavertje 4 liep de voorbereiding van de Floriade. Rond 2000 ontstond in de regio Noord-Limburg het idee om de Floriade te organiseren. In 2003 waren alle betrokken gemeenten hiermee akkoord. Vanaf dan werd gewerkt naar de Floriade die in 2012 plaats vond. De provincie Limburg heeft financieel bijgedragen aan de voorbereidingen van de Floriade. Ook heeft de provincie geïnvesteerd in de bouw en exploitatie van de Innovatoren. Dit gebouw was gericht op de Floriade, maar had daarnaast ook als doel bij te dragen aan de huisvesting van bedrijven en kennisinstelling op het gebied van agro en food na de Floriade. Het andere permanente gebouw dat werd gebouwd voor de Floriade – Villa Flora – was in eigendom van de gemeenten die de Floriade organiseerden.
De berichten over de resultaten van de Floriade waren divers. In 2018 heeft Panteia in opdracht van de provincie onderzoek gedaan naar de Floriade. Uit de evaluatie kwamen, naast enkele negatieve ontwikkelingen, waaronder met name de hogere uitgevallen kosten, vooral diverse positieve punten naar voren. Zo is de conclusie van Panteia dat de Floriade in algemene zin een positieve uitwerking heeft gehad op de economische ontwikkeling. Specifiek voor het kennislandschap Greenport Venlo zijn de bevindingen van Panteia relevant dat:

- de Floriade van belang is geweest voor de komst van de Brightlands Campus Greenport, omdat dit ertoe heeft geleid dat de onderwijsinstellingen naar de regio Noord-Limburg zijn gekomen. Ook heeft de Floriade diverse partijen samengebracht waardoor de komst van de Brightlands Campus Greenport is versneld.
- de Floriade op directe en indirecte wijze een belangrijke impact heeft gehad op de governance van Greenport Venlo, en op de samenwerking tussen bedrijven, overheden en de kennisinstellingen in de regio.

2.2 Ontwikkeling van het kennislandschap

2.2.1 Plan van aanpak Programma Greenport Venlo

Na de Floriade in 2012 – in de begroting van 2013 van de provincie Limburg - is aangegeven dat de kennis en innovatiestructuur van Greenport Venlo verder zal worden uitgebouwd en verbeterd. Bij deze begroting werd een motie ingediend (motie 284) waarin werd gevraagd om een analyse van de toekomst van structuurversterkende projecten. De reden die in de motie hiervoor wordt gegeven is dat er voor de Chemelot Campus en Maastricht Health Campus een heldere visie en route naar meerwaarde is, maar dat die voor de overige projecten, waaronder Greenport, ontbreekt. In de voorjaarsnota 2014 zeggen GS toe met een meerjarig programma voor Greenport Venlo te komen. Dit gebeurt in het statenvoorstel *Plan van aanpak Programma Greenport Venlo* uit 2014. Met dit voorstel neemt de provincie regie over Klavertje 4/Greenport Venlo en het voormalige Floriade-terrein. Een van de problemen was kort samengevat dat het gebied versnipperd was. Het gebied was in een aantal gebieden verdeeld, met verschillende gemeenten als eigenaar. Dit gold ook voor het Floriade-terrein. De Innovatoren was in eigendom van de provincie. Villa Flora was in eigendom van vijf gemeenten.
In het plan van aanpak is de richting ingeslagen naar één Ontwikkelbedrijf (werklandschap) en daarnaast één campusorganisatie (kennislandschap). Het beleidsdoel van het kennislandschap is het verbeteren van het vestigingsklimaat in de regio, het bedrijfsleven (met name het MKB) te faciliteren en de economische structuur van de regio te versterken. De op te richten campusorganisatie is daarbij de spil. Het doel van de campus is geformuleerd als: *"de realisatie van op de markt toegesneden onderwijs en (toegepast) onderzoek, inclusief de fysieke en intellectuele infrastructuur voor innovatie en valorisatie. Plus de organisatie van een betere verbinding in netwerken van kennisinstellingen, bedrijven op regionaal, nationaal en internationaal niveau."* (Statenvoorstel Plan van aanpak Programma Greenport Venlo, 2014, p. 8).

2.2.2 Brightslands campussen; programma kennis-as

Brightlands Campus Greenport Venlo is één van de vier Brightlands Campussen die onderdeel uitmaken van de kennis-as. De kennis-as is een programma van de Universiteit Maastricht, Maastricht Universitair Medisch Centrum (MUMC) en Zuyd Hogeschool uit 2013. In dit programma wordt aangegeven dat de kerntaak van deze drie kennisinstellingen is het ontwikkelen van kennis en het scheppen van voorwaarden voor een sterke economie en een gezonde bevolking. De drie kennisinstellingen richten zich daarom - ook financieel - op projecten en programma's om de kenniseconomie in de regio te versterken en onderzoek, innovatie en onderwijsvernieuwing te stimuleren. Later is ook Fontys Hogeschool toegetreden.
In het programma wordt aangegeven dat er twee campussen zijn (Chemelot en Maastricht Health Campus). Ook wordt aangekondigd de campussen Venlo en Heerlen te ontwikkelen. Voor Venlo was deze ontwikkeling overigens in zekere zin al gestart, omdat de Universiteit Maastricht en het MUMC sinds 2009 twee masterprogramma's: Health Food Innovation Management en Global Supply Chain Management aanbieden in Venlo. De Fontys Hogeschool had al langer opleidingen in Venlo. De HAS Hogeschool heeft vanaf 2013 enkele opleidingen in Venlo.
Het streven voor de vier campussen is samen te werken in een triple helix – een samenwerking van kennisinstellingen, overheid en bedrijfsleven. In 2014 is voor de campussen de naam Brightlands

geïntroduceerd. Begin 2015 is de kennis-as geactualiseerd en sinds die tijd is het meer dan voorheen ondersteunend aan de ontwikkeling van de Limburgse topsectoren en campussen. Daarmee versterkt de kennis-as ook het initiatief Brightlands (www.limburg.nl).

2.2.3 Greenport als Brightlands Campus

Het Plan van aanpak Programma Greenport Venlo werd in de periode 2014 – 2016 verder uitgewerkt. Voor het kennislandschap is deze uitwerking in lijn gebracht met het programma kennis-as. Iedere Brightlands Campus heeft een eigen inhoudelijke focus. Voor Greenport Venlo is dat de land- en tuinbouw. De campus Greenport Venlo heeft als bijzonderheid dat er *geen* groot bedrijf in de regio zat dat logischerwijs deel zou nemen aan de campus om de triple helix vorm te kunnen geven. Bij de andere campussen was dit wel het geval. De land- en tuinbouwsector bestaat grotendeels uit MKB- bedrijven. Hierdoor was er een tuinbouwgebied met een logistiek netwerk, maar de focus lag in 2013 minder op kennis, ontwikkeling en innovatie, omdat dit veelal grotere investeringen vergt. Het accent bij de ontwikkeling van de campus Greenport ligt daarom vanaf de start tot heden relatief sterk op acquisitie van bedrijven en acceleratie van ontwikkelingen. (Nieuwe) bedrijven wordt huisvesting en faciliteiten voor onderzoek geboden. Advies, dienstverlening en aandacht voor financiering is ook van belang voor de campus.

2.3 Organisatie kennislandschap

2.3.1 Twee onderdelen

Het kennislandschap Greenport Venlo bestaat uit twee onderdelen:

- De Brightlands Campus Greenport Venlo BV (de software): dit is de organisatie die innovatie stimuleert, bedrijven trekt en dergelijke.
- De BV Greenport Venlo Campus Vastgoed (de hardware); de gebouwen en de grond.

Het kennislandschap wordt omringd door het **zogenaamde** "werklandschap". Het werklandschap bestaat uit de BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo. Het Ontwikkelbedrijf heeft terreinen van 400 ha. Daarnaast is er een landschapsplan van ook circa 400 ha. Verder koopt het Ontwikkelbedrijf agrarisch land en verkoopt het als bedrijventerrein, voor tuinbouw of als landschap. In figuur 1 is de locatie van het kennislandschap in relatie tot het Ontwikkelbedrijf weergegeven.

Figuur 1 Locatie kennislandschap Greenport Venlo en Ontwikkelbedrijf

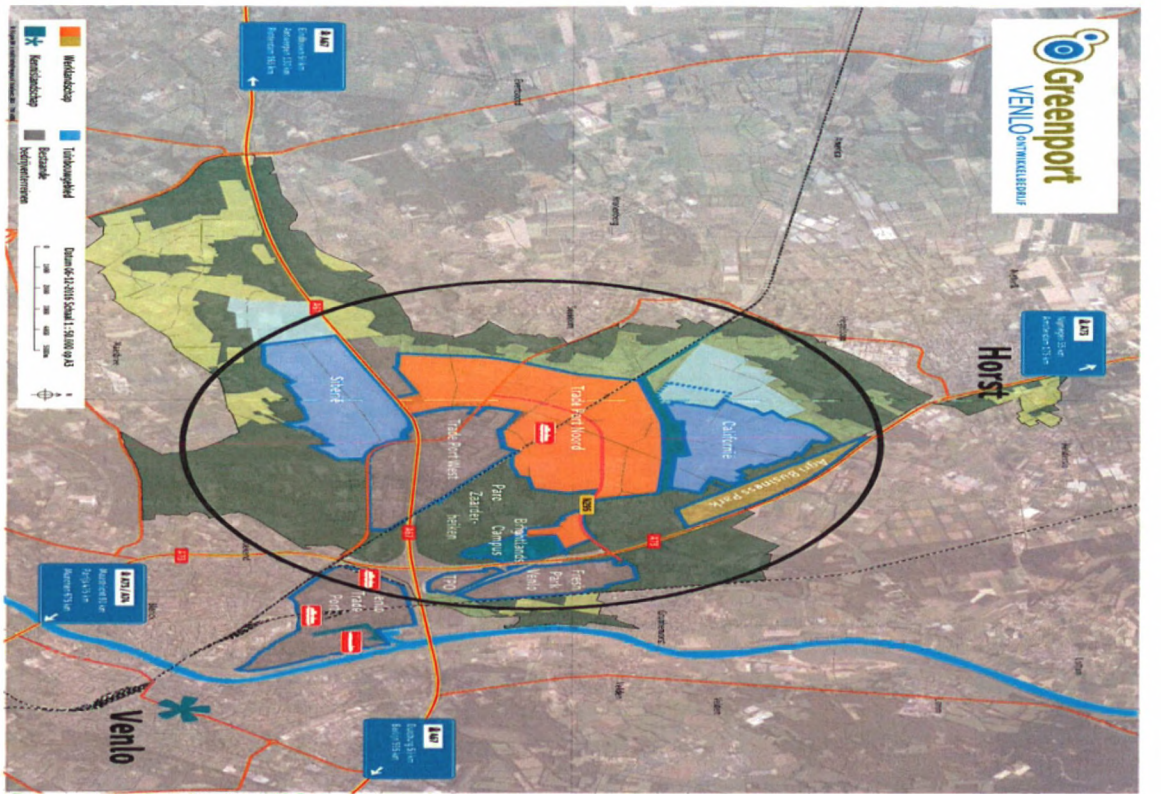

Bron: website Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo

2.3.2 Brightlands Campus

De Brightlands Campus Greenport Venlo is in 2017 formeel opgericht en heeft als juridische vorm die van een bv. De provincie, de Universiteit Maastricht en BASF vegetable seeds zijn de aandeelhouders met ieder 1/3 van de aandelen. Alle aandeelhouders verstrekken ieder jaar € 300.000 aan de campus. BASF is sinds 2020 aandeelhouder. Tot deze aandeelhouder uit het bedrijfsleven was gevonden, heeft de provincie de bijdrage 'vanuit' het bedrijfsleven betaald.

Inhoudelijk richt de Brightlands Campus zich op: agro/food (future farming) en gezondheid/gezonde voeding en biocirculaire economie. Ook zijn er samenwerkingen (cross overs) met de logistieke sector en de maakindustrie. Op deze terreinen wordt kennis bij elkaar gebracht, verder ontwikkeld en aangewend voor de maatschappij (valorisatie).

2.3.3 Campus Vastgoed

Ook de Campus Vastgoed is een bv. De provincie Limburg is voor 76% aandeelhouder en de gemeente Venlo voor 24%.[2] De Campus Vastgoed bestaat uit:

- Een aantal gebouwen. Vanaf de start zijn dat de gebouwen voor de Floriade: Villa Flora en de Innovatoren. Daarnaast is in 2019 besloten tot de bouw van twee nieuwe gebouwen: BrightWorks en BrightHouse (zie figuur 2).
- Kassen, landbouwgrond en andere faciliteiten voor R&D.

[2] Onder de Campus Vastgoed BV hangt een CV met daarin de Innovatoren, met dezelfde aandeelhouders en stemverhoudingen als de Campus Vastgoed BV. Deze constructie heeft een historische, belastingtechnische, reden. Voor de leesbaarheid hebben we het telkens over de BV Campus Vastgoed.

- Grond die in de toekomst kan worden ontwikkeld. Ook staan er nog tijdelijke gebouwen van de Floriade die zullen worden afgebroken.
- Een gebouw in de binnenstad van Venlo (voormalig Raad van Arbeid gebouw) ten behoeve van onderwijsfaciliteiten en een aantal studentenwoningen voor de Universiteit Maastricht.

Figuur 2 Gebouwen kennislandschap Greenport Venlo

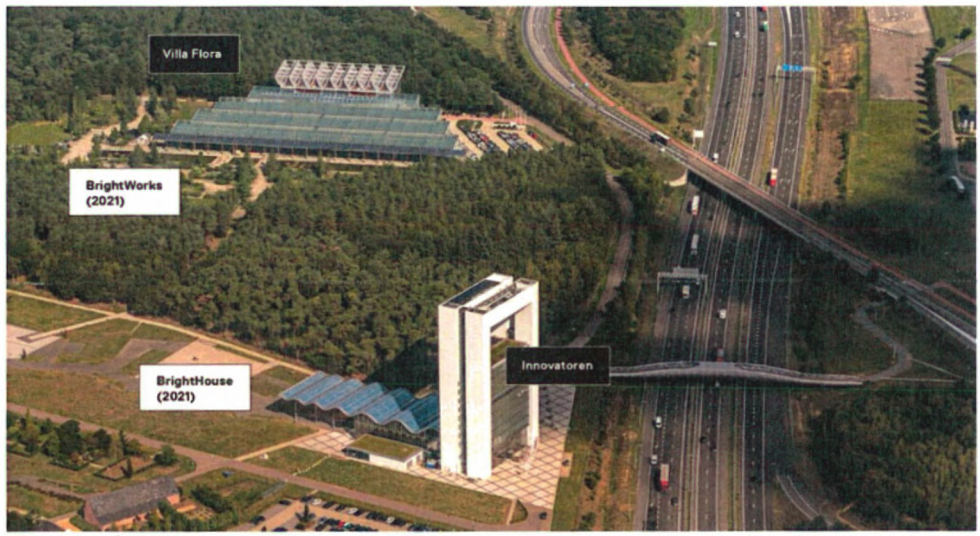

Bron: presentatie Brighlands in het kort (Brightlands Campus)

2.3.4 Regiodeal

Voorjaar 2020 heeft de regio Noord-Limburg een regiodeal met het Rijk gesloten *Samen op weg naar een gezond, ondernemend en veilig Noord-Limburg*. Deze regiodeal is een voorstel van de Provincie Limburg en de acht gemeenten in Noord-Limburg samenwerkend in de Regio Noord-Limburg. Het voorstel wordt onder andere gesteund door de Brightlands Campus Greenport Venlo en de onderwijsinstellingen in de regio (voorstel regiodeal, p. 1). Op deze regiodeal gaan we in deze verkenning niet verder in; we beperken de verkenning tot het beleidsdoel van de provincie voor het kennislandschap, de financiën en vervolgens de rollen van de provincie.

3 Beleidskaders kennislandschap Greenport Venlo

In dit hoofdstuk staan we stil bij het maatschappelijke belang/de maatschappelijke doelen van het kennislandschap (onderzoeksvraag 1). We zoomen in op de beleidsmatige kant van de stukken rond de oprichting van het kennislandschap. Ook kijken we naar de verdere inhoudelijke ontwikkeling van de campus. Vervolgens zetten we de besluiten die aan PS zijn voorgelegd op een rij (onderdeel onderzoeksvraag 3). Daarna gaan we in op de maatschappelijke doelen van het kennislandschap die in de begroting van de provincie zijn opgenomen bij de beantwoording van de vragen 'wat willen we bereiken?' en 'wat gaan we daarvoor doen?'. We sluiten af met aandachtspunten voor PS.

3.1 De oprichting en doorontwikkeling van het kennislandschap beleidsmatig bezien

3.1.1 De startfase van het kennislandschap

In hoofdstuk 2 hebben we het doel van het kennislandschap Greenport geschetst; het gaat om het verbeteren van het vestigingsklimaat in de regio, het bedrijfsleven te faciliteren en de economische structuur van de regio te versterken. In deze paragraaf zoomen we verder in op dit doel.
De ambitie die bij het doel hoort is dat de regio Noord-Limburg met Greenport Venlo een toppositie wil innemen als centrum van agribusiness en (vers)logistiek. De potentie van de regio wordt als groot gezien, omdat de agro/food business in Noord- en Midden-Limburg tot de meest productieve, efficiënte en duurzame ter wereld behoort (Voorstel Plan van aanpak Programma Greenport Venlo, 2014, p. 6). De regio kent ook aandachtspunten, zoals de concurrentiepositie die permanent bevochten moet worden, evenals de strategische positie ten opzichte van Eindhoven en Duisburg. Ook innovaties in de logistieke sector zijn van belang, omdat die ertoe leiden dat logistieke bedrijven andere afwegingen gaan maken. Tot slot, is een aandachtspunt dat het onderwijs en de onderzoeksprogramma's in de regio nog onvoldoende zijn toegesneden op het MKB. Ook mist er onderzoekscapaciteit.

Het voorstel Plan van aanpak Programma Greenport Venlo is om te komen tot drie elkaar aanvullende programmalijnen:

- Programmalijn 1 Een aantrekkelijk en wervend werklandschap
- Programmalijn 2 Een toegesneden kennislandschap
- Programmalijn 3 Infrastructuur en faciliteiten

Om dit te bereiken moeten de organisaties die eigenaar zijn van diverse onderdelen (grond, vastgoed) van Greenport worden samengevoegd in één organisatie (het werklandschap). Dit omdat deze organisaties tot dan toe als een lappendeken werden ervaren. Ook wordt voorgesteld een afzonderlijke organisatie voor de campus op te richten (kennislandschap). Tot slot, krijgt ook de verbetering van de bestaande infrastructuur en de noodzakelijke / gewenste faciliteiten voor studenten en kenniswerkers aandacht. Het voorstel is deze koers verder uit te werken in 2015.

3.1.2 Het Campusplan en de formele oprichting[3]

Grond en vastgoed

In april 2016 hebben GS het voorstel Stand van zaken uitvoering Plan van Aanpak Programma Greenport Venlo en besluitvorming over het werklandschap en het kennislandschap aan PS aangeboden. Een deel van het voorstel betrof het opheffen van de op dat moment bestaande organisaties en het vervolgens oprichten van de BV Ontwikkelbedrijf voor het werklandschap en de BV Campus Vastgoed. Er treden gemeenten uit en de gemeente Venray treedt toe. Een deel van het voorstel betreft het regelen van de financiën met de uittreders en voor de nieuwe organisatie. Samengevat gaat het om een bijdrage van de provincie van € 6 miljoen voor het afhandelen van de onderlinge verrekeningen. Het eigen vermogen van de 'oude' bv's gaat over naar de nieuwe. De winst die daarbij wordt berekend gaat naar de risicoreserve. Aan het Ontwikkelbedrijf wordt een lening verstrekt. Zowel het Ontwikkelbedrijf als de Campus Vastgoed worden verondersteld kostendekkend te gaan werken (zie verder hoofdstuk 4).

Brightlands Campus Greenport Venlo

Bij het voorstel van april 2016 hoort ook het Campusplan 'Brightlands Campus Greenport Venlo'. PS worden gevraagd in te stemmen met het Campusplan en de daarin opgenomen vervolgaanpak voor de Brightlands Campus Greenport Venlo. In het Campusplan wordt:

- een inhoudelijke focus op gezonde en veilige voeding, future farming en alternatieve grondstoffen en voedingsbronnen voorgesteld;
- de relatie met de andere Brightlands Campussen geschetst;
- de governance en de relatie ten opzichte van andere organisaties in de regio beschreven (het gaat dan bijvoorbeeld om bedrijven en andere partijen waarmee de campus wil samenwerken).

De geraamde kosten van de ontwikkeling van het kennislandschap zijn € 7,8 miljoen voor de jaren 2017, 2018 en 2019 (€ 2,6 miljoen per jaar). PS worden gevraagd met deze kosten in te stemmen.
Het Campusplan is in samenwerking met de Universiteit Maastricht tot stand gekomen. De HAS Hogeschool Venlo en Fontys Hogeschool Venlo hebben het Campusplan onderschreven.

In december 2016 wordt de formele oprichting van de BV Ontwikkelbedrijf en de BV Campus Vastgoed aan PS voorgelegd voor wensen en bedenkingen. Ook is er op een paar punten een aanvulling op de bijbehorende financiële afhandeling. Dit besluit is in essentie hetzelfde als het voorstel van april 2016, behalve dat enkele bedragen inmiddels wat preciezer zijn berekend.
De Brightlands Campus Greenport Venlo BV wordt in 2017 verder ontwikkeld en eind 2017 formeel opgericht. De oprichting is in lijn met het Campusplan en wordt daarom niet meer afzonderlijk aan PS voorgelegd.

3.1.3 Brightlands Campus Greenport Venlo – Business plan 2020-2023

De Brightlands Campus BV heeft de verdere ontwikkeling uitgewerkt in een businessplan voor 2020 – 2023 (door de aandeelhouders mei 2019 vastgesteld). In het plan wordt (her)bevestigd dat het doel is een derde aandeelhouder (bedrijf) te vinden. Dit is enkele maanden later gerealiseerd. Zoals reeds eerder opgemerkt, is BASF sinds 2020 aandeelhouder.
Uitgangspunt van het plan is dat een campus – in het algemeen - een ontwikkelperiode van tien jaar heeft. De

[3] In het voorstel worden ook organisaties als Bright Innovation Network Greenport Venlo (BING) en de Economic Development Board (EDB) geïntroduceerd. De taken van deze organisaties hebben zich in de daaropvolgende jaren anders ontwikkeld. Een deel van BING wordt bijvoorbeeld door de Brightlands Campus Greenport Venlo zelf gedaan. In deze verkenning beperken we ons tot de hoofdlijn en gaan we daarom niet op deze organisaties in.

fasen van de campus worden daarom ingedeeld in de drie fasen:

- 2017 -2019: van idee naar start
- 2020 – 2023: van start naar groei
- 2024 – 2027 van groei naar volwassenheid

In het businessplan worden vier programma's onderscheiden voor de periode 2020-2023:

- R&D
- Business Development
- Programma R&D infra (unieke technologieplatforms en een R&D-infrastructuur met en door partijen)
- en het programma Talent & Community.

De Brightlands Campus Greenport Venlo geeft aan dat het ingewikkeld is een goed verdienmodel te maken, omdat de huuropbrengsten van het vastgoed en de kosten van benutting van de faciliteiten in de BV Campus Vastgoed zitten. De (externe) inkomsten van de Brightlands Campus Greenport Venlo zijn daardoor beperkt.

Het businessplan is vastgesteld door de aandeelhouders. Het plan is niet naar PS gestuurd, wel wordt op enkele plekken, in bijvoorbeeld de begroting 2020 van de provincie, benoemd dat het plan er is en wordt naar de inhoudelijke lijnen verwezen.
Jaarplannen en kwartaalrapportages van de Brightlands Campus Greenport Venlo worden niet naar PS gestuurd. De reden hiervoor is de algemene lijn van de provincie dat jaarlijkse ondernemingsplannen en kwartaalrapportages van verbonden partijen niet aan PS worden voorgelegd (Sturing in Samenwerking 2.0 (SIS 2.0)).

3.1.4 Strategisch plan komende tien jaar

De beide bv's van het kennislandschap werken in 2020 aan een strategisch plan voor de komende tien jaar. Dit omdat er een sterke wederzijdse afhankelijkheid is; het zijn twee bedrijven met een missie die bij elkaar aansluit, maar die verschillende verantwoordelijkheden hebben. De Brightlands Campus BV maakt het inhoudelijke plan en werft onder andere bedrijven. Voor die bedrijven zijn werkruimtes, laboratoria, kassen en dergelijke nodig. Campus Vastgoed biedt de ruimtes en faciliteiten aan. Indien de ruimtes en faciliteiten er niet zijn en/of vol zijn wordt een plan gemaakt voor nieuwe ontwikkeling van bijvoorbeeld een gebouw. Ondanks de grote samenhang tussen beide bedrijven lopen de belangen niet altijd volledig samen. Zo kan er een verschillend belang zijn bij het bepalen van de huurprijs van ruimtes. De Brightlands Campus Greenport Venlo heeft baat bij minder hoge huurkosten, want dat is aantrekkelijk voor bedrijven. Campus Vastgoed kan gebaat zijn bij hogere huren, omdat de huren de kosten moeten dekken. Wat nodig is en hoe dat aan te pakken wordt door beide bv's samen uitgewerkt voor de komende tien jaar (bron verkennende gesprekken).

3.1.5 Provinciaal beleidskader voor de Limburgse landbouw- en agrifoodsector 2020-2023

De provincie Limburg werkt inhoudelijk aan een landbouwkoers voor de komende jaren. Leidend hiervoor is het document 'Koers naar de toekomst, Provinciaal Beleidskader voor de Limburgse Landbouw-en agrifoodsector 2020-2023'. Dit beleidskader is in juni 2020 door PS aangenomen. In dit kader wordt ingegaan op de Brightlands Campus Greenport Venlo. Aangegeven wordt dat er wordt ingezet op een stevige ontwikkeling van de Campus, met name via de programmalijn 'Future Farming'. Hier wordt een inzet van circa € 8,5 miljoen voor voorgesteld. Deze investering heeft vooral een beleidsdoel. Het is belangrijk voor de Campus dat de provincie sterk inzet op dit beleidsinhoudelijk doel.

3.2 Besluiten voorgelegd aan PS 2014-2019

3.2.1 Besluiten PS

In figuur 3 hebben we in een overzicht opgenomen de besluiten die tot nu toe zijn voorgelegd aan PS die relevant zijn voor het kennislandschap. De besluiten die aan het kennislandschap voorafgaan, zoals over Klavertje 4/Greenport hebben we daarbij globaal geduid (linkerkant van de figuur). De besluiten vanaf 2014 hebben we meer in detail opgenomen (rechterkant van de figuur). Bij de besluiten vanaf 2014 gaat het met name om afzonderlijke besluiten; dat wil zeggen besluiten die geen onderdeel uitmaken van de begroting of een ander regulier planning- en controldocument.[4] De enige uitzondering die we hier maken is het besluit dat is opgenomen in de Voorjaarsnota 2018 (over de doorontwikkeling van de Campus Vastgoed en de onrendabele top van het Raad van Arbeid gebouw). Dit besluit hebben we hier opgenomen,
omdat het in het verlengde ligt van de afzonderlijke besluiten.
Op hoofdlijnen zien we vanaf 2014 de volgende besluiten:

- In de periode 2014 – 2017 is over de inhoudelijke koers en de oprichting van de bv's van het kennislandschap in drie stappen besloten.
- Na de oprichting is in 2017, 2018 en 2019 ieder jaar nog minimaal één besluit voorgelegd voor de financiering van vastgoed en/of extra bijdragen omdat de kosten hoger uitvielen. Het gaat om het voormalige Raad van Arbeid gebouw in Venlo en om twee nieuwe gebouwen op de campus.

Afhankelijk van het type financieel besluit wordt PS gevraagd om een besluit vast te stellen of wordt een besluit voorgelegd voor wensen en bedenkingen. Het voorleggen van besluiten zijn momenten dat PS eventueel aanvullende kaders kan stellen en/of kan vragen naar geldende kaders. Leningen (boven de € 2,5 miljoen) en een deelname aan een bv (ongeacht de omvang) worden voorgelegd aan PS voor wensen en bedenkingen. Subsidies en andere bijdragen in de exploitatie worden, als onderdeel van een programma, vastgesteld door PS in de begroting of een ander document uit de planning & controlcyclus.

3.2.2 Inhoud besluiten

Als we kijken naar de besluiten na de oprichting, dus de besluiten in de periode 2017 - 2019 dan valt op dat de besluiten zich grotendeels richten op financiële besluitvorming (zie verder hoofdstuk 4). Het doel wordt beperkt geduid, dat wil zeggen daarvoor wordt verwezen naar de documenten uit 2014 en 2016. Er wordt geen overzicht van de beleidskaders uit het verleden gegeven en ook geen vooruitblik op nog komende kaders en besluiten gegeven. Ook is er geen duiding van de ruimte die PS wel of niet hebben om bij te sturen.

[4] De besluiten over de bijdrage aan de Brightlands Campus Greenport Venlo hebben we hier daarom niet opgenomen. Deze besluiten zijn in de eindejaarsbijstelling 2018 en 2019 genomen, zie daarvoor hoofdstuk 4.

Figuur 3 Schema besluiten PS over het kennislandschap Greenport Venlo[5]

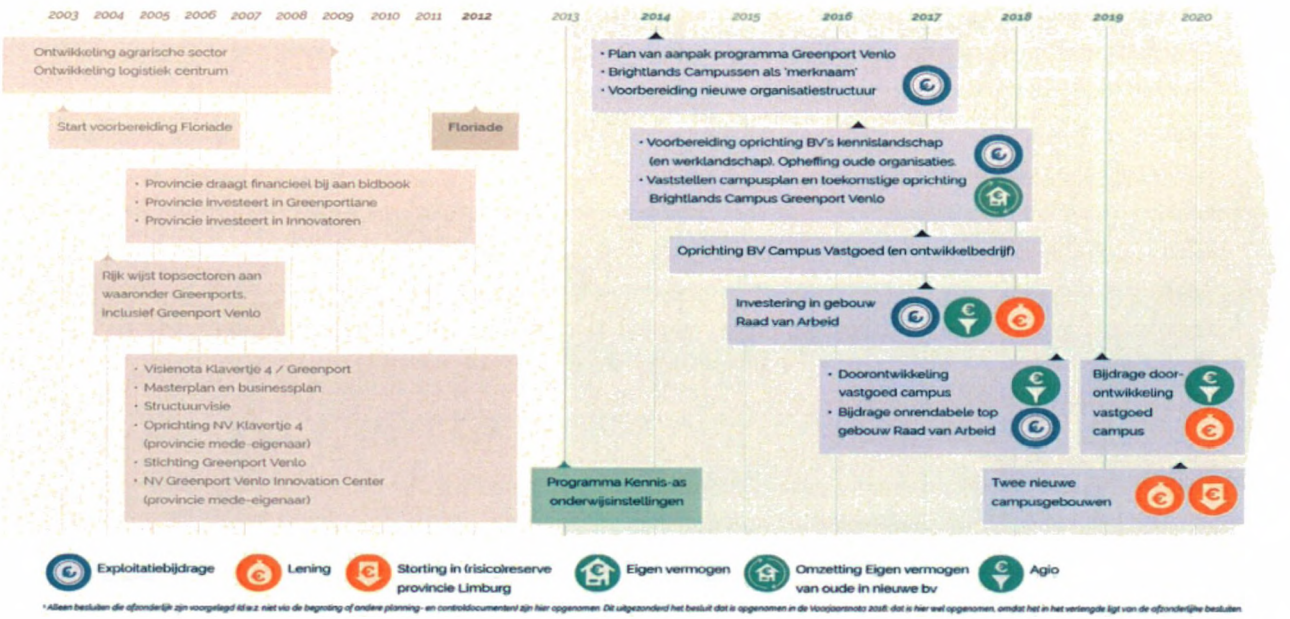

[5] In deze figuur zijn ook de besluiten over de financiën geduid. In hoofdstuk 4 gaan we daar verder op in.

3.3 Begroting: wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen?

In aanvulling op de besluiten die hiervoor zijn genoemd, heeft de rekenkamer gekeken naar de beleidsmatige toelichting op het kennislandschap in de begroting. Hoe zijn de vragen: wat willen we bereiken? en wat gaan we daarvoor doen? ingevuld. We beperken ons hier voor de overzichtelijkheid tot de begroting 2020.

3.3.1 Wat willen we bereiken? *Innovatiekracht*

Greenport Venlo valt onder het programma Innovatiekracht (programma 1.2). In de inleiding van het programma geeft de provincie aan het verdienvermogen van bedrijven in een aantal sectoren te willen versterken. Landbouw en agrofood is één van die sectoren. Het doel van het programma Innovatiekracht (wat willen we bereiken?) wordt als volgt geformuleerd: *"Wij streven naar een sterke Limburgse kenniseconomie die vernieuwend en duurzaam is. Wij zetten in op nieuwe bedrijvigheid (o.a. door valorisatie), de verbinding tussen de Brightlands Campussen en actoren in de sociaal - economische structuur van Limburg zoals het MKB en onderwijs en tussen de Brightlands Campussen onderling met voldoende oog voor de maatschappelijke opgaven."* (begroting 2020, p. 29).

Vervolgens worden vijf criteria genoemd die voor dit programma van belang zijn. De criteria zijn onder andere dat de Brightlands Campussen onderling goed zijn verbonden richting een open ecosysteem met een (inter)nationale reputatie. Een ander criterium is dat het MKB goed is aangehaakt bij de Limburgse campussen en een euregionale oriëntatie heeft. Dit doel en de criteria zijn vanuit de afzonderlijke stukken uit de oprichting van het kennislandschap Greenport Venlo herkenbaar.

3.3.2 Wat gaan we daarvoor doen? Brightlands Greenport Campus Venlo

Onder 'Wat gaan we daarvoor doen?' worden in programma 1.2 acht producten beschreven: de vier campussen en de andere topsectoren van Limburg (logistiek, industrie, toerisme en recreatie en innovatieve landbouw). Product 1.2.3 is de Brighlands Greenport Campus Venlo. Hieronder vallen het werklandschap, het kennislandschap en de infrastructuur en faciliteiten.

In dit onderdeel van de begroting wordt eerst de opzet van de huidige organisaties geschetst. Vervolgens worden de doelen op hoofdlijnen geschetst. Een doel is bijvoorbeeld 'stimuleren van open innovatie ten behoeve van kennisbehoud en kennisontwikkeling in de regio'. Vervolgens wordt ingezoomd op de Brightlands Campus Greenport Venlo en zijn de centrale elementen uit het business plan 2020-2023 opgenomen. Ook wordt kort ingegaan op de opdracht van het Ontwikkelbedrijf.

Afgesloten wordt met de beoogde resultaten. Voor het kennislandschap is dat: *"Ontwikkeling van de Brightlands Campus Greenport Venlo door het creëren van een samenhangend aanbod in onderwijs en onderzoek. Onder andere door het aantrekken van bedrijven en een toename van het aantal R&D-faciliteiten. Daarbij het creëren van een 'ecosysteem' op en rond de campus wat bijdraagt aan een toename van de werkgelegenheid, aantal studenten en onderzoekers die zijn verbonden aan de campus."* (Begroting 2020, p. 36). Het andere beoogde resultaat gaat over het werklandschap.

De beschrijving van het product sluit af met een aantal indicatoren. Voorbeelden van de indicatoren zijn: het aantal nieuwe R&D-faciliteiten t.b.v. open innovatie, deelname door de campus in ondernemingen in de vorm van participaties, toename aantal bedrijven op de campus, arbeidsplaatsen en aantal studenten. Een aantal van deze indicatoren is ook te vinden in de kwartaalrapportages van de Campus Vastgoed (zie hoofdstuk 4 voor een toelichting op de kwartaalrapportages).

Onder 'wat gaan we ervoor doen?' wordt dus een korte samenvatting van de belangrijkste beleidsdoelen uit de stukken van 2016 – 2019 gegeven. De voortgang wordt in enkele indicatoren gegeven.
Een actueel beeld van de ontwikkeling van Greenport - anders dan via indicatoren – wordt niet gegeven. Beleidsmatige doelen en de ontwikkeling daar naartoe ontbreken. Een voorbeeld van een beleidsmatig doel is: wanneer is de campus naar verwachting zelfstandig?

3.4 Aandachtspunten voor PS

Achter de Brightlands Campussen zit een lange termijnvisie. De provincie zet in op het ontwikkelen van kennis en innovatie om nieuwe typen werkgelegenheid en aanbod van arbeid te creëren. De provincie doet dit in samenwerking met de onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven. Het kennislandschap bestaat formeel sinds 2017, maar de start ligt in wezen ergens in 2003/2004. De ontwikkelingen rond Greenport Venlo lopen al bijna twintig jaar. De ontwikkeling van een campus (na oprichting) wordt in het algemeen vaak op ten minste tien jaar geschat (Business Plan Brightlands Campus Greenport Venlo). Binnenkort wordt een strategisch plan voor de komende tien jaar vastgesteld. Het is dus een programma van een lange adem, waar ver in de tijd moet worden terug- en vooruitgeblikt.
Een aandachtspunt voor PS in dergelijke situaties is om bij afzonderlijke besluiten (buiten behandeling begroting) en jaarlijkse besluiten (vaststelling begroting) het maatschappelijke/publieke belang en de daarbij geldende beleidskaders steeds scherp te hebben en waar nodig hier GS om aanvullende informatie te vragen. Deze moeten duidelijkheid geven over de eerste hoofdvragen die de rekenkamer ook heeft genoemd in de "Handreiking financiële bindingen provincie Limburg"[6]: Wat is hier het publiek belang?
GS hiernaar vragen kan voorkomen dat nieuwe leden van PS zelf op zoek moeten naar de kaders uit het verleden om een volledig beeld te krijgen. Daarbij kan PS ook vragen welke ruimte er is bij afzonderlijke besluiten. Is het een optie om nee te zeggen? Of is dat eigenlijk geen optie meer, omdat er al eerder over besloten is of al veel is geïnvesteerd en het daarom een desinvestering zou betekenen? Ook kan PS vragen stellen over de toekomst, bijvoorbeeld voor hoeveel jaar zal de provincie met enige herhaling een lening verstrekken en/of een bijdrage geven? Wat komt er nog meer aan? En hoe verhoudt zich dit tot het oorspronkelijke inhoudelijke doel? En hoe wordt dit inhoudelijk doel doorvertaald naar de plannen van de betrokken bv's? En omgekeerd: hoe verhouden de plannen van de bv's zich tot de inhoudelijke doelen van de provincie? Om antwoorden te hebben op dit soort vragen alvorens te komen tot een besluit, kan PS ook vragen naar informerende of sonderende nota's, voorafgaand aan besluitvormende nota's[7].

[6] Handreiking gepubliceerd in april 2019, zie https://zuidelijkerekenkamer.nl/wp-content/uploads/2019/04/Financiele-bindingen_Limburg.pdf
[7] Wij merken hierbij op dat bij de feitencontrole door de organisatie is aangegeven dat er wordt gewerkt aan een nieuwe rapportageformat voor de Brightlands Campussen, inclusief Greenport Venlo. Het streven is deze format najaar 2020 met PS te bespreken.

4 Financieel instrumentarium kennislandschap Greenport Venlo

In dit hoofdstuk gaan we in op het financieel instrumentarium dat de provincie heeft ingezet in het kennislandschap (onderzoeksvraag 2). In de eerste paragraaf zetten we de bijdragen in het eigen vermogen van de bv's, de leningen en andere financiële bijdragen op een rij. In de tweede paragraaf kijken we waar we deze beslissingen zijn terug te zien in de begroting. Greenport Venlo heeft niet de status van groot project volgens de regeling grote projecten van de provincie Limburg, maar er worden wel vergelijkbare kwartaalrapportages opgesteld door de Campus Vastgoed Greenport Venlo (en het Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo) en aangeboden aan PS. Op deze rapportages gaan we in de derde paragraaf in. Vervolgens staan we kort stil bij de (financiële) risico's. We sluiten het hoofdstuk weer af met aandachtspunten voor PS.

4.1 Aandelen, leningen en andere bijdragen

4.1.1 Oprichting (2014-2016)

Zoals in het vorige hoofdstuk aangegeven werd in 2014 aan PS het besluit voorgelegd om de organisatie van Klavertje 4/Greenport Venlo anders aan te pakken en dit voor te gaan bereiden. De provincie nam daarbij de regie, onder de voorwaarde dat de gemeenten hun verantwoordelijkheid nemen. Het gaat dan over zowel het kennislandschap als het werklandschap. 2015 is het transitiejaar waarin het besluit van 2014 verder wordt uitgewerkt. De kosten voor het transitiejaar 2015 worden geraamd op € 1.950.000.
Het uitgangspunt is dat het kennislandshap na 2015 inhoudelijk en met alle partners (triple helix) van start kan gaan.[8] Zomer 2015 werden PS op de hoogte gebracht van de stand van zaken. Besluitvorming over de uitwerking van de plannen werd vervolgens in 2016 voorgelegd, inclusief de financiën. In tabel 1 hebben we een overzicht opgenomen van de financiële besluiten voor het kennislandschap die voor de oprichting zijn voorgelegd. Naast het budget voor het transitiejaar gaat het om de volgende besluiten:

- De aandelen van de provincie in de Campus Vastgoed komen van de omzetting van 'oude bv's', waaronder bijvoorbeeld het eigendom van de Innovatoren. De provincie doet geen aanvulling op dit eigen vermogen (EV).[9]
- Er wordt geen lening verstrekt aan de Campus Vastgoed bij de start.
- Voor de Brightlands Campus Greenport Venlo, voor het Programma Greenport Venlo (werklandschap en kennislandschap) en voor Bright Innovation Network Greenport Venlo (BING) wordt een bedrag voor de exploitatie geraamd van € 2,6 miljoen per jaar voor 2017, 2018 en 2019.

*Tabel 1. Bijdragen en financiering kennislandschap door de provincie bij oprichting **(2015-2016)***

	Bedrag (mln.)	Dekking e.d.
Transitiejaar (2015)		
Exploitatie (inclusief werklandschap)	€ 1,95	herprioritering van het budget 'cofinanciering Europese Programma's 2015'
Campus Vastgoed		
Bijdrage in eigen vermogen (2016)	€ 18,66	van oude bv's
Brightlands Campus Greenport Venlo		

[8] Voor het werklandschap is het uitgangspunt dat dit na het transitiejaar op orde is en met marktconforme prijzen kostendekkend kan werken.
[9] De omzetting van de oude bv's naar het Ontwikkelbedrijf en de Campus Vastgoed heeft geleid tot een winst van € 14,2 mln. Deze is naar de risicoreserve gegaan. Het eigen vermogen van het Ontwikkelbedrijf was € 27,2 mln. bij de start. Vervolgens is een lening verstrekt aan het Ontwikkelbedrijf van € 35 mln. vast en € 12 mln. variabel. Tot slot is er € 6 mln. betaald aan de uittredende gemeenten.

(software) [10]		
Exploitatie Brighlands Campus Greenport, programma Greenport Venlo en BING (voor 2017, 2018, 2019; inclusief agio).	€ 7,8	immunisatiereserve

4.1.2 Bijdragen en financiering (2017-2019)

In de periode 2017 – 2019 zijn diverse financiële besluiten voorgelegd aan PS. Deze hebben we in tabel 2 hieronder opgenomen. In de tabel hebben we de financiële bijdragen ingedeeld in:

- Aandelenkapitaal (Het aandelenkapitaal van de provincie bij de start hebben we in het overzicht opgenomen).
- Leningen
- Exploitatie (lasten en baten)
- Toevoeging aan de (risico)reserve

Daar waar relevant hebben we ook de dekking aangegeven. De tabel is ingedeeld in bijdragen aan de Campus Vastgoed en aan de Brightlands Campus Greenport Venlo.

Campus Vastgoed

Naast de oorspronkelijke deelneming in het eigen vermogen van de Campus Vastgoed zijn er drie extra stortingen afgesproken van in totaal € 8,4 miljoen. Het gaat om agiostortingen. Bij agio gaat het om een bijdrage aan een bv als eigenaar. De boekwaarde van de aandelen van de provincie stijgt daardoor. Een agio storting is echter een bijzondere storting aan de reserves van de bv; de storting kan gebruikt worden voor de exploitatie van de bv. Als dat gebeurt daalt de reserve van de bv en daalt vervolgens de boekwaarde van de aandelen van de provincie. Deze daling leidt tot lasten in de begroting van de provincie. Deze lasten worden opgevangen via de reserve financieel instrumentarium SIS. Deze reserve kan weer worden aangevuld en/of de afschrijving van de boekwaarde wordt direct van een andere reserve afgeboekt. Bij twee van de drie agiostortingen voor het kennislandschap is bij het besluit aangegeven dat de dekking uit de immunisatiereserve wordt gehaald.
Aan de Campus Vastgoed zijn (revolverende) leningen verstrekt van in totaal € 18,8 miljoen. Deze worden in principe met rente terugbetaald en zijn dus 'neutraal'. Voor de grootste lening is € 2,2 miljoen aan de risicoreserve toegevoegd. Tot slot is er voor € 3,36 miljoen bijgedragen aan de uitgaven. Het gaat dan om een bijdrage voor de onrendabele top van het Raad van Arbeid gebouw. Daar tegenover staat € 0,16 miljoen aan baten.[11]

Brightlands Campus Greenport Venlo

De Brightlands Campus Greenport Venlo heeft geen bezit zoals gebouwen en dergelijke. De Brightlands Campus Greenport Venlo heeft dus weinig eigen vermogen. Voor deze bv is alleen de exploitatie, personeelskosten en dergelijke van belang. Het gaat dan om een bijdrage per jaar. De Brightlands Campus Greenport Venlo is gestart met een bijdrage van de provincie van € 2,6 miljoen per jaar voor 2017, 2018 en 2019. Het gaat dan deels om oprichtingskosten, proceskosten en dergelijke.
Voor de jaren na de oprichting – vanaf 2018 - was de opzet dat iedere aandeelhouder € 300.000 per jaar zou bijdragen. In 2018 en 2019 was er nog geen bedrijf gevonden voor de samenwerking. Voor die jaren heeft de provincie ook die bijdrage voor haar rekening genomen (eindejaarsbijstelling 2018). Deze bijdragen maken deel uit van de hiervoor genoemde € 2,6 miljoen per jaar. Vanaf 2020 is de jaarlijkse bijdrage van de provincie beperkt tot de bijdrage van € 300.000 per jaar. Dit is vastgesteld voor de jaren 2020 tot en met 2024 in de

[10] De NV Greenport Venlo Innovation Centre wordt in 2018 opgeheven. Dit leidt tot een opbrengst van € 70.000 in 2018.
[11] Het dividend over 2017 is in de 2e afwijkingenrapportage 2018 als baten opgenomen.

eindejaarsbijstelling 2019.

Tabel 2. Bijdragen en financiering kennislandschap door de provincie vastgesteld in 2015 tot en met 2019

	Bedrag (in miljoenen)	Dekking e.d.
Campus Vastgoed		
Aandelen van de provincie		
Bijdrage in het eigen vermogen (start 2016)	€ 18,66	van oude bv's
Agio RvA (september 2017)	€ 1,6	
Doorontwikkeling campus/ investeringsbijdrage (Voorjaarsnota juni 2018; in eindejaarsbijstelling 2018 aangegeven dat het om agio gaat)	€ 3,5	immunisatiereserve
Agio onrendabele investering en exploitatietekort (december 2018)	€ 3,3	immunisatiereserve
Totaal bijdrage EV	***€ 27,04 (€ 8,4 agio)***	
Leningen van de provincie		
Lening (start 2016)	-	-
Lening Raad van Arbeid gebouw (september 2017)	€ 1,1	niet relevant
Lening investeringen (december 2018)	€ 4,5	niet relevant
Lening twee nieuwe gebouwen (oktober 2019)[12]	€ 13,2	niet relevant
Totaal leningen	***€ 18,8***	
Exploitatie		
Investeringssubsidie Raad van Arbeid gebouw (september 2017)	€ 1,86	immunisatiereserve
Onrendabele top Raad van Arbeid gebouw (Voorjaarsnota juni 2018)	€ 1,5	immunisatiereserve
Totaal lasten	***€ 3,36***	
Dividend 2017 (2e afwijkingenrapportage 2018)	€ 0,16	
Dividend 2018 (2e afwijkingenrapportage 2019)	€ 0,16	
Totaal baten	***€ 0,32***	
Reserve		
Bijdrage aan risicoreserve (oktober 2019)	€ 2,2	bij Chemelot Campus vrijvallende middelen **(leegstandsfonds ad € 1,4** miljoen) en de resterende dekking uit de programmamiddelen Brightlands Greenport Venlo
Totale bijdrage aan risicoreserve	***€ 2,2***	
Brighlands Campus Greenport (software)		
Exploitatie		
Exploitatie Brighlands Campus Greenport, programma Greenport Venlo en BING (voor 2017, 2018, 2019; inclusief agio).	€ 7,8	immunisatiereserve
Agio (eindejaarbijstelling 2019)	€ 0,3 eigen agio per jaar (2020-2024)	intensiveringsmiddelen Economie, Onderwijs & Arbeidsmarkt 2019-2023 en door product 1.2.3 Landbouw en Agrofood Brightlands Greenport Venlo.

4.1.3 Aanpalende bedragen

Het kennislandschap kent een breed doel: stimulering van de economie, ondersteunen MKB, innovatie, kennisontwikkeling en werkgelegenheid. Dit betekent dat er andere samenwerkingen kunnen zijn waar de provincie aan bijdraagt die een relatie hebben met het kennislandschap. Ook kunnen projecten op de campus worden gesubsidieerd. Wij schetsen in deze paragraaf de hoofdlijnen.

Product 1.2.3 Landbouw agrofood Greenport Venlo Het kennislandschap valt in de begroting onder het product 'landbouw agrofood Greenport Venlo'. Onder dat product vallen meer projecten. Als we de begrotingen van 2017 tot en met 2020 nemen dan zien we, naast de bijdrage aan het kennislandschap, de volgende grotere bedragen:

[12] In het besluit van oktober 2019 was € 20,4 miljoen opgenomen voor de leningen voor Brighthouse en Brightworks. Dit is inmiddels bijgesteld naar € 13,2 miljoen.

- University college[13]; de totale middelen hiervoor zijn € 10 miljoen voor de volledige periode (circa tien jaar). Dit bedrag is voor de ontwikkeling van het hoger onderwijs in de regio en gaat behalve naar University College, ook naar de HAS Hogeschool.
- Hefi (Healthy Eating and Food Innovation) kennis-as samenwerking (subsidie € 5 miljoen over vijf jaar)
- LLTL (Programma Limburgse Land en Tuinbouw Loont)

Wat bij de meerjarige kostenramingen voor het totale product 1.2.3 opvalt is dat deze in de loop van de tijd voor de afzonderlijke jaren (soms fors) worden bijgesteld en dus fluctueren. In tabel 3 hebben we dat weergegeven. De redenen voor de bijstellingen zijn enerzijds dat er projecten bijkomen en anderzijds dat middelen aan het einde van het jaar worden overgeheveld naar het volgend jaar. Bij investeringen en projectmatige activiteiten is dat overigens niet ongebruikelijk. Zo zien we bijvoorbeeld dat de kostenraming voor het jaar 2018 in de begroting 2019 fors naar boven is bijgesteld ten opzichte van de ramingen in de begroting 2018. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de bijdrage aan de onrendabele investeringen voor het Raad van Arbeid gebouw waartoe PS najaar 2017 besloten (zie tabel 2).

Tabel 3 ramingen product 1.2.3 Landbouw agrofood Greenport Venlo in de begrotingen 2017 – 2020 (bedragen x 1.000)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
begroting 2017	€ 7.024	€ 9.271	€ 5.579	€ 5.476	€ 882			
begroting 2018		€ 16.330	€ 8.456	€ 4.868	€ 524	€ 239		
begroting 2019			€ 22.004	€ 7.432	€ 2.850	€ 844	0	
begroting 2020				€ 9.949	€ 4.004	€ 844	0	0

Bron: begrotingen 2017, 2018, 2019 en 2020

Andere producten Wij hebben aan de provinciale organisatie om een overzicht van subsidies gevraagd relevant voor het kennislandschap Greenport Venlo. Uit dit overzicht blijkt dat er over circa vijf jaar € 28 miljoen aan aanverwante subsidies is uitgegeven. Hieronder vallen ook het bedrag van € 10 miljoen voor het hoger onderwijs, waaronder University college en € 5 miljoen voor Hefi, die onder product 1.2.3 vallen. Onder andere producten van programma 1.2, zoals product 1.2.6 innovatieve landbouw, en onder andere programma's, bijvoorbeeld onderwijs en arbeidsmarkt, vallen dan nog subsidies voor € 13 miljoen over vijf jaar die relevant zijn voor het kennislandschap.

4.2 Hoe zijn de financiële instrumenten zichtbaar in de begroting?

Er zijn in de loop van de jaren diverse financiële besluiten voorgelegd aan PS relevant voor het kennislandschap Greenport Venlo. Bij de besluiten is geen financieel totaaloverzicht opgenomen met daarin wat er in het verleden al is verstrekt aan leningen, aandelenkapitaal of subsidies. In deze paragraaf staan we stil bij de vragen: Hoe zijn de diverse financiële beslissingen terug te vinden in de begroting? Hoe kunnen PS leden alles zelf op een rij te zetten? In figuur 4 hebben we een overzicht opgenomen van de verschillende plekken in de begroting waar de diverse type bijdragen zichtbaar zijn. Het gaat hier om bijdragen die bij het kennislandschap voorkomen (zie tabel 2).

[13] Het gaat hier om middelen die naar aanleiding van het amendement A16 ter beschikking zijn gesteld. Het amendement hield in dat er, in navolging van de (campus)ontwikkelingen in Zuid Limburg, een impuls geven zou worden aan de kennisinfrastructuur die aansluit bij de regionale economische sterktes in Noord-Limburg en die nodig is voor de campusontwikkeling binnen Greenport Venlo.

Figuur 4 Waar zijn financiële besluiten terug te vinden in de begroting?

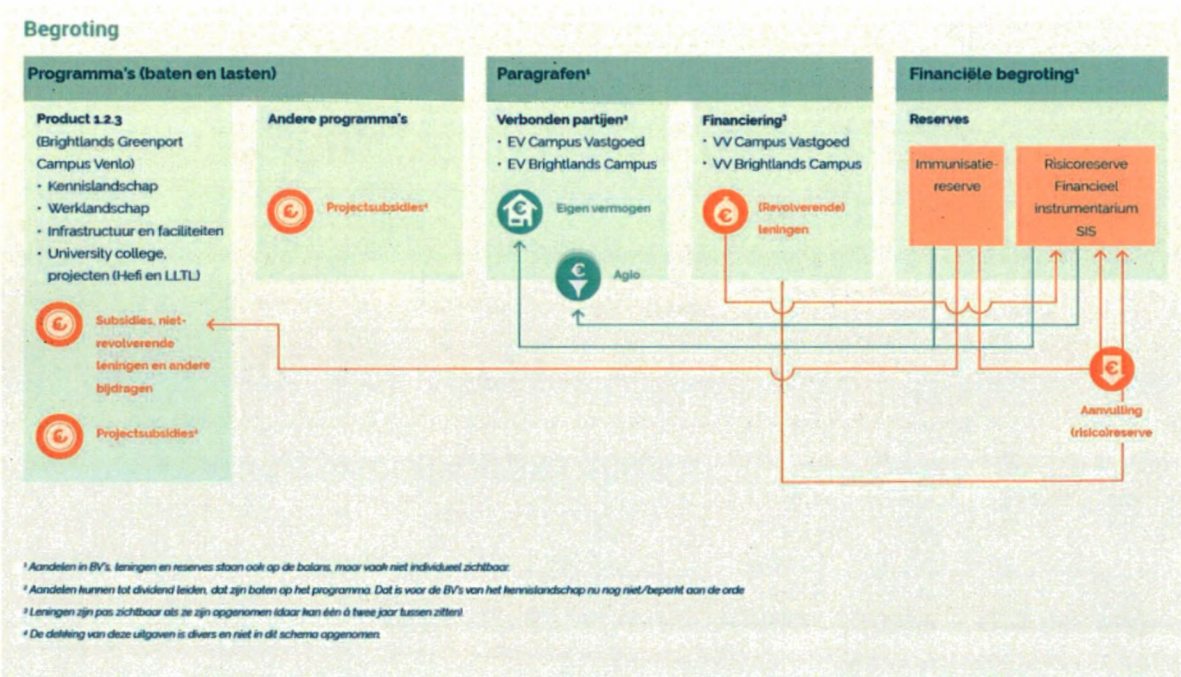

[1] Aandelen in BV's, leningen en reserves staan ook op de balans, maar vaak niet individueel zichtbaar.

[2] Aandelen kunnen tot dividend leiden, dat zijn baten op het programma. Dat is voor de BV's van het kennislandschap nu nog niet/beperkt aan de orde

[3] Leningen zijn pas zichtbaar als ze zijn opgenomen (daar kan één à twee jaar tussen zitten).

[4] De dekking van deze uitgaven is divers en niet in dit schema opgenomen.

4.2.1 Zichtbaarheid lasten (exploitatie)

In programma 1.2 Innovatiekracht zijn de lasten voor het kennislandschap opgenomen. Aan het einde van het programma bij 'wat mag het kosten?' is opgenomen wat de relevante veranderingen zijn per product. Dit gebeurt dus ook voor product 1.2.3 waar het kennislandschap onderdeel van uitmaakt. In deze toelichting wordt sinds een aantal jaren verwezen naar waar het relevante besluit is genomen, bijvoorbeeld in een afzonderlijk besluit of in de voorjaarsnota. Op deze manier kan een overzicht worden opgebouwd. Echter, omdat er relatief veel gedurende het jaar verandert en het een raming voor het totale product 1.2.3 betreft, is het voor een compleet beeld nodig de begroting, 1e en 2e afwijkingenrapportage en de eindejaarsbijstelling op een rij te zetten. Op deze manier kunnen de directe uitgaven aan het kennislandschap op een rij worden gezet. Beleidsmatige subsidies voor projecten op de campus kunnen veelal niet uit de begroting worden gehaald, omdat ze vaak niet afzonderlijk zijn opgenomen.

4.2.2 Zichtbaarheid bijdrage aan het eigen vermogen van een bv

Indien de provincie een bijdrage aan het eigen vermogen geeft, leidt dat in principe niet tot extra lasten op het programma. De reden hiervoor is dat het vermogen van de provincie gelijkt blijft. Wat zichtbaar is, is het volgende:

- In de paragraaf verbonden partijen is de boekwaarde van het aandelenbezit van de provincie per bv opgenomen.
- Als reserves worden aangewend voor de storting in het eigen vermogen zijn de mutaties in de reserves opgenomen in de begroting:
    - in het overzicht van baten en lasten in de financiële begroting per programma
    - in de financiële toelichting van een programma (wat mag het kosten?) wordt vaak opgenomen wat de dekking is. Deze toelichting is vaak per product of onderdeel van een product.
    - in het overzicht reserves en voorzieningen. Dit overzicht laat de mutaties in een jaar zien (dus niet per mutatie).
- Aandelen kunnen leiden tot dividend. Dividend is als baten zichtbaar in de begroting bij de programma's. Voor het kennislandschap is dat op programma 1.2 en daarbinnen product 1.2.3.

Bij een agiostorting stijgt het aandelenvermogen van de provincie. Bij een agiostorting kan het gaan om een bijdrage die de bv gebruikt voor de exploitatie. Als de bijdrage voor de exploitatie is gebruikt daalt de boekwaarde van het aandelenvermogen van de provincie. Als dat gebeurt is de agiobijdrage niet, of bijvoorbeeld slechts één jaar, zichtbaar in de paragraaf verbonden partijen. De afschrijving van de boekwaarde van het aandelenvermogen van de provincie wordt opgevangen door de reserve financieel instrumentarium SIS. Deze reserve daalt dan, tenzij hij wordt aangevuld vanuit de immunisatiereserve of uit de lasten van het programma of een combinatie van beide.

4.2.3 Zichtbaarheid verstrekken van (revolverende) leningen

Het verstrekken van een lening leidt niet tot een verandering van het vermogen van de provincie, dat wil zeggen er zijn geen lasten. Het vermogen van de provincie blijft gelijk. De lening is wel zichtbaar in de paragraaf financiering. Ook zal een lening tot rentebetalingen leiden; deze worden opgenomen in de baten in het programma Algemene dekkingsmiddelen en overige financiën. Indien de lening een risico kent, kan er vanuit het programma een storting in de risicoreserve worden gevraagd.
De provincie Limburg kent revolverende en niet-revolverende bijdragen aan investeringen. Alleen een revolverende bijdrage is een lening. Een niet-revolverende bijdrage valt onder de exploitatie (baten en lasten).

4.3 Het kennislandschap als 'groot project'

Het is niet eenvoudig alle financiële belangen in een complexe samenwerking als het kennislandschap Greenport Venlo op een rij te zetten vanuit de begroting. De regeling grote projecten van de provincie Limburg is bedoeld voor het geven van inzicht in projecten, programma's en dergelijke waarbij extra inzicht ten opzichte van de planning en controldocumenten nodig is. Greenport Venlo is niet aangemerkt als een groot project, maar kent wel kwartaalrapportages door de Campus Vastgoed en het ontwikkelbedrijf gemaakt die worden behandeld als een groot project. Wij gaan daarom in op het inzicht dat op deze manier in het kennislandschap gekregen kan worden.

4.3.1 Start grote projecten regeling

De regeling grote projecten van de provincie Limburg dateert uit 2009. Het doel is PS regelmatig te informeren over lang lopende projecten. De informatie is aanvullend aan de planning en controlcyclus. Bij de start van een groot project wordt een basisrapportage gemaakt. Hierin is een voorstel opgenomen hoe vaak zal worden gerapporteerd. PS bepalen welke projecten onder de regeling vallen. PS bepalen ook de format van de rapportages.

4.3.2 Intermezzo: Klavertje 4 van groot project naar projectenbijlage

Bij het vaststellen van de regeling grote projecten in 2009 is de Controlecommissie verzocht een voorstel te doen aan PS voor welke lopende projecten de procedure tot aanwijzing groot project te starten. Dit heeft ertoe geleid dat de Controlecommissie eind juni 2010 aan GS heeft gevraagd om voor Greenport (Klavertje 4) een basisrapportage te maken.

In oktober 2010 is de basisrapportage aan PS gestuurd. GS gaven daarbij aan dat er eigenlijk te weinig informatie is voor een basisrapportage, omdat het om een bv gaat. De stukken moesten eerst langs de Aandeelhoudersvergadering. Er werd daarom afgeraden om Greenport als groot project te behandelen. De Statencommissie voor het Fysieke Domein Ruimte en Bestuur, waar Greenport inhoudelijk onder viel, besloot dat er eerst geprobeerd moest worden de rapportage aan te vullen, via de Aandeelhoudersvergadering, om daarna te kijken of de rapportage volstaat. Dit werd toegezegd.

In december 2011 stelden GS voor om Greenport en een aantal andere projecten geen groot project te laten zijn onder de voorwaarde dat GS structureel per project de wijze waarop het project zal worden beheerst en beheerd zal opnemen in de begroting. Vanaf de begroting 2012 bevat de begroting een bijlage projecten met daarin onder andere Klavertje 4/Greenport. In die bijlage wordt op twee bladzijden een overzicht gegeven van: de doelstelling, rol van de provincie, besluiten en betrokkenheid van de provincie daarover, de planning, mijlpalen, de financiële middelen en de risico's. Deze bijlage is er tot en met de begroting van 2016. Daarna wordt hij afgeschaft, omdat het teveel dubbelt met andere informatie in de begroting of daarbuiten. Daarbij is relevant dat ook trajecten die wel 'groot project' zijn, werden opgenomen in de bijlage.

4.3.3 Kwartaalrapportage Ontwikkelbedrijf en Campus Vastgoed als rapportages groot project

Bij het besluit over de oprichting van de bv's in 2016 (zie figuur 3) is in november 2016 door de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur gevraagd om een quick scan door de statenonderzoeker van de griffie. Deze quick scan gaf kort samengevat als beeld dat meer inzicht nodig was in de risico's van Greenport Venlo. Bij de bespreking van de quick scan in de PS vergadering is besloten dat Greenport geen groot project wordt. De reden is dat Greenport 'op afstand staat'. Ook was eerder afgesproken dat het Ontwikkelbedrijf en Campus Vastgoed per kwartaal gaan rapporteren. Met op afstand staan lijkt te worden bedoeld dat het een bv is. Echter ook de andere campussen zijn bv's én een groot project. Navraag leert dat de hoofdreden vermoedelijk is dat er meer

overheidseigenaren zijn. Het gaat dan met name om het Ontwikkelbedrijf. Meer overheidseigenaren betekent dat als alle overheden Greenport een groot project maken er een risico is op 'administratieve belasting' van de bv's voor het maken van de rapportages.

Sinds 2017 worden de kwartaalrapportages gemaakt voor het Ontwikkelbedrijf en voor de Campus Vastgoed. De Brightlands Campus Greenport Venlo valt niet onder de afspraken; deze bv rapporteert wel, maar alleen aan de aandeelhouders.
De inhoud van de kwartaalrapportages is in april 2017 in een brainstorm met raadsleden en leden van PS besproken aan de hand van de eerste kwartaalrapportage. Er is gekozen voor een korte opzet met daarin een overzicht van de ontwikkeling van de campus wat betreft met name de bezettingsgraad van de gebouwen, de financiën en de risico's. In de toelichting wordt ingegaan op welke bedrijven er op de campus zijn gekomen en welke faciliteiten zijn ontwikkeld. De kwartaalrapportage geeft dus een overzicht van de ontwikkeling van het vastgoed en het gebruik ervan.

Najaar 2017 is besloten dat de vierde kwartaalrapportage van ieder jaar wordt geanalyseerd door de statenonderzoeker van de griffie. Tot dan toe werd iedere kwartaalrapportage geanalyseerd. In de meest recente analyse bij het vierde kwartaal 2019 wordt erop gewezen dat er informatie ontbreekt in de kwartaalrapportage. Dit is ook bij een eerdere analyse al opgemerkt. Wat ontbreekt is:

- een korte omschrijving van de reikwijdte van het project
- (toekomstige) besluitvormingsmomenten en betrokkenheid PS
- de planning van het project

Deze informatie staat wel in de regeling grote projecten opgenomen, maar niet in de kwartaalrapportages. De reden daarvoor is vermoedelijk dat de kwartaalrapportages van de 'reguliere' grote projecten door de provincie worden gemaakt. De kwartaalrapportages van Greenport worden door de bv's gemaakt, conform een opzet besproken met raads- en statenleden. Er is dus een reden dat deze informatie niet wordt opgenomen. Dat laat onverlet dat er behoefte aan deze informatie kan zijn.

Tot slot, merken we op dat de kwartaalrapportages van 2018 en 2019 op afwijkende momenten zijn aangeboden aan PS. Eind oktober 2019 is het vierde kwartaal 2018 en het eerste en tweede kwartaal 2019 aangeboden. Het derde kwartaal 2019 is maart 2020 aangeboden en het vierde kwartaal eind mei 2020 en is in september 2020 voor de commissie FEB geagendeerd met daarbij de analyse van de statenonderzoeker.

4.4 Risico's

In deze paragraaf staan we volledigheidshalve kort stil bij de risico's. Zowel de bijdrage aan het eigen vermogen van een bv als een lening kennen een risico dat er uit bestaat dat het kapitaal niet wordt terugbetaald. Ook kunnen de opbrengsten, zoals dividend, tegenvallen (en meevallen). De provincie beziet de risico's niet per deelneming, maar over alle deelnemingen samen. Dit zoals voorgesteld in de nota SIS 2.0. Wel wordt er per investeringsbeslissing een analyse gemaakt, bijvoorbeeld voor de investering in het Raad van Arbeid gebouw (zie verder hierna onder 1).

4.4.1 Risicobeheersing

Sinds 2013 voert de provincie een offensieve investeringsstrategie; de provincie gaat van subsidiëren naar investeren. Een gevolg is een trend richting risicodragende posities. Om die reden is in 2017 in SIS 2.0 een risicoreserveringenbeleid vastgesteld. Dit beleid bestaat uit de onderdelen:

1) risicoreserves leggen bij 1e vorming beslag op beleidsmiddelen, dat wil zeggen van een project wordt een businesscase gemaakt. Als het nodig is wordt vooraf een risicoreserve gevormd uit de beleidsmiddelen van het inhoudelijk cluster, uitgedrukt in een percentage van de totale inbreng.

2) er is één integrale risicoreserve (de risicoreserve financieel instrumentarium SIS) voor de gehele portefeuille. Deze reserve wordt jaarlijks bijgesteld op basis van de ontwikkeling van de risico's.

Op deze manier wordt financiering gemakkelijker beschikbaar voor beleid. Vanuit het beleid hoeven alleen middelen voor de risicoreserve te worden gevonden. Vervolgens kan een lening worden verstrekt. Dit is voor de beleidsafdeling eenvoudiger dan bijvoorbeeld een bedrag voor een subsidie regelen. Doordat de risico's over de provincie als geheel worden bekeken is er bijvoorbeeld de mogelijkheid van diversificatie.

4.4.2 Jaarlijkse analyse risico's

Bij de jaarrekening wordt de portfolio van alle aandelen en leningen geanalyseerd. Hieruit kan een voorstel volgen om extra te reserveren, omdat dit vanuit de risico's bezien nodig is. Aan de jaarstukken is een paragraaf portfoliomanagement toegevoegd. In deze paragraaf wordt ingegaan op de samenstelling van de portfolio, welke sectoren, het rendement en dergelijke. Deze methodiek betekent dat de risico's van het kennislandschap, zoals van alle financiële belangen in derde partijen, jaarlijks worden geanalyseerd. In 2019 hebben wij een handreiking gemaakt voor PS met daarin enkele alerts voor de financiële bindingen met onder andere verbonden partijen.
In de memorie van toelichting bij de begroting 2018 is aangegeven dat de methode om de vier jaar door een externe partij zal worden geëvalueerd. De eerstvolgende evaluatie zou dan in 2021 zijn.

4.5 Aandachtspunten voor PS

De casus van het kennislandschap Greenport Venlo laat zien hoe complex het totaal aan ingezette financiële middelen kan zijn, vanwege de verschillende instrumenten die worden gekozen, de verschillende besluiten die daarover worden genomen en de spreiding in de tijd. De casus laat ook zien dat deze besluiten vaak niet op het moment van de begroting worden genomen, maar daarin uiteindelijk alleen worden benoemd. In dergelijke gevallen is het niet de begroting, maar het besluit zelf dat om alertheid vraagt op vragen als: Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat mag het kosten? Wat zijn de risico's? Wat is de verhouding tussen rendement en risico?

Volledigheidshalve merken we op dat de risico's van alle projecten, inclusief een complexe samenwerking als het kennislandschap Greenport Venlo, op het niveau van de provincie wordt geanalyseerd bij met name de jaarstukken. Het is belangrijk dat PS hiervoor voldoende aandacht hebben. Alle deelnemingen en leningen samen hebben invloed op de financiële positie van de provincie (zie de handreiking financiële bindingen van de rekenkamer). Inzicht in waar de risico's zitten en wat tegenvalt en wat meevalt is belangrijk voor de toekomstige mogelijkheden tot investeren van de provincie.

Het verkrijgen van totaaloverzicht is van belang bij casussen waar meerdere financiële instrumenten worden ingezet. Dit hoofdstuk heeft laten zien hoe deze informatie verspreid is te vinden op verschillende plekken in de begroting. PS

kunnen GS vragen meer gebundelde totaaloverzichten en voortgangsrapportages te laten zien. Naast het totaaloverzicht is het van belang bij financiële besluiten te weten waar de ruimte voor alternatieve keuzes zit (wat kan anders?) en wat eventueel nog te verwachten is in de toekomst.
Bij Greenport Venlo is er voor het overzicht een soort maatwerkvorm afgesproken, waarbij het formeel niet gaat om een groot project volgens de regeling Grote projecten van de provincie, maar qua procedure daar wel op lijkt. Wees als PS alert op tijdige aanlevering van deze informatie en maakt waar nodig aanvullende afspraken, die het mogelijk maakt om te bezien in hoeverre de voortgang binnen kaders plaats vindt en of daar wijzigingen op nodig zijn.

5 Rollen provincie bij het kennislandschap Greenport Venlo

In dit hoofdstuk gaan we in op de rollen die de provincie heeft bij het kennislandschap Greenport Venlo (deel onderzoeksvraag 3). De rollen zijn van invloed op de wijze waarop inhoudelijke en financiële kaders (kunnen) worden gesteld en zijn ook van invloed op de rolverdeling tussen GS en PS. In de begroting van de provincie Limburg zijn de volgende rollen ten het aanzien van het kennislandschap genoemd: partner, financier en subsidiënt. Deze terminologie is afkomstig uit het beleidsdocument SIS 2.0[14]. We gaan daarom in paragraaf 5.1 eerst in op SIS 2.0 en de rollen die daar zijn benoemd. Vervolgens gaan we in paragraaf 5.2 in op de rollen van de provincie in het kennislandschap Greenport Venlo. We sluiten het hoofdstuk af met aandachtspunten voor PS.

5.1 Rollen SIS 2.0

5.1.1 Doel SIS 2.0

De provincie Limburg investeert actief in diverse thema's, zoals economische verbetering. Daarvoor kent de provincie sinds 2013 een zogenaamde "offensieve investeringsstrategie". In 2013 is ook het uitvoeringskader Sturing in samenwerking (SiS) vastgesteld. Na vier jaar is dit geëvalueerd. Door diverse veranderingen is er een nieuw kader gemaakt met daarin ook verwerkt de notitie 'Limburgs Rendement'. Ook is rekening gehouden met de aanbevelingen die wij hebben geformuleerd in ons rapport Governance Verbonden partijen uit 2015.
In het nieuwe kader SIS 2.0 komt veel samen. Het kader beoogt een integraal en samenhangend raamwerk van spelregels en uitgangspunten voor het hele investeringsproces te geven. Daarbij uitgaande van het overkoepelend doel: *"het behalen van een maximaal reëel lange-termijn financieel én maatschappelijk rendement ten behoeve van de inwoners in Limburg met als uitgangspunt dat het (toekomstig) provinciaal vermogen in stand wordt gehouden."*
Het kader SiS 2.0 bestaat kort samengevat uit:

- het strategische investeringskader met daarin de investeringsprincipes en het risicobeleid
- het uitvoeringskader met daarin de stappen die worden doorlopen om tot de inzet van een financieel instrument over te gaan. Hierbij wordt ook aandacht gegeven aan het samenspel tussen Gedeputeerde en PS bij verbonden partijen
- de instrumenten nader uitgewerkt; ieder instrument van subsidie tot verbonden partij en het eigenaarschap van grond wordt verder uitgewerkt
- een toelichting op de diverse typen van verbonden partijen.
- 11 bijlagen. Voor deze verkenning is vooral bijlage 8 Normen inrichting governance vennootschappen en bijlage 9 Financiële instrumenten en sturing relevant

Het kader is vastgesteld door PS, vanwege de kaderstellende rol van PS.

5.1.2 Rollen in SIS 2.0

In SIS 2.0 staan de rollen van de provincie geduid bij investeringen en samenwerkingen. Dit als één van de stappen in het stappenschema om de inzet van een instrument te bepalen. Het basisschema hiervoor is hieronder opgenomen. De rollen lopen van passief naar actief en richten zich op het publieke belang. Om de goede rol te

[14] Tijdens de uitvoering van het onderzoek is door de provincie gewerkt aan een opvolging van SIS 2.0. Een concept hiervan is begin januari 2021 gepresenteerd aan PS (SIS 3.0). De uitgangspunten en concepten die in dit hoofdstuk zijn genoemd, blijven van toepassing met het nieuwe kader. Verder geldt dat het vernieuwde kader niet met terugwerkende kracht zal worden toegepast op bestaande activiteiten, maar enkel ziet op nieuwe initiatieven ná definitieve besluitvorming door Staten.

kiezen dienen diverse vragen te worden beantwoord, zoals: Wat kan de provincie? Tot welke rol en inspanning is de provincie in staat? Staat de voorgestane inspanning in redelijke verhouding tot het te verwachten resultaat/ effect? In welke mate is de provincie bereid risico's te dragen? Is de provincie de meest geëigende overheid om dit vraagstuk op te pakken? Na beantwoording van de vragen kan een passende rol worden gekozen.

Figuur 5 Rollen provincie van passief naar actief in SIS (2.0)

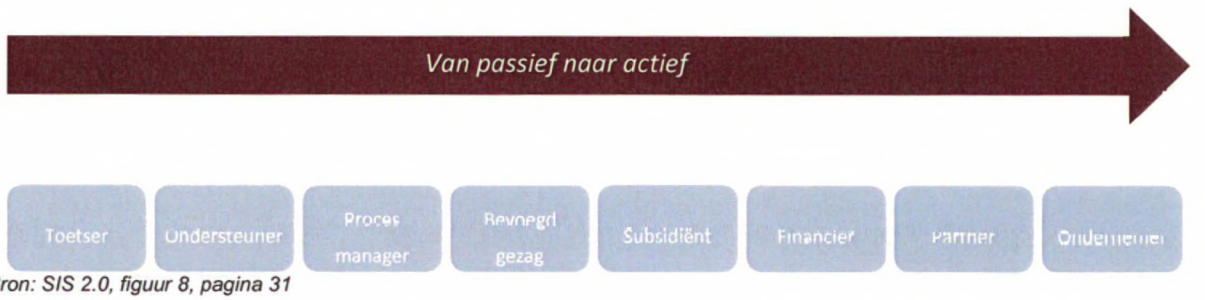

Bron: SIS 2.0, figuur 8, pagina 31

In SIS 2.0 wordt opgemerkt dat meerdere rollen kunnen worden gecombineerd. Als dat zo is moet worden opgelet voor rolvermenging. Ook wordt opgemerkt dat de rollen tijdens een traject kunnen wijzigen.

Een ander figuur dat in SIS 2.0 is opgenomen geeft de diverse instrumenten en invloed die de provincie kan hebben aan. Als het de wens is dat er veel invloed is dan hoort daarbij een instrument als een verbonden partij of eigendom. Als beperkte invloed volstaat kan bijvoorbeeld subsidie een instrument zijn. In figuur 6 hebben we de figuur uit SIS overgenomen.

Figuur 6 Rollen provincie van passief naar actief in SIS 2.0

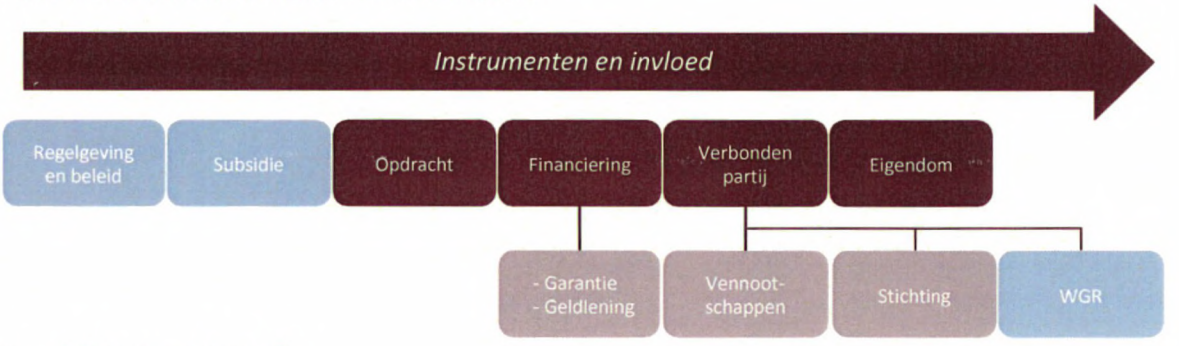

Bron: SIS 2.0, figuur 10, blz. 33

5.1.3 Rollen in de begroting

SIS is vooral een afwegingskader bij de start of ter ondersteuning van een financieel besluit en een kader voor risicobeheersing. In de begroting wordt de actuele stand van zaken opgenomen. Bij het product waar het kennislandschap onder valt, wordt aangegeven dat de provincie daar drie rollen vervult: partner, financier en subsidiënt. Voor een duiding van de rollen wordt verwezen naar bijlage 11 waar de rollen in een figuur zijn opgenomen. Deze figuur hebben we hieronder in figuur 7 overgenomen.

Figuur 7 Rollen van de provincie Limburg van actief naar passief en van laag naar hoog risico (programmabegroting)

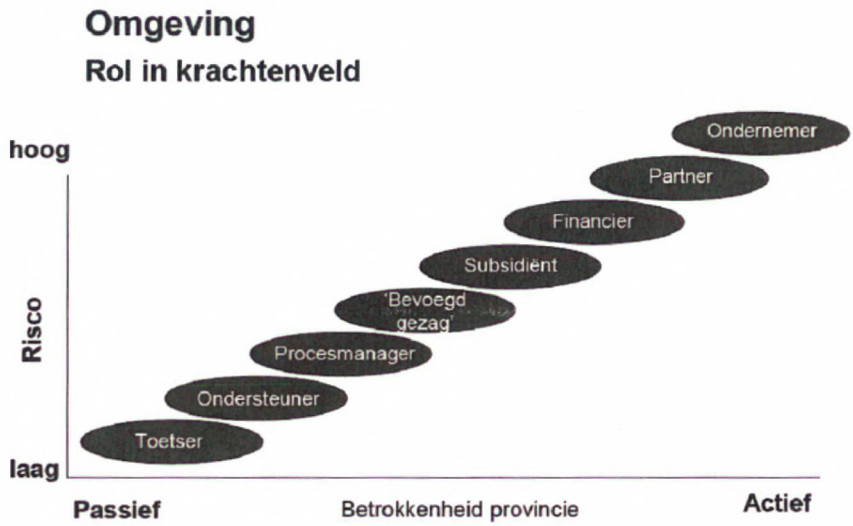

Bron: Programmabegroting 2020, pagina 405

In deze figuur zien we de acht rollen uit SIS van passief naar actief terugkomen, aangevuld met een risicoprofiel van laag naar hoog. De risico's en de mate van activiteit lopen parallel; hoe actiever hoe meer risico. De figuur met instrumenten en invloed van SIS is hier niet in verwerkt.
Wat betreft de rollen die de provincie bij het kennislandschap Greenport Venlo heeft, laat de figuur in zijn algemeenheid zien dat de rol van partner een actievere rol is dan die van financier en subsidiënt en daarom ook meer risico's kent. Het is echter de vraag of de rol van partner (eigenaar) bij het kennislandschap los kan worden gezien van die van financier en subsidiënt; deze rollen komen in combinatie met elkaar voor (zie verder paragraaf 5.2).

5.1.4 Invulling rol: actief aandeelhouderschap

Op een aantal plekken in SIS wordt de rol van de provincie bij een verbonden partij uitgewerkt, als ook het samenspel van GS en PS bij een verbonden partij.

Een belangrijk uitgangspunt van de provincie is dat de provincie een *actieve* aandeelhouder is, omdat het aandeelhouderschap een belangrijk beïnvloedings- en sturingsinstrument is. Actief aandeelhouderschap wil zeggen dat de provincie haar rechten als aandeelhouder, de handelswijze van een onderneming, actief tracht te beïnvloeden, zonder daarbij fundamentele wijzigingen te willen aanbrengen in de zeggenschapsverhoudingen binnen de onderneming (SIS, p. 123).
Actief aandeelhouderschap houdt bijvoorbeeld in dat gebruik wordt gemaakt van diverse wettelijke bevoegdheden, zoals het uitoefenen van invloed op:

- Het vaststellen van de jaarrekening;
- Het vaststellen van de winstbestemming (tenzij de statuten anders bepalen);
- De benoeming van een accountant die de jaarrekening controleert;

Ook kunnen de bevoegdheden van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders worden uitgebreid in de statuten

of in een aandeelhoudersovereenkomst. Mogelijkheden daarbij zijn bijvoorbeeld:

- het vaststellen van het strategisch (meerjaren) plan;
- het vaststellen van het beloningsbeleid;
- het goedkeuren van belangrijke investeringsvoorstellen;
- het goedkeuren van bepaalde zeer ingrijpende besluiten

(SIS, p. 81)

Bij de bv's van het kennislandschap vervult de provincie haar rol daadwerkelijk op een actieve manier in de zin dat de Aandeelhouders deze stukken vaststellen.

5.1.5 Samenspel GS en PS

Voor de rol van PS bij een verbonden partij is het onderdeel 'samenspel GS en PS' in SIS 2.0 van belang. In dat deel wordt aangegeven dat:

- PS verantwoordelijk zijn voor de hoofdlijnen van het provinciaal beleid en wat de provincie in de komende jaren wil bereiken (de 'wat'-vraag). GS richten zich op de operationalisering (het hoe).
- Via de actieve informatieplicht leggen GS verantwoording af aan PS. Over verbonden partijen informeren GS dusdanig dat PS de kaderstellende en controlerende rol kunnen uitoefenen. Operationele informatie hoort daar niet bij. Dat is wel informatie die GS nodig hebben om de rol van bijvoorbeeld actieve aandeelhouder te kunnen vervullen.

Bij een bv waar een overheid aan deelneemt hebben bestuurders en leden van de Raad van Commissarissen primair het belang van de bv voor ogen. GS houden toezicht op de realisatie van de doelen, prestaties, kosten en risicobeheersing van de bv. PS controleren of een bv de taken conform de gestelde kaders uitvoert en of GS dit goed bewaken en zo nodig bijsturen. In essentie is dit niet anders dan bij sturing van de eigen organisatie. Het is wel gecompliceerder omdat de afstand GS – bv groter is dan GS – organisatie; de bv heeft immers ook een eigen belang. Het is ook gecompliceerder, omdat er meer partijen betrokken zijn.

5.2 Drie rollen van de provincie bij het kennislandschap Greenport Venlo

5.2.1 De drie rollen in de praktijk

De drie rollen van de provincie bij het kennislandschap Greenport Venlo zijn die van partner, financier en subsidiënt. Als we deze rollen verder analyseren, geldt het volgende:

- *Partner*: de rol van de provincie als partner betekent concreet dat de provincie voor 76% eigenaar is van de BV Campus Vastgoed en voor 33% van de Brightlands campus Greenport Venlo BV. De provincie is dus een eigenaar met een grote of zeer grote stem. Bovendien gaat het bij de Campus Vastgoed om een aandelenkapitaal van ruim € 20 miljoen (afhankelijk van de mate waarin de agiostortingen worden meegerekend). Daarnaast is de provincie een actief aandeelhouder. Ook daar vloeit uit voort dat de provincie een redelijk grote invloed heeft in de bv's.
- *Financier* wil zeggen leningverstrekker of garantsteller. Het gaat bij het kennislandschap om leningen voor € 18,8 miljoen.
- *Subsidiënt*: de provincie is subsidiënt voor de onrendabele top en exploitatietekorten van de Campus Vastgoed en voor de jaarlijkse agio bijdrage aan de Brightlands Campus Greenport Venlo. Daarnaast subsidieert de

provincie vanuit beleid, bijvoorbeeld landbouwbeleid en onderwijs en arbeidsmarkt projecten op de campus. De term subsidiënt kent dus twee invullingen:

- die van verstrekker van middelen aan de campus. Deze middelen worden financieel technisch geen subsidies genoemd volgens SIS 2.0, maar bijvoorbeeld een agiostorting.
- de verstrekker van subsidies aan projecten op de campus.

Met de rolaanduiding van subsidiënt wordt eigenlijk alleen de rol onder de eerste bullet bedoeld, omdat daar sprake is van een directe relatie met het kennislandschap.

De rollen van de provincie hebben effect op wat en hoe aan PS wordt voorgelegd: leningen (boven de € 2,5 miljoen.) en deelname aan een bv (ongeacht de omvang) worden voorgelegd voor wensen en bedenkingen. Subsidies worden, als onderdeel van een programma, vastgesteld in de begroting of een ander document uit de planning- en controlcyclus door PS.

5.2.2 De drie rollen in samenhang met elkaar

Tot nu toe hebben we de rollen los van elkaar besproken. Er is echter een sterke samenhang om een aantal redenen.

Het publiek belang staat voorop

De provincie is ten aanzien van het kennislandschap Greenport Venlo in eerste plaats aandeelhouder in de bv's. Dat is de dominante rol, omdat de betrokkenheid zo is begonnen en omdat deze rol de meest actieve sturing geeft. Deze keuze is gemaakt met het oog op het publieke belang: economische structuurversterking.
Vervolgens verstrekt de provincie leningen aan de Campus Vastgoed voor het bouwen van nieuwe gebouwen en infrastructuur. Een reden hiervoor is dat bijvoorbeeld banken hiertoe niet bereid zijn (tegen een redelijke rente). Dit komt onder andere omdat de gebouwen van de Brightlands Campus Greenport Venlo vooral gehuurd worden door MKB-bedrijven, in het bijzonder start ups. Dergelijke bedrijven tekenen niet vooraf lang lopende huurcontracten. Dit is *een* reden waarom banken niet voldoende zekerheid hebben om een lening te verstrekken. De provincie heeft juist als beleid leningen te verstrekken waar andere partijen dat niet doen én er een publiek belang is.
De onrendabele top van investeringen wordt via een niet-revolverende investering (subsidie) of 'agio' (storing in reserve) betaald door de provincie. Ook hier is de reden het publieke belang van bijvoorbeeld een geschikte locatie voor de University College in de binnenstad van Venlo.
Alle drie de rollen staan in verbinding met elkaar, omdat ze hetzelfde doel dienen.

Risico's

Bij een bv kan de provincie het ingelegde geld (deels) kwijtraken als de bv failliet gaat. Bij een lening kan de provincie ook het volle of een deel van het bedrag kwijtraken als de lening niet terugbetaald kan worden. Ook aan een subsidie kleeft een risico, namelijk dat de taak niet wordt uitgevoerd. Als deze middelen worden gecombineerd ontstaat een complexer beeld. De middelen hebben invloed op elkaar. Een vastgoedbedrijf dat wil investeren en geen lening bij de bank kan krijgen kan problemen krijgen, omdat de ontwikkeling stagneert. Een bv met een eigenaar die de lening kan verstrekken heeft een voordeel. Door de mogelijkheid van het verstrekken van leningen en subsidies of andere bijdragen daalt het risico als aandeelhouder. Het risico van de provincie kan echter toch stijgen, namelijk omdat de middelen minder divers worden uitgezet; er is minder risicospreiding.

Financiële techniek
Door de inzet van verschillende financiële instrumenten in het kennislandschap Greenport Venlo wordt het onderscheid tussen de verschillende rollen diffuus. Een niet-revolverende investering zit tussen een lening en een subsidie/bijdrage aan de exploitatie in. Een agiostorting voor de exploitatie zit tussen een vergroting van het aandelenkapitaal en een bijdrage aan de exploitatie in. Afhankelijk van de precieze situatie is het meer een bijdrage aan het vermogen van de bv of alleen aan de exploitatie. Dit betekent ook dat wat en hoe wordt voorgelegd aan PS een mix kan zijn. Zo wordt een lening voorgelegd voor wensen en bedenken, maar een lening met een onrendabele top wordt daarnaast – voor de onrendabele top – voorgelegd voor vaststelling.

5.3 Aandachtspunten voor PS

Deze paragraaf heeft laten zien dat bij complexe netwerksamenwerkingen de rollen van de provincie vaak meervoudig zijn. Deze kunnen bovendien in de loop van de tijd veranderen en in aantal toenemen. Op instrumentniveau gelden specifieke procedurele kaders (bijvoorbeeld het voorleggen voor een wensen en bedenkingen procedure). Bij een meervoudigheid van rollen en instrumenten is het nodig het totaal te beschouwen om inzicht te krijgen in de precieze betekenis van de rollen en de onderlinge relaties.

In het algemeen geldt bij ieder financieel besluit dat duidelijk moet zijn wat het publiek belang is (waarom is dit goed voor Limburg?), dat het te verantwoorden is qua rol van de provincie, rendement en risico en dat er oog is voor eventuele marktverstoring (zie de al eerdergenoemde handreiking financiële bindingen). Aandacht voor deze vragen helpen **voorkomen dat het gesprek blijft 'steken' in financiële techniek (wat houdt een bepaald instrument precies in?)** en daarbij horende procedures (hoe moet dat nu in PS worden behandeld?).

Ten aanzien van de rollen die de provincie kiest bij de inzet van financiële instrumenten, is het van belang een goede duiding te hebben van die rollen en de onderlinge relatie daartussen. Als aandeelhouder is de provincie **'partner'**, maar het maakt veel uit welk aandeel de provincie heeft en welke zeggenschap. Bij het verstrekken van leningen is de provincie 'financier', maar er kunnen grote verschillen zijn hoe sterk de provincie zich daarmee bindt (hoogte en looptijd van de lening) en welke risico's ze daarmee aangaat. In geval van subsidies is de provincie subsidiënt, maar onder welke voorwaarden en voor welke omvang wordt deze verleend?
Los van het goed begrijpen van de rol van de provincie bij individuele financiële besluiten, kan er bij een meervoudigheid van rollen onderlinge invloed zijn. Als de provincie een lening of subsidie verstrekt aan een bv waar ze aandelen in heeft, is dat in beginsel positief voor het risicoprofiel van de bv. Maar hoe ver kan dit gaan? Waar ligt de grens tussen kosten en baten, rendement en risico? En hoe meer rollen de provincie vervult, hoe groter het belang wordt om de betrokkenheid te behouden.

In zoverre GS bovenstaande informatie niet actief aanbiedt in reguliere planning- en controldocumenten, aanvullende kwartaaloverzichten of ad hoc informatie, kan PS daar zelf bij de behandeling en bespreking van individuele besluiten naar vragen.
Specifiek voor Limburg geldt dat ook de aanstaande evaluatie en vernieuwing van het beleidskader SiS een goede gelegenheid is om als PS bovenstaande aandachtspunten mee te nemen, met duidelijkheid over de eigen rol van PS bij de verschillende financiële instrumenten.

Bijlage 1 Geraadpleegde documenten

Brightlands Campus Greenport Venlo (mei 2019), *Business plan 2020-2023*

Brightlands Campus Greenport Venlo (januari 2016), *Handen en voeten aan het Kennislandschap*

Brightlands Campus Greenport Venlo (juni 2020), *Presentatie Brightlands in het kort*

Campus Vastgoed Greenport Venlo B.V., *Kwartaalrapportages*: 1e kwartaal 2017 tot en met vierde kwartaal 2019

Maastricht UMC+, Maastricht University en Zuyd Hogeschool (april 2013), *Kennis/As Limburg; groeimotor van de regio*

Ministerie van Economische Zaken (juli 2004), *Pieken in de Delta; gebiedsgerichte economische perspectieven*

Panteia (november 2018), *De Floriade 2012 en Noord-Limburg 6 jaar later; rapport aan de provincie Limburg*

Provincie Limburg (december 2011), *Aanpassing Regeling Grote Projecten (RGP) provincie Limburg en aangewezen grote projecten*

Provincie Limburg, *1e afwijkingenrapportage* (diverse jaren)

Provincie Limburg, *2e afwijkingenrapportage* (diverse jaren)

Provincie Limburg, Amendement 32 (oktober 2013): *2e Gewijzigd Lodewijks cs inzake Vastgoed Brightlands Campus Greenport Venlo*

Provincie Limburg, (oktober 2009), *Besluit Regeling Grote Projecten Provincie Limburg 2009*

Provincie Limburg (juni 2011), *Brief Aankondiging Sonderende Notitie PS (Basisrapportage Klavertje4/Greenport)*

Provincie Limburg (oktober 2010), *Brief bij groot project Klavertje 4/Greenport Basisrapportage*

Provincie Limburg (december 2016), *Brief: Reactie op het 'Informerend stuk van de Griffie' met als onderwerp 'Quick scan betreffende risico's in het Gewijzigd Statenvoorstel G-16-049 inzake Vervlechting grond- en vastgoedexploitaties DCGV, TPN, Venlo Greenpark, Villa Flora en Innovatoren, brief van GS van 21-11-2016 (GS 2016-93404)'*

Provincie Limburg (juli 2015), *Brief: Stand van zaken ontwikkelingen Greenport Venlo*

Provincie Limburg (november 2016), *Deelverslag van het verhandelde in de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur, Gewijzigd Statenvoorstel Vervlechting grond- en vastgoedexploitaties DCGV, TPN, Venlo Greenpark, Villa Flora en Innovatoren*

Provincie Limburg, *Eindejaarsbijstelling* (diverse jaren)

Provincie Limburg (augustus 2017), *Financiering verwerving, renovatie en exploitatie gebouw van de voormalige Raad van Arbeid (RvA-gebouw) in de binnenstad van Venlo door BV Campus Vastgoed Greenport Venlo (G-17-026)*

Provincie Limburg (oktober 2010), *Groot project Klavertje 4/Greenport Basisrapportage*

Provincie Limburg (maart 2011), *Informerende stuk* Plan van Aanpak Basisrapportage Klavertje 4/Greenport

Provincie Limburg (januari 2018), *Informerend stuk van de Griffie, analyse 3e kwartaalrapportage Campus Vastgoed en Ontwikkelbedrijf*

Provincie Limburg (juni 2020), *Informerend stuk van de Griffie, Analyse van voortgangsrapportages Q4-2018 en Q4-2019 van BV Ontwikkelbedrijf Greenport Venlo en BV Campus Vastgoed Greenport Venlo*

Provincie Limburg (december 2016), *Informerende stuk griffie; Quick scan betreffende risico's in het Gewijzigd Statenvoorstel G-16-049 inzake Vervlechting grond- en vastgoedexploitaties DCGV, TPN, Venlo Greenpark, Villa*

Flora en Innovatoren brief GS van 21-11-2016 (GS 2016-93404).

Provincie Limburg (april 2020), *Koers naar de toekomst; Provinciaal beleidskader voor de Limburgse landbouw- en agrifoodsector* 2020-2023.

Provincie Limburg (november 2013), *Motie 284 2de gewijzigd, Van den Akker c.s. inzake analyse slagvaardigheid structuurversterkende projecten*

Provincie Limburg (december 2016), 2e Gewijzigde motie 813 Rossel c.s. inzake risicobeheersing vervlechting grond- en vastgoedexploitaties DCGV TPN Venlo Greenpark Villa Flora en Innovatoren

Provincie Limburg, *Notulen Statenvergadering van 16 december 2016*

Provincie Limburg (november 2010), *Onderzoeksrapport bij Basisrapportage Klavertje 4 / Greenport*

Provincie Limburg (september 2014), *Plan van aanpak programma Greenport Venlo*

Provincie Limburg, *Programmabegroting* (diverse jaren)

Provincie Limburg (september 2018), *Regeling Grote Projecten Provincie Limburg 2018*

Provincie Limburg (oktober 2019), *Statenvoorstel: Brightlands Campus Greenport Venlo: Ontwikkeling nieuw vastgoed (G-19-019)*
Provincie Limburg (november 2018), *Statenvoorstel: Doorontwikkeling en financiering BV Campus Vastgoed Greenport (G- 18-048)*

Provincie Limburg (september 2014), *Statenvoorstel Plan van aanpak Programma Greenport Venlo (G-14-022)*

Provincie Limburg (april 2016), ***Statenvoorstel "Stand van zaken uitvoering Plan van Aanpak Programma Greenport** Venlo en besluitvorming over het werklandschap en het kennislandschap (G-16-015)*

Provincie Limburg (december 2016), *Statenvoorstel Vervlechting grond- en vastgoedexploitaties DCGV, TPN, Venlo Greenpark, Villa Flora en Innovatoren (G-16-049)*

Provincie Limburg (2017), *Sturing in samenwerking 2.0; Het strategisch investeringsbeleid en uitvoeringskader*

Provincie Limburg, *Voorjaarsnota* (diverse jaren)

Provincie Limburg (december 2010), *Voorstel van Controlecommissie inzake Basisrapportage Klavertje 4/Greenport van GS d.d. 12 oktober 2010 en onderzoeksrapport van Unit Control d.d. 24 november 2010*

Provincie Limburg en de acht gemeenten in Noord-Limburg samenwerkend in de Regio Noord-Limburg (2020), *Samen op weg naar een gezond, ondernemend en veilig Noord-Limburg; Voorstel voor een Regio Deal Noord-Limburg*

RSM Wehrens, Mennen & de Vries, *Onderzoeksrapportage basisrapportage Klavertje 4 / Greenport*

Zuidelijke rekenkamer (2019), Handreiking financiële bindingen provincie Limburg

Websites

https://www.brightlands.com/brightlands-campus-greenport-venlo

https://www.greenportvenlo.nl

www.limburg.nl

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept deelverslag van het verhandelde in de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur

van 5-3-2021
betreffende Statenvoorstel van de Statencommissie FEB 'Kaders tellen Limburg'

Statenkenmerk	P-21-004	Maastricht	5-3-2021

De voorzitter: We verwelkomen digitaal de vertegenwoordigers van de ZRK, de heren Schilder, directeur-secretaris ZRK en de heer Sietsma, bestuurslid ZRK. Ook de heer Vermeulen, voorzitter ZRK zal zich melden in de vergadering. Wij behandelen zo meteen het Statenvoorstel bij het rapport van de ZRK. U kent de werkwijze. PS wordt altijd gevraagd om de aanbeveling uit zo'n stuk, ZRK-rapport, via een Statenvoorstel over te nemen. Het voorliggende rapport is geheel gericht op de kaderstellende rol van PS bij complexe samenwerkingen. Het gaat in dit onderzoek en rapport niet over de rol van GS en daarom kent dit rapport ook geen aanbevelingen aan GS. We starten met een presentatie van circa vijftien minuten door de vertegenwoordiging van de ZRK. Daarna kunt u uw eventuele technische vragen stellen aan de ZRK, waarna we inhoudelijke behandeling in twee termijnen starten. Ik geef het woord aan de ZRK voor de presentatie aan de heer Sietsma dacht ik. Ja, de heer Sietsma.

De heer Sietsma: Dank u wel, voorzitter. Dames en heren, dank voor de gelegenheid om hier namens de Rekenkamer een toelichting te kunnen geven en ook vragen te beantwoorden.

De voorzitter: Mijnheer Sietsma.

De heer Sietsma: Ja?

De voorzitter: Kunt u even wachten want wij verstaan u slecht. …..Nu zien we elkaar. Mijnheer Sietsma, voor de tweede keer, u kunt starten. Alstublieft, aan u het woord. We zien u nu wel en we horen u hopelijk ook goed.

De heer Sietsma: Heel goed en dan hoop ik dat ik de goede dingen zeg. Dank voor de gelegenheid om hier het rapport dat we hebben uitgebracht toe te lichten voor u en ook vragen te beantwoorden. De heer Schilder, onze directeur-secretaris zal straks een presentatie verzorgen. De heer Vermeulen, onze voorzitter, is er ook bij nu maar hij vertrekt straks voor drie kwartier omdat hij iets dringends heeft maar hij is om twee uur terug. Als wij dan nog bezig zijn, haakt hij weer aan. En ik wou graag een paar inleidende opmerkingen maken over het thema van dit rapport, want het gaat over iets wat de kernfunctie van het openbaar bestuur betreft, de kaderstelling door Provinciale Staten. U weet dat we sinds de dualisering is doorgevoerd een scheiding hebben tussen bestuur en toezicht kaderstelling, en het laatste dan bij Provinciale Staten, en je kunt niet goed als Statenlid toezichthouden of verantwoording vragen als je niet

heel serieus aan de voorkant de kaders hebt meegegeven. En dat betekent dus dat het hele spel van bestuur, toezicht en verantwoording afhankelijk is van een juiste kaderstelling aan de voorkant. Wat is nu het geval? In onze ingewikkelde maatschappij kan een provincie allang niet meer zelfstandig functioneren en haar eigen doelstellingen formuleren, maar ze is zeker bij complexe projecten heel intensief verbonden met andere partijen. We noemen dat de netwerksamenleving en het kenmerk van die netwerksamenleving is dat we doelstellingen niet meer als overheid alleen formuleren maar dat dat gebeurt met die andere partijen samen. Dat zijn publieke partijen, semipublieke partijen, en al gaandeweg komen daar doelstellingen uit die stap voor stap, jaar in jaar uit, scherper worden geformuleerd en ook beter in beeld komen. Dat betekent dus een probleem bij kaderstelling want je kunt niet meer eenzijdig als Provincie beslissen hoe je het wilt hebben. Dat zijn vaak processen die in de loop van de jaren, en bij dit onderwerp van het kennislandschap Greenport Venlo zien we dat het een lange reeks van jaren is, geleidelijk worden ontwikkeld, verfijnd en gepreciseerd. En dan is het dus ontzettend belangrijk dat we goed kijken hoe het openbaar bestuur, hoe de regionale democratie haar positie kan invullen en behouden en hoe dus die sturing aan de voorkant toch kan plaatsvinden. Daar gaat dit onderwerp over. Het gaat niet om een evaluatie van Greenport Venlo. Het gaat ook niet om een beoordeling van het gevoerde bestuur, maar Greenport Venlo is eigenlijk een aanleiding om te kijken: hoe staat het openbaar bestuur, hoe staat een parlement in deze ingewikkelde, gecompliceerde samenleving aan de voorkant van die intensieve beleidsprocessen en netwerken. Daarover gaat deze presentatie en ik zou u willen vragen de heer Schilder het woord te geven zodat hij die presentatie nu kan gaan verzorgen.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Sietsma. Mijnheer Schilder, aan u het woord.

De heer Schilder: Ja, goedemiddag leden van de commissie FEB. Ik zal u inderdaad zoals aangekondigd door de heer Sietsma meenemen door de grote lijnen van ons verkennend onderzoek en dat doe ik door middel van het delen van een presentatie. Ik kan u dan niet meer zien en u mij niet, maar de gelegenheid tot vragen is er na de presentatie. Dus dan ga ik nu over tot het delen van de presentatie zelf.

De voorzitter: Dank u.

De heer Schilder: Dan hoop ik dat die voor u te zien is.

De voorzitter: Ik zit er even tussendoor. We kunnen de presentatie nu ook op iBabs volgen. Dank u.

De heer Schilder: Ja, dank u voorzitter. Zoals gezegd is het onderwerp kaders tellen. Het is nog even goed om misschien aan te geven wat voor de Rekenkamer aanleiding was voor het onderzoek. Zoals ook al door de heer Sietsma aangegeven, is de realiteit anno 2021 dat wat de Provincie doet vaak gebeurt in netwerken met andere partijen. Daarnaast zijn dat vaak ook programma’s of projecten met een lange doorlooptijd en dat roept allerlei vragen op voor de kaderstellende, controlerende rol van Provinciale Staten. Wat wij hebben beoogd met het verkennend onderzoek is vooral om PS aanbevelingen te doen of handvatten te geven hoe je bij dergelijke netwerken, programma’s, projecten, je eigen rol als Provinciale Staten goed kunt invullen. Het betreft dus een verkenning met een handreiking en een achtergronddocument. Die zijn ook rondgestuurd bij deze vergadering. En voor degenen die niet in de gelegenheid zijn geweest daar uitgebreid kennis van te nemen, zal mijn presentatie vooral de grote lijn

van de handreiking volgen. De casuïstiek die wij hebben onderzocht is kennislandschap Greenport Venlo en het is misschien nogmaals goed om te benadrukken, zoals de heer Sietsma ook al zei, dat we niet een uitgebreid evaluatieoordeel willen vellen over dit project, maar we zien het wel als een goed voorbeeld van waar sprake is van netwerken en van projecten en programma's met een lange doorlooptijd. Inhoudelijk gaat het bij Greenport Venlo over een kennislandschap zoals dat heet, bestaande uit aan de ene kant een campus waar kennisontwikkeling plaatsvindt, waar bedrijven naartoe worden gehaald en studenten. Aan de andere kant gaat het om een campusvastgoed. Dat zijn een aantal gebouwen, ook wel de hardware genoemd van Greenport Venlo. Bij die Greenport zijn er verschillende partijen die bijdragen via verschillende wegen, verspreid in de tijd komt er geld naar dat project of programma toe. De doelen en ambities voor Greenport Venlo worden niet alleen door de Provincie maar in samenspraak met partners uit onderwijs en bedrijfsleven vormgegeven en ook uitgevoerd. Tot slot, voor de Provincie Limburg valt dit onder het programma innovatiekracht en zijn er dus ook vanuit de Provincie allerlei wijzen waarop bijgedragen wordt aan Greenport Venlo. Deze kenmerken maken het voor ons interessant en sloten goed aan bij ons doel om een keer te kijken hoe je kunt sturen op onderwerpen waar niet alleen de Provincie maar ook andere partijen partner zijn en die langer in de tijd doorlopen. U ziet hier een plaatje, en ik ga het niet helemaal gedetailleerd met u doornemen, maar dit is om nog een keer te illustreren hoe complex besluitvorming kan zijn voor projecten die een lange doorlooptijd kennen. Dit plaatje is ook opgenomen in de handreiking in het achtergronddocument als u het nog een keer wilt bekijken. Maar kern hiervan is een project met een doorlooptijd waarbij eigenlijk de eerste stappen al zijn gezet in 2003 en 2004. Later heeft de Floriade een belangrijke rol gespeeld bij de verdere totstandkoming van Greenport Venlo. En vanaf 2014, dat ziet u in het rechterdeel van het plaatje, gaan dan allerlei stappen en initiatieven genomen worden, en ook bijdragen vanuit de Provincie, om dat Greenport Venlo vorm te geven. U ziet een lange doorlooptijd. U ziet ook veel momenten waarop besluiten worden genomen, zowel inhoudelijk als financieel, en dat maakt het dus complex en dat maakt het dus ook belangrijk om als Staten te kijken hoe kan ik op zo'n geheel sturing geven. Op basis van het onderzoek van deze casus en onze eigen reflectie komen we dan eigenlijk tot drie hoofdpunten, die u ook in de handreiking vindt, waarvan wij zeggen die zouden wij met name willen meegeven aan Provinciale Staten en dat zijn deze drie die u in beeld ziet. Blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen. Vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van alle bijdragen. En tot slot, als het gaat om de rollen, dat u ook het gesprek aangaat over de betekenis van die rollen.

De rest van mijn presentatie zal bestaan uit het kort toelichten van deze drie aanbevelingen voor PS. Als eerste de mogelijkheden tot bijsturing. Beleidskaders tellen is vaak in de praktijk niet iets wat ultiem op één moment gebeurt en daarna verder geen nadere aanpassing, invulling meer kent. Dat zie je ook bij de Greenport Venlo zoals ik al aangaf. Er worden allerlei stappen gezet in de loop van de tijd en dat betreft dan vaak ook een nadere invulling of precisering van kaders die gelden. Dan is het als Staten altijd goed om te kijken, niet alleen helemaal bij aanvang maar ook bij de verdere stappen, waar willen wij als Staten kaders tellen met het oog op het publiek belang. Vervolgens is ook altijd een vraag bij iets wat al langere tijd doorloopt, welke mogelijkheden hebben wij als Staten om tegen eventuele voortgang of verdere uitbreiding of nieuwe financiële besluiten te zeggen dat willen we niet of dat willen we op een andere manier en ook goed op dat moment te vragen wat komt er eventueel nog meer aan de komende jaren zodat we een goed totaalbeeld hebben van wat er gebeurt. Tot slot, u kent in de Provincie Limburg de systematiek waarbij rond belangrijke vraagstukken de mogelijkheid bestaat om eerst het gesprek aan te gaan op basis van zogenaamde sonderende nota's. Dat is in ieder geval wat ons betreft ook een heel

goed instrument om zeker bij onderwerpen die complexer zijn het gesprek met elkaar aan te gaan. Dan een korte toelichting op de tweede aanbeveling die betrekking heeft op het vragen van financieel overzicht. Het komt vaak voor dat je als Statenlid rond bepaalde projecten een individueel financieel besluit voorgelegd krijgt. Dat kan zijn een vraag om goedkeuring van een financiering, een lening, een krediet. Het kan zijn een besluit dat gaat om een deelneming, een storting in een eigen vermogen. Het kan ook zijn de verstrekking van een subsidie. En wat wij hiermee willen aangeven is dat het goed is om te weten wat het totaal aan bijdragen is en door financiële overzichten te vragen kun je dan ook beter beoordelen wat vind ik hier als Statenlid van. Als het goed is dan zou die informatie ook in reguliere P&C-documenten beschikbaar moeten zijn, de begroting en jaarrekening, en ook daar zou je in ieder geval als PS in staat moeten zijn om een goed beeld te kunnen krijgen van het totaal aan financiële betrokkenheid van de Provincie rond een onderwerp. Tot slot bij deze tweede aanbeveling is het misschien ook goed om jaarlijks de tijd te nemen bij niet alleen het totaal maar ook individuele projecten zoals Greenport Venlo te kijken hoe het er financieel voor staat qua positie en risico's en vinden wij dat dat nog aanleiding geeft tot vragen van onze kant. Dan tot slot de derde aanbeveling die wij willen meegeven aan PS gaat over de rollen van de Provincie. Op het moment dat de Provincie samenwerkt, wat dus ook bij Greenport Venlo het geval is, dan kan het zijn dat de Provincie verschillende rollen vervult. Provincie Limburg kent daar ook een kader voor, het kader sturing en samenwerking. De commissie zal dat goed kennen. Het is recent ook geactualiseerd en daarin wordt dus ook benoemd dat de Provincie op het moment dat er wordt samengewerkt verschillende rollen kan spelen. Dat kan zijn financier. Dat kan zijn als aandeelhouder. Het kan zijn als subsidient. Er zijn veel verschillende rollen. Maar onze aanbeveling hier is om goed te kijken wat dat precies betekent, want soms kan een term nog niet altijd informatie heel duidelijk geven over wat houdt dit in, wat betekent dit voor de betrokkenheid en de binding van de Provincie op korte en lange termijn. Dan zie je dat in de praktijk vaak de Provincie niet één rol heeft maar meerdere, zoals bijvoorbeeld bij Greenport Venlo. De Provincie is daar én aandeelhouder én een financier via leningen. Ze verstrekt ook subsidies en zo zie je dat er dus meerdere rollen zijn. Dan is het goed om in ieder geval ook de vraag te stellen hoe die zich tot elkaar verhouden. Tot slot bij dit verhaal en ook misschien bij de casus die wij hebben bestudeerd, misschien ook als een soort kanttekening bij het achtergronddocument dat u van ons heeft gehad. Dat gaat soms best gedetailleerd en dat is soms best heel verfijnd. Daar zou ik zeggen, verdwaal niet in systematiek. Dat is soms ook vakjargon en het is soms best moeilijk om te volgen, uit te leggen waar het precies om gaat als er termen langskomen als storting in agio, als het gaat om overzetten van eigen vermogen, als het gaat om allerlei typen leningen die er zijn. Wat in ieder geval steeds voorop moet staan is dat goed uitgelegd moet kunnen worden wat hier het publiek belang is dat gediend wordt. Dan mag ik tot slot misschien aansluiten bij een mooie algemene term die ook in de nota Sturing In Samenwerking is te vinden. Er is altijd die vraag bij een project: wat is het maatschappelijk en financieel rendement dat wij als Provincie hiermee bereiken voor de inwoners van Limburg en doen wij met dat doel de goede dingen? En dat was ook het einde van de presentatie. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Schilder. Wie heeft nog een technische vraag aan mijnheer Schilder of aan ZRK of mijnheer Sietsma? Van de commissie niemand? Mijnheer Schilder, dan is het duidelijk geweest. Wij gaan nu over tot de inhoudelijke behandeling in twee termijnen waarvoor elke fractie maximaal vijf minuten heeft. Ik start bij de fractie van de PVV. Mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Voor ons was het een volkomen duidelijk document en wij hebben op dit moment geen verdere inbreng daarover.

De voorzitter: Dank u mijnheer Ernst. Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Ja voorzitter, dank u wel. Het stellen van kaders, dat zegt iets over hoe sterk is een parlement en hoe sterk is een College en wie van de twee is er net wat sterker dan de ander. En hoe steviger de kaders zijn hoe minder bewegingsvrijheid het College heeft. Het is denk ik goed dat het parlement zich bewust is van de rol als kadersteller en daar ook vrij stevig in optreedt, daar waar het parlement als geheel gekozen is door de bevolking van deze provincie en het College slechts door dat gedeelte dat men vertegenwoordigt, al moet ik toegeven in deze extraparlementaire constructie dat ik even niet zo goed weet welk deel dat dan precies zou moeten zijn in deze tijd. Maar het is wel verstandig om die kaders wel goed te formuleren daarom. Mijn zorg zit er een beetje in dat wij nu dit rapport hebben gekregen en dat wij met zijn allen zeggen het rapport is helder, wij nemen het tot ons, wij besluiten om de conclusies en de aanbevelingen over te nemen. Die komen op een lijst te staan en bij het eerstvolgende beleidskader dat er ligt, doen wij er vervolgens eigenlijk relatief weinig mee, want dan komt er weer die politieke discussie en dan treedt die discussie op over wie is er machtiger, het College of het parlement. Wat ik eigenlijk graag zou willen, is dat wij verdergaan dan alleen maar kennisnemen en het overnemen van de conclusies en aanbevelingen, maar dat wij ook daadwerkelijk dit vastleggen, eventueel per motie, dat kan nu nog niet maar eventueel bij de Statenvergadering, om bijvoorbeeld te eisen van het College, en dat niet alleen maar nu aan te nemen, dat wij bij de financiële stukken bijvoorbeeld gewoon een totaaloverzicht krijgen bij de campussen van wat hebben we er tot nu toe in geïnvesteerd, wat moet er nog geïnvesteerd worden, welke ontwikkelingen zijn er, allemaal dat soort dingen. En dan heb je het over de campus, maar dat zou eigenlijk bij al dit soort ontwikkelingen moeten gebeuren. En als wij dat nu ter kennisgeving aannemen en we nemen het over, dan is dat prima, maar als wij het bij het eerstvolgende stuk niet doen dan hebben we wel informatie tot ons genomen, geanalyseerd hoe het beter kan, maar dan hebben wij eigenlijk niet het lef getoond om er ook daadwerkelijk iets mee te doen en dat zou vooral mijn oproep zijn aan de commissie.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Caldenberg. Mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Ik vraag even iets aan collega Van Caldenberg. U ziet dus echt GS en PS als machtsopponenten blijkbaar en niet als een mogelijk team dat door een goede samenwerking tot een beter resultaat zou komen. Dat vind ik een beetje vreemd of heb ik uw woorden verkeerd geïnterpreteerd?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Nee, dat is niet geheel verkeerd. Wij hebben als hoogste orgaan het parlement en het College voert datgene wat wij als parlement uiteindelijk vaststellen uit. Wij hebben daar een aantal taken. Wij hebben daar een aantal rollen in, maar de machtsverhouding is in zoverre dat het parlement het hoogste orgaan is en het College daaraan uitvoerend. Alleen op het moment dat wij als hoogste orgaan heel veel vrijheid geven, dan is het College in staat om ook van alles met die vrijheid te doen. Dat is ook verder niet erg. In zoverre ga ik met u mee dat het dan ook de ruimte is die het parlement daarvoor

gegeven heeft om dat te gaan doen in het belang van de Provincie Limburg om te doen wat goed is. Alleen de vraag is, waar willen we dat die macht ligt en die zit bij ons. En ik denk dat dat ook heel goed is omdat die macht bij dat parlement ook de macht is die de bevolking ons daarbij gegeven heeft. Maar mijn belangrijkste punt is dat wij er dus voor moeten zorgen als parlement dat op het moment dat er conclusies en aanbevelingen staan, dat we die niet alleen voor kennisgeving aannemen, maar ook uiteindelijk daadwerkelijk dadelijk een keer gaan vastleggen en die opdracht ook gaan verstrekken want anders dan hebben we de informatie opgehaald, dan hebben we iemand die ons een wijze les heeft geleerd maar als we vervolgens die niet daadwerkelijk ook leren internaliseren en er iets mee doen, dan komen we ook niet verder.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Caldenberg. Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ik heb een vraag aan de heer Van Caldenberg. We hebben vrij recent heel uitvoerig stilgestaan bij de herijking SIS 3.0 over investeringsprincipes en leidende principes, uitgangspunten enzovoorts. Vindt u dat datgene wat de ZRK nu aan aanbevelingen doet daar niet voldoende in is verankerd?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Nee, dat zou ik niet direct willen zeggen, maar het punt is dat dit natuurlijk over een heleboel zaken gaat waarvan wij zeggen daar kun je iets van leren zeg maar en daar staan een aantal aanbevelingen in, bijvoorbeeld als het gaat over pak dat totaaloverzicht, zorg dat je dat krijgt. Laten we die opdracht ook concreet formuleren en laten we die opdracht ook geven, want anders dan blijft dat eigenlijk een beetje hangen. Dat is mijn oproep eigenlijk. Met SIS 3.0 hebben we ook ingestemd. Dus dat is verder prima.

De voorzitter: Mijnheer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Ik heb niet helemaal in beeld wat de heer Van Caldenberg schetst. Ik ben even het kader kwijt, maar dat was bij energie en duurzaamheid waar de heer Burlet volgens mij een aantal keren is teruggestuurd. Dus daar speelde volgens mij het parlement een prima rol, daar waar men dacht er is informatie of achtergehouden of niet volledig. Dus ik herken me daar niet in en ik heb een andere vraag aan de heer Van Caldenberg. Is de heer Van Caldenberg met mij van mening dat het eigenlijk jammer is dat dit rapport een klein beetje mosterd na de maaltijd is? Ik had dit rapport namelijk graag gehad toen wij hier aantraden met ik geloof twee derde nieuwe leden. Dat had ons denk ik geholpen. Is de heer Van Caldenberg dat met mij eens?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

Samen voor Limburg (Smeets): Dus even ter aanvulling, want de kaders zijn volgens u nagenoeg allemaal vastgesteld zo’n beetje en nu zitten we met een rapport waar we eigenlijk nu gaan terugkijken, meer van dit hadden we misschien beter kunnen doen als we dit rapport eerder hadden gehad.

SP (Van Caldenberg): Ik voel met u mee, in zoverre dat ik mij daar van alles bij kan voorstellen, dat u dat

liever had gehad voordat u de kaders ging vaststellen. Vind ik dat een verwijt aan de Zuidelijke Rekenkamer? Nee, want zij doen hun onderzoeken op het moment dat ze die doen. Ik denk dat het vooral onze taak is om aan onze opvolgers, dat duurt nog wel een tijdje, maar in ieder geval ervoor te zorgen dat zij bij de start van hun nieuwe periode kennisnemen van dit rapport. Dat ontslaat ons niet van de plicht om daar nu ook goed kennis van te nemen en er de komende periode nog iets mee te doen. En u had het over het beeld. Ik denk dat daar waar het ging over circulaire economie bij Gedeputeerde Burlet de Staten ook heeft opgetreden, maar ik denk dat er ook wel een aantal keren beleidskaders zijn geweest waarbij de Staten heel veel ruimte heeft gegeven, waarbij er ook wel partijen zijn geweest aan de voorkant die hebben gezegd misschien moet je die kaders wat nadrukkelijk stellen. Dat is een spel wat hier in de zaal tussen partijen politiek plaatsvindt, maar ook hoe meer ruimte het parlement geeft aan het College, hoe ruimer dat is, hoe lastiger het ook straks is om te kunnen controleren. Dat is mijn opmerking, maar ik voel met u mee dat ik dat ook liever meteen aan het begin had. Maar kennis die nu pas vergaard wordt, die hadden we niet twee jaar geleden kunnen hebben.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Caldenberg. Mijnheer El Attal. We zouden technische vragen stellen maar we beginnen nu onderling hier iets van wal te steken. Dus laten we het bij technische vragen houden voor de ZRK. Sorry, U heeft gelijk. Dat was de eerste termijn. Ja. Ik ben te langzaam. Aan u het woord, mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Dus ik mag mijn interruptie op de heer Van Caldenberg doen. Goed. Ik hoor u net zeggen we moeten een opdracht gaan formuleren, maar zegt u nu echt serieus dat we een opdracht aan onszelf moeten gaan formuleren? En u had het over een motie. In dit geval is het een beetje raar, want het gaat erover of wij aanbevelingen over gaan nemen. Moet ik daar een motie voor indienen? Volgens mij kan dat trouwens helemaal niet, want een motie is bedoeld om richting GS te werken. Dus dat kan al niet en ik ga echt geen opdracht aan mezelf formuleren. Nee, dat is mijn eigen verantwoording. Ik krijg adviezen. Daarvan zeg ik nu ja inderdaad die zijn verstandig, die gaan we overnemen, en dan is het ieders eigen verantwoording op de plaats waar die zit om voor de kiezers die voor hem gekozen hebben dat daadwerkelijk zo uit te voeren. Ik vind het een beetje raar een opdracht aan mezelf te formuleren. Maar ik weet niet of u het daarmee eens kunt zijn?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Kijk, als u het zo uitlegt ben ik het daar wel mee eens dat dat heel gek is, maar dat is zeer zeker niet datgene wat ik bedoel. Kijk, wij krijgen hier een advies en er komt nu een Statenvoorstel. En in dat Statenvoorstel staat dat wij de conclusies en de aanbevelingen overnemen. Dat is prima en dat stellen we dadelijk met zijn allen vast. Maar vervolgens hebben we dat gedaan en dan staat er een vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdrage als één van die conclusies en aanbevelingen. Dan zou je kunnen zeggen, we hebben dat geconcludeerd en die aanbevelingen hebben we ons ter harte genomen, maar dan komt het punt dat we een opdracht moeten gaan verlenen en die verlenen we dan niet aan onszelf. Nee, die verstrekken wij dan aan het College. Daarover zou ik dan, of over een van de andere aanbevelingen, een motie willen aannemen of misschien wel gewoon een initiatiefvoorstel of iets anders. Dat is mijn punt. Kijk, ik zou de heer Ernst met van alles op pad willen sturen. Dat zou ik wel heel erg leuk vinden. Daar krijg ik ook heel veel zin in nu, maar dat is geenszins de bedoeling van mijn opmerking.

De voorzitter: Mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Maar dan zeg ik toch op het moment dat er een dergelijk kader is dat wij toch op dat moment aan GS de opdracht meegeven van kom met een totaal financieel overzicht over het geheel. Dan hoef ik toch geen opdracht aan mijzelf te gaan verstrekken? Op dat moment, dat is precies wat de aanbeveling is, vraag naar dat totaaloverzicht. En om naar dat totaaloverzicht te gaan vragen dat is toch onze eigen verantwoording die wij als partij of als persoon, zoals wij hier in deze functie zitten, dan hebben. Dan ga ik toch geen opdracht verstrekken. Nee, ik stel die vraag en daar wil ik een antwoord op. Punt. Toch?

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Ik weet niet of het met het woordje toch en dat vraagteken erachter te plaatsen een vraag is geworden, maar laat ik zo zeggen. U kiest ervoor om te zeggen op het moment dat er zich iets voordoet dan hoop ik dat ik mij de aanbeveling die de ZRK heeft gedaan nog herinner. Mijn oproep zou er veel meer voor zijn om nu te zeggen bij wijze spreken, wij vragen bij alle stukken die GS over bijvoorbeeld campussen aanlevert om gewoon een totaaloverzicht van de financiële situatie. Dat zou bijvoorbeeld kunnen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Heel concreet, is dat nu een vraag van u aan het College en als het College zo meteen zegt ja dat doen wij, vanaf nu krijgt u bij alle stukken een totaalvoerzicht, is het dan voor u goed?

SP (Van Caldenberg): Ja, op dit voorbeeld wel.

De voorzitter: Dank u. dan gaan we verder met de heer El Attal.

PvdA (El Attal): Ja, ik kan mij goeddeels vinden in de woorden van de vorige spreker. Het zijn eigenlijk gewoon tips en tricks van de ZRK voor ons, let hierop en let daarop. Dat is heel erg goed. De volgende stap is, zoals mijnheer Van Caldenberg al zegt, ga dan verder dan vervolgens die conclusies hier nu simpel over te nemen. Zorg ervoor dat die conclusies als het ware vlees en bloed worden in het handelen. Daarmee bedoel ik, voeg vragen die iedere keer weer naar voren komen bij ieder stuk, dus inderdaad een stukje geschiedenis van de financiën, een analyse van wat gebeurt er als we deze investering niet doen of wat zijn mogelijke alternatieven, gewoon standaard toe en dan wordt denk ik de taak die PS heeft een stuk makkelijker. Hier staat duidelijk dat dit aanbevelingen zijn aan PS en niet aan GS. Maar onze vraag is eigenlijk: GS, probeer ons dan in die taak zo goed mogelijk te faciliteren. Dat was het van mij.

De voorzitter: Dank u, mijnheer El Attal. Mijnheer Baneke.

GroenLinks (Baneke): Dank u wel, voorzitter. Ik ben geenszins van zin om de voorgaande discussies weer opnieuw op te rakelen. Dus die eerste twee punten zijn uitermate besproken, maar de derde is

natuurlijk de moeilijkste, datgene wat door ZRK wordt aangeraden: denk mee over verduidelijking en invulling van de eigen rollen. Ik bespeur dat zij dat nog niet goed genoeg ingevuld vinden worden door PS, want anders hadden ze die aanbeveling niet gedaan. Ergo, mijn vraag zou zijn aan PS, waar wij zelf allemaal onderdeel van zijn, hoe zouden wij dat dan moeten doen en ik leg die vraag hier maar gewoon even op tafel. Misschien dat de mensen daar ideeën over hebben. We zouden bijvoorbeeld aan de Griffie kunnen vragen om daar eens meer over na te denken, want ik vind het een moeilijk punt om zelf op te pakken als alleenstaande fractie. Het is iets wat wij Statenbreed op zouden moeten pakken. Dus ik leg dat maar even in de week en bij de eerste twee punten zijn eigenlijk alle opmerkingen al gemaakt die daarover gemaakt zouden moeten worden.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Baneke. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel. Wij zouden de ZRK graag willen bedanken voor dit rapport. Hierdoor is ons veel meer duidelijk geworden over een casus zoals Brightlands en zeker bij een langlopend project als dit geeft dit Statenleden een heldere inkijk in een complex dossier en ook worden pijnpunten keurig aangestipt. De tips zijn welkom en helder maar worden waarschijnlijk niet altijd opgevolgd in de praktijk. En ondanks dat dit rapport adviezen bevat voor PS, heb ik toch één vraag aan GS. Is het College van plan om complexe langlopende dossiers als deze nog eens vaker te laten analyseren door de Zuidelijke Rekenkamer met verbeterpunten over de informatievoorziening aan PS en deze bevindingen voor te leggen aan PS? Verder kunnen wij ons vinden in de aanbevelingen en die nemen we dan ook graag over.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Loomans. Mijnheer Paas.

50PLUS (Paas): Dank u wel, voorzitter. Wij kunnen ons ook helemaal vinden, voorzitter, in de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer. En de discussie gehoord hebbende, ik heb daar zelf over nagedacht. De vraag van mijnheer Van Caldenberg was eigenlijk, hoe borgen wij dat de aanbevelingen ook hout snijden, dat we die op termijn niet weer verliezen in de zin van we hebben ze aangenomen en wat doen we er verder mee, helemaal niets. Daarstraks is het woord Griffie al gevallen. De heer Baneke zei dat. Ik dacht bij mezelf het is altijd een standaardformat wat de Griffie gebruikt. Als het over een complexe samenwerking gaat met financiële gevolgen, is het dan niet mogelijk dat de Griffie een format voor PS uitwerkt waar GS elke keer aan moet voldoen, zodat de vragen die in de vorm van de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer naar voren zijn gekomen automatisch bij PS terechtkomen. Als GS daar akkoord mee gaat, dan neem je gewoon de aanbevelingen over en dan is dat elke keer voor iedereen duidelijk. Bijvoorbeeld de vraag naar het publiek belang was de belangrijkste vraag van de Zuidelijke Rekenkamer. Dat zou toch gewoon in het format kunnen met onderaan wat is het publiek belang, waarom doen wij dat als GS. Dan weet PS dat toch. Dus mijn vraag is: Is het mogelijk dat PS een opdracht verstrekt aan de Griffie om daar serieuzer naar te kijken en daar voorstellen voor te doen. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Paas. Mijnheer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Dank u wel, voorzitter. LOKAAL-LIMBURG dankt de Zuidelijke Rekenkamer voor het rapport. Het rapport is helder en duidelijk. Kijk, er staan drie aanbevelingen en

zonet was er een discussie over de aanbeveling 2. Ik ben ook benieuwd hoe het College daarop het antwoord geeft, want het is natuurlijk wel van belang of wij er altijd om moeten vragen of is het College bereid om eventueel een toezegging te doen dat wij constant een totaaloverzicht krijgen. Even tussendoor wil ik nog een opmerking maken. Zonet werd SIS 3.0 benoemd en als wij het stuk doornemen dan zien wij dat in SIS 3.0 niet helemaal helder de aanbevelingen worden omschreven zoals hier verwoord. Dat wil ik toch even gezegd hebben, want dat is niet helemaal hetzelfde zoals hier verwoord. Dan vervolgens het investeringsbeleid. Wij als LOKAAL-LIMBURG vinden het toch belangrijk om hier aandacht aan te besteden, zeker omdat er staat hier moeten de prioriteiten en de kernindicatoren iets zeggen over het maatschappelijk en financieel rendement, en nu komt het, voor de inwoners van Limburg. Daar hechten wij heel veel waarde aan. Wij zien dat ook graag opgenomen in stukken die ons zeker worden voorgelegd. Daarnaast worden er nog een aantal punten benoemd. We hebben ze allemaal kunnen lezen en zonet werd het ook in de presentatie verwoord, maar ik wil ook nog misschien een klein aandachtspunt aan u voorleggen en ik ga ervan uit dat dat een typefout is. In het Statenvoorstel van de commissie FEB, de kaderstelling Limburg, staat op pagina 5 bij de eerste bullet ‘hoe graag.’ En volgens mij dient het te zijn ‘hoe groot.’ Als het straks een Statenvoorstel wordt dan ga ik ervan uit dat dit veranderd wordt. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja, voorzitter, de aanbevelingen van de Rekenkamer zijn helder. De Rekenkamer geeft terecht ook aan dat zij hun aanbevelingen hebben opgesteld in de periode waarin SIS 2.0 nog aan de orde was. Inmiddels is SIS 3.0 aan de orde. Daar hebben we ook een hele uitvoerige discussie gevoerd met elkaar over bijvoorbeeld leidende principes die wij in de eerste versie wat onderbelicht vonden en waar juist door interventie van de commissie als leidend principe het maatschappelijk belang is opgenomen. Dus wij delen dat met de Rekenkamer. Ik ben ook blij met die constatering, maar ik ben ook blij met de constatering dat we dat zelf ook al hadden geconstateerd en dat dat ook geleid heeft tot aanpassingen van SIS 3.0. Ik ben het ermee eens dat het er allemaal misschien niet zo letterlijk in staat, maar volgens mij als ik het mij goed herinner, ik kijk ook zo meteen even naar de Gedeputeerde, hebben wij afgesproken bij de behandeling van SIS 3.0, en dan moet het natuurlijk wel gaan over investeringen, deelnemingen, participaties, of whatever in de wat grotere context, dat wij ook inderdaad steeds aangegeven krijgen hoe die passen binnen SIS 3.0 en op welke onderdelen dat dan is. Dus voor een deel wordt daarmee de vraag beantwoord. Of dat 100% zo is, dat kan ik niet helemaal overzien. Ik heb SIS 3.0 er niet meer naast gelegd. Dus misschien zou een suggestie kunnen zijn, leg hem er nog eens even naast en kijk eens of daar al dan niet nog wat aanscherping in zou kunnen zijn. Maar ik zou er zeker geen voorstander van zijn om daar waar we het hebben afgesproken bij de grotere projecten, want zo noem ik ze dan maar even, want daar zijn die deelnemingen, participaties en investeringen aan de orde, dat wij nog eens een keer een extra format gaan maken waar dan naast SIS 3.0 ook nog eens een soort ZRK-analyse zou moeten plaatsvinden. Ik denk dat we dan elkaar een beetje aan het bezighouden zijn. Maar het principe dat delen wij wel. Als het gaat over inderdaad die budgetten, dat meer totaalinzicht, dan delen wij dat ook. Het was ook één van de vragen die negen partijen rondom de campussen hebben gesteld van laat nu eens zien hoeveel we er al in hebben gestoken, waar staan we nu en wat gaat er nog aankomen. Misschien is het een optie om dat bij alle grote projecten te gaan doen. Bij de campussen komt al een herijking van de rapportagesystematiek. Bij LEF is dat ook in voorbereiding. Misschien is het een idee, ik weet niet of het bij die P&L erin zit, maar om gewoon bij alle

laten we zeggen grote dossiers, eens even te kijken of dat voldoende geborgd is. En zo niet, en dat is dan ook de formele vraag naar aanleiding van de discussie die de heer Van Caldenberg aanzette, is GS bereid, en dan zou ik het echt wel willen afbakenen tot de grote projecten en niet bij elke individuele subsidie van € 50.000 daar zo'n hele analyse onder te leggen, om inderdaad dit gewoon standaard te gaan opnemen in de rapportages, want dat is volgens mij het meest logische forum. Wij hebben de systematiek van de grote projecten. Ik denk dat die heel erg helpt in deze discussie, omdat je dan de deelbeslissingen die je neemt per definitie ook al in een groter kader hebt staan en in een groter kader rapporteert. Mijn aanbeveling zou wel zijn, daar werd net ook al iets over gezegd, om bij aanvang van een nieuwe PS-periode, PS-leden eens even goed te informeren over al die grote projecten met hun rapportages en risico's enzovoorts, en ook met zoekfuncties het heel makkelijk te maken voor mensen om daar informatie bij elkaar te krijgen, want ik snap best dat zo'n eerste halfjaar heel druk is. Maar voor nieuwe mensen duurt het best wel even denk ik eer je een beetje in de gaten hebt hoe dat allemaal werkt. Dus dat zou misschien een aanbeveling ter voorbereiding voor de volgende periode kunnen zijn.

De voorzitter: Dank u, mevrouw Depondt. Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Volgens mij heeft mevrouw Depondt zo'n beetje alles gezegd wat ik wilde zeggen.

CDA (Depondt-Olivers): Misschien moet je lid worden van het CDA.

D66 (Van Wageningen): Het klopt, het zijn uitstekende aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer en ik denk dat we er al grotendeels aan voldoen als we scherp zijn op een goede toepassing van Sturing in Samenwerking, ook vanwege de aanscherping die we nog bij 3.0 gedaan hebben, ook op grond van wat deze commissie heeft ingebracht, dat we het maatschappelijk doel met het besluit vaststellen en dat we ook een exitstrategie vaststellen en dat er jaarlijks wordt gerapporteerd op die twee dingen. Dat hebben we vastgelegd in Sturing in Samenwerking 3.0 en op initiatief van de commissie. Als we dat doen, dan zitten we al een eind in de goede richting. Dan nog aanvullend. We hebben ook nog de regeling grote projecten en als we die goed toepassen dan zitten we ook al een eind in de richting van de aanbevelingen die de Zuidelijke Rekenkamer zojuist heeft gedaan. Dat zijn dus de twee dingen, leerpuntjes, en dat als het tussen wal en schip valt we erop blijven letten is ook een les die ik hieruit trek. Bij grote projecten moeten we wel oppassen dat het instrument niet bot wordt. Dus de aanbeveling vat ik niet op als pas maar zoveel mogelijk de regeling grote projecten toe, maar meer van let goed op wanneer je hem toepast, dus pas werkelijk als je het wilt volgen periodiek en ook echt wilt bijsturen periodiek. Als het project daarvoor in aanmerking komt dan moeten we het gewoon doen en dat kunnen we als Staten ook besluiten. Wij zijn de enige die besluiten of een project groot is of niet en of het via die regeling moet. Ik heb eigenlijk geen vraag over. Dit is een aanbeveling aan onszelf. Inderdaad we moeten scherp blijven. Laten we dat doen. D66 neemt de aanbevelingen graag over en we nemen ons voor om ernaar te handelen. Dat was mijn slotzin.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Wageningen. Mijnheer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Ja, dank u wel voorzitter. Het is zo'n twee jaar geleden dat wij aantraden, ik toen nog onder de vlag van Forum voor Democratie en toen werden we ook kort na onze

installatie voorgesteld aan de Zuidelijke Rekenkamer. Ik zal daar eerlijk in zijn. Mijn gedachte toen was van daar heb je weer zo'n toevluchtsoord voor gewezen Tweede Kamerleden, het zoveelste bewijs dat de baantjescarrousel bestaat, maar ik moet opmerken dat ik mijn beeld danig, danig, heb moeten bijstellen. Zo eerlijk moet ik zijn. Het is wat mij betreft een professionele club met aantoonbare onafhankelijkheid. Ik roep in herinnering de onderzoeken naar Marsna Paper en natuurlijk de klusjesmannen. Dus wat dat betreft heb ik mijn beeld moeten bijstellen zoals gezegd. En zo ook dit onderzoek kaders tellen. Het verschaft ons veel inzicht. Er zitten relevante suggesties bij. Soms zijn het wat open deuren maar dat heb je natuurlijk altijd bij dit soort omvangrijke rapporten. Maar ik wil eigenlijk twee zaken opmerken en dat is de timing of in goed Nederlands de tijdigheid. We hebben net al even de discussie gevoerd daarover. Waarom wordt het eigenlijk nu pas aan ons aangeleverd? Natuurlijk, de opdracht wordt verstrekt en zij gaan handelen, maar is het misschien een aanbeveling, en volgens mij hoor ik mevrouw Depondt dat net ook zeggen, om dit aan het begin van een nieuwe Statenperiode te gaan doen? Ik had het namelijk graag in mijn rugzak gestopt als een soort van handboek soldaat. Zo zie ik het eigenlijk. Het was een perfecte aanvulling geweest op de uitgebreide introductie die wij hebben gehad vanuit de ambtelijke ondersteuning en de Griffie en noem maar op. Dat is zeer goed bevallen. Dit had daar wat ons betreft perfect ingepast. En een volgende is eigenlijk waarom komt dit tot ons als een Statenvoorstel. Dat is eigenlijk iets wat mij bevreemdt. Het impliceert dat je dit cadeautje, zo zie ik het, zou kunnen amenderen of dat je er zelfs uiteindelijk nee tegen zou kunnen zeggen, terwijl het toch vol met goede bedoelingen zit en wij deze zaken graag tot ons nemen. Wat gebeurt er als je tegen dit Statenvoorstel nee zou zeggen? Zeg je dan luister, dit grondig stuk werk verwijzen we naar de prullenbak en we houden ons er niet aan, we doen net of we het niet gelezen hebben? Dus ik vind het op zich een hele aparte constructie, maar het kan aan mijn onervarenheid liggen, dat dit middels een Statenvoorstel tot ons komt. En het doet wat mij betreft ook een beetje afbreuk aan het werk van de ZRK dat je eigenlijk zegt van hier kun je nog eens wat van vinden. Ik zie het handje. Ik help de voorzitter even.

De voorzitter: Mijnheer Smeets, mijnheer Nijskens heeft een vraag voor u.

VVD (Nijskens): Ja, ik kruip even voor, want mijnheer Van Caldenberg had ook de vinger opgestoken.

De voorzitter: Hij is al een hele tijd aan het woord geweest.

VVD (Nijskens): Denkt u niet juist dat, doordat het gegoten is in een Statenvoorstel, het meer aandacht krijgt dan als de ZRK het gewoon bij de ingekomen stukken bij ons liet landen en dat wij het dan al dan niet tot ons zouden nemen en dat het vervolgens ergens in een la of in een digitaal bestand zou blijven zitten? Dus ik denk wij nemen juist de ZRK heel serieus door er daadwerkelijk een Statenvoorstel van te maken en in het verleden heb ik één keer gepoogd om een aanbeveling uit een ZRK-rapport zeg maar te amenderen en dat heeft het uiteindelijk niet gehaald. Dus u kunt wel degelijk aanbevelingen niet overnemen of niet wensen over te nemen of via een stemverklaring zeggen van heel dank je wel maar met die aanbeveling ga ik niets doen of die wil ik niet. Dus ik denk juist dat het in een Statenvoorstel gegoten is zodat het meer aandacht krijgt. Bent u dat met mij eens? Sorry, er moet natuurlijk een vraag bij.

Samen voor Limburg (Smeets): Kijk, als u het zo brengt kan ik mij er iets bij voorstellen. Aan de andere kant denk ik het is ook de verantwoordelijkheid van iedere fractie om met dit onderzoek iets te doen

uiteindelijk. Je kunt wel zeggen het wordt tot ons gebracht en we duwen het in een la. Dat is dus de verantwoordelijkheid van de betreffende fractie. U zegt het krijgt meer gewicht in de vorm van dit Statenvoorstel. Ik betwijfel dat. Ik vind het een goed rapport en dat brengt wat ons betreft gewicht genoeg met zich mee om het serieus te nemen. Snapt u? Mijn beleving was een beetje van nu krijgen we een Statenvoorstel en gaan we hier dan dadelijk over stemmen? Het zijn hele goede aanbevelingen. Het is een heel goed rapport. Dus ik was daar enigszins zoekende om dat te karakteriseren als Statenvoorstel.

De voorzitter: Mijnheer Smeets, ik wil even helpen. Dat het een Statenvoorstel wordt dat is een afspraak binnen het Presidium. Daar komt het vandaan dat het een Statenvoorstel is. Daar zitten alle fractievoorzitters in. Mijnheer Van Caldenberg, had u ook nog een vraag voor de heer Smeets?

SP (Van Caldenberg): Ja, in die zin dat we onlangs een evaluatie hebben gehad van de Zuidelijke Rekenkamer en één van de dingen die daaruit naar voren kwam was dat er aandacht moet zijn voor maatschappelijke relevantie. Er moet aandacht zijn voor doorwerking van rapporten. Het is denk ik daarom ook juist heel goed dat we met elkaar discussiëren, ook al zijn we het er misschien allemaal over eens, wat die conclusies en aanbevelingen zijn. Dan kun je het er ook mee oneens zijn. Dat kan ook, maar zou u liever er niet over praten? Dat zou eigenlijk mijn vraag zijn. Want dat is eigenlijk wat u voorstelt.

De voorzitter: Mijnheer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Nee, dat zit er helemaal niet achter natuurlijk. Het is een goed rapport en we kunnen er met zijn allen over spreken. Ik zou niet weten in welk gremium je dat dan zou moeten doen. Ik stel puur ter discussie moet dat dan een Statenvoorstel zijn of een ander soort stuk wat we met zijn allen kunnen bespreken of een hamerstuk. Ik weet het niet. Het heeft niets met transparantie te maken onzerzijds dat we dat niet willen bespreken. Dus dat is een beetje flauwekul. Ik stelde puur vragen bij de vorm. Daar gaat het eigenlijk om.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Dat kan ik mij voorstellen maar nu ligt er dit rapport dat gaat over kaders tellen. Dat is misschien wat minder politiek beladen zal ik maar zeggen omdat dit eigenlijk een algemene aanbeveling is over hoe onze werkwijze zou kunnen zijn, maar stel u voor dit rapport was gekomen en dat ging daadwerkelijk over die inhuur van oud-politici. Hadden we er dan niet in de commissie over gesproken en hadden we dan geen discussie gehad over de conclusies en aanbevelingen? Dan was het ook in een Statenvoorstel gegoten, maar het punt is eigenlijk maakt in welke vorm het gegoten wordt dan voor u uit of het een politiek relevant onderwerp is of niet?

Samen voor Limburg (Smeets): Ik denk dat dat zeker meespeelt. Dat van die klusjesmannen is natuurlijk een politiek relevant onderwerp. Dat laat onverlet dat je dat grondig met elkaar bespreekt en dat is ook gebeurd. Bij dit ga je een soort leercurve ontwikkelen bij Statenleden, als je dit tot je neemt en je gaat het goed bestuderen en liefst natuurlijk aan het begin van een Statenperiode. Dit is veel algemener van aard. Dat is een beetje appels met peren vergelijken wat dat betreft, maar zodra het politiek beladen wordt, is het natuurlijk zeer goed dat we dit met zijn allen bespreken in de commissie. Ik vond het een

beetje, en ik merk dat volgens mij wel bij meerderen, van we scharen ons erachter. Dus dan is het minder politiek relevant. En moet je er dan uitgebreid bij stilstaan, los van het feit, en ik heb dat net al gezegd, dat ik het rapport zeer kan waarderen, het stuk werk van de Zuidelijke Rekenkamer? Dus dat staat buiten kijf. Het is puur de vorm waarop dit soort dingen besproken wordt, die veel meer algemeen van aard zijn en veel minder politiek beladen zijn. Is dat dan op deze manier de bedoeling? Dat was meer hetgeen wat door me heen ging toen ik het las. Laat ik het zo zeggen dan. Maar het belangrijkste punt is de tijdigheid en daar zou ik toch wel een pleidooi voor willen houden dat we dat anders gaan inrichten in de toekomst.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Baneke.

GroenLinks (Baneke): Dank u. Ik kreeg al een beetje een lam handje. Even een punt van orde voorzitter. Ik werd geattendeerd door mijn achterban, en het feit is dat deze vergaderingen openbaar zijn, dat de livestream niet werkt en dat schijnt al gedurende lange tijd te zijn. Dus ik weet niet wat dat voor invloed heeft op deze vergadering maar ik geef het even mee.

De voorzitter: Mijnheer Smeets?

Samen voor Limburg (Smeets): Ik ben klaar met mijn verhaal maar volgens mij wil de heer Ernst mij nog een prangende vraag stellen.

De voorzitter: De heer Ernst heeft drie interrupties gehad. Hij is door zijn dingen heen. Mijnheer Van Caldenberg ook.

PVV (Ernst): Is dat niet per spreker?

De voorzitter: Wat zegt u?

PVV (Ernst): Dat is toch zeker per spreker of per ronde.

De voorzitter: Nee, dan blijven we een beetje aan de gang. Mijnheer Driessen. Wij gaan verder met de vergadering.

Forum voor Democratie (Driessen): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met de woorden van mijn gewaardeerde collega mijnheer Smeets. Ik heb veel FvD-jargon voorbij horen komen. Dan hoef ik dat quotum niet meer te halen en kan mijn spreektekst korter. Over het algemeen wil ik bij zeldzame uitzondering ook een beetje een lans breken voor GS bij dit stuk, want in de discussie die we hieromtrent voeren zijn we heel erg bezig met hoe gaan we dit aan GS opleggen, maar voor het overgrote deel is dit een advies aan ons als PS en in tegenstelling tot de heer Van Caldenberg van de SP, die dat graag zou vastleggen in een werkwijze, denk ik dat wij die verantwoordelijkheid veel meer bij onszelf moeten zoeken. Als wij allemaal straks in kaders gaan kijken en wij vinden hier zelf wat van, wij vinden zelf dat hier bijsturing op nodig is, zou ik dat vrij willen laten aan iedere fractie. Als we GS gaan beperken en zeggen dit moet, dit moet en dit moet, dan kan dat om in de wijze woorden van de heer Koopmans te blijven. Dan worden de stukken nog langer, waar wij elke keer over zeuren dat de stukken altijd zo groot zijn om te lezen. Verder de punten van de Rekenkamer, wij zijn doorgaans altijd heel blij met het werk

van de Rekenkamer. Ze doen toch dingen waar wij niet de tijd of de mogelijkheden voor hebben, waarvoor dank. Wat betreft het alert zijn op bijsturing, en net als de heer Smeets zijn wij natuurlijk ook allemaal aangetreden in deze periode, vind ik dat we best wel veel mogelijkheden en kansen hebben voor bijsturing. Wij merken de zaken aan als Groot Project. Wij hebben voortgangsrapportages. Daar hebben we weer gesprekken over. Dus de mogelijkheden die liggen er wel degelijk. Nemen we die niet dan zouden wij toch onszelf in de spiegel aan moeten kijken voor correctie. Dat is dus voornamelijk een ding wat bij Statenleden hoort te liggen en wat we in onze visie niet vast horen te leggen bij GS van ga dit structureel doen. Bij elk individueel kader kunnen wij die vraag stellen waar nodig.

De voorzitter: Mijnheer El Attal.

PvdA (El Attal): Even heel specifiek. Geldt dat, voor de duidelijkheid, voor u dan ook voor het stukje financiële geschiedenis bijvoorbeeld, waarvan we nu vragen kan dat standaard worden opgenomen?

De voorzitter: Mijnheer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Even wat duiding. Bedoelt u met financiële geschiedenis projecten die voor een Statenperiode hebben plaatsgevonden waarin de betreffende Statenleden zijn aangetreden bijvoorbeeld?

PvdA (El Attal): Ja, ik bedoel specifiek de tweede aanbeveling zoals die hier staat: De financiële besluiten om het totaaloverzicht van de provinciale bijdragen. Daar staat nu ‘vraag dat,’ maar als je gewoon de eis stelt lever dat gewoon altijd aan dan hoef je dat niet iedere keer te vragen.

Forum voor Democratie (Driessen): Ja, dat is mooi dat u dat vraagt want in mijn betoog ben ik daar net aangekomen. Dus ik ga gewoon verder en als uw vraag dan beantwoord is dan laten we dat zo. Ik had dus één punt bij financiële constructies bijvoorbeeld. Als ik het mij goed herinner, hebben we een tijd geleden het stuk Enexis gehad met een vrij complexe financiering. Dat was een hybride converteerbare obligatielening, waar het denk ik ook wel inderdaad een beetje intransparant is van wat gaat dat precies betekenen. Wanneer wordt dat geconverteerd of hoe gaat dat dan en wat wordt uiteindelijk de bijdrage van de Provincie, als dat wel of niet geconverteerd wordt. Daar hebben we een debat over gehad in ook de commissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur en die droeg heel erg bij aan het begrip. Daar zijn we goed uitgekomen, ook vervolgens in PS nog. Die droeg heel erg bij aan een duidelijk beeld van hoe staat de Provincie daar dadelijk in of na een eventueel geconverteerde lening. Dat vind ik dus wel belangrijk, dat we bij stukken inderdaad en ook bij historische stukken goed duidelijk hebben in hoeverre zitten we hier financieel in en wat hebben we gesubsidieerd, wat hebben we geleend en wat hebben we aan aandelen zodat we een helder beeld krijgen als PS van hoeveel is het precies. We hebben dat inderdaad met de Brightlands-campussen. Daar kan dat heel erg in het voordeel werken als we een helder beeld hebben, met ook in de stukken zelf misschien een kleine paragraaf over hoe participeren we precies in dat bedrijf. Ik hoop dat ik zo uw vraag trouwens heb beantwoord mijnheer El Attal. Even kijken. Ja, dat was hem. Dus Forum voor Democratie ziet geen heil in het vatten van een processtructuur. Mocht u dat willen dan kan dat natuurlijk altijd in een motie. Dat kan ook bij elk kader in een motie. Dus daar zijn wij heel erg voor en voornamelijk laat GS daar zoveel mogelijk vrij in, ook zodat ze niet ons weer overladen met vaste stukken. Tot zover.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Driessen. Mijnheer Nijskens.

VVD (Nijskens): Ja, voorzitter, het is moeilijk nog iets toe te voegen aan alle verhalen die gepasseerd zijn. De heer Paas zat eigenlijk op de lijn die mij ook te binnen schoot. Als je gewoon kijkt naar hoe een Statenvoorstel is opgesteld dan is dus punt 1, onderwerp. Punt 2, inleiding, aanleiding, inclusief beoogd resultaat. Daar hoort ook het maatschappelijk belang te staan. Punt 3, de bevoegdheid van gaan we er wel over. Punt 4, wat wordt er voorgesteld. Punt 5, wat zijn de risico's. Punt 6, toelichting en de kernargumenten. Dan krijgen we punt 7, afweging van alternatieven. Er staat in dit rapport met name dat we daar goed op moeten letten. Motivering van de gemaakte keuzes en toets van duurzaamheid. Punt 8, relatie met de begroting. Punt 9, juridisch. Punt 10, verbinding en advies. Punt 11, relatie met de coronacrisis. Punt 12, referendumverordening. Punt 13, effecten op CO_2. Punt 14, verdere planning, procedure en uitvoering. Punt 15, periodieke informatie. Punt 16, evaluatie. Punt 17, communicatie. Punt 18, meegezonden bijdragen. Daar zouden we natuurlijk nog een hele rits aan toe kunnen voegen en bij veel voorstellen is het best relevant om inzicht te hebben en te houden over hoeveel financiën naar een project gegaan zijn, maar bij heel veel dingen is het ook heel eenvoudig. Daar is één keer geld nodig. Daar wordt één keer geld in gestort. Er wordt één keer krediet gevraagd. Bij complexe zaken en ook de casus die hier onderzocht is, is het ook nog lopende.

De voorzitter: Mijnheer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Ik hoor de heer Nijskens en ik hoop dat hij op onze lijn zit. Bent u het dan ook met mij eens dat als wij heel veel criteria gaan toevoegen waaraan we toetsen en waaraan we moeten voldoen dat het ook contraproductief kan werken, dat als we te veel informatie geven dat het juist complexer van aard kan worden en niet eenvoudiger?

VVD (Nijskens): Dat is het precies. Daarom heb ik de hele lijst voorgelezen, want er zijn natuurlijk ook een aantal punten die voor heel veel voorstellen gewoon niet relevant zijn, maar we hebben ze op het lijstje staan, er wordt even een vinkje bij gezet het is niet van toepassing. Maar bijvoorbeeld bij deze casus van de Greenport Venlo is ook financieel heel veel gewijzigd. Daar waren eerst andere constructies. Die zijn samengevoegd. Die zijn weer op een andere manier uit elkaar geklapt. En dat waren boekstukken van honderden pagina's waar door kennisinstituten of deskundigen aan gewerkt is. Het is natuurlijk goed als je dan een keer een beeld hebt van het heeft € 100 miljoen gekost, een herschikking van zoveel miljoen, een afschrijving van zoveel miljoen, subsidies zoveel miljoen, investeringen zoveel miljoen, maar als je bij ieder voorstel als er iets van Greenport langskomt die hele rits krijgt, dan loop je het risico dat je iedere keer opnieuw over die € 100 miljoen gaat lopen discussiëren. Of stel je hebt daar een campus staan van € 100 miljoen en je zegt nu is het genoeg en dan brandt een afdeling en dan zeg je we bellen de brandweer niet want we hebben er genoeg geld in gestoken, nu is het klaar. Dus het is ook een hele vreemde om daar direct conclusies aan te verbinden. Er wordt van alles gebaard.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Voorzitter, volgens mij wordt dit drie. Dus dan ga ik daarna ook stoppen, maar wat

aanbeveling 2 zegt: neem een financieel totaaloverzicht op. En totaal zou kunnen impliceren dat het een enorme lijst moet worden met heel veel pagina's maar dat gedeelte van het woord overzicht kan ook impliceren dat je het eigenlijk in één oogopslag moet kunnen zien en dat het eigenlijk duidelijker wordt, liefst eigenlijk nog korter, dus eigenlijk de meest relevante informatie gaat brengen, zodat je het geheel kunt beschouwen. Zou het niet verstandig zijn om dat gedeelte op te nemen? Want niemand heeft er denk ik behoefte aan, en die discussie die deel ik wel met u, om nog 25 pagina's eraan toe te voegen, maar om het overzicht gedeelte te verbeteren. Dan krijgen we betere informatie en niet meer.

De voorzitter: Mijnheer Nijskens.

VVD (Nijskens): Daar ben ik altijd voor maar daarom schets ik ook het dilemma op het moment dat je dit soort vragen gaat stellen van waar leidt het toe. Welke informatie wordt dan inderdaad aangeboden? Gaan we dan dus inderdaad die hele ontrafeling presenteren bij ieder voorstel dat om krediet vraagt voor een detail van Greenport of doen we dat niet? Dan denk ik dat juist de financiële omvang van zo'n deelneming juist in die rapportage van de grote projecten, maar ook in de verbonden partijen in onze eigen jaarrekening, gewoon verwoord moet zijn. Daar moet je gewoon in kunnen zien, de Provincie heeft historisch gezien zoveel geld in aandelen van die deelneming gestoken, zoveel subsidies, zoveel eigen vermogen en zoveel resultaat. En dat staat er gewoon in. En bij kleine projecten wil je toch niet het hele verleden waar zo'n klein project onder hangt weer zien. Dus ik denk niet dat we het via een motie zoals u opriep moeten doen, maar ik deel de mening van mijn twee rechterbuurlieden. Op het moment dat zich iets voordoet en je denkt daar wil ik meer van weten dan vraag je het gewoon en dan krijg je die informatie neem ik aan. Voorzitter, ik had zelf een aantal technische vragen gesteld. Overigens dank voor de beantwoording door ZRK, maar één daarvan is denk ik niet helemaal goed overgekomen. Ik had bij één van de vragen gesteld van wij stellen altijd het kader met een bovengrens: het mag € 10 miljoen kosten. En dan doen we dat braaf en we zeggen allemaal heel dapper € 10 miljoen mag het kosten en er komt een overschrijding. Wij zeggen dan eigenlijk nooit dan doen we het niet meer. Dat heb ik nog niet meegemaakt. Altijd wordt bijgeplust. Hoe kunnen wij als Provinciale Staten dan daar meer grip krijgen op kaders die wij daadwerkelijk ook gesteld hebben en hoe hard werkt het College om juist niet te komen vragen om meer geld. Dat is niet altijd, althans voor mij niet altijd helemaal duidelijk hoe dat gaat, maar ik denk dat ik wel onderhand aan de vijf minuten zit.

De voorzitter: Daar was u al overheen. Dan gaan we nu terug voor een reactie naar de ZRK en dan pakken we daarna mijnheer GS, mijnheer Koopmans. Aan u het woord. Wie van de twee, mijnheer Sietsma of mijnheer Schilder?

De heer Sietsma: Ik wil graag beginnen voorzitter. Veel van wat gezegd is betreft eigenlijk onderlinge discussie over de manier waarop u hiermee aan de slag wilt gaan en er is ook veel waarop wij niet hoeven in te gaan en wat misschien zelfs verstandig is om niet te doen. Maar er zijn vier punten waarmee ik graag samenvattend wil reageren en met name wilde ik vragen of ook Ard Schilder kan reageren, waarbij ik denk dat met name ook die laatste vraag, die ook schriftelijk al beantwoord is, even bij hem terecht zal komen. Als eerste, als het gaat over kaders tellen en de manier van uitvoering door het College, is het inderdaad belangrijk om centraal te stellen dat het om één provincie gaat met één provinciebelang voor alle inwoners. Daar is geen twijfel over. Maar in de aard van de zaak ligt dat de Staten zullen proberen als hoogste macht in de provincie om het speelveld te bepalen en dat GS daar

natuurlijk de randen van gaat opzoeken. Dat is in elk geval heel normaal in een ambitieuze taakopvatting. Het gaat dan niet om een strijd maar om een gezond dualisme, waarbij die kaders dus bepalen of uiteindelijk gebeurt datgene wat de Staten willen, want er is geen twijfel over dat de Staten het hoogste gezag in de provincie zijn. Alleen de kunst is u het moet willen zijn en u moet het ook toepassen op die momenten waar het aan de orde is. En juist als het gaat om samenwerking met andere partijen, die ingewikkelde langlopende constructies, wordt zoiets heel geleidelijk iets wat er altijd al was, wat blijft en waar de controle van de Staten misschien niet voldoende op van toepassing is. Daarom is het onderwerp zo belangrijk dat u als Staten het speelveld kunt blijven bepalen. Dat is punt 1.

Mijn tweede punt is dat het net even ging over de vraag over kaders die eenmaal al gesteld zijn en of je dan al te laat bent. Wij denken dat je die kaders steeds weer kunt heroverwegen aan de hand van nieuwe ontwikkelingen. Daarom is het zo belangrijk dat kaders niet in beton gegoten zijn, maar dat die als uitgangspunt gelden en dat in de loop van de tijd steeds bekeken wordt of de ontwikkelingen die zich in de praktijk voordoen nog diezelfde kaders rechtvaardigen en de toepassing daarvan mogelijk maken. Ik zei bij de aanvang al dat netwerksamenwerking betekent dat je met andere partijen op zoek gaat naar concrete doelstellingen. Het is wat kort door de bocht geformuleerd maar u begrijpt wat ik bedoel. Dus je kunt aan de voorkant niet precies voorspellen wat je tegenkomt onderweg in die samenwerking en daarmee is het ook heel goed om juist die netwerksamenwerking heel goed van jaar tot jaar te bewaken.

En in dat verband, en nu kom ik aan mijn derde opmerking, zou ik toch uw aandacht nog eens willen vragen op een ander moment voor bladzijde 24 van ons achtergrondenrapport waar wij ook ingegaan zijn op die rapportage via grote projecten. Dit is formeel geen Groot Project en dat heeft een bepaalde reden. Dat is ook uitgelegd op bladzijde 24/25. Dit is een samenwerking in een bv, een andere rechtsvorm, en daar zijn andere praktijken van controle op van toepassing. Dat zal allemaal zo zijn maar het grote belang is, juist omdat dit een netwerksamenwerking is die ook weer nieuwe rechtspersonen genereert, dat u als Staten wel jaarlijks of periodiek de informatie krijgt, soms zelfs per kwartaal, dat staat daar ook in, die u nodig hebt om na te gaan of die kaders nog voldoende functioneel zijn en of ze nog aansluiten bij wat u wilt en dus dat die prestaties van die bepaalde samenwerking, waar u ook in investeert als Provincie, nog in verhouding staan tot datgene wat u beoogd hebt. En of het dan een Groot Project moet zijn of niet, ben ik persoonlijk niet helemaal onder de indruk van de argumentatie om het niet te laten zijn wat nu in uw overwegingen als Provincie is besloten. Maar dat is uiteindelijk bijzaak. Het gaat erom dat u als Staten periodiek die informatie krijgt over de performance van deze samenwerking die u nodig hebt om te kijken of dit zich nog binnen de kaders beweegt en of u als Provincie nog krijgt wat u daarmee bedoeld heeft.

Mijn vierde opmerking zou zijn, voorzitter, dat juist als het gaat om die complexe samenwerking met andere partijen, die onontkoombaar en belangrijk is, die dus helemaal niet ter discussie moet staan maar die wel complex is, dat juist als zich dat voordoet het onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid heel centraal moet staan. En dat kan door bijvoorbeeld een Rekenkamer een keer iets te vragen, maar dat kan ook door het College zelf dat te vragen in het kader van die 217a-onderzoeken, waar u regelmatig natuurlijk zelf ook rapporten van krijgt.

Samengevat: Deze dynamiek van samenwerking met andere partijen is groeiend in aantal en ongelooflijk belangrijk, maar mag er niet toe leiden dat u als politici geleidelijk in een soort keurslijf komt waarin u niet meer uw eigen provinciale aandeel kunt bepalen en beoordelen. En daar is dit advies op gericht. Wij

denken dat het in de dynamiek tussen GS en PS belangrijk is om dit steeds weer te blijven benoemen. En dat is dan altijd de grens. De een vind dit en de ander vindt dat. Maar als Staten moet u die informatie hebben die u nodig hebt om te kunnen bepalen of datgene wat gebeurt zich nog binnen de marges van uw beleid als Provinciale Staten beweegt. Tot zover even een algemene opmerking voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Sietsma. Ik dacht dat nu nog even mijnheer Schilder aan het woord was.

De heer Sietsma: Ja.

De voorzitter: Mijnheer Schilder, aan u het woord.

De heer Schilder: Dat klopt. Ik heb een kleine aanvulling op de vraag van de heer Nijskens die aangeeft één van de vragen heeft de Rekenkamer iets anders geïnterpreteerd dan bedoeld. Hoe gaan we ermee om wanneer een budgettaire grens geldt en het College komt op een gegeven moment met het voorstel om geld te besteden. In onze eerste beantwoording hadden wij een aantal methoden genoemd, maar ik denk dat hier de kern is, wat de heer Nijskens ook zelf aangaf, dat als je een kader hebt gesteld, zeker ook financieel, en het College komt met voorstellen om daaroverheen te gaan, dan is het aan PS zelf om op zo'n moment natuurlijk misschien nog kritischer dan bij een gewoon besluit, dat binnen kaders past, de vragen te stellen die wij ook in de handreiking hebben gesteld van wat is hier de situatie, waarom is het echt nodig om die extra belastingeuro hieraan uit te geven. En dan zijn wel de methoden die wij in de beantwoording van zijn vragen hadden genoemd manieren om dat te doen. En als daar twijfel is dan kun je of het College vragen of desnoods andere partijen, misschien de Statenonderzoeker of misschien de ZRK, om nog eens een keer extra mee te kijken, want wij snappen ook dat niet bij iedere vraag of iedere investeringsbeslissing je hele pakken papier wilt standaard, maar zeker bij zo'n situatie dat toch een vrij strak gesteld financieel kader wordt overschreden, zou je toch als PS kunnen overwegen om wat extra ver te gaan in de vragen die je stelt, al dan niet ook van andere partijen dan het College.

De heer Vermeulen: Voorzitter, zou ik hier ook nog iets over mogen zeggen? Mark Vermeulen, Rekenkamer.

De voorzitter: Maar natuurlijk kunt u daar iets over zeggen. Ja.

De heer Vermeulen: Ja, ik ben weer ingehaakt. De vraag van de heer Nijskens vind ik een hartstikke goede vraag. Die is heel belangrijk, want er komt ook een soort punt dat je zegt nu hebben we al zoveel gedaan, nu kunnen we niet meer uitstappen, en dat is vaak het argument om te zeggen we hebben nu € 10 miljoen uitgegeven, laten we die elfde dan toch maar doen want anders zijn die eerste tien weg. Dat is niet echt goed op te lossen. Daar moeten we ook eerlijk in zijn, maar er zijn wel een paar dingen die je mee zou kunnen nemen. En de eerste zou kunnen zijn in planvorming. Daar zit iets paradoxaals, want in een netwerk kies je voor elkaar, je gaat samen iets doen. Maar onderdeel van een gezonde relatie daarin, en een samenwerking is iets anders dan een huwelijk, is dat je ook permanent nadenkt over de exitstrategie. Als het niet meer werkt, wat is de manier om eruit te komen? Dus ik zou me kunnen voorstellen dat een onderdeel van ingewikkelde planvorming toch ook steeds een voortdurende paragraaf is van op dit punt kunnen we er nog uitstappen, op dit punt zo, en hoe doen we dat dan met elkaar. Dat is belangrijk, dat je het ook eens bent over die exit strategieën en dat je dat niet pas uit gaat onderhandelen

op het moment dat de boel al fout gegaan is. Dat is één.

En het tweede punt is, en nu moet ik even goed nadenken wat mijn tweede punt ook alweer was: Attero. In het begin kwam dat even ter sprake. U weet dat de Rekenkamer ook een vrij pittig onderzoek gedaan heeft destijds naar de Attero-kwestie. Dat kwam nu in een heel ander verband langs met dat drama bij die notaris. Wat wij in dat onderzoek van Attero op het spoor kwamen was, en dat hebben we vaker gezien, zeker daar waar het over publiek-private samenwerkingen gaat, dat het openbaar bestuur de neiging heeft om veel in onomkeerbaarheden te redeneren, zo van we hebben het nu een keer besloten, nu moeten we dit pad ook helemaal aflopen, terwijl als je kijkt naar private partijen, kapitaalmaatschappijen of ondernemers of weet ik veel wat, dan houden die veel langer de optie open om dat toch niet te doen. Je zou zeker als het gaat over publiek-private samenwerkingen waar je in terechtkomt juist deze dynamiek voortdurend goed met elkaar moeten bespreken. Op welk moment vinden jullie nog dat je eruit kunt stappen en op welk moment vinden wij dat dat eigenlijk nog kan. En we hebben een aantal onderzoeken waar we met name de publiek-private samenwerkingen bekeken hebben. Zowel in Brabant als in Limburg zagen we dat daar echt een opvallend verschil zat in de manier waarop het bedrijfsleven daarmee omgaat, de private partijen, en de manier van het openbaar bestuur. En eigenlijk is toch ook de conclusie dat het openbaar bestuur dan altijd een beetje ik wil niet zeggen het sukkeltje is, maar wel aan het kortste eind trekt, dat de private partijen uiteindelijk opportunistischer handelen. Daar bedoel ik niets negatiefs mee hoor. Daar zijn ze gewoon voor ingericht. En daarmee zeggen ze ook tot in een latere fase ‘weet je, dan doen we het toch niet en als het toch te duur dreigt te worden kappen we er gewoon nu mee.’ Zodra je de grens van publiek-privaat over gaat wordt dit een belangrijk thema om heel goede afspraken met elkaar over te maken.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Vermeulen. Dan geef ik nu als laatste mijnheer Koopmans het woord. Mijnheer Koopmans, aan u het woord.

Gedeputeerde Koopmans: Ja voorzitter, dank u wel. De drie aanbevelingen die de Zuidelijke Rekenkamer doet en ook de toevoegende woorden van de heren van de Rekenkamer, kan ik ook vanuit ons perspectief ten volle onderschrijven. Ik denk niet dat het gaat om wie is de sterkste of een soort strijd. Het gaat er gewoon om hoe kun je elkaar in elkaars rollen versterken. Daar gaat het om, u als PS in de kaderstellende, controlerende, budgettair relevante rol als hoofd maar ook voor ons als uitvoerende organisatie. Daar gaat het om hoe kun je elkaar daarin versterken. Wij hebben SIS 3.0. In het rapport is ook geschreven dat uitgegaan is van 2.0. Maar in 3.0 hebben we de beide aanbevelingen met betrekking tot de rollen, in elk geval voor ons, opgenomen. Ik verwijs daarbij naar paragraaf 4.4, waarin we uitdrukkelijk hebben opgeschreven, en dat kan u ook helpen namelijk in de discussie over de rollen van de Provincie, dat we die ook veel meer gaan benoemen. Dat hebben we in de afgelopen periode ook veel vaker gedaan. We hebben rollen voor onszelf geformuleerd en hier ook in Statenvoorstellen neergelegd, wat uitdrukkelijk ook staat opgenomen in diezelfde paragraaf en dan gaat het bijvoorbeeld over de stapeling van middelen. Ik lees een klein stukje dat als aanvulling op 2.0 is gedaan even voor: “In het Treasury-advies of in de GS-nota zal de stapeling van de instrumenten en daarmee de verschillende rollen die de Provincie uitoefent duidelijk in kaart worden gebracht, de totale inbreng van de Provincie en van derden, welke instrumenten en vanuit welke rol voor de Provincie, welk risico voor de Provincie, et cetera, et cetera.” Dus de kern van wat in de aanbevelingen staat, staat nu ook in SIS 3.0. Ik zou daar nog bij willen zeggen, want dat is denk ik een punt dat ook voorkomt uit de casus die onderzocht is, dat er

natuurlijk momenten zijn dat je weleens tegen elkaar zegt van nu wil ik eigenlijk wel weten wat het in zijn totaliteit allemaal gekost heeft. Toen ik Gedeputeerde werd had ik dat ook weleens. Dan kwam je bij Chemelot en dan zei je wat hebben we daar in totaal eigenlijk al ingestopt. Weet je dat gevoel, dat ook een beetje in de aanbevelingen zit, daarvan denk ik dat het bij de grotere projecten heel verstandig is om dus niet alleen naar de huidige stapeling te kijken maar ook nog eens even terug te kijken naar hoe zijn we eraan begonnen en daar een stuk tekst aan te wijden. Ik denk dat dat een heel goed midden is of misschien is dat ook hetgeen de heer Van Caldenberg wilde, maar ik hoorde de heren Nijskens en Driessen zoiets zeggen. Ik denk dat dat van belang is. Ik vind het zelf namelijk ook absoluut van belang dat je ook nog eens af en toe goed terugkijkt naar waarom ben je eraan begonnen en wat was de bedoeling. Dat is zo relevant. Ik vind dat heel interessant. Ik geloof dat het Peter Camps is die dan vaker opschrijft de Provincie is zich aan het terugtrekken van de campus of zoiets. Even los nog van de vraag of dat aan de orde is, is ook aan de orde dat je nog een keer nadenkt hoe ben je eraan begonnen en hoe lang was toen de bedoeling dat je wat deed. Dus het vraagstuk op zich van hoe ben je aan een traject begonnen, met welke bedoelingen, met welk perspectief, hoelang ergens aan bijdragen, dat moet je af en toe nog eens een keer oplichten en uitlichten, om daar ook een goed publiek debat over te kunnen voeren. Dus in die zin, voorzitter, moet ik u zeggen dat al die drie aanbevelingen ook ons uit het hart gegrepen zijn en wij daar waar wij dat kunnen, en bij twee en drie heb ik net al uitleg gegeven hoe, zullen wij daar een bijdrage aan leveren.

Dan nog twee andere opmerkingen over het Rekenkamerrapport. Daar heeft u met elkaar denk ik wat minder over gesproken, maar ik ben toch zo vrij om dat te doen. Als ik de zin lees over de rol, dan gaat het ook over de rol van PS ten opzichte van GS. Er zijn natuurlijk ook wel eens momenten en daar staan twee zinnen over in het rapport, waarin dan opgemerkt wordt dat soms de discussie wat veel gaat over de procedure en dat het veel gaat over de techniek van het financiële instrument en dat het wat minder gaat over waar de Rekenkamer meer aandacht voor vraagt. Ik ben zo vrij om te zeggen dat herken ik. Ja, dat herken ik wel. En ik denk gewoon dat het echt beter zou zijn om echt heel goed na te denken over die rollen, en ook die rollen zoals net de heer Vermeulen ook nog een keer uitdrukkelijk zei in relatie tot noem het maar het opereren in een netwerk. Want de keuze die uw Staten gemaakt hebben, al in 2014 met het amendement a1, en daarna noem het maar even de meer de activistische kant in het College, en daarna de vertaling in SIS 2.0 en 3.0 over hoe wij ons rendement willen behalen, maatschappelijk zeg ik tegen de heer Franssen, maar ook financieel, dat is er een waarbij je echt met elkaar intensief over die rollen moet praten. Want doe je dat niet, dan zit je een keer met onvervulde verwachtingen of verwachtingen die helemaal niet naar elkaar zijn uitgesproken en ook niet zijn vastgelegd of zoiets. En dan ontstaan er misverstanden die niet bijdragen aan laat ik zeggen het belang waar we in Limburg voor staan, het elkaar versterken op dat punt op onze eigen taak.

Voorzitter, dan dat tweede punt, de dynamiek, het dynamische karakter. De heer Vermeulen begon daarover. Voorzitter, dat herken ik ook heel sterk maar wel dubbel en dan kom ik op het punt van de heer Nijskens. Aan de ene kant maken wij natuurlijk ook weleens mee dat de werkelijkheid anders is dan wat wij op papier met elkaar hadden vastgelegd. Natuurlijk gebeurt dat. Noch corona noch de economische crisis in 2010 stonden in een kader en daarna gebeurt het wel, of de vastgoedcrisis. Het gebeurt. Daarom is het wel van belang om dat dynamische karakter naar elkaar toe wel heel goed in de gaten te houden. Daarom pleit ik ook altijd in deze commissie voor kijk dan ook goed als Staten bij de beleidskaders, bij de jaarlijkse evaluatie. Dat is van belang. We hebben bij bijna alle kaders afgesproken dat er jaarlijks

gerapporteerd wordt. Dan moet je nog eens goed kijken naar zijn we nog steeds de goede dingen aan het doen in het dan aanwezige tijdsgewricht en economische of sociale situatie. Dan zeg ik tegen de heer Nijskens wij zeggen heel vaak nee als College van GS. Voor de Gedeputeerde van financiën is dat een van zijn hoofdtaken om heel vaak in het College of voorafgaande in RO-notities te zeggen nee dat gaan we niet doen, die weg gaan we niet op. Niet alles wat bij ons gevraagd wordt komt op uw tafel te liggen, lang niet alles. Voorzitter, dat was het.

De voorzitter: Dank u. Dan gaan wij over tot de tweede termijn. Dan ga ik naar mijnheer Ernst. Dan had ik ook het liefste dat u aangaf of het een hamerstuk of een bespreekstuk wordt. Mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Ja, dank u wel, voorzitter. De PVV ziet dit als datgene wat het ook daadwerkelijk is, een handreiking, een stuk gereedschap. Wij nemen het ter harte en zullen voor zoverre wij dat nog niet deden ook ernaar handelen. Wat ons betreft is het een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Ernst. De heer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Dank u voorzitter. Een drietal punten. Het eerste punt is datgene wat mevrouw Depondt gevraagd heeft en dat was eigenlijk een soort van compromis tussen datgene wat ik zei en datgene wat de heer Nijskens of de heer Driessen zei en dat was namelijk hou dit stuk van de Rekenkamer nog een keer naast het stuk SIS 3.0 en kijk of er daar nog zaken zijn die zijn aan te scherpen. De vraag aan het College is zijn zij dat van plan. Het tweede punt is het volgende. De heer Koopmans gaf daarstraks iets aan over hoe hij vond dat er bij de grote projecten over de financiering van hoe dat in het verleden was gegaan, hoeveel is erin gegaan, wat zou er nog moeten gebeuren, iets zou worden opgenomen. Dat zei hij en ik vraag mij even af was dat een toezegging en vraag 2 is dan wat was dan precies die toezegging daarop, want ik denk dat het goed is dat we dat gewoon precies even dan met elkaar helder hebben, wat dat dan ook is. Tot slot werd ik getriggerd door de woorden van de heer Sietsma op basis van het rapport met datgene wat hij zei over de wijze waarop wij omgaan met Greenport Venlo en de wijze waarop wij dat niet volledig hebben aangemerkt als Regeling Groot Project. Dat maakt eigenlijk dat ik daar met mijn fractie nog eens even over na wil denken of ik daar in de Staten niet nog een keer iets mee wil doen.

De voorzitter: Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja, met het risico op de verkeerde stoel te zitten, maar we hebben een brief gekregen van het College, mededeling portefeuillehouder eind januari naar aanleiding van de brief over de campussen, en daarin wordt voorgesteld om die allemaal samen te pakken, eventueel samen alle vier de campussen gewoon als Groot Project aan te duiden. Dus de vraag is of we dat niet eerst zouden moeten afwachten. Ik kan me voorstellen dat de heer Sietsma dat niet geweten kan hebben, maar dat zit in de pijplijn zal ik maar zeggen.

De voorzitter: Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Ik was bijna aan het einde of ik was aan het einde, maar in reactie op mevrouw Depondt zou het ons wel een lief ding waard zijn dat we die dan wel alle vier afzonderlijk als Groot

Project rapporteren. En als we dat op die wijze doen dan is dat wat ons betreft prima.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Wij hebben inmiddels ook een brief gekregen, maar als het goed is staat die geagendeerd voor een van de volgende controlecommissies om juist over de rapportagesystematiek over de campussen met elkaar van gedachten te wisselen. Dus misschien moeten we hem daar dan even terugpakken.

SP (Van Caldenberg): Dat lijkt mij een heel goed idee. Dus als er een toezegging komt kan het wat mij betreft een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Van Caldenberg. Mijnheer El Attal.

PvdA (El Attal): We nemen de aanbevelingen dus graag over en verder is het voor ons een hamerstuk.

De voorzitter: Mijnheer Baneke.

GroenLinks (Baneke): Dank u wel, voorzitter. Ik heb nog een vraag in ons midden gelegd. Daar heeft eigenlijk niemand een duidelijk antwoord op gegeven. Ik begrijp dat het ook niet heel erg leeft binnen de Staten zullen we maar zeggen. Dus daar ga ik dan verder ook niet op door. Te zijner tijd zal het misschien nog wel een keer naar boven poppen en zullen we daar als Staten iets van zullen vinden. Dus wat dat betreft zal ook GroenLinks de aanbevelingen overnemen, wetende dat dat misschien in de werkwijze geïmplementeerd zou moeten worden via een iets strakkere vormgeving, maar dat zal de tijd moeten leren en wat ons betreft mag dit een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Baneke. Mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, wij nemen de aanbevelingen ook graag over en wat ons betreft is het ook een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Loomans. Mijnheer Paas.

50PLUS (Paas): Ja, dank u voorzitter. Mijnheer Nijskens nam mijn suggestie om het met een format te proberen over en hij kwam op zeventien punten. Het was uiteraard niet mijn bedoeling om er zeventien punten van te maken, maar een stuk of drie/vier highlights eruit te pakken, onder andere dat publieke belang. Als je dat gewoon beschrijft, daar was niets mis mee. Want waar ik mij zorgen over maak is dat wij het allemaal hebben over SIS 1.0, 2.0 en 3.0 en de heer Koopmans had het over 4.4. Dat is allemaal prima. Dat staat er allemaal in, maar de vraag is of het ook daadwerkelijk in die stukken terugkomt en hoe wij het kunnen borgen, want daar gaat het om. Het staat er wel fijn allemaal in, maar papier is geduldig. Daarmee heb je niet gezegd het staat er weliswaar in en het wordt zo ook aangeleverd. Nogmaals, ik heb het niet over slechte bedoelingen van GS, maar ik had liever op papier gezien dat iedereen zijn rol weet, waar men aan toe is en wat men moet aanleveren. Dat is de zorg die ik uitspreek. Dank u wel. Voor ons mag het een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Paas. Mijnheer Franssen. Even terug. U had die opmerking gemaakt over groot in plaats van graag. **Er komt een aanpassing van het voorstel voor GS met de tekstuele wijziging groot in plaats van graag.** Aan u het woord, mijnheer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja, dank u wel voorzitter. Gedeputeerde Koopmans verwoordde zonet al van je moet het samen doen. Samen betekent ook even op de stukken letten en elkaar even aanvullen. Dat was de gedachte die wij met die opmerking maakten. Ik ben blij om te horen dat het aangepast wordt en voor het overige hebben we eigenlijk weinig opmerkingen meer. Ik denk dat de brede discussie gevoerd is. We gaan er gezamenlijk denk ik van uit dat wij onze controlerende en kaderstellende rol serieus nemen en de aanbevelingen ook serieus, al kan ik vanuit mijn fractie gerust al zeggen dat een aantal zaken bij ons zeer zeker in het verleden al opgepakt werden en zijn opgepakt. Daarnaast heb ik in mijn eerste bewoordingen eigenlijk een indirecte vraag gesteld. Kijk, er worden in feite drie aanbevelingen door de Zuidelijke Rekenkamer geprioriteerd. Zonet was in de eerste termijn de vraag tussen de heer Van Caldenberg en de heer Ernst en toen zei mijn linkerbuurvrouw ook laten we even het antwoord afwachten van Gedeputeerde Koopmans. Eigenlijk heb ik dat antwoord gemist. Misschien kan hij daar dadelijk in zijn beantwoording nog even wat meer duidelijkheid in geven. Dat was het van mijn kant.

De voorzitter: Mijnheer Franssen, wat was de vraag. Weet u die dan toevallig?

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja, ik kan ook nog die film voor u terugspelen voorzitter van wat zich daar aan die rechterzijde heeft afgespeeld.

De voorzitter: Nee, sorry, maar geeft u dat even aan.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Er was eigenlijk een discussie. Die ging over bullet 2: vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdrage. Daar ging een andere discussie aan vooraf. Maar het kan natuurlijk ook zijn dat de heer Koopmans dadelijk zegt we zorgen daarvoor of we passen dat direct altijd in, dus die aanbeveling nemen we sowieso over. Dat was eigenlijk mijn verborgen vraag die in de eerste termijn opgesloten zat. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Franssen. Mevrouw Depondt. Is het een hamerstuk, mijnheer Franssen of niet?

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ik ga ervan uit dat we dadelijk een positief antwoord krijgen. Dan wordt het voor ons een hamerstuk.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ik heb geen verdere aanvullingen en voor ons kan het een hamerstuk zijn.

De voorzitter: Dank u mevrouw Depondt. Mijnheer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Ja, ik heb niets meer toe te voegen. Het mag een hamerstuk worden in de

Staten.

De voorzitter: Dank u. Mijnheer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Dank u wel, voorzitter. Ik loop misschien wat op de feiten vooruit maar over twee jaar treedt er een nieuwe Provinciale Staten aan. Ik had ook volgens mij, en meerderen met mij, even gevraagd hoe de heer Koopmans aankijkt tegen het feit dat als de nieuwe Provinciale Staten aantreedt of er een update zou moeten volgen van dit rapport om die mensen goed op weg te helpen of dat je bijvoorbeeld op basis van nieuwe casuïstiek de Zuidelijke Rekenkamer nog een keer vraagt voor zo'n onderzoek. Ik snap dat dat misschien veel tijd en geld gaat kosten, maar ik ben gewoon eens even benieuwd hoe de heer Koopmans aankijkt tegen de tijdigheid van deze rapportage. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Smeets. Mijnheer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Ja voorzitter, ik neem alvast een voorschot op mijn linkerbuurman. Ik denk dat het dilemma van de heer Smeets, wat hij eerder in de eerste termijn aangaf, is hoe behandelen we zo'n Zuidelijke Rekenkamerrapport maar doen we niet af aan het belang van dat rapport. Dus heb het er wel over. Ik denk dat dit een heel goed punt is: Bespreken in de commissie met zijn allen en een hamerstuk. Dat is het dus voor ons ook.

De voorzitter: Is dat voor u een bespreekstuk of een hamerstuk?

Samen voor Limburg (Smeets): Een hamerstuk.

De voorzitter: Dat had ik gemist. Het is een hamerstuk.

VVD (Nijskens): Ja voorzitter, ook voor de VVD is het een hamerstuk en ik denk dat er voldoende over gesproken is.

De voorzitter: Dan geef ik nu het woord nog aan mijnheer Koopmans en ik denk dat we daarna de Zuidelijke Rekenkamer nog even doen.

Gedeputeerde Koopmans: Voorzitter, dank voor de opmerkingen die hier in tweede termijn zijn gemaakt over dit voorstel van u en de commissie. **Ja, dat gaan we doen zeg ik tegen de heer Franssen, maar dat had ik al met wat meer woorden een beetje ingekaderd gezegd in eerste termijn. Ja, het is van belang om de geschiedenis op een gelegen moment te doen. Dat moet u niet altijd en overal doen want dan verzuipt u in feiten, maar dat moet je wel op gelegener momenten absoluut doen. Het is inderdaad onze bedoeling om de campussen onder één Groot Project te brengen** naar aanleiding ook van de vragen en opmerkingen die daar eerder vanuit uw commissie over gemaakt zijn. Voorzitter, misschien is het de moeite waard. We hebben natuurlijk bij SIS 3.0 ook gesproken over alles wat bijvoorbeeld te maken heeft met hoe we beter gaan rapporteren over bijvoorbeeld datgene wat in het ontwikkelbedrijf gebeurt**. Dus misschien is het bij de nota vastgoed die aan de orde komt nog wel een moment om te kijken** van **hoe we op het gebied van het ontwikkelbedrijf** waar dit als voorbeeld zit, maar daar speelt dus ook de campus vastgoed daarnaast, **dat misschien beter met elkaar zouden**

kunnen doen, de casuïstiek die naast de campus zelf onderzocht is. **Dus dat is denk ik een heel goed moment om dat met elkaar door te spreken**. Maar wij staan er op zich voor open. De heer Paas stelde de vraag van ja het staat wel overal maar gaan we het doen. **Ik heb bij SIS 3.0 al tegen uw Statencommissie gezegd eigenlijk dat ik eigenlijk vind dat de behandeling van een Statenvoorstel met financiële implicaties via SIS 3.0 hoort te lopen.** Eigenlijk hoeft u maar één vraag te stellen: College, heeft u alles wat in dat dikke boek staat gedaan. Dan kunt u achterover gaan leunen. Als wij daar ja op zeggen dan is het onze verantwoordelijkheid dat wij gezorgd hebben dat dat gebeurt met onze mensen.

Gedeputeerde Koopmans: Maar toch moet u daar oprecht eens goed over nadenken, want zo gauw als je zelf in alles mee gaat doen word je medeverantwoordelijk op een manier waarvan de vraag is of u dat vanuit uw eigen rol zou moeten willen. Dat is wat ik daarmee bedoel en natuurlijk zijn er heel veel informatieve vragen die ook te maken hebben dan met de beantwoording van is het een publiek belang et cetera, et cetera. En het is uiteindelijk ook een weging van is het je dat waard of niet. Dus daar heb je ook allerlei vragen over, maar toch is het de strikte bedoeling dat SIS 3.0 door onze mensen wordt toegepast onder onze verantwoordelijkheid. Dus ja, dat hoort te gebeuren. Dan als laatste nog naar de heer Smeets over zijn vraag met betrekking tot nieuwe Staten. Ik denk dat een goede informatievoorziening aan nieuwe Statenleden over kaderstelling, controle van groot belang is, en dit rapport levert daar vind ik een geweldige bijdrage voor, even los van het voorbeeld. Dat is voor nieuwe Statenleden misschien wat minder interessant, maar op zich jazeker. Ik bedoel het is de kern. De heren van de Rekenkamer hebben er niet voor niets aandacht voor gevraagd. Het is de kern van uw en ons werk om daar naar elkaar toe goed mee om te gaan en **dus is het van groot belang om daar met nieuwe Statenleden over te spreken en mensen daarin te trainen**, net zo goed ook als dat is met alles wat te maken heeft met het budgetrecht en alles wat te maken heeft met de verordeningen, met uw instrumenten. Dat is van groot belang om te doen. Dan nog maar een slotopmerking. Wat we ook met elkaar vastleggen, ook nu vandaag weer, over hoe we dat allemaal doen et cetera, wij zullen in de toekomst over en weer, dat geldt van u naar ons toe maar ook weleens van ons naar u toe, momenten hebben dat je denkt ja maar wacht het kan misschien toch verstandiger en beter of dat had beter en verstandiger gekund, want zo is het leven nu eenmaal ook voor het openbare en politieke bestuur.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Koopmans. Mijnheer Van Caldenberg.

SP (Van Caldenberg): Voorzitter, het ligt niet aan de beantwoording van de heer Koopmans of althans aan de kwaliteit van de beantwoording maar het ligt er wel aan dat het niet het antwoord was waar ik op gehoopt had. Dat maakt dat het voor mij nog geen hamerstuk zal zijn.

De voorzitter: Geen hamerstuk?

SP (Van Caldenberg): Geen hamerstuk.

Gedeputeerde Koopmans: Ik probeer het dan nog heel even. Wat zou u precies willen dan?

SP (Van Caldenberg): U geeft aan u gaat de campussen onder één systematiek en ook onder één voorstel rapporteren. Dat is iets wat we niet willen en het tweede is dat ik dan de mogelijkheid op basis

van dit rapport zou willen hebben om misschien een motie of iets anders over de wijze waarop wij over Greenport gaan rapporteren in de Staten te brengen, want dat is wat ik met mijn collega Van der Valk wil gaan bespreken, die dan normaalgesproken het woord voert.

De voorzitter: Even wachten. Wie gaat het eerst? Mijnheer Koopmans het eerst.

Gedeputeerde Koopmans: Het idee om de campussen onder één grote voortgangsrapportage te brengen komt mede door uw Staten. Dat komt vanuit Provinciale Staten. Ik denk dat het debat over hoe je dat doet beter op dat moment is. U moet het zelf weten hoor. Maar dat is iets logischer, ook omdat de Rekenkamer zelf ook zegt het gaat niet om de casuïstiek. Het gaat om wat leer je hiervan. Maar goed als u zegt behandelstuk, mij maakt dat niets uit. Wij zijn altijd hier als u dat graag wilt, maar als je er gewoon logisch over nadenkt dan zijn wij aan het doen wat uw Staten gevraagd hebben op dat punt. En ik denk op de complexe relatie die er in deze casuïstiek is naar het ontwikkelbedrijf en naar het campusvastgoed, dat je daarover, dus bij de Nota vastgoed en grondbeleid veel verstandiger met elkaar zou kunnen spreken dan aan de hand van dit rapport, maar het is ook een beetje de bedoeling om u te helpen om dan wat meer binnen te halen lijkt me dan waar u voor staat.

SP (Van Caldenberg): Voorzitter, misschien nog heel even ook om de collega's ter wille te zijn. Het is nog niet zo dat ik voor mezelf de conclusie heb dat we een motie gaan doen en dat soort dingen, maar in het denkproces dat wij in de fractie ook doormaken over dit onderdeel, zijn we op dit moment nog niet zover dat we hierover al zeggen dit is voor ons een hamerstuk. Het zou kunnen zijn dat we daar in de Staten nog iets over willen, maar dat gaan we dus eerst ook in de fractie nog een keer met elkaar daarover bespreken.

De voorzitter: Duidelijk, maar mijnheer Nijskens had een vraag aan u, mijnheer Van Caldenberg.

VVD (Nijskens): Ja voorzitter, de heer Koopmans zei het al. Er is gewoon een motie aangenomen in PS die vraagt om de campussen onder één rapportage te brengen. Het lijkt er net op alsof u juist de casuïstiek van dit rapport wilt gaan bespreken en niet zozeer de uitkomsten van het rapport. Het mag natuurlijk altijd en dat vind ik niet erg, maar klopt dat?

SP (Van Caldenberg): De casuïstiek is hier gebruikt als ik zou bijna zeggen een metafoor voor het grotere geheel. Dat neemt niet weg dat op basis van die casuïstiek je iets geconstateerd hebt. Dan kun je zeggen dan doe ik er niets mee en dan doen we dat misschien op een later moment. Dat zou natuurlijk kunnen, maar dat is een beetje de afweging waar we in zitten, want het geldt wel natuurlijk voor de casuïstiek. Op basis daarvan is het wel geconstateerd en daar kun je ook niet zomaar niets mee doen. Dat is een beetje het punt en dat is de afweging waar we nu een beetje in zitten en die ga ik met mijn fractie bespreken.

De voorzitter: Goed zo. Mijnheer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Mijn vraag was redelijk omvat door de vraag van de heer Nijskens en ik ben inderdaad benieuwd. De afweging zal gemaakt moeten worden door de heer Van Caldenberg zelf. Dus mijn vraag draagt daar verder niets aan bij.

De voorzitter: Dank u. Dan ga ik nu als laatste het woord geven ter afsluiting aan de ZRK. Wie van de heren van de ZRK sluit af? Mijnheer Vermeulen, sluit u af of sluit mijnheer Schilder af of mijnheer Sietsma. Wie van de heren?

De heer Sietsma: Mark, wat gaan we doen?

De heer Vermeulen: Het lijkt me goed dat de heer Sietsma dat doet.

De heer Sietsma: Een korte reactie, voorzitter. Wij zijn blij met uw gesprek. Ons doel is om u toe te rusten tot het werk waar u voor bent als Staten en dat is primair kaders tellen, controleren, verantwoording afnemen en representeren natuurlijk. Daar is dit gesprek denken wij heel erg nuttig voor geweest. Wij hopen van harte dat u ook kans ziet om dit handen en voeten te geven en dat het lukt om in de dagelijkse praktijk, die voor je het weet weer vol zit met lijstjes en checklists waardoor het een verplicht nummer wordt, wat juist niet mag, de grote besluiten eruit te halen en daarop te blijven sturen. Daar willen wij als Rekenkamer u graag bij blijven helpen. Dus ook als u individuele momenten of thema's hebt waarvan u zegt kijk hier eens naar of dit goed gaat, dan doen wij dat graag. Maar wij zijn heel blij dat u hier zoveel tijd voor genomen hebt en de mate van serieusheid en betrokkenheid geeft denk ik aan dat we hier een hele goede start hebben voor een toekomst waarbij deze zaak voldoende aandacht gaat krijgen. Dus u kunt op ons altijd een beroep doen. Dank voor uw aandacht en wij blijven ook zelf opletten, want in het menselijk leven is niets ondenkbaar. Ook in een politieke strijd is niets ondenkbaar en dat betekent dat het handig is dat er iemand is die een beetje buiten de lijnen staat en voor u meekijkt en dat willen wij graag doen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u, mijnheer Sietsma. Dank u mijnheer Schilder en dank u mijnheer Vermeulen voor uw bijdragen en ik wens u een prettige middag nog en dan sluiten we dit onderwerp af. Dank u. We schorsen voor wisselingen, dus ik denk een minuut of drie.

T 8917
Toegezegd wordt de mogelijkheid te bezien om bij gevraagde financiële besluiten een totaaloverzicht van de provinciale bijdrage op te nemen.

De commissiegriffier, De voorzitter,

C.C.M. Dreezen-Dassen M.Th. Bosch

Limburgs Parlement

provincie limburg

BESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: P-21-004

Onderwerp:
Statenvoorstel van de Statencommissie FEB ‘Kaders tellen Limburg’

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van de Statencommissie FEB van 5 maart 2021 naar aanleiding van het verkennend onderzoek ‘kaders tellen’ van de Zuidelijke Rekenkamer (ZRK)

besluiten:

de in de publicatie ‘Handreiking PS, Kaders tellen Limburg’ opgenomen aanbevelingen over te nemen, te weten:

1. blijf alert op mogelijkheden tot bijsturen;
2. vraag bij financiële besluiten om een totaaloverzicht van de provinciale bijdragen;
3. denk mee over de verduidelijking en invulling van de eigen rollen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Limburgs Parlement

provincie limburg

Provincie Limburg PS
DOCnr.
Ingek. 30 MAART 2021
Afd.
2021/8696 30-3-2021
GRIF 16-6-2021

P-21-005 Statenvoorstel Voorstel enquête 1 minuut versie

1 Onderwerp

Statenvoorstel om te komen tot een enquête.

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Op 18-12-2020 werd door Provinciale Staten motie 2701 gewijzigd Van Caldenberg c.s. inzake Enquête belangenverstrengeling gedeputeerde Koopmans aangenomen.
Naar aanleiding van deze motie heeft het Presidium op 29-1-2021 besloten een voorbereidingswerkgroep in te stellen. De opdracht aan de voorbereidingswerkgroep was het formuleren van een voorstel om te komen tot een provinciale enquête, met daarin uitgewerkt een aantal concreet door het Presidium benoemde aspecten.
Het voorstel van de voorbereidingswerkgroep is ter advisering voorgelegd aan de Controlecommissie. Het enquêtevoorstel mét het advies van de Controlecommissie is door het Presidium doorgeleid naar Provinciale Staten voor besluitvorming.

3 Bevoegdheid

Het recht van onderzoek 'recht van enquête' van Provinciale Staten is een instrument voor PS dat in de provinciewet is vastgelegd (artikelen 151a-f). PS hebben op 9-11-2018 de 'Verordening op het recht van enquête van Provinciale Staten 2018' vastgesteld.

4 Risico's

Zie de beschreven risico's.

5 Voorstel aan Provinciale Staten

Provinciale Staten wordt conform voorstel gevraagd.

1. onderwerp en strekking van de provinciale enquête vast te stellen;
2. doelstelling en afbakening van de provinciale enquête vast te stellen;
3. het aantal leden van de enquêtecommissie vast te stellen op 5;
4. het budget van en dekking voor de uitvoering van de enquête vast te stellen en de toelage van een lid van de onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet, per jaar (aangepast naar rato van de duur van de activiteiten) voor dat lidmaatschap vast te stellen op 300% van de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden, genoemd in artikel 2.1.1 lid 1 van het Besluit.
5. de profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie vast te stellen;
6. akkoord te gaan met beschreven benodigde ondersteuning in- en extern;
7. de Commissie Integriteit opdracht te laten verstrekken voor een forensisch onderzoek conform het 'Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van provinciale staten of leden van gedeputeerde staten provincie Limburg 2020' aan een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau en akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging in de uitvoering van het protocol waar het de voortgang van het onderzoek betreft.

P-21-005 Statenvoorstel Voorstel enquête

1. Onderwerp

Statenvoorstel om te komen tot een enquête.

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Op 18-12-2020 werd door Provinciale Staten motie 2701 gewijzigd Van Caldenberg c.s. inzake Enquête belangenverstrengeling gedeputeerde Koopmans aangenomen.
Naar aanleiding van deze motie heeft het Presidium op 29-1-2021 besloten een voorbereidingswerkgroep in te stellen, bestaande uit de Statenleden Berghorst, Van Caldenberg, Claassen, Plusquin, Thewissen en Vervuurt (de heer Vervuurt tot 20-2-2021). De opdracht aan de voorbereidingswerkgroep was het formuleren van een voorstel om te komen tot een provinciale enquête, met daarin verwerkt:

1. onderwerp en strekking van de enquête;
2. doelstelling en afbakening van de enquête
3. aantal leden van de enquêtecommissie;
4. budget en dekking voor de uitvoering van de enquête;
5. profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie;
6. ondersteuning van de enquêtecommissie (inhoud, organisatie, juridisch en communicatie);
7. opstellen van protocollen en beschrijving van de werkwijze.

Ook werd de voorbereidingswerkgroep gevraagd een startdossier samen te stellen.
Het Presidium heeft conform Verordening aangegeven dat het voorstel van de voorbereidingswerkgroep ter advisering voorgelegd dient te worden aan de Controlecommissie. Het enquêtevoorstel mét het advies van de Controlecommissie is via het Presidium doorgeleid naar Provinciale Staten voor besluitvorming.

Middels dit Statenvoorstel, conform voornoemd proces, meent het Presidium uitvoering te geven aan de vigerende Verordening op het recht van enquête van Provinciale Staten van Limburg 2018 tot het verrichten van een enquête. Hieronder worden de verschillende onderdelen van het voorstel nader uitgewerkt.

1. **Onderwerp en strekking van de enquête**.

De enquête dient antwoord te geven op de volgende vragen:

- Wat is het beleidskader integriteit, i.c. wat zijn de normen waaraan getoetst kan worden?
- Hoe heeft dat kader zich ontwikkeld sinds de aanvang van de Statenperiode in 2011 tot heden? Wanneer en hoe hebben de CdK, GS en PS zich met (de vormgeving van) dat kader bemoeid?
- Welke begrippen staan centraal in het beleidskader, op welke wijze zijn die gedefinieerd en is de betekenis daarvan eenduidig?
- Welke afwegingen zijn er gemaakt, en op basis waarvan, bij de (her)benoeming van Gedeputeerde Koopmans? Tot welke afspraken heeft het voorgaande geleid?
- Zijn er afspraken over hoe het college invulling geeft aan het begrip collegiaal bestuur?
- Hoe is gedeputeerde Koopmans sinds zijn eerste benoeming in 2014 tot en met 2020 omgegaan met de regels en afspraken ten aanzien van zijn nevenfuncties?

- Hoe is de (voorbereiding van) besluitvorming (incl. de beraadslagingen en stemmingen in GS) in het kader van ontgrondingen, waarin Terraq (of een bedrijf waarin Terraq deelnam) een rol speelde of wilde spelen, verlopen in de periode 2014 tot en met 2020 tegen de achtergrond van het beleidskader en de met Gedeputeerde Koopmans gemaakte (beheers)afspraken?
- Is er beïnvloeding geweest van of door de gedeputeerde Koopmans danwel van of door lokale besluitvorming, hoe en met welk resultaat?
- Wanneer en op welke wijze is sinds de aanvang van de Statenperiode in 2011 tot heden toezicht gehouden door de CdK en GS op de gemaakte afspraken, die integer politiek handelen van leden van GS in Limburg moeten waarborgen?

Provinciale Staten wordt gevraagd onderwerp en strekking vast te stellen.

2. **Doelstelling en afbakening van de enquête**.
   Het doel van de enquête is waarheidsvinding.
   - Feiten: wat is er gebeurd?
   - Omstandigheden: tegen welke achtergrond vond dat plaats? In welke context.
   - Zo nodig analyse: wat zijn verklaringen? Bij voorkeur: meerdere.

   Afbakening van de werkzaamheden van de commissie wordt bepaald door de volgende onderwerpen en begrippen:
   - toetsingskader integriteit;
   - nevenfuncties;
   - toezicht;
   - besluitvorming ontgrondingen / (deelnemingen) Terraq;
   - feitelijk handelen van Gedeputeerde Koopmans.

Provinciale Staten wordt gevraagd doelstelling en afbakening vast te stellen.

3. **Aantal leden van de enquêtecommissie.**
   Conform de *Verordening op het recht van enquête van Provinciale Staten van Limburg 2018* benoemt het Presidium op voordracht van de fracties de leden en plaatsvervangers van de enquêtecommissie. De enquêtecommissie bestaat uitsluitend uit Statenleden. Voorstel is het aantal vast te stellen op 5 leden.

   Zie verder ook punt 5 inzake profielschetsen van de enquêtecommissie.

Provinciale Staten wordt gevraagd het aantal leden van de enquêtecommissie vast te stellen.

4. **Budget en dekking voor de uitvoering van de enquête**.

De kosten welke gemoeid zijn met de enquête zoals inhuur specifieke externe expertise worden geraamd op € 150.000,- Dekking hiervoor kan worden gevonden door middel van herschikking van budgetten binnen de bestaande PS begroting 2021 .

Vaststellen toelage lid van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet (toelage lid enquêtecommissie)
De Verordening rechtspositie decentrale politieke ambtsdragers Provincie Limburg 2019 bepaalt in artikel 3, lid 1 en 2 dat het Statenlid dat lid is van een onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet, per jaar voor dat lidmaatschap een toelage ontvangt die overeenkomt met maximaal 300% van de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden, genoemd in artikel 2.1.1 lid 1 van het Besluit. Indien de commissaris de duur van de activiteiten voor de onderzoekscommissie niet op een heel kalenderjaar vaststelt, wordt de omvang van de toelage naar rato aangepast.

Provinciale Staten wordt gevraagd het benodigde budget van € 150.000,- vast te stellen en deze te dekken doormiddel van herschikking van budgetten binnen de bestaande PS begroting 2021. Voorgesteld wordt de toelage per jaar (aangepast naar rato van de duur van de activiteiten)vast te stellen op 300% van de maandelijkse vergoeding van werkzaamheden, genoemd in artikel 2.1.1. lid 1 van het Besluit (Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers),

5. **Profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie.**
   Profielschets voorzitter
   - Gezaghebbend
   - In staat om autonoom te opereren
   - Scherpe analyticus
   - Politiek strategisch inzicht
   - Verbinder
   - Flexibel, snel en voldoende tijd
   - Bewaken planning en scope
   - Zorgvuldig communicator

   Profiel leden en samenstelling enquêtecommissie
   - Brede samenstelling (vanwege draagvlak)
   - 5 leden
   - Leden beschikken over meer dan een aandachtsgebied
   - Commissie streeft naar unanimiteit en werkt collegiaal
   - Beschikbaarheid
   - Distantie tot het onderwerp en personen op wie het onderzoek zich primair richt
   - Affiniteit met onderzoek(smethodologie)

   Profiel vicevoorzitter
   - Verantwoordelijkheid voor de operationele aansturing van de onderzoeken
   - Inhoudelijke bewaking

   Profiel commissielid 3
   - Financiële oriëntatie

Profiel commissielid 4
- Bestuurlijke en juridische oriëntatie

Profiel commissielid 5
- Goed ingevoerd in regionale netwerken en Limburgse cultuur

De voorbereidingswerkgroep wijst erop dat de samenstelling van de enquêtecommissie een kritische succesfactor is. Naar verwachting kan een eindrapportage van de commissie uiterlijk 30-11-2021 opgeleverd worden.

Provinciale Staten wordt gevraagd de profielen vast te stellen.

6. **Ondersteuning van de enquêtecommissie (inhoud, organisatie, juridisch en communicatie).**
   - Griffier, Statenonderzoeker en interne ondersteuning
   - Externe adviseur(s)
   - Communicatieadviseur
   - Juridisch adviseur (op afroep)

3. Bevoegdheid

Het recht van onderzoek 'recht van enquête' van Provinciale Staten is een instrument voor PS dat in de provinciewet is vastgelegd (artikelen 151a-f). PS hebben op 9-11-2018 de 'Verordening op het recht van enquête van Provinciale Staten 2018' vastgesteld.

4. Risico's

Een integriteitsvraag staat centraal beschreven in de motie. De voorbereidingswerkgroep is unaniem van mening dat er een forensisch onderzoek nodig is om feiten en omstandigheden te beschrijven van het handelen van één persoon. De voorbereidingswerkgroep vraagt zich af of dat feitenonderzoek niet bekend zou moeten zijn als de enquêtecommissie daadwerkelijk met de werkzaamheden begint.

De voorbereidingswerkgroep pleit voor een gefaseerde aanpak. Nut en noodzaak van en proportionele inzet van middelen en instrumenten in een (volgende) fase dienen zorgvuldig te worden afgewogen, afhankelijk van de uitkomst van de afgeronde fase en doel van de voorliggende fase. Als de enquêtecommissie zich inwerkt, het beleidskader integriteit als toetsingskader bespreekt én in gesprek is met de landsadvocaat daarover, dan vindt gelijktijdig een forensisch onderzoek plaats. Hiertoe kan de Commissie Integriteit op basis van de door de voorbereidingswerkgroep vastgestelde onderzoeksvraag in formele zin als opdrachtgever optreden richting een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau.

Het 'Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van provinciale staten of leden van gedeputeerde staten provincie Limburg 2020' wordt daarbij gevolgd (punt 7, pp. 3-4). Evenwel, met een aantal aanpassingen. De coördinatie van het onderzoeksproces ligt bij de voorzitter van de Commissie Integriteit; het waarborgen van de voortgang van het onderzoek ligt evenwel bij de voorzitters van de Commissie Integriteit en die van de enquêtecommissie.

Zodra het rapport gereed is wordt het ter beschikking gesteld aan de enquêtecommissie en/of indien er een redelijk vermoeden van een strafbaar feit bestaat wordt er aangifte gedaan bij het OM.

Provinciale Staten wordt gevraagd de Commissie Integriteit opdracht te laten verstrekken voor een forensisch onderzoek conform het 'Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2020' aan een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau en akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging in de uitvoering van het protocol waar het de voortgang van het onderzoek betreft.

Vervolg risico's:
Personen met een publieke functie kunnen, indien noodzakelijk en proportioneel, onder ede worden gehoord. Dit geldt ook voor betrokken ambtenaren. Private personen kunnen niet worden gedwongen bij een interview of hoorzitting te verschijnen, noch onder ede worden ondervraagd.

5. Voorstel aan Provinciale Staten

Provinciale Staten worden conform voorstel gevraagd.

1. onderwerp en strekking van de provinciale enquête vast te stellen;
2. doelstelling en afbakening van de provinciale enquête vast te stellen;
3. het aantal leden van de enquêtecommissie vast te stellen op 5;
4. het budget van en dekking voor de uitvoering van de enquête vast te stellen en de toelage van een lid van de onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet, per jaar (aangepast naar rato van de duur van de activiteiten) voor dat lidmaatschap vast te stellen op 300% van de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden genoemd in artikel 2.1.1 lid 1 van het Besluit.
5. de profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie vast te stellen;
6. akkoord te gaan met beschreven benodigde ondersteuning in- en extern;
7. de Commissie Integriteit opdracht te laten verstrekken voor een forensisch onderzoek conform het 'Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van provinciale staten of leden van gedeputeerde staten provincie Limburg 2020' aan een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau en akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging in de uitvoering van het protocol waar het de voortgang van het onderzoek betreft.

6. Verdere planning, procedure en uitvoering

Conform het verzoek van het Presidium is het voorstel van de voorbereidingswerkgroep ter advies voorgelegd aan de Controlecommissie. Dit advies ligt voor Statenleden onder oplegging van geheimhouding ter inzage bij de Griffie. Na bespreking van P-21-005 in het Presidium van 26-3-2021 volgt besluitvorming in Provinciale Staten van 9-4-2021.

Verder zullen protocollen en beschrijving van de werkwijze, gelijktijdig met het startdossier, door de voorbereidingswerkgroep worden aangereikt aan de ingestelde enquêtecommissie,

7. Meegezonden bijlagen

- Gewijzigde motie 2701 enquête belangenverstrengeling gedeputeerde Koopmans;
- Persbericht Presidium d.d. 29-1-2021 met bijbehorend Protocol inzake (ambtelijke) ondersteuning en informatie-uitwisseling;
- Het advies van de Controlecommissie ligt voor Statenleden onder oplegging van geheimhouding ter inzage bij de Griffie.

Limburgs Parlement

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

P-21-005

Onderwerp:
Statenvoorstel om te komen tot een provinciale enquête

Provinciale Staten van Limburg:

gezien het voorstel van het Presidium P-21-005 van 26-3-2021 om te komen tot een provinciale enquête

besluiten:
conform het voorstel

1. onderwerp en strekking van de provinciale enquête vast te stellen;
2. doelstelling en afbakening van de provinciale enquête vast te stellen;
3. het aantal leden van de enquêtecommissie vast te stellen op 5;
4. het budget en dekking voor de uitvoering van de enquête vast te stellen en de toelage van een lid van de onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet, per jaar (aangepast naar rato van de duur van de activiteiten) voor dat lidmaatschap vast te stellen op 300% van de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden genoemd in artikel 2.1.1 lid 1 van het Besluit;
5. de profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie vast te stellen;
6. akkoord te gaan met beschreven benodigde ondersteuning in- en extern;
7. de Commissie Integriteit opdracht te laten verstrekken voor een forensisch onderzoek conform het 'Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van provinciale staten of leden van gedeputeerde staten provincie Limburg 2020' aan een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau en akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging in de uitvoering van het protocol waar het de voortgang van het onderzoek betreft.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 17 december 2020

Limburgs Parlement

GEWIJZIGD Motie 2701

Gewijzigde Motie: ~~Parlementaire~~ enquête belangenverstrengeling gedeputeerde Koopmans

Provinciale Staten van Limburg bijeen in vergadering op 17 december 2020;

Constaterende dat:

- Op 15 oktober en op 5 november vragen zijn gesteld aan het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg over de nevenfuncties en (schijn van) belangenverstrengeling van gedeputeerde Koopmans;
- De beantwoording van de schriftelijke vragen op 28 oktober en 9 december is onvoldoende om de ongerustheid bij de leden van Provinciale Staten weg te nemen.

Overwegende dat:

- Provinciale Staten als controlerend orgaan altijd alert moet zijn op mogelijke integriteitsschendingen en (schijn van) belangenverstrengeling;
- ~~Er sinds het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer over de inhuur van (ex-)politici aan het College van Gedeputeerde Staten genoeg kansen zijn geboden om hierop goed antwoord te geven.~~
- Een ~~Parlementaire~~ Enquête een goed middel is om de waarheid in deze kwestie helder te krijgen ~~en de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer consequent en consistent op te volgen.~~

~~**Verzoeken Provinciale Staten in te stemmen met:**~~

- ~~De Controlecommissie, met ondersteuning van BING, een parlementaire enquête in te stellen naar de doelmatigheid, transparantie, integriteit en rechtmatigheid met betrekking tot de nevenfuncties van gedeputeerde Koopmans tijdens zijn vorige en huidige aanstelling als gedeputeerde.~~

Roepen Provinciale Staten op een enquête (conform artikel 151a-151f Provinciewet) in te stellen naar:

- de integriteit en het handelen van gedeputeerde Koopmans in relatie tot zijn nevenfunctie bij J&T tussenholding en de met de Staten hierover gemaakte beheersafspraken, bijvoorbeeld op het dossier Meer Maas Meer Venlo;
- De wijze waarop door de CDK, GS en PS hierop toezicht is gehouden;

Verzoeken het Presidium:

- voor het bovengenoemd onderzoek voor uiterlijk 8 januari 2021 een enquêtecommissie in te stellen en de leden hiervan te benoemen waarbij iedere fractie in de gelegenheid wordt gesteld een Statenlid af te vaardigen;

Ingediend in de vergadering van Provinciale Staten van 17 december 2020

Verzoeken de Controlecommissie:

- Advies te geven over de concrete onderzoeksopdracht, vraagstelling en de invulling van ambtelijke en eventuele externe ondersteuning bij dit proces.

En gaan over tot de orde van de dag.

M. van Caldenberg SP	J. Kuntzelaers PvdA	T. Jetten GroenLinks	
P. Plusquin Partij voor de Dieren	R. Franssen Lokaal Limburg	A. Fischer- Otten 50PLUS	M. Thewissen Forum voor Democratie

provincie limburg

Persbericht

Maastricht, 29 januari 2021
(1/2021)

Limburgs
Parlement

Persbericht namens de voorzitter Presidium inzake enquêtecommissie

Het Presidium heeft vandaag, 29-1-2021, naar aanleiding van de *Motie 2701 Gewijzigd Van Caldenberg cs inzake Enquête belangenverstrengeling Gedeputeerde Koopmans* verdere afspraken gemaakt inzake het enquêteproces.

Voorbereidingswerkgroep
Er is een voorbereidingswerkgroep ingesteld bestaande uit de Statenleden Berghorst (PvdA), Van Caldenberg (SP), Claassen (PVV), Plusquin (Partij voor de Dieren), Thewissen (Samen Voor Limburg) en Vervuurt (D66). Zij bereiden het Statenvoorstel voor om te komen tot een provinciale enquête.
In dit voorstel komen de volgende zaken onder andere aan bod:

- onderwerp en strekking van de enquête;
- doelstelling en afbakening van de enquête;
- aantal leden van de enquêtecommissie;
- budget en dekking voor de uitvoering van de enquête;
- profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie;
- ondersteuning van de enquêtecommissie (inhoud, organisatie, juridisch en communicatie);
- opstellen van protocollen en beschrijving van de werkwijze.

Tevens is aan de voorbereidingswerkgroep gevraagd een startdossier samen te stellen.

Dit voorstel wordt voorzien van een advies van de Controlecommissie. Het enquêtevoorstel met het advies wordt vervolgens via het Presidium op 19-3-2021 doorgeleid naar Provinciale Staten voor besluitvorming. Volgens planning vindt de Statenbehandeling van dit voorstel plaats op 9-4-2021.

Informatieprotocol
Daarnaast heeft het Presidium een informatieprotocol vastgesteld dat u bijgevoegd aantreft.

Zodra het besluit door Provinciale Staten op het enquêtevoorstel is genomen, worden de leden van de enquêtecommissie benoemd door het Presidium. Deze enquêtecommissie bestaat enkel uit Statenleden en gaat aan de slag met de verdere enquêteopdracht en de uitvoering daarvan.

Noot voor de redactie:
Voor meer informatie kunt u terecht bij Chantal Wassen, communicatieadviseur Griffie.
cjf.wassen@prvlimburg.nl
De integrale tekst van dit persbericht treft u ook aan op onze site (www.limburg.nl).

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 (0)43 389 99 99
Fax + 31 (0)43 361 80 99
www.limburg.nl

Bankrekening ING
67.94.11.372
Postbank nr. 1060741

Protocol inzake (ambtelijke) ondersteuning en informatie-uitwisseling

29-1-2021

Uitgangspunten:

De ambtelijke ondersteuning

1. De 'ambtelijke' ondersteuning wordt ten tijde en voorafgaande aan de enquête geleverd door de Griffier, dan wel door de Griffier aan te wijzen Statenadviseurs/Statenonderzoeker (procesmatige ondersteuning door Griffie). Verder is inhoudelijke ondersteuning noodzakelijk zijn van een externe onderzoek-adviseur en een communicatieadviseur.
2. De Griffier/Statenadviseur haalt in opdracht van de enquêtecommissie de vereiste informatie binnen de ambtelijke organisatie of elders op.

Presidium/PS

3. Het Presidium dan wel leden van Provinciale Staten doen voorafgaande aan het instellen van de enquêtecommissie geen uitlatingen richting pers c.q. derden over de (inhoud van de) enquête ten behoeve van een goede voorbereiding van het onderzoek. Zij doen tevens gedurende de enquête geen uitspraken over het lopende onderzoek en verwijzen inzake de communicatie naar de ingestelde enquêtecommissie.

Ambtelijke organisatie

4. Tot aan het instellen van de enquêtecommissie zal de directie/ambtelijke organisatie nieuwe informatie in relatie tot het Statendebat van 17-12 en 18-12-2020, middels het college, waar nodig onder geheimhouding, ter beschikking blijven stellen aan de Staten. Bij eventuele persvragen wordt verwezen naar de daartoe aangewezen woordvoerder Presidium c.q. het Presidium.

5. Eventuele informatievragen, persvragen, Wob-verzoeken in relatie tot het onderwerp legt de directie/de ambtelijke organisatie tot aan het instellen van de enquêtecommissie voor aan het Presidium. Het Presidium besluiten hoe hier mee om te gaan.

Enquêtecommissie; De informatie-uitwisseling

6. De enquêtecommissie vergadert in beslotenheid en de *Verordening op het recht van enquête van Provinciale Staten van Limburg 2018* alsook de bepalingen in de Provinciewet, artikelen 151 a t/m f zijn onverkort van toepassing. De enquêtecommissie kan nadere afspraken maken inzake informatie-uitwisseling nadat de commissie is ingesteld.
7. De informatie en/of documenten wordt aan de enquêtecommissie fysiek beschikbaar gesteld, zodat de leden binnen de commissie over een gelijke informatiepositie beschikken.
8. De beschikbaar gestelde informatie wordt bij voorkeur fysiek gedeeld in de commissie, dan wel ter inzage gelegd bij de Griffie. E-mailverkeer over inhoud van stukken is niet toegestaan.
9. De informatie wordt enkel besproken binnen de enquêtecommissie. De informatie mag niet gedeeld en besproken worden met derden/fracties buiten de enquêtecommissie. De commissie legt geheimhouding op de stukken tenzij deze informatie reeds eerder openbaar is gemaakt. Aan het einde van het onderzoek weegt de enquêtecommissie af welke aangeleverde informatie/documenten openbaar worden gemaakt. Uitgangspunt hierbij is het streven naar openbaarheid waar mogelijk, tenzij er sprake is van vertrouwelijke (bijvoorbeeld bedrijfsgevoelige) informatie.
10. De Griffier/Griffieondersteuning maakt een zakelijk verslag van de besloten vergaderingen van de enquêtecommissie.

Limburgs Parlement

provincie limburg

BESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: P-21-005

Onderwerp:
Statenvoorstel om te komen tot een provinciale enquête

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van het Presidium P-21-005 van 26-3-2021 om te komen tot een provinciale enquête

besluiten:

conform het voorstel

1. onderwerp en strekking van de provinciale enquête vast te stellen;
2. doelstelling en afbakening van de provinciale enquête vast te stellen;
3. het aantal leden van de enquêtecommissie vast te stellen op 5;
4. het budget en dekking voor de uitvoering van de enquête vast te stellen en de toelage van een lid van de onderzoekscommissie als bedoeld in artikel 151a, derde lid, van de Provinciewet, per jaar (aangepast naar rato van de duur van de activiteiten) voor dat lidmaatschap vast te stellen op 300% van de maandelijkse vergoeding voor de werkzaamheden genoemd in artikel 2.1.1 lid 1 van het Besluit;
5. de profielschets van de voorzitter en leden van de enquêtecommissie vast te stellen;
6. akkoord te gaan met beschreven benodigde ondersteuning in- en extern;
7. de Commissie Integriteit opdracht te laten verstrekken voor een forensisch onderzoek conform het ‘Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van provinciale staten of leden van gedeputeerde staten provincie Limburg 2020’ aan een door de enquêtecommissie geselecteerd forensisch onderzoeksbureau en akkoord te gaan met de voorgestelde wijziging in de uitvoering van het protocol waar het de voortgang van het onderzoek betreft.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	EZ	**Behandeld**	C.W.M. Coolen
Ons kenmerk	2021/3238	**Telefoon**	+31 6 52 73 31 10
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	9 februari 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	**10 februari 2021**

Onderwerp
Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023.

Geachte Staten,

Hierbij bieden wij het Statenvoorstel aan met betrekking tot het tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus (2020-2023) op basis van subsidieverzoeken van de kennisinstellingen Universiteit Maastricht, Open Universiteit Heerlen en Zuyd Hogeschool.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie limburg

Statenvoorstel – 1 minuut versie
No: G-21-005

1 Onderwerp

Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus: Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Data-intelligence (ECD) periode 2020-2023.

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

De Provincie Limburg ziet voor de Brightlands Campussen een belangrijke functie in het stimuleren van missie-gedreven innovaties in de Limburgse economie en samenleving. Binnen deze campussen werken bedrijven, start-ups kennisinstellingen en overheden samen aan innovaties, talentontwikkeling, kennisontwikkeling en –valorisatie (de zogenoemde innovatie ecosystemen). De campusorganisaties vervullen een aanjagende, verbindende en faciliterende rol. De kennisinstellingen dragen zorg voor de kennis component via onderzoek, talent-ontwikkeling en kennisdeling. De Brightlands Smart Services Campus (BSSC) richt zich op de kansen en impact van "data en digitalisering". Het is een jonge campus met nog een ontwikkeltijd van een aantal jaren voor de boeg.

De Provincie Limburg heeft vanaf 2014, bij de start van de Brightlands Smart Services Campus, middelen ter beschikking gesteld voor de ontwikkeling van de kennisinfrastructuur die verbonden is aan deze campus. De eerste fase van deze ontwikkeling betrof de periode 2014-2019. Destijds (Statenvoorstel G-14-020 oktober 2014) hebben Provinciale Staten tevens het perspectief geboden op middelen voor een tweede tranche, de periode 2020-2023.
Met het onderhavig statenvoorstel wordt anno 2021 gevolg gegeven aan dit perspectief, waarbij aan uw Staten wordt gevraagd om uit de beleidsintensivering 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt' (Missiegedreven Economisch Beleidskader) middelen beschikbaar te stellen voor een tweede tranche financiering voor het Brightlands Institute Smart Society[1] (BISS) van de Universiteit Maastricht, het Center for Actionable Research Open Universiteit [2](CAROU) van de Open Universiteit en het Expertise Centrum Data-intelligence[3] (ECD) van Zuyd Hogeschool.

Het beoogd resultaat is het versterken van de kennisinfrastructuur binnen de BSSC variërend van wetenschappelijke kennis, toegepast onderzoek, onderzoeksfaciliteiten tot studentprojecten voor bedrijven, en daarmee het versterken van massa, impact, de aantrekkingskracht en het wervende vermogen van de BSSC.

---

[1] Smart Society betekent een slimme samenleving, een samenleving die digitale technologieën gebruikt om diensten en voorzieningen te verbeteren

[2] Actionable Research betekent toegepast onderzoek dat wil zeggen onderzoek dat voortkomt uit de wens maatschappelijke problemen aan te pakken.

[3] Data-intelligence betekent het gebruiken van analytische methoden zoals artificiële intelligentie om datasets te analyseren en om te buigen naar inzichten die nodig zijn om bedrijfsvoering en beleid te verbeteren

3 Bevoegdheid

Uw Staten worden vanuit uw budgetrecht gevraagd in te stemmen met het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering van ambities zoals opgenomen in het Missiegedreven Economisch Beleidskader. Het budgetrecht van Provinciale Staten is neergelegd in de Provinciewet.

4 Voorstel aan Provinciale Staten

Uw Staten wordt voorgesteld:

- In te stemmen met het beschikbaar stellen van een bedrag van € 1.895.643 voor de tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus (2020-2023) voor de initiatieven: Brightlands Institute Smart Society (BISS) , Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Dataintelligence (ECD);
- Het bedrag ten laste te brengen van de beleidsintensiveringsmiddelen 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt'.
  De financieel technische verwerking van dit voorstel worden geëffectueerd in de 1e Afwijkingenrapportage 2021.

5 Argumenten / toets duurzaamheidparagraaf

In het door uw Staten vastgestelde Missiegedreven Economisch Beleidskader (29 juni 2020), is aangegeven dat de ontwikkeling van de BSSC een langjarig commitment vraagt en ook deze collegeperiode zal vragen om investeringen en bijdragen van de Provincie. Het gaat daarbij om investeringen en bijdragen in de campusorganisatie zelf (Statenvoorstel G-20-071 besluitvorming in PS op 11 en 18 december 2020), alsook voor de drie kennisinstellingen die zorgdragen voor de kennisinfrastructuur van de BSSC, via onderzoek/kennisontwikkeling, talentontwikkeling en kennisdeling (onderhavige voorstel). Het betreft hier het Brightlands Institute Smart Society (BISS), het Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en het Expertise Centrum Data-intelligence (ECD) van respectievelijk de Universiteit Maastricht (UM), de Open Universiteit Heerlen (OU) en Zuyd Hogeschool.

De UM, OU en Zuyd Hogeschool geven aan de participatie in het innovatie ecosysteem van de BSSC van strategisch belang te vinden. De ontwikkeling van de kennisinfrastructuur binnen het expertisegebied van de BSSC vraagt om een gerichte en additionele inzet van de kennisinstellingen. De instellingen vragen daarbij ondersteuning van de Provincie Limburg. Verduurzaming van de participatie van de kennisinstellingen in het ecosysteem van de BSSC wordt door hen voorzien middels het verwerven van tweede en derde geldstromen voor onderwijs en onderzoek, het benutten van subsidiefondsen en door prioritering binnen de eigen organisatie. De verwachting is dat de samenwerking binnen het BSSC ecosysteem resulteert in betere voorstellen en sterker wervend vermogen naar landelijke en Europese fondsen.

6 Risico's

De doelen en impact van de BSSC, respectievelijk de ontwikkeling en de (financiële) verduurzaming van de kennisinfrastructuur gekoppeld aan de BSSC, worden onvoldoende gerealiseerd binnen de beoogde periode.

Commitment tussen de partners van de BSSC is aangegaan voor de periode van 2014 tot en met 2023. De Provincie is aandeelhouder in de Campus Heerlen Management & Development BV en de Campus Heerlen Huisvesting BV. Via deze positie volgt de Provincie de ontwikkeling van de BSSC en kan zij desgewenst hierin sturing geven. De UM, initiatiefnemer voor een van de kennisinstituten, is eveneens aandeelhouder.
In de rol van subsidieverstrekker vindt monitoring/sturing van de betreffende projecten plaats via de resultaat- en inspanningsverplichtingen opgenomen in de subsidiebeschikking en de voortgangsrapportages. Voor de projecten van OU en Zuyd Hogeschool gelden de reguliere subsidieregels. Voor het project BISS van de UM gelden voorts de bestuurlijke governance afspraken van de Kennis As.

provincie limburg

Statenvoorstel
No: G-21-005

1. Onderwerp

Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus: Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Data-intelligence (ECD) periode 2020-2023.

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

De Provincie Limburg ziet in de vier Brightlands campussen een belangrijk middel om innovaties in de Limburgse economie en samenleving te stimuleren. De Provincie Limburg ondersteunt de ontwikkeling van de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) sedert de opstart in 2014 als aandeelhouder én met subsidies voor projecten van en met Limburgse kennisinstellingen op basis van een langdurig commitment tussen de partners van de BSSC.

Op 18 december 2020 hebben Provinciale Staten besloten tot het beschikbaar stellen van middelen voor de campusorganisatie en de doorontwikkeling van de BSSC in de periode 2021-2023 (Statenvoorstel G-20-071). Daarbij is aangegeven dat aan uw Staten een separaat voorstel wordt voorgelegd voor het beschikbaar stellen van middelen voor de ontwikkeling van de kennisinfrastructuur op de BSSC, op basis van concrete subsidieverzoeken van de drie kennisinstellingen die het hart van deze kennisinfrastructuur vormen: de Universiteit Maastricht (UM), de Open Universiteit (OU) en Zuyd Hogeschool.
Het gaat hier om een vervolg op subsidies verstrekt voor de periode van 2014-2019, waarvoor Provinciale Staten in 2014 bij de start van de BSSC middelen ter beschikking hebben gesteld, te weten een bedrag van maximaal € 4.000.000. Provinciale Staten hebben destijds het vooruitzicht geboden op vervolg middelen voor een tweede tranche voor de periode van 2020- 2023 tot een bedrag van maximaal € 2.000.000 (Statenvoorstel G-14-020 oktober 2014).

De drie kennisinstellingen hebben inmiddels subsidieverzoeken ingediend voor medefinanciering van de projecten in de tweede tranche (periode 2020-2023). In paragraaf 6 lichten wij de drie projecten toe en gaan wij in op het belang voor de ontwikkeling en impact van de BSSC in relatie tot het missie gedreven economische beleid. De subsidieverzoeken zijn in lijn met de Herijking strategie van de Brightlands Smart Services Campus en de daarin benoemde rol van de kennisinstellingen in relatie tot de campusorganisatie en het focusgebied van de BSSC [4].

Wij stellen voor een bedrag van maximaal € 1.895.643 beschikbaar te stellen voor de tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur BSSC voor de subsidieverzoeken van UM, OU en Zuyd

[4] Provinciale Staten zijn over deze herijking geïnformeerd op 28 april 2020 (GS 2020-17523) en in december 2020 heeft u vertrouwelijk kennis kunnen nemen van het herijkingsdocument van de BSSC. De focus binnen de BSSC is “smart services”, product- en diensteninnovaties die door het effectief, verantwoord en innovatief gebruik van informatie en data, een bron zijn van economische en maatschappelijke meerwaarde voor organisaties en hun klanten.

Hogeschool, Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit[5] (CAROU) en Expertise Centrum Data-intelligence[6] (ECD), ten laste van de beleidsintensiveringsmiddelen "Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt". Samen met een daartoe reeds in de begroting 2021 geoormerkt restant bedrag uit de eerste tranche middelen van € 303.157 zal dan een bedrag van in totaal € 2.198.000 beschikbaar zijn. Dit bedrag komt overeen met het totaal van de gevraagde subsidies.

Het beoogd resultaat is het versterken van de BSSC variërend van wetenschappelijke kennis, toegepast onderzoek, onderzoeksfaciliteiten tot studentprojecten voor bedrijven, en daarmee het versterken van massa, impact, aantrekkingskracht en wervend vermogen van de BSSC.

3. Bevoegdheid

Uw Staten worden vanuit uw budgetrecht gevraagd in te stemmen met het beschikbaar stellen van middelen voor de uitvoering van ambities zoals opgenomen in het Missiegedreven Economisch Beleidskader. Het budgetrecht van Provinciale Staten is neergelegd in de Provinciewet.

4. Voorstel aan Provinciale Staten

Uw Staten wordt voorgesteld:

- In te stemmen met het beschikbaar stellen van een bedrag van € 1.895.643 voor de tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus (2020-2023) voor de initiatieven: Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Data-intelligence (ECD);
- Het bedrag ten laste te brengen van de beleidsintensiveringsmiddelen 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt'.
  De financieel technische verwerking van dit voorstel worden geëffectueerd in de 1e Afwijkingenrapportage 2021.

5. Risico's

De ontwikkeling en impact van de BSSC, respectievelijk de ontwikkeling en de (financiële) verduurzaming van de kennisinfrastructuur gekoppeld aan de BSSC, worden onvoldoende gerealiseerd binnen de beoogde periode.
Commitment tussen de partners van de BSSC is aangegaan voor de periode van 2014 tot en met 2023. De Provincie is aandeelhouder in de Campus Heerlen Management & Development BV en de Campus Heerlen Huisvesting BV. Via deze positie volgt de Provincie de ontwikkeling van de

---

[5] Smart Society betekent een slimme samenleving, een samenleving die digtale technologieën gebruikt om diensten en voorzieningen te verbeteren

[6] Data-intelligence betekent het gebruiken van analytische methoden zoals artificiële intelligentie om datasets te analyseren en om te buigen naar inzichten die nodig zijn om bedrijfsvoering en beleid te verbeteren

BSSC en kan zij desgewenst hierin sturing geven. De UM, initiatiefnemer voor een van de kennisinstituten, is eveneens aandeelhouder.

In de rol van subsidieverstrekker vindt monitoring/sturing van de betreffende projecten plaats via de resultaat- en inspanningsverplichtingen opgenomen in de subsidiebeschikking en de voortgangsrapportages. Voor de projecten van OU en Zuyd Hogeschool gelden de reguliere subsidieregels. Voor het project BISS van de UM gelden voorts de bestuurlijke governance afspraken van de Kennis As.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Belang van BSSC en kennisinstituten

De Provincie Limburg ziet in de vier Brightlands campussen een belangrijk middel om innovaties in de Limburgse economie en samenleving te stimuleren (Missiegedreven Economisch beleidskader, op 29 juni 2020 door Provinciale Staten vastgesteld). Binnen deze campussen werken bedrijven, kennisinstellingen en overheden samen aan innovaties, talentontwikkeling, kennisontwikkeling en –valorisatie (de zogenoemde innovatie ecosystemen).
De campusorganisaties vervullen een aanjagende, verbindende en faciliterende rol in het innovatie ecosysteem. De kennisinstellingen dragen zorg voor de kennisinfrastructuur via onderzoek, talent-ontwikkeling en kennisdeling.

De BSSC richt zich op de kansen en impact van "data en digitalisering". Het is een 'jonge' campus met nog een ontwikkeltijd van een aantal jaren voor de boeg. De BSSC is een gezamenlijk initiatief van drie oprichters en aandeelhouders: Algemene Pensioen Groep, de Universiteit Maastricht en de Provincie Limburg. De focus binnen de BSSC is "smart services", product- en diensteninnovaties die door het effectief, verantwoord en innovatief gebruik van informatie en data, een bron zijn van economische en maatschappelijke meerwaarde voor organisaties en hun klanten.

De impact van digitalisering en het gebruik van (big) data, evenals het belang daarvan voor de toekomstige concurrentiepositie van bedrijven alsook regio's is evident en deze worden door de coronacrisis nog eens bevestigd. Het is belangrijk dat Limburg in deze ontwikkelingen mee gaat, de krachten kan bundelen om impact te hebben en om mee te kunnen dingen in landelijke en Europese fondsen. Digitalisering, (big) data, artificiële intelligentie staan in deze fondsen met stip bovenaan, zowel vanuit economisch alsook het sociaal maatschappelijke perspectief. Hier zien wij een belangrijke aanjagende en verbindende rol voor de BSSC in samenwerking met de (kennis)partners en bedrijven

Voor de ontwikkeling en groei van een campus is de aanwezigheid van kennisdragers en kennisintensief onderzoek, oftewel "kennisinfrastructuur", cruciaal. Om deze reden is vanaf de start van de BSSC in 2014 ingezet op de ontwikkeling van een kennisinfrastructuur op de BSSC. Op de BSSC zijn met name UM, OU en Zuyd Hogeschool actief. Deze instellingen dragen door middel van multidisciplinaire onderzoeksprojecten, studentprojecten, kennisdeling en innovatie activiteiten bij aan het versnellen van innovaties in het bedrijfsleven en de collectieve sector, met

maatschappelijke impact in sectoren zoals de zorg en veiligheid.
Voor de periode 2014 – 2019 heeft de Provincie de ontwikkeling van de kennisinstituten financieel ondersteund binnen het door Provinciale Staten beschikbare bedrag van maximaal € 4.000.000.
Voor de periode 2020 – 2023 hebben de kennisinstituten de Provincie Limburg verzocht om de verdere ontwikkeling van de instituten financieel te ondersteunen.

Provinciale subsidies Kennisinfrastructuur vanaf start BSSC

Periode eerste tranche 2014-2019

De kennisinstellingen UM, OU en Hogeschool Zuyd hebben voor de periode 2014 tot en met 2019 (de eerste tranche) middelen ontvangen voor de ontwikkeling van het "Brightlands Institute Smart Services" (BISS), een initiatief van UM samen met OU en Zuyd Hogeschool om de kennisinfrastructuur van de BSSC te versterken. In 2018 is op initiatief van de kennisinstellingen besloten om dit gezamenlijke project een jaar eerder en wel per 2019 te beëindigen, en verder te gaan met drie afzonderlijke initiatieven, waarmee elke kennisinstelling vanuit de eigen kernkwaliteiten en verantwoordelijkheid participeert en samenwerkt in het BSSC ecosysteem. Provinciale Staten zijn via de reguliere Voortgangsrapportages BSSC en mededeling portefeuillehouder van 30 oktober 2018 geïnformeerd over de afronding van het oorspronkelijke BISS en de omvorming naar drie afzonderlijke initiatieven van UM, OU en Zuyd Hogeschool. De initiatieven zijn in lijn gebracht met de Herijking strategie van de Brightlands Smart Services Campus en de daarin benoemde rol van deze kennisinstellingen in relatie tot de campusorganisatie.

De drie initiatieven volgend op het oorspronkelijke BISS project subsidie zijn: Brightlands Institute Smart Society (BISS; UM), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU; OU) en Expertise Centrum Data-intelligence (ECD; Zuyd Hogeschool)[7]. Deze initiatieven hebben in 2019 subsidie ontvangen uit de reeds beschikbare middelen voor de BSSC Kennisinfrastructuur eerste tranche.

De totaal in de eerste tranche ingezette middelen bedraagt in totaal € 3.696.843[8], te weten:
- BISS 2014-2018 (UM; met OU en Zuyd Hogeschool): € 2.618.844
- BISS 2019 (UM): € 485.585
- CAROU 2019 (OU): € 283.258
- ECD 2019 (Zuyd Hogeschool): € 309.156

In afwachting van besluitvorming over provinciale middelen voor de tweede tranche (waartoe dit Statenvoorstel dient) en van de uitwerking van de herijkte strategie voor de BSSC, hebben de kennisinstellingen uitgaande van perspectief op verdere ondersteuning voor eigen rekening in het jaar 2020 hun projecten in dezelfde lijn doorgezet en nieuwe aanvragen voorbereid.

[7] In 2019 sprak Zuyd Hogeschool van Expertisecentrum Digital Economy, nu van Expertise Centrum Data-intelligence

[8] Restantbedrag € 303.157 is geoormerkt voor de kennisinfrastructuur BSSC (Begroting 2021)

Periode tweede tranche 2020-2023

De kennisinstellingen hebben voor de periode van de tweede tranche (2020-2023) recent subsidieverzoeken ingediend bij de Provincie Limburg om hun rol in de kennisinfrastructuur binnen de BSSC te continueren en verduurzamen. In de projectvoorstellen is toegelicht welke resultaten voor ogen staan, welke activiteiten worden uitgevoerd en is aangegeven hoe de instituten financieel kunnen voortbestaan na afloop van de subsidie van de Provincie Limburg. De kennisinstellingen hebben de proposities afgestemd met de nieuwe directeur van de BSSC en via gezamenlijk opgestelde KPI's is vastgelegd welke bijdrage zij leveren aan de ontwikkeling van de BSSC.
In de bijlage 1 geven wij een kwalitatieve toelichting op deze KPI's. In bijlage 2 geven wij aan welke aantallen van toepassing zijn voor de kennisinstellingen UM, OU en Zuyd Hogeschool per jaar. Deze KPI's zijn opgenomen in de afzonderlijke projectvoorstellen van de kennisinstellingen.

1. Brightlands Institute for Smart Society (BISS; Universiteit Maastricht)

Centraal staat het verder opbouwen van BISS, gekoppeld aan BSSC en de BL Campussen. BISS is in 2014 tegelijk met de BSSC opgestart als samenwerkingsinitiatief van UM, OU en Zuyd Hogeschool en functioneert sedert 2019 in de nieuwe constellatie, dat wil zeggen als initiatief van alleen de UM. BISS richt zich in de breedte op onderzoek en projecten die gaan over het op verantwoorde wijze toepassen van data gedreven innovaties in de samenleving en bedrijven (smart society) in aansluiting bij landelijke en Europese coalities en fondsen. Bijvoorbeeld de aansluiting bij de nationale NL AI Coalitie[9]: BISS neemt een leidende rol in het ontwikkelen van een voorstel voor een ELSA lab[10] op de BSSC binnen de NL AI coalitie, een project dat de komende maanden hoge prioriteit heeft voor zowel de BSSC als voor BISS.

Totale kosten	€ 3.395.000
Baten:	
- Gevraagd subsidie:	€ 1.100.000 [11]
- Eigen bijdrage UM:	€ 1.100.000
- Baten Tweede/derde geld stroom	€ 1.195.000[12]
Looptijd subsidie :	1 juli 2020 tot 1 januari 2022

Verduurzaming:
De UM zet het subsidie van de Provincie Limburg in om BISS verder op te bouwen en additionele geldstromen te verwerven die de rol van de opbouwfinanciering van zowel

[9] AI staat voor Artificiële Intelligentie, ook wel kunstmatige intelligentie door inzet van digitale technologie

[10] Dit is een experimenteer lab waar data gedreven innovaties ontwikkeld worden om beter armoede te kunnen bestrijden. ELSA staat voor Ethical Legal Societal Aspects. Dat betekent dat technologische, ethische, juridische en sociaal-maatschappelijke expertises bij elkaar komen

[11] Met name cofinanciering in de kosten van de kern-staf van onderzoekers en management van BISS (9.9 fte)

[12] Opbrengsten uit de uitvoering contractonderzoek en (gesubsidieerd) onderzoek uit fondsen, inclusief bijdrage APG

Provincie alsook UM overnemen per 2022 (tweede en derde geldstomen via fondsen, subsidies en opdrachten). Tempo en groei en uiteindelijke omvang van het instituut hangen samen met de ontwikkeling van diverse factoren zoals het kunnen binnenhalen van onderzoeksgelden.

Kernactiviteiten:

- het uitvoeren en valoriseren van wetenschappelijk onderzoek passend binnen de inhoudelijke focus van de BSSC, met impact voor bedrijfsleven en samenleving in Limburg; het onderzoek wordt geïnitieerd, uitgevoerd, toegepast en gevaloriseerd in het ecosysteem van de Brightlands Smart Services Campus, en is waar mogelijk ondersteunend voor de ontwikkelopgaven van de andere campussen (zie paragraaf 10). De focus van BISS ligt bij het verantwoord, effectief en efficiënt gebruik van data in de context van gezondheid, maatschappij en slimme (digitale) diensten en met oog voor juridische, ethische en maatschappelijke aspecten.
- het ontwikkelen en bieden van onderwijs aan professionals op het gebied van digitale en data-gedreven innovaties;
- stimuleren van innovatie door diverse vormen van kennis-deling en innovatie-activiteiten in het ecosysteem van de BL campussen
- Kennismakelaarsrol binnen BSSC en tussen de Brightlands campussen op de verbindings-as “data en digitalisering”.

Voorbeeld innovatie ontwikkeld door BISS-onderzoekers: een app, die door AI-analyse van een foto ervoor zorgt dat runderen niet meer op stressvolle en tijdsintensieve wijze gewogen hoeven te worden voor transport. De app kan het gewicht zeer betrouwbaar inschatten. Ontwikkeld door BISS-onderzoekers in samenwerking met KPN, BeefSelect, en B00.

Voorbeeld innovatie ontwikkeld op de BSSC samen met BISS en nu toegepast bij DELA: een tool, die organisaties ondersteunt in het bepalen van hun Digitization Readiness, en helpt barrières in het digitaliseringsproces te doorbreken. Zodat bedrijven optimaal gebruik kunnen gaan maken van technologische mogelijkheden. Ontwikkeld binnen het Techruption programma.

2. Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU; Open Universiteit Heerlen)

Centraal staat de opbouw van CAROU tot een regionaal valorisatiecentrum op de BSSC met toegepast wetenschappelijk onderzoek, innovatie en samenwerking in de regio. CAROU is in 2019 gestart als een onderzoeksgroep en valorisatieplatform van de Open Universiteit (OU), gevestigd op de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) in Heerlen. Samen met partners binnen en buiten deze innovatiecampus voert de Open Universiteit multidisciplinair onderzoek uit om met data gedreven en digitale technologie komen tot oplossingen voor maatschappelijk relevante vraagstukken. De visie van CAROU is kort en kracht*ig: actionable (toegepast)* wetenschappelijk onderzoek voor

organisaties en maatschappij.

Totale kosten:	€ 5.383.613
Baten:	
- Gevraagd subsidie:	€ 548.800[13]
- Eigen bijdrage OU:	€ 1.500.938
- Baten tweede/derde geldstroom	€ 3.333.875[14]
Looptijd:	2020 tot en met 2023

Verduurzaming:
De Open Universiteit geeft aan CAROU als regionaal valorisatiecentrum duurzaam in te bedden in de eigen organisatie en de BSSC. De subsidie van de Provincie Limburg wordt ingezet om CAROU op te bouwen en additionele geldstromen te verwerven die de rol van de opbouwfinanciering overnemen (tweede en derde geldstomen via fondsen, subsidies en opdrachten).

Kernactiviteiten:

- het uitvoeren en valoriseren van wetenschappelijk onderzoek passend binnen de inhoudelijke focus van de BSSC, met impact voor bedrijfsleven en samenleving in Limburg, in het bijzonder toegepast en innovatiegericht onderzoek met bedrijven en publieke instellingen.
  Het onderzoek wordt geïnitieerd, uitgevoerd, toegepast en gevaloriseerd in het ecosysteem van de Brightlands Smart Services Campus, en is waar mogelijk ondersteunend voor de ontwikkelopgaven van de andere campussen.
  De focus van CAROU ligt bij de onderzoekdomeinen ”Data Wetenschap & Artificiële Intelligentie”, Data Wetenschap & Sociale Innovatie” en “Data Wetenschap & Business Analyse” in de context van gezondheid en zorg, veiligheid en energietransitie.
- stimuleren van innovatie door diverse vormen van kennis-deling en innovatie-activiteiten in het ecosysteem van de BL campussen.

Voorbeeld van CAROU onderzoek naar de toepassing van digitale technologie in de energie transitie: Deep Solaris, met behulp van data science en AI-technieken is een methode ontwikkeld om zonnepanelen en hun eigenschappen te herkennen op satellietbeelden en daarmee de beschikbare capaciteit aan duurzame (zonne)energie in kaart te brengen en voorspellende modellen te bouwen, uitgevoerd binnen een Eurostat subsidie

[13] Met name voor kosten van management en kernteam onderzoekers van CAROU (5,9 fte)

[14] Opbrengsten i.v.m. uitvoering contractonderzoek en onderzoek i.k.v. andere fondsen

Voorbeeld van toegepast onderzoek naar de toepassing van artificiële intelligentie om menselijke interactie te verbeteren: VERA (Voice Emotion Recognition Assistant; Stem en emotie herkenning). Ontstaan binnen een Techruption use case, uitgegroeid tot een onderzoekslijn ('Emotion Analytics') binnen CAROU gericht op experimenteren met het gebruik van AI om menselijke interacties te verbeteren. Inmiddels zijn er werkende prototypes die emotie kunnen detecteren in audio. VERA is een co-creatie project waar inmiddels meerdere partners aan bijgedragen hebben, waaronder: APG, Van Lanschot, PGGM, Cebiq en Contexta.

3. Expertise Centrum Data-intelligence (ECD; Zuyd Hogeschool)

Centraal staat het uitbouwen en verduurzamen van het Expertise Centrum Data-intelligence van Zuyd Hogeschool op de BSSC**.**
Zuyd Hogeschool richt zich op kort cyclisch praktisch onderzoek waarbij studenten samen met docenten en lectoraten, werken aan oplossingen voor concrete vragen van bedrijven in de regio rondom gebruik van data en digitale technologie, de zogenoemde use-cases. Deze aanpak is intensief omdat maatwerk geleverd wordt aan bedrijven, gewerkt wordt aan steeds nieuwe vraagstellingen die thematisch opgepakt en georganiseerd worden. Op jaarbasis gaat het om 60 nieuwe use-cases in samenwerking met de BSSC en met inzet van 100-150 studenten ICT die het 3e en 4e schooljaar op de BSSC zijn. Steeds vaker weten ook andere studenten van Zuyd Hogeschool hun weg te vinden naar de BSSC, de toepassing van data en digitale technologie wordt ook in andere vakgebieden steeds relevanter. Om de BSSC geschikt te laten zijn voor studenten zijn aanpassingen in de huisvesting en begeleiding nodig.

Zuyd Hogeschool bouwt het nieuwe lectoraat data-visualisatie en het onderzoeksportfolio uit in lijn met de ambities van BSSC, zodat deze expertise op niveau beschikbaar is voor gezamenlijke innovatie-activiteiten en onderzoeksprojecten. Zuyd Hogeschool beschikt over een ruim netwerk van MKB (stage)bedrijven dat zij verbindt met de BSSC en levert daarmee een belangrijke bijdrage aan de gewenste aansluiting van de BSSC met het MKB. Voor de ontwikkeling van de BSSC is de actieve betrokkenheid van studenten ICT, maar ook van studenten vanuit andere disciplines cruciaal. Samen met docenten en lectoraten helpen zij Limburgse bedrijven met data gedreven innovaties.

Totale kosten	€ 1.900.000
Baten	
- Gevraagd subsidie	€ 550.000 [15]
- Eigen bijdrage Zuyd	€ 704.000
- Bijdrage derden	€ 646.000[16]
Looptijd subsidie	2020 tot en met 2023

Verduurzaming
De activiteiten van Zuyd Hogeschool op de BSSC zullen na afloop van de provinciale

[15] Met name voor de kosten van 2 PHD's (doorloop afspraken uit BISS 1.0), extra kosten voor huisvesting en begeleiding use-cases op de BSSC en opbouw Datavisualisatielab op BSSC

[16] Rijksbijdrage PHD, APG, bedrijven/partners learning community

subsidie duurzaam ingebed zijn. Het Datavisualisatielab inclusief het in 2019 gestarte lectoraat en kenniskring Datavisualisatie, zijn dan fysiek en inhoudelijk ingebed op de BSSC en in de eigen onderzoekportefeuille van Zuyd Hogeschool. De use-cases zullen dan volledig kunnen draaien op bijdragen van derden en basisfinanciering van Zuyd.

Kernactiviteiten:

- uitvoeren van praktijkgericht onderzoek in de context van de BSSC;
- Innovaties ontwikkelen en toepassen bij bedrijven via use-cases samen met de BSSC;
- uitbouwen van kennispositie Datavisualisatie op de BSSC;
- stimuleren van innovatie door diverse vormen van kennis-deling en innovatie-activiteiten in het ecosysteem van de BL campussen.

Voorbeeld van een project van Zuyd Hogeschool samen met BSSC, UM en I-lab van de politie Follow the Money: met slim ontwikkelde algoritmes wordt internet doorzocht ("scraping methodiek") waardoor financiële "niet geoorloofde" informatiestromen worden blootgelegd. In een ander project met het I-lab zijn met behulp van het datavisualisatielab innovaties ontwikkeld in meetmethodieken bij gebruik van sensoren. Deze 'slimme'informatie helpt de opsporing van criminele activiteiten en geeft toegang tot geheel nieuwe onderzoeksmethodieken voor de Nationale Politie.

Voorbeeld expertise datavisualisatie op de BSSC: Zuyd Hogeschool heeft in 2020 samen met haar partners APG Groeifabriek, CBS, Techruption, Larkinfolab, Customer Service Valley, het internationale Dataviscamp 2020 georganiseerd. Onderzoekers, professionals uit het bedrijfsleven en studenten komen samen om via workshops en presentaties de mogelijkheden van datavisualisatie te verkennen en te delen. Dataviscamp is bezocht door meer dan 300 mensen.

Toetsing aan provinciale beleid

De kennisinstituten sluiten aan bij de missie-gedreven doelen van de Provincie Limburg met betrekking tot innovatie, talent en economische aantrekkelijkheid (Missiegedreven Economisch Beleidskader; thema "Brightlands en de campussen" als kernen van het innovatie ecosysteem in Limburg; paragraaf 3.1. pagina 49).
De voorstellen zijn in lijn met de vastgestelde herijking voor de Brightlands Smart Services Campus Herijking Strategie 2020 en de daarin benoemde rol van de kennisinstellingen in relatie tot de campusorganisatie BSSC. Dit blijkt mede uit de afstemming die heeft plaatsgevonden tussen de nieuwe campusdirecteur en de kennisinstellingen in januari van dit jaar, resulterend in een afgestemd overzicht van relevante KPI's voor de kennisinstituten in relatie tot de BSSC (zie bijlage 1 en 2).

Met kennis, talentontwikkeling, innovatie-activiteiten en aantrekkelijke open lab faciliteiten op de BSSC, dragen de kennisinstellingen bij aan de groei en impact van de BSSC.

De projecten sluiten aan bij de kaders die Provinciale Staten hebben gesteld bij de inzet van beleidsintensiveringsmiddelen Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt (MEB pagina 35):
- er sprake is van cofinanciering door de aanvragers;
- de projecten leveren een concrete bijdrage aan de inhoudelijke focus van de BSSC;
- de kennisinstellingen inzetten op cofinanciering vanuit landelijke en Europese fondsen voor de uitvoering van de onderzoeksprojecten;
- de thematiek past bij belangrijke transities als digitalisering;
- niet gesubsidieerd wordt in regulier onderwijs;
- sprake is van een reëel perspectief op verduurzaming op termijn via het verwerven van fondsen en bijdragen van derden voor de uitvoering van onderzoeken, studentprojecten en innovatie-activiteiten.

De drie instituten BISS, CAROU en ECD vormen samen een robuuste kennisinfrastructuur voor de BSSC, waarin sterktes elkaar aanvullen en versterken. BISS richt zich in de breedte op onderzoek en projecten die gaan over het op verantwoorde wijze toepassen van data gedreven innovaties in de samenleving en bedrijven (smart society), in aansluiting bij landelijke en Europese coalities en fondsen. CAROU legt de focus op toegepast onderzoek, het inzetten van data en digitale technologie als oplossing voor vraagstukken van bedrijven en organisaties. Zuyd Hogeschool richt zich met name op praktische projecten van studenten en bedrijven rondom toepassing van data-intelligence en digitale technologie.
Het samenwerken aan impact staat in de nieuwe constellatie van de BSSC en kennisinstellingen voor alle partijen voorop. Om deze ambitie te borgen is een kennismakelaarsoverleg ingesteld van BSSC en de kennisinstituten. Kennisinstellingen werken samen om initiatieven voor Limburgse bedrijven - zoals het MKB Datalab en de aansluiting bij de landelijke AI Coalitie - tot een succes te maken.

In de keuze van het soort onderzoeksprojecten, activiteiten en talentontwikkeling laten de kennisinstituten zich ook leiden door de provinciale missiegedreven doelen: duurzaam/circulair, gezond/brede welvaart, talentontwikkeling en de toekomstbestendigheid van ondernemingen.
Zo zijn er bijvoorbeeld in euregionaal verband initiatieven in voorbereiding om digitale technologie toe te passen in het kader van circulair bouwen, het verduurzamen van productieprocessen en het ondersteunen van burgers om duurzamer en energiezuiniger te gaan wonen[17]. Speciale aandacht binnen CAROU gaat uit naar digitalisering in de zorg, samen met het Zuyderland ziekenhuis. Een ontwikkeling die belangrijk is om oplossingen te bieden voor oplopende zorgkosten en personeelstekorten.

[17] Als voorbeeld een projectvoorstel (Interreg EMR) waar blockchain technologie wordt ontwikkeld voor het tussen burgers en bedrijven verhandelen van duurzame energie.

Zo heeft de OU onlangs prof. dr. ir. Daan Dohmen benoemd tot bijzonder hoogleraar Digitale Transformatie in de Zorg[18].

Waar het gaat om talentontwikkeling is ook gekeken naar de verbinding van het Middelbaar Beroeps Onderwijs (MBO) met de BSSC. Hoewel geen onderdeel van deze subsidieverzoeken, is het relevant te vermelden dat er de nodige initiatieven zijn om ook de MBO (ICT) opleidingen te verbinden aan de BSSC.
Vista heeft met het door het Rijk gehonoreerde project "Digiwise" - waarin de vernieuwing van de MBO ICT opleidingen centraal staat - de mogelijkheid om te experimenteren met innovatieve studentprojecten en doorlopende leerlijnen en de doorstroom vanuit het MBO naar het HBO vorm te geven. Digiwise is een vierjarig project van Vista en Gilde (ICT) samen, in het kader van de zogeheten "Regionaal Investerings Fonds MBO". Het Rijk heeft onlangs een bedrag van € 717.000 daarvoor beschikbaar gesteld. Zuyd Hogeschool en BSSC participeren in Digiwise en langs deze weg wordt de verbinding tussen de BSSC en het MBO versterkt.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf

In het Missiegedreven Economisch Beleidskader, is aangegeven dat de ontwikkeling van de BSSC een langjarig commitment vraagt en ook deze collegeperiode zal vragen om investeringen en bijdragen van de Provincie. Het gaat daarbij om investeringen en bijdragen in de campusorganisatie zelf (Statenvoorstel G-20-071 besluitvorming in PS op 11 en 18 december 2020), alsook voor de drie kennisinstellingen die zorgdragen voor de kennisinfrastructuur van de BSSC, via onderzoek/kennisontwikkeling, talentontwikkeling en kennisdeling (onderhavige voorstel).

De UM, OU en Zuyd Hogeschool geven aan de participatie in het innovatie ecosysteem van de BSSC van strategisch belang te vinden. De door-ontwikkeling van de kennisinfrastructuur binnen het expertisegebied van de BSSC vraagt om een gerichte en additionele inzet van de kennisinstellingen. De instellingen vragen daarbij ondersteuning van de Provincie Limburg. Verduurzaming van de participatie van de kennisinstellingen in het ecosysteem van de BSSC wordt door hen voorzien middels het verwerven van tweede en derde geldstromen voor onderwijs en onderzoek, het benutten van subsidiefondsen en door prioritering binnen de eigen organisatie. De verwachting is dat de samenwerking binnen het BSSC ecosysteem resulteert in betere voorstellen en sterker wervend vermogen naar landelijke en Europese fondsen.

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

De Brightlands Smart Services Campus is onderdeel van het programma 1.2 Innovatiekracht van de Programmabegroting 2021, product 1.2.4 Services & Brightlands Smart Services Campus. Zoals vermeld in het Missie gedreven Economisch Beleidskader (MEB) (PS 29-6-2020) worden de resterende middelen van de beleidsintensivering 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt' ad.

---

[18] Dohmen is wetenschapper, zelf ondernemer en CEO van Luscii healthtech en maatschappelijk actief als lid van de Raad voor Volksgezondheid en Samenleving. Hij zal een sturende en stimulerende rol spelen in ontwikkeling van onderzoek naar en kennis over de effecten en implementatiemethoden van digitale zorg binnen CAROU en het BSSC ecosysteem.

€ 20.900.000 ingezet worden voor lopende projecten in het kader van Brightlands en Kennis-As Limburg (2e tranches). Voor de aanwending van deze middelen is afgesproken dat deze middelen aangewend worden middels separaat besluit van Provinciale Staten op basis van concrete subsidievoorstellen.

Totaal gevraagd subsidie Provincie Limburg	€ 2.198.800[19]
Eigen Inbreng:	€ 3.304.938
Bijdragen derden:	€ 5.174.875
---	---
Totaal kosten/baten	€ 10.678.613

In dit voorstel wordt gevraagd om een bedrag van € 1.895.643 beschikbaar te stellen voor de kennisinstituten. Samen met een reeds hiertoe geoormerkt restant bedrag uit de eerste tranche middelen (€ 303.157, Begroting 2021 product 1.2.4 Brightlands Smart Services Campus) is er in totaal € 2.198.800 beschikbaar voor subsidie aan de kennisproposities.
Dit bedrag komt overeen met het totaal van de gevraagde subsidies.

Gedeputeerde Staten zullen vervolgens de subsidies in de lijn van dit Statenvoorstel beschikken en Provinciale Staten informeren over de voortgang via de reguliere voortgangsrapportages van de campus binnen de Regeling Grote Projecten.

9. Juridische aspecten – deregulering

Niet van toepassing.

10. Verbindingslijnen en andere visies

De Brightlands Smart Services Campus (BSSC) is een van de vier Brightlands campussen in Limburg die samen de pijler vormen van het missie gedreven innovatie beleid. De focus binnen de BSSC is “smart services”, product- en diensteninnovaties die door het effectief, verantwoord en innovatief gebruik van informatie en data, een bron zijn van economische en maatschappelijke meerwaarde voor organisaties en hun klanten.
Tegelijkertijd is de BSSC ook ondersteunend bij de ontwikkelopgaves van de andere campussen, zoals in Venlo (gezonde voeding en future farming) en Sittard-Geleen (transitie naar circulaire chemie en materialen). Het gebruik van (big) data en digitale technologie zal in toenemende mate van belang zijn om in deze clusters missie gedreven innovaties te realiseren.

De propositie van de UM vormt onderdeel van het huidige Kennis As partnerschap (zie ook MEB pagina 42). In 2013 is het partnerschap Kennis As gestart waarmee een impuls is gegeven aan de onderzoekinfrastructuur in Limburg en meer specifiek op de vier Brightlands campussen.

[19] UM, OU en Zuyd Hogeschool samen; eerder in het voorstel zijn de gegevens per instelling aangegeven

11. Relatie met aanpak coronacrisis

De coronacrisis laat zien dat digitalisering en data gedreven innovaties cruciale ontwikkelingen zijn, welke in de komende periode en in landelijke en Europese herstelfondsen dan ook centrale thema's zijn. Dat vergroot de mogelijkheden op het verwerven van onderzoeksgelden en fondsen en maakt de thematiek actueel voor bedrijven en organisaties.
De coronacrisis kan tegelijkertijd ook effect hebben op de uitvoering van de projecten van de kennisinstellingen op de BSSC, met name het maken van een switch van locatie-gebonden activiteiten op gebied van innovatie en onderwijs naar online activiteiten. Mogelijk dat activiteiten en projecten vertraging oplopen en samenwerking met bedrijven moeilijker verloopt.
De organisaties zullen wij verzoeken om in de voortgangsrapportages in te gaan om de impact van de coronacrisis.

12. Verdere planning, procedure en uitvoering

Nadat de middelen beschikbaar zijn gesteld door uw Staten zullen Gedeputeerde Staten de subsidieverzoeken afwikkelen en de uitvoering daarvan monitoren.

13. Periodieke informatie/sturingsinformatie

- ☐ **Via Jaarstukken en Begroting**
  - ☐ Paragraaf Projecten
  - ☐ Paragraaf Financieringen
  - ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
  - ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
  - ☐ Programmaverantwoording
- **X Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten**

14. Evaluatie

Resultaat- en inspanningsverplichtingen worden in subsidiebeschikkingen vastgelegd, onder andere de verplichting om tussentijds en via een eindevaluatie te rapporteren over de stand van zaken en behaalde resultaten/KPI's. Wij verzoeken de kennisinstellingen om daarin ook toe te lichten op welke manier de activiteiten en projecten die zij uitvoeren bijdragen aan de twee centrale missies: energiek en gezond.
Mede op basis van deze rapportages zal de uitvoering via de afgesproken KPI's gemonitord worden en daarover zullen wij uw Staten rapporteren via de voortgangsrapportages Regeling Grote Projecten.
Voor de projecten van OU en Zuyd Hogeschool zijn de reguliere subsidieregels van de Provincie Limburg van toepassing. Voor het project BISS van de UM gelden voorts de bestuurlijke governance afspraken Kennis As.

15. Communicatie

Niet van toepassing.

16. Meegezonden bijlagen

1. Schema KPI's projecten kennisinstellingen: kwalitatieve toelichting
2. Schema KPI's projecten kennisinstellingen: kwantitatief (cumulatief) per jaar, per instelling
3. Projectvoorstel UM d.d. 14 januari 2021
4. Projectvoorstel OU d.d. 15 december 2020
5. Projectvoorstel Zuyd Hogeschool d.d. 1 februari 2021

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-005

Onderwerp:

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 9 februari 2021

besluiten:

- In te stemmen met het beschikbaar stellen van een bedrag van € 1.895.643 voor de tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus (2020-2023) voor de initiatieven: Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Data-intelligence (ECD);
- Het bedrag ten laste te brengen van de beleidsintensiveringsmiddelen 'Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt'.
  De financieel technische verwerking van dit voorstel worden geëffectueerd in de 1e Afwijkingenrapportage 2021.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Bijlage 1
KPI's projecten kennisinstellingen BSSC; kwalitatieve toelichting

KPI **"BSSC met IMPACT door kennis, talentontwikkeling en innovatie"**	**Achterliggende doelen**	**Toelichting en voorbeelden**
Kwaliteit community BSSC (kwalitatief) Stages en trainees actief op/ bij de BSSC (aantal)	Stimuleren data gedreven innovaties Nieuwe data gedreven bedrijvigheid	Kennisinstellingen verbinden hun MKB netwerk, kenniskringen, lectoraten, onderzoeksgroepen, studenten en onderzoekers aan de BSSC Voorbeeld: Studenten van MBO tot WO actief met vraagstukken van het MKB
Events (aantal)	Kennis breed delen met MKB en samenleving Versterken reputatie en community BSSC	Kennisinstellingen organiseren of dragen bij aan BSSC events en/of meet-up sessies Voorbeelden: -Inkom Zuyd Hogeschool op de BSSC -Presentatie use-cases Inhoudelijke -Thema sessies over bijvoorbeeld cybersecurity in het MKB
Experimenten Techruption (aantal)	Bewustwording kansen en stimuleren van data gedreven en digitale innovaties in samenwerking met bedrijven en organisaties die participeren in het BSSC programma Techruption	Exploratie vraagstellingen + op kleine schaal experimenteren met data gedreven oplossingen binnen de BSSC Techruption community Deze innovatie activiteiten kunnen leiden tot bredere onderzoeksprojecten en innovatie initiatieven met bedrijven en organisaties waarmee impact en bereik in Limburg versterkt wordt Voorbeeld: AI inzetten voor emotieherkenning en het interpreteren van menselijk gedrag in het kader van fraude aanpak de politie, KvK en de Koninklijke Notarissen Bond (KNB) hebben hier interesse in;
Co-creatie Buiten Techruption (aantal)	Idem hierboven	Voorbeeld: ICT studenten van Zuyd werken in hun minoren vraaggericht aan steeds weer nieuwe use-cases van Limburgse MKB in de context van de BSSC en met inzet van kennis van docenten en lectoraten; gemiddeld 60 use cases per jaar

Subsidieaanvragen onderzoek (aantal)	Kennis (focusgebied BSSC) ontwikkelen en valoriseren Versterken wervend vermogen van BSSC als AI Hub Zo mogelijk verdienmodellen o.b.v. IP opbrengsten [20] Bedrijven helpen met innovatie	Voorbeeld: Proof of concept om data rondom armoede op individueel niveau aan elkaar te koppelen in lijn met de AVG (TNO, CBS, Nibud, Gemeente Heerlen) -> mogelijk doorgroei naar propositie voor ELSA lab in kader NL Landelijke AI Coalitie In het Statenvoorstel en de projectvoorstellen staan meer voorbeelden.
Onderzoekoutput (aantal)	Kennisdeling Versterken reputatie en aantrekkingskracht BSSC	Presentaties, conferenties en wetenschappelijke publicaties
Onderzoekers PHD (aantal)	Talentontwikkeling, Kennisontwikkeling, Kenniswerkers boeien en binden	Promovendi die bijdragen aan voor BSSC relevante kennis en verankerd zijn in de regio
Innovatie initiatieven (aantal)	kennis ontwikkelen en vooral ook toepassen in de praktijk	Voorbeelden: technologie toepassen in het I-partnerschap met de I-lab van de politie op de BSSC; Strategische samenwerking met Zuyderland op gebied van data(technologie) in de zorg
Onderwijs aanbod voor professionals (aantal) en deelnemers (aantal)	Talentontwikkeling op gebied van data-gedreven en digitale innovaties Digitale- en datavaardigheid in de samenleving neemt toe	Voorbeelden: Data science bootcamp Training “Fundamentals of Data; Science voor dokters; Trainingen datavisualisatie voor APG
Samenwerken aan kansen voor de regio (kwalitatief)	Versterken wervend vermogen, kennis niveau en aantrekkingskracht van de regio op het gebied van data-gedreven en digitale innovaties	Samenwerking van BSSC + kennisinstellingen binnen het kennismakelaars overleg Fundingstrategie Voorbeeld: samen verkennen en benutten van kansen in kader van Nationale AI coalitie

[20] Tot nu toe komt naar voren dat IP geen grote rol speelt in dit type project en die verwachting is er ook niet voor de toekomst. Niettemin is in het kader van Kennis-as via de IP overeenkomst formeel wel afgedekt dat de Provincie hier dan in deelt.

Bijlage 2
KPI's projecten kennisinstellingen UM, OU en Zuyd Hogeschool[21]
Kwantitatief per jaar ingaande 2020 cumulatief, het totaal voor de kennisinstellingen samen
(tussen haakjes = de uitsplitsing voor BISS (UM) + CAROU (OU) + EDC (Zuyd Hogeschool)

KPI BSSC **Kwantitatief [22])**	**Jaar 2020**	**Jaar 2021**	**Jaar 2022**	**Jaar 2023[23]**
Events (per jaar)	24= (14+4+6)	34= (14+8+12)	44= (14+12+18)	40 = (0+16+24)
Stages en Trainees	38= (2+0+36)	76= (4+0+72)	118= (6+0+112)	156= (6+0+150)
Experimenten Techruption	8= (5+2+1)	14 = (8+4+2)	21= (12+6+3)	25= (12+9+4)
Co-creatie projecten buiten Techruption	88= (18+10+60)	168 = (35+13+120)	241= (45+16+180)	305= (45+20+240)
Subsidie aanvragen Onderzoeken	27= (18+6+3)	48= (30+12+6)	69= (40+20+9)	82= (40+30+12)
Onderzoek output	97= (57+15+25)	170 = (100+20+50)	257= (150+32+75)	290= (150+40+100)
Onderzoekers PHD's	10= (0+8+2)	14= (0+10+4)	16= (0+12+4)	18= (0+14+4)
Innovatie initiatieven	26= (12+12+2)	53= (25+24+4)	79= (35+38+6)	93= (35+50+8)
Onderwijs programma's professionals	12= (4+0+8)[24]	22= (6+0+16)	32= (8+0+24)	40= (8+0+32)
Deelnemers programma's onderwijs professionals	409= (259+0+150)	800= (500+0+300)	1100= (650+0+450)	1250=(650+0+600)

[21] Zoals afgesproken in het overleg tussen directeur BSSC en de kennisinstellingen januari 2021. Deze KPI's zijn opgenomen in de afzonderlijke projectvoorstellen en vormen de basis voor resultaatafspraken in de individuele beschikkingen.

[22] Events is jaartotaal, overig is cumulatief.

[23] Voor UM: KPI's opgenomen tot en met 2022 (in lijn met de governance periode voor dit kennis-as project).

[24] OU verzorgt regulier opleidingen voor professionals; via OU Academy; niet in dit project meegenomen

Maastricht University

Aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg
Cluster Economie & Innovatie
T.a.v. mevrouw C.W.M. Coolen
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

College van Bestuur

uw kenmerk	*ons kenmerk*	*doorkiesnummer*	*Maastricht*
	21.10.0014-MvE	06-34381034	14 januari 2021

Betreft: Aanvraag Kennis-As subsidie BISS 2.0

Geacht College,

Met brief 19.10.0669 hebben wij in 2019 een businessplan voor BISS 2.0 ingediend voor de periode 2019-2022. Met subsidietoekenning 2019/83684, gedateerd op 19 november 2019, is door u een subsidie toegekend voor het kalenderjaar 2019. Met brief 2020/7018, gedateerd op 13 februari 2020, is de looptijd verlengd met een half jaar tot 1 juli 2020.

Voor het vervolg van BISS 2.0 vragen wij een Kennis-As subsidie aan voor een bedrag van € 1.100.000 voor de periode 1 juli 2020 t/m 31 december 2022.

Onze aanvraag is gebaseerd op de originele business case die we in 2019 hebben aangeleverd met dien verstande dat de begroting in de huidige aanvraag de begroting uit het businessplan vervangt.

Het plan voor BISS 2.0, zoals in 2019 ingediend, is nog steeds de basis voor de ontwikkeling van het instituut. Er is veel potentieel voor de geïntegreerde, interdisciplinaire aanpak van BISS. Partijen kijken steeds verder dan alleen techniek en stellen ook randvoorwaarden. Gebleken is dat het invullen van de knowledge broker rol door BISS, de verantwoordelijkheid die hoort bij de rol van primaire kennisinstelling in de interactie met CM&D en overige (potentiële) partners effectief is, maar ook aanzienlijke capaciteit vraagt.

De activiteiten zullen in het tweede deel van de tweede tranche niet wezenlijk wijzigen ten opzichte van het ingediende businessplan. Wel wordt een ruimer deel van de capaciteit direct ingezet voor ontwikkeling van de campus (in de rol van knowledge broker) in de samenwerking met de campusorganisatie. Externe financiering groeit wat langzamer dan eerder voorzien en de verwachting voor de omvang van het instituut in de beschouwde periode is daardoor ook teruggebracht.

Bezoekadres
Minderbroedersberg 4-6
6211 LK Maastricht

Postadres
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Nederland

T +31 43 388 2222

Rekeningnr.: 065.76.18.705
IBAN: NL05 INGB 0657 6187 05
BIC: INGBNL2A
BTW identificatie EU
NL0034.75.268.B01

www.maastrichtuniversity.nl

KvK nr.: 50169181

Financiën
De begroting van het tweede deel van de tweede tranche BISS 2.0 ziet als volgt uit:

Kosten & Opbrengsten (x € 1.000)	2020-H2	2021	2022	Totaal	2023
Subsidiabele kosten					
Afschrijvingen	10,0	30,0	-	40,0	-
Personele lasten (zonder de opslag voor de indirecte kosten)	385,0	820,0	-	1.205,0	-
Totale indirecte kosten	290,0	580,0	-	870,0	-
Overige directe kosten	15,0	70,0	-	85,0	-
Subtotaal	**700,0**	**1.500,0**	**-**	**2.200,0**	**-**
Niet-subsidiabele kosten					
Afschrijvingen			30,0	30,0	30,0
Personele lasten			570,0	570,0	320,0
Kosten 2e en 3e geldstroom	370,0	825,0	1.145,0	2.340,0	1.415,0
Subtotaal	**370,0**	**825,0**	**1.745,0**	**2.940,0**	**1.765,0**
Totaal	**1.070,0**	**2.325,0**	**1.745,0**	**5.140,0**	**1.765,0**
Opbrengsten					
Co financiering PL	350,0	750,0	-	1.100,0	-
Eigen bijdrage	350,0	750,0	600,0	1.700,0	350
2e en 3e geldstroom	370,0	825,0	1.145,0	2.340,0	1.415,0
Totaal	**1.070,0**	**2.325,0**	**1.745,0**	**5.140,0**	**1.765,0**

Zoals uit bovenstaande begroting blijkt, is de looptijd van de nieuwe fase 2,5 jaar, lopende vanaf 1 juli 2020 t/m 31 december 2022. Voor een doorkijk naar de toekomst is de begroting van 2023 hieraan toegevoegd.

De provinciale subsidie wordt in 1,5 jaar door BISS 2.0 besteed. Dit betekent dat de financiële eindverantwoording van de subsidiabele kosten waarbij een controleverklaring van de accountant zal worden gevoegd ook over deze periode zal gaan.

Resultaat- en inspanningsverplichtingen
In de aanvraag zijn ook de resultaat- en inspanningsverplichtingen opgenomen. Deze zijn reeds afgestemd met de behandelend ambtenaar van de provincie Limburg en met onze counterparts van OU, Zuyd en de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) te Heerlen.

Commitment Campus en Raad van Advies
Door de directeur van de BSSC is een brief afgegeven waaruit blijkt dat de BSSC haar steun uitspreekt voor BISS. Aangegeven wordt dat het partnerschap tussen de BSSC en BISS van strategische meerwaarde is voor zowel de UM als de andere aandeelhouders van de BSSC. Deze brief is als bijlage bijgevoegd.

Ook de Raad van Advies heeft haar steun uitgesproken voor de plannen van BISS. De Raad van Advies constateert dat de plannen aansluiten op de eerder gegeven adviezen. Het advies van de Raad van Advies is ook bijgevoegd bij deze aanvraag.

Maastricht University

Met deze brief vragen wij een bedrag van € 1.100.000 aan Kennis-As subsidie, bij een totaalbedrag aan subsidiabele kosten van € 2.200.000.

Indien u nog vragen heeft over deze aanvraag dan kunt u voor antwoorden terecht bij Dr. Judith Kamalski, managing director BISS (judith.kamalski@maastrichtuniversity.nl).

Hoogachtend,
namens het College van Bestuur
van de Universiteit Maastricht,

Prof.dr. M. Paul
Voorzitter

Bijlage

BISS – aanvraag 2e tranche KennisAs subsidie

Januari 2021

Duiding

Dit document geeft de onderbouwing van de aanvraag van de tweede tranche van de KennisAs subsidie voor BISS - Brightlands Institute for Smart Society. Deze aanvraag betreft subsidieperiode 01.07.2020 – 31.12.2021, projectperiode 01.07.2021- 31.12.2022, en subsidiebedrag k€ 1.100.

De basis is nog steeds het businessplan uit 2018 dat door Provincie Limburg is goedgekeurd en waarop de beschikking [SAS-2019-00061] voor een eerste tranche is afgegeven, met dien verstande dat de begroting in de huidige aanvraag de begroting uit het businessplan vervangt. De ontwikkelingen tot nog toe worden kort toegelicht, de eindrapportage over de eerste tranche geeft een uitgebreider beeld, en er wordt met name vooruitgekeken naar de invulling van de tweede periode. Belangrijke actualiseringen ten opzichte van het businessplan betreffen zoals benoemd de begroting en de te beschouwen subsidieperiode.

Ontwikkeling BISS en BSSC

De Brightlands Smart Services Campus heeft sinds de start een aantal ontwikkelingsfases doorgemaakt. Dat geldt voor de campusorganisatie en eveneens voor de inzet van de kennisinstellingen op de campus. Er was aanvankelijk het consortium BISS dat breed was in de samenwerking van 3 kennisinstellingen, maar smal in de scope van activiteiten. Daarnaast was er een CM&D dat een onvoldragen taakopvatting had en matig interacteerde met de kennispartijen.

Door de aandeelhouders van campusorganisatie CM&D is ingezet op een reset, welke merendeels samenviel met de gestarte herschikking in de aanwezigheid en werkwijze van de kennisinstellingen en het vormen van BISS als UM-instituut. Dat creëerde een situatie waarin BISS en CM&D ook gezamenlijk en met resultaat aan die benodigde vernieuwing en samenhang hebben gewerkt.

Na de reset is er een gerationaliseerd CM&D ontstaan, vanaf september 2020 onder nieuwe leiding. CM&D en BISS hebben in de voorbije periode een nieuw evenwicht voor samenwerking met een betere taakverdeling gevonden. De kosten bij CM&D zijn gedrukt. In belangrijke mate door niet meer voor eigen risico capaciteit in te kopen, maar erop in te zetten dat ieder de eigen kerntaken uitvoert en ook verantwoordelijkheden bij BISS te beleggen.

Er is een efficiëntieslag gerealiseerd in de samenwerking van de kennispartijen door de geïnstitutionaliseerde samenwerking te verbreken en op inhoud elkaar op te zoeken. Het nieuwe BISS van UM heeft hierbij de rol op zich genomen van kennis-broker tussen de kennisinstellingen onderling en tussen de kennisinstellingen en andere strategische partijen, een en ander in nauwe samenwerking en afstemming met CM&D, waarvan de taak herschikt en verduidelijkt is.

Deze rol, gericht op versterken van synergie en cohesie, kan alleen maar toenemen nu de besturen gesprekken over gemeenschappelijke strategie tussen UM en Zuyd (en UM en OU) hebben geïntensiveerd, met als doel in het komende jaar een nieuwe propositie voor te leggen. Hiermee zal langzamerhand ook een constellatie ontstaan die zich beter leent voor een grotere betrokkenheid van het MBO op deze campus.

Vanaf 2019 is een nieuw BISS door UM verwezenlijkt. Het betreft nu één kennisinstelling, maar dan wel in de volle breedte van de aanwezige kennis van de UM. Wetenschappers uit elke faculteit zijn op meerdere niveaus aanwezig in BISS, middels staf (van hoogleraar tot postdoctoraal onderzoeker) die daartoe verkozen is vanuit de kundigheid en focus op de combinatie van het facultaire aandachtsgebied, digitalisering en impact. Daarmee beschikt BISS over eigen capaciteit uit elk van die velden én is directe toegang tot alle experts uit die achterliggende faculteiten geborgd. BISS biedt zo ook integraliteit en multidisciplinariteit die essentieel is voor duurzame innovatie en impact. De organisatie van het instituut binnen de UM levert de vereiste slagkracht wel. De betekenis van instituut en campus kan hiermee alleen maar toenemen.

BISS en CM&D, nu ze op nieuwe leest zijn geschoeid, zijn beter dan voorheen in staat om een rol te spelen in verbinding met en op de andere campussen van Brightlands. Zeker ook ten dienste van uiteenlopende partijen in onze samenleving, die onder invloed van Covid-19 sneller digitaliseert dan iemand voorzien heeft.

Eerste tranche subsidie BISS

In 2019 heeft UM een doorstart gemaakt op de BSSC met een nieuw, breder, interfacultair kennisinstituut dat de naam BISS voortdraagt. Deze naam staat sindsdien voor Brightlands Institute for Smart Society.

Voor deze doorstartperiode is in 2018 een KennisAs subsidie aangevraagd van k€ 2.000 voor een periode van 4 jaar om dit instituut te kunnen opstarten. Het onderliggende businessplan en het aanvullende jaarplan 2019 zijn goedgekeurd. Er is op basis van de resterende middelen voor de eerste tranche van het oorspronkelijke consortium die tot en met 2019 liep, een 1e tranche van de subsidie voor 2019 toegekend. Samenhangend met de voortgang van de afhandeling van de consortium subsidie, is van de jaarlaag 2019 van k€ 600 in de aanvraag, een bedrag van k€ 485 voor 2019 toegekend.

Door de volledig nieuwe inrichting van het instituut, nodig om ook bij de regionale behoeften en de reset van de campus aan te sluiten, heeft het eerste jaar in het teken gestaan van de opbouw van het team en herijking van de strategie en uitvoering op de campus, samen met de campusorganisatie CM&D. Het aantrekken van 7 nieuwe mensen voor het interdisciplinaire team en het opstarten van projecten, ook met CM&D, heeft meer tijd gekost dan vooraf verwacht, waardoor de looptijd van de eerste tranche is verlengd naar 1,5 jaar.

Het plan voor BISS zoals in 2018 ingediend, is nog steeds de basis voor de ontwikkeling van het instituut. Er is veel potentieel voor de geïntegreerde, interdisciplinaire aanpak van BISS, partijen kijken steeds verder dan alleen techniek en stellen ook randvoorwaarden. Gebleken is dat het invullen van de knowledge broker rol door BISS, de verantwoordelijkheid die hoort bij de rol van primaire kennisinstelling in de interactie met CM&D en overige (potentiële) partners effectief is, maar ook aanzienlijke capaciteit vraagt. Het opbouwen van het nieuwe team, een stevig portfolio van projecten en show cases en een stabiele stroom aan externe financiering heeft tijd nodig. De groeifabriek, de innovatiehub van APG op de campus, heeft in 2019 en begin 2020 ook een forse herpositionering ondergaan. Onzekerheid over de ontwikkeling van de campus, basisfinanciering uit KennisAs, strategie APG en de COVID-19 crisis heeft het groeiscenario wat vertraagd. Het omschakelen kost tijd en capaciteit én er ontstaat nu druk op innovatie- en ontwikkelbudgetten.

Bij de afsluiting van de eerste subsidieperiode per 1 juli 2020 heeft de Raad van Advies haar grote waardering uitgesproken over hetgeen BISS al bereikt heeft. De Raad heeft aangedrongen op het werven van substantiële, stabiele financiering waarvan de basis in de regio moet worden gevonden, van waaruit ook een aanzienlijke subsidiestroom uit diverse programma’s en in grotere samenwerkingsverbanden moet worden geworven. In de komende jaren zou die scale-up ingezet moeten worden.

In de outlook voor de komende periode zijn de eerste effecten van die ambitie meegenomen, terwijl ook rekening is gehouden met het feit dat groei van reputatie en wervingskracht tijd kost. Er staat een goede basis die ook gedurende 2020 en 2021 nog focus op de opbouw vraagt.

Daarnaast heeft Provincie Limburg aangegeven dat de middelen voor de vier regionale kernpartners op de BSSC, de campusorganisatie CM&D, de groep Carou van OU, BISS van UM en Zuyd (ICT minoren/ lector DV), beperkter zijn dan eerder verondersteld.

De combinatie van deze factoren leidt tot een gewijzigde begroting en timing voor de aanvraag van de tweede tranche ten opzichte van het businessplan.

Invulling tweede tranche

De activiteiten wijzigen niet wezenlijk ten opzichte van het ingediende businessplan, wel wordt er een ruimer deel van de capaciteit direct ingezet voor ontwikkeling van de campus in de samenwerking met de campusorganisatie. Externe financiering groeit wat langzamer dan eerder voorzien en de verwachting voor de omvang van het instituut in de beschouwde periode is daardoor ook teruggebracht. Op een aantal punten wordt de balans iets gewijzigd, mede naar aanleiding van de resultaten uit de eerste tranche (zie Rapportage BISS – 1-1-2019/ 1-7-2020).

Staf en ecosysteem

BISS heeft in de afgelopen 1,5 jaar veel capaciteit en energie besteed aan de reset van de campus en het opbouwen van de relatie en samenwerking met de campusorganisatie. Daarin heeft BISS ook een belangrijke rol op zich genomen richting alle partners op de campus, en in het bijzonder ook richting de kennisinstellingen. Meer dan enig ander heeft BISS verantwoordelijkheid genomen en zich opgesteld zoals past bij de rol van dragende kennisinstelling op de campus.

Om goed invulling te kunnen geven aan de functie van knowledge broker én de interactie met de campus in het zowel aanbod als vraag gestuurd met potentiële, nieuwe en bestaande partners in het ecosysteem aan de slag gaan, is een van de PI's voor een grotere omvang op BISS aangesteld (+0,2 fte opbouwfinanciering) dan aanvankelijk voorzien. Deze rol wordt ingevuld door Prof. Dr. Lisa Brüggen. Lisa heeft het voorzitterschap van het knowledge broker overleg op strategisch én dat op tactisch niveau op zich genomen, neemt deel aan het zogenaamde innovatie overleg met de grootste partners op de campus, maakt deel uit van het kernteam campusorganisatie-BISS dat tweewekelijks de reset en nu ontwikkeling van de campus op zich heeft genomen en is eerste aanspreekpunt bij het opzetten van de inhoudelijke introductie van nieuwe leads. Met de komst van Dr. Judith Kamalski als Managing Director wordt aan het voorzitterschap van deze overleggen door Judith en Lisa gezamenlijk invulling gegeven.

BISS wil ook een sterke rol blijven invullen richting reguliere onderwijsprogramma's waar sprake is van projectonderwijs of mogelijkheden voor stages die aansluiten bij de focus van BISS en de BSSC. Deze activiteiten dragen niet direct bij aan de output van BISS of aan financiële dekking, maar versterken wel de banden met UM en maken het eenvoudiger voor campus en partners om met studenten in contact te komen en geven bedrijven en studenten mogelijkheden om aan elkaars ontwikkeling bij te dragen en relaties op te bouwen. Daar waar BISS staf zelf betrokken is in regulier onderwijs liggen ook mogelijkheden. Het capaciteitsbeslag en de bijkomende kosten worden vanuit de opbouwfinanciering gedekt.

Met inachtneming van de feedback van de Raad van Advies zal BISS, ook samen met de campusorganisatie, sterk inzetten op het verbinden van relevante spelers in de regio. Het initiatief om de KennisAs-instituten bijeen te brengen en zowel synergie als cross-overs te bevorderen zal worden geïmplementeerd en er wordt ingezet op het realiseren van de regionale "innovatie-tafel" met gebundelde steun van de primaire stakeholders. BISS wil een instituut zijn dat door alle gelederen van UM én Brightlands verbindt.

Staf actief in BISS, vast verbonden en flexibele inzet

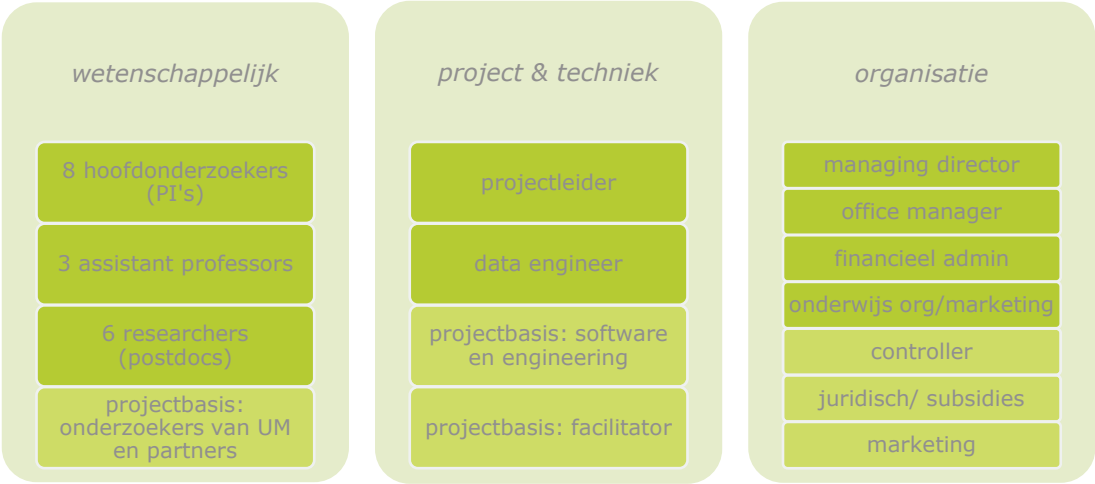

Met de reset van de campus wordt nu naar de fase toegewerkt waarin hiervan de vruchten worden geplukt. Daaraan vooraf gaat nog een heel seizoen van zaaien en bloeien waarin het hele systeem weer op gang moet worden gebracht en de nieuwe aanpak wordt uitgetest en waar nodig bijgesteld. COVID-19 maakt dat zeker niet eenvoudiger, door verlegde focus naar dagelijkse operaties en druk op budgetten, maar de gedwongen snelle digitaliseringsslag die veel bedrijven hebben doorgemaakt gaat ook kansen bieden. Dit betekent nog wel een langere periode van voor-investeren.

Technische infrastructuur

Investeringen in technische infrastructuur uit de basisfinanciering worden beperkt, hiervoor worden wel subsidies geschreven. Oorspronkelijk werd ook rekening gehouden met investeringen in het Datavisualisatie lab (ook wel Human Interaction Lab genoemd). Deze door BISS gehuurde ruimte wordt intensief door Zuyd gebruikt, maar de capaciteit bij Zuyd is beperkt beschikbaar voor gezamenlijk innoveren en experimenteren op dit vlak, waardoor dit nog minder interessant is voor anderen. De kosten voor dit lab worden gedeeld door Zuyd, Carou en BISS. Het voornemen is nog steeds het gezamenlijk gebruik en toegevoegde waarde voor de campuslocatie te vergroten. BISS heeft recentelijk een SWOL-beurs verkregen om verder te investeren in de aanwezige infrastructuur op het gebied van Virtual reality en biomedische sensoren. Tevens wordt bij werving van nieuwe staf gezocht naar specifiek relevante expertise op het gebied van datavisualisatie.

De projectruimtes en het SIN-lab worden steeds intensiever ingezet voor projectwerk en samenwerkingen met het groeiend aantal activiteiten. Waar mogelijk wordt hier ook met studenten (samen)gewerkt. In deze ruimtes zullen wel enige investeringen nodig zijn omdat uit het consortium overgebleven apparatuur op licenties van Zuyd draaiden en na beëindigen daarvan niet meer functioneren. Met het meer (gemengd lokaal en) digitaal op afstand werken is beschikbaarheid van dit type faciliteiten extra belangrijk.

Op de BSSC wordt een nieuwe verbinding met UM gerealiseerd zodat voor UM-staf het werken op deze campus qua dataverbinding niet meer afwijkt van andere UM-locaties en beter wordt ondersteund. Dit opent ook meer mogelijkheden voor data-intensief werken.

Exploitatiekosten

De financiële ruimte voor onderzoekgerelateerde exploitatiekosten is teruggebracht. Bijvoorbeeld datasets, soms een snel-starter voor een project, moeten uit samenwerkingen komen of extern worden gefinancierd. Dit maakt het voor de onderzoekers soms wel wat ingewikkelder een traject te starten, maar noopt ook tot creativiteit en partnerships.

Voor typische ecosysteem activiteiten gericht op versterking van banden, reputatie en aantrekken nieuwe partijen zijn wel enige middelen gereserveerd in deze opbouwfase. Voorbeelden hiervan zijn verbindende ontmoetingen, themadagen, conferenties en bijdragen aan campusinitiatieven, de MIKADO-dag voor KennisAs instituten. Ook wil BISS hiermee de komst van studenten naar de

campus stimuleren. BISS zal op dit type activiteiten ook in de komende periode sterk blijven inzetten vanuit het brede campusbelang.

Uitgangspunten begroting subsidiabele kosten en bijdragen

Systematiek

De KennisAs begroting is conform richtlijnen gebaseerd op de full cost tarieven. De full cost opslag voor de UM wordt periodiek door de extern accountant vastgesteld en de actuele opslag is geactualiseerd ten opzichte van die ten tijde van het opstellen van het businessplan in 2018.

Duur en omvang

Waar in de eerste begroting de KA-opbouwfinanciering al in 2021 deels werd teruggebracht (60-80% van de maximale capaciteit in de subsidiabele kosten), is nu 2021 nog een jaar van volle opbouw waarin de basis wordt gelegd voor de daaropvolgende periode. Er moet voldoende staf (flexibel) beschikbaar zijn om in te zetten op die opbouwactiviteiten voor BISS zelf en voor de campus als geheel. Acquisitie, verkenningstrajecten, uitbouw netwerk en show cases, verbindingen in Brightlands consolideren in gezamenlijke projecten, zijn alle essentieel in deze periode.

Uitgaande van beperktere middelen vanuit de provincie en de inzet die in 2021 nodig is, wordt daarom de 2e tranche van de subsidie afgeroepen in de eerste 18 maanden (H2 2020 en 2021), waarmee de subsidieperiode in de praktijk wordt teruggebracht tot 2019-2021. In 2022 zal de subsidie afgerekend worden via accountscontrole en inhoudelijke rapportage. De nadrukkelijke wens vanuit de Provincie Limburg om bestuurlijk de verduurzaming/uitvoering BISS te monitoren in 2022, zal via de kennis-as structuur middels rapportage 2022 (jaarplan en voortgangsrapportage) plaatsvinden. UM zal, naast de eigen bijdragen in de subsidieperiode, in de periode 2022 en daarna nog een aanzienlijke eigen bijdrage in de opbouwkosten financieren in de overgang naar een duurzaam instituut.

Actualiseringen ten opzichte van business plan

De begroting wijkt op een aantal punten af van de oorspronkelijke begroting in het business plan. Externe financiering groeit wat langzamer dan eerder voorzien. Factoren die hierbij een rol hebben gespeeld zijn onzekerheid over de ontwikkeling van de campus, over basisfinanciering uit KennisAs, en over strategie APG. Het aantrekken van nieuwe mensen voor een interdisciplinair team heeft meer tijd gekost dan verwacht, en tot slot heeft de COVID-19 crisis het groeiscenario verder vertraagd. De verwachting voor de omvang van het instituut in de beschouwde periode is daardoor ook teruggebracht. Op een aantal punten wordt de balans iets gewijzigd, mede naar aanleiding van de resultaten uit de eerste tranche (zie Rapportage BISS – 1-1-2019/ 1-7-2020).

Personele kosten

In de KennisAs systematiek wordt alleen wetenschappelijk en specifiek personeel in de begroting opgenomen. Voor BISS zijn de volgende functies opgenomen in de subsidiabele kosten:

Personele kosten kernstaf in basisfinanciering

rol	fte
Principal Investigators	6 * 0,2
Voorzitter MT & knowledge broker	1 * 0,2
Researchers (postdocs)	6 * 1
Research support staff: data engineer & projectleider	1 * 0,5 + 1 * 1
Managing director	1 * 1 fte

De salarislasten zijn conform de afgesproken systematiek (gebaseerd op de CAO-schalen en inclusief werkgeverslasten, zoals vastgelegd in de UM systemen).

Indirecte kosten

Deze worden bepaald door de door de extern accountant vastgestelde full cost opslag en alleen toegepast op het wetenschappelijk personeel (afhankelijk van uren). De opslag is in 2019 opnieuw

vastgesteld en ligt hoger dan de opslag die ten tijde van het opstellen van de eerste totaalaanvraag gold.

Afschrijvingen

Gegeven de beperkte zekere financiering is hier uitgegaan van de huidige afschrijvingen in het gehuurde areaal en de geplande afschrijvingskosten van de dataverbinding met UM. De afschrijfduur van de inbouw is 10 jaar (periode huurovereenkomst).

Overige directe kosten

De exploitatiekosten van deze infrastructuur, huurgerelateerde kosten voor de specifieke BISS project- en labruimtes (niet de kantoren) en de exploitatie van de genoemde verbinding. De begrote bijdragen van Zuyd en OU aan het DV-lab zijn in mindering gebracht. Daarnaast zijn enige kosten voor de genoemde eco-systeem activiteiten opgenomen.

Bijdragen

De bijdrage van PL en UM zijn elk 50% van de subsidiabele kosten. De verwachte 2e en 3e geldstroom ligt daar wat boven. Hierdoor ontstaat in de subsidieperiode de gebruikelijke verhouding Co-financiering PL 33%, eigen bijdrage UM 33%, overig (2e/3e geldstroom) 34%.

De verdeling tussen de drie geldstromen is in de subsidieperiode, H2 2020-2021, dus in evenwicht, zie linker figuur. De rechterfiguur toont de verdeling over de gehele projectperiode, H2 2020-2022. Hier wijkt de verhouding af met 22% cofinanciering PL, 33% eigen bijdrage en 45% 2e en 3e geldstroom in de realisatie. Ook in de eerste periode, 2019-H1 2020, was dit het geval met 21% cofinanciering PL, 46% eigen bijdrage en 33% 2e en 3e geldstroom in de realisatie.

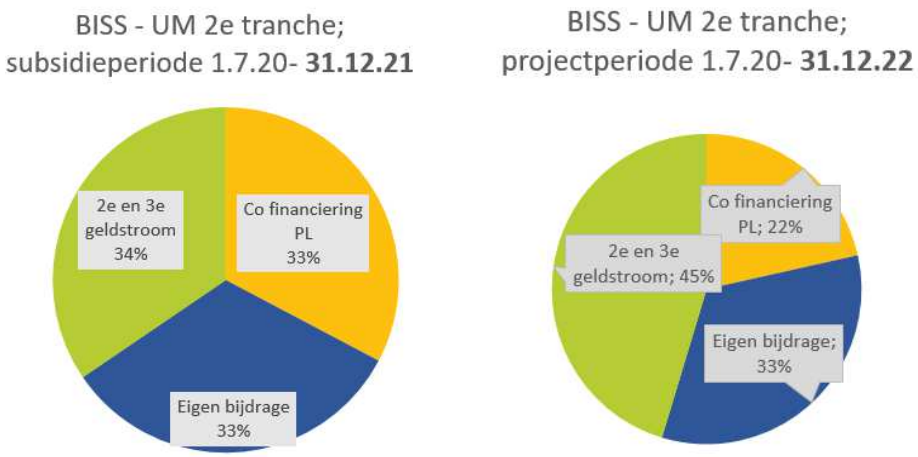

De bijdrage van APG is in de begroting niet separaat weergegeven zoals in de originele business case, maar ondergebracht in 2e/3e geldstroom. Vanwege de herpositionering van APG en bijbehorende transitieperiode, wordt momenteel vooral ingezet op het uitvoeren van projecten met gezamenlijk belang, waarbij BISS een veelheid aan voorstellen heeft gedaan om met elkaar en andere campuspartners nieuwe vraagstukken op te pakken. Deze projecten zijn vergelijkbaar met projecten die voor anderen uitgevoerd worden en dus in één enkele categorie, 2e en 3e geldstroom, ondergebracht.

Begroting 2e tranche KennisAs

Hoewel de projectperiode H2 2020-2022 beslaat, valt uit onderstaand overzicht af te lezen dat de subsidie in volledigheid in subsidieperiode H2020-2021 afgeroepen zal worden.

Kosten & Opbrengsten (x € 1.000)	2020-H2	2021	2022	Totaal	*2023*
Subsidiabele kosten					
Afschrijvingen	10,0	30,0	-	40,0	-
Personele lasten (zonder de opslag voor de indirecte kosten)	385,0	820,0	-	1.205,0	-
Totale indirecte kosten	290,0	580,0	-	870,0	-
Overige directe kosten	15,0	70,0	-	85,0	-
Subtotaal	**700,0**	**1.500,0**	**-**	**2.200,0**	**-**
Niet-subsidiabele kosten					
Afschrijvingen			30,0	30,0	*30,0*
Personele lasten			570,0	570,0	*320,0*
Kosten 2e en 3e geldstroom	370,0	825,0	1.145,0	2.340,0	*1.415,0*
Subtotaal	**370,0**	**825,0**	**1.745,0**	**2.940,0**	***1.765,0***
Totaal	**1.070,0**	**2.325,0**	**1.745,0**	**5.140,0**	***1.765,0***
Opbrengsten					
Co financiering PL	350,0	750,0	-	1.100,0	-
Eigen bijdrage	350,0	750,0	600,0	1.700,0	*350*
2e en 3e geldstroom	370,0	825,0	1.145,0	2.340,0	*1.415,0*
Totaal	**1.070,0**	**2.325,0**	**1.745,0**	**5.140,0**	***1.765,0***

Indicatoren

In afstemming met BSSC, OU en Zuyd zijn de volgende overkoepelende doelen en KPI's vastgesteld.

Doel: Aanjagen bedrijvigheid community

Resultaat- en inspannings-verplichting	Omschrijving indicator	Realisatie 2019-2020 H1	**Einddoel 2021 (cumm)**	**Einddoel 2022 (cumm)**
Resultaatverplichtingen				
1	Initiatieven om innovatie te stimuleren	12	25	35
2	Subsidieaanvragen	18	30	40
3	Programmatische explorates of experimenten (Techruption)	5	8	12
4	Onderwijsprogramma's voor professionals (aanbod)	4	6	8
5	Output (onderzoek en diverse media)	57	100	150
6	Presentaties en conferenties	59	100	150
Inspanningsverplichtingen				
1	Projecten, co-creatie, innovatie en onderzoek	18	35	45

2	Deelnemers aan onderwijsprogramma's of trainingen	266	500	650
3	Community - # Partners (activiteiten)	31	45	55
4	Studenten verbinden aan ecosysteem en organisaties		Afronding van lopende studentprojecten; opzetten van voortzetting	Succesvolle studentbetrokkenheid bij ecosysteem
5	Wervend vermogen	k€ 780	k€ 2.000	k€ 3.000

Doelen: samenwerking & complementariteit in het ecosysteem; samenwerking andere Brightlands campussen en Kennis-As projecten; landelijke positionering BSSC

Resultaat- en inspannings-verplichting	Omschrijving indicator			
		Realisatie 2019-2020 H1	**Einddoel 2021**	**Einddoel 2022**
Inspanningsverplichtingen				
1	Samenwerking en complementariteit binnen ecosysteem BSSC	Leiden van (Strategische) Knowledge Broker Overleggen (SKBO/ KBO)	Bestaande opzet KBO geevalueerd Nieuwe structuur SKBO-KBO geimplementeerd	Nieuwe opzet SKBO-KBO geevalueerd Succesvolle samenwerking & kennisdeling tussen kennisinstellingen
2	Samenwerking andere Brightlands campussen en Kennis-As projecten		Gezamenlijke initiatieven met bv Brightsite, LIME, BISCI	Groei in gezamenlijke initiatieven en aantal partijen waarmee samengewerkt wordt
3	Landelijke positionering BSSC: inspelen op nationale ontwikkelingen		Leiden schrijfgroep ELSA-lab voorstel voor NL AI Coalitie Deelname aan werkgroep AI Hub Zuid	Indien gehonoreerd: opzet van ELSA-lab, participatie in ELSA-lab, participatie in AI Hub Zuid
4	Positionering BSSC: communicatie		Structureel in comunicatie BSSC onder de aandacht gebracht	Structureel in communicatie BSSC onder de aandacht gebracht

Doel: verduurzaming en stabilisering van BISS inkomsten

Resultaat- en inspannings-verplichting	Omschrijving indicator			
		Realisatie 2019-2020 H1	**Einddoel 2021**	**Einddoel 2022**
1	Fundingstrategie		Ontwikkelen en implementeren gediversifieerde fundingstrategie voor BISS	BISS inkomsten gebalanceerd vanuit verschillende bronnen

In de eerste subsidieperiode was een uitgebreide lijst kpi's opgenomen. In de praktijk bleek het onderscheid tussen de diverse categorieën niet altijd triviaal. In bovenstaande lijst is een nieuwe set opgenomen waarin de activiteiten en resultaten op een manier geclusterd zijn die beter aansluit. Een aantal vraagt nadere toelichting:

- Initiatieven om innovatie te stimuleren: Via workshops en andere ontmoetingen worden bedrijven en instellingen uitgenodigd om samen met BISS actuele en gedeelde vraagstukken aan te dragen, te identificeren en te verkennen. Voorbeelden zijn de Techruption ideations, de sessies (met CMD) voor (potentiële) campuspartners, workshop met (kennis)partijen ten behoeve van nieuwe initiatieven
- Programmatische exploraties of experimenten (Techruption): BISS zet zich actief in voor (door CM&D gecoördineerde) programma's die belangrijk zijn voor de uitstraling van BSSC.
- Onderwijsprogramma's voor professionals (aanbod): BISS ontwikkelt een portfolio met ten minste 6 programma's in 2021, 8 programma's in 2022, die periodiek worden aangeboden, aangevuld met trainingen en/of specifieke (korte/ incidentele) cursussen. Het aantal deelnemers daaraan is uiteraard sterk afhankelijk van de ontwikkelingen rond het Corona virus.
- Projecten, co-creatie, innovatie en onderzoek: Opvolging gevend aan resultaten uit workshops, exploraties en experimenten, vanuit behoeftes van partijen, vanuit het basaal onderzoek, en vanuit mogelijkheden die subsidieprogramma's bieden, definiëren we multidisciplinaire onderzoeksprojecten om verdere kennis te genereren, pilots op te zetten en innovaties tot stand te brengen.
- Community - # Partners (activiteiten): Het aantal partners in activiteiten is een maatstaf voor de omvang van de community (vanuit campus aangedragen).

Overzicht BISS, subsidieperiode en outlook

In onderstaande figuur is per jaar in beeld gebracht hoe de financiering van BISS is opgebouwd, voor de projectperiode plus een additioneel jaar doorkijk naar de verduurzaming. In de periode 2022 en 2023 zal UM nog steeds een aanzienlijke eigen bijdrage leveren die veel geleidelijker wordt afgebouwd dan de provinciale Kennis-As bijdrage.

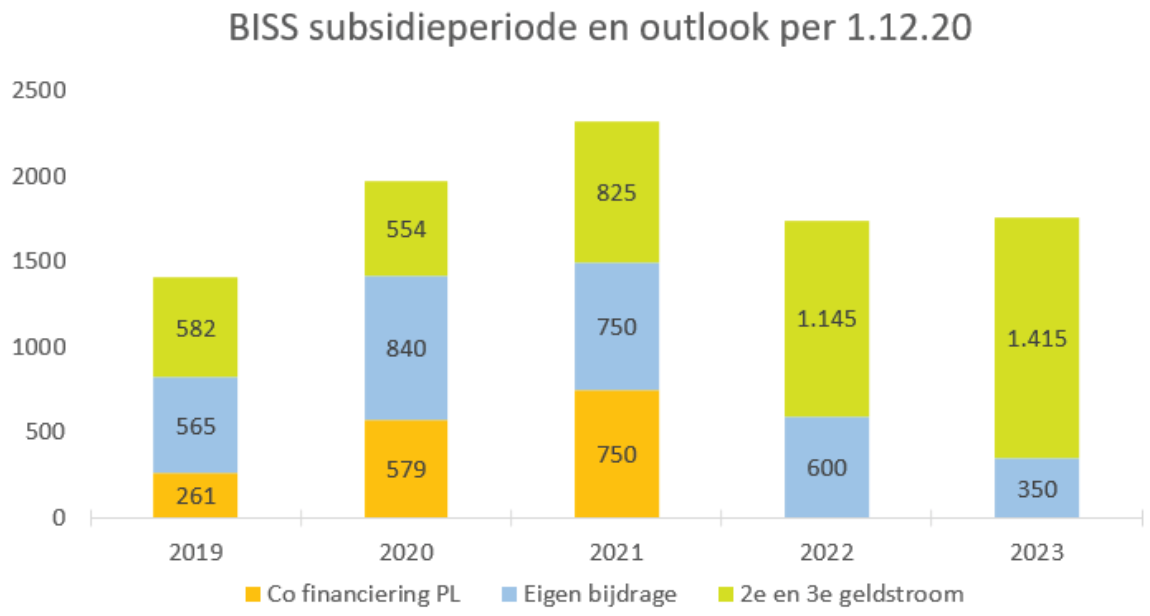

Deze UM-bijdrage is dus hoger dan in het oorspronkelijke businessplan in kaart gebracht is. Dit komt mede doordat nu ook een aantal faculteiten bijdraagt (bijvoorbeeld SBE in cash en FSE in kind), vanuit centraal extra ondersteuning wordt geleverd (control, strategisch programma management) en UM ook opdrachten verstrekt aan BISS (bijvoorbeeld voor ontwikkeling van AI-toepassingen in het onderwijs) waarvan de capaciteit wordt vergoed. Daarnaast zal een aantal mensen ook betrokken worden bij regulier onderwijs, hetgeen tot financiële dekking leidt, maar zeker ook tot mogelijkheden studenten te betrekken.

De relatief hogere inkomsten in 2021 zullen gebruikt worden voor volle opbouw, zoals eerder vermeld. Er wordt toegewerkt naar een situatie waarin een stabiele vorm van financiering verkregen wordt BISS' participatie in BSSC's Techruption programma, vanuit NL AI Coalitie plannen rondom ELSA labs, vanuit interne UM projecten, en vanuit Professional Education programma's. De additionele financiering via subsidieprojecten en contractonderzoek is minder stabiel en meer marktgedreven. Per PI zal gemiddeld jaarlijks ~75k aan omzet van commerciële partijen geacquireerd moeten worden. Dit loopt in de opeenvolgende jaren op naar ~100k. Ter vergelijking, een project van grote omvang, zoals bijvoorbeeld de Ontology course voor DSM, brengt 80k aan inkomsten op. Iedere PI moet dus een groot, of meerdere kleine projecten acquireren, wat een realistisch doel is.

Op basis van diverse rapportages en gegevens is BISS' inschatting dat de markt hiervoor voldoende mogelijkheden biedt. De Europese Commissie voorspelt een kloof tussen vraag en aanbod op de data science-arbeidsmarkt van 769.000 openstaande vacatures in 2020[1], en UWV voorspelt een tekort aan ICT-ers in Limburg. Professional Education vanuit BISS biedt hier oplossingen voor. McKinsey beschrijft hoe "*the talent is not only to find data scientists but also to groom translators, who speak the language of business and the language of technology*"[2]. BISS is vanwege de multidisciplinaire opzet bij uitstek in staat om technologie en business te combineren, met daarnaast juridische, ethische en maatschappelijke aspecten. Tot slot spelen op nationaal niveau initiatieven als de NL AI Coalitie en het groeifonds. BISS is uitstekend gepositioneerd om hierop in te spelen.

In 2023 is de beoogde verhouding tussen financiering vanuit UM en financiering vanuit derden 20%-80%. Op deze wijze wordt een basis geboden door de UM als BISS' thuisinstituut, alsmede een duidelijke ambitie om financiering vanuit externen te betrekken.

Onderstaande ambitie realiseren is echter geen vanzelfsprekendheid. De BSSC als geheel zal zich krachtig moeten ontwikkelen en stakeholders zullen zich gezamenlijk hard moeten maken voor structurele betrokkenheid van cruciale regionale spelers.

[1] Final Results of the European Data Market Study, EC May 2017
[2] Analytics comes of age, KcKinsey 2018

From: Prins, M (Marcel)
To: "Wolfgang Wahlster"; Kamalski, Judith (BU)
Cc: Wahlster Office
Subject: RE: [reply requested by Friday morning:] formal agreement with BISS proposal 2nd period
Date: donderdag 7 januari 2021 17:45:54

Dear Judith,

As a starter: best wishes for 2021! It has been a strange year with still a lot of uncertainty going forward to a new normal.

It has been a pleasure reading the BISS proposal "Aanvraag 2e tranche KennisAs subsidie".

As a starter I would like to echo part of Wolfgang's remarks:
The funding proposal is in complete agreement with the management ambition and previous recommendations.
Key elements:
- transition to 'Brightlands Institute for Smart Society'
- simplification of the governance and further alignment with the other Brightlands initiatives
- emphasizing the potential of your geographical location
- explicit ambition to actively engage in (cross border) AI & data initiatives
- focus on larger 3rd party funding proposals for a longer term in consortium projects

All these elements are for me indicators of a start up in transition to a next level of maturity: getting ready for growth. A compliment for the management group!

I reckon that some targets might be ambitious, e.g. the growth in 3rd party funding. That being said, I think that this is the right approach because prioritizes this in the action agenda.

In conclusion, I also fully support the proposal. I wish you success in your discussion with the province of Limburg. Let me know if I can be of any further help in this process.

Next to step, I would appreciate if we could have a digital cup of coffee to reconnect and hear more details of your current portfolio. Would it be ok if I have my assistant reach out to you?

Warm regards,

Marcel

-----Original Message-----
From: Wolfgang Wahlster <wolfgang.wahlster@dfki.de>
Sent: donderdag 7 januari 2021 10:41
To: Kamalski, Judith (BU) <judith.kamalski@maastrichtuniversity.nl>
Cc: Prins, M (Marcel) <marcel.prins@apg-am.nl>; Wahlster Office <wahlster-office@dfki.de>; Wolfgang Wahlster <Wolfgang.Wahlster@dfki.de>
Subject: Re: [reply requested by Friday morning:] formal agreement with BISS proposal 2nd period

Dear Dr. Kamalski,

Thank you very much for sending me the BISS proposal "Aanvraag 2e tranche KennisAs subsidie".

As a member of the BISS Advisory Board I have studied your proposal in detail and compared it with our previous advice and our concrete recommendations.

I can declare that the funding proposal is in complete agreement with our recommendations.

The multidisciplinary approach to innovations for a Data-driven Smart Society is a very timely agenda for the new BISS.

Data-driven innovation is one of the most promising side-effects of digitalization. The new BISS can become

one of the key entities to support the implementation of the new European Strategy for Data in the Netherlands. BISS could try to become a member of the EUHubs4Data initiative of the EU, which is the reference federation in Europe for Big Data cross-border experimentation and innovation, providing a complete pan-European catalogue of data sources and services to foster data driven societal innovation at the local and regional level. The big GAIA-X initiative of the French and German governments for a European federated data infrastructure that is supported by the most important European IT players could also be joined by the new BISS as a Dutch satellite, so that a sustainable financial basis by third-party funding on the European level will be guaranteed for BISS.

The new leadership has made clear, that the link with the other higher education institutions remains crucial in the ecosystem, even if they are no longer directly involved in BISS.
This was one of our central
recommendations.

I was very pleased to read that the new BISS leadership together with the campus has committed to play a leading role in positioning the 'South' in the NL AI Coalition. I think that the combination of data analytics and AI methods for the smart society of the future is a very important topic for the future of Limburg. The training of ICT specialists who are experts in AI and data science, but speak also the language of business, government and law is a very important goal of BISS.

The relaunch of the data visualization lab is of key importance for a trustworthy and certifiable use of data-driven AI technologies.

The proposal clearly followed our advice to actively become a key player as a driver of national and international initiatives, such as the ELSA labs and the AI South Hub.

This is also in line with our advice to focus on larger 3rd party funding proposals for a longer term in consortium projects to provide more sustainability for the budget of BISS.

I strongly support the goal of the new BISS management to diversify in income stream, with a balance between the income from campus partners, income from the UM organization, income from third party industrial contracts and from grants. This is reflected in the outlook on the future, as well as in the KPI's presented in the proposal.
Although the target to
achieve 1,3 MEUR of third-party funding in 2023 compared to 554 KEUR in 2020 is very ambitious, I am convinced that it can be achieved given the level of excellence of the PIs, the team spirit at BISS and the professional management.

In conclusion, I fully support the proposal and urge the province of Limburg to accept it with the proposed subsidy for the second phase of the new BISS.

Sincerely,

Prof. Dr. rer. nat. Dr. h.c. mult. Wolfgang Wahlster Founding Director and CEA of DFKI Member of the German National Academy of Sciences, Leopoldina Honorary Doctor at Maastricht University

The information contained in this e-mail is confidential and may be privileged.
It may be read, copied and used only by the intended recipient.
If you have received it in error, please contact the sender immediately by
return e-mail; please delete in this case the e-mail and do not disclose its
contents to any person. We don't accept liability for any errors, omissions,
delays of receipt or viruses in the contents of this message which arise as a
result of e-mail transmission.

APG Asset Management N.V. is registered with the trade register in The Netherlands no. 58476369.

Brightlands
Smart Services Campus

Knowledge crossing borders

Gedeputeerde Staten
Limburglaan 10
6229 Maastricht

Heerlen, 5 januari 2021

Onderwerp: Letter of support BISS

Geachte heer, mevrouw,

Middels deze brief spreekt de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) haar steun uit voor BISS- Brightlands Institute for Smart Society.

BISS is het interfacultair instituut van Maastricht University (UM) op de Brightlands Smart Services Campus. De kennisinstituten zijn onmisbare aanjagers van de Brightlands Campussen. BISS heeft zich in het verleden reeds een belangrijke partner in de campusontwikkeling getoond, en draagt daar nog steeds substantieel aan bij. Waar BSSC zich richt op verbinden en het vergroten en onderhouden van het ecosysteem, levert BISS een betekenisvolle inhoudelijke bijdrage aan het realiseren van de doelen van de campus. Een voorbeeld hiervan is de leidende rol die BISS op zich neemt in het Kennis Broker Overleg waarin de kennisinstellingen op de campus inhoudelijk afstemmen, of BISS' bijdrage aan de doorontwikkeling van het op de campus gevestigde datavisualisatielab van BISS, Zuyd en OU.

BISS levert een sterke inhoudelijke bijdrage aan het co-creatie-programma van de campus, Techruption, bijvoorbeeld in de Armoede casus: een project met TNO, CBS, Nibud en de gemeente Heerlen, waarbij een Proof of Concept ontwikkeld wordt om data rondom armoede op individueel niveau aan elkaar te koppelen (bijv. het inkomen, betalingsachterstanden en wel/geen bijstandsuitkering), zonder de data zelf te delen en volledig in lijn met de AVG. Dit voorbeeld laat ook zien waarom het voor de hand ligt dat BISS nu een leidende rol neemt in het ontwikkelen van een voorstel voor een ELSA-lab op de BSSC binnen de NL AI Coalitie, een project dat de komende maanden hoge prioriteit heeft voor zowel BSSC als BISS.
Een ander voorbeeld betreft een onderzoek dat wordt uitgevoerd met subsidie vanuit de Regiodeal, waarbij een methodologie wordt ontwikkeld om veilig data te delen over de Nederlands-Duitse grens heen, om werkzoekenden en werkgevers met elkaar in contact te brengen, en daarmee vraag en aanbod over de landsgrenzen heen te verbinden.

Bezoekadres
Smedestraat 2
6411 CR Heerlen
Nederland

Postadres
Smedestraat 2
6411 CR Heerlen
Nederland

www.brightlands.com

Campus Heerlen Management & Development BV
Kamer van Koophandel nummer (NL) 63843838

Voor de toekomst van BSSC is BISS van groot belang, en voor de toekomst van BISS is BSSC van groot belang. Dit partnerschap heeft strategische meerwaarde voor de Universiteit Maastricht, voor de andere aandeelhouders van BSSC, en voor Limburg.

Hoogachtend,

Dr. Astrid Boeijen
CEO Brightlands Smart Services Campus

Knowledge crossing borders

College van bestuur

College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

17 december 2020
Subsidieaanvraag CAROU

uw kenmerk: 2020/32513
ons kenmerk: U2020/5576

Geacht College,

Als Open Universiteit maken wij sinds de start van de Brightlands Smart Services Campus in 2016 deel uit van de community waarin kennis op het vlak van digitalisering en data wordt ontwikkeld, om Limburg economisch vitaal te houden en zorg te dragen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. Sinds 2019 doen wij dit onder de vlag van CAROU (Center for Actionable Research of the Open University), voorheen onder het gezamenlijke initiatief BISS (UM, OU en Zuyd).

Onder verwijzing naar het gevoerde overleg met de Open Universiteit (i.c. prof. dr. Gerard Mertens en Martine Hermans) doen wij u hierbij de aangepaste (vervolg)subsidieaanvraag voor CAROU 2020-2023 toekomen. In dit businessplan wordt ingegaan op maatschappelijke uitdagingen en de wijze waarop CAROU hier, passend binnen het economisch beleid van de provincie Limburg en de doorontwikkeling van de Brightlands Smart Services Campus, een bijdrage kan leveren met het ontwikkelen van relevante kennis die door partners in het economische veld kan worden toegepast.

Volledigheidshalve vermeld ik dat op 17 december een overleg heeft plaatsgevonden met de Brightlands Smart Services Campus, waarbij de prestatie-indicatoren op hoofdlijnen met elkaar zijn afgestemd. Op initiatief van Astrid Boeijen zal hierover begin januari een vervolgoverleg plaatsvinden met vertegenwoordigers van de Brightlands Smart Service Campus en alle kennisinstellingen.

Met vriendelijke groeten,

Prof. dr. Theo J. Bastiaens
rector magnificus

C.c. C.G.M. van der Weijden
F.R.E. Rasenberg-Laumen
C.W.M. Coolen

bezoekadres: Valkenburgerweg 177 Heerlen
postadres: Postbus 2960 6401 DL Heerlen
T 045 - 576 22 22

Open Universiteit
www.ou.nl

Open Universiteit

BUSINESSPLAN CAROU 2020-2023

Voorwoord

CAROU is in 2019 van start gegaan en heeft in het eerste jaar bewezen een toegevoegde waarde te hebben in het ecosysteem van Brightlands. CAROU is het Center for Actionable Research of the Open University. De term actionable staat hoog in het vaandel in het center. Uitgangspunt is dat er wordt gewerkt op basis van uitdagingen die partners in het werkveld ondervinden. De resultaten leiden tot een oplossing voor onze partners en met de bevindingen uit de onderzoeken worden tegelijkertijd papers gepubliceerd in hoogwaardige (wetenschappelijke) tijdschriften. Hiermee toont CAROU aan dat het creëren van business value en academische waarde prima samengaan in innovatie experimenten. In het eerste jaar is er, naast hard werken aan projecten die vanuit BISS 1.0 mee zijn gekomen, tijd genomen om na te denken over de toekomst van het center.

Deze gedachten hebben de basis gevormd voor het plan dat nu voorligt. CAROU wil in de toekomst, op basis van het dna van de Open Universiteit, een toegevoegde waarde hebben in het zoeken naar oplossingen voor de maatschappelijke uitdagingen. Dit wordt enerzijds gedaan door onderzoek samen met de expertises die binnen de OU aanwezig zijn. Anderzijds geven CAROU docenten ook online onderwijs aan professionals op het gebied van data science. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het verbeteren van de employability van de werknemers in Limburg en ingespeeld op de steeds toenemende behoefte aan op maat gemaakt onderwijs.

De maatschappelijke uitdagingen en de wijze waarop de OU hier, met CAROU een bijdrage aan wil leveren zijn in dit plan uitgewerkt. Termen als arbeidspotentieel (employability), zelfredzaamheid en digitalisering worden in verband gebracht met de maatschappelijke uitdagingen die zowel op nationaal als provinciaal niveau zijn omschreven in het meerjarig missie gedreven economisch beleid.

Tenslotte, CAROU zoekt de verbinding op met bedrijfsleven, organisaties en andere kennispartners in de regio. CAROU is van mening dat in verbinding, nieuwe en sterkere krachten kunnen voortkomen om een bijdrage te leveren aan de maatschappelijke uitdagingen en te zorgen dat Limburg economisch vitaal blijft.

Prof. dr. Gerard Mertens, decaan faculteit Managementwetenschappen, OU

Prof. dr. Marko van Eekelen, decaan faculteit Bètawetenschappen, OU

december 2020

Managementsamenvatting

Het Center for Actionable Research of the Open University (CAROU) is per 1 januari 2019 van start gegaan en is een krachtenbundeling van onderzoekers en medewerkers die voorheen bij BISS 1.0 en de OU zelf werkzaam waren. In 2019 heeft CAROU haar bestaansrecht aangetoond en hebben de medewerkers samen nagedacht over de doorontwikkeling vanaf 2020. Uitgangspunt hierbij is dat binnen CAROU wordt gewerkt op basis van een innovatievraag van een partner, uit het private of publieke domein. De oplossing waaraan CAROU samen met haar partners werkt geven de partners input voor hun verdere ontwikkeling. Anderzijds verschaft de data die uit het ontwikkelingstraject voortkomt waardevol materiaal waarmee publicaties in toonaangevende (wetenschappelijke) tijdschriften kunnen worden geplaatst. Op deze wijze gaan economische ontwikkeling en toegepaste wetenschap hand in hand.

De rode draad en de basis van alle CAROU projecten is data. CAROU heeft drie onderzoeksdomeinen gedefinieerd: (1) Data Science & Artificial Intelligence, (2) Social Innovation & Data Science en (3) Business Analytics. Vanuit deze drie onderzoeksdomeinen wordt, veelal op multidisciplinaire wijze, toegevoegde waarde geleverd met onderzoek en ontwikkeling binnen de maatschappelijke uitdagingen die genoemd zijn in zowel de nationale meerjarig missie gedreven innovatieprogramma's en het missie gedreven economisch beleid van de Provincie Limburg. Vanuit het nationale en provinciale beleidskader zijn themalijnen benoemd waarbinnen projecten kunnen worden opgezet: (1) Sleuteltechnologieën, (2) Gezondheid en Zorg, (3) Veiligheid, (4) Klimaatverandering en energietransitie, en (5) Maatschappelijk verdienvermogen. Projecten die niet binnen een van deze thema's passen dan wel geen gebruik maken van data als basis 'grondstof' voor het vinden van een oplossing, vallen buiten de scope van CAROU.

Samen met partners, uit zowel het private als het publieke domein, die innovatievragen hebben wordt gezocht naar kansrijke uitdagingen om een gezamenlijk project op te zetten. Dit kan een-op-een, in de vorm van een Techruption use case of middels de vorming van een breder consortium. Deze laatste variant wordt ingezet als er sprake is van een systeeminnovatie waarbij op multidisciplinaire wijze kennis dient te worden ontwikkeld. Deze trajecten verlopen doorgaans volgens de lijn: ideation, uitwerken projectplan (inclusief financieel arrangement) en na goedkeuring het starten van de uitvoering waarbij gewerkt wordt op basis van een consortium of collaborative research agreement.

CAROU opereert vanuit de Brightlands Smart Services Campus en heeft de ambitie uitgesproken om in komende jaren ook samen te willen werken met de andere Brightlands campussen om zodoende een bijdrage te kunnen leveren aan kennisontwikkelingsprojecten die alle tezamen zorgdragen dat de Limburgse economie en maatschappij vitaal en veerkrachtig kan blijven. Binnen CAROU wordt gewerkt vanuit een platte organisatie, met een hoogleraar van de OU als wetenschappelijk directeur en twee projectmanagers die zorgdragen voor het mede initiëren, coördineren en ondersteunen van de onderzoeksprojecten. Een kernteam van hoogleraren, universitair (hoofd)docenten, promovendi en onderzoeksassistenten, aangevuld met wetenschappers uit de verschillende faculteiten, zorgt gezamenlijk met partners voor het opzetten en uitvoeren van onderzoek.

Executive summary

The Center for Actionable Research of the Open University (CAROU) started on January 1st 2019 and is a research group consisting of researchers and employees who previously worked at BISS 1.0 and the OU itself. In 2019, CAROU demonstrated its added value and employees thought about the further development from 2020 onwards. CAROU works in a demand driven fashion, which means taking innovation challenges from a partner (from the private or public domain) as starting point for all projects. The solution on which CAROU works together with its partners provide the partners with input for their further development and (business) success. On the other hand, the data resulting from innovation experiments provides valuable material with which scientific papers and articles can be published in leading (scientific) journals. In this way, economic development and applied science go hand in hand.

The common thread and the basis of all CAROU projects is data. CAROU has defined three research domains: (1) Data Science & Artificial Intelligence, (2) Social Innovation & Data Science and (3) Business Analytics. These three research areas provide added value, often in a multidisciplinary manner, with research and development within the societal challenges mentioned in both the national multi-year mission-driven innovation programs and the mission-driven economic policy of the Province of Limburg. Several themes have been identified within the national and provincial policy framework within which projects can be set up: (1) Key technologies, (2) Health and Care, (3) Security, (4) Climate change and energy transition and (5) Social earning capacity. Projects that do not fit within one of these themes or that do not use data as a basic "raw material" for finding a solution are outside the scope of CAROU.

Together with partners (from both the private and the public domain) who have innovation questions, opportunities are sought to set up a joint project. This can be done one-on-one, in the form of a Techruption use case or through the formation of a broader consortium. The latter is used if there is a need for a system innovation in which knowledge must be developed in a multidisciplinary manner. These processes usually follow the line: ideation, developing project plan (including financial arrangement) and, after approval, start the execution. For each project a consortium or collaborative research agreement is agreed upon with all partners.

CAROU operates from the Brightlands Smart Services Campus and has the ambition to also work with the other Brightlands campuses in the coming years in order to contribute to knowledge development projects that ensure that the Limburg economy and society can be vital and resilient. CAROU has a flat organizational structure, with a full professor of the OU as scientific director and two project managers who take care of co-initiating new projects, coordination and support of the research projects. A core team of professors, university (senior) lecturers, doctoral candidates and research assistants, supplemented by scientists from the various OU faculties, jointly ensure that research is set up and carried out.

Inhoudsopgave

1. Inleiding 11
2. CAROU 13
    2.1 Herijking uitgangspunten CAROU 13
    2.2 Onderzoeksdomeinen CAROU 17
        2.2.1 Data Science & Artificial Intelligence 17
        2.2.2 Social Innovation & Data Science 18
        2.2.3 Business analytics 20
3. Projecten in de maatschappelijke uitdagingen 22
    3.1 Sleuteltechnologieën 23
    3.2 Gezondheid en Zorg 24
    3.3 Veiligheid 26
    3.4 Klimaatverandering en energietransitie 28
    3.5 Maatschappelijk verdienvermogen 30
    3.6 Toekomstige projecten 33
4. Onderwijs vanuit OU op BSSC 35
5. Partners en klanten 36
    5.1 Huidige partners 36
    5.2 Nieuwe partners 38
        5.2.1 Alignment met alle Brightlands campussen 38
        5.2.2 Bedrijven en organisaties B2B 38
6. Organisatie en governance 40
7. Activiteitenplanning 2020-2023 43
8. Financiën 44
9. Prestatie-indicatoren en monitoring 53
10. Risicomanagement 57
Bijlage 1 Letter of Support Zuyderland 58

1. Inleiding

Data is een digitale grondstof. Een grondstof waarmee nieuwe economische kansen kunnen worden gecreëerd waarmee het bedrijfsleven vitaal kan blijven. Deze kennis is reeds op grote schaal doorgedrongen, maar nog niet in alle relevante werkvelden. De verzilvering van kansen kan pas slagen als bedrijven weten welke data ze hebben en wat ze ermee kunnen. Data is inter-afhankelijk met personen (natuurlijke of rechtspersonen). Met andere woorden: wat mensen en/of bedrijven doen, willen, kopen, vinden, kennen, aanbidden, verafschuwen, etc. Om deze reden is de koppeling van de menselijke kant (sociale innovatie en gedragswetenschappen) aan computerwetenschappen en artificiële intelligentie een wezenlijke verbinding. CAROU heeft deze verbinding intrinsiek in haar team verankerd.

CAROU is in 2019 ontstaan nadat de partners van het Business Intelligence & Smart Services Institute (hierna BISS 1.0) besloten hebben individueel door te gaan. Voor 2019 was het belangrijk om CAROU op eigen benen te laten landen, reeds gemaakte afspraken door OU-medewerkers onder BISS 1.0 na te komen en onderzoek te doen naar de wijze waarop CAROU de komende jaren vorm en inhoud kan gaan krijgen. Verder zijn nieuwe projecten geïnitieerd. Simultaan hieraan is onderzoek gedaan naar de wijze waarop CAROU zich de komende jaren wil ontwikkelen en een bijdrage wil leveren aan een vitale Limburgse en nationale economie. De maatschappelijke uitdagingen van Limburg staan omschreven in het meerjarig collegeprogramma 2019-2023 “Vernieuwend Verbinden” van juni 2019. De input hiervan is gebaseerd op meerdere documenten waaronder de Limburg Agenda 2030 van maart 2018 en regiodeal bidbook ‘Limburg maakt Nederland groter’.

Dit plan gaat in op de wijze waarop CAROU met actionable research een bijdrage kan leveren aan oplossingen voor maatschappelijk relevante vraagstukken. Na de inleiding (H1) en de omschrijving van CAROU (H2) wordt ingegaan op zowel de onderzoeksactiviteiten (H3) en onderwijs (H4). Daarna wordt ingegaan op wie de klanten & partners zijn van CAROU (H5) en hoe CAROU zich gaat organiseren (H6). Er wordt een planning omschreven waarop de komende jaren wordt gefocust (H7) en hoe dit gefinancierd kan worden (H8). Als laatste worden de prestatie-indicatoren beschreven en de manier waarop de vinger aan de pols wordt gehouden (H9) en de wijze waarop wordt omgegaan met potentiële risico’s (H10).

2. CAROU

CAROU staat gelijk aan 'handen uit de mouwen' en werken aan echte vraagstukken die in de maatschappij spelen. CAROU is een onderzoeksgroep van de OU die is ondergebracht bij de faculteit Managementwetenschappen en voert samen met partners onderzoek uit om oplossingen te vinden voor maatschappelijk relevante vraagstukken. De kern van CAROU projecten bestaat uit data; CAROU projecten zijn altijd data gedreven. CAROU docenten geven ook online onderwijs op het vlak van data en computer science. De OU is dé leverancier van afstandsonderwijs in Nederland en Vlaanderen met een lang trackrecord, waardoor CAROU kan profiteren van de binnen de OU aanwezige onderwijskundige expertise en infrastructuur om innovatie en talentontwikkeling te faciliteren. CAROU voert echter geen reguliere onderwijstaken uit.

De OU is gevestigd in Heerlen met in totaal 17 studiecentra waarvan 10 in Nederland en 7 in Vlaanderen. De OU heeft een landelijke focus, de studenten komen uit geheel Nederland en Vlaanderen. Naast deze landelijke focus voelt de OU een nadrukkelijke regionale verbondenheid. Gelegen in een Euregionaal gebied, met aan beide zijden van de grens forse investeringen in kennisinfrastructuur (Kennis-as gelden, Maastricht, Luik, Hasselt, Genk en Aken), zijn er voor de toekomst veel kansen aanwezig om relevant onderzoek en onderwijs uit te voeren om een bijdrage te leveren aan het vitaal houden van organisaties in het maatschappelijke werkveld.

2.1 Herijking uitgangspunten CAROU

Nadat in 2018 het besluit werd genomen om BISS 1.0 te ontbinden heeft de Open Universiteit bij de start van CAROU (in 2019) lessen proberen te trekken uit de ervaringen van BISS 1.0. Dit heeft op een aantal punten geleid tot een herijking van de uitgangspunten, te weten:

- CAROU is als een platte organisatie georganiseerd met enkel projectmanagers in een coördinerende rol en ter ondersteuning van veel inhoudelijke medewerkers op de werkvloer. De inhoudelijke inzet van de onderzoekers op de werkvloer bepaalt het succes van het onderzoekscentrum. Zij hebben nauwe contacten met (business) partners en staan het dichtst bij de maatschappelijke uitdagingen;
- De thematische aanvliegroutes voor onderzoeksonderwerpen dienen herkenbaar(der) te worden gelinkt aan organisaties uit het werkveld van de Campus, maar ook daarbuiten. Belangrijk daarbij is dat CAROU de innovatiebehoefte van organisaties goed begrijpt om daarmee ook commitment te verkrijgen om samen onderzoek op te kunnen pakken. Daarmee versterkt CAROU het wervend vermogen van de Brightlands Services Campus als geheel.
- Binnen CAROU wordt gekozen voor een focus op een aantal themalijnen en daaraan gekoppelde heldere onderzoeksthema's en methoden. Op deze wijze ontstaat er commitment bij de onderzoekers en heeft het resultaat een hogere toegevoegde waarde.
- De geformuleerde focusgebieden 'Smart Interaction, Smart Support en Smart Business Models' dienen nader te worden geconcretiseerd. Daaruit zal blijken wat dit betekent voor innovatie-activiteiten binnen de maatschappelijke en provinciale thema's op het gebied van zorg, veiligheid, energietransitie, etc.

- De toegevoegde waarde van het onderzoek dat wordt uitgevoerd door CAROU dient zowel maatschappelijke meerwaarde op te leveren, als ook een bijdrage te leveren aan de wetenschap. Het streven is er op gericht een goede balans tussen beide doelstellingen tot stand te brengen.
- CAROU is een onderzoeksinstituut dat fysiek gevestigd is op de campus en onderdeel uitmaakt van het Brightlands ecosysteem. Om optimaal te kunnen presteren in dit ecosysteem is een heldere rolverdeling tussen CAROU en de campusorganisatie (CM&D) van belang. Daarnaast is succes van CAROU mede afhankelijk van de samenwerking met andere kennisinstellingen & instituten. Een goede interactie en het streven naar een level playing field van alle kennisinstellingen op de campus is randvoorwaardelijk voor een succesvolle en duurzame doorontwikkeling van CAROU.
- Bij de start van CAROU is een fundamentele keuze gemaakt om de Brightlands Smart Services Campus in Heerlen onvoorwaardelijk te steunen en op een gedreven en gecommitteerde wijze te werken aan onderzoek en onderwijs waarmee de gehele community wordt versterkt.

CAROU

De bovenstaande uitgangspunten hebben ervoor gezorgd dat CAROU op een andere manier dan BISS 1.0 haar thematische keuzes heeft gemaakt en ook op een andere manier haar bedrijfsvoering daarop heeft afgestemd. Hierbij is ook gekeken naar andere succesvolle kennisAs-projecten. Met de directie van Aachen Maastricht Institute for Biobased Materials (hierna: AMIBM) zijn gesprekken gevoerd over deze onderwerpen. Daarnaast zijn diverse gesprekken gevoerd met mensen uit het bedrijfsleven, de regionale overheid, zorginstellingen, etc. om de innovatiebehoeftes op te halen. Op grond van deze inventarisatie is er een inhoudelijke keuze gemaakt die verder is uitgewerkt in Hoofdstuk 3.

CAROU is een interessante kennispartner omdat het centrum expertise heeft over de omgang met een van de meest besproken en waardevolle resources van elke organisatie op dit moment: data. Dit is de rode draad door alle projecten heen en maakt dat er binnen veel thema's en sectoren een toegevoegde waarde geleverd kan worden. Hiertoe wordt PhD-onderzoek uitgevoerd, maar ook innovatieprojecten samen met partners in Europese en nationale programma's. Vanwege de kennis en expertise op sleuteltechnologieën en data science kan zowel met grote bedrijven (PhD en groot onderzoek) als met MKB (met name onderwijsactiviteiten) worden gewerkt. Afhankelijk van de vraag van een partner uit het werkveld wordt bepaald welke invulling wordt gegeven aan het gezamenlijk vinden van de oplossing.

Er zijn drie onderzoeksdomeinen binnen CAROU waarin multidisciplinair wordt samengewerkt. Deze drie onderzoeksdomeinen zijn: (1) Data Science & Artificial Intelligence, (2) Social Innovation & Data Science en (3) Business Analytics. Afhankelijk van de specifieke vraag van een partner uit het maatschappelijke veld kan er specifieke kennis in de OU-organisatie aangesproken worden. Hierbij is de vraag leidend en niet het aanbod aan kennis dat aanwezig is. Door de focus op toegepast wetenschappelijk onderzoek binnen de in Limburg geformuleerde transities zorgt CAROU voor een linking pin tussen rein wetenschappelijk onderzoek en toegepast onderzoek waarmee de impact op de samenleving in Limburg optimaal wordt vergroot.

De visie van CAROU is:

Actionable wetenschappelijk datagedreven onderzoek voor organisaties en maatschappij.

De missie van CAROU is:

Bevordering van technische en sociale innovatie op basis van maatschappelijk relevante uitdagingen van organisaties door onderzoek te initiëren en erin deel te nemen.

CAROU is opgezet als een valorisatieplatform voor de OU en haar onderzoeksprogramma's. Binnen dit platform wordt communicatie tussen wetenschappelijke onderzoekers en andere campusbewoners bevorderd. CAROU richt zich vanaf 2020 in toenemende mate op alignment met campusbewoners van alle Brightlands campussen. De wederzijdse communicatie komt ten goede aan zowel de partners (omdat zij voortdurend gevoed worden met actuele wetenschappelijke kennis) en de universiteit (onderzoeksprogramma's worden voortdurend geïnformeerd over relevante en maatschappelijke uitdagingen). De komende tijd wordt de integratie van het onderzoeksprogramma LIRS (Learning and Innovation in Resilient Systems) verder doorgezet in gezamenlijke projecten met wetenschappelijke, maatschappelijke en industriële partners op de Brightlands campussen. Hierbij worden bestaande samenwerkingsverbanden optimaal benut, maar ook nieuwe verbanden gebouwd.

De doelstellingen van CAROU zijn:

1. Beschikbare onderzoeksexpertise die aanwezig is bij de OU-onderzoeksprogramma's wordt nadrukkelijk met de vier Brightlands campussen verbonden. Dit geldt voor alle zes faculteiten van de OU;
2. Gestreefd wordt naar het opzetten van co-creatie c.q. samenwerkingen met bedrijven en organisaties. Doel hierbij is om wederzijdse, effectieve en vroegtijdige communicatie tussen wetenschap en bedrijfsleven te garanderen;
3. Voortbouwen op en optimaal gebruik maken van reeds bestaande relaties en gerealiseerde resultaten met en voor de campus partners, teneinde het potentieel op de campus maximaal te benutten;
4. Opzetten van onderwijsprogramma's op maat die voorzien in de innovatie- en talentontwikkelingsbehoefte van bedrijven (grote bedrijven en MKB) en maatschappelijke organisaties, altijd samen met de verschillende OU faculteiten en via het OU centrum voor post-initieel onderwijs, Your Academy.

2.2 Onderzoeksdomeinen CAROU

CAROU kent momenteel drie onderzoeksdomeinen: (1) Data Science & Artificial Intelligence, (2) Social Innovation & Data Science en (3) Business Analytics. CAROU projecten vallen zelden binnen slechts één onderzoeksdomein. Wetenschappers binnen deze domeinen werken daarom veelvuldig samen aan deze multidisciplinare projecten.

2.2.1 Data Science & Artificial Intelligence

De onderzoekers binnen dit domein (DSAI) dragen met onderzoek bij aan technologische innovaties en het aanpassen van organisaties aan de technologische uitdagingen die op hen afkomen. De belangrijkste studiegebieden van het perspectief data science en artifical intelligence zijn: machine learning, cloud computing, natural language processing, computer vision, time series analyses, crowd sourcing, process mining, text mining, multi-media information retrieval, reinforcement learning and deep learning. CAROU voert onderzoek uit in verbinding met haar partners (co-creatie). Hiermee wordt een kennisoverdracht gegarandeerd.

Veel organisaties bezitten meer relevante data dan ze met hun huidige infrastructuur kunnen verwerken. Om waardevolle data te analyseren ontbreekt het in organisaties vaak aan kennis over de mogelijke manieren om kennis te ontsluiten uit deze data. CAROU kan ondersteunen bij het ontwikkelen van technieken en methodes om data-analyse in te zetten.

De onderzoekers in CAROU hebben in de lopende projecten ervaren dat bedrijven en organisaties die het potentieel van hun data benutten veelal behoren tot de top van hun sector. Deze bedrijven en organisaties werken samen met wetenschappers, bijvoorbeeld bij de analyse van de verzamelde data, het maken van voorspellingen met deze data en het formuleren van voorstellen voor organisatorische, strategische en personele besluiten. CAROU zorgt voor kennisoverdracht en draagt zorg voor het leveren van Data Science programma's voor zowel binnen als buiten de Brightlands Smart Services Campus om de expertise op dit vlak binnen de provincie te vergroten.

CAROU ontwikkelt constant haar kennis op het vlak van data-analyse methodieken om voor de huidige en toekomstige partners een geschikte kennispartner te zijn. De focus van de CAROU-onderzoekers ligt hierbij op het definiëren van algoritmes en diensten die relevante events voorspellen in de levenscyclus van bedrijven en organisaties in relatie tot de datastromen waar deze bedrijven en organisaties toegang tot hebben.

CAROU team:

- Prof. dr. Marko van Eekelen (decaan faculteit Bètawetenschappen, hoogleraar software technology): cyber security, privacy, formal software verification (proving model checking), energy consumption analysis of software controlled sytems;
- Associate Prof. dr. Stefano Bromuri: artificial intelligence, big data, data science;
- Dr. Deniz Iren: artificial intelligence, big data, data science, crowd sourcing;
- Dr. Lyana Curier: artificial intelligence, data science, signal processing;
- Dr. Karima Kourtit: data analytics en smart cities;
- Daniele Di Mitri: multi-modal learning, artificial intelligence, data science.

In aanvulling op het permanent aanwezige kernteam op de Brightlands Smart Services Campus zullen ook andere OU-onderzoekers bijdragen aan dit onderzoeksgebied:

- Prof. dr. Tanja Vos (hoogleraar Software Engineering - BW-INF): automated testing, automated graphical user interface testing;
- Dr. ir. Martijn van Otterlo, UD BW-INF: reinforcement learning, responsible AI, adaptive control of systems. Martijn maakt op dit moment de nieuwe master in AI;
- Dr. Harald Vranken (Universitair Hoofddocent Software Security BW-INF): cybersecurity, block chain energy consumption, botnet detection;
- Dr. Bastiaan Heeren (Universitair Docent BW-INF): software technology for intelligent feedback in education;
- Dr. Arjan Hommersom en Dr. Twan van Laarhoven (Universitair Docent BW-INF): big data, bayesian artificial intelligence, machine learning;
- Dr. Fabian van den Broek en Dr. Greg Alpar (Universitair Docenten BW-INF): attribute-based authentication in blockchain, cybersecurity and privacy.

2.2.2 Social Innovation & Data Science

Een wezenlijk aspect dat verankerd zit in CAROU is de wetenschap van en rondom 'de mens'. De interactie van mensen met artificial intelligence biedt kansen maar kan ook angst oproepen. Aspecten als veiligheid kunnen worden versterkt of afgeremd als er onderzoek wordt gedaan naar emotieherkenning en gedragsverandering. In het algemeen kan gezegd worden dat innovatie een zeer complex proces is met zowel technologische en vooral ook menselijke (sociale) aspecten.

De focus van het onderzoek binnen dit domein (SIDS) is de toepassing van socio-technologische perspectieven om innovatie (zowel technisch als bedrijfsmatig) te ondersteunen in organisaties en de maatschappij in het algemeen. De onderzoeksactiviteiten dragen bij aan de ontwikkeling van nieuwe producten, diensten, organisatievormen, etc. Bijzonder interessant zijn de samenwerkings-projecten met campus bedrijven waarin nieuwe producten of diensten worden ontwikkeld. Hierbij kan gedacht worden aan het gebruik van AI-applicaties om emoties te identificeren in digitale communicatie. Echter, aangezien technologie communicatie tussen grote groepen mogelijk maakt, kunnen de onderzoekers ook bijdragen aan bijvoorbeeld vraagstukken op gemeentelijk of regionaal niveau. Dit kan middels het ondersteunen van de ontwikkeling en implementatie van technologische instrumenten met als uiteindelijke doel het creëren van samenhangende en florerende gemeenschappen waarbinnen mensen gezond zijn, zich veilig en gekend voelen.

De multidisciplinaire samenwerking tussen de onderzoekers van alle domeinen wordt zichtbaar wanneer moderne Data Science methodieken toegepast worden in de stimulering van (business)-innovatie. Campus bedrijven kunnen aan de hand van onderzoek en ontwikkeling van AI-instrumenten nieuwe manieren ontwikkelen voor bijvoorbeeld het inhuren of trainen van medewerkers. Binnen het onderzoek wordt niet alleen gewerkt aan ontwikkeling maar ook aan het doen van experimenten. Op deze wijze kan er zowel kwalitatief en kwantitatief geëvalueerd worden om de ontwikkeling optimaal te faciliteren.

De OU wil, via de onderzoekers in SIDS, bijdragen aan de ondersteuning van personen en bedrijven m.b.t. hun leven lang ontwikkelen-doelen. De OU heeft als doelstelling te werken aan innovatieve oplossingen voor online-leren op afstand en pioniert met de nieuwste vormen van technologie om dit uit te voeren. Vanuit SIDS wordt kennis aangeleverd voor onderwijsprogramma's bijvoorbeeld leven lang ontwikkelen van individuen en organisaties.

CAROU team:

- Prof. dr. Petru Curseu (hoogleraar Organizational Behavior MW-ORG): strategic decision-making, collaborative innovation, social groups, organizational development;
- Dr. Alexander Henkel (Universitair Docent MW-ORG): innovation and marketing, emotions in digital environment.

In aanvulling op het permanent aanwezige kernteam op de Brightlands Smart Services Campus zullen ook andere OU-onderzoekers bijdragen aan dit onderzoeksgebied:

- Prof. dr. Gerard Mertens (hoogleraar Financial Management MW-A&F): governance, financial management, accounting, financial statement analysis, Data Science and innovation;
- Prof. dr. Judith Semeijn (hoogleraar Strategic HRM; MW-ORG): strategic HRM, resilience in employment relations;
- Prof. dr. Dave Huitema (hoogleraar Environmental Policy BW-Science): environmental governance, adaptive governance of water and climate, policy learning, innovation;
- Prof. dr. Stefan Dekker (hoogleraar Integrated Environmental Modelling BW-Science): water-energy-food nexus, eco-hydrology;
- Dr. Wilfried Ivens (universitair hoofddocent Environmental Science BW-science): energy transition, environmental sciences, modeling of emission of non-CO2 greenhouse gases;
- Dr. Angelique Lansu (universitair docent BW-Science): earth and environmental sciences, environmental aspects of soil and water, land use changes, learning for sustainable development;
- Dr. James Patterson (post-doc BW-Science): governance aspects of climate adaptation;
- Dr. Ansje Löhr (universitair docent MW-Science): climate change (education), aquatic ecology, marine litter;
- Dr. Frank de Lange (universitair hoofddocent International Strategy; MW-STR): Strategy, Innovation, Strategic Management.

2.2.3 Business analytics

Een van de leerpunten van contacten met partners in BISS 1.0 is dat er relatief veel organisaties zijn die niet goed raad weten met data die ze hebben ("Ik heb data, en wat nu?") of welke data relevant is om te verzamelen en hoe je Data Science projecten in goede banen leidt. Om de partners in het werkveld verder te kunnen helpen met onderzoek en daarmee de impact in het economische domein te vergroten is een derde domein aan CAROU toegevoegd ten opzichte van CAROU zoals dat in 2019 is gestart. Binnen dit domein wordt onderzoek gedaan naar de wijze waarop Data Science binnen bedrijven en organisaties wordt ingericht en aangestuurd zodat het leidt tot verbeteringen van de huidige business en het ontdekken van nieuwe economische kansen.

Omdat ondernemerschap aan de basis staat van gezonde economische groei, wordt vanuit dit domein gefocust op bedrijven (grote bedrijven en MKB) om hen te steunen in de optimalisatie van hun bedrijfsprocessen en strategische keuzes. Strategische besluiten zijn complexe processen waarbij economische, sociale, technische en in toenemende mate ook ethische factoren een rol spelen. Met name voor het MKB blijkt deze complexiteit een groeiend struikelblok, omdat het dikwijls ontbreekt aan gestandaardiseerde protocollen of ondersteunende beslissingssystemen. Op deze manier worden strategische beslissingen (te) grote uitdagingen met evenzo grote ondernemersrisico's. Vanuit dit domein worden advies en ondersteuningsprogramma's geleverd die bedrijven helpen met de complexiteit van strategische keuzes. Dit domein integreert de diverse expertises van bedrijfskunde, informatiekunde, informatica en rechten om complexe ondersteunende programma's te leveren die beslissingsprocessen met veel facetten aanpakken. Er is veel behoefte bij bedrijven om inzicht te krijgen in de wijze waarop digitalisering en data hun helpt bij het organiseren van de toekomstige activiteiten in hun bedrijf. Project stakeholders kunnen lokale overheden (gemeenten), MKB's alsook campusdeelnemers zijn. In samenwerking met de andere partners op de BSSC, heeft CAROU zich als doel gesteld services te leveren en kennis over te dragen aan het MKB op voornoemde terreinen. Deze op innovatie gerichte activiteiten dragen bij aan het wervend vermogen van de campus.

CAROU team:

- Prof. dr. Remko Helms (hoogleraar Informatiekunde, vice-decaan onderwijs Bèta-faculteit): Data Science management, data safari, agile data analytics, data governance knowledge management, strategic management of ICT;
- Jeroen Baijens MSc (promovendus CAROU): Data Science, data analytics governance;

In aanvulling op het permanent aanwezige kernteam op de Brightlands Smart Services Campus zullen ook andere OU-onderzoekers bijdragen aan dit onderzoeksgebied:

- Dr. Rogier van de Wetering (universitair hoofddocent Informatiekunde): health IS/IT innovation, business-IT alignment, dynamic capabilities, complex adaptive systems, hospital information systems;
- Dr. Irene Vanderfeesten (universitair hoofddocent Informatiekunde): business process management, process mining, workflow management;
- Dr. Laury Bollen (universitair hoofddocent Informatiekunde): strategisch IT-management, informatiemanagement, IT governance, activated online learning;
- Dr. Litska Strikwerda (universitair docent Metajuridica): cybercriminaliteit, strafrecht in digitale samenleving, informatie privacy, ethiek;
- Drs. Jan Merkus (buitenpromovendus): data governance, data management, capability maturity models.

In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op de maatschappelijke uitdagingen die CAROU samen met haar partners heeft verkend. Hierbij worden de reeds lopende en ingediende projecten kort aangeduid, maar er wordt ook ingegaan op de wijze waarop toekomstige projecten gestalte kunnen krijgen.

3. Projecten in de maatschappelijke uitdagingen

Het onderzoek dat binnen CAROU wordt geïnitieerd en uitgevoerd is afgestemd op de behoeftes en uitdagingen in de maatschappij. Daarnaast wordt ook buiten de Brightlands campussen contact gelegd met partijen in het veld. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de wijze waarop het contact met partijen en klanten tot stand komt en wordt onderhouden.

De kerncompetenties van CAROU liggen op het vlak van een sleuteltechnologie (Data Science). Om deze reden is een constante verbinding met inhoudelijke partijen van cruciaal belang. Met andere woorden, de domeinkennis binnen specifieke thema's en sectoren wordt veelal ingebracht door partners uit het private of publieke domein. Een relevante vraag hierbij is om samen met de inhoudelijke partijen (bedrijven/organisaties) vast te stellen wat er allemaal mogelijk is met de data die zich binnen hun organisatie bevindt. De onderzoekers en medewerkers van de OU binnen CAROU en voorheen BISS 1.0 hebben de ervaring dat er vaker sprake is van een 'data awareness gap' zich uitende in opmerkingen als: 'nu heb ik data en wat kan ik er nu mee'. Awareness van data en de mogelijkheden hiervan voor economische kansen is een wezenlijk aspect in het samen bepalen van welk onderzoek, waarvoor nodig is om bedrijven en organisaties in Limburg sterk en vitaal te houden. CAROU zal hierbij zoveel als mogelijk streven naar het leggen van verbindingen tussen partijen met dezelfde vragen (bijv. zorgkosten beheersen in het health & care veld).

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de huidige maatschappelijke uitdagingen die neergelegd zijn in het nationaal en provinciaal meerjarig missie gedreven economisch en strategisch kader. Het onderzoek dat CAROU de komende jaren gaat initiëren en uitvoeren ligt allemaal op het vlak van (1) Data Science & Artificial Intelligence, (2) Social Innovation & Data Science en (3) Business Analytics. Achtereenvolgens wordt aandacht besteed aan de wijze waarop onderzoek wordt geïnitieerd, ontwikkeld en uitgevoerd om oplossingen te vinden voor uitdagingen. CAROU zet hierbij constant in op resilience (veerkracht). Veerkracht en het vermogen tot continue en effectieve verandering is een cruciale succesfactor voor bedrijven. Een wederzijds, vroegtijdige en effectieve kennisoverdracht tussen een kennisdrager en een bedrijf dat kennis nodig heeft, is essentieel voor de ontwikkeling van bedrijfsveerkracht en -vernieuwing. Het vermogen om nieuwe technologische oplossingen en bedrijfsprocessen te ontwikkelen is onlosmakelijk verbonden met veerkracht.

3.1 Sleuteltechnologieën

Data Science is een sleuteltechnologie die in vrijwel alle economische domeinen haar intrede heeft gedaan en op disruptieve wijze zorgt voor veranderingen die zo snel gaan, dat plannen via beleid of ondernemersplan, lastig kan zijn. Het Rijk definieert meerdere sleuteltechnologieën in haar Kamerbrief 'Naar Missiegedreven Innovatiebeleid met Impact'. Centraal over sleuteltechnologieën wordt aangegeven dat deze cruciaal zijn voor het verdienvermogen en het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. In de toekomst is het noodzakelijk dat Nederland focus blijft houden op de ontwikkeling van sleuteltechnologieën om voldoende massa te kunnen blijven creëren in de ontwikkeling, diffusie en opschaling om concurrerend te zijn en te kunnen blijven ten opzichte van andere landen.

Het Rijk heeft 4 clusters gedefinieerd en binnen het cluster High-Tech zijn 5 categorieën sleuteltechnologieën geconcretiseerd:

1. Fotonica en lichttechnologieën
2. Nanotechnologieën en nanomaterialen
3. Quantumtechnologieën en quantum computing
4. High-tech:
    A. Digitale technologieën, artificiële intelligentie en security
    B. Geavanceerde materialen, dunne films en coatings
    C. Chemische technologieën en katalytische technologie
    D. Life science technologieën en industriële biotechnologie
    E. Engineering- en fabricagetechnologieën en robotica

CAROU focust zich met haar expertise met name op cluster 4, categorie A. Die focus wordt verder onderstreept door het data-gedreven onderzoek, waarin digitale technologie en artificiële intelligentie vrijwel altijd een sleutelrol vervullen in het vinden van een oplossing (zie ook de genoemde projecten en projectvoorstellen bij de overige thema's in dit hoofdstuk).

Nederlandse AI Coalitie

De Open Universiteit neemt deel in de Nederlandse AI Coalitie (NL AIC). De NL AIC is een publiek-private samenwerking, waarbij overheid, bedrijfsleven, onderwijs- en onderzoeksinstellingen en maatschappelijke organisaties samenwerken. De coalitie heeft als doel de Nederlandse activiteiten in AI te stimuleren, te ondersteunen en waar nodig te organiseren. Samen met de Brightlands Smart Services Campus organisatie en de overige kennisinstellingen verbonden aan deze campus wordt momenteel verkend op welke manier wij als consortium een bijdrage kunnen leveren aan de Nederlandse AI Coalitie.

De criteria die voor projecten worden gehanteerd zijn kansen op maatschappelijke en economische impact, positionering van Nederland (in de EU en in de wereld), krachtenbundeling, de potentie voor meerjarige samenwerking en het doorsnijdend karakter van sleuteltechnologieën en de multidisciplinariteit. Centraal staat de impact voor Nederland die kan worden gerealiseerd op de korte en lange termijn.

De provincie Limburg heeft sleuteltechnologieën verwerkt in haar economische structuur. Op dit moment wordt gewerkt aan een nieuw meerjarig economisch kader, waar grote technologische en digitale veranderingen spelen, die zich gaan manifesteren en een belangrijke impact zullen hebben op toekomstige structuur van de Limburgse economie. Het vergroten van het adaptief vermogen van bedrijven, met onderwijs en onderzoek is belangrijk en CAROU heeft hierin een toegevoegde waarde.

3.2 Gezondheid en Zorg

Vitaal functionerende burgers in een gezonde economie is het credo van het recentelijk opgestelde landelijke innovatieprogramma voor gezondheid en zorg. De centrale missie is: in 2040 leven alle Nederlanders tenminste vijf jaar langer in goede gezondheid en zijn de gezondheidsverschillen tussen de laagste en hoogste sociaal-economische groepen met 30% afgenomen. De daar onderliggende missies zijn (bron: MMIP gezondheid en zorg):

1. In 2040 is de ziektelast als gevolg van een ongezonde leefstijl en ongezonde leefomgeving met 30% afgenomen;
2. 2030 wordt zorg 50% meer (of vaker) in de eigen leefomgeving (in plaats van in zorginstellingen) georganiseerd, samen met het netwerk rond mensen;
3. In 2030 is van de mensen met een chronische ziekte of levenslange beperking het deel dat naar wens en vermogen kan meedoen in de samenleving met 25% toegenomen;
4. In 2030 is de kwaliteit van leven van mensen met dementie met 25% toegenomen.

Het nationale programma stelt dat deze uitdagende missies alleen te realiseren zijn wanneer alle betrokken partijen een ingrijpende transitie doormaken in denken, doen en laten op vlak van gezondheid en zorg. Hiervoor zijn vele nieuwe concepten, producten en diensten nodig. Digitalisering speelt hierbij een belangrijke rol. Data awareness is nog niet volledig aanwezig. Niettemin zal de kennis uit de beschikbare en toekomstige data een wezenlijke rol spelen in de benodigde transitie. Deze transitie moet leiden tot meer gezondheid van burgers en vooral ook bijdragen aan hun 'meedoen' in de samenleving. Gezondheid en meedoen van burgers zijn een doel op zich, maar kunnen ook gezien worden als een belangrijk middel. Meedoen werkt namelijk preventief en biedt mensen sociaal en economisch perspectief. De accentverschuiving naar functioneren en meedoen betekent dat er nieuwe onderzoeksmethoden nodig zijn, met behulp van vergaande digitalisering. Voor een efficiënte transitie zullen producten en diensten sneller hun weg moeten vinden naar de eindgebruikers. Dat vraagt naast versterkte valorisatie en marktcreatie een nieuwe wijze van implementatie van strategieën. Uiteindelijk richt de transitie zich op het faciliteren van burgers om gezond mee te kunnen doen in hun eigen leefomgeving.

Feitelijk ligt de grote uitdaging echter in het beheersbaar houden van de kosten voor gezondheid en zorg in de toekomst. Dit vormt een van de belangrijkste drijfveren van innovatie binnen gezondheid en zorg. Een relevant aspect voor wat betreft big data en kostenefficiëntere gezondheid en zorg is data awareness. Met behulp van business analytics kunnen antwoorden gevonden worden op deze vragen, van waaruit innovatieprojecten kunnen worden aangezwengeld.

In het Limburgse collegeprogramma 2019-2023 is opgenomen dat het onderzoeks- en innovatiebeleid aansluit bij de nationale missie gezondheid en zorg (blz. 29, collegeprogramma 2019-2023) en de kracht van het Limburgse onderzoeks- en innovatiecluster. Hierbij geeft de provincie aan te streven naar het inrichten en onderhouden van een praktijkgericht provinciaal kennis- en actiecentrum met Limburgse gemeenten voor preventief en positief gezondheidsbeleid, maatschappelijke ondersteuning en jeugdzorg.

Met name de ouderenzorg zal de komende jaren fors in kosten toe gaan nemen. Naar verwachting neemt het aantal 90-jarigen (bron: bevolkingspiramide CBS) en mensen met dementie toe. Daar staat tegenover dat oudere mensen steeds langer thuis moeten blijven wonen waarmee ook aspecten als eenzaamheid een rol gaat spelen. In het collegeprogramma van Limburg staat dat Limburg vergrijst wat belangrijke gevolgen heeft voor de samenleving v.w.b. toenemende afhankelijkheid en eenzaamheid onder ouderen (blz. 27 collegeprogramma 2019-2023). Het biedt ook kansen zoals 'silver economy'.

Lopende projecten en projectvoorstellen

In 2019 is een aantal projectvoorstellen in nationale programma's ingediend. Niet alle projecten zijn op dit moment gehonoreerd, sommige projecten moeten nog worden ingediend.

- **Begeleiden van ideation sessies voor Adelante:** het verzorgen van de voorbereiding, begeleiding en samenvatting van een tweetal ideation sessies (in samenwerking met Service Science Factory, onderdeel van de Universiteit Maastricht), die bedoeld waren om waardevolle input van interne en externe experts voor het strategisch meerjaren document van Adelante te verzamelen. Na succesvolle afronding van deze workshops worden er op dit moment nieuwe projecten besproken met het kenniscentrum van Adelante.
- **Strategische samenwerking met Zuyderland:** de OU en Zuyderland zijn een strategische samenwerking aangegaan op het gebied van life long learning, wetenschappelijk onderzoek naar het gebruik van data, de inzet van informatietechnologie, (psychologisch) gedrag en de bedrijfseconomische aspecten van zorg. Nadat in september 2019 een eerste ideation sessie rondom deze thema's op de BSSC heeft plaatsgevonden is er begin dit jaar een letter of support getekend (zie Bijlage 1). In verband met de Covid-19 crisis werd de tweede ideation sessie verplaatst en zal deze in september 2020 plaatsvinden. In samenwerking met de afdeling orthopedie verkennen CAROU onderzoekers hoe het patiënten pad beter vorm gegeven kan worden als men op een slimme manier gebruik maakt van data.

3.3 Veiligheid

Nederland moet voor burgers een veilig land blijven om te wonen, te werken en te leven. Echter een veilige samenleving is niet vanzelfsprekend. Nederland staat de komende decennia voor complexe uitdagingen wat vraagt om een proactieve houding en een innovatieve aanpak om potentiële dreigingen tegen te gaan. In het veiligheidsdomein is een multidisciplinaire aanpak nodig om de uitdagingen aan te gaan. Een combinatie van nieuw technisch, digitaal, sociaal, maatschappelijk, juridisch, gedragswetenschappelijk, organisatorisch, sociaalpsychologisch en (geo)politieke onderzoek is hierbij cruciaal. Er dient gebruik gemaakt te worden van de nieuwste wetenschappelijke inzichten, sleutel-technologieën en sleuteltoepassingen. Simultaan dient er aandacht te zijn voor ethische en maatschappelijke vragen inclusief fundamentele en structurele aspecten van veiligheidskwesties. De landelijke overheid wil in haar nationale innovatiebeleid voor veiligheid intensief samenwerken met overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen op landelijk als Europees niveau. Op deze wijze kunnen we als Nederland (potentiële) tegenstanders steeds een stap vóór blijven: "always ahead of the threat". (bron: Missiedocument thema Veiligheid, maart 2019).

Binnen de landelijke MMIP Veiligheid zijn 8 missies opgesteld:

1. Integrale aanpak van georganiseerde criminaliteit;
2. Maritieme hightech voor een veilige zee;
3. Veiligheid in en vanuit de ruimte;
4. Cyberveiligheid;
5. Genetwerkt optreden op land en vanuit de lucht;
6. Samen sneller innoveren voor een adaptieve krijgsmacht;
7. Data en intelligence;
8. De veiligheidsprofessional.

CAROU focust zich met haar expertise met name op missie 7. Denk hierbij ook aan de keerzijde van datagedreven en technologische ontwikkelingen op het gebied van veiligheid. Bijvoorbeeld issues op het vlak van privacy, surveillance, het verantwoord toepassen van techniek, uitlegbaarheid (explainable AI) en transparantie. Dit kan mogelijk leiden tot terughoudendheid bij adoptie van nieuwe data gedreven technologieën met een mogelijk negatief economisch en maatschappelijk effect tot gevolg.

In het collegeprogramma van de provincie Limburg is aangegeven dat de provincie door haar grensligging extra gevoelig is voor criminaliteit. Er wordt samengewerkt in RIEC (Regionale Informatie – en Expertise Centrum) op het vlak van ondermijnende criminaliteit. Binnen dit initiatief worden kennis en veiligheidsdata uitgewisseld tussen politie, Openbaar Ministerie, gemeenten en Belastingdienst. De provincie is convenantpartner. Daarnaast heeft de provincie de afgelopen jaren geïnvesteerd in het stimuleren van de leefbaarheid in bepaalde Limburgse wijken.

De provincie heeft de ambitie om samen met haar partners te werken aan veilige en leefbare wijken en buurten in de stad en dorpen in het buitengebied. Een aantal keuzes die de provincie maakt om deze ambitie invulling te geven zijn:

- Er wordt een nieuw Actieplan Veilig Limburg opgesteld waarbij de Brightlands Smart services campus en haar partners een belangrijke rol spelen op het vlak van data-uitwisseling en innovatie;
- De provincie zet in op een integrale en complementaire aanpak voor leefbaarheid in wijken. Nieuwe initiatieven om senioren langer thuis te kunnen laten wonen, nieuwe mantelzorgconcepten en alternatieve levensloopbestendige woonvormen worden gesteund om hiermee eenzaamheid te kunnen bestrijden.

Het hacken van de Universiteit van Maastricht in december 2019 laat de gevoeligheid voor cyberaanvallen zien. In de toekomst neemt het belang van beveiliging van digitale systemen toe voor zowel het bedrijfsleven als organisaties in het publieke domein. Het zou kunnen leiden tot faillissementen in het bedrijfsleven, wanneer bedrijven niet meer bij hun data kunnen of alle data kwijtraken. Als voorbeeld kan cybersecurity van offshore windparken worden genoemd.

Op de Brightlands smart services campus wordt gewerkt aan innovatie op dit vlak door de politie (iLab politie) en Defensie.

Lopende projecten en projectvoorstellen

- **Datavisualisatie en AI met iLab Politie:** de politie heeft een landelijk AI-centrum. Echter de combinatie van AI met datavisualisatie is er niet. Om relevante toepassingen op dit snijvlak te ontwikkelen heeft de politie een contract gesloten met CAROU en Zuyd Hogeschool.
- **NEXUS: Virtual Assistant for Police Officers:** een Techruption use case in de experiment fase waarbij een spraak gestuurde virtuele assistent wordt ontwikkeld die politieagenten moet helpen om een meer gedetailleerde briefing te krijgen over de huidige situatie in de stad. Uiteindelijke doel is een NEXUS-assistent die verbinding maakt met de politiedatabase en gepersonaliseerde aanbevelingen geeft aan politieagenten.

3.4 Klimaatverandering en energietransitie

Onze traditionele energievoorziening staat op gespannen voet met een CO2 vriendelijke toekomst. Energie is de motor van onze economie en daarmee zeer bepalend voor de kwaliteit van leven. Hoe maken we de transitie naar andere (betaalbare en betrouwbare) manieren van energievoorziening en -consumptie, en wat kan digitalisering daarbij betekenen, is een vraag waarop CAROU samen met partners in het werkveld, in diverse projecten antwoorden wil vinden.

Energietransitie kan niet zonder digitalisering, daarvan getuigt het programma digitalisering energietransitie en het feit dat er een separate directeur is van het Digitaliseringsprogramma binnen het nationaal MMIP energietransitie. Verder is energietransitie een van de leidende missies in het Meerjarig Economisch Beleidskader van de provincie Limburg. De transitie van olie, kolen en gas naar een schonere en CO2-emissie vriendelijkere energiemix op basis van water, warmte (aardwarmte en restwarmte), zon en wind gaat samen met het realiseren van energieopslag, slimme netwerken en flexibiliteit in het energiesysteem. Digitalisering vervult een sleutelrol in energietransitie. De technologische kennis van de duurzame energiebronnen is aanwezig. De uitdaging voor de komende jaren zit in de ontwikkeling van de benodigde digitale en financiële modellen om deze duurzame technologieën breed en betrouwbaar uit te rollen.

Los van benodigde digitalisering bij energietransitie hebben bedrijven in de energiesector dagelijks te maken met Data Science. Op basis van data kunnen nieuwe businessmodellen en proposities worden ontwikkeld die vervolgens met digitale tools in de markt kunnen worden gezet. Voor wat betreft de gebouwde omgeving geldt dat de ontwikkeling van 'connected homes', via Internet of Things sterk in opkomst is. Wezenlijk hierbij is wel standaardisatie en openheid van systemen.

In het Limburgs collegeprogramma 2019-2023 is de maatschappelijke opgave voor het energiebeleid omschreven. Onderwerpen zijn onder andere de verdere ontwikkeling van warmtenetten, energie efficiënte productieprocessen voor bedrijven, emissieloos transport en vervoer, investeringen in duurzame energie-installaties en dubbel ruimtegebruik alsmede duurzame energieopslag. Er zijn in Limburg twee energiestrategieën op basis waarvan de provincie een provinciale energiestrategie heeft opgesteld. De rol van digitalisering en menselijk gedrag in deze opgaves is groot.

Papers

- Curseu, P.L. & Schruijer, S.G.L. (2020). Participation and goal achievement of multiparty collaborative systems dealing with complex problems: A natural experiment, Sustainability, 12, 987; doi:10.3390/su12030987;
- Ooms, W., Marjolein C.J. Caniëls, Nadine Roijakkers, Dieudonnee Cobben (2020). Ecosystems for smart cities: tracing the evolution of governance structures in a Dutch smart city initiative; International Entrepreneurship and Management Journal.

Lopende projecten en projectvoorstellen

- **Deep Solaris:** met behulp van Data Science en AI-technieken wordt samen met CBS een methode ontwikkeld om zonnepanelen en hun eigenschappen te herkennen op satellietbeelden. Doel van het project is om de beschikbare capaciteit aan duurzame (zonne)energie in kaart te brengen en voorspellende modellen te bouwen die tijdig reageren bij tekorten of overschotten mogelijk maken. Dit project is uitgevoerd binnen een Eurostat subsidie.
- **MOBIUS** (modeling smart and safe MOBIlity for Urban Sustainability): dit project loopt binnen een OU-breed onderzoeksprogramma genaamd: 'de Veilige Stad'. Financiering komt geheel vanuit dit programma. Binnen dit project wordt een data-driven en crowdsourcing aanpak ontwikkeld om mobiliteitsgegevens te verzamelen van de gemeente Heerlen. Er wordt gewerkt aan een mobius-app, smart watch applicatie die automatisch mobiliteitsdata van inwoners verzamelt. Hiermee kan een basisclassificatie van de menselijke activiteit worden uitgevoerd om de gebruikte vervoersmiddelen te identificeren.
- **TIORC AI-Agent:** een projectvoorstel waarbij samen met de MKB-bedrijven in de coöperatie TIORC 3 afzonderlijke en 1 integraal product wordt ontwikkeld waarmee bewoners middels AI ondersteund worden in een duurzame lifestyle om constant zo optimaal mogelijk CO2-emissie te reduceren als gevolg van woongedrag. Voor TIORC is dit traject belangrijk om hun duurzaam renovatieconcept op de markt te zetten. Project loopt binnen het programma Digipro van Interreg Duitsland-Nederland.
- **PREEMAI:** een projectvoorstel in voorbereiding waarbij ontwikkelde algoritmes met behulp van machine learning getraind worden met de data uit het productieproces van PEF-plastics om te bereiken dat dit productieproces energie efficiënter wordt. Project wordt voorbereidt binnen een consortium van OU, UM, Zuyd en TUe als Nederlandse kennispartners en Universiteit van Luik, PXL en KULeuven als Belgische kennispartners. Daarnaast is een Nederlands, Waals en Vlaams bedrijf in het consortium aanwezig.
- **Blockchain4Prosumers:** projectvoorstel in voorbereiding waarin een blockchain technologie wordt ontwikkeld voor het tussen burgers en bedrijven verhandelen van duurzame energie. De OU is partner in dit project samen met partners uit de euregio. Dit project wordt doorontwikkeld met een nieuwe leadpartner voor de laatste call van Interreg EMR.
- **REMBRAND:** projectvoorstel geaccepteerd voor de tweede ronde binnen de regeling MOOI (Missiegedreven Onderzoek en Ontwikkeling en Innovatie energietransitie) met een consortium van Nederlandse partners om algoritmes en een bouwproduct te ontwikkelen voor woningen om bewoners te ondersteunen in hun duurzame lifestyle, zodat ze zonder schuldgevoel optimaal CO2-emissie reduceren.

3.5 Maatschappelijk verdienvermogen

Het thema 'Maatschappelijk Verdienvermogen' is ondersteunend aan de missiethema's (H 3.1 t/m 3.4) en aan de sleuteltechnologieën. Het stimuleert welvaart in de brede zin van het woord, zoals aangegeven in het rapport van de taskforce BEST (Brede economisch en sociale taskforce). De vraag die binnen dit thema centraal staat en waarvoor geld wordt vrijgemaakt voor onderzoek is: hoe kunnen innovatie-activiteiten en transitieprocessen worden versneld om binnen de gestelde tijdshorizon de missies feitelijk te realiseren? Met het missiegedreven beleid wordt sterk richting gegeven aan het proces om maatschappelijke veranderingen in een hoog tempo te realiseren. Vanuit dit thema ligt de focus op het begrijpen en ondersteunen van de versnelde diffusie van innovaties (uitrol of opschaling). De hoofdlijnen van dit nationale programma gaan over elementen die de dynamiek van missiegedreven innovatiesystemen bepalen:

- Probleemgericht in plaats van oplossingsgericht innoveren;
- Rollen, belangen en coördinatie;
- Governance.
- Mix van technologische en niet-technologische oplossingen;
- Gebiedsgericht ontwikkelen en inbedden;

Het Rijk is in 2017 gestart met een systeem van regio deals, waarmee innovaties minder centraal en meer regionaal zijn ingebed. Het Rijk ziet dat de regio's in Nederland verschillen waardoor er geen one-size-fits-all aanpak voor economische structuurversterking geldt. Het thema 'maatschappelijk verdienvermogen' gaat derhalve langs de lijn van de regionale blik aan de slag via 3 multidisciplinaire sporen:

1. Fundamenteel inzicht verwerven in de typische dynamiek van missie gedreven innovatiesystemen en het gedrag van innovatieve actoren, met onderzoek op de hoofdlijnen zoals hierboven omschreven;
2. Concrete inzichten verwerven alsmede werkwijzen en optimale interventiestrategieën ontwikkelen voor het versnellen en inbedden van missie gedreven innovaties en transities. Kennis wordt gevalideerd en doorontwikkeld in pilotprogramma's;
3. Stimuleren van de toepassing van kennis en methoden en concreet versnellen en opschalen in de regio.

Projecten en programma's die vanuit dit thema gaan lopen dienen de missies zoals omschreven in dit hoofdstuk te ondersteunen. De regionale aanpak vormt daarmee de testing ground en maakt dat het MKB en startups toegang krijgen tot nieuwe kennis en aan de ontwikkeling hiervan zelf kunnen bijdragen. Bedrijven worden gemobiliseerd om zelf nieuwe proposities te ontwikkelen en op te schalen.

Binnen het thema 'Maatschappelijk Verdienvermogen' zijn op dit moment 7 gebiedsgerichte programma's aangehaakt. Deze programma's worden de komende jaren ondersteund. Dit zijn:

- Making Smart Cities Shared
- Commit2Data
- Brainport Smart District
- Smart Campus MRA
- Safety Delta Nederland
- EBS-CC
- Brightsite

De provincie Limburg heeft in haar collegeprogramma diverse elementen omschreven die alle refereren aan maatschappelijk verdienvermogen voor Limburg. Dit is verwerkt in de hoofdstukken economische structuurversterking, de sociale agenda, mobiliteit, infrastuctuur, arbeidsmarkt & onderwijs, etc. Concreet is de provincie met het initiatief Brightsite aangehaakt bij het thema maatschappelijk verdienvermogen. Brightsite is een initiatief van UM, TNO en Sitech om Chemelot te verduurzamen. Gelet op het belang van data en datagedrevenheid van chemische processen (zie bijv. projectidee PREEMAI) zal CAROU hierin de aanhaking zoeken met Brightsite, maar ook de Brightlands Chemelot Campus zelf. Daarnaast heeft CAROU kennis in huis op het grensvlak van sociale innovatie en Data Science, waarmee er kennis kan worden ontwikkeld binnen dit thema.

Lopende projecten en projectvoorstellen

- **Emotion Detection in Consumer Pension Context:** een project dat valt binnen een NETSPAR-grant waarbij onderzoek wordt gedaan naar emotieherkenning met AI.
- **Data Analytics Assessment Tool:** een project waarbij een tool wordt ontwikkeld om te meten wat het niveau van digitalisering is bij MKB-bedrijven. De voorzet voor dit project is gemaakt in BISS 1.0 verband en CAROU ontwikkeld dit nu door binnen het project MKB-datalab.
- **Smart Service Interactions:** een projectvoorstel binnen Marie Curie, ingediend in januari 2020 met 11 partners uit verschillende EU-lidstaten (waaronder UM) en OU als lead partner, waarbij wordt onderzocht hoe digitale technologieën kunnen worden gebruik voor de interactie tussen bedrijf en klant om de klantervaring te verbeteren en nieuwe waarde te creëren. En hoe, als gevolg daarvan bedrijven hun bedrijfsprocessen moeten aanpassen om de prestaties te verbeteren en de concurrentie voor te blijven. Digitale processen, digitale bronnen en digitale waarde zijn kernbegrippen in dit projectvoorstel. Het doel van het project is kennis te ontwikkelen t.b.v. de grote technologische revolutie door, immers tegen 2030 zal 25% van de wereldeconomie gedigitaliseerd zijn. De manier waarop bedrijven zaken doen en hoe ze omgaan met hun klanten, feitelijk de kern van elke onderneming, zal drastisch gaan veranderen. Voorstel is begin juni '20 goed beoordeeld maar als gevolg van grote concurrentie niet gehonoreerd. In 2021 wordt het opnieuw ingediend waarbij er verbeteringen in de aanvraag plaatsvinden o.b.v. de beoordeling.
- **VERA:** het project Voice Emotion Recognition Assistant is een project dat ontstaan is uit het Techruption programma en door OU-medewerkers, meegegaan vanuit BISS 1.0, verder doorontwikkeld wordt binnen CAROU. Het is een co-creatie project waar inmiddels meerdere partners aan bijgedragen hebben, waaronder: APG, PGGM, Cebiq en BISS 1.0. Op dit moment vindt er een doorontwikkeling plaats van het project tussen CAROU, Van Lanschot, APG en start-up Contexta.

Papers

- Baijens and Helms (2019). Small Business, Big Data: An Assessment Tool for (Big) Data Analytics Capabilities in SMEs;
- Baijens and Helms (2019). Developments in knowledge discovery processes and methodologies: anything new?;
- Henkel, Alexander P., Stefano Bromuri, Deniz Iren and Visara Urovi (2020), "Half Human, Half Machine—Augmenting Service Employees with AI for Interpersonal Emotion Regulation," forthcoming in Special Issue on AI and ML in Service Management at Journal of Service Management, Impact Factor 2018: 3.230;
- Schroeder, Kai, Batoul Ajdadilish, Alexander P. Henkel and André Calero Valdez (2020), "The Effect of Presenting Visual Dimensions on Perceived Versus Measured Performance," forthcoming in CHI 2020. h5-index 2018: 87, #1 ranked publication in Human Computer Interaction;
- Niven, Karen, Alexander P. Henkel and Jennifer Hanratty (2019), "Prosocial versus Instrumental Motives for Interpersonal Emotion Regulation," Journal of Theoretical Social Psychology, 3(2), 85-96. Wiley Top Downloaded Article 2018 Award;
- Henkel, Alexander P., Johannes Boegershausen, JoAndrea Hoegg, Karl Aquino and Jos G.A.M. Lemmink (2018), "Discounting Humanity: When Consumers are Price Conscious Employees Appear Less Human," Journal of Consumer Psychology, 28(2), 272-292. Impact Factor 2018: 2.466, Financial Times Top 50 Research Journal Ranking, C.W. Park Young Contributor Award, 2019 for making an exceptional contribution to the field of Consumer Psychology;
- Henkel, Alexander P., Johannes Boegershausen, Anat Rafaeli and Jos G.A.M. Lemmink (2017), "The Social Dimension of Service Interactions: Observer Reactions to Customer Incivility," Journal of Service Research, 20(2), 120-134. Impact Factor 2018: 4.071, Journal of Service Research Best Paper Award 2018 Finalist;
- Henkel, Alexander P., Johannes Boegershausen, Robert Ciuchita and Gaby Odekerken-Schroeder (2017), "Storm After the Quiet: How Marketplace Interactions Shape Consumer Resources in Collective Goal Pursuits," Journal of the Association for Consumer Research, 2(1), 26-47.;
- Curseu, P.L., Semeijn, J. & Nikolova, I. (in press). Career challenges in smart cities: A systemic view on sustainable careers. Human Relations;
- Curseu, P.L. & Schruijer, S.G.L. (2018). Cross-level dynamics of collaboration and conflict in multi-party systems: An empirical investigation using a behavioral simulation. Administrative Sciences, 8(3), 26, doi:10.3390/admsci8030026.

3.6 Toekomstige projecten

CAROU wil de komende jaren haar expertise (data science & artificial intelligence, social innovation & data science en business analytics) proactief inzetten door het opzetten van innovatieprojecten met partners binnen de hierboven omschreven thema's. Dit kan middels het instellen van een aantal PhD-trajecten, een aantal grotere EU-projecten en nationale innovatieprojecten (o.a. regeling MOOI), maar ook met kleinere innovatieprojecten. Voor wat betreft PhD's wordt een tweesporenbeleid ingezet in die zin dat actief geworven wordt om industrial PhD's (mensen die een baan hebben en bij de OU willen promoveren) te werven maar ook reguliere PhD's met funding uit bijvoorbeeld NWO of EU-grants.

CAROU levert daarnaast een bijdrage aan het innovatieprogramma Techruption op de Brightlands Smart Services Campus, waar naar verwachting elk jaar een aantal nieuwe use cases uit voortkomen. Deze use cases dragen eveneens bij aan van het wervend vermogen van de Brightlands Smart Services Campus.

De onderwerpen van de onderzoeken die CAROU gaat aanzwengelen worden bepaald door de partners in het werkveld. Wanneer partners CAROU rechtstreeks benaderen, wordt in gezamenlijkheid bepaald hoe een kennistraject vormgegeven kan worden. Wanneer CAROU een ontwikkeling ziet en tegelijkertijd herkent dat bedrijven en organisaties de kansen of uitdagingen niet zien (data awareness gap), zorgt CAROU voor bewustwording en voor het opzetten van een traject om tot een project te komen (bijvoorbeeld middels een ideation workshop). Samen wordt gezocht naar financieringsmogelijkheden (vergroting wervend vermogen). De bemensing van het onderzoek wordt gedaan door onderzoekers binnen CAROU en de OU, PhD-studenten en studenten van de OU en andere onderwijsinstellingen (verbonden aan de Brightlands-campussen, maar ook daarbuiten). Op deze wijze wil CAROU een toegevoegde waarde hebben en de verbinding leggen tussen data science en Limburgse sleutelinnovaties op de in dit hoofdstuk toegelichte thema's.

Projecten die niet binnen een van de vijf themalijnen passen dan wel geen gebruik maken van data als basis 'grondstof' voor het vinden van een oplossing, vallen buiten de scope van CAROU.

4. Onderwijs vanuit OU op BSSC

Vanaf 2020 zijn de onderwijsactiviteiten, die daarvoor binnen CAROU werden uitgevoerd, ondergebracht in het nieuwe centrum voor postinitieel onderwijs binnen de OU: Your Academy. CAROU blijft wel betrokken bij het onderwijs vanwege haar specifieke expertise. Het Certified Professional Program Data Science, dat de OU onder de BISS 1.0-vlag heeft ontwikkeld, wordt daar vanaf 2020 voortgezet binnen Your Academy. Deze training is bedoeld voor data scientists die hun kennis en expertise willen verbeteren middels een praktische en diepgaande cursus bestaande uit 2 semesters. Het programma wordt sinds oktober 2019 volledig online verzorgd. Verder is een doorlopende leerlijn gecreëerd met het toevoegen van vakken op beginnersniveau. Naast dit programma is er een specialisatie Business Intelligence en Smart Services binnen de BPMIT-master gestart (Business Process Management in Information Technology), waar 293 mensen zich voor hebben ingeschreven (148 in begin 2019 en 145 nieuwe instromers in sept. 2019).

Het Ministerie van Onderwijs heeft aanvang 2019 aangegeven dat de speerpunten van onderwijs in combinatie met de aansluiting op het bedrijfsleven in AI en haar toepassingen gefocust dienen te zijn. De reeds ontwikkelde en in ontwikkeling zijnde niet-reguliere onderwijsprogramma's sluiten hier naadloos op aan. De OU heeft sinds begin 2020 een nieuw centrum opgezet voor post-initieel professioneel onderwijs (Your Academy). Binnen dit onderwijscentrum worden de reeds onder BISS 1.0 ontwikkelde programma's alsmede nieuwe onderwijsprogramma's ontwikkeld en verzorgd in nauwe samenwerking met de partners en klanten van CAROU.

CAROU is tevens partner in het project MKB-data lab. Zij zal zich daarbij vooral richten op specifieke onderzoeksvragen die binnen het project zijn gedefinieerd. Wanneer CAROU een onderwijsbehoefte ziet, wordt deze overgeheveld naar Your Academy of een van de andere kennisinstellingen die deelnemen in het project.

5. Partners en klanten

CAROU werkt met partners die enerzijds 'klanten' kunnen zijn maar ook organisaties die in consortia zitten waarmee onderzoek wordt gedaan. De partners van CAROU zitten allen in het B2B domein. In dit hoofdstuk wordt ingezoomd op de huidige partners van CAROU alsmede de nieuwe partners en de wijze waarop gezamenlijke projecten met hen kunnen worden opgebouwd. Daarmee beoogt CAROU het campus ecosysteem als geheel te versterken door middel van innovatiegericht onderzoek, waarmee het bijdraagt aan het wervend vermogen van de campus.

5.1 Huidige partners

DHL Express is een partner sinds januari 2019. Er wordt samen onderzoek gedaan op het vlak van Data Science en data analytics. Verder wordt op dit vlak onderwijs gegeven aan DHL-medewerkers wereldwijd. Twee van de CAROU research assistenten zijn in de loop van 2019 in dienst gekomen van DHL en zijn tegelijkertijd gestart met een PhD, die begeleid wordt vanuit de OU. Inhoudelijk wordt samen met DHL gewerkt aan het optimaliseren van routenetwerken, het optimaliseren van interne processen, het voorspellen van het gewicht van pakketjes, het voorspellen van gevaarlijke content van pakketjes en er wordt gewerkt aan een social netwerkanalyse.

De **Axel and Margaret Ax:son Johnson Foundation** is een particuliere stichting gevestigd in Zweden. Zij heeft als primair doel het bevorderen van wetenschap / wetenschappelijk onderzoek in het algemeen en stelt in die hoedanigheid financiering beschikbaar voor onderzoek op belangrijke thema's en aan veelbelovende wetenschappers. De Johnsson Foundation heeft in 2020 financiering beschikbaar gesteld voor onderzoek op het thema smart cities en data analytics ("the Future of Cities") door Dr. Karima Kourtit.

Tata Steel is een partner vanaf 2019 en voert samen met CAROU onderzoek uit naar predictive maintenance van bij Tata Steel aanwezige apparatuur. Gestart is met een klein project om daarmee inzicht te krijgen in de mogelijkheden om een groot project samen op te zetten.

Politie, ILab is partner sinds 2019. Het Innovatielab van de Politie is gevestigd op de Brightlands Smart Services Campus en OU verzorgt Data Science opleidingen voor de politie. Verder wordt momenteel verkend welke projecten er kunnen worden ontwikkeld op het snijvlak van data visualisatie en Artificial Intelligence in gezamenlijkheid tussen ILab politie, Zuyd en CAROU.

CBS is partner sinds 2017 (gestart onder de vlag van BISS 1.0). In 2017 is het project deep solaris gestart. Recentelijk is het voorstel REMSES ingediend als vervolg op dit project. CBS is partner in het UDC (Urban Data Center) en PDC (Provinciaal Data Center) dat op de Brightlands Smart Services Campus aanwezig is. Het PDC wordt betrokken bij de uitvoering van het project MKB-datalab waar CAROU partner is. Met het UDC wordt momenteel een samenwerking met en voor Gemeente Heerlen verkend op het thema smart mobility.

Appsforce is een start-up voortgekomen uit een van eerste start-up programma's op de Brightlands Smart Services Campus. Met dit bedrijf wordt sinds 2019 samengewerkt in het project Animus. Daarnaast is deze partner betrokken in de projectvoorstellen TIORC AI-Agent en PREEMAI.

ISIS-IC (Wesel, Duitsland) is partner sinds 2019. Het is een Duits bedrijf dat gespecialiseerd in digitale sensoren. Dit bedrijf is partner in het project Animus.

KPN is partner sinds 2016. Onder het meerjarig contract afgesloten onder BISS 1.0 vlag, wordt momenteel een project op het gebied van precisie landbouw voorbereid.

De partners **APG, Accenture, PGGM en Rabobank** zijn allen partner van CAROU (geweest) via het Techruption initiatief op de Brightlands Smart Services Campus. CAROU heeft concreet aan drie Techruption use cases gewerkt. Met PGGM, APG en Rabobank is gewerkt aan het project VERA dat gaat over emotion analytics. Dit project kreeg in 2019 een doorstart binnen een nieuw Techruption experiment onder de naam ALICE. Op dit moment vindt een herijking plaats om het project te continueren.

Met **APG, Accenture en Rabobank** heeft CAROU het IXO-project binnen Techruption uitgevoerd. Binnen dit project is onderzoek gedaan naar de ontwikkeling van een matching tool op HR-vlak. Dit project is in 2019 afgesloten.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) voert samen met CAROU een project uit om evidenced based meten van duurzaam opgewekte energie in Nederland gestalte te geven. Momenteel worden nog veel berekeningen gemaakt op basis van rekenmodellen van het Planbureau voor de Leefomgeving.

De **Van Lanschot bank** is recentelijk partner geworden om met resultaten van VERA aan de slag te gaan binnen hun eigen organisatie. Ook zijn zij samen met start-up Contexta en APG partner in het ALICE experiment.

UM en **Hogeschool Zuyd** zijn kennispartners waarmee CAROU meerdere projecten heeft aangevraagd in 2019 (Techruption projecten, PREEMAI en meerdere voorstellen, die allen nog worden beoordeeld).

RWTH Aachen is partner sinds 2019. Tezamen worden projecten verkend op het vlak van material sciences. Concreet wordt een project opgezet om het gedrag van staal te begrijpen op basis van microscopische beelden. Daarnaast is de RWTH-partner, via AMIBM in het projectvoorstel PREEMAI.

De partners KPN en Tata Steel zijn ook partner bij de initiatieven Amsterdam Data Science en JADS. Het is mogelijk dat er soortgelijk onderzoek als dat van CAROU bij deze initiatieven worden uitgevoerd, echter CAROU heeft op dit moment een duidelijk regionale focus.

5.2 Nieuwe partners

CAROU wil zich met meer partners verbinden, temeer om een gezonde basis te hebben van waaruit projecten kunnen worden ontwikkeld. Deze partners bevinden zich alle in het B2B domein. In onderstaande paragrafen is een onderverdeling gemaakt in domeinen waarin CAROU actief op zoek gaat naar partners en waarbinnen bestaande verbintenissen met partners worden onderhouden.

5.2.1 Alignment met alle Brightlands campussen

Brightlands is een kennisinfrastructuur in Limburg die partijen verbindt. Vanuit die verbindingen kan nieuwe kennis worden ontwikkeld die ertoe bijdraagt Limburg economisch vitaal te houden. Data speelt op alle Limburgse campussen een rol, van landbouw en food, in de gezondheidszorg tot de procesindustrie. CAROU heeft contact met alle Brightlands campussen om projecten op te zetten binnen de vragen die spelen op deze campussen. Er wordt kennis ingebracht vanuit de drie domeinen waarbinnen CAROU actief is (data science & artificial intelligence, social innovation & data science, business analytics).

5.2.2 Bedrijven en organisaties B2B

Er lopen diverse contacten met bedrijven en organisaties in het werkveld. De verbindingen om nieuwe contacten aan te gaan is een continue activiteit van CAROU. In het onderstaande is een beeld gegeven van de huidige activiteiten op dit vlak.

Met het bedrijf IOX GmbH uit Düsseldorf zijn drie projecten opgezet binnen Interreg Duitsland-Nederland, verzameld onder de naam TIORC AI-Agent. Bij deze drie projecten zijn ook de bedrijven EPM, Ubaghs Installatietechniek, SCX solar, IBC solar, satijnPLUSarchitecten en Habenu vd Kreeke betrokken. Deze laatste vormen samen de coöperatie TIORC U.A., een coöperatie van MKB-bedrijven in de regio.

Samen met bedrijven op de Chemelot-campus wordt verkend hoe data een rol kan spelen in het hanteerbaar maken van chemische productieprocessen wanneer deze gebaseerd zijn op biobased grondstoffen van altijd verschillende kwaliteiten in plaats van stabiele fossiele grondstoffen.

Met de proefboerderij Vredepeel/Wijnandsrade alsmede de Brightlands Greenport Campus Venlo worden gesprekken gevoerd om gezamenlijke projecten op te zetten op het vlak van precisie landbouw, smart farming, food & health alsmede onderwijstrajecten.

CAROU kan uiteindelijk niet alles oppakken en er zullen keuzes gemaakt moeten worden, welk onderzoek met welk bedrijf wordt uitgevoerd. Omdat het MKB kleiner is en in het algemeen lagere innovatiebudgetten ter beschikking heeft, is het werken met MKB afzonderlijk erg intensief. Om deze reden wordt middels co-creatie gewerkt om langs de clusteraanpak, zoals bijvoorbeeld bij de coöperatie TIORC, het MKB te voeden met onderzoek en onderwijs om economisch vitaal te kunnen blijven.

Organisaties in zorgdomein

Zuyderland is een van de grootste topklinische, niet academische ziekenhuizen in Nederland, waar veel onderzoek wordt uitgevoerd. Het is de grootste werkgever en de grootste zorginstelling in Limburg. De OU en Zuyderland gaan de komende jaren nauw samenwerken waarbij de OU gaat ondersteunen in onderwijs en onderzoek. De nieuwe OU-master gezondheidswetenschappen zal hierin een belangrijke bijdrage gaan leveren. De getekende intentieverklaring met Zuyderland is een eerste belangrijke stap in dit proces van samenwerking. CZ heeft een nieuw contract met Zuyderland gesloten voor een periode van 10 jaar, waarbij Zuyderland sterk gaat innoveren in de zorg.

Er zijn vele soorten projecten met data mogelijk met Zuyderland. De wijze waarop projecten kunnen ontstaan en met welke onderdelen van Zuyderland, zal de komende tijd worden verkend. Met Adelante worden projecten verkend op het vlak van augmented reality en herstelzorg. Daarnaast wordt samen gekeken waar een behoefte ligt voor onderwijs.

Organisaties in publiek domein

Wonen Zuid is een woningcorporatie met een zetel in Roermond en Heerlen met 14.000 sociale huurwoningen in haar bezit. De organisatie wil graag met CAROU samenwerken op het vlak van energietransitie en gedragsverandering en op het vlak van emotieherkenning voor het callcenter van Wonen Zuid. Hiervoor wordt de kennis van het VERA-project verder ontwikkeld.

De gemeente Heerlen is een partner van de OU waar regelmatig afstemming mee is. Gelet echter op de beperkte financiële slagkracht (mede als gevolg van de uitvoering van de WMO) worden er momenteel geen grote projecten opgezet. Dit geldt overigens ook voor andere gemeenten in het land. Los daarvan is CAROU benaderd om een bijdrage te leveren aan de Energy Cities Annual Conference die dit volgend jaar in Heerlen plaatsvindt (vanwege Corona verplaatst naar april 2021).

Verder loopt een initiatief om een opleiding duurzaamheid voor wethouders te ontwikkelen tezamen met de wethouders vereniging in Den Haag. De aanleiding hiervan is het besluit van het Ministerie van EZK om het stimuleringsgeld voor duurzame energie met name in te zetten voor grootschalige projecten zoals wind op zee en niet meer voor kleine projecten bij particulieren. De Minister heeft aangegeven dat hij verwacht dat de wethouders duurzaamheid van de Nederlandse gemeenten het contact blijven houden met de burgers en blijft werken aan draagvlak voor investeringen in verduurzaming. Tezamen met de afdeling leefbaarheid/duurzaamheid van de provincie Limburg zijn verkennende gesprekken gevoerd om onderzoek te initiëren naar de mogelijkheden om mensen te bewegen meer te investeren in verduurzaming van hun eigen woningen.

Netwerkorganisaties

CAROU is betrokken bij het project MKB-datalab. In dit project, maar ook in andere trajecten zijn er nauwe verbindingen met LIOF, LWV en MKB-Limburg. Met LWV wordt momenteel een pilot van een MKB-assessmenttool voorbereid. Deze tool, ontwikkeld met collega's van de UM, moet de volwassenheid van MKB-bedrijven in de omgang met data en op het gebied van business analytics in kaart brengen. En met een directe terugkoppeling van deze resultaten, MKB-bedrijven stimuleren én handvaten bieden om zich te verdiepen in en verder te ontwikkelen op digitaliseringsthema's. Met LIOF wordt gekeken of de hiervoor besproken MKB-assessmenttool na de pilot op grotere schaal kan worden ingezet. Verder wordt in 2020 contact gezocht met ESZL voor Zuid-Limburg, Techport voor midden-Limburg en het orgaan voor economische stimulering in Noord-Limburg.

CAROU is integraal onderdeel van de community van de Brightlands Smart Service Campus. Naast de partners buiten de BSSC blijft CAROU zich met volle kracht inzetten als actief lid van de community op de BSSC.

6. Organisatie en governance

CAROU bestaat op dit op moment uit een team van gedreven en gecommitteerde 'data-crazy' professoren, associate en assistant-professoren, onderzoekers, PhD studenten, research-assistenten en projectmanagers. Het centrum heeft groeipotentie en verkent hoe deze groei het beste tot stand kan komen. Een en ander hangt samen met de financiele middelen die ter beschikking staan en komen. Het betrekken van collega's en onderzoekers uit de faculteiten is een van de aspecten om CAROU breder te maken. Binnen de OU zelf wordt wetenschappelijk onderzoek uitgevoerd, dat niet per definitie valorisatie-onderzoek is, zoals binnen CAROU wordt uitgevoerd. Het onderzoek binnen de OU en CAROU heeft in aanvulling op elkaar grote waarde en kan ook als zodanig georganiseerd worden. In het navolgende wordt ingegaan op de organisatie van de drie onderzoeksdomeinen en expertise van CAROU waarna wordt ingezoomd op de governance.

Prof. dr. Gerard Mertens, decaan van de faculteit Managementwetenschappen en hoogleraar financieel management is wetenschappelijk directeur van CAROU en stemt samen met de projectmanagers de dagelijkse bedrijfsvoering af en zorgt voor consistentie in het onderzoekskundig deel van CAROU.

Projectmanagement

Martine Hermans en Wiebke Eberhardt zijn de projectmanagers van CAROU. Zij worden vanuit de OU ondersteund voor wat betreft de administratie en stemmen de voortgang en strategie af met de decanen van de betrokken faculteiten. Dr. Wiebke Eberhardt is naast projectmanager ook onderzoeker en werkt een dag in de week aan onderzoek op het vlak van maatschappelijk verdienvermogen.

Governance CAROU

De wetenschappelijk directeur is eindverantwoordelijk voor CAROU. De dagelijkse bedrijfsvoering van CAROU is in handen van de projectmanagers. De ondersteunende organisatie is lean & mean gehouden. De secretariële en administratieve ondersteuning wordt geleverd door collega's binnen de reguliere OU-organisatie. De focus ligt op het doen van onderzoek en het leveren van een bijdrage aan oplossingen voor de maatschappelijk relevante thema's. De projectmanagers zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse bedrijfsvoering en de afhandeling van alle operationele zaken. Iedere onderzoeker functioneert zelf als kennismakelaar en is verantwoordelijk voor het organiseren van onderzoek, het vinden of vormen van consortia inclusief de daarbij behorende financiële arrangementen. Hiervoor worden de daarvoor bestaande programma's op Europees, nationaal en regionaal niveau aangeboord.

Een CAROU-trekker verbindt zich met kennisdragers uit de rest van de OU-organisatie om onderzoek uit te voeren. De inzet van personeel wordt per project geregeld op basis van expertise en beschikbaarheid. De projectmanagers van CAROU coördineren en behouden het overzicht. De wetenschappelijk directeur en de projectmanagers van CAROU hebben intern bij de OU-overleg met de decanen en onderzoek coördinatoren van de zes OU-faculteiten. In dit overleg wordt over lopende en nieuwe projecten gesproken.

CAROU is verbonden aan twee faculteiten (Managementwetenschappen en Bètawetenschappen), maar is organisatorisch ondergebracht bij de faculteit Managementwetenschapen. Het kernteam van CAROU legt verantwoording af aan de wetenschappelijk directeur over de behaalde resultaten. Deze legt op zijn beurt verantwoording af aan het College van Bestuur aan de Open Universiteit, middels het aanleveren van een jaarlijkse begroting, halfjaarlijks realisatie overzicht, jaarverslag en eindafrekening.

Knowledge broker BSSC

CAROU is integraal onderdeel van de community van de Brightlands Smart Service Campus. Als kennisinstelling behoort de Open Universiteit tot een van de knowledge brokers binnen dit ecosysteem en is CAROU een van de vier kennisleveranciers binnen het Techruption innovatieprogramma. Op deze wijze wordt op een effectieve wijze gecommuniceerd waarmee de Brigthlands Smart Services Campus als geheel sterker kan worden voor wat betreft innovatie-activiteiten en vergroting van het wervend vermogen voor het aantrekken van financiële geldstromen voor uit te voeren projecten. Elke twee weken vindt er een knowledge broker overleg plaats, waarin alle kennisinstellingen en de BSSC organisatie nieuwe leads en lopende activiteiten (waaronder Techruption activiteiten) met elkaar bespreken. Eens per kwartaal vindt er een strategisch knowledge broker overleg plaats, waarin strategische doelen en nieuwe samenwerkingsinitiatieven worden besproken.

7. Activiteitenplanning 2020-2023

Vanuit de omschreven onderzoeksdomeinen wordt interdisciplinair gewerkt op de maatschappelijke uitdagingen van sleuteltechnologiën, gezondheid & zorg, veiligheid, klimaatverandering & energietransitie en maatschappelijk verdienvermogen. Binnen de sleuteltechnologieën en maatschappelijk verdienvermogen wordt gewerkt aan kennis om uiteindelijk weer sterker in de maatschappelijke uitdagingen onderzoek te kunnen doen.

Welke projecten er daadwerkelijk worden opgepakt en uitgevoerd, en binnen welke van de hierboven genoemde thema's deze vallen is grotendeels afhankelijk van de partners en de behoefte aan kennisontwikkeling bij deze partners. Zeker gezien de huidige omvang van de onderzoeksgroep is het waarschijnlijk dat de komende jaar op enkele (en niet op alle) thema's projecten worden geïnitieerd. Afhankelijk van de partner, de vraag en het soort uitdaging wordt een onderzoek gegoten in een PhD-traject, een groot innovatieproject of een kleiner valorisatieproject.

Wekelijks wordt er een agile stand-up meeting gehouden waarbij de onderzoekers en projectmanagers elkaar bijpraten over de lopende projecten. Periodiek wordt een multidisciplinair overleg gehouden waarin de professoren van diverse richtingen, onderzoekers en projectmanagers aanwezig zijn. In dit overleg wordt de verzamelde informatie van de behoeftevragen van de organisaties waarmee CAROU in verbinding staat besproken en worden nieuwe kansen voor onderzoek en onderwijs besproken.

In 2020 en 2021 wordt de basis gelegd om CAROU actief te verbinden met de andere Brightlands campussen. Het doel hiervan is een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van kennis op het vlak van data science, artificiële intelligentie, sociale innovatie & data science en business analytics. Allereerst is het zoeken van de vragen die bij organisaties leven belangrijk om de juiste innovatie-activiteiten te ontplooien. Vervolgens is het bouwen van een relatie relevant om hiermee het vertrouwen te winnen zodat bedrijven en organisaties hun innovatievragen, die vaak voortkomen uit problemen, willen delen. Daarna kan gezocht worden naar vormen van funding (in casu het vergroten van het wervend vermogen) om projecten te bouwen waarmee antwoorden gevonden kunnen worden op de vragen.

In de periode 2022 en 2023 wordt verder gebouwd op hetgeen er in de 2 voorgaande jaren is uitgevoerd. Ook in deze jaren groeit CAROU op verstandige en gezonde wijze door.

Voor het bouwen van projecten wordt enerzijds aansluiting gezocht bij bestaande consortia om deze te versterken met data-kennis. Daarnaast worden ook zelf projecten gebouwd waarbij OU optreedt als lead-partner. Gestreefd wordt naar de ontwikkeling van een aantal grotere en meerdere kleinere projecten op jaarbasis.

8. Financiën

Voor de uitvoering van de beschreven activiteiten zet de OU vanaf januari 2020, een CAROU kernteam in. Het doel is om te groeien, en deze groei op een verstandige manier aan te pakken. Vanuit een basis financiering, die gevoed wordt vanuit de OU en waarvoor van de provincie een bijdrage wordt gevraagd, is een kernteam gebouwd. Dit kernteam legt verbindingen met andere collega's binnen de OU en met (business) partners buiten de OU om projecten te bouwen waarmee resultaten worden gerealiseerd die antwoorden geven op maatschappelijke relevante vraagstukken. Het kernteam bestaat uit projectmanagement en onderzoekers (professoren, researchers, post-doc's, PhD-studenten, research assistenten, etc.).

Momenteel zijn voor de CAROU-medewerkers twee kantoorruimtes inclusief aanwezige IT-infrastructuur gehuurd op de Brightlands Smart Services Campus. Fysieke aanwezigheid van het onderzoeksteam op de Brightlands Smart Service campus is cruciaal voor het goed functioneren binnen het campus ecosysteem, voor een effectieve kennisuitwisseling tussen organisaties en voor een optimale coördinatie en communicatie met alle campuspartners.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de formatie van het CAROU-kernteam. Ook is er een meerjarenbegroting opgesteld.

Onderstaande PhD's werken vanuit CAROU aan actionable onderzoek en worden door OU-professoren begeleid. Het merendeel van deze PhD's zijn industrial PhD's wat betekent dat het mensen betreft die reeds een baan hebben bij een van de partners van CAROU. Dit zijn:

PhD kandidaat	Werkzaam bij	begeleider	promotor	Start PhD
Jeroen Baijens	OU	Remko Helms	Rob Kusters, Remko Helms	maart 2017
Jan Merkus	Veth Propulsion	Remko Helms	Rob Kusters, Remko Helms	juli 2017
Weiwei Wang	APG	Stefano Bromuri	Michiel Dumontier, UM	mei 2017
Koen Weterings	APG	Stefano Bromuri	Marko van Eekelen	mei 2017
Andreas Schuderer	APG	Stefano Bromuri	Marko van Eekelen	november 2018
Erik Cremers	APG	Petru Curseu	Petru Curseu	januari 2019
Francesco Gibellini	DHL Express	Stefano Bromuri	Marko van Eekelen	oktober 2019
Xi Chen	DHL Express	Stefano Bromuri	Marko van Eekelen	maart 2020

Het CAROU-kernteam voor de periode 2020-2023

	naam	FTE
Management		
Wetenschappelijk directeur	Mertens, G.M.H.	0,25
Projectleider	Eberhardt W.	0,5
Projectleider	Hermans, M.J.M.E.	0,5
Business developer	Liedekerken M.	0,25
Business analytics		
Hoogleraar	Helms, R.W.	0,2
Universitair docent	vacature	1,0
Social innovation & Data Science		
Hoogleraar	Curseu, P.L.	0,4
Universitair docent	Henkel, A.P.	0,5
Data Science & Artificial Intelligence		
Universitair hoofddocent	Bromuri, S.	0,8
Universitair docent	Iren, Y.D.	1,0
Onderzoeker	Curier L.	0,5
Totaal onderzoekslijnen		**4,4**
Totaal kernteam		**5,9**

In de loop van 2021 wordt een projectmanager aangesteld die als taak heeft regelmatig op de andere Brightlands campussen te zijn en daar CAROU te vertegenwoordigen. Hiermee wordt een sterkere alignment bewerkstelligd tussen CAROU dat fysiek op de Brightlands Smart Services Campus aanwezig is en de andere campussen. Wanneer de exploitatie het op termijn toelaat en er een grote behoefte is aan een fysieke aanwezigheid op andere campussen zal op dat moment een calculatie hiervoor worden gemaakt en een besluit worden genomen.

De personen die in bovenstaande tabel zijn opgenomen hebben alle een andere taak en vormen samen het CAROU-team. In het onderstaande wordt een korte beschrijving gegeven van hetgeen deze personen binnen CAROU doen.

Projectmanager

Projectmanagers zijn verantwoordelijk voor de interne coördinatie en organisatie van CAROU, met als kerntaken het mede-initiëren, opzetten en begeleiden van multidisciplinaire projecten. Hierbij houden zij oog voor het grote geheel; alle projecten samen moeten een logisch geheel vormen, passen binnen de strategische doelstellingen en de thema's uiteengezet in dit businessplan en, waar mogelijk, complementair zijn aan elkaar. Projectmanagers zijn ook verantwoordelijk voor het managen van toegekende subsidieprojecten die door CAROU als (lead) partner zijn ontwikkeld. CAROU wil graag een goede mix bewerkstelligen tussen projecten waarbij er geen sprake is van lead-partnerschap maar deelname aan een consortium en lead partner zijn.

Full professor

Full professoren of hoogleraren zijn verantwoordelijk voor het coördineren en aantrekken van nieuwe projecten en partners, alsmede het initiëren van nieuwe consortia voor onderzoeksvoorstellen op hun vakgebied. Met hun netwerk en uitgebreide kennis op specifieke topics dragen zij bij aan de groei van CAROU. Ook fungeren zij als promotor voor PhD-studenten binnen en buiten CAROU.

Associate professor

Associate professoren of universitair hoofddocenten combineren een coördinerende rol binnen het CAROU-team met een inhoudelijke bijdrage aan projecten. Door de inhoudelijke samenwerking met partners initiëren zij nieuwe projecten en schrijven mee aan onderzoeksvoorstellen op basis van vragen uit de praktijk. Ook begeleiden zij aan CAROU verbonden PhD-studenten en sturen zij research assistenten aan.

Assistent professor

Assistent professoren of universitair docenten hebben een belangrijke inhoudelijke rol binnen projecten en het schrijven van onderzoeksvoorstellen. Ook het initiëren en definieren van nieuwe projecten, op basis van vragen van partners, is een belangrijke taak. Net als hun bijdrage in de tot stand komen van nieuwe onderzoek consortia. Daarnaast sturen zij research assistants op hun projecten aan en begeleiden zij aan CAROU verbonden PhD-studenten.

Researcher

Een researcher binnen CAROU is een niet wetenschappelijk functie, die in het bedrijfsleven als data scientist zou kunnen worden betiteld. Deze persoon levert een specialistische inhoudelijke bijdrage aan projecten. Werkzaamheden die strikt genomen niet tot academisch onderzoek behoren, maar wel noodzakelijk zijn voor het slagen van met name technische data science experimenten worden door deze persoon opgepakt (denk aan development werk, het configureren van IT-systemen of het installeren van softwareapplicaties).

Postdoc

Postdocs leveren een sterk inhoudelijke bijdrage aan projecten. Ze werken nauw samen met partners en zijn zodoende ook prima in staat om nieuwe kansen te spotten en nieuwe projecten te initiëren. Ook sturen zij research assistants aan en leveren zij een inhoudelijke bijdrage in onderzoeksvoorstellen en subsidieaanvragen.

PhD

PhD studenten binnen CAROU werken aan een specifiek topic gerelateerd aan een vraag of behoefte bij een van onze partners. Interne PhD studenten, veelal gefinancierd uit onderzoek subsidies, werken full-time aan hun PhD onderzoek. Externe of Industry PhD's zijn in dienst bij een van onze partners en krijgen 2 of meer dagen de tijd om binnen hun aanstelling aan een PhD onderzoek te werken onder begeleiding van OU professoren.

Research assistent

Research assistants zijn veelal master studenten die praktische taken uitvoeren op CAROU-projecten. Zij worden aangestuurd en begleid door CAROU-collega's. Hun werk bij CAROU geeft hen de mogelijkheid om de opgedane kennis in hun opleiding in de praktijk te brengen, nieuwe kennis op te doen en samen te werken met (business) partners. Allemaal activiteiten die hun kansen op de arbeidsmarkt na het afronden van hun opleiding aanzienlijk vergroten.

Meerjarenbegroting

CAROU totaal 2020-2023		Totaal	OU / projecten		Provincie	
Kernteam	Management	€ 568.277	€ 463.862		€ 104.415	
	Onderzoekslijnen	€ 1.735.739	€ 1.474.287		€ 261.453	
Opslag indirecte kosten kernteam		€ 1.152.008	€ 969.074		€ 182.934	
Totaal kernteam		**€ 3.456.024**	**€ 2.907.223**	**84%**	**€ 548.801**	**16%**
Overige researchers	Researchers	€ 1.045.060	€ 1.045.060		€ 0	
Materiële kosten overige researchers		€ 360.000	€ 360.000		€ 0	
Opslag indirecte kosten overige researchers		€ 522.530	€ 522.530		€ 0	
Totaal researchers		€ 1.927.590	€ 1.927.590	100%	€ 0	0%
TOTAAL KOSTEN CAROU		**€ 5.383.613**	**€ 4.834.812**	**90%**	**€ 548.801**	**10%**

CAROU inkomsten		
Eigen bijdrage OU	€ 1.500.938	
Bijdragen derden	€ 400.000	APG
Opbrengsten diverse projecten	€ 1.953.875	
Subsidie Europees	€ 480.000	O.a. Interreg projecten
Subsidie Rijk	€ 200.000	O.a. MKB-datalab
Subsidie Gemeente(n)	€ 300.000	O.a. Smart Hills
Subsidie provincie Limurg	€ 548.801	
Totaal inkomsten	**€ 5.383.613**	

Toelichting op de meerjarenbegroting

In onderstaande volgt een toelichting op de meerjarenbegroting waarbij wordt uitgelegd hoe de in de tabel opgenomen bedragen tot stand zijn gekomen.

Kostenbegroting CAROU

De activiteiten van CAROU vallen in de kostenbegroting uiteen in 2 delen:

1. Het kernteam van CAROU (met daarin het management en de kernteamresearchers).
2. De overige researchers. Dit team is van wisselende samenstelling, afhankelijk van de specifieke onderzoeksprojecten.

Ad 1) Kernteam

De personeelslasten vanaf 2020 zijn gebaseerd op het formatieplan (OBP en WP). De huidige medewerker s van CAROU werken (evenals in BISS 1.0) parttime, vanuit hun OU-dienstverband, aan CAROU-projecten en -activiteiten. De kosten voor deze medewerkers vallen onder het 'kernteam'.

Voor de begrote kosten in activiteit 1 (het kernteam) vraagt de OU een in omvang afnemende bijdrage. De gevraagde bijdrage in 2020 bedraagt 25%, voor 2021 20%, voor 2022 15% en voor 2023 nog 10%. Een uitzondering hierop wordt gevormd door de kosten van de leiders van de onderzoekslijnen. De OU neemt van deze medewerkers de kosten van één dag per week (0,2 FTE) volledig voor eigen rekening.

De kosten bestaan uit loonkosten, inclusief een opslag van 50% voor indirecte kosten.

Ad2) Overige researchers

Voor alle begrote kosten in activiteit 2 vraagt de OU in deze begroting geen subsidie van de provincie Limburg. Deze kosten worden ofwel uit de eigen bijdrage van de OU gefinancierd, dan wel uit projectopbrengsten.

Inkomsten CAROU

1st geldstroom (OU)

De OU levert een (grote) in kind bijdrage door haar bestuurlijke, administratieve en facilitaire apparaat ook aan CAROU ter beschikking te stellen.

2de en 3de geldstroom (contractonderzoek)

Projecten binnen het contractonderzoek kennen veel variëteit. Projecten worden gefinancierd uit gelden van (business) partners of middels subsidiegelden. Voor subsidieprojecten geldt dat er veel verschillende regelingen zijn met zowel hogere slagingskans als kleinere slagingskans op goedkeuring van een aanvraag. De subsidiepercentages per regeling kunnen echter sterk verschillen. Bij bijvoorbeeld NWO of het Erasmus plus-programma's in Europa geldt merendeels 100% financiering. Echter, meer en meer vraagt NWO een bijdrage van 10% als financiering van bedrijven. Dit vergt doorgaans veel afstemming met bedrijven, omdat zij het geduld moeten hebben om 4 jaar lang mee te lopen met onderzoek, anderzijds zouden onderzoekers zich niet volledig vrij kunnen voelen om het onderzoek op hun eigen wijze in te richten.

Bij andere regelingen variëren subsidiepercentages tussen 40% tot 80% voor uit te voeren onderzoek. In het onderwijs zijn uren 100% vergoed. Dat maakt dat deelnemen in onderzoeken waar slechts 50% subsidie voor wordt verstrekt (tegen een bepaald vaststaand uurtarief) tot een strategische keuze leidt van het soort projecten waaraan wordt deelgenomen. Bijdragen in de vorm van co-financiering vanuit de provincie, voor bijvoorbeeld Europese projecten maar ook cross-over thematieken, zorgen voor meer armslag van CAROU om onderzoek uit te voeren in meerdere (subisdie)regelingen. Vandaar dat de rol van de Provincie ook hier belangrijk is de doorontwikkeling van CAROU. Een ander voordeel hiervan is dat er meer onderzoek in het veld van de voor de Provincie relevante maatschappelijke uitdagingen kan worden uitgevoerd.

Bijdrage Provincie Limburg

Gedurende de totale looptijd wordt een bijdrage gevraagd van € 548K. De bijdrage per jaar is weergegeven in meerjaren begroting.

In 2019 is aan de OU gevraagd om 75% van de toegezegde bijdrage uit BISS 1.0 aan te vragen. Dit was een bedrag van € 255K voor het jaar 2019. In de periode 2020-2023 vragen wij, op basis van het opgestelde formatieplan en meerjaren begroting een bijdrage van €185K voor het 1e jaar, die afloopt tot €81k in 2023.

De onderzoekers in het kernteam zijn verantwoordelijk voor het initiëren van projecten waarmee 2de- en 3de-geldstromen binnenkomen. Om zorg te dragen dat zoveel als mogelijk regelingen kunnen worden benut wordt aan de provincie een toezegging gevraagd voor de mogelijkheid om extra gelden aan te vragen als matching voor die regelingen die niet voor volledige projectomvang subsidie verlenen. Deze bijdragen worden separaat (per project) aangevraagd op het moment dat een dergelijk project wordt toegekend door de subsidiegever.

Specificatie kosten per jaar

CAROU 2020		Totaal	OU / projecten	Provincie
Kernteam	Management	€ 142.069	€ 104.556	€ 37.513
	Onderzoekslijnen	€ 399.881	€ 314.025	€ 85.856
Opslag indirecte kosten kernteam		€ 270.975	€ 209.290	€ 61.685
Totaal kernteam		**€ 812.925**	**€ 627.871**	**€ 185.054**
Overige researchers	Researchers	€ 100.526	€ 100.526	€ 0
Materiële kosten overige researchers		€ 90.000	€ 90.000	€ 0
Opslag indirecte kosten overige researchers		€ 50.263	€ 50.263	€ 0
Totaal researchers		€ 240.789	€ 240.789	€ 0
TOTAAL KOSTEN CAROU		**€ 1.053.714**	**€ 868.660**	**€ 185.054**

CAROU 2021		Totaal	OU / projecten	Provincie
Kernteam	Management	€ 142.069	€ 112.455	€ 29.614
	Onderzoekslijnen	€ 445.286	€ 367.123	€ 78.163
Opslag indirecte kosten kernteam		€ 293.678	€ 239.789	€ 53.888
Totaal kernteam		**€ 881.033**	**€ 719.367**	**€ 161.665**
Overige researchers	Researchers	€ 249.845	€ 249.845	€ 0
Materiële kosten overige researchers		€ 90.000	€ 90.000	€ 0
Opslag indirecte kosten overige researchers		€ 124.922	€ 124.922	€ 0
Totaal researchers		€ 464.767	€ 464.767	€ 0
TOTAAL KOSTEN CAROU		**€ 1.345.800**	**€ 1.184.134**	**€ 161.665**

CAROU 2022		Totaal	OU / projecten	Provincie
Kernteam	Management	€ 142.069	€ 119.613	€ 22.456
	Onderzoekslijnen	€ 445.286	€ 386.909	€ 58.377
Opslag indirecte kosten kernteam		€ 293.678	€ 253.261	€ 40.416
Totaal kernteam		**€ 881.033**	**€ 759.784**	**€ 121.249**
Overige researchers	Researchers	€ 314.845	€ 314.845	€ 0
Materiële kosten overige researchers		€ 90.000	€ 90.000	€ 0
Opslag indirecte kosten overige researchers		€ 157.422	€ 157.422	€ 0
Totaal researchers		€ 562.267	€ 562.267	€ 0
TOTAAL KOSTEN CAROU		**€ 1.443.300**	**€ 1.322.051**	**€ 121.249**

CAROU 2023		Totaal	OU / projecten	Provincie
Kernteam	Management	€ 142.069	€ 127.237	€ 14.832
	Onderzoekslijnen	€ 445.286	€ 406.230	€ 39.056
Opslag indirecte kosten kernteam		€ 293.678	€ 266.733	€ 26.944
Totaal kernteam		**€ 881.033**	**€ 800.200**	**€ 80.833**
Overige researchers	Researchers	€ 379.845	€ 379.845	€ 0
Materiële kosten overige researchers		€ 90.000	€ 90.000	€ 0
Opslag indirecte kosten overige researchers		€ 189.922	€ 189.922	€ 0
Totaal researchers		€ 659.767	€ 659.767	€ 0
TOTAAL KOSTEN CAROU		**€ 1.540.800**	**€ 1.459.967**	**€ 80.833**

9. Prestatie-indicatoren en monitoring

CAROU heeft ambities. In 2019 heeft het de toegevoegde waarde voor het ecosysteem op de Brightlands Smart Services Campus bewezen. In de toekomst wil het op een verstandige manier gaan groeien. Dit groeien gebeurt niet alleen op de Brightlands Smart Services Campus maar ook in aanhaking met de andere Brightlands campussen in Limburg.

De komende jaren worden, samen met partners diverse onderzoeken en projecten opgestart. De projectmanagers en wetenschappelijk directeur zullen constant monitoren welke onderzoeken er binnen komen en derhalve ook welk geld er binnenkomt. Het is echter nooit altijd van tevoren te voorspellen of een aanvraag voor een project ook feitelijk tot een financieel arrangement gaat leiden waarmee het project gestalte kan krijgen.

De prestatie-indicatoren voor CAROU voor de komende jaren zorgen ervoor dat een bijdrage wordt geleverd aan de Brightlands Smart Services Campus als geheel wordt geleverd, aan de maatschappelijke uitdagingen alsmede op een constructieve wijze aan CAROU als kennisplatform wordt gewerkt.

Graag wil CAROU samen met de provincie Limburg constant een vinger aan de pols houden voor wat betreft de prestatie-indicatoren. Hiertoe zal periodiek een overleg worden ingepland waarbij wordt aangegeven wat de stand van zaken is binnen CAROU, waaraan wordt gewerkt en welke maatschappelijke uitdagingen de provincie ziet waaraan CAROU mogelijkerwijs een bijdrage kan leveren aan het vinden van oplossingen voor deze uitdagingen. Hierbij staat de vrijheid van onderzoekers buiten kijf, maar er kan wel in de geest van co-creatie samen verkend worden waar Limburg beter van zou kunnen worden.

De indicatoren zijn ingedeeld in 7 categorieën. Het vastleggen van prestatie-indicatoren is van groot belang en anderzijds ook lastig, omdat op voorhand niet aan te geven is welke omgevingsfactoren allemaal een rol gaan spelen bij de uitvoering van de werkzaamheden binnen CAROU. In de nu volgende tabel worden de resultaatverplichtingen weergegeven. Aan elke resultaatverplichting zijn ook één of meer inspanningsverplichtingen gekoppeld, deze worden in de toelichting per prestatie-indicator nader toegelicht.

Resultaatverplichtingen CAROU (aantallen zijn cumulatief)

	2020	2021	2022	2023
CAROU meet-up sessies	4	8	12	16
Techruption projecten	2 use cases	4 use cases	6 use cases	9 use cases
Co-creatie projecten	10	13	16	20
Onderzoek output	15	20	32	40
Subsidieaanvragen (onderzoek subsidies)	6, waaronder minimaal 1 Europees subsidievoorstel	12, waaronder minimaal 2 Europese subsidievoorstellen	20, waaronder minimaal 3 Europese subsidievoorstellen	30, waaronder minimaal 4 Europese subsidievoorstellen
Initiatieven om innovatie te stimuleren/ initiëren en kennis over te dragen	12	24	38	50
Promotie-onderzoek (start aantal nieuwe actionable PhD onderzoeken per jaar)	+1 PhD student	+2 PhD studenten	+2 PhD studenten	+2 PhD studenten

FTE CAROU kernteam	5.9FTE	5.9FTE	5.9FTE	5.9FTE

Toelichting prestatie-indicatoren

CAROU meet-up sessies

CAROU meet-up sessies zijn informele bijeenkomsten met minimaal 25 bezoekers waarbij kennisdeling tussen academici en (business) partners centraal staat. Met deze meet-up sessies wordt eveneens invulling gegeven aan twee inspanningsverplichtingen van CAROU: een bijdrage leveren aan vergroting van innovatie-activiteiten van de campus wat het uiteindelijke wervend vermogen ten goede kan komen. De vorm kan per sessie verschillen, maar te denken valt aan lunch sessies waarbij een onderwerp vanuit zowel een wetenschappelijke bril als een business bril toegelicht wordt. Belangrijk tijdens iedere sessie is daarnaast ruimte om te verkennen hoe men elkaar kan versterken/kan samenwerken rondom deze onderwerpen.

Techruption projecten

CAROU levert een actieve bijdrage aan het Techruption innovatieprogramma van de Brightlands Smart Services Campus. Deze bijdrage varieert van bijdragen aan interne overleggen tot presentaties bij Techruption evenementen tot inhoudelijke inbreng (kennis en expertise) binnen ideation workshop en use cases. Gezien Techruption use cases de meest concrete resultaten voortbrengen m.b.t. onderzoek hebben we dit als prestatie-indicator opgenomen in dit businessplan.

Co-creatie projecten

Onder co-creatie projecten vallen vraag gestuurde projecten (niet zijnde Techruption use cases) in samenwerking met (business) partners om innovatie-activiteiten te ontplooien (inspanningsverplichting). Belangrijke voorwaarde is daarnaast dat deze projecten gefinancierd worden door (business) partners of onderzoek subsidies.

Onderzoek output

Onder research output vallen alle resultaten voortgekomen uit co-creatie en Techruption projecten. Hieronder vallen wetenschappelijke publicaties, industry papers, conference proceedings, (conference) presentaties, open data sets, ontwikkelde software en innovatieve applicaties/producten welke door partners in gebruik genomen zijn en een impact hebben op het economische en sociale domein in Limburg. Gekoppeld aan deze resultaatverplichting zijn de inspanningsverplichtingen om nieuwe kennis te dissemineren en daarmee het vergroten van de impact op de maatschappij.

Subsidieaanvragen

Onder subsidieaanvragen vallen alle ingediende voorstellen voor onderzoek subsidies (bijv. in regionale, nationale en Europese programma's) wat als direct wervend vermogen kan worden gezien. Subsidieaanvragen leveren tevens een belangrijke bijdrage aan twee inspanningsverplichtingen van CAROU. De voorstellen dragen op de eerste plaats bij aan het vergroting van innovatie-activiteiten, samen met partner binnen en buiten het campus ecosysteem. Consortiumpartners worden op deze manier indirect geïntroduceerd binnen en betrokken bij het campus ecosysteem.

Subsidievoorstellen kunnen sterk verschillen in vorm en omvang, echter is een belangrijke voorwaarde dat deze voorstellen geschreven worden in samenwerking met (business) partners. De inhoud van de voorstellen is gebaseerd op actuele uitdagingen van de consortiumpartners.

Initiatieven om innovatie te stimuleren/initiëren en kennis over te dragen

CAROU ziet het, naast haar onderzoek werkzaamheden, als haar taak om innovatie aan te jagen binnen het ecosysteem van de Brightlands Smart Services Campus en daarbuiten. Dit kan door te inspireren (awareness creëren), informeren en concrete hulp te bieden bij het formuleren van de juiste onderzoeksvragen/focus. Onder 'initiatieven om innovatie te stimuleren/initiëren en kennis over te dragen' vallen het organiseren van ideation workshops (incl. Techruption ideation workshops), bijdrage aan community events en presentaties/workshops voor het algemene publiek (bijv. tijdens open dagen, informatie-avonden en events). Deze resultaatverplichting is nauw verbonden met de inspanningsverplichtingen om een bijdrage te leveren aan het vergroting van innovatie-activiteiten en nieuwe kennis te dissemineren binnen het ecosysteem en daarbuiten.

Promotieonderzoek

Middels promotieonderzoek wordt een structurele bijdrage geleverd aan het ontwikkelen van nieuwe kennis en oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. De aan CAROU verbonden PhD studenten werken aan actionable onderzoek, dat wil zeggen dat deze onderzoeken een duidelijk toegepast karakter hebben. Dat is ook niet gek met de wetenschap dat veel promotieonderzoek bij CAROU uitgevoerd wordt door buitenpromovendi of industry PhD's. Deze buitenpromovendi zijn veelal PhD 'studenten' die werkzaam zijn bij een van de (business) partners van CAROU en hun promotieonderzoek uitvoeren binnen deze aanstelling. Feitelijk vormt deze vorm van PhD de meest directe vorm van valorisatie en impact binnen een bedrijf, doordat de kennis die een PhD-student/werknemer vergaart direct kan worden toegepast op de werkvloer. Een promotietraject duurt gemiddeld vier jaar.

10. Risicomanagement

Een innovatie-omgeving wordt gekenmerkt door onzekerheden. Door goed te monitoren kunnen risico's op tijd worden herkend. De risico's voor CAROU in dit plan houden verband met het niet halen van de afspraken met de partners en subsidiegevers én met het niet of onvoldoende functioneren van de Brightlands Smart Services Campus.

De projectmanagers van CAROU identificeren continue risico's die de gemaakte afspraken zoals neergelegd in dit plan in gevaar kunnen brengen en definiëren vervolgstappen om dit tegen te gaan. Een voorbeeld hiervan is het niet honoreren van Interreg of H2020-aanvragen, waarbij een interventie kan plaatsvinden om te achterhalen waarom de voorstellen zijn afgewezen. Met deze informatie kunnen hernieuwde voorstellen worden ingediend of kunnen nieuwe voorstellen in andere en mogelijk meer passende regelingen worden geschreven. Door het schrijven van uren wordt inzicht gecreëerd in besteedde uren en kan op tijd worden bijgestuurd indien deliverables of verantwoordingen in gevaar dreigen te komen.

De kern van het risicomanagement is dat het puur identificeren van de risico's slechts een klein deel is van het beheersbaar houden van risico's. Na de risicoanalyse start het werk voor de projectmanager. Risicomanagement is een dynamisch proces, risico's zijn immers niet statisch. Risico's kunnen veranderen als gevolg van diverse oorzaken zoals veranderingen in de projectomgeving, veranderingen in wetgeving, veranderingen in de economische situatie van partners of organisaties, etc. Er zijn risico's waarop CAROU zelf geen invloed heeft. Belangrijk is wel om risico's die verbonden zijn met de partners zoveel als mogelijk te spreiden. Om deze reden wil CAROU een grote pool hebben van partners om mee samen te werken. Hiermee wordt het risico van het wegvallen van een partner beperkt voor CAROU als geheel.

Bij de uitvoering van risicomanagement zal de projectmanager zich altijd afvragen of het risico te beïnvloeden is en door wie, of de risicomaatregel uitvoerbaar is, waar het risico het best kan worden geallocceerd, welke omgevingsfactoren de maatregel kunnen verstoren en het risico dat de nieuwe maatregel mogelijk opnieuw met zich mee gaat brengen.

Bijlage 1 Letter of Support Zuyderland

zuyderland

Open Universiteit
t.a.v. Professor dr. Th.J. Bastiaens (rector magnificus)
en professor dr. G.M.H. Mertens (dean Faculty of Management)
Postbus 2960
6401 DL Heerlen

Datum	:	10 februari 2020	Email	:	rvb@zuyderland.nl
Kenmerk	:	20200210.02DJk	Doorkiesnr.	:	96440
Kopie	:	-			
Bijlage (aantal)	:	-			
Onderwerp	:	LOI			

Raad van Bestuur

Raad van Bestuur

Correspondentieadres
Postbus 5500
6130 MB Sittard

Locatie Sittard
Dr. van der Hoffplein 1
6162 BG Sittard-Geleen
Parkeergarage
Demystraat 1
6162 AP Geleen

Locatie Heerlen
H. Dunantstraat 5
6419 PC Heerlen

Ziekenhuislocaties
T 088 - 459 7777

www.zuyderland.nl
KvK 62375644

Geachte heren Bastiaens en Mertens, beste Theo en Gerard,

Afgelopen periode hebben wij overleg gehad over de mogelijkheden van samenwerking tussen Zuyderland en de Open Universiteit. Beide partijen zien kansen in en mogelijkheden voor samenwerking op het gebied van (1) life long learning alsmede (2) wetenschappelijk onderzoek naar het gebruik van data, de inzet van informatietechnologie, (psychologisch) gedrag en de bedrijfseconomische aspecten van zorg. De gevolgen van krimp, verplaatsing van zorg naar thuis, personeelstekorten en informatievoorziening aan patiënten/cliënten vormen daarbij actuele en relavante thema's.

Zuyderland en Open Universiteit spreken hierbij de intentie uit om hun samenwerking verder vorm te geven. Daartoe zal op korte termijn een samenwerkingsovereenkomst worden opgesteld waarin de uitgangspunten van onze samenwerking verder worden uitgewerkt. Als besturen zullen wij het enthousiasme over onze samenwerking binnen onze organisaties uitdragen. Wij houden regelmatig contact over verdere mogelijkheden voor beide organisaties.

Zuyderland ziet uit naar een verdieping van onze samenwerking.

Met vriendelijke groet,
David Jongen, voorzitter RvB Zuyderland
Mede namens Karel Hulsewé, Voorzitter MSB Zuyderland

Drs. D. Jongen
Voorzitter Raad van Bestuur

.....

Professor dr. Theo J. Bastiaens
Rector magnificus

.....

Professor dr. Gerard M.H. Mertens
Dean Faculty of Management

.....

Status: Definitief
Datum: 20 januari 2021

Zuyd
Hogeschool

ZU
YD

Business plan
Zuyd Hogeschool
-
Brightlands
Smart Services Campus
Heerlen

2020-2023

Inhoud

1. De kracht van Zuyd 3

2. Zuyd Hogeschool op de BSSC 5

3. Zuyd pijler onder het BSSC eco-systeem 8

4. Zuyd Programma BSSC 2020-2023: Expertisecentrum DataIntelligence 11

5. Meerjarenbegroting en financiering 14

6. Key performance indicators 2020-2023 15

1. De kracht van Zuyd

In de periode (2014-2018) participeerde Zuyd actief met lectoren en onderzoekers in het samen met de Universiteit Maastricht en de Open Universiteit opgerichte Business Intelligence en Smart Services Institute (BISS).

De bijdrage van Zuyd in het BISS richtte zich hoofdzakelijk op onderzoek op het gebied van Datavisualisatie, IoT (internet of things), AI (artificial intelligence), Procesoptimalisatie en Communicatie. Daarnaast heeft Zuyd zich sterk ontwikkeld op het thema Blockchain. Studenten van Zuyd waren slechts beperkt betrokken bij dit onderzoek.

Inhoudelijk heeft Zuyd zich op de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) in de periode sinds BISS meer geconcentreerd op de terreinen AI, Datavisualisatie/Human Interaction en Software Engineering. Primair vanuit de Academie ICT.

In relatie tot de BSSC verbindt Zuyd daarbovenop steeds intensiever vanuit haar transitiethema's en de daaraan verbonden lectoraten en opleidingen meerdere relevante opleidingen en lectoraten aan specifieke Campus projecten en labs.
Een goed voorbeeld van een dergelijke ontwikkeling is de participatie van de opleiding Sociale Studies en de lectoraten Urban Redesign en Sociale Integratie in het Techruption/Elsa Lab rondom casus armoede.
Lectoraten en opleidingen hebben een breed netwerk binnen een specifieke context (in dit geval gemeenten, wijken, woningbouwcoöperaties, organisatie in het sociale domein, etc.).
De BSSC ontwikkelt hiermee niet alleen voor de theorie, maar kan direct met behulp van dit netwerk iets zichtbaars beteken voor de bewoner in Limburg.
De BSSC krijgt hiermee "boots on the ground".

Voornoemde heeft een sterke basis gelegd voor de uitbouw van de activiteiten van Zuyd Hogeschool op de BSCC.

Vanaf 2019 is het lectoraat Data Intelligence met twee lectoren en bijbehorende kenniskringen permanent verbonden met en aanwezig op de BSSC.
Dit geldt ook studenten. De 3de en 4de jaars studenten van de HBO-ICT opleiding maken sinds medio 2018 actief deel uit van de BSSC community. Met de aan de lectoraten verbonden minoren geven ze invulling aan praktijkopdrachten en praktijk onderzoek voor de bedrijven, instellingen en labs die verbonden zijn aan de BSSC alsmede ook voor het MKB uit de regio. Periodiek geven ze de resultaten hiervan terug aan de Campus Community middels inhoudelijk events zoals ZieDit en het DataViz Camp. Additioneel sluiten ook studenten van andere Zuyd opleidingen aan wanneer zij interesse hebben de opleidingsoverstijgende minoren die vanuit de opleiding HBO-ICT worden aangeboden.

Vanuit de BSSC participeert Zuyd in een aantal (eur)regionale projecten zoals QRM, Follow de Money en Train4SmartServices. Een aantal projecten zijn momenteel in aanvraag, zoals een AI-SWFI-Project en een I-Partnership met de Politie en Blockchain4Prosumers.
Zuyd heeft het MKB-Datalab als penvoerder onder haar hoede genomen. Samen met de andere kennisinstellingen op de BSSC werkt Zuyd vanuit dit lab aan digitale innovaties voor het MKB. Hierbij hoort tevens de actieve participatie van Zuyd in de MBO RIF Digiwise waardoor de betrokkenheid van het MBO bij de BSSC is vergroot.

Zuyd zoekt actief de samenwerking met partners op de BSSC als ook daarbuiten.
De samenwerking met de Smart Services Community partners komt tot uiting in de Datavisualisatie Lab, LIME, Techruption, I-lab en de APG Groeifabriek. Centraal staat hierbij de samenwerking in kort cyclisch praktijkonderzoeken mét studenten binnen minoren en (afstudeer)stages samen mét bedrijven en organisaties.

Bij projecten met partners buiten de BSSC community ligt de nadruk op projecten met het MKB. Een mooi voorbeeld hiervan is het IoT4MBK traject. Samen met het Liof, Regitel en een aantal IT/Techniek providers hebben we een 20 tal MKB Maakbedrijven op weg geholpen om de kansen van de toepassing van IoT te verzilveren. Daarnaast heeft Zuyd binnen het ICT domein een eigen netwerk van (MKB)bedrijven in de vorm van research partners en learning community partners. Hiermee vervult Zuyd een brugfunctie tussen de BSSC en het regionale bedrijfsleven, en in het bijzonder het MBK.

2. Zuyd Hogeschool op de Brightlands Smart Services Campus

2.1 Waar staat Zuyd voor?

Zuyd wil de vanaf 2019 ingeslagen weg voortzetten: *"Oog voor innovatie en samenwerking, continuïteit en betrouwbaarheid in de uitvoering".* Toepassingsgericht zoals van een HBO verwacht mag worden.

Voornoemde betekent dat we geen inhoudelijk nieuwe propositie ten opzichte van vorige subsidieperiode voorleggen. Wel hebben we geleerd en ervaringen opgedaan. Deze hebben we in onze nieuwe propositie verwerkt.

De kern van onze propositie is en blijft:

"Doel en bijdrage van de Brightlands Smart Services Campus voor de regio en voor Zuyd is het kort-cyclisch" verbinden van kennis/onderzoek op het terrein van Smart Services met het (regionale) bedrijfsleven en/of non-profit organisaties in combinatie met het bedrijfsleven, studenten en docenten/onderzoekers.

Dit betekent middels toegepast onderzoek, meestal uitgevoerd met studenten in/met en voor bedrijven en non-profit organisaties, op een snelle en laagdrempelige wijze nieuwe ontwikkelingen op het brede terrein van Smart Services toegankelijk maken voor de regio, maar ook (inter)nationaal met impact op de regio. Onderzoeksopdrachten, afstudeeropdrachten, stages, maar ook seminars en workshops vormen daarbij het hart van deze verbinding. Waar nodig ondersteund door infrastructuur en/of lab-achtige faciliteiten.

Bovenstaande sluit aan op de aangescherpte visie van Zuyd om enerzijds nadrukkelijk de verbinding onderzoek-onderwijs-praktijk te versterken en ánderzijds te kiezen voor een paar regionale transitie-thema's om deze verbinding én bijdrage aan de ontwikkeling van de regio zichtbaar te maken. "

2.2 Wat heeft Zuyd Gerealiseerd?

In 2019 (en 2020) heeft Zuyd op basis van de vorig jaar gepresenteerde Businesscase veel in praktijk gebracht:

1. Zuyd studenten participeren structureel in de BSSC community en zijn fysiek aanwezig en dragen hiermee bij aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen op de campus;

2. Zuyd brengt studenten, docenten, lectoren onderzoekers en bedrijven samen in kort cyclische programma's (use-cases in de minoren en afstudeer(stage)) en onderzoeken gericht op de ontwikkeling van een 'proof of concept', een advies naar de haalbaarheid of de ontwikkeling van een best practice. Dit alles gericht op een directe toepasbaarheid in de praktijk;

3. Zuyd is zichtbaar in en benaderbaar vanuit de labs (Datavisualisatie Lab/MKB Data Lab/Minoren Lab/I-Lab, LIME, Groeifabriek) waarin zij binnen de BSSC participeert en samenwerkt;

4. Zuyd heeft Datavisualisatie door middel van een lectoraat en een onderzoeksgroep body en zichtbaarheid gegeven op de BSSC;

5. Zuyd faciliteert de participatie van het MKB op en in de BSSC;

6. Zuyd legt de verbinding tussen het MBO, VO(Technasia) en het WO, resulterend in doorlopende leerlijnen, samenwerking in onderzoek alsmede een unieke profilering voor de BSSC ten opzicht van andere eco-systemen;

7. Zuyd heeft haar fijnmazig regionaal netwerk aan relaties met (MKB)bedrijven en non-profit organisaties in diverse bedrijfsdomein ontsloten voor projecten vanuit de BSSC.

2.3 Reflectie en vooruitblik

Zuyd heeft in haar propositie over 2019 een drietal te onderscheiden hoofd activiteiten benoemd.
Op hooflijnen wordt hieronder gereflecteerd op de behaalde resultaten én een doorkijk gegeven naar de ontwikkelingsrichting voor de periode 2020-2023.

I. Zuyd Praktijk Onderzoek

Vanuit de Smart Service Campus participeert Zuyd in een aantal (Eur)regionale projecten zoals QRM, Follow de Money, IoT4MKB en Train4SmartServices. Een aantal projecten zijn momenteel in aanvraag, zoals een AI-SWFI-Project en een I-Partnership met de Politie en Blockchain4Prosumers.
Zuyd heeft het MKBDatalab als penvoerder onder haar hoede genomen. Samen met de andere kennisinstellingen op de Campus werkt Zuyd vanuit dit lab aan digitale innovaties voor het MKB. Hierbij hoort tevens de actieve participatie van Zuyd in de MBK Rif Digiwise waardoor de betrokkenheid van het MBO bij de BSSC is vergroot.

Zuyd zal ook in de komende periode actief met partners op de BSSC blijven zoeken naar voor de regio en het onderwijs interessante projecten en financieringsmogelijkheden.

Meer aandacht zal uitgaan naar het verder aanhaken van meer opleidingen en lectoraten bij specifieke casussen die voor de valorisatie vragen om een specifiek netwerk van bedrijven en organisaties.
Hier moeten we wel realistisch blijven. Het HBO krijgt maar een fractie van de bekostiging voor onderzoek ten opzichte van een Universiteit. De mogelijkheden om subsidies te matchen zijn derhalve beperkt. Dit geeft ook een beperktere capaciteit om te participeren in toegepast onderzoek projecten op de BSSC. Daar tegen over staat dat wij onderzoek mét studenten samen uitvoeren. Dit geeft ook slagkracht.

Daar waar mogelijk zal Zuyd hierbij ook in beperkte mate promotie trajecten voor docent-onderzoekers proberen de realiseren. Een promotietraject is een uitstekende methode om onderzoekers en studenten over een langere periode aan een ontwikkeling binnen de BSSC, een bedrijf dan wel aan een organisatie te binden en derhalve over een langere

periode kennis te ontwikkelen en te borgen. Helaas zijn promotietrajecten voor het HBO erg duur omdat de promotie vergoeding uitsluitend ten goede komt aan de universiteiten terwijl de HBO instelling het merendeel van de kosten moeten dragen. De nog vanuit het BISS voortkomende promotie trajecten zullen worden gecontinueerd.

II. Zuyd Use Cases

Zuyd heeft samen de met de BSSC partners, haar eigen learning Community Partners/Research Partners, Rijksoverheid en Regitel Leden in 2019 in totaliteit 102 usecases gerealiseerd in 14 minoren. Een aantal minoren zijn meerdere kregen per jaar geprogrammeerd. De resultaten zijn ten goede gekomen aan de bedrijven en organisatie die in de minoren hebben geparticipeerd. Bovendien zijn resultaten via de ZieDit bijeenkomsten gepresenteerd aan de gehele BSSC community.

Binnen het minoren concept heeft Zuyd samen met het Liof, Regitel en een aantal IT/Techniek providers een 20 MKB Maakbedrijven met een businesscase op weg geholpen om de kansen van de toepassing van IoT te verzilveren. Hierbij zijn ook actief IT-bedrijven gekoppeld aan deelnemende Maakbedrijven om de valorisatie van de businessplannen handen en voeten te geven.

Samen met de BSSC is gewerkt aan het opstellen van een Business Case die ook zou moeten voorzien in de dekking van de additionele (niet uit de reguliere onderwijsbekostiging te dekken) begeleidingskosten voor de use cases en de kosten van de huisvesting van studenten voor onderwijsactiviteiten op de Campus. Geconstateerd moet worden dat dit nog geen sluitende business case heeft opgeleverd voor het geheel inclusief huisvestingskosten waardoor het verlengen van de huidige afspraken daarover van belang is.

III. Zuyd Datavisualisatie

Zuyd heeft binnen het lectoraat Data Intelligence een lector en een multidisciplinaire onderzoeksgroep datavisualisatie gevormd met een internationale relaties richting de RWTH/Fachhockschule en de Polytechnic University Sint Peter the Great in St. Petersburg. Zuyd heeft hierbij het Datavisualisatielab van de BSSC nationaal en internationaal op de kaart gezet. Ook wetenschappelijk hebben het lectoraat en APG met het Panoptes project nationaal en internationaal de aandacht getrokken.

De ontwikkeling van een master Datavisualisatie zal vooralsnog niet worden geoperationaliseerd. De focus zal de komende periode eerst worden gelegd om de versterking van de onderzoeksbasis en de invulling van de valorisatie behoefte bij de diverse campuspartners.

3. Zuyd pijler onder het BSSC Eco-Systeem

3.1 Ambitie

Onze gezamenlijke ambitie is een levendig en zelfvoorzienend ecosysteem van bedrijvigheid en innovatie op de BSSC. Zoals de afgelopen jaren is gebleken kan Zuyd Hogeschool daar met concrete activiteiten substantieel aan bijdragen. In deze businesscase presenteren wij de activiteiten die uit onze ervaringen het meeste bijdragen aan het ecosysteem van de campus.

Wij hebben bij het bepalen en inkleuren van deze activiteiten nadrukkelijk naar drie strategische doelen van de BSSC voor de komende tijd gekeken:
(i) artificial intelligence/datavisualisatie cluster zijn van nationale betekenis;
(ii) data(visualisatie)/AI facilitator zijn voor alle Brightlands campussen en campusthema's;
(iii) verbinder zijn van euregionaal MKB op het gebied van data.

Bij elk van de verderop beschreven Zuyd-activiteiten staan steeds de AI- en Datavisualisatie component, de aansluiting bij andere campussen/campusthema's en de betrokkenheid van het MKB centraal.

Met projecten als het MKB-datalab en LIME is al een concreet beeld van niet alleen onze inzet maar ook de inhoudelijke lading van de activiteiten. Voor de andere zaken is onze inzet in kwantiteit en kwaliteit helder maar zullen wij (net als in het verleden) binnen de genoemde doelen met de campuspartners, de andere campussen en het MKB de concrete invulling steeds kortcyclisch en vraaggestuurd invullen. Het doel is immers een levendig, innovatief en zelfvoorzienend ecosysteem. Wat dat betreft zien wij deze aanvraag als een natuurlijke opvolger van het succesvol afgerond BISS 2.0, aangescherpt vanuit onze ervaringen en de hierboven genoemde campusdoelen.

De gevraagde provinciale bijdrage is nodig om deze Zuyd activiteiten samen met anderen en in lijn met de genoemde ambities uit te kunnen voeren. Het is geen kwestie van reguliere Zuyd-activiteiten verplaatsen naar de campus. Bij elk van de activiteiten leggen wij de ambitie nadrukkelijk veel hoger. Bij de use-cases en praktijkonderzoek gaat het bijvoorbeeld om honderden real-life/real-time MKB-trajecten over meerdere jaren.
Dat vergt veel extra (en vaak domein overstijgend) tijd en faciliteiten van docenten, lectoren, begeleiders en ondersteuners.
Met een groep van 100-150 studenten in subgroepjes een aantal vooraf uitgewerkte jaarlijks terugkerende gelijkende (MKB-)casussen doornemen is voor Zuyd heel iets anders dan met diezelfde subgroepjes elk afzonderlijk aan de slag te gaan met verschillende real-life use cases uit verschillende domeinen gericht op een vraag van een (MKB) onderneming of maatschappelijke instelling. Deze casussen zijn ondergebracht in 12-15 inhoudelijk verschillende onderwijseenheden (minoren), waarvan er elke 10 weken een aantal worden aangeboden, met daarin meerdere uit te werken use cases én waarvan de resultaten na afloop van elke periode van 10 weken worden teruggekoppeld aan de gehele community van de BSSC en overige partners buiten de BSCC.

Datzelfde kan ook worden gesteld over datavisualisatie waar onze gezamenlijke inhoudelijke speerpunten op vooral zeer complexe thema's als 'brede welvaart', ‘veiligheid’,

‘gezondheidszorg’ en ’pensioen communicatie’ veel extra tijd van onze mensen vraagt als het gaat om het mobiliseren van de benodigde samenwerkingen en het verwerven van de betreffende gegevens. Voor onze regio en ook voor Zuyd zeer relevante en zelfs noodzakelijke activiteiten die wij helaas niet kunnen financieren uit onze reguliere onderzoeksmiddelen.

Dat wij deze activiteiten op de campus kunnen doen heeft vooral te maken met de lopende afspraken over de huur. Bij programma's met externe financiering wordt huur begroot en betaald. Voor onderwijs en aanverwante onderzoeksactiviteiten lukt dat helaas niet. Dit heeft vier samenhangende oorzaken: de bekostigingssystematiek HBO; beschikbaarheid van eigen vastgoed; de relatie met het MKB en de beperkte matchingscapaciteit van het HBO.

Tot slot zijn de praktijkactiviteiten die wij als HBO met onze studenten doen dusdanig van aard dat als wij die op basis van bijvoorbeeld contractfinanciering in de markt zouden zetten dat wij direct concurreren met de MKB-bedrijven waar wij mee samenwerken (stages/afstudeerders) en die wij juist willen helpen met onderzoek en het afleveren van praktijkgeschoolde professionals. Dit beperkt in hoge mate ons verdienvermogen. De beperkte matchingsmogelijkheden zijn in paragraaf 2.3.1 reeds toegelicht.

Wij willen graag als Zuyd de activiteiten zoals hierboven genoemd structureel op de campus uitvoeren. Dat kan alleen als wij ook een structurele afspraak kunnen maken over de huurkosten in de wetenschap dat de problematiek rondom onderwijshuisvesting in (Zuid) Limburg de komende jaren nijpender zal worden. Door demografische krimp in geheel Limburg en het starten van nieuwe opleidingen in Noord-Limburg door andere HBO-aanbieders zal dit steeds meer een thema worden.

Op het moment dat die bredere strategische beweging op gang komt zal ook bekeken worden welke activiteiten op de campussen moeten plaatsvinden en wat de consequenties zijn voor de huidige 'onderwijs-meters' van diverse instellingen. Daar moeten wij de balans vinden. Wij kunnen als Zuyd immers wel huur betalen maar geen dubbele (en beide hoge) huur.

De activiteiten in deze propositie zijn afhankelijk van het steeds blijven verlengen van de huurafspraken. De kosten zoals opgenomen in de begroting gaan hier van uit. Daarnaast is het belangrijk te weten dat wij al intensief en met begrip voor elkaars uitdagingen met de campus bezig zijn om te bekijken welke mogelijkheden gevonden kunnen worden om geld te genereren voor de campusbegroting vanuit of mede-dankzij Zuyd.

3.2 Aansturing

Zuyd is op verschillende niveaus en vanuit verschillende faculteiten betrokken bij haar activiteiten op de Brightlands Smart Services Campus. Dit vergt een hybride aansturing:

- De dagelijkse bedrijfsvoering van het ICT onderwijs (HBO-ICT opleiding) is in handen van een opleidingsmanager van deze opleiding; De opleidingsmanager is ook verantwoordelijk voor de onderwijs logistieke uitvoering van het onderwijs en in het bijzonder voor de minoren.
- De dagelijkse bedrijfsvoering van het onderzoek naar Data-intelligence en Datavisualisatie is in handen van de lectoren van het lectoraat Data-intelligence.
- De opleidingsmanager van de HBO-ICT opleiding en de lectoren zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de inbedding van de resultaten van het praktijk gericht

onderzoek en de use cases in het onderwijs en het vormgeven van de samenwerking met het bedrijfsleven en non-profit organisaties op de BSSC.

- Een door het CvB aangestelde directeur is op strategisch niveau verantwoordelijk voor de businesscase en de (contractuele)afspraken met de BSSC.
- Vanuit Zuyd zijn meerdere lectoraten betrokken zijn bij het praktijkgericht onderzoek. Lectoren zijn primair zelf verantwoordelijk voor het initiëren en uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. De directeur coördineert de activiteiten in relatie tot het businessplan.
- De directeur en de lectoren worden ondersteund door een projectmanager.
- De HBO-ICT opleiding beschikt over een werkveld-/adviescommissie bestaande uit vertegenwoordigers uit het bedrijfsleven. De werkveld-/adviescommissie adviseert de opleidingen over de inrichting en opzet van het onderwijs ter borging van de kwaliteit van de opleiding en de aansluiting van de opleiding op de toekomstige beroepspraktijk.
- Het lectoraat Data Intelligence beschikt over een adviescommissie. Deze advies commissie adviseert het lectoraat over de inrichting en de richting van het door het lectoraat te verrichten praktijkonderzoek én de verankering van het onderzoek in het onderwijs.

4. Zuyd Programma BSSC 2020-2023: *Expertisecentrum DataIntelligence*

4.1 Inleiding

Middels bovenstaande inhoudelijke propositie wil Zuyd toewerken naar een stabiele en herkenbare bijdrage vanuit Zuyd aan het Eco-systeem gebaseerd op 3 eerder genoemde pijlers:

I. Zuyd praktijkonderzoek
II. Zuyd Use-cases
III. Zuyd Datavisualisatie

Zuyd beschouwt dit als drie afzonderlijke maar wel elkaar aanvullende onderdelen van de propositie. Het is een propositie voor de periode 2020-2023 waarbij de provinciale bijdrage bijdraagt aan de opbouw en randvoorwaarden van de activiteiten in de studiejaren van september 2020 t/m augustus 2023. Vanaf het studiejaar dat in september 2023 van start gaat zullen de activiteiten op eigen benen staan. Hiermee wordt tevens naadloos aangesloten op de vorige programmaperiode die liep tot augustus 2020.

4.2 Zuyd Praktijkonderzoek

Zuyd participeert in, op en in relatie tot de BSSC in diverse subsidie- en ontwikkelprojecten. In het voorgaande zijn hiervan reeds een aantal voorbeelden genoemd.

Deze projecten hebben een meer technologische karakter en/of een relatie met de transitiethema's van Zuyd.

Elk project kent een eigen businesscase en financieringsbasis en een bepaalde mate van matching door Zuyd. Zuyd is, gegeven haar beperkte financiering van onderzoek uit de eerste geldstroom, begrenst in haar matchingscapaciteit en dus ook in het aantal projecten waarin Zuyd financieel kan participeren.

Additionele financiering vanuit de overheden / het bedrijfsleven kan Zuyd meer armslag (matchingscapaciteit) geven om meer maatschappelijke impact te realiseren. Zuyd zal hier niet in concurrentie treden het bedrijfsleven. Zuyd is immers voor haar (afstudeer)stage opdrachten en de interactie met de beroepspraktijk afhankelijk van deze bedrijven.

In deze subsidieaanvraag hebben we, behoudens de uitloop van de via Biss 1.0 aangegane verplichting, geen additionele Provinciale financiering opgenomen omdat Zuyd het uitgangspunt hanteert dat na de subsidieperiode via een 'going concern' de participatie in projecten dient te kunnen worden gefinancierd. Op deze wijze zal ook continuïteit van de inzet van Zuyd aan de campus en het domein ICT+ geborgd worden.

De uitloop betreft 2 Phd trajecten die in Biss 1.0 zijn gestart. Het BISS 1.0 en de financiering van het BISS 1.0 is per 1-1-2019 komen te vervallen. Dit geldt niet voor een aantal doorlopende verplichtingen die Zuyd op basis van het goedgekeurde Businessplan van het BISS 1.0 en de hierin op genomen KPI's op zich heeft genomen. Voor de 2 Phd trajecten (1,2 FTE) zal een dekkende financiering moeten worden gerealiseerd voor de duur van 3 jaar (vanaf 2019).

4.3 Zuyd Use Cases

Zuyd studenten maken een onlosmakelijk deel uit van de BSSC community. Studenten op de campus dragen bij aan de dynamiek in het gebouw én de aantrekkelijkheid van de BSSC campus als vestigingsplaats voor bedrijven en instellingen. Al was het maar om laagdrempelig in contact te kunnen treden met gewilde aankomende professionals in de laatste fase van hun studie. Voor studenten en docenten is het een mooie omgeving om onderwijs in en met de praktijk vorm te geven.

De Zuyd (hoofdzakelijk 3de /4de jaars HBO-ICT) studenten krijgen onderwijs op de campus in de vorm van minoren. Eén minor duurt 10 weken, legt de focus op een bepaald onderwerp en/of technologie én omvat een project waarbij een groepje van 4-5 studenten gedurende de helft van de minoromvang (ca. 20 uur per week per student) een project uitwerken. Het project betreft een R&D traject met de focus op een ontwerpgericht onderzoek (TRL3). Dit kan een proof of concept, een haalbaarheidsstudie en/of een advies opleveren.

Voornoemde is onderdeel van het reguliere onderwijs en wordt ook volledig bekostigd uit de eerste geldstroom.

Om de maatschappelijke impact van deze minorprojecten te vergroten en daarnaast studenten meer keuze in aard en context aan te kunnen bieden proberen we meerdere real life use cases in één minor in te brengen.
Dit stelt wel voorwaarden aan de opdrachtgever:

- Opdracht vanuit externe partner, begeleiding vanuit onderwijs/onderzoek;
- Opdrachtgever heeft wekelijks voortgangsoverleg met de projectgroep(en) en biedt eventuele inhoudelijke/contextuele ondersteuning.

De veelheid aan verschillende opdrachten uit verschillende contexten (bedrijfsomgevingen) vergt additioneel een basisfinanciering voor de extra projectbegeleiding op de BSSC om de veelheid aan samenwerkingen tussen studenten-docenten-bedrijfsleven binnen de minoren continue te organiseren: onze inschatting is dat dit ongeveer 2,5 fte zal vragen. Per minor kunnen dan afhankelijk van het aantal studenten in een minor en het aantal beschikbare bedrijfsopdrachten meerdere (2 tot 8) use cases per minor voor bedrijven en/of non-profit organisatie worden uitgevoerd. In 2019 zijn **102** use cases gerealiseerd.

Het in deze breedte en omvang inbedden van use cases in het onderwijs wordt niet vanuit de reguliere onderwijsmiddelen bekostigd. Structureel zal de basisfinanciering door de campuspartners / het campusecosysteem, die als opdrachtgever fungeren, moeten worden bekostigd. Ze hebben er immers ook voordeel bij: aantrekkelijkheid van de campus als huisvestingsplaats, direct contact met gewilde aanstaande professional, kennisdeling over de resultaten van een minor en een concreet resultaat. Bovendien komt via deze methode van werken snel en flexibele capaciteit beschikbaar voor andere projecten op de campus, zoals bijvoorbeeld het MKB datalab, Lime, I-lab, Techruption en het Datavisualisatielab. De uitrol van het programma vergt echter een aanloopinvestering.

Aansluitend daarop kan via een stage en/of een afstudeeropdracht nadere verdieping en/of uitwerking plaatsvinden binnen een bedrijf en/of non-profit organisatie. Langs deze weg kunnen ook de resultaten van het op de BSSC door de Universiteit Maastricht, Open Universiteit en TNO uitgevoerd wetenschappelijk onderzoek in de praktijk worden gevaloriseerd.

4.4 Zuyd Datavisualisatie

Datavisualisatie is een van de meest zichtbare en tastbare onderdelen van de BSSC. Zuyd heeft in 2019, zoals opgenomen in de vorige subsidieaanvraag, binnen het lectoraat DataIntelligence naast het reeds bestaande domein Applied AI ook een domein Datavisualisatie ingesteld. Binnen het domein Datavisualisatie is een lector (0,6 FTE) en een kenniskring (totaal 1 FTE) geformeerd. De docent/onderzoekers in de kenniskring komen uit verschillende domeinen binnen Zuyd (ICT/Bedrijfskunde/International Business/Biometerie) zodat een breed spectrum aan Zuyd opleidingen betrokken zijn bij de BSSC. Daarnaast participeren ook docenten, studenten en medewerkers uit de BSSC community in de activiteiten.

De initiële basisfinanciering voor een lectoraatsdomein van 200K (0,6 FTE lector/1FTE kenniskring) is opgenomen in de subsidieaanvraag. Zuyd zal in 4 jaar deze financiering geleidelijk voor haar rekening kunnen nemen wanneer de initiële basis voor dit onderzoeksthema op de BSSC is gelegd. Hiervoor is een herstructurering van de onderzoeksportefeuille binnen Zuyd noodzakelijk.

Daarnaast is in de subsidieaanvraag een bijdrage in het beheer en de uitrusting van het Datavisualisatie laboratorium voorzien.

4.5 Wij zijn al gestart

Op het moment van indiening van deze propositie (januari 2021) zijn wij al in lijn met de ontwikkelingen uit de vorige periode en met het, op basis van een aantal gesprekken met alle partners, gegroeid vertrouwen in de continuering van de samenwerking, al aan de slag gegaan. Dit betekent dat van de totale kosten voor dit programma (1901k) al een deel is aangewend.

4.6 Verduurzaming

De drie hierboven genoemde pijlers van de activiteiten van Zuyd Hogeschool op de BSSC zullen na afloop van deze programmaperiode worden gecontinueerd. Het lectoraat datavisualisatie staat dan op eigen benen en de use-cases zullen dan draaien op bijdragen van derden en basisfinanciering van Zuyd. Het praktijkonderzoek is direct gekoppeld aan de curricula en transitie thema's van Zuyd enerzijds en de inhoudelijke campus ambities anderzijds. Bestaande en nieuwe projecten zullen op die manier, eventueel met behulp van project-gerelateerde subsidieprogramma's, worden voortgezet. Wij zijn er van overtuigd dat wij de komende periode, samen met alle partners, een voor alle partijen noodzakelijke en passende oplossing voor de huisvestingskosten zullen vinden.

5. Meerjarenbegroting & financiering

5.1 Kosten

Zuyd Praktijk Onderzoek		2020	2021	2022	2023	2020-2023
	(2*0,6 FTE) Uitloop PHD Biss 1.0 (excl.overhead)	€ 43	€ 43			€ 86
	(2*0,4FTE) Uitloop PHD Biss Zuyd aandeel aanstelling (excl.overhead)	€ 29	€ 29			€ 57
	Begeleiding PHD door Lector	€ 15	€ 15	€ 15		€ 45
	Opslag Overhead 50%	€ 43	€ 43	€ 7	€ 0	€ 93
		€ 130	*€ 130*	*€ 22*	*€ 0*	*€ 282*
Zuyd Use Cases						
	Aanpassing Onderwijsruimtes	€ 80	€ 50			€ 130
	1,0 FTE docent projectbegeleiding (excl.overhead)	€ 76	€ 76	€ 76	€ 76	€ 304
		€ 156	*€ 126*	*€ 76*	*€ 76*	*€ 434*
Zuyd Datavisualisatie						
	Promotie Traject	€ 50	€ 50	€ 50	€ 50	€ 200
	Lectoraat basis financiering (0,6 FTE lector,1 FTE onderzoeker)	€ 200	€ 200	€ 200	€ 200	€ 800
	Huur, beheer en promotie Datavisualisatielab	€ 50	€ 45	€ 45	€ 45	€ 185
		€ 300	*€ 295*	*€ 295*	*€ 295*	*€ 1.185*
Totaal Kosten		**€ 586**	**€ 551**	**€ 393**	**€ 371**	**€ 1.901**

5.2 Opbrengsten

Zuyd Praktijk Onderzoek		2020	2021	2022	2023	2020-2023
	Rijksbijdrage (promotiepremie) in afstemming met UM	€ 0	€ 0	€ 0	€ 66	€ 66
	Eigen Bijdage Zuyd	€ 43	€ 43	€ 0	€ 0	€ 86
	Bijdrage Provincie Kennisas	€ 65	€ 65	€ 0	€ 0	€ 129
		€ 108	*€ 108*	*€ 0*	*€ 66*	*€ 281*
Zuyd Use Cases						
	Bijdrage Learning Community partners - en Overige partners	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 100
	Bijdrage APG inzake minor projecten	€ 25	€ 25	€ 25	€ 25	€ 100
	Bijdrage Provincie *)	€ 80	€ 50	€ 0	€ 0	€ 130
	Bijdrage Zuyd **)	€ 26	€ 26	€ 26	€ 26	€ 104
		€ 156	*€ 126*	*€ 76*	*€ 76*	*€ 434*
	*) Betreft investering in onderwijsruimte op de campus/projectondersteuner					
	**) Matching in de vorm van 100-120 studenten, use cases, 15 docenten/lectoraatsondersteuning use case					
Zuyd Datavisualisatie						
	Bijdrage APG	€ 75	€ 75	€ 75	€ 75	€ 300
	Bijdrage derden Datavisualisatielab	€ 20	€ 20	€ 20	€ 20	€ 80
	Bijdrage Provincie	€ 112	€ 112	€ 67	€ 0	€ 291
	Eigen bijdrage Zuyd *)	€ 88	€ 88	€ 138	€ 200	€ 514
		€ 295	*€ 200*	*€ 205*	*€ 200*	*€ 1.185*
	*) Financiering uit onderzoeksmiddelen /Zuyd Kennisas Middelen					
Totaal Baten		**€ 559**	**€ 434**	**€ 281**	**€ 342**	**€ 1.900**

5.3 Financiering

Bijdrage:	2020	2021	2022	2023	2020-2023
Zuyd	€ 157	€ 157	€ 164	€ 226	**€ 704**
Derden	€ 145	€ 145	€ 145	€ 211	**€ 646**
Provincie	€ 257	€ 227	€ 67	€ 0	**€ 550**
Totaal	***€ 559***	***€ 529***	***€ 376***	***€ 437***	***€ 1.900***

6. Key Performace indicators 2020-2023

In de onderstaande tabellen zijn de prestatie afspraken inzake de subsidieaanvraag over de periode 2020-2023 van Zuyd Hogeschool voor de ontwikkeling van haar activiteiten op de Brightlands Smart Services Campus (BSSC) opgenomen. Deze zijn afgestemd met de BSSC, de Open Universiteit en Universiteit Maastricht.

In zijn algemeenheid kan worden gesteld dat zal worden voortgebouwd op hetgeen in de voorliggende periode reeds is neergezet. Hierbij wel rekening houdend met de financiële mogelijkheden. Doel is de in 2019 gestarte activiteiten te continueren en uit te bouwen. Dit alles om reeds in 2023 zonder additionele financiering middels directe provinciale subsidiemiddelen deze activiteiten te kunnen continueren. Hierbij wordt er van uitgegaan dat de huidige huisvestingsafspraken worden verlengd.

Legenda:

		Resultaat Verplichting
		Inspanningsverplichting
		Overige activiteiten

6.1 Zuyd Praktijk Onderzoek

	Omschrijving	Doelstelling	Aantal	Toelichting
1	Voortzetting/Afronding lopende PhD trajecten waarvan 2 gestart en deels gefinancierd zijn vanuit de eerdere Biss 1.0 aanvraag.	Afronding 4 in vorige subsidieperiodes gestarte PhD trajecten. Van deze 4 zijn er 2 middels een bijdrage van een provinciale subsidie gerealiseerd. 2-3 publicaties per jaar	2 2	Betreft afronding lopende PhD trajecten. In de aanvraag Biss 1.0 zijn 2 PhD trajecten met een resultaat verplichting opgenomen. Additioneel heeft Zuyd 2 PhD trajecten op de BSSC gestart. De PhD projecten zullen gedurende de looptijd van deze subsidieaanvraag worden afgerond. Een PhD traject bij Zuyd Hogeschool is geen geïsoleerde activiteit. Projecten met het bedrijfsleven/instellingen en minor projecten met deelname van studenten en docent-onderzoekers maken een integraal onderdeel uit van een PhD traject bij Zuyd Hogeschool.
2	Start 2 nieuwe Phd trajecten	Starten minimaal 2 nieuwe Phd. Trajecten met Campuspartners c.q. gerelateerd aan door Campus geïnitieerde (Subsidie) projecten zodat continue gemiddeld 4 PhD studenten jaarlijks op de BSSC actief zijn.	2 trajecten	Start 2 Phd Trajecten inzake Datavisualisatie en pensioencommunicatie en Human Interaction in relatie tot veiligheid en/of Quick Response Manufacturing (QRM). Deze trajecten hebben een inbedding in het bedrijfsleven én in het onderwijs. Studenten participeren in de vorm van use cases, internships en stages in deze trajecten. Tevens biedt een dergelijk traject de

				mogelijkheid tot deskundigheidsbevordering voor docenten alsmede voor de bij een traject betrokken medewerkers van bedrijven en organisaties.
3	Onderzoeksoutput: Publicaties onderzoek, Presentaties overig, Minor Poster Presentaties	Aantal Publicaties/Presentaties	90 publicaties/ presentaties gedurende subsidie periode	
4	Participatie in onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's op de BSCC	Participatie in minimaal 2 nieuwe (subsidie) onderzoeksprogramma's op de Smart Services Campus per jaar. Om voornoemde te realiseren zal Zuyd 12 (subsidie) aanvragen gedurende de subsidie periode indienen.	12 (subsidie) aanvragen gedurende subsidie periode; 8 innovatie projecten gedurende subsidie periode	Het betreffen hier programma's en projecten die mét en/of op de BSSC worden gerealiseerd. Afhankelijk van de technologische ontwikkelingen zullen deze programma's worden ingevuld. In aanvraag zijn o.a.: Blochain4prosumers, AI SFWIFI, I-partnership (met politie), Elsalab/AI-Coalitie.

6.2 Zuyd Use Cases

	Omschrijving	**Doelstelling**	**Aantal**	**Toelichting**
1	Realiseren duurzame huisvesting studenten en docenten/ onderzoekers conform landelijke richtlijnen.	Adequate Huisvesting	100-150 studenten op BSSC incl. docenten en lectoraat Data Intelligence	Huisvesting lectoraten én studenten conform gemaakte afspraken en met aanpassing van klimaatsystemen.
2	Inkom Event Studenten op de Campus	Event per jaar	1 Inkom Event per jaar, totaal 4 gedurende subsidie periode	Jaarlijks even om studenten kennis te laten maken met de BSSC en welkom te heten binnen de BSSC community.
3	Bedrijvencontactdag	Event per jaar	1 bedrijven contactdag per jaar, totaal 4 gedurende subsidie periode	Jaarlijks event om studenten, docenten en 'het regionale (MKB) bedrijfsleven met elkaar kennis te laten maken ten einde studenten te boeien en binden aan de regio én bedrijven te voorzien van lokaal opgeleide ICTérs.
4	Presentatie Use Cases aan Campus Community en regionale partners (tevens potentiele campus Deelnemers)	4x Event per jaar	4 Events per jaar, totaal 16 gedurende subsidie periode	Na elk blok (10 weken) organiseert de HBO-ICT opleiding het ZieDit event op de BSSC waar studenten en onderzoekers de resultaten van de minoren en onderzoek terugkoppelen aan de community.
5	Minoren HBO/ICT ~ Datavisualisatie t.b.v. uitwerking use cases	13 minoren, waarvan een aantal meerder malen per jaar worden aangeboden.	13 minoren per jaar, totaal 60 gedurende subsidie periode	Actualiseren/vernieuwen van het minoren aanbod van de HBO-ICT opleiding zodat deze voortdurend aansluiten op de

				inhoudelijke ontwikkelingen en vraagstukken op de BSSC. Tevens dienen de minoren toegankelijk gemaakt te worden voor medewerkers van bedrijven t.b.v. her- en bijscholing.
6	Use Cases	In elke minor 1-5 use cases vanuit een verschillende context aanbieden aan studenten, bedrijven en organisaties.	60 Use Cases per jaar, totaal 240 gedurende subsidie periode	Elke minor (zie 4) omvat 1-5 verschillende use cases gekoppeld aan het regionale (MKB) bedrijfsleven, maatschappelijke instanties en/of onderzoeksvragen vanuit BSSC programma's/Subsidie programma's.
7	Thesis/Internship projects op BSSC bij BSSC partners	Thesis/Internships bij de onderzoekslectoraten van Zuyd, Lime, I-Lab, Groeifabriek en BSSC partners	125 stage-afstudeeropdrachten gedurende subsidie periode	

6.3 Zuyd Datavisualisatie

	Omschrijving	Doelstelling	KPI	Toelichting
1	Operationaliseren multidisciplinaire kenniskring Lectoraat Data Intelligence	Volledig operationele kenniskring Datavisualisatie met participatie van diverse opleidingen Zuyd en bedrijven.	Kenniskring operationeel in 2021	De lector heeft een brede kenniskring ingericht met docent onderzoekers uit ICT, Technische Bedrijfskunde, International Business en Biometrie. Middels deze brede scope is de impact op het onderwijs maximaal én kan het lectoraat vanuit meerdere perspectieven participeren in BSSC projecten. De kennisring heeft ook een verwevenheid met APG en de Politie.
2	Dataviscamp	Eén breed jaarlijks event	1 per jaar, totaal 4 gedurende subsidie periode	Breed Event met BSSC partners t.b.v. Datavisualisatie Community.
3	Door ontwikkelen Datavisualisatie LAB/partnerships/community	Overeenkomst tussen stakeholders (Zuyd, UM, OU, APG, CBS, Politie)	Datavisualisatie Community op BSSC	Zuyd/UM en OU hebben een basis overeenkomst gesloten over het gebruik van het Datavisualisatie Lab. Zuyd heeft zelf afspraken met APG en de Politie gemaakt inzake samenwerking. Eind 2020 hebben Zuyd/UM en OU in een evaluatie aangegeven verdere uitbouw van samenwerking te gaan onderzoeken.
4	Beheer Datavisualisatie LAB	Convenant beheer, exploitatie en uitbouw Datavisualisatie lab met OU en UM	2021 Convenant	Inzake het beheer van het Datavisualisatielab zijn geen afspraken gemaakt tussen Zuyd, UM en OU. Zuyd heeft in 2019 en 2020 haar verantwoordelijkheid genomen en zorg gedragen voor het beheer en de uitbouw van de voorzieningen in het lab.
5	Realisatie brede minor Datavisualisatie	Brede minor Datavisualisatie met landelijke en Zuyd brede instroom; Minor teven aan te bieden aan bedrijven en instanties	2021 2de brede minor Datavisualisatie	Integratie is gerealiseerd. Een verdere uitbouw richting International Business, Technische Bedrijfskunde en Biometrie zijn in 2020 in gang gezet. In 2021 zal een 2de minor, meer gericht op business, worden ontwikkeld.
6	Plan realisatie Master Datavisualisatie	Plan master opleiding, besluit go-no go in 2022-2023	Business case Master Datavisualisatie	Zuyd heeft de ontwikkeling van een master (track) Datavisualisatie niet doorgezet vanwege een heroverweging van het master

				portfolio in het domein van de kunsten bij Zuyd. De optie om in de toekomst (eventueel samen met de UM en de OU) een master te ontwikkelen wordt nadrukkelijk opengelaten. Een andere reden voor uitstel is dat Zuyd eerst moet investeren in de opbouw van een brede groep op het thema Datavisualisatie gespecialiseerde docent onderzoekers.

7	Ontwerpen & Participatie in onderwijs & scholingstrajecten derden ter verbreding van de kennisbasis van Datavisualisatie op de Smart Services Campus	Continueren Niet reguliere onderwijsprogramma's	8 trajecten per jaar, totaal 32 gedurende subsidie periode 150 deelnemers per jaar, 600 gedurende subsidie periode	Dit zijn activiteiten op basis van samenwerkingen rondom concrete kennisvragen. In de vorige periode zijn bijvoorbeeld een aantal op-maat datavisualisation skills trainingen opgezet en verzorgd in samenwerking met diverse kennisinstellingen (OU, University College, RWTH).
8	Onderzoeksoutput: Publicaties/studies datavisualisatie groep	Gerealiseerde Publicaties	10 publicaties gedurende subsidie periode	In de vorige periode is in dit kader bijvoorbeeld '**Live view plaats delict – Evaluating Technology Acceptance and User Experience in a Instructed Reality Scenario**' in opdracht van de politie Nederland gepubliceerd.
9	Deelname aan 1 Techruption (of soortgelijk programma op de BSSC)		1 per jaar, totaal 4 gedurende subsidie periode	Techruption helpt corporate bedrijven, overheidsorganisaties en kennisinstituten met elkaar samen te werken, zodat zij door de toepassing van krachtige nieuwe technologie, zoals AI, MPC, SSI en blockchain, innovatieve oplossingen kunnen ontwikkelen.
10	Thesis/Internship projects in het lab	Thesis/Internship	25 thesis/Internship projects gedurende subsidie periode	Te realiseren in het Datavisualisatie lab

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	EZ	**Behandeld**	C.W.M. Coolen
Ons kenmerk	2021/8849	**Telefoon**	+31 6 52 73 31 10
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	6 april 2021
Bijlage(n)	2	**Verzonden**	6 april 2021

Onderwerp
Mededeling portefeuillehouder Statenvoorstel G-21-005 inzake toezegging 8918: toezenden businesscase en eindrapportage project BISS

Geachte Staten,

Bij de behandeling van het Statenvoorstel “Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023” in de Commissie FEB op 5 maart 2021, is toegezegd om vóór 9 april 2021 de businesscase van de Universiteit Maastricht inzake BISS 2.0 (Brightlands Institute for Smart Society), alsmede de eindrapportage BISS jaar 2019 toe te sturen.

Ter toelichting merken wij nog het volgende op.

In de subsidie aanvraag van de Universiteit Maastricht d.d. 14 januari 2021, als bijlage opgenomen in het Statenvoorstel G-21-005, is aangegeven dat de aanvraag gebaseerd is op de eerdere “Businesscase BISS 2.0”. Deze businesscase treft u bijgevoegd aan.
Deze businesscase is in 2018 opgesteld door de Universiteit Maastricht, vanwege het beëindigen van het project BISS in de oorspronkelijke opzet, te weten een initiatief van Universiteit Maastricht sámen met de Open Universiteit en Zuyd Hogeschool.
In 2018 hebben de partijen besloten om elk met afzonderlijke initiatieven verder te gaan, hetgeen in de aanbiedingsbrief bij de businesscase is toegelicht. Hierover bent u via de reguliere Voortgangsrapportages Brightlands Smart Services Campus geïnformeerd.

De Universiteit Maastricht is verder gegaan met BISS 2.0., als initiatief van alleen de Universiteit Maastricht. Op basis van de businesscase BISS 2.0 hebben Gedeputeerde Staten subsidie verleend voor BISS 2019, bekostigd uit de reeds door PS beschikbaar gestelde middelen “eerste tranche”. De eindrapportage BISS 2.0 (2019) treft u eveneens bijgevoegd aan.

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

De aanvraag van de Universiteit Maastricht van 14 januari 2021 bevat - evenals de aanvragen van de Open Universiteit en Zuyd Hogeschool - de actuele informatie over de inhoud, begroting, alsook de geactualiseerde resultaat- en inspanningsverplichtingen.

Met de toezending van deze documenten en toelichting beschouwen wij toezegging 8918 als afgedaan.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

dr. J.P. van den Akker LLM

Maastricht University

Provincie Limburg
Ingek. - 2 JAN. 2019
DOCnr.
Afd.

Provincie Limburg
Aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

College van Bestuur

uw kenmerk	*ons kenmerk*	*doorkiesnummer*	*Maastricht*
	2018.10.2773	+31 43 3882049	19 december 2018

Betreft: Aanbieding BusinessCase BISS

2019/936 3-1-2019
SUB 21-3-2019

Geachte college,

Universiteit Maastricht heeft zich eertijds, samen met een aantal andere partijen, gecommitteerd aan het concept van Brightlands Smart Services Campus (B-SSC) en de daaraan gerelateerde processen rondom onderwijs, onderzoek en valorisatie. Met veel genoegen kunnen we u melden dat Universiteit Maastricht (UM) haar betrokkenheid bij de campus onverkort continueert in 2019 en verdere jaren. In bijgaande BusinessCase wordt uiteengezet welke activiteiten met ingang van 1 januari 2019 vorm krijgen.

Gelieve tevens aan te treffen een schrijven van Open Universiteit, Universiteit Maastricht en Zuyd Hogeschool (HsZ). Genoemde partijen hebben tot eind 2018 collectief in een consortium, geheten 'Business Intelligence en Smart Services' (BISS), invulling gegeven aan de kennispijler op de Brightlands Smart Services Campus. Om moverende redenen wordt het consortium puur als organisatorisch construct per 31 december 2018 beëindigd. Bijgevolg hechten we eraan om te benadrukken dat de nieuwe setting niets afdoet aan de opgebouwde inhoudelijke samenwerking tussen de kennisinstellingen onderling of aan de samenwerking met derde partijen. Evenmin brengt het een ander perspectief met zich mee waarnaartoe wordt gewerkt op de campus door OU, UM en HsZ.

Aan de realisatie van de activiteiten van UM op B-SSC verzoeken wij u bij dezen financieel bij te dragen. Op geleide van de bijgevoegde BusinessCase vragen wij met deze brief een subsidie aan voor een totaalbedrag van € 2.000.000. Wij zijn ons ervan bewust dat honorering van deze aanvraag hoogstwaarschijnlijk via twee tranches ingevuld zal worden, waarbij de eerste termijn, toegespitst op 2019, relatief kort zal zijn omdat aansluiting bij de termijn van de eerste tranche van de oorspronkelijke subsidiebeschikking voor het gezamenlijke BISS-initiatief voor u voor de hand ligt.

Bezoekadres
Minderbroedersberg 4-6
6211 LK Maastricht

Postadres
Postbus 616
6200 MD Maastricht
Nederland

T +31 43 388 2222
F +31 (0)43 388 52 47

Rekeningnr.: 065.76.18.705
IBAN: NL05 INGB 0657 6187 05
BIC: INGBNL2A
BTW identificatie EU
NL0034.75.268.B01

www.maastrichtuniversity.nl

KvK nr.: 50169181

UM 001

Maastricht University

Wij zien uw reactie met belangstelling tegemoet,

Hoogachtend,
namens het College van Bestuur
van de Universiteit Maastricht,

Prof.dr. M. Paul
Voorzitter

Bijlagen:
- BusinessCase BISS
- Gezamenlijke toelichting OU, UM en Zuyd

Open Universiteit
www.ou.nl

Maastricht University

Zuyd Hogeschool

Geacht college,

Met genoegen doen de drie samenwerkende kennisinstellingen OU, UM en HsZ u drie onderscheiden plannen toekomen om in een nieuwe structuur met activiteiten in onderwijs, onderzoek en valorisatie de kenniscomponent van de Brightlands Smart Services Campus in te vullen en verder te versterken. Elk plan is na afstemming tussen de kennisinstellingen tot stand gekomen en is waar zinvol naar inhoud en omvang toegesneden op complementariteit met de initiatieven van de partnerinstellingen. Tegelijkertijd kan elk plan door u op zijn eigen merites worden beoordeeld.

De Brightlands Smart Services Campus is in 2016 van start gegaan met de invulling van drie pijlers: huisvesting, campusorganisatie en kennisinstituut. OU, UM en HsZ hebben die derde pijler vormgegeven door op basis van een consortium agreement onder de naam BISS een gezamenlijk instituut neer te zetten gericht op Business Intelligence en Smart Services met innovatie via co-creatie als belangrijk vertrekpunt.

Er is voortvarend gestart, snel gegroeid en veel geleerd. In de loop van 2017 is op basis van de ervaring tot dan toe geconstateerd dat er nog meer potentieel benut kon worden door de structuur en rollen aan te scherpen. Dit heeft onder andere geleid tot Businessplan 2.0 van de campusorganisatie en het besluit het gezamenlijk gedreven kennisinstituut in organisatorische zin op te splitsen in drie afzonderlijke doch samenhangende en samenwerkende concepten.

De drie plannen die de kennisinstellingen nu aan u presenteren, leiden ertoe dat de sterktes van de kenniscomponent onverkort behouden blijven, terwijl de gezochte flexibiliteit in activiteiten en benodigde breedte in kennisgebieden zich verder kunnen ontwikkelen. De hiervoor genoemde co-creatie is een succesvol instrument gebleken dat niet voor niets ook door de campusorganisatie in campusprogramma's als werkwijze is overgenomen. Op deze wijze kunnen bedrijven en instellingen laagdrempelig kennismaken zowel met de community en faciliteiten als met het inhoudelijke aanbod op de Brightlands Smart Services Campus. In samenhang daarmee vullen de drie kennisinstellingen hun rol in als kennisaanbieder, een en ander in overeenstemming met de beschrijving hiervan in Businessplan 2.0 van de campusorganisatie. In de voorbije jaren is het van belang gebleken bredere expertise dan BI & SS beschikbaar te stellen, nog meer projecten na de pilotfase te ontwikkelen en te intensiveren op implementatie, niet het minst bij het MKB. Evenzo kan de betekenis van aansluiting met talent niet worden overschat. De dynamiek in en rond het ecosysteem vraagt verder om een snelle en directe interactie met de kennisinstellingen om tot nieuwe activiteiten te komen: in compacte, slagvaardige initiatieven en instituten van de kennisinstellingen is dat het best geborgd, zo luidt onze overtuiging.

Elk van de kennisinstellingen heeft haar specifieke plannen in een BusinessCase vastgelegd. De hierin beschreven voornemens maken duidelijk dat elke instelling een eigen focus aanbrengt. Gaat dit ten koste van de kennisgebieden die voor de campus en Brightlands als essentieel dienen te worden beschouwd? Nee, integendeel, de diepte en breedte van het kennisaanbod en de ervaring op BrSSC nemen aanzienlijk toe. De uiteenlopende expertise van staf uit de diverse kennisinstellingen op de

Open Universiteit
www.ou.nl

Maastricht University

Zuyd Hogeschool

campus is sterk complementair: ook in de nieuwe situatie zal met gezamenlijk uitgevoerde activiteiten op het optimaal benutten daarvan ingezet worden.

De inhoudelijke focus staat in de plannen uitgebreid beschreven, maar laat zich kort als volgt definiëren. HsZ legt zich vanaf 2019 met name toe op het kort-cyclisch verbinden van kennis/onderzoek met bedrijfsleven en overheidsorganisaties door effectieve en efficiënte inzet van bestaande state-of-the-art technologie via studentprojecten en stages en via use cases en praktijkonderzoek. OU benadrukt "actionable scientific research for organizations and society", het begeleiden van organisaties bij het inzetten van technologische en sociale innovaties via onderzoeksprojecten en onderwijs op terreinen als Smart City, Cyber security, Smart Industry, Climate change en Continuous learning. UM verbreedt de focus naar "Responsible and effective data driven decision making for the digital society" waarbij translationeel onderzoek en onderwijs ten behoeve van de digitaliserende samenleving in de volle breedte centraal staat met de daarop door stakeholders gedefinieerde thema's Health, Industry 4.0, Public Policy & Citizenship en Smart Services.

De nieuwe invulling van de initiatieven draagt bij aan de doelstellingen van Kennis/As, biedt ampele mogelijkheden tot het realiseren van cross-overs binnen Brightlands en volgt de provinciale doelstellingen om via het stimuleren van innovatie te komen tot economische structuurversterking. Uiteindelijk zet het de regio op de kaart als een sterke speler in de digitaliserende samenleving, zo luidt onze stellige overtuiging.

De nieuwe plannen voorzien alle in een (door)start en uitbouw per 1 januari 2019 van de activiteiten en werkzaamheden die voorheen binnen het organisatorisch kader van het BISS consortium werden ontplooid. Dit gezamenlijk schrijven voegt ieder van ons aan de formele subsidieaanvraag toe, omdat de interactie tussen de partijen en de samenhang in de voorgenomen activiteiten voor de instellingen, de campus en de brede regionale ontwikkeling een belangrijke meerwaarde heeft, die wij hiermee gaarne onderstrepen. De drie instellingen doen u de onderscheiden plannen en daaraan gerelateerde subsidieaanvragen bij wijze van een separate brief toekomen waarmee u, zoals gezegd, elk plan uiteindelijk op zijn eigen merites kunt beoordelen.

Namens de drie kennisinstellingen,

Open Universiteit	Maastricht University	Zuyd Hogeschool
Mr. A.D. van der Feltz	dr. N.J.P.M. Bos	dr. L.D. Verburgh

Versie 17 december 2018

Maastricht University

Businesscase

Brightlands Institute *for digital* Smart Society

Translationeel data-gedreven Onderzoek en Onderwijs in de Brightlands Smart Services Campus context

Brightlands ontwikkeling

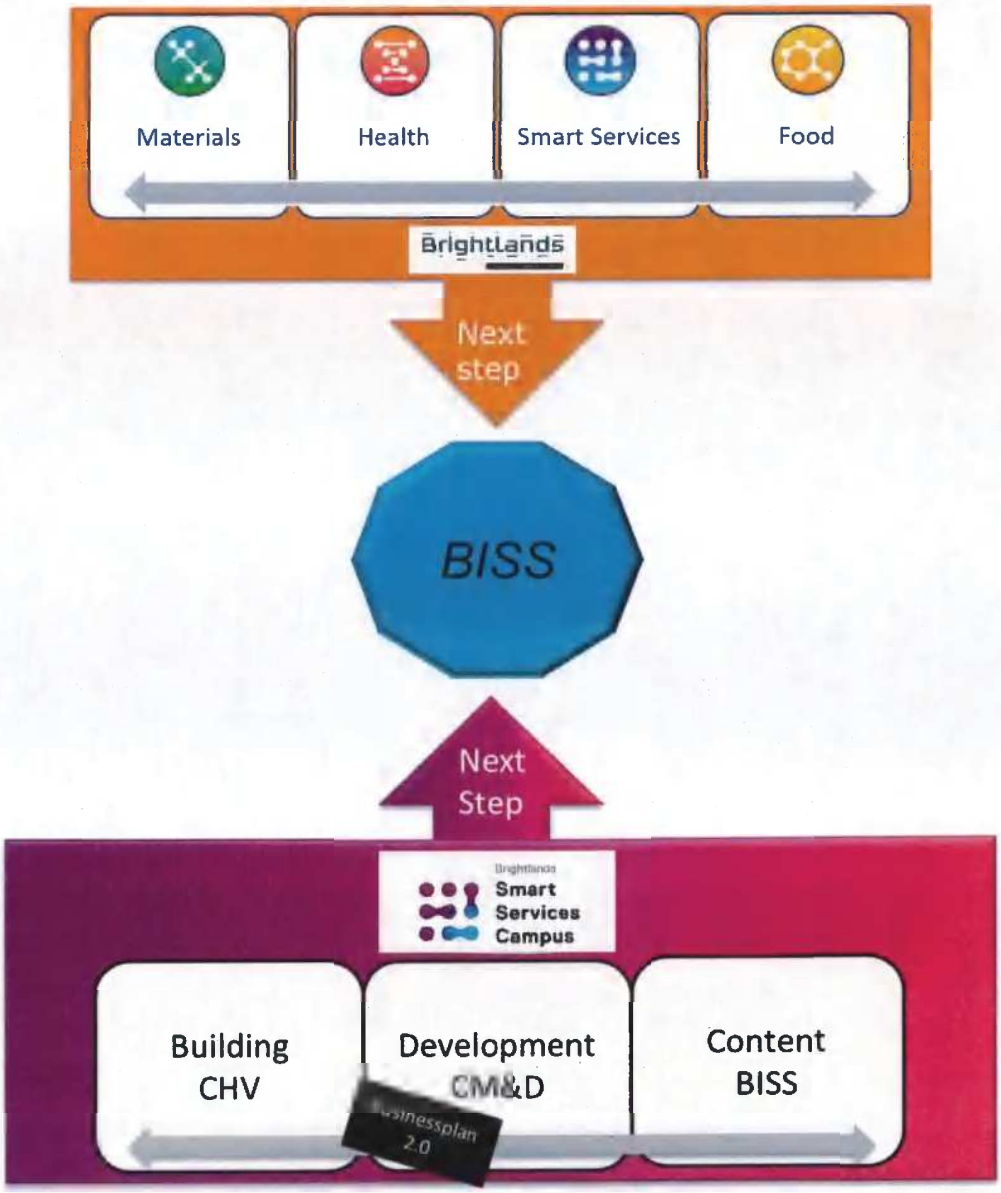

Inhoudsopgave

Samenvatting 4

1 Inleiding 5

2 Data gedreven onderzoek en Big Data in de regionale context 7

3 Het Brightlands Institute *for digital* Smart Society 9

3.1 Inleiding 9

3.2 Visie 9

3.3 Thema's van *BISS* 10

3.4 Gecombineerde expertises 10

3.5 Aanpak & Innovatiemodel 12

4 Inbedding 14

4.1 Universiteit Maastricht 14

4.2 Brightlands & Kennis/As 15

4.3 Samenhang pijlers B-SSC 18

4.4 Samenwerkende kennisinstellingen 20

5 Uitvoering 21

5.1 Onderzoek- en onderwijsactiviteiten 21

5.2 Personele Invulling 24

5.3 Faciliteiten 27

5.4 Prestaties 27

6 Impact 28

6.1 Economische impact 28

6.2 Sociale impact 28

7 Organisatie en financiering 29

7.1 Interne organisatie *BISS* 29

7.2 Governance Kennis/As 29

7.3 Financiering 30

Samenvatting

Digitalisering is een van de grootste uitdagingen van deze tijd. De transitie van een analoge economie en samenleving naar een digitale is gaande en onomkeerbaar, maar geen vanzelfsprekendheid. De voortschrijdende digitalisering en technologische innovaties hebben een grote impact op de samenleving. Er ontstaan veel nieuwe kansen en mogelijkheden en deze maximaal en tegelijk verantwoord benutten is een uitdaging op zich. Eerder natuurlijk lijkende grenzen vervagen of vervallen zelfs. Partijen krijgen andere posities ten opzichte van elkaar en ook de rol van de burger in tal van processen en situaties wijzigt. Maatschappelijke verhoudingen veranderen ook. In dit nieuwe speelveld is het zaak om volop mee te ontwikkelen en alle spelers daarin mee te nemen en te stimuleren om initiatief te nemen, mee te bewegen of zich voor te bereiden op de komende veranderingen.

De Limburgse regio is bij uitstek geschikt als voedingsbodem voor de ontwikkeling van digitalisering en Big Data. De basis ligt in het na het wegvallen van de mijnindustrie hier ook gevestigde administratief en kennischuster met instituties als CBS, APG en UM/MUMC+, nu alle instellingen met sterk data gedreven activiteiten. Andere sterke sectoren als chemie, logistiek en de maakindustrie geven volop kansen voor data-gedreven innovaties. Limburg is tot op zekere hoogte op deze digitale transitie voorbereid met de totstandkoming van de Brightlands campussen en in het bijzonder de Brightlands Smart Services Campus

B-SSC is door Provincie Limburg, APG en Universiteit Maastricht op 3 pijlers gebouwd: huisvesting, campusontwikkeling en kennis. Op deze campus is al een start gemaakt met de vorming van een ecosysteem dat innovatiekracht van de regio versterkt. Inhoudelijk was het vertrekpunt smart services, 'slimme' product- en diensteninnovaties en procesoptimalisaties met een concentratie op financiële dienstverlening.

Na de eerste veelbewogen jaren van razendsnelle evolutie van de campus zijn de rollen herijkt en is Businessplan2.0 voor de campusorganisatie CM&D vastgesteld. In het verlengde daarvan ondersteunt de evolutie van de kennispijler van een consortium[1] van drie kennisinstellingen UM, OU en Zuyd, tot 3 separate maar samenwerkende instituten deze beweging. Hiermee wordt het aanbod verruimd en de uitdagingen van de digitaliserende samenleving breder bediend.

BISS, het ***B**rightlands **I**nstitute for digital **S**mart **S**ociety*, is een instituut van de Universiteit Maastricht dat zich zich op het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en concrete vraagstukken gerelateerd aan de digitaliserende maatschappij in een multidisciplinaire en multi-party setting. Hierin worden translationeel data-gedreven onderzoek en onderwijs op de Brightlands Smart Services Campus geïnitieerd, uitgevoerd, toegepast en gevaloriseerd. Alle 6 UM faculteiten bouwen hieraan mee en verbinden een of meer senior onderzoekers als principal investigator aan BISS waardoor expertises uit de volle breedte van UM direct ingezet worden om de uitdagingen van de digitaliserende maatschappij op te pakken. Het gaat dan om het versterken van verantwoorde en effectieve data gedreven besluitvorming in de volle breedte, leidend tot vernieuwende producten, diensten en beleid.

Universiteit Maastricht investeert in 4 jaar 2,3 miljoen euro in de basisfinanciering van BISS. Om de benodigde massa en snelheid te ontplooien, wordt de Provincie Limburg gevraagd 2 miljoen euro in de opbouw te investeren. Daarnaast wordt APG verzocht de basisfinanciering te continueren. Hiermee ontstaat voldoende ruimte om te bouwen aan een evenwichtig portfolio van extern gefinancierde activiteiten met bedrijven en instellingen die de innovatiekracht van de regio versterken en leiden tot een duurzaam instituut.

Verdeling opbouwfnanciering BISS 2019-2022

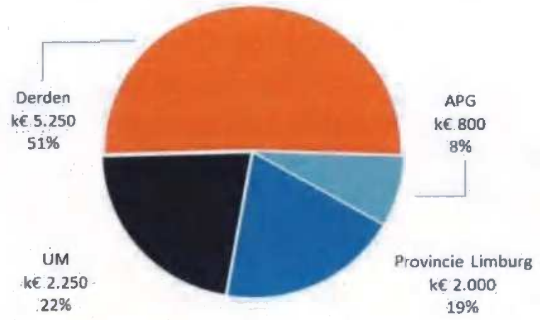

[1] In dit document wordt het oorspronkelijke consortium aangeduid met "BISS1". UM gaat door onder de naam BISS.

1 Inleiding

Data gedreven innovaties

In alle segmenten van de samenleving worden enorme hoeveelheden gegevens gegenereerd en komen ook steeds meer data beschikbaar. Slim gebruik van deze gegevens biedt ongekende mogelijkheden om te innoveren, beslissingen te ondersteunen, nieuwe kansen te ontdekken en waar te maken, nieuwe producten en diensten te ontwikkelen, en het slimmer aanpakken van maatschappelijk relevante vraagstukken en allerlei processen die mensen raken, in hun persoonlijk leven of in een werkomgeving.

Hier maatschappij-breed profijt van hebben, vraagt kennis en vaardigheden die nog niet voor iedereen voorhanden zijn. Denk aan de toegankelijkheid van data, het interpreteren van wat eigenlijk vastgelegd is, het herkennen van mogelijkheden, het daadwerkelijk gebruiken en het overzien van de maatschappelijke consequenties daarvan.

Versterken en optimaliseren van deze ontwikkeling begint met het verder bewust maken van de vele mogelijkheden van digitalisering en dat het loont daarin te investeren. Het verkennen en stimuleren van de wil van bedrijven, instellingen en burgers hierop in te zetten en het samen ontdekken van nieuwe vragen en toepassingen zijn essentiële stappen in het benutten van socio-economische kansen en het aanpakken van maatschappelijk relevante vraagstukken.

Waar in het verleden nog gedacht kon worden in "analoge" en "digitale" branches, vervaagt dat verschil. In alle sectoren wordt inmiddels veel data gegenereerd of is er in elk geval de technische mogelijkheid dat gestructureerd te doen. Daarmee verbreedt ook de uitdaging om goed gebruik te maken van deze gegevens. Burgers, als klant, consument, cliënt of werknemer, krijgen hierin nieuwe opties en rollen. Bedrijven, instellingen en professionals die in de primaire processen actief zijn, verbinden zich aan experts die data kunnen extraheren en inzetten. Hieruit kunnen innovaties ontstaan en oplossingen voor vraagstukken waarvan partijen zich bij aanvang van het proces nog nauwelijks bewust waren. Met bijvoorbeeld design-thinking ontstaan geheel nieuwe antwoorden en concepten van handelen. Om dit op een verantwoorde manier te doen, moet met vele aspecten rekening gehouden worden en kennis en kunde uit een diversiteit aan expertises ingezet worden. Brightlands stimuleert deze ontwikkelingen.

Ontwikkeling van de B-SSC

In 2016 is de Brightlands Smart Services Campus van start gegaan. Deze campus is gebouwd op drie essentiële pijlers: vestigingslocatie, campusorganisatie en kennisinstituut. Met de oplevering van het gebouw en de fysieke komst van de eerste huurders en deelnemers is de bouw van het ecosysteem begonnen. Gelijk met de campusorganisatie en de fysieke locatie is ook het instituut BISS in het leven geroepen als samenwerkingsverband van drie complementaire kennisinstellingen, Universiteit Maastricht, Hogeschool Zuyd en Open Universiteit. Door het bundelen van de krachten in een consortium werd in de opstartfase de administratieve en organisatorische last gedeeld, elkaar aanvullende competenties op een gestructureerde manier gekoppeld en in gezamenlijkheid een sterk merk gepresenteerd om de campusontwikkeling als geheel krachtig te ondersteunen.

Brightlands en de B-SSC zijn beide een nieuwe fase ingegaan met het versterken van de inhoudelijke focus en samenhang via het "Brightlands Next Step" proces en het Businessplan2.0 van CM&D, de campusorganisatie van de B-SSC. Met dit businessplan richt de campus zich meer en meer op faciliteren en acquireren van spelers in het ecosysteem en het verbinden van partijen door het gericht ontwikkelen en aanbieden van diensten en faciliteiten. De campusorganisatie biedt toegang tot het gebouw, infrastructuur, ecosysteem en faciliteert starters en innovatieprogramma's. De inhoud van de innovatieprogramma's en het doorontwikkelen van kennis en kunde via onderzoek, onderwijs en kennistransfer wordt door kennisaanbieders verzorgd.

In deze ontwikkelingen past ook een wijziging in de organisatie van het op de B-SSC aangeboden onderzoek en onderwijs. Waar in eerste instantie geopteerd werd voor organisatorische bundeling van drie kennisinstellingen, is nu het punt bereikt dat deze drie kennisinstellingen naast elkaar opererend beter kunnen inspelen op de vragen vanuit de deelnemers en ontwikkelingen in het ecosysteem. Er wordt een nieuwe situatie voorzien, waarin alle drie op de B-SSC op een meer effectieve wijze impact kunnen hebben en daar waar dat meerwaarde heeft nog steeds intensief inhoud gedreven samen zullen optrekken op een meer afgebakend projectniveau.

Als een van de founding fathers van de B-SSC is en blijft UM de leidende kennisinstelling en primair verantwoordelijk voor de derde pijler. In deze nieuwe setting zal UM zich manifesteren in een eigenstandig kennisinstituut op de campus met vele samenwerkingsrelaties rondom projecten met andere kennisinstellingen en bedrijven en de unieke kracht van toegang tot alle Brightlands campussen met inbegrip van reeds lopende Kennis-as initiatieven. Hiermee is niet alleen de multidisciplinariteit geborgd maar ontstaan ook nieuwe kansen voor translationeel data-gedreven onderzoek en onderwijs.

Het UM-kennisinstituut op B-SSC

De voorliggende business case presenteert het instituut voor translationeel data-gedreven onderzoek en onderwijs in de B-SSC context zoals dat door de Universiteit Maastricht op de campus ingevuld zal worden met ingang van 2019. Dit instituut zal opereren onder de naam *BISS: **B**rightlands **I**nstitute for digital **S**mart **S**ociety*.

In dit instituut ligt de nadruk nog meer dan voorheen op inter- en multidisciplinariteit. Waar eerder de inhoud vrijwel volledig vanuit de economische faculteit SBE gedreven werd, worden nu alle zes faculteiten van de Universiteit Maastricht expliciet verbonden. UM geeft de digitale innovatie een boost door de inbreng van meer multidisciplinariteit. De kracht van de vernieuwing zit in het bundelen van fundamentele kennis uit data science en andere vakgebieden en het bijeen brengen van kennis over de sectoren en disciplines heen.

Hiermee is ook de verbinding met de volle breedte van de inhoudelijke UM-expertise op een grote diversiteit aan toepassingsgebieden stevig verankerd. Het tot stand brengen en invullen van cross-overs tussen de campussen en daarbuiten is geborgd door deze multidisciplinaire invulling.

De expertise van OU en Zuyd die tot nog toe op de B-SSC is ingebracht, zal met de nieuwe vormgeving zeker niet verloren gaan. Ook deze partijen zijn voornemens om hun aanwezigheid en activiteiten daar voort te zetten waarbij meer vanuit ieders eigen sterktes naar complementaire inbreng gekeken wordt. De succesvolle samenwerking in projecten wordt gecontinueerd.

In de eerste jaren sinds de opening van de B-SSC zijn al veel activiteiten uitgevoerd en is het ecosysteem in ontwikkeling gekomen. Om nu ten volle invulling te geven aan de aangepaste strategie, zal nog een aantal jaren geïnvesteerd worden in het verder uitbouwen van het ecosysteem en in een sterke inhoudelijke derde kennispijler van de B-SSC. De verbreding van de ingebrachte expertises en toepassingsgebieden zal een stevigere basis vormen voor de verdere opbouw. Deze fase wordt gericht op het creëren van voldoende bekendheid, volume, innovaties en resultaten om tot een zichzelf in standhoudend instituut te komen dat de beoogde maatschappelijke en economische impact heeft.

Naast de faciliterende, stimulerende en verbindende rol van de campusorganisatie, zal *BISS* als primair kennisinstituut de inhoudelijke ontwikkeling leiden en invullen met translationeel onderzoek en onderwijs. De activiteiten, bezetting en financiering die bij deze doorstartfase hoort, worden in deze businesscase geschetst.

2 Data gedreven onderzoek en Big Data in de regionale context

Digitaliserende samenleving

Digitalisering biedt zonder twijfel een van de grootste uitdagingen van onze tijd. In een gedigitaliseerde omgeving vervallen vele fysieke barrières en groeien de mogelijkheden voor innovaties exponentieel. Ook van oudsher als vanzelfsprekend beschouwde grenzen tussen sectoren vervagen en kruisbestuiving van kennis en kunde geven heel nieuwe toepassing van elders al opgedane inzichten en optimalisaties. Met kennis van sectoren en toepassingsgebieden als basis kunnen eenmaal gedigitaliseerde vraagstukken worden opgepakt, gebruikmakend van reeds elders bewezen op data science gebaseerde technieken.

De verdergaande digitalisering van vele sectoren en activiteiten vormt de basis voor nieuwe diensten, "smart services". Het levert ook een schat aan (nieuwe) gegevens op. Deze gegevens, die samen Big Data vormen, worden dikwijls gegenereerd vanuit die primaire toepassingen, maar zijn vaak ook zeer interessant voor verdere analyse en onderzoek. Hergebruik is soms gericht op het valideren en controleren van eerdere resultaten, maar het kan ook heel nieuwe inzichten verschaffen of door datacombinaties analyses verrijken. Deze gegevens onbenut laten lijkt haast een verspilling van kansen, energie en middelen. Zeker voor gegevens die met publieke middelen gegenereerd worden, geldt dat het beschikbaar stellen en hergebruiken steeds belangrijker wordt. Dat moet uiteraard op een verantwoorde manier gebeuren.

Bij het digitaliseren zelf en het genereren van data, is ook nog een wereld te winnen. Dikwijls zijn de gegenereerde gegevens nog slechts door die ene producent van de data bruikbaar, leesbaar en interpreteerbaar en dan vaak ook nog alleen zolang er in de omgeving niet te veel wijzigt. Steeds meer bedrijven en instellingen zijn dan ook op zoek naar methoden en technieken om hun gegevens zo te formuleren en vast te leggen dat bruikbaarheid en combineerbaarheid verbeterd worden.

Het goed inzetten en verwerken van al deze "Big Data" en het realiseren van oplossingen en innovaties vereist het combineren van kennis uit een aantal verschillende disciplines. Kennis over de specifieke sector of het domein, de in te zetten methodes en te bereiken effecten, ethische en privacy raamwerken, het genereren of verzamelen van gegevens, het modelleren van de vraagstukken én over het technisch verwerken van die gegevens en de resultaten, komen allemaal samen.

Technologische innovaties hebben een brede en diepgaande impact op de samenleving welke vaak op korte termijn overschat maar op lange termijn onderschat wordt. Dit proces wordt voortgestuwd door digitalisering en gerelateerde snelle groei van technologische mogelijkheden en beïnvloedt de maatschappij in vergaande mate.

Uitdagingen en visie Provincie

De Provincie Limburg ziet en onderschrijft het belang van de digitale samenleving. In de Limburg Agenda is erkend dat de voortschrijdende digitalisering en de opmars van technologie, een grote impact op maatschappij en economie hebben. Limburg moet de flexibiliteit hebben om in de nabije toekomst op uitdagingen die hierdoor ontstaan, in te kunnen spelen. Goede digitale vaardigheden en een goede digitale infrastructuur zorgen dat Limburg concurrerend en aantrekkelijk wordt én blijft. Goede scholing, het bouwen van (startup-) ecosystemen en het doorontwikkelen van de Brightlands-campussen, zullen hieraan bijdragen.

Het provinciaal bestuur wil samen met haar partners vooroplopen in de ontwikkeling van de digitale samenleving door het plukken van de vruchten van nieuwe technologische mogelijkheden en het anticiperen op de veranderingen en de gevolgen daarvan. Aan de hand van een brede verkenning worden de kansen, bedreigingen en relevante ontwikkelingen van digitalisering in beeld gebracht. Het is te verwachten dat de uitrol van een digitale agenda bij uitstek vorm zal krijgen in een nieuw coalitieakkoord 2019 – 2023.

Deze stevige inzet biedt kansen, waar de regio nu soms nog niet mee speelt in alle mogelijkheden. Zo is als onderdeel van de Kennis en Innovatie Agenda van de topsector HTSM een Roadmap Smart Industry 1.0 opgesteld. Over Nederland zijn 32 Fieldlabs gestart waaraan circa 300 bedrijven en instellingen meedoen. Geen van deze fieldlabs ligt in de provincie Limburg, terwijl juist de ontwikkelingen op de Brightlands campussen direct samenhangen met de roadmap activiteiten.

Regionale context

De Limburgse regio leent zich ook inhoudelijk bij uitstek voor groei tot een spil in de ontwikkeling van digitalisering en Big Data. Met het wegvallen van de mijnindustrie is niet alleen ingezet op chemie, maar ook op een administratief en kennescluster door de vestiging van instituties als CBS, APG en UM/MUMC+; inmiddels alle instellingen met sterk data gedreven activiteiten. Data in plaats van kolen als een natuurlijke basis van de regio.

De kennis, kunde en data die bij deze instellingen beschikbaar zijn, bieden enorme kansen voor de ontwikkeling van nieuwe inzichten en mogelijkheden. Voor het gericht zoeken naar vernieuwende combinaties is een speelveld en chemie nodig die ontstaan in samenwerkingen langs inhoudelijke lijnen zoals die nu bijvoorbeeld binnen de regio worden ontwikkeld.

Er bestaat geen twijfel dat er verbanden zijn tussen gezondheid, sociaaleconomische factoren en financiële omstandigheden. Maar hoe die verbanden liggen, of oorzaak en gevolg geduid kunnen worden en belangrijker nog, wat er gedaan kan worden om via het een de andere aspecten positief te beïnvloeden, zijn nog open vragen. De Limburgse regio heeft ook op deze gebieden zijn eigen specifieke kenmerken. Het door verder gebundeld onderzoek en gezamenlijke initiatieven bieden van nieuwe inzichten aan beleidsmakers maar ook het versterken van de burgers is een belangrijke uitdaging voor deze regio.

Digitalisering is binnen kennisinstellingen en zeker ook de UM inmiddels een belangrijk thema. Met het opzetten van IDS@UM, het onderzoeksinstituut voor data sciences, wordt niet alleen nieuwe capaciteit op dit onderzoeksgebied zelf ingevuld, de binnen UM tot dusver vaak wat gefragmenteerd beschikbare expertise wordt ook beter zichtbaar en bijeengebracht. Het sterk interdisciplinaire karakter van het onderzoek aan de UM neemt een nieuwe vlucht door de verbinding via het data-gedreven onderzoek, de digitalisering brengt ook hier vakgebieden bijeen. Enerzijds omdat met goede digitalisering combinaties toegankelijker worden, anderzijds omdat Big Data nieuwe vraagstukken en uitdagingen oproept die vragen om het in samenhang oppakken. Ook is een onderzoeksgroep gestart die zich met name bezighoudt met vraagstukken rond ethische, juridische en sociale aspecten van de digitaliserende maatschappij, de ELSI (Ethical, Legal and Social Issues) kant. Naast de interdisciplinariteit in het basaal data-gedreven onderzoek en regulier onderwijs dat vanuit IDS@UM nog meer wordt gestimuleerd, investeert UM via *BISS* ook in het translationeel data-gedreven onderzoek en onderwijs. Hiermee wordt invulling gegeven aan de taak die de universiteit heeft op het gebied van valorisatie: kennisbenutting in een maatschappelijke context.

De maakindustrie die in Limburg ook sterk vertegenwoordigd is, veelal als MKB, is inmiddels ook aan een volgende digitaliseringsslag toe. Na het digitaal ondersteunen van de eigen processen, volgt het ontwikkelen van nieuwe diensten gebaseerd op de ongekende mogelijkheden van de digitaliserende maatschappij. Bij deze nieuwe manier van innoveren zijn inzichten vanuit andere sectoren en de wetenschap katalysatoren.

De chemische industrie is in de regio van groot belang. Daar hebben zich al hele revoluties voltrokken, maar zijn er ook nog voldoende uitdagingen. Hier kan slim gebruik van data veiligheid, duurzaamheid en efficiency bevorderen.

Binnen Brightlands wordt een aantal van de hiervoor genoemde sectoren al geaccommodeerd op één van de campussen, waar tot nog toe vrij specifiek op de primaire aspecten van die thema's gefocust werd. Na de eerste opzetfase van Brightlands waarin elke campus vooral op de eigen sterktes van start is gegaan, is er toegenomen aandacht voor het onderling bestuiven en versterken en het daadwerkelijk realiseren van cross-overs om het Brightlands concept verder uit te bouwen. De verder gaande digitalisering biedt een uitmuntend platform om deze speerpunten bij elkaar te brengen en crossovers te realiseren. In deze ontwikkeling wordt focus aangebracht voor het aanpakken van actuele maatschappelijke uitdagingen, waaronder die rond digitalisering van de maatschappij en toegepaste digitale innovatie.

Possible BISS Challenge

Informatie bundelen voor maatschappelijk nut in een competitieve markt

- Data gedreven analyses van determinanten van het tempo waarin gedrag verandert, geven inzichten voor beleidsontwikkeling en gerichte acties.
- Hoe kunnen concurrerende bedrijven en instellingen hun kennis en gegevens inbrengen om bij te dragen aan maatschappelijke uitdagingen zonder hun eigen positie te schaden?
- Impact:
  - Bedrijven: nemen verantwoordelijkheid om bij te dragen aan aanpak maatschappelijke uitdagingen
  - Maatschappelijk: inzicht in determinanten van gedragsverandering ten behoeve van beleidsontwikkeling en gedragsbeïnvloeding

3 Het Brightlands Institute *for digital* Smart Society

3.1 Inleiding

BISS, het ***B**rightlands **I**nstitute* *for digital* ***S**mart **S**ociety* is een instituut van de Universiteit Maastricht waarin translationeel data-gedreven onderzoek en onderwijs op de Brightlands Smart Services Campus geïnitieerd, uitgevoerd, toegepast en gevaloriseerd worden. Dit instituut vormt de kern van de derde pijler van de B-SSC, naast huisvesting en de campusorganisatie. *BISS* is sterk geënt op de ontwikkelingen in Brightlands en die op de B-SSC zoals verwoord in het Businessplan2.0 van de campusorganisatie CM&D.

Het instituut richt zich op het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en concrete vraagstukken gerelateerd aan de digitaliserende maatschappij in een multidisciplinaire en multi-party setting. De focus wordt gelegd op de bij de inhoudelijke doorontwikkeling van Brightlands binnen "Digitalization of society - applied digital innovation" benoemde thema's. De inhoudelijke ontwikkeling wordt ook gestuurd door vragen en kansen die op de B-SSC en breder binnen Brightlands worden geïdentificeerd en samen verder vormgegeven.

De missie van *BISS* is het uitvoeren van excellent translationeel onderzoek en onderwijs aan professionals op het gebied van digitalisering van de maatschappij en toegepaste digitale innovaties. In de *BISS* activiteiten worden inhoudelijke expertise- en toepassingsgebieden gekoppeld aan (digitale) data, diverse technieken uit data analytics, computational methods, dataprocessing/systems, datavisualisatie en ethische, juridische, sociale, gedragseconomische en psychologische aspecten.

BISS beoogt innovatieve diensten, concepten en toepassingen te ontwikkelen die een sociaaleconomische impact hebben. De kernwaarden die aan *BISS* activiteiten ten grondslag liggen, zijn talentontwikkeling, multidisciplinaire samenwerking en experimenteren. Door samen met bedrijven en instellingen aan bewustwording, vraagstelling en oplossingen te werken wordt ook het innovatief vermogen van het gehele ecosysteem aangesproken en versterkt. Daarnaast worden partijen ook uitgedaagd mee te gaan in deze door *BISS* geïnitieerde richtingen en innovaties en de oplossingen door te ontwikkelen en te implementeren. Deze effecten strekken zich ook uit tot onderzoekers, studenten en thema's in de rest van UM door de relaties met basaal onderzoek en regulier onderwijs.

3.2 Visie

De visie op de ontwikkeling van *BISS* is gebaseerd op de volgende pijlers:

1. Het realiseren en versterken van multidisciplinair toegepast en translationeel data-gedreven onderzoek door expertises te verbinden aan elkaar en aan de B-SSC

BISS is het platform waarin de onderzoekers verder gaan dan het traditionele eindpunt van een onderzoeksproject, de publicatie van een paper om de opgedane kennis met vakgenoten te delen. Hier wordt ingezet op directe maatschappelijke en economische impact door met deze kennis en kunde oplossingen in de vorm van diensten en producten te ontwikkelen.

Data-gedreven onderzoek kan worden toegepast ten behoeve van vraagstukken en oplossingen uit alle mogelijke sectoren. Het cross-sectoraal verbinden van inzichten versnelt het realiseren van doorbraken en resultaten. Ook binnen een sector toegepast, zijn diverse expertises noodzakelijk om tot optimalisatie te komen, juist omdat dit type vraagstukken gekenmerkt wordt door sectorinhoudelijke, technische, juridische en sociale aspecten. *BISS* integreert de benodigde expertisegebieden om de gehele keten te kunnen bedienen.

2. Het optimaal versterken en benutten van het innovatief vermogen van de regio door, mede in co-creatie, nieuwe kennis, kunde, talent bijeen te brengen.

Het type vraagstukken dat in *BISS* aan de orde zal zijn, vindt vaak toepassing in optimalisatie van bedrijfsprocessen en consumentenbelevingen en het ontwikkelen van nieuwe waarde-creërende digitale diensten en bijbehorende businessmodellen. Daaraan vooraf gaat het verantwoord genereren, verzamelen, vastleggen en gebruiken van data, om data-gedreven onderzoek en data gerelateerde toepassingen meer efficiënt en effectief te maken.

Door partijen uit verschillende marktsectoren met elkaar te verbinden wordt het innovatief vermogen versterkt.

3. Het over campussen heen verbinden van verschillende initiatieven en toepassingsgebieden zodat optimaal gebruik wordt gemaakt van de beschikbare kennisinfrastructuur (onderwijs, onderzoek, technische infrastructuur) en nieuwe diensten en producten ontwikkeld worden leidend tot directe maatschappelijke en economische impact.

De scope van dit onderzoek en onderwijs is aanvullend en versterkend op hetgeen dat wordt uitgevoerd op de Maastricht Health Campus, Chemelot Campus en de Greenport Venlo Campus. Ook de kernthema's van deze campussen kennen sector-gerelateerde data-gedreven vraagstukken. Door de multidisciplinariteit binnen *BISS* en het concentreren van data gerelateerde expertise kunnen bij uitstek cross-overs gerealiseerd worden. De digitaliserende samenleving geeft kansen in en heeft impact op productie en dienstverlening, maar ook publiek beleid is essentieel. Deze vernieuwingen in de maatschappij als geheel, maar in het bijzonder op de Brightlands speerpunten gezondheid en duurzaamheid hebben een impact op sociaal-politiek, ethisch en psychologisch gebied die vraagt om bijbehorende innovaties in beleidsvorming en daar ook kansen biedt voor effectievere invulling van beleid.

3.3 Thema's van *BISS*

In de komende fase van de ontwikkeling van Brightlands wordt inhoudelijk langs een aantal kernthema's ingezet op het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen. Eén van de geïdentificeerde kernthema's is "Digitalization of society - applied digital innovation". Dit thema is als eerste verankerd op de B-SSC en de basis voor cross-overs met de andere Brightlands campussen.

Binnen dit kernthema zijn als zwaartepunten benoemd:

- **Gezondheid**, met speciale focus op regionale chronische ziekten
- **Maatschappij**, beleid van de publieke sector en burgerschap
- **Industrie 4.0**, digitalisering van werkprocessen

Inhoudelijk clusteren de *BISS* activiteiten rond deze BrightlandsNextStep/ digitalisering zwaartepunten. Daaraan wordt een vierde thema toegevoegd dat veel gevraagd wordt en ook al prominent aanwezig is in de setting van de B-SSC, en de bedrijfsactiviteiten op de andere campussen raakt, namelijk slimme (digitale) diensten, ook sterk toegepast binnen de (financiële) dienstverlening.

Deze thema's geven sturing en focus op hoofdlijnen als het gaat om het ontwikkelen van nieuwe activiteiten en oppakken van vraagstukken en uitdagingen in *BISS*. De strategische inhoudelijke ontwikkeling wordt daarnaast ook geënt op de kansen en behoeften die het ecosysteem en de omgeving oproepen.

3.4 Gecombineerde expertises

Bij de start wordt vanuit elke faculteit ten minste één "Principal Investigator" (PI; hoofdonderzoeker) verbonden zodat verschillende vakgebieden in de volle breedte aangesloten zijn en directe vertegenwoordiging van elke faculteit geborgd is. Elk van deze PI's draagt zorg voor de beschikbaarheid en aansturing van een groep onderzoekers die vanuit die discipline actief is in *BISS*. Daarnaast kunnen andere onderzoekers aansluiten en actief worden in *BISS* met complementaire expertises en capaciteit.

Via de PI's is ook de verbinding van de activiteiten rond de *BISS* thema's met het basaal onderzoek geborgd en daarmee continuïteit en top-expertise vanuit de hele diversiteit aan vakgebieden uit de verschillende faculteiten. Door deze opzet is er ook een kortere lijn naar de overige activiteiten in de volle breedte van UM.

De thema's zijn verbonden langs inhoudelijke, technische domeinen en/of toepassingsgebieden en uit de thema's en interessegebieden worden profielen ontwikkeld die door de verschillende PI's en hun groepen gezamenlijk worden bediend. Er wordt een samenhangend en voldoende divers en aantrekkelijk spectrum door de PI's gezamenlijk neergezet, steeds vanuit die disciplines en focusgebieden. Hieraan worden nieuwe thema's en profielen toegevoegd als meer wetenschappers substantieel actief worden in BISS, aangetrokken

door de dynamiek en resultaten of om door de markt gevraagde competenties in te vullen.

Vanuit deze aanpak is een aantal interessegebieden door de eerste 7 PI's aangeduid waarmee een eerste invulling wordt gegeven aan de thema's. Elk van deze gebieden combineert essentiële onderzoeksvragen, maatschappelijke vraagstukken en expertises van meerdere PI's en zo geven zij een indruk van het type vraagstukken dat in *BISS* opgepakt zal worden.

De invulling van de thema's en profielen wordt medebepaald door de dynamiek in de ontwikkelingen op de B-SSC en de marktvraag. De flexibiliteit die hiervoor nodig is wordt beter geborgd door de brede basis van *BISS*. De intrinsieke wens tot samenwerking zal ook ingevuld worden door complementaire expertises van andere kennisinstellingen te verbinden in specifieke vraagstellingen.

BISS areas of interest

Smart Societies and Institutions
How is automation of the professional workplace transforming nature & structures of professional work?
How to identify and prepare for the societal and political challenges arising from growing SMART

Smart Legal Analytics:
Can human interpretation and analysis be augmented or sometimes even replaced with computational legal analysis?

Smart Brain Science:
Can we use our knowledge on the working of the brain to optimize a person's interaction with the environment?

Smart Data Science:
How can we increase the productivity of data scientists in the face of ever more demands to be scalable and responsible?

Smart Decision Making
How can we facilitate and improve decision making in a digitalizing world in a responsible way?

Smart Service Systems
How to develop and best use the opportunities of new services based on objects having a digital self as these carry and create data?
How to develop architecture, dynamics and business models of Smart Services?

Smart Health
How do we get the maximal amount of valid health knowledge out of the data we have available?
How do we apply new health knowledge in digital technology to improve health?

Multidisciplinariteit is een belangrijke basis voor *BISS*. Het effectief aanpakken van maatschappelijke vraagstukken en ontwikkelen van toepassingen vereist dat al deze facetten, van techniek tot ethiek, deel zijn in het proces waarin oplossingen worden gegenereerd en klaar worden gemaakt voor implementatie.

Het combineren van expertises maakt het instituut aantrekkelijk voor een groot aantal onderzoekers. De verbondenheid met de facultaire setting is daarin belangrijk omdat specifieke aanvullende expertise binnen handbereik is. Ook bevordert dit de beschikbaarheid van de meest passende capaciteit, maakt de time-to-market korter, versnelt de groei en vergroot de sociaal-maatschappelijke impact.

Voor grotere en langer lopende activiteiten en projecten is het uitgangspunt dat deze door meerdere disciplinegroepen gedragen en uitgevoerd worden. Zo worden niet alleen kwalitatief betere resultaten bereikt, maar wordt ook de samenhang binnen het instituut geborgd.

3.5 Aanpak & Innovatiemodel

De B-SSC is nog meer dan andere Brightlands campussen in de aard van haar bestaan een open innovatie ecosysteem. Deze campus is anders dan bijvoorbeeld B-CC of B-MHC niet opgebouwd rond bestaande en reguliere activiteiten die al plaatsvonden op de campuslocatie. Er is feitelijk op een blanco pagina gestart, waarbij de "first movers" Accenture en Conclusion hier bij de start zijn gaan huren om ook hun core business, onder andere voor APG, in deze regio op te zetten in een innovatieve omgeving. Volgende partijen vestigen zich op de campus of verbinden zich eraan om deel te nemen in het ecosysteem dat continue vernieuwing en het aantrekken en behouden van talent mogelijk maakt. Op deze campus bestaat de hoofdmoot van de activiteiten uit het samen in het ecosysteem innoveren.

niet voorafgegaan door bewustwordings- en identificatietrajecten, is hier leidend. Daarnaast zullen ook thema's en mogelijke toepassingen van oplossingen gepresenteerd worden aan potentiële partners en afnemers. De basis ligt dan bijvoorbeeld in basaal onderzoek of inzichten en innovaties uit andere markten of toepassingsgebieden.

BISS zet ook in op het involveren van het MKB. Deze bedrijven vormen een belangrijke economische factor die sterk kan profiteren van innovaties op het gebied van digitalisering en big data. Men vindt het oppakken van kansen rond nieuwe diensten en vraagstukken over bijvoorbeeld maatschappelijke impact van digitalisering belangrijk, maar de eigen innovatiecapaciteit, zowel in mensen als in financiële middelen, is vaak beperkt. Door toepassing van innovatiemodellen waarin meerdere partners participeren, studentprojecten worden gedefinieerd en/of waarin

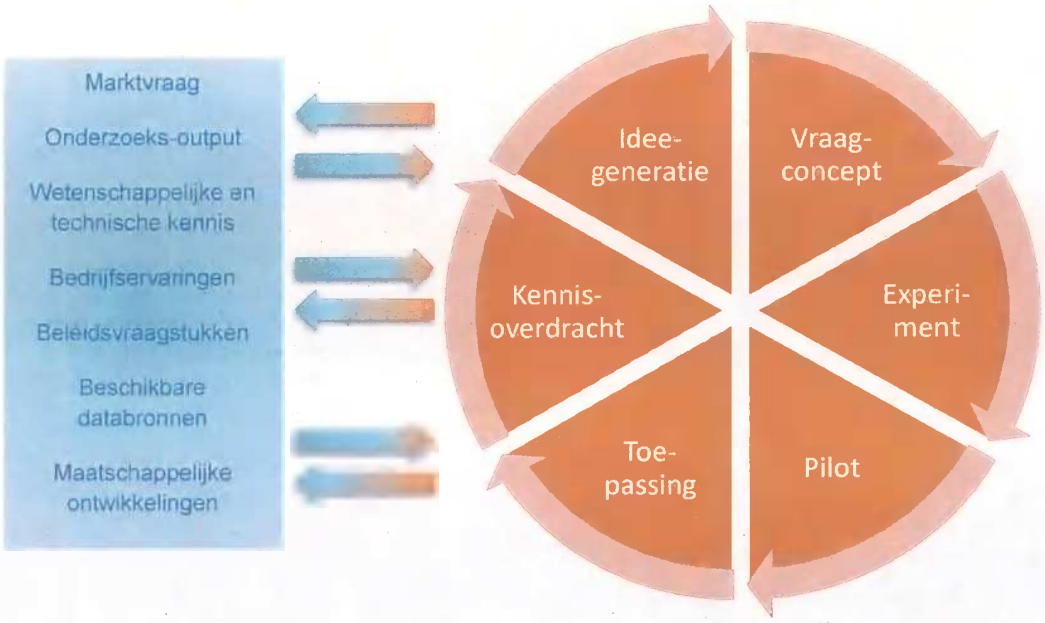

Om deze dynamiek en innovaties te verwezenlijken wordt ook door *BISS* via een aantal modellen gewerkt. Het goed bedienen van alle fases uit de innovatietrajecten is daarin uitgangspunt: van ideegeneratie, vraagconcept, experiment, pilot, naar toepassing in de markt of maatschappij. De interactie tussen onderzoek, onderwijs en innovatie is essentieel in de aanpak die *BISS* voorstaat.

Om het ecosysteem verder te ontwikkelen en inhoud te geven, wordt er door *BISS* zowel vraaggericht als aanbod gestuurd gewerkt. Via workshops en andere ontmoetingen worden bedrijven en instellingen uitgenodigd om samen met de onderzoekers actuele en gedeelde vraagstukken aan te dragen, te identificeren en te verkennen. De marktvraag, al dan

eventueel (mede)financiering voor gezamenlijke activiteiten mogelijk is, wordt dit domein ook beter toegankelijk voor het MKB.

Samen met de campusorganisatie wordt hieraan ook invulling gegeven via innovatieprogramma's waarin *BISS* een belangrijke kennisaanbieder is. Deze programma's bieden toegang tot campusfaciliteiten, het ecosysteem en participatie in ideeontwikkeling en experimenten. Zo kunnen ook bedrijven die wel weten dat zij meewillen in digitale innovatie, maar nog niet hoe, laagdrempelig mogelijkheden verkennen. Deze deelnames kunnen uitmonden in verdere versterking van het ecosysteem en/of vervolgprojecten met *BISS*.

Op basis van de ervaringen worden de inhoudelijke focusgebieden verder ontwikkeld en zullen de belangrijkste thema's meebewegen met de geïdentificeerde behoeftes, uitdagingen en kansen.

Naast deze onderzoeks- en innovatietrajecten is ook onderwijs aan professionals een belangrijke activiteit. Eerste doelstelling is om kennis en vaardigheden rond digitalisatie en data gerelateerde activiteiten, toepassingen en technieken te versterken. Door mensen uit het bedrijfsleven hierin te scholen, wordt ook de innovatiecirkel versterkt. Onderwijs aan professionals is een van de routes waarlangs de interactie met bedrijven verder op gang gebracht wordt. Uit de eerste fase van campusontwikkeling blijkt al dat daar veel behoeftes en mogelijkheden liggen. Ook is samen met APG al een aantal programma's opgestart die uiteraard in *BISS* voortgezet worden.

Het onderwijs aan professionals wordt in verschillende vormen aangeboden, bijvoorbeeld langer lopende cursussen, losse modules, trainingen, lezingen, seminars en workshops. Dit onderwijs kan voor een specifieke klant of doelgroep ontwikkeld worden en zal vervolgens zo breed mogelijk aangeboden worden. *BISS* richt zich op professionals op HBO+ niveau.

Vanuit *BISS*, maar zeker ook breder vanuit UM wordt bijgedragen aan ontwikkeling van professionals door participatie in de Incubator- en Accelerator programma's op B-SSC.

De campusorganisatie gaat met deze programma's actief op zoek naar start-ups om die met het ecosysteem en de regio te verbinden en vandaaruit te laten groeien, maar ook bij te laten dragen aan de inhoudelijke ontwikkelingen. Daarnaast zal er op termijn ook instroom in deze programma's zijn van start-ups die voortkomen uit het ecosysteem, bijvoorbeeld met betrokkenheid van UM staf of studenten.

De verbinding van elke onderzoeker in *BISS* met een van de UM faculteiten brengt, als neveneffect van dit Kennis/As project, ook het reguliere onderzoek en onderwijs binnen handbereik van het instituut en haar partners. Doordat aan *BISS* verbonden onderzoekers dikwijls ook betrokken zijn bij onderwijs binnen de reguliere programma's, is te verwachten dat meer verbindingen gelegd worden tussen de activiteiten op de B-SSC en de studenten aan de UM. Op termijn zullen meer studenten in aanraking komen met activiteiten op B-SSC. Diverse curricula kennen ruimte voor projecten die in samenwerking met of voor bedrijven uitgevoerd kunnen worden. Dat de inhoud uiteraard een goede inhoudelijke bijdrage aan dat curriculum moet leveren en aan specifieke kwaliteitsstandaarden moet voldoen neemt niet weg dat hier kansen liggen.

UM zet ook welbewust in op het creëren, faciliteren en versterken van dit soort verbindingen. Deze activiteiten worden buiten *BISS* al georganiseerd en zullen met de nieuwe setting op de B-SSC een impuls krijgen. Zie hiervoor ook "Employability" op pagina 16.

Possible BISS Challenge

EWASP: Early WArning data driven Systems for the health and Pension sectors (EWASP)

- Diensten om terugval te voorspellen in arbeidsproductiviteit van burgers die door bepaalde aandoeningen getroffen worden.
- Impact:
  - Burgers: krijgen beschikking over voorspellingen over ontwikkeling van hun pensioen, gezondheid en werk
  - Pensioenfondsen en zorgaanbieders: krijgen indicatoren van huidige en verwachte arbeidsproductiviteit om risico's te mitigeren en dienstverlening te verbeteren
  - Maatschappelijk: verbetering kwaliteit van leven en arbeidsproductiviteit door slimmere beslissingen

4 Inbedding

4.1 Universiteit Maastricht

Elk van de zes faculteiten wordt actief betrokken doordat (ten minste) een hoofdonderzoeker, veelal een hoogleraar, als PI van *BISS* wordt benoemd. De PI's zijn de boegbeelden van *BISS* en in het *BISS* MT is elke faculteit door een van deze PI's vertegenwoordigd.

Naast de inzet van deze PI, wordt ook een postdoc positie vanuit elke faculteit voorzien om in deze fase voldoende groeicapaciteit en acquisitiekracht te borgen. Elke PI zal mensen uit de eigen onderzoeksgroep en uit die van collega's betrekken in *BISS* activiteiten om zo de benodigde expertise en capaciteit tijdig beschikbaar te stellen. Extra te werven middelen leiden tot aanstellingen die direct in *BISS* worden ingezet, of bij inzet van reeds bij UM aangestelde experts, komen middelen voor vervanging op vrij.

Ook de op basis van *BISS* financiering geworven staf wordt aangesteld bij de faculteit van de aansturende PI. Hoewel het mogelijk is mensen volledig op *BISS* in te zetten, heeft het de voorkeur werk in dit instituut te combineren met facultaire taken om de aansluiting te blijven borgen. Elke wetenschapper heeft onderzoek, onderwijs en valorisatie als primaire taken. De meest krachtige valorisatie wordt veelal gevonden in het verlengde van het basaal onderzoek.

Door *BISS* als een valorisatieplatform open te stellen voor onderzoekers uit alle faculteiten, die (een deel van) hun valorisatietaak binnen *BISS* verband kunnen invullen, zal via *BISS* activiteiten binnen UM nog meer dan voorheen aandacht zijn voor het scheppen van maatschappelijke en economische meerwaarde.

Dit concept wordt door alle zes faculteiten gedragen en de PI's worden door de faculteiten gesteund in het tot een succesvol zelfstandig instituut ontwikkelen van *BISS*.

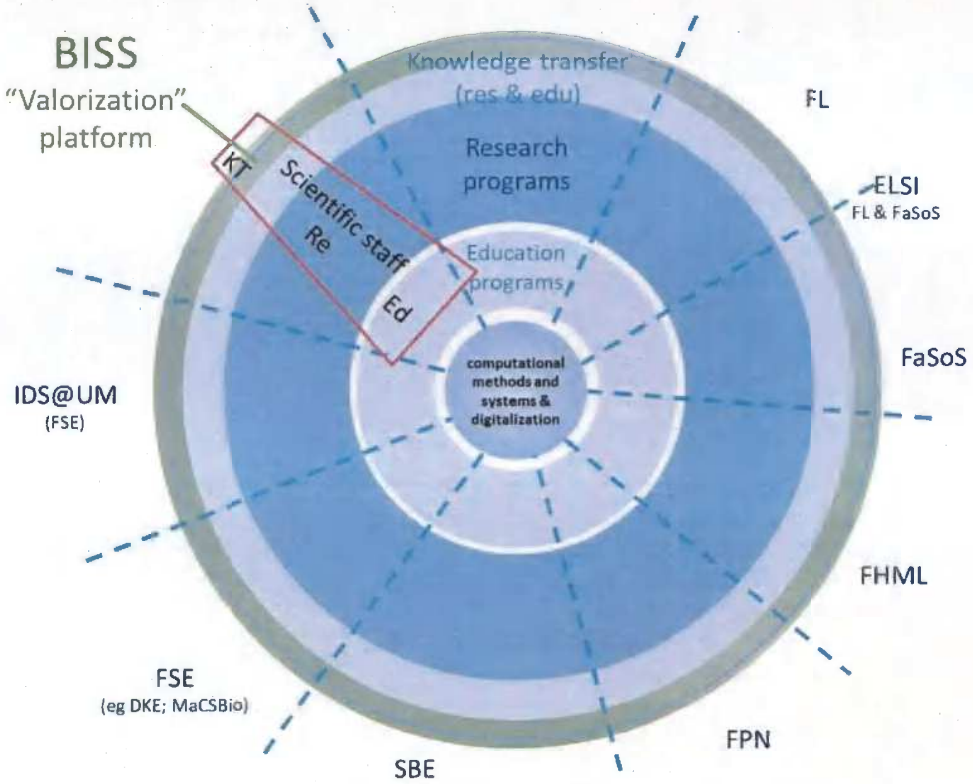

4.2 Brightlands & Kennis/As

Crossovers

In de verdere inhoudelijke ontwikkeling van Brightlands wordt nadrukkelijk ingezet op het versterken van crossovers. *BISS* en het digitaliseringsthema lenen zich hier bij uitstek voor en in de multidisciplinaire opzet wordt daar ook expliciet naar gestreefd. Met de keuze voor de BNS-thema's als vertrekpunt voor de inhoudelijke thema's van *BISS* en de geschetste interessegebieden is heel bewust de aansluiting gemaakt.

BISS is feitelijk de concretisering van de inhoudelijke doorontwikkeling van Brightlands voor het digitaliseringsthema.

De in de figuur geschetste potentiële crossovers zijn in samenspraak met de campus CEO's en de *BISS* PI's geïdentificeerd.

klantbenadering en maatschappij in een digitaliserende omgeving door de integrale *BISS* benadering geoptimaliseerd worden.

De integrale benadering zorgt ook voor een andere kijk waarin nieuwe uitdagingen en kansen worden geïdentificeerd. Soms leidt dat tot oplossingen die in andere sectoren al zijn toegepast en getransformeerd kunnen worden. In andere gevallen zal dit vragen om hele nieuwe benaderingen en technieken waarbij in de aansluiting met het basaal onderzoek eerst ook wetenschappelijke vernieuwingen gerealiseerd worden.

Er ligt een taak bij het Instituut om daadwerkelijk invulling te geven aan de versterking van Brightlands door het verbinden van de campus thema's. De uitvoering hiervan wordt gefaciliteerd door de opzet van het instituut en de selectie van de PI's die intrinsieke interesse hebben in het cross sectoraal werken.

Er kan een aantal invalshoeken worden onderscheiden. Enerzijds kunnen de primaire vraagstukken die spelen op de respectievelijke campussen anders en beter worden aangepakt en kunnen oplossingen effectiever worden geïmplementeerd door toepassen van kennis en kunde uit de brede data science. Anderzijds kunnen de consequenties voor bedrijfsvoering,

Employability: UM studenten & B-SSC

De Universiteit Maastricht is niet alleen met translationeel onderzoek en onderwijs aan professionals via *BISS* actief op de campus. Voor UM is de regionale Brightlands samenwerking een belangrijke bouwsteen in employability: het ontwikkelen van vaardige, veerkrachtige en inzetbare afgestudeerden. In de opzet van verschillende curricula met aandacht voor vaardigheden ontwikkeling in projectvormen, maar ook door tal van aanvullende activiteiten equipeert UM haar studenten met academische kennis en praktische vaardigheden die nodig zijn voor een succesvolle transitie van student naar werknemer. Het meer en meer uitvoeren van deze activiteiten op campuslocaties biedt voor studenten en voor de in de Brightlands ecosystemen deelnemende werkgevers mooie kansen en UM doet dan ook veel inspanningen om dit mogelijk te maken.

Projectonderwijs

In verschillende bachelor en masterprogramma's is ruimte opgenomen waarin studenten projectgewijs kennis en vaardigheden verwerven. In een aantal gevallen is het mogelijk dit buiten de academische setting te doen en wordt van specifieke (laboratorium) omgevingen gebruik gemaakt. Bijvoorbeeld het Maastricht Science Programma geeft practica op de hiervoor op Chemelot Campus gerealiseerde faciliteiten. Voor de master BISS is de Smart Services Campus als leer- en ontwikkelomgeving een graag gebruikte plek met toegevoegde waarde voor projectonderwijs.

UM is voornemens deze ontwikkeling verder te stimuleren en uit te bouwen om zo een bredere groep studenten al kennis te laten maken met de campusecosystemen en optimaal gebruik te maken van de beschikbare faciliteiten op diverse UM-locaties. B-SSC zal in de toekomst voor meer opleidingen als inspirerende projectomgeving dienen.

Overbruggingen

In het ondersteunen van de overbrugging tussen academie en werkomgeving heeft UM een aantal initiatieven ontwikkeld. Diverse overbruggingen passen ook bijzonder goed in de B-SSC context. Zowel vanuit de faculteiten als vanuit de connecties in het ecosysteem wordt actief verbinding gezocht.

Internships

Binnen UM worden verschillende types internships (stages) op bachelor en master niveau geaccommodeerd:

- ...@Work: honours+ excellence program for talented students to combine their academic studies with actual work (a job) in an organisation (for instance KE@Work at FSE/DKE)
- (Applied) Research internship: students conduct academic/scientific research or apply the academic knowledge and skills acquired in their programme to a real-life case (eg TIP Thesis Internship Project at SBE)
- Practical internship: students gain relevant and necessary work experience
- Job taster: students can browse around an organisation to explore the job opportunities and to explore whether such a type of organisation fits their ambitions

Master yourself

- prepare graduating Master students for entering the job market in the best possible way by offering them the unique chance to attend workshops and masterclasses at renowned companies and organisations in the region

Premium

- excellence program for high-performing master students; working on interdisciplinary team assignment from a real-world client

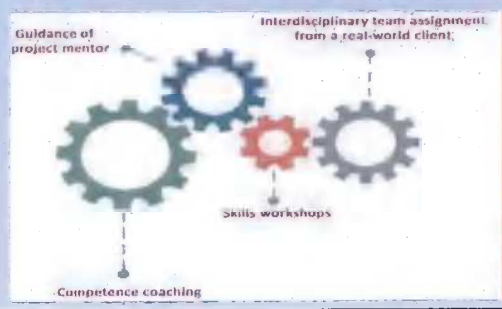

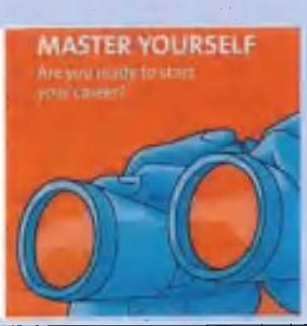

Andere Kennis/As initiatieven

Er wordt ook aansluiting gezocht met andere Kennis/As initiatieven als LINK, M4I, AMIBM en LIME maar ook met bijvoorbeeld Brains Unlimited. Een aantal initiatieven die nog in de pijplijn zitten, zoals bijvoorbeeld BRelN sluiten eveneens uitstekend aan. In het onderzoek dat in elk van deze instituten wordt uitgevoerd, is het effectiever en efficiënter analyseren van de gegenereerde data voor de directe eigen onderzoeksvragen essentieel.

Onderlinge raakvlakken en wederzijdse versterking zijn voor alle initiatieven essentieel.

Uit de BRelN Businesscase:

"Bijvoorbeeld in de gezondheidszorg is geconstateerd dat het overgrote deel van de mogelijkheden om waarde te ontlenen aan "big data" nog onbenut is. McKinsey becijfert dat bij een effectieve exploitatie van "big data" in de gezondheidszorg astronomische reducties in de kosten van de gezondheidszorg binnen bereik komen, omdat op basis van inzicht in "big data" effectievere preventies en interventies ontworpen kunnen worden, en het klimaat voor innovaties sterk verbeterd kan worden. Uitdagingen hebben op dit moment vooral betrekking:

- op het beter standaardiseren, organiseren en verduurzamen van de opslag van verkregen klinische data binnen een adequate data infrastructuur, zodanig dat integratie over analytische platforms en studies heen mogelijk wordt;
- op het verder ontwikkelen van analytische methodes en technieken;
- en, zeker na de recente aanscherping van de Europese wetgeving op dit terrein, op de bescherming van de privacy van de patiënten.

Om meer resultaten en toepassingen te genereren, krijgt het (her)gebruiken en combineren van data wel steeds meer aandacht, net als de maatschappelijke gevolgen van het (kunnen) genereren van specifieke gegevens en de omgang daarmee. Maar lang niet alle mogelijkheden kunnen binnen deze onderzoekslijnen geïnventariseerd, laat staan opgepakt worden. Bovendien ligt de hiervoor benodigde expertise vaak ook buiten de instituten waar de primaire data is gegenereerd en is daar uiteraard sprake van een andere primaire focus. Deze expertises worden juist in *BISS* bijeengebracht.

BISS kan kennisproducten uit deze initiatieven verder versterken en waarde toevoegen richting specifieke eindgebruikers, door aspecten als datadefinitie, inbedding in bedrijfsprocessen, sociale en juridische impact op te pakken.

Voor bijvoorbeeld BRelN zijn vraagstukken aangaande ethiek/privacy/security/ data-ownership een belangrijke aanleiding om samenwerking met *BISS* en de B-SSC te zoeken. In het verlengde van de directe BRelN resultaten komen op de langere termijn ook "governance" en besluitvormende processen gebaseerd op "big data" aan de orde, alsmede het vergroten van efficiëntie in de zorg.

Binnen AMIBM is ook duurzaamheid een belangrijk thema. Inzichten in duurzaamheidskenmerken van producten, productieketens en levenscycli en gedrag van producenten en consumenten vragen inzichten in combinaties van data en dataketens die vanuit de brede expertises van *BISS* beschikbaar gesteld kunnen worden.

De data en de kennis over data-infrastructuren die in elk van deze initiatieven gegenereerd wordt, is zeer interessant in de context van *BISS*, bijvoorbeeld als input voor nieuwe vraagstukken en toepassingen. In de diverse initiatieven gegenereerde inzichten, kennisproducten en diensten op het gebied van Big Data zullen door *BISS* opgepakt kunnen worden en verrijkt tot nieuwe oplossingen en toepassingen in die vakgebieden. *BISS* kan door het over disciplines en sectoren bijeenbrengen van kennis en gegevens ook op snijvlakken vernieuwing brengen.

BISS zal zich er ook op richten om samen met partners uit het ecosysteem en daarbuiten de opgedane inzichten juist in andere sectoren tot innovaties en toepassingen te brengen. De kern van vraagstukken is soms verrassend vergelijkbaar, al lijkt het om geheel verschillende sectoren en bedrijfstypes te gaan. *BISS* is in staat deze verbindingen te leggen.

4.3 Samenhang pijlers B-SSC

Samenwerking CM&D

Met het vaststellen van het Businessplan2.0 van CM&D is ook de weg vrij gemaakt voor een effectievere en efficiëntere werkwijze op de B-SSC. De rolverdeling en interactie tussen de campusorganisatie en de kennisinstellingen is verhelderd en gestructureerd. De campusorganisatie focust zich primair op het faciliteren, verbinden en acquireren en *BISS* primair op de inhoud.

Gezamenlijk is een structuur uitgewerkt die op hoofdlijnen aangeeft hoe participatie op de campus, van bewoner tot projectpartner of klant van kennisinstellingen, bewerkstelligd kan worden, het zogenaamde meer-lagen model.

In het model is het essentieel dat partijen op verschillende niveaus gebruik kunnen maken van het brede aanbod op de B-SSC.

bijvoorbeeld events hoort hierbij. Dit is een belangrijk direct verdienmodel voor zowel CHV als CM&D. De campusorganisatie ontvangt immers een deel van de huur en elke extra huurder draagt bij aan dekking van de (vaste) kosten van de facilitaire diensten. Bovendien biedt dit opties voor verdere contacten.

2. Op de B-SSC zal CM&D, al dan niet via een separate infra entiteit, steeds meer R&D-infrastructuur bieden om het uitvoeren van data-gedreven onderzoek te faciliteren. Het gaat dan bijvoorbeeld om rekencapaciteit, het veilig combineren van databronnen en samenwerkingsplatforms. Dit is essentieel om een aantrekkelijk kristallisatiepunt voor data-gedreven innovaties te kunnen worden en zal ook een verdienmodel voor de campusorganisatie vormen. CM&D is in dit kader ook gevraagd te onderzoeken of zij het datavisualisatielab dat in BISS1 is gecreëerd, onderdeel van deze infrastructuur kan laten zijn.

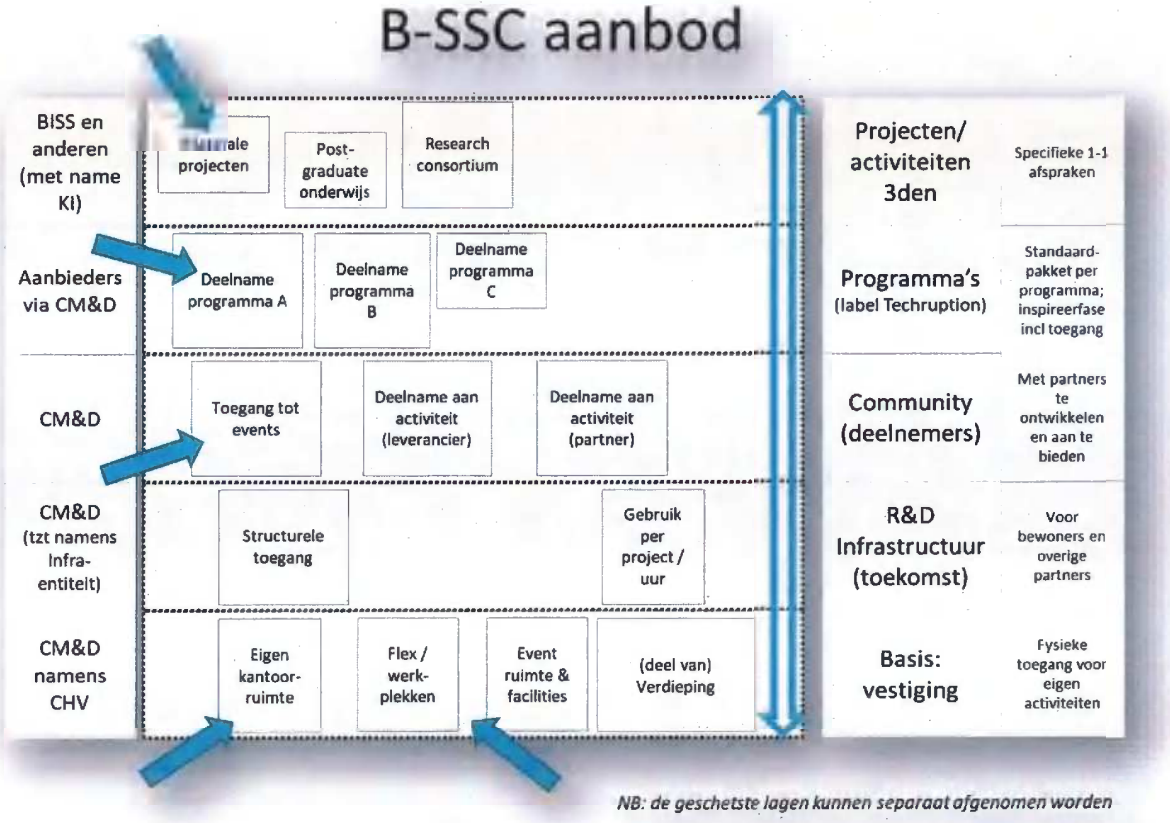

1. De fysieke toegang tot het gebouw voor eigen activiteiten is de eerste laag. Dat kan zich uiten in (langjarige) huurcontracten voor eigen ruimtes, huur van (toegang tot) flex/ werkplekken. Ook gebruik van ruimtes voor

3. De derde laag is de community-vorming. Via de campusstructuur worden partijen met elkaar verbonden, bij voorkeur op de B-SSC locatie. Diensten van CM&D en kennisaanbieders zoals congressen, lezingen, hackatons en

netwerkbijeenkomsten stimuleren ontmoetingen, het vormen van een netwerk en kennisuitwisseling. Als dit eenmaal op gang is gebracht zal het aantal spontane ontmoetingen en kruisbestuivingen ook toenemen. Zo ontstaat een vruchtbare voedingsbodem voor innovaties en start-ups.

4. De vierde laag wordt nadrukkelijk door campusorganisatie en kennisaanbieders gezamenlijk vormgegeven. In het verlengde van de oorspronkelijke opzet van BISS worden programma's aangeboden waarin vraagidentificatie en experimenten met meerdere partijen rond diverse thema's centraal staan. In 2017 heeft CM&D met Techruption een boost gegeven aan de campusontwikkeling door deze aanpak toe te passen op 3 specifieke "tracks". Van de ervaringen uit die eerste fase van snelle opbouw en groei is veel geleerd en in BP2.0 wordt dit op gecontroleerde wijze voortgezet. Met het label Techruption (er is veel in geïnvesteerd en dit "merk" is welbekend) wordt een gezamenlijk aanbod neergezet om laagdrempelig toegang tot gezamenlijk innoveren te bieden. CM&D biedt een aantal activiteiten en de kennisaanbieders leveren als partners de inhoud.
5. De toplaag is het in de context van B-SSC uitvoeren van programma's, projecten en post graduate onderwijs door kennisinstellingen voor en met partijen. Dit is de core business van *BISS*. In dit type activiteiten kunnen partijen betrokken zijn die huurder op of deelnemer van de campus zijn, maar dat is geen vereiste. De campusorganisatie zelf kan ook partner zijn, bijvoorbeeld als er grotere projecten worden opgezet met meerdere activiteitentypes en overheidssubsidies is een dergelijke combinatie vaak een sterk punt.

De 5 lagen sluiten elkaar niet uit, vereisen ook geen combinaties van deelname in diverse lagen, maar versterken elkaar wel en stimuleren ook dat in meerdere aspecten meegedaan wordt. Zo zal de acquisitie voor de eerste laag makkelijker gaan omdat de overige lagen beschikbaar, maar niet verplicht zijn. Eenmaal aanwezig is het zaak partijen in het overige campusaanbod te interesseren. Evenzo kan het zijn dat een partij in een project van een kennisinstelling deelneemt zonder bewust te zijn van of bij voorbaat interesse te hebben in de andere aspecten van de campus. Wel biedt dit mogelijkheden om ook de rest van de B-SSC onder de aandacht te brengen. Acquisitie vindt plaats via alle lagen van het model, elke laag kan een ingang zijn voor het overige aanbod. Binnen CM&D wordt expliciet capaciteit voor acquisitie gefinancierd, maar ook door de andere partners wordt geworven, zowel voor eigen activiteiten als voor het ecosysteem als geheel.

Kennisbroker

In dit systeem past ook een gestructureerde opbouw van het aanbod en toeleiding van vragen. De inhoudelijke campusontwikkeling wordt gebaseerd op road maps die door CM&D en UM (*BISS*) worden ontwikkeld, in consultatie met primaire partners als APG en overige Kennisaanbieders op B-SSC. Deze roadmaps vormen ook de toetssteen voor de verdere ontwikkeling van Techruption.

Voor veel vragen van (potentiële) B-SSC partijen en geïnteresseerden die door CM&D of *BISS* opgehaald worden, zal helder zijn welke Kennisaanbieder op de B-SSC de meest geëigende partner is en kan direct worden doorgeleid. Voor gecombineerde of complexe vragen of vraagstukken op voor de B-SSC nieuwe terreinen kan dat minder voor de hand liggen. Om hier goed invulling aan te geven is in het BP2.0 van de campus de rol van "kennisbroker" geïntroduceerd.

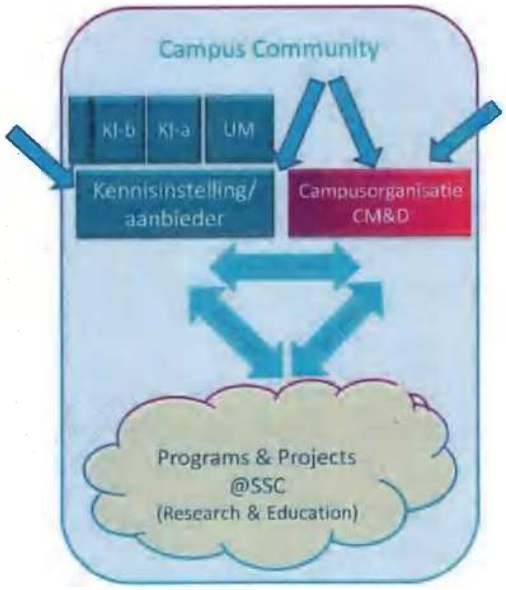

De rol van "kennisbroker" wordt primair door *BISS* ingevuld. Ook andere instellingen die Kennisaanbieder op de B-SSC zijn, hebben een afvaardiging in het team van kennisbrokers dat periodiek met CM&D (acquisitie- en programmateam) overlegt. *BISS* verzorgt het voorzitterschap van dit team.

Een kennisinstelling kan Kennisaanbieder van B-SSC zijn als op gestructureerde wijze consistent aanbod geleverd wordt en de bijbehorende fees (al dan niet via huur) aan CM&D voldaan worden.

APG

In de triple helix samenwerking waarin de B-SSC opgezet is, vervult APG naast Provincie Limburg en Universiteit Maastricht de ondernemerschapsrol. De rollen van deze partijen zijn per pijler afgestemd op hun (publieke) taken, doelstellingen en sterktes.

APG speelt ook ten aanzien van de derde pijler *BISS* een majeure rol. APG heeft vanaf de start meegefinancierd aan een deel van de basiscapaciteit en –structuur van het kennisinstituut. Door deze bijdrage (met k€ 200 per jaar ongeveer 1/3 van de gemiddelde jaarlijkse bijdragen van Provincie Limburg en van de kennisinstellingen), kan een steviger basis neergezet worden met meer onderzoeks- en innovatiekracht en mogelijkheden om op ontwikkelingen te reageren.

Daarnaast zijn afspraken gemaakt over omzet van APG in onderzoeks- en onderwijsactiviteiten. Dit is belangrijk voor de ontwikkeling en groei van het instituut. Temeer omdat hierbij als uitgangspunt is neergelegd dat deze activiteiten en de daaruit voortkomende resultaten niet alleen voor APG toegevoegde waarde hebben, maar ook aan andere partners in het ecosysteem ten goede komen.

Voor het onderzoek betekent dit dat er gegarandeerd capaciteit ingezet kan worden op projecten die innovatietrajecten in gang zetten. In deze projecten neemt niet alleen APG deel, maar ook andere partijen. Een belangrijk deel hiervan wordt nu via het Techruption programma ingezet. Dit is niet alleen goed voor de resultaten, maar laat ook goed aan de buitenwereld zien dat op B-SSC relevante activiteiten plaatsvinden en resultaten bereikt worden.

De bijdrage van APG ten behoeve van onderwijs wordt voornamelijk ingezet om programma's te ontwikkelen die zowel voor APG als derde partijen inhoudelijk relevant zijn. De uitvoering ten behoeve van APG-participanten wordt hier ook uit gefinancierd. Door deze programma's aan derden aan te bieden wordt meer impact en omzet gegenereerd.

Door deze samenwerking wordt de innovatiekracht van APG in maatwerktrajecten versterkt, terwijl ook de campus als geheel en daarin deelnemende partijen profiteren. De voordelen werken twee kanten op. Naast klant is APG ook een sparringpartner en inspirator. Als datarijke innovatie-zoekende maatschappelijk zeer relevante organisatie met uiteenlopende primaire processen is APG ook als proeftuin voor de campus zeer relevant. Beoogd wordt de samenwerking op deze voet voort te zetten.

4.4 Samenwerkende kennisinstellingen

In de afgelopen periode is gebleken dat de complementariteit tussen UM, Zuyd en OU een belangrijke asset is in projecten en in post-initieel onderwijs op de campus. Partijen vullen elkaars expertises vaak goed aan en experts werken graag en succesvol samen. Er zit ook een zekere overlap in de beschikbare kennis en vaardigheden.

In de nieuwe situatie zal elk een eigen focus kiezen. UM kiest voor een brede multidisciplinaire benadering van uitdagingen in de digitaliserende maatschappij, geconcentreerd in 4 thema's met als basis "responsible and effective data driven decision making". Het expertisecentrum van OU begeleidt via "actionable research" organisaties bij de inzet van technologische en sociale innovaties met als kerntechnlogie AI en is complementair in bijvoorbeeld de technische kant van CyberSecurity en onderwijsinnovaties & technologie (EdTech). Zuyd versterkt twee lectoraten in Data-intelligence/ Datavisualisatie en Procesoptimalisatie/ Blockchain en concentreert zich op effectieve en efficiënte implementatie van technologie in organisaties door studentprojecten, -stages en use cases. De sterke studentoriëntatie en datavisualisatie zijn uniek.

Het is van belang dat op de B-SSC in samenhang een divers en voldoende helder aanbod geleverd wordt. Er zal, ook via CM&D, de nodige afstemming plaatsvinden om dit te borgen. In de B-SSC branding en communicatie zullen keuzes worden gemaakt hoe de campus als geheel optimaal te positioneren. Het aanbod moet herkenbaar en onderscheidend zijn, maar ook voldoende breed. Het is heel positief dat het gesprek met TNO gaande is om zich als partner aan B-SSC te verbinden.

Buiten de nu al op B-SSC actieve partijen verwacht UM ook dat de zich op het gebied van data science verder versterkende relaties met RWTH zal leiden tot de beschikbaarheid van aanvullende expertises op de B-SSC. Ook de voorgenomen samenwerking tussen CBS, JADS (Universiteit van Tilburg), B-SSC (de facto UM en CM&D) op het gebied van data gedreven aanpak van maatschappelijke uitdagingen (SDG's) kan leiden tot nieuwe samenwerkingen en kansen op de B-SSC.

Het is van belang dat er op de B-SSC voldoende ruimte is voor derden om waar nodig specifieke expertises in te brengen en daar waar dat meerwaarde heeft ook structurele verbintenissen aan de gaan. Uiteraard zonder dat dat ten koste gaat van de samenhang. Dynamiek is zeer welkom, doorslaan naar het systeem ondermijnende concurrentie moet door de verbonden partijen en founding fathers voorkomen worden.

5 Uitvoering

5.1 Onderzoek- en onderwijsactiviteiten

Het instituut richt zich op het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen en concrete vraagstukken gerelateerd aan de digitaliserende maatschappij in een multidisciplinaire en multi-party setting. *BISS* staat voor excellent translationeel onderzoek en onderwijs aan professionals op het gebied van digitalisering van de maatschappij en toegepaste digitale innovaties.

Het eerder beschreven innovatiemodel is een belangrijke drijver achter de opbouw van het aanbod (zie ook 3.5 Aanpak & Innovatiemodel). De meeste activiteiten van *BISS* kunnen gegroepeerd worden in vier hoofdcategorieën:

- Co-creatie
- Valoriseren onderzoeksoutput
- Consultancy
- Onderwijs voor professionals

Co-creatie: *Gezamenlijke exploraties via idee-experiment-pilot*

Innoverend vermogen wordt vergroot en innovaties tot stand gebracht door ook op nieuwe manieren, in nieuwe constellaties gezamenlijk kansen en mogelijkheden te verkennen. Niet alleen combinaties van verschillende achtergronden (bedrijfsleven, overheden, kennisinstellingen) maar ook verschillende sectoren werken verrijkend.

Possible BISS Challenge

E-health in woon-zorgomgeving

- Kan de kwaliteit van leven in woon-zorgomgevingen worden verbeterd door het verantwoord toepassen van E-health?
- Impact:
  - Burgers: krijgen een omgeving die sneller en effectiever kan inspelen op hun gedrag en wensen
  - Zorgaanbieders: leveren efficiëntere en betere zorg
  - Maatschappelijk: verbetering kwaliteit van leven en verlaging kosten
- Dilemma's: is de monitoring en controle die hiervoor nodig is maatschappelijk aanvaardbaar en wordt de privacy voldoende geborgd? Accepteren de bewoners een andere interactie/ gewijzigde intermenselijke component?

Kennis, ervaring en expertise van verschillende partijen wordt bij elkaar gebracht rond thema's. Deze thema's kunnen bij aanvang nog heel open of al meer specifiek toegespitst zijn op een eerder geformuleerd vraagstuk.

Vanuit bedrijven en instellingen kunnen behoeftes ingebracht worden, bijvoorbeeld om bepaalde processen te optimaliseren, producten te verbeteren, toepassingsmogelijkheden van een techniek te onderzoeken of meer inzichten te verkrijgen gebaseerd op onderliggende gegevens. Ook kan een onderzoeker de partijen uitdagen om vraagstukken en uitdagingen gezamenlijk te exploreren. Bundeling van de gegevens en ervaring uit de praktijk van de bedrijven en instellingen en de kennis en kunde van de onderzoekers van *BISS* leidt zo tot nieuwe inzichten en concrete vraagstellingen die in een vervolgfase opgepakt kunnen worden.

Dit proces verloopt veelal in een aantal fases: Fase één is gericht op ideeënvorming (Idea-generation), fase twee op verkenning (Exploration), fase drie op experimenteren (Experimentation) en fase vier op implementatie van een pilot.

De eerste uitkomst van zo'n co-creatie traject is inzicht en een gerichte vraagstelling die al dan niet via een pilotfase tot het genereren van een oplossing en toepassing kan leiden. Belangrijk is dat dit ook voortrajecten zijn van de vervolgfase waarin met één of meer partijen op basis van hetgeen geleerd is in die eerdere fases concrete vraagstukken in projecten worden opgepakt. Gezamenlijk vervolgonderzoek opzetten en uitvoeren is ook een van de beoogde resultaten.

CM&D is het Techruption programma gestart waarin rond specifieke thema's naast bijvoorbeeld toegang tot het ecosysteem ook de eerste fases van co-creatie worden aangeboden door aan B-SSC verbonden kennisaanbieders, in Idea generation workshops en Use cases voor explorations en experimenten. *BISS* zal binnen en buiten deze B-SSC programma's co-creatie aanbieden.

Valoriseren onderzoeksoutput: *breng kennis en mogelijkheden naar industrie & maatschappij*

Uit het onderzoek dat binnen de UM, maar ook door UM in samenwerking met allerlei partijen uitgevoerd wordt, komen inzichten voort die de basis kunnen zijn voor verder wetenschappelijk onderzoek of voor

toepassingen in de praktijk. Binnen het basaal onderzoek is er lang niet altijd de capaciteit, de prioriteit of de juiste expertise onder handbereik om hier direct actief mee aan de slag te gaan. Vaak zijn er nog uitgebreidere onderzoekstrajecten nodig voordat er echt concrete oplossingen zijn, soms zijn er via relatief korte routes al oplossingen implementeerbaar.

In *BISS* worden dit soort resultaten uit het basaal onderzoek opgepakt en worden projecten geïnitieerd om hieruit toepassingen en oplossingen te genereren die bijdragen aan de maatschappelijke uitdagingen. Soms zullen hiervoor langjarige consortia gevormd worden die met externe financiering (bijvoorbeeld Europese, nationale of regionale subsidies) aan de slag gaan. In dit soort consortia participeren dan kennisinstellingen, bedrijfsleven en overheidsinstellingen. Er is zowel behoefte aan grotere partijen als aan MKB en startende bedrijven om de juiste input, expertises en setting te realiseren. Voor (kleinere) bedrijven is het soms lastig om zich voor zo'n langere periode te committeren. Daarom wordt ook, samen met de campusorganisatie, gekeken naar het indelen in kleinere deeltrajecten waarin geparticipeerd kan worden en het leggen van verbindingen vanuit bijvoorbeeld de campus community en programma's.

Een andere invulling is het met één of enkele partijen aan de slag gaan om een pilot of toepassing te genereren. Afhankelijk van het voorliggende vraagstuk wordt de meest geschikte partij benaderd. Dat kan een overheidsinstelling zijn, maar ook een multinational of een startup.

In het kader van de cross-overs is ook de verwachting dat "bijvangst" van onderzoek op de andere campussen en in andere Kennis/As projecten kan leiden tot het door *BISS* valoriseren naar maatschappijrelevante kennis en toepassingen.

Consultancy: *aanpak van specifieke vraagstukken*

Naast het samenwerken met partijen om inzichten en oplossingen te genereren, zal er ook in opdracht van derden gewerkt worden. Dit zijn soms, vaker dan de andere activiteiten, wetenschappelijk minder interessante uitdagingen. Bedrijven betalen in dit geval commerciële tarieven om specifieke vragen te onderzoeken, toepassingen en/of oplossingen te genereren. De opdrachtgever heeft dan uiteraard ook het recht deze toepassingen zelf te exploiteren. Dat betekent dat deze oplossingen niet direct voor anderen toegankelijk zijn. Wel leidt de in dit soort trajecten opgedane ervaring tot impulsen voor andere innovatietrajecten. Ook is van belang dat door de voor dit soort specifieke dienstverlening geldende tarieven de andere, veelal niet kostendekkende activiteiten deels gefinancierd kunnen worden.

Onderwijs voor professionals: *train voor nieuwe uitdagingen en oplossingen in een digitaliserende wereld*

Vergroting van het innovatief vermogen en verantwoorde implementatie van innovaties zijn belangrijke doelstellingen. Om deze te kunnen realiseren is het ook belangrijk mensen te equiperen met de hiervoor benodigde kennis en vaardigheden. Dit gebeurt deels door hen te betrekken in de co-creatie activiteiten en projecten. Er worden ook lezingen en bijeenkomsten georganiseerd waarin kennisoverdracht plaatsvindt en mensen worden geïnspireerd. Onderlinge kennisuitwisseling binnen het campus ecosysteem wordt eveneens gefaciliteerd.

Kennis, vaardigheden en talent worden ook heel gericht ontwikkeld via (niet-regulier) onderwijsprogramma's voor professionals (HBO+) op het gebied van data science en de digitalisering. Hiervoor worden diverse trainingen ontwikkeld die de uitdagingen die samenhangen met digitalisering van de maatschappij en data-gedreven innovaties als basis hebben.

Deze programma's zijn op diverse doelgroepen gericht. Management wordt bijvoorbeeld meegenomen in de recente ontwikkelingen en impact van digitale innovatie. Specialisten worden getraind in het ontwikkelen en toepassen van op data science gebaseerde analyses en inzichten. Er worden ook trainingen geboden die meer op onderliggende data science technieken ingaan.

Vier trainingsprogramma's zijn in de eerste campusjaren al ontwikkeld en uitgevoerd. De door APG toegezegde omzet op onderwijs is vaak de basisfinanciering voor de ontwikkeling van deze programma's die vervolgens zowel bij APG als aan derden aangeboden worden.

Binnen *BISS* zullen meer programma's ontwikkeld worden waarbij door de breder beschikbare expertise binnen het instituut het aanbod ook verbreed kan worden. Bijvoorbeeld trainingen gericht op impact van de digitaliserende maatschappij ten behoeve van beleidsontwikkelaars in (semi)-overheidsinstellingen kan in de komende fase een interessante toevoeging zijn. Een andere doelgroep die van belang is en blijft is het MKB. De reeds gestarte activiteiten om tot een interessant en passend aanbod te komen worden in *BISS* onverkort voortgezet.

Overige activiteiten

BISS zal naast bovenbeschreven activiteiten nog meer ondernemen, deels valt dat buiten de benoemde hoofdcategorieën of overlapt dat meerdere. Zo zal *BISS* tal van bijeenkomsten bieden ten behoeve van kennisoverdracht en –uitwisseling tussen wetenschappers en tussen onderzoekers en partners en de inhoudelijke inbreng leveren voor door CM&D te organiseren evenementen.

De inhoudelijke focus, doelstelling en doelgroep zal bepalend zijn voor wie organiseert. Vertrekpunt is dat grotere evenementen door CM&D worden gefaciliteerd, waarbij zowel B-SSC als het UM-kennisinstituut nadrukkelijk (als partners) worden gepresenteerd. Zo wordt de invulling van de taak van CM&D als community-bouwer en facilitator en die van *BISS* als kennisinstituut en expertise- en innovatiecentrum door elkaar versterkt.

Er wordt ook, samen met CM&D, gekeken naar mogelijkheden om het MKB meer te activeren en te betrekken. Weinig vrije capaciteit en beperkte financiële middelen maakt het vaak lastig te participeren in intensieve trajecten of, in plaats daarvan, expertise (mee) te financieren. Het definiëren van beperktere en concrete vraagstukken in combinatie met meer inzet van junior onderzoekers en studenten kan hier wellicht bij helpen. Er zal binnen *BISS* dan ook ingezet worden op het ontwikkelen van dit soort combinaties. Een van de opties die onderzocht zal worden, is het ontwikkelen van een programma analoog aan LimburgMakers, maar dan met de uitdagingen van de digitaliserende maatschappij als thema.

Effecten in het verlengde van *BISS*

De doorontwikkeling van *BISS* zal ook effecten hebben op overige processen en activiteiten van betrokken partijen die daardoor het innovatief vermogen en de regio verder versterken. Diverse activiteiten van UM buiten *BISS* interacteren met B-SSC. Zie hiervoor ook pagina 16.

Verwacht mag worden dat een bloeiende B-SSC en een succesvol kennisinstituut van de UM op die Brightlands campus ook invloed heeft op de aantrekkelijkheid van UM als werkgever en opleider. De instroom in data science gerelateerde opleidingen en programma's zal hierdoor versterkt worden.

Een innovatief ecosysteem op de B-SSC met een variëteit aan bedrijven en instellingen biedt ook meer mogelijkheden aan studenten om stages en scripties die van diverse curricula deel uitmaken, op de campus in te vullen. Het spanningsveld tussen de wens van bedrijven voor uitvoering van een specifieke opdracht versus de gedurende opleiding al ontwikkelde vaardigheden en de (kwaliteits-)eisen die op basis van het curriculum aan een stage of scriptie gesteld moeten worden, zal met een ruimer aanbod vaker overbrugd kunnen worden. Een ruimer aanbod aan bedrijven en van studenten door betrokkenheid van alle UM-faculteiten in *BISS*.

Veel opleidingsprogramma's kennen ook "projecten" als onderdeel van het curriculum. De invulling hiervan is divers, vaak gaat het om uit de praktijk ontleende opdrachten waar met een groepje studenten aan gewerkt wordt. Een aantal opleidingen vult deze onderdelen ook in in samenwerking met bedrijven. De setting op de B-SSC kan zich in een aantal gevallen lenen voor de invulling van projecten op campus. Binnen UM zal gestimuleerd worden dat deze mogelijkheden onderzocht en waar passend benut worden.

Employability van studenten krijgt veel aandacht bij UM, kansen op de Brightlands campussen spelen daarin een majeure rol. Overbruggingsactiviteiten, zoals DKE's honoursprogramma voor bachelor studenten KE@work, (zeer getalenteerde studenten combineren 2 jaar lang studie en werk bij regionale bedrijven) zullen met het juiste aanbod van faciliteiten en partners steeds meer hun weg naar B-SSC gaan vinden.

Een innovatieve regio met groeiende en nieuwe interessante bedrijvigheid biedt ook mogelijkheden voor studenten om aansluitend aan hun opleiding in de regio aan de slag te gaan en zo voor de regio behouden te blijven.

Possible BISS Challenge

Omgevingsmodificaties op basis van actuele signalen en behoeftes

- Kunnen real-time gedecodeerde hersensignalen gebruikt worden om omgevingen slim te modificeren en aan te passen aan individuele behoeften?
- Gebruik van slimme, draagbare sensoren die continu signalen en data verzamelen mbt gedrag of emotionele toestand
- Impact:
  - Bedrijven: maximaliseer output en resultaat door maximaal faciliterende en stimulerende werkomgeving.
  - Burgers: functioneren beter in een op maat aangepaste omgeving. Voor mensen met een visuele of auditieve beperking zijn deze ontwikkelingen cruciaal voor dagelijkse communicatie.
  - Maatschappij: meer inclusiviteit en participatie

5.2 Personele Invulling

BISS wordt opgebouwd vanuit de 6 faculteiten van UM die elk een PI als trekker benoemen. Elk van deze PI's brengt direct zelf voor *BISS* zeer relevante expertise in en een intrinsieke interesse in waardecreatie door het uitvoeren van translationeel onderzoek in samenwerking met bedrijven en instellingen en in multidisciplinaire teams.

Allen hebben ervaring in het werken in dit type constellaties en willen van *BISS* het instituut maken dat dé plek is waar deze aspecten samenkomen en een uitnodigend en effectief platform voor het verrichten van voor de digitaliserende samenleving relevant translationeel data-gedreven onderzoek.

Elk van de PI's zal ten minste 1 dag per week inzetten in de opbouw en activiteiten van *BISS*.

De expertise van hun onderzoeksgroepen zal ook beschikbaar zijn door de inzet van die staf op (extern gefinancierde) *BISS* activiteiten.

Naast deze nieuwe PI's blijft ook de reeds in BISS opgebouwde aan UM verbonden staf zoveel als mogelijk actief en groeiend. De onderzoekslijnen en activiteiten van Professor Rudolf Müller worden vanuit de reeds geworven externe financiering voortgezet.

Elke PI krijgt de opdracht om extern gefinancierde capaciteit op te bouwen van twee tot vijf fte en met die externe financiering ook bij te dragen aan de ondersteuning en faciliteiten benodigd voor *BISS*.

In de eerste jaren zal fors ingezet moeten worden op het op gang brengen van dit systeem en de activiteiten naar een nieuwe schaal brengen. In de aanvangsjaren moet de portefeuille groeien en naar een balans toegewerkt worden waarin het totaal aan activiteiten, van co-creatie tot consultancy, kostendekkend uitgevoerd kan worden.

Vanuit de opbouwfinanciering krijgen de PI's in de eerste jaren zelf maximaal 1 dag per week vergoed en eveneens 1 fte nieuw te werven postdoc

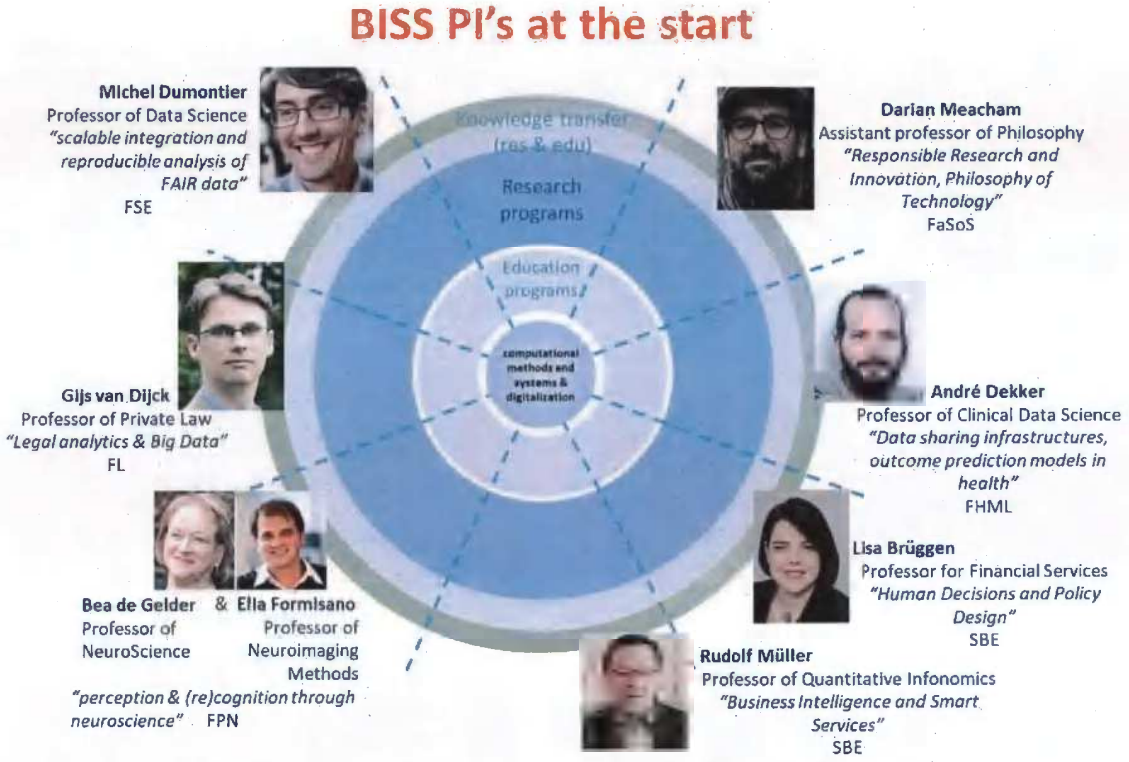

De beschikbare capaciteit zal toenemen door groeiende externe financiering én de valorisatieactiviteiten (translationeel onderzoek en kennisoverdracht in vele vormen) zal meer gericht worden op de mogelijkheden die in *BISS* ontstaan. Om te beginnen in deze groepen, maar ook elders in de UM zal deze beweging op gang komen.

capaciteit beschikbaar. De uit de opbouwfinanciering vergoede capaciteit daalt en de activiteiten worden steeds meer uit externe financiering (omzet en bijdragen van bedrijven, subsidies) betaald.

Naast de wetenschappelijke capaciteit zijn ook een ondersteunend team en faciliteiten noodzakelijk. Het team wordt aangestuurd door de Managing Director, die samen met uit elke faculteit 1 PI, het managementteam van *BISS* vormt. De vele activiteiten en projecten vragen gedegen administratieve ondersteuning, capaciteit voor contractvorming en subsidieaanvragen, en inhoudelijk technisch/ projectmanagement capaciteit. Ook de kosten hiervan moeten in die eerste jaren vanuit de opbouwfinanciering naar dekking uit externe financiering overgaan.

De investeringen van de verschillende partijen in *BISS* leiden tot duurzame resultaten. *BISS* moet in vier jaar uitgroeien tot een sterk, zelfstandig instituut met een eigen (verdien)kracht dat een stevige derde pijler van de B-SSC vormt. De ingeschatte personeelsaantallen van *BISS* zijn weergegeven in de tabel. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen financiering van FTE's vanuit de gezamenlijke opbouwfinanciering (op full-cost basis) en een projectie van FTE-ontwikkeling gefinancierd door derden. Hierin is ook opgenomen de UM capaciteit die vanuit het eerdere BISS nog actief is en dat ook blijft op basis van reeds geworven, te continueren en uit te bouwen financiering.

De aard van de activiteiten en de focus op translationeel onderzoek in projecten leent zich minder voor de inzet van PhD studenten die immers een op een proefschrift gericht traject volgen. Er zal meer op Postdocs ingezet worden. Daarnaast blijft het mogelijk voor wetenschappers in elke fase van hun carrière een deel van hun werk binnen *BISS* in te vullen als er behoefte is aan hun expertise en capaciteit in bepaalde activiteiten of zij die zelf initiëren.

Bij de omvang van de extern gefinancierde capaciteit past de opmerking dat de daadwerkelijke omvang sterk afhankelijk is van:

- de ontwikkeling van B-SSC als geheel en het innovatieve ecosysteem voor data-gedreven uitdagingen voor de digitaliserende samenleving
- te genereren geldstromen vanuit subsidies en projecten voor en in opdracht van bedrijven en hun onderlinge verhoudingen
- door de campusorganisatie, mede in samenwerking met de kennisaanbieders, te werven deelnemers aan de campus en gezamenlijke programma's en activiteiten en voor *BISS* daaruit gegenereerde inkomsten
- de mate waarin de regio in staat is de ontwikkelingen te adopteren en te versterken en nieuwe activiteiten en geldstromen aan te trekken.

	projectperiode				doorkijk	
Personeelsaantallen *BISS*	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**	**2024**
Opbouwfinanciering						
Wetenschappelijk personeel						
PI (Hoofdonderzoeker)	1,2	1,2	0,7	0,3		
Postdocs	6,0	6,0	3,6	1,5		
Overig Personeel						
Managing Director	1,0	1,0	0,6	0,3		
Technisch/ondersteunend	3,5	3,5	2,1	0,9		
Subtotaal opbouwfinanciering	*11,7*	*11,7*	*7,0*	*2,9*		
Projectie door derden gefinancierde activiteiten						
Wetenschappelijk personeel	5	9	13	18	21,5	23,0
Overig Personeel	1	1,5	3,5	5,5	7	7
Subtotaal derden	6,0	10,5	16,5	23,5	28,5	30,0
Totaal *BISS*	**17,7**	**22,2**	**23,5**	**26,4**	**28,5**	**30,0**

UM & ontwikkeling MKB

Naast de voorgenomen *BISS* activiteiten is de Universiteit Maastricht partij in tal van initiatieven om de innovatiekracht en het concurrentievermogen van starters en het MKB te versterken.

Binnen de universiteit is aandacht voor ondernemerschapsonderwijs in diverse curricula en C4E, het Centre for Entrepreneurship. Het C4E biedt UM studenten mogelijkheden om te leren, ondersteunt bij hun startup plannen en helpt jonge ondernemingen te groeien. Voor deze activiteiten wordt samengewerkt met docenten uit de hele universiteit die hun kunde en wetenschappelijke inzichten meenemen naar de lessen en workshops.

UM reikt ook uit naar ondernemers in de wereld om haar heen en initieert daartoe al sinds jaar en dag een scala een instrumenten, dikwijls in samenwerking met partners. Zo is UM al in 2007 het "MKB-portal" gestart om voor ondernemers een toegangspoort naar kennis te scheppen en MKB-ers te verbinden. Uit dit initiatief is ook WhoKnowsWhat voortgekomen, een met partners gerealiseerd digitaal platform om MKB snel en eenvoudig in contact te brengen kennismakelaars en de meest passende experts van de aangesloten kennisinstellingen. Dit platform staat inmiddels op eigen benen.

UM, Provincie Limburg en LIOF stonden aan de wieg van LimburgMakers en LimburgLogistiek. Dit zijn inmiddels bij LIOF ondergebrachte programma's waarin langs een aantal lijnen Limburgs MKB uit de maakindustrie of logistiek ondersteund wordt in de versterking van hun concurrentievermogen. Een van die lijnen in het kennistraject waarin het bedrijf met ondersteuning van kennisinstellingen concrete nieuwe oplossingen en strategieën ontwikkelt. Samen met experts en studenten gaat het MKB-bedrijf aan de slag om dit specifiek voor het eigen bedrijf te realiseren. Er wordt een compact kennistraject aangeboden als efficiënte manier om verfrissende ideeën op te doen en tot een strategische verbetering te komen.

Over alle bedrijfstakken heen geldt dat flexibiliteit de grote kracht van het MKB is. Deze kracht behouden in de digitaliserende samenleving vraagt inzet op Big Data an data-analyse. Daar blijkt het MKB vaak nog niet aan toe te zijn (onderzoek Kantar TNO) door gebrek aan prioriteit, capaciteit kennis of informatie. De drempel is hoog, maar kan geslecht worden door een passend programma met ruimte voor samenwerking met kennisinstellingen, netwerkvorming en experimenteeromgeving.
Met de sterkere interdisciplinaire samenwerking binnen de UM rond data sciences en IDS@UM, in combinatie met de ontwikkeling van *BISS*, en gebruik makend van eerdere ervaringen ligt er een vruchtbare bodem om met LimburgMakers en LimburgLogistiek vergelijkbare trajecten voor het MKB aan te bieden gericht op het ontwikkelen van digitaliseringsstrategieën en het anticiperen en reageren op de kansen en uitdagingen die de digitaliserende samenleving biedt.
Een dergelijk programma zou uitstekend aan de B-SSC gekoppeld kunnen worden. UM zal deze uitdaging aangaan samen met regionale partners als de campusorganisatie van B-SSC, de provincie en LIOF.

LimburgDigitaal

- B-SSC-variant van LimburgMakers en LimburgLogistiek
- Impact:
  - Bedrijven, met name MKB, worden in contact gebracht met studenten, ontvangen up to date kennis, krijgen meerdere oplossingen voor hun uitdagingen aangeboden, en kunnen zich als potentiele werkgever positioneren.
  - Studenten profiteren omdat ze kun kennis binnen een real life company case kunnen toepassen.
  - De provincie profiteert omdat ze het kennisvermogen van het MKB verhoogt en zich als attractieve regio voor jonge mensen kan profileren.
  - De universiteit profiteert omdat dit het onderwijs versterkt en ook cross-overs richting onderzoek biedt.

5.3 Faciliteiten

BISS zal deels over eigen faciliteiten op de B-SSC beschikken. UM huurt hiervoor een ruim areaal aan kantoor-, onderwijs- en projectruimtes. Voor dit doel is al een langjarige huurovereenkomst met de huisvestingsentiteit (CHV) op de B-SSC afgesloten. Door de groei van de activiteiten zullen deze ruimtes steeds intensiever worden gebruikt en nodig zijn om de staf en vele projecten te accommoderen. Zeker in de beginfase zal, in samenwerking met CM&D, naar mogelijkheden worden gezocht om tot een optimale inzet te komen door zolang er voldoende ruimte is ook andere partijen hiervan, uiteraard tegen vergoeding, gebruik te laten maken.

Er wordt geïnvesteerd in noodzakelijke technische infrastructuur. Zowel om het voor de UM-wetenschappers mogelijk te maken om vanaf de B-SSC te kunnen werken en daar zo ruim voldoende fysiek aanwezig te zijn, als om de specifieke *BISS* activiteiten uit te voeren. Ook de voorziene cross-overs met de andere Brightlands campussen vereisen passende voorzieningen. Voor een deel vraagt dat UM specifieke faciliteiten, voor een deel zal in de behoeftes voorzien kunnen worden middels gedeelde infrastructuur die dan door de campusorganisatie aangeboden en geëxploiteerd wordt. Om dit alles op een zo efficiënt en effectief mogelijke wijze te realiseren, zullen deze investeringen nauw worden afgestemd met de ontwikkelingen binnen UM, op de B-SSC en binnen Brightlands als geheel. In de financiële businesscase is rekening gehouden met een combinatie van investeringen en inkoop van gebruik van gedeelde technische infrastructuur.

5.4 Prestaties

In deze paragraaf wordt er een doorkijk gegeven in de ambities van *BISS* op het gebied van innovatie, talentontwikkeling, bedrijvigheid en externe financiering. Omdat *BISS* na afloop van de investeringsperiode op eigen benen verder gaat, worden blijvende economische en maatschappelijke effecten gerealiseerd (zie hoofdstuk 6). Uiteraard leiden de uit te voeren activiteiten tot tal van resultaten.

De aard van deze activiteiten zal, anders dan bijvoorbeeld in health & life sciences en natural sciences, meestal niet leiden tot patenten en beschermbaar IP. De output moet hier met name gemeten worden in co-creatie en kennisoverdracht activiteiten, de betrokkenheid van bedrijven en instellingen, toegenomen innovatiebewustzijn en -kracht en in toepassingen en oplossingen. Deze output en innovatiekracht zal, in de door de campusorganisatie gefaciliteerde omgeving met begeleiding en funding, ook leiden tot nieuwe bedrijvigheid en startups doordat deze partijen uit de vele ideeën marktklare toepassingen zullen creëren.

Aard en omvang van deze prestaties laten zich niet op voorhand definiëren, ook vanwege het meebewegen met de behoeftes van markt en ecosysteem. Bovendien is hier de interactie met de campusorganisatie essentieel, zal een deel van de resultaten juist daar zichtbaar worden en is op een aantal effecten de rollen en invloed van de diverse pijlers van de B-SSC lastig te onderscheiden. Desalniettemin is een aantal indicatoren gedefinieerd.

Indicatoren *BISS*
Innovatievermogen Co-creatieprocessen (ook als onderdeel van B-SSC programma's) Initiatie- en definitieprocessen (tbv versterken innovatiekracht; ook opdrachtdefinitie en teamvorming) Innovatieprojecten/ activiteiten met meerdere partijen (valorisatie onderzoeksoutput en vervolgstap co-creatieproces)
Toegepast onderzoek en implementatie toepassingen en oplossingen Onderzoeksprojecten en pilots (ontwikkeling instrumenten/technieken en testcases) Opdrachten (consultancy)
Onderwijsprogramma's en trainingen voor professionals Aanbod ontwikkeld Betrokken deelnemers
Impact en communicatie Publicaties (in diverse media) Presentaties en conferenties Aantal en type in activiteiten betrokken partners (grootbedrijf, MKB, (semi) publieke instellingen)
Extern gefinancierde activiteiten (inclusief subsidies) FTE Omzet

6 Impact

Baanbrekend onderzoek en (regionale) experimenten leveren nieuwe inzichten en oplossingen voor uitdagingen en vraagstukken van de digitaliserende samenleving. Het ontstaande ecosysteem zal nationaal en internationaal talent, investeringen, technologieontwikkeling, ondernemerschap en samenwerking aantrekken. Onderzoek zal zo bijdragen aan de maatschappij op sociaal, technologisch en economisch niveau.

6.1 Economische impact

Voor Limburg heeft de ontwikkeling van *BISS* positieve gevolgen voor de economische structuur, de werkgelegenheid, het regionale inverdienvermogen en het MKB.

Duurzaam *BISS*

Na de opbouwfase staat *BISS* op eigen benen en zorgt voor:

- Directe werkgelegenheid in het instituut
- Blijvende innovatie-impulsen; nieuwe co-creatie en onderzoeksprojecten met bedrijven en instellingen
- Opleidingsmogelijkheden voor professionals in de digitaliserende samenleving
- Extra geldstromen naar de regio voor innovatie

Doorontwikkeling en implementatie innovaties

Door inhoudelijk te blijven vernieuwen worden nieuwe oplossingen gegenereerd en ook daadwerkelijk geïmplementeerd:

- Samenwerking van het bedrijfsleven met *BISS* leidt tot versnelling van innovaties bij deze bedrijven die daarmee hun concurrentiekracht versterken.
- Ideeën en resultaten zullen door bedrijven en startups (waaronder spin-offs) opgepakt worden en, dikwijls gefaciliteerd door CM&D, klaargemaakt worden voor exploitatie in de markt. Deze nieuwe bedrijvigheid en bedrijven leveren op hun beurt weer directe en indirecte werkgelegenheid op.

Regionale economische effecten

De innovatiekracht en reputatie van de regio speelt ook een belangrijke rol in het realiseren van economische ontwikkeling en een passende beroepsbevolking:

- De regio wordt door de innovatiefocus aantrekkelijker voor kenniswerkers
- Afgestudeerden blijven eerder in de regio als hier een aantrekkelijk innovatief klimaat heerst
- De regio is aantrekkelijker als vestigingsplaats door meer potentiële innovatieve partners en gekwalificeerd personeel
- Een meer innovatie-gedreven beroepsbevolking versterkt het ecosysteem en verduurzaamt
- Het regionale MKB dat partners zoekt om innovatie te initiëren of versnellen, kan terecht bij *BISS*. Het instituut heeft zelf ook innovatieve MKB'ers nodig om resultaten uit te voeren en benadert hen (samen met CM&D).

6.2 Sociale impact

Burger

BISS gaat inzichten en innovaties opleveren die, al dan niet via bedrijven die deze in hun dienstverlening toepassen, individuele burgers beter in staat stellen beslissingen te nemen en keuzes te maken. Bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid, financiële diensten en duurzaamheid. De sociale en psychologische effecten van de digitaliserende samenleving worden beter geadresseerd.

Human Capital

BISS draagt door het trainen van professionals bij aan de ontwikkeling van de beroepsbevolking. Deze activiteiten vergroten ook de aanwas van gekwalificeerd personeel, waaronder meer alumni waarvan een groter deel zich blijvend in de regio vestigt. Het onderzoek binnen *BISS* geeft inzichten in de impact van digitalisering op de invulling en functie van werknemers waardoor hierop geanticipeerd kan worden. *BISS* draagt ook bij aan een voor talent aantrekkelijk klimaat.

Maatschappij

De digitaliserende maatschappij heeft impact op vele facetten van de samenleving. Ook pilaren van de maatschappij als gezondheidszorg, leren, werken en wonen worden hierdoor geraakt. De aanpak van *BISS* ziet toe op verantwoorde en effectieve ontwikkeling en implementatie met oog voor de diverse aspecten van de digitale maatschappij. Er kan effectiever en meer verantwoord publiek beleid ontwikkeld worden door de in *BISS* gegenereerde inzichten in samenwerkingen met bedrijven en (semi)publieke instellingen.

7 Organisatie en financiering

7.1 Interne organisatie *BISS*

Het instituut *BISS* wordt geleid door een managementteam (MT *BISS*) dat gevormd wordt door de PI's en de Managing Director (MD). Het managementteam *BISS* draagt gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de werving en allocatie van mensen en middelen, de strategische thema's, de marketing & communicatiestrategie, de omvang en kwaliteit van de activiteiten en bewaakt het evenwicht tussen de diverse disciplines en de types onderzoeks- en onderwijsactiviteiten.

Het Instituut wordt een administratieve eenheid binnen UM. De continuïteit is geborgd doordat het basaal onderzoek en regulier onderwijs van de staf in de faculteiten wordt geaccommodeerd. Het managementteam *BISS* legt verantwoording af aan het MT van UM waarin de decanen primair de inhoud en de facultaire binding overzien en het CvB de operationele excellentie en de relatie met de overige Brightlands partners en in het bijzonder de pijlers van de B-SSC.

Elke PI is direct aanspreekbaar op de omvang en kwaliteit van de valorisatieactiviteiten van de eigen groep. Om deze verantwoordelijkheid te kunnen waarmaken krijgt elke PI vanuit de faculteiten voldoende mandaat om mensen te alloceren op deze activiteiten en om, mits onderbouwd, nieuwe staf aan te stellen. Er is ook een gezamenlijke verantwoordelijkheid die volgt uit het uitgangspunt dat projecten door twee of meer expertisegroepen gezamenlijk geworven en uitgevoerd worden, waardoor er ook gezamenlijke resultaten (overschotten en tekorten) ontstaan op projectbasis en voor BISS als geheel.

De overkoepelende bedrijfsvoering en de financiële administratie zijn de primaire verantwoordelijkheid van de operationeel manager (MD). Deze MD moet goed met zowel de PI's, de ondersteunende staf en andere betrokkenen vanuit UM, als met de bedrijven en de overige campus B-SSSC partijen schakelen. De MD zal (mede) de prioritering binnen en van BISS bewaken, evenals de balans tussen de disciplines.

7.2 Governance Kennis/As

Het instituut *BISS* is een onderdeel van de Universiteit Maastricht. Het College van Bestuur is formeel eindverantwoordelijk en overlegt conform de uitgangspunten Kennis/As periodiek met de verantwoordelijk gedeputeerde van de Provincie Limburg in het zogenoemde "Geregeld Overleg".

In lijn met de uitgangspunten bij Kennis/As kent ook *BISS* gedurende de opbouwfase een Raad van Advies. De Raad geeft advies ten aanzien van de strategisch inhoudelijke ontwikkeling van *BISS* als aanvulling op de verantwoording en meerjarenplannen die aan het Geregeld Overleg worden aangeboden. De advisering richt zich op de strategische thema's en ontwikkelingsrichting en invulling daarvan door het instituut.

Voor dit instituut is ook de B-SSC-campuscontext van belang. De verschillende pijlers van de campus, in het bijzonder CM&D en *BISS* vereisen samenhangende strategische ontwikkeling van de inhoudelijke thema's waarop B-SSC inzet. Partijen maken over de thema's en samenwerking hierop afspraken op diverse niveaus (operationeel, tactisch en strategisch). De Raad van Advies van BISS zal dit in haar advisering betrekken en waar opportuun ook CM&D en haar RvC van advies dienen.

De Raad van Advies bestaat uit onafhankelijke leden, te benoemen door elk van de strategische partners. De strategische partners zijn in deze UM en PL, aangevuld met APG. De leden van de voor het consortium BISS benoemde adviesraad zullen worden verzocht deel te nemen in de nieuwe Raad van Advies *BISS*.

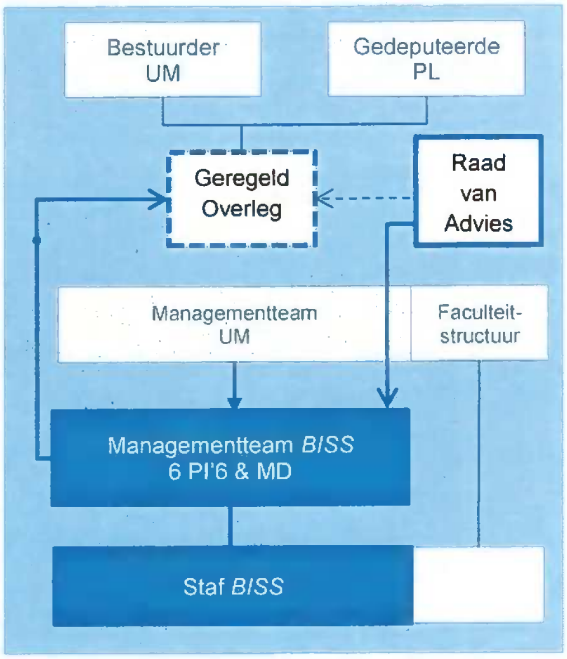

7.3 Financiering

De opbouwfinanciering zal gedurende vier jaar (2019-2022) een impuls geven aan de ontwikkeling van *BISS*. Universiteit Maastricht investeert 2,3 miljoen euro en vraagt de Provincie Limburg om te matchen met 2 miljoen euro. Daarnaast wordt APG gevraagd de bijdrage in de basisfinanciering *BISS* voort te zetten voor in totaal 0,8 miljoen in deze periode.

Deze financiering maakt het mogelijk in de opbouwperiode al de capaciteit van zes PI's met elk een fte onderzoeker in te zetten en de kosten van infrastructuur en exploitatie te dragen. Hiermee kunnen co-creatie en samenwerkingsprojecten voorbereid en uitgevoerd worden, overige activiteiten ontwikkeld worden, is er ruimte om van meet af aan kennis te delen en te creëren, worden reputatie en trackrecord uitgebouwd en kunnen de organisatie en de externe financiering uitgebouwd worden. Dit geeft ook ruimte om meer bij te dragen aan de directe behoeftes van het ecosysteem in opbouw, zonder dat het totaal aan activiteiten meteen kostendekkend weggezet moet worden.

De in de eerste jaren al opgebouwde portefeuille, wordt zo optimaal mogelijk toegewezen aan UM, OU en Zuyd als contractpartij en activiteiten worden deels nog gezamenlijk uitgevoerd.

De door UM daaruit voortgezette activiteiten leiden naar verwachting tot een omzet van 0,3-0,4 miljoen in 2019. Daarbovenop zal door de nieuwe PI's in dat eerste jaar ook al omzet worden gegenereerd. In de externe omzet is ook rekening gehouden met omzet vanuit de afspraken met APG, naast de basisfinanciering.

Gedurende de looptijd zorgt *BISS* voor additionele geldstromen die de rol van de opbouwfinanciering overnemen en het instituut verder opbouwen (in de K/A projectperiode ca 5 miljoen euro) waarmee het totaalbudget van het instituut in 2019-2022 op 10,3 miljoen euro komt.

Na afloop van de opbouwperiode wordt nog een aantal jaren groei voorzien tot het in de kolom 2024 getoonde niveau van bijna 3 miljoen euro per jaar. Het tempo van groei en de uiteindelijke omvang van het instituut hangen sterk samen met de ontwikkeling van Brightlands en in het bijzonder de B-SSC. De campusorganisatie en het instituut *BISS* werken dan ook nauw samen en zoeken continu wederzijdse versterking om op de meest efficiënte en effectieve wijze niet alleen de eigen organisatie maar zeker ook de B-SSC als geheel tot een succes te maken.

BISS					Totaal	doorkijk	
Bedragen in k€	2019	2020	2021	2022	projectperiode	2023	2024
Opbrengsten							
Opbouwfinanciering	**1.650**	**1.750**	**1.100**	**550**	**5.050**		
Bijdrage UM	*850*	*829*	*447*	*124*	*2.250*		
Bijdrage Provincie Limburg	*600*	*721*	*453*	*226*	*2.000*		
Bijdrage APG	*200*	*200*	*200*	*200*	*800*		
Derden	**550**	**950**	**1.550**	**2.200**	**5.250**	2.700	2.800
Bijdragen Derden	*550*	*950*	*1.550*	*2.200*	*5.250*	*2.700*	*2.800*
Totale opbrengsten	**2.200**	**2.700**	**2.650**	**2.750**	**10.300**	2.700	2.800
Kosten							
Opbouwfinanciering	**1.650**	**1.750**	**1.100**	**550**	**5.050**		
Personeel	*1.450*	*1.500*	*900*	*400*	*4.250*		
Technische infrastructuur	*50*	*100*	*100*	*100*	*350*		
Exploitatie	*150*	*150*	*100*	*50*	*450*		
Derden	**550**	**950**	**1.550**	**2.200**	**5.250**	2.700	2.800
Lasten Derden	*550*	*950*	*1.550*	*2.200*	*5.250*	*2.700*	*2.800*
Totale kosten	**2.200**	**2.700**	**2.650**	**2.750**	**10.300**	2.700	2.800
Opbouwfinanciering		**UM**			**2.250**		
		PL			**2.000**		
		APG			**800**		

Rapportage

Kennisasproject: BISS

Verslagperiode: 1-1-2019/ 1-7-2020

Documentinformatie	Functie	Naam	Datum
Opsteller:	BISS MT	Lisa Brüggen Karin Dijkman Racheel Wennek Natalia Alyabyeva BISS MT	23.07.2020
Vrijgegeven door:	MD	Karin Dijkman	07.09.2020

Distributielijst

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING **3**

1.1 Schets ontwikkeling BISS en BSSC 4

2 SAMENVATTING **5**

3 IP EN GOVERNANCE **6**

3.1 IP 6
3.2 Governance 6
3.2.1 Governancestructuur Kennis-As 6
3.2.2 Advies Raad van Advies 7

4 INHOUDELIJKE VERANTWOORDING **11**

4.1 Voortgang project over de verslagperiode 11
4.1.1 Onderzoek en innovatie - strategie en ambitie BISS 11
4.1.2 Innovatie vermogen, (toegepast) onderzoek en implementatie 20
4.1.3 Impact & events 29
4.1.4 Onderwijs 31
4.1.5 Research overig - subsidieaanvragen 35
4.2 Voortgang afgesproken indicatoren 38
4.2.1 Totaaloverzicht 38
4.2.2 Resultaatverplichtingen 38
4.2.3 Inspanningsverplichtingen 40
4.2.4 Overige bereikte resultaten en successen 42
4.3 Wijziging scope project 42

5 FINANCIËLE VERANTWOORDING **43**

5.1 Format 43
5.2 Financiële voortgang verslagperiode 44

6 RISICO'S **46**

6.1 Risicodossier (Geïdentificeerde risico's) 46

7 COMMUNICATIE **47**

1 INLEIDING

De Kennis-As Limburg is een 10-jarig strategisch programma van de Kennis-As partners Universiteit Maastricht (UM), academisch ziekenhuis Maastricht (azM), Fontys en Zuyd Hogeschool. Het is een programma gericht op economische en maatschappelijke structuurversterking in Limburg waarbij steun en partnerschap worden gezocht bij de Provincie Limburg (PL).

Met het oog op een soepel verloop en beheer van de subsidierelaties in het kader van de Kennis-As hebben de partners voorstellen uitgewerkt met betrekking tot richtlijnen voor de begrotingen van de businessplannen en de verantwoording over de voortgang (in Voortgangsrapportages en Jaarplannen) van de projecten, zowel inhoudelijk als financieel. Op deze manier blijven de betrokken partners tijdig en volledig geïnformeerd over de actuele stand van zaken in een project.

Het Jaarplan en de Voortgangsrapportage zijn beide middelen waarmee de projectleiding het project kan presenteren richting de subsidieverstrekkers.

Op 19 november 2019 heeft de Provincie Limburg een subsidiebeschikking afgegeven voor het project BISS, zaaknummer SAS-2019-00061. Op 16 december 2019 heeft de Provincie Limburg de subsidiabele kosten gecorrigeerd en op 13 februari 2020 ingestemd met verlenging van de projectperiode. Het subsidiebedrag bedraagt € 485.585,59 voor de subsidieperiode van 1-1-2019 tot 1-7-2020. De totale subsidiabele kosten voor de subsidieperiode bedragen € 1.450.000.

Deze Voortgangsrapportage start met een algemene inleiding van het project. In deze algemene inleiding wordt een korte historische schets opgetekend om de lezer van deze Voortgangsrapportage mee te nemen. Hoofdstuk 2 is een samenvatting van de belangrijkste ontwikkelingen binnen het project. In hoofdstuk 3 worden de behaalde resultaten ten aanzien van de afgesproken resultaat- en inspanningsverplichtingen nader toegelicht plus bestaat er de ruimte om overige behaalde resultaten en successen uiteen te zetten. Hoofdstuk 4 bevat de financiële rapportage. In hoofdstuk 5 wordt een toelichting gegeven op de risico’s binnen het project. Ten slotte wordt in het laatste hoofdstuk ingegaan op de externe communicatie.

1.1 Schets ontwikkeling BISS en BSSC

De Brightlands Smart Services Campus heeft sinds de start een aantal ontwikkelingsfases doorgemaakt. Dat geldt voor de campusorganisatie en eveneens voor de inzet van de kennisinstellingen op de campus. Er was aanvankelijk het consortium BISS dat breed was in de samenwerking van 3 kennisinstellingen, maar smal in de scope van activiteiten. Daarnaast was er een CM&D dat een onvoldragen taakopvatting had en matig interacteerde met de kennispartijen.

Door de aandeelhouders van campusorganisatie CM&D is ingezet op een reset, welke merendeels samenviel met de gestarte herschikking in de aanwezigheid en werkwijze van de kennisinstellingen en het vormen van BISS als UM-instituut. Dat creëerde een situatie waarin BISS en CM&D ook gezamenlijk en met resultaat aan die benodigde vernieuwing en samenhang hebben gewerkt.

Na de reset is er een gerationaliseerd CM&D ontstaan, vanaf september 2020 onder nieuwe leiding. CM&D en BISS hebben in de voorbije periode een nieuw evenwicht voor samenwerking met een betere taakverdeling gevonden. De kosten bij CM&D zijn gedrukt. In belangrijke mate door niet meer voor eigen risico capaciteit in te kopen, maar erop in te zetten dat ieder de eigen kerntaken uitvoert en ook verantwoordelijkheden bij BISS te beleggen.

Er is een efficiëntieslag gerealiseerd in de samenwerking van de kennispartijen door de geïnstitutionaliseerde samenwerking te verbreken en op inhoud elkaar op te zoeken. Het nieuwe BISS van UM heeft hierbij de rol op zich genomen van kennis-broker tussen de kennisinstellingen onderling en tussen de kennisinstellingen en andere partijen, een en ander in nauwe samenwerking en afstemming met CM&D, waarvan de taak herschikt en verduidelijkt is.

Deze rol, gericht op versterken van synergie en cohesie, kan alleen maar toenemen nu de besturen gesprekken over gemeenschappelijke strategie tussen UM en Zuyd (en UM en OU) hebben geïntensiveerd, met als doel in het komende jaar een nieuwe propositie voor te leggen. Hiermee zal langzamerhand ook een constellatie ontstaan die zich beter leent voor een grotere betrokkenheid van het MBO op deze campus. Vanaf 2019 is een nieuw BISS door UM verwezenlijkt. Het betreft nu één kennisinstelling, maar dan wel in de volle breedte van de aanwezige kennis van de UM. Wetenschappers uit elke faculteit zijn op meerdere niveaus aanwezig in BISS, middels staf (van hoogleraar tot postdoctoraal onderzoeker) die daartoe verkozen is vanuit de kundigheid en focus op de combinatie van het facultaire aandachtsgebied, digitalisering en impact. Daarmee beschikt BISS over eigen capaciteit uit elk van die velden én is directe toegang tot alle experts uit die achterliggende faculteiten geborgd. BISS biedt zo ook integraliteit en multidisciplinariteit die essentieel is voor duurzame innovatie en impact. De organisatie van het instituut binnen de UM levert de vereiste slagkracht wel. De betekenis van instituut en campus kan hiermee alleen maar toenemen.

BISS en CM&D, nu ze op nieuwe leest zijn geschoeid, zijn beter dan voorheen in staat om een rol te spelen in verbinding met en op de andere campussen van Brightlands. Zeker ook ten dienste van uiteenlopende partijen in onze samenleving, die onder invloed van Covid-19 sneller digitaliseert dan iemand voorzien heeft.

2 SAMENVATTING

Deze rapportage betreft één periode omdat een subsidiebeschikking voor slechts één jaar was afgegeven, welke na projectduurverlenging betrekking heeft op 1.1.2019-1.7.2020. Er is dus geen wijziging ten opzichte van een eerdere periode. Wel wordt voorzichtig doorgekeken naar de komende periode waarin een nieuwe beschikking wordt verwacht voor een tweede deel van het totale projectplan. Door onzekerheden rond de campus is die formele aanvraag per de einddatum van de eerste tranche nog in voorbereiding.

Stand van zaken project in één oogopslag.

	Scope	Geld	Kwaliteit	Tijd	Formatie	Risico's	Overall Project
Huidige periode	G	O	G	O	G	O	G
Verwijzing		1		2	3	4	5

Toelichting Project Dashboard:
***De overall project status is 'Groen' met aandacht voor de volgende aspecten**:*

1. *In de eerste periode is de eigen bijdrage van UM relatief hoog, deels al in de aanvraag waar rekening was gehouden met een beperkt provinciaal kader in 2019, maar nog sterker doordat PL een nog lager bedrag heeft toegekend. Externe omzet staat onder druk door COVID-19.*
2. *Door de reset van de campus en herinrichting van het UM-instituut die zo beter aansluit bij de ecosysteem behoeften, heeft de opstart langer geduurd dan verwacht en was projectduurverlenging nodig.*
3. *De personele bezetting is met het aannemen van 6 nieuwe onderzoekers bijna op sterkte, de staf wordt nog versterkt met technische expertise. Er wordt een nieuwe managing director geworven. De nieuwe (junior) staf zit in een steile leercurve.*
4. *De toekomstige activiteiten en beoogde lange termijn groei zijn onzeker doordat nog niet helder is op welke provinciale bijdrage mag worden gerekend en door de gewijzigde economische omstandigheden overige financiering onder druk staat. Gevolgen van strategie van APG, OU en Zuyd zijn moeilijk in te schatten.*
5. *De huidige projectperiode is succesvol afgerond en er is een basis gelegd.*

In de subsidieperiode zijn belangrijke mijlpalen bereikt:

- *BISS is op een geheel nieuwe leest geschoeid en per 1 januari 2019 begonnen met 8 enthousiaste en betrokken trekkers (overwegend met hoogleraar status, 1 assistent professor) van verschillende complementaire expertises, 3 assistent professors en enige ondersteuning die al eerder actief was op de BSSC*
- *BISS heeft in 2019 gefocust op het definiëren van BISS en het opbouwen van de nieuwe groep; er zijn 6 junior onderzoekers aangetrokken*
- *Er is veel tijd en capaciteit geleverd voor het uitbouwen van het netwerk, het opbouwen van een relatie met diverse partners en (de groeifabriek) van APG, de reset van de campus en activiteiten om een grote variëteit aan partijen te boeien en te binden aan de campus*
- *Er zijn projecten geworven en uitgevoerd en veel subsidies aangevraagd*
- *Er zijn onderwijsprogramma's voor professionals uitgevoerd en nieuwe ontwikkeld.*
- *Er is een sterke connecties tussen UM en BSSC gelegd. Er zijn meer wetenschappers en studenten betrokken dan ooit tevoren. Er zijn nieuwe banden geschapen via reguliere onderwijsprogramma's en stages.*

3 IP EN GOVERNANCE

3.1 IP

Door de Kennis-As partners is een Raamovereenkomst IP voor Kennis-As projecten afgesproken. Deze Raamovereenkomst is vastgesteld door de Strategiegroep Kennis-As op 7 oktober 2015. De IP-overeenkomst voor het oude BISS consortium, samen met PL en APG, loopt door voor resultaten uit de initiatieven die reeds gestart zijn.
Voor BISS zal een IP-overeenkomst gesloten worden conform bijlage 2 van de genoemde Raamovereenkomst IP. De conceptovereenkomst, met UM en PL als partijen, is voorgelegd aan PL.

Het project BISS is gericht op het zo direct mogelijk versterken van de innovatiekracht van de partners in het ecosysteem en van de regio waar het gaat om data en digitalisering gerelateerde ontwikkelingen. Deze opdracht betekent dat er veel in "co-creatie" wordt samengewerkt en waar mogelijk gebruik wordt gemaakt van open source. Afspraken met relatie tot geheimhouding, nieuwe kennis en IP zijn vooral gericht op de mogelijkheden ideeën in een volgende fase weer verder te kunnen brengen en partners in staat te stellen in hun eigen bedrijfsvoering te innoveren. Daardoor is de kans op IP-licenties en revenuen uiteraard beperkt. Er zijn nog geen licenties of inkomsten gerealiseerd.

3.2 Governance

3.2.1 Governancestructuur Kennis-As

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van de governancestructuur binnen het Kennis-As project.

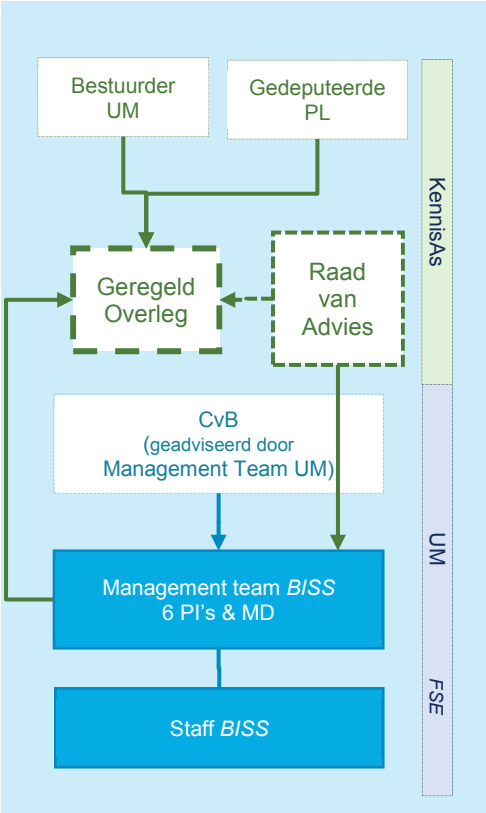

BISS wordt geleid door een managementteam (MT BISS) dat gevormd wordt door de hoofdonderzoekers (Principal Investigators of PI's) en de Managing Director (MD). Het managementteam BISS draagt gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de werving en allocatie van mensen en middelen, de strategische thema's, de marketing & communicatiestrategie, de omvang en kwaliteit van de activiteiten en de opbouw van een evenwichtig portfolio aan onderzoeks- en onderwijsactiviteiten.
Professor Lisa Brüggen fungeert als Voorzitter van het MT en Scientific Lead, zij heeft voor deze taak een grotere aanstelling bij BISS.
BISS is administratief een afdeling binnen de faculteit Science & Engineering (FSE) om de reguliere processen zo efficiënt mogelijk uit te voeren. BISS verantwoordt echter rechtstreeks aan het CvB, dat inhoudelijk en financieel sponsor is. Het CvB raadpleegt het MT van UM, waarin naast het CvB alle decanen plaatshebben vanwege het interfacultaire karakter.
Specifiek vanwege de KennisAs subsidie zijn er extra gremia en verantwoordingslijnen van toepassing.

Gremia en functionarissen:

Gremium	Taak	Leden
Geregeld Overleg	• Toezicht op de uitvoering van de subsidiebeschikking • Twee keer per jaar overleg • Voortgang van het instituut monitoren, handelend vanuit de in de subsidiebeschikking vastgelegde afspraken en strategieën	**Nick Bos** College van Bestuur, Maastricht University **Joost van den Akker** Gedeputeerde Provincie Limburg
College van Bestuur UM	• Strategisch besluitvormend en adviserend over de opzet en impact van het instituut (binnen UM) • Het CvB consulteert het Management Team UM	
Management Team BISS	• Strategisch besluitvormend orgaan, binnen de lijnen van de Businesscase • Toezicht op dagelijkse uitvoering van projectactiviteiten, binnen het vastgestelde beleid • Aansturing op dagelijkse uitvoering van projectactiviteiten	**Prof. Dr. Lisa Brüggen** Voorzitter MT – PI BISS **Prof. Dr. Gijs van Dijck** Lid MT – PI BISS **Prof. Dr. Michel Dumontier** Lid MT – PI BISS **Ass.Prof. Dr. Darian Meacham** Lid MT – PI BISS **Prof. Dr. Elia Formisano / Prof. Dr. Bea de Gelder** Lid MT – PI BISS **Prof. Dr. André Dekker** Lid MT – PI BISS **Prof. Dr. Rudolf Müller** Lid MT – PI BISS **Karin Dijkman** Managing Director

Raad van Advies (RvA)	• Inhoudelijk/wetenschappelijk advies omtrent:
	  • Het realiseren van afspraken, vastgelegd in de Businesscase
	  • Het realiseren van de subsidiebeschikking
	  • Inhoudelijke ontwikkelingsrichting
	  • Adviesorgaan voor het BISS MT en het Geregeld overleg
		Prof. Dr. Wolfgang Wahlster
		Professor of Computer Science, CEO en Wetenschappelijk Directeur van het Duitse Onderzoekscentrum voor Artificial Intelligence (DFKI) te Saarbrücken
		Dr. Astrid Boeijen
		Hoofddirecteur Dataverzameling en Vestigingsmanager Heerlen bij het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS)
		Ing. Marcel Prins
		COO en Chief Information & Technology Officer APG AM

3.2.2 Advies Raad van Advies

In lijn met het bij de subsidie ingediende plan heeft BISS de leden van de Raad van Advies van het oude BISS-consortium gevraagd om zitting te nemen in de Raad van

Advies van BISS voor de periode behorend bij de 1e tranche van de subsidie, 2019 en eerste helft 2020.
Dit verzoek is, doordat de beschikking pas eind 2019 is afgegeven en er begin 2020 enige onduidelijkheid was of middels goedkeuring van de subsidieaanvraag was ingestemd met deze aanpak, pas in mei 2020 aan de (potentiële) leden gedaan. Alle drie hebben gaarne ingestemd met het verzoek.

De Raad van Advies is op 17 juni 2020 en op 22 juli 2020 bijeen geweest. De besprekingen hebben geleid tot het volgende advies bij deze rapportage:

Algemeen

In het algemeen spreekt de Raad van Advies haar waardering uit voor het nieuwe BISS, met de omslag die gemaakt is, is goed opvolging gegeven aan het vorige advies. De Raad uit respect en waardering voor de bereikte resultaten. Meer specifiek is op de volgende thema's ingegaan.

Inhoudelijke focus en resultaten

De shift van smart services naar smart society is een verstandige keuze die de Raad volledig onderschrijft. De gekozen thema's passen uitstekend bij deze tijd én internationale trends voor innovatie en de plannen van de Europese Commissie voor het volgende raamwerk programma. Dit maakt BISS voor een grotere groep interessant en de uitdaging in het realiseren van innovaties ligt vaak ook juist in de combinaties van verschillende disciplines.
De Raad van Advies geeft aan dat zij blij verrast is met het vele dat is geleverd, zeker gegeven de kleine groep mensen en de lastige omstandigheden. Tijdens alle verbouwingen (opbouw nieuwe groep, verbreding focus, switch MD, reset campus, COVID-19) is de winkel opengebleven. De Raad spreekt haar respect en waardering uit voor de prestaties in de volle breedte, inclusief wat qua tellingen is bereikt.

Governance

In de periode tot 2019 was de governance buitengewoon complex en werkte remmend. De Raad van Advies heeft op die risico's gewezen en is verheugd dat in de nieuwe situatie een meer solide model staat met breed UM commitment en een flink aantal van die eerdere issues is opgelost. De Raad heeft met genoegen kennisgenomen van het feit dat de aanstelling van nieuw personeel nu vereenvoudigd is en, gegeven beschikbare financiering, deze mensen op een eenduidige wijze op één plek in de organisatie (faculteit FSE) worden aangesteld.
De relaties met OU en Zuyd sinds de ontvlechting zijn van belang, omdat de partijen op de campus elkaar en het ecosysteem zouden moeten versterken door een balans te vinden tussen concurrentie en complementariteit. Geconstateerd wordt dat er op projecten als het MKB-datalab nog door alle partijen wordt samengewerkt. Zuyd heeft een andere koers gekozen door zich vrijwel volledig op reguliere studenten te richten, intensivering van de samenwerking op datavisualisatie zou een plus zijn. Er zijn enige zorgen over mogelijke concurrentie met OU. De verdeling van de eerdere opleidingsprogramma's waarin nog steeds staf van de partner wordt ingezet is een goed vertrekpunt, maar met de verschuiving naar meer digitale programma's en de ontwikkeling van nieuwe programma's kan hier een andere situatie ontstaan waar het goed is een bewuste strategie te ontwikkelen en te volgen. De samenwerking met OU binnen de vooral op co-creatie gerichte programma's op de campus is voortgezet. Bij overige projecten die de kennisinstellingen rechtstreeks met partijen ontwikkelen kan wel sprake zijn van een zekere overlap, waarbij BISS heeft aangegeven dat doordat de expertises en speerpunten verschillend zijn, daar ook wel een natuurlijke verdeling gaat ontstaan maar er zeker ook sprake is van een

zekere concurrentie die beide partijen scherp houdt en ook aanmoedigt samenwerking te zoeken.
De centrale rol en verantwoordelijkheid die BISS neemt op de campus, bijvoorbeeld in het knowledge broker overleg (strategisch en operationeel verbinden) en in het community overleg (periodieke ontmoetingen met de grotere spelers op de campus) mag beter uitgelegd en breder uitgedragen worden.

Bemensing/ kritische massa

De bredere set van PI's en de zware inzet op hoogleraarniveau is een goede ontwikkeling en maakt BISS interessanter voor externe partijen. Uit de integrale aanpak, de presentatie en output spreekt een uitstekende teamspirit. De Raad van Advies heeft de overtuiging dat het interdisciplinair zijn van BISS nieuwe mogelijkheden biedt, maar vraagt zich af of dat al voldoende wordt uitgenut. De bemensing ziet er steviger uit dan in het verleden; maar is toch ook nog beperkt voor het grote potentieel dat er ligt. Er kan naar de buitenwereld nog nadrukkelijk worden uitgedragen dat BISS nu ook heel goed in staat is veel meer experts vanuit de rest van UM bij projecten te betrekken.
Het is nu zaak dat BISS door gaat schuiven van de fase van startup naar de fase van scale-up. Daarvoor is een stevige en stabiele financiering een noodzakelijke voorwaarde.

Positionering

BISS heeft in deze eerste periode haar bestaansrecht bewezen en mag met meer nadruk en overtuiging doorstomen naar het volgende niveau. BISS heeft de potentie dé verbindende factor in het Brightlands ecosysteem te zijn en moet door alle stakeholders stevig worden ondersteund om dat te bereiken. De regionale impact van BISS moet in de komende fase een flinke stap maken en de verbrede focus goed op de radar krijgen bij relevante partijen in de regio.
Het regionale ecosysteem moet beter benut worden. Een aantal grotere partijen in de regio moet zich op bestuurlijk niveau én financieel committeren tot BISS zodat een stevige basis wordt gelegd. De huidige stakeholders/ funders van BISS moeten ingezet worden, ook met nadrukkelijke steun vanuit de politiek, om die partijen te binden. Ook de leden van de Raad willen dit in hun achterban uitdragen. Voor al deze partijen moet ontwikkeling op het gebied van digitalisering juist nu in een stroomversnelling komen, dat geeft een goede basis voor een gezamenlijke agenda. Het door BISS gesuggereerde "innovatie overleg" met de top CEO's van voor deze regio zeer relevante spelers kan daar een goede stap in zijn, waarbij het ook goed is een concreet voorstel op tafel te leggen dat gezamenlijk gedragen kan worden.

Inhoudelijk liggen er kansen voor BISS, juist door de interdisciplinaire opzet en passend bij Smart Society en verantwoord innoveren. BISS wordt aangeraden zichtbaar aan te haken bij en actief te participeren in initiatieven als de NL-AI coalitie en de Europese AI Alliantie CLAIRE. Nadruk leggen op de waarde van data in algemene zin biedt ook een interessante en passende invalshoek. Waar eerder het adagium "know your customer" key was, ontdekken partijen de waarde van "know your data". Met zoveel expertise op FAIR data en biased data vanuit ethics, ligt daar al een basis. Ook awareness in brede zin en acceptatie van digitale technologieën zijn belangrijke maatschappelijke issues. De verstrakking op het gebied van privacy die momenteel opkomt, gaat het benutten van data, ook op een verantwoorde manier, in de weg staan. Er is behoefte aan uitleg van consequenties in begrijpelijke termen, wat is ook vanuit technisch oogpunt wel en niet oké, zowel op het niveau van de burgers als van organisaties. De Autoriteit Persoonsgegevens benadert deze vraagstukken vanuit het perspectief en dan vooral de beleving van de burger, in Nederland ontbreekt nu een expertisecentrum dat risico's en proportionaliteit vanuit

de techniek onderzoekt en beoordeelt en waarborgen kan geven. De Raad van Advies ziet daar een kans voor BISS. Gegeven de expertise binnen BISS en breder in de UM wordt geadviseerd hierop in te zetten en daarvoor partnership met de Autoriteit Persoonsgegevens te zoeken.

Financiering

De omvang van de financiering is erg beperkt voor het potentieel en de terechte ambitie die er ligt, bij BISS en als regio. Het is van groot belang dat er de komende jaren een stabiele en voldoende ruime financiering is, zodat de scale-up gerealiseerd kan worden en er naar een duurzaam en substantieel volume kan worden toegegroeid. Daar is gegarandeerde capaciteit voor nodig, die nieuwe projecten opstart, het netwerk uitbreidt en meer show cases realiseert.
De pijplijn moet worden gevuld én tot substantiële output leiden. Nu wordt die funnel nog te snel smal na ideation, het voortraject kost veel capaciteit en tijd en de succes rate moet omhoog. De Raad adviseert verder te onderzoeken hoe dat kan worden verbeterd.
Een eerste stap ligt in slim partneren, zoals ook hiervoor met betrekking tot de regionale spelers is aangegeven. Er moet worden toegegroeid naar het binnenhalen van grotere tickets die meer balans brengen in voortraject en innovatie en op langere termijn ook een stabielere activiteitenstroom en funding geven.
Subsidies zijn eveneens een belangrijke bron van financiering, capaciteit én relevante output. Prof. Wahlster suggereert om te focussen op grotere subsidies met een ondergrens van bijvoorbeeld 500k€ per jaar en een hogere succesratio om naar een duurzaam businessmodel toe te groeien. De Raad begrijpt dat de praktijk weerbarstig is en waardeert de huidige 18 aanvragen waarvan reeds 4 zijn geborgd, alsmede het feit dat BISS op andere subsidies (als het MKB-datalab) meedoet.

Toekomst

De Raad mist in de rapportage de blik op de toekomst, welk ontbreken begrijpelijk ingegeven is door het feit dat deze rapportage (als eindrapportage van de eerste tranche) het formele format van de rapportage van de KennisAs subsidie volgt. De Raad van Advies heeft haar blik op de toekomst in dit advies nadrukkelijk meegenomen en waardeert het feit dat het management de bevindingen onderschrijft en voornemens is deze in de komende periode te implementeren en in de aanvraag van de tweede tranche te betrekken. Het management heeft aangegeven dit nieuwe BISS steviger te gaan uitdragen en daartoe ook te werken aan een marketingstrategie waarmee de focus, sterktes, mogelijkheden en positionering veel meer onderscheidend en herkenbaar worden neergezet.

23 juli 2020

Leden Raad van Advies
Prof. Dr. Wolfgang Wahlster, Dr. Astrid Boeijen, ing. Marcel Prins

4 INHOUDELIJKE VERANTWOORDING

4.1 Voortgang project over de verslagperiode

In deze paragraaf wordt informatie verstrekt over de activiteiten en mijlpalen in de afgelopen verslagperiode.
De in december 2018 ingediende subsidieaanvraag is gericht op een project waarin de Universiteit Maastricht een instituut opbouwt om structureel invulling te geven aan haar rol als kennispartner in de volgende fase van samenwerking op de Brightlands Smart Services Campus tussen campusorganisatie en kennisinstellingen en kennisinstellingen onderling en met bedrijven en maatschappelijke partners. In de nieuwe setting, waarin de onderlinge organisatorische relaties verhelderd zijn, blijft UM in overleg met de partners de naam BISS voeren. De naam BISS laat zich sinds 1 januari 2019 uitschrijven als “Brightlands Institute for Smart Society”.
In de eerste helft van 2019 liep de samenwerking met en aansluiting bij de campusorganisatie nog niet zo soepel. Er is wel veel energie gestopt in het organiseren van exposure en ontmoetingen, maar de onderliggende structuur maakte effectuering lastig. Met de wijziging in de directie van de campusorganisatie kwam er ruimte voor gezamenlijke ontwikkeling en versterking. UM heeft, vanuit haar dubbelrol als founding father campus, aandeelhouder campusorganisatie en kennispartner, in 2019 vanuit BISS veel capaciteit ingezet op de herijking van de campus en het tot een duurzame en succesvollere formule ombouwen van de aanpak en programma’s.
Door de lang durende onduidelijkheid over de uitkomsten van deze herijking, de te kiezen rol van APG en de hoogte van de provinciale bijdrage, is er meer tijd genomen dan aanvankelijk voorzien om de bemensing en verdere invulling van BISS te voltooien. Dit heeft ook tot bijstellingen van begroting, de projectperiode van de eerste tranche (2019 plus de eerste helft van 2020) en een lichte verschuiving tussen kostencategorieën geleid.
Tijdens die eerste opbouwfase waarin nog slechts beperkte capaciteit beschikbaar was, is gefocust op opbouw van de strategie, verbinden van kernexpertises, verfijnen van de focus en opbouw van een daarin passende groep nieuwe onderzoekers.

4.1.1 Onderzoek en innovatie - strategie en ambitie BISS

Missie
BISS heeft als doel mensen en organisaties in staat te stellen zich te profileren door een maatschappelijk verantwoorde toepassing van digitale technologieën. We hebben een sterke focus op het verbeteren van effectieve datagedreven besluitvorming en werken nauw samen met alle faculteiten van de Universiteit Maastricht. BISS zet academische kennis in voor maatschappelijke impact en vertaalt complex denken in eenvoudig handelen.

Visie
Het *Brightlands Institute for Smart Society* beoogt een transformatief effect te hebben op de samenleving (publiek en privaat). BISS biedt een ecosysteem dat de academische wereld, de industrie en de maatschappij samenbrengt om duurzame, praktische, verantwoorde, wetenschappelijk onderbouwde en intelligente ('slimme') handvatten en oplossingen te bieden die individuen en organisaties in staat stellen

zich aan te passen aan de economische, sociale en politieke veranderingen die digitale transformatie meebrengt. BISS brengt mensen met verschillende achtergronden en disciplines samen, waaronder data science, ethiek, economie, marketing, gezondheid, recht, psychologie en neurowetenschappen, waardoor een werkelijk interdisciplinaire omgeving ontstaat. Onze kernactiviteiten bestaan uit: co-creatie voor handvatten en oplossingen voor digitale vraagstukken, onderwijs voor professionals, expert adviezen en oplossingen op maat en onderzoek.

Focusgebieden

In een tijd van digitalisering verbindt BISS de academische kennis en expertise van de Universiteit Maastricht op het gebied van datawetenschap en de inhoudelijke kennis op een groot aantal vakgebieden met de maatschappelijke behoeften. BISS opereert op het snijvlak van de Universiteit Maastricht en de maatschappij, ook via het Brightlands ecosysteem, vanuit een unieke positie die ons in staat stelt om impact te hebben in het bedrijfsleven, de publieke sector, wetenschappelijk onderzoek, talentontwikkeling en het onderwijs.

De activiteiten binnen BISS begeven zich op het kruispunt van wetenschap en techniek, bedrijfskunde en economie, recht, gezondheid, geneeskunde en biomedische wetenschappen, psychologie en neurowetenschappen, en sociale wetenschappen en geesteswetenschappen. De experts verbonden aan BISS brengen een of meer van deze expertises mee.

BISS heeft een aantal focusgebieden. Een eerste betreft privacy borgende technieken (**privacy-preserving techniques** - PPT). Het gaat hierbij onder meer om het verbinden van gedistribueerde gegevens en het creëren van waarde door het gebruik van bestaande gegevens ten behoeve van burgers, maatschappij en wetenschappelijk onderzoek te vergroten. Een voorbeeld hiervan is de gefedereerde data infrastructuur ontwikkeld in de data science en gezondheidszorg (FAIR data & Personal Health Train onder andere in het LIME KennisAs project) die via BISS ook zijn toepassing lijkt te vinden in voeding, sociaaleconomische en juridische domeinen. BISS verbindt de wetenschappelijke architectuur (evidence-based) met de realisatie, waarbij niet alleen aandacht is voor de technische dimensie, maar juist ook, en vanaf het begin, voor de juridische (**privacy, aansprakelijkheid, contracten, eigendom en toegang**) en ethische dimensie. BISS schuwt daarbij uitdagingen juist niet en werkt met extreem sensitieve data zoals gezondheidsdata en met maatschappelijke gevoelige toepassingen zoals in het gebruik van AI in handhaving. In dit verband zijn methodologieën ontwikkeld dan wel in ontwikkeling, bijvoorbeeld op het terrein van **responsible innovation**, waarbij de methode van *stakeholder management* in een *social lab* methodologie wordt ontwikkeld. De combinatie van techniek, ethiek en regelgeving stelt regio's en organisaties in staat om hun gegevens op ethische en legale wijze te beheren en gebruiken met behoud van publieke waarden. Deze gecombineerde expertise, zoals die in een Regiodeal-project vanaf september 2020 nader zal worden uitgewerkt, geeft BISS een unieke positie waarmee het zich onderscheidt van andere wetenschappelijke en niet-wetenschappelijke organisaties en instituties. Met name uniek is de verbondenheid van de verschillende expertises binnen een en dezelfde organisatie.

FAIR data

4 FAIR Data-principes beschrijven een meetbare set van eigenschappen of kwaliteiten die helpen een antwoord te geven op de toenemende data-uitdagingen, zoals de overvloed, de diversiteit aan standaarden, gebruik voor meerdere doeleinden en fragmentatie van gegevens.

FAIR staat voor:

- **F**indable: vindbaar
- **A**ccessible: toegankelijk
- **I**nteroperable: koppelbaar
- **R**eusable: herbruikbaar

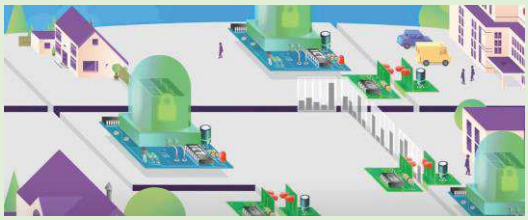

Personal Health Train/ Data Train

De basis van de Data Train / Personal Health Train is dat data niet naar het algoritme wordt gebracht, maar het algoritme (als treinen) via een technische infrastructuur (de rails) naar de verschillende databronnen (de stations) wordt gebracht. Zo is het mogelijk om algoritmes toe te passen op data die beheerd wordt door verschillende organisaties en niet de organisatie hoeft te verlaten of direct te worden gedeeld, maar waarbij de privacy van individu en organisatie beschermd is.

Ten tweede **waardecreatie uit data**. Dit focusgebied kan worden samengevat als het ontwerp en de ontwikkeling van waardeproposities bovenop technische lagen voor dataopslag en dataverwerking. Big Data en ontwikkelingen in kunstmatige intelligentie geven veel mogelijkheden voor waardecreatie, met name als gedistribueerde gegevens verbonden kunnen worden met hulp van privacy-preserving techniques. Uiteindelijk ontstaan hierdoor **Smart Service Systems** met complexe wisselwerkingen tussen data, algoritmes en menselijk besluitvorming. Echter, bedrijfsleven, semi-publieke instellingen zoals zorgverleners en overheid zullen alleen blijven investeren als er een duidelijke business case is en gevolgen van systemen te voorspellen zijn. Het ontwikkelen van **digitale business cases** vereist daarom een zorgvuldige analyse van hoe additionele kennis, bijvoorbeeld in vorm van een dashboard of een forecast, ten goede komt aan economische of sociale interacties door de gebruikers. Verder is het belangrijk te onderzoeken hoe veranderende besluiten invloed hebben op (economische) evenwichten. BISS levert expertise zowel in de context van de **besluitvorming van individuen**, bijvoorbeeld in de context van financieel- en pensioenadvies, het gebruik van AR/VR technieken, gepersonaliseerde gezondheid, ziektepreventie & zorg en de interactie van burgers en consumenten met recommender systemen, alsook in de vorm van **strategische en operationele bedrijfsvoering** van organisaties. Dit gebeurt onder meer in de context van de vertaling van bedrijfsstrategie in informatiebehoeftes, in het gebruik van digitale informatie voor een effectiever industriële assetmanagement, en in het ontwikkelen van forecasts in de context van mobiliteit. Zo begeleidt BISS sinds het begin van 2020 het internationale bedrijf TecAlliance, met een Nederlandse vestiging in Maastricht Airport, bij het ontwikkelen van gedetailleerde voorspellingen van wereldwijde marktaandelen van voertuigtypen en merken. BISS verbindt in dit focusgebied kennis over het nemen van besluiten uit de psychologie en gedragseconomie, de interactie van actoren in markten uit de micro-economie, met kennis uit de data science over het doelmatig verwerken van observaties. Ook dit focusgebied wordt verstevigd door de expertise op ethische en juridische vraagstukken aanwezig in BISS.

Een derde focusgebied betreft ***interactie tussen mens en technologie.*** De invloed van digitalisering op de werkplek en in het privéleven op gebieden als consumentengedrag, recht en gezondheidszorg, is significant. Hoe ziet de **"Workplace of the Future"** eruit en wat betekent dat voor de aard en structuur van

werk, zijn cruciale vragen. BISS onderzoekt en ontwikkelt mechanismen om organisaties in staat te stellen op een verantwoorde, maatschappelijk acceptabele en effectieve wijze met deze transformaties om te gaan. Niet alle individuen, als burger, werknemer, of klant, zijn in staat in dezelfde mate en vooral hetzelfde tempo te profiteren van technologieën. Technologie helpt de **individuele besluitvorming** te optimaliseren, gegevens, afwegingen en scenario's kunnen veel slimmer beschikbaar worden gesteld. De effectiviteit hangt samen met het vertrouwen in de systemen, zowel bij professionals als burgers. Hier brengt BISS "**Ethics by design**", het in innovaties vanaf het begin includeren van ethische, juridische en sociale aspecten. Een verwant vraagstuk betreft het delen en behouden van kennis die vakmensen bezitten en die door voortschrijdende technologische toepassingen steeds meer ook impliciet in data beschikbaar is. BISS kan deze helpen ontsluiten door **smart data science** en past hier expertise toe rond semantiek en knowledge graphs, maar stelt zich ook de vraag wat dit betekent voor werknemers en organisaties. BISS wil ook door de toepassing van cognitieve psychologie en neurowetenschappelijke kennis de menselijke perceptie, cognitie en gedrag in reële omgevingen optimaliseren. **Smart Brain Science** richt zich op de relevante vraag hoe VR/AR en andere digitale technologieën optimaal geïntegreerd kunnen worden in real-world omgevingen en situaties voor maatwerktoepassingen in de interactie tussen mens en technologie op de werkvloer (kantoren/ sollicitatiegesprekken) maar ook in therapeutische use-cases (obesitas). Nieuwe draagbare technologieën kunnen tijdens dagelijkse activiteiten hersensignalen meten. Individuen via deze data "verbinden" met slimme sensoren en omgevingen kan een kwantitatieve en objectieve beoordeling van de toestand van een persoon geven (bijvoorbeeld cognitieve belasting, stress, aandacht), en de omgeving laten aanpassen aan de behoeften, om zo zelfstandigheid en participatie van bijvoorbeeld mensen met een visuele of auditieve beperking te bevorderen. In vele van deze technologie interacties, ontstaan er mogelijkheden of noodzaken voor het opslaan en analyseren van data, die soms bovendien gevoelig zijn. Hier worden de verbindingen met ethiek, recht en data science ingezet.

Aanpak BISS

BISS faciliteert de toepassing van gecombineerde academische kennis uit verschillende gebieden om zakelijke en maatschappelijke uitdagingen op te lossen. Daardoor helpt BISS om innovatie te versnellen, dit op maatschappelijk verantwoorde wijze te doen en maatschappelijke impact te creëren in een digitaliserende wereld. Onze mensen zijn experts in Smart Service Systems, Smart Health, Smart Decision-Making, Smart Societies and Institutions, Smart Legal Analytics, Smart Data Science en Smart Brain Sciences.

BISS is uniek in de brede expertise die direct beschikbaar is. BISS is in staat onderwerpen over de volle breedte aan te pakken. Expertise op ethische, sociale, maatschappelijke, juridische, technische, economische en menselijk gedragsaspecten kunnen alle ingebracht worden om de analyse en impact te optimaliseren. Bovendien ontstaan mogelijkheden om over sectoren heen samen te leren en te ontwikkelen, en om dat wat in de ene industrie al verder ontwikkeld is, ook in een andere toe te passen.

BISS brengt dit in de praktijk door

- Samen te werken met organisaties om te experimenteren en innovaties te bevorderen

Te helpen bij het beoordelen én vergroten van de “digital readiness” van organisaties (zie DIRECTOR, onder “

- Experimenteren en innoveren”)
- Onderwijs voor professionals aan te bieden: van een introductiecursus data science tot geavanceerde, technische cursussen, trainingsweken (summer school) en op maat gemaakte in-house trainingen
- Toegepaste onderzoeksprojecten uit te voeren
- Adviestrajecten en expertise te bieden voor aanpak en oplossingen van bedrijfsmatige en maatschappelijke uitdagingen
- (Techruption) partners te helpen met toegang tot talent aan de Universiteit Maastricht, bijvoorbeeld studenten in Data Science, BISS en IB programma's

Staf

De kernstaf kent op dit moment 8 hoofdonderzoekers (principal investigator= PI, 7 hoogleraren, 1 assistant-professor) die elk uit een complementair vakgebied komen, zich bewegen op het grensvlak van data science/ data gedreven toepassingen en de meerwaarde zoeken van de multidisciplinaire aanpak om te komen tot meer waardevolle impact. Elk van hen werkt 1 tot 2 dagen in de week voor BISS. Met deze mensen is een belangrijke inhoudelijke basis gelegd én het achterland van de diverse faculteiten verbonden met BISS.
Onder leiding van deze staf zijn 6 onderzoekers aangenomen, elk op een ander hoofd-vakgebied. Naar deze nieuwe staf is nadrukkelijk gezocht met een interdisciplinair, praktijkgericht en junior profiel; jonge mensen met interesse en focus op het (gezamenlijk) innoveren en directe maatschappelijke impact via de BISS-projecten en verwant onderzoek. Er is veel potentieel, maar ook nog veel te ontwikkelen in deze startfase. De toch nog wel complexe situatie op de campus met vele “programma’s” en losse initiatieven en daarnaast al het interessants dat in de diverse faculteiten van UM, waarmee zij zich (gelukkig) ook verbonden voelen, vraagt extra inspanning vanuit het management en het bureau om de juiste focus te bewaken en vooral ook explicitering van de meerwaarde van de uitgevoerde activiteiten voor BISS en het ecosysteem.
Drie onderzoekers (universitair docenten/ assistant professors) zijn verbonden gebleven aan BISS en de campus, zij waren ook eerder al voor een deel van hun aanstelling betrokken. Zij hebben een aantal van hun projecten voortgezet en ook nieuwe ontwikkeld. De projecten en het onderwijs waaraan zij hebben gewerkt zijn een belangrijk deel van de BISS projectactiviteiten met veel diverse partijen op de campus. Idee was dat hun eigen projecten en onderwijstaken 3 jaar na de opstart afdoende externe middelen zouden opbrengen om de salarislasten te dekken. Dat is in de eerste 1,5 jaar nog niet gelukt. Oorzaak ligt deels in de onduidelijkheid die eind 2018/ begin 2019 op campus en in Techruption was ontstaan, de vaak beperkte omvang van hun co-creatieprojecten, maar ook in het teruglopende onderwijs als gevolg van COVID-19. Zij hebben zich door die omstandigheden meer gefocust op pure onderzoeksactiviteiten, ook om daar weer een basis te leggen voor vervolgprojecten. BISS heeft gegenereerde externe omzet en marges ingezet en UM (School of Business & Economics (SBE), economische faculteit) heeft extra geïnvesteerd om de salarislasten van deze groep te dekken.
BISS wordt ondersteund door een klein “bureau”, met specifieke functies en algemene ondersteuning. De functies die specifiek zijn voor BISS (KA) en inmiddels ingevuld, zijn de managing director (sinds 1 februari 2020 ad interim en momenteel slechts gedeeltelijk ingevuld) en een projectleider (coördinatie en BD voor de vele deelprojecten). Werving van fondsen en contracten zijn nog niet ingevuld, deze capaciteit is nodig om de vele beoogde projecten ook financieel en contractueel te

realiseren. Algemene ondersteuning betreft secretariaat, marketing, financiële en projectadministratie, control en HR. Ook voor onderwijs aan professionals is specifieke ondersteunende staf aan BISS verbonden.
De staf is bijna op sterkte. Aan de inhoudelijke kant wordt nog capaciteit uitgebreid met data engineering en qua ondersteuning zal de functie van managing director volledig worden ingevuld (procedure loopt) en extra capaciteit voor het werven, opzetten en faciliteren van de vele projecten (projectleider) nodig zijn. De capaciteitsuitbreiding wordt afgestemd op de ontwikkeling van het portfolio én de rollen die de campusorganisatie invult.

Samenwerking op de campus

In 2019 is vanuit de aandeelhouders van de campusorganisatie de campus-brede strategie bijgesteld, waarbij weer volle nadruk ligt op ieders kracht en primaire rol. Ook de kennisinstellingen opereren in een nieuwe, meer onafhankelijke setting. Het is belangrijk om informatie-uitwisseling te borgen en de samenwerking tussen de verschillende kennisinstellingen, de campus en APG te bevorderen. BSSC draait (nog) veel meer dan de andere Brightlands campussen om activiteiten van de kennisinstellingen met partners omdat er maar een beperkt aantal overige bewoners is dat kernactiviteiten en R&D op de campuslocatie concentreert. Nu er vier kennisinstellingen op de campus opereren en het netwerk zich ook voor een belangrijk deel buiten BSSC uitspreidt, is zo'n uitwisseling nog meer cruciaal voor het goed functioneren van het ecosysteem.
UM werkt op diverse niveaus, ook in bredere Brightlands context, aan het versterken van deze relaties. Zo hebben de besturen van Zuyd en UM onlangs afgesproken rondom de drie campussen in het Zuiden de samenwerking op inhoud verder te verstevigen. Met OU is het bestuurlijk gesprek over betrokkenheid bij BSSC eveneens opgestart. Op de BSSC hebben we verschillende reguliere overlegstructuren georganiseerd die hieronder worden beschreven. Vanuit de dubbele rol van de Universiteit Maastricht als founder van de campus, aandeelhouder van CM&D en participerende kennisinstelling, speelt het kennisinstituut BISS van UM een leidende rol bij het faciliteren van deze uitwisseling. Professor Lisa Brüggen zit deze vergaderingen voor en bevordert de uitwisseling van ideeën en samenwerking.

CM&D - BISS: tweewekelijkse ontmoetingen tussen BISS (Karin Dijkman en Professor Lisa Brüggen) en de campusorganisatie (Theo van Kessel, Pieter Custers, Sandrine de Goede en Ivar Moberts). Het doel van deze bijeenkomsten is dat CM&D en UM als leidende kennisinstelling elkaar ondersteunen in het ontwikkelen van een gedeelde werkbare strategie en structuur op de campus, met name in activiteiten die ook kennisinstellingen raken, in lijn met de door aandeelhouders meegegeven kaders en beoogde brede samenwerking. Tijdens deze bijeenkomsten worden belangrijke strategische en operationele vragen besproken. Deze zijn gestart met het gezamenlijk uitwerken van een optimale invulling van de herijkte opdracht aan CM&D en met name het programma Techruption dat inmiddels echt gepositioneerd is als een BSSC-activiteit en waarin risico’s beter worden gedeeld.
Inmiddels wordt hier ook geëvalueerd en over mogelijke bijstellingen en kansen gesproken en variëren onderwerpen van zakelijke leads voor de campus of het Techruption-programma tot het aanbrengen van focus en het versterken van de connectie tussen campus en UM door bijvoorbeeld contacten met studenten te faciliteren.

In de praktijk neemt BISS een flinke taak op zich ten aanzien van het verleiden en bedienen van leads en mogelijke samenwerkingen die CM&D aandraagt. In een nog vroeg stadium wordt BISS dikwijls al gevraagd om tijd en capaciteit te investeren in het laten kennismaken van partijen met mogelijkheden op de campus, ook als dat verder weg ligt van de eigen interesses en expertises. We zien hetzelfde ten aanzien van enkele verbonden partijen die minder goed in het standaard stramien meegaan; daar besteedt BISS veel tijd van eigen mensen en anderen vanuit UM om hen toch te verleiden mee te doen in use cases. BNY Mellon is een voorbeeld van zo'n partij omdat hun strategie niet geheel in het gezamenlijk leren innoveren past, maar meer gericht is op het leggen van directe verbindingen met partijen (uit het ecosysteem).
De rol van de campusorganisatie CM&D is soms nog wat diffuus. Afspraak is dat de campusorganisatie bestaat ten behoeve van het ecosysteem en partijen faciliteert, stimuleert en ondersteunt om dit sterk te maken. De balans in zelf doen, sturen en ruimte scheppen voor de primaire spelers, is soms nog zoeken. Ook bij cross-overs zien we soms complexiteit: diverse entiteiten handelen onder de naam "Brightlands" en "beschermen" hun relaties. Soms blijkt voor de buitenwereld moeilijk te duiden wie de "Brightlands"-gesprekspartner nu eigenlijk is of vertegenwoordigt.
Binnen Techruption is op dit moment nog veel inspanning nodig om daadwerkelijk tot de start van een use case te komen. CM&D en kennisinstellingen moeten dat wat te grote beslag op de beschikbare capaciteit terugbrengen door te optimaliseren. BISS kan op dit moment al deze investeringen nog doen vanuit de opstartfinanciering, well is meer focus nodig op het opbouwen van een eigen portfolio en genereren van externe financiering voor extra inzet van capaciteit en groei, waardoor een efficiencyslag zal moeten worden gemaakt.
In de goede samenwerking, relatie en sfeer waaraan sinds september 2019 intensief is gewerkt, verwachten partijen de benodigde slagen samen te kunnen maken.
Kennisinstellingen: om een continue samenwerking en uitwisseling tussen de betrokken kennisinstellingen op de Smart Services Campus te waarborgen, hebben we twee types knowledge broker overleggen opgezet.

(1) *Strategisch knowledge broker overleg*: deze bijeenkomsten worden ieder kwartaal georganiseerd met het management van elke kennisinstelling om relevante strategische vraagstukken te bespreken. Bovendien bespreken we grootschalige financieringsmogelijkheden en links naar initiatieven op andere Brightlands-campussen of elders in Limburg.

(2) *Operationeel knowledge broker overleg*: deze bijeenkomsten vinden tweewekelijks plaats. Tijdens de bijeenkomst worden alle relevante projecten, evenementen, leads, bedrijfsontwikkeling of marketinguitdagingen besproken. Zo initieert de campus een Techruption Innovation platform, waarbij Techruption-leden hun strategische doelen en data science en digitaliseringsuitdagingen bespreken met kennisinstellingen, zodat gemeenschappelijke interesses en kansen kunnen worden geïdentificeerd. Vervolgens bespreken we de opzet en aanpak en welke kennisinstelling met welke organisatie wil praten. Tijdens deze bijeenkomst bespreken we ook inkomende leads, bepalen we de agenda voor presentaties en evenementen op de campus, bespreken we de Techruption-activiteiten en delen we initiatieven die bij de verschillende kennisinstellingen plaatsvinden.

Naast de afstemming en krachtenbundeling waaraan in de Knowledge Broker bijeenkomsten invulling wordt gegeven, werken de verschillende kennisinstellingen projectmatig samen. Zo kunnen we optimaal gebruik maken van de aanwezige expertise en verschillende kenmerken van alle kennisinstellingen. Zo voeren, binnen het Techruption programma, BISS en OU samen met het iLab van de politie het Voice/ Nexus-project uit.
BISS en TNO werken samen in MPC projecten als Benchmarking in de Zorg, maar ook aan het project SSI - guardianship (SSI = Self Sovereign Identity) waarin wordt geëxperimenteerd toepassing van techniek die identiteit en persoonsgegevens snel kan verifiëren, ook als er, bv middels volmachten, namens een ander wordt gehandeld. Mogelijke toepassingen van AR (augmented) en VR (virtual reality) worden ook samen onderzocht. Hier komen techniek en inhoud mooi bij elkaar.
BISS en Zuyd zijn al geruime tijd aan het zoeken naar mogelijkheden om het datavisualisatielab veel intensiever in te zetten en projecten te definiëren waarbij de kennis en kunde van het DataVis-lab beter en breder tot zijn recht komt , net als de fysieke ruimte die nu in de praktijk eigenlijk vooral werkruimte voor Zuyd is. Partijen werken ook samen in het MKB-datalab project en in het KennisAs project LIME.

APG: De groeifabriek, de innovatiehub van APG op de campus, heeft in 2019 en begin 2020 ook een forse herpositionering ondergaan. Tijdens de herpositionering heeft BISS de samenwerking met APG in meerdere projecten voortgezet en ook een veelheid aan voorstellen gedaan om met elkaar en andere campuspartners nieuwe vraagstukken op te pakken. Een aantal voorstellen zit al geruime tijd “in de pijplijn”. Hier is zeker in 2019 veel tijd aan besteed. Echter, formele overleggen en strategische discussies werden een tijdje stopgezet en het was lastig om nieuwe projecten op te starten.
In mei 2020 is de nieuwe directeur, Anne-Marie Le Doux, gestart. BISS had al een aantal ontmoetingen met haar en is begonnen de gemeenschappelijke interesses onder de nieuwe focus van de Groeifabriek te verkennen. Ook onder deze nieuwe opzet zijn er veel manieren waarop APG en BISS samen kunnen werken en waarde toevoegen voor beide partijen: van onderwijs tot gericht onderzoek en (Techruption) projecten. We spraken af om regelmatig met APG en alle kennisinstellingen te overleggen om waardevolle activiteiten te vinden voor het bestaande contract met APG.

Momenteel werkt BISS samen met APG in verschillende projecten: BISS voert voor APG onderzoek uit voor het European Pension Tracking project. Het doel van dit project is om een content management platform te creëren waarop grensoverschrijdende werknemers relevante pensioeninformatie krijgen uit de verschillende landen waar ze werken. Hoewel technisch haalbaar, zijn er veel uitdagingen op het gebied van pensioencommunicatie en deelnemersbetrokkenheid, waarbij BISS de relevante expertise en onderzoekscapaciteit inbrengt. BISS voert ook een kwalitatief onderzoek uit voor het bestuur van APG, waar we digitale pensioencommunicatie benchmarken voor DC-pensioenfondsen. Er is eveneens samenwerking om een langer lopend project over geautomatiseerd financieel advies te starten, waarvoor subsidie is aangevraagd. APG en BISS namen ook gezamenlijk deel aan een breed scala aan ideation sessies en vervolgen daarop om tot innovatieprojecten te komen met meerdere partijen. Voorbeelden hiervan zijn klantinteractie toepassingen van AR en VR, alternatieve gegevensbronnen en crowdsourcing als input voor identificatie en meting van duurzaamheidsrisico’s en

kansen (ESG), RegTech (regulatory technology) waarvan een stroom gericht op geautomatiseerde herkenning van relevante regulering en een op realtime toezicht op compliance met regelgeving. Tenslotte is er een gezamenlijk APG-BISS data science PhD traject opgestart waarin kunstmatige intelligentie technologie wordt ontwikkeld om databronnen te kunnen ontdekken en structureren.

Infrastructuur voor onderzoek & innovatie
In 2019 is de onderzoeksinfrastructuur van BISS geëvalueerd en daarna aangepast om effectiever te kunnen opereren. Er is nauwere aansluiting gezocht bij de IT-infrastructuur van UM waar een snellere, dedicated verbinding naar de Brightlands Maastricht Health Campus onderdeel van is. Net als op de andere Brightlands campussen wordt hierdoor het werken binnen BISS qua IT minstens gelijkwaardig als werken binnen UM. Als gevolg van de aangepaste IT eisen van de UM eind 2019/ begin 2020 en de COVID-2019 crisis, is de implementatie vertraagd.

UM huurt nog steeds een heel ruim areaal op de BSSC. Hiervan is een deel kantoorruimte die waar mogelijk ook beschikbaar wordt gesteld voor collega's van UM of andere kennisinstellingen, de campusorganisatie en (potentiële) partners om zo de interacties op de campus te versterken. Aan de kosten van het datavisualisatielab wordt door Zuyd en OU bijgedragen. In de praktijk wordt dit lab nog te veel als alleen een werkruimte van Zuyd gebruikt. BISS heeft veel tijd geïnvesteerd in het versterken van de inhoudelijke samenwerking waardoor ook deze ruimte veel effectiever wordt gebruikt, maar resultaten zijn nog te beperkt. Het Student Innovation Lab en de overige projectruimtes worden voornamelijk voor projectbijeenkomsten van BISS ingezet. Ook studenten van UM werken hier voor een aantal opleidingen en projecten. BISS stelt ook deze ruimtes, indien mogelijk, beschikbaar aan anderen, om hiermee nog meer activiteiten op de campus te faciliteren en partijen kennis te laten maken met de locatie.

Voorts is geïnvesteerd in de governance van onderzoek waarbij processen rondom acquisitie van projecten en de post-acquisitie (contract)afhandeling zijn verbeterd. De BISS interne organisatie draait nu volledig op de UM IT infrastructuur.
Binnen UM is de samenwerking met UMIO, de organisatie die binnen de faculteit SBE voor postgraduate onderwijs verzorgd, doorgezet aangezien daar een in vorige jaren bewezen en ook voor BISS goedwerkende infrastructuur beschikbaar is. Hiervan gebruik maken levert meer efficiency.

Verder is actief de samenwerking gezocht met Kennis-As project LIME waarbij ook een gezamenlijk gebruik van fysieke en IT infrastructuur op de Brightlands Smart Services Campus wordt besproken. Delen van de onderzoeksinfrastructuur van LIME – bijvoorbeeld het Health Data Innovation Lab en de Portal – zijn daarin relevant en bieden kansen voor BISS.

4.1.2 Innovatie vermogen, (toegepast) onderzoek en implementatie

De onderzoeks- en innovatie activiteiten worden uitgevoerd in diverse vormen. In onderstaande duiding worden de kpi's uit het jaarplan aangehouden, alle opgenomen doelen zijn behaald. Het onderscheid tussen de diverse vormen is in praktijk niet zo zwart-wit, dikwijls worden meerdere doelen gediend. In de gebruikte indeling is ook meegewogen de interactie en werkwijze in het BSSC-ecosysteem (innovatievermogen) en activiteiten die zich meer daarbuiten afspelen. Ook zijn er

activiteiten die uit verschillende fases met tussentijdse beslismomenten bestaan, en soms bijna in elkaar overvloeien, maar soms ook andere partners kennen.

'Techruption' staat voor technische uitbarsting; op de BSSC is het een programma waarbinnen gewerkt wordt aan innovaties op alle gebieden en binnen alle sectoren. Concreet is het samen innoveren binnen waarde proposities door middel van (nieuwe) technische oplossingen uit te proberen en toe te passen.
Samen innoveren is samenwerken met bedrijven, kennispartners en studenten en dankzij deze disruptieve technologieën worden nieuwe methoden en modellen voor de toekomst gecreëerd. Nieuwe inzichten die naar voren komen door het combineren of inzetten van bepaalde methoden brengen vaak een eerder ondenkbare doorontwikkeling aan het licht.

Een deel van de activiteiten vindt onder de paraplu van Techruption plaats. Techruption is een innovatieprogramma dat gecoördineerd wordt door de campusorganisatie CM&D. Alle kennisinstellingen bieden hierin hun expertise aan. Voor dit programma worden met name grote bedrijven en instellingen (corporates) aangetrokken. Zij gaan met CM&D een lidmaatschap aan en vanuit de aan CM&D betaalde fees worden algemene activiteiten aangeboden en inhoudelijke innovatietrajecten. Deze laatste worden uitgevoerd door de kennisinstellingen (betaald door CM&D) samen met de deelnemende bedrijven.

Voor eigenlijk alle vormen geldt dat, om met partijen tot activiteiten te komen, er veel werk en tijd vooraf nodig is om tot een goede projectdefinitie, aanpak, offerte, financiering en contract te komen. In de opbouwfase van BISS gaat aanzienlijke capaciteit naar het opbouwen van een portefeuille, versterken en benaderen van het netwerk en het opstarten van projecten. Deze activiteiten worden hier alleen benoemd als er sprake is van een expliciete definitie- en exploratiefase.

Ideations en projectdefinities

De Techruption activiteiten starten veelal in themadagen en/of zogenaamde deep dives waarin kennisinstellingen en soms ook bedrijven hun expertise delen en partijen worden uitgenodigd voor specifieke ideation sessies waarin een gezamenlijke vraagstelling wordt ontwikkeld. Onderstaande ideations hebben merendeels in het kader van TR plaatsgevonden (aangegeven met (TR)).
Ook buiten Techruption wordt met partners soms een vergelijkbaar proces gevolgd met een expliciete definitie-bijeenkomst.

Ideation / definitieproces	Partners
AI Inside the Classroom Kunnen AI-technieken een rol spelen in het structureren van informatieverwerking door studenten?	IBM EdLab (UM)
AI Outside the Classroom Kunnen AI technieken ingezet worden om verschillen in leervaardigheid tussen studenten in kaart te brengen en te verklaren	IBM Empoyability-team (UM)
ESG 'Environmental, Social, and Governance' (TR) 0 2 keer Hoe kan de duurzaamheid en maatschappelijke impact van investeringen beter worden gemeten via kwantificering van Environmental, Social/ Sustainable en Governance (ESG) factoren? Hoe kan het gebruik van verschillende gegevensbronnen en crowdsourcing een rol spelen in het identificeren en meten van (nieuwe) duurzaamheidsrisico's en kansen?	BNY Mellon, APG, PGGM, SPF beheer, NNIP Ilmarinen Finland AP7, Nykredit
Nexus/ Voice (TR) Is het mogelijk een spraak gestuurde politie database te laten assisteren in het real-time verschaffen van relevante data voor agenten in de wijk?	iLab Politie Limburg, Open Universiteit (CAROU)
RegTech ideation Regulatory Compliance Train (TR) Is het mogelijk kritieke en bedrijfseigen gegevens van meerdere financiële instellingen te toetsen om naleving automatisch (bijna) real-time te verifiëren?	APG, DNB, de Volksbank
RegTech ideation Automated Regulation Management (TR) Hoe vertalen organisaties veranderingen in wetgeving/ jurisprudentie/ regelgeving die door verschillende instanties en door meerdere rechtsgebieden bij verschillende rechtsorden worden gegenereerd in interen processen en modellen.	BNY Mellon, APG
Verbetering van de grensoverschrijdende gegevensuitwisseling Kunnen innovatie technieken een rol spelen in de verbetering van de grensoverschrijdende gegevensuitwisseling met als pilot de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling?	Oa: CM&D, UWV, Parkstad, Vaals, Kerkrade, ITEM, Podium24, Bundesagentur für Arbeit, SGA
Gemeente Heerlen Brainstorm (TR) Gemeente Heerlen heeft aangegeven meerwaarde te zien in een Smart Service City; hoe kan Heerlen binnen het Sociaal Domein de interactie met de burger innoveren en digitaliseren.	Gemeente Heerlen, Zuyd, OU
My Carbon Footprint (TR) Kunnen portefeuillebeheerders geholpen worden bij het visualiseren van de CO2-uitstoot van portefeuilles zodat de assetmanagers sneller inzicht krijgen in de CO2-uitstoot van een portefeuille.	SCO, Zuyd, Gemeente Heerlen

AI Ideation Day (TR) Inzichtelijk maken van een aantal AI technieken en - methoden welke variëteit van use cases/ vragen onderzocht kunnen worden en welke vervolgacties zouden kunnen worden uitgezet.	Medtronic, TNO, OU, Dela, Rabobank, APG, diverse andere
Data Driven Personalization Ideation (TR) Serie van 2 webinars waarin wordt uitgelegd hoe big data kan worden gebruikt om de klantinteractie voor een organisatie te verbeteren en hoe data gestuurde personalisatie kan worden toegepast. https://www.youtube.com/watch?v=GFj7hIkzRg8&feature=youtu.be	Onder andere Dela, iLab, Q-Park
AR/ VR Customer Interaction (TR) Klantinteracties worden steeds meer gedigitaliseerd en Augmented Realities (AR) en Virtual Realities (VR) vinden hun weg naar nieuwe klantomgevingen. Bedrijfsprocessen worden vaker aangepast en vervangen door een digitale variant. Online sollicitatiegesprekken of rechtszaken komen steeds vaker voor.	Onder andere APG, Dela, TNO, Aevitae, Maastro, Q-park, CBS, Medtronic, CIBG
Smart Service Systems Kick-off Presentatie van mogelijkheden die Smart Services Systems voor assetmanagement kunnen bieden als verbonden, data-gedreven, semiautomatische systemen die permanent machines en installaties monitoren. Data, analyse en connectiviteit dragen de belofte in zich de kleinste details van productie en utiliteits processen te optimaliseren.	Onder andee CM&D, WCM, Sitech, Arlenxeo, Medtronic, PDM, Stork, Strukton, Marel, VDL Nedcar, OCI Nytrogen

Exploratie- en co-creatie

De gestandaardiseerde aanpak leidt van ideation en vraagdefinitie tot een vervolgfase waarin of direct samen aan de slag gegaan wordt, of eerst nader wordt onderzocht wat de mogelijkheden om tot een experiment te komen. In dat verkennende proces wordt of de vraag aangescherpt danwel bijgesteld of de benodigde date en expertise gedefinieerd en de beschikbaarheid daarvan geborgd voor de meer uitvoerende experimentfase.
BISS werkt ook samen in projecten waarin de expertise van de partner wordt gecombineerd met die van BISS waardoor in synergie gezamenlijk naar nieuwe inzichten en een resultaat wordt gewerkt. Deze co-creatie projecten zijn een essentieel onderdeel van de werkwijze van BISS.

Uitgelicht: Armoedebestrijding

Resultaat: inzicht in nieuwe mogelijkheden voor preventie door vroege signalering via reeds verzamelde, maar op verschillende plaatsen beschikbare databronnen die nu veilig in combinatie worden gebruikt.

In de praktijk werkt de gemeente Heerlen hier nu ook mee.

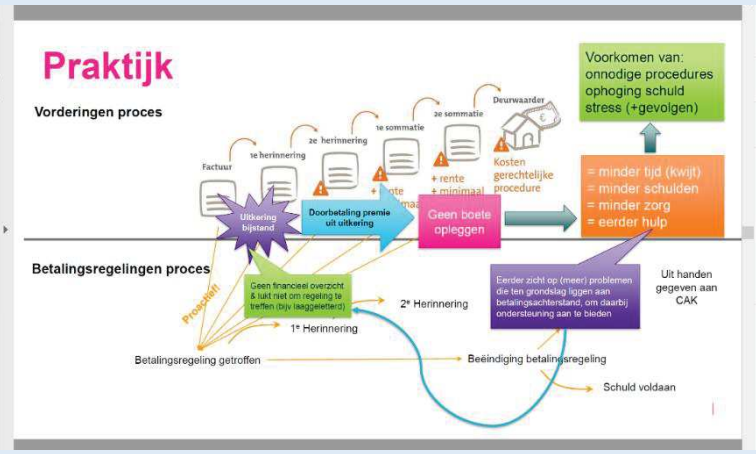

- *Toegang tot brede UM expertise*
- *Maatschappelijke relevantie*
- *Data science technieken (met TNO)*
- *Brede Samenwerking in eco-systeem*

Exploratie- en Co-creatieprocessen	Partners
AI Inside the Classroom Toepassing van AI technieken om digitale mindmaps te maken binnen Probleem Gestuurd Onderwijs om het leerproces te ondersteunen; Dit co-creatie project kende zowel een exploratie als een experimenteer fase. 'UMIND' (experiment fase AI4Eduction) ontwikkeld door BISS in samenwerking met UMIO. https://www.youtube.com/watch?v=NAGUgrWoTzc	EdLab, UB
AI Outside the Classroom Kunnen historische gegevens worden gebruikt om een beslissingsondersteunend hulpmiddel te creëren voor voortgangskeuzes die studenten moeten maken.	Employability-team
Nexus/ Voice Explore (TR) Integratie van een spraak gestuurde assistent binnen de huidige informatievoorziening voor de agent op straat. Deze assistent levert intelligente, relevante informatie gevisualiseerd door beelden en audio.	iLab Politie Limburg, Open Universiteit (CAROU)
RegTech automated regulation Management (TR) Hoe arriveren veranderingen in wetgeving/ jurisprudentie/ regelgeving die door verschillende instanties en door meerdere rechtsgebieden bij verschillende rechtsorden worden gegenereerd en worden geïmplementeerd binnen de huidige interne processen en modellen. Welke infrastructuur helpt de huidige handmatige processen om te zetten in automatische?	BNY Mellon, APG
Benchmark in de Zorg Explore (TR) Kan behandelbeleid van zorginstellingen sneller en met minder administratieve belasting direct vanuit de bron worden vergeleken zonder onderliggende data vrij te geven?	CZ, Rabobank, CBS, KvK, UM/BISS/Maastro Clinic, TNO
Armoedebestrijding (TR) Kan een bepaalde techniek (Multi Party Computation) een rol spelen in de armoedeproblematiek door zo data van verschillende partijen te combineren voor meer inzicht?	CBS, CZ, Gemeente Heerlen, TNO

- Brede samenwerking in eco-systeem
- Data science technieken (samen met OU)
- Student assistent job en student afstudeeropdracht

Uitgelicht: Nexus

Resultaat: het doel is om real-time, een spraak gestuurde intelligente assistent onderweg te vragen om een voorspellingsalgoritme te visualiseren in de locatie waar de agent zicht bevindt. De Politie hoopt op deze manier een aantal databases aan elkaar te kunnen koppelen en d.m.v. nieuwe technieken via één applicatie te benaderen.

Experimenteren en innoveren

Deze processen vinden merendeels plaats als onderdeel van het **Techruption** programma.

Experimenteer- en Innovatieprojecten	Partners
DIRECTOR map – verdere ontwikkeling met DELA Het leveren van een 'gereedschapskist' voor een multidimensionale beoordeling van de actuele status van een organisatie, waar alle dimensies zoals human resources, leiderschap, organisatiestructuur en -cultuur, naast technologische IT resources wordt aangeboden.	Dela
Benchmark in de Zorg Experiment Onderdeel van Confidential Benchmarking. Zorgaanbieders en verzekeraars werken samen om kwaliteit vd zorg te verhogen. Hoe kunnen zorginstellingen hun eigen prestaties realtime benchmarken ten opzichte van "concurrenten" zonder hun eigen data en prestaties prijs te geven?	CBS, CZ, KvK, Maastro, TNO

Uitgelicht: DIRECTOR

DIgital REadiness CriTical Resources (DIRECTOR) Map

Dit instrument geeft een multidimensionale beoordeling van bestaande en benodigde kritische factoren voor digitalisering en helpt bedrijven om belangrijke uitdagingen op het pad naar digitalisering te herkennen en formuleren. Op basis van een inventarisatie en analyse wordt een roadmap gecreëerd die inzicht en handvatten geeft voor de vervolgstappen en worden er wetenschappelijk onderbouwde oplossingen aangeboden vanuit het netwerk, UM-BISS-BSSC. Bovendien faciliteert BISS de mogelijkheden voor samenwerking met bedrijven en kennismakelaars in verschillende industrieën in het netwerk.

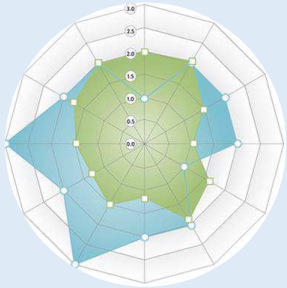

Digital Maturity Assessment Tool DIRECTOR

Onderzoeksprojecten en pilots

Er zijn ook samenwerkingsverbanden met partijen die op basis van een onderzoek het resultaat willen laten valideren. Onderzoeksvragen en/ of afstudeerpapers ontwikkeld met of voor een partij zijn een bron van ideeën die bij een volgende periode getoetst kunnen worden op haalbaarheid en geschiktheid.

Projecten waarin een onderzoeksvraag centraal staat die geformuleerd is door een partner, een overheid, een consortium van partijen of BISS zelf en gefinancierd worden uit bijdragen derden of subsidies, worden vaak door wetenschappelijke staf uitgevoerd, eventueel een (buiten)promovendus begeleid vanuit BISS. Via subsidies zijn dikwijls wat grotere en wat langer lopende projecten mogelijk die belangrijk zijn voor de omvang van BISS in fte's en langere termijn financiële stabiliteit. Naast het beantwoorden van (maatschappelijke) vraagstukken, stuurt BISS op projecten die de expertise en reputatie van BISS versterken.

Een pilot volgt veelal op een eerder experiment of onderzoeksproject.

Het onderscheid tussen co-creëren, innoveren en pilots is overigens niet altijd even eenduidig; de indeling wordt gemaakt op basis van evenwicht in de inbreng en de vorm van het eindresultaat/ product.

Onderzoeksprojecten en pilots	Partners
Computer Vision – Automated Weight Analysis for Bulls Is het mogelijk een zo nauwkeurig mogelijke gewichtsinschatting te maken van stieren voordat ze in het abattoir aangeboden worden.	KPN, BeefSelect, B00
Occupancy prediction: Kunnen we door middel van de juiste data het gedrag van de NLse reiziger begrijpen zodat ze bij een volgende keer gebruik zullen maken van de q-Park diensten.	Q-Park, CBS
National Carpark Forecasting Door nieuwe regelgeving binnen de auto-industrie zoekt TecAlliance naar nieuwe technieken en modellen om voor de komende 5 jaar te kunnen voorspellen hoeveel auto's van een bepaald model in bepaalde landen zijn geregistreerd op basis van Big Data gerelateerd aan onderhoudsgegevens.	TecAlliance
NewHoRRIzon project (H2020- 2018-2021) Het overnemen van het concept van verantwoord onderzoek en innovatie door o.a. 18 'social labs' op te richten in alle aandachtsgebieden van H2020 en het co-creëren van maatoplossingen en deze implementeren tijdens een pilot. Het bedenken en operationaliseren van een Society Readiness Level (SRL) dat zicht richt op de afstemming tussen de processen en producten versus bredere maatschappelijke eisen en verwachtingen.	NEW HORRIZON EU project
Urban mobility research using smartphone-based tracking 4-jarig onderzoeksproject, start 2017 Promovendus UM Hannah Schmidt	
Automated Data Search 4-jarig onderzoeksproject, start 02/2020 Buitenpromovendus (industrial PhD) Michel Saleh	Ilionx/APG
Memory neural network for digital customer 4-jarige onderzoeksproject, start 09/2017 Buitenpromovendus (industrial PhD) Weiwei Wang	APG
Treatment outcome prediction 4-jarige onderzoeksproject, start 08/2019 Buitenpromovendus (industrial PhD) Chaitany Kulkarni	Philips India

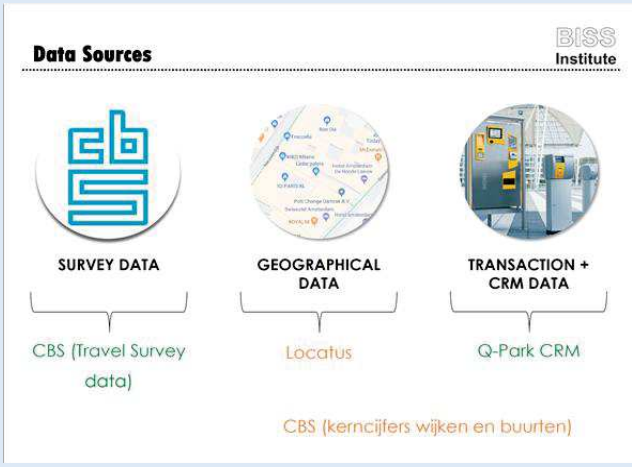

Uitgelicht: Voorspellen van parkeergedrag

In dit project werden verschillende datasets gecombineerd om te onderzoeken of mobiliteits- en parkeergedrag kan worden voorspeld. Naast het belang voor de exploitant van de parkeergarages, speelt ook de impact op de omgeving en verkeersstromen

Uitgelicht: BULLS

Het BULLS project is een pilot waarin AI technieken worden gebruikt om een model te ontwikkelen dat op basis van foto's kan inschatten wat het slachtgewicht van een rund is. Onderzocht wordt of met deze technieken ondersteuning van een efficiëntere en diervriendelijker methoden mogelijk is. In deze toepassing is het schatten van het gewicht een complex proces, zelfs de ervaren veehouder kan dat niet altijd voldoende goed. Gevolg is dat dieren onnodig belast worden met vervoer naar het abattoir waar pas blijkt dat niet aan de criteria wordt voldaan. Het model is gedurende lange tijd getraind met foto's van runderen. In het project is een proef-app ontwikkeld waarin het model wordt toegepast.

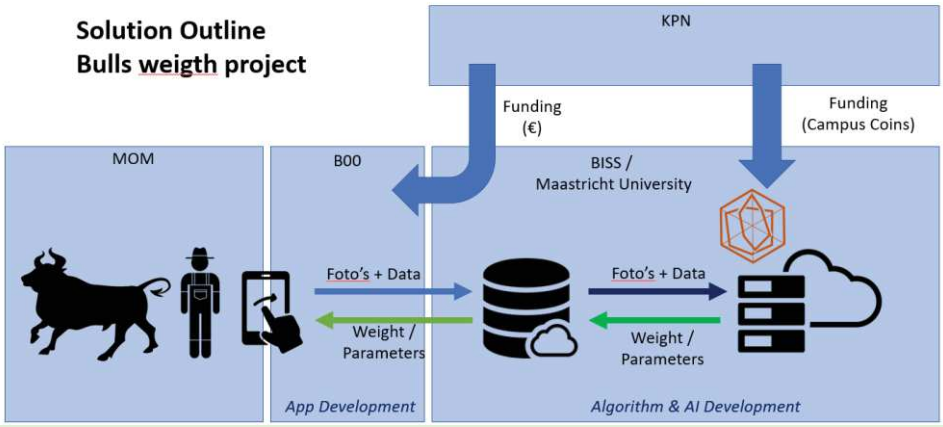

Veehouder Mom maakt eerst afbeeldingen van de stier met een smart device. Een app meet aan de hand van deze afbeeldingen de omtrek en gewicht. De app geeft aan of de stier klaar is voor vervoer.

Opdrachten

Deze categorie is belangrijk omdat hier rechtstreeks expertise wordt ingezet om opdrachtgevers van adviezen en oplossingen te voorzien. Deze "expert solutions" of consultancy betekenen het in praktijk brengen van de kennis en kunde van BISS. Soms zijn bedrijven op zoek naar een validatie door een gerenommeerde instellingen als start van een vervolgtraject of bewustwording van mogelijkheden hoger in de organisatie. In dat soort gevallen verkent BISS ook de mogelijkheden om in vervolgfases samen met de partij aan de slag te gaan of onderzoeksprojecten te kunnen starten.

Deze categorie bevat ook die activiteiten waar sprake is van een oplevering van een dienst of product voor direct en uitsluitend gebruik door de klant.

Opdrachten	Partners
Coaching on Machine Learning	DHL
Gedragsaspecten die klantinteractie beïnvloeden bij investerings- en beleggingsbeslissingen	Een Nederlandse bank
PHT quality indicators for hospitals using FAIR data	ZorgInstituut Nederland
Arable Crop Benchmarking	KPN
European Tracking System	APG (For European consortium)
Information Strategy Analysis and Consulting	WML
"Deepfakes and critical thinking"	Cube
Benchmark digital DC pension communication	APG

Uitgelicht: Deepfake en 'kritisch denken', BISS workshop ontwikkeld voor CUBE Museum in Kerkrade & TeenzCollege van de Universiteit Maastricht.

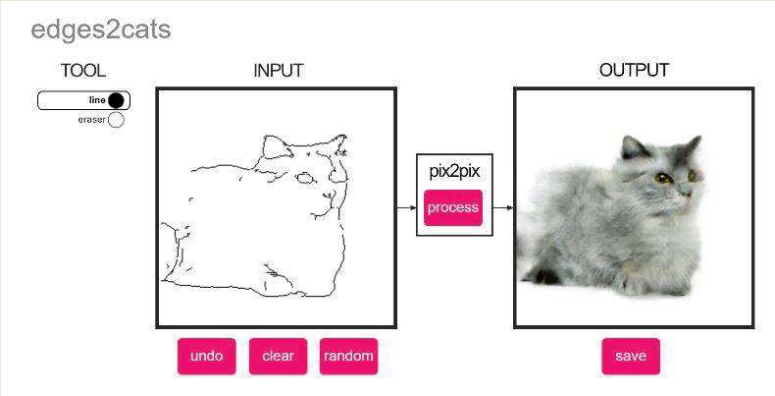

De workshop is speciaal ontwikkeld voor de doelgroep internationale leerlingen en studenten van 12 t/m 16, om inzicht en bewustzijn te verschaffen in het ontstaan en herkennen van 'nepnieuws' op digitale en sociale mediaplatforms. Wat is de rol van technieken als AI? Een nieuwsverhaal (nep of echt) kan een enorm verspreidingsgebied bereiken via sociale medianetwerken. Dit bereik versterkt de zorgen om en de gevaren van nepnieuws en 'deepfakes'.

Reflectie

Met de hier beschreven activiteiten behaalt BISS de kpi doelen uit het jaarplan. Belangrijker nog: BISS doet ertoe. BISS zet met haar activiteiten in op innovatie en impact, er wordt vanaf de eerste interactie getracht bewustzijn te creëren, kennis over te dragen en behoeftes en kansen te identificeren. BISS doet dat door op te leiden, te analyseren en adviseren, samen te ontwikkelen en oplossingen te bieden. Er wordt dikwijls met deeltrajecten gewerkt waarbij op behoeftes van (nieuwe) partners kan worden ingespeeld, de vraagstelling wordt aangescherpt en de benodigde input geborgd. De grote variëteit aan projecten en activiteiten, in omvang, focus, doelgroep en partners, is van belang voor het uitbouwen van het netwerk, het vergroten van het bereik van BISS, BSSC en Brightlands en het vergroten van impact in de regio en daarbuiten. Tussenresultaten leiden tot nieuwe inzichten bij betrokken partijen maar kunnen ook anderen overtuigen tot participatie.
BISS heeft laten zien een heel divers palet aan activiteiten te kunnen ontplooien en daarmee een grote variëteit aan partijen te kunnen bereiken. Van middelbare scholieren die bewust worden gemaakt van effecten van kunstmatige intelligentie tot sociale labs die de impact op burgers van de EU-digitaliseringstrategie onderzoeken. Van banken en zorginstellingen die prestaties willen toetsen en verbeteren tot lokale overheden die armoede voor willen zijn; alle zonder dat burgers zich zorgen hoeven maken over hun gegevens. Van helpen data veilig ontsluiten tot data zo structureren dat deze beter (her)gebruikt kan worden.

De maatschappelijke impact van digitalisering, het op verantwoorde wijze innoveren en het realiseren van relevante innovaties, is een rode draad in de activiteiten. Het samen (leren) innoveren dat we met de campusorganisatie hebben gelanceerd, komt in vele facetten naar voren. UM wil op de campus ook welbewust een innovatieplatform scheppen waar vraagstukken uit industrie en maatschappij én vanuit de wetenschap opgepakt kunnen worden. Met deze activiteiten komt steeds meer expertise direct beschikbaar en groeit BISS toe naar het beoogde UM brede innovatieplatform voor toepassingen van digitale technieken die burgers, bedrijven en instellingen versterken. Om zo ook de regio en Brightlands te versterken.

4.1.3 Impact & events

In 2019/2020 heeft BISS verschillende events georganiseerd of eraan deelgenomen, op de Brightlands Smart Services Campus of op andere locaties. Ook tijdens events blijft BISS kennis en expertise uitdragen en delen met de community door middel van presentaties of publicaties. Dit zijn ook gelegenheden waarin de kiem kan worden gelegd voor nieuwe samenwerkingen. Zowel de presentaties/conferenties als de uitingen zijn indicatoren uit het jaarplan; beide zijn ruimschoots behaald.

Item	Aantal
Presentaties en conferenties	
On Campus	19
Online	7
Off Campus	33
Publicaties/ uitingen	
Wetenschappelijk	35
Overig	22
Activiteiten voor studenten	17

BISS staf is ook betrokken geweest in een diverse –activiteiten voor en met studenten. Zo zijn er lezingen gerelateerd aan digitaliseringstechnieken en –ontwikkelingen gefaciliteerd of gegeven voor master studenten, van BISS of andere UM opleidingen, studenten betrokken in projecten en scriptie begeleid door staf die ook op BISS werkt.

Uitgelicht: conferenties als podium

BISS presenteert zich regelmatig op de campus, in de regio en in het land. Hierbij wordt veelvuldig gebruik gemaakt van speciale **banners** die hiervoor zijn ontworpen. Deze tonen de onderscheidende combinatie van expertises die binnen BISS beschikbaar zijn. Ook worden de Brightlands Smart Services Campus en de founders getoond.

Een voorbeeld is de "**Digital Society Conference**" en de "Big Data Alliance".
Bij de eerste heeft een aantal BISS stafleden zich, samen met andere wetenschappers vanuit UM, gepresenteerd aan een breed netwerk dat op een vanuit de VSNU georganiseerde conferentie aanwezig was. De Limburgse innovatiekracht is uitgedragen en er zijn nieuwe contacten gelegd.

Uitgelicht: Meet the Startups

Dit event was een co-creatie van BISS, Brightlands Smart Service Campus, Digitalhub Aachen, AC.E en Qeske Kerkrade - Vaals - Maastricht en Parkstad Business Plaza waar een aantal startups en scale-ups hun idee, service of product konden pitchen met als doel een mogelijke match te creëren bij de aanwezige business investors, Door de laagdrempeligheid van het event kreeg iedereen de kans om vertegenwoordigers van aanwezige bedrijven en organisaties te ontmoeten en zo onderdeel uit te maken van het Euregionale netwerk.

https://www.youtube.com/watch?v=FJDWNaUs7fg

Uitgelicht

Brightlands HR Tech day

BISS organiseerde samen met professionals van Maastricht University, APG, Open Universiteit en Zuyd Hogeschool de **HR Tech day** – gepositioneerd als een Techruption thema event over Human Resources.

De deelnemers aan het evenement werden geïnformeerd hoe de HR-technologie en gegevens hen kunnen helpen bij het optimaliseren van de wervingsprocessen, het meten van de prestaties van werknemers en het plannen van het personeelsbestand.

4.1.4 Onderwijs

Professional Education aangeboden door BISS

BISS wil mensen en organisaties mondig maken door de maatschappelijk verantwoorde toepassing van digitale technologieën. We verbinden de academische kennis en expertise van de universiteit Maastricht op het gebied van datawetenschap met maatschappelijke behoeften. We zetten de meest complexe data om in waardevolle inzichten en gebruiken onze expertise om geavanceerde trainingen op het gebied van data science en toepassingen daarvan te creëren. Onze opleidingsprogramma's voor professionals zijn ideaal voor individuen en organisaties die hun data-vaardigheden willen ontwikkelen en data-science voor hen aan het werk willen zetten. Deze zijn ook van belang om deze organisaties voor te bereiden op het (samen) ontwikkelen en implementeren van digitale innovaties. BISS heeft diverse nieuwe programma's en tracks ontwikkeld en een aanzienlijk aantal professionals bereikt (beide indicatoren uit het jaarplan zijn behaald).

Opleidingsprogramma voor Professionals beschrijving	Aanbiedingswijze Status
Fundamentals of Data Science (Flagship)	Online & F2F
BISS's introductieprogramma voor professionals die geïnteresseerd zijn in het verkrijgen van een beter begrip van datawetenschap en slimme diensten. De volledige cursus bestaat uit negen onderdelen die betrekking hebben op sleutelbegrippen: Inleiding tot Data Science, Business Process Management, Human Decision Making/Behavioural Economics, Data Visualization, Datasafari Management, Statistische Methoden, Service Design Thinking, Kunstmatige Intelligentie en Sociale Netwerk Analyse. Fundamentals of Data Science wordt aangeboden als open inschrijving en als in huis maatwerk-cursus.	Lopend Huidige versie online Keuze uit hele programma of losse modules In de subsidie-periode waren er 95 deelnemers.
Data Science Bootcamp (Flagship)	F2F
BISS's verdiepende, geavanceerde cursus. Gericht op deelnemers die bekend zijn met technieken voor machine learning en willen gaan experimenteren met geavanceerde, state-of-the-art technieken. In verschillende modules richten deelnemers zich op Data en Text Analytics, Neural Nets en Deep Learning. Deelnemers leren hoe ze data kunnen omzetten in begrijpelijke informatie die daadwerkelijk iets betekent voor mensen, bedrijven en de maatschappij. Na dit bootcamp zijn deelnemers in staat om data uit open bronnen te gebruiken, data te verwerken en te combineren met externe en interne data; ze kunnen geautomatiseerd geschreven conclusies trekken uit tekstuele rapporten en analyses. Deelnemers verbeteren hun vaardigheid in het schrijven van algoritmes, bij voorkeur zelfs zelflerende of corrigerende algoritmes. Data Science Bootcamp wordt aangeboden als open inschrijving en als in huis maatwerk-cursus.	Nieuwe programma-lijnen ontwikkeld in 2019 - Tekst mining - Advanced course Lopend In de subsidieperiode waren er 90 deelnemers.
Law and Artificial Intelligence	Online
Deze cursus "summer school" geeft de deelnemers een holistisch overzicht van de rol van AI in de rechtspraktijk en voorziet hen van de kennis om onderscheid te maken tussen realistische en onrealistische beloftes van AI. Aan het einde van deze cursus zullen de studenten geëquipeerd zijn om:	Nieuw ontwikkeld in 2020 Open voor registratie voor augustus 2020.

• het verband uit te leggen tussen recht en AI en precies te begrijpen wat de stand van de techniek is. • Te begrijpen hoe gegevens uit de rechtbanken te halen en in hoeverre men kan profiteren van deze gegevens. • Uit te leggen hoe computers tekst kunnen begrijpen en hoe ze het werk van een jurist kunnen verlichten. • Kleine programmeertaken uit te voeren die helpen de productiviteit te verhogen. • Gefundeerd te kiezen uit verschillende aanbieders van de technologie die men nodig heeft om kosten te besparen en diensten te verbeteren.	
Gamification	Online
Gamification, het gebruik van spelontwerpelementen in niet-spelcontexten, is een zich snel ontwikkelende techniek in het nieuwe digitale landschap. Gamification opereert op het snijvlak van (gedrags)psychologie en (digitale) technologie. Organisaties gebruiken gamification om gedragsveranderingen te stimuleren, nieuwe vaardigheden aan te leren en problemen op te lossen door het creëren van games of het bevorderen van game-achtig gedrag om betrokkenheid te stimuleren. Er bestaan al meerdere toepassingen van gamification van digitale diensten in verschillende industrieën. In deze cursus zullen de studenten: • worden ingevoerd in de werkingsprincipes van gamification. • gaan begrijpen hoe gamificatiestrategieën gebruikers kunnen betrekken bij digitale diensten, en wat de mechanismen zijn waarlangs gamification door versterken van engagement (bedrijfs)resultaten kan verbeteren. • mogelijke effecten van gamification (ethisch, sociaal, politiek) onderzoeken. • op de hoogte worden gebracht van digitale methoden voor het "omgaan" met persoonlijke gegevens.	Nieuw ontwikkeld in 2020 Open voor registratie voor september 2020.
Fundamentals of Clinical Data Science (Data science voor dokters)	F2F
Artificial intelligence (AI) en machine learning ligt tegenwoordig op ieders lippen en de gezondheidszorg is een van de sectoren die hoge verwachtingen wekt met betrekking tot de mogelijke voordelen. Niemand kent de precieze rol en plaats van AI en machine learning in het zorgproces. Artsen en onderzoekers worden niet van de ene op de andere dag programmeur of datawetenschapper en worden ook niet door hen vervangen. Wat zeker is, is dat artsen moeten begrijpen wat AI werkelijk is, hoe het werkt en wat het kan bereiken. Tijdens deze cursus gaan deelnemers aan de slag met de fundamentele concepten van datawetenschap, waaronder AI en machine learning. Aan het einde van de cursus zullen de deelnemers: • een beter idee hebben van de potentiële impact die het gebruik van gegevens en AI-systemen kan hebben. • beter begrijpen welke systemen en algoritmen nodig zijn om betere beslissingen te kunnen nemen. • het belang erkennen van het valideren van gegevens uit AI-toepassingen. • zich bewust zijn van de juridische en ethische aspecten van het gebruik van gegevens.	Nieuw ontwikkeld in 2020 Eerste keer november en december 2020.

Naast bovenstaande programma's is aan de ontwikkeling van nog een programma gestart: "Ethics and Value-Sensitive Design in Data-Science", dat waarschijnlijk als masterclass zal worden aangeboden. De discussies over AI richten zich steeds meer op de mogelijke maatschappelijke impact van verschillende toepassingen en de noodzaak van meer regulering en overwaardering van het gebruik van AI in alle sectoren. In de masterclass willen we deelnemers laten kennismaken met de centrale thema's in het debat over verantwoorde innovatie en gebruik van AI, waarbij we zullen kijken naar de verschillende benaderingen van publieke en private actoren om ethische en regelgevende kaders voor verantwoorde AI te ontwikkelen.

Bijdragen van BISS aan overige opleidingsprogramma's en talentontwikkeling

De expertise van BISS wordt niet alleen binnen BISS-opleidingen op de markt gebracht, maar ook binnen andere **postdoctorale opleidingen** aan de Universiteit Maastricht en elders. Zo is Professor Rudolf Müller medeverantwoordelijk voor de Digital Business specialisatie van de Maastricht MBA, een parttime executive MBA aangeboden door SBE's afdeling voor beroepsonderwijs UMIO. De eerste digitale businessweek vond plaats in februari 2020 en trok 35 studenten, werkzaam voor regionale, nationale en internationale bedrijven. Professor Rudolf Müller en assistant-professor Rui-Jorge de Almeida gaven les in het programma, en in de tweede week van november zullen ook assistant-professor Mark Graus en assistant-professor Mahdi Ebrahim modules verzorgen.

De BISS expertise wordt eveneens via diverse workshops en masterclasses gedeeld. Zo wordt bijgedragen aan de competenties van werknemers en ook BISS op de kaart gezet. Yenisel Plasencia-Calana en Professor Rudolf Müller zijn gevraagd om een module te leveren voor het Nederlands Actuarieel Instituut (uitgesteld tot september 2020 vanwege Covid-19). In 2019/2020 hebben ook de volgende kennisoverdracht activiteiten plaatsgevonden: APG – World of Pensions, een Netspar masterclass en een workshop voor World Class Maintenance. Ook de HR Tech Day was specifiek gericht op kennisdelen om innovatiekracht te vergroten. Totaal zijn hierbij bijna 100 mensen bereikt.

Connecties met regulier onderwijs

BISS zet zich om de onderlinge verbondenheid te faciliteren van studenten van de reguliere opleidingen van de Universiteit Maastricht met bedrijven en organisaties over onderwerpen die te maken hebben met digitalisering. BISS ziet haar rol in het contact leggen met de onderwijsinstituten van de faculteiten en de studieverenigingen van de faculteiten. Daarnaast draagt de expertise die BISS-onderzoekers opdoen bij het werken met bedrijven positief bij aan de professionele relevantie van opleidingen. Doordat BISS inmiddels is verbonden met alle faculteiten van de Universiteit Maastricht, is deze impact op het reguliere onderwijs verbreed.

Concreet zijn de volgende stappen gezet om de verbinding met studenten en regulier onderwijs te verbeteren:

- **Stages**: we hebben de business developers van de BSSC gekoppeld aan het stagebureau van de Universiteit Maastricht. Organisaties die geïnteresseerd zijn

een stagiaires in dienst te nemen kunnen gratis stage-advertenties plaatsen in de UM stagedatabase

- We hebben de business developers van de BSSC ook aan **studieverenigingen** van de Universiteit Maastricht voorgesteld, die regelmatig evenementen voor studenten en organisaties organiseren

- **De MSc BISS** blijft het MSc-programma met de nauwste links naar de campus. Het programma had in september 2019 een instroom van 45 studenten. Tot de sluiting vanwege Covid-19 brachten de studenten in dit programma een dag per week door op de campus om te werken aan een Smart Service Project. In dit project werken ze in teams van 4-5 studenten aan het ontwerp en prototype van een volwaardige Smart Service. Prof. Rudolf Müller is sinds 2019 een van de twee coördinatoren van het project. De cases van dit jaar werden verzorgd door Limburg Marketing en Medtronic. De studenten konden de kamers, mits BSSC en BISS, gebruiken om aan hun dossiers te werken. Naast Prof Rudolf Müller geven BISS-onderzoekers Rui Jorge de Almeida, Mahdi Ebrahim en Mark Graus les in het programma (allemaal in het kader van hun aanstelling bij SBE).
  Een substantiële fractie van de MSc BISS-studenten schrijft hun masterscriptie bij bedrijven in het BSSC-ecosysteem. BISS betrekt ook regelmatig studenten bij gezamenlijke R & D-projecten met bedrijven, hetzij door hen in te huren als student-assistent bij BISS, hetzij door het bedrijf als stagiaires te laten inhuren.

- **Value-Based Marketing:** 100 masterstudenten in het MSc International Business-programma met een specialisatie in Strategic Marketing of Entrepreneurship hebben aan twee projecten gewerkt: één project voor BISS en één voor BSSC. In beide projecten kregen studenten de opdracht om waardeproposities te ontwikkelen, externe communicatie te verbeteren, nieuwe partners en klanten aan te trekken en uitdagingen in het onboarding van potentiële nieuwe partners te overwinnen. Verder hebben studenten een uitgebreide markt- en concurrentieanalyse uitgevoerd. Als onderdeel van het project bezochten alle studenten de BSSC en kregen ze een rondleiding op de campus, inclusief een bezoek aan het i-lab en Accenture. Studenten hadden ook twee Q&A sessies met BISS/ BSSC en een hackathon. De finale presentaties moesten helaas worden afgelast vanwege de Corona uitbraak.

- De afgelopen jaren zijn er twee **nieuwe bacheloropleidingen** ontwikkeld met sterke banden met BISS:
  1. de BSc Digital Society aan de Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen is gestart in academiejaar 2019/20
  2. de BSc Business Analytics bij SBE start in 2020/21.

  Assistant professor Darian Meacham en Professor Rudolf Müller hebben bijgedragen aan hun ontwikkeling en het is de bedoeling om de studenten te verbinden met de BSSC als het gaat om projecten in hun 2e en 3e studiejaar. Een derde relevante nieuwe bacheloropleiding, eveneens start in september 2020, is Business Engineering van de Faculteit Science & Engineering in samenwerking met SBE. In deze opleiding zullen studenten door projectwerk praktijkervaring opdoen op diverse Brightlands campussen.

- We hebben twee nieuwe activiteiten gerelateerd aan regulier onderwijs ontwikkeld, die worden aangeboden aan partners van het BSSC-ecosysteem. Het gaat om onderdelen van het reguliere programma die nu worden ingevuld via projecten die door studenten in groepen worden uitgevoerd, waarbij een bedrijf die projecten vanuit hun eigen praktijk aanlevert. Omdat dit onderdeel is van het reguliere curriculum wordt samen met de opleiding getoetst en bijgeslepen zodat de projecten voldoen aan de onderwijseisen van het programma. Studenten krijgen studiepunten als ze het project succesvol afronden.
  1. Data Science and Knowledge Engineering: 3ejaars studenten Data Science and Knowledge Engineering werken een semester lang aan een data science challenge van campuspartners. In de eerste ronde in september 2020 maken iLab-politie (2x), Dela, BNY Mellon en Sitech gebruik van deze nieuwe mogelijkheid.

  2. Innovatiemanagement: 100 masterstudenten van de MSc International Business – Strategic Marketing volgen een “design sprint” aanpak, begeleid door de Service Science Factory, om organisaties te helpen met ideeën voor hun innovatie-uitdaging of het ontwikkelen van een nieuw product of dienst. Dit programma, dat ook een hackathon bevat, zou in september 2020 starten. Door de huidige omstandigheden en de hogere kosten van deze aanpak, zijn nog geen organisaties gevonden die aan dit programma deelnemen. We evalueren of er wijzigingen in de opzet nodig zijn om volgend jaar een aantrekkelijker aanbod te kunnen neerleggen.

4.1.5 Research overig - subsidieaanvragen

Om de duurzaamheid op middellange en lange termijn te ondersteunen, zoeken senior en junior onderzoekers bij BISS actief naar externe financiering en vragen deze regelmatig aan.
De strategie voor de financiering van acquisitie is afgestemd op de algemene BISS-bestaansreden en de mission statement. Voorkeursdoelen zijn met name nationale (bijv. NWO) en Europese (bijv. Horizon 2020) financieringsoproepen met een focus op interdisciplinair en toegepast onderzoek en die de bijdrage van publieke en private maatschappelijke partners waarderen.
Maatschappelijke partners die de voorkeur hebben, zijn die behoren tot het BSSC-ecosysteem (bijv. Politie, ABP, CBS), maar ook andere MKB-bedrijven en partners uit de regio, Nederland en Europa zijn betrokken bij specifieke projecten, hetzij als mede-aanvragers of als (potentiële) gebruikers.
Dankzij de bijdrage van onderzoekers met verschillende achtergronden en van verschillende faculteiten, heeft de nieuwe BISS-setting de ontwikkeling van innovatieve en interdisciplinaire projecten bevorderd, vooral met betrekking tot data science-toepassingen en het gebruik van nieuwe technologieën om maatschappelijk relevante vragen aan te pakken (zie volgende tabel).

Naam projectaanvraag	Status	Toelichting
Augmented Jurists: Responsible AI for Court Case Analysis	Afgewezen	
OUTLAW: Language technology for effective operationalisation of legislation (NWO)	Afgewezen	
New HoRRIzon Horizon2020 Project (https://newhorrizon.eu/)	Lopend	k€ 168 voor BISS over een periode van 3 jaar
SIENNA Horizon2020 Project (http://www.sienna-project.eu/)	Toegewezen	K€ 40 voor BISS
Deep Neural Networks for smart hearing (CSC Phd scholarship program)	Ingediend	
Mobile laboratory for data collection for real-world neuroscience application (PDI-SSH)	Afgewezen	
Designing automated financial advice for behavioral change from an integrated multi-expertise perspective and several business partners. (NWO)	Afgewezen	
Designing automated financial advice for behavioral change. (Netspar)	Ingediend	
Verbetering van de grensoverschrijdende gegevensuitwisseling met als pilot de grensoverschrijdende arbeidsbemiddeling - Welke rol kunnen innovatieve technieken (zoals bv blockchain) spelen? (Regiodeal)	Toegewezen	K€100 voor het consortium (ca k€ 90 BISS) voor een periode van 3 jaar
Reduce Care Need by improving quality of live though IMDI applications (ZonMW)	Ingediend	
Socrates - VR obesity project (Horizon 2020)	Toegewezen	Samenwerking faculteit FPN met BISS (BISS ca k€ 80)
GALLEON (GovernAnce modeLs for sustainabLe sEcurity and internatiOnal cooperatioN).	Ingediend	
PARTICIPATION - Analyzing and Preventing Extremism Via Participation (EU)	Ingediend	
GEPRO: Gender Equality Plans For Research Performing Organisations (EU)	Ingediend	
Sound recognition both from the human neuroscience perspective and AI - can we build a human-like AI system that recognizes sounds (NWO Open competition)	Ingediend	
ROSE (EU)	Ingediend	
MANAGEDMOOD (H2020)	Ingediend	
“Economic and Social Contagion in Cultural Networks: The Case of the Dutch Pop Music Scene” (ZonMW)	Afgewezen	

Kortom, BISS-onderzoekers hebben het afgelopen jaar een solide portfolio met hoogwaardige onderzoeksvoorstellen ontwikkeld. De kenmerken van deze voorstellen zijn interdisciplinaire academische samenwerking aan de ene kant en de betrokkenheid van meerdere belanghebbenden (van het bedrijfsleven, beleidsvorming, onderwijs en maatschappelijk middenveld) aan de andere kant. Niet alle voorstellen ontvingen financiering bij hun eerste indiening, maar de meeste projecten bevinden zich momenteel in verschillende stadia van verdere ontwikkeling, (her) indiening of wachten op evaluatie en vormen een relevante en veelbelovende kritische massa voor de komende jaren.

BISS is niet alleen hoofd- of medeaanvrager van subsidies, BISS staf werkt ook mee aan subsidieprojecten van partners. Dan wordt voor een bepaalde periode capaciteit

van BISS tegen vergoeding ingezet in een onderzoeksproject. Deze projecten versterken eveneens de (regionale) innovatiekracht, passen inhoudelijk bij de ontwikkelingsrichting van BISS en/of bieden nieuwe kansen voor vervolgactiviteiten. Diverse, vaak praktijkgerichte projecten op de BSSC met diverse partners behoren hier ook toe. Een voorbeeld is het **MKB datalab**. Na een woelige ontwikkelfase is het penvoerderschap inmiddels bij Zuyd belegd en spant BISS, samen met de faculteit SBE van UM voor verbinding met studenten, zich in om tot een goede opzet, implementatie en uitvoering te komen.
In de tabel zijn die projecten opgenomen waarin BISS staf een significante rol heeft in het schrijven van de aanvraag.

Inhoudelijk legt BISS de focus op versterking van het interdisciplinaire onderzoek en maatschappelijke impact. Voorbeelden van dit interdisciplinaire onderzoek zijn de voorstellen met betrekking tot de toepassing van datamining en computationele methoden in de wet, b.v. voor juridische besluitvorming en analyse van rechterlijke beslissingen, en de voorstellen voor het ontwerp van geautomatiseerd advies voor financiële besluitvorming.

Virtual en augmented reality (VR/AR) -technologieën vormen ook de kern van verschillende gezamenlijke onderzoeksprojecten en toepassingen op het gebied van sociale en gedragswetenschappen en gezondheidswetenschappen (bijv. door Horizon 2020 gefinancierd project SOCRATES over op VR gebaseerde behandeling) zwaarlijvigheid). BISS streeft ernaar meer technische infrastructuur te realiseren, juist voor die geïntegreerde toepassingen via diverse aanvragen, bijvoorbeeld NWO en PDI-SSH. (Platform Digitale Infrastructuur – Social Sciences & Humanities). Het gebruik van het Datavisualisatie lab op de campus, nu feitelijk alleen door Zuyd bewoont en met de techniek van het eerste uur uitgerust, zou hierdoor ook veel mer impact moeten krijgen op BSSC. Verder zijn de thema's verantwoord onderzoek en innovatie (RRI) en de ethische implicaties van technologische innovaties relevante horizontale thema's die bij BISS worden onderzocht en ontwikkeld en die Europese financiering hebben ontvangen (bijv. New HoRRIzon en SIENNA Horizon2020 Projects).

4.2 Voortgang afgesproken indicatoren

In het projectplan zijn de indicatoren waarop het project wordt beoordeeld benoemd. Het succes van het project wordt (mede) gemonitord aan de hand van deze indicatoren. In deze paragraaf dient een toelichting te worden gegeven op de voortgang van het bereiken van deze indicatoren (de meest recente beschikbare gegevens).

4.2.1 Totaaloverzicht

*Hieronder volgt een totaaloverzicht van de afgesproken **resultaat- en inspanningsverplichtingen**, waarbij met de kleuren groen, oranje, rood wordt aangegeven hoever het project voldoet aan de gestelde doelen **op het meetmoment**.*

Alle gegevens hebben betrekken op de realisaties in de periode 1-1-2019 tot 1-7-2020.

Resultaat- en inspannings-verplichting	Omschrijving indicator	Realisatie/planning		
		Realisatie 2019-2020 H1	Einddoel Subs. periode	
Resultaatverplichtingen				
1	Het uitvoeren van Initiatie- en definitieprocessen	12	8	
2	Het uitvoeren van exploratie- en co-creatieprocessen	6	4	
3	Het uitvoeren van experimenteer- en innovatieprojecten	2	2	
4	Ontwikkelen onderwijsaanbod voor professionals	4	2	
5	Uitingen in de media	57	24	
6	Presentaties en conferenties	59	30	
Inspanningsverplichtingen				
1	Het uitvoeren van onderzoeksprojecten en pilots	8	8	
2	Het uitvoeren van onderzoeksopdrachten	7	3	
3	Aantal deelnemers aan de BISS onderwijsprogramma's of trainingen	266	150	
4	Samenwerken met partners	31	25	
5	Aantal fte 2e/3e geldstroom	5,9	3	
6	Wervend vermogen (2e/3e geldstroom omzet)	k€ 780	k€ 750	

4.2.2 Resultaatverplichtingen

1	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Het uitvoeren van Initiatie- en definitieprocessen	12	8	8	

	Toelichting: Deze processen beogen de juiste uitdaging te bieden aan (potentiële) partners om gezamenlijke projecten te starten, als onderdeel van het programma Techruption of in een meer directe relatie. Begin 2020 is samen met de campusorganisatie een planning gemaakt om de themadagen en ideation-sessies op een meer gestructureerde wijze aan te bieden. Als gevolg van de COVID-19 crisis, is dit omgezet naar een online variant met over meerdere sessies gesplitste vervangende themadagen en ideations op uitnodiging. *Voor deze indicator zijn alleen die processen geteld, die expliciet opgezet zijn als beoogde start van een meerfasen project.*	

2	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Het uitvoeren van exploratie- en co-creatieprocessen	6	4	4	
	Toelichting: Binnen het Techruption concept heeft BISS aan 4 experimenten gewerkt waarvoor de basis is gelegd in ideation sessies, veelal in samenwerking met niet alleen Techruption partners maar ook andere kennisinstellingen. *Daarnaast heeft BISS in 2 projecten (op basis van co-creatie) gewerkt aan diverse thema's.*				

3	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Het uitvoeren van experimenteer- en innovatieprojecten	2	2	2	
	Toelichting: In diverse projecten en ook binnen "Techruption" werkt BISS samen met bedrijven en studenten aan de ontwikkeling van nieuwe technische oplossingen voor use cases/ business cases en innovatieprojecten. Deze zijn meer gericht op de specifieke behoeften van de organisaties en het realiseren van een PoC. Het blijkt vaak lang te duren voor die fase wordt bereikt. BISS heeft binnen TR in 2019 een zo'n projectfase afgerond. Daarnaast heeft BISS, ook onder het label TR, een instrument ontwikkeld en toegepast.				

4	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Ontwikkelen onderwijsaanbod voor professionals	4	2	2	
	Toelichting: BISS heeft 4 nieuwe onderwijsprogramma's voor professionals ontwikkeld. Nieuwe tracks binnen het Data Science Bootcamp zijn "Textmining" en "Python" (1e is al voor PGGM uitgevoerd in 2019, de 2e werd uitgesteld vanwege COVID-19). Twee andere zijn direct zo ontwikkeld dat ze online kunnen worden aangeboden: "Law & AI (Summer school)" en "Gamification". Met de eerste wordt een andere, specifieke doelgroep benaderd. Deze cursussen worden in augustus en najaar 2020 voor het eerst aangeboden. *Bovendien is 'Data science voor dokters' ontwikkeld, een Nederlandstalige, op locatie cursus voor een nieuwe doelgroep (1e gepland voor november 2020).*				

5	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Uitingen in de media	57	24	24	
	Toelichting: BISS werd gepresenteerd via diverse, ook additionele mediakanalen. In de breedte blijven we aanwezig om alle doelgroepen te kunnen bereiken. Ons team produceerde tal van artikelen in wetenschappelijke tijdschriften en online, sommigen kregen de kans om op tv en radio op te treden.				

	In de genoemde aantallen zijn 35 wetenschappelijke uitingen en 22 gericht op een breder publiek en professionals opgenomen. Een 6-tal nieuwsbrieven valt hier ook onder. *We willen onze kennis delen en nodigen partijen (zowel bedrijven als individuen) uit om mee te doen aan innovatie. We proberen contact te houden met onze community en daar nieuwe leden aan te trekken. BISS deelt gericht nieuws via de nieuwsbrieven en via de UM-nieuwspagina. Als proefproject in 2020 zijn we begonnen met blogschrijven. In de blogs delen onze onderzoekers met de gemeenschap informatie over actuele uitdagingen en vraagstukken, proberen nieuwsgierigheid te prikkelen en te informeren over projecten waaraan ze werken.*	

6	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Presentaties en conferenties	59	30	30	
	Toelichting: In 2019 - 2020 organiseerde BISS en nam deel aan vele presentaties en conferenties voor zowel wetenschappelijk als professioneel publiek. Op BSSC vonden veel activiteiten plaats, zoals "Meet the startups", diverse themadagen en ontvangsten van studenten, professionals of breder publiek, ook nam BISS deel aan Techruption events. Vele vonden ook buiten de campus plaats, zoals Social Lab meetings (als onderdeel van het New HoRRizon-project). Nadat er beperkingen waren opgelegd vanwege COVID-19, bleven we onze gemeenschap online samenbrengen door verschillende workshops en online sessies aan te bieden.				

4.2.3 Inspanningsverplichtingen

1	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Het uitvoeren van onderzoeksprojecten en pilots	8	8	8	
	Toelichting: Deze onderzoeksprojecten zijn het resultaat van de implementatie van fundamentele onderzoeksresultaten bij het oplossen van maatschappelijke behoeften. Ook vallen hieronder de promovendi en de onderzoeksprojecten waaraan ze werken onder begeleiding van de PI's.				

2	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Het uitvoeren van onderzoeksopdrachten	7	3	3	
	Toelichting: Door deel te nemen aan dit soort projecten verwerft BISS nieuwe verbindingen met strategische partners en versterkt het het hele netwerk in de provincie Limburg. De kennis en kunde van BISS is ingezet om onder andere opdrachten van DHL, KPN & Agrofood, Cube museum en een Nederlandse bank uit te voeren.				

3	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Aantal deelnemers aan de BISS onderwijsprogramma's of trainingen	266	150	150	
	Toelichting: In 2019 en in de eerste helft van 2020 heeft BISS diverse onderwijsprogramma's uitgevoerd. Dit betrof Fundamentals of Data Science (3 keer op locatie, 1 keer online), Data Science Bootcamp (5 keer) en een aantal (eenmalige) workshops en masterclasses.				

4	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Samenwerken met partners	31	25	25	
	Toelichting: Door deel te nemen aan vele projecten en nauw samen te werken met alle leden van het ecosysteem van de campus en het Euregionale netwerk, werkt BISS samen met veel bedrijven en instellingen. BISS probeert meer partners bij projecten te betrekken en het bestaande netwerk uit te breiden en UM netwerken te benutten voor BISS en campus. Projecten waar BISS in deze periode aan werkte, hebben meer partners bereikt dan was voorzien en met een belangrijk deel is een zo goede werkrelatie opgebouwd dat vervolgactiviteiten mogen worden verwacht.				

5	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Aantal fte 2e/3e geldstroom	5	3	3	
	Toelichting: Naast de kernstaf gefinancierd uit de KA-subsidie en bijbehorende eigen bijdrage UM, zijn mensen uit additionele middelen actief in BISS. Dit betreft onder andere vier (buiten)promovendi (elk voor 0,4 fte). Tot de BISS staf behoren ook 4 wetenschappers die al vanaf de start van de campus op structurele basis (0,4-0,6 fte) werken voor BISS. Dit geldt eveneens voor structureel verbonden ondersteunende staf, bijvoorbeeld voor Professional Education. Al deze "vaste" mensen zijn geteld naar het gemiddeld fte-% per jaar dat zij op het Kennis-As project werken. Daarnaast heeft BISS op tal van projecten en activiteiten extra capaciteit kunnen inzetten. Deze totale capaciteit is (cum) benaderd op basis van (de vergoeding voor) de inzet in de anderhalf jaar van de verantwoordingsperiode.				

6	Omschrijving	Realisatie op meetmoment	Doelstelling volgens jaarplan	Doelstelling einde eerste subs. periode	
	Wervend vermogen – (2e/3e geldstroom omzet)	*k€ 780*	*k€ 750*	*k€ 750*	
	Toelichting: Het bedrag is bepaald op basis van uitgevoerd werk in plaats van geworven contractwaarde (voor een deel van de geworven middelen wordt het werk nog in de komende maanden of jaren uitgevoerd) omdat dat beeld meer aansluit bij de gerealiseerde output. Er zijn verschillende externe financieringsbronnen voor BISS: onderwijs voor professionals, trainingen en workshops, Techruption activiteiten, uitvoering van opdrachten voor en projecten met derden, subsidies. Er staan nog veel projectvoorstellen en –aanvragen uit die een belangrijke toename van de externe financiering moeten geven. Het contract APG-UM heeft in deze periode ook nog een substantiële omzet gegeven. Door de aard van de afspraken en de onzekerheid rond de ontwikkelingen binnen APG en de invulling van het contract, worden deze middelen tot de externe omzet gerekend (geen subsidiabele kosten). De omvang in 2019 en de eerste helft van 2020 bedroeg k€ 280 voor onderzoeksgerelateerd werk en k€ 140 voor onderwijsgerelateerde activiteiten.				

4.2.4 Overige bereikte resultaten en successen

Hieronder kunnen de bereikte resultaten en successen verantwoord worden die belangrijk zijn in de ontwikkeling van het project, maar niet als zodanig blijken uit de afgesproken resultaat- en inspanningsverplichtingen.

Resultaten die niet in de indicatoren terugkomen maar wel relevant zijn voor de ontwikkeling van BISS en de BSSC, zijn elders in het rapport toegelicht en betreffen bijvoorbeeld

- de verbinding met regulier onderwijs;
- de sterke relaties met wetenschappers uit alle onderdelen van de UM;
- de voortrekkersrol van BISS in de samenwerking tussen kennisinstellingen en de campusorganisatie en acquisitie van nieuwe partijen;
- de reset van de campusstrategie & Techruption;
- de vele samenwerkingen op nieuwe initiatieven op de campus, ook ten behoeve van het versterken, structureren en inbedden van het programma voor het publieke domein (werknaam Smart Public Services Lab) en dat voor de zorg ("Smart Health Lab");
- de vele subsidieaanvragen.

4.3 Wijziging scope project

Dit is niet van toepassing, het gaat om de verantwoording van de specifieke periode van 1e tranche van de subsidie. In 2019 is een projectduur verlenging aangevraagd voor de eerste tranche. De aanvraag van de tweede tranche loopt.

5 FINANCIËLE VERANTWOORDING

5.1 Format

verantwoording	(0)	(1)	(2)	= (2) - (1)
Kosten (x € 1.000)	**Begroting bij aanvraag (idem jaarplan 2019)**	**Actuele goedgekeurde begroting totale subsidie periode**	**Realisatie (= rea cum) 2019 tot 1.7.2020**	**Verschil realisatie en actuele goedgekeurde begroting**
UM				
Afschrijvingen	50	50	-	-50
Personele lasten (zonder de opslag voor de indirecte kosten)	819	819	979	160
Totale indirecte kosten	431	431	555	124
Overige directe kosten	150	150	80	-70
Subtotaal Penvoerder	**1.450**	**1.450**	**1.614**	**164**

verantwoording	(0)	(1)	(2)	= (2) - (1)
Opbrengsten (x € 1.000)	**Begroting bij aanvraag (idem jaarplan 2019)**	**Actuele goedgekeurde begroting totale subsidie periode**	**Realisatie (= rea cum) 2019 tot 1.7.2020**	**Verschil realisatie en actuele goedgekeurde begroting**
UM				
Co financiering PL	600	485,6	485,6	-114
Eigen bijdrage	850	964	1.128	278
Subtotaal Penvoerder	**1.450**	**1.450**	**1.614**	**164**

5.2 Financiële voortgang verslagperiode

Er is een bedrag van k€ 1.561,1 aan subsidiabele kosten gerealiseerd, meer dan het in de subsidiebeschikking opgenomen bedrag, en daarmee ook de volledige subsidie. Deze kosten worden voor k€ 485,6 uit de Kennis-As subsidie gefinancierd en voor het overige uit de eigen bijdrage UM, waarmee die k€ 87,7 hoger is dan in de actuele begroting.

Verhouding in de totale opbrengsten van BISS

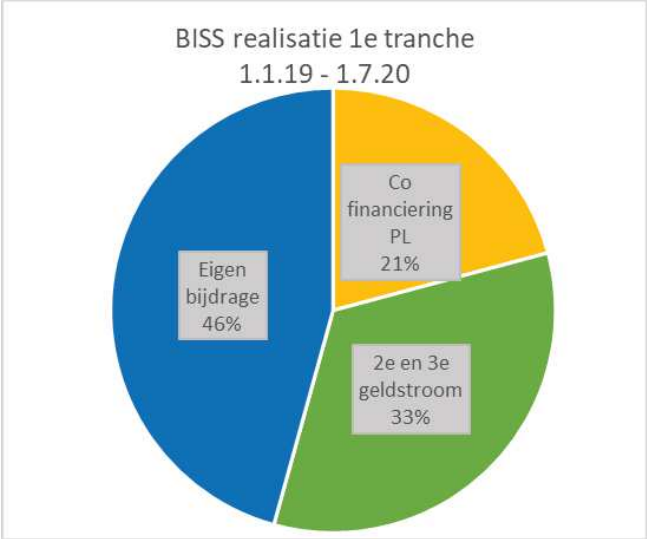

Toelichting op hoofdlijnen

- *Personele inzet*

Doordat BISS in 2019 met een heel nieuwe opzet is gestart, heeft het geruime tijd geduurd voordat het team op sterkte was. Inmiddels zijn 8 hoogleraren (0,1 tot 0,4 fte elk), 3 Assistant Professors (0,5-0,6 fte elk) en 6 (postdoctorale) onderzoekers (1,0 fte elk) op vaste basis verbonden aan BISS. Eén van de hoogleraren is een extra dag per week aan BISS verbonden om onder andere als voorzitter van het BISS MT, wetenschappelijk boegbeeld van BISS als geheel en knowledge broker te kunnen fungeren. Daarnaast zijn er 2 specifieke ondersteunende medewerkers aangesteld, een managing director en een projectleider (1,0 fte) en is er algemene ondersteunende staf (secretariaat, financiën, marketing, administratie, control) verbonden aan BISS. De “opbouwformatie” zal nog worden uitgebreid met een data engineer en specifieke expertise ten behoeve van contractvorming.

Naast deze kernstaf zet BISS ook in op het uitbreiden van de capaciteit via projecten. Veel van deze staf wordt specifiek voor een bepaalde expertise betrokken bij activiteiten. Alleen salariskosten die via BISS lopen zijn meegenomen in de kosten en omzet. Kosten van bijvoorbeeld PhD’s of postdocs die (deels) bij een partner op de loonlijst staan zijn niet meegenomen (wel deels in de fte’s)

De totale direct bij BISS betrokken staf is in hoofdlijnen als volgt verdeeld over een aantal hoofdcategorieën:

Type	FTE (afgerond, gem/j)
Wetenschappelijke staf	10
(buiten)promovendi	2
Specifieke support staf	2
Algemene support staf	2

- *Indirecte kosten*

Deze worden bepaald door de door de extern accountant vastgestelde full cost opslag en alleen toegepast op het wetenschappelijk personeel (afhankelijk van uren). De opslag is in 2019 opnieuw (hoger) vastgesteld, dat veroorzaakt de overschrijding.

- *Aanbestedingen/geplande investeringen*

Van de investeringen die bij de oplevering van het campusgebouw al door UM ten behoeve van het gezamenlijke BISS zijn gedaan lopen de afschrijvingen nu door in dit project. Daarnaast komt er een dataverbinding met UM, deze is nog niet gerealiseerd. De opdrachten nodig voor realisatie van deze verbindingen zijn wel verstrekt maar door de combinatie van de Cyberhack (hogere eisen) en COVID-19 (beschikbaarheid staf en levertijden) zijn deze nog niet geheel opgeleverd. De huur van de kabel is onlangs wel gestart.

- *2e en 3e geldstroomopbrengsten*

Deze inkomsten betreffen vergoedingen voor inzet van capaciteit door bedrijven en subsidies, opbrengsten voor geleverde diensten (opdrachten), omzet op (eigen) onderwijsprogramma's voor professionals. Vergoedingen door CM&D voor Techruption activiteiten en de vergoeding van APG (waarvoor diverse activiteiten worden uitgevoerd) zijn hier eveneens opgenomen.
Er wordt veel capaciteitsbeslag gelegd door het ecosysteem op BSSC zonder dat er al concrete (vergoede) projecten draaien én BISS krijgt een beperkte vergoeding (directe uren worden wel gedekt, er is geen sprake van staatssteun voor deze diensten) voor de inspanning binnen use cases. Deze bijdrage is van belang voor de ontwikkeling van de campus.
BISS zet ook in op het werven van overige activiteiten, omzet en subsidies. De eerste afgeronde projecten moeten leiden tot vervolg en de reputatie van BISS én het ecosysteem moet worden versterkt en herkend door de buitenwereld en subsidiegevers. BISS verwacht dat een herstart van APG met meer deelname aan signatuurprojecten hier ook een impuls aan kan geven.
Sinds de COVID-19 crisis zijn activiteiten uitgesteld. Vooral aangaande onderwijs en de start van nieuwe projecten. Ook staan innovatie- en opleidingsbudgetten onder druk. Dat heeft zijn weerslag in de gerealiseerde en zeker ook in de verwachte omzet.

6 RISICO'S

6.1 Risicodossier (Geïdentificeerde risico's)

Daar deze verantwoording de afronding van de eerste tranche betreft, hebben de risico's geen betrekking op de eerste tranche. Hier wordt alvast vooruitgekeken naar de volgende fase.

Volg nr.	Omschrijving risico	Kans	Impact	Oorzaak	Beheersmaatregelen	Eigenaar risico
1	Onduidelijkheid over 2e tranche Co-financiering PL			Ontwikkelingen op de BSSC hebben tot uitgestelde beslissingen en aanvraag geleid.	Met PL de aanvraag voor de 2e tranche afstemmen, indienen en beschikken	UM en PL
2	Onvoldoende kritische massa			Er is beperkte opstartfinanciering waardoor BISS met een klein team met veel junior staf moet starten en in de behoefte aan een groot aantal complementaire expertises moet voorzien	Keuzes maken ten aanzien van inzet en goede aansluiting bij UM voor aanvullende (incidentele) capaciteit. Junior staf wordt verder opgeleid en efficiënter ingezet	UM
3	Onvoldoende onderscheidend profiel BSSC			Focus en synergie tussen kennisinstellingen onderling en campus niet sterk genoeg om een helder en succesvol profiel en niche te exploiteren, de campus begint ongericht teveel diverse initiatieven	Profiel en positie BISS versterken. Afspraken met de CM&D dat meer gericht wordt ontwikkeld mét betrokkenheid KI'n	UM & BSSC
4	Onvoldoende beschikbare expertise			BISS is onvoldoende aantrekkelijk door de onzekere financiële situatie en te weinig interessante uitdagingen op de BSSC om veel gezochte expertises te verleiden	Zoveel mogelijk expertise inzetten die binnen UM beschikbaar is, in plaats van specifiek voor BISS aantrekken	UM
5	Achterblijvende projectenportfolio en financiering derden			In 2019 was er te weinig activiteit in BISS en op de campus om een voldoende brede basisportfolio op te bouwen. Door COVID-19 liggen innovatie- en onderwijsbudgetten onder druk.	Deels moeten verwachtingen worden bijgesteld. Samen met CM&D moet gerichter worden geworven. Subsidieaanvragen worden geëvalueerd en aangepast. Marketingplan wordt geïmplementeerd, behaalde resultaten worden goed benut en gecommuniceerd	UM

7 COMMUNICATIE

Om de impact van de communicatiemomenten te vergroten, werkt BISS aan een Marketing & Communicatie strategie.
De M&C strategie van BISS richt zich op twee belangrijke effecten: het vergroten van de bekendheid van BISS in de regio Limburg en de buurlanden (Duitsland, België), en het uitlichten van de unieke en interdisciplinaire vaardigheden van BISS om de acquisitiekracht te versterken.

Voor de eerste doelstelling hebben we een grote social media-aanwezigheid opgebouwd over meerdere kanalen (LinkedIn, Twitter, Facebook, Instagram, Medium) om verschillende doelgroepen te bereiken. Metingen laten een constante stijging zien op onze social media respons (bijvoorbeeld toename van het aantal volgers, kliks op onze websites, reacties op social media campagnes).
Sinds enige tijd worden er frequent blogs gepubliceerd. Deze richten zich nu nog voornamelijk op het wekken van algemene interesse, kennismaken “coffee break readings”, maar hieraan wordt grotere focus op het uitdragen van onze expertise toegevoegd.

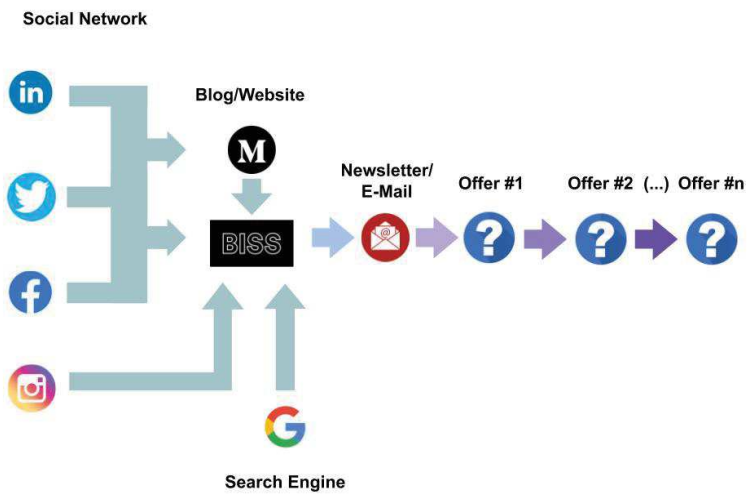

Acquisitie voor met name de projecten vraagt aanzienlijk gerichte 1-1 inspanning. Het meest effectief blijkt het uitnutten van bestaande netwerken. BISS wil interesse van deze partijen aanwakkeren en de kring geïnteresseerden uitbreiden door de M&C strategie. Daarnaast lenen de onderwijsprogramma’s voor professionals en de overige activiteiten rond kennisdeling zich heel goed voor online acquisitie. BISS heeft daarom een marketingtrechterstrategie geïmplementeerd die leads van onze social media kanalen en andere marketinginspanningen (bijvoorbeeld onze nieuwsbrief) naar onze website brengt. Hier kunnen stakeholders zich aanmelden voor ons aanbod en zich verder informeren over BISS. We registreren een groeiend aantal websitebezoekers en een grotere e-mailmarketinglijst.

Instrumenten	Frequentie
• BISS nieuwsbrief	Momenteel 1-2 keer per maand
• Social Media (zoals LinkedIn, Facebook, Instagram, Twitter)	2-4 keer per week
• Blogs (Medium)	Elke 1 tot 2 weken.
• Website	Alle updates over onderwijs, projecten, geplande evenementen, online sessies, BISS-teamprestaties - alles wordt op de website gepost
• Social Friday Lunchbijeenkomst in BISS ruimte, open voor iedereen actief op campus; BISS presentatie en kennismaking	Werden in de eerste fase gehouden tijdens de periode februari - maart 2019 elke vrijdag
• Presentaties, conferenties, ontvangsten en Campus events	2-6 keer per maand; verschilt per periode

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept deelverslag van het verhandelde in de Statencommissie Financiën, Economische Zaken en Bestuur

van 5-3-2021
betreffende Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023

Statenkenmerk	G-21-005	Maastricht	5-3-2021

De vicevoorzitter: Goed, dan heropen ik de vergadering. We zijn nu bij punt 4, economie en 4.1 G-21-005 Statenvoorstel Tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus periode 2020-2023. Wij verwelkomen via de digitale weg de personen die dadelijk ook de presentatie verzorgen en dat zijn van de UM mevrouw Kamalski, manager BISS, van Zuyd Hogeschool de heer Liedekerken, directeur regionale transitie en innovatie en van de Open Universiteit de heer Mertens, decaan faculteit Managementwetenschappen. En voordat we het Statenvoorstel behandelen volgt er een tienminutenpresentatie en daarna kunt u in de eerste termijn, in één termijn, uw eventuele technische vragen stellen. Dat gezegd hebbende kijk ik even naar de heer Van den Akker of hij nog een aanvulling heeft. Nee. Dan is de vraag of u de gasten wilt introduceren of doen zij dat zelf.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel, voorzitter. Zij zullen zichzelf zeker voorstellen. Ik zie ze ook klaar zitten, mevrouw Kamalski, de heer Liederkerke en de heer Mertens. Dus wat mij betreft kunnen zij via u van start.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan wil ik de commissieleden er even op attenderen dat als u iBabs ververst dat u de presentatie ook op iBabs kunt meekijken. Dan luisteren wij nu naar de presentatie en daarvoor hebben wij tien minuten met u afgesproken. Aan wie mag ik het woord geven?

Mevrouw Kamalski: Aan mij graag. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Gaat uw gang.

Mevrouw Kamalski: Allereerst wil ik u hartelijk danken voor de mogelijkheid vandaag hier dit Statenvoorstel toe te lichten. Ik wilde zeggen vanuit de werkvloer maar vandaag is het helaas vanuit de kinderkamer. En in essentie gaan wij vandaag met u praten over hoe digitale technologie en data een bron kan zijn van economische en maatschappelijke welvaart en dan met name hoe Limburg daarin mee kan en nog beter kansen kan benutten als het gaat om kennis, innovatie en talent. Wij staan hier vandaag voor u om het met u te hebben over waar wij als kennisinstellingen mee bezig zijn op de Brightlands Smart Services Campus met elkaar en met de campus. Vandaag staan virtueel voor u de heer Mark Liedekerken, directeur regionale transitie en innovatie Zuyd, onder andere verantwoordelijk voor het kennisinstituut EDC. U ziet Gerard Mertens, vanuit de OU, wetenschappelijk directeur van CAROU. En

mijn naam is Judith Kamalski. Ik ben de managing director van BISS, vanuit de UM. En wij werken samen op de campus. Dat is een proces dat vallen en opstaan heeft gekend en op dit moment werken wij constructief samen waar wij zien dat we elkaar versterken, waar wij complementair zijn, waar we meerwaarde vinden en soms opereren we apart als dat de voorkeur geniet. Maar in ieder geval wilde ik vandaag zeggen dat wij vanuit wat wij ons kennismakelaarsoverleg noemen op de campus, waar wij elkaar treffen, ons volop inzetten voor één plus één is drie voor Limburg, of eigenlijk als ik het dan over vandaag heb één plus één plus één plus de campus dat zou dan minstens tien moeten zijn in dit geval. Als wij om ons heen kijken dan hoef ik u eigenlijk niet uit te leggen hoe belangrijk digitalisering is in de wereld om ons heen. Vandaag las ik nog een rapport van McKinsey waarin stond dat om de dreigende ongelijkheid tussen mensen te verkleinen het van heel groot belang is dat je op basis van digitalisering en data kwalitatief hoogwaardige training en onderwijs kunt ontvangen, maar we kennen het ook uit ons eigen BEST-rapport, de Nederlandse digitaliseringsstrategie en overal in de media om ons heen en eigenlijk is het zo, zeker in de huidige coronacrisis, dat digitalisering en data geen kans meer is maar het is gewoon noodzaak geworden. Je moet dus mee en daarom is het als regio maar ook voor ons als kennisinstellingen gewoon ontzettend belangrijk om daarin te blijven investeren. Dat willen we en dat doen we ook. Dat doen we in de cirkel in deze wereld om ons heen vanaf de Brightlands Smart Services Campus waar wij ons met zijn drieën bevinden. En ons doel is dan eigenlijk slimme diensten voor een slimme samenleving. Dus wij vinden dat je op een innovatieve en verantwoorde manier gebruik moet maken van de kansen die technologie ons biedt om op die manier de economische en maatschappelijke meerwaarde te kunnen bieden, voor organisaties, voor klanten, voor de maatschappij. Wat we vandaag wilden doen is met name het ook tot leven brengen. Dus ik wilde een aantal voorbeelden eruit halen om u een idee te geven van wat wij dan doen. Als eerste hebben wij een voorbeeld vanuit Zuyd waar Mark even een toelichting op zal verzorgen.

De heer Liedekerken: Via datavisualisatie, big data en data die we op een andere manier analyseren dan te doen gebruikelijk, krijgen wij heel andere projecten in beeld. Hier zien we een plaatje over waar terrorisme zich bevindt en waar terrorisme heeft plaatsgevonden. Door slimme data met elkaar te verbinden kun je dat ook in één blik laten zien over de hele wereld maar uiteraard kun je ook inzoomen in op Nederland of inzoomen op Europa. Dus deze nieuwe technieken van hoe breng je data visueel inzichtelijk die gebruiken we nu volop op de campus en het is ook een nieuwe vorm van onderwijs.

Mevrouw Kamalski: Dank je wel, Mark. Dan hebben we een voorbeeld vanuit Gerard, de OU.

De heer Mertens: Ja, dank je wel Judith. Goedemiddag, dames en heren. Ons voorbeeld gaat over COVID-19, een actueel thema uiteraard. Het is een samenwerkingsproject met Zuyderland ziekenhuis, waarin specialisten en een longarts samen met dataspecialisten van de universiteit in dit geval een algoritme hebben ontwikkeld dat de voorspelling kan doen ten aanzien van de waarschijnlijkheid dat iemand COVID heeft. Waarom is dat belangrijk? We weten natuurlijk dat er veel getest wordt. Testen zijn niet altijd even betrouwbaar nog steeds en zijn ook relatief duur. Met dit algoritme hebben wij eigenlijk de betrouwbaarheid, dat we de voorspelling hiervan kunnen verhogen. Met 92% zekerheid kunnen we voorspellen of een patiënt op basis van een bepaalde bloedwaarde al dan niet positief test op COVID. Dit project is een voorbeeldproject waarin we ook in de komende tijd verder samen met de longartsen en de specialisten in het ziekenhuis gaan kijken hoe we dit verder kunnen ontwikkelen.

Mevrouw Kamalski: Tot slot een voorbeeld vanuit BISS. Wij doen door middel van een regiodealsubsidie een project waarin we de data van werkzoekenden over de grens op een veilige wijze proberen te delen en dat gaat dan met name over de regio Parkstad en Aken. Het idee is dat een werkzoekende in een grensregio er enorm baat bij heeft als de betrokken instanties gegevens kunnen uitwisselen over werkzoekenden en werkaanbod. En wij werken aan een veilige manier om dat te doen, met als directe impact op de burger het makkelijker vinden van werk als je een burger in een grensregio bent. Hier ziet u een selectie van de belangrijkste doelen die wij samen willen realiseren. Met name willen wij dat onze kennis actueel blijft en wij willen die kennis laten landen bij bedrijven, overheden en organisaties in onze omgeving. Door middel van die kennis willen wij de innovatie stimuleren. In al onze projectplannen, die u ook gekregen heeft, staat dat allemaal in veel meer detail uitgewerkt, maar wat ik hier erover wilde zeggen is dat wij het daarvoor essentieel vinden dat we met de campus samenwerken om meer 'smoel' te creëren voor de campus: Een sterkere bekendheid, een sterker profiel, de reputatie die daarbij past zowel landelijk als Europees. Daar zetten wij ons vol voor in. En het idee is dat hoe meer smoel, hoe makkelijker het ook is de wervingskracht te vergroten wat wij allemaal ook als expliciet doel hebben opgenomen. U ziet in onze voorstellen dat voor iedere euro die als subsidie vanuit de Provincie gevraagd wordt wij daar nog middelen aan toevoegen, bijna € 4 vanuit onze eigen middelen vanuit onze eigen organisaties maar ook vanuit de tweede en derde geldstroom, allerlei andere fondsen die er dan voor ons ineens van toepassing worden. Maar om daar succesvol op te kunnen intekenen, al die kansen die we zien op landelijk en Europees gebied, hebben we het nodig dat er een sterke basis ligt, een kennisbasis van waaruit wij kunnen intekenen op al die kansen die zich voordoen en daar hebben wij die middelen voor nodig en wij geloven erin dat wij daarmee die middelen ook weer kunnen laten renderen om weer andere middelen binnen te halen. Uw steun van de afgelopen jaren, en hopelijk ook in de komende jaren, helpt ons enorm om die kennisbasis verder te ontwikkelen die wij hiervoor nodig hebben. Wat gaan wij dan heel concreet doen? De kortste samenvatting die ik u kan geven is dat wij doorgaan op de weg die we al ingezet hebben. Wij hebben de afgelopen jaren ontzettend hard gebouwd aan het opzetten van zo'n samenwerkingssysteem, zo'n campus en onze rol als kennisinstellingen daarin en ik denk dat dat uitstekend tot uiting kwam in het voorbeeld van de AI-hub Brightlands, waar wij met ontzettende snelheid dat van de grond hebben weten te krijgen wat nooit gelukt was als daar niet al zo'n basis lag. Dus die basis hebben we. Die moeten we verder versterken en uitbouwen, maar we moeten ook steeds meer daar heel goed gebruik van gaan maken en ik denk dat we daar al prachtige voorbeelden mee te pakken hebben, bijvoorbeeld de hub Brightlands maar ook het ELSA-lab waar we mee bezig zijn. Daarnaast zijn er die andere voorbeelden die ik net noemde. Natuurlijk zetten wij in op meer kennis, meer innovatie, meer talent. In al onze ingeleverde stukken ziet u alle uitgewerkte KPI's en alle uitgewerkte plannen, maar ik wilde deze er even uithalen om u te laten zien dat dit allemaal in elkaar grijpt en eigenlijk bijna een cirkel vormt. Tot slot, leek het ons een goed idee om u nog een aantal concrete voorbeelden te geven ter inspiratie en ook omdat wij gewoon trots zijn op de dingen die zijn neergezet en daarna sluiten wij af. Wij maken daarvoor weer een rondje en ik begin dit keer bij Gerard.

De heer Mertens: Dank je wel, Judith. VERA is de afkorting voor Virtual Emotion Recognition Assistant, een heel mooi project waarin we met behulp van kunstmatige intelligentie de emotie in de stem kunnen herkennen. De toepassing daarvan is zeer veelzijdig. Het begon om daarmee in callcenters medewerkers te ondersteunen om daarmee de emoties van klanten te leren begrijpen en daar ook op te kunnen reageren. We zijn bezig om dat verder te ontwikkelen.

Mevrouw Kamalski: Mark.

De heer Liedekerken: Ja, één van de vele projecten die wij hebben is onder andere follow the money waar we dus onder andere samen met het Openbaar Ministerie en de kennisinstellingen kijken hoe wij vanuit de satellieten kunnen beoordelen waar de hennepteelt is. Dus het is niet meer enkel wat je ruikt en wat je meet, maar dat je ook vanuit satellieten dat soort dingen kunt meten. Daar leren wij de studenten met nieuwe scraping-methodes, waar je het internet afzoekt met slimme algoritmes, dat je heel gemakkelijk kunt ophalen waar de illegale transacties plaatsvinden. Dit is zo'n uniek project dat wij bij een oefening van tien hennepplantages er zeven via deze methode konden traceren zonder dat wij überhaupt de meting hebben gedaan op reuk of op warmtebeelden. Dus dat zijn hele nieuwe technieken die helpen dadelijk om de opsporing te verbeteren.

Mevrouw Kamalski: Dan tot slot een voorbeeld uit de stal van BISS en vrij letterlijk uit de stal van BISS, want het betreft hier een oplossing om gewicht te kunnen schatten bij dieren. Bij vervoer moeten dieren gewogen worden en dat is, dat wist u misschien niet, vrij stressvol voor de dieren. Dat levert ook veel tijdsverlies op. Dus wij hebben een app ontwikkeld waardoor je met een mobiele telefoon simpelweg een foto maakt van het dier. Het AI-algoritme dat daarachter zit detecteert de kenmerken en de afmetingen en schat dan met meer dan 95% zekerheid het gewicht van het dier. Dat resulteert in stressvrije dieren en blije boeren die dan efficiënter met hun tijd kunnen omgaan en op die manier ook kosten besparen. Dan rest mij nog u hartelijk te danken voor de mogelijkheid om vandaag onze voorstellen toe te lichten. Wij hopen dat als het weer mogelijk is dat wij u een keertje mogen verwelkomen op de Brightlands Smart Services Campus en voor nu beantwoorden wij graag uw vragen.

De vicevoorzitter: Dank u wel voor uw presentatie. Dan geef ik nu de commissieleden de mogelijkheid om eventuele technische vragen te stellen. Wie mag ik het woord geven? De heer Van der Valk. De heer Ernst. De heer Franssen. Dan begin ik bij de heer Ernst.

PVV (Ernst): Ja, dank u wel voorzitter. Ik heb twee vragen. Op de opmerking 'meer smoel' zou ik graag wat nadere toelichting zien. Wat houdt dat in? Gaan we weer heel veel geld besteden aan allerlei publiciteitscampagnes of iets dergelijks of gaan we gewoon ervoor zorgen dat we een heel goed instituut worden wat een dusdanige smoel op basis van de kwaliteit krijgt en niet op basis van mooie banners, vlaggen en reclamefilmpjes die rondgestrooid worden? Dan wordt er gesproken over 22 onderwijsprogramma's. Nu zit ik daar niet heel erg in maar dat lijkt mij veel. Zijn dat er in vergelijking tot andere kennisinstituten veel? Zou het verstandiger zijn om dat minder maar dan gespecialiseerder te doen en dus hoogwaardiger? Daar zou ik ook graag een nadere duiding op hebben. Dat waren op dit moment de inhoudelijke vragen. Dank u wel.

De vicevoorzitter: De heer Van der Valk, u had ook vragen. Aan u het woord.

SP (Van der Valk): Dank u wel, voorzitter. Dank voor de heldere, mooie maar vooral grotendeels Nederlandstalige presentatie. Dat mag ook weleens gezegd worden. Ik heb eigenlijk één vraag. Hoe bepaal jullie je onderzoek agenda? Hoe wordt daar geprioriteerd? Met wie doe je dat? En hoe voorkom je dat je met oude dingen bezig bent omdat de technologie natuurlijk zo ontzettend snel gaat. Het zou zomaar kunnen dat als je een wat langer onderzoek hebt dat je dan met oude technologie op de proppen

komt en dat is natuurlijk onwenselijk. Dus hoe ga je om met de agenda?

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Valk. De heer Franssen had ook vragen. Aan u het woord.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja. Dank u wel, voorzitter. Wij zijn blij als LOKAAL-LIMBURG om te horen dat jullie trots zijn op je projecten waar jullie mee bezig zijn maar we zien ook dat jullie nu eigenlijk vragen om een tweede tranche-subsidie. Maar als je die projecten bekijkt, hoe moeten wij inschatten hoeveel arbeidsplaatsen bijvoorbeeld er na een bepaald project overblijven? En als u een bepaald onderzoek heeft gedaan of zoals u aangeeft een app heeft ontwikkeld, worden deze ook vermarkt? Dus in feite is er een terugkoppeling tussen het geld dat wij bij u als subsidie verstrekken, de tweede tranche in deze, wij praten bijna over € 2 miljoen? Kunnen wij ook straks een inschatting krijgen niet alleen van wat het aan arbeidsplaatsen oplevert maar ook eventueel wat het aan geldmiddelen zou kunnen opleveren? Dat is in eerste instantie mijn vraag. Het was eigenlijk al een vraag naar de heer Van den Akker toe, maar ik kan hem misschien ook rechtstreeks naar u toe stellen. Er wordt ook gesproken over een tussentijdse evaluatie en dat u gaat rapporteren. Mag ik van u misschien vernemen hoe u dat wilt gaan doen en wanneer wij dan tussentijds een rapportage zouden kunnen ontvangen? Voor het overige even een opmerking terzijde. Wij hebben er alle vertrouwen in dat u met goede initiatieven de studenten ook op een goede manier natuurlijk hierbij betrekt en dat vinden wij heel zinvol. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen voor uw vragen. Ik kijk even of er nog vragen zijn. Ja, de heer Van Wageningen en daarna de heer Nijskens. De heer Van Wageningen.

D66 (Van Wageningen): Laat ik de vraag stellen aan de vertegenwoordiger van CAROU, omdat hij het meest al in de richting zit van financiering van derde partijen en het minst afhankelijk is van het deel dat de Provincie subsidieert. Is het jullie ambitie om helemaal onafhankelijk van provinciale subsidie te worden, wel mogelijk door te gaan op de Brightlands campus maar onafhankelijk van een subsidie voor je centrum? Eigenlijk stel ik die vraag omdat ik ook geïnteresseerd ben in wat de Provincie kan doen om dat proces in die richting te bevorderen als het jullie ambitie zou zijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. De heer Nijskens, aan u het woord.

VVD (Nijskens): Ja, voorzitter, er is niet lang geleden besloten tot een wijziging van de strategie. In hoeverre werken de drie kennisinstellingen met de campusdirectie samen? Welke voordelen levert dat voor u direct op en heeft u daar nog bepaalde wensen of juist niet?

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ik kijk nogmaals even rond naar de commissieleden. Ik zie dat er op dit moment geen vragen zijn. Dan aan de insprekers de vraag wie mag ik het woord geven voor de beantwoording. Ga uw gang.

Mevrouw Kamalski: Dat is ook weer aan mij. Ik zal een eerste poging wagen om deze vragen te beantwoorden. De eerste vraag ging over meer smoel. Betekent dat dan ook meer campagnes, vlaggetjes en geld dat daarnaartoe gaat? Nee. Ik bedoel daarmee te zeggen dat nog niet altijd helder genoeg is wat voor goede dingen er op de campus al gebeuren. Dat wil niet zeggen dat ik daar een grote

campagne over zou oprichten. Ik denk ook niet dat iemand dat voor ogen heeft, maar wel het beter uitdragen en een herkenbaarder profiel hebben en die smoel iedere keer weer herhalen zodat mensen ook weten de Brightlands Smart Services Campus is er en dit is wat die campus doet, zonder dat we meteen denken aan een van de andere Brightlands campussen die misschien al wat meer smoel heeft dan wij. Dus dat is wat ik daarmee bedoel en daar zijn juist de dingen die we nu al doen, zo'n voorbeeld als de AI-coalitie is daar eigenlijk een prachtig voorbeeld van. Daar hebben we geen campagne voor gevoerd. Wij zijn dat gewoon gaan doen vanuit de inhoud, vanuit onze overtuiging dat dat moest en dat geeft ons dan smoel. Dus het is zeker vanuit de kwaliteit. Dat ben ik volledig met u eens. De vraag over de 22 onderwijsprogramma's: die KPI is cumulatief, even ter verduidelijking. Dus dat betekent dat we optellen. Dus wat er al gedaan is in 2020 daar komt 2021 nog bij. Dan vinden wij dat toch wel relevant omdat wij de onderwijsprogramma's ook toespitsen op de markt en soms moet je daarvoor echt specifiek aanbieden wat er nodig is voor die doelgroep en daarnaast weer iets anders voor een andere doelgroep. Dus op die manier zou ik zeggen dat klinkt dan misschien veel maar het is vooral ook echt gericht op degenen die we proberen te helpen. Wilt u dat ik doorga met alle vragen of dat ik eerst even stop om te kijken of dit de vraag beantwoordt?

De vicevoorzitter: Ik stel voor dat u doorgaat met alle vragen en dan kunnen de commissieleden even bedenken of dat het antwoord is dat ze verwachtten en zo niet stellen ze de vraag opnieuw. Dus gaat u door.

Mevrouw Kamalski: Oké. Daarna was er een vraag over hoe wij prioriteiten stellen wat betreft de onderzoeken die wij doen en hoe we voorkomen dat we met oude dingen bezig zijn. Ik denk dat ons perspectief net iets anders is, dat wij kijken naar wat is de challenge, de uitdaging, want ik moest een Nederlands woord gebruiken heb ik begrepen, de uitdaging die wij zien in de maatschappij of bij het bedrijf waar wij mee spreken en wat is dan de beste technologie om dat mee op te pakken en dat bepaalt wat wij gaan doen, veel minder of het cutting edge, het allernieuwste van het nieuwste, is. Dus in die zin is het vraag gedreven, missie gedreven wat er op dat moment nodig is. Hoe wij prioriteren is heel erg in gezamenlijkheid. Dus de verschillende kennisinstellingen hebben verschillende zwaartepunten, verschillende expertisegebieden waar we heel goed in zijn. De campus heeft ook bepaalde wensen in hoe wij ons profileren, hoe wij ons positioneren, en in gezamenlijkheid kijken we dan wat op dat moment het belangrijkste is om op in te zetten. En dat linkt heel mooi naar de vraag over hoe vindt die synergie dan plaats, hoe zorgen jullie dat de strategie van de campus, de nieuwe herijkte strategie, ook in overeenstemming is met wat wij doen. Daar hebben wij verschillende middelen voor. Wij hebben daar een structuur voor ingericht. Dus iedere twee weken hebben wij een overleg dat heet kennismakelaarsoverleg. Daarin zitten de kennisinstellingen bij elkaar plus de campusorganisatie. Daarin bespreken wij lopende zaken, lopende projecten, operationele zaken eigenlijk om constant de afstemming te zoeken. Daarnaast doen wij eens in het kwartaal een strategisch kennismakelaarsoverleg, waarin we juist kijken zijn we op de goede weg als het gaat om onze doelen. Moeten wij daarin een beetje bijsturen? Hoe vinden wij dat dat loopt? Dus dat is op een wat hoger niveau. En uit eigen ervaring kan ik zeggen dat er daarnaast ook nog de hele tijd gewoon tweerichtingsverkeer optreedt in de manier waarop wij onderling samenwerken. Soms komen ideeën of vragen binnen bij BISS en zal ik ze bespreken met de campus, bespreken met de andere kennisinstellingen. Soms komt het juist vanuit een andere route binnen en heeft de campus ergens een gesprek gevoerd waar wij juist weer mee verder kunnen. Dus er is ontzettend veel overleg. Uw vraag is of ik daar nog wensen in zou hebben. Nee. Het

enige wat ik gedaan heb sinds mijn aantreden is daar ook wel duidelijke structuren in aanbieden zodat we duidelijk weten bij welk platform op welk moment bespreken welke zaken, maar ik vind dat de afstemming zeer goed verloopt op het moment. Dus die synergie is er zeker en daar maken we zeker gebruik van. Dan was er een vraag specifiek voor CAROU. Gerard.

De heer Mertens: Ik zet mijn microfoon weer even aan. Dank je wel Judith. Er was een vraag van mijnheer Van Wageningen. De ambitie van CAROU is inderdaad om binnen een aantal jaren zogezegd op eigen benen te kunnen staan. Dat is ook het plan zoals we het hebben ingediend of de achtergrond daarvan. Het is inderdaad te zien dat we nu al redelijk ook wat fondsen kunnen binnenhalen. Voor onderzoeksprojecten sluit dat eigenlijk ook heel goed aan bij wat Judith net aangaf. Dat is natuurlijk onze gezamenlijke ambitie. Dat heeft ook te maken met het vraag gedreven karakter van het onderzoek dat wij hebben, want op het moment dat het niet mogelijk zou zijn om fondsen binnen te halen dan hebben we waarschijnlijk ook niet de goede onderzoeksvragen of thema's te pakken. Dus die twee die hangen nauw met elkaar samen. Dus dat is zeker onze ambitie. Dus dat vergt ook dat we daar wel een aparte campus voor nodig hebben met specifiek het ecosysteem dat Judith net beschreef om dit ook mogelijk te kunnen maken. Dus het samenspel van de campus is ook voor ons een randvoorwaarde om onderzoek en zelf gefinancierd onderzoek te kunnen blijven doen.

Mevrouw Kamalski: Dank Gerard. Dan was er een vraag over het vermarkten van de app. Die heeft dan ook te maken met mijn voorbeeld van de runderen en daar gebiedt de eerlijkheid mij te zeggen daar zijn wij over aan het nadenken. Zo'n project doen we dan in dit geval in opdracht van KPN. Nu is dat afgerond. Nu gaan we een tweede fase in. Hoe gaan we verder? Wat gaan we verder doen met die app en waar brengen we dat naartoe? En dat gaat dus heel erg in overleg met de partner met wie je zo'n onderzoek hebt uitgevoerd, maar ik vind het een terechte vraag omdat ik ook vind dat daar ook iets van erkenning terug zou moeten vloeien naar degenen die aan de wieg stonden van zo'n ontwikkeling. Dus daar zijn we echt wel mee bezig. Ik kan u helaas nog geen antwoord geven in de trant van dat doen wij op deze manier en dat levert ons dan zoveel op, maar het is zeker iets wat mijn aandacht in ieder geval heeft. Daar hoop ik dan in de toekomst een duidelijker antwoord op te geven. Voor de arbeidsplaatsen kijk ik ook even naar mijn collega's. Mark, ga je gang.

De heer Liedekerken: Dank je wel. Vanuit Zuyd hebben wij zo'n 150 studenten per jaar op de campus zitten. We zetten er derdejaars- en vierdejaarsstudenten op, maar we zien heel nadrukkelijk mijnheer Franssen dat we zoveel vragen krijgen van het mkb. In 2019 alleen al waren er 102 vragen om te helpen in hun business. Ze lopen dan tegen nieuwe dingen aan. Dus vernieuwend zijn wij heel actueel bezig om te kijken wat heeft het mkb nodig om toekomstbestendig te zijn. En die 150 studenten vinden al voor zij klaar zijn een arbeidsplaats hier in Limburg bij het mkb. Wij leveren 2.700 studenten per jaar voor deze regio af als Zuyd Hogeschool, maar je ziet heel nadrukkelijk dat deze link met het mkb waar dus studenten daadwerkelijk op de campus lopen razendsnel gaat. Zij hoeven nauwelijks te solliciteren. Zij worden door het mkb zelf weggeplukt. Dus daar zit wel een flinke stimulans in om daadwerkelijk op zo'n campus te blijven met studenten.

De heer Mertens: Misschien Judith, dat ik dat nog even mag aanvullen. Ook zou ik het mkb-datalab nog even willen noemen, want daar richten wij ons specifiek op het mkb in ondersteuning van met name het digitaliseringsvraagstuk wat natuurlijk van groot tot klein speelt, maar zeker ook in het mkb en ook daar

proberen we misschien niet zozeer dat we misschien direct nieuwe arbeidsplaatsen creëren maar we zijn vooral ook bezig om ervoor te zorgen dat we de arbeidsplaatsen die er nu zijn houden, dat we die organisaties futureproof, toekomstbestendig, maken en dat doen door de kennis die we op de campus laagdrempeliger beschikbaar te stellen aan met name mkb-bedrijven in het Limburgse. Dus dat is denk ik ook een belangrijke factor die uiteindelijk zeg maar mee zal moeten tellen in hoe wij impact hebben op onze regio en de arbeidsmarkt.

Mevrouw Kamalski: Dank. Als ik goed heb meegeschreven, heb ik dan nog de vraag over de tussentijdse evaluatie. Daarvoor weet ik niet precies uit welk stuk van wie van ons dat kwam. Ik weet alleen vanuit BISS heel duidelijk dat wij meelopen in de kennisassystematiek. Daarvoor hebben wij dus op gezette tijden rapportagemomenten en ligt ook vast wat wij op dat moment tussentijds rapporteren. Dus ik volg daarin gewoon de normale cyclus. Ik weet niet zeker hoe dat bij mijn collega's geregeld is. Dat waren de vragen die ik genoteerd had. Mark, Gerard, hebben jullie nog ergens een toevoeging?

De heer Mertens: Nee, dank je.

Mevrouw Kamalski: Mark?

De heer Liedekerken: Een hele korte op de app. Die vraag ga ik beantwoorden. Bij het data-expertiselab dat wij hebben, worden ook tot een bepaald niveau apps en techniek ontwikkeld en die worden zodra ze in de praktijk zouden moeten komen overgedragen aan het mkb omdat we geen concurrentievervalsing daar willen zijn. En ook gewoon in de testomgeving kunnen wij tot een bepaald niveau leveren. Wij kunnen niet leveren op de markt. Dat doen wij dan via het mkb. En dat is dus ook de aansluiting naar het mkb zonder concurrentie.

De vicevoorzitter: Oké, dank u wel. Dan kijk ik naar de commissie of de vragen beantwoord zijn. Ik zie een hand van de heer Ernst. Graag geen nieuwe vragen maar even gewoon een reactie op de antwoorden. De heer Ernst.

PVV (Ernst): Nee voorzitter, het is echt een verduidelijking. Ik kreeg het antwoord dat de onderwijsprogramma's cumulatief waren en ik begreep dat ze vraaggericht zijn. Dat betekent dus, of althans dat haal ik er dan uit, dat er geen continu aanbod van onderwijsprogramma's is of zijn er wel standaard onderwijsprogramma's die aangeboden worden en maken die dan ook onderdeel uit van die 22 of zijn dat 22 vraag gestuurde eenmalige programma's? Dank u wel.

De vicevoorzitter: Zou u daar meteen op kunnen reageren? Aan u het woord.

Mevrouw Kamalski: Eerst vanuit mijzelf. Vanuit BISS geredeneerd kan ik zeggen dat sommige daarvan doorlopend zijn en bieden we meerdere malen aan. Ze zijn niet nieuw maar je herhaalt het nog een keer met andere deelnemers. Andere onderwijsprogramma's zijn voor ons, hoe moet ik dat goed zeggen, professional education. Dus wij richten ons op mensen die al in het bedrijfsleven werkzaam zijn. Dus misschien bedoelt u meer onderwijsprogramma's in de zin van het onderwijs voor de reguliere studenten. Misschien zit het in het feit dat ik uw vraag misschien niet helemaal goed interpreteer.

De vicevoorzitter: Mijnheer Ernst.

PVV (Ernst): Nee, het is duidelijk. Het maakte mij niet zoveel uit of het onderwijsprogramma's zijn voor reguliere studenten dan wel voor een wisselende groep, maar gewoon het feit of er een bepaalde mate en continu aanbod is waar men op terug kan vallen, terugkerend naar die gedachte van meer smoel, wat dan natuurlijk ook een onderdeel is om inderdaad die smoel mee te bepalen. In die richting dacht ik en dat hebt u in voldoende mate beantwoord voor mij. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Oké, dank u wel. Dan kijk ik even naar de andere vragenstellers of de vragen naar behoren beantwoord zijn. Dat is het geval. Oké, dan dank ik u voor uw bijdragen. Dan gaan wij over tot de inhoudelijke behandeling in twee termijnen. De eerste termijn is met maximaal vijf minuten per fractie en ik start met de heer Loomans, Partij voor de Dieren. Aan u het woord, mijnheer Loomans.

Partij voor de Dieren (Loomans): Dank u wel. Zojuist hebben wij bij kaders tellen een aantal voorstellen overgenomen die ons er onder andere op wijzen dat wij als PS vaker moeten vragen naar een totaaloverzicht van provinciale bijdragen, goed moeten stilstaan bij vragen over het publiek belang en kritisch moeten blijven op alternatieven en exit scenario's. Wij hopen dat in ieder geval met betrekking tot de Brightlands-campussen die nieuw aangekondigde Brightlands-rapportage dit soort vragen zal beantwoorden. Dat verzoek is omdat als ik kijk naar dit voorliggende subsidieverzoek het weer de Brightlands Smart Services Campus betreft. En we waren nogal verrast toen we dit verzoek tegenkwamen omdat in onze beleving we een maand of drie geleden daar ook al een subsidie voor hebben toegekend, maar blijkbaar was dat de campusorganisatie en gaat het nu om een subsidie voor drie gebruikers van die campus: weer een kleine € 2 miljoen. En onze eerste vraag is dan ook aan de Gedeputeerde of hij een totaalbeeld zou kunnen geven van alle financiële stromen tussen de Provincie, het en de daar gevestigde instituten en bedrijven. Kunnen wij na deze subsidieaanvraag in de resterende Statenperiode nog meer aanvragen gerelateerd aan BSSC verwachten? En kan hij aangeven wanneer hij verwacht dat de bij deze subsidie betrokken bedrijven zelfstandig zullen zijn? Misschien nog voor de duidelijkheid wil ik graag toevoegen dat wij geen inhoudelijk probleem hebben met deze subsidie of deze bedrijven maar wel met de ondoorzichtige structuur van die hele Brightlands-gerelateerde zaken. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Loomans. Dan ga ik naar de heer Paas. Aan u het woord.

50PLUS (Paas): Ja, dank u wel voorzitter. Voorzitter, 50PLUS onderkent het belang van de campus, maar wil toch enige bezorgdheid uitspreken over de mogelijke situatie na 2023. In het Statenvoorstel hebben we kunnen lezen dat de doelen en impact van de BSSC, respectievelijk de ontwikkeling en de financiële verduurzaming van de kennisinfrastructuur gekoppeld aan de BSSC onvoldoende worden gerealiseerd binnen de beoogde periode en dat brengt bij mij de vraag voorzitter wat gebeurt er met de campus als de situatie richting 2023 niet verbetert en de subsidieverlening van de kant van de Provincie mogelijk stopt. Overigens heeft 50PLUS, voorzitter, begrip voor het feit dat de coronapandemie een negatieve uitwerking heeft op de te behalen resultaten. Voorzitter, in het verleden heeft 50PLUS voorgesteld om de subsidiebeschikkingen die aan de campussen worden verzonden met daarin opgenomen de KPI's ook naar Provinciale Staten te sturen zodat PS aan de hand van de te behalen resultaten uit die subsidiebeschikkingen kan beoordelen of deze behaald zijn. Op die manier kan PS zijn

kaderstellende en controlerende taken beter uitvoeren. 50PLUS is blij dat dit nu in de periode Q1 wordt opgepakt want we kunnen in de brief van de portefeuillehouder van 2 maart van dit jaar lezen dat in Q1 van 2021 de resultaatsverplichtingen, KPI's, zoals die in de subsidiebeschikkingen worden opgenomen aan PS zullen worden toegestuurd. Voorzitter, 50PLUS steunt deze subsidieaanvraag en hoopt dat de resultaten op termijn zodanig verbeteren dat de doelen, de ontwikkeling en de financiële verduurzaming van de kennisinfrastructuur in voldoende mate worden gerealiseerd. Tot zover voorzitter in eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ik geef nu het woord aan GroenLinks, de heer Baneke.

GroenLinks (Baneke): Dank u wel, voorzitter. Ik vervang mevrouw Jetten. Zij is geblesseerd uitgeschakeld. Dus ik gebruik dit voornamelijk om mijn mening te vormen en toe te luisteren. Ik zal mevrouw Jetten daarna informeren over wat hier gezegd is, zodat wij tijdens de Statenvergadering ons politiek oordeel kunnen vellen.

De vicevoorzitter: Prima, dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan de PvdA, de heer El Attal.

PvdA (El Attal): Ik kan het eigenlijk kort houden. Wij steunen dit voorstel. Wij zien het op zijn plek binnen de herijking die is voorgenomen door de BSSC. Verder ook bedankt voor de presentatie waarin goede voorbeelden naar voren kwamen over waaraan gewerkt wordt. Dat was mijn eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan LOKAAL-LIMBURG, de heer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja dank u wel voorzitter. LOKAAL-LIMBURG vindt het prettig om te vernemen dat de studenten gelijk terecht kunnen en, zo bleek uit de beantwoording, dat we een versterking van het mkb in Zuid-Limburg dus constateren. Heel positief. Maar als we dan het stuk inhoudelijk gaan lezen en als ik hier dan de mooie voorbeelden te horen krijg, dan lees ik in het stuk iets anders. Ik sluit mij aan bij de vraag die hier wordt gesteld, en die hadden wij er ook op staan, van hoeveel middelen zijn tot heden totaal ter beschikking gesteld, dus een totaaloverzicht. Maar er staan ook op pagina 4 de risico's. Wat zijn de risico's? Er staat te lezen: De doelen en impact van de BSSC worden onvoldoende gerealiseerd binnen de beoogde periode. Dat klinkt ons heel anders in de oren dan de positieve geluiden die we hier horen. Dus daar hadden wij graag een nadere toelichting van de portefeuillehouder op. Dan staat er ook de Provincie is aandeelhouder. Hoe wordt deze sturing dan gegeven en hoe vaak wordt die gegeven. Er blijkt nu dat dit onvoldoende is. Hoe gaat het dan verder? Dus daar zijn we eens benieuwd hoe de verantwoordelijke portefeuillehouder ons daarin kan meenemen. Vervolgens lezen we ook in het stuk dat op pagina 12 staat: Om de BSSC geschikt te laten zijn voor de studenten, zijn aanpassingen in de huisvesting en begeleiding nodig. Dat kunnen we niet helemaal begrijpen omdat wij toch menen dat de Open Universiteit voldoende faciliteiten heeft. Wij menen toch dat de Hogeschool Zuyd voldoende faciliteiten heeft. Dus wij snappen niet helemaal hoe wij dit dus dienen te lezen, gezien de huisvesting, want wij zijn toch van mening dat de school begeleidt en die vraag werd eigenlijk ook in het voortraject gesteld. Stel dat straks de subsidie stopt. Wat en hoe gaat deze organisatie dan verder? Want we zien natuurlijk wel de meerwaarde ervan en wij zien ook, en dat werd al verwoord, dat studenten gelijk terecht kunnen. Dat is een versterking van het mkb. Ik hoop ooit nog de vraag beantwoord te krijgen hoe dan in feite zo'n app wordt vermarkt, want natuurlijk heeft die vraag een reden, want stel dat in 2023 de subsidie zou stoppen, dan hopen wij terecht dat in feite zo'n project

doorgang vindt voor het mkb en de ondernemers maar dan moeten er natuurlijk ook middelen zijn. Vandaar de vraag hoe worden op een andere manier nog middelen eventueel dus gerealiseerd. Dan staat op pagina 17, Gedeputeerde Van den Akker, de evaluatie: er zal tussentijds gerapporteerd worden. Maar er wordt niet aangegeven in dit stuk wanneer wordt er gerapporteerd en wat wordt er dan gerapporteerd. Dat waren de vragen in eerste termijn, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Het woord is aan het CDA, mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja, voorzitter, we hebben nog niet zolang geleden een besluit genomen om de campusorganisatie opnieuw te financieren. Dan vindt de CDA-fractie het ook heel logisch dat je vervolgens ook de kennisinstituten op de campus blijft financieren, want anders heb je straks een campusorganisatie zonder kennisinstituten of omgekeerd. Daar zit geen logica in. Dus ten principale zijn wij wel voorstander van het voorstel. Als we naar de inhoud kijken, dan zien wij een uitvoerig voorstel van zowel CAROU als ECD over wat ze precies gaan doen met KPI's enzovoorts. Als ik het goed zie, dan missen wij dat voor wat betreft het BISS zelf, want daar wordt verwezen naar een stuk uit 2019, dat nog steeds geldig is maar dat zit er dan verder niet bij. Dus even heel formeel, als je een besluit moet nemen over we gaan een x-bedrag aan instituut y geven dan had ik ook graag alle onderleggers bij elkaar waar dat dan precies over gaat. Maar meer principieel, en dan sluit ik wel aan bij een aantal collega's die daar opmerkingen over gemaakt hebben, is dit niet de eerste keer in deze Collegeperiode dat wij een voorstel krijgen voor een tweede of derde tranche voor een kennisinstituut en wij hebben elke keer eigenlijk grosso modo twee principiële vragen gesteld. Wij hebben in het verleden iets afgesproken. Daar zijn criteria aan gehangen. Zijn die behaald of niet behaald? Is daar een onafhankelijke externe evaluatie van om van daaruit ook te kunnen beoordelen of de plannen zoals ze voor de volgende tranche voorliggen ook enige realiteitswaarde hebben. Ik kan niet anders dan constateren hier dat die evaluaties er in ieder geval niet bij zitten over de achterliggende periode. Dus hier zitten alleen maar plannen bij voor de toekomstige periode. Dus de vraag is even waar de analyse van de achterliggende periode is en wat daar de uitkomst van is. Een tweede vraag die wij steeds hebben gesteld gaat toch over de levensvatbaarheid op termijn. We hebben dat ook nog vrij expliciet zelfs als een criterium bij SIS 3.0 toegevoegd, maar we hebben het bij elke discussie afgelopen jaar aan de orde gehad als het ging over de laatste tranche voor een kennisinstelling. En nogmaals, het heeft helemaal niets te maken met deze drie nu specifiek, want ik heb er niet zoveel verstand van maar de plannen zien er goed uit. Maar de vraag is natuurlijk wel wat gebeurt er. Ik zie daar wel af en toe in teksten iets staan van ja wij hebben wel de ambitie om er geld in te blijven steken. Maar ik vraag wel heel expliciet nu aan het College kunt u ons bevestigen dat ijs en weder dienende na afloop van deze tweede tranche deze instituten gewoon financieel zelfstandig kunnen voortbestaan of niet. Dat staat niet in het Statenvoorstel en dat verbaast mij eerlijk gezegd want wij hebben dit nu al een keer of vijf gevraagd. Dus ik had eerlijk gezegd wel verwacht dat ik het niet een zesde keer hoefde te vragen.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mevrouw Depondt. Het woord is aan de SP, de heer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Ja dank u wel, voorzitter. Een voorstel over een heldere landencampus. Daar is er weer eentje, zeg ik maar even, want dit is de zoveelste in een lange reeks, en ze zijn allemaal belangrijk en ze zijn allemaal nodig en ze hebben allemaal ook wel positieve effecten, maar wanneer wordt er eens een keer een andere tactiek gehanteerd dan de salamitactiek, waarin iedere keer hapjes en stukjes

worden aangeboden om de besluitvorming rondom een heldere landencampus of campussen in zijn totaal te kunnen beoordelen? Dus dat mag anders wat de SP betreft. Kan er niet een meerjarenoverzicht komen met wat staat eraan te komen aan PS-voorstellen op de diverse heldere landencampussen? Dat maakt het transparant en dat maakt het ook goed om die keuzes goed af te wegen. In december hebben we het al wat gehad over de BSSC. Toen hebben we het construct, de campus zelf, overigens met veel zorg en met veel aandacht bediscussieerd. We hebben het gehad over continuïteit. We hebben het gehad over levensvatbaarheid en uiteindelijk op zichzelf kunnen staan op enig moment en dat zou in deze discussie ook weer moeten. Dus dat is dan ook de vraag die ik stel: Is de bedoeling dat uiteindelijk de ontwikkelinstituten ook zelfstandig gaan opereren of gaan wij over enkele maanden/jaren weer een derde, zevende, achtentwintigste tranche op de Brightlands Campussen weer besluiten? Dat was mijn belangrijkste vraag. Kom met een overzicht. Kom met een meerjarenplan in plaats van dat je het steeds maar weer met stukjes komt aanbieden. Dat was het in eerste termijn, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan ga ik nu naar de heer Van Wageningen van D66. Aan u het woord.

D66 (Van Wageningen): Ja, we hebben zojuist advies van de Zuidelijke Rekenkamer gehad dat we eigenlijk bij dit soort besluiten wel een overzicht over het geheel moeten hebben en dat we ons dan alsnog moeten beraden of het maatschappelijk belang groot genoeg is om dit voort te zetten. Al die informatie hadden we niet maar het was wel te achterhalen. Het is dus ook bewust van het geheel dat ik zeg dat D66 hier wel akkoord is met deze tweede tranche van de subsidies aan twee centra en één instituut. Dat is dan echt toch wel gebaseerd op het feit dat we in 2014 A zeiden en B1 al gezegd hebben en dat we nu ook B2 zeggen, dat we nu na de subsidie aan de Smart Services Campus ook subsidie gaan verlenen aan de instituten die die campus mede bevolken. Wat dat betreft zijn we wel blij met het antwoord dat zojuist door de directeur van CAROU werd gegeven. De ambitie van die instituten om op eigen benen te gaan staan is er wel degelijk en ik hoor dat dan van de directeur van het instituut die er ook al vrij dichtbij zit. Ik weet het niet meer uit mijn hoofd maar dat was vijf ton geloof ik op in totaal € 4 miljoen voor dat instituut. Dus dat is niet meer een instituut dat vooral van subsidie afhankelijk is. Die is vooral van inkomsten van derden afhankelijk. Dus kennelijk kan dat wel en als dat instituut de ambitie heeft om door te groeien dan zullen we dat graag stimuleren. Hoe kunnen we dat doen? Het antwoord was wij kunnen zelfstandig worden maar dan moet de Brightlands Smart Service campus als zodanig, als ecosysteem, er wel blijven. Dat moet dan wel in stand blijven. Dan wordt de speurtocht voor ons dus eigenlijk hoe gaan we die Smart Services Campus meer grond onder de voeten geven. Het idee van D66 is eigenlijk gebaseerd op de succesformule van andere campussen. Voorzie de campus van vastgoed waar het ecosysteem kan worden gevestigd en waar een verdienmodel op kan worden gebaseerd. En het is voor ons wel acceptabel als de Provincie daar eenmalig een investering in doet als daarmee inderdaad de campus meer vaste grond onder de voeten krijgt. Dit moet uiteraard meer uitgewerkt worden en er zitten mitsen en maren aan, maar een besluit in die richting zou ons meer bevallen dan telkens weer een nieuwe subsidie. Ik moet er nog bij zeggen dat de VVD ook een ander idee heeft om vaste grond onder de voeten te krijgen als ecosysteem. Het investeringsfonds dat in Chemelot goed werk doet, het venture fonds, uitbreiden, zijn werking laten uitbreiden of een nieuw fonds oprichten ook voor Smart Services waar startups dan in die sector gebruik van kunnen maken in Heerlen. Die positieve ideeën breng ik omdat wij het belang voor de regio Parkstad groot genoeg vinden. De eindconclusie is inderdaad dat wij gewoon met dit voorstel akkoord gaan met deze onderbouwing en deze aanvulling.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Van Wageningen. Zou u de microfoon uit willen zetten? Dan nu het woord aan Samen voor Limburg, de heer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Dank u wel, voorzitter. De fractie van Samen voor Limburg, ik moet nog even wennen aan de naam, is natuurlijk een groot voorstander van het Brightlands-concept voor de ontwikkeling van onze kenniseconomie en de innovatiekracht van Limburg. Nog niet zo lang geleden, dat werd net ook even aangestipt, hebben wij ook positief geoordeeld over de herijking van de strategie van Brightlands Smart Services Campus. Wij zijn als Provincie een commitment aangegaan die tot 2023 nu doorloopt en zoals zo vaak in dit huis zitten we weer op die overdrachtelijke rijdende trein en willen we, zoals ook vaak gezegd hier, een betrouwbare overheid zijn en daar maakt deze tweede tranche onderdeel van uit. Het enige risico dat we lezen is dat de doelen niet of onvoldoende gehaald gaan worden en wij vinden dit een te accepteren risico, zeker gezien het bedrag dat nu gevraagd wordt. Brightlands Smart Services Campus, en hoe zeg je dat nu vriendelijk, kan van de vier eigenlijk wel een extra steuntje in de rug gebruiken. Echter wij zullen strak op de KPI's moeten blijven sturen middels de projecten en de voortgangsrapportages, hetgeen relevante input zal zijn voor de periode na 2023 waarin mogelijk nieuwe overeenkomsten en verplichtingen worden aangegaan. Dat past echter nu niet om daar al te zeer op vooruit te lopen maar ik wil me wel aansluiten bij de heer Franssen bij het uiten van de zorgen over de toekomst van Brightlands Smart Services Campus na 2023. Wellicht dat de analyse van de achter ons liggende periode, zoals mevrouw Depondt aangaf, ons daar de antwoorden op geeft. Dus de vraag richting de Gedeputeerde is als volgt: Hoe beziet u de toekomst van BSSC voor de lange termijn en hoe kijkt u aan tegen het feit dat wij aandeelhouder zijn ook na 2023 en het uiteindelijke doel zal zijn dat de BSSC financieel op eigen benen kan gaan staan. Is het niet reëel en fair om te zeggen dat we eigenlijk langjarig nog financieel betrokken blijven bij deze campus? Tot zover.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Smeets. Dan nu het woord aan Forum voor Democratie, de heer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Dank u wel, voorzitter. Ik wil wel in ieder geval namens ons antwoord geven op de heer Smeets. Nee. Wij zijn over het algemeen heel enthousiast als we het hebben over de innovatie. De campussen die zijn daar goed in en dat hebben we goed aangejaagd en ik zit al langer op dezelfde portefeuilles als de heer Van den Akker. Dus ik hoor hem daar ook vaak over spreken. Ik denk dat wij heel erg op één lijn zitten als we het hebben over dat de rol van de Provincie het aanjagen van die projecten is en daarin zorgen dat ze ontwikkelen maar dat we op termijn ook moeten kijken of we daar inderdaad ook weer uit kunnen stappen op het moment dat dat goed loopt en als dat goed loopt, dat we daar ook weer een keer van terug moeten, want een langdurige investering is wat ons betreft geen heel goed idee. Dat betekent dus op de een of andere manier dat het niet loopt van zichzelf, dat er geen basis voor is. En in plaats van dat alleen maar te roepen willen we daar ook graag een oplossing voor aanbieden. Wij zien namelijk nut in commerciële toepassingen. Als we nu eens daarop gaan sturen. We hebben een aantal KPI's liggen. Dit zijn er vier: Campus met impact, bloeiende community, goede Euregionale positionering en een goed gevulde campus. Ik mis daar eigenlijk een goed gevulde portemonnee. Als dat nu eens één van de kernvragen van de campus zou zijn. Kunnen we kijken of al die projecten die draaien en al die dingen die we doen commercieel levensvatbaar zijn, of we daar partijen voor kunnen vinden die geïnteresseerd zijn. Als dat nu eens het sturingspunt zou kunnen zijn van de campus en de deelnemende organisaties die zich er vestigen. Dat zou wat ons betreft denk ik al een hele

slok op de borrel schelen. Verder zijn we natuurlijk wel voor dit voorstel. We zijn het traject ingestapt. Dat hebben wij ook al eerder aangegeven en daarin zitten wij volledig op één lijn met Samen voor Limburg. Wij zijn dit traject ingestapt en wij horen deze subsidie netjes af te maken. Maar wat ons betreft is het wel belangrijk om te kijken naar de toekomst en hoe garanderen we dat die campus ook zonder ons blijft bestaan. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Het woord is aan de PVV, de heer Ernst. Een interruptie van de heer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Ja, ik moet natuurlijk even reageren op de heer Driessen, want mijn laatste vraag aan Gedeputeerde Van den Akker was niet zozeer ons standpunt als SVL dat wij vinden dat de Provincie langjarig betrokken moet blijven bij deze campus, maar ik denk dat gezien het construct met het aandeelhouderschap dat het fair zou zijn om meer achtergrond te geven over het feit dat we waarschijnlijk, en nogmaals het is niet ons standpunt, langjarig betrokken blijven bij deze campus. Dat voel ik aankomen en ik wil daar gewoon een uitspraak van de Gedeputeerde over hebben. Nogmaals, het is niet ons standpunt. Wij vinden ook dat ze commercieel op eigen benen moeten kunnen staan, financieel op eigen benen moeten kunnen staan. Echter ik vrees dat dat op korte termijn niet gaat gebeuren. Dat was de kern van de opmerking in mijn betoog.

De vicevoorzitter: Dank u wel.

Forum voor Democratie (Driessen): Dat was geen vraag. Dus die neem ik voor kennisgeving aan.

De vicevoorzitter: Graag via de voorzitter. Dank u wel. De heer Ernst.

PVV (Ernst): Ja, dank u wel voorzitter. De sprong naar de andere kant van de cirkel is weer gemaakt. Dit type vernieuwende innovatieve projecten kent in het algemeen een betrekkelijk lange aanlooptijd en vraag ook in de groei naar effectiviteit en resultaat om een lange adem. De campusprojecten kennen in het algemeen een succesvolle ontwikkeling, waarbij de BSSC helaas iets achterblijft bij de anderen. Vorige week constateerden wij bij de behandeling van het SIBL dat er te weinig valorisatie van de resultaten van BSSC plaatsvindt. Hier ligt wat de PVV betreft dan ook een duidelijk aandachtspunt. De campussen zijn niet gestart als pure researchinstituten maar dienen een duidelijke economische en maatschappelijke rol voor onze regio te vervullen. Het succes wordt bepaald door de positieve impact op die economie en maatschappij en dus hoogstaande ontwikkelingen die op de plank blijven liggen zijn zeker niet als succes aan te merken. Indien er een verdere ondersteuning vanuit de Provincie plaatsvindt dient deze vergezeld te worden van een duidelijke boodschap aangaande de resultaten, dus de impact op economie en maatschappij, of om inderdaad met de woorden van de heer Driessen te spreken de goed gevulde portemonnee. Tot zover mijn inbreng in de eerste termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan spring ik nu weer naar de overkant. De VVD, de heer Nijskens.

VVD (Nijskens): Ja, dank u wel voorzitter. Er is natuurlijk al een hele hoop gezegd. Ik denk dat de heer Van Wageningen een hele duidelijke uitsplitsing heeft gemaakt tussen de campusorganisatie aan de ene kant en de gebruikers van de campus aan de andere kant. Ik denk juist ook richting de heer Smeets dat

die langjarige commitment van de Provincie met name aan de campuskant zit aan faciliteren van huisvesting van dit soort faciliteiten waar je natuurlijk op enig moment via huur en gebruik gewoon revenuen kunt halen. Op zich is de BSSC natuurlijk een hele jonge campus en ik moet eigenlijk zeggen dat wat er nu al staat na die paar jaar dat ze bezig zijn maakt wel indruk. Ik vond het ook een hele interessante presentatie met ook leuke voorbeelden die ze aan hebben gegeven, wat ze bijvoorbeeld al gerealiseerd hebben en ook de verscheidenheid van hoe de universiteit erin zit, hoe de Hogeschool Zuyd met name richting mkb opereert en hoe de Open Universiteit met name richting zorg opereert. En wat me dan ook vooral aanspreekt is dat er synergie gaat plaatsvinden, hoe die drie partners in elkaar eigenlijk meerwaarde gaan creëren. Het is natuurlijk heel lastig om via onderwijs geld te verdienen. Vanuit de Provincie gezien zullen we dan in dat stukje onderwijs waarschijnlijk subsidies blijven steken en daarom is het ook subsidie. Dat geld wordt één keer erin gestoken en is weg, terwijl we natuurlijk in de campusorganisatie kunnen gaan investeren waar rendementen uit kunnen vloeien. Dan heb ik eigenlijk nog één vraag over de mededeling portefeuillehouder van 2 maart. Daar wordt een opmerking gemaakt over de bloeiende community en dat er geen programma is voor startups. Er hebben al verschillende sprekers voor mij gevraagd wat volgt nog. Is dit bijvoorbeeld zo'n punt wat nog volgt, dat er nog een voorstel of een subsidie of weet ik veel komt om zo'n programma voor startups te gaan realiseren? U snapt het al, wij zijn wel zeer groot voorstander van dit voorstel en zoals eigenlijk ook andere sprekers al hebben aangegeven is dit eigenlijk een vervolg op een vroeger voorstel. En het is ook wel heel mooi hoe dat volgt op het Rekenkamerrapport, dat er met name erop wijst in hoeverre kun je nog nee zeggen en in hoeverre kun je nog sturen. Dus ik ben heel benieuwd naar de beantwoording van eigenlijk allemaal die vragen die ook in die richting gesteld zijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Nijskens. U maakt mij allemaal een hele blije voorzitter, want u bent ruimschoots binnen uw vijf minuten gebleven. Voor een reactie kijk ik naar de heer Van den Akker en ik daag u graag uit om hetzelfde te doen, om binnen de 27 minuten te blijven. Aan u het woord.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank u wel, voorzitter. Dank ook aan de inbreng vanuit de Staten en natuurlijk de toelichting vanuit de drie kennisinstellingen. Een aantal van uw fracties begon erover dat dit een vervolg is op een zogenaamde eerste tranche, maar eigenlijk is het een heel bijzonder vervolg, namelijk dat er eerst sprake was van één instituut dat natuurlijk opgeknipt is omdat het niet functioneerde. Men heeft gezegd we gaan het anders organiseren en vervolgens hebben wij ook als Provincie best wel op de rem gestaan om pas de voorstellen hier aan u voor te leggen op het moment dat er goede businesscases en subsidieaanvragen lagen. Dat is ook één van de redenen geweest. Ik weet nog het debatje in de Statenvergadering met de heer Van Wageningen dat ik zei er komt nog een voorstel specifiek over de kennisinstellingen, maar die waren afgelopen najaar nog niet klaar. Dus de instellingen hebben ook met ons heel hard gewerkt om uiteindelijk de voorstellen zo te maken zoals ze er nu liggen. Dat past ook in de herijkte strategie van de campus en de reset die een jaar geleden is ingezet, destijds onder de interim-CEO die nu wordt doorgezet waarbij we ook hebben afgesproken de vorige keer om medio dit jaar de doorkijk voor na 2023 met elkaar te bespreken en daar werkt ook mevrouw Boeijen als huidige CEO aan. Wat zijn de huidige cijfers? Die staan ook in de Brightlands-brief van oktober genoemd. In de Brightlands-rapportage wordt ook een routekaart ontwikkeld van wat komt eraan op de verschillende campussen, al valt dat bij deze campus ook na dit Statenvoorstel betrekkelijk te overzien. De campus zelf is een kleine bv. Er zitten ongeveer achttien medewerkers. 80 bedrijven zijn er gelieerd, 900 banen en ruim400 studenten. De heer Liedekerken gaf ook aan dat vanuit Zuyd Hogeschool veel

studenten er actief zijn. 35 startups zijn gerealiseerd in 2018. Dus ja, het is de jongste campus, maar ik denk ook dat voor zover je er een wedstrijd van zou willen maken je ook de verschillende starttijden mee in rekening moet nemen. Deze is dus nu een jaar of vier bezig en heeft financieel het lek ook bovengekregen. Maar het zou natuurlijk het mooiste zijn, net als de Maastricht Health Campus, die vanaf 2023 echt op eigen benen staat en wel tot die tijd een aandeelhoudersbijdrage van iets meer dan drie ton van de Provincie heeft gekregen en van de andere aandeelhouders, maar daarmee ook gespaard heeft zodat ze daarna op eigen benen staan met de opbrengsten van de spin-offs en spin-outs. De Brightlands-rapportage, meteen antwoord op de vraag van de heer Loomans, die wordt op 19 maart geagendeerd in de controlecommissie. Zoals we eerder gewisseld hebben, ziet het er niet naar uit dat de campus in 2023 volledig op eigen benen zal staan, maar het ziet er ook niet naar uit dat er op dit moment grote voorstellen nog voorzien zijn komend jaar voor deze campus. Het is wel zo, en dat werd ook in de presentatie aangegeven, dat voor de ambitie om toe te treden tot de kunstmatige intelligentie coalitie, om in Nederlandse termijn te blijven spreken, daar ook nu een centrale functie, een hub, is gerealiseerd, dat deze campus daar onderdeel van is en dat dat ook uitmaakt van een voorstel richting het nationaal groeifonds, het zogenaamde Wopke Wiebes Fonds, dat wordt voorbereid. Dus dat leidt ook tot het verwerven van meer middelen vanuit buiten Limburg vanuit de overheid en ook het bedrijfsleven. Ja, mijnheer Paas, wat als de campus niet verbetert? Ja, dan heeft die geen toekomst. Daarom zijn ook die KPI's nu zo scherp gesteld door de CEO van de campus. Ze zijn ook gesynchroniseerd met de KPI's bij de voorstellen zoals ze vandaag voorliggen. Daar wees u op. En de verduurzaming van de drie kennisinstituten die staan ook in het Statenvoorstel apart genoemd, ook in antwoord op de vraag van mevrouw Depondt. Bij elke paragraaf ziet u dat ook waar de blauwe illustraties staan. Bijvoorbeeld bij het BISS-instituut van de UM staat "de UM zet de subsidie van de Provincie in om BISS verder op te bouwen en additionele geldstromen te werven die de rol van de opbouwfinanciering van de Provincie overnemen per 2022." Datzelfde geldt voor de OU. Het regionaal valorisatiecentrum wordt duurzaam ingebed in de eigen organisatie en dat geldt ook voor Zuyd Hogeschool. De activiteiten zullen na afloop van de provinciale subsidie duurzaam ingebed zijn. Dus dat is de doelstelling. De heer Franssen maakte een opmerking over de risico's. Dat is dus ook precies waar je op stuurt, zowel met de KPI's als ook via de voortgangsrapportages. Die zullen er jaarlijks zijn binnen de kennis as, zoals mevrouw Kamalski aangaf, voor het BISS-instituut en via de subsidiebeschikkingsrapportages in ieder geval richting de Provincie. Dit zijn natuurlijk ook zaken waar je in de regeling grote projecten van de campus of straks de Brightlands-rapportage twee keer per jaar met elkaar over kunt spreken in deze Staten en ook de Raad van Commissarissen van de campus zelf natuurlijk een vinger aan de pols houdt. Wat betreft de vraag over de huisvesting vanuit Zuyd Hogeschool vraag ik zo de heer Liedekerken, die als het goed is nog meeluistert ook, om die beantwoorden als ik de andere vragen heb beantwoord. De vraag van de heer Van Wageningen was over het vastgoed. Op dit moment is er een huurcontract tot 2026, maar het is nog niet zo aantrekkelijk voor de Provincie of om als aandeelhouders het gebouw over te nemen, want dat betekent dat je ook voor de grote onderhoudswerkzaamheden financieel aan de lat zou komen te staan. Dus er ligt hier echt een ander model onder. Het is wel zo dat voor het Brightlands Venture Partners Fonds 4, ook de campus in Heerlen betrokken wordt en beschikbaar is. Dus die is daar niet van uitgesloten hoewel de focus natuurlijk ligt op gezondheid en chemie. Dus laat ik zo zeggen, uiteindelijk zal deze campus ook in de toekomst op eigen benen moeten staan, nog niet in 2023, maar deze instituten wel op kortere termijn. **De suggestie van de heer Driessen van als doelstelling een goedgevulde beurs of in ieder geval opbrengsten die ook renderen voor de campus zelf** daar zit wat in. Dat heeft ook met IP en dividend te maken. Ik kan me voorstellen als er zo'n app ontwikkeld wordt

voor KPN dan investeert KPN daar natuurlijk in, maar op het moment dat je daar faciliteiten ter beschikking stelt kun je daar mogelijk ook wel in gaan delen. **Dus ik neem die vraag even mee en ik stel voor dat we daarop terugkomen in de besprekingen van de Brightlands-rapportage.** De heer Nijskens had een vraag over startups. Deze campus heeft kortstondig een eigen startupfonds gehad. Daar betaalde de Provincie destijds niet aan mee, maar dat is ook weer vrij snel gestopt en op dit moment wordt ook onderzocht met LIOF of we voor de meerdere campussen een andere startupfaciliteit, de zogenaamde vroegefasefinanciering kunnen gaan organiseren, want het is niet heel erg efficiënt om voor elke campus een eigen startupfonds te gaan organiseren. **Dat over die startupfondsen komt inderdaad ook nog terug bij de roadmaps** en er is al reeds, dat hebben we ook vorige keer zo besproken, het zogenaamde open incubatieprogramma. Dat is ook in de voortgangsrapportage zo aan de orde gekomen. Even kijken of ik nog zaken vergeten ben, want dan zou ik willen vragen dat de heer Liedekerken de vragen over de huisvesting zou kunnen beantwoorden.

De vicevoorzitter: Heeft u de vraag gehoord, mijnheer Liedekerken? Aan u het woord.

De heer Liedekerken: Dat was de vraag over de huisvesting of hoe wij dat op de campus op dit moment doen. Dat geldt evenzo voor de Chemelot-campus overigens. Wij hebben de hele afdeling ICT met dat hele specialisatielab overgeheveld naar de campus op dit moment. Dat betekent dat wij in Nieuw-Eyckholt, waar wij ook het vastgoed gewoon betalen, 3.600 vierkante meter leegstand hebben. Dus wij zijn nu aan het kijken samen met de gemeente, en dat geldt evenzo voor Brightlands, hoe wij de toekomstige opleidingen op de juiste plekken gaan positioneren zodat de studenten veel dichter bij de bedrijven zijn en hoe wij dat in Nieuw-Eyckholt met de leegstand gaan oplossen. Daarover zijn verschillende gesprekken en daar betrekken we de Provincie ook bij.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik weer even naar de heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik ben wel binnen de tijd gebleven volgens mij, maar mocht ik vragen vergeten zijn dan doe ik dat graag nog in tweede termijn.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ik ga even rond en dan start ik inderdaad de tweede termijn van anderhalve minuut per fractie waarbij ik u ook vraag om aan te geven hoe u dit stuk wilt doorleiden naar PS, als hamerstuk of als bespreekstuk. Dan begin ik bij de SP, de heer Van der Valk.

SP (Van der Valk): Ja, dank u wel voorzitter. Dank voor de beantwoording. De SP heeft altijd positief gestaan in alle Brightlands-constructen whatsoever, in goed Nederlands, dus in dit construct ook. En ook gezien het argument dat aan de overkant werd gebezigd van je bent een betrouwbare partner, c.q. overheid, stemmen wij in met dit voorstel en mag het wat ons betreft als een hamerstuk afgedaan worden.

De vicevoorzitter: Dank u wel. De PvdA, de heer El Attal.

PvdA (El Attal): Wij stemmen in en het is een hamerstuk.

De vicevoorzitter: Dank u wel. De PVV, de heer Ernst.

PVV (Ernst): Dat is verrassend. Ja, de lange adem. Dus wat ons betreft kan het doorgaan. Voor ons is het een hamerstuk.

De vicevoorzitter: Dank u wel. De heer Van Wageningen, D66.

D66 (Van Wageningen): Wij stemmen in en het is een hamerstuk en ik herhaal toch nog even mijn signaal over dat vastgoed. Ik verzoek echt om het niet te makkelijk af te doen met we hebben al een huurcontract en anders komt er grootonderhoud op ons af. Kijk, het is een succesfactor bij Chemelot en bij Venlo. Bij allebei heeft de Provincie vastgoed gekocht en ter beschikking van de campus gesteld en dat is nu de basis van het verdienmodel. Zoiets ontbreekt in Heerlen en dus is het veel moeilijker om daar de startups naar het ecosysteem te trekken omdat ze daar eigenlijk helemaal geen gunstige vestigingsvoorwaarden vinden, financieel dan, dan buiten de campus. Bij Chemelot is dat wel. Daar geven we huursubsidie. In Venlo hebben we een gebouw diep afgeschreven voordat we dat overdroegen. Dus dit zijn succesfactoren elders en we gunnen dit, om redenen die denk ik iedereen wel onderschrijft, ook aan de Smart Services Campus. Dus doe het niet te gemakkelijk af. Houd het als aandachtspunt alstublieft. Dat is het signaal. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ik ga naar Samen voor Limburg, de heer Smeets.

Samen voor Limburg (Smeets): Ja, het is opvallend om te zien hoe we vooral de discussie voeren over de toekomst van deze campus en veel minder over de inhoud van dit Statenvoorstel. Die discussie gaan we zeker in de toekomst nog voeren en daar gaan wij zeer bij betrokken raken. Wat dit voorstel betreft is het voor ons een hamerstuk.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de heer Loomans. Aan u het woord.

Partij voor de Dieren (Loomans): Ja, dank u wel. Ik heb geen nieuwe vragen maar naar aanleiding van de presentatie en al die mogelijkheden die daar te zien waren, zat ik nog even na te denken over die kunstmatige intelligentie en al die mogelijkheden die er tegenwoordig allemaal voorbijkomen in de media, voorbeelden die je tot voor kort eigenlijk als onmogelijk hield. Aan de ene kant is dat een enorme technische sprong en aan de andere kant kan het ook weleens een keer bijna eng worden. Daarom zit ik mij eigenlijk gewoon even filosofisch af te vragen als wij dan toch participeren in dit soort bedrijven, kunnen wij dan ook als vertegenwoordiger vanuit de samenleving blijven meedenken en blijven kijken wat daar gebeurt als je naar de ethische kant van dit soort nieuwe technologie kijkt? Moet je op een gegeven moment alles maar doen als het technologisch mogelijk blijkt. Want we hebben het in Nederland weleens over van hier kan het maar technologie kan ook in verkeerde handen vallen en dan kan het, wat ik al zei, heel eng worden. Dus dat wou ik gewoon als een heel algemene opmerking even meegeven. Dank u wel.

De vicevoorzitter: Dank u wel, voor uw filosofische overpeinzing, mijnheer Loomans. Dan ga ik nu naar GroenLinks, de heer Baneke.

GroenLinks (Baneke): Dank u wel, voorzitter. Ik heb de discussie met aandacht gevolgd. Ik werd even getriggerd door de ietwat diffuse beantwoording van de Gedeputeerde over de meermaals gestelde vraag

van kunnen dit soort instituten op termijn zelfstandig voortbestaan. Hij zei aan de ene kant onderwijs is moeilijk maar er zitten nog een paar lagen onder, de organisatie, de instituten enzovoorts. U zei ‘de campus niet per 2023’ heb ik hier genoteerd. Dat impliceert dat u vermoedt dat het op een gegeven moment wel zou kunnen. Heeft u enig inzicht in wanneer dan wel? Voor de rest, zoals ik al zei, vervang ik mevrouw Jetten. Dus ik neem aan dat zij hier zelf iets van zal vinden. Dan zullen wij tijdens het Presidium wel horen of GroenLinks dit een hamerstuk of een bespreekstuk vindt. Ik kan dat nu nog niet aangeven. Dus ik ga uit van een bespreekstuk.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Ook aan u nog de vraag, mijnheer Loomans, is het een hamerstuk of een bespreekstuk.

Partij voor de Dieren (Loomans): Hamerstuk.

De vicevoorzitter: Dank u. Ik ga nu naar de VVD, de heer Nijskens.

VVD (Nijskens): Ja, dank u wel, voorzitter. De opmerking van D66 vind ik op zich interessant, want ik had hem eigenlijk anders opgevat. U wilt in principe de gebouwen overdragen aan de campus, waardoor de campus door eigenstandige gebouwen veel gemakkelijker een verdienmodel kan opbouwen. Ik had hem in uw eerste termijn als vraagstelling iets anders opgevat. Ik vind het een interessante gedachte. En ik vind ook wel mooi dat we dan eigenlijk tot 2026 mooi de tijd hebben om lopende het huurcontract daar goed over na te denken. Dus eigenlijk vind ik het wel een heel goed punt wat u maakt. Het voorstel dat nu voorligt is wat ons betreft een hamerstuk en we zijn het er dus ook mee eens.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA, mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja voorzitter, naar aanleiding van de beantwoording heel concreet dan de vraag aan de Gedeputeerde, want die had hij niet beantwoord: Kunnen wij dat businessplan van BISS alsnog krijgen, want dat zit er volgens mij niet bij. Kunt u ook de evaluaties toesturen van de achterliggende periode, en dan met name in relatie tot het behalen van de doelstellingen? U zegt dat in die paragrafen verduurzamen voldoende garantie staat dat dit de laatste bijdrage aan deze kennisinstituten is, maar ik maak wel een expliciet onderscheid tussen de campusorganisatie en de kennisinstituten op de campus, want de discussie lijkt wat door elkaar te lopen hier, maar als het gaat over deze instituten dat dit de laatste tranche financiering is want dat staat er echt niet zo letterlijk in die verduurzaming, wel als ambitie maar niet als te behalen resultaat. Ik wacht die antwoorden graag even af. Als die positief zijn kan het wat ons betreft een hamerstuk zijn, maar ik maak daar wel het voorbehoud bij. U heeft een brief gestuurd naar aanleiding van onze gezamenlijke brief van december over die roadmaps maar ook een brief over de rapportage. Overigens was onze brief niet bedoeld om een limitatieve opsomming te geven van zaken die in die rapportage moeten. Dus u mag daar rustig dingen bijvoegen als u dat dienstig vindt. Maar als we dan de evaluaties hebben gekregen en ook nog dat businessplan eens hebben bekeken en het ook over die roadmaps naar de toekomst gaan hebben, dan vind ik wel dat we nog de ruimte moeten krijgen om ook over deze instituten nog eens even te kijken of dit de doelstellingen zijn die passen, want ik kan het gewoon simpelweg op dit moment niet beoordelen, maar ik wil ook niet in de weg staan van de continuïteit van die instituten. Zij kunnen er niets aan doen dat u dat niet in het voorstel heeft gezet. Dus wat mij betreft mogen deze instituten die subsidie krijgen, maar ik vind wel dat we daar nog een keer op

terug moeten komen.

De vicevoorzitter: Zou u dan voor deze voorzitter toch even willen duiden of het voor dit moment een bespreekstuk is of een hamerstuk?

CDA (Depondt-Olivers): Ik wacht even de reactie af. Als de Gedeputeerde mijn vragen positief beantwoordt mag het voor nu een hamerstuk zijn.

De vicevoorzitter: Oké, dank u wel. Mijnheer Franssen, aan u het woord.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Ja, dank u wel voorzitter. Ten eerste zijn wij blij dat we de verduidelijking hebben over hetgeen wat op pagina 12 stond, de huisvesting voor studenten. Studenten korter bij bedrijven dat vinden wij heel prettig en dat ondersteunen we ten zeerste. Maar ten tweede vragen wij ook aandacht en die aandacht wordt hier gegeven. We weten ook dat Parkstad in feite nog steeds een regio is met een stukje achterstand en een redelijk hoge werkloosheid en daarvoor zullen we te allen tijde vanuit het lokale gedachtegoed de regio Parkstad goed dienen te bedienen en vandaar dat wij ook het financiële risico zeker acceptabel vinden in deze. We zijn sowieso altijd voorstander van innovatie en daaruit vloeit ook voort dat we een afspraak hebben gemaakt. En voor ons geldt afspraak is afspraak. Dan even de maatschappelijke rol die zeker in dit stuk wordt verwoord. Dat vinden wij belangrijk voor de studenten in het mkb. Dus natuurlijk. En als laatste de synergie en de meerwaarde creëren. Daar hopen we ook versterking uit te ondervinden voor de toekomst. Al met al, met de plusjes die wij nu constateren, is het voor ons gewoon een hamerstuk.

De vicevoorzitter: Dank u wel, mijnheer Franssen. Dan ga ik naar de heer Paas, 50PLUS.

50PLUS (Paas): Ja dank u wel, voorzitter. Als je al die verhalen hoort begin ik steeds enthousiaster te worden. Dat vind ik wel leuk, want in het begin was het allemaal een beetje van hoe zit het en ook die splitsing tussen enerzijds de campus en anderzijds de onderwijsinstellingen. Ik hoorde in ieder geval de Gedeputeerde zeggen, en ik weet niet wat de heer Van den Akker bedoelde, de campus moet op termijn op eigen benen staan. Dat waren uw letterlijke woorden. Mijn vraag is, gaat het om de campus of gaat het over de onderwijsinstituten. Dat is de eerste vraag. En de tweede vraag is, stel dat het op termijn niet gaat lukken. En nogmaals, ik vond ook een leuk idee wat mijn collega de heer Franssen zei. Hij zei in Parkstad is het met de werkgelegenheid allemaal niet zo goed gesteld. We moeten kijken dat we daar iets aan kunnen doen. Heel positief. Daar sluit ik mij volledig bij aan, maar dan moeten ze, waar we het over hebben, de campus of de onderwijsinstellingen, wel op de een andere manier levensvatbaar zijn. En dat zou ik willen vragen. Kunt u dat nog een beetje duiden. Want wat betekent ze moeten op termijn op eigen benen kunnen staan? En als dat niet gebeurt, wat gaan we dan doen, want dat was mijn eerste concrete vraag ook in eerste instantie. Dus daar zou ik toch nog wel graag een kleine duiding van de Gedeputeerde willen hebben. Tot zover voorzitter in tweede instantie.

De vicevoorzitter: Dus u laat uw oordeel of het een hamerstuk of een bespreekstuk is daar even van afhangen?

50PLUS (Paas): Ik denk dat mijnheer Van den Akker er wel een goed verhaal voor heeft. Dus we

wachten. Ik sluit mij aan bij mevrouw Depondt. Wij wachten het even af. De tijd zal het leren.

De vicevoorzitter: Dan kom ik daarna even bij u terug. Goed zo. Dan nu naar de man van de goed gevulde portemonnee, de heer Driessen.

Forum voor Democratie (Driessen): Ja, dank u wel voorzitter. Ik wilde wel eventjes mijn tweede termijn gebruiken om even aan te haken aan de discussie van de heer Nijskens en de heer Van Wageningen, een superinteressante discussie over moeten we op termijn eventueel de gebouwen over gaan dragen om zo een beter verdienmodel te creëren voor Brightlands Smart Services. Dat vind ik leuk om het op termijn over te hebben, ook een keer misschien hier in deze FEB. Dan moeten we wel in gedachten houden dat natuurlijk de Provincie met overheidsgeld, met geld van burgers, daar heel veel dingen ingestopt heeft en dat het terugvloeien daarvan naar de Provincie dus misschien wel ook een goed idee zou zijn en niet alleen maar te schenken. Even terug naar het onderwerp. Met de beantwoording van de Gedeputeerde ben ik heel blij en in ieder geval ter overweging geven hoe we zorgen dat iedereen daar op eigen benen blijft staan en sturen richting projecten dat die commercieel vatbaar zijn ook voor onderzoeksinstituten en ook voor andere organisaties die zich daar vestigen. Voor ons is het een hamerstuk, voorzitter.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Nu het woord aan de heer Van den Akker, uw reactie in de tweede termijn, maximaal negen minuten. Aan u het woord.

Gedeputeerde Van den Akker: Dank, voorzitter. Het is inderdaad ook even goed nog te benadrukken dat bij dit voorstel, mevrouw Kamalski zei het, vier van de vijf euro's ofwel op de € 10,5 miljoen ruim € 8,5 miljoen vanuit derden wordt gefinancierd. Dus dat geeft ook iets aan over de levensvatbaarheid van deze kennisinstituten. Het is inderdaad de bedoeling dat deze drie kennisinstituten aan het eind van deze subsidieperiode of zelfs al eerder **zelfstandig verder kunnen**. Voor de campus geldt dat per 2023 naar verwachting niet. Dat hebben we ook eerder zo gewisseld in de Staten. Wanneer precies wel hangt ook een beetje af van het meerjarenplan dat nu door de CEO van de campus wordt opgesteld, maar op dit moment is de verwachting op basis van wat wij nu weten dat ook na 2023 beperkte aandeelhoudersbijdragen nodig zijn. Dat is op dit moment drie ton per jaar. Op het moment **als dat niet lukt of onvoldoende lukt dan kom je voor de vraag moet er wat bij of ga je afschalen.** Dat is natuurlijk de reden dat we ook afgelopen najaar extra subsidiemiddelen ter beschikking hebben gesteld om verder te kunnen doorbouwen naar die herstart die is gemaakt, maar dat is natuurlijk niet het uitgangspunt. **Dus dat is ook goed om daar scherp met elkaar de discussie over te voeren later dit jaar en natuurlijk bij de voortgangsrapportages. Ik zeg u toe op vraag van mevrouw Depondt om het businessplan, oorspronkelijk voor BISS uit 2018 naar ik meen, toe te sturen.** Dat was natuurlijk het businessplan op basis van nog het grotere BISS. Het heeft wel dezelfde KPI's en het is ook wel waar de huidige aanvraag op is gebaseerd.

De vicevoorzitter: De heer Franssen.

LOKAAL-LIMBURG (Franssen): Mijnheer Van den Akker, mag ik u verzoeken om hetgeen u wilt toesturen ook te delen met de andere fracties.

Gedeputeerde Van den Akker: Ja voorzitter, ik zei ook ik zeg u, dus de voorzitter, toe om het stuk toe te sturen op vraag van mevrouw Depondt, maar dus ja, vanzelfsprekend. Over de evaluatie, juist omdat het oorspronkelijke BISS niet zo is uitgevoerd als oorspronkelijk voorzien, het is eigenlijk voor de eerste tranche al gestopt en in andere vorm voortgezet, is er geen evaluatie zoals werd bedoeld in de oorspronkelijke opzet. Het is wel zo dat er natuurlijk voortgangspresentaties zijn gegeven. Het was eerder de vraag medio 2018 van we gaan op afzonderlijke wegen verder. Die komen vandaag weer een beetje bij elkaar en waar leidt dat toe? Dus er is geen separate evaluatie beschikbaar.

De vicevoorzitter: Er is een vraag van mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Maar ze hebben alles bij elkaar een jaar of vier gefunctioneerd. Er zal toch wel ergens vastliggen wat ze daar gedaan hebben en wat dat heeft opgeleverd, ook al staat daar niet het woord evaluatie op of zo.

De vicevoorzitter: De heer Van den Akker.

Gedeputeerde Van den Akker: Ik heb het nog even nagevraagd. **Er is wel een eindrapportage 2019**, zij het over een korte termijn. Ja, **die kunnen we ook toesturen. Dus dat is één toezegging**. **Zowel het businessplan als de evaluatie worden toegestuurd voor de komende Statenvergadering van 9 april.** Vastgoed als aandachtspunt: Ja, het is ook even goed te benadrukken dat op dit moment ABP eigenaar is van het gebouw. Dus als wij daar als Provincie geld aan zouden gaan verdienen moet je eerst dat natuurlijk aankopen en dat kost ook weer geld, maar goed het is onderdeel van de discussie van de lange termijn toekomst van de campus. Ik ben het helemaal eens met wat de heer Driessen zei om het ook meer over de inhoud te hebben, niet vandaag hier, maar wel wat ook vanmiddag gepresenteerd werd, cyberhacks, natuurlijk niet alleen bij de GGD als het over de coronatesten gaat, maar ook de cyberhacks op de universiteit zelf, onlangs nog de NWO, maar dat was maar één item en ook de ethische aspecten waar de heer Loomans op wees. Dat is overigens hier onderdeel ook van de businessplannen zoals door de OU. Er is zelfs een hoogleraar, de heer Strikwerda, die ethiek vanuit de meta-juridica en cybercriminaliteitsethiek in zijn vakmanschap heeft. Ik denk voorzitter dat ik daarmee op de punten ben ingegaan die nog openstonden.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even rond of dat naar de wens is van de partijen waarvoor er nog een twijfel was over hamer- of bespreekstuk. Dan kijk ik eerst even naar mevrouw Depondt.

CDA (Depondt-Olivers): Ja, ik denk dat ik hier het belang van de instituten en de continuïteit voor laat gaan, want een uitspraak van de Gedeputeerde “Ja, het is de bedoeling dat ze na 2023 zelfstandig worden” is geen toezegging dat wij geen subsidie meer geven, maar goed laten wij dat dan maar in de loop van dit jaar bij die roadmaps allemaal bespreken en dan kunnen de instellingen in elk geval allemaal door. Dan kan het wat mij betreft nu een hamerstuk zijn, maar ik zou toch wel willen vragen, als er nog voorstellen dit jaar gaan komen voor andere instituten, om in de stukken gewoon rekening te houden met de afspraken die we al gemaakt hebben ten aanzien van een aantal dingen zodat we niet elke keer die discussie daarover hoeven te voeren.

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, dat is niet de verwachting overigens dat er nog een voorstel

komt specifiek voor de campus of er moet zich een gouden kans voordoen van heel veel cofinanciering of wat dan ook maar dat kan ik op dit moment nog niet voorzien. En ja, de verduurzaming van de instituten is de bedoeling 2023. Ik zeg alleen op dit moment niet zeg nooit nooit of wat als. Alleen, het is duidelijk, dat staat hier ook in de voorstellen, dat met deze financiering het zou moeten lukken. Dat is wel duidelijk de intentie en daar wordt ook op gestuurd via de afspraken.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Mijnheer Paas, bent u bevestigd in het hamerstuk?

50PLUS (Paas): Ja, ik ben bevestigd, want mevrouw Depondt wees er ook al op. Ik hoorde de portefeuillehouder zeggen de drie kennisinstituten gaan in ieder geval door en dat is voor mij toch een belangrijk gegeven. Het kan dan als hamerstuk door.

De vicevoorzitter: Dank u wel. Mijnheer Baneke, voor u is het nog steeds een bespreekstuk tenzij begrijp ik? Oké. Dan wordt het sowieso als bespreekstuk doorgeleid. Dan nog even **de toezeggingen**. Ik heb er twee genoteerd en de Griffie corrigeert mij als ik er eentje mis of het verkeerd zeg. **Eén is dat u het gesprek aangaat met de campus met betrekking tot het kijken voor het commerciële aspect** voor zover door de heer Driessen aangegeven en dan dacht hij bijvoorbeeld aan opbrengsten van IP. Dat is één. Alleen heb ik er geen termijn aan gehoord. Dus **wanneer kunt u ons daarover informeren**?

Gedeputeerde Van den Akker: Voorzitter, ik denk dat het goed is als we dat **bij de meerjarenstrategie van de campus gaan doen en die zal er medio dit jaar zijn. Dus ik zou zeggen in het derde kwartaal 2021.**

De vicevoorzitter: Oké, dank u wel en dan **de tweede** en daarmee ook wat mij betreft naar wat ik begrepen heb de laatste **toezegging, dat u de stukken toestuurt en de stukken bestaan uit het businessplan en de evaluatie en die stuurt u voor de PS-vergadering van 9 april**. Oké. Dan constateer ik dat dit onderwerp afdoende besproken is en als bespreekstuk vooralsnog naar PS wordt doorgeleid.

T 8851
Gedeputeerde Van den Akker zegt toe in gesprek te gaan met de Brightlands Smart Services Campus om nadere verdienmodellen te verkennen en hierop terug te komen bij de behandeling van de lange termijn visie van de campus (= gelijk aan T8851 30-11-2021)

T 8918
Gedeputeerde Van den Akker zegt toe Provinciale Staten vóór 9 april de businesscase van de UM inzake BISS 2.0, alsmede de eindrapportage BISS jaar 2019 toe te sturen.

Ik dank de externen ook voor hun inbreng.

De commissiegriffier, De voorzitter,

C.C.M. Dreezen-Dassen M.Th. Bosch

Limburgs Parlement

provincie limburg

BESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-005

Onderwerp:

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 9 februari 2021

besluiten:

- in te stemmen met het beschikbaar stellen van een bedrag van € 1.895.643 voor de tweede tranche subsidie kennisinfrastructuur Brightlands Smart Services Campus (2020-2023) voor de initiatieven: Brightlands Institute Smart Society (BISS), Center for Actionable Research Open Universiteit (CAROU) en Expertise Centrum Data-intelligence (ECD);
- het bedrag ten laste te brengen van de beleidsintensiveringsmiddelen ‘Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt’. De financieel technische verwerking van dit voorstel worden geëffectueerd in de 1e Afwijkingenrapportage 2021.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	WL	**Behandeld**	H.G.M.J. Dello
Ons kenmerk	2021/7528	**Telefoon**	+31 6 55 33 24 42
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	23 maart 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	23 maart 2021

Onderwerp
Aanbieden gewijzigd Statenvoorstel Voortgangsrapportage Startersleningen Provincie Limburg 2020

Geachte Staten,

Hierbij bieden wij u het gewijzigde Statenvoorstel aan betreffende Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg"

In de behandeling van het Statenvoorstel Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” op 12 maart jl in de Statencommissie RLN, hebben de Statenleden voorgesteld de bevoegdheid voor het aanpassen van de maximale koopsom en het maximale leenbedrag over te dragen naar Gedeputeerde Staten.
Daardoor kan sneller ingespeeld worden op de verandering van de huizenprijzen in Limburg.
De portefeuillehouder, dhr Dritty, heeft toegezegd de wijzigingen door te voeren in het Statenvoorstel.

Bijgevoegd gewijzigd Statenvoorstel is een uitwerking van deze toezegging. De overdracht van de bevoegdheden naar GS wordt vastgelegd via het aangepaste “Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg”.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie limburg

Gewijzigd Statenvoorstel – 1 minuut versie
No: G-21-007

1 Onderwerp

Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg"

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

De huidige "Verordening Startersleningen Provincie Limburg", oftewel Startersregeling, kent een looptijd tot en met 31 december 2023. In het collegeprogramma Vernieuwend Verbinden 2020-2023 is opgenomen; *De Startersleningen willen wij in stand houden en wij zullen met een nadere financiële uitwerking komen.*

Over 2020 is een Voortgangsrapportage opgesteld. Deze voortgangsrapportage over 2020, is bijgevoegd als bijlage A bij dit Statenvoorstel.

Het beoogd resultaat:

1. Kennis te nemen van de voortgangsrapportage 2020 en de verbetervoorstellen voor de Startersregeling.
2. Het beschikbare provinciaal budget voor het verstrekken van Startersleningen raakt uitgeput. Om de startersregeling operationeel te houden zijn wij voornemens het krediet met € 5,0 mln. op te hogen.
3. De maximale koopprijs voor een starterswoning wordt verhoogd naar € 245.000.
   Zo komen meer woningen ter beschikking voor de starter die deel wil nemen aan de Startersregeling.
   De verhoging of verlaging van de maximale koopprijs volgt de verandering van de huizenprijzen in Limburg over het voorafgaande jaar, zoals gemeld door het CBS.
   Het maximale leenbedrag wordt € 49.000,- zijnde 20% van de maximale koopsom.
   Deze wijzigen worden vastgelegd in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg via bijgevoegd Wijzigingsbesluit
4. Provinciale Staten dragen aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid over om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg te wijzigen.
5. Wijziging van de "Verordening Startersleningen Provincie Limburg" en publicatie in het provinciaal blad.

3 Bevoegdheid

De "Verordening Startersleningen Provincie Limburg" heeft thans een looptijd tot en met 31 december 2023. Een wijziging/verlenging respectievelijk het nieuw vaststellen van een verordening moet door Provinciale Staten worden vastgesteld (conform art. 145 Provinciewet).

Provinciale Staten dragen aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid over om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg wijzigen (conform art. 152 Provinciewet).

4 Voorstel aan Provinciale Staten

1. Instemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad.

2. Overdragen van de bevoegdheid aan Gedeputeerde Staten om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg te wijzigen.

3. Kenbaar maken van wensen en bedenkingen inzake het voornemen van Gedeputeerde Staten om de kredietfaciliteit voor de Startersregeling te verhogen met € 5 miljoen waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen.

5 Argumenten / toets duurzaamheidparagraaf

De Startersregeling is:

- een maatschappelijk verantwoord stimuleringsmiddel (helpt doelgroep die tussen wal en schip dreigt te vallen / moeite heeft om geheel zelfstandig aan woonruimte te komen);
- een instrument dat de doorstroming in de huurmarkt stimuleert (vermindert het scheefwonen);
- een instrument dat de starter op de woningmarkt helpt ;
- een stimuleringsmiddel met veel zekerheid (NHG/SVn) en zonder grote financiële risico’s voor partijen (provincie, gemeente en burger);
- een goed op de markt (vraag / behoefte) inspelend instrument.

6 Risico’s

Op basis van beoordeling door de provinciale treasury van de regeling Startersleningen, inclusief de wijze van toetsing door SVn, en de van toepassing zijnde zekerheden wordt het risicoprofiel van de te verstrekken financiering op ‘laag’ ingeschat. Op basis van deze inschatting is voor dit moment geen risicoreservering te vormen.
Dit kan bij een kredietverhoging in de toekomst wijzigen, m.n. afhankelijk van de wijze waarop het afdekken van 10% restrisico vanuit SVn vanaf begin 2023 wordt vormgegeven. In combinatie met het aantal defaults zoals deze zich komende periode in de portefeuille voordoen kan bij een toekomstige verhoging van de kredietlimiet een risicoreserve aan de orde zijn.
Periodiek wordt het risicoprofiel van de gehele financieringsportefeuille beoordeeld, welke beoordeling aanleiding kan zijn de risicoreservering bij te stellen.
De conclusie van het treasury advies is in het voorstel bij de financiële aspecten opgenomen, het treasury advies is als bijlage bij dit voorstel toegevoegd.

provincie limburg

Statenvoorstel
No: G-21-007

1. Onderwerp

Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen “Verordening Startersleningen Provincie Limburg”

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

De Starterslening wordt verstrekt voor de aanschaf van een bestaande koopwoning, de aanschaf van een huurwoning die (bijvoorbeeld door een woningcorporatie) voor verkoop wordt aangeboden of de aanschaf van een koopwoning in de nieuwbouw. De huidige Starterslening is de eerste drie jaren renteloos en aflossingsvrij. Vanaf het vierde jaar geldt in de regel een jaarannuïteit en het geldende rentepercentage.

Tevens is de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Startersregeling uitgevoerd. Deze voortgangsrapportage over 2020, is bijgevoegd als bijlage A bij dit Statenvoorstel.

3. Bevoegdheid

De “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” is door PS vastgesteld in april 2020 en heeft thans een looptijd tot en met 31 december 2023. Een wijziging/verlenging respectievelijk het nieuw vaststellen van een verordening moet door Provinciale Staten worden vastgesteld (conform art. 145 Provinciewet).

Provinciale Staten dragen aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid over om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg wijzigen (conform art. 152 Provinciewet).

4. Voorstel aan Provinciale Staten

1. Instemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad inzake het verhogen van de maximale koopsom naar € 245.000 en het maximale leenbedrag naar € 49.000.

2. Overdragen van de bevoegdheid aan Gedeputeerde Staten om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg te wijzigen.

3. Kenbaar maken van wensen en bedenkingen inzake het voornemen van Gedeputeerde Staten om de kredietfaciliteit voor de Startersregeling te verhogen met € 5 miljoen waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen.

5. Risico’s

Op basis van beoordeling van de regeling Startersleningen door treasury, inclusief de wijze van toetsing door SVn, en de van toepassing zijnde zekerheden wordt het risicoprofiel van de te verstrekken financiering op ‘laag’ ingeschat. Op basis van deze inschatting is voor dit moment geen risicoreservering te vormen.

Dit kan bij een kredietverhoging in de toekomst wijzigen, m.n. afhankelijk van de wijze waarop het afdekken van 10% restrisico vanuit SVn vanaf begin 2023 wordt vormgegeven. In combinatie met het aantal defaults zoals deze zich komende periode in de portefeuille voordoen kan bij een toekomstige verhoging van de kredietlimiet een risicoreserve aan de orde zijn.
In geval van een default wordt de starterslening voor 90% gedekt door NHG, de overige 10% wordt gedekt door SVn. Dit restrisico werd eerst tot begin 2021 door SVn gedekt, SVn heeft dit recent verlengd tot 1-1-2023. Vanaf 2023 ligt het restrisico van 10% voor 75% bij de Provincie en 25% bij gemeenten tenzij SVn de periode wederom verlengd.
Periodiek wordt het risicoprofiel van de gehele financieringsportefeuille beoordeeld, welke beoordeling aanleiding kan zijn de risicoreservering bij te stellen.

In 2020 is, vanwege de gevolgen van de Coronacrisis, een beperkt aantal aanvragen geweest voor een pauze in het aflossen van de Startersleningen, dit heeft niet geleid tot een default situatie.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Het is voor starters nog steeds moeilijk om toe te treden tot de Limburgse woningmarkt, terwijl het behouden en aantrekken van (jonge) inwoners in verband met de demografische ontwikkeling wel zeer gewenst is.

In 2018 is de Startersregeling op verzoek van uw Staten, door de Stec groep extern geëvalueerd (Toezegging 8105). Uit de externe evaluatie is gebleken dat de Startersregeling een instrument is dat (door goede aansluiting bij de behoefte in de markt) een positieve impuls geeft aan de instroom van starters en een positief effect heeft op de doorstroming van de woningmarkt.

De Startersregeling is een financieel rendabel instrument waarmee een specifieke doelgroep, die zich in een moeilijke positie op de woningmarkt bevindt, geholpen wordt met het vinden van goede huisvesting. Hiermee wordt bijgedragen aan de balans en doorstroming op de Limburgse woningmarkt.
Naar aanleiding van deze Evaluatie heeft uw Staten op 14 december 2018 besloten de looptijd van de Startersregeling te verlengen. De externe evaluatie, is hier te raadplegen.
https://www.limburg.nl/publish/pages/1002/evaluatie_startersregeling_limburg_1-11-2018.pdf

De meest recente stand van zaken m.b.t. de uitvoering en effecten van de Startersleningen Provincie Limburg zijn weergegeven in de Voortgangsrapportage 2020

Enkele cijfers uit de Voortgangsrapportage

- In 2020 zijn 359 Startersleningen verstrekt met een provinciale bijdrage van € 7.285.174
- In 2019 werden nog 320 Startersleningen verstrekt,
- De toename in 2020 wordt mogelijk veroorzaakt door verruiming van de maximale koopsom naar 225.000 in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg. Het aanbod van woningen in deze prijsklasse van de Startersleningen nam daardoor toe.
- In totaal nemen 29 van de 31 Limburgse gemeenten deel aan de Startersregeling. Maastricht is in 2020 toegetreden tot de Startersregeling.
- Momenteel doen Heerlen en Valkenburg a/d Geul nog niet mee aan de Startersleningen: Wij zullen op alle mogelijke manieren blijven bevorderen dat de gemeenten meedoen met de Startersregeling. Uiteindelijk maakt de gemeenteraad de afweging om wel of niet deel te

nemen. Zie: Beantwoording Schriftelijke Vragen Partij voor de Dieren-Plusquin inzake ontwikkelingen Startersregeling voor alle Limburgs, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-1763))

Financiële middelen
GS zijn voornemens de kredietfaciliteit van de Verordening Startersleningen Provincie met € 5,0 miljoen, voor de uitvoering in 2021, op te hogen.
De Startersregeling heeft een revolverend en tevens renderend karakter. De eerste drie jaren wordt geen rente en aflossing ontvangen, daarna vindt normaliter aflossing plaats (mits geen verzoek tot hertoetsing bij SVn is ingediend door de leningnemer welke door SVn is toegewezen) en is de rentevergoeding gebaseerd op de bij uitboeking van de lening vastgestelde hypotheekrente. De aflossingen worden opnieuw ingezet voor het verstrekken van nieuwe startersleningen. Voor de inzet van middelen voor het verstrekken van startersleningen is vooralsnog geen risicoreserve ingesteld omdat het risico van defaults in combinatie met de hoge mate van zekerheid door treasury als 'laag' is ingeschat.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf

Aangezien de startersregeling in zijn huidige vorm goed functioneert en voldoet aan de behoeften in de markt is er geen reden om op dit moment naar alternatieven voor de startersregeling te zoeken.

Als de regeling tussentijds beëindigd wordt blijven reeds toegekende trekkingsrechten aan gemeenten nog maximaal 1 jaar beschikbaar. De kredieten die na afloop van dat jaar nog niet zijn ingezet, vloeien terug naar de provincie. Dit bevordert een efficiënte bedrijfsvoering van zowel gemeenten als Provincie.

Motivering gemaakte keuze
Alles overziende beantwoordt de voorgestelde wijziging en continuering van de Startersregeling aan de opgave een bijdrage te leveren aan de bevordering van de toetreding en doorstroming van starters binnen de Limburgse woningmarkt. Daarbij voorziet continuering van de regeling in een concrete maatschappelijke behoefte (van gemeenten en starters) en zijn de administratieve lasten gering (de regeling is al operationeel). De burger en gemeenten zijn reeds bekend en vertrouwd met de regeling. 9

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

De Startersregeling wordt sinds 2006 door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (hierna SVn) uitgevoerd. Bij PS besluit van 6 april 2020 is een nieuwe verordening 'Startersleningen Provincie Limburg' vastgesteld waarin een kredietplafond van € 55,3 miljoen is opgenomen. De startersregeling kent een looptijd tot en met eind 2023.

De inhoudelijke voorstellen tot verbetering van de regeling (waaronder verhogen maximaal leenbedrag van de starterslening tot € 49.000) en het feit dat recent nieuwe gemeenten zijn toegetreden tot de regeling leidt er toe dat ophoging van de kredietfaciliteit in 2021 wederom aan de orde is.
Het aantal toegekende leningen in 2020 bedraagt 359 en is licht gestegen ten opzichte van 2019 (320 verstrekte leningen).

Conclusie treasury advies
Op basis van een door treasury onafhankelijk uitgevoerde analyse van de startersregeling in combinatie met de gestelde zekerheden (inclusief dekking van het restrisico door SVn), de prudente wijze van toetsing door SVn, waarbij tevens de regelgeving met betrekking tot staatssteun in ogenschouw is genomen, alsmede toetsing heeft plaatsgevonden aan de autonome beleidsuitgangspunten zoals opgenomen in de vigerende Financiële Verordening provincie Limburg en de (PS) kaders vanuit "Sturing in samenwerking 3.0" wordt positief geadviseerd op de onderhavige aanvraag.
De risico-concentratie van de sector past binnen de kaders van SIS 3.0 en het rendement is passend. Een aandachtspunt is dat de ingezette middelen zeer langdurig gecommitteerd zijn. Tevens is de dekking van het restrisico door SVn vanaf 2023 een issue dat in 2022 tijdig dient te worden besproken met SVn. Gezien het zeer beperkt aantal defaults (sinds start in 2006 2 leningen, zijnde 0,08% van de portefeuille) en de hoge mate van zekerstelling is geen dotatie aan de risicoreserve vereist.

De risico rendement verhouding van de revolverende inzet van middelen voor het verstrekken van startersleningen is passend. Deze uitzetting met het risicoprofiel 'actief monitoren' draagt bij aan de totstandkoming van de strategisch gewenste portefeuilleverhouding en de doelstelling van instandhouding van het provinciaal vermogen.

9. Juridische aspecten – deregulering

De wijziging van de verordening Startersleningen Provincie Limburg is afgestemd met cluster Juridische Zaken en Inkoop.
De provinciale verordening uit 2020 wordt op 2 artikelen aangepast, hiervoor wordt een Wijzigingsbesluit aan uw Staten aangeboden. Dit besluit bevat de volgende wijzigingen:

- Artikel 10 Koop(/-aanneem)som van de woning, eerste lid: De maximale Koop(/-aanneem) wordt verhoogd naar maximaal € 245.000,-
- Gedeputeerde Staten kunnen de hoogte van de koop/-aanneem)som in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg wijzigen.'
- Artikel 9 Hoogte van de starterslening: Het maximale leenbedrag wordt verhoogd naar maximaal € 49.000,- per starterslening, zijnde 20% van de maximale koopsom.
- Gedeputeerde Staten kunnen de hoogte van de starterslening in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg wijzigen.'

10. Verbindingslijnen en andere visies

De Startersregeling valt onder de Limburgse Agenda Wonen 2020-2023 en het geformuleerde Woon beleid uit POL 2014. De regeling is in lijn met de Regionale Structuurvisies Wonen en zal ook in lijn zijn met de nog vast te stellen Provinciale Omgevingsvisie.

11. Relatie met aanpak coronacrisis

De Startersregeling maakt deel uit van de Coronabrief

12. Toets Referendumverordening

N.v.t.

13. Effecten op CO_2 en stikstof emissies

In de externe evaluatie wordt aanbevolen om de Startersregeling aanvullend in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen. Hiervoor kunnen gemeenten beleidsregels opnemen in de gemeentelijke verordening. Deze maatregelen leiden tot een reductie van de CO2 emissie

14. Verdere planning, procedure en uitvoering

De planning is dat de Verordening Startersleningen Provincie Limburg na vaststellen door Provinciale Staten de dag na de dag van publicatie in het Provinciaal Blad in werking zal treden. De uitvoering ligt bij de gemeenten en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland(SVn). Jaarlijks wordt bezien of de startersregeling nog het gewenste effect behaald en noodzakelijk geacht wordt.

15. Periodieke informatie/sturingsinformatie

- ☐ **Via Jaarstukken en Begroting**
  - ☐ Paragraaf Projecten
  - X Paragraaf Financieringen
  - ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
  - ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
  - X Programmaverantwoording
- ☐ **Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten**

16. Evaluatie

Jaarlijks wordt bezien of de startersregeling nog langer noodzakelijk is. Hiervoor wordt een rapportage opgesteld die o.a. inzicht geeft in de toegekende trekkingsrechten, het aantal verstrekte leningen, de te verwachten kasstroom, het aantal defaults, eventuele achterstanden met betrekking tot de rente- en aflossingsverplichtingen, en actuele woningmarktgegevens.

Over 2020 is een Voortgangsrapportage opgesteld. Deze voortgangsrapportage over 2020, is bijgevoegd als bijlage A bij dit Statenvoorstel.

De beleidsmatige verbetervoorstellen worden uitgewerkt via de Limburgse Agenda Wonen 2020-2023

Financiële maatregelen:
Voorstel is om de kredietfaciliteit met € 5.000.000,- te verhogen voor uitvoer van de Startersleningen in 2021 en verder.

Verbetervoorstellen voor de Startersleningen Provincie Limburg

a. Verbeteren van het aanbod voor Starters.
   Voorstel is om de maximale koopprijs, zijnde € 225.000, voor een starterswoning te verhogen naar € 245.000. Zo komen meer woningen ter beschikking voor de starter die deel wil nemen aan de Startersregeling.
   Het maximale leenbedrag wordt € 49.000,- zijnde 20% van de maximale koopsom.
   Deze wijzigen worden vastgelegd in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg via bijgevoegd Wijzigingsbesluit.

b. Communicatie
Het voorstel is om de bekendheid van de Startersregeling verder te vergroten door de regeling gerichter met ondersteuning van beeldmateriaal onder de aandacht te brengen van starters, hypotheekverstrekkers, gemeenten etc.

Bovenstaande maatregelen (a t/m b) worden binnen de bestaande formatie met inzet van het additionele krediet met het reguliere budget uitgevoerd.

Door het realiseren van bovenstaande maatregelen kan, met een relatief geringe inspanning en binnen het reguliere budget een hoog maatschappelijk rendement behaald worden.
In 2018 heeft Stec [1]becijferd dat de maatschappelijke baten op kunnen lopen tot €216 miljoen. De opbrengsten gaat vooral naar de starter op de woningmarkt, daarmee draagt de regeling bij aan het verbeteren van de positie van de koopstarters.

De Verordening Startersleningen Provincie Limburg biedt evenals zijn voorganger de mogelijkheid dat gemeenten een verhoging van de maximale aankoopsom bij GS kunnen aanvragen. Daarmee wordt voorzien in een lokale sturing van de woningmarkt.

De totale kredietfaciliteit voor de Startersregeling zal na verhoging van de krediet € 60,3 miljoen bedragen. Samen met de verleende revolverende middelen voor de Duurzaamthuis regeling (€ 238,6 miljoen) stelt de Provincie € 298,9 miljoen aan krediet beschikbaar voor verbetering van de Limburgse Woningmarkt.

17. Communicatie

De gewijzigde Verordening Startersleningen Provincie Limburg wordt na vaststelling door Provinciale Staten gepubliceerd in het provinciaal blad.
Het publiek zal via een persbericht geïnformeerd worden.
Gemeenten worden via regulier overleg op de hoogte gesteld.

18. Meegezonden bijlagen

A. Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Startersleningen Provincie Limburg
B. Treasuryadvies Startersregeling
C. Provinciaal blad: Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg

[1] https://www.limburg.nl/publish/pages/1002/evaluatie_startersregeling_limburg_1-11-2018.pdf

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-007

Onderwerp: Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg"

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 23 februari 2021

besluiten:

1. In te stemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad.

2. Geen wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van verhoging van de kredietfaciliteit voor de Startersregeling met € 5,0 miljoen, waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen

3. Provinciale Staten dragen aan Gedeputeerde Staten de bevoegdheid over om de hoogte van de koop/-aanneemsom en het maximale leenbedrag in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg te wijzigen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van ~~16~~ 9 april 2021

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

PROVINCIAAL BLAD
JAARGANG 2021
NR.:

Officiële naam regeling:	Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg
Citeertitel:	Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg
Naam ingetrokken regeling:	N.v.t.
Besloten door:	Provinciale Staten
Onderwerp:	Wijziging Verordening Startersleningen Provincie Limburg
Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd:	Provinciewet en de Algemene wet bestuursrecht
Datum inwerkingtreding:	Dag na de dag van publicatie in het Provinciaal Blad
Verantwoordelijk cluster:	Wonen en Leefomgeving

Provinciale Staten van Limburg

maken ter voldoening aan het bepaalde in artikel 105, eerste lid, juncto artikel 143, eerste lid, van de Provinciewet en de Algemene Wet Bestuursrecht bekend dat zij in hun vergadering van ~~16~~ 9 april 2021 hebben vastgesteld:

WIJZIGINGSBESLUIT VERORDENING STARTERSLENINGEN PROVINCIE LIMBURG

Artikel I Wijziging Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020)

De Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020) wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 9 Hoogte van de starterslening:

‘De hoogte van een starterslening bedraagt maximaal 20% van de koop(/-aanneem)som van een woning met een maximum van € 45.000,- per starterslening.’

Wordt vervangen door:

‘De hoogte van een starterslening bedraagt maximaal 20% van de koop(/-aanneem)som van een woning met een maximum van € 49.000,- per starterslening. Gedeputeerde Staten kunnen de hoogte van de starterslening in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg wijzigen.’

B. Artikel 10 Koop(/-aanneem)som van de woning, eerste lid:

‘Deze verordening is uitsluitend van toepassing op aanvragen voor startersleningen ten behoeve van de aankoop van een woning zoals omschreven in artikel 8 met een koop(/-aanneem)som tot maximaal € 225.000,-.’

wordt vervangen door:

‘Deze verordening is uitsluitend van toepassing op aanvragen voor startersleningen ten behoeve van de aankoop van een woning zoals omschreven in artikel 8 met een koop/-aanneem)som tot maximaal € 245.000,-. Gedeputeerde Staten kunnen de hoogte van de koop/-aanneem)som in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg wijzigen.’

Artikel II Overgangsrecht

1. Voor besluiten die zijn genomen vóór de inwerkingtreding van deze wijzigingen blijven de bepalingen van de Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020) van kracht zoals die golden vóór de inwerkingtreding van deze wijzigingen, ook voor de volgende stappen in het leningstraject.
2. Aanvragen die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding en waarover bij inwerkingtreding van deze wijziging nog niet is beslist, worden geacht op basis van de gewijzigde Verordening Startersleningen Provincie Limburg te zijn ingediend, tenzij Gedeputeerde Staten van oordeel zijn dat de aanvrager in zijn belangen wordt geschaad. In dat laatste geval handelen Gedeputeerde Staten overeenkomstig de Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020).

Artikel III Inwerkingtreding

Dit wijzigingsbesluit treedt in werking op de dag na de dag van publicatie in het Provinciaal Blad.

Aldus besloten in de vergadering van Provinciale Staten, gehouden op ~~16~~ 9 april 2021.
Provinciale Staten voornoemd

de voorzitter,

de heer drs. Th.J.F.M. Bovens

de griffier,

de heer mr. A.O.J. Pregled

Uitgegeven: (datum)

De secretaris van Gedeputeerde Staten van Limburg,

De heer drs. G.H.E. Derks MPA

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	WL	**Behandeld**	H.G.M.J. Dello
Ons kenmerk	2021/4353	**Telefoon**	+31 6 55 33 24 42
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	23 februari 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	**24 februari 2021**

Onderwerp
Aanbieden Statenvoorstel Voortgangsrapportage Startersleningen Provincie Limburg 2020

Geachte Staten,

Hierbij bieden wij u het Statenvoorstel aan betreffende de Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg".

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

provincie limburg

Statenvoorstel – 1 minuut versie
No: G-21-007

1 Onderwerp

Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg"

2 Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

De huidige “Verordening Startersleningen Provincie Limburg”, oftewel Startersregeling, kent een looptijd tot en met 31 december 2023. In het collegeprogramma Vernieuwend Verbinden 2020-2023 is opgenomen; *De Startersleningen willen wij in stand houden en wij zullen met een nadere financiële uitwerking komen.*

Over 2020 is een Voortgangsrapportage opgesteld. Deze voortgangsrapportage over 2020, is bijgevoegd als bijlage A bij dit Statenvoorstel.

Het beoogd resultaat:

1. Kennis te nemen van de voortgangsrapportage 2020 en de verbetervoorstellen voor de Startersregeling.
2. Het beschikbare provinciaal budget voor het verstrekken van Startersleningen raakt uitgeput. Om de startersregeling operationeel te houden zijn wij voornemens het krediet met € 5,0 mln. op te hogen.
3. De maximale koopprijs voor een starterswoning wordt verhoogd naar € 245.000.
   Zo komen meer woningen ter beschikking voor de starter die deel wil nemen aan de Startersregeling.
   Het maximale leenbedrag wordt € 49.000,- zijnde 20% van de maximale koopsom.
   Deze wijzigen worden vastgelegd in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg via bijgevoegd Wijzigingsbesluit
4. Wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad.

3 Bevoegdheid

De “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” heeft thans een looptijd tot en met 31 december 2023. Een wijziging/verlenging respectievelijk het nieuw vaststellen van een verordening moet door Provinciale Staten worden vastgesteld (conform art. 145 Provinciewet).

4 Voorstel aan Provinciale Staten

1. Instemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad.
2. Kenbaar maken van wensen en bedenkingen inzake het voornemen van Gedeputeerde Staten om de kredietfaciliteit voor de Startersregeling te verhogen met € 5 miljoen waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen.

5 Argumenten / toets duurzaamheidparagraaf

De Startersregeling is:

- een maatschappelijk verantwoord stimuleringsmiddel (helpt doelgroep die tussen wal en schip

dreigt te vallen / moeite heeft om geheel zelfstandig aan woonruimte te komen);
- een instrument dat de doorstroming in de huurmarkt stimuleert (vermindert het scheefwonen);
- een instrument dat de starter op de woningmarkt helpt ;
- een stimuleringsmiddel met veel zekerheid (NHG/SVn) en zonder grote financiële risico's voor partijen (provincie, gemeente en burger);
- een goed op de markt (vraag / behoefte) inspelend instrument.

6 Risico's

Op basis van beoordeling door de provinciale treasury van de regeling Startersleningen, inclusief de wijze van toetsing door SVn, en de van toepassing zijnde zekerheden wordt het risicoprofiel van de te verstrekken financiering op 'laag' ingeschat. Op basis van deze inschatting is voor dit moment geen risicoreservering te vormen.
Dit kan bij een kredietverhoging in de toekomst wijzigen, m.n. afhankelijk van de wijze waarop het afdekken van 10% restrisico vanuit SVn vanaf begin 2023 wordt vormgegeven. In combinatie met het aantal defaults zoals deze zich komende periode in de portefeuille voordoen kan bij een toekomstige verhoging van de kredietlimiet een risicoreserve aan de orde zijn.
Periodiek wordt het risicoprofiel van de gehele financieringsportefeuille beoordeeld, welke beoordeling aanleiding kan zijn de risicoreservering bij te stellen.
De conclusie van het treasury advies is in het voorstel bij de financiële aspecten opgenomen, het treasury advies is als bijlage bij dit voorstel toegevoegd.

Statenvoorstel
No: G-21-007

1. Onderwerp

Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen “Verordening Startersleningen Provincie Limburg”

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

De Starterslening wordt verstrekt voor de aanschaf van een bestaande koopwoning, de aanschaf van een huurwoning die (bijvoorbeeld door een woningcorporatie) voor verkoop wordt aangeboden of de aanschaf van een koopwoning in de nieuwbouw. De huidige Starterslening is de eerste drie jaren renteloos en aflossingsvrij. Vanaf het vierde jaar geldt in de regel een jaarannuïteit en het geldende rentepercentage.

Tevens is de jaarlijkse voortgangsrapportage van de Startersregeling uitgevoerd. Deze voortgangsrapportage over 2020, is bijgevoegd als bijlage A bij dit Statenvoorstel.

3. Bevoegdheid

De “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” is door PS vastgesteld in april 2020 en heeft thans een looptijd tot en met 31 december 2023. Een wijziging/verlenging respectievelijk het nieuw vaststellen van een verordening moet door Provinciale Staten worden vastgesteld (conform art. 145 Provinciewet).

4. Voorstel aan Provinciale Staten

1. Instemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad inzake het verhogen van de maximale koopsom naar € 245.000 en het maximale leenbedrag naar € 49.000.
2. Kenbaar maken van wensen en bedenkingen inzake het voornemen van Gedeputeerde Staten om de kredietfaciliteit voor de Startersregeling te verhogen met € 5 miljoen waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen.

5. Risico’s

Op basis van beoordeling van de regeling Startersleningen door treasury, inclusief de wijze van toetsing door SVn, en de van toepassing zijnde zekerheden wordt het risicoprofiel van de te verstrekken financiering op ‘laag’ ingeschat. Op basis van deze inschatting is voor dit moment geen risicoreservering te vormen.
Dit kan bij een kredietverhoging in de toekomst wijzigen, m.n. afhankelijk van de wijze waarop het afdekken van 10% restrisico vanuit SVn vanaf begin 2023 wordt vormgegeven. In combinatie met het aantal defaults zoals deze zich komende periode in de portefeuille voordoen kan bij een toekomstige verhoging van de kredietlimiet een risicoreserve aan de orde zijn.
In geval van een default wordt de starterslening voor 90% gedekt door NHG, de overige 10% wordt gedekt door SVn. Dit restrisico werd eerst tot begin 2021 door SVn gedekt, SVn heeft dit recent verlengd tot 1-1-2023. Vanaf 2023 ligt het restrisico van 10% voor 75% bij de Provincie en 25% bij gemeenten tenzij SVn de periode wederom verlengd.
Periodiek wordt het risicoprofiel van de gehele financieringsportefeuille beoordeeld, welke beoordeling aanleiding kan zijn de risicoreservering bij te stellen.

In 2020 is, vanwege de gevolgen van de Coronacrisis, een beperkt aantal aanvragen geweest voor een pauze in het aflossen van de Startersleningen, dit heeft niet geleid tot een default situatie.

6. Toelichting / kernargumenten/onderbouwing

Het is voor starters nog steeds moeilijk om toe te treden tot de Limburgse woningmarkt, terwijl het behouden en aantrekken van (jonge) inwoners in verband met de demografische ontwikkeling wel zeer gewenst is.

In 2018 is de Startersregeling op verzoek van uw Staten, door de Stec groep extern geëvalueerd (Toezegging 8105). Uit de externe evaluatie is gebleken dat de Startersregeling een instrument is dat (door goede aansluiting bij de behoefte in de markt) een positieve impuls geeft aan de instroom van starters en een positief effect heeft op de doorstroming van de woningmarkt.

De Startersregeling is een financieel rendabel instrument waarmee een specifieke doelgroep, die zich in een moeilijke positie op de woningmarkt bevindt, geholpen wordt met het vinden van goede huisvesting. Hiermee wordt bijgedragen aan de balans en doorstroming op de Limburgse woningmarkt.
Naar aanleiding van deze Evaluatie heeft uw Staten op 14 december 2018 besloten de looptijd van de Startersregeling te verlengen. De externe evaluatie, is hier te raadplegen.
https://www.limburg.nl/publish/pages/1002/evaluatie_startersregeling_limburg_1-11-2018.pdf

De meest recente stand van zaken m.b.t. de uitvoering en effecten van de Startersleningen Provincie Limburg zijn weergegeven in de Voortgangsrapportage 2020

Enkele cijfers uit de Voortgangsrapportage

- In 2020 zijn 359 Startersleningen verstrekt met een provinciale bijdrage van € 7.285.174
- In 2019 werden nog 320 Startersleningen verstrekt,
- De toename in 2020 wordt mogelijk veroorzaakt door verruiming van de maximale koopsom naar 225.000 in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg. Het aanbod van woningen in deze prijsklasse van de Startersleningen nam daardoor toe.
- In totaal nemen 29 van de 31 Limburgse gemeenten deel aan de Startersregeling. Maastricht is in 2020 toegetreden tot de Startersregeling.
- Momenteel doen Heerlen en Valkenburg a/d Geul nog niet mee aan de Startersleningen: Wij zullen op alle mogelijke manieren blijven bevorderen dat de gemeenten meedoen met de Startersregeling. Uiteindelijk maakt de gemeenteraad de afweging om wel of niet deel te nemen. Zie: Beantwoording Schriftelijke Vragen Partij voor de Dieren-Plusquin inzake ontwikkelingen Startersregeling voor alle Limburgs, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-1763))

Financiële middelen

GS zijn voornemens de kredietfaciliteit van de Verordening Startersleningen Provincie met € 5,0 miljoen, voor de uitvoering in 2021, op te hogen.
De Startersregeling heeft een revolverend en tevens renderend karakter. De eerste drie jaren wordt geen rente en aflossing ontvangen, daarna vindt normaliter aflossing plaats (mits geen verzoek tot hertoetsing bij SVn is ingediend door de leningnemer welke door SVn is toegewezen) en is de rentevergoeding gebaseerd op de bij uitboeking van de lening vastgestelde hypotheekrente.

De aflossingen worden opnieuw ingezet voor het verstrekken van nieuwe startersleningen. Voor de inzet van middelen voor het verstrekken van startersleningen is vooralsnog geen risicoreserve ingesteld omdat het risico van defaults in combintatie met de hoge mate van zekerheid door treasury als 'laag' is ingeschat.

7. Afweging van alternatieven en motivering gemaakte keuze / toets duurzaamheidparagraaf

Aangezien de startersregeling in zijn huidige vorm goed functioneert en voldoet aan de behoeften in de markt is er geen reden om op dit moment naar alternatieven voor de startersregeling te zoeken.

Als de regeling tussentijds beëindigd wordt blijven reeds toegekende trekkingsrechten aan gemeenten nog maximaal 1 jaar beschikbaar. De kredieten die na afloop van dat jaar nog niet zijn ingezet, vloeien terug naar de provincie. Dit bevordert een efficiënte bedrijfsvoering van zowel gemeenten als Provincie.

Motivering gemaakte keuze
Alles overziende beantwoordt de voorgestelde wijziging en continuering van de Startersregeling aan de opgave een bijdrage te leveren aan de bevordering van de toetreding en doorstroming van starters binnen de Limburgse woningmarkt. Daarbij voorziet continuering van de regeling in een concrete maatschappelijke behoefte (van gemeenten en starters) en zijn de administratieve lasten gering (de regeling is al operationeel). De burger en gemeenten zijn reeds bekend en vertrouwd met de regeling. 9

8. Relatie met Programmabegroting – financiële aspecten

De Startersregeling wordt sinds 2006 door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (hierna SVn) uitgevoerd. Bij PS besluit van 6 april 2020 is een nieuwe verordening 'Startersleningen Provincie Limburg' vastgesteld waarin een kredietplafond van € 55,3 miljoen is opgenomen. De startersregeling kent een looptijd tot en met eind 2023.

De inhoudelijke voorstellen tot verbetering van de regeling (waaronder verhogen maximaal leenbedrag van de starterslening tot € 49.000) en het feit dat recent nieuwe gemeenten zijn toegetreden tot de regeling leidt er toe dat ophoging van de kredietfaciliteit in 2021 wederom aan de orde is.
Het aantal toegekende leningen in 2020 bedraagt 359 en is licht gestegen ten opzichte van 2019 (320 verstrekte leningen).

Conclusie treasury advies
Op basis van een door treasury onafhankelijk uitgevoerde analyse van de startersregeling in combinatie met de gestelde zekerheden (inclusief dekking van het restrisico door SVn), de prudente wijze van toetsing door SVn, waarbij tevens de regelgeving met betrekking tot staatssteun in ogenschouw is genomen, alsmede toetsing heeft plaatsgevonden aan de autonome beleidsuitgangspunten zoals opgenomen in de vigerende Financiële Verordening provincie Limburg en de (PS) kaders vanuit "Sturing in samenwerking 3.0" wordt positief geadviseerd op de onderhavige aanvraag.

De risico-concentratie van de sector past binnen de kaders van SIS 3.0 en het rendement is passend. Een aandachtspunt is dat de ingezette middelen zeer langdurig gecommitteerd zijn. Tevens is de dekking van het restrisico door SVn vanaf 2023 een issue dat in 2022 tijdig dient te worden besproken met SVn. Gezien het zeer beperkt aantal defaults (sinds start in 2006 2 leningen, zijnde 0,08% van de portefeuille) en de hoge mate van zekerstelling is geen dotatie aan de risicoreserve vereist.

De risico rendement verhouding van de revolverende inzet van middelen voor het verstrekken van startersleningen is passend. Deze uitzetting met het risicoprofiel 'actief monitoren' draagt bij aan de totstandkoming van de strategisch gewenste portefeuilleverhouding en de doelstelling van instandhouding van het provinciaal vermogen.

9. Juridische aspecten – deregulering

De wijziging van de verordening Startersleningen Provincie Limburg is afgestemd met cluster Juridische Zaken en Inkoop.
De provinciale verordening uit 2020 wordt op 2 artikelen aangepast, hiervoor wordt een Wijzigingsbesluit aan uw Staten aangeboden. Dit besluit bevat de volgende wijzigingen:

- Artikel 10 Koop(/-aanneem)som van de woning, eerste lid: De maximale Koop(/-aanneem) wordt verhoogd naar maximaal € 245.000,-

- Artikel 9 Hoogte van de starterslening: Het maximale leenbedrag wordt verhoogd naar maximaal € 49.000,- per starterslening, zijnde 20% van de maximale koopsom.

10. Verbindingslijnen en andere visies

De Startersregeling valt onder de Limburgse Agenda Wonen 2020-2023 en het geformuleerde Woon beleid uit POL 2014. De regeling is in lijn met de Regionale Structuurvisies Wonen en zal ook in lijn zijn met de nog vast te stellen Provinciale Omgevingsvisie.

11. Relatie met aanpak coronacrisis

De Startersregeling maakt deel uit van de Coronabrief

12. Toets Referendumverordening

N.v.t.

13. Effecten op CO_2 en stikstof emissies

In de externe evaluatie wordt aanbevolen om de Startersregeling aanvullend in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen. Hiervoor kunnen gemeenten beleidsregels opnemen in de gemeentelijke verordening. Deze maatregelen leiden tot een reductie van de CO2 emissie

14. Verdere planning, procedure en uitvoering

De planning is dat de Verordening Startersleningen Provincie Limburg na vaststellen door Provinciale Staten de dag na de dag van publicatie in het Provinciaal Blad in werking zal treden. De uitvoering ligt bij de gemeenten en het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland(SVn). Jaarlijks wordt bezien of de startersregeling nog het gewenste effect behaald en noodzakelijk geacht wordt.

15. Periodieke informatie/sturingsinformatie

☐ **Via Jaarstukken en Begroting**

- ☐ Paragraaf Projecten
- X Paragraaf Financieringen
- ☐ Paragraaf Verbonden Partijen
- ☐ Paragraaf Bedrijfsvoering
- X Programmaverantwoording

☐ **Voortgangsrapportages Regeling grote Projecten**

16. Evaluatie

Jaarlijks wordt bezien of de startersregeling nog langer noodzakelijk is. Hiervoor wordt een rapportage opgesteld die o.a. inzicht geeft in de toegekende trekkingsrechten, het aantal verstrekte leningen, de te verwachten kasstroom, het aantal defaults, eventuele achterstanden met betrekking tot de rente- en aflossingsverplichtingen, en actuele woningmarktgegevens.

Over 2020 is een Voortgangsrapportage opgesteld. Deze voortgangsrapportage over 2020, is bijgevoegd als bijlage A bij dit Statenvoorstel.

De beleidsmatige verbetervoorstellen worden uitgewerkt via de Limburgse Agenda Wonen 2020-2023

Financiële maatregelen:
Voorstel is om de kredietfaciliteit met € 5.000.000,- te verhogen voor uitvoer van de Startersleningen in 2021 en verder.

<u>Verbetervoorstellen voor de Startersleningen Provincie Limburg</u>

a. Verbeteren van het aanbod voor Starters.
Voorstel is om de maximale koopprijs, zijnde € 225.000, voor een starterswoning te verhogen naar € 245.000. Zo komen meer woningen ter beschikking voor de starter die deel wil nemen aan de Startersregeling.
Het maximale leenbedrag wordt € 49.000,- zijnde 20% van de maximale koopsom.
Deze wijzigen worden vastgelegd in de Verordening Startersleningen Provincie Limburg via bijgevoegd Wijzigingsbesluit.

b. Communicatie
Het voorstel is om de bekendheid van de Startersregeling verder te vergroten door de regeling gerichter met ondersteuning van beeldmateriaal onder de aandacht te brengen van starters, hypotheekverstrekkers, gemeenten etc.

Bovenstaande maatregelen (a t/m b) worden binnen de bestaande formatie met inzet van het additionele krediet met het reguliere budget uitgevoerd.

Door het realiseren van bovenstaande maatregelen kan, met een relatief geringe inspanning en binnen het reguliere budget een hoog maatschappelijk rendement behaald worden.

In 2018 heeft Stec[1] becijferd dat de maatschappelijke baten op kunnen lopen tot €216 miljoen. De opbrengsten gaat vooral naar de starter op de woningmarkt, daarmee draagt de regeling bij aan het verbeteren van de positie van de koopstarters.

De Verordening Startersleningen Provincie Limburg biedt evenals zijn voorganger de mogelijkheid dat gemeenten een verhoging van de maximale aankoopsom bij GS kunnen aanvragen. Daarmee wordt voorzien in een lokale sturing van de woningmarkt.

De totale kredietfaciliteit voor de Startersregeling zal na verhoging van de krediet € 60,3 miljoen bedragen. Samen met de verleende revolverende middelen voor de Duurzaamthuis regeling (€ 238,6 miljoen) stelt de Provincie € 298,9 miljoen aan krediet beschikbaar voor verbetering van de Limburgse Woningmarkt.

17. Communicatie

De gewijzigde Verordening Startersleningen Provincie Limburg wordt na vaststelling door Provinciale Staten gepubliceerd in het provinciaal blad.
Het publiek zal via een persbericht geïnformeerd worden.
Gemeenten worden via regulier overleg op de hoogte gesteld.

18. Meegezonden bijlagen

A. Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Startersleningen Provincie Limburg
B. Treasuryadvies Startersregeling
C. Provinciaal blad: Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg

[1] https://www.limburg.nl/publish/pages/1002/evaluatie_startersregeling_limburg_1-11-2018.pdf

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-007

Onderwerp:
Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg"

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 23 februari 2021

besluiten:

1. In te stemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad.

2. Geen wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van verhoging van de kredietfaciliteit voor de Startersregeling met € 5,0 miljoen, waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 16 april 2021

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

Startersleningen Provincie Limburg

Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen

provincie limburg

Inhoud

Startersleningen Provincie Limburg **1**

Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen **1**

1. Samenvatting **3**

2. Inleiding **4**

3. Relevante ontwikkelingen op de Limburgse Woningmarkt **6**
3.1. Gemiddelde verkoopprijzen voor bestaande woningen (CBS 2020) 6
3.2. Aanbod van koopwoningen in Limburg 7
3.3. Transacties van koopwoningen 8
3.4. Verwachte ontwikkelingen van de positie van starters in 2021: 9
3.5. Invloed van de Startersleningen op de woningmarkt in Limburg 9

4. Voortgangsrapportage Startersregeling in 2020 (bron gegevens: SVn). **10**
4.1. Aantal Startersleningen in 2020 10
4.2. Toename van het aantal verstrekt leningen in 2020 11
4.3. Voortgang van de Startersregeling per gemeente 11
4.4. Overzicht van aflossingen en verstrekte leningen in 2020 (provinciedeel) 12
4.5. Aflossingen en uitgaven van het provinciale krediet in 2020 13
4.6. Betalingsachterstanden van Starters 14
4.7. Logboek van de Startersregeling in 2020 15

5. Verbetervoorstellen voor de Startersregeling (besluitvorming in GS en PS) **16**
5.1. Voorstel verhogen maximale koopsom en leenbedrag 17
5.2. Hoe gaan we om met mogelijk dalende verkoopprijzen ? 18
5.3. Aanvraag hogere maximale koopsom per gemeente 18
5.4. Aanpassingen van de Verordening 19
5.5. Ingezette krediet voor de Startersregeling in 2020 . 19
5.6. Benodigd krediet voor uitvoering van de Startersleningen in 2021 en verder 20

6. Uit te werken verbetervoorstellen **21**
6.1. Communicatieactiviteiten in 2020 21
Opzet (extern) communicatietraject voor 2021 21
6.2. 21

1. Samenvatting

Belang van de Startersregeling

Als gevolg van de hoge hypotheekeisen en (vergeleken met koop) relatief dure middenhuur, en doordat het aanbod van betaalbare koopwoningen laag is, hebben starters het moeilijk op de woningmarkt.
Met de starterslening maken we het mogelijk om jaarlijks enkele honderden starters een steuntje in de rug te bieden bij de aanschaf van hun eerste woning. Ook levert de startersregeling een impuls voor de doorstroming.
De Startersleningen kunnen de gevolgen van de huidige Coronacrisis voor starters overbruggen. Na het verstrekken van een Starterslening start de rente- en aflossingsverplichting eerst na 3 jaar.

Verwachte ontwikkelingen voor de woningmarkt in 2021:

Het is moeilijk te voorspellen hoe de koopwoningmarkt voor Starters in 2021 zich zal ontwikkelen.
Er zijn een aantal factoren, buiten de invloed van de Startersleningen, die een tegengesteld effect kunnen hebben, zoals de gevolgen van de Coronacrisis en het verlagen van de overdrachtsbelasting voor starters door het Rijk.

Voortgang van de Startersleningen

In 2020 zijn 359 Startersleningen verstrekt. Het totaal aantal Startersleningen is daardoor gestegen naar 3627.

Verbetervoorstellen voor de Startersleningen Provincie Limburg

a. Verbeteren van het aanbod voor Starters
   Verhoog de maximale koopsom en het maximale leenbedrag van de Startersregeling
   Voorstel is om de maximale koopprijs, zijnde € 225.000, voor een starterswoning te verhogen naar € 245.000.
   Deze verhoging is noodzakelijk omdat in 2020 de koopprijzen van woningen met 7,9 % gestegen zijn. Daardoor is het aanbod van starterswoningen gedaald. Door de verhoging van de maximale koopsom, komen meer woningen ter beschikking voor de starter die deel wil nemen aan de Startersregeling en zullen mogelijk meer Startersleningen verstrekt worden.
   Het maximale leenbedrag wordt € 49.000,- zijnde 20% van de maximale koopsom

b. Financiële maatregelen:
   Reserveer een verhoging van de kredietfaciliteit met € 5.000.000,- voor uitvoer van de Startersregeling in 2021 en verder.

c. Nog uit te werken verbetervoorstellen

Communicatietraject voor het bekend maken van de mogelijkheden van de Startersleningen in samenhang met de overige financiële instrumenten van de Provincie

Bovenstaande maatregelen (a t/m c) worden binnen de bestaande formatie met het reguliere budget uitgevoerd.

2. Inleiding

De huidige Verordening “Startersleningen Provincie Limburg”, oftewel Startersregeling, kent een looptijd tot en met 31 december 2023.

De Startersregeling is beleidsmatig gekoppeld aan de Limburgse Agenda Wonen.
In de Nieuwe Limburgse Agenda Wonen 2020 – 2023 wordt het belang als volgt onderstreept.

Belang van de Startersleningen
Als gevolg van de hoge hypotheekeisen en (vergeleken met koop) relatief dure middenhuur, hebben starters het moeilijk op de woningmarkt. Met de starterslening maken we het mogelijk om jaarlijks enkele honderden starters een steuntje in de rug te bieden bij de aanschaf van hun eerste woning. Ook levert de startersregeling een impuls voor de doorstroming.
In totaal zijn in 2020, 359 Startersleningen verleend.
Het totaal aantal Startersleningen bedraagt 3627

Evaluatie van de Startersregeling
In 2018 is een externe evaluatie van de Startersregeling uitgevoerd (Stec), naar aanleiding van deze evaluatie heeft PS op 14 december 2018 besloten de looptijd van de Startersregeling te verlengen t/m 31-12-2023.

Nieuwe verordening “Startersleningen Provincie Limburg”
Op 6 april 2020 hebben Provinciale Staten de verordening “Startersleningen Provincie Limburg” vastgesteld. Deze verordening was noodzakelijk vanwege de gewijzigde werkprocessen van de SVn bij het toekennen van Startersleningen en vanwege de koppeling van de Startersleningen met de beleidsdoelen van de Limburgse Agenda Wonen.

De Startersregeling ondersteunt de volgende beleidsdoelen:
1. Het verbeteren van de positie van starters op de Limburgse koopwoningenmarkt
2. Het bevorderen van de doorstroming in de Limburgse woningmarkt.

Als gevolg van de hoge hypotheekeisen en (vergeleken met koop) relatief dure middenhuur, hebben starters het moeilijk op de woningmarkt. Met de starterslening maken we het mogelijk om jaarlijks enkele honderden starters een steuntje in de rug te bieden bij de aanschaf van hun eerste woning.

Vooral voor jongeren is het moeilijk om zonder financiële hulp een eerste woning te kopen. Dit wordt ondersteund door de vele berichten in de media. Daardoor stagneert de doorstroming op de Limburgse woningmarkt en wordt de doelgroep starters niet of onvoldoende op de woningmarkt bediend en neemt de druk op de huursector verder toe.

Effecten van de Coronacrisis
In 2020, zijn ondanks de gevolgen van de Corona crisis, in geheel Nederland, de verkoopprijzen van woningen verder gestegen.

De Startersleningen kunnen de gevolgen van de Coronacrisis voor starters overbruggen. Na het verstrekken van een Starterslening start de rente- en aflossingsverplichting na 3 jaar, tenzij de starter een verzoek bij SVn heeft ingediend tot hertoetsing. Op basis van hertoetsing bepaalt SVn op dat moment of de leningnemer voldoende betaalcapaciteit heeft op de rente en aflossing te betalen. Indien dit niet het geval is, dan wordt de aflossing en (een deel van) de rente opgeschort tot een volgend moment van hertoetsing.

3. Relevante ontwikkelingen op de Limburgse Woningmarkt

3.1. Gemiddelde verkoopprijzen voor bestaande woningen (CBS 2020)

In 2020, zijn ondanks de gevolgen van de Corona crisis, in geheel Nederland de verkoopprijzen van woningen verder gestegen. In Limburg zijn de verkoopprijzen in 2020 met 7,9 % gestegen tov 2019. Een bestaande koopwoning in Nederland was in 2020 gemiddeld 7,8 procent duurder dan in 2019.

Bestaande koopwoningen; prijsindex naar provincie, 2020

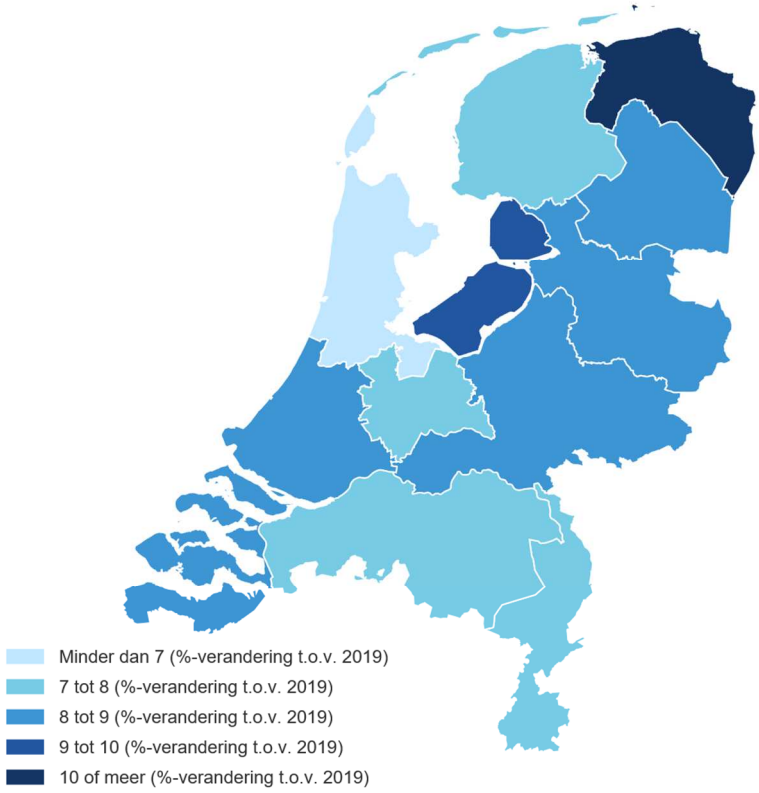

Bron: CBS, Kadaster

In alle provincies waren koopwoningen duurder dan in 2019. De prijsstijgingen varieerden van 6,5 procent in Noord-Holland tot 10,4 procent in Groningen.

3.2. Aanbod van koopwoningen in Limburg

In Limburg hebben we net als in de rest van Nederland te maken met een verhoogde druk op de koopmarkt. Het aanbod van woningen neemt verder af. Dit duidt op een hogere verkoop snelheid, woningen staan niet meer zo lang te koop als bijv. in 2015. Dit is goed voor doorstromers die een eigen woning verkopen, niet alleen stijgt de verkoopwaarde maar ook wordt de woning sneller verkocht.

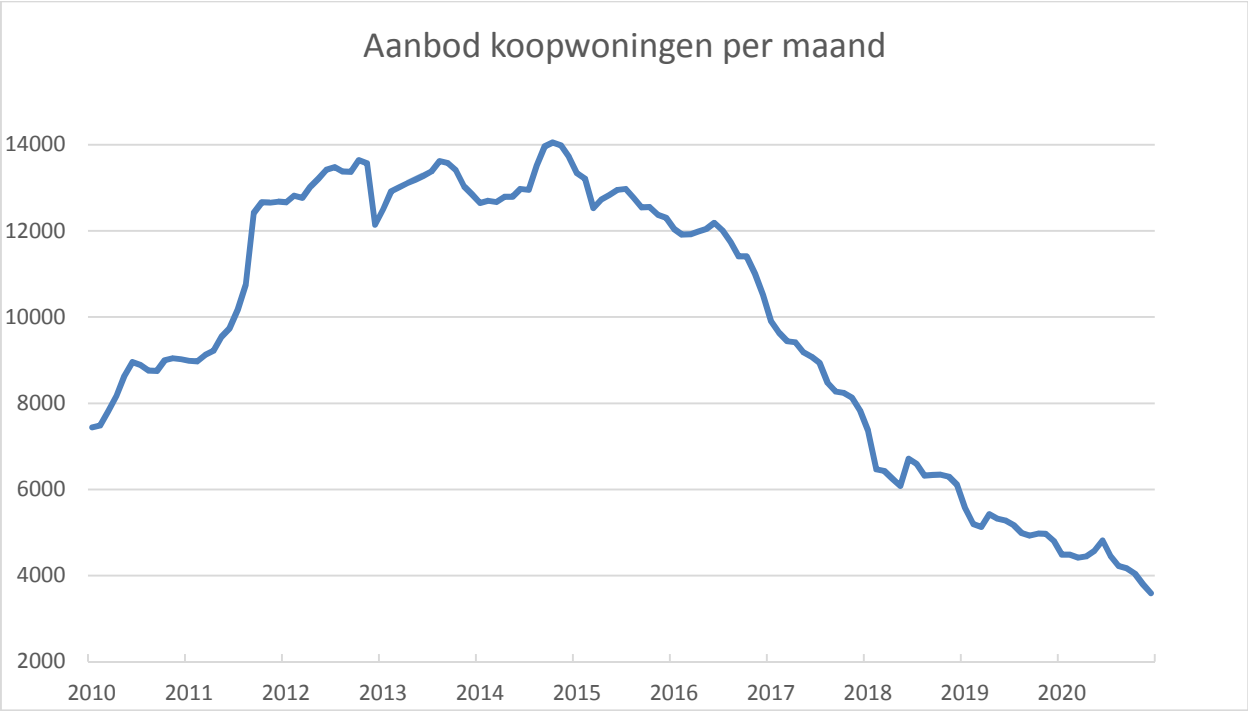

Bron: Huizenzoeker.nl.

In 2020 is het maandelijks aanbod van koopwoningen in Limburg verder gedaald van 4487(januari 2020) naar 3596 woningen in december 2020.

3.3. Transacties van koopwoningen

Het aanbod van koopwoningen voor Starters wordt steeds minder. Woningen worden steeds steeds sneller verkocht. De woningen die te koop staan worden steeds duurder. Dit verhoogt de drempel voor starters op de woningmarkt.

Uit de grafiek is af te lezen dat sinds 2013, het doorstromers op de woningmarkt steeds meer toenam, terwijl het aantal Starters achterbleef.
Opvallend is, dat voor heel Nederland, het aantal transacties van koopstarters gedaald is naar 70.000 (maart 2020), terwijl het aantal woningtransacties van doorstromers juist toeneemt sinds 2014.

Figuur 1.2.4 Starters en doorstromers in de koopsector (12 maand voortschrijdend totaal) tot en met maart 2020

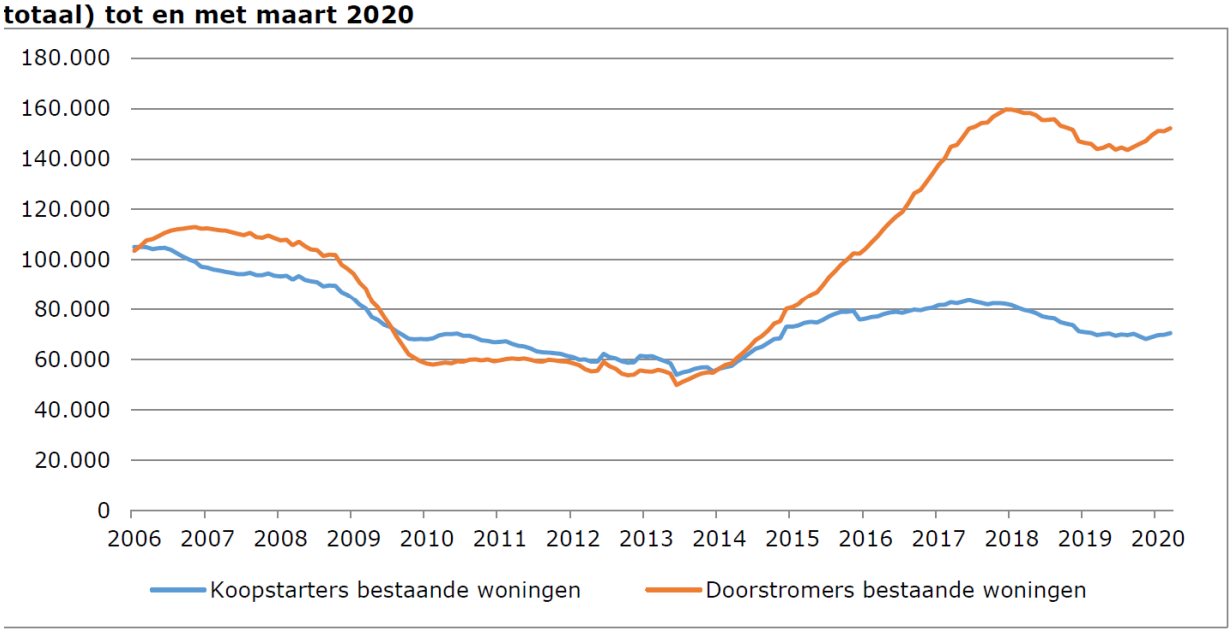

bron: Staat van de Woningmarkt 2020

3.4. Verwachte ontwikkelingen van de positie van starters in 2021:

Starters hebben het moeilijk op de woningmarkt. Dit wordt ondersteund door de vele berichten in de media. Er zijn een aantal ontwikkelingen, buiten de invloed van de Startersleningen, die een tegengesteld effect hebben op de positie van starters op de woningmarkt in 2021 en verder.

Verbeteren positie:

- De overdrachtsbelasting voor starters is afgeschaft en voor beleggers verhoogd, dit verbetert de positie van starters op de woningmarkt.

Verslechterende positie starters op de woningmarkt:

- De huidige Coronamaatregelen en de economische gevolgen daarvan, hebben een negatieve invloed op de inkomenspositie van veel mogelijke starters. Hierdoor wordt de drempel voor toetreding tot de woningmarkt hoger.
- Naar verwachting van veel experts, zullen de woningprijzen in 2021 blijven stijgen. Mogelijk zal in de loop van 2021 wel een afvlakking van de stijging optreden.
- Naar verwachting zal het aanbod van koopwoningen in Nederland (en dus ook in Limburg) in 2021 blijven dalen. Dit heeft een negatief effect op de positie van Starters.

Door de mogelijke tegengestelde effecten van bovenstaande ontwikkeling is moeilijk te voorspellen, of en hoe, de positie van starters in 2021 zal verbeteren.
Deze onzekere positie van starters op de woningmarkt is een reden om in 2021 de Startersleningen Provincie Limburg te continueren.

3.5. Invloed van de Startersleningen op de woningmarkt in Limburg

[1]In 2018 heeft Stec een externe evaluatie van de Startersleningen uitgevoerd. Enkele conclusies uit deze evaluatie over de invloed van de Startersleningen zijn na 3 jaar nog steeds van toepassing:
De Startersregeling heeft een positieve invloed op de doorstroming in de Limburgse woningmarkt. Iedere Starterslening speelt 0,5 (huur)woningen vrij in de bestaande voorraad. Daarmee genereert de Starterslening een extra doorstromingseffect in een krappere (sociale en vrijesector)huurmarkt.
Prijsopdrijvend effect Starterslening is nihil:
Het aantal verleende Startersleningen (359 in 2020), is verwaarloosbaar in relatie tot het totaal aantal verkochte woningen in Limburg [2](14.837)
De markt - en daarmee de marktprijs - wordt daardoor nog steeds gedomineerd door kopers zonder Starterslening.

[1] https://www.limburg.nl/publish/pages/1002/evaluatie_startersregeling_limburg_1-11-2018.pdf

[2] Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek, Kadaster

4. Voortgangsrapportage Startersregeling in 2020 (bron gegevens: SVn).

De jaarrapportage bevat de volgende cijfers:

- Aantal Startersleningen in 2020
- Financieel overzicht van de Startersregeling

4.1. Aantal Startersleningen in 2020

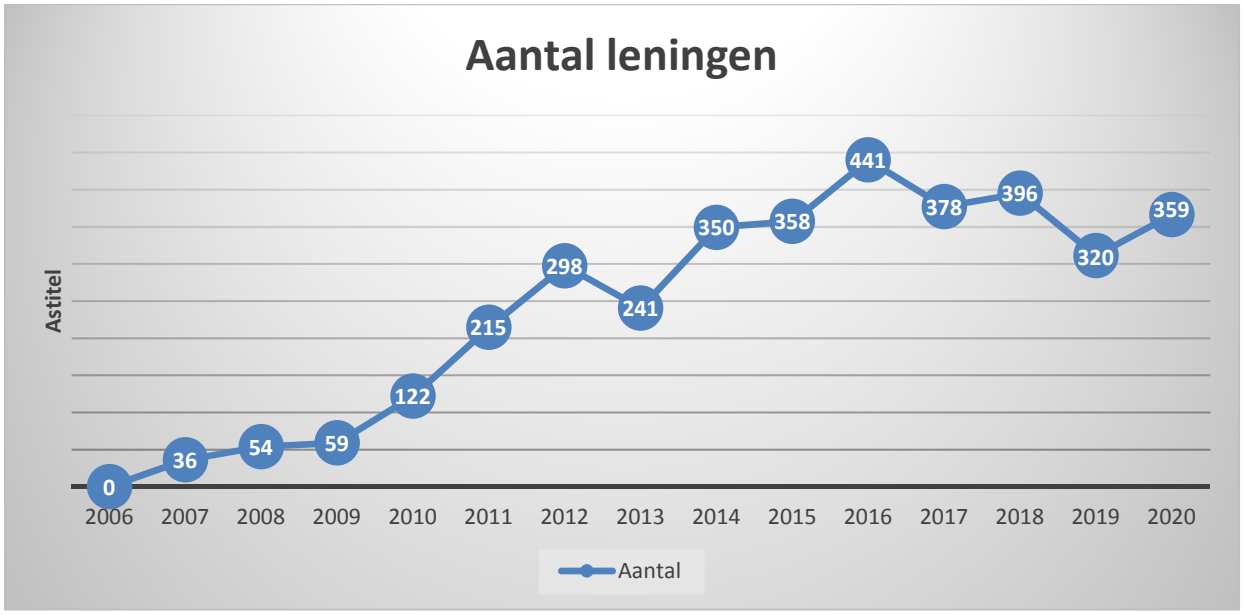

Het aantal leningen in 2020 is gestegen tov van 2019 [3]
Het totaal aantal verleende Startersleningen op 31-12-2020 is 3627

<u>Landelijk aandeel in 2019</u>
[4]In 2019 zijn in Limburg 320 leningen verstrekt. Landelijk heeft de SVn in dat jaar 2256 Startersleningen verstrekt. Het aandeel Limburgse Startersleningen was in 2019 dus 14%. De landelijke cijfers van de SVn over 2020 zijn in februari 2021 nog niet gepubliceerd.

---

[3] SVn heeft eind 2020 een correctie van de jaarcijfers over 2019 gerapporteerd

Door een fout bij de overgang naar een nieuw automatiseringssysteem bij de SVn, zijn in 2019 in de jaarrapportage 8 leningen te weinig gerapporteerd. Het aantal verstrekte leningen over 2019 stijgt daardoor van 312 naar 320 Het totale provinciedeel van deze 8 leningen is € 165.162,.

[J]Jaarverslag van de SVn : https://www.svn.nl/jaarverslag2019/

4.2. Toename van het aantal verstrekt leningen in 2020

Het aantal verstrekte Startersleningen is in 2020 toegenomen t.o.v. 2019. Deze stijging naar 359 leningen is opvallend.

De toename van het aantal verstrekte leningen is waarschijnlijk een gevolg van het verhogen van de maximale koopsom naar 225.000,- Daardoor zijn meer woningen beschikbaar gekomen voor Starters op de woningmarkt.

4.3. Voortgang van de Startersregeling per gemeente

Gemeente	Aantal leningen in 2020	Totaal aantal leningen
Beek	3	42
Beekdaelen	12	77
Beesel	3	14
Bergen(L)	6	45
Brunssum	17	124
Echt-Susteren	14	96
Eijsden-Margraten	3	42
Gennep	5	85
Gulpen-Wittem	3	14
Horst aan de Maas	24	334
Kerkrade	13	171
Landgraaf	8	64
Leudal	11	150
Maasgouw	10	95
[5]Maastricht	1	29
Meerssen	2	28
Mook en Middelaar	1	11
Nederweert	3	56
Peel en Maas	11	201
Roerdalen	18	118
Roermond	35	379
Simpelveld	1	3
Sittard-Geleen	44	166

[5] Maastricht heeft vóór 2014, in totaal 28 leningen verstrekt.

Stein	6	67
Vaals	0	12
Venlo	57	552
Venray	16	243
Voerendaal	1	33
Weert	31	376
TOTAAL	359	3627

4.4. Overzicht van aflossingen en verstrekte leningen in 2020 (provinciedeel)

Jaaroverzicht provinciale bijdrage

	Aantal leningen	Provinciale bijdrage	Gemiddelde provinciale bijdrage per lening
2006	0	€ 0	
2007	36	€ 247.713	€ 6.881
2008	54	€ 367.544	€ 6.806
2009	59	€ 421.733	€ 7.149
2010	122	€ 1.126.479	€ 9.233
2011	215	€ 2.907.385	€ 13.523
2012	298	€ 4.081.342	€ 13.696
2013	241	€ 1.982.506	€ 8.226
2014	350	€ 2.292.912	€ 6.551
2015	358	€ 3.377.417	€ 9.434
2016	441	€ 8.035.384	€ 18.221
2017	378	€ 7.608.664	€ 20.129
2018	396	€ 7.480.635	€ 18.890
2019	320	€ 6.225.390	€ 19.454
2020	359	€ 7.285.174	€ 20.293
Totaal	3627	€ 53.4403.16	€ 14.734

De gemiddelde provinciale bijdrage per lening is in 2020 verder toegenomen naar € 20.293 per lening. Deze toename is het gevolg van de verhoging van het maximale leenbedrag naar € 45.000,- (in april 2020).

4.5. Aflossingen en uitgaven van het provinciale krediet in 2020

De Startersleningen is een revolverend financieel instrument. De gemeenten en de Provincie zetten de ontvangen aflossingen weer in voor nieuwe leningen.

Overzicht van leningen en aflossingen

Totale hoofdsom van het provinciedeel 2020 (aantal verstrekte leningen is 359)	€ - 7.285.174,00
Ontvangen aflossingen , deze aflossingen worden weer ingezet voor het verlenen van nieuwe trekkingsrechten.	€ 4.882.737,67
Uitputting van de provinciale trekkingsrechten	€ - 2.402.436,33

In 2020 is meer provinciale krediet verstrekt voor nieuwe leningen dan door SVn is ontvangen aan aflossingen.

Dit betekent een uitputting van de beschikbare provinciale trekkingsrechten. De Startersleningen zijn dus (nog) niet volledig zelfvoorzienend, daardoor blijft ophoging van de provinciale krediet noodzakelijk om ook in de toekomst Startersleningen te kunnen blijven verstrekken.

Zie hiervoor 5.6 Verhoging krediet voor de Startersregeling in 2020 en verder

<u>Ontvangen rente in 2020:</u>
De totale renteopbrengsten over 2020 voor de Startersleningen bedragen € 530.068,74
Deze worden teruggeboekt naar de Provincie.

4.6. Betalingsachterstanden van Starters

De Startersregeling heeft een drievoudige risicobescherming te weten,

1) Het betreft een hypothecaire lening
2) De leningen worden gedekt door de NHG garantie
3) De SVn neemt 10% van het eigen risico van de NHG garantie voor haar rekening, en zal dit tot 1-1-2023 gedurende de hele looptijd van alle bestaande leningen blijven doen

Uitwerking:
Vanaf het begin van de regeling zijn de startersleningen gedekt via de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) die verstrekt wordt door de Stichting Waarborgfonds Eigen Vermogen. Deze staan garant voor het uitstaande volume van de hypotheek richting de hypotheeknemers. Sinds 1 januari 2014 geldt voor geldgevers van hypotheken met NHG een eigen risico van 10%.

SVn blijft tot 2023 het eigen risico van geldverstrekkers op verliezen uit hypotheken met Nationale Hypotheek Garantie (NHG) op zich nemen. Verliesdeclaraties worden tot 1 januari 2023 uit het eigen vermogen van SVn betaald.

Het risico op de Startersleningen is vanaf het jaar van invoering, zijnde 2006, minimaal gebleken. Ook in 2020 waren, ondanks de gevolgen van de Coronacrisis, slechts een minimaal aantal betalingsachterstanden en waren geen defaults aan de orde.

Door deze zekerheden en garantstelling vanuit SVn voor het restrisico is, ook in deze Coronacrisis, het risico voor de Provincie minimaal.
Daarom is voor de Startersregeling vooralsnog geen risicoreserve noodzakelijk. Afhankelijk van de ontwikkeling van het aantal defaults en de besluitvorming bij SVn omtrent het vergoeden van 10% eigen risico vanaf 2023 kan dit aanleiding zijn om bij toekomstige kredietbesluiten dan wel verlenging van de Startersregeling een risicoreserve in te stellen.

Als gevolg van de Coronacrisis zijn in 2020 een gering aantal aanvragen voor uitstel van betaling binnengekomen, dit heeft niet geleid tot default situaties.

4.7. Logboek van de Startersregeling in 2020

- Op 6 april 2020 is de nieuwe Verordening Startersleningen Provincie Limburg door PS vastgesteld. In de verordening Startersleningen Provincie is de maximale koopsom verhoogd naar € 225.000,-. Het maximale leenbedrag per lening verhoogd naar € 45.000,-

- Een groot aantal gemeenten heeft in navolging van de Provincie, de maximale koopsom naar € 225.000,- verhoogd conform de provinciale verordening.

- De gemeente Maastricht doet sinds 16 juni 2020 actief mee aan de Startersleningen. Voor het verstrekken van nieuwe leningen heeft de provincie € 900.000,- aan trekkingsrechten beschikbaar gesteld. In totaal heeft Maastricht € 1,2 miljoen beschikbaar voor nieuwe Startersleningen.

- Momenteel doen 2 gemeenten nog niet mee aan de Startersleningen: Heerlen en Valkenburg a/d Geul. Wij zullen op alle mogelijke manieren blijven bevorderen dat de gemeenten meedoen met de Startersregeling. Uiteindelijk maakt de gemeenteraad de afweging om wel of niet deel te nemen aan de regeling.
  Zie: Beantwoording Schriftelijke Vragen Partij voor de Dieren-Plusquin inzake ontwikkelingen Startersregeling voor alle Limburgs, brief GS van 26-1-2021 (GS 2021-1763))

- **Verkenning van de Verzilverlening:** In de Limburgse Agenda Wonen[6], die op 29 juni 2020 is vastgesteld door Provinciale Staten, is aangekondigd om in Q2 2020 de mogelijkheid van de combinatie Verzilver- en Starterslening verder te onderzoeken op wenselijkheid en uitvoerbaarheid.

  Conclusie van de verkenning :
  Bij peiling van de belangstelling onder de Limburgse gemeenten blijkt dat de belangstelling voor de inzet van de Verzilverlening, als versterking van de Startersleningen, gering is.
  De inspanningen die de Provincie en deelnemende gemeenten moeten leveren om de combinatie Verzilver- en Starterslening te introduceren zijn onevenredig hoog in vergelijking met het verwachte aantal leningen per gemeente. Onder de huidige omstandigheden is, gezien de resultaten van de eerste verkenning, verdere uitwerking van de Verzilverlening voorlopig niet aan de orde. Mogelijk kan het in de toekomst wenselijk zijn om de inzet van de combinatie Verzilverlening met de Startersleningen te heroverwegen.
  Vooralsnog zet de Provincie in op een verdere toepassing van de Startersleningen en hierop richten we de provinciale middelen en capaciteit.
  Zie: Mededeling portefeuillehouder inzake Ontwikkelingen startersleningen tot en met eerste halfjaar van 2020, brief gedeputeerde Dritty van 6-10-2020 (GS 2020-40387)

[6] https://www.limburg.nl/publish/pages/1119/limburgse_agenda_wonen_2020-2023.pdf (pagina 27)

5. Verbetervoorstellen voor de Startersregeling (besluitvorming in GS en PS)

Samenvatting

Voorstel 1

Verhoog de maximale koopsom en het maximale leenbedrag van de Startersregeling tot € 245.000,-

Voorstel 2

Reserveer € 5.000.000,- krediet voor uitvoer van de Startersregeling in 2021 en verder, zodat ook in de toekomst Startersleningen verstrekt kunnen worden.

Voorstel 3:

Zet een communicatietraject op voor het bekend maken van de mogelijkheden van de Startersleningen in samenhang met de overige financiële instrumenten van de Provincie

5.1. Voorstel verhogen maximale koopsom en leenbedrag

Uitgangspunten :

- We streven naar betaalbare woningen voor Starters, daarnaast willen wij dat er voldoende koopwoningen beschikbaar zijn in de prijsklasse van de Startersleningen. Deze twee uitganspunten willen wij in balans brengen.
- Stel de hoogte van de maximale koopsom van de Startersregeling zodanig in dat in de prijsklasse voor de Starters voldoende aanbod is voor starters (minimaal 20 %) in verhouding tot het totale aanbod van koopwoningen in alle prijsklassen nieuwbouw en bestaande koopwoningen.

  Als we het aanbod zouden verhogen naar bijvoorbeeld 40%, geeft dat gemeenten de ruimte om de maximale koopsom voor een starterswoning te verhogen naar een niveau dat in onze ogen niet meer betaalbaar genoeg is, zeker in gemeenten met een relatief groot aandeel grote (en dus: dure) woningen. Dan is o.i. geen sprake meer van een starterswoning.
- Het is niet aan te raden om in de Provinciale Verordening de maximale koopprijs los te laten of op NHG waarde te zetten. We streven immers naar betaalbare woningen voor Starters.

Methode A : Berekenen aanbod via Funda:
We bepalen het actuele aanbod via de website Funda.nl en selecteren de beschikbare bestaande en nieuwbouw woningen. Woningen die verkocht zijn of in onderhandeling, en nog op de website staan, worden niet meegenomen in de berekening.

Op 26-01-2021 werden in Limburg, in alle prijsklassen, 1891 bestaande- en nieuwbouw woningen te koop aangeboden.

Aanbod per prijsklasse:

Prijsklasse	Aantal aangeboden koopwoningen	Percentage aanbod koopwoningen
Tot € 225.000,-	335	17%
Tot € 240.000,-	427	22%
Tot € 250.000,-	495	26%

Methode B : Indexering van de maximale koopsom van de Startersleningen
In 2020, zijn ondanks de Corona crisis, in geheel Nederland de verkoopprijzen van woningen verder gestegen. Een bestaande koopwoning was in Limburg in 2020 gemiddeld 7,9 procent duurder dan in 2019.
Als we de maximale koopsom indexeren conform de stijging van de verkoopprijzen, wordt de berekende maximale koopsom € 242.775,-

De berekende maximale koopsommen komen bij beide methodes redelijk overeen.
Voorstel is om voor geheel Limburg de maximale koopsom in 2021 te verhogen naar minimaal € 245.000,-

Voor deze maximale koopsom is voor Starters met een starterslening een aanbod van minimaal 22%, van het totale aanbod koopwoningen, beschikbaar.

Maximale leenbedrag

Het maximale leenbedrag wordt voor de gehele provincie gezet op 20% van de maximale koopsom in de Provinciale Verordening.
Gemeenten kunnen geen verhoging van het maximale leenbedrag aanvragen. Gemeenten kunnen in de gemeentelijke verordening natuurlijk wel een lager maximaal leenbedrag opnemen.

Maximale koopsom	Huidige max leenbedrag (20% van koop/aanneem som
€ 225.000,- (huidige limiet)	€ 45.000,-
€ 240.000,-	€ 48.000,-
€ 250.000,-	€ 50.000,-

De maximale koopsom in de provinciale verordening is gebaseerd op het gemiddelde aanbod van koopwoningen voor geheel Limburg. Voor veel gemeenten zal deze verhoging voldoende zijn.

Gemeenten kunnen de maximale koopsom en het maximale leenbedrag in de gemeentelijke verordening Startersregeling verhogen tot het provinciale maximum. Hiervoor hoeven ze geen aanvraag bij GS in te dienen.

5.2. Hoe gaan we om met mogelijk dalende verkoopprijzen ?

De kooprijzen zullen ook in 2021 blijven stijgen, de experts houden wel rekening met een afvlakking van de stijging van koopprijzen in 2021. We blijven de ontwikkelingen monitoren.
Een mogelijke daling van de koopprijzen is gunstig voor de starter. Hierdoor komen meer woningen beschikbaar voor de Startersleningen, en wordt de financiële drempel lager voor toetreding tot de woningmarkt.

Het verdient de voorkeur om bij een daling van de verkooprijzen de maximale koopsom te bevriezen en 1 jaar te monitoren voordat we maatregelen nemen.
We kunnen zodoende de situatie goed inschatten, betreft het een tijdelijke verlaging of hebben we te maken met een structurele verandering die om aangepaste beleidsmaatregelen (zoals verlagen van de maximale koopsom) vraagt.

5.3. Aanvraag hogere maximale koopsom per gemeente

Indien de provinciale maximale koopsom wordt verhoogd naar € 245.000,- zullen nog steeds een aantal gemeenten een verhoging van de maximale koopsom aanvragen omdat er onvoldoende aanbod is van bestaande koopwoningen.
Voor gemeenten blijft de mogelijkheid, mits goed onderbouwd, een lokale verhoging van de maximale koopsom bij GS aan te vragen.

Bij deze aanvraag moet de gemeente aantonen dat:

- het actuele aanbod voor starters in de gemeente te laag is (minder dan 20%);

- de gemeente maatregelen neemt om het aanbod voor Starters te verbeteren. (zoals het bouwen van nieuwbouw woningen in de prijsklasse van de Starter of het bouwen van woningen voor speciale doelgroepen).

5.4. Aanpassingen van de Verordening

De huidige Verordening impulsplan "Startersleningen Provincie Limburg" is in 2020 vastgesteld en voldoet nog aan de definities van de SVn. De maximale koopsom en het maximale leenbedrag worden via een wijzigingsbesluit doorgevoerd.

5.5. Ingezette krediet voor de Startersregeling in 2020 .

Op 6 april hebben Provinciale Staten de kredietvoorziening voor de Startersleningen met € 7 miljoen verhoogd tot in totaal € 55.300.000,00. In 2020 is € - 5.500.000,00 van de provinciale kredietvoorzieningen ingezet voor het voldoen van aanvragen, van nieuwe trekkingsrechten, door gemeenten.

Overzicht kredietvoorziening Startersleningen Provincie Limburg

Beschikbare krediet januari 2020	€ 2.076.754,93
Ophoging van de kredietvoorziening door PS besluit Provincie Limburg (6 april 2020)	€ 7.000.000,00
In 2020 overgemaakt naar het Startersfonds SVn , tbv aanvragen van trekkingsrechten voor gemeenten.	€ - 5.500.000,00
Beschikbare krediet in de provinciale kredietvoorziening (31-12-2020)	€ 3.576.754,93

5.6. Benodigd krediet voor uitvoering van de Startersleningen in 2021 en verder

Naar verwachting zullen gemeenten ook in 2021 nieuwe trekkingsrechten aanvragen.
Bij elke Starterslening, financiert de provincie 75% en de gemeente 25% van de hoofdsom. De provincie moet dus een 3 keer hoger saldo (aan trekkingsrechten) hebben dan de gemeente. In 2020 hebben de gemeenten veel extra budget ter beschikking gesteld voor uitvoer van de Startersregeling. Dit leidt tot nieuwe gemeentelijke aanvragen voor extra trekkingsrechten.

Totaal budget van alle Limburgse gemeenten (op 31-12-2020).	€ 6.217.464,15
Totaal benodigde trekkingsrechten (3 keer zo hoog als gemeentelijke budget). Gemeenten kunnen dit in 2021 aanvragen voor het verstrekken van nieuwe leningen **(A)**	€ 18.652.392,45
Beschikbare Provinciale trekkingsrechten **(B)**	€ 11.514.857,68
Benodigde aanvulling op de beschikbare trekkingsrechten. **(C = B-A)**	€ - 7.137.534,77
Deze aanvulling wordt deels opgevangen worden door het restant van de kredietfaciliteit bij de provincie. **(D)**	€ 3.576.754,93
Benodigde uitbreiding van de krediet voor het uitgeven van nieuwe leningen in 2021 **(E = D+C)**	€ 3.560.779,84
Mogelijk zullen gemeenten in 2021extra budget ter beschikking stellen van de Startersleningen, daarvoor moet extra krediet gereserveerd worden. **(F)**	€ 1.439.220,16
Totaal benodigde ophoging van de kredietvoorziening **(G = E+F)**	**€ 5.000.000,00**

Voorstel:

Instemmen met de ophoging van de kredietfaciliteit van de verordening met € 5,0 miljoen voor de uitvoering van de Verordening Startersleningen en Provinciale Staten middels bijgaand PS voorstel in de gelegenheid te stellen tot het geven van wensen en bedenkingen met betrekking tot deze verhoging.

GS nemen een besluit over de gevraagde ophoging van de kredietfaciliteit met € 5,0 miljoen. Het toekennen vindt plaats nadat het huidige beschikbare krediet van de Startersleningen (**€ 3.576.754,93 op 31-12-2020)** is verbruikt door nieuwe aanvragen voor trekkingsrechten in 2021 en verder.

De totale kredietfaciliteit van de Startersleningen bedraagt na de gevraagde ophoging € 60,3 miljoen.

6. Uit te werken verbetervoorstellen

Voorstel 3:
Zet een communicatietraject op in 2021 voor het bekend maken van de mogelijkheden van de Startersleningen in samenhang met de overige financiële instrumenten van de Provincie. En laat de resultaten zien door middel van het tonen van goede voorbeelden.

6.1. Communicatieactiviteiten in 2020

Het doel van deze communicatie was het vergroten van de bekendheid van de Startersleningen
Door meer bekendheid te genereren rondom de Starterslening vergroot u het effect er van op beleidsdoelen:

In 2020 zijn de volgende communicatieactiviteiten uitgevoerd:

1. Persberichten bij besluiten van PS en GS inzake de Startersleningen
2. Berichten op social media van de Provincie Limburg
3. Aansluiten bij de Landelijke conferentie voor de Week van de starter , Uitleg over de Limburgse startersregeling aan mogelijke starters op de woningmarkt.

Resultaat van de communicatie:

- De bekendheid van de Startersleningen is toegenomen in Limburg
- Het aantal verleende Startersleningen is gestegen van 320 in 2019 naar 359 in 2020, ondanks de Coronacrisis en ondanks het verminderde aanbod van Starterswoningen. De toename is mede te danken aan het verruimen van de maximale koopsom naar € 225.000,-

6.2. Opzet (extern) communicatietraject voor 2021

Communicatiedoel :Inzichtelijk maken van de mogelijkheden van de Startersleningen in samenhang met de overige financiële instrumenten van de Provincie en de Svn (Duurzaam Thuis regeling, Stimuleringsregeling Wonen etc)

1. Verbeteren van de afstemming met de gemeenten bij de uitvoering van de Startersleningen.
2. Inventariseren van gewenste verbeteringen van de Startersleningen.
3. Vergroten bekendheid van de Startersleningen bij de Limburgse burger

Doelgroepen

- Starters op de woningmarkt
- Gemeenten
- Makelaars, financiële adviseurs, tussenpersonen etc.

Communicatieactiviteiten:

- Opstellen van een informatieblad voor mogelijke starters. Dit informatieblad wordt verspreid via intermediairs, makelaars, gemeenten etc. Doel is het informeren van de starter over de mogelijkheden van de Starterleningen.
- Organiseren van een digitale conferentie inzake de Startersleningen in samenwerking met de organisatie van de landelijke week van de Starter 2021

- Feestelijke communicatieactiviteit bij het verlenen van de 4000ste Starterslening (mogelijk Q4-2021).
- Gerichte marketing campagne op Facebook voor het informeren van de toekomstige starter
- Continueren van de bestaande communicatieactiviteiten (persberichten en berichten op social media)

Gezien de Coronamaatregelen liggen fysieke communicatie activiteiten in 2021 niet voor de hand.

provincie limburg

Interne memo

CLUSTER FINANCIËN

Aan	Gedeputeerde Staten
Van	Anita Janken-Hameleers
Onderwerp	Treasury advies ophoging kredietlimiet Startersleningen
Datum	4 februari 2021
Bijlage(n)	
Afschrift	H. Dello (WL), G. Vonken (FIN)
Stuknummer	<00000>

Financieel/treasury advies
Vanwege uitputting van de beschikbare middelen binnen de huidige kredietfaciliteit ad € 55,3 miljoen zoals opgenomen in de bestaande verordening 'Startersleningen Provincie Limburg' is een voorstel aan het college en Provinciale Staten gedaan tot verhoging van het kredietplafond met € 5 miljoen waarna het krediet € 60,3 miljoen bedraagt.

Toepassingsbereik
Onderliggend financieel advies is puur vanuit financieel perspectief opgesteld. Vanuit beleidsinhoudelijk perspectief zou tot een andere advies gekomen kunnen worden. Het is van belang dat er in GS besluitvorming plaatsvindt op basis van zowel financiële als beleidsinhoudelijke argumenten.

Reikwijdte
Onder een financieel advies wordt verstaan een onafhankelijke toetsing vanuit financieel perspectief aan de hand van de door de initiatiefnemer verstrekte informatie. Hierbij wordt getoetst aan de relevante kaders uit het vigerende kader van Sturing in Samenwerking en de vigerende Financiële verordening.
Bij deze toetsing wordt er van uit gegaan dat de door de inititiatiefnemers verstrekte informatie juist en volledig is. De aangeleverde informatie wordt kritisch bevraagd, maar expliciet niet onderworpen aan een getrouwheidstoets zoals een accountant deze zou uitvoeren.

Bij het toetsen van een businesscase zal te allen tijde een restrisico bestaan, na het beoordelen van de gehanteerde aannames en uitgangspunten. Zogenaamde 'prospectieve informatie' kan enkel aan redelijkheid worden getoetst, maar deze toetsing biedt geenszins garantie op het daadwerkelijk behalen van deze resultaten. Doel van de financiële toetsing is het verstrekken van advies of het voorliggende voorstel financieel gezien verantwoord is en past binnen de financiële kaders. Indien nodig kan het advies ook tegenwicht bieden aan de inhoudelijke stuwkrachten, zodat bestuurders op grond van een evenwichtige weergave besluiten kunnen nemen.

Inhoud

- Samenvatting
- Achtergrond en aanleiding
- Toelichting en onderbouwing advies
- Bijlagen

1. Samenvatting

De Startersregeling wordt sinds 2006 door het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (hierna SVn) uitgevoerd. Bij PS besluit van 6 april 2020 is een nieuwe verordening 'Startersleningen Provincie Limburg' vastgesteld waarin een kredietplafond van € 55,3 miljoen is opgenomen. De startersregeling kent een looptijd tot en met eind 2023.

De inhoudelijke voorstellen tot verbetering van de regeling (waaronder verhogen maximaal leenbedrag van de starterslening tot € 49.000) en het feit dat recent nieuwe gemeenten zijn toegetreden tot de regeling leidt er toe dat ophoging van de kredietfaciliteit in 2021 wederom aan de orde is.
Het aantal toegekende leningen in 2020 bedraagt 359 en is licht gestegen ten opzichte van 2019 (320 verstrekte leningen).

Conclusie treasury advies
Op basis van een door treasury onafhankelijk uitgevoerde analyse van de startersregeling in combinatie met de gestelde zekerheden (inclusief dekking van het restrisico door SVn), de prudente wijze van toetsing door SVn, waarbij tevens de regelgeving met betrekking tot staatssteun in ogenschouw is genomen, alsmede toetsing heeft plaatsgevonden aan de autonome beleidsuitgangspunten zoals opgenomen in de vigerende Financiële Verordening provincie Limburg en de (PS) kaders vanuit "Sturing in samenwerking 3.0" (hierna SIS) wordt positief geadviseerd op de onderhavige aanvraag.
De risico-concentratie van de sector past binnen de vigerende kaders van SIS en het rendement is passend. Een aandachtspunt is dat de ingezette middelen zeer langdurig gecommitteerd zijn. Tevens is de dekking van het restrisico door SVn vanaf 2023 een issue dat in 2022 tijdig dient te worden besproken met SVn. Gezien het zeer beperkt aantal defaults (sinds start in 2006 2 leningen, zijnde 0,08% van de portefeuille) en de hoge mate van zekerstelling is geen dotatie aan de risicoreserve vereist.

De risico rendement verhouding van de revolverende inzet van middelen voor het verstrekken van startersleningen is passend. Deze uitzetting met het risicoprofiel 'actief monitoren' draagt bij aan de totstandkoming van de strategisch gewenste portefeuilleverhouding en de doelstelling van instandhouding van het provinciaal vermogen.

2. Achtergrond en aanleiding

De vigerende verordening 'Startersleningen Provincie Limburg' is op 6 april 2020 door Provinciale Staten vastgesteld. Bij dit besluit is het kredietplafond met € 7 miljoen verhoogd van € 48,3 miljoen naar € 55,3 miljoen.
De Startersregeling is beleidsinhoudelijk gekoppeld aan het beleidskader Limburgse Agenda Wonen.
In 2018 is een externe evaluatie van de Startersregeling uitgevoerd door Stec. Naar aanleiding van deze evaluatie heeft Provinciale Staten op 14 december 2018 besloten de looptijd van de startersregeling te verlengen tot en met eind 2023.

De werking van de regeling is met ingang van 2016 als volgt: gemeenten participeren voor 25% in iedere starterslening en Provincie Limburg voor 75%. Het Rijk participeerde vóór 2016 voor 50% in de starterslening (en gemeente/Provincie ieder 25%) maar het Rijk is in 2016 uit de regeling gestapt.

Leningnemers hoeven de eerste drie jaar geen rente en aflossing op de starterslening te betalen. Het renteniveau van de starterslening is gebaseerd op een 15 jaars vaste rente, gerelateerd aan de hypotheekrentetarieven op de particuliere woningmarkt.

Sinds de start in 2006 zijn de volgende middelen beschikbaar gesteld aan SVn ten behoeve van de verstrekking startersleningen:

2006	€ 4.000.000,00
2008	€ 1.000.000,00
2010	€ 1.250.000,00
2012	€ 6.000.000,00
2013	€ 5.000.000,00
2014	€ 222.675,26
2015	€ 3.783.659,12
2016	€ 6.227.324,00
2017	€ 11.816.341,62
2018	€ 3.096.412,30
2019	€ 3.826.832,77
2020	€ 5.500.000,00
Totaal	€ **51.723.245,07**

Het beschikbaar gestelde bedrag aan SVn is tot en met 2019 gecorrigeerd met de door SVn in rekening gebrachte beheerkosten. Omdat bij de starterslening de eerste 3 jaar geen rente en aflossing is verschuldigd, is in die jaren ervoor gekozen om de beheerkosten op deze wijze te verwerken omdat de renteopbrengst nog niet toereikend was. De renteopbrengst is echter de afgelopen jaren zodanig gestegen dat vanaf 2020 de beheerkosten van SVn (2020: circa € 186.000) ten laste van de renteopbrengsten (ruim € 530.000) worden gebracht.

Met ingang van 2017 is een aflossingsvrije lening fiscaal gezien niet meer toegestaan. Omdat bij de starterslening de eerste 3 jaar geen rente en aflossing is verschuldigd, heeft SVn vanaf 2017 de systematiek aan de nieuwe fiscale wetgeving aangepast. Per die datum wordt over de starterslening, conform de fiscale eis voor renteaftrek, ook de eerste drie jaar rente en aflossing betaald. Deze bedragen worden uit de combinatielening voldaan zodat er in die jaren geen last is voor de starter. De verschuldigde rente over zowel de starters- als de combinatielening over de eerste drie jaar is verwerkt in de annuïteit die vervolgens vanaf jaar vier door de starter wordt betaald.
De combinatielening valt niet onder NHG-borging. SVn neemt tot 1 januari 2023 eventuele verliesdeclaraties voor de combinatielening volledig voor haar rekening. Vanaf 2023 ligt, op basis van de huidige afspraken met SVn, het risico van wanbetaling op de combinatielening voor 75% bij de Provincie en 25% bij gemeenten.

De onderbouwing van de verhoging van de kredietfaciliteit met € 5 miljoen is vanuit cluster Wonen & Leefomgeving als volgt:

Totaal budget van alle Limburgse gemeenten (per 31-12-2020)	€ 6.217.464,15
Totaal benodigde trekkingsrechten (3 * gemeentelijke budget), gemeenten kunnen dit bedrag in 2021 aanvragen voor verstrekking nieuwe leningen (**A**)	€ 18.652.392,45
Beschikbare provinciale trekkingsrechten (**B**)	€ 11.514.857,68
Benodigde aanvulling op de beschikbare trekkingsrechten **(C = B-A)**	€ - 7.137.534,77
Deze aanvulling wordt deels opgevangen worden door het restant van de kredietfaciliteit bij de Provincie (**D**)	€ 3.576.754,93
Benodigde uitbreiding van de krediet voor het uitgeven van nieuwe leningen in 2021 (**E = D+C)**	€ 3.560.779,84
Mogelijk zullen gemeenten in 2021 extra budget ter beschikking stellen van de Startersleningen, daarvoor moet extra krediet gereserveerd worden. (**F**)	€ 1.439.220,16
Totaal benodigde ophoging van de kredietvoorziening (**G = E+F**)	**€ 5.000.000,00**

3. Toelichting en onderbouwing advies

3.1. Publiek belang (stap 1 – menukaart)

Op 6 april 2020 hebben Provinciale Staten de verordening “Startersleningen Provincie Limburg” vastgesteld. Deze verordening was nodig vanwege de gewijzigde werkprocessen van SVn bij het toekennen van Startersleningen en vanwege de koppeling van de Startersleningen met de beleidsdoelen van het beleidskader Limburgse Agenda Wonen.
De Startersregeling ondersteunt de volgende beleidsdoelen:

1. Het verbeteren van de positie van starters op de Limburgse koopwoningenmarkt
2. Het bevorderen van de doorstroming in de Limburgse woningmarkt.

Als gevolg van de hoge hypotheekeisen en (vergeleken met koop) relatief dure midden huur hebben starters het moeilijk op de woningmarkt. Met de starterslening wordt het mogelijk om starters een steuntje in de rug te bieden bij de aanschaf van hun eerste woning.

<u>Provinciale kaders die verband houden met de Startersleningen:</u>
De Startersleningen valt beleidsmatig onder de Limburgse Agenda Wonen. Deze is vastgesteld door PS op 12 juni 2020. Zie https://www.limburg.nl/publish/pages/1119/limburgse_agenda_wonen_2020-2023.pdf.
Het Kwaliteitsmenu Limburgse Centra (KLC) uit 2019 ondersteunt initiatieven voor het realiseren van woningen voor specifieke doelgroepen waaronder de starters op de woningmarkt. Op 15 november 2019

hebben Provinciale Staten ingestemd met het kader Kwaliteit Limburgse Centra (KLC) en de hiervoor beschreven aanpak gericht op leefbaarheid in Limburgse centra. Op 7 februari 2020 hebben PS ingestemd met het Nader Afwegingskader KLC.
Zie https://www.limburg.nl/onderwerpen/wonen/kwaliteit-limburgse/

3.2. Impact op en relatie met de gehele portefeuille (stap 2 – menukaart)

Aan de investeringsprincipes zoals opgenomen in SIS wordt voldaan.
In het kader van portfoliomanagement wordt de relatie met de gehele provinciale investeringsportefeuille beschouwd vanuit een aantal perspectieven.
De totale exposure valt binnen de kaders van SIS: maximaal 30% in de sector 'overige financiële dienstverlening' (SBI code 066). Afgezet tegen de investeringsportefeuille, bestaande uit verbonden partijen en leningen in het kader van de publieke taak, van totaal € 728 miljoen per ultimo 2019 (2020 is per datum opstellen van dit advies nog niet exact bekend) past de voorgestelde kredietverhoging van € 5 miljoen naar totaal € 60,3 miljoen ruim binnen het maximum van 30% (= € 218 miljoen).
Er is geen sprake van exposure naar één debiteur, maar van een veelheid aan (hypothecaire) leningnemers: elke starterslening kent een individuele leningnemer. SVn is als uitvoeringsorgaan alleen de beheerder maar draagt niet het kredietrisico. Gelet op de prudente wijze waarop SVn aanvragen voor startersleningen (conform NHG normen) en de volledige dekking vanuit NHG in combinatie met de dekking van SVn met betrekking tot het restrisico in geval van default is de omvang van deze kredietfaciliteit ten opzichte van de totale portefeuille in proportie. Het aantal defaults in de provinciale portefeuille is uiterst beperkt: sinds de start in 2006 zijn 2 leningen in default geraakt. In 2020 zijn er, ondanks de gevolgen van de coronacrisis, geen defaults in de provinciale portefeuille aan de orde.

Het percentage starters dat na 1e hertoetsingsmoment (3 jaar na ingang van de starterslening) rente en aflossing volledig betaalt, bedraagt 97% op basis van de 4e kwartaalrapportage van SVn, 2% betaalt gedeeltelijk en 1% heeft (nog) onvoldoende draagkracht. De starters waarbij op basis van 1e hertoetsing sprake is van een herziene termijn worden bij een volgende hertoetsing (na 6 jaar, na 10 jaar en na 15 jaar) wederom getoetst op draagkracht.

Het risicoprofiel van de startersleningen is 'laag', gebaseerd op deze analyse.

Zoals toegelicht in hoofdstuk 8 van SIS deel I kent de portefeuille ook een strategisch gewenste verdeling ten aanzien van het risicoprofiel. Met een rating AA en de afgesproken kwartaalrapportage vanuit SVn is het profiel "Actief monitoren" van toepassing. Dit profiel levert met de marktconforme vergoeding op de leningen een bijdrage aan het rendement op de leningenportefeuille en daarmee de doelstelling om de koopkracht van het provinciaal vermogen in stand te houden.

Een laatste aspect dat bij deze stap van belang is, is het feit dat de middelen voor (zeer) lange tijd gecommitteerd zijn. De reguliere looptijd van een starterslening is 30 jaar, maar kan wel vervroegd worden afgelost. Aflossingen worden conform de huidige verordening weer opnieuw ingezet voor nieuw te verstrekken startersleningen. De ingezette middelen zijn daarmee revolverend in het fonds en zullen pas naar de Provincie terugvloeien zodra de wijze van inzet wordt aangepast, d.w.z. als het revolverend karakter van het fonds wordt opgeheven. De impact van het krediet op de flexibiliteit in de portfolio is daarmee relatief groot. Na verloop van tijd (regulier na 3 jaar) zorgen de startersleningen daarbij voor een stabiele renteopbrengst welke in de meerjarige renteraming is verwerkt.

In samenhang beschouwd vormen bovengenoemde elementen geen belemmering voor verhoging van de kredietlimiet. De risico-concentratie van de sector past binnen de vigerende kaders van SIS en het rendement is passend. Het committeren van middelen voor de zeer lange termijn is een aandachtspunt evenals de dekking van het restrisico door SVn welke per 1-1-2023 eindigt.

3.3. Toelichting instrumentkeuze (stap 3 en 4 menukaart)

De Provincie heeft geen actieve rol bij verstrekking van de startersleningen en heeft, ook om reden dat voor verstrekking van leningen aan particulieren een Wft vergunning vereist is, SVN voor de uitvoering en beheer van de regeling ingeschakeld. Op basis van de behoefte in de markt om starters met behulp van startersleningen te onersteunen is een verhoging van de kredietfaciliteit bij SVn het beste passende instrument conform het afwegingskader in Sturing in Samenwerking.

3.4. Financiële toets inclusief fiscaliteit mede in relatie tot maatschappelijk rendement – stap 5 menukaart

3.4.1. Cofinanciering en eigen inbreng initiatiefnemer

De kaders van SIS vereisen een cofinanciering van 50%. De starterslening wordt in aanvulling op een bancaire lening verstrekt, met een maximale leensom van € 49.000,-, zijnde 20% van de maximale koopprijs ad € 245.000. Eén van de verbetermaatregelen heeft betrekking op verhoging van de maximale koopprijs welke in de huidige verordening nog € 225.000,- bedraagt.
Inbreng eigen vermogen is bij de startersleningen niet van toepassing. Om de hoogte van de Starterslening te bepalen, berekent SVn hoe hoog de maximale Starterslening is, uitgaand van een genormeerde maximale financiering bij de eerste geldverstrekker. De verwervingskosten zijn de koopsom of koop-/aanneemsom met daar bovenop de bijkomende kosten zoals overdrachtsbelasting, notariskosten, makelaarskosten en afsluitkosten voor de lening. Er is een maximum verbonden aan het vast te stellen bedrag aan verwervingskosten. Dit maximum wordt jaarlijks vastgesteld door het Waarborgfonds Eigen Woning (WEW).

3.4.2. Beoordeling kredietaanvrager

SVn toetst aanvragen op basis van de vigerende NHG normen. Na ontvangst van een aanvraag voert SVn een inkomenstoets (aanvangstoets) uit. De hoogte van de starterslening is afhankelijk van het inkomen en vermogen van de aanvrager, en tevens van specifieke voorwaarden die de bank stelt.
Voor het bepalen van de hoogte van de Starterslening hanteert SVn een toetsrente gebaseerd op de door geldverstrekkers gepubliceerde 10-jaars rentetarieven voor hypothecaire NHG-leningen.
Het rentepercentage van de lening is een 15 jaars tarief dat SVn vaststelt op het moment van aanvraag, dit tarief geldt zowel voor de starters- als voor de combinatielening.
De wijze van toetsing door SVn aan de NHG normen is prudent waarbij uit de jarenlange ervaring (regeling loopt sinds 2006) blijkt dat er slechts bij een zeer beperkt aantal leningen uiteindelijk sprake is van default. Uit de 4e kwartaalrapportage 2020 blijkt dat 2 leningen sinds de start in 2006 zijn geëindigd in default situatie. Voor de Provincie en ook de deelnemende gemeente leidt een default overigens niet tot een verlies (afwaardering) vanwege dekking vanuit NHG (90%) en de aanvullende 10% dekking van SVn.

Conclusie is dat de wijze van toetsing door SVn op basis van genoemde kaders prudent is waardoor voor de gehele portefeuille aan startersleningen sprake is van een solide portefeuille.
Vanwege het feit dat banken zelf geen startersleningen verstrekken maar de regeling bij SVn is belegd, blijkt dat er sprake is van een zekere mate van marktfalen.

3.4.3. Naleving wet- en regelgeving (inclusief fiscaliteit en staatsteun)

SVn hanteert marktconforme rente gebaseerd op 15 jaar rentevast periode voor particuliere woning hypotheken, zie ook onder 3.4.2.
Het aspect van staatssteun is bij de startersleningen niet van toepassing omdat de leningen tegen marktconforme tarieven worden verstrekt. In SIS is opgenomen dat financiering op marktconforme condities dient te geschieden.

3.4.4. Beoordelen van de business case/ financiële haalbaarheid

Kwaliteit business case
Er is geen sprake van een businesscase zoals bij een aanvraag voor (project) financiering. SVn beoordeelt op solide wijze iedere aanvraag voor een starterslening op basis van NHG normen (zie ook onder 3.4.2). Vanuit NHG is sprake van 90% zekerheidsdekking in geval van een default, SVn heeft zich tot 1-1-2023 voor het eventuele restrisico (10%) garant gesteld. Gelet op de eigen vermogenspositie van SVN (eind 2019 € 64 miljoen) is deze garantstelling ook te effectueren mocht dit noodzakelijk zijn.

Uit het jaarverslag 2019 blijkt met betrekking tot de landelijke portefeuille van alle verstrekte startersleningen dat in 2019 10 woningen met verlies zijn verkocht, hetgeen een zeer beperkt aantal is ten opzichte van 25.777 totaal aantal verstrekte leningen (default percentage 0,04%).

De voorgestelde verhoging van het maximale leenbedrag en de maximale koopsom heeft volgens tresaury analyse geen nadelig effect op het risicoprofiel van de startersleningen. De zekerheden blijven ongewijzigd en gelet op het lage default percentage kan het lage risicoprofiel worden gehandhaafd.
Uit deze analyse volgt dat voor de Startersregeling op dit moment geen risicoreserve noodzakelijk is.

***Risico's en beheersmaatregelen**:*

Risico	*Beheersmaatregelen*
Ontwikkeling aantal leningnemers dat bij hertoetsing geen rente en/of aflossing betaalt	In de jaarstukken van SVn is voor de landelijke portefeuille inzicht geboden in het percentage leningnemers dat na hertoetsing (nog) geen rente en/of aflossing kan betalen. Op verzoek van treasury zal SVn dit inzicht ook voor de provinciale portefeuille verschaffen. Uit concept cijfers blijkt dat 97% van de leningnemers rente én aflossing voldoet. Dit inzicht is periodiek te monitoren om eventuele verhoogd risico tijdig te signaleren.
Lening wordt niet afgelost op einde looptijd (30 jaar)	In het (nu nog theoretische) geval dat na het 4e en laatste hertoetsingsmoment nog steeds geen rente en/of aflossing kan worden voldaan, leidt dit nog niet automatisch tot een default. De looptijd van de starterslening is 30 jaar waarna de lening opeisbaar is voor zover de lening nog niet is afgelost vanwege

	tussentijdse verkoop. Na 30 jaar is de bancaire lening afgelost en zal de starterslening naar verwachting elders (niet bij SVn) kunnen worden geherfinancierd waarmee de lening wordt afgelost. Herfinanciering is op dat moment waarschijnlijk goed mogelijk aangezien er geen andere leningen meer rusten op de woning dan de (afgeloste) bancaire lening. Het verstrekken van andere leningen is nl. bij een starterslening niet toegestaan.
SVn dekt 10% restrisico niet meer vanaf 2023	Aan SVn dient in 2022 tijdig te worden verzocht om de dekking van het 10% restrisico te verlengen. Indien SVn dit restrisico niet langer voor haar rekening neemt, dient vóór verhoging van de kredietfaciliteit op basis van de actuele ontwikkeling van het aantal defaults te worden beoordeeld of een risicoreserve dient te worden gevormd. Voor de bestaande leningen loopt deze beoordeling mee bij de jaarlijkse beoordeling van de integrale risicoreserve SIS.

Kredietwaardigheid debiteur

Aanvragen voor een starterslening worden door SVn getoetst aan de hand van de NHG normen, zie ook onder 3.4.2. Op basis van interne beoordeling wordt de kredietwaardigheid van de startersleningen gelet op het zeer beperkt aantal defaults in combinatie met de prudente toetsingswijze gekwalificeerd als 'zeer goed' (AA rating).

Te stellen zekerheden

In geval van een default wordt de starterslening voor 90% gedekt door NHG, de overige 10% wordt gedekt door SVn. Dit restrisico werd eerst tot begin 2021 door SVn gedekt, SVn heeft dit recent verlengd tot 1-1-2023. Vanaf 2023 ligt het restrisico van 10% voor 75% bij de Provincie en 25% bij gemeenten tenzij SVn de periode wederom verlengd.

Dit aspect is meegewogen bij het risicoprofiel van deze lening en het advies inzake de risicoreservering.

Risicoprofiel en risicoreservering

Op basis van beoordeling van de regeling Startersleningen, inclusief de wijze van toetsing door SVn, en de van toepassing zijnde zekerheden wordt het risicoprofiel van de te verstrekken financiering op 'laag' ingeschat. Op basis van deze inschatting is voor dit moment geen risicoreservering te vormen.
Dit kan bij een kredietverhoging in de toekomst wijzigen, m.n. afhankelijk van de wijze waarop het afdekken van 10% restrisico vanuit SVn vanaf begin 2023 wordt vormgegeven. In combinatie met het aantal defaults zoals deze zich komende periode in de portefeuille voordoen kan bij een toekomstige verhoging van de kredietlimiet een risicoreserve aan de orde zijn.
Periodiek wordt het risicoprofiel van de gehele financieringsportefeuille beoordeeld, welke beoordeling aanleiding kan zijn de risicoreservering bij te stellen.

3.4.5. Financieel rendement: voorstel condities

De rentevergoeding op de startersleningen wordt door SVn vastgesteld via een 15 jaars rente welke wordt gerelateerd aan de (hypothecaire) rentetarieven voor particuliere woninghypotheken. De overige condities met betrekking tot aflossing, looptijd en zekerheden blijven gelijk aan de huidige regeling.

Zodra middelen binnen de kredietfaciliteit eenmaal zijn overgeboekt naar SVn voor verstrekking van nieuwe startersleningen kunnen deze middelen voor (zeer) lange tijd niet voor andere publieke doelen worden ingezet. Op basis van een PS besluit kan de regeling wel zodanig worden aangepast dat ontvangen aflossingen niet meer door SVn kunnen worden ingezet voor nieuwe startersleningen, zoals nu het geval is, maar dat aflossingen (vergelijkbaar met de methodiek bij de Stimuleringsleningen) periodiek naar de Provincie worden teruggeboekt. De omvang van de verstrekte startersleningen zal dan in de tijd afnemen en het verstrekken van nieuwe startersleningen zal in dat geval, zonder nieuwe inzet van middelen, niet langer mogelijk zijn.

Het financieel rendement is conform de vastgestelde investeringsrichtlijnen en staat in een passende verhouding tot de risico's die worden gelopen. De renteopbrengst van de startersleningen wordt, na aftrek van de jaarlijkse beheersvergoeding die Provincie aan SVn dient te betalen, verwerkt in de begroting.

3.4.6. Maatschappelijk rendement

De startersregeling maakt beleidsinhoudelijk deel uit van de uitvoering Agenda Limburgse Woningmarkt en valt onder begrotingsprogramma 3.3 Limburgse Woningmarkt, specifiek onder product 3.3.1 Transitie woningmarkt Limburg. De inzet van middelen betreft een uitzetting uit hoofde van de publieke taak.

PROVINCIAAL BLAD
JAARGANG 2021
NR.:

Officiële naam regeling:	Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg
Citeertitel:	Wijzigingsbesluit Verordening Startersleningen Provincie Limburg
Naam ingetrokken regeling:	N.v.t.
Besloten door:	Provinciale Staten
Onderwerp:	Wijziging Verordening Startersleningen Provincie Limburg
Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheid waarop de regeling is gebaseerd:	Provinciewet en de Algemene wet bestuursrecht
Datum inwerkingtreding:	Dag na de dag van publicatie in het Provinciaal Blad
Verantwoordelijk cluster:	Wonen en Leefomgeving

Provinciale Staten van Limburg

maken ter voldoening aan het bepaalde in artikel 105, eerste lid, juncto artikel 143, eerste lid, van de Provinciewet en de Algemene Wet Bestuursrecht bekend dat zij in hun vergadering van 16 april 2021 hebben vastgesteld:

WIJZIGINGSBESLUIT VERORDENING STARTERSLENINGEN PROVINCIE LIMBURG

Artikel I Wijziging Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020)

De Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020) wordt als volgt gewijzigd:

A. Artikel 9 Hoogte van de starterslening:

‘De hoogte van een starterslening bedraagt maximaal 20% van de koop(/-aanneem)som van een woning met een maximum van € 45.000,- per starterslening.’

Wordt vervangen door:

‘De hoogte van een starterslening bedraagt maximaal 20% van de koop(/-aanneem)som van een woning met een maximum van € 49.000,- per starterslening.’

B. Artikel 10 Koop(/-aanneem)som van de woning, eerste lid:

‘Deze verordening is uitsluitend van toepassing op aanvragen voor startersleningen ten behoeve van de aankoop van een woning zoals omschreven in artikel 8 met een koop(/-aanneem)som tot maximaal € 225.000,-.’

wordt vervangen door:

‘Deze verordening is uitsluitend van toepassing op aanvragen voor startersleningen ten behoeve van de aankoop van een woning zoals omschreven in artikel 8 met een koop(/-aanneem)som tot maximaal € 245.000,-.’

Artikel II Overgangsrecht

1. Voor besluiten die zijn genomen vóór de inwerkingtreding van deze wijzigingen blijven de bepalingen van de Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020) van kracht zoals die golden vóór de inwerkingtreding van deze wijzigingen, ook voor de volgende stappen in het leningstraject.
2. Aanvragen die zijn ingediend vóór de inwerkingtreding en waarover bij inwerkingtreding van deze wijziging nog niet is beslist, worden geacht op basis van de gewijzigde Verordening Startersleningen Provincie Limburg te zijn ingediend, tenzij Gedeputeerde Staten van oordeel zijn dat de aanvrager in zijn belangen wordt geschaad. In dat laatste geval handelen Gedeputeerde Staten overeenkomstig de Verordening Startersleningen Provincie Limburg (PB. nr. 2257, 15 april 2020).

Artikel III Inwerkingtreding

Dit wijzigingsbesluit treedt in werking op de dag na de dag van publicatie in het Provinciaal Blad.

Aldus besloten in de vergadering van Provinciale Staten, gehouden op 16 april 2021.
Provinciale Staten voornoemd

de voorzitter,

de heer drs. Th.J.F.M. Bovens

de griffier,

de heer mr. A.O.J. Pregled

Uitgegeven: (datum)

De secretaris van Gedeputeerde Staten van Limburg,

De heer drs. G.H.E. Derks MPA

Limburgs Parlement

provincie limburg

Concept deelverslag van de vergadering van de Statencommissie Ruimte, Landbouw en Natuur

van 12-3-2021
betreffende Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen Verordening Startersleningen Provincie Limburg

Statenkenmerk	G-21-007	Maastricht	12-3-2021

De voorzitter: We gaan nu naar het Statenvoorstel Voortgangsrapportage en verbetervoorstellen voor de Verordening Startersleningen. Ik ga niet gelijk de hele ronde maken, maar kijk even wie in de eerste termijn een inbreng zou willen hebben. Dat doen we bij hand opsteken. Ik zie de heer Westen, mevrouw Vennik, mevrouw Voncken, de heer Vincken, mevrouw Felix, Van der Linden. We gaan toch maar even het rondje maken, denk ik. Dat gaat waarschijnlijk sneller. Ik zag de heer Hermans en de heer Wolters niet, dus die sla ik over. Oh, mijnheer Hermans heeft toch wel een bijdrage.

PVV (Hermans): Nou, voorzitter, volgens mij wilt u mij voor de tweede keer overslaan. Gisteren gebeurde dat al en vandaag weer. Dat gaat niet gebeuren.
U weet dat het een voorstel van de PVV was om dit zaakje te behandelen in de Commissie FEB, dus ik zal er heel kort over zijn: ik heb het stuk toch gelezen, ondanks dat het volgens mij voor FEB was. We gaan erin mee dat de maximale koopsom naar € 245.000 gaat. De maximale lening gaat naar € 49.000. Het krediet wordt met € 5 miljoen verhoogd, dankzij een positief advies van de Treasury. Wat ons betreft is het een hamerstuk.

De voorzitter: U heeft geen wensen en bedenkingen? De heer Wolters heeft ook geen wensen en bedenkingen? Mevrouw Schuuring? Idem. Mijnheer Westen.

GroenLinks (Westen): Dank u wel. Ik heb nog wel wat vragen. Op bladzijde 6 van de externe evaluatie wordt aanbevolen om de startersregeling aanvullend in te zetten voor duurzaamheidsmaatregelen. Hiervoor kunnen gemeenten beleidsregels opnemen in de gemeentelijke verordening. Deze maatregelen leiden tot een reductie van de CO_2-emissie. Waarom wordt dit niet aanbevolen en is het geen eis? Kunnen de duurzaamheidsmaatregelen niet concreter gemaakt worden? Op welke maatregelen wordt dan bijvoorbeeld ingezet? Dan had ik nog een vraag: op pagina 13 van de rapportage staat dat de startersleningen niet volledig zelfvoorzienend zijn. Daardoor blijft ophoging van het provinciale krediet noodzakelijk om ook in de toekomst startersleningen te kunnen blijven verstrekken. Mijn vraag hierop is, wanneer verwacht men dat deze lening wel volledig zelfvoorzienend zal zijn? De laatste vraag, Heerlen en Valkenburg aan de Geul gaan aansluiten bij de startersleningen. Kunt u aangeven wat de precieze status is? Wanneer wordt dat daar ingevoerd? Als inwoner van Heerlen zou het voor mij ook wel eens interessant kunnen zijn. Dank u wel.

De voorzitter: Wilt u de antwoorden afwachten of wilt u nu al zeggen dat het voor u een hamerstuk is?

GroenLinks (Westen): Voor mij is het gewoon een hamerstuk.

De voorzitter: Oké. Mevrouw Plusquin.

Partij voor de Dieren (Plusquin): We zijn blij met de starterslening, omdat het de doorstroom bevordert en meer mensen op de woningmarkt een huis kunnen kopen. Het wordt ook vaak gebruikt voor verduurzaming. Wij hebben al schriftelijke vragen ingediend. Onze voornaamste vraag was: hoe kunnen we niet-deelnemende gemeenten deel laten nemen aan die starterslening? Een van die gemeenten is gemeente Heerlen. Sinds de schriftelijke beantwoording heeft de gemeente Heerlen op 2 februari aangegeven dat ze binnen 2021 willen aansluiten bij de starterslening. We zijn nu al bijna een kwartaal onderweg. Mijn vraag is eigenlijk alleen nog of de Gedeputeerde zicht heeft op de aansluiting van de gemeente Heerlen bij de starterslening. Is er nog contact geweest en hoe is dat verlopen?

De voorzitter: Kunt u nu al aangeven of het een hamerstuk is of niet?

Partij voor de Dieren (Plusquin): Als ik antwoord krijg, is het een hamerstuk. Wacht even, ik heb mezelf daar vorige keer mee in de vingers gesneden, want als ik een motie wil indienen kan dat niet meer. Ik wacht even af tot na de beantwoording.

De voorzitter: Oké, mijnheer Van der Linden.

LOKAAL-LIMBURG (Van der Linden): Voorzitter, dank u. De starterslening is op aandringen van LOKAAL-LIMBURG al een keer eerder verhoogd. Gelet op de woningmarkt kunnen wij ons volledig vinden in deze verhoging. Wij hebben geen wensen en bedenkingen. Op basis van het rapport dat toegevoegd is, heb ik wel een opmerking. Op pagina 7 staat dat het aanbod van koopwoningen behoorlijk afgezwakt is in Limburg. Daardoor is natuurlijk de prijs enorm verhoogd. Dan heb ik toch de vraag: was het schrappen van de woningcontingenten en die bouwlocaties in het verleden nou zo'n goede zaak? Wat hebben we daarvan geleerd? We hebben vijf jaar geleden in een waas van krimp fors het mes in de woningbouw gezet. Nu zijn we wat jaren verder en zien we hoe het uit de hand loopt. Ik zou wel willen weten of daar iets van geleerd is en of men nog het idee heeft dat een tweede keer te moeten doen? Dat staat los van het voorstel en daarom is dat voor mij een hamerstuk.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. Mevrouw Voncken.

CDA (Voncken): Dank u wel, voorzitter. Vorig jaar hebben we het maximale aankoopbedrag van een woning voor een starter van € 185.000 naar € 225.000 verhoogd. Nu wordt er gevraagd om naar € 245.000 te verhogen met een maximumbedrag van € 49.000. Dat is wel een verhoging van € 60.000 in de maximumaankoopprijs van een woning voor een starter. Waarom doen we dit allemaal? Omdat er zoveel schaarste is. Daarom rijzen de prijzen de pan uit. De woningmarkt is ernstig ontregeld en het is voor starters nog nauwelijks mogelijk om een woning te bemachtigen. Maatregelen van de overheid, zoals het afschaffen van de overdrachtsbelasting voor starters hebben geen effect. De opbrengsten daarvan verdwijnen linea recta in de zakken van de verkopers. Oftewel, je ziet het ook in de CBS-cijfers, er is veel meer behoefte en vraag op de woningmarkt dan er aanbod is. Zolang die balans zo scheef is als we nu zien, kunnen we bedenken wat we willen, maar zullen we alleen maar elk jaar opnieuw de startersleningen moeten verhogen, de maximumprijzen moeten verhogen. Dat is eigenlijk heel jammer. Als ik vandaag een starterswoning in het prijssegment van een starter op Funda zet, heb ik morgen 40 bezichtigingen. Dat is echt niet normaal. Vraagprijzen worden zwaar overboden. Het is een complete gekte. Eigenlijk is onze oproep vooral: dit moeten we doen. We geven u ook graag akkoord om dit te

doen, maar laat dit vooral een les zijn, een boodschap, om vooral heel snel te acteren op die woningmarkt en te zorgen dat er snel veel meer woningen bijkomen, met name voor de starters. Wat betreft de woningmarkt snappen wij best dat je nu woningen steeds duurder ziet worden. Dat was een paar jaar geleden heel anders. Toen raakten we ze aan de straatstenen niet kwijt. Dat maakt ook dat we in overweging geven om de verhoging die nu gevraagd wordt en op grond van de marktomstandigheden nodig is, tijdelijk te verhogen, zodanig dat als er over twee of drie jaar een andere balans op de woningmarkt is, we terug kunnen naar een lager niveau. Ik zou graag uw reactie horen hoe u daar tegenaan kijkt. Verder zijn wij hier absoluut voorstander van, maar we hopen dat u dit signaal breder bekijkt. Dank u wel.

De voorzitter: Even voor de formaliteit, is dit stuk voor u een hamerstuk?

CDA (Voncken): Ja.

De voorzitter: En u heeft geen wensen en bedenkingen over het stuk?

CDA (Voncken): Ik heb wel wensen en bedenkingen, maar niet over het voorstel.

De voorzitter: Ja. Mevrouw Vennik.

D66 (Vennik): Voorzitter, dank u wel. De huizenprijzen zijn de laatste jaren fors gestegen en het vinden van een huis en het krijgen van een hypotheek is voor starters niet makkelijk in deze tijden. Wij vinden het dan ook zeker goed dat er een starterslening is, die een starter op de woningmarkt misschien net dat extra steuntje kan geven om wel een huis te kunnen kopen. Voor starters moeten er dan uiteraard wel voldoende woningen beschikbaar zijn en daar sluit ik een beetje aan bij mijn voorganger. Het is nu echt een chaos op de huizenmarkt. Ook wij zijn benieuwd of de Gedeputeerde mogelijkheden ziet om de bouw van goedkope koopwoningen te stimuleren.
Daarnaast is voor starters ook het verduurzamen van de woning interessant. Ook dit is een opgave waar we voor staan: het verduurzamen van woningen en het besparen van energie, zoals met isolerende maatregelen. Ziet de Gedeputeerde mogelijkheden om dit verduurzamen tegelijk met die starterslening onder de aandacht te brengen? Is er een koppeling te maken met een Duurzaam Thuis-lening bijvoorbeeld of zijn er extra mogelijkheden om dit te stimuleren bij starters? Dit is voor ons ook een hamerstuk. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Vennik. Mijnheer Vincken? Excuus, mijnheer Wolters.

SP (Wolters Gregório): Sorry dat ik nog even voor de heer Vincken kruip. Ik hoor de woordvoerders van het CDA en D66 achter elkaar aan de Gedeputeerde vragen of hij niet meer vaart kan maken achter het bouwen in Nederland, zodat deze regeling straks weer teruggedraaid kan worden of naar een lager niveau kan worden bijgesteld. Dan constateer ik ook dat de regeringspartijen dat de afgelopen vier jaar niet hebben gedaan. Wilt u dan ook de oproep naar uw eigen achterban doen om na 17 maart woord bij daad te voegen en dat in de Tweede Kamer ook te gaan regelen?

CDA (Voncken): Daar wil ik graag op reageren. Lees het verkiezingsprogramma: het is zeker een voornemen dat het in ieder geval in het verkiezingsprogramma van mijn partij opgenomen is.

De voorzitter: Mevrouw Vennik.

D66 (Vennik): Wij zeggen zeker niet dat het in de loop der tijd teruggedraaid kan worden, maar volgens mij moeten we per gebied en per provincie kijken waar de behoefte ligt. Waar is behoefte aan? Hier zijn dat goedkope koopwoningen. Dat kan voor elke plek anders zijn, maar ik praat op dit moment even voor Limburg.

De voorzitter: Oké, dank u wel. De heer Vincken.

Samen voor Limburg (Vincken): Gisteren was ik samen met de PVV de enige die vond dat dit stuk in de Commissie FEB thuishoorde. Ik heb gisteren gezegd dat ik maar weinig verstand van financiën heb, maar ik heb toch een paar dingen in het stuk gevonden die ik snapte. Drie jaar renteloos en aflossingsvrij, daar ben ik jaloers op. Revolverend en renderend. Nieuwe gemeenten zijn toegetreden. Huizenprijzen zijn gestegen. We zitten in een moeilijke tijd, dus help die starters. Ik steun dit voorstel en ik vind dat het een hamerstuk mag worden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Vincken. De heer Westhoff.

Forum voor Democratie (Westhoff): FvD gaat akkoord met de verhoging naar € 245.000, € 49.000 en € 5 miljoen opslag voor het budget en extra communicatie. Voor ons is het een hamerstuk, maar ik heb twee kleine vragen. Wat is het huidige leenpercentage dat gebruikt wordt? Is dat marktconform, of is dat net iets hoger dan marktconform? Dat is mijn simpele vraag. In de tekst staat: op basis van deze inschatting is op dit moment geen risicoreservering te vormen. Toen schoot me eigenlijk de vraag te binnen: wordt er rekening gehouden met gevolgen van veranderingen in de economie als gevolg van de coronacrisis? Lopen we daar een risico als Provincie?

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Westhoff. De heer Felix.

VVD (Felix): Voorzitter, dank. Ik heb toevallig net zelf een huis gekocht, dus ik kan helaas meepraten over de gekte op de woningmarkt. Dat is echt niet leuk meer, zeker niet voor starters. Wat dat betreft is het een goede zaak dat we de maximumkoopprijs verhogen. Het is een duwtje in de rug, van harte welkom en we moeten dat de starters zeker niet ontzeggen. Wat dat betreft kan het voorstel zeker rekenen op steun van de VVD. Gelet op de stijging van de huizenprijzen is een correctie van de maximale koopprijs van € 225.000 naar € 245.000 meer dan logisch. Dat moeten we doen.

Specifiek over de starterslening heb ik nog een tweetal vragen aan de Gedeputeerde. Het is al door de voorgangers van CDA en D66 benoemd. We hebben eerder al het een en ander moeten verhogen, de verwachting is dat de prijzen waarschijnlijk nog verder zullen stijgen. Er zullen waarschijnlijk ook wel weer momenten komen dat daar een andere beweging gaande zal zijn. Wat dat betreft zou het wel een idee kunnen zijn om de prijs die we nu in de verordening opnemen te koppelen aan de ontwikkelingen van het prijspeil van woningen. Ik voorzie anders dat we als Statencommissie volgend jaar dezelfde discussie

zullen hebben en dat er dan een administratief circus opgetuigd moet gaan worden om de verordening opnieuw bij te stellen. Wat de VVD betreft zou het ook in een mandaat door GS afgehandeld kunnen worden, zowel opwaarts als neerwaarts, mocht dat op enig moment nodig zijn.
Daarnaast zie ik op dit moment een aantal gemeenten in de actiestand schieten, om in navolging van de Provincie nu die maximumkoopprijs in de eigen verordeningen aan te passen. Een tip aan de diverse gemeenten: koppel ook in de eigen verordening die maximumkoopprijs aan de ontwikkeling en aan de maximumkoopprijs van de Provinciale Verordening. Dat scheelt voor hen ook weer administratief gedoe. Dat is wat ik over de startersregeling wilde zeggen.
In algemene zin wil ik ook nog opmerken dat het eigenlijk symptoombestrijding is. Het feit dat we nu die startersregeling verder moeten ophogen, is gewoon een gevolg van het feit dat er te weinig woningen zijn. Wat de VVD betreft is het credo dan ook dat er absoluut meer gebouwd zou moeten worden. Op dat punt ben ik zeker ook benieuwd naar een stukje duiding van de Gedeputeerde over de wijze waarop de Provincie anders dan binnen de vigerende kaders, in samenwerking met gemeenten een stevige versnelling wenst aan te brengen in de Limburgse woningbouw. Alleen op die manier keert de rust op de woningmarkt uiteindelijk terug en komt dat eigen huis, die plek onder de zon, voor meer mensen dichterbij.
Voorzitter, tot dusver in de eerste termijn. Wat de VVD betreft is het ook een hamerstuk.

De voorzitter: Oké. Dan geef ik het woord aan de heer Dritty. Ik word een beetje pragmatisch. Er zijn een aantal vragen gesteld die te maken hebben met de ontwikkeling op de woningmarkt. Ik zou me zo kunnen voorstellen dat dat thema bij het volgende agendapunt ook aan de orde komt. Om nu te vermijden dat de heer Dritty twee keer hetzelfde verhaal gaat houden, zou mijn voorstel zijn om hem die vragen gewoon te laten meenemen in de beantwoording van het volgende stuk. Is dat een optie?

De voorzitter: Dan kunnen we dat wel zo efficiënt doen. Er zijn nog wat andere vragen gesteld. Als u die nu kunt beantwoorden, is het woord aan u.

Gedeputeerde Dritty: Jazeker, voorzitter, dank u wel. Dan ga ik meteen naar de heer Westen die het heeft over Duurzaam Thuis. Kunnen we daarvoor niet nog wat meer reclame maken richting gemeenten? Dat wordt zeker gedaan met het verduurzamen van de woningen. We hebben natuurlijk Duurzaam Thuis dat we onder de aandacht brengen bij gemeenten. Gemeenten hebben ook zelf de mogelijkheid om eigen regelingen hieraan te koppelen. Het is aan de gemeenten zelf of ze dat opnemen in de verordening.
Wat wordt er bedoeld met zelfvoorzienend? Wij zien de afgelopen jaren een stijging van het aantal startersregelingen. Ik bedoel niet dat het ieder jaar meer wordt, maar er komen steeds meer leningen bij, naarmate je die startersregeling langer aanbiedt. De leningen die als eerste afgesloten werden, beginnen na zo'n drie jaar met aflossen en rente betalen, maar door een progressieve groei in de aantallen, zeker ten opzichte van de beginjaren, zien we dat het surplus aan nieuwe leningen nog niet helemaal ingezet kan worden. Het is dus nog niet revolverend: de opbrengsten van rente en aflossing kunnen nog niet ingezet worden voor nieuwe leningen. Het aantal oude leningen is beperkt en er zijn meer nieuwe leningen. Dan heb je dus aanvullend krediet nodig. Als de groei van het aantal startersleningen zou stabiliseren, kun je veronderstellen dat je voldoende hebt aan de huidige kredietruimte, maar als de aantallen blijven groeien en de prijsgrens van starterswoningen neemt ook toe, is de kredietruimtevraag

groter. Dat is mijn antwoord ten aanzien van de zelfvoorzienendheid. Dan kom ik meteen bij het punt waarvan je zegt, moeten we automatisch blijven meebewegen met de markt? Dat staat even los van de vraag die we bij het volgende agendapunt onder ogen zien. GS heeft wel steeds opgevat dat het in het verleden een goed gebruik was om het met u te bespreken, voordat we de prijs verhogen. In het voorstel staat dat we de marktontwikkelingen willen volgen. Als anderen het met de heer Felix eens zijn, zou het heel goed kunnen dat GS de omvang jaarlijks tegen het licht houdt en een eventuele bijstelling rapporteert aan de Staten in de vorm van een mededeling of een informerend stuk. Dat kan een variant zijn dat we aan dit besluit kunnen toevoegen richting Provinciale Staten. Als we die maximale koopprijs jaarlijks bijstellen, scheelt dat een agendapunt. Datzelfde geldt voor aflopende prijzen. Daar moeten we ook kritisch naar kijken. Het kan inderdaad zo zijn dat we ook weer in een andere markt terechtkomen met een neerwaartse prijsontwikkeling. Dan zou je niet automatisch moeten blijven vasthouden aan hoge bedragen. Dat mechanisme kan twee kanten op werken. Dat kunnen we afspreken als het voorstel van de heer Felix ook voor anderen akkoord is.

De voorzitter: Zal ik dat dan nu even inventariseren? Eigenlijk is dat een wens die de heer Felix inbrengt. We parkeren die even, u mag er even over nadenken en dan gaan we aan het einde van uw beantwoording even inventariseren hoe iedereen erover denkt. Ik begrijp in elk geval dat het vanuit GS geen probleem zou zijn?

Gedeputeerde Dritty: Nee, als wij onze verordening voor de Provincie ieder jaar kunnen aanpassen, weten we dat dat uw goedkeuring aan de voorkant heeft. Dan informeren we u daar proactief over.

CDA (Voncken): Voorzitter, ik heb nog een aanvullende vraag. Waar gaat u dat percentage in de stijging of daling dan op baseren?

Gedeputeerde Dritty: Net als we dat nu hebben gedaan: op basis van de ontwikkelingen van de markt. Vorig jaar hebben we € 225.000 gehad, nu € 245.000. Als we kijken naar alles wat aangeboden wordt op de markt, moet er een substantieel deel van die woningen bereikbaar zijn voor de starter. We zien nu dat de goedkoopste 20% tot 25% van de markt ongeveer € 245.000 kost. Dat is wel een interessant gegeven. We kijken heel pragmatisch wat er wordt aangeboden op Funda, zonder dat daar hogere wetenschappelijke wiskunde aan te pas komt.
Even kijken, de stand van zaken in Heerlen en Valkenburg. De stand van zaken is zoals die in het stuk staat. Dat is wat laat aangeleverd door een intern communicatiemisverstand, maar dat is wel iets wat op het laatste moment nog een keer is nagevraagd. De starterslening is een verordening waar al heel veel gemeenten mee werken. Ik vind het wel bijzonder dat gemeenten één of twee jaar nodig hebben om een standaardverordening te kopiëren, er de eigen gemeentenaam boven te zetten en aan de raad te sturen met een voorstel voor kredietruimte. Het is opmerkelijk. Dat is ook een cri de coeur van mij. Ik heb de betreffende gemeenten er vaak op aangesproken en ik deel ook de teleurstelling over de opmerkingen, die gemaakt zijn ten aanzien van de gemeente Heerlen. De gemeente Valkenburg heeft er wel proactief contact met ons over opgenomen en zegt eigenlijk dat het aantal woningen dat beschikbaar is voor de starter in die gemeente zeer overzichtelijk is. Eigenlijk zijn het er te weinig, laten we het zo maar noemen. Men kan met deze ophoging actiever met de starterslening aan de slag. Dat zou iets moeten helpen in de richting van de gemeente Valkenburg. Het is nog wachten op de gemeente Heerlen.
D66. Deze regeling kan ook gecombineerd worden met Duurzaam Thuis, dat had ik al aangegeven. De

heer Westhoff had nog twee vragen. Het leenpercentage is inderdaad marktconform en de risicoreservering in relatie tot corona hebben we het afgelopen jaar scherp in de gaten gehouden. SVN, die de starterslening verstrekt voor alle overheden die daaraan meedoen, heeft uit Limburg pas een hand vol gevallen gehad die zich gemeld hebben als gevolg van de economische situatie door de coronacrisis. Daar is maatwerk toegepast om iets langer de tijd te krijgen of uitstel van aflossing en rente. Dat wordt niet kwijtgescholden, maar dat wordt er feitelijk achteraan bijgeplakt aan het einde van de lening. Dat is zeer overzichtelijk. Stel dat corona of een andere crisis een sterke economische weerslag heeft, dan zitten er verschillende garanties achter SVN. Op het moment dat een eigenaar in de problemen komt, is er eerst de NHG. Daarna heeft SVN nog een achtervang. Daarna komt men pas bij de Provincie. Als dat aan de hand is, hebben we heel andere financiële problemen met elkaar in Nederland en de wereld. In principe is de NHG het vangnet voor problemen en dat is tot nu toe eigenlijk altijd op die manier afgedekt. Dat was het, voorzitter.

De voorzitter: Oké, dan was dat de eerste termijn. Ik kijk even naar mevrouw Plusquin om te horen u het al dan niet als een hamerstuk wilt agenderen. Dat is het geval. Daarmee constateer ik dat iedereen het als hamerstuk wil behandelen. Dan gooi ik het toch even als wens van de heer Felix op. De vraag was immers om wensen en bedenkingen te uiten. Zijn wens is om de hoogte van het bedrag variabel te maken in relatie tot de marktontwikkeling. Dat betekent dat het bedrag zowel omhoog als omlaag kan en om GS hiervoor mandaat te geven. Wie is daar voorstander van? Zullen we afspreken dat u gewoon jaarlijks via de reguliere P&C-cyclus geïnformeerd wordt over de ontwikkeling, inclusief de toevoeging daarvan? Ik weet niet of dit nu vragen zijn of handjes opsteken. Wie heeft er een vraag? Mijnheer Van der Linden, u heeft het woord.

LOKAAL-LIMBURG (Van der Linden): Ik zou dat toch graag actief willen zien en niet in de P&C-cyclus. Daar zit zo veel in. Als we zo’n stuk als informatief stuk, kunnen we zelf besluiten of we het al dan niet agenderen voor een commissie. Dat vind ik prettiger. Het principe van trap op, trap af kunnen wij wel ondersteunen.

De voorzitter: Oké, dan is de wens inclusief het voorstel om jaarlijks actief te rapporteren naar PS en dan is het aan PS of zij al dan niet wil reageren. Mevrouw Plusquin, heeft u een vraag?

Partij voor de Dieren (Plusquin): Ja. Voordat u dadelijk afhamert, zou ik nog willen vragen of er een meerderheid te vinden is om aan de gemeente Heerlen de wens te uiten om echt voortvarend met de verordening van start te gaan. Het duurt gewoon al heel lang en er is ook sprake van toestanden qua doorstroom. Ik vroeg me af of daar een meerderheid voor te vinden is.

De voorzitter: Oké, maar dat is een andere wens. Ik was eerst aan het inventariseren over de eerste wens. Mevrouw Schuuring.

PvdA (Schuuring): Als ik het goed begrijp, is de wens om de hoogte van de maximale aankoopprijs jaarlijks aan te passen aan de hand van de ontwikkelingen op de woningmarkt. Zorgt dat er niet voor het voor de gemeenten die ermee werken en het in hun eigen verordening zetten, onduidelijker wordt? Is het niet handiger om die prijs wellicht wat minder vaak aan te passen? Ik kan de gevolgen ervan niet overzien. Als het niet uitmaakt, maakt het niet zo veel uit, maar dat weet ik niet.

De voorzitter: De heer Dritty kan hier gelijk op reageren, dat is misschien het handigst.

Gedeputeerde Dritty: Dat is echt aan gemeenten zelf. Er zijn gemeenten die aan het wachten zijn totdat wij de prijs aanpassen. Zij hebben bij wijze van spreken het voorstel al klaarliggen om richting het college en de raad te brengen. Er zijn ook gemeenten die zeggen dat ze dat eens in de zoveel jaar doen. De jaarlijkse fluctuatie geldt dan voor nieuwe leningen die vanaf dat moment verstrekt worden. We zien nu dat er noodzaak was om de prijs aan te passen als gevolg van de prijsontwikkeling in het afgelopen jaar. Als het wat rustiger en overzichtelijker is en er een constanter prijsniveau is op de markt, kan het ook zijn dat we een keer een jaar overslaan. Het is geen verplichting om de prijs ieder jaar aan te passen.

De voorzitter: De heer Wolters, had u nog een vraag? Daarna gaan we echt even inventariseren en daarna kijken we naar de wens van mevrouw Plusquin.

SP (Wolters Gregório): Dank u wel, voorzitter. Ik merk dat het niet makkelijk is om zomaar ja of nee op dit voorstel te zeggen. Mag ik misschien het voorstel doen dat de Gedeputeerde met een methodiekvoorstel komt en dat we aan de hand daarvan kunnen kijken of het een handige manier is om deze wens te laten doorgaan?

De voorzitter: Ik ben even logistiek aan het denken, want ik zie wel een meerderheid die zegt: maak het maar variabel, zoals we besproken hebben en rapporteer actief elk jaar. Ik denk dat het geen probleem is dat de Gedeputeerde voorafgaand aan de Statenvergadering nog even op papier zet hoe dat gaat werken. Dit is natuurlijk wel een aanpassing van het voorstel. U heeft net allemaal hamerstuk gezegd. Ik neem aan dat het nog steeds een hamerstuk is, maar ik begrijp dat de SP zegt: laat me even die tekst zien, dan kunnen we het goed beoordelen. Daar maakt u een voorbehoud op het hamerstuk. Ik zou het wel op prijs stellen als u voor de Statenvergadering laat weten of het wat u betreft ook akkoord is of niet. Zullen we dat zo afspreken?

Gedeputeerde Dritty: Onder paragraaf 5.1 staan methode A en B om tot een berekening van een prijs te komen. Misschien kunt u dat nog eens op uw gemak bekijken en via de voorzitter aan de Griffie laten weten of u akkoord bent.

De voorzitter: Ja, maar we hebben net afgesproken dat u even zwart op wit zet hoe het Statenvoorstel wordt aangepast. Dat wil iedereen wel even weten, denk ik. Dat komt nog op tijd. Daarmee hebben we meteen de wens gehonoreerd. Die hoeven we dus niet meer in te brengen in de Statenvergadering, want dat wordt al aangepast. Er was een voorstel van mevrouw Plusquin om als wens in te brengen … Wacht even, ik zeg dat nu wel zo, maar ik kijk even naar de Gedeputeerde. Het Statenvoorstel wordt gewoon aangepast, toch?

Gedeputeerde Dritty: Als deze commissie daar een besluitpunt over op wil nemen, gaan we dat uiteraard doen.

De voorzitter: Dan is dat geen wens meer, want het is al geëffectueerd. De tweede vraag is van mevrouw Plusquin. Zij vraagt om een oproep aan de gemeente Heerlen om actief aan de slag te gaan

met deze regeling. Is dat uw voorstel?

Partij voor de Dieren (Plusquin): Ja, de vraag is of de Gedeputeerde dat wil doen.

De voorzitter: Ja, het is een oproep aan het College om de gemeente Heerlen op te roepen om voortvarend aan de slag te gaan. Ik inventariseer even. Kunt u handjes opsteken?

Partij voor de Dieren (Plusquin): Dat is naar aanleiding van krantenartikelen. Er zijn veel scheefwoners in Heerlen en er is een tekort aan betaalbare starterswoningen in Heerlen. Dat is de aanleiding.

De voorzitter: Ik kijk even rond. Wie is voor die wens?

CDA (Voncken): Ik vind het een beetje raar dat wij aan GS vragen om naar de gemeente Heerlen te gaan om te vragen of ze aansluiten bij de startersleningen. Ik kan me wel voorstellen dat we GS vragen om gemeenten in het algemeen op te roepen om mee te doen, maar ik vind dit een beetje raar. Ik vind het een beetje betuttelend dat de Provincie naar een gemeente gaat om te zeggen: jullie moeten wel meedoen, want dat wil PS. Dat voelt niet goed. Volgens mij bent u toch raadslid in Heerlen?

Partij voor de Dieren (Plusquin): Er zijn vragen gesteld en er zijn moties ingediend door de gemeenteraad van Heerlen, maar die worden niet uitgevoerd. Twee of drie maanden geleden heeft er uitgebreid in de krant gestaan dat het een schrijnende situatie is wat betreft doorstroom en tekorten.

De voorzitter: Dat is de inhoud in Heerlen. Het gaat nu om de vraag of u dit als wens wilt formuleren voor de Staten. De heer Hermans.

PVV (Hermans): Ik vind het overbodig en sluit me aan bij mevrouw Voncken. De Gedeputeerde heeft aangegeven dat hij regelmatig en meermaals contact heeft gehad met diverse gemeenten. Het houdt natuurlijk een keer op. Hij kan niet meer doen dan een beroep doen op die gemeenten. Als ze het niet willen, dan willen ze niet. Klaar.

De voorzitter: Zijn er nog anderen die er nog iets over willen zeggen? Anders inventariseer ik even met hand opsteken. Wie is voor het voorstel van mevrouw Plusquin? Dat is de heer Westen. Wie is daartegen? Dat zijn de anderen. Helaas, mevrouw Plusquin, het wordt niet als wens opgenomen.

Dat betekent dat wij daarmee dit stuk kunnen afsluiten in de behandeling. Ik stel voor dat we even wisselen voor zoverre er gewisseld moet worden. Drie minuten en dan weer snel de zaal in. Akkoord?

T8929 Gedeputeerde Dritty zegt toe een methodiek toe te voegen aan het voorstel waardoor de hoogte van het bedrag afhankelijk is van marktwerking.

De commissie voornoemd,

M. Depondt-Olivers	L. van Birgelen
voorzitter	commissiegriffier

Limburgs Parlement

provincie limburg

BESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-007

Onderwerp:
Voortgangsrapportage 2020 en verbetervoorstellen "Verordening Startersleningen Provincie Limburg"

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 23 februari 2021

besluiten:

1. in te stemmen met wijziging van de “Verordening Startersleningen Provincie Limburg” en publicatie in het provinciaal blad;
2. geen wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van verhoging van de kredietfaciliteit voor de Startersregeling met € 5,0 miljoen, waardoor de totale kredietfaciliteit € 60,3 mln. zal bedragen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021

De heer mr. A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

provincie limburg

Aan de voorzitter en leden van
Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	CS	**Behandeld**	J.M.C. Roelofs
Ons kenmerk	2021/9637	**Telefoon**	+31 6 21 58 28 26
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	6 april 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen.
Van het lid : mevrouw Jenneskens
Fractie : D66
Inzake : NRC-artikel 'Hoe een ex-gedeputeerde met hulp van het CDA in Limburg subsidiegeld doorsluisde naar zijn eigen bv's', 23 maart 2021

Vraag 1.
Wat is de reactie van het College van Gedeputeerde Staten op dit artikel? Hoe beoordeelt het College van GS het beeld van Limburg en haar bestuurscultuur dat hiermee ontstaat en hoe reflecteert zij in algemene zin op haar eigen handelen in voorwaardenscheppende, opdracht verlenende dan wel toezichthoudende rol in dezen?

Antwoord.
Het College van Gedeputeerde Staten werkt elke dag aan het behartigen van de belangen voor Limburg en alle Limburgers vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op. Als er onrechtmatigheden of integriteitsschendingen blijken uit de diverse onderzoeken die gelast zijn is dat voor het College volstrekt ontoelaatbaar. De onderste steen moet boven, duidelijk moet worden wat zich heeft voorgedaan waarbij alle vragen in dit kader een helder antwoord verdienen. Dit College hecht aan waarheidsvinding. Op basis van de feiten en bevindingen uit de onderzoeken kunnen conclusies getrokken worden een aanbevelingen worden gedaan.

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

De Commissaris van de Koning heeft direct op 23 maart 2021 de externe adviseur Integriteit Provinciale Staten verzocht om te komen tot een voorstel voor een diepgravend onderzoek naar de feitelijke rol van de voormalige gedeputeerden Koopmans, Mackus en – in een eerdere bestuursperiode – gedeputeerde Van der Broeck. Het opdrachtgeverschap voor dit onderzoek is gedelegeerd aan de Commissie Integriteit van Provinciale Staten. Het College heeft daarnaast meteen op diezelfde dag de onafhankelijke provinciale concerncontroller (conform het Controllerstatuut Provincie Limburg 2013) gevraagd om met een voorstel te komen voor een diepgravend feitenonderzoek naar de rechtmatigheid van provinciale subsidies, opdrachten, leningen en financieringen aan de heer Vrehen gelieerde bedrijven en organisaties. Het onderzoeksvoorstel is getoetst door de accountant. Daarnaast is er een art.217a PW onderzoek aangekondigd naar de doelmatigheid en rechtmatigheid van provinciale subsidies. Op basis van de feiten en de conclusies die uit deze onderzoeken naar voren komen, zullen wij ook als College reflecteren en handelen op welke punten verbeteringen en/of aanscherpingen nodig en gewenst zijn. Het College alsook de Commissaris van de Koning en de inmiddels afgetreden gedeputeerden zullen volledige medewerking verlenen aan de uitvoering van deze onderzoeken en zullen actief hun bijdrage leveren om alle feiten op tafel te krijgen.

Vraag 2.
Welke opdrachten en/of subsidies heeft de provincie Limburg in de periode 2011 tot op heden verstrekt aan IKL Limburg? Kunt u ons een overzicht geven van deze opdrachten, subsidies en hun doelstellingen en het al dan niet behaalde resultaat? Zo nee, waarom niet?

Antwoord.
De onafhankelijke provinciale concerncontroller voert op dit moment een gedegen onderzoek uit naar alle provinciale geldstromen en opdrachten aan onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten, daaronder óók de Stichting IKL. Gestart is met een onderzoek naar in eerste instantie 16 entiteiten. Mocht blijken dat er nog meerdere entiteiten zijn dan zullen deze nog worden betrokken in het onderzoek. Na het inventariseren van de geldstromen zullen bij het beoordelen van de rechtmatigheid diverse aspecten onderzocht worden zoals gevolgde besluitvormingsprocedures, aanbestedingsrechtelijke aspecten, gestelde subsidievoorwaarden en de controle op naleving daarvan. Tevens zullen ook governance-aspecten worden geduid worden. Het gaat hierbij om een periode vanaf 2012 tot nu. Gezien de omvang van dit onderzoek is het belangrijk om de zorgvuldigheid en gedegenheid te betrachten. De gevraagde feitenreconstructie en bevindingen zullen naar verwachting uiterlijk 30 april 2021 opgeleverd worden.
Op verzoek van uw Staten in de PS-vergadering van 2 april jl. is toegezegd om u nu reeds – voorbereidend op de Statenvergadering van 9 april a.s. – inzicht te verschaffen in de op dit moment verzamelde (ruwe) bronmateriaal dat bij de concerncontroller voorhanden is. Het is dus nadrukkelijk nog geen compleet overzicht. Er wordt nog steeds materiaal verzameld welke uiteindelijk ook tot een definitief feitenrelaas zal moeten leiden eind april.

Vraag 3.
Wat is de rol van IKL Limburg in de totstandkoming en uitvoering van subsidieregelingen van de provincie Limburg, zoals "Planten in het Nationaal Landschap" en "Subsidieaanplant bomen in Limburg 2020"? Is deze gelijk aan die van andere Limburgse natuur- en milieuorganisaties? Ontvangt IKL voor de uitvoering van deze regelingen aanvullende middelen, of valt dit onder de reguliere basissubsidie?

Antwoord.
De totstandkoming van subsidieregelingen komen volledig en alleen voor rekening van de Provincie Limburg. In de door u genoemde subsidieregelingen is er geen voorkeurspositie van de Stichting IKL ten opzichte van andere Limburgse natuur- en milieuorganisaties. De Stichting kan als subsidieaanvrager eventueel wel een rol spelen in de realisatie van de met betreffende subsidieregelingen beoogde doelen of op eigen initiatief een stimulerende rol aannemen als aanjager van projecten die mogelijk voor subsidie in aanmerking kunnen komen. De Stichting IKL kan dus – net als andere organisaties – hierbij als zelfstandig aanvrager, als penvoerder namens een samenwerkingsverband, maar ook als samenwerkingspartner in een aanvraag van derden optreden, waarbij een andere partij penvoerder is. Daarbij heeft de Stichting IKL geen voorkeurspositie boven andere Limburgse natuur- en milieuorganisaties.

Vraag 4.
Heeft de provincie Limburg in de periode 2011 tot op heden toegezien op de besteding van subsidies en/of governance bij IKL Limburg? Zo ja, welke afspraken liggen hieraan ten grondslag, hoe heeft toezicht of monitoring op resultaten plaatsgevonden en wat was hiervan het resultaat? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5.
Hoe monitort en evalueert de provincie Limburg de rechtmatig en doelmatige besteding van deze jaarlijkse provinciale subsidie? Maakt governance hiervan onderdeel uit? Zo ja hoe? Zo nee, waarom niet?

Antwoorden 4 en 5.
Tot 2012 bestond voor elke verleende subsidie, ongeacht de omvang van het subsidiebedrag, de verplichting van een inhoudelijke en financiële eindverantwoording, incl. controleverklaring van een onafhankelijk accountant (≥ € 125.000), dan wel door het bestuur van subsidieontvanger gewaarmerkt (€50.000 - < €125.000).
Vanaf 2012 zijn de ‘Aanwijzingen voor subsidieverstrekking’ voor rijkssubsidies (het zogenoemde Uniform subsidiekader) verankerd in de Algemene Subsidieverordening (ASV) en daarmee van overeenkomstige toepassing op provinciale subsidieverstrekkingen. In de artikelen 31-33 van de ASV 2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25.000 - € 125.000) én indien ≥ €125.000 daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant. Subsidies < €25.000 worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen. De verstrekte eindverantwoording wordt inhoudelijk (en financieel) getoetst. Afhankelijk van de voorwaarden in de subsidieverlening, vinden tevens monitorings- en voortgangsgesprekken plaats met gesubsidieerde organisaties en/of worden tussenverantwoordingen aangeleverd. Bij diverse subsidieverleningen aan IKL is deze voorwaarde, mede afhankelijk van het verleende bedrag en/of de projectduur, opgenomen in de beschikking en als zodanig uitgevoerd. In de periode vanaf 2011 is bij alle door de Stichting IKL aangeleverde subsidieverantwoordingen een goedkeurende controleverklaring ontvangen.

In het onderzoek van de concerncontroller worden alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten', daaronder óók de Stichting IKL tegen het licht gehouden. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. Ook zal in dit onderzoek aandacht worden geschonken aan governance-aspecten.
Uiteraard blijft de eigen Raad van Toezicht van IKL het verantwoordelijke orgaan dat moet toezien op het reilen en zeilen evenals de governance binnen de stichting. Verondersteld mag worden dat daarbij de door de Stichting IKL vastgestelde 'Gedrags- en integriteitscode' leidend is evenals het toezien op het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) welke IKL heeft.

Vraag 6.
Zijn er in de verantwoording aan de provincie of de structurele subsidie dan wel via meldingen anderszins signalen geweest over de inhuur bij IKL Limburg dan wel de bezoldiging van de bestuurder? Zo ja, wat waren deze signalen en wat is hiermee gedaan?

Antwoord.
De bezoldiging en de toetsing door de accountant wordt jaarlijks in de subsidieverantwoording opgenomen. In de verklaring van de accountant over de financiële eindverantwoording 2019 van de Stichting IKL is dienaangaande gesteld dat de controle is uitgevoerd en oordeelsvorming is toegepast in overeenstemming met het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019. Signalen over de inhuur van medewerkers, via eigen werkmaatschappijen van de directeur, waren ons niet bekend. Deze aspecten zullen in het onderzoek van de concerncontroller worden meegenomen en getoetst op rechtmatigheid.

Vraag 7.
Heeft de provincie Limburg in beeld hoe deze subsidiestroom samenhangt met de publieke subsidies van derden, waarvan die van Limburgse gemeenten, het Rijk en/of fondsen? Zo ja, kan dit inzichtelijk gemaakt worden in een breder Limburgs openbaar subsidieregister? Zo nee, waarom niet?

Antwoord.
Binnen de Provincie wordt een provinciaal subsidieregister bijgehouden van de door de Provincie Limburg verleende subsidies. De omvang, verscheidenheid, het dynamische karakter en de bewerkelijkheid van een *breder* subsidieregister met andere subsidiestromen is van een dusdanige dynamische en omvangrijke aard dat een dergelijk register altijd onvolledig en niet actueel zal zijn. Dit nog los van de vraag van de bereidheid tot medewerking aan deze actieve openbaarmaking van de bestedingen door de diverse subsidieverstrekkers.

Vraag 8.
Hoe ziet de provincie Limburg in algemene zin toe op de due diligence van de Raad van Toezicht of Raad van Commissarissen van organisaties die provinciale (exploitatie)subsidies ontvangen? En hoe heeft de provincie Limburg dit specifiek uitgevoerd bij IKL Limburg?

Antwoord.
Als het gaat om provinciale deelnemingen zijn er duidelijke afspraken gemaakt als het gaat over governance-aspecten. In het recent aangepaste kader Sturing in Samenwerking 3.0 zijn deze aanscherpingen nader toegelicht. Waar het gaat om niet-deelnemingen en in dit geval subsidieverstrekkingen aan stichtingen, bedrijven of organisaties zijn de Raden van Toezicht of Raden van Commissarissen verantwoordelijk voor een rechtmatige en doelmatige besteding van de verstrekte subsidiegelden, waarbij ook de accountant haar goedkeuring over de jaarstukken dient te geven.

In aanvulling daarop kan worden aangegeven dat, hoewel voor de Stichting IKL de verplichting tot het overleggen van de jaarrekening niet geldt (volstaan kan worden met het overleggen van een financieel verslag), de Stichting jaarlijks een zowel door het bestuur als de RvT ondertekende jaarrekening (inclusief door de accountant getekende controleverklaring) overlegt. In de periode vanaf 2011 is bij alle door de Stichting IKL aangeleverde subsidieverantwoordingen een goedkeurende controleverklaring ontvangen.

Vraag 9.
Valt Stichting IKL voor de provincie Limburg onder de noemer 'cultuurfonds' of de algemene norm van de Wet Normering Topinkomens (WNT)? Is een bezoldiging van 127.688,- voor 0,7 FTE boven de WNT, of net onder het algemene bezoldigingsmaximum ad 201.000,-?

Vraag 10.
Is de bezoldiging van de bestuurder van IKL Limburg, of de inhuur van medewerkers door de bestuurder van IKL Limburg uit zijn eigen werkmaatschappijen ooit onderdeel van gesprek geweest en/of gemeld bij de provincie Limburg? Zo ja, wat was het resultaat van dit gesprek/deze melding? Zo nee, waarom niet?

Antwoorden 9 en 10.
Voor de Provincie als subsidieverlener is in deze de Algemene Subsidieverordening 2017 (ASV) leidend. Ingevolge de artikelen 16 en 17 van de ASV wordt in het kader van een doelmatige besteding van provinciale subsidiegelden, voor loonkosten/inkomen uitgegaan van het bezoldigingsmaximum in de Wet Normering Topinkomens. Voor 2021 bedraagt dit op jaarbasis €209.000 voor een voltijds aanstelling (2020: €201.000, 2019: €194.000). Dat is het kader voor de Provincie. De bezoldiging van de voormalig directeur van IKL voldeed aan dit kader waarin de WNT-norm wordt gevolgd en is als dusdanig jaarlijks ook vastgesteld door de accountant bij de jaarstukken van IKL zelf. Via de subsidieverantwoording was de bezoldiging van de bestuurder bekend. Signalen over inhuur van medewerkers via eigen werkmaatschappijen van de directeur, waren ons niet bekend.

De feitelijke omvang van de aanstelling en de hoogte van de bezoldiging is een aangelegenheid van de Raad van Toezicht van de stichting zelf. Verondersteld mag worden dat daarbij het door de Stichting IKL vastgestelde 'Bezoldigings- en beloningsbeleid' leidend is evenals het toezien op het keurmerk van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) welke IKL heeft.
Volledigheidshalve merken wij nog op dat de stichting IKL is opgenomen in het WNT-register van het Ministerie van BZK. Het WNT-register bevat de namen van de instellingen die onder de WNT vallen en waarvan het toezicht op de naleving van de wet wordt uitgeoefend door de Eenheid toezicht WNT van het ministerie van BZK.

Vraag 11.
Is externe inhuur van een bestuurder gedurende 8 jaar gebruikelijk bij organisaties die een provinciale basissubsidie ontvangen? Zo ja, acht u dit een wenselijke besteding van provinciale subsidie? Zo nee, was dit bekend bij de provincie Limburg?

Antwoord.
De personele en organisatorische inrichting van gesubsidieerde organisaties is een interne aangelegenheid van de Raden van Toezicht van de betreffende organisaties. De verantwoordingskaders voor de besteding van provinciale subsidiemiddelen zijn opgenomen in de Algemene Subsidieverordening 2017 (ASV). Tevens wordt er eveneens getoetst op doelmatigheid en rechtmatigheid.

Vraag 12.
Wat was de onderbouwing van het door het toenmalige College van Gedeputeerde Staten genomen principebesluit d.d. januari 2014 om het onderhoud van 250 hectare bos te gunnen aan het dan nog niet bestaande bedrijf BosWerkt BV? Zijn er bij deze gunning andere bedrijven dan wel organisaties overwogen? Zo ja, welke en hoe zag deze afweging eruit? Zo nee, waarom niet?

Vraag 13.
Is het juridisch houdbaar dan wel toelaatbaar een principebesluit te nemen over de toekenning van een subsidie aan een nog niet reeds bestaand bedrijf? Zo ja, gebeurt dit vaker? Zo nee, wat was de aanleiding voor dit specifieke besluit en de gemaakte uitzondering?

Vraag 14.
Heeft de provincie Limburg in de periode 2011 tot nu opdrachten uit laten voeren dan wel medewerkers ingehuurd via respectievelijk Werkbank BV, Polo BV, @Nexus BV en Boswerkt BV? Zo ja, kunt u, indien nodig vertrouwelijk, een volledig overzicht van alle opdrachten, subsidies, doelstellingen en monitoring van het behalen van deze doelstellingen ter inzage leggen voor Provinciale Staten?

Antwoorden 12, 13 en 14.
Belangrijk is om eerst de feiten op tafel te krijgen om vervolgens tot een oordeel te komen inzake rechtmatigheid, toelaatbaarheid en integer handelen. De casus van de gunning aan BosWerkt BV evenals de andere BV's van de heer Vrehen zijn onderdeel van het onderzoek door de concerncontroller naar alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. De door u gevraagde duidelijkheid zal in dit onderzoek worden betrokken.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

College van Gedeputeerde Staten
Provincie Limburg
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Maastricht, 23 maart 2021

Betreft: Schriftelijke vragen ex art. 39 RvO inzake 'Hoe een ex-gedeputeerde met hulp van het CDA in Limburg subsidiegeld doorsluisde naar zijn eigen bv's'

Geacht College,

De fractie van D66 heeft met verbijstering kennisgenomen van het artikel 'Hoe een ex-gedeputeerde met hulp van het CDA in Limburg subsidiegeld doorsluisde naar zijn eigen bv's' in NRC Handelsblad d.d. 23 maart 2021.

Dit leidt tot de volgende vragen:

1. Wat is de reactie van het College van Gedeputeerde Staten op dit artikel? Hoe beoordeelt het College van GS het beeld van Limburg en haar bestuurscultuur dat hiermee ontstaat en hoe reflecteert zij in algemene zin op haar eigen handelen in voorwaardenscheppende, opdrachtverlenende danwel toezichthoudende rol in dezen?

2. Welke opdrachten en/of subsidies heeft de provincie Limburg in de periode 2011 tot op heden verstrekt aan IKL Limburg? Kunt u ons een overzicht geven van deze opdrachten, subsidies en hun doelstellingen en het al dan niet behaalde resultaat? Zo nee, waarom niet?

3. Wat is de rol van IKL Limburg in de totstandkoming en uitvoering van subsidieregelingen van de provincie Limburg, zoals "Planten in het Nationaal Landschap" en "Sub-si-die aan-plant bo-men in Lim-burg 2020"? Is deze gelijk aan die van andere Limburgse natuur- en milieuorganisaties? Ontvangt IKL voor de uitvoering van deze regelingen aanvullende middelen, of valt dit onder de reguliere basissubsidie?

4. Heeft de provincie Limburg in de periode 2011 tot op heden toegezien op de besteding van subsidies en/of governance bij IKL Limburg? Zo ja, welke afspraken liggen hieraan ten grondslag, hoe heeft toezicht of monitoring op resultaten plaatsgevonden en wat was hiervan het resultaat? Zo nee, waarom niet?

Blijkens het openbare subsidieregister van de provincie Limburg ontvangt IKL Limburg jaarlijks in ieder geval een provinciale basissubsidie die in 2020 405.000,- bedraagt.

5. Hoe monitort en evalueert de provincie Limburg de rechtmatig en doelmatige besteding van deze jaarlijkse provinciale subsidie? Maakt governance hiervan onderdeel uit? Zo ja hoe? Zo nee, waarom niet?

6. Zijn er in de verantwoording aan de provincie of de structurele subsidie danwel via meldingen anderszins signalen geweest over de inhuur bij IKL Limburg danwel de bezoldiging van de bestuurder? Zo ja, wat waren deze signalen en wat is hiermee gedaan?

7. Heeft de provincie Limburg in beeld hoe deze subsidiestroom samenhangt met de publieke subsidies van derden, waarvan die van Limburgse gemeenten, het Rijk en/of fondsen? Zo ja, kan dit inzichtelijk gemaakt worden in een breder Limburgs openbaar subsidieregister? Zo nee, waarom niet?

8. Hoe ziet de provincie Limburg in algemene zin toe op de due diligence van de Raad van Toezicht of Raad van Commissarissen van organisaties die provinciale (exploitatie)subsidies ontvangen? En hoe heeft de provincie Limburg dit specifiek uitgevoerd bij IKL Limburg?

In de Algemene Subsidieverordening Provincie Limburg 2017 e.v. is onder Artikel 16 Subsidiabele loonkosten projectsubsidies opgenomen dat de provincie Limburg in principe geen loonkosten subsidieert die buitensporig hoog zijn, omdat het hier gemeenschapsgeld betreft. *"Om te voorkomen dat subsidiemiddelen worden ingezet om buitensporige lonen te bekostigen ten koste van de activiteiten/het project, wordt in dit artikel bepaald welke loonkosten tot welk bedrag subsidiabel zijn. Voor het maximaal te subsidiëren uurtarief c.q. normbedrag voor directe loonkosten is aansluiting gezocht bij de WNT-norm. De WNT-norm wordt jaarlijks bij ministeriële regeling geïndexeerd."*

9. Valt Stichting IKL voor de provincie Limburg onder de noemer 'cultuurfonds' of de algemene norm van de Wet Normering Topinkomens (WNT)? Is een bezoldiging van 127.688,- voor 0,7 FTE boven de WNT, of net onder het het algemene bezoldigingsmaximum ad 201.000,-?

In de Algemene Subsidieverordening Provincie Limburg 2017 e.v. is onder Artikel 17 Weigeringsgronden opgenomen: *"Ook dient een subsidieontvanger onverwijld schriftelijk te melden zodra een bezoldiging die hoger is dan de maximale bezoldiging in de WNT wordt/is overeengekomen voor het vervullen van de functie van topfunctionaris."*

10. Is de bezoldiging van de bestuurder van IKL Limburg, of de inhuur van medewerkers door de bestuurder van IKL Limburg uit zijn eigen werkmaatschappijen ooit onderdeel van gesprek geweest en/of gemeld bij de provincie Limburg? Zo ja, wat was het resultaat van dit gesprek/deze melding? Zo nee, waarom niet?

11. Is externe inhuur van een bestuurder gedurende 8 jaar gebruikelijk bij organisaties die een provinciale basissubsidie ontvangen? Zo ja, acht u dit een wenselijke besteding van provinciale subsidie? Zo nee, was dit bekend bij de provincie Limburg?

12. Wat was de onderbouwing van het door het toenmalige College van Gedeputeerde Staten genomen principebesluit d.d. januari 2014 om het onderhoud van 250 hectare bos te gunnen aan het dan nog niet bestaande bedrijf BosWerkt BV? Zijn er bij deze gunning andere bedrijven danwel organisaties overwogen? Zo ja, welke en hoe zag deze afweging eruit? Zo nee, waarom niet?

13. Is het juridisch houdbaar danwel toelaatbaar een principebesluit te nemen over de toekenning van een subsidie aan een nog niet reeds bestaand bedrijf? Zo ja, gebeurt dit vaker? Zo nee, wat was de aanleiding voor dit specifieke besluit en de gemaakte uitzondering?

14. Heeft de provincie Limburg in de periode 2011 tot nu opdrachten uit laten voeren danwel medewerkers ingehuurd via respectievelijk Werkbank BV, Polo BV, @Nexus BV en Boswerkt BV? Zo ja, kunt u, indien nodig vertrouwelijk, een volledig overzicht van alle opdrachten, subsidies, doelstellingen en monitoring van het behalen van deze doelstellingen ter inzage leggen voor Provinciale Staten?

We verzoeken u dringend deze vragen te beantwoorden voorafgaand aan de Statenvergadering van 9 april, om daar een inhoudelijk debat te voeren over deze casus en de daarmee samenhangende bestuurscultuur in de provincie Limburg.

Namens de fractie van D66 in het Limburgs Parlement,

Marlou Jenneskens

provincie limburg

Aan de voorzitter en leden van
Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	CS	**Behandeld**	J.M.C. Roelofs
Ons kenmerk	2021/9635	**Telefoon**	+31 6 21 58 28 26
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	6 april 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen.
Van het lid : mevrouw Jetten
Fractie : GroenLinks
Inzake : NRC-artikel 'ex-gedeputeerde met hulp van CDA in Limburg subsidiegeld doorgesluisd naar eigen BV's', 23 maart 2021

Vraag 1.
Vrehen heeft tegenover de NRC erkend, dat hij inderdaad – met de Stichting IKL als vehicle – zaken doet met zijn eigen bedrijven. Hij geeft ook aan dat hij nog steeds achter zijn handelwijze staat. Hoe kijkt uw college hier tegenaan? Wat vindt uw college van deze handelswijze? Wat vindt u van het moreel kompas van de heer Vrehen?

Antwoord.
Het College van Gedeputeerde Staten werkt elke dag aan het behartigen van de belangen voor Limburg en alle Limburgers vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op. Als er onrechtmatigheden of integriteitsschendingen blijken uit de diverse onderzoeken die gelast zijn is dat voor het College volstrekt ontoelaatbaar. De onderste steen moet boven, duidelijk moet worden wat zich heeft voorgedaan waarbij alle vragen in dit kader een helder antwoord verdienen. Dit College hecht aan waarheidsvinding. Op basis van de feiten en bevindingen uit de onderzoeken kunnen conclusies getrokken worden een aanbevelingen worden gedaan.

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

De Commissaris van de Koning heeft direct op 23 maart 2021 de externe adviseur Integriteit Provinciale Staten verzocht om te komen tot een voorstel voor een diepgravend onderzoek naar de feitelijke rol van de voormalige gedeputeerden Koopmans, Mackus en – in een eerdere bestuursperiode – gedeputeerde Van der Broeck. Dit conform het protocol 'Melding (mogelijke) integriteitsschending. Het opdrachtgeverschap voor dit onderzoek is gedelegeerd aan de Commissie Integriteit van Provinciale Staten. Het College heeft daarnaast meteen op diezelfde dag de onafhankelijke provinciale concerncontroller (conform het Controllerstatuut Provincie Limburg 2013) gevraagd om met een voorstel te komen voor een diepgravend feitenonderzoek naar de rechtmatigheid van provinciale subsidies, opdrachten, leningen en financieringen aan de aan de heer Vrehen gelieerde bedrijven en organisaties. Het onderzoeksvoorstel is getoetst door de accountant en kijkt ook mee bij de verdere uitvoering van het onderzoek. Daarnaast is er een art.217a PW onderzoek aangekondigd naar de doelmatigheid en rechtmatigheid van provinciale subsidies. Op basis van de feiten en de conclusies die uit deze onderzoeken naar voren komen, zullen wij ook als College reflecteren op welke punten verbeteringen en/of aanscherpingen nodig en gewenst zijn. Het College alsook de Commissaris van de Koning en de inmiddels afgetreden gedeputeerden zullen volledige medewerking verlenen aan de uitvoering van deze onderzoeken en zullen actief hun bijdrage leveren om alle feiten op tafel te krijgen.

Als het gaat om een oordeel over de handelswijze en het moreel kompas van de heer Vrehen zullen eerst de feiten boven tafel moeten komen. In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid van zowel de Commissaris van de Koning als College erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoog op de agenda. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die hun eigen integriteitsmaat bepalen. Daarbij geldt dat een moreel kompas aan de orde blijft ook al zijn handelingen formeel, juridisch of procedureel toegestaan. Niet alles wat kan of mag, is verstandig.

Vraag 2.
Kloppen de verhoudingen die in het artikel worden geschetst tussen de BV's van Vrehen en de subsidiestromen vanuit de gemeente en Provincie?

Vraag 3.
Wat is uw zienswijze t.a.v. de geldstromen die onze subsidiegelden afleggen met zulke bv-constructies? Worden hier de aanbestedingsregels nageleefd/geschonden? Is volgens uw college hier sprake van integriteitsschending?

Antwoorden 2 en 3.
Het onderzoek van de onafhankelijke provinciale concerncontroller richt zich op de rechtmatigheid van *provinciale* subsidies, opdrachten, leningen en financieringen die direct aan gelieerde bedrijven en organisaties van de heer Vrehen zijn verleend.
Als het gaat om subsidieverlening ontvangt de stichting IKL subsidies ingevolge de Algemene Subsidieverordening 2017 (ASV). Op grond van art. 2 lid 1 van de regeling 'Regels aanbesteding provincie Limburg bij subsidiëring 2013' neemt diegene, die een subsidie van € 125.000 of meer ontvangt, de bepalingen van deze regeling in acht bij de verlening van opdrachten voor leveringen, diensten of werken in het kader van de uitvoering van activiteiten die (mede) met die subsidie worden gefinancierd. De hier bedoelde bepalingen hebben onder meer betrekking op het toepassen van aanbestedingsprocedures volgens de vigerende Provinciale regels voor inkoop en aanbesteding.

Artikel 4 sub f van de Regels aanbesteding provincie Limburg bij subsidiëring (2013) bepaalt dat de bepalingen in deze regeling niet van toepassing zijn op opdrachten van subsidieontvangers voor diensten inzake tewerkstelling, plaatsing van personeel, detachering en personeelsverschaffing.

Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25.000 - € 125.000) én indien ≥ €125.000 daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant. Subsidies < €25.000 worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.

Het onderzoek dat in opdracht van de Raad van Toezicht van IKL zal worden uitgevoerd richt zich op de integriteit en besturing van de interne organisatie IKL zelf en de wijze waarop geldstromen intern verder zijn doorgezet c.q. mee omgegaan is.
Of er sprake is van integriteitsschending bij de inmiddels vertrokken gedeputeerden is onderdeel van het externe onderzoek integriteit waar de Commissie Integriteit opdrachtgever voor is.

Vraag 4.
Kennelijk laat Vrehen zichzelf inhuren aan IKL, al 8 jaar lang, tegen een bedrag van 127.688 Euro voor een parttime aanstelling van 0,7 fte. Ook worden de loonkosten van de ingehuurde werknemers via de uitzendbureaus van de IKL-directeur, gefactureerd bij IKL met een opslag van ten minste 20 euro per uur. Zijn bedragen van deze orde gangbaar bij aanstellingen van bestuurders van stichtingen? Wat vindt uw college hiervan?

Vraag 5.
Bent u het met ons eens dat hier overduidelijk sprake is van zelfbevoordeling gezien dit tarief dat de IKL-directeur voor zichzelf bedingt, en de inhuur van personeel met een opslag van minimaal 20 Euro door een stichting zonder winstoogmerk?

Antwoorden 4 en 5.
Verondersteld wordt dat wordt gedoeld op de in het geciteerde artikel genoemde vergoeding van de heer Vrehen als directeur van de Stichting IKL. Ingevolge de Algemene Subsidieverordening 2017 (art.16 en 17) wordt in het kader van een doelmatige besteding van provinciale subsidiegelden, voor loonkosten / inkomen uitgegaan van het bezoldigingsmaximum in de Wet Normering Topinkomens (WNT). Voor 2021 bedraagt dit op jaarbasis €209.000 voor een voltijds aanstelling (2020: €201.000, 2019: €194.000). Dat is het wettelijk kader voor de Provincie. De bezoldiging van de voormalig directeur van IKL voldeed aan dit kader waarin de WNT-norm wordt gevolgd en is als dusdanig jaarlijks ook vastgesteld door de accountant bij de jaarrekening van IKL zelf.
De hoogte van de feitelijke bezoldiging evenals de wijze waarop de interne bedrijfsvoering van IKL is georganiseerd is een interne aangelegenheid van de Stichting zelf. Dit zal ook onderzocht worden door de onafhankelijke onderzoekscommissie die in opdracht van de Raad van Toezicht van IKL onderzoek zal uitvoeren. Het door de Provincie gehanteerde kader dienaangaande is bovenstaand weergegeven. Of er sprake is van onrechtmatigheden, zelfbevoordeling of andere verwijtbare zaken zal moeten blijken uit de verschillende onderzoeken.

Volledigheidshalve merken wij nog op dat de stichting IKL is opgenomen in het WNT-register van het Ministerie van BZK. Het WNT-register bevat de namen van de instellingen die onder de WNT vallen en waarvan het toezicht op de naleving van de wet wordt uitgeoefend door de Eenheid toezicht WNT van het ministerie van BZK.

Vraag 6.
De collegeleden Koopmans en Mackus worden ook genoemd in het artikel. Zij zouden de BV's van Vrehen aan opdrachten hebben geholpen. Klopt dit? Wat kunt u zeggen over de betrokkenheid van de bestuurders bij deze kwestie? Zijn hier gedragscodes rondom integriteit geschonden?

Antwoord.
Of hier sprake is van integriteitsschending aangaande het handelen van de voormalig gedeputeerden Koopmans, Mackus en Van der Broeck, is onderdeel van het externe onderzoek integriteit waarvoor door uw Commissie Integriteit opdracht wordt gegeven. Daarin zal ook antwoord worden gegeven op de vraag of de gedragscodes rondom integriteit zijn geschonden.
Het College van GS heeft daarnaast opdracht gegeven aan de onafhankelijke concerncontroller om de rechtmatigheid van de geldstromen vanuit de Provincie naar de aan de heer Vrehen gelieerde bedrijven en organisaties te onderzoeken. Daarin zal eveneens de gevolgde besluitvormingsprocedures en de aanbestedingsrechtelijke aspecten worden onderzocht.

Vraag 7.
Volgens de statuten van IKL is Dieudonné Akkermans, burgemeester van Eijsden-Margraten en tevens van CDA huize, voorzitter van de RvT van de Stichting IKL. Hij was/is op de hoogte van het feit dat Vrehen werknemers via eigen uitzendbureaus inhuurt bij IKL, maar heeft tot dusver niet ingegrepen. Hoe kijkt uw college aan tegen deze handelwijze van een Raad van Toezicht? Was hier het terugvorderen van de gemaakte kosten of op zijn minst het beëindigen van de gang van zaken een gepaste maatregelen?

Antwoord.
Dit zijn terechte vragen die in het onafhankelijk en extern onderzoek dat gelast is door de Raad van Toezicht van IKL beantwoord moeten worden. Het College heeft als het gaat om de provinciale geldstromen naar IKL (en breder naar alle ons bekende entiteiten gelieerd aan de heer Vrehen) de provinciale controller opdracht gegeven om onderzoek te doen naar de rechtmatigheid van de besteding. De provinciale accountant wordt in dit onderzoek actief betrokken en volgt de te zetten stappen.

Vraag 8.
Klopt het dat in 2014, door het Provinciebestuur, middels een principebesluit het onderhoud van 250 hectare bos aan BosWerkt BV – ook een bedrijf van Vrehen – is gegund, terwijl de BV zelf pas anderhalve maand later is opgericht? Zo ja, hoe verklaart uw college deze gang van zaken?

Antwoord.
Belangrijk is om eerst de feiten op tafel te krijgen om vervolgens tot een oordeel te komen inzake rechtmatigheid, toelaatbaarheid en integer handelen. De casus van de gunning aan BosWerkt BV evenals de andere BV's van de heer Vrehen zijn onderdeel van het onderzoek door de concerncontroller naar alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de met de heer Vrehen in verband

te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. De door u gevraagde duidelijkheid zal in dit onderzoek worden betrokken.

Vraag 9.
Bent u het met ons eens dat de integriteitskwesties rondom het provinciebestuur in Limburg alle perken te buiten gaan en dat dit niet langer zo door kan gaan? Zo ja, wat bent u voornemens hieraan te gaan doen, aangezien de geldende protocollen niet werken? Wie dient hier verantwoording voor af te leggen?

Antwoord.
Het College van Gedeputeerde Staten werkt elke dag aan het behartigen van de belangen voor Limburg en alle Limburgers vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling staat. Het College neemt – zoals gezegd – de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op. Er lopen diverse onderzoeken waarmee de onderste steen boven moet komen. Op basis van de feiten en de conclusies die uit deze onderzoeken naar voren komen, zullen wij ook als College reflecteren en handelen op welke punten verbeteringen en/of aanscherpingen nodig en gewenst zijn.

In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoger op de agenda dan ooit. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die de integriteitsmaat bepalen. Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat een overheid integer handelt. Iedereen, altijd en in alle opzichten. Daarbij geldt dat een moreel kompas aan de orde blijft ook al zijn handelingen formeel, juridisch of procedureel toegestaan. Niet alles wat kan of mag, is verstandig.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

GROENLINKS

Statenfractie Limburg
P.D. Baneke
T.G.M. Jetten
K.G.M. Mertens
O.D. Westen
Postbus 5700, 6202 MA, Maastricht

Aan Provincie Limburg
T.a.v. het college van Gedeputeerde Staten
Postbus 5700
6202 MA Maastricht

Maastricht, 23 maart 2021

Onderwerp: **schriftelijke vragen inzake NRC-artikel ''ex-gedeputeerde met hulp van CDA in Limburg subsidiegeld doorgesluisd naar eigen BV's''[1].**

Geacht college,

Gisteravond laat verscheen een gedegen artikel in de NRC over hoe de ex-gedeputeerde Herman Vrehen – nu directeur van Stichting IKL – jarenlang subsidiegelden heeft doorgesluisd naar eigen BV's, via de voornoemde stichting. Inhuur van medewerkers via eigen uitzendbedrijven (Werkbank BV en Polo BV), maar ook verkoop van producten van eigen bedrijven verliepen via de Stichting. Ook laat hij zichzelf inhuren via eigen bedrijf aan Stichting IKL, tegen een veel te hoog tarief.
Dat de krant – als geheel alledaags – het artikel heeft 'gecategoriseerd' onder '*Corruptie in Limburg*', is inmiddels niet eens meer schokkend voor onze fractie. Maar wel beschamend. Beschamend omdat in het artikel ook twee namen worden genoemd van leden van uw college, ons provinciebestuur. We staan weer in de schijnwerpers van integriteitsschendingen. Terwijl een enquête-onderzoek naar de rol van één van de twee in een andere kwestie nog volop ingang is.

Wij willen het volgende van uw college weten:

1. Vrehen heeft tegenover de NRC erkend, dat hij inderdaad – met de Stichting IKL als vehicle – zakendoet met zijn eigen bedrijven. Hij geeft ook aan dat hij nog steeds achter zijn handelwijze staat. Hoe kijkt uw college hier tegenaan? Wat vindt uw college van deze handelswijze? Wat vindt u van het moreel kompas van de heer Vrehen?

2. Kloppen de verhoudingen die in het artikel worden geschetst tussen de BV's van Vrehen en de subsidiestromen vanuit de gemeente en Provincie?

3. Wat is uw zienswijze t.a.v. de geldstromen die onze subsidiegelden afleggen met zulke bv-constructies? Worden hier de aanbestedingsregels nageleefd/geschonden? Is volgens uw college hier sprake van integriteitsschending?

[1] https://www.nrc.nl/nieuws/2021/03/22/hoe-een-ex-gedeputeerde-met-hulp-van-het-cda-in-limburg-subsidiegeld-doorsluisde-naar-zijn-eigen-bvs-a4036807

Kennelijk laat Vrehen zichzelf inhuren aan IKL, al 8 jaar lang, tegen een bedrag van 127.688 Euro voor een parttime aanstelling van 0,7 fte. Ook worden de loonkosten van de ingehuurde werknemers via de uitzendbureaus van de IKL-directeur, gefactureerd bij IKL met een opslag van ten minste 20 euro per uur.

4. Zijn bedragen van deze orde gangbaar bij aanstellingen van bestuurders van stichtingen? Wat vindt uw college hiervan?

5. Bent u het met ons eens dat hier overduidelijk sprake is van zelfbevoordeling gezien dit tarief dat de IKL-directeur voor zichzelf bedingt, en de inhuur van personeel met een opslag van minimaal 20 Euro door een stichting zonder winstoogmerk,?

6. De collegeleden Koopmans en Mackus worden ook genoemd in het artikel. Zij zouden de BV's van Vrehen aan opdrachten hebben geholpen. Klopt dit? Wat kunt u zeggen over de betrokkenheid van de bestuurders bij deze kwestie? Zijn hier gedragscodes rondom integriteit geschonden?

7. Volgens de statuten van IKL is Dieudonné Akkermans, burgemeester van Eijsden-Margraten en tevens van CDA huize, voorzitter van de RvT van de Stichting IKL. Hij was/is op de hoogte van het feit dat Vrehen werknemers via eigen uitzendbureaus inhuurt bij IKL, maar heeft tot dusver niet ingegrepen.
Hoe kijkt uw college aan tegen deze handelwijze van een Raad van Toezicht? Was hier het terugvorderen van de gemaakte kosten of op zijn minst het beëindigen van de gang van zaken een gepaste maatregelen?

8. Klopt het dat in 2014, door het Provinciebestuur, middels een principebesluit het onderhoud van 250 hectare bos aan BosWerkt BV – ook een bedrijf van Vrehen – is gegund, terwijl de BV zelf pas anderhalve maand later is opgericht? Zo ja, hoe verklaart uw college deze gang van zaken?

9. Bent u het met ons eens dat de integriteitskwesties rondom het provinciebestuur in Limburg alle perken te buiten gaan en dat dit niet langer zo door kan gaan? Zo ja, wat bent u voornemens hieraan te gaan doen, aangezien de geldende protocollen niet werken? Wie dient hier verantwoording voor af te leggen?

Wij zien uit naar de beantwoording van de vragen binnen de daarvoor gestelde termijn.

Thea Jetten
Statenlid

provincie limburg

Aan de voorzitter en leden van
Provinciale Staten
van Limburg

Cluster	CS	**Behandeld**	J.M.C. Roelofs
Ons kenmerk	2021/9636	**Telefoon**	+31 6 21 58 28 26
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	6 april 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Antwoord van Gedeputeerde Staten op schriftelijke vragen.
Van het lid : mevrouw Fischer-Otten
Fractie : 50PLUS
Inzake : Artikelen NRC, 24 maart 2021

Vraag 1.
Welke extra inspanningen heeft het College van Gedeputeerde sinds 28 juni 2019 gedaan om het slechte imago van Limburg met betrekking tot integriteit te verbeteren? Is hiervoor een plan van aanpak met gerichte activiteiten opgesteld en uitgevoerd? Zo ja, graag een kopie ter beschikking stellen met het vernoemen van de resultaten van de gerichte activiteiten. Zo neen, waarom niet?

Antwoord.
Vooropgesteld werkt het College van Gedeputeerde Staten elke dag aan het behartigen van de belangen voor Limburg en alle Limburgers vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op. Als er onrechtmatigheden of integriteitsschendingen blijken uit de diverse onderzoeken die gelast zijn is dat voor het College volstrekt ontoelaatbaar. De onderste steen moet boven, duidelijk moet worden wat zich heeft voorgedaan waarbij alle vragen in dit kader een helder antwoord verdienen. Dit College hecht aan waarheidsvinding. Op basis van de feiten en bevindingen uit de onderzoeken kunnen conclusies getrokken worden en aanbevelingen worden gedaan.

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Sinds de installatie van dit College op 28 juni 2019 zijn de volgende extra inspanningen gedaan:

- In 2019 is de risicoanalyse op het gebied van integriteit voor kandidaat-gedeputeerden ingezet ten behoeve van de zeven nieuwe collegeleden en is er door alle kandidaten een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overlegd;
- Naar aanleiding van de gewijzigde Ambtenarenwet en invoering in 2020 is er een nieuwe ambtelijke gedragscode binnen de Provincie Limburg opgesteld;
- Op 5 februari 2021 hebben Provinciale Staten de nieuwe Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten vastgesteld, welke op 24 februari jl. is gepubliceerd in het Provinciaal Blad. In deze gedragscode zijn ook waar relevant de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer inzake het onderzoek naar de inzet van oud-politici;
- Er heeft een update plaatsgehad van de website www.integriteitlimburg.nl;
- Naast de bestaande instrumentenkoffer en methodieken voor integriteits-trainingen en gesprekken is er een 'serious game' ('Zuivere Koffie') ontwikkeld en breed beschikbaar gesteld via de app-stores aan bestuurders en medewerkers in het openbaar bestuur;
- In het introductieprogramma voor nieuwe provinciale medewerkers is het onderdeel dilemmatraining opgenomen en worden aansluitend aan het introductieprogramma de eed of belofte afgelegd;
- Naar aanleiding van het advies van de Zuidelijke Rekenkamer hebben wij met u in de Staten de afspraak gemaakt een jaarlijks debat over integriteit te voeren, waarbij ook het gesprek over 'de schijn van' centraal staat. Het Jaarverslag Integriteit zal jaarlijks voorafgaand aan dit debat aan uw Staten worden toegezonden. Ook vormen integriteitssessies onderdeel van het programma voor Provinciale Staten;
- Na het debat inzake de 'Nevenfunctie Commissariaat Terraq' is er op basis van de aangenomen motie een onderzoeksvraag opgenomen in de enquête die ingaat op de wijze waarop invulling is gegeven aan het toezicht door GS, CdK en PS. Ook heeft CdK als voorzitter van Provinciale Staten en portefeuillehouder integriteit een brief aan uw Staten en Gedeputeerde Staten gezonden waarbij hij adviseert om, indien van toepassing, het registratienummer en de handelsnaam van een eventuele KvK-inschrijving te vermelden onder de persoonlijke gegevens op de persoonlijke pagina van het betreffende statenlid of gedeputeerde.
- Op 23 maart 2021 is de opdracht voor het opstellen van een integriteitsonderzoek gegeven naar aanleiding van de publicatie in NRC inzake de heer Vrehen. Het opdrachtgeverschap is gedelegeerd aan de Commissie Integriteit;
- Op 6 april 2021 heeft het College de Ontwikkelvisie Inkoopcentrum 2021 vastgesteld. Hierover worden uw Staten per mededeling portefeuillehouder geïnformeerd. De Ontwikkelvisie bevat een aantal maatregelen om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van onze inkoop en aanbesteding te vergroten en om de inkooporganisatie te versterken. Zo gaan we het één-op-één gunnen van opdrachten verder inperken. Opdrachten voor leveringen en diensten met een geraamde waarde tussen € 20.000,00 en € 50.000,00 worden, zodra het nieuwe inkoopbeleid is vastgesteld, in beginsel niet meer enkelvoudig onderhands, maar meervoudig onderhands aanbesteed. Daarnaast geeft het college van GS aan de directie de ruimte om scherper en kritischer te gaan sturen op nut en noodzaak van opdrachten. Een speciaal daartoe ingericht toetsteam zal de directie daarbij adviseren. Met deze toetsing versterken we het vier-ogenprincipe en kritisch vermogen bij opdrachtverleningen, zowel richting de ambtelijke organisatie als richting het college van GS.

- Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en wordt ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport.

In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen vanuit ieder persoonlijke verantwoordelijkheid. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoog op de agenda. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die de integriteitsmaat bepalen. Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat een overheid integer handelt. Iedereen, altijd en in alle opzichten. Een uitgebreide verantwoording voor de activiteiten over 2019 vindt u in het Jaarverslag Integriteit van 2019 welke uw Staten hebben ontvangen op 28 augustus 2020 (2020/34454). Het Jaarverslag Integriteit 2020 is momenteel in voorbereiding en zal voor het zomerreces aan de Commissie Integriteit en aan uw Staten worden toegezonden waarin verslag wordt gedaan over de inspanningen van afgelopen jaar. De behandeling is voorzien voor de laatste Statenvergadering voor het zomerreces.

In de jaren voorafgaand aan 2019 is de integriteitsbevordering in Limburg verder doorontwikkeld. Om u een kleine, niet limitatieve, indruk te geven:

- Er is een samenwerkingsverband tussen Provincie, Limburgse gemeenten en Waterschap Limburg op het vlak van integriteit ingesteld;
- Er is een Statencommissie Integriteit ingesteld en worden aspirant provinciale bestuurders aan een risicoanalyse onderworpen;
- De lokale regelgeving voor PS en GS en voor de ambtelijke organisatie is actueel gehouden en ge-update;
- Het integriteitsbeleid is up to date gehouden en uitgevoerd;
- Er is gerichte aandacht voor het bevorderen van het integriteitsbewustzijn op Limburgbreed, politiek-bestuurlijk en ambtelijk niveau;

Naast deze activiteiten is integriteitsbeleid vooral ook het gesprek aangaan, klankborden over casussen en activiteiten en elkaar aanspreken op gedrag en houding, op ieder moment van de dag, zeven dagen per week. Zo worden er spiegelgesprekken gevoerd met statenleden en bestuurders, waarbij waar nodig ook wordt gereageerd op signalen waar nodig.

Vraag 2.
Is voor het uitvoeren van het onderhouden van dit 250 hectare bos volgens de toen geldende regels een aanbestedingstraject door Gedeputeerde Staten gedaan? Zo ja, welke bedrijven hebben zich hier toen voor ingeschreven? Op welke motiveringen is gekozen voor BosWerkt BV? Zo neen, waarom is er geen aanbestedingstraject gedaan en waarom was dit niet in strijd met de aanbestedingsregels?

Antwoord.
Belangrijk is om eerst de feiten op tafel te krijgen om vervolgens tot een oordeel te komen inzake rechtmatigheid, toelaatbaarheid en integer handelen. De casus van de gunning aan BosWerkt BV evenals de andere BV's van de heer Vrehen zijn onderdeel van het onderzoek door de concerncontroller naar alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de met de heer Vrehen in verband

te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. De door u gevraagde duidelijkheid zal in dit onderzoek worden betrokken.

Vraag 3.
Hoeveel subsidieaanvragen zijn door IKL Limburg tot op heden voor het Actieplan 1 miljoen bomenplan ingediend bij de provincie? Hoe groot is deze subsidieaanvraag tot op heden in geld uitgedrukt? Welk percentage of bedrag per subsidieaanvraag blijft aan de spreekwoordelijk 'strijkstok hangen' bij IKL Limburg?

Antwoord.
Er zijn door de Stichting IKL vier subsidieaanvragen ingediend in het kader van de "Subsidie aanplant bomen in Limburg 2020 (Nadere subsidieregels aanplant bomen in Limburg 2020)", oftewel het 1 miljoen bomenplan. In totaliteit gaat het daarbij om een gevraagde subsidiebijdrage van € 455.426,27. Daarnaast is de Stichting IKL in diverse aanvragen van andere partijen opgenomen als uitvoerder en/of samenwerkingspartner. De regeling is op 18 december 2020 gesloten voor aanvragen. Momenteel worden alle aanvragen op volgorde van binnenkomst beoordeeld op basis van de criteria uit de subsidieregeling 'Aanplant bomen in Limburg 2020'.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

STATENFRACTIE LIMBURG

Aan Gedeputeerde Staten van de
Provincie Limburg
Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Kerkrade, 24 maart 2021

Onderwerp:
1) Schriftelijke vragen naar aanleiding van artikelen NRC
2) Overweging tijdelijke ter beschikkingstelling portefeuilles

Geacht College,

Klusjesmannen, eigen BV's, vriendenrepubliek, het lijkt op het onschuldig spelletje boter-kaas-en-eieren, maar dat is het hier absoluut niet, want deze begrippen komen maar al te vaak negatief in de pers als het gaat om het Limburgse provinciaal bestuur. Dit beschadigt de provincie Limburg, haar bestuur, het ambtenarenapparaat en haar inwoners enorm. Het nieuwe Limburgse elan dat het collegeprogramma 'Vernieuwend Verbinden' moest uitstralen verbleekt door deze aanhoudende aantijgingen.

De Statenfractie 50PLUS heeft kennisgenomen van de artikelen in het NRC van:
22 maart 2021: 'Hoe een ex-gedeputeerde met hulp van het CDA in Limburg subsidiegeld doorsluisde naar zijn eigen bv's';
22 maart 2021: 'Limburgse ex-gedeputeerde sluist subsidiegeld naar eigen bv's';
23 maart 2021: 'Drie onderzoeken naar Limburgse stichting wegens schandaal'.

Tevens hebben wij kennisgenomen van de schriftelijke vragen ter zake van Statenlid D66 mevrouw Jenneskens en Statenlid GroenLinks mevrouw Jetten. 50PLUS onderschrijft deze vragen met begeleidende teksten zoals verwoord in hun brieven van 23 maart jongstleden aan het College van Gedeputeerde Staten van Limburg. Onze aanvullende vragen treft u verder aan in dit schrijven.

Aantal onderzoeken
Binnenkort start de enquêtecommissie op basis van de aangenomen *'Gewijzigde Motie 2701'* met de titel *'Enquête belangverstrengeling gedeputeerde Koopmans'*.

50PLUS Statenfractie Limburgs Parlement | Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht | Bezoekadres Gouvernement: Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht

In het artikel van Dagblad De Limburger van 23 maart 2021 met de koptekst *'Integriteitsonderzoek Vrehen focust ook op politieke provinciale CDA-top'* staat: *'Gouverneur Bovens heeft een extern integriteitsonderzoek gevraagd naar twee gedeputeerden en een oud-gedeputeerde. Dat gebeurt nu IKL-directeur en CDA-prominent Herman Vrehen in opspraak is geraakt.'*

Bij brief d.d. 23 maart 2021 informeert de Gouverneur Provinciale Staten van Limburg als volgt: *'Als gouverneur beschouw ik de publicatie als een melding integriteit, als gevolg waarvan ik – conform het protocol integriteitschendingen – de externe adviseur Integriteit Provinciale Staten heb verzocht een voorstel te doen voor een extern te beleggen integriteitsonderzoek. Opzet en vraagstelling zullen aan de Commissie Integriteit van de Staten worden voorgelegd.'*

Daarbovenop schrijft het NRC dat er nog een aantal andere onderzoeken komen door partijen naar de integriteitsschendingen bij de Limburgse landschapsstichting IKL (Instandhouding Kleine Landschapselementen).

Tijdelijk ter beschikkingstelling portefeuilles
Door de aanhoudende aantijgingen, welke door waarheidsvinding onderzocht worden, aan het adres van gedeputeerde Koopmans en de aantijgingen, welke ook door waarheidsvinding onderzocht worden, aan het adres van gedeputeerde Mackus, vraagt de Statenfractie 50PLUS beide gedeputeerden in overweging te nemen zich tijdelijk terug te trekken uit het provinciebestuur door het tijdelijk ter beschikking stellen van hun portefeuilles in afwachting van de uitkomst van de onderzoeken in het belang van het zonder last kunnen functioneren van het Limburgs Parlement en het imago van Limburg.

Motie 2480 3e Gewijzigd
Deze motie is in de vergadering van Provinciale Staten van 28 juni 2019 aangenomen. De oorspronkelijke titel was *'Motie Stop de Vriendenrepubliek Limburg'* en is gaandeweg de vergadering gewijzigd in *'Motie Eerlijk en transparant Limburg'*.

Bij het laatste gedachtestreepje van deze motie was in eerste instantie verwoord: *'Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: Zich de komende collegeperiode extra in te spannen om het imago van de Vriendenrepubliek Limburg van zich af te werpen.'* Gaandeweg de vergadering is de tekst gewijzigd in: *'Verzoeken het College van Gedeputeerde Staten om: Zich de komende collegeperiode extra in te spannen om het slechte imago van Limburg met betrekking tot integriteit te verbeteren.'*

50PLUS Statenfractie Limburgs Parlement | Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht | Bezoekadres Gouvernement: Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht

Vraag 1.
Welke extra inspanningen heeft het College van Gedeputeerde sinds 28 juni 2019 gedaan om het slechte imago van Limburg met betrekking tot integriteit te verbeteren? Is hiervoor een plan van aanpak met gerichte activiteiten opgesteld en uitgevoerd? Zo ja, graag een kopie ter beschikking stellen met het vernoemen van de resultaten van de gerichte activiteiten. Zo neen, waarom niet?

BosWerkt BV
In 2014 heeft Gedeputeerde Staten, in casu gedeputeerde Van der Broeck, het principebesluit genomen om BosWerkt BV 250 hectare bos te laten onderhouden. Het bedrijf werd pas anderhalve maand later opgericht.

Vraag 2.
Is voor het uitvoeren van het onderhouden van dit 250 hectare bos volgens de toen geldende regels een aanbestedingstraject door Gedeputeerde Staten gedaan? Zo ja, welke bedrijven hebben zich hier toen voor ingeschreven? Op welke motiveringen is gekozen voor BosWerkt BV? Zo neen, waarom is er geen aanbestedingstraject gedaan en waarom was dit niet in strijd met de aanbestedingsregels?

Actieplan 1 miljoen bomenplan
In het collegeprogramma 'Vernieuwend Verbinden' is de ambitie opgenomen om binnen twee Statenperiodes 1 miljoen bomen te planten, met als streefwaarde een half miljoen bomen voor de huidige collegeperiode. In december 2019 is het actieplan 1 miljoen bomen vastgesteld en dit betekent dat 2 miljoen euro ter beschikking is gesteld voor het aanplanten van de eerste 500.000 bomen.
Voor het bomenplan is een subsidieregeling in het leven geroepen en middels een link is meer informatie, zoals de voorwaarden en aanvraagformulieren, over de 'Subsidie Aanplant Bomen in Limburg 2020' te vinden.
(https://www.limburg.nl/loket/subsidies/actuele-subsidies/subsidieregelingen-0/)

Op de website van IKL Limburg staat de volgende tekst: '*Samen met de de Natuur en Milieufederatie Limburg (NMF Limburg) is stichting IKL druk bezig om in onze provincie boomplantinitiatieven van de grond te krijgen. De provincie Limburg wil in onze provincie 1 miljoen bomen aanplanten. Om dit mogelijk te maken is de subsidieregeling 'Aanplant bomen in Limburg 2020' gestart.*'

50PLUS Statenfractie Limburgs Parlement | Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht | Bezoekadres Gouvernement: Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht

Vraag 3.
Hoeveel subsidieaanvragen zijn door IKL Limburg tot op heden voor het Actieplan 1 miljoen bomenplan ingediend bij de provincie? Hoe groot is deze subsidieaanvraag tot op heden in geld uitgedrukt? Welk percentage of bedrag per subsidieaanvraag blijft aan de spreekwoordelijk 'strijkstok hangen' bij IKL Limburg?
./..

Tot zover onze inbreng en vragen. Mogelijk dat uit de beantwoording van vragen en uitkomsten van onderzoeken nieuwe vragen rijzen, dan zullen deze vragen dan te zijner tijd worden gesteld.

In afwachting van uw antwoord,

met vriendelijke groet,
namens de Statenfractie 50PLUS,

Anne Marie Fischer-Otten
Fractievoorzitter / Statenlid

m +31 6 21 81 81 83
@ amjn.fischer-otten@prvlimburg.nl

50PLUS Statenfractie Limburgs Parlement | Provinciale Staten van Limburg
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht | Bezoekadres Gouvernement: Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Ons kenmerk	2021/9658	**Maastricht**	7 april 2021
Bijlage(n)	5	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Gevraagde informatie n.a.v. extra Statenvergadering 2 april 2021

Geachte Staten,

In uw extra Statenvergadering van 2 april jl. is gesproken over de ontstane politiek-bestuurlijke situatie. Het debat zal vervolgd worden op 9 april aanstaande.

Het College van Gedeputeerde Staten hecht eraan te benadrukken dat zij elke dag de belangen van Limburg en alle Limburgers behartigt vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op. Als er onrechtmatigheden of integriteitsschendingen blijken uit de diverse onderzoeken die gelast zijn, is dat voor het College volstrekt ontoelaatbaar. De onderste steen moet boven, duidelijk moet worden wat zich heeft voorgedaan, waarbij alle vragen in dit kader een helder antwoord verdienen. Dit College hecht aan waarheidsvinding. Op basis van de feiten en bevindingen uit de onderzoeken zijn conclusies te trekken en kunnen aanbevelingen gedaan worden.

In voorbereiding op uw Statenvergadering van vrijdag a.s. heeft u het College van Gedeputeerde Staten gevraagd de Staten op korte termijn (uiterlijk woensdag 7 april 2021) te informeren over c.q. de gelegenheid geven om:

1. de nu reeds geïnventariseerde documenten en geldstromen naar de aan de heer Vrehen gerelateerde entiteiten in het lopende onderzoek van de onafhankelijke provinciale concerncontroller beschikbaar te stellen en/of in te zien;
2. het feitenrelaas inzake de op 11 maart 2021 binnengekomen persvragen van NRC, de wijze waarop daarmee hierna is omgegaan en welke correspondentie en stappen zijn gezet binnen de organisatie evenals richting het provinciaal bestuur;

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

3. technische vragen te stellen voor alle fracties tot dinsdagochtend 6 april, 9:00 over de ontwikkelingen rondom de publicatie van NRC en/of de heer Vrehen. Hiervan is door de fracties van SP, GroenLinks, PvdD, 50PLUS, D66, VVD, CDA en Lokaal Limburg gebruik gemaakt met het stellen van ongeveer 180 vragen.

Het College heeft in haar brief van 30 maart jl. aangegeven dat de gestelde schriftelijke vragen door D66, GroenLinks en 50PLUS (dd.23 en 24 maart jl.) tijdig beantwoord zouden worden. Deze antwoorden zijn vandaag eveneens (separaat) aan uw Staten toegestuurd. Volledigheidshalve wijzen wij u erop dat u ook vandaag bent geïnformeerd over het nieuwe provinciale inkoopbeleid via een mededeling portefeuillehouder (2021/9131). Tenslotte heeft het College op 6 april het sonderende stuk inzake nieuwe Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld, welke u op 8 april ontvangt. In beide stukken – zowel het nieuwe Inkoopbeleid alsook het Beleidskader Benoemingen – zijn de relevante aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer uit hun rapport 'Inzet oud-politici door provincie Limburg' verwerkt. Tevens zijn de gedane toezeggingen en ingediende moties in deze stukken verwerkt.

1. Tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek provinciale controller
Het College van GS heeft op 23 maart 2021 (2021/8063) de onafhankelijke provinciale concerncontroller opdracht gegeven om een onderzoek naar de feiten in te stellen. De concerncontroller heeft daartoe op 25 maart 2021 een voorstel opgesteld om alle geldstromen (subsidies, opdrachten, financiering/leningen) naar entiteiten gelieerd aan de heer Vrehen in beeld te brengen. Dit onderzoek gaat o.a. over de rechtmatigheid van betalingen van vooralsnog van op dit moment 28 gelieerde entiteiten zijn herleid waar de heer Vrehen een rol heeft gehad. Daarvan heeft de Provincie – voor zover nu inzichtelijk is gemaakt – een directe financiële relatie met 13 entiteiten.
In deze opzet zullen eerst de relevante directe provinciale geldstromen worden geïdentificeerd aan de gelieerde entiteiten van de heer Vrehen, daarbij teruggaand naar het jaar 2012. In deze eerste fasen bevindt zich momenteel het onderzoek welke zich kenmerkt als zeer complex, veelomvattend en met grote hoeveelheid (nog steeds groeiend aantal) documenten. In de volgende fasen zal de rechtmatigheid beoordeeld dienen te worden, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de controle op naleving daarvan bij de subsidievaststelling.

In de bijlage 1 vindt u de brief van de controller aan het College van GS van 7 april jl. inzake tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek naar IKL en entiteiten waarbij de heer Vrehen is betrokken. De brief is voorzien van drie deel-bijlagen:

- de brief van de controller aan het College van GS van 25 maart jl. met daarin de onderzoeksopzet (deelbijlage 1 - reeds met u op 2 april gedeeld in uw vergadering);
- een overzicht van de entiteiten waar de heer Vrehen een rol heeft gehad (deelbijlage 2);
- een overzicht van alle financiële geldstromen vanaf 2012 tot nu vanuit de Provincie naar entiteiten waar de heer Vrehen bij betrokken was (deelbijlage 3);

Ontwerpbesluit geheimhouding bronmateriaal
Daar waar het gaat om het beschikbaar stellen van het eerste verzamelde ruwe bronmateriaal dat ten grondslag ligt aan het onderzoek van de concerncontroller, is er zeer forse hoeveelheid informatie verzameld (om en nabij 25 volle ordners voor de periode vanaf 2012). Dit bronmateriaal is zeer omvangrijk en bevat op diverse onderdelen bedrijfsgevoelige en/of persoonsgevoelige informatie.

Artikel 25, tweede lid van de Provinciewet bepaalt dat op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), geheimhouding kan worden opgelegd door Gedeputeerde Staten ten aanzien van stukken die aan Provinciale Staten en aan leden van Provinciale Staten worden overgelegd.
Ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Er zijn drie motivatiegronden waarom het College voorstelt geheimhouding op te leggen:

- In de betreffende documenten is informatie opgenomen die betrekking heeft op bedrijfsgevoelige gegevens. Openbaarmaking daarvan zou leiden tot inzage in de financiële bedrijfsvoering, hetgeen op grond van voornoemd artikel niet is toegestaan;
- De documenten bevatten daarnaast persoonsgegevens en andere informatie die betrekking heeft op de persoonlijke levenssfeer. Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob wordt geen informatie verstrekt voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Namen en contactgegevens zijn persoonsgegevens en derhalve verzet het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zich tegen het openbaar maken daarvan.
- Ten slotte hebben wij met het opleggen van geheimhouding beoogd onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden te voorkomen, zoals bedoeld in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob. In het bijzonder betreft het in dezen het goed functioneren van het onderzoek naar de voorliggende casus. Openbaarmaking van de informatie zou ertoe leiden dat dit onderzoek belemmerd wordt voor wat betreft het toekomstig functioneren.

Volledigheidshalve willen wij overigens aantekenen dat, gelet op de omvang van de dossiers in relatie tot de tijdspanne van aanlevering van genoemde inventarisatie, een gedetailleerde screening van de stukken niet heeft kunnen plaatsvinden. Derhalve is niet uit te sluiten dat voor bepaalde stukken de hiervoor beschreven motivering voor de op te leggen geheimhouding niet of slechts ten dele van toepassing is.
Ingevolge artikel 25, derde lid van de Provinciewet is het aan uw Staten om de oplegging van deze geheimhouding te bekrachtigen en te bepalen dat de geheimhouding zal voortduren totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheft. Een ontwerpbesluit daartoe is als bijlage bij deze brief gevoegd (zie bijlage 2). Gelet op bovenstaande hebben wij op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c en tweede lid, aanhef en onder e en g Wob besloten om genoemde inventarisatie onder oplegging van geheimhouding voor Provinciale Staten ter inzage te leggen bij uw griffie, en wel van 7 april 2021 tot en met 30 april 2021. Van deze geheime informatie mag u alleen kennis nemen (zie bijlage 4).

De rol van de huisaccountant
De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennisgenomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier.

Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020.

2. Feitenrelaas n.a.v. binnengekomen persvraag van NRC
Uw Staten hebben in de vergadering van 2 april jl. gevraagd naar een feitenrelaas over de ingekomen persvraag van NRC op 11 maart jl. en in het bijzonder de wijze waarop daarmee hierna is omgegaan en welke correspondentie en stappen zijn gezet binnen de organisatie en richting het provinciaal bestuur. In de bijlage 3 bij deze brief vindt u het gevraagde feitenrelaas evenals de deelbijlagen 1 t/m 19 waarin verwezen wordt naar de onderliggende correspondentie t/m 23 maart 2021. Daarvoor is aan alle leden van het College van GS gevraagd om de hiervoor relevante mails, sms en app-verkeer beschikbaar te stellen. Het resultaat treft u aan in de deelbijlagen.

De provincie Limburg krijgt jaarlijks 700-800 persvragen. Daarbinnen is een aantal categorieën te onderscheiden. De meest eenvoudige vragen worden ambtelijk afgehandeld in afstemming met de beleidsclusters. Andere vragen zijn vanwege de complexiteit, inhoudelijkheid en/of politieke context zodanig dat bij de beantwoording afstemming wordt gezocht met de meest betrokken portefeuillehouder en de directie. Het is vervolgens aan de portefeuillehouder om te bepalen of de antwoorden op de gestelde persvragen worden geagendeerd in de vergadering van GS. Deze laatste werkwijze was aan de orde zoals is beschreven in het beschikbaar gestelde feitenrelaas.

3. Beantwoording technische vragen Statenfracties
In de vergadering van uw Staten van 2 april jl. is afgesproken dat alle fracties de gelegenheid krijgen om tot dinsdagochtend 6 april - 9:00 technische vragen te stellen over de ontwikkelingen rondom de publicatie van NRC en/of de heer Vrehen. Hiervan is door de fracties van SP, GroenLinks, PvdD, 50PLUS, D66, VVD, CDA en LokaalLimburg gebruik gemaakt met het stellen van ongeveer 180 vragen. Gezien de hoeveelheid vragen evenals het op grote punten overlappende karakter van de technische vragen is er gekozen om de beantwoording zoveel als mogelijk te clusteren:

- Een groot aantal vragen gingen over het *feitenrelaas* n.a.v. de binnengekomen persvraag van NRC op 11 maart jl. Deze vragen wordt geadresseerd in het opgestelde feitenrelaas van bijlage 2.
- Daarnaast is er gevraagd naar het *financiële geldstromenoverzicht* naar de aan de heer Vrehen gelieerde entiteiten. Deze geldstromen vanuit de Provincie zijn opgenomen in de tussentijdse informatievoorziening van de provinciale controller, en in het bijzonder deelbijlagen 2 en 3)
- Tevens zijn er feitelijke vragen gesteld over de *casussen VDL Nedcar, A2-verbreding en Maastricht Aachen Airport*. In de bijlage 4 bij deze brief is voor deze casussen een feitenoverzicht aangeleverd. In deze feitenoverzichten wordt verwezen naar de voor deze casussen relevante onderliggende deelbijlagen, die zijn verzameld door de concerncontroller in zijn onderzoek. Deze deelbijlagen zijn onder geheimhouding eveneens in te zien voor Provinciale Staten.

In het Statendebat van 2 april jl. zijn er tenslotte ook nog vragen in 1e termijn aan de CdK gesteld, waarvan is afgesproken dat deze schriftelijk beantwoord konden worden. In bijlage 5 vindt deze schriftelijke beantwoording.

Tot slot
Als het gaat om een oordeel over de handelswijze en moreel kompas van betrokkenen zullen eerst de feiten boven tafel moeten komen. In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid van zowel de CdK als College erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoog op de agenda. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die hun eigen integriteitsmaat bepalen. Daarbij geldt dat een moreel kompas aan de orde blijft ook al zijn handelingen formeel, juridisch of procedureel toegestaan. Niet alles wat kan of mag, is verstandig.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Bijlage 1

Tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek geldstromen naar IKL en entiteiten waarbij de heer Vrehen betrokken is.

Brief van Concerncontroller, 7 april 2021

provincie limburg

Concerncontroller

Aan het college van Gedeputeerde Staten
Van Limburg
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Ons kenmerk	DOC-00144035	**Telefoon**	+31 6 15 09 00 51
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	7 april 2021
Bijlage(n)	3	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek geldstromen naar IKL en entiteiten waarbij de heer Vrehen is betrokken

Geacht college,

Bijgaand treft u, conform uw verzoek, de documenten aan die mij op dit moment ter beschikking zijn gesteld door of namens uw college voor de uitvoering van het feitenonderzoek.

Uw college heeft mij op 23 maart 2021 verzocht om een feitenonderzoek uit te voeren naar de geldstromen van de Provincie naar IKL en entiteiten waar de heer Vrehen een rol heeft c.q. heeft gehad. Deze geldstromen betreffen subsidies, opdrachten en een financiering/lening. In bijlage 1 treft u mijn brief aan van 25 maart 2021, waarin ik u kort heb geïnformeerd over de inhoud van mijn onderzoek.

Het onderzoek richt zich op het beantwoorden van de kernvraag of bij de verstrekking van een subsidie en/of opdracht en/of financiering/lening rechtmatig is gehandeld. Met andere woorden of conform door Provinciale Staten en/of Gedeputeerde vastgestelde kaders is gehandeld. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid worden diverse deelaspecten onderzocht, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten. Ter voorkoming van misverstanden: het onderzoek richt zich hiermee op de relatie tussen de Provincie Limburg en entiteiten waaraan de heer Vrehen is gelieerd. Het onderzoek richt zich niet op het handelen van IKL in relatie tot andere aan de heer Vrehen gelieerde entiteiten. Dit is object van onderzoek van het door de Raad van Toezicht van IKL geïnitieerde onderzoek. Dit laat onverlet dat, mocht ik in mijn onderzoek bij dossieranalyses dit type relaties/geldstromen tegenkomen, ik daar uiteraard melding van zal maken.

De aanpak van het onderzoek door mij voorziet in de volgende stappen:

- Stap 1: het in beeld brengen van de entiteiten, waarbij de heer Vrehen een betrokkenheid heeft.
- Stap 2: het op basis van deze entiteiten destilleren van een overzicht uit de financiële administratie van de provincie van geldstromen van de Provincie Limburg naar deze entiteiten gedurende de periode 2013 tot heden.
- Stap 3: het opvragen van de relevante dossiers die direct onder deze betalingen liggen (zogenaamde brondocumenten).
- Stap 4: het per betaling beantwoorden van de gestelde onderzoeksvragen. Als onderdeel van deze analysestap wordt ook eventueel benodigde aanvullende informatie gericht uitgevraagd in de organisatie.
- Stap 5: het opstellen van het eindrapport met bevinden en conclusies.

Op dit moment zijn de stappen 1 tot en met 3 in belangrijke mate afgerond. Deze stappen hebben een zeer forse hoeveelheid informatie opgeleverd die nader moet worden geanalyseerd. De komende 3 weken zijn gereserveerd voor de stappen 4 en 5. Afronding van het rapport is voorzien op 30 april 2021, waarbij het geen betoog behoeft dat de druk om deze deadline te halen gezien de omvang van de te analyseren informatie, zeer hoog is. Zorgvuldigheid en snelheid strijden hierbij om voorrang, waarbij vanuit mijn verantwoordelijkheid zorgvuldigheid prevaleert.

Hieronder ga ik kort in op de door mij reeds doorlopen stappen.

Stap 1 Entiteiten

Op dit moment heb ik zicht op 28 entiteiten, waar de heer Vrehen een rol heeft gehad (zie bijlage 2). De Provincie Limburg heeft niet met alle entiteiten een financiële relatie. Naast de door de krant genoemde 16 entiteiten zijn er nog minimaal 12 entiteiten, waarbij de heer Vrehen betrokken was.

Onderstaande lijst is gebaseerd op de vragen, zoals die door het NRC op 11 maart 2021 aan de Provincie Limburg zijn gesteld:

- Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg.
- Stichting Natuurrijk Limburg en IKL.
- Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg.
- Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A.
- Stichting Limburg-Werkt.
- New Business Development.
- BosWerkt B.V.
- BosWerkt Products B.V.
- Maatschap BosWerkt.
- Limburg Care B.V.
- Goed Werk B.V.
- Werkbank B.V.
- @Nexus B.V.
- POLO B.V.
- Imagro B.V.
- NBD Holding B.V.

Om deze lijst verder te completeren heb ik als verdiepingsstap, mede met hulp van de huisaccountant Deloitte, gezocht in andere openbare bronnen. Deze stap heeft de volgende aanvullende entiteiten opgeleverd, waar de heer Vrehen vanaf 2012 tot heden een betrokkenheid mee heeft:

- Stichting Agroproductie en –leisurepark Zuid Limburg.
- Stichting Casa Equitana.
- Stichting Incentivo.
- Stichting Landschapspark Susteren.
- Stichting Limburgs kampioenschap Zaate Hermeniekes 2012.
- Stichting Ondersteuning Overlegorganen nationale Parken 'De Groote Peel', 'De Hamert' en 'De Meinweg'.
- Stichting het Groenhuis.
- Stichting Transforum Agro & Groen.
- Libol B.V.
- Investerings-Participatie Holding B.V., I.P.H.
- Licom N.V.
- Stichting Paardensport Limburg.

In de hiervoor genoemde bijlage 1 zijn ook deze entiteiten opgenomen, alsmede de rol van de heer Vrehen bij deze entiteiten en de relatie die deze entiteiten al dan niet hebben met de Provincie Limburg.

De volledigheid van deze lijst kan op dit moment nog niet worden vastgesteld c.q. gegarandeerd. Er is, in de KvK-registers, geen zoekfunctie op namen van bestuurders.

Stap 2 en 3 Geldstromen en brondocumenten

Op basis van bovenstaande lijst is in de financiële administratie gezocht naar alle betalingen vanaf 2012 tot en met 23 maart 2021. De lijst van betalingen is vervolgens gesplitst naar aard: subsidies, opdrachten en financieringen/leningen en als bijlage 3 bij dit memo opgenomen.

Van alle op bovenstaande wijze gedetecteerde subsidies, opdrachten en financieringen/leningen zijn de brondocumenten opgevraagd. Deze ongesorteerde documenten vormen in eerste instantie de basis voor het onderzoek. Indien tijdens het onderzoek mocht blijken dat er aanvullende stukken nodig zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden, zullen deze gericht binnen de organisatie worden opgevraagd. Gezien het stadium waarin het onderzoek zich op dit moment bevindt bevatten de aan u (vertrouwelijk) ter beschikking gestelde dossiers, nog niet nader beoordeelde, brondocumenten. Op een beperkt aantal onderdelen zijn deze reeds aangevuld met nader door mij opgevraagde informatie. Het gaat hierbij om een kleine 25 ordners met brondocumenten die ik aan uw college beschikbaar stel om aan de vraag van Provinciale Staten te voldoen.

Ik adviseer u om, gezien de inhoud, de informatie onder oplegging van geheimhouding ter inzage van de leden van Provinciale Staten te leggen en wel om de volgende reden. Ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld.

In de ter inzage gelegde documenten is informatie opgenomen die betrekking heeft op voornoemde gegevens. Openbaarmaking daarvan zou leiden tot inzage in de financiële bedrijfsvoering, hetgeen op grond van voornoemd artikel niet is toegestaan.

De documenten bevatten daarnaast persoonsgegevens en andere informatie die betrekking heeft op de persoonlijke levenssfeer. Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob wordt geen informatie verstrekt voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer.
Openbaarmaking zou de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen in geding brengen, en aan die omstandigheid moet zodanig gewicht worden toegekend dat het belang van openbaarmaking daarvoor moet wijken.

Stap 4 en 5 Analyse en conclusies

Van alle subsidies, opdrachten en financieringen zal de rechtmatigheid worden vastgesteld door toetsing aan door PS en/of GS vastgestelde kaders en normen. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid worden, zoals eerder aangegeven, diverse aspecten onderzocht, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten.

Indien er onrechtmatigheden worden geconstateerd, zullen de betrokken bestuurders, voor zover nog betrokken bij de Provincie Limburg, om een reactie worden gevraagd. Dit geldt tevens voor de onlangs teruggetreden bestuurders Koopmans en Mackus.

Overleg accountant

De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennis genomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier. Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020. Mocht na afronding van het onderzoek behoefte zijn aan een second opinion dan kan worden overwogen om een externe partij opdracht te verlenen aanvullende werkzaamheden uit te voeren.

Met vriendelijke groeten,

drs. J.M.M. Rompelberg RC
Concerncontroller

provincie limburg

Concerncontroller

Aan het college van gedeputeerde Staten van Limburg

Ons kenmerk	-	**Telefoon**	+31 6 15 09 00 51
Uw kenmerk	2021/8063	**Maastricht**	25 maart 2021
Bijlage(n)	-	**Verzonden**	25 maart 2021

Onderwerp
Onderzoek concerncontroller

Geacht college,

In uw vergadering van 23 maart 2021 heeft uw college, naar aanleiding van de publicaties in het NRC Handelsblad van 22 en 23 maart 2021 en de naar aanleiding daarvan door Provinciale Staten ingediende vragen, opdracht gegeven aan de onafhankelijke concerncontroller om de feiten in beeld te brengen.

Vanuit de onafhankelijke rol, conform het Controllerstatuut Provincie Limburg 2013, zal ik dit onderzoek uitvoeren. Daarbij zullen de volgende zaken worden onderzocht als vallend binnen de reikwijdte van het onderzoek:

De rechtmatigheid van de betalingen (subsidies, opdrachten, financieringen/leningen) van de Provincie Limburg aan de volgende entiteiten:

- Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
- Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
- Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
- Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
- Stichting Limburg-Werkt (58310436)
- New Business Development (14130565)
- BosWerkt B.V. (60214570)
- BosWerkt Products B.V. (63243237)
- Maatschap BosWerkt (62073265)
- Limburg Care B.V. (61755788)

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

- Goed Werk B.V. (61689629)
- Werkbank B.V. (59203773)
- @Nexus B.V. (68508832)
- POLO B.V. (59344334)
- Imagro B.V. (12042248)
- NBD Holding B.V. (60214309)

De eerste stap in het onderzoek betreft het inventariseren van alle geldstromen naar de genoemde entiteiten. Vervolgens zullen bij het beoordelen van de rechtmatigheid diverse aspecten onderzocht dienen te worden, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten waaronder governance.

Gelet op de beschreven reikwijdte van het onderzoek en de benodigde zorgvuldigheid zal de gevraagde feitenreconstructie naar verwachting uiterlijk 30 april 2021 opgeleverd kunnen worden.

drs. J.M.M. Rompelberg RC
Concerncontroller

Overzicht rollen Provincie Limburg en betrokkenheid dhr H. Vrehen inzake onderstaande entiteiten (overzicht 7april 2021)

tabel 1 Overzicht "betalingen in de peridiode 2013-2021'

	Naam entiteit (incl KvK nr)	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Herman Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
1.	**Stichting IKL** (Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg Opgericht 25-08-1981 (KvK 41076923)	Statutaire zetel: in Roermond Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur** H. Vrehen is enig statutair bestuurder (sinds 28-01-2015) **RvT** - D. Akkermans - M.Penders - R. Engelberts -E. Ronda	Bezoldiging H. Vrehen in 2019 (stichting valt onder de WNT): € 127.688 (0,7 fte) Max WNT bezoldiging (0,7 fte): € 135.800 (bron: jaarstukken IKL 2019)	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee Bestuurder wordt benoemd door de RvT. Provincie heeft géén instemmingsrecht bron: statuten 28-01-2015))
2.	**Stichting Natuurrijk Limburg en IKL** Opgericht: 21-12-2016 (KvK 67533817)	Statutaire zetel: Echt-Susteren Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** - H. Vrehen (sinds 21-12-2016) - E. Timmer (sinds 01-10-2019) - J.B.H. Defauwes (sinds 01-10-2019) **RvT: --**	Volgens de website "natuurlijk Limburg" zou deze stichting inmiddels zijn opgeheven. De coöperatie Natuurlijk Limburg U.A. zou hiervoor in de plaats zijn gekomen (zie onder 4).	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
3.	**Stichting Natuurinclusieve Landbouw** (KvK 58126236) Opgericht: 11-06-2013 Statutenwijziging 19-03-2019	Statutaire zetel: gem. Roermond Bezoekadres: Steegstraat 5 Roermond	**Statutair bestuur:** B. Derikx is enig statutair bestuurder **Raad van Toezicht:** - A. J.W. Lenders (lid sinds 11-06-2013) - H. Vrehen (lid sinds 11-06-2013) -M..E.J. Rompelberg (lid sinds 13-11-'20 -B.W.H.C. Boots (lid sinds 13-11-'20)	Volgens de website "natuurlijk Limburg" heeft deze stichting relatie met stichtingen 2 en 4.	Geen

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
4.	**Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A.** Opgericht: 14-04-2015 (KvK 63142023)	Statutaire zetel: Roermond Bezoekadres: Steegstraat 5 Roermond	**Bestuur:** - A. Leenders - F. Nijpjes - M. Verhoijsen - C. Smeets - H. Vrehen (sinds 14-04-2015) - T. Hanssen - M. Rompelberg (Vz)	Omschrijving: dienstverlening inzake natuur- en landschapsbeheer in Limburg	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: nee 3) Financierder: ja* 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee *Bij GS besluit d.d. 23-6-2015 (2015/41231) is een lening groot € 992.000 verstrekt..
5.	**Stichting Limburg-Werkt** Opgericht: 28-06-2013 (KvK 58310436)	Statutaire zetel: Nieuwstad, gem. Echt Susteren Bezoekadres: Grachtstraat 1 Oirsbeek	**Statutair bestuur:** - H. Meijers (Vz) - J. Wachelder (pm) - E. Vogelzang - L Dohmen Geen Raad van Toezicht		Geen rol
6.	**New Business Development** KvK (14130565)	Adres: Beijerstraat 15 Nieuwstadt	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister		Geen rol.
7.	**<u>BosWerkt B.V.</u>** Opgericht: 12-03-2014 (KvK 60214570)	Statutaire zetel: Sittard Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** NBD Holding BV **Aandeelhouder:** 100% NBD Holding BV **Gevolmachtigde:** Sander Vrehen (sinds 01-06-2019)		1) Subsidieverstrekker: nee 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee **1)** Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
8.	**BosWerkt Products B.V.** Opgericht: 29-04-2015 (KvK 63243237)	Statutaire zetel: Susteren , gem Echt-Susteren Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** -NBD Holding BV -De Groene Rots B.V. **Aandeelhouder:** --(niet vermeld in KvK) **Gevolmachtigde:** Sander Vrehen (sinds 01-06-2019)	Omschrijving BV: creëren van social return in de vorm van beschutte arbeid voor soc. doelgroepen	Geen rol.
9.	**Maatschap BosWerkt** (KvK 62073265)	Adres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister	Omschrijving BV: het verrichten van management- en adviesdiensten	Geen rol
10.	**Limburg Care B.V.** (KvK 61755788)	Adres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister	Omschrijving BV: arbeidsbemiddeling	Geen rol.
11.	**Goed Werk B.V.** (KvK 61689629)	Adres: Poststraat 8 Sittard	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister	Omschrijving BV: Arbobegeleiding en re-integratie	Geen rol
12.	**Werkbank B.V.** Opgericht: 11-11-2013 (KvK 59203773)	Vestiging en bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	***BV verkeert in staat van faillissement*** **Statutair bestuurder:** Vlinder20 B.V. (gem. Steyl) **Aandeelhouder:** ? (blijkt niet uit KvK)	Omschrijving BV: verlenen van consultancy/uitzendbureau	1) Subsidieverstrekker: nee 2) Opdrachtgever: **ja** 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
13.	**@Nexus B.V.** Opgericht: 04-04-2017 (KvK: 68508832)	Statutaire zetel: Koningsbosch Bezoekadres: Kapelaan Verdonschotstraat 55 Koningsbosch	**Statutair bestuur:** - NBD Holding BV - Hartjes ontwikkelingsvisie Holding B.V. (Koningsbosch) **Aandeelhouder:** --(niet vermeld in KvK)	Omschrijving BV: uitoefenen alg. Burgerlijke en utiliteitsbouw	6) Subsidieverstrekker: nee 7) Opdrachtgever: ja 8) Financierder: nee 9) Verbonden partij/deelneming: nee 10) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
14.	**POLO B.V.** **Opgericht: 28-11-2013** **(59344334)**	Statutaire zetel: Heerlen Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** NBD Holding BV **Aandeelhouder:** 100% NBD Holding BV **Gevolmachtigden:** Sander Vrehen en J. Defauwes	Omschrijving BV: organisatie-adviesbureau	Geen rol
15.	**Imagro B.V.** Opgericht 29-05-2011 (KvK 12042248)	Statutaire zetel: Gennep Bezoekadres: St. Janstraat 22 Ottersum	**Statutair bestuur:** Koos B.V. **Aandeelhouder:** Koos B.V.	Oude werkgever van H. Vrehen, directeur/eigenaar van Imagro (Rogier Engelberts) tevens lid RvT IKL *Omschrijving BV: adviesbureau public relations en communicatie*	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
16.	**NBD Holding B.V.** Opgericht: 12-03-2014 (KvK: 60214309)	Statutaire zetel: Nieuwstadt, gem. Echt-Susteren Bezoekadres: Beijerstraat 15 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** H. Vrehen **Aandeelhouder:** Niet vermeld in KvK **Gevolmachtigde:** S. Vrehen (sinds 09-08-2018)	Omschrijving BV: beleggingsinstelling	1) Subsidieverstrekker: nee 2) **Opdrachtgever:** ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
17.	**Stichting Limburg Paardensport** Opgericht: 22-04 2014 (KvK: 60547219)	Statutaire zetel: Gem. Sittard-Geleen Bezoekadres: Kalanderdonk 1 Maastricht	**Bestuur:** -J. Janssen -C. Holthuijsen-Leurs - H. Vrehen secretaris penningmeester -P. van de Pas -G. van Wijlick	Omschrijving stichting: Het bewaken, borgen en stimuleren van het Limburgse Paardensportplan met behulp van de inzet van een programma-manager.	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: nee 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuur: nee

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
18.	**Coöperatie Werkzicht U.A. (bekend onder Coöperatie InMenz)** Opgericht 30-07-2015 Statutenwijziging 23-12-2019 **(KvK 63861933)**	Statutaire zetel Schinnen	**Bestuur:** - P. Henssen Holding B.V. - B.M.W. Holding B.V. - B. Verhoeven Een van de leden van deze coöperatie is IKL, aldus de subsidieaanvraag d.d. 6 december 2016.. De subsidieaanvraag d.d. 6 december 2016 noemt in de kostenspecificatie voor het onderdeel 'kosten Backbone-methode' de leverancier Werkbank.	Omschrijving coöperatie:	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: nee 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuur: nee
19.	**Stichting Agroproductie en -leisurepark Zuid-Limburg** Opgericht 18-06-2012	Statutaire zetel: Gemeente Gulpen-Wittem Bezoekadres: Mauritsstraat 11 Nuth	**Bestuurders:** H..T.J. Vrehen (bestuurslid sinds 18 juni 2012; voorzitter sinds 17 juni 2020) M.J.J. Titulaer (zaakvoerder sinds 19 februari 2019)	Activiteiten: Het realiseren van een Agroproductie en -leisurepark in Zuid-Limburg en daarvoor alle mogelijke activiteiten ondernemen, entameren en ontwikkelen die ten dienst staan van het bereiken van dit doel. Daartoe valt ook het deelnemen in, participeren in en verstrekken van opdrachten aan derden, dan wel het oprichten van uitvoeringsrechtspersonen.	Subsidieverstrekker

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
20.	**Stichting Casa Equitana** Opgericht 17-07-2013 **(KvK 58404430)**	Statutaire zetel: Gemeente Echt-Susteren Bezoekadres: Eindstraat 12 Beegden	**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (voorzitter sinds 17 juli 2013) A.T.G. Huijskens (Secretaris sinds 17 juli 2013) J.T.J.M. Rensen (penningmeester sinds 17 juli 2013)	Activiteiten: Ontwikkeling en borging van een woonconcept waarbij het betaalbaar houden van paarden aan huis met een hoogwaardig voorzieningenniveau centraal staat.	Geen
21.	**Stichting Incentivo** Opgericht 12 maart 2012 **(KvK 55025382)**	Statutaire zetel: Gemeente Weert Bezoekadres: Maaseikerweg 248, 6006AD Weert	**Bestuurders:** A.A.H. te Riele (voorzitter sinds 12 maart 2012 H.T.J. Vrehen (Secretaris penningmeester sinds 12 maart 2012)	Activiteiten: Promotie van de toppaardensport	Geen
22.	**Stichting Landschapspark Susteren** Opgericht 17-11-2000 **(KvK 14069883)**	Statutaire zetel: Susteren Bezoekadres: Nieuwe Markt 55, 6101CV Echt Postadres: Rijksweg 12, 6271AE Gulpen	**Bestuurders:** C.H.J.M. Lebens (secretaris penningmeesters sinds 12 juli 2010) P.H.J. Pustjens (sinds 25 september 2014) H.T.J Vrehen (voorzitter sinds 30 januari 2017) H.E.J.M. Meuwissen (sinds 25 april 2018 A.A.A. Jansen (sinds 15 mei 2019)	Activiteiten: Het bevorderen, voorbereiden en (doen) realiseren van het door de gemeenteraden van Susteren en Born goedgekeurde Landschapspark Susteren	Geen
23.	**Stichting Limburgs Kampioenschap Zaate Hermeniekes 2012** Opgericht 14 maart 2012 **(KvK 55047483)**	Statutaire zetel: gemeente Echt-Susteren Bezoekadres: Schoolstraat 26 Nieuwstadt	**Bestuurders:** L.J.H. van Kuijk (secretaris penningmeester sinds 1 januari 2018 S.A.G.H. Vrehen (voorzitter sinds 1 januari 2018) H.T.J. Vrehen (voorzitter van 14 maart 2012 tot 1 januari 2018)	Activiteiten: Organiseren van het Limburgs Kampioenschap Zaate Hermeniekes 2012.	Geen

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
24.	**Stichting Ondersteuning Overlegorganen Nationale Parken "De Groote Peel", "De Hamert" en "De Meinweg"** Opgericht 06-11-1997 **(KvK 41079257)**	Statutaire zetel: Gemeente Maastricht Bezoekadres: Limburglaan 10, 6229GA Maastricht Postadres: Postbus 3121, 6202NC Maastricht	**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (secretaris penningmeester sinds 19 oktober 2016) A. Splinter H.M Kersten R.S.M.R. Offermans (voorzitter sinds 22 december 2016) A.C.A.G. Smits	Activiteiten: Steunfondsen op het gebied van natuurbehoud en recreatie	Subsidieverlener
25.	**Stichting Het GroenHuis** Opgericht 16 -11 2000 **(KvK 12043104)**		**Bestuurder:** H.T.J. Vrehen (van 1 september 2015 tot 1 januari 2016)		Opdracht (€ 100)
26.	**Stichting Transforum Agro & Groen** Opgericht 15-07-2004 Ontbonden 1 april 2012 **(KvK 27268933)**		**Vereffenaar:** H.T.J. Vrehen (van 1 april 2012 tot ...) **Bestuurder:** H.T.J. Vrehen (van 1 januari 2008 tot 1 april 2012		Geen
27.	**Libol B.V** Opgericht 4 januari 2007 **(KvK 14092627)**		**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (directeur van 1 december 2010 tot 1 december 2014)		Geen
28.	**(I.P.H.) Investerings-Participatie Holding B.V.** Opgericht 11-10-1989 Ontbonden op 10-12-2015 **(KvK 14042738)**		**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (directeur van 1 december 2010 tot 10 december 2015)		Geen

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Status	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2021	431260	ZKNR2021/0520011 Subs. Bloemenlint M'tr-Mook	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	125.898,00	0,00	125.898,00	125.898,00
2021	431056	20/50075 aanv. subsidie SVNL 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	17.143,12	0,00	17.143,12	17.143,12
2021	431051	20/14049 Subs. SVNL 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	134.299,75	0,00	134.299,75	134.299,75
2021	430622	21/3405 Vs basissubsidie	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	182.250,00	0,00	182.250,00	182.250,00
2021	430442	Netwerk klachtenafhandeling 2020	367	R	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	428871	20/50156 VS subs jaarplan jan 2021	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	182.250,00	0,00	182.250,00	182.250,00
2020	428785	19/24054 VS subs coördinator patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.227,60	0,00	7.227,60	7.227,60
2020	428784	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.083,33	0,00	7.083,33	7.083,33
2020	428448	20/49431 vs project Hofjes Levend Archief	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	24.245,21	0,00	24.245,21	24.245,21
2021	428421	Netwerk klachtenafh. vleermuizen+steenmarters 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	20.700,00	0,00	20.700,00	20.700,00
2020	428049	DOC98898 SVNL kleine beheerders, vergoeding per de	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	10.850,00	0,00	10.850,00	10.850,00
2020	427561	20/46999 subs. Schaappreventie Wolf	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	46.784,00	0,00	46.784,00	46.784,00
2020	427398	20/44763 vs subs.doorontw.prog.grenslandroute	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	67.500,00	0,00	67.500,00	67.500,00
2020	426396	Klachtenafh. vleermuizen en steenmarters 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	5.000,00	0,00	5.000,00	5.000,00
2020	425966	Basiscursus Voedselbos in praktijk/H.Verwijlen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	240,00	0,00	240,00	240,00
2020	425368	20/11823 vs jaarplan en begroting okt 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2020	425363	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma okt 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	37.000,00	0,00	37.000,00	37.000,00
2020	425362	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen okt. 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.227,60	0,00	7.227,60	7.227,60
2020	424613	20/34514 VS subs Vrijwilligersnetwerken	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	90.679,72	0,00	90.679,72	90.679,72
2020	424490	DOC50865 SVNL kleine beheerder vergoeding	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	17.050,00	0,00	17.050,00	17.050,00
2020	423867	20/32639 Vaststelling subs jaarplan 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	40.500,00	0,00	40.500,00	40.500,00
2020	422479	17/43111 Fin. Natuurcollectief niet gecertificeerd	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2020	422426	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma jul 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	37.000,00	0,00	37.000,00	37.000,00
2020	422423	20/11823 VS expl subs jul 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2020	422418	19/24054 VS subs Coördinatie patrijzen jul 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2020	421489	Bijenhotel	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	1.815,00	0,00	1.815,00	1.815,00
2020	420703	20/14049 subsidie SVNL 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	22.145,09	0,00	22.145,09	22.145,09
2020	419266	20/11823 VS subs Jaarplan 2020 IKL	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	76.000,00	0,00	76.000,00	76.000,00
2020	419108	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2020	419099	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma apr 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	35.000,00	0,00	35.000,00	35.000,00
2020	418259	19/10845 SVNL kleine beheerders, vergoeding deelne	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	23.250,00	0,00	23.250,00	23.250,00
2020	416140	20/1033 vs jan-maart Jaarplan en begroting 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	106.250,00	0,00	106.250,00	106.250,00
2020	415853	Creditnota iz intern factuurnummer 415174	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	-15.000,00	-3.150,00	-18.150,00	-18.150,00
2020	415174	Jan t/m okt 2019/klachtenafhandeling vleermuizen 2	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	15.000,00	3.150,00	18.150,00	18.150,00
2020	415134	19/20328 Aanv subs Natuur- landschapbeheer 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	112.283,91	0,00	112.283,91	112.283,91
2019	414822	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	35.000,00	0,00	35.000,00	35.000,00
2019	414820	19/24054 VS subs Coordinatie patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2019	414167	Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	16.530,00	3.471,30	20.001,30	20.001,30
2019	413841	Tafelvoorzitterschap 2 schetsschuiten project Swen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	1.379,40	0,00	1.379,40	1.379,40
2019	412373	19/66643 VS subs eikelmuis nov 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	65.000,00	0,00	65.000,00	65.000,00
2019	411840	Organiseren evenment Beleefweek Limburg 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.060,00	1.482,60	8.542,60	8.542,60
2019	410859	19/71270 vast subs Grenslandroute ontwikkeling	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	2.500,00	0,00	2.500,00	2.500,00
2019	410709	19/17391 subs jaarplan 2019 VS okt 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2019	410700	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen okt 19	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2019	410516	Termijn 1 klachtenafhandeling 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	15.000,00	3.150,00	18.150,00	18.150,00
2019	410441	19/66643 VS subs eikelmuisprogramma	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	75.000,00	0,00	75.000,00	75.000,00
2019	410338	Activiteit op 7-9-2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	5.000,00	1.050,00	6.050,00	6.050,00
2019	408118	Consumpties vergadering 11-07-2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	128,10	0,00	128,10	128,10
2019	407981	19/50340 VS subs Vrijwilligersnetwerken priorit	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	110.589,24	0,00	110.589,24	110.589,24
2019	406830	17/43111 Finc. natuurcollectief niet-gecert. natuu	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2019	406779	19/17391 VS subs Jaarplan 2019 jul	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2019	406772	19/24054 VS jul subs Coördinaten patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2019	405847	19/40068 subsidie project Life Bover	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	57.209,40	0,00	57.209,40	57.209,40
2019	403597	19/20328 aanv. Natuur- en Landschapsbeheer SVNL	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	66.383,91	0,00	66.383,91	66.383,91
2019	403129	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	28.904,45	0,00	28.904,45	28.904,45
2019	402390	19/17391 VS subs jaarplan apr 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00

2019	401819	19/17391 vs subsidie jaarplan en begroting 2019	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2019	400339	19/12313 Aanplant en burgerparticipatie in NL-ZL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.000,00	0,00	10.000,00	10.000,00
2019	399890	Klachtenafh. steenmarters/vleermuizen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	20.000,00	4.200,00	24.200,00	24.200,00
2019	397486	18/16744 subsidie SVNL 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	45.900,00	0,00	45.900,00	45.900,00
2018	395432	18/75936 vast subs project Grafheuvel Exdel	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	12.308,00	0,00	12.308,00	12.308,00
2018	393043	Begeleiding uitvoering Flinke Ven	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.272,08	0,00	16.272,08	16.272,08
2018	392202	17/21445 VS subs Vrijwilligersnetwerken okt 18	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.716,00	0,00	10.716,00	10.716,00
2018	392173	18/4328 VS expl subs okt 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2018	391382	Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.530,00	3.471,30	20.001,30	20.001,30
2018	388090	18/41484 vast subs Huiszwaluwtil Ohe en Laak	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	3.657,00	0,00	3.657,00	3.657,00
2018	387942	Termijn 3 Landschapsfonds perceel 1	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	34.668,00	7.280,28	41.948,28	41.948,28
2018	387643	18/4328 VS expl subs jul 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2018	387613	17/21445 VS subs Vrijwilligersnetwerken 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.075,00	0,00	16.075,00	16.075,00
2018	387612	17/43111 financiering natuurcollectief tbv beheerd	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2018	383742	18/20786 VS subs. Maatregelen prioritaire soorten	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.056,46	0,00	72.056,46	72.056,46
2018	382744	18/20654 vs subs. proj.Grenslandroute - ontwikkeli	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	22.500,00	0,00	22.500,00	22.500,00
2018	382403	18/4328 VS Expl subs apr 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2018	382331	17/21445 Vs subs Vrijwilligersnetwerk 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.075,00	0,00	16.075,00	16.075,00
2018	382261	18/16744 subsidie SVNL 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	45.900,00	0,00	45.900,00	45.900,00
2018	380759	Klachtenafh. 2017, steenmarters/vleermuizen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	20.000,00	4.200,00	24.200,00	24.200,00
2018	379855	18/4328 vs exploitatie jaarplan en begroting 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	377297	17/21445 VS subs Vrijwilligersnetwerk 2017+2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.716,00	0,00	10.716,00	10.716,00
2017	377093	Landschapsfonds perceel 1, termijn 2	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	34.666,00	7.279,86	41.945,86	41.945,86
2017	377009	17/90239 PAS Natura 2000-gebied NP Maasduinen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	26.062,90	0,00	26.062,90	26.062,90
2017	376936	17/89871 SVNL kleine beheerders, verg. deelnemer	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	31.000,00	0,00	31.000,00	31.000,00
2017	376591	Faunavoorzieningen Geulbrug Fregatweg	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.500,00	3.465,00	19.965,00	19.965,00
2017	375984	Jaar monument het Landschap Veldwerk Rothemermolen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	4.468,96	938,48	5.407,44	5.407,44
2017	375496	17/80884 uitvoering PAS maatregelen Nat. Park de M	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	33.255,00	0,00	33.255,00	33.255,00
2017	375361	17/80884 uitvoering PAS maatregelen Meinweg	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	371853	17/6756 Vs expl subs okt 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	371851	17/21445 Vs Subs Vrijwilligerswerken okt 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	13.098,00	0,00	13.098,00	13.098,00
2017	371740	Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.530,00	3.471,30	20.001,30	20.001,30
2017	371065	Onderdeel 1: Organiseren en inspiratiesessie	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.500,00	315,00	1.815,00	1.815,00
2017	370542	Update flora- en faunawet 2017 en 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.590,00	333,90	1.923,90	1.923,90
2017	370342	Termijn 1 van 3, Landschapsfonds perceel 1	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	34.666,00	7.279,86	41.945,86	41.945,86
2017	368174	17/43111 fin. natuurcollectief gecert. natuurbehee	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2017	367971	Verzorgen teamactiviteit in de natuur 35 personen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	289,26	60,74	350,00	350,00
2017	367249	17/6756 VS expl subs juli 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	367130	17/21445 Vs subs Vrijwilligersnetwerken 17+18	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	19.647,00	0,00	19.647,00	19.647,00
2017	366949	17/6756 VS expl subs juli 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	366940	17/21445 Vs subs Vrijwilligersnetwerken 17+18	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	364334	Eindtermijn inventarisatie Kleinschalig Erfgoed	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	24.795,00	5.206,95	30.001,95	30.001,95
2017	363496	17/28664 Vaststt. subs. Tuinzicht Lichtenberg	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2017	362901	Eindtermijn inventarisatie Kleinschalig Erfgoed	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	12.397,50	2.603,48	15.000,98	15.000,98
2017	362451	17/21445 vs Vrijwilligersnetwerken 2017 en 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	32.745,00	0,00	32.745,00	32.745,00
2017	361766	Eindtermijn klachten steenmarters+vleermuizen 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.572,50	1.590,23	9.162,73	9.162,73
2017	361729	17/6756 VS expl subs apr 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	358957	17/11300 afr. aanplant en burgerparticipatie	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	20.500,00	0,00	20.500,00	20.500,00
2017	358956	17/11376 afr. project Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	24.961,10	0,00	24.961,10	24.961,10
2017	358551	17/6756 vs exploitatiesubsidie 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	358239	Bijeenkomst 17-1-2017 Schoolstraat 9 Nieuwstadt	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	393,23	0,00	393,23	393,23
2017	358029	17/7149 vs Uitvoering PAS/maatregelen Natura 2000	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	23.560,00	0,00	23.560,00	23.560,00
2017	358009	Meerwerk en update scan Flora- en Faunawet	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.270,00	266,70	1.536,70	1.536,70
2017	356501	Planvorming Ecologisch verbindingszone Meerssenpap	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	4.500,00	945,00	5.445,00	5.445,00
2017	356011	Afbreken, afvoeren rasters bij Flinke Ven	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	2.471,59	0,00	2.471,59	2.471,59
2016	354406	Opzetten natuurcollectief tbv niet-gecertific. nat	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	1.470,00	8.470,00	8.470,00
2016	352611	Termijn 1 inventarisatie Kleinschalig erfgoed	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	12.397,50	2.603,48	15.000,98	15.000,98
2016	352570	Afh. klachten steenmarters en vleermuizen 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00

2016	351644	16/82115 Vaststelling subns Ommetjes Nieuwe Natuur	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	8.000,00	0,00	8.000,00	8.000,00
2016	350751	16/12191 vs subs okt 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2016	350094	Begeleiding uitv. inr. via maatschappelijke enkele	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	2.356,48	0,00	2.356,48	2.356,48
2016	347783	16/54132 subs. cultuurhistorie Gulpen-Wittem	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	8.480,44	0,00	8.480,44	8.480,44
2016	347572	16/54146 Plantcampagne Nationaal Landschap Z-Limbu	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2016	346018	16/12191 VS subs juli 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2016	343039	15/92175 VS subs mei landschapselementen NLZL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	30.750,00	0,00	30.750,00	30.750,00
2016	340409	Opstellen inrichtingsplan percelen Elfenmeer	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	6.034,88	0,00	6.034,88	6.034,88
2016	339567	16/12157 exploitatiesubsidie jaarplan 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	202.500,00	0,00	202.500,00	202.500,00
2016	337843	Knotten van knotwilgen Laagheidseweg te Venray	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	3.011,00	0,00	3.011,00	3.011,00
2016	336923	Coörd. regeling groenblauwe diensten 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	9.375,00	0,00	9.375,00	9.375,00
2015	335927	15/92175 VS subs aanplantcampagne NLZL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	153.750,00	0,00	153.750,00	153.750,00
2015	332774	15/79796 vs dec 2015 Uitvoering IKL/ soortenbesch.	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.141,00	0,00	72.141,00	72.141,00
2015	332772	15/21799 vs nov 2015 Uitvoering IKL /soortbesch.	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	331598	Update scan 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	795,00	0,00	795,00	795,00
2015	331302	Coordinatie groenblauwe diensten 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	28.125,00	0,00	28.125,00	28.125,00
2015	331174	15/21799 VS Subs Uitvoering IKL 2015 en soortbesch	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	329775	15/21799 VS subs Sept expl subs 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	329318	Infobord 2x St. Ondern. Bloesemlint	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	900,00	0,00	900,00	900,00
2015	328157	15/21799 VS subs uitvoeringsprogramm IKL 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	326361	15/21799 vs expl subs juli 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	325998	14/69059 VS subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	87.538,90	0,00	87.538,90	87.538,90
2015	324279	15/21799 expl subs 2014 Kenniscentrum	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	323132	15/21799 VS expl subs Uitvoering Landschap IKL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	322125	15/21799 vs jan-april subsidie 2014/IKL 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	288.556,00	0,00	288.556,00	288.556,00
2015	318296	15/3862 VS Proj subs Ommetjes nieuwe Natuur	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.000,00	0,00	72.000,00	72.000,00
2015	316563	Termijn 60% Quick scan ecologie div.baanvakkenZLSM	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	4.770,00	0,00	4.770,00	4.770,00
2014	315683	14/68440 afr. exploitatiesubsidie 2013	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	132.566,80	0,00	132.566,80	132.566,80
2014	315247	14/49059 VS Proj subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	62.500,00	0,00	62.500,00	62.500,00
2014	313846	14/49059 2e VS subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	62.500,00	0,00	62.500,00	62.500,00
2014	311208	14/25761 vs okt expl.subsidie	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	311093	14/49059 Vs proj subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	74.611,00	0,00	74.611,00	74.611,00
2014	310180	Aanleg broedstoven ivm aanleg Buitenring Parkstad	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	6.700,00	0,00	6.700,00	6.700,00
2014	309482	14/25761 vs exploitatiesubsidie sept. 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	308820	14/25983 adv.verg.veldmakelaars groenblauwe dienst	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	57.000,00	0,00	57.000,00	57.000,00
2014	308213	14/25761 VS aug expl subs 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	270.000,00	0,00	270.000,00	270.000,00
2014	306982	quickscan ecoliogie Miljoenenlijn Gulpen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	3.650,00	0,00	3.650,00	3.650,00
2014	306349	14/25761 VS juli expl subs en proj subs	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	305495	14/25761 Subs VS juni 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	301475	14/14472 exploitatiesubsidie 2012	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	132.566,71	0,00	132.566,71	132.566,71
2014	301341	14/13979 voorschot subsidie 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	500.000,00	0,00	500.000,00	500.000,00
2014	297629	Coördinatie regeling GroenBlauwe Diensten 2013	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	75.000,00	0,00	75.000,00	75.000,00
2013	292477	13/54403 subs. Tuinzicht groene verbinding in de b	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	63.000,00	0,00	63.000,00	63.000,00
2013	287168	Coördinatie veldloket GroenBlauwe diensten 2012	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	75.000,00	0,00	75.000,00	75.000,00
2013	284615	13/25840 adviesvergoeding groenblauwe diensten	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	45.500,00	0,00	45.500,00	45.500,00
2013	283887	13/21943 afr. expl.subs. landschapsbeher 2011	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	132.434,21	0,00	132.434,21	132.434,21
2013	279966	13/7026 vs expl.subsidie 2013 landschapsbeheer	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.193.100,30	0,00	1.193.100,30	1.193.100,30
							Totalen	9.201.278,63	68.235,46	9.269.514,09	9.269.514,09

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2020	425779	20/40894 vaststelling sub Meer natuur voor pittig	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00
2019	414694	19/84606 Gebiedsontw. en Soortmaatregelen 2014	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	330.775,11	0,00	330.775,11	330.775,11
2019	413070	19/82920 afr. subsidie Natuurrijk Limburg	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	51.143,36	0,00	51.143,36	51.143,36
2019	412635	19/36238 functieverandering- inr. 21.22.98 ha	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	132.064,00	0,00	132.064,00	132.064,00
2019	408789	19/56677 Organisatiekosten doorlopend SVNL-a	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00
2019	402338	19/19775 Subs ANLb buiten begrenzing leefgebied 18	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	399172	Creditnota inz. factuur 396603	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	-20.000,00	-4.200,00	-24.200,00	-24.200,00
2019	399166	Inventarisatie staat landschapselement ANLB	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2019	396603	Inventarisatie staat landschapselementen	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	20.000,00	4.200,00	24.200,00	24.200,00
2018	389090	Laatste termijn Landschapsfonds Noorbeek (perceel	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	21.091,66	4.429,25	25.520,91	25.520,91
2018	388091	18/41497 vast sub ANL buiten begrenzing leefgebied	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	15.169,57	0,00	15.169,57	15.169,57
2018	380747	Termijn 2 Landschapsfonds Noorbeen (perceel 2)	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	21.091,67	4.429,25	25.520,92	25.520,92
2018	379221	17/91559 vaststelling subs Organisatiekosten SVNL-	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00
2017	378077	Werkzaamheden Pio Roerdalen/Roerdalpad	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.872,00	0,00	3.872,00	3.872,00
2018	378076	Beheer natuurcompensatie Merkelbeek 2017	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	4.800,00	1.008,00	5.808,00	5.808,00
2018	378075	Deel 1 invent. staat landschapselementen ANLb	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2017	371094	17/54255 subsidie functieverandering	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	2.337.500,00	0,00	2.337.500,00	2.337.500,00
2017	369891	Termijn 1 landschapsfonds Noorbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	21.091,67	4.429,25	25.520,92	25.520,92
2017	367242	17/45340 Vaststt. subs. collectieve beheerplannen	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.018,00	0,00	3.018,00	3.018,00
2017	364173	17/30880 vs subsidie Meer natuur voor pittig fruit	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	31.500,00	0,00	31.500,00	31.500,00
2016	346408	Beheer Merkelbeek 1e nota 50%	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2016	345098	Opties tot besparing inr. beheer natuurgebieden	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.450,00	2.194,50	12.644,50	12.644,50
2016	343122	Informatieavond Korenwolf	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	561,00	0,00	561,00	561,00
2016	342700	16/28898 opstellen beheerplannen/toolkit 2016	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	4.250,00	0,00	4.250,00	4.250,00
2016	337532	Beh. natuurcomp.gronden omg. Merkelbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	6.368,11	1.337,30	7.705,41	7.705,41
2015	336841	15/94665 verhoging jaarschijf 2014 soortenbescherm	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	331.588,20	0,00	331.588,20	331.588,20
2015	329901	15/62786 VS subs Natuurrijk Limburg verkent en ver	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	9.000,00	0,00	9.000,00	9.000,00
2015	326946	15/41230 subsidie ANlb2016	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	129.158,40	0,00	129.158,40	129.158,40
2015	320690	Afrekening beheerjaar 2014 Merkelbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.184,05	668,65	3.852,70	3.852,70
2014	306959	14/32216 VS 80% subs jaarschijf 2014	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	2.186.991,00	0,00	2.186.991,00	2.186.991,00
2014	296074	Declaratie 2 iz beheer nat.comp.gronden Merkelbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.184,04	1.337,31	4.521,35	4.521,35
2013	291628	Beheer natuurcompensatiegronden omgeving Merkelbee	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.184,06	0,00	3.184,06	3.184,06
2013	291399	13/39378 Natuurrijk Limburg jaarschijf 2013	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	1.080.000,00	0,00	1.080.000,00	1.080.000,00
2013	291315	13/44711 waardsubs. start stg.Natuurrijk Limburg	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.000,00	0,00	10.000,00	10.000,00
						Totalen	6.783.935,90	24.537,51	6.808.473,41	6.808.473,41

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Status	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2021	431703	ZKNR2020/1815012 VS subs onderz. Landschapsgebruik	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	46.719,00	0,00	46.719,00	46.719,00
2020	422111	20/24382 Vs subs Ontw. functionaliteiten SCAN-ICT	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	44.323,00	0,00	44.323,00	44.323,00
2019	412212	19/77995 VS subs agrarisch natuur- en landschapbeh	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	202.919,22	0,00	202.919,22	202.919,22
2019	405232	19/19775 subs ANLb buiten begrenzing leefgebied 18	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	20.695,12	0,00	20.695,12	20.695,12
2019	399278	18/76483 subs.project rente geldlening	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	80.353,56	0,00	80.353,56	80.353,56
2016	344506	16/36065 subsidie jaarschijf 2015	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	2.337.500,00	0,00	2.337.500,00	2.337.500,00
							Totalen	2.732.509,90	0,00	2.732.509,90	2.732.509,90

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2017	373421	Ondersteuning voorzitter Nationaal Landschap Zuid	29426	Werkbank B.V.	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	4.133,09	867,95	5.001,04	5.001,04
2017	368475	Termijn 2 40% ond. voorz. Nati. Landschap Z-L	29426	Werkbank B.V.	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	9.016,00	1.893,36	10.909,36	10.909,36
2017	367504	Termijn 1 40% ondersteuning vz Nat.Landschap Z-L	29426	Werkbank B.V.	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	9.016,00	1.893,36	10.909,36	10.909,36
						Totalen	22.165,09	4.654,67	26.819,76	26.819,76

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2020	425783	Ondersteuning Sowebuild aug/sept 2020	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	2.249,09	0.00	2.249,09	2.249,09
2020	424328	Omgevingsmanagement MAA - termijn 5, wk 23-27	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	3.832,68	0.00	3.832,68	3.832,68
2020	424327	Creditnota inz. factuur 423345	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	-5.823,13	0.00	-5.823,13	-5.823,13
2020	423345	Omgevingsmanagement MAA - Termijn 5	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	5.823,13	0.00	5.823,13	5.823,13
2020	421460	Omgevingsmanagement MAA - Termijn 3+4	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	11.912,45	0.00	11.912,45	11.912,45
2020	419440	Omgevingsmanagement MAA - termijn 1+2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	13.294,88	0.00	13.294,88	13.294,88
2019	414177	Ingebruikname applicatie Termijn 2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	9.982,50	0.00	9.982,50	9.982,50
2019	413332	Termijn 6 ondersteunin applicatie	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	412471	Ondersteuning communitymanager Termijn 2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	7.986,00	0.00	7.986,00	7.986,00
2019	411989	Termijn 5 ondersteuning applicatie	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	410400	Ondersteuning applicatie - termijn 4	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	410294	Ondersteuning communitymanager/ termijn 1	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	7.986,00	0.00	7.986,00	7.986,00
2019	409225	Ondersteuning applicatie termijn 3 van 6	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	408064	Ondersteuning applicatie - termijn 2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	407932	Ondersteuning applicatie/ termijn 1	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	405513	Termijn 1 - inrichting applicatie	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
						Totalen	66.560,60	0.00	66.560,60	66.560,60

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving		Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2021	431494	ZKNR2021/0296006 subs. Dutch Dairy Challenge		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	15.000,00	0,00	15.000,00	15.000,00
2021	428913	Roadshows & Communicaite Koers naar de Toekomst		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	24.000,00	5.040,00	29.040,00	29.040,00
2020	421008	Vlog 24 uurs-sessie Hubert Mackus		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.108,50	442,79	2.551,29	2.551,29
2019	414563	Ondersteuning Landbouwkader 2020-2023		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	26.170,00	5.495,70	31.665,70	31.665,70
2017	369550	Communicatiemiddelen 29 juni		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	8.878,20	1.864,42	10.742,62	10.742,62
2017	369468	Web site , ondersteuning social media, domeinnamen		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	8.800,00	1.848,00	10.648,00	10.648,00
2017	364117	Uitnodiging/vooraankondiging verkenningsbijeenk.		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	990,00	207,90	1.197,90	1.197,90
2017	359209	Kosten locatie, catering bijeenk. 19-01-2017		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	282,12	59,25	341,37	341,37
2017	359208	Strategisch communicatieadvies LLTL 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	4.987,50	1.047,38	6.034,88	6.034,88
2017	356986	Website en folder		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	3.530,00	741,30	4.271,30	4.271,30
2016	355331	Termijn 25% organiseren inspiratiebijeenk. LLTL 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	4.987,50	1.047,38	6.034,88	6.034,88
2016	349460	Creditnota iz intern factuurnr. 344297		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-630,00	-132,30	-762,30	-762,30
2016	349459	Creditnota iz intern factuurnr. 344298		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-9.030,00	-1.896,30	-10.926,30	-10.926,30
2016	348854	Strategisch communicatieadvies LLTL 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	9.975,00	2.094,75	12.069,75	12.069,75
2016	348213	Werkzaamheden voor pitch de boeren en zijn beurs 1		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	1.950,00	409,50	2.359,50	2.359,50
2016	344298	Opstellen van de herijking beleidskader LLTL		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	9.030,00	1.896,30	10.926,30	10.926,30
2016	344297	Extra aanpassingen aan nota na 31-3-2016		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	630,00	132,30	762,30	762,30
2016	344101	Creditnota inz. intern factuur 342898		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-625,00	-131,25	-756,25	-756,25
2016	342898	Registratie Ned. domeinnaam		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	625,00	131,25	756,25	756,25
2016	342365	Meerwerk rapport investeringslijnen LLtL2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	9.660,00	2.028,60	11.688,60	11.688,60
2016	341935	Meerwerk trektocht LLTL2.0		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	5.322,20	1.117,66	6.439,86	6.439,86
2016	341841	Mede-org./adv. Inspiratiebijeenk. Trektochten		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	21.748,00	4.567,08	26.315,08	26.315,08
2016	341379	Opstellen Herijking beleidskader LLTL/ 2e deelfact		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2016	338346	Opstellen herijking beleidskader LLTL		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2016	336312	Insp.bijeenk. en Trektocht Limb. Land-tuinbouw Loo		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	21.750,00	4.567,50	26.317,50	26.317,50
2015	322354	Inspiratiedag LLtL 5 maart 2015		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	11.853,00	2.489,13	14.342,13	14.342,13
2015	318227	Filmpjes genom. Stimuleringsprijs Mens/Cult 2014		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	10.230,00	2.148,30	12.378,30	12.378,30
2015	315082	Fase 2 Dorpsmarketing Limburg		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	18.750,00	3.937,50	22.687,50	22.687,50
2014	307334	Inspiratiebijeenkomsten 21-5-2014		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	6.950,00	1.459,50	8.409,50	8.409,50
2014	305529	Termijn 50% Fase 2 dorpsmarketing Limburg		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	18.750,00	3.937,50	22.687,50	22.687,50
2014	305031	registratie domeinnamen		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	625,00	131,25	756,25	756,25
2013	295886	Creditnota iz intern factuurnr. 293424		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-960,00	-201,60	-1.161,60	-1.161,60
2013	295842	Films Mens en Cultuur 2013		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	6.120,00	1.285,20	7.405,20	7.405,20
2014	293424	Periode 14-11-2013 t/m 13-11-2014		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	960,00	201,60	1.161,60	1.161,60
2013	291792	Toegangskaarten Dorpsmarketingcongres 100x		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	15.000,00	3.150,00	18.150,00	18.150,00
2013	289687	Denktank Innovatie veehouderij		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	8.640,00	1.814,40	10.454,40	10.454,40
2013	287681	Periode 1-6-13 t/m 31-5-14/div. domeinnamen		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	625,00	131,25	756,25	756,25
2013	285244		41365	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	282605		41334	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	282225	Eindfactuur Landbouwnota		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	3.856,20	809,80	4.666,00	4.666,00
2013	282169	Avondvoorzitter 11-3-2013		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	656,70	137,91	794,61	794,61
2013	281549		41306	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	281369		41275	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	279797		41244	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	279298	Posters stimuleringsprijs versie 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	675,00	141,75	816,75	816,75
2013	279297	Versie 2 programmaboekje stimuleringsprijs		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	540,00	113,40	653,40	653,40
2013	277147	E-mail bundel van 12-12-2012 t/m 11-12-2013		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	29,53	6,20	35,73	35,73
							Totalen	306.900,95	61.299,20	368.200,15	368.200,15

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2020	415128	Aug t/m Dec 2019 /Provincie Limburg MAA	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	7.440,00	1.562,40	9.002,40	9.002,40
2019	413282	Schetsschuit Holtum 6-11/Schetsschuit Nieuwstadt	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.742,40	0,00	1.742,40	1.742,40
2020	407607	Juni 2019/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.280,00	478,80	2.758,80	2.758,80
2020	406233	Mei 2019/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.280,00	478,80	2.758,80	2.758,80
2020	404629	April 2019/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2020	403015	MAA Omgevingsmanagement/ maart 2019	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2019	401709	MAA Omgevingsmanagement/ feb 2019	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.880,00	604,80	3.484,80	3.484,80
2019	399772	Januari 2019/omgevingsmanagement MAA	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2018	397898	December 2018/MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.320,00	277,20	1.597,20	1.597,20
2018	396436	November 2018/MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.800,00	378,00	2.178,00	2.178,00
2018	394576	MAA Omgevingsmanagement/ okt 2018	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	4.080,00	856,80	4.936,80	4.936,80
2018	393118	September 2018/MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.800,00	378,00	2.178,00	2.178,00
2018	391877	Aug 2018/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	3.000,00	630,00	3.630,00	3.630,00
2018	388499	Bewoners overleg SAMCO 4-7	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.640,00	554,40	3.194,40	3.194,40
2018	387047	Mei 2018/MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.080,00	226,80	1.306,80	1.306,80
2018	385314	April 2018/ MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.160,00	453,60	2.613,60	2.613,60
2018	383455	Uren maart 2018 MAA omg.management	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.640,00	554,40	3.194,40	3.194,40
2018	381413	Februari 2018/MAA omgevingsmańagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.040,00	428,40	2.468,40	2.468,40
2018	379979	MAA omgevingsmanagement/ jan 2018	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.920,00	403,20	2.323,20	2.323,20
2018	379385	December 2017/MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.680,00	352,80	2.032,80	2.032,80
2018	379328	Periode dec. VDL-PIP	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	4.560,00	957,60	5.517,60	5.517,60
2017	376825	Per. nov. MAA omg.management	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.040,00	428,40	2.468,40	2.468,40
2017	376209	November 2017/spooraansluiting Yard	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.080,00	226,80	1.306,80	1.306,80
2017	374122	Oktober 2017/prov. Limburg MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	960,00	201,60	1.161,60	1.161,60
2017	374120	Periode juni t/m oktober 2017 iz ontwerp workshops	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.200,00	252,00	1.452,00	1.452,00
2017	368875	Juli 2017/advies PPI spooraansluiting Yard	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	720,00	151,20	871,20	871,20
2017	367668	Advies PIP spooraansluiting Yard mei	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.020,00	214,20	1.234,20	1.234,20
2017	365993	Advies PIP spooraansluiting Yard/ mei 2017	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.560,00	327,60	1.887,60	1.887,60
2017	363645	Omgevingsman. PIP spooraansluiting Yard/ apr 2017	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	960,00	201,60	1.161,60	1.161,60
2017	363501	Project intake Amrath/Yard	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.200,00	252,00	1.452,00	1.452,00
						Totalen	65.282,40	13.343,40	78.625,80	78.625,80

CRT_(	NAAM	ADRES	FCT_DIEN	FCT_FACTUURNUMMER	FCT_BOEKINGSDATUM	FCT_OMSCHRIJVING_FACTUUR	FCT_BEDRAG_OPVOERING_INCL_BTW	FCT_FACTUURDATUM	FCT_BEDRAG_OPVOERING_EXL_BTW	FCT_ID
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2013	277775	10-1-2013	12/53865 indexering 2013 Nat. Parken Groote Peel	444903,14	9-11-2012	444903,14	277028
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2013	284614	7-5-2013	13/24631 vs Natuurkwaliteitsimpuls Nationale Park	176448,23	25-4-2013	176448,23	283871
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2013	290704	5-9-2013	13/49099 vs natuurkwaliteits impuls De Meinweg	82010	3-9-2013	82010	289964
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2014	299694	18-2-2014	14/7853 voorl. vast subsidie Nationale Parken 2012	109467,29	13-2-2014	109467,29	299025
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2014	305500	10-6-2014	14/26685 VS 90% subs communicaite, educatie en rec	105167	6-6-2014	105167	304970
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2014	310537	16-9-2014	14/47866 meerjarenprogramma park Groote Peel	162472,5	11-9-2014	162472,5	310120
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	319385	20-2-2015	15/7640 vs subsidie De Maasduinen Impuls 2014-2017	139374	12-2-2015	139374	319227
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	319387	20-2-2015	15/7611 vs subsidie De Meinweg, impuls 2014-2017	152746,65	12-2-2015	152746,65	319229
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	319760	26-2-2015	15/10828 Subs. Nationale Parken 2007-2013	145681,1	19-2-2015	145681,1	319612
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	324290	27-5-2015	14/47866 subs jun Nat. Park De Groote Peel	162472,5	26-5-2015	162472,5	324275
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	326621	30-6-2015	15/40132 verhoging De Maasduinen extra toezicht	23062,5	26-6-2015	23062,5	326683
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	330616	16-9-2015	15/64341 Def. subs. natuurkwal.impuls Meinweg	197066,48	9-9-2015	197066,48	330807
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	331150	28-9-2015	15/7640 2e vs subs Nationaal Park Maasduinen 14-17	139374	25-9-2015	139374	331366
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	331151	28-9-2015	15/7611 2e vs subs Nationaal Park Meinweg 14-17	152746,65	25-9-2015	152746,65	331367
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	331164	28-9-2015	15/40132 vs subs okt Nationaal Park Maasduinen	23062,5	25-9-2015	23062,5	331380
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	333076	2-11-2015	15/78933 Def. subs. Natuurkwaliteitsimpuls Maasdui	511167,17	28-10-2015	511167,17	333350
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	336883	19-1-2016	Bijdr. jubileumboek Mijl op Zeven	3500	23-12-2015	3500	337279
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	340592	16-3-2016	16/19434 subs communicatie, educatie en recreatie	11685,12	11-3-2016	11685,12	341133
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	349821	12-9-2016	16/67636 vs overbruggingssub. Groote Peel	45000	8-9-2016	45000	350912
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	349822	12-9-2016	16/67635 vs overbruggingssubs. NP Maasduinen	45000	8-9-2016	45000	350913
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	349823	12-9-2016	16/67633 vs overbruggingssubs. NP De Meinweg	45000	8-9-2016	45000	350914
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	362452	10-4-2017	17/22631 vs prov.subs.proj.Verdienmodel Peelboerde	45000	6-4-2017	45000	364148
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	365758	9-6-2017	17/38425 subs. 2016 en 2017 De Groote Peel	135000	8-6-2017	135000	367617
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	365759	9-6-2017	17/38344 subs. 2016 en 2017 De Meinweg	135000	8-6-2017	135000	367618
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	365761	9-6-2017	17/38418 vs subs. 2016 en 2017 Nat. Park Maasduine	135000	8-6-2017	135000	367620
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2018	389553	30-7-2018	18/46838 vs Meerjarenprogramma 2018	193500	8-7-2018	193500	392723
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2018	396466	7-12-2018	18/84457 vast subs verdienmodel Peelboerderij	5000	4-12-2018	5000	400066
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	411311	7-10-2019	19/71529 subsidie NP De Maasduinen	42354	4-10-2019	42354	416022
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	411314	7-10-2019	19/71528 subsidie project De Meinweg	42809,4	4-10-2019	42809,4	416025
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	411316	7-10-2019	19/71527 subs. Uitvoeringsprogr. 2019 Groote Peel	54000	4-10-2019	54000	416027
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	412424	31-10-2019	19/79495 subsidie De Maasduinen Impuls 2014-2017	56097	30-10-2019	56097	417225
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	416239	21-1-2020	20/2742 vaststt.subs. Nationaal park De Meinweg imp	53943,7	20-1-2020	53943,7	421368
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	417642	19-2-2020	20/5329 afr. meerjarenprogramma NP de Groote Peel	56105	12-2-2020	56105	422868
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	417808	26-2-2020	20/6742 vs subsidie project De Meinweg	11250	20-2-2020	11250	423048
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	417810	26-2-2020	20/6731 vs project NP de Maasduinen	11700	20-2-2020	11700	423050
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	422164	22-6-2020	20/25621 Vaststelling subs Uitv. 2018 NP de Groote	7500	19-6-2020	7500	427725
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	422165	22-6-2020	20/25619 Vaststelling subs Uitv 2018 NP de Meinweg	7000	19-6-2020	7000	427726
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	422166	22-6-2020	20/25616 Vaststelling subs Uitv. 2018 NP de Maasdu	7000	19-6-2020	7000	427727
OPEN	OPENSTAAND_BEDRAG_RIJ	RELATIE_RIJ	PERIODE_JAAR_RIJ							
0	Openstaand bedrag	Crediteurrelatie	Periode/jaar							

CRT_CREDITEUI	NAAM	ADRES	FCT_FACTUURNUMMER	FCT_BOEKINGSDATUM	FCT_OMSCHRIJVING_FACTUUR	FCT_FACTUURDATUM	
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	283368	10-4-2013	13/18352 agroproductie+leisurepark Zuid-Limburg	8-4-2013	€ 40.500,00
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	293714	8-11-2013	13/60941 Vs projectsubs fase 3	7-11-2013	€ 11.700,00
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	307653	17-7-2014	14/32739 Vs Agroproducite en leisurepark z-limb	20-6-2014	€ 80.100,00
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	342826	25-4-2016	16/30765 vastst.subs.proj.Agroproductie- en Leisur	20-4-2016	€ 20.000,00

CRT_CREDITEUF	NAAM	ADRES	FCT_FACTU	FCT_BOEKINGSDATUM	FCT_OMSCHRIJVING_FACTUUR	FCT_BEDRAG_OPVOERING_INCL_BTW	FCT_FACTUURDATUM
31921	Stichting Het Groenhuis	Kapellerpoort 1 6041 HZ ROERMOND	406426	11-7-2019	Huur vergaderruimte Kapellerpoort 1 Roermond 16-4	25	2-5-2019
31921	Stichting Het Groenhuis	Kapellerpoort 1 6041 HZ ROERMOND	423712	22-9-2020	Huur vergaderruimte d.d. 16-7-2020	75	27-7-2020

Bijlage 2

Ontwerpbesluit Provinciale Staten van Limburg inzake bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisatie.

7 april 2021

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-013

Onderwerp: Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 7 april 2021

besluiten:

Gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder e en g, van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties, met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen.

Deze geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheffen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

√

Bijlage 3

Feitenrelaas inzake beantwoording vragen NRC Handelsblad.
Tijdlijn 11 – 23 maart 2021

7 april 2021

Feitenrelaas inzake beantwoording vragen NRC handelsblad

Tijdlijn 11 – 23 maart 2021

De op 11 maart 2021 door NRC Handelsblad gestelde vraag luidde aldus:

"NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu. Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling."

De vragen richtten zich op 16 entiteiten waarvan NRC Handelsblad bij de vraagstelling de namen en de KvK-nummers verstrekte. Een nadere toelichting over de achtergronden van de vraag ontbrak en ook was geen termijn aangegeven voor de beantwoording. In de 11 dagen (7 werkdagen) vanaf ontvangst van de vragen tot aan de publicatie van het artikel zijn – voor zover in de beperkt beschikbare tijd verifieerbaar – onderstaande stappen doorlopen in het proces van besluitvorming en uitvoering, met bijbehorende correspondentie.

In deze correspondentie is een aantal namen en gegevens onleesbaar gemaakt. De grondslag daarvoor is gelegen in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob (bescherming persoonlijke levenssfeer). Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob wordt geen informatie verstrekt voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Namen en contactgegevens zijn persoonsgegevens en derhalve verzet het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zich tegen het openbaar maken daarvan. Het betreft hier medewerkers die vanuit hun functie niet in de openbaarheid treden. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat namen van personen die vanuit hun functie wel in de openbaarheid treden, wel openbaar kunnen worden gemaakt. Daar waar de naam, en/of het telefoonnummer, en/of het e-mailadres van een ambtenaar onleesbaar is gemaakt, staat voornoemd artikel in de weg aan openbaarmaking. Openbaarmaking zou de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen in geding brengen, en aan die omstandigheid moet zodanig gewicht worden toegekend dat het belang van openbaarmaking daarvoor moet wijken.

Voorts zijn op enkele plaatsen bedragen onleesbaar gemaakt. Ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn bedrijfs- en fabricagegegevens in de zin van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces, dan wel met betrekking tot de afzet van de producten of de kring van afnemers en leveranciers. Ook gegevens die uitsluitend de financiële bedrijfsvoering betreffen, kunnen onder omstandigheden zodanige bedrijfsgegevens zijn. In de e-mails is informatie opgenomen die betrekking heeft op de liquiditeit van een externe partij. Openbaarmaking daarvan zou leiden tot inzage in de financiële bedrijfsvoering, hetgeen op grond van voornoemd artikel niet is toegestaan.

DONDERDAG 11 MAART		
9.08 uur	Bij een van de woordvoerders van Provincie Limburg komt per mail een vraag binnen van NRC Handelsblad. Deze is direct voorafgaand daaraan telefonisch door de journalist bij de woordvoerder aangekondigd. De vraag richt zich op betalingen door de Provincie gedaan tussen 1-1-2013 en heden aan een zestiental entiteiten. Het is een technische/feitelijke vraag waarbij geen verdere context is verstrekt. Gelet op de omvang en complexiteit ervan wordt door de clusterleiding Communicatie besloten twee sporen te bewandelen: 1. WOB-toetsing bij Juridische Zaken 2. Schakelen met concernstaf en directie om af te stemmen over de route naar inhoudelijke beantwoording.	Zie bijlage 1
10.08 uur 10.25 uur	De woordvoerder informeert de algemeen directeur – na een eerste contact met de afdeling Juridische Zaken – per mail over de binnengekomen vraag en legt de voorgestelde aanpak voor beantwoording voor. Hij suggereert daarbij naast de portefeuillehouder Financiën & Bedrijfsvoering ook andere portefeuillehouders in GS te informeren. De algemeen directeur onderschrijft in een eerste reactie per mail de noodzaak om de clustermanager Juridische Zaken & Inkoop (JZI) bij het proces te betrekken.	Zie bijlage 2 en 3
10.27 uur	Na afstemming met JZI informeert de woordvoerder de algemeen directeur over de uitkomsten daarvan in relatie tot de te volgen route van beantwoording (behandelen als persvraag, geen WOB-verzoek). Daarbij is de keuze gemaakt om, zoals te doen gebruikelijk, de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen GS bij de aanpak van de beantwoording te betrekken. In dit geval de toenmalige portefeuillehouder Financiën & Bedrijfsvoering. In een aansluitend telefonisch contact tussen communicatie en de algemeen directeur geeft laatstgenoemde aan dat zorgvuldigheid in de beantwoording voorop dient te staan. Het is zaak eerst de feitelijke gegevens in volledigheid beschikbaar te krijgen en deze vervolgens te voorzien van een heldere toelichting.	Zie bijlage 4

10.41 uur	De woordvoerder heeft de door NRC aangereikte KvK-nummers van nadere adresgegevens voorzien en stuurt deze ter informatie naar de clustermanager JZI. In een navolgend telefoongesprek deelt de woordvoerder met de clustermanager JZI de constatering dat de naam van Herman Vrehen terugkomt als eigenaar en/of bestuurder bij meerdere van de opgevraagde entiteiten. Door het ontbreken van nadere informatie is de betekenis daarvan en de invalshoek van de journalist niet te duiden.	Zie bijlage 5
11.11 uur en 12.03 uur	Vervolgens stuurt de woordvoerder de oorspronkelijke mail met de vraag van NRC door naar de bestuursadviseur van de toenmalige gedeputeerde Financiën & Bedrijfsvoering en naar de clustermanager Financiën. In beide gevallen voorafgegaan door een korte mondelinge aankondiging.	Zie bijlage 6 en 7
14.04 uur en 14.09 uur	Het clusterhoofd Financiën zet de aan hem voorgelegde vraag breder uit in zijn afdeling, teneinde tot een eerste inventarisatie te komen van de opgevraagde betalingen. De woordvoerder vraagt aansluitend om een eerste inzage in een mogelijke planning.	Zie bijlage 8
VRIJDAG 12 MAART		
Ochtend	De woordvoerder en het adjunct-clusterhoofd JZI/Concernstaf overleggen met elkaar en spreken af dat laatstgenoemde een coördinerende rol zal gaan vervullen in het bijeenbrengen van de informatie die nodig is om te komen tot de beantwoording van de door NRC gestelde vraag. Er wordt een projectteam geformeerd met vertegenwoordiging vanuit Concern, cluster Programma's & Projecten, cluster Juridische Zaken & Inkoop en cluster Communicatie.	
10.32 uur	Het Cluster Financiën levert bij de woordvoerder een eerste grove cijfermatige uitdraai aan van betalingen verricht aan de gevraagde entiteiten (voor zover aan de orde). Gelet op de veelheid aan entiteiten en de lange periode die de uitvraag omvat, is daarbij de conclusie dat de gewenste inhoudelijke toelichting per betaling veel tijd in beslag zal nemen. Er wordt nagedacht over een manier om de gevraagde toelichting tot een minimum te beperken.	Zie bijlage 9 en de financiële gegevens zoals verstrekt door de concern-controller.

12.00 uur	Het adjunct-clusterhoofd JZI/Concernstaf heeft een overleg met de toenmalige portefeuillehouder Financiën en Bedrijfsvoering over een ander onderwerp. Aan het einde van het overleg vraagt de gedeputeerde naar de beantwoording van de persvraag van NRC. Daarbij wordt ook besproken dat de heer Vrehen de verbindende factor tussen de gevraagde entiteiten lijkt te zijn. De toenmalige gedeputeerde geeft daarbij aan dat eerst alle achterliggende feiten en gegevens in volledigheid op tafel dienen te komen bij GS, inclusief de context per betaling. Zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Zodat GS, alvorens de vraag van NRC beantwoord wordt, zelf de feiten op een rij heeft en kan besluiten over de wijze waarop PS erover wordt geïnformeerd. Hiermee vervalt de mogelijkheid om de toelichting per betaling tot een minimum te beperken, zoals eerder die ochtend per mail ambtelijk gesuggereerd.	
16.05 uur	De woordvoerder stuurt de mail met de eerste grove cijfermatige uitdraai door naar het adjunct-clusterhoofd JZI/Concernstaf, die op zijn beurt het geformeerde projectteam uitnodigt voor een eerste bijeenkomst op maandag 15 maart.	Zie bijlage 10
MAANDAG 15 MAART		
16.00 uur	Het projectteam komt maandag 15 maart om 16.00 uur digitaal samen om taken te verdelen. Vanuit Concern zal de GS nota ter hand worden genomen. De aanwezige beleidsambtenaren krijgen het verzoek om, met het beschikbare grove overzicht van de financiële administratie als basis, input/context aan te leveren over de reden van elke betaling. De aanwezige juridisch adviseur van JZI constateert dat op het voorliggende overzicht naar zijn weten in ieder geval nog één subsidie ontbreekt. Ter verdere verificatie van de juistheid en volledigheid van het eerste grove financiële overzicht worden in de navolgende dagen door het projectteam op meerdere relevante plekken in de organisatie controlevragen uitgezet.	Zie bijlage 11

DINSDAG 16 MAART		
9.00 uur	Tijdens het reguliere overleg tussen Gouverneur en de algemeen directeur, voorafgaand aan de vergadering van GS, maakt de algemeen directeur melding van het feit dat er een persvraag is binnengekomen van NRC, gericht op betalingen aan meerdere entiteiten over een langere periode. En dat het interne proces om te komen tot beantwoording daarvan al in gang is gezet.	
ca 13.00 uur	De toenmalige portefeuillehouder Financiën en Bedrijfsvoering kondigt in de GS vergadering bij het afsluitende rondje langs de velden aan dat tijdens een van de aankomende vergaderingen een set vragen van NRC Handelsblad ter tafel zal komen, inclusief de dan voorliggende concept-antwoorden. Hij vermeldt daarbij dat het technische vragen betreft rond subsidieverstrekkingen en financieringen over meerdere jaren, in met name landschapsbeheer. Er worden geen concrete namen van entiteiten noch personen genoemd. Aangezien dit een mededeling betreft in het rondje langs de velden ter afsluiting van de vergadering, is er geen vermelding over opgenomen in de besluitenlijst van deze GS-vergadering.	
13.30 uur	De algemeen directeur stuurt desgevraagd de oorspronkelijke mail van NRC door naar de toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap.	Zie bijlage 12
Middag	De toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap neemt contact op met de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL met de vraag of hij weet wat er speelt. De voorzitter van de RvT antwoordt dat er bij hem vragen zijn binnengekomen van NRC en dat men die aan het bestuderen is.	
WOENSDAG 17 MAART		
Einde dag	De journalist van NRC-Handelsblad neemt telefonisch contact op met de betrokken woordvoerder en verzoekt om – vooruitlopend op de definitieve antwoorden – alvast de ‘kale’ bedragen behorend bij de betalingen te mogen ontvangen. De woordvoerder geeft in lijn met hetgeen intern is afgesproken aan, dat dit omwille van zorgvuldigheid niet mogelijk is. De Provincie hecht eraan om de betalingen elk te kunnen	

	duiden en van een toelichting te voorzien. Zoals in de oorspronkelijke vraagstelling ook door NRC verzocht. Bovendien staat op dat moment nog niet vast dat de dan beschikbare gegevens helemaal compleet zijn.	
DONDERDAG 18 MAART		
9.00 uur	Het projectteam overlegt in de ochtend digitaal over de stand van zaken, ter voorbereiding op een overleg later die ochtend met de algemeen directeur.	
11.00 uur	Er vindt overleg plaats tussen het projectteam en de algemeen directeur. Er worden nadere afspraken gemaakt over de toelichting die per betaling ten behoeve van GS dient te worden verstrekt. De algemeen directeur geeft aan dat daartoe ook de achterliggende besluitvormingsstukken behoren, alsmede verwijzingen naar relevante beleidskaders. Zodra dit pakket gereed is dient het te worden geagendeerd in de GS-vergadering, conform de opdracht van de toenmalige gedeputeerde Bedrijfsvoering en Financiën van 12 maart. Het is vervolgens aan het college om de antwoorden aan NRC vast te stellen en te bepalen op welke wijze PS daarover dient te worden geïnformeerd.	
11.45 uur	De woordvoerder bevestigt per mail aan de journalist van NRC dat er nog volop aan het vergaren van de gevraagde informatie wordt gewerkt, in navolging van het telefoongesprek daarover een dag eerder.	Zie bijlage 13
ZONDAG 21 MAART		
Ochtend	De toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap neemt opnieuw contact op met de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL, naar aanleiding van een mail die hij in de avond van de vrijdag voorafgaand heeft ontvangen. De mail bevat een verklaring van de Raad van Toezicht van IKL waarin zij aangeeft de directeur van haar organisatie, hangende een onderzoek, op non-actief te hebben gesteld. De toenmalige gedeputeerde vraagt naar de achtergronden van wat er speelt en krijgt als antwoord een herbevestiging van de verklaring die eerder per mail is toegezonden.	

11.42 uur 12.06 uur	De toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw en Landschap deelt met de algemeen directeur de mail die hij twee dagen voordien vanuit IKL heeft ontvangen, met daarbij als bijlage de verklaring van de Raad van Toezicht van IKL. De algemeen directeur deelt deze mail en bijlage breder binnen de directie en met het clusterhoofd Juridische Zaken & Inkoop en het clusterhoofd Communicatie.	 Zie bijlage 14
MAANDAG 22 MAART		
Rond het middaguur	NRC-Handelsblad doet opnieuw telefonisch het verzoek om de 'kale' bedragen te mogen ontvangen behorend bij de uitvraag die de krant heeft gedaan. Dit keer bij de senior-woordvoerder. De journalist krijgt ook nu het antwoord dat de Provincie hecht aan volledige en zorgvuldige beantwoording van de eerder gestelde vragen, en dat daartoe het verzamelen en verwerken van de onderliggende gegevens nog in volle gang is. Inclusief de gevraagde toelichting/duiding. De journalist geeft aan dat de publicatie van het artikel aanvankelijk voor de navolgende zaterdag gepland stond, maar dat deze door (niet nader geduide) omstandigheden vervroegd zou worden naar morgen (dinsdag 23 maart). Daarbij geeft hij tevens voor het eerst aan dat het artikel zich zal richten op de heer Vrehen. De senior-woordvoerder constateert dat aanlevering van de gevraagde gegevens en toelichtingen voorafgaand aan de geplande publicatie in dat geval niet mogelijk zal zijn, waarna de journalist aangeeft niet te zullen wachten. NRC zal het artikel plaatsten met een schatting van de geldstromen die NRC (op basis van hen beschikbare basisinformatie) heeft. In een kadertekst zal daarbij worden aangegeven dat het artikel tot stand is gekomen zonder de exacte gegevens en toelichtingen vanuit de Provincie. .	
13.32 uur	De senior-woordvoerder stuurt, in samenspraak met de clustermanager Communicatie, een mail naar de portefeuillehouders Financiën & Bedrijfsvoering, en Landbouw & Landschap, alsmede naar de directie en enkele ambtenaren. Hierin kondigt de senior-woordvoerder de publicatie van het artikel aan, adviseert zij de tot dan gevolgde aanpak (op basis van zorgvuldigheid en volledigheid) te blijven volgen en doet zij	Zie bijlage 15

	suggesties voor eerste concept-statements mochten er vragen komen naar aanleiding van de verwachte publicatie in NRC. Gelet op de beperkte beschikbare informatie over de op handen zijnde publicatie, is het op dat moment nog moeilijk in te schatten wat de uiteindelijke inhoud van het artikel zal zijn, met name ook in relatie tot de Provincie. De concept-statements zijn daarom generiek van aard.	
17.10 uur	De senior-woordvoerder informeert mondeling ook de bestuursadviseur van de Gouverneur over de op handen zijnde publicatie en stuurt haar aansluitend ook de mail van 13.32 uur door.	Zie bijlage 16
20.44 uur	De algemeen directeur stuurt de grove financiële uitdraai en een optelling van de bedragen per entiteit door naar de toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap.	Zie bijlage 17
22.17 uur 22.38 uur	NRC Handelsblad publiceert online twee artikelen over de casus rond de heer Vrehen.	
DINSDAG 23 MAART		
8.06 uur 9.14 uur	De senior-woordvoerder stuurt de Gouverneur ter voorbereiding op de GS-vergadering per mail het grofmazige overzicht van betalingen dat het cluster Financiën eerder heeft aangereikt. De senior woordvoerder deelt voor de volledigheid per mail met de Gouverneur de beide artikelen zoals in NRC verschenen.	Zie bijlage 18 Zie bijlage 19
9.30 uur	De Gouverneur meldt bij aanvang van de GS vergadering dat hij de suggestie over de rol van twee gedeputeerden zoals beschreven in het artikel in NRC Handelsblad, beschouwt als een melding Integriteit en derhalve conform protocol een extern onderzoek te zullen gelasten. Die ochtend wordt tijdens de GS-vergadering tevens besloten om naast de integriteitsmelding ook opdracht te verstrekken aan de concerncontroller voor het doen van onderzoek. Deze opdracht is op 25 maart definitief geformuleerd en via de voorzitter van het College naar het presidium verzonden. Daarbij zijn de vragen van NRC van 11 maart als basis genomen.	

BIJLAGE 1

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 2

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:08
Aan: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
CC: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Dag Guido,

Ter info: onderstaande vraag is zojuist bij ons gesteld. Ik denk dat Joep en Paul op zoek zijn naar een nieuw hoofdstuk in het verhaal klusjesmannen/vriendenrepubliek.

Ik wil graag de volgende aanpak voorstellen: ik informeer zometeen allereerst Boris Meessen, volgens afspraak. Dan formeer ik een tijdelijk project-teampje met inbreng van JZI en de Concernstaf. Enerzijds om uit te zoeken of we deze vraag zonder WOB-verzoek kunnen beantwoorden maar ook om te bezien wat de onderlinge overeenkomsten zijn bij juist deze organisaties en waar beantwoording toe kan leiden. En anderzijds om de inhoudelijke beantwoording op gang te krijgen zodat we, als we ervoor kiezen om feitelijk en zonder WOB-verzoek te reageren, we op tijd de info aan kunnen leveren.

Ik kan me zomaar voorstellen dat ook andere portefeuillehouders geïnformeerd worden. Als ik zo naar de lijst kijk denk ik aan:

Koopmans: financiën
Mackus: landbouw, plattelandsontwikkeling, landschap
Dritty: ruimte
Burlet: inkoop/aanbestedingen
Brugman: natuur (coördinerend)

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

BIJLAGE 3

Van: Derks, Guido
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:25
Aan: Albersen, Bas
CC: Loontjens, Cècely ; Otten, Ronald
Onderwerp: Re: Persvraag NRC

Graag idd ook via Marc Rongen

Verstuurd vanaf mijn iPhone

BIJLAGE 4

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:27
Aan: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
CC: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Ik heb Marc net gesproken, hij is akkoord met onderstaande aanvliegroute en adviseert om het niet tot een WOB-verzoek te laten komen.

We houden bestuurlijk even alleen Ger aangehaakt, dit verhaal gaat de inhoud niet raken en is daarom op dit moment voor andere pfh's nog niet relevant.

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

BIJLAGE 5

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:41
Aan: Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>
Onderwerp:

Dag Marc,

Ik heb de kvk-nummers eens onder elkaar gezet en daar komt het volgende uit:

NIEUWSTADT

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

BosWerkt B.V. (60214570)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

BosWerkt Products B.V. (63243237)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Maatschap BosWerkt (62073265)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Limburg Care B.V. (61755788)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

POLO B.V. (59344334)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Werkbank B.V. (59203773)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

New Business Development (14130565)
Beijerstraat 15 6118 CS Nieuwstadt

NBD Holding B.V. (60214309)
Beijerstraat 15 6118 CS Nieuwstadt

ROERMOND

Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Steegstraat 5 6041 EA Roermond

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Steegstraat 5 6041 EA Roermond

OIRSBEEK

Stichting Limburg-Werkt (58310436)
Grachtstraat 1 6438 HL Oirsbeek

SITTARD

Goed Werk B.V. (61689629)
Poststraat 8 10 6135 KR Sittard

KONINGSBOSCH

@Nexus B.V. (68508832)
Kap Verdonschotstraat 55 6104 BL Koningsbosch

OTTERSUM

Imagro B.V. (12042248)
St.Janstraat 22 6595 AC Ottersum

Met vriendelijke groeten, mit freundlichen Grüßen, cordialement, best regards,

drs. B. (Bas) Albersen
Bestuursadviseur communicatie/woordvoerder

Cluster Communicatie
+31 (0)6 216 99 201
b.albersen@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

provincie limburg

BIJLAGE 6

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 11:11
Aan: Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Joep Dohmen
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

nrc›

nrc handelsblad›nrc next›nrc.nl›

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 7

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 12:03
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Joep Dohmen
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

nrc›

nrc handelsblad› nrc next› nrc.nl›

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 8

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 14:09
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Dank! Willen jullie mij, in het kader van verwachtingenmanagement richting bestuur en directie, even laten weten hoelang er bij benadering nodig is voor de beantwoording?

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Vonken, Guy
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 14:04
Aan:
CC: Albersen, Bas
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hi heren,

Zie onderstaande vragen.

– Kunnen jullie dit overzicht draaien op grond van crediteuren admin?
@ , kun jij binnen jouw team organiseren dat er een korte feitelijke toelichting op de relatie met deze crediteuren komt.

Zodra we dit hebben kan Bas de beantwoording verder redigeren.

Verzoek om dit, gelet op de overige NRC onderzoeken, met enige spoed op te pakken.

Bij voorbaat dank!

Gr. Guy

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 12:03
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,
Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 9

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 12:56
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>;
@prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Wat ik vergat in mijn vorige mail: is het niet mogelijk om in deze lijsten onderscheid te maken tussen subsidies, contracten, leningen of anderszins?

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 12:43
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>;
@prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Helemaal eens. Wellicht bij sommige betalingen even iets verduidelijken, maar verder prima voorstel.

Wat ik bedoel: bij 'Imagro' staat bijvoorbeeld bij een betaling 'communicatiemiddelen 29 juni'. Is het enigszins realistisch om te vragen om dat soort dingen nader toe te lichten?

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 12:07
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>; Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Hi Bas,

Je hebt de uitdraai van gezien. Hier zit per betaling al een korte omschrijving vanuit de boekhouding bij. Mijn voorstel zou zijn om de aanvulling van in te perken op:

1: Dubbel check of de niet in de crediteuren admin gevonden partijen niet toch bekend zijn (kan evt. een andere entiteit zijn in de groep waar betaling naar uit gaat)
2: Korte omschrijving van de generieke relatie met de crediteur (2 zinnen ofzo)

Lijkt me absoluut ondoenlijk om te belasten met een toelichting op factuurregel niveau.

Akkoord?

Gr. Guy

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 10:39
Aan: Vonken, Guy <glta.vonken@prvlimburg.nl>
CC: l@prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Interessant en vooral heeeeeel veel!
Guy, wat verwacht je van mij? Uitleg per regel? Dat kost veel uitzoekwerk

Hoor graag
Groet

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 10:32
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>; Vonken, Guy <glta.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Heren,

Hierbij de overzichten vanaf 2013 die door FIN zijn opgesteld. In deze opstellingen zijn alle bedragen opgenomen die aan de betreffende crediteur zijn uitbetaald (incl. subsidies, leningen etc). Van de entiteiten waar geen overzicht van is meegestuurd kennen we niet onze administratie en is ook niets aan betaald.

Mede namens

Met vriendelijke groet,

Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 389 M +31 (0)6 E @prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht Kijk ook op www.limburg.nl

□□Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 09:22
Aan: prvlimburg.nl>
Onderwerp: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb

Hoi

Bijgaand de overzichten met crediteureninformatie die ik heb gemaakt voor Bas.
Kun jij eens kijken of je nog vreemde dingen ziet of iets mist.

Anders kunnen we de overzichten straks aan Bas verstrekken.

Groet,

Uw bericht kan nu met de volgende bijlagen of koppelingen worden verzonden:

Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb Bijlage 5 crediteur 31600 Nrexus BV.xlsb Bijlage 6 crediteur 9182 Imagro BV.xlsb

BIJLAGE 10

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 16:05
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

Met vriendelijke groet,
Bas Albersen

Begin doorgestuurd bericht:
Van: ,
Datum: 12 maart 2021 om 10:31:49 CET
Aan: "Albersen, Bas"
Kopie: , "Vonken, Guy"
Onderwerp: FW: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.
Heren,

Hierbij de overzichten vanaf 2013 die door FIN zijn opgesteld. In deze opstellingen zijn alle bedragen opgenomen die aan de betreffende crediteur zijn uitbetaald (incl. subsidies, leningen etc). Van de entiteiten waar geen overzicht van is meegestuurd kennen we niet onze administratie en is ook niets aan betaald.

Mede namens

Met vriendelijke groet,

Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 389 M +31 (0)6
prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

□□Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 09:22
Aan
Onderwerp: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb

Hoi

Bijgaand de overzichten met crediteureninformatie die ik heb gemaakt voor Bas.
Kun jij eens kijken of je nog vreemde dingen ziet of iets mist.

Anders kunnen we de overzichten straks aan Bas verstrekken.

Groet,

Uw bericht kan nu met de volgende bijlagen of koppelingen worden verzonden:

Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb Bijlage 5 crediteur 31600 Nrexus BV.xlsb Bijlage 6 crediteur 9182 Imagro BV.xlsb

BIJLAGE 11

(Diverse mails vanuit en naar het projectteam ter verificatie van gegevens)

Van: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 18:24
Aan: prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hall

Joep Dohmen heeft een persvraag gesteld. Zie hieronder. Het betreft onder meer de opdrachten die wij aan Nexus b.v. en NBD Holding b.v. hebben verstrekt in het kader van MAA.

en ik gaan een GS-nota opstellen met alle informatie. Via de financiële administratie hebben we bijgaande lijsten al kunnen achterhalen. Onze vraag aan jou is: zijn deze volledig of mist er naar jouw inzicht nog iets? En: zou je ons van achtergrondinformatie kunnen voorzien over deze opdrachten? Dan kunnen en ik die opnemen in de nota.

We hebben donderdagochtend een overleg gepland. Zou fijn zijn als je daarbij aan kunt sluiten.

Met vriendelijke groet,

RMC (Remy) Luyten | Directiesecretaris
T +31 (0)6 11768863
E rmc.luyten@prvlimburg.nl

Van: prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 07:30
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

Remy,

Beide entiteiten zitten al in de aanlevering aan Bas.

Met vriendelijke groet,

| Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 38 M +31 (0)6
@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

Van: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 18:26
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

Hall

We geven als Provincie ook weleens Rijksmiddelen door aan natuurstichtingen. Is dit bij Stichting Natuurrijk Limburg en IKL wellicht ook het geval? Of zitten die al in de lijsten die je aan Bas stuurde?

Dank alvast.

Met vriendelijke groet,

RMC (Remy) Luyten | Directiesecretaris
T +31 (0)6 11768863
E rmc.luyten@prvlimburg.nl

Met vriendelijke groet,
Bas Albersen

Begin doorgestuurd bericht:

Van: prvlimburg.nl>
Datum: 12 maart 2021 om 10:31:49 CET
Aan: "Albersen, Bas" <b.albersen@prvlimburg.nl>
Kopie: " prvlimburg.nl>, "Vonken, Guy" <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Heren,

Hierbij de overzichten vanaf 2013 die door FIN zijn opgesteld. In deze opstellingen zijn alle bedragen opgenomen die aan de betreffende crediteur zijn uitbetaald (incl. subsidies, leningen etc). Van de entiteiten waar geen overzicht van is meegestuurd kennen we niet onze administratie en is ook niets aan betaald.

Mede namens

Met vriendelijke groet,

Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 389 M +31 (0)6
prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

Π Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

Van: Luyten, Remy
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 10:21
Aan: Janssen, Emile <ewml.janssen@prvlimburg.nl>;
prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hallo Emile,

Zie onderstaande persvraag.

Via de financiële administratie hebben we al diverse overzichten van subsidies en betalingen kunnen achterhalen. Om zeker te weten dat we alles hebben, willen we vragen of jullie ons ook de overzichten wat betreft subsidies uit SAS kunnen (laten) aanleveren?

Alvast hartelijk bedankt voor jullie hulp!

Groet,
Remy

Van: Luyten, Remy
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 10:24
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag

Hall

Joep Dohmen heeft ons een persvraag gesteld over subisidies/leningen/betalingen aan een aantal rechtspersonen (zie eerste bijlage). Via de financiële administratie hebben we een aantal overzichten daarvan ontvangen (zie tweede bijlage). In het kader van check dubbelcheck zouden we jou willen vragen of er sinds 2013 nog leningen aan een van de door dhr. Dohmen genoemde rechtspersonen zijn verstrekt?

Alvast bedankt voor je hulp!

Groet,

REmy

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 15:16
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hoi Remie,

Hierbij het door jou gevraagde overzicht (samengesteld uit twee subsidie systemen en bijgewerkt tot op heden).

Groet,

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 14:59
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Ho

Bijgevoegd het samengevoegde overzicht sorteert op naam aanvrager en daarna op dossiernummer.

Van: prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 08:50
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag

Hallo Remy,

De enige entiteit waar Provincie Limburg sinds 2013 een lening aan heeft verstrekt is Cooperatie Natuurrijk Limburg U.A. Bij GS besluit d.d. 23-6-2015 (2015/41231) is een lening groot € verstrekt, de restant lening ultimo 2020 is € Aan de verplichtingen (rente/aflossing en informatieverstrekking) wordt door de coöperatie conform de condities in de overeenkomst voldaan. De lening is verstrekt als overbruggingslening om tijdelijke liquiditeitsproblemen bij de entiteit te ondervangen in het kader van uitvoering van het collectieve Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2016.

Voor de volledigheid: bovenstaande opgave ziet alleen op verstrekte leningen en/of garanties, niet op verstrekte subsidies, opdrachten of anderszins.

Mocht er meer informatie nodig zijn, dan verneem ik het graag.

Vriendelijke groet,

| financieel adviseur
Financiën
T +31 (0)43 38 | M +31 (0) 6
E @prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht
Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

Van: rvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 11:23
Aan: prvlimburg.nl>
CC: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>; prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Inmiddels is deze beschikking opengebroken en is een nieuwe beschikking voor de periode 2020-2025 afgegeven. (zie bijlage)
Dit is in de financiële administratie verwerkt. (jaarrekening 2020)

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 11:03

Aan: prvlimburg.nl>
CC: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Hoi , zie onderstaande vraag van Remy. Zou jij kunnen nakijken hoe deze is vastgelegd in Key4FIN voor het totale bedrag van € Zie bijlage.
Gr

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 09:18
Aan prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hoi

Zie onderstaande mail.
Waarom is dit bedrag niet terug te vinden in de financiële administratie. Zou je dit kunnen nagaan.
Ik heb even gekeken in de beschikking; maar het is wel verleend. Projectduur loopt nog.
Alvast bedankt voor je reactie.

Grt

Van: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Verzonden: woensdag 17 maart 2021 15:20
Aan: @prvlimburg.nl>; rvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Hall ,

Klopt deze post wel?:

SAS-2015-03215	COÖPERATIE NATUURRIJK LIMBURG U.A.	SUBSIDIE GEBIEDSAANVRAAG IN HET KADER VAN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER 2016	€	Su Li

Ik zie dit in de overzichten van de financiële administratie nergens terug.

Groet,

Remy

BIJLAGE 12

Van: "Derks, Guido" <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Datum: 16 maart 2021 om 13:30:55 CET
Aan: "Mackus, Hubert (Gedeputeerde)" <hjh.mackus@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Doorst: Persvraag NRC

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.

Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)

Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)

Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)

Stichting Limburg-Werkt (58310436)

New Business Development (14130565)

BosWerkt B.V. (60214570)

BosWerkt Products B.V. (63243237)

Maatschap BosWerkt (62073265)

Limburg Care B.V. (61755788)

Goed Werk B.V. (61689629)

Werkbank B.V. (59203773)

@Nexus B.V. (68508832)

POLO B.V. (59344334)

Imagro B.V. (12042248)

NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

BIJLAGE 13

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 11:45
Aan: 'Dohmen, Joep' <J.dohmen@nrc.nl>
Onderwerp: Vragen NRC inzake betalingen

Dag Joep,

In reactie op je belletje van gisteren: onze mensen werken aan het uit onze systemen ophalen van de informatie die je bij ons opgevraagd hebt. Op het moment dat we die cijfers volledig in beeld hebben, nemen we contact op.

Met vriendelijke groeten, mit freundlichen Grüßen, cordialement, best regards,

drs. B. (Bas) Albersen
Bestuursadviseur communicatie/woordvoerder

Cluster Communicatie
+31 (0)6 216 99 201
b.albersen@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

BIJLAGE 14

Van: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Verzonden: zondag 21 maart 2021 12:06
Aan: Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>; Schulpen, Tom <thc.schulpen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Mackus, Hubert (Gedeputeerde)" <hjh.mackus@prvlimburg.nl>
Datum: 21 maart 2021 om 11:42:07 CET
Aan: "Derks, Guido" <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Doorst: Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL

Met vriendelijke groet,

Hubert Mackus
Gedeputeerde Provincie Limburg
Landbouw|Landschap|Mobiliteit|Monumenten

+31 6 16499074

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: @ikl-limburg.nl>
Datum: 19 maart 2021 om 21:59:42 CET
Aan: ikl-limburg.nl>
Onderwerp: Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL

Graag verwijs ik u naar de bijgevoegde verklaring van de Raad van Toezicht van IKL.

Met vriendelijke groet,

Hoofd bedrijfsvoering

Stichting IKL ikl-limburg.nl
Susterderweg 31 www.ikl-limburg.nl
6118 CP Nieuwstadt 046 3030 553

IKL is een stichting met ANBI-status en CBF keurmerk. Draag jij bij aan een groen Limburg? Help mee!

Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL
19 maart 2021

NRC Handelsblad heeft de Raad van Toezicht van Stichting IKL de afgelopen week een aantal vragen voorgelegd waaruit kan worden afgeleid dat de integriteit van de directeur van IKL ter discussie staat. NRC Handelsblad stelt ook vragen die het optreden van de Raad van Toezicht betreffen.
Daarom is de Raad van Toezicht tot de conclusie gekomen dat het nodig is een extern, onafhankelijk onderzoek te laten doen naar eventuele integriteitsschendingen bij Stichting IKL.
De Raad van Toezicht is met de bestuurder directeur overeengekomen dat hij hangende het onderzoek ontheven is uit zijn functie.

Dieudonné Akkermans
Voorzitter Raad van Toezicht IKL

BIJLAGE 15

Van: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 22 maart 2021 13:32
Aan: Koopmans, Ger (Gedeputeerde) <gpj.koopmans@prvlimburg.nl>; Mackus, Hubert (Gedeputeerde) <hjh.mackus@prvlimburg.nl>; Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>; Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>;
prvlimburg.nl>; Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
CC: Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>; Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: GRAAG UW AANDACHT NRC publicatie 23/3-> Herman Vrehen

Geachte dame en heren,

Vandaag belde Joep Dohmen n.a.v. onderstaande nog openstaande persvraag, nadat hij donderdag had gevraagd of we alvast alleen de bedragen konden aanleveren.

Ik heb herhaald dat we bezig zijn met het ophalen van de informatie en dat we dit zorgvuldig doen, (inclusief de gevraagde duiding/toelichting). Toen ik hem vroeg, waarom de versnelling? Maakte hij expliciet dat het om betalingen ging waar Herman Vrehen bij betrokken is. Hij vertelde dat ze het artikel aanstaande zaterdag wilde publiceren. Maar door andere omstandigheden (hij legde niet uit waarom, maar heeft waarschijnlijk te maken met de verklaring van de RvT van IKL -> zie bijlage), is de publicatie vervroegd naar morgen. Ik heb gezegd dat morgen zeer waarschijnlijk niet haalbaar zal zijn. Zorgvuldigheid is voor ons belangrijk -> staat voorop.
Dohmen gaf aan daarop niet te kunnen wachten: 'als jullie, zoals altijd de antwoorden nog langs het College laten gaan, dan is dat volgende week pas'.
Hij gaf aan het artikel te plaatsten met een schatting van de geldstromen die NRC (op basis van goede basisinformatie) gemaakt heeft, waarbij hij naar eigen zeggen aangeeft dat deze inschatting volgens hem nog aan de lage kant is. In een kader geeft hij dan aan dat het artikel tot stand is gekomen bij gebrek aan informatie over de exacte bedragen. Mochten we de gevraagde informatie alsnog vandaag kunnen aanleveren dan houdt hij zich aanbevolen.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben we alvast een concept woordvoeringslijn gemaakt die we alleen in antwoorden op vragen (reactief) zullen gebruiken. Op basis van de publicatie zullen we deze desgewenst nog aanvullen/aanscherpen.

Advies -> De gevraagde bedragen + toelichting pas verstrekken zodra we dit zorgvuldig in beeld hebben, en dus vasthouden aan onze eerdere lijn.

We horen graag of u zich in deze aanpak en spreeklijn kunt vinden.

CONCEPT WOORDVOERINGSLIJN (REACTIEF)

Algemeen statement:

De Provincie verstrekt subsidies aan organisaties die invulling geven aan taken op het gebied van landschapsbeheer, cultuur, toerisme en tal van andere terreinen. Bij toekenning van subsidies worden doelen en kaders afgesproken, die na afloop van een project of periodiek worden getoetst. Op basis daarvan volgt een eindafrekening. De wijze waarop organisaties uitvoering geven aan de afgesproken taken, is aan henzelf. Dat geldt ook voor het eventueel inhuren van derde partijen. Daar staat de

Provincie buiten. Wij gaan evenmin over de bestuursstructuur of het personeelsbeleid van organisaties die subsidie ontvangen. Vanuit onze rol toetsen wij enkel de behaalde resultaten aan de gemaakte afspraken en in die context de doelmatigheid van de bestedingen.

Statement bij directe vraag over de casus:

Wij hebben kennisgenomen van de berichtgeving in NRC Handelsblad. Tevens hebben wij vernomen dat de Raad van Toezicht van IKL heeft besloten tot een integriteitsonderzoek naar het handelen van haar bestuurder. Wij wachten de uitkomsten van dat onderzoek af.

Statement bij directe vraag over waarom we de exacte cijfers nog niet hebben aangereikt:

NRC heeft ons anderhalve week geleden (11 maart) vragen gesteld over betalingen aan diverse stichtingen, corporaties en BV's vanaf 2013 tot nu. Daarbij worden per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een toelichting van de reden van betaling gevraagd. Het zorgvuldig in beeld brengen hiervan kost tijd. Toen NRC besloot om vervroegd te publiceren was deze inventarisatie nog niet klaar. Voor ons staat zorgvuldigheid in deze voorop.

Cècely Loontjens | Senior bestuursadviseur communicatie

T +31 6 52086293
E ace.loontjens@prvlimburg.nl
W www.limburg.nl
Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht

provincie limburg

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 16

Van: Loontjens, Cècely
Verzonden: maandag 22 maart 2021 17:10
Aan: @prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: GRAAG UW AANDACHT NRC publicatie 23/3-> Herman Vrehen

Ter info!

Van: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 22 maart 2021 13:32
Aan: Koopmans, Ger (Gedeputeerde) <gpj.koopmans@prvlimburg.nl>; Mackus, Hubert (Gedeputeerde) <hjh.mackus@prvlimburg.nl>; Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>; Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl> prvlimburg.nl>; Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
CC: Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>; Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: GRAAG UW AANDACHT NRC publicatie 23/3-> Herman Vrehen

Geachte dame en heren,

Vandaag belde Joep Dohmen n.a.v. onderstaande nog openstaande persvraag, nadat hij donderdag had gevraagd of we alvast alleen de bedragen konden aanleveren.

Ik heb herhaald dat we bezig zijn met het ophalen van de informatie en dat we dit zorgvuldig doen, (inclusief de gevraagde duiding/toelichting). Toen ik hem vroeg, waarom de versnelling? Maakte hij expliciet dat het om betalingen ging waar Herman Vrehen bij betrokken is. Hij vertelde dat ze het artikel aanstaande zaterdag wilde publiceren. Maar door andere omstandigheden (hij legde niet uit waarom, maar heeft waarschijnlijk te maken met de verklaring van de RvT van IKL -> zie bijlage), is de publicatie vervroegd naar morgen. Ik heb gezegd dat morgen zeer waarschijnlijk niet haalbaar zal zijn. Zorgvuldigheid is voor ons belangrijk -> staat voorop.
Dohmen gaf aan daarop niet te kunnen wachten: 'als jullie, zoals altijd de antwoorden nog langs het College laten gaan, dan is dat volgende week pas'.
Hij gaf aan het artikel te plaatsten met een schatting van de geldstromen die NRC (op basis van goede basisinformatie) gemaakt heeft, waarbij hij naar eigen zeggen aangeeft dat deze inschatting volgens hem nog aan de lage kant is. In een kader geeft hij dan aan dat het artikel tot stand is gekomen bij gebrek aan informatie over de exacte bedragen. Mochten we de gevraagde informatie alsnog vandaag kunnen aanleveren dan houdt hij zich aanbevolen.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben we alvast een concept woordvoeringslijn gemaakt die we alleen in antwoorden op vragen (reactief) zullen gebruiken. Op basis van de publicatie zullen we deze desgewenst nog aanvullen/aanscherpen.

<u>Advies -> De gevraagde bedragen + toelichting pas verstrekken zodra we dit zorgvuldig in beeld hebben, en dus vasthouden aan onze eerdere lijn.</u>

<u>We horen graag of u zich in deze aanpak en spreeklijn kunt vinden.</u>

CONCEPT WOORDVOERINGSLIJN (REACTIEF)

Algemeen statement:

De Provincie verstrekt subsidies aan organisaties die invulling geven aan taken op het gebied van landschapsbeheer, cultuur, toerisme en tal van andere terreinen. Bij toekenning van subsidies worden doelen en kaders afgesproken, die na afloop van een project of periodiek worden getoetst. Op basis daarvan volgt een eindafrekening. De wijze waarop organisaties uitvoering geven aan de afgesproken taken, is aan henzelf. Dat geldt ook voor het eventueel inhuren van derde partijen. Daar staat de Provincie buiten. Wij gaan evenmin over de bestuursstructuur of het personeelsbeleid van organisaties die subsidie ontvangen. Vanuit onze rol toetsen wij enkel de behaalde resultaten aan de gemaakte afspraken en in die context de doelmatigheid van de bestedingen.

Statement bij directe vraag over de casus:

Wij hebben kennisgenomen van de berichtgeving in NRC Handelsblad. Tevens hebben wij vernomen dat de Raad van Toezicht van IKL heeft besloten tot een integriteitsonderzoek naar het handelen van haar bestuurder. Wij wachten de uitkomsten van dat onderzoek af.

Statement bij directe vraag over waarom we de exacte cijfers nog niet hebben aangereikt:

NRC heeft ons anderhalve week geleden (11 maart) vragen gesteld over betalingen aan diverse stichtingen, corporaties en BV's vanaf 2013 tot nu. Daarbij worden per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een toelichting van de reden van betaling gevraagd. Het zorgvuldig in beeld brengen hiervan kost tijd. Toen NRC besloot om vervroegd te publiceren was deze inventarisatie nog niet klaar. Voor ons staat zorgvuldigheid in deze voorop.

Cècely Loontjens | Senior bestuursadviseur communicatie

T +31 6 52086293
E ace.loontjens@prvlimburg.nl
W www.limburg.nl
Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht

provincie limburg

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.

Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 17

Van: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 22 maart 2021 20:44
Aan: Mackus, Hubert (Gedeputeerde) <hjh.mackus@prvlimburg.nl>; Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Stavaza persvraag

Morgen maak pakketjes

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Luyten, Remy" <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Datum: 22 maart 2021 om 20:43:11 CET
Aan: "Derks, Guido" <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Stavaza persvraag

Hallo Guido,

Bijgaand vind je de overzichten van de financiële administratie. We zijn deze betalingen nu van context aan het voorzien. Ook zoeken we er de achterliggende GS-/DT-/mandaatbesluiten bij.

Opgeteld gaat het om de volgende bedragen:

- IKL: € 9.269.514,09
- Stichting Natuurrijk Limburg: € 6.808.473,41
- Coöperatie Natuurrijk Limburg: € 2.732.509,90
- Werkbank B.V.: € 26.819,76
- @nexus B.V. € 66.560,60
- Imagro BV: € 368.200,15
- NBD Holding B.V.: € 78.625,80

Betalingen naar de andere door Joep Dohmen genoemde organisaties hebben we vooralsnog niet gevonden.

Groet,

Remy

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.

Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)

Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)

Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)

Stichting Limburg-Werkt (58310436)

New Business Development (14130565)

BosWerkt B.V. (60214570)

BosWerkt Products B.V. (63243237)

Maatschap BosWerkt (62073265)

Limburg Care B.V. (61755788)

Goed Werk B.V. (61689629)

Werkbank B.V. (59203773)

@Nexus B.V. (68508832)

POLO B.V. (59344334)

Imagro B.V. (12042248)

NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76

1012KE Amsterdam

postbus 20673

1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000

M +31 6 21253147

www.nrc.nl

BIJLAGE 18

Van: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 23 maart 2021 08:06
Aan: Bovens, Theo (Gouverneur) <tjfm.bovens@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

De eerste snelle inventarisatie van FIN. Guido heeft deze.

BIJLAGE 19

Van: "Loontjens, Cècely" <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Datum: 23 maart 2021 om 09:16:01 CET
Aan: "Bovens, Theo (Gouverneur)" <tjfm.bovens@prvlimburg.nl>, "Loontjens, Cècely" <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Kopverhaal

Limburgse ex-gedeputeerde sluist subsidiegeld naar eigen bv's
Limburg De Limburgse oud-gedeputeerde Herman Vrehen sluist tonnen subsidie naar zijn bv's. Geholpen door de top van het CDA in Limburg verknoopte hij stichtingen en bedrijven voor groen- en bosonderhoud.

- Paul van der Steen
- Joep Dohmen

22 maart 2021 om 22:38
Leestijd 2 minuten

Herman Vrehen, oud-gedeputeerde van Limburg, als directeur van Licom.
De Limburgse ex-gedeputeerde Herman Vrehen (CDA) sluist al jaren subsidiegeld naar eigen bv's. Als directeur van een goededoelenstichting huurt hij medewerkers in via zijn bedrijven. Ook verkoopt hij via de stichting producten van zijn eigen bedrijven en laat hij zich inhuren tegen een te hoog tarief. Zo stroomden er honderdduizenden euro's naar zijn ondernemingen. Dat blijkt uit onderzoek van *NRC*.
Het gaat om de stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL), die zich ontfermt over natuur en landschap. Die bestaat sinds 1981 en ontvangt elk jaar 3 miljoen euro van onder meer provincie, gemeenten en de Postcodeloterij. Na vragen van NRC heeft de raad van toezicht van stichting IKL Vrehen vorige week uit zijn functie ontheven in afwachting van de resultaten van een extern onderzoek.
Herman Vrehen (59) bouwde, met steun van de top van het CDA Limburg, na zijn vertrek als gedeputeerde in 2009 een netwerk van stichtingen en bedrijven die vooral voor provincie en gemeenten groen- en bosonderhoud uitvoeren. Hiervoor worden statushouders en mensen met een arbeidshandicap ingezet, een deel van de subsidies blijft steken in de bv's van Vrehen.
Lees ook het grote onderzoeksverhaal over het Groene Syndicaat
Via zijn eigen uitzendbureaus huurde de IKL-directeur medewerkers in. Zij werkten bij IKL, maar stuurden de rekening voor de gemaakte uren naar de uitzendbureaus. Die factureerden daarop deze uren bij stichting IKL, met een opslag van ten minste 20 euro per uur.
Terwijl hij via deze inhuurconstructies een deel van de subsidie incasseert, laat Vrehen ook zichzelf als directeur al acht jaar aan IKL 'verhuren' door eigen bedrijven. Dat gebeurt voor 127.688 euro voor een parttime aanstelling (0,7 fte), twee keer zo veel als toegestaan door de toezichthouder op de goede doelen, het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). CBF-directeur Harmienke Kloeze noemt de kwestie „heel ernstig". Vrijdag heeft het CBF een gesprek met de raad van toezicht. Daarna volgen eventueel maatregelen. IKL kan onder verscherpt toezicht komen of de erkenning kwijtraken.
De te royale beloning had de instemming van de raad van toezicht van de stichting, onder leiding van CDA'er Dieudonné Akkermans. Hij is burgemeester van Eijsden-Margraten en was voorzitter van het CDA Limburg. Dat de directeur via zijn eigen bedrijven werknemers inhuurt, was bekend bij de raad van toezicht. Die besprak de kwestie in 2016, maar vorderde het geld niet terug.

CDA'ers gunnen opdrachten
Vrehen laat de stichting IKL ook producten verkopen van zijn bedrijven. Het gaat onder meer om BosWerkt BV, dat houtproducten zoals nestkastjes levert. Deze bv ontving ook een reeks

overheidsopdrachten via CDA-bestuurders. Zo nam toenmalig gedeputeerde Patrick van der Broeck in 2014 het principebesluit om BosWerkt BV 250 hectare bos te laten onderhouden. Het bedrijf werd pas anderhalve maand later opgericht.
Onder de CDA'ers die bedrijven van Vrehen aan opdrachten hielpen zijn ook de gedeputeerden Ger Koopmans en Hubert Mackus. Als opstellers van het CDA Limburg-verkiezingsprogramma 2015-2019 schreven zij dat het inzetten van BosWerkt BV „noodzakelijk [is] bij het behoud van het natuurschoon".
Vrehen erkent tegenover NRC dat hij als IKL-directeur zakendoet met zijn eigen bedrijven. „De manier waarop dat gelopen is, daar sta ik nog steeds achter. En daar staat de raad van toezicht ook achter."
Zijn salaris vindt hij niet te hoog. „Maar misschien is dit wel het moment om te zeggen: we gaan het anders doen."
Geholpen door de top van het CDA in Limburg verknoopte hij stichtingen en bedrijven voor groen- en bosonderhoud.

Bijlage 4

Beantwoording technische vragen PS

GroenLinks

Met betrekking tot MAA inpassingsplan (bedrijf @Nexus BV, opdracht omgevingsmanager / rol Vrehen)

1. Was hier sprake van een aanbestedingsregeling?

1.1. Zo ja:
1.1.1 Is er een tender uitgeschreven
1.1.2 Hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
1.1.3 Op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
1.1.4 Op welke datum was de voorlopige gunning
1.1.5 Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
1.1.6 Wat was de honorering
1.1.7 Gaarne rapport meesturen

1.2 Zo nee:
1.2.1 Was er een vacature?
1.2.2 Zo ja wat was deze en hoeveel mensen hebben hierop gereageerd?
1.2.3 Zo nee hoe is de aanstelling van Vrehen als omgevingsmanager dan tot stand gekomen?
1.2.4 Wie wist van het bestaan van Nexus BV af?
1.2.5 Bestond Nexus BV al toen die opdracht voor omgevingsmanager aan Vrehen werd gegeven?
1.2.6 Is Nexus BV opgericht tbv van deze opdracht?
1.2.7 Wie wist of kon van het bestaan van Nexus BV afweten?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 1.2.7:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot uitbreiding VDL Nedcar, verbreding A2 (rol van de heer Vrehen hierin, omgevingsdialoog)

2. Wat is hier de aanbestedingsregeling
3. Is er een tender uitgeschreven
4. Zo nee waarom niet, hoe is opdrachtverlening dan gegaan
5. Zo ja hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
6. Zo ja op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
7. Zo ja op welke datum was de voorlopige gunning
8. Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
9. Wat was de honorering
10. Gaarne rapport meesturen

Antwoord college van GS bij de vragen 2 t/m 10:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot de golfbaan (rol Vrehen / uitgevoerd door IKL of ….om dit op te laten gaan in het landschap)

11. Is de golfbaan een particulier initiatief, een gemeentelijk initiatief of een provinciaal initiatief
12. Wie is er op locatie het bevoegde gezag
13. Ligt de golfbaan in Nationaal Landschap Zuid-Limburg
14. Is er een natuurtoets vooraf geweest
15. Zo nee waarom niet
16. Zo ja wie heeft deze natuurtoets uitgevoerd?
17. Zo ja wie is opdrachtgever van deze natuurtoets
18. Zo ja hoe is de opdracht geving tot stand gekomen
19. Zo ja hoe is de honorering
20. Zo ja wat kwam hier uit. Wij willen dit rapport ontvangen
21. Zo ja is er ontheffing verleend ivm natuur en/of andere zaken
22. Zo ja op welke basis, met welke argumenten, rapportage aub meesturen
23. Zo nee waarom niet.

Antwoord college van GS bij de vragen 11 t/m 23:
Via de statengriffier heeft het college vernomen dat de fractievoorzitter van GroenLinks deze vragen inzake de golfbaan heeft ingetrokken.

Algemeen

24. Nav de mail van NRC met als onderwerp Persvraag NRC van 11 maart: graag een tijdlijn van geïnformeerde. Wie werd wanneer geïnformeerd (mondeling of schriftelijk), welke gesprekken zijn gevoerd om een en ander te achterhalen en wanneer is welke actie(s) ondernomen?

Antwoord college van GS bij vraag 24:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Om een beter zicht te krijgen op de vraag of GS leden al dan niet op de hoogte waren of konden zijn van de gang van zaken van Vrehen en zijn BV's wil de GL fractie alle correspondentie (e-mails en WhatsApp berichten) m.b.t. Vrehen en zijn BV's vanaf 2011-heden kunnen inzien. Correspondentie van GS-leden en van ambtenaren.

Antwoord college van GS bij vraag 25:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vraag nog niet kunnen beantwoorden.

26. In februari heeft IKL samen met de provincie Limburg de actie bloemenlint opgezet. Krijgt het IKL hier apart subsidie voor? Zo ja, hoe is deze constructie tot stand gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 26:
Op 22 januari 2021 hebben wij van de Stichting IKL in Limburg een subsidieaanvraag ontvangen voor het project "(100 hectare) Bloemenlint van Maastricht tot Mook". Op 9 februari hebben GS besloten om aan IKL een subsidie te verlenen voor maximaal € 139.887,00. Dit is 78,44% van de begrote subsidiabele kosten van € 178.327,00.

Over de aanvraag heeft ambtelijk vooroverleg plaatsgevonden met de Stichting IKL in Limburg.
Er is een grotere inspanning nodig om de achteruitgang van het aantal bijen en bestuivende insecten in Limburg tegen te gaan. Mede om deze reden vindt de provincie Limburg het wenselijk een bloemenlint te realiseren van Maastricht tot Mook. Dit levert tevens een bijdrage aan de toeristisch en recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap.

Partij voor de Dieren

De fractie van de PVdD ontvangt graag zsm, voor het debat van aanstaande vrijdag de volgende informatie:

1. Tijdslijn van 11-3 tot heden per dag aangegeven wie in de organisatie op de hoogte was van het verzoek van Joep Dohmen inzake de kwestie Vrehen.
2. Welke stappen zijn ondernomen.
3. Op welk moment is de CdK geinformeerd?
4. Wat was de aanleiding van de CDK om op de 25e een melding te doen en niet eerder?
5. Welke gedeputeerden waren op de hoogte?
6. Was de directeur op de hoogte. Is er tussen 11-3 en 25-3 geen enkel onderzoek gedaan? Zo nee, waarom niet en kan iedere gedeputeerde aangeven waarom de CdK niet is geinformeerd? Zo ja, kunt u de resultaten met ons delen?
7. Graag ontvangen we alle correspondentie (emails, whatsapps, sms, gespreksverslagen) over de kwestie Vrehen sinds 11-3.

Antwoord college van GS bij vraag 1 t/m 7:
Het antwoord op deze vragen is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

8. In welke organisaties met een subsidierelatie tot de provincie zat/zit Vrehen in het bestuur?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

9. Kunt u de opdrachten van Vrehen inzake MAA en VDL verstrekken?
10. Welke vergoeding heeft Vrehen hiervoor gekregen?

Antwoord college van GS bij de vragen 9 en 10:
Het antwoord op deze vraag is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd en in de feitenoverzichten inzake MAA en VDL.

11. Zijn er gespreksverslagen van voortgangsrapportages en/of rapportages van behaalde resultaten.

Antwoord college van GS bij vraag 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

12. Heeft dhr. Akkermans sedert 10 maart contact gezocht met de CDK? Zo ja, op welke wijze en op welke dag? Wat was de inhoud van het gesprek? Kunt u deze uitgebreid beschrijven, dan wel emails, whatsapberichten en dergelijke publiceren?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Dat is niet het geval. Er is door burgemeester Akkermans geen contact gezocht met CdK.

Wel heeft CdK Bovens op 18 maart een regulier klankbordgesprek gevoerd met burgemeester Akkermans dat conform de gebruikelijke cyclus al op 25 februari jl. was ingepland. Deze klankbordgesprekken worden tweejaarlijks met elke burgemeester ingepland. Over de inhoud van de klankbordgesprekken worden geen concrete mededelingen gedaan vanwege het vertrouwelijke karakter van deze gesprekken. Indien gevraagd leg ik – op basis van mijn ambtsinstructie - verantwoording af aan de Minister van Binnenlandse Zaken over vertrouwelijke gesprekken met Limburgse burgemeesters. Overigens leverde dit gesprek geen indicatie voor een melding integriteitsschending binnen de Provincie Limburg op. Ook heeft CdK Bovens op 29 maart jl. een (telefonisch) gesprek gevoerd met burgemeester Akkermans over de ontstane situatie. Er zijn geen verdere contacten geweest per mail, whats-app etc.

50PLUS

1. 50PLUS verwacht dat onze vragen van 24 maart 2021 naar aanleiding van recente artikelen in NRC, uiterlijk woensdag 7 april 2021 schriftelijk zijn beantwoord, opdat 50PLUS deze antwoorden kan betrekken bij het debat in tweede termijn. Dat geldt ook voor de schriftelijke antwoorden op de vragen ter zake van GroenLinks en D66, gesteld door beide partijen op 23 maart 2021.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De beantwoording van de schriftelijke vragen van D66, GroenLinks en 50PLUS is op 7 april 2021 separaat aan uw Staten verzonden.

2. 50PLUS, in casu PS, ontvangt uiterlijk aanstaande woensdag 7 april een afschrift van de opzet en de inhoud van dit onderzoek.

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Op 7 april 2021 is de brief van de concerncontroller met de opzet van zijn onderzoek gedeeld met uw Staten.

3. 50PLUS ontvangt voor aanvang van het debat in tweede termijn van GS de toezegging dat een externe expert aan het onderzoek wordt toegevoegd.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
De provinciale accountant is als externe betrokken bij het onderzoek van de concerncontroller.

De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennis genomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier. Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020.

VVD

1. Wat is de tijdlijn tussen binnenkomst van de mail van NRC op 11 maart en het moment dat de CdK de integriteitsmelding heeft gedaan? Kan dit worden uitgelegd d.m.v. een feitenrelaas?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

Lokaal Limburg

1. Is er een protocol hoe het IKL verantwoording moet afleggen naar de provincie over de door haar ontvangen financiële bijdrage ? Zo ja deze ook sturen s.v.p.

Antwoord college van GS
Vanaf 2012 zijn de 'Aanwijzingen voor subsidieverstrekking' voor rijkssubsidies (het zogenoemde Uniform subsidiekader) verankerd in de Algemene Subsidieverordening (ASV2017) en daarmee van overeenkomstige toepassing op Provinciale subsidieverstrekkingen. In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.
Afhankelijk van de voorwaarden in de subsidieverlening, vinden tevens monitoringsgesprekken plaats en/of worden tussenverantwoordingen aangeleverd.
Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.
De verstrekte eindverantwoording wordt inhoudelijk (en financieel) getoetst.

De rechtmatige en doelmatige besteding van de provinciale subsidies volgt uit de ontvangen controleverklaringen van de onafhankelijke accountant. Bij deze controle wordt vastgesteld of de provinciale middelen die zijn verstrekt ook rechtmatig zijn besteed en wordt nagegaan of de geldende voorschriften zijn nageleefd. De accountant gaat ook na of de besteding van de subsidie heeft plaatsgevonden in het kader van het doel waarvoor deze middelen ter beschikking zijn gesteld. Deze verklaringen ontvangen wij voor verleende subsidies vanaf € 125.000,00. Een en ander conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

De verleende en vastgestelde subsidies van de diverse werkdossiers zijn voor u ter inzage gelegd door de concerncontroller op woensdag 7 april 2021.

2. Is er getoetst of het IKL volgens deze procedure gewerkt heeft ? Zo nee hoe is op deze afwijking geanticipeerd en door wie?

Antwoord college van GS
Ja, er heeft zowel een inhoudelijke als financiële toetsing plaatsgevonden over de aangeleverde verantwoordingsinformatie. Daarnaast zijn er voor de verleende subsidies vanaf € 125.000,00 controleverklaringen van de onafhankelijke accountant ontvangen, conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

3. Hoe is de interne route van de overlegde verantwoording?

Antwoord college van GS
In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.

4. Wat is de rol van de controller in dit proces?

Antwoord college van GS
Intern worden door Business control (Financiën / Concernstaf) diverse vaststellings-dossiers steekproefsgewijs doorgelicht, waarbij de aspecten doelmatigheid en rechtmatigheid aan de orde worden gesteld. Ook wordt bekeken of de interne procedures en processen op een juiste manier zijn gevolgd?
Ook door de externe provinciale accountant worden diverse subsidiedossiers doorgelicht, in het kader van de controle van de provinciale jaarrekening.

5. Hebben functionarissen die in deze procedure werken ooit en op welke wijze melding gemaakt dat de verantwoording door IKL onder de maat was/ niet voldeed aan het vastgestelde protocol?

Antwoord college van GS
Of en op welke wijze melding is gemaakt door functionarissen over de verantwoording van IKL maakt onderdeel uit van het onderzoek door de concerncontroller.

Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt namelijk momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten'. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht.

6. Hoe komt de uitslag van de toetsing bij de verantwoordelijke POHO en geeft deze zijn fiat om akkoord te gaan voordat een en ander openbaar wordt gemaakt?

Antwoord college van GS
Subsidievaststellingen worden in principe in mandaat afgehandeld, tenzij er sprake is van politiek/bestuurlijke gevoeligheid. Over in mandaat afgehandelde subsidievaststellingen wordt aan de portefeuillehouder te allen tijde via de mandaatlijst achteraf verantwoording afgelegd. Van politiek/bestuurlijke gevoeligheid is sprake als er wordt afgeweken van de in de subsidieverlening vastgelegde verplichtingen en voorwaarden en altijd als er sprake is van de toepassing van een hardheidsclausule. Bij twijfel zal altijd worden gekozen voor een traject via het regulier overleg met de portefeuillehouder en via GS.
Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er overigens sprake van functiescheiding in die zin dat de portefeuillehouder en de ambtenaar die betrokken zijn geweest bij de subsidieverlening niet betrokken zijn bij de subsidievaststelling.

7. Is er onderzoek geweest naar alle andere functies die dhr Vrehen verricht en of verricht heeft zoals voorzitter van een nationaal park en wat zijn de bevindingen?

Antwoord college van GS
Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan

onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht. Gelet op de bewerkelijkheid en de zorgvuldigheid die hierbij dient te worden betracht, is genoemde inventarisatie nog in bewerking. De concerncontroller heeft aangegeven het onderzoek naar verwachting uiterlijk op 30 april aan te kunnen leveren.

Overigens zijn de Staten als onderdeel van de jaarlijkse mededeling portefeuillehouder (2019/11340) inzake benoemingen geïnformeerd over de rol van dhr. Vrehen als voorzitter van het nationaal park de Grote Peel en zijn de Staten per mededeling portefeuillehouder (2019/83489) geïnformeerd over de nevenfuncties die dhr. Vrehen vervuld i.r.t. MAA en VDL Nedcar.

8. IOS er door de provincie n.a.v. De gang van zaken bij nadere instanties aangedrongen het functioneren van dhr, Vrehen in hun organisatie nader onder de loep te nemen?

Antwoord college van GS
Nee, dat is niet gebeurd. De brede media-aandacht over IKL, zal de alertheid van organisaties extra vergroten in dezen. Indien de lopende onderzoeken daartoe aanleiding geven, zullen nadere acties worden ondernomen.

9. Wordt n.a.v. De gang van zaken bij IKL de subsidieverantwoording van andere organisaties nog nader beschouwd? Specifiek of de verantwoording goed geborgd is?

Antwoord college van GS
Zoals in de beantwoording van vraag 1 is aangegeven is in de artikelen 31-33 van de ASV2017 weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Dat biedt evenwel geen waterdichte zekerheid dat binnen andere organisaties toch niet vergelijkbaar gewerkt zou kunnen worden als bij IKL. Er zijn op dit moment echter geen signalen, dat dit het geval zou zijn. De uitkomsten van het onderzoek van de concerncontroller kan aanleiding geven tot maatregelen.

SP

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij Maastricht Aachen Airport?

1. Wie stelde de heer Vrehen aan als omgevingsmanager bij de provincie Limburg? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
2. Wat was de opdracht van de heer vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
3. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen als omgevingsmanager bij MAA plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
4. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
5. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
6. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest als omgevingsmanager voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
7. In opdracht van de heer Vrehen is een app ontwikkeld voor een omgevingsdialoog. Welk bedrijf heeft deze app ontwikkeld en wat was de relatie met de heer Vrehen?
8. Hoeveel is er door de provincie Limburg en/of door de luchthaven betaald voor deze app? Kunnen we hiervan de factuur ontvangen?
9. Kunnen wij de opdracht aan of de overeenkomst met deze BV ontvangen waarin is vastgelegd dat deze moest worden ontwikkeld?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 9:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij de verbreding van de A2 en de uitbreiding van VDL/NedCar.

10. Wie stelde de heer Vrehen aan om de omgevingsdialoog te gaan voeren? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
11. Wat was de opdracht van de heer Vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
12. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
10. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
11. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
12. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest bij de omgevingsdialoog voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
13. Welke advies/overlegrol vervulde het IKL in dit dossier tav de gebiedsontwikkeling? Aan welke overleggen heeft het IKL deelgenomen in dit proces?
14. Wat is de rol van het IKL in de uitvoering van de geplande gebiedsontwikkeling VDL/NedCar?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 14:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de geldstromen in de richting van de heer Vrehen?

15. Welke geldstromen zijn er sinds het vertrek van de heer Vrehen als gedeputeerde vanuit de provincie in zijn richting gegaan? En wat was daarvan de omvang? Graag hierbij een overzicht van het geld naar de heer Vrehen als privepersoon, naar zijn BV's en betrokken stichtingen en verenigingen.

Antwoord college van GS bij vraag 15:
Een overzicht van de geldstromen, voor zover tot nu toe bekend, is te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd.

16. We ontvangen graag alle besluiten en principebesluiten van het college van GS tav BosWerkt B.V.
17. Via welke wijze kwam het principebesluit in relatie tot BosWerkt BV terecht op de collegetafel? Wie waren daarbij allemaal betrokken?

Antwoord college van GS bij de vragen 16 t/m 17:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

Ten aanzien van het handelen van het college, individuele collegeleden en de Commissaris van de Koning?

18. Uit het debat van 5 april blijkt dat de gedeputeerde Koopmans en Mackus gesprekken hebben gevoerd naar aanleiding van de publicatie. Met wie hebben zij deze gesprekken gevoerd? Graag een overzicht. Zowel van de personen als van de inhoud van de gesprekken
19. Uit het debat van 5 april blijkt dat gedeputeerde Mackus ook met IKL heeft gesproken? Met wie heeft de gedeputeerde gesproken? En waarover gingen die gesprekken?

Antwoord college van GS bij de vragen 18 t/m 19:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC. De voormalig gedeputeerden hebben aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

20. Hebben gedeputeerden inzage in de geldstromen van hun portefeuille en die van hun collega's?

Antwoord college van GS bij vraag 20:
Om te beginnen goed om te benadrukken dat alle besluiten genomen worden door het voltallige college. In sommige gevallen is een portefeuillehouder gemandateerd om namens het college te besluiten. Geldstromen van een portefeuille/portefeuillehouder bestaan derhalve niet.

Gedeputeerden hebben op een aantal manieren inzage in geldstromen binnen hun aandachtsgebied. Via de planning en controlcyclus worden periodiek de Programmabegroting, Jaarrekening, Voorjaarsnota, afwijkingenrapportages en eindejaarsbijstellingen geagendeerd voor de betreffende routineoverleggen en voor GS-vergaderingen. Deze documenten bevatten informatie over de stand van de budgetten.

Via mandaatlijsten, die in een aantal routineoverleggen standaard worden geagendeerd, worden gedeputeerden op de hoogte gehouden van subsidies en opdrachten die in mandaat verstrekt zijn.

GS-voorstellen worden, voordat ze ter besluitvorming voor de collegevergadering worden geagendeerd, voorbesproken in routineoverleggen met de portefeuillehouders. Ook deze voorstellen bevatten voorgenomen geldstromen vanuit de betreffende portefeuille.

De portefeuillehouder Financiën wordt via een wekelijks routineoverleg door de clustermanager Financiën ingelicht over aankomende GS-nota's indien de interne financiële spelregels daar aanleiding toe geven. Het cluster Financiën informeert desgewenst ook andere gedeputeerden over geldstromen en/of de stand van zaken van bepaalde budgetten.

21. Welke informatie was er op het niveau van portefeuillehouder beschikbaar rondom het handelen en de werkzaamheden van de heer Vrehen op 9 maart 2021? Welke informatie was bij welke portefeuillehouder beschikbaar?
22. Welke communicatie heeft er vanaf 10 maart 2021 tot en met het aftreden van de gedeputeerden Koopmans en Mackus op 26 maart 2021 plaatsgevonden door of naar deze gedeputeerden met de overige individuele collegeleden, het college als geheel, de Gouverneur/CdK en de leden van de directie of ambtelijke organisatie in relatie tot de heer Vrehen, zijn functies, BV's of andere betrekkingen? Ook de communicatie van of naar de overige leden van het college en de CDK over deze onderwerpen zien wij graag tegenmoet. Graag ontvangen wij hiervoor de volgende afschriften van documenten:

– De afschriften van agenda's van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden
– De belhistorie van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden.
– Afschriften van e-mailverkeer van en naar alle gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.
– Afschriften van SMS of whatsappverkeer van en naar alle individuele gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.

Het verzoek voor deze afschriften geldt voor alle gedeputeerden inclusief de opgestapte leden Koopmans en Mackus. Gelet op het feit dat de mail van de heer Akkermans ook gericht is aan de prive-mailaccounts van de beide ex-gedeputeerde verzoeken wij ook deze communicatie, alsmede die van de nog zittende gedeputeerden op te vragen en te verstrekken in relatie tot het onderwerp.

Antwoord college van GS bij de vragen 21 t/m 22:
Het is voor ons college niet mogelijk om, in het korte tijdsbestek dat voor de beantwoording is afgesproken, deze vragen te beantwoorden.

23. Op 11 maart komen de persvragen van het NRC binnen bij communicatie/persvoorlichting. Deze doen een vooronderzoek naar de vragen. Wij ontvangen graag de resultaten van dit vooronderzoek?
24. De vragen en het vooronderzoek gaan de rest van de ambtelijke organisatie in. Graag ontvangen wij een overzicht van mailverkeer of andere communicatie hoe deze persvragen uiteindelijk bij directie, gedeputeerden, college en CDK terecht zijn gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Is pcc@prvlimburg.nl een actief e-mailadres dat door de Provincie Limburg wordt gebruikt? En zo ja, waarvoor wordt dit gebruikt?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het emailadres pcc@prvlimburg.nl is een actief mailadres dat ten tijde van rampen en crisis actief wordt ingezet als algemene ingang voor de medewerkers die (wisselend) piket hebben dan wel in de crisisstructuur deelnemen.
Een email, gericht aan dit email adres wordt automatisch doorgezonden naar de piketmedewerkers. Mails die vanuit dit mailadres worden doorgezonden en die niet met een noodverordening, ramp of crisis of een oefening te maken hebben, worden – conform afspraak - direct verwijderd uit onze eigen mailbox. Voor wat betreft de mail van voorzitter RvT IKL de heer Akkermans is door de betreffende piketmedewerkers deze mail verwijderd en heeft deze mail niet geleid tot een verdere andere actie, omdat deze niet met genoemd onderwerp (noodverordening, ramp, crisis of oefening) te maken had.

D66

1. Technisch punt: kunnen alle benodigde gegevens veilig gesteld worden door een 'image' te laten maken (zijnde een kopie van alle digitale gegevens op dit moment aanwezig of liever nog, voordat de NRC-vragen kwamen begin maart)? Wij verwachten dat deze back-ups er nog zijn en verzoeken deze te kopiëren en 1 exemplaar ter beschikking te stellen aan de onderzoekers en 1 exemplaar te bewaren in de kluis bij de notaris, om afhankelijk van het verkrijgen van gegevens of het wissen en aanpassen hiervan te voorkomen. Wij verwachten dat het OM dit, indien nodig, ook zal waarderen.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De Provincie Limburg heeft de backup van 10 maart 2020, de dag voordat de persvraag van het NRC binnenkwam, van alle door de provincie beheerde systemen en data, veiliggesteld.

2. Ten aanzien van BosWerkt BV:
- Graag ontvangen wij alle voorbereidende notities en de GS-nota die hebben geleidt tot het besluit voor het gunnen van deze opdracht in 2014;
- In de beantwoording van de vragen van de SP-fractie d.d. 7 oktober 2014 wordt gesproken over jaarlijkse evaluatiemomenten en een herijking van deze opdracht na 4 jaar. Graag ontvangen wij al deze evaluatie-documenten en eventuele bijstellingen in de opdracht van BosWerkt BV;

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

3. Ten aanzien van IKL Limburg;
- Graag ontvangen wij alle jaarlijkse verantwoordingsstukken voor de exploïtatie- en projectsubsidies, alsmede de gespreksnotities hieromtrent in de periode van 2012 tot nu, indien mogelijk inclusief een overzicht van de overleggen met stichting IKL, dhr. Vrehen en/of de Raad van Toezicht hieromtrent.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
Stukken inzake de subsidies aan IKL, voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

4. Ten aanzien van dhr. Vrehen;
- Indien aan de orde ontvangen wij graag een overzicht van alle provinciale projecten en/of subsidies waarbij dhr. Vrehen -buiten de reeds in het onderzoek betrokken BV's- was, als privépersoon, uitvoerder of bijvoorbeeld lid van comité van aanbeveling of raad van toezicht.

Antwoord college van GS bij vraag 4:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

CDA

1. Op donderdag 11 maart jl. heeft de Provincie per e-mail een persvraag van NRC ontvangen inzake betalingen door de Provincie Limburg aan zestien rechtspersonen. Kunt u aangeven hoe de verdere behandeling van deze vraag en e-mail is verlopen, en wie op welk moment waarover in relatie tot deze persvraag is geïnformeerd binnen de Provincie Limburg in de periode tot aan het verschijnen van het artikel inzake IKL/Vrehen in NRC op maandag 22 maart 2021? Graag ondersteunen met documenten.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

2. Welk contact is er vanaf het moment van verschijnen van het artikel op 22 maart en het debat van 2 april jl. geweest tussen: dhr. Mackus en de controller, dhr. Koopmans en de controller, tussen de overige GS-leden en de controller, tussen de overige GS-leden en de heren Mackus en Koopmans?

Antwoord college van GS:
Op 25 maart 11:30-12:30u. heeft de concerncontroller een gesprek gevoerd met de heren Koopmans en Mackus. Ter voorbereiding op het geplande interpellatiedebat op 2 april heeft de concerncontroller in dat gesprek de scope en opzet van zijn onderzoek medegedeeld. De gedeputeerden hebben de concerncontroller gevraagd deze opzet formeel aan het college aan te bieden.

3. Op last van het college is er een onderzoek gestart naar betalingen en subsidieverstrekkingen door de provincie aan organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is. Dit onderzoek lijkt exact dezelfde vragen te behelzen als de persvragen. Kunt u de onderzoeksopdracht en de omstandigheden waaronder deze opdracht gegeven is duiden? Met daarbij inbegrepen een overzicht van de betalingen uitgesplitst naar betrokken collegeleden en een schets van het proces dat heeft geleid tot deze onderzoeksvraag, bijvoorbeeld welke vragen zijn afgewezen met onderbouwing daarvan.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

4. In zijn verklaring heeft voormalig-gedeputeerde Mackus gesproken over verwevenheden in het landschapsbeheer die ongewenst en onacceptabel zijn. Kunt u aangeven op welke verwevenheden hier is gedoeld en hoe deze in kaart zijn gebracht?

Antwoord college van GS:
Het is ons college niet bekend wat de voormalige gedeputeerde Mackus hier precies mee bedoelde. Hij heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

5. Is er op enig moment intern opgemerkt dat de heer Vrehen zowel werkzaam was voor IKL, maar ook, zo lezen wij, werd ingehuurd om adviezen te verstrekken rondom o.a. MAA en VDL? Zo ja, zijn er regels of procedures in de organisatie om te bezien of e.e.a. verenigbaar is?
6. Zijn er bij deze adviezen inhoudelijke bijzonderheden geconstateerd, c.q. hebben deze adviezen ertoe geleid dat te nemen maatregelen zakelijk weer bij IKL of een van de BV's van de heer Vrehen terecht zou komen?

Antwoord college van GS bij de vragen 5 en 6:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

7. Kunt u aangeven welke relaties er bestaan tussen dhr. Vrehen, IKL, Imagro en haar bestuurders en toezichthouders?

Antwoord college van GS bij vraag 7:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

8. Wanneer er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking van de heer Vrehen met provinciale middelen, is de Provincie dan in positie om deze middelen terug te vorderen?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Indien uit een van de onderzoeken blijkt dat er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking, dan zal het college van GS alles doen wat in haar macht ligt om middelen terug te vorderen.

9. In de vergadering van de commissie RLN van 19 maart jl. heeft gedeputeerde Brugman aangegeven dat de rapportages van IKL in het kader van het patrijzen project tekort schieten. Kunt u aangeven waar dit oordeel op gebaseerd is? Graag een concrete toelichting.

Antwoord college van GS bij vraag 9:
In de beschikking die op 4 april 2019 verzonden is aan het IKL is opgesomd welke gegevens zij moeten aanleveren aan de provincie Limburg en tevens is het IKL gehouden aan de verplichtingen die staan opgesomd in de Subsidieverordening Inrichting Landelijk Gebied Limburg (SILG). Na het controleren van de geleverde tussenrapportage van 6 januari 2021 blijkt dat er gegevens ontbreken of onvolledig zijn. Voorbeelden van zaken die geconstateerd zijn, zijn:

- 2 van de 6 gebiedsplannen zijn maar aangeleverd. Met de inhoud van de 2 geleverde plannen kan de provincie niet akkoord gaan aangezien hier inventarisaties van kansrijke landschapselementen ontbreken;
- Projecten die worden benoemd in de rapportage zijn niet SMART omschreven. Tevens is een project opgenomen dat apart door de provincie is gesubsidieerd en niet opgenomen mag worden;
- Een duidelijk en concreet overzicht van de gegeven bijeenkomsten met de daarbij horende terugkoppeling mist;
- Resultaten van monitoring missen zoals de ontwikkeling van de patrijzenstand, predatoren per telgebied en hoeveel territoria van de patrijs in de diverse leefgebieden zich bevonden in 2019 en 2020;

Na enkel malen per e-mail aanvullende informatie gevraagd te hebben is op 12 maart een officiële brief toegestuurd aan het IKL waarin de constateringen zijn opgesomd. Tevens zijn deze constateringen op 15 maart in een mondeling overleg, door de provinciaal accounthouder, gedeeld met het IKL.

10. Bij het debat van 2 april is gesproken over een e-mail die de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL zou hebben gestuurd naar onder andere leden van het college van Gedeputeerde Staten en leden van Provinciale Staten. Kunt u de inhoud van deze e-mail inzichtelijk maken?

11. Tijdens het debat van 2 april is de volgende passage uit het collegeprogramma 2019-2023 (pagina 16) aan bod gekomen: “De Provincie Limburg werkt samen met verschillende verbonden partijen en maatschappelijke, culturele en economische organisaties. Wij achten

het hierbij van belang om gebruik te maken van de ervaring en het netwerk van mensen die in de politieke en maatschappelijke wereld hun sporen hebben verdiend." Kunt u inzichtelijk maken bij welke collegebesluiten ten aanzien van het gunnen van opdrachten is teruggegrepen op deze passage en deze besluiten inclusief onderbouwing overleggen?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

12. Er is de afgelopen periode veelvuldig gesproken over de bestuurscultuur in Limburg. Momenteel zijn er verschillende onderzoeken opgestart of aangekondigd. Kunt u inzichtelijk maken welke besluiten er zijn genomen inzake het opstarten van onderzoeken gerelateerd aan de bestuurscultuur, door zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten, wat de stand van zaken is van deze onderzoeken en wanneer de resultaten van deze onderzoeken worden verwacht?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Op 30 maart 2021 hebben wij uw Staten geïnformeerd over de lopende onderzoeken (2021/8800). Per brief van de CdK (ID 120254) zijn uw Staten geïnformeerd over de voortgang van het integriteitsonderzoek. Op 7 april 2021 zijn uw Staten geïnformeerd (ID 120295) over de onderzoeksopzet van de concerncontroller.

13. De Commissaris van de Koning heeft de verwachting uitgesproken dat de kwestie Vrehen niet de laatste affaire zal zijn waarmee de provincie wordt geconfronteerd. Op welke wijze gaat de Provincie op dit moment, in het licht van deze verwachting om met oud-politici die behalve hun werkzaamheden voor de provincie ook commercieel andere opdrachten uitvoeren, die tegenstrijdig kunnen zijn aan de belangen die zij dienen vanuit hun werkzaamheden voor de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 13:
Op 6 april 2021 heeft het College de Ontwikkelvisie Inkoopcentrum 2021 vastgesteld. Hierover zijn uw Staten per mededeling portefeuillehouder geïnformeerd. De Ontwikkelvisie bevat een aantal maatregelen om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van onze inkoop en aanbesteding te vergroten en om de inkooporganisatie te versterken. Zo gaan we het één-op-één gunnen van opdrachten verder inperken. Opdrachten voor leveringen en diensten met een geraamde waarde tussen € 20.000,00 en € 50.000,00 worden, zodra het nieuwe inkoopbeleid is vastgesteld, in beginsel niet meer enkelvoudig onderhands, maar meervoudig onderhands aanbesteed. Daarnaast geeft het college van GS aan de directie de ruimte om scherper en kritischer te gaan sturen op nut en noodzaak van opdrachten. Een speciaal daartoe ingericht toetsteam zal de directie daarbij adviseren. Met deze toetsing versterken we het vierogenprincipe en kritisch vermogen bij opdrachtverleningen, zowel richting de ambtelijke organisatie als richting het college van GS. 3

Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en wordt ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport

14. Hoeveel WOB-verzoeken en persvragen komen er jaarlijks bij de Provincie binnen? Wat is de gebruikelijke routing van persvragen?

Antwoord college van GS bij vraag 14:

Jaarlijks ontvangt de provincie Limburg ongeveer 700-800 persvragen en 50 WOB-verzoeken. Binnen de 700-800 persvragen is een aantal categorieën te onderscheiden. De meest eenvoudige vragen worden ambtelijk afgehandeld door de persvoorlichters, in afstemming met de betreffende beleidsmedewerkers. Sommige vragen zijn vanwege de complexiteit, inhoudelijkheid en/of politieke context zodanig dat bij de beantwoording afstemming wordt gezocht met de meest betrokken portefeuillehouder en de directie. Het is vervolgens aan de portefeuillehouder om te bepalen of de antwoorden op de gestelde persvragen worden geagendeerd in de vergadering van GS.

15. Kunt u aangeven welke eisen op het gebied van governance de provincie stelt aan partijen die subsidies of betalingen ontvangen en op welke wijze hierop wordt toegezien? Kunt u hierbij specifiek ingaan op organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is?

Antwoord college van GS bij vraag 15:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

16. Hoe hoog in de gemiddelde jaarlijkse omzet van IKL en welk deel hiervan bestaat uit gelden afkomstig van de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 16:
Op basis van de jaarrekening IKL over 2019 kan worden vastgesteld dat de jaaromzet circa 2,5 miljoen bedraagt, waarvan ruim €800.000,- afkomstig is van de Provincie.

17. Heeft IKL op enig moment een vast dienstverband aangeboden aan dhr. Vrehen? Zo ja, op welk moment?

Antwoord college van GS bij vraag 17:
Dit is ons college niet bekend.

18. Heeft de Raad van Toezicht van IKL jaarlijks de financiële stukken door een gekwalificeerd accountantskantoor laten controleren?

Antwoord college van GS bij vraag 18:
Ja.

19. Kunt u inzichtelijk maken hoe het accountantskantoor per jaar geoordeeld heeft over de financiële stukken?

Antwoord college van GS bij vragen 19:
Op basis van de bij ons bekende gegevens, als onderdeel van de jaarlijkse vaststelling van subsidies aan IKL, heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven.

Feitenoverzicht MAA

Feitenoverzicht opdracht omgevingsmanager MAA (NBD Holding BV / de heer Herman Vrehen)
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het omgevingsmanagement MAA.

Het betreft 1 verstrekte opdracht met eenmaal een verlenging en 1 in gang gezet offertetraject zonder opdrachtverlening. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode 1 nov. 2017 tot 1 mei 2018)	
18-09-2017	Bespreking in strategisch overleg Maastricht Aachen Airport (hierna: MAA) met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent wenselijkheid inhuur omgevingsmanager PIP MAA proefdraaien.
02-10-2017	Offerteaanvraag (enkelvoudig) voor opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA ((als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
06-10-2017	Offerte ingediend door Vrehen / NBD Holding BV (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
10-10-2017	Intern verplichtingennummer (hierna: VPL) bij financiële administratie Provincie aangevraagd en – na positief advies inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 24.960 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
16-10-2017	Bespreking in strategisch overleg MAA met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent terugkoppeling inhuur Vrehen als omgevingsmanager PiP proefdraaien. Overweging inzet Vrehen: ervaring omgevingsmanagement VDL-Nedcar en inhoudelijk samenhangende maar te onderscheiden gebiedsopgaven langs de A2-ontwikkelas.
30-10-2017	Overeenkomst van opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA afgesloten met NBD Holding BV (zie ordner concerncontroller)
Verlenging overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode tot 1 januari 2019)	
Aanleiding voor verlenging van de uit te voeren opdracht was dat de scope van de opdracht niet zozeer meer alleen het provinciale inpassingsplan voor de proefdraaiplaats op Maastricht Aachen Airport betrof, maar werd verbreed hetgeen verlening van de opdracht noodzakelijk maakte. De aangepaste opdracht betrof het	

adviseren over omgevingsmanagement rondom MAA en Aviation Valley en het coördineren en afstemmen van activiteiten gericht op dialoog. Het betrof het aanbrengen van samenhang en consistentie in omgevingsgerichte acties, die zouden worden opgenomen in een omgevingsplan.	
30-04-2018	Verhoging VPL aangevraagd – en na positief advies van inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 10.800
22-05-2018	Verlenging overeenkomst van opdracht met Herman Vrehen / NBD Holding BV tot 01-01-2019 door programmamanager MAA.
05-06-2018	Mededeling portefeuillehouder 5 juni 2018 (besproken in strategisch overleg MAA van 28 mei 2018) inzake PiP proefdraaien (melding opdrachtverlening omgevingsmanager aan PS, als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
08-06-2018	Nadere toelichting op verlenging van de opdracht voor de omgevingsmanager MAA aan de portefeuillehouder. Hierin is het volgende aangegeven: "Vooruitlopend op het proces van het PiP proefdraaiplaats is een opdracht verleend aan Herman Vrehen om als omgevingsadviseur met betrokkenen (gemeenten Beek, Meerssen, MAA, SAMCO, Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht en omwonenden) in beeld te brengen welke verwachtingen er leven met betrekking tot dialoog en afstemming en mogelijkheden tot mitigatie van effecten van het proefdraaien en het vliegveld in het algemeen. Dit is met de (vorige) portefeuillehouder in het tweewekelijks overleg besproken".
26-06-2018	Bespreking in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent activiteiten in het kader van Aviation Valley. Tevens budgettaire consequenties van verlenging opdracht Herman Vrehen / NBD Holding.
03-07-2018	Mededeling Portefeuillehouder over voortgang mitigerende maatregelen. In Mededeling wordt ingegaan op het met de CRO-partners gestarte traject om te komen tot omgevingsafspraken bij de luchthaven (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
28-02-2019	Het eindresultaat van de eerste opdracht aan NBD Holding BV / Herman Vrehen is vervat in de 'Omgevingsafspraken MAA en Aviation Valley' die op 28 februari 2019 zijn vastgesteld in de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Maastricht (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Offerte traject overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement MAA (deze opdracht is niet gegund)	
Aanleiding voor dit traject is het nieuwe omgevingsbeleid. Het omgevingsmanagement MAA wordt voorgesteld vanaf nu vorm te geven in twee sporen: het luchthavenbesluit en de omgevingsafspraken. Voor de uitvoering van deze aanpak waren drie opdrachten voorzien. De opdracht waar dit offerte traject over handelt betrof de omgevingsmanager voor een voorzien bedrag van maximaal € 40.000.	
21-01-2019	Toelichting op (vervolg) aanpak omgevingsmanagement in het toenmalige Directieteam, door Herman Vrehen en programmamanager MAA. Tevens besproken in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder.
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'verlenging van

	de opdracht van de omgevingsmanager'. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met portefeuillehouder MAA in strategisch overleg MAA.
feb – juni 2019	De uitvraag voor een omgevingsmanager MAA heeft plaats gevonden via een aanbesteding in concurrentie via het Dynamisch Aankoop Systeem (hierna: DAS). Herman Vrehen / NBD Holding BV is verzocht om zich hiervoor in te schrijven. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
april – september 2019	De algemeen directeur van de Provincie Limburg heeft, in verband met het aanstaande bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van de vertrekkend directeur van de Provincie Limburg, het dossier MAA overgenomen. De programmamanager MAA heeft de algemeen directeur bij die gelegenheid gemeld dat men voornemens was de heer Vrehen als omgevingsmanager in te huren. De algemeen directeur heeft de programmamanager MAA laten weten dat inhuur van de heer Vrehen voor hem niet akkoord is, omdat hij van opvatting is dat een voormalige gedeputeerde niet boven de partijen verantwoordelijk gemaakt kan worden voor de onafhankelijke bewonerscommunicatie met de omwonenden MAA. Bovendien speelde rond dat moment de discussie rond de opportuniteit van inzet van oud-politici. Uitvraag DAS voor inhuur van een omgevingsmanager MAA wordt 'on hold' gezet. Na consultatie inkoopcentrum door programmamanager MAA komt het inzicht dat er geen formele redenen zijn om Herman Vrehen uit te sluiten. De toenmalig portefeuillehouder bedrijfsvoering is hierover geïnformeerd.
25-10-2019	Uitvraag DAS omgevingsmanager continueren
november 2019	Inschrijvingen DAS uitvraag omgevingsmanager, beoordelingsmatrix DAS, ranking van 9 inschrijvers.
19-11-2019	Brief aan PS inzake mededeling portefeuillehouder inzake "Aanvullende beantwoording persvragen NRC" (kenmerk 2019/83489): in de bijlage bij de brief aan NRC staat: "Opmerking 1: Volledigheidshalve merken we op, dat de provincie Limburg tevens betalingen heeft verricht aan NBD Holding NV, het bedrijf waar de heer H. Vrehen eigenaar van is.
december 2019	Definitieve stopzetting DAS-aanbesteding omgevingsmanager door algemeen directeur. Naast de eerder genoemde bezwaren van de algemeen directeur waren er tevens nieuwe inzichten over de wijze waarop het proces van wat in het collegeprogramma de vertaling van de nationale luchtvaartnota voor MAA is gaan heten het beste kan worden ingevuld. Resultaat: geen gunning aan NBD Holding NV.
20-01-2020	Toekenning ophoging VPL tbv afronding facturatie.

Feitenoverzicht VDL Nedcar

Feitenoverzicht Opdracht NBD Holding B.V. / Herman Vrehen Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar).

Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar). Het betreft drie opdrachten. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP spooraansluiting Yard VDL Nedcar (periode maart-december 2017)	
23 febr. 2017	Overleg (voormalige) directie, programmamanager en Vrehen inzake inzet Vrehen in Omgevingsmanagement Spooraansluiting PIP Yard. Overwegingen voor inschakelen Vrehen onderdeel uitmakend van de offerte-aanvraag: ervaring met vergelijkbaar traject A2 in opdracht van Rijkswaterstaat, kennis van de lokale en regionale maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen en affiniteit met inhoudelijk vraagstuk gericht op een evenwichtige economische ontwikkeling in relatie tot de omgeving.
20 maart 2017	Offerte aangevraagd (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
21 maart 2017:	GS nota voorontwerp PIP spooraansluiting, aankondiging inschakelen NBD (Vrehen) voor omgevingsmanagement.PIP Spooraansluiting Yard VDL-Nedcar. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
24 maart 2017	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
3 april 2017	Verplichting (VPL) aanvraag en toekenning ad € 12.000 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
5 april 2017	Opdrachtverlening € 12.000,- (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Opdracht Kwartiermaken/inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL (periode april 2017-maart 2018)	
Het cluster Plattelandsontwikkeling (PLA) heeft met de (voormalige) directie de voortgang van het project Platteland in Ontwikkeling (PIO) Landgoederen zone Swentibold besproken. Eén van de conclusies uit dit gesprek was dat het project onvoldoende bestuurlijk draagvlak had om te komen tot een programma met compensatiemaatregelen voor de beoogde economische ontwikkeling. Aangezien deze opdracht in het verlengde lag van de opdrachtverlening omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard is voorgesteld Vrehen, als onderdeel van de opdracht omgevingsmanagement, te vragen kwartier te maken voor het PIO Landgoederenzone Swentibold. Het kwartier maken had tot doel om te komen tot een intentieverklaring tussen de beoogde partijen. De intentieovereenkomst is feitelijk tot stand gekomen.	
2 november 2017	Verplichtingen (VPL) aanvraag en toekenning van 10 extra uren voor inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL gebied
3 november 2017	Toekenning VPL € 1.200,-

Januari 2018 t/m maart 2018	Het voeren van gesprekken in het kader van het kwartier maken voor het PIO project Landgoederenzone Swentibold
Opdracht inzake voorzitterschap ten behoeve van schetsschuit Holtum op 6 en 12 november 2019	
25 juli 2019	Offerte aangevraagd voor voorzitterschap schetsschuiten PIO Landgoederenzone Swentibold (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
26 juli 2019	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
31 oktober 2019	Opdracht verleend voor een bedrag van € 1.440,- exl BTW (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)

Feitenoverzicht Nexus BV

Feitenoverzicht opdrachten @Nexus BV
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van @Nexus B.V. inzake de ondersteuning van het Omgevingsmanagement MAA met online community.
Het betreft 1 verstrekte opdracht met een aanvulling. Deze opdracht is, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht aan @ Nexus B.V. inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie	
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'online community management' (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met Portefeuillehouder MAA in Strategisch Overleg MAA.
19-02-2019	Offerteaanvraag voor opdracht inzake online community management (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
20-02-2019	Offerte @Nexus BV (inzet dhr. M. Hartjes) (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)_
18-04-2019	Toekenning Verplichting VPL á € 16.000 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
16-05-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie ad € 15.950 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
03-09-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community management ad € 13.200, looptijd t/m maart 2020 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
30-01-2020	Offerte @Nexus BV inzake aanvullende opdracht gericht op de uitrol van het ontwikkelde communicatietool naar 1500 huisadressen inclusief een periode van 3 maanden gebruik, testen en evaluatie
19-03-2020	advies JZI inkoop over nieuwe (aanvullende) opdracht
23-03-2020	Directieteam akkoord met inhuur van / opdracht aan @Nexus BV
25-03-2020	Toekenning VPL voor aanvullende opdracht aan @Nexus BV VPL á € 24.517.
31-03-2020	Aanvullende opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community manager looptijd t/m 1 augustus 2020
01-08-2020	Opdracht aan @Nexus is per augustus 2020 afgerond. Evaluatie applicatie en uitrol wordt geagendeerd voor Commissie Regionaal Overleg CRO werkgroep omgevingsafspraken
31-08-2020	Toekenning ophoging VPL á € 2.220 ten behoeve van eindafrekening

Bijlage 4

Beantwoording technische vragen PS

GroenLinks

Met betrekking tot MAA inpassingsplan (bedrijf @Nexus BV, opdracht omgevingsmanager / rol Vrehen)

1. Was hier sprake van een aanbestedingsregeling?

1.1. Zo ja:
1.1.1 Is er een tender uitgeschreven
1.1.2 Hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
1.1.3 Op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
1.1.4 Op welke datum was de voorlopige gunning
1.1.5 Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
1.1.6 Wat was de honorering
1.1.7 Gaarne rapport meesturen

1.2 Zo nee:
1.2.1 Was er een vacature?
1.2.2 Zo ja wat was deze en hoeveel mensen hebben hierop gereageerd?
1.2.3 Zo nee hoe is de aanstelling van Vrehen als omgevingsmanager dan tot stand gekomen?
1.2.4 Wie wist van het bestaan van Nexus BV af?
1.2.5 Bestond Nexus BV al toen die opdracht voor omgevingsmanager aan Vrehen werd gegeven?
1.2.6 Is Nexus BV opgericht tbv van deze opdracht?
1.2.7 Wie wist of kon van het bestaan van Nexus BV afweten?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 1.2.7:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot uitbreiding VDL Nedcar, verbreding A2 (rol van de heer Vrehen hierin, omgevingsdialoog)

2. Wat is hier de aanbestedingsregeling
3. Is er een tender uitgeschreven
4. Zo nee waarom niet, hoe is opdrachtverlening dan gegaan
5. Zo ja hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
6. Zo ja op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
7. Zo ja op welke datum was de voorlopige gunning
8. Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
9. Wat was de honorering
10. Gaarne rapport meesturen

Antwoord college van GS bij de vragen 2 t/m 10:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot de golfbaan (rol Vrehen / uitgevoerd door IKL of ….om dit op te laten gaan in het landschap)

11. Is de golfbaan een particulier initiatief, een gemeentelijk initiatief of een provinciaal initiatief
12. Wie is er op locatie het bevoegde gezag
13. Ligt de golfbaan in Nationaal Landschap Zuid-Limburg
14. Is er een natuurtoets vooraf geweest
15. Zo nee waarom niet
16. Zo ja wie heeft deze natuurtoets uitgevoerd?
17. Zo ja wie is opdrachtgever van deze natuurtoets
18. Zo ja hoe is de opdracht geving tot stand gekomen
19. Zo ja hoe is de honorering
20. Zo ja wat kwam hier uit. Wij willen dit rapport ontvangen
21. Zo ja is er ontheffing verleend ivm natuur en/of andere zaken
22. Zo ja op welke basis, met welke argumenten, rapportage aub meesturen
23. Zo nee waarom niet.

Antwoord college van GS bij de vragen 11 t/m 23:
Via de statengriffier heeft het college vernomen dat de fractievoorzitter van GroenLinks deze vragen inzake de golfbaan heeft ingetrokken.

Algemeen

24. Nav de mail van NRC met als onderwerp Persvraag NRC van 11 maart: graag een tijdlijn van geïnformeerde. Wie werd wanneer geïnformeerd (mondeling of schriftelijk), welke gesprekken zijn gevoerd om een en ander te achterhalen en wanneer is welke actie(s) ondernomen?

Antwoord college van GS bij vraag 24:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Om een beter zicht te krijgen op de vraag of GS leden al dan niet op de hoogte waren of konden zijn van de gang van zaken van Vrehen en zijn BV's wil de GL fractie alle correspondentie (e-mails en WhatsApp berichten) m.b.t. Vrehen en zijn BV's vanaf 2011-heden kunnen inzien. Correspondentie van GS-leden en van ambtenaren.

Antwoord college van GS bij vraag 25:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vraag nog niet kunnen beantwoorden.

26. In februari heeft IKL samen met de provincie Limburg de actie bloemenlint opgezet. Krijgt het IKL hier apart subsidie voor? Zo ja, hoe is deze constructie tot stand gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 26:
Op 22 januari 2021 hebben wij van de Stichting IKL in Limburg een subsidieaanvraag ontvangen voor het project "(100 hectare) Bloemenlint van Maastricht tot Mook". Op 9 februari hebben GS besloten om aan IKL een subsidie te verlenen voor maximaal € 139.887,00. Dit is 78,44% van de begrote subsidiabele kosten van € 178.327,00.

Over de aanvraag heeft ambtelijk vooroverleg plaatsgevonden met de Stichting IKL in Limburg.
Er is een grotere inspanning nodig om de achteruitgang van het aantal bijen en bestuivende insecten in Limburg tegen te gaan. Mede om deze reden vindt de provincie Limburg het wenselijk een bloemenlint te realiseren van Maastricht tot Mook. Dit levert tevens een bijdrage aan de toeristisch en recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap.

Partij voor de Dieren

De fractie van de PVdD ontvangt graag zsm, voor het debat van aanstaande vrijdag de volgende informatie:

1. Tijdslijn van 11-3 tot heden per dag aangegeven wie in de organisatie op de hoogte was van het verzoek van Joep Dohmen inzake de kwestie Vrehen.
2. Welke stappen zijn ondernomen.
3. Op welk moment is de CdK geinformeerd?
4. Wat was de aanleiding van de CDK om op de 25e een melding te doen en niet eerder?
5. Welke gedeputeerden waren op de hoogte?
6. Was de directeur op de hoogte. Is er tussen 11-3 en 25-3 geen enkel onderzoek gedaan? Zo nee, waarom niet en kan iedere gedeputeerde aangeven waarom de CdK niet is geinformeerd? Zo ja, kunt u de resultaten met ons delen?
7. Graag ontvangen we alle correspondentie (emails, whatsapps, sms, gespreksverslagen) over de kwestie Vrehen sinds 11-3.

Antwoord college van GS bij vraag 1 t/m 7:
Het antwoord op deze vragen is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

8. In welke organisaties met een subsidierelatie tot de provincie zat/zit Vrehen in het bestuur?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

9. Kunt u de opdrachten van Vrehen inzake MAA en VDL verstrekken?
10. Welke vergoeding heeft Vrehen hiervoor gekregen?

Antwoord college van GS bij de vragen 9 en 10:
Het antwoord op deze vraag is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd en in de feitenoverzichten inzake MAA en VDL.

11. Zijn er gespreksverslagen van voortgangsrapportages en/of rapportages van behaalde resultaten.

Antwoord college van GS bij vraag 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

12. Heeft dhr. Akkermans sedert 10 maart contact gezocht met de CDK? Zo ja, op welke wijze en op welke dag? Wat was de inhoud van het gesprek? Kunt u deze uitgebreid beschrijven, dan wel emails, whatsapberichten en dergelijke publiceren?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Dat is niet het geval. Er is door burgemeester Akkermans geen contact gezocht met CdK.

Wel heeft CdK Bovens op 18 maart een regulier klankbordgesprek gevoerd met burgemeester Akkermans dat conform de gebruikelijke cyclus al op 25 februari jl. was ingepland. Deze klankbordgesprekken worden tweejaarlijks met elke burgemeester ingepland. Over de inhoud van de klankbordgesprekken worden geen concrete mededelingen gedaan vanwege het vertrouwelijke karakter van deze gesprekken. Indien gevraagd leg ik – op basis van mijn ambtsinstructie - verantwoording af aan de Minister van Binnenlandse Zaken over vertrouwelijke gesprekken met Limburgse burgemeesters. Overigens leverde dit gesprek geen indicatie voor een melding integriteitsschending binnen de Provincie Limburg op. Ook heeft CdK Bovens op 29 maart jl. een (telefonisch) gesprek gevoerd met burgemeester Akkermans over de ontstane situatie. Er zijn geen verdere contacten geweest per mail, whats-app etc.

50PLUS

1. 50PLUS verwacht dat onze vragen van 24 maart 2021 naar aanleiding van recente artikelen in NRC, uiterlijk woensdag 7 april 2021 schriftelijk zijn beantwoord, opdat 50PLUS deze antwoorden kan betrekken bij het debat in tweede termijn. Dat geldt ook voor de schriftelijke antwoorden op de vragen ter zake van GroenLinks en D66, gesteld door beide partijen op 23 maart 2021.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De beantwoording van de schriftelijke vragen van D66, GroenLinks en 50PLUS is op 7 april 2021 separaat aan uw Staten verzonden.

2. 50PLUS, in casu PS, ontvangt uiterlijk aanstaande woensdag 7 april een afschrift van de opzet en de inhoud van dit onderzoek.

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Op 7 april 2021 is de brief van de concerncontroller met de opzet van zijn onderzoek gedeeld met uw Staten.

3. 50PLUS ontvangt voor aanvang van het debat in tweede termijn van GS de toezegging dat een externe expert aan het onderzoek wordt toegevoegd.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
De provinciale accountant is als externe betrokken bij het onderzoek van de concerncontroller.

De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennis genomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier. Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020.

VVD

1. Wat is de tijdlijn tussen binnenkomst van de mail van NRC op 11 maart en het moment dat de CdK de integriteitsmelding heeft gedaan? Kan dit worden uitgelegd d.m.v. een feitenrelaas?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

Lokaal Limburg

1. Is er een protocol hoe het IKL verantwoording moet afleggen naar de provincie over de door haar ontvangen financiële bijdrage ? Zo ja deze ook sturen s.v.p.

Antwoord college van GS
Vanaf 2012 zijn de 'Aanwijzingen voor subsidieverstrekking' voor rijkssubsidies (het zogenoemde Uniform subsidiekader) verankerd in de Algemene Subsidieverordening (ASV2017) en daarmee van overeenkomstige toepassing op Provinciale subsidieverstrekkingen. In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.
Afhankelijk van de voorwaarden in de subsidieverlening, vinden tevens monitoringsgesprekken plaats en/of worden tussenverantwoordingen aangeleverd.
Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.
De verstrekte eindverantwoording wordt inhoudelijk (en financieel) getoetst.

De rechtmatige en doelmatige besteding van de provinciale subsidies volgt uit de ontvangen controleverklaringen van de onafhankelijke accountant. Bij deze controle wordt vastgesteld of de provinciale middelen die zijn verstrekt ook rechtmatig zijn besteed en wordt nagegaan of de geldende voorschriften zijn nageleefd. De accountant gaat ook na of de besteding van de subsidie heeft plaatsgevonden in het kader van het doel waarvoor deze middelen ter beschikking zijn gesteld. Deze verklaringen ontvangen wij voor verleende subsidies vanaf € 125.000,00. Een en ander conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

De verleende en vastgestelde subsidies van de diverse werkdossiers zijn voor u ter inzage gelegd door de concerncontroller op woensdag 7 april 2021.

2. Is er getoetst of het IKL volgens deze procedure gewerkt heeft ? Zo nee hoe is op deze afwijking geanticipeerd en door wie?

Antwoord college van GS
Ja, er heeft zowel een inhoudelijke als financiële toetsing plaatsgevonden over de aangeleverde verantwoordingsinformatie. Daarnaast zijn er voor de verleende subsidies vanaf € 125.000,00 controleverklaringen van de onafhankelijke accountant ontvangen, conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

3. Hoe is de interne route van de overlegde verantwoording?

Antwoord college van GS
In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.

4. Wat is de rol van de controller in dit proces?

Antwoord college van GS
Intern worden door Business control (Financiën / Concernstaf) diverse vaststellings-dossiers steekproefsgewijs doorgelicht, waarbij de aspecten doelmatigheid en rechtmatigheid aan de orde worden gesteld. Ook wordt bekeken of de interne procedures en processen op een juiste manier zijn gevolgd?
Ook door de externe provinciale accountant worden diverse subsidiedossiers doorgelicht, in het kader van de controle van de provinciale jaarrekening.

5. Hebben functionarissen die in deze procedure werken ooit en op welke wijze melding gemaakt dat de verantwoording door IKL onder de maat was/ niet voldeed aan het vastgestelde protocol?

Antwoord college van GS
Of en op welke wijze melding is gemaakt door functionarissen over de verantwoording van IKL maakt onderdeel uit van het onderzoek door de concerncontroller.

Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt namelijk momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten'. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht.

6. Hoe komt de uitslag van de toetsing bij de verantwoordelijke POHO en geeft deze zijn fiat om akkoord te gaan voordat een en ander openbaar wordt gemaakt?

Antwoord college van GS
Subsidievaststellingen worden in principe in mandaat afgehandeld, tenzij er sprake is van politiek/bestuurlijke gevoeligheid. Over in mandaat afgehandelde subsidievaststellingen wordt aan de portefeuillehouder te allen tijde via de mandaatlijst achteraf verantwoording afgelegd. Van politiek/bestuurlijke gevoeligheid is sprake als er wordt afgeweken van de in de subsidieverlening vastgelegde verplichtingen en voorwaarden en altijd als er sprake is van de toepassing van een hardheidsclausule. Bij twijfel zal altijd worden gekozen voor een traject via het regulier overleg met de portefeuillehouder en via GS.
Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er overigens sprake van functiescheiding in die zin dat de portefeuillehouder en de ambtenaar die betrokken zijn geweest bij de subsidieverlening niet betrokken zijn bij de subsidievaststelling.

7. Is er onderzoek geweest naar alle andere functies die dhr Vrehen verricht en of verricht heeft zoals voorzitter van een nationaal park en wat zijn de bevindingen?

Antwoord college van GS
Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan

onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht. Gelet op de bewerkelijkheid en de zorgvuldigheid die hierbij dient te worden betracht, is genoemde inventarisatie nog in bewerking. De concerncontroller heeft aangegeven het onderzoek naar verwachting uiterlijk op 30 april aan te kunnen leveren.

Overigens zijn de Staten als onderdeel van de jaarlijkse mededeling portefeuillehouder (2019/11340) inzake benoemingen geïnformeerd over de rol van dhr. Vrehen als voorzitter van het nationaal park de Grote Peel en zijn de Staten per mededeling portefeuillehouder (2019/83489) geïnformeerd over de nevenfuncties die dhr. Vrehen vervuld i.r.t. MAA en VDL Nedcar.

8. IOS er door de provincie n.a.v. De gang van zaken bij nadere instanties aangedrongen het functioneren van dhr, Vrehen in hun organisatie nader onder de loep te nemen?

Antwoord college van GS
Nee, dat is niet gebeurd. De brede media-aandacht over IKL, zal de alertheid van organisaties extra vergroten in dezen. Indien de lopende onderzoeken daartoe aanleiding geven, zullen nadere acties worden ondernomen.

9. Wordt n.a.v. De gang van zaken bij IKL de subsidieverantwoording van andere organisaties nog nader beschouwd? Specifiek of de verantwoording goed geborgd is?

Antwoord college van GS
Zoals in de beantwoording van vraag 1 is aangegeven is in de artikelen 31-33 van de ASV2017 weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Dat biedt evenwel geen waterdichte zekerheid dat binnen andere organisaties toch niet vergelijkbaar gewerkt zou kunnen worden als bij IKL. Er zijn op dit moment echter geen signalen, dat dit het geval zou zijn. De uitkomsten van het onderzoek van de concerncontroller kan aanleiding geven tot maatregelen.

SP

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij Maastricht Aachen Airport?

1. Wie stelde de heer Vrehen aan als omgevingsmanager bij de provincie Limburg? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
2. Wat was de opdracht van de heer vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
3. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen als omgevingsmanager bij MAA plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
4. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
5. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
6. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest als omgevingsmanager voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
7. In opdracht van de heer Vrehen is een app ontwikkeld voor een omgevingsdialoog. Welk bedrijf heeft deze app ontwikkeld en wat was de relatie met de heer Vrehen?
8. Hoeveel is er door de provincie Limburg en/of door de luchthaven betaald voor deze app? Kunnen we hiervan de factuur ontvangen?
9. Kunnen wij de opdracht aan of de overeenkomst met deze BV ontvangen waarin is vastgelegd dat deze moest worden ontwikkeld?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 9:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij de verbreding van de A2 en de uitbreiding van VDL/NedCar.

10. Wie stelde de heer Vrehen aan om de omgevingsdialoog te gaan voeren? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
11. Wat was de opdracht van de heer Vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
12. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
10. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
11. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
12. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest bij de omgevingsdialoog voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
13. Welke advies/overlegrol vervulde het IKL in dit dossier tav de gebiedsontwikkeling? Aan welke overleggen heeft het IKL deelgenomen in dit proces?
14. Wat is de rol van het IKL in de uitvoering van de geplande gebiedsontwikkeling VDL/NedCar?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 14:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de geldstromen in de richting van de heer Vrehen?

15. Welke geldstromen zijn er sinds het vertrek van de heer Vrehen als gedeputeerde vanuit de provincie in zijn richting gegaan? En wat was daarvan de omvang? Graag hierbij een overzicht van het geld naar de heer Vrehen als privepersoon, naar zijn BV's en betrokken stichtingen en verenigingen.

Antwoord college van GS bij vraag 15:
Een overzicht van de geldstromen, voor zover tot nu toe bekend, is te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd.

16. We ontvangen graag alle besluiten en principebesluiten van het college van GS tav BosWerkt B.V.
17. Via welke wijze kwam het principebesluit in relatie tot BosWerkt BV terecht op de collegetafel? Wie waren daarbij allemaal betrokken?

Antwoord college van GS bij de vragen 16 t/m 17:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

Ten aanzien van het handelen van het college, individuele collegeleden en de Commissaris van de Koning?

18. Uit het debat van 5 april blijkt dat de gedeputeerde Koopmans en Mackus gesprekken hebben gevoerd naar aanleiding van de publicatie. Met wie hebben zij deze gesprekken gevoerd? Graag een overzicht. Zowel van de personen als van de inhoud van de gesprekken
19. Uit het debat van 5 april blijkt dat gedeputeerde Mackus ook met IKL heeft gesproken? Met wie heeft de gedeputeerde gesproken? En waarover gingen die gesprekken?

Antwoord college van GS bij de vragen 18 t/m 19:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC. De voormalig gedeputeerden hebben aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

20. Hebben gedeputeerden inzage in de geldstromen van hun portefeuille en die van hun collega's?

Antwoord college van GS bij vraag 20:
Om te beginnen goed om te benadrukken dat alle besluiten genomen worden door het voltallige college. In sommige gevallen is een portefeuillehouder gemandateerd om namens het college te besluiten. Geldstromen van een portefeuille/portefeuillehouder bestaan derhalve niet.

Gedeputeerden hebben op een aantal manieren inzage in geldstromen binnen hun aandachtsgebied. Via de planning en controlcyclus worden periodiek de Programmabegroting, Jaarrekening, Voorjaarsnota, afwijkingenrapportages en eindejaarsbijstellingen geagendeerd voor de betreffende routineoverleggen en voor GS-vergaderingen. Deze documenten bevatten informatie over de stand van de budgetten.

Via mandaatlijsten, die in een aantal routineoverleggen standaard worden geagendeerd, worden gedeputeerden op de hoogte gehouden van subsidies en opdrachten die in mandaat verstrekt zijn.

GS-voorstellen worden, voordat ze ter besluitvorming voor de collegevergadering worden geagendeerd, voorbesproken in routineoverleggen met de portefeuillehouders. Ook deze voorstellen bevatten voorgenomen geldstromen vanuit de betreffende portefeuille.

De portefeuillehouder Financiën wordt via een wekelijks routineoverleg door de clustermanager Financiën ingelicht over aankomende GS-nota's indien de interne financiële spelregels daar aanleiding toe geven. Het cluster Financiën informeert desgewenst ook andere gedeputeerden over geldstromen en/of de stand van zaken van bepaalde budgetten.

21. Welke informatie was er op het niveau van portefeuillehouder beschikbaar rondom het handelen en de werkzaamheden van de heer Vrehen op 9 maart 2021? Welke informatie was bij welke portefeuillehouder beschikbaar?
22. Welke communicatie heeft er vanaf 10 maart 2021 tot en met het aftreden van de gedeputeerden Koopmans en Mackus op 26 maart 2021 plaatsgevonden door of naar deze gedeputeerden met de overige individuele collegeleden, het college als geheel, de Gouverneur/CdK en de leden van de directie of ambtelijke organisatie in relatie tot de heer Vrehen, zijn functies, BV's of andere betrekkingen? Ook de communicatie van of naar de overige leden van het college en de CDK over deze onderwerpen zien wij graag tegenmoet. Graag ontvangen wij hiervoor de volgende afschriften van documenten:

– De afschriften van agenda's van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden
– De belhistorie van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden.
– Afschriften van e-mailverkeer van en naar alle gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.
– Afschriften van SMS of whatsappverkeer van en naar alle individuele gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.

Het verzoek voor deze afschriften geldt voor alle gedeputeerden inclusief de opgestapte leden Koopmans en Mackus. Gelet op het feit dat de mail van de heer Akkermans ook gericht is aan de prive-mailaccounts van de beide ex-gedeputeerde verzoeken wij ook deze communicatie, alsmede die van de nog zittende gedeputeerden op te vragen en te verstrekken in relatie tot het onderwerp.

Antwoord college van GS bij de vragen 21 t/m 22:
Het is voor ons college niet mogelijk om, in het korte tijdsbestek dat voor de beantwoording is afgesproken, deze vragen te beantwoorden.

23. Op 11 maart komen de persvragen van het NRC binnen bij communicatie/persvoorlichting. Deze doen een vooronderzoek naar de vragen. Wij ontvangen graag de resultaten van dit vooronderzoek?
24. De vragen en het vooronderzoek gaan de rest van de ambtelijke organisatie in. Graag ontvangen wij een overzicht van mailverkeer of andere communicatie hoe deze persvragen uiteindelijk bij directie, gedeputeerden, college en CDK terecht zijn gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Is pcc@prvlimburg.nl een actief e-mailadres dat door de Provincie Limburg wordt gebruikt? En zo ja, waarvoor wordt dit gebruikt?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het emailadres pcc@prvlimburg.nl is een actief mailadres dat ten tijde van rampen en crisis actief wordt ingezet als algemene ingang voor de medewerkers die (wisselend) piket hebben dan wel in de crisisstructuur deelnemen.
Een email, gericht aan dit email adres wordt automatisch doorgezonden naar de piketmedewerkers. Mails die vanuit dit mailadres worden doorgezonden en die niet met een noodverordening, ramp of crisis of een oefening te maken hebben, worden – conform afspraak - direct verwijderd uit onze eigen mailbox. Voor wat betreft de mail van voorzitter RvT IKL de heer Akkermans is door de betreffende piketmedewerkers deze mail verwijderd en heeft deze mail niet geleid tot een verdere andere actie, omdat deze niet met genoemd onderwerp (noodverordening, ramp, crisis of oefening) te maken had.

D66

1. Technisch punt: kunnen alle benodigde gegevens veilig gesteld worden door een 'image' te laten maken (zijnde een kopie van alle digitale gegevens op dit moment aanwezig of liever nog, voordat de NRC-vragen kwamen begin maart)? Wij verwachten dat deze back-ups er nog zijn en verzoeken deze te kopiëren en 1 exemplaar ter beschikking te stellen aan de onderzoekers en 1 exemplaar te bewaren in de kluis bij de notaris, om afhankelijk van het verkrijgen van gegevens of het wissen en aanpassen hiervan te voorkomen. Wij verwachten dat het OM dit, indien nodig, ook zal waarderen.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De Provincie Limburg heeft de backup van 10 maart 2020, de dag voordat de persvraag van het NRC binnenkwam, van alle door de provincie beheerde systemen en data, veiliggesteld.

2. Ten aanzien van BosWerkt BV:
- Graag ontvangen wij alle voorbereidende notities en de GS-nota die hebben geleidt tot het besluit voor het gunnen van deze opdracht in 2014;
- In de beantwoording van de vragen van de SP-fractie d.d. 7 oktober 2014 wordt gesproken over jaarlijkse evaluatiemomenten en een herijking van deze opdracht na 4 jaar. Graag ontvangen wij al deze evaluatie-documenten en eventuele bijstellingen in de opdracht van BosWerkt BV;

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

3. Ten aanzien van IKL Limburg;
- Graag ontvangen wij alle jaarlijkse verantwoordingsstukken voor de exploïtatie- en projectsubsidies, alsmede de gespreksnotities hieromtrent in de periode van 2012 tot nu, indien mogelijk inclusief een overzicht van de overleggen met stichting IKL, dhr. Vrehen en/of de Raad van Toezicht hieromtrent.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
Stukken inzake de subsidies aan IKL, voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

4. Ten aanzien van dhr. Vrehen;
- Indien aan de orde ontvangen wij graag een overzicht van alle provinciale projecten en/of subsidies waarbij dhr. Vrehen -buiten de reeds in het onderzoek betrokken BV's- was, als privépersoon, uitvoerder of bijvoorbeeld lid van comité van aanbeveling of raad van toezicht.

Antwoord college van GS bij vraag 4:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

CDA

1. Op donderdag 11 maart jl. heeft de Provincie per e-mail een persvraag van NRC ontvangen inzake betalingen door de Provincie Limburg aan zestien rechtspersonen. Kunt u aangeven hoe de verdere behandeling van deze vraag en e-mail is verlopen, en wie op welk moment waarover in relatie tot deze persvraag is geïnformeerd binnen de Provincie Limburg in de periode tot aan het verschijnen van het artikel inzake IKL/Vrehen in NRC op maandag 22 maart 2021? Graag ondersteunen met documenten.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

2. Welk contact is er vanaf het moment van verschijnen van het artikel op 22 maart en het debat van 2 april jl. geweest tussen: dhr. Mackus en de controller, dhr. Koopmans en de controller, tussen de overige GS-leden en de controller, tussen de overige GS-leden en de heren Mackus en Koopmans?

Antwoord college van GS:
Op 25 maart 11:30-12:30u. heeft de concerncontroller een gesprek gevoerd met de heren Koopmans en Mackus. Ter voorbereiding op het geplande interpellatiedebat op 2 april heeft de concerncontroller in dat gesprek de scope en opzet van zijn onderzoek medegedeeld. De gedeputeerden hebben de concerncontroller gevraagd deze opzet formeel aan het college aan te bieden.

3. Op last van het college is er een onderzoek gestart naar betalingen en subsidieverstrekkingen door de provincie aan organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is. Dit onderzoek lijkt exact dezelfde vragen te behelzen als de persvragen. Kunt u de onderzoeksopdracht en de omstandigheden waaronder deze opdracht gegeven is duiden? Met daarbij inbegrepen een overzicht van de betalingen uitgesplitst naar betrokken collegeleden en een schets van het proces dat heeft geleid tot deze onderzoeksvraag, bijvoorbeeld welke vragen zijn afgewezen met onderbouwing daarvan.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

4. In zijn verklaring heeft voormalig-gedeputeerde Mackus gesproken over verwevenheden in het landschapsbeheer die ongewenst en onacceptabel zijn. Kunt u aangeven op welke verwevenheden hier is gedoeld en hoe deze in kaart zijn gebracht?

Antwoord college van GS:
Het is ons college niet bekend wat de voormalige gedeputeerde Mackus hier precies mee bedoelde. Hij heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

5. Is er op enig moment intern opgemerkt dat de heer Vrehen zowel werkzaam was voor IKL, maar ook, zo lezen wij, werd ingehuurd om adviezen te verstrekken rondom o.a. MAA en VDL? Zo ja, zijn er regels of procedures in de organisatie om te bezien of e.e.a. verenigbaar is?
6. Zijn er bij deze adviezen inhoudelijke bijzonderheden geconstateerd, c.q. hebben deze adviezen ertoe geleid dat te nemen maatregelen zakelijk weer bij IKL of een van de BV's van de heer Vrehen terecht zou komen?

Antwoord college van GS bij de vragen 5 en 6:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

7. Kunt u aangeven welke relaties er bestaan tussen dhr. Vrehen, IKL, Imagro en haar bestuurders en toezichthouders?

Antwoord college van GS bij vraag 7:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

8. Wanneer er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking van de heer Vrehen met provinciale middelen, is de Provincie dan in positie om deze middelen terug te vorderen?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Indien uit een van de onderzoeken blijkt dat er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking, dan zal het college van GS alles doen wat in haar macht ligt om middelen terug te vorderen.

9. In de vergadering van de commissie RLN van 19 maart jl. heeft gedeputeerde Brugman aangegeven dat de rapportages van IKL in het kader van het patrijzen project tekort schieten. Kunt u aangeven waar dit oordeel op gebaseerd is? Graag een concrete toelichting.

Antwoord college van GS bij vraag 9:
In de beschikking die op 4 april 2019 verzonden is aan het IKL is opgesomd welke gegevens zij moeten aanleveren aan de provincie Limburg en tevens is het IKL gehouden aan de verplichtingen die staan opgesomd in de Subsidieverordening Inrichting Landelijk Gebied Limburg (SILG). Na het controleren van de geleverde tussenrapportage van 6 januari 2021 blijkt dat er gegevens ontbreken of onvolledig zijn. Voorbeelden van zaken die geconstateerd zijn, zijn:

- 2 van de 6 gebiedsplannen zijn maar aangeleverd. Met de inhoud van de 2 geleverde plannen kan de provincie niet akkoord gaan aangezien hier inventarisaties van kansrijke landschapselementen ontbreken;
- Projecten die worden benoemd in de rapportage zijn niet SMART omschreven. Tevens is een project opgenomen dat apart door de provincie is gesubsidieerd en niet opgenomen mag worden;
- Een duidelijk en concreet overzicht van de gegeven bijeenkomsten met de daarbij horende terugkoppeling mist;
- Resultaten van monitoring missen zoals de ontwikkeling van de patrijzenstand, predatoren per telgebied en hoeveel territoria van de patrijs in de diverse leefgebieden zich bevonden in 2019 en 2020;

Na enkel malen per e-mail aanvullende informatie gevraagd te hebben is op 12 maart een officiële brief toegestuurd aan het IKL waarin de constateringen zijn opgesomd. Tevens zijn deze constateringen op 15 maart in een mondeling overleg, door de provinciaal accounthouder, gedeeld met het IKL.

10. Bij het debat van 2 april is gesproken over een e-mail die de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL zou hebben gestuurd naar onder andere leden van het college van Gedeputeerde Staten en leden van Provinciale Staten. Kunt u de inhoud van deze e-mail inzichtelijk maken?

11. Tijdens het debat van 2 april is de volgende passage uit het collegeprogramma 2019-2023 (pagina 16) aan bod gekomen: “De Provincie Limburg werkt samen met verschillende verbonden partijen en maatschappelijke, culturele en economische organisaties. Wij achten

het hierbij van belang om gebruik te maken van de ervaring en het netwerk van mensen die in de politieke en maatschappelijke wereld hun sporen hebben verdiend." Kunt u inzichtelijk maken bij welke collegebesluiten ten aanzien van het gunnen van opdrachten is teruggegrepen op deze passage en deze besluiten inclusief onderbouwing overleggen?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

12. Er is de afgelopen periode veelvuldig gesproken over de bestuurscultuur in Limburg. Momenteel zijn er verschillende onderzoeken opgestart of aangekondigd. Kunt u inzichtelijk maken welke besluiten er zijn genomen inzake het opstarten van onderzoeken gerelateerd aan de bestuurscultuur, door zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten, wat de stand van zaken is van deze onderzoeken en wanneer de resultaten van deze onderzoeken worden verwacht?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Op 30 maart 2021 hebben wij uw Staten geïnformeerd over de lopende onderzoeken (2021/8800). Per brief van de CdK (ID 120254) zijn uw Staten geïnformeerd over de voortgang van het integriteitsonderzoek. Op 7 april 2021 zijn uw Staten geïnformeerd (ID 120295) over de onderzoeksopzet van de concerncontroller.

13. De Commissaris van de Koning heeft de verwachting uitgesproken dat de kwestie Vrehen niet de laatste affaire zal zijn waarmee de provincie wordt geconfronteerd. Op welke wijze gaat de Provincie op dit moment, in het licht van deze verwachting om met oud-politici die behalve hun werkzaamheden voor de provincie ook commercieel andere opdrachten uitvoeren, die tegenstrijdig kunnen zijn aan de belangen die zij dienen vanuit hun werkzaamheden voor de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 13:
Op 6 april 2021 heeft het College de Ontwikkelvisie Inkoopcentrum 2021 vastgesteld. Hierover zijn uw Staten per mededeling portefeuillehouder geïnformeerd. De Ontwikkelvisie bevat een aantal maatregelen om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van onze inkoop en aanbesteding te vergroten en om de inkooporganisatie te versterken. Zo gaan we het één-op-één gunnen van opdrachten verder inperken. Opdrachten voor leveringen en diensten met een geraamde waarde tussen € 20.000,00 en € 50.000,00 worden, zodra het nieuwe inkoopbeleid is vastgesteld, in beginsel niet meer enkelvoudig onderhands, maar meervoudig onderhands aanbesteed. Daarnaast geeft het college van GS aan de directie de ruimte om scherper en kritischer te gaan sturen op nut en noodzaak van opdrachten. Een speciaal daartoe ingericht toetsteam zal de directie daarbij adviseren. Met deze toetsing versterken we het vierogenprincipe en kritisch vermogen bij opdrachtverleningen, zowel richting de ambtelijke organisatie als richting het college van GS. 3

Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en wordt ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport

14. Hoeveel WOB-verzoeken en persvragen komen er jaarlijks bij de Provincie binnen? Wat is de gebruikelijke routing van persvragen?

Antwoord college van GS bij vraag 14:

Jaarlijks ontvangt de provincie Limburg ongeveer 700-800 persvragen en 50 WOB-verzoeken. Binnen de 700-800 persvragen is een aantal categorieën te onderscheiden. De meest eenvoudige vragen worden ambtelijk afgehandeld door de persvoorlichters, in afstemming met de betreffende beleidsmedewerkers. Sommige vragen zijn vanwege de complexiteit, inhoudelijkheid en/of politieke context zodanig dat bij de beantwoording afstemming wordt gezocht met de meest betrokken portefeuillehouder en de directie. Het is vervolgens aan de portefeuillehouder om te bepalen of de antwoorden op de gestelde persvragen worden geagendeerd in de vergadering van GS.

15. Kunt u aangeven welke eisen op het gebied van governance de provincie stelt aan partijen die subsidies of betalingen ontvangen en op welke wijze hierop wordt toegezien? Kunt u hierbij specifiek ingaan op organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is?

Antwoord college van GS bij vraag 15:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

16. Hoe hoog in de gemiddelde jaarlijkse omzet van IKL en welk deel hiervan bestaat uit gelden afkomstig van de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 16:
Op basis van de jaarrekening IKL over 2019 kan worden vastgesteld dat de jaaromzet circa 2,5 miljoen bedraagt, waarvan ruim €800.000,- afkomstig is van de Provincie.

17. Heeft IKL op enig moment een vast dienstverband aangeboden aan dhr. Vrehen? Zo ja, op welk moment?

Antwoord college van GS bij vraag 17:
Dit is ons college niet bekend.

18. Heeft de Raad van Toezicht van IKL jaarlijks de financiële stukken door een gekwalificeerd accountantskantoor laten controleren?

Antwoord college van GS bij vraag 18:
Ja.

19. Kunt u inzichtelijk maken hoe het accountantskantoor per jaar geoordeeld heeft over de financiële stukken?

Antwoord college van GS bij vragen 19:
Op basis van de bij ons bekende gegevens, als onderdeel van de jaarlijkse vaststelling van subsidies aan IKL, heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven.

Feitenoverzicht MAA

Feitenoverzicht opdracht omgevingsmanager MAA (NBD Holding BV / de heer Herman Vrehen)
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het omgevingsmanagement MAA.

Het betreft 1 verstrekte opdracht met eenmaal een verlenging en 1 in gang gezet offertetraject zonder opdrachtverlening. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode 1 nov. 2017 tot 1 mei 2018)	
18-09-2017	Bespreking in strategisch overleg Maastricht Aachen Airport (hierna: MAA) met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent wenselijkheid inhuur omgevingsmanager PIP MAA proefdraaien.
02-10-2017	Offerteaanvraag (enkelvoudig) voor opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA ((als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
06-10-2017	Offerte ingediend door Vrehen / NBD Holding BV (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
10-10-2017	Intern verplichtingennummer (hierna: VPL) bij financiële administratie Provincie aangevraagd en – na positief advies inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 24.960 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
16-10-2017	Bespreking in strategisch overleg MAA met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent terugkoppeling inhuur Vrehen als omgevingsmanager PiP proefdraaien. Overweging inzet Vrehen: ervaring omgevingsmanagement VDL-Nedcar en inhoudelijk samenhangende maar te onderscheiden gebiedsopgaven langs de A2-ontwikkelas.
30-10-2017	Overeenkomst van opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA afgesloten met NBD Holding BV (zie ordner concerncontroller)
Verlenging overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode tot 1 januari 2019)	
Aanleiding voor verlenging van de uit te voeren opdracht was dat de scope van de opdracht niet zozeer meer alleen het provinciale inpassingsplan voor de proefdraaiplaats op Maastricht Aachen Airport betrof, maar werd verbreed hetgeen verlening van de opdracht noodzakelijk maakte. De aangepaste opdracht betrof het	

adviseren over omgevingsmanagement rondom MAA en Aviation Valley en het coördineren en afstemmen van activiteiten gericht op dialoog. Het betrof het aanbrengen van samenhang en consistentie in omgevingsgerichte acties, die zouden worden opgenomen in een omgevingsplan.	
30-04-2018	Verhoging VPL aangevraagd – en na positief advies van inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 10.800
22-05-2018	Verlenging overeenkomst van opdracht met Herman Vrehen / NBD Holding BV tot 01-01-2019 door programmamanager MAA.
05-06-2018	Mededeling portefeuillehouder 5 juni 2018 (besproken in strategisch overleg MAA van 28 mei 2018) inzake PiP proefdraaien (melding opdrachtverlening omgevingsmanager aan PS, als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
08-06-2018	Nadere toelichting op verlenging van de opdracht voor de omgevingsmanager MAA aan de portefeuillehouder. Hierin is het volgende aangegeven: "Vooruitlopend op het proces van het PiP proefdraaiplaats is een opdracht verleend aan Herman Vrehen om als omgevingsadviseur met betrokkenen (gemeenten Beek, Meerssen, MAA, SAMCO, Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht en omwonenden) in beeld te brengen welke verwachtingen er leven met betrekking tot dialoog en afstemming en mogelijkheden tot mitigatie van effecten van het proefdraaien en het vliegveld in het algemeen. Dit is met de (vorige) portefeuillehouder in het tweewekelijks overleg besproken".
26-06-2018	Bespreking in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent activiteiten in het kader van Aviation Valley. Tevens budgettaire consequenties van verlenging opdracht Herman Vrehen / NBD Holding.
03-07-2018	Mededeling Portefeuillehouder over voortgang mitigerende maatregelen. In Mededeling wordt ingegaan op het met de CRO-partners gestarte traject om te komen tot omgevingsafspraken bij de luchthaven (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
28-02-2019	Het eindresultaat van de eerste opdracht aan NBD Holding BV / Herman Vrehen is vervat in de 'Omgevingsafspraken MAA en Aviation Valley' die op 28 februari 2019 zijn vastgesteld in de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Maastricht (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Offerte traject overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement MAA (deze opdracht is niet gegund)	
Aanleiding voor dit traject is het nieuwe omgevingsbeleid. Het omgevingsmanagement MAA wordt voorgesteld vanaf nu vorm te geven in twee sporen: het luchthavenbesluit en de omgevingsafspraken. Voor de uitvoering van deze aanpak waren drie opdrachten voorzien. De opdracht waar dit offerte traject over handelt betrof de omgevingsmanager voor een voorzien bedrag van maximaal € 40.000.	
21-01-2019	Toelichting op (vervolg) aanpak omgevingsmanagement in het toenmalige Directieteam, door Herman Vrehen en programmamanager MAA. Tevens besproken in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder.
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'verlenging van

	de opdracht van de omgevingsmanager'. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met portefeuillehouder MAA in strategisch overleg MAA.
feb – juni 2019	De uitvraag voor een omgevingsmanager MAA heeft plaats gevonden via een aanbesteding in concurrentie via het Dynamisch Aankoop Systeem (hierna: DAS). Herman Vrehen / NBD Holding BV is verzocht om zich hiervoor in te schrijven. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
april – september 2019	De algemeen directeur van de Provincie Limburg heeft, in verband met het aanstaande bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van de vertrekkend directeur van de Provincie Limburg, het dossier MAA overgenomen. De programmamanager MAA heeft de algemeen directeur bij die gelegenheid gemeld dat men voornemens was de heer Vrehen als omgevingsmanager in te huren. De algemeen directeur heeft de programmamanager MAA laten weten dat inhuur van de heer Vrehen voor hem niet akkoord is, omdat hij van opvatting is dat een voormalige gedeputeerde niet boven de partijen verantwoordelijk gemaakt kan worden voor de onafhankelijke bewonerscommunicatie met de omwonenden MAA. Bovendien speelde rond dat moment de discussie rond de opportuniteit van inzet van oud-politici. Uitvraag DAS voor inhuur van een omgevingsmanager MAA wordt 'on hold' gezet. Na consultatie inkoopcentrum door programmamanager MAA komt het inzicht dat er geen formele redenen zijn om Herman Vrehen uit te sluiten. De toenmalig portefeuillehouder bedrijfsvoering is hierover geïnformeerd.
25-10-2019	Uitvraag DAS omgevingsmanager continueren
november 2019	Inschrijvingen DAS uitvraag omgevingsmanager, beoordelingsmatrix DAS, ranking van 9 inschrijvers.
19-11-2019	Brief aan PS inzake mededeling portefeuillehouder inzake "Aanvullende beantwoording persvragen NRC" (kenmerk 2019/83489): in de bijlage bij de brief aan NRC staat: "Opmerking 1: Volledigheidshalve merken we op, dat de provincie Limburg tevens betalingen heeft verricht aan NBD Holding NV, het bedrijf waar de heer H. Vrehen eigenaar van is.
december 2019	Definitieve stopzetting DAS-aanbesteding omgevingsmanager door algemeen directeur. Naast de eerder genoemde bezwaren van de algemeen directeur waren er tevens nieuwe inzichten over de wijze waarop het proces van wat in het collegeprogramma de vertaling van de nationale luchtvaartnota voor MAA is gaan heten het beste kan worden ingevuld. Resultaat: geen gunning aan NBD Holding NV.
20-01-2020	Toekenning ophoging VPL tbv afronding facturatie.

Feitenoverzicht VDL Nedcar

Feitenoverzicht Opdracht NBD Holding B.V. / Herman Vrehen Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar).

Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar). Het betreft drie opdrachten. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP spooraansluiting Yard VDL Nedcar (periode maart-december 2017)	
23 febr. 2017	Overleg (voormalige) directie, programmamanager en Vrehen inzake inzet Vrehen in Omgevingsmanagement Spooraansluiting PIP Yard. Overwegingen voor inschakelen Vrehen onderdeel uitmakend van de offerte-aanvraag: ervaring met vergelijkbaar traject A2 in opdracht van Rijkswaterstaat, kennis van de lokale en regionale maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen en affiniteit met inhoudelijk vraagstuk gericht op een evenwichtige economische ontwikkeling in relatie tot de omgeving.
20 maart 2017	Offerte aangevraagd (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
21 maart 2017:	GS nota voorontwerp PIP spooraansluiting, aankondiging inschakelen NBD (Vrehen) voor omgevingsmanagement.PIP Spooraansluiting Yard VDL-Nedcar. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
24 maart 2017	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
3 april 2017	Verplichting (VPL) aanvraag en toekenning ad € 12.000 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
5 april 2017	Opdrachtverlening € 12.000,- (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Opdracht Kwartiermaken/inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL (periode april 2017-maart 2018)	
Het cluster Plattelandsontwikkeling (PLA) heeft met de (voormalige) directie de voortgang van het project Platteland in Ontwikkeling (PIO) Landgoederen zone Swentibold besproken. Eén van de conclusies uit dit gesprek was dat het project onvoldoende bestuurlijk draagvlak had om te komen tot een programma met compensatiemaatregelen voor de beoogde economische ontwikkeling. Aangezien deze opdracht in het verlengde lag van de opdrachtverlening omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard is voorgesteld Vrehen, als onderdeel van de opdracht omgevingsmanagement, te vragen kwartier te maken voor het PIO Landgoederenzone Swentibold. Het kwartier maken had tot doel om te komen tot een intentieverklaring tussen de beoogde partijen. De intentieovereenkomst is feitelijk tot stand gekomen.	
2 november 2017	Verplichtingen (VPL) aanvraag en toekenning van 10 extra uren voor inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL gebied
3 november 2017	Toekenning VPL € 1.200,-

Januari 2018 t/m maart 2018	Het voeren van gesprekken in het kader van het kwartier maken voor het PIO project Landgoederenzone Swentibold
Opdracht inzake voorzitterschap ten behoeve van schetsschuit Holtum op 6 en 12 november 2019	
25 juli 2019	Offerte aangevraagd voor voorzitterschap schetsschuiten PIO Landgoederenzone Swentibold (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
26 juli 2019	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
31 oktober 2019	Opdracht verleend voor een bedrag van € 1.440,- exl BTW (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)

Feitenoverzicht Nexus BV

Feitenoverzicht opdrachten @Nexus BV
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van @Nexus B.V. inzake de ondersteuning van het Omgevingsmanagement MAA met online community.
Het betreft 1 verstrekte opdracht met een aanvulling. Deze opdracht is, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht aan @ Nexus B.V. inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie	
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'online community management' (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met Portefeuillehouder MAA in Strategisch Overleg MAA.
19-02-2019	Offerteaanvraag voor opdracht inzake online community management (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
20-02-2019	Offerte @Nexus BV (inzet dhr. M. Hartjes) (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)_
18-04-2019	Toekenning Verplichting VPL á € 16.000 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
16-05-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie ad € 15.950 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
03-09-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community management ad € 13.200, looptijd t/m maart 2020 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
30-01-2020	Offerte @Nexus BV inzake aanvullende opdracht gericht op de uitrol van het ontwikkelde communicatietool naar 1500 huisadressen inclusief een periode van 3 maanden gebruik, testen en evaluatie
19-03-2020	advies JZI inkoop over nieuwe (aanvullende) opdracht
23-03-2020	Directieteam akkoord met inhuur van / opdracht aan @Nexus BV
25-03-2020	Toekenning VPL voor aanvullende opdracht aan @Nexus BV VPL á € 24.517.
31-03-2020	Aanvullende opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community manager looptijd t/m 1 augustus 2020
01-08-2020	Opdracht aan @Nexus is per augustus 2020 afgerond. Evaluatie applicatie en uitrol wordt geagendeerd voor Commissie Regionaal Overleg CRO werkgroep omgevingsafspraken
31-08-2020	Toekenning ophoging VPL á € 2.220 ten behoeve van eindafrekening

Bijlage 5

Schriftelijke beantwoording van gestelde vragen in 1e termijn aan CdK in PS-vergadering van 2 april 2021.

7 april 2021

Openstaande vragen CdK en/of GS - via schriftelijke beantwoording aan PS
Tijdens het debat op 02 april jl. zijn er een aantal vragen door u aan Gouverneur Bovens en/of College gesteld. De navolgende vragen zijn nog niet (afdoende) beantwoord en worden daarom via deze schriftelijke beantwoording meteen meegenomen.

Hoe staat CdK tov passende afstand nemen tot college en borging bestuurlijke integriteit de komende periode?
Voor wat betreft de casus Vrehen heb ik in mijn mededeling d.d. 23 maart jl. uw staten geïnformeerd over de integriteitsmelding en de opdracht voor het opstellen van een onderzoeksvoorstel. Dit besluit heb ik afzonderlijk van GS genomen, en aan het College deze stap medegedeeld. Het schrijven van het voorstel heb ik aan de onafhankelijk adviseur overgelaten. Daarnaast heb ik gezorgd voor een onafhankelijkheidswaarborg in het onderzoeksvoorstel - zoals dat is doorgezonden aan de Commissie Integriteit – en heb ik om die reden het opdrachtgeverschap gedelegeerd aan de Commissie Integriteit. Dit vanwege het aanzienlijke belang van de onafhankelijkheid van dit onderzoek en daarmee het voorkomen van elke schijn van beïnvloeding. Ik ga ervan uit dat de Commissie Integriteit ervoor zal waken dat er geen sturing op het onderzoekthema vanuit Gedeputeerde Staten noch vanuit Provinciale Staten zal plaatsvinden.

Hoe is het wettelijk geregeld? In algemene zin is de taak op het gebied van integriteit aan de CdK door de wetgever via de Provinciewet toebedeeld. Het zorgdragen voor integriteit kan en mag een CdK dan ook niet tijdelijk in mindere mate uitvoeren. Ik zou dat ook niet anders willen. Wel kan ik – zoals hierboven aangegeven – gepaste afstand nemen tot integriteitsonderzoeken die ingesteld worden.

Ten aanzien van nieuwe meldingen in de toekomst. Is de CdK streng genoeg om veroordelend te zijn?
Zoals ik eerder heb aangegeven: de controller is momenteel bezig met het feitenonderzoek. Als de resultaten daarvan onduidelijkheden, twijfels of het vermoeden opleveren dat zaken wellicht niet correct zijn gelopen, dan zullen wij hierover vanzelfsprekend onverwijld contact met het Openbaar Ministerie opnemen. Een eventueel strafrechtelijk oordeel is aan het Openbaar Ministerie.
Indien nieuwe meldingen zich voordoen zal ik op eenzelfde wijze te werk gaan. Wanneer er aanleiding is, zal er onderzoek gestart worden op basis van het 'protocol (mogelijke) integriteitsschendingen' en het trekken van conclusies is voorbehouden aan uw Staten op basis van de onderzoeksresultaten. Wanneer onderzoek vermoeden oplevert dat zaken niet correct gelopen zijn, zal ik ook dan hierover contact opnemen met het Openbaar Ministerie.

Welke gedeputeerde had Subsidies in portefeuille?
Vanaf 2019:
Subsidieverleningen bij iedere afzonderlijke inhoudelijk portefeuillehouder.
Portefeuille Subsidies (inlc. Vaststellingen): Koopmans (m.u.v. subsidies die binnen zijn portefeuille vielen of vallen).

2015-2019
Subsidieverleningen bij iedere afzonderlijke inhoudelijk portefeuillehouder.
Portefeuille Subsidies (inlc. Vaststellingen): Teunissen (m.u.v. subsidies die binnen zijn portefeuille vielen of vallen).

Wat heeft u gedaan om het imago van de provincie Limburg te verbeteren.
Vooropgesteld zij dat het College van Gedeputeerde Staten elke dag werkt aan het behartigen van de belangen voor Limburg en alle Limburgers vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling of bevoordeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op.
Sinds de installatie van dit College op 28 juni 2019 zijn de volgende extra inspanningen gedaan:

- In 2019 is de risicoanalyse op het gebied van integriteit voor kandidaat-gedeputeerden ingezet ten behoeve van de zeven nieuwe collegeleden en is er door alle kandidaten een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overlegt;

- Naar aanleiding van de gewijzigde Ambtenarenwet en invoering in 2020 is er een nieuwe ambtelijke gedragscode binnen de Provincie Limburg opgesteld;
- Op 5 februari 2021 hebben Provinciale Staten de nieuwe Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten vastgesteld, welke op 24 februari jl. is gepubliceerd in het Provinciaal Blad. In deze gedragscode zijn ook waar relevant de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer inzake het onderzoek naar de inzet van oud-politici;
- Er heeft een update plaatsgehad van de website www.integriteitlimburg.nl;
- Naast de bestaande instrumentenkoffer en methodieken voor integriteits-trainingen en gesprekken is er een 'serious game' ('Zuivere Koffie') ontwikkeld en breed beschikbaar gesteld via de app-stores aan bestuurders en medewerkers in het openbaar bestuur;
- In het introductieprogramma voor nieuwe provinciale medewerkers is het onderdeel dilemmatraining opgenomen en worden aansluitend aan het introductieprogramma de eed of belofte afgelegd;
- Naar aanleiding van het advies van de Zuidelijke Rekenkamer hebben wij met u in de Staten de afspraak gemaakt een jaarlijks debat over integriteit te voeren, waarbij ook het gesprek over 'de schijn van' centraal staat. Het Jaarverslag Integriteit zal jaarlijks voorafgaand aan dit debat aan uw Staten worden toegezonden. Ook vormen integriteitssessies onderdeel van het programma voor Provinciale Staten;
- Na het debat inzake de 'Nevenfunctie Commissariaat Terraq' is er op basis van de aangenomen motie een onderzoeksvraag opgenomen in de enquête die ingaat op de wijze waarop invulling is gegeven aan het toezicht door GS, CdK en PS. Ook heeft CdK als voorzitter van Provinciale Staten en portefeuillehouder integriteit een brief aan uw Staten en Gedeputeerde Staten gezonden waarbij hij adviseert om, indien van toepassing, het registratienummer en de handelsnaam van een eventuele KvK-inschrijving te vermelden onder de persoonlijke gegevens op de persoonlijke pagina van het betreffende statenlid of gedeputeerde. De uitvoering wacht op advies van het Presidium.
- Op 23 maart jl. is de opdracht voor het opstellen van een integriteitsonderzoek gegeven naar aanleiding van de publicatie in NRC inzake de heer Vrehen. Het opdrachtgeverschap is gedelegeerd aan de Commissie Integriteit.
- Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport.

In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen vanuit ieders persoonlijke verantwoordelijkheid. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoger op de agenda dan ooit. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die de integriteitsmaat bepalen. Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat een overheid integer handelt. Iedereen, altijd en in alle opzichten. Een uitgebreide verantwoording voor de activiteiten over 2019 vindt u in het Jaarverslag Integriteit van 2019 welke uw Staten hebben ontvangen op 28 augustus 2020 (2020/34454). Het Jaarverslag Integriteit 2020 is momenteel in voorbereiding en zal voor het zomerreces aan de Commissie Integriteit en aan uw Staten worden toegezonden waarin verslag wordt gedaan over de inspanningen van afgelopen jaar. De behandeling is voorzien voor de laatste Statenvergadering voor het zomerreces.

Integriteit is een continue proces, dat bestaat uit stimuleren, klankborden en aanspreken op ieder moment van de dag en zeven dagen per week. Er worden onder meer spiegelgesprekken gevoerd met statenleden en bestuurders, waarbij ook wordt gereageerd op signalen en opmerkingen worden geplaatst waar nodig.

Hoeveel meldingen heeft u van integriteitsschendingen en vermoedens de afgelopen jaren ontvangen?

a) Jaartallen en inhoud in overzicht
b) Wat is er met meldingen gedaan
c) welke acties u heeft ondernomen
d) waartoe dit heeft geleid

Het Jaarverslag Integriteit 2020 is momenteel in voorbereiding. Met betrekking op de huidige Statenperiode, kan ik u in samenspraak met de Griffier vanuit mijn rol als voorzitter Provinciale Staten, u in ieder geval het volgende laten weten. Desgewenst kan dit ook op een later te bepalen tijdstip worden aangeleverd ter zake een eerdere Statenperiode.

Het onderstaande overzicht volgt uit het door Provinciale staten vastgestelde *Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door Leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten Provincie Limburg* en wordt als zodanig toegepast. Door het vastleggen van de stappen in voornoemd protocol waarborgt dit de kwaliteitsnormen en proceseenduidigheid.

Klankbord en adviezen:
Leden van PS streven er actief naar om conform de Gedragscode binnen twee weken klankbord te zoeken nadat zij geconfronteerd worden met (mogelijke) integriteitsvraagstukken. Zowel met de CdK, Griffier alsook met de Extern Adviseur Integriteit kunnen Statenleden over diverse vraagstukken vertrouwelijk klankborden. Ervaring leert dat hier veelvuldig gebruik van worden gemaakt (het gaat dan van vrij eenvoudige tot meer complexe vraagstukken). N.a.v. een vraagstuk kan een Statenlid vragen om schriftelijk advies. Dit advies biedt Statenleden handvatten om transparant en zorgvuldig te handelen. Adviezen inzake relatief eenvoudige zaken komen veelvuldig voor en worden mondeling, vaak onder verwijzing naar actuele moresprudentie, voorzien van een advies.

Meldpunt integriteitsmeldingen:
Meldingen verlopen primair via de Extern Adviseur Integriteit (conform protocol). Dit meldpunt staat opgenomen op de website met een e-mail adres en telefoonnr. van de Extern Adviseur Integriteit. Meldingen worden in de integriteitsdriehoek (CdK/ Griffier/ Extern Adviseur Integriteit) besproken, gewogen en conform het protocol (mogelijke) integriteitsschendingen behandeld/afgehandeld.

Beoordeling melding en verslag aan CI:
De Extern Adviseur Integriteit doet t.a.v de melding een voortoets en deze dient als basis voor bespreking in de Integriteitsdriehoek. Een melding wordt gewogen en beoordeeld in de driehoek (CdK, Griffier en Extern Adviseur Integriteit). De driehoek doet periodiek en op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie in de Commissie Integriteit.

De meldingen, adviesverzoeken alsook landelijke ontwikkelingen inzake integriteit vormen belangrijke bouwstenen voor het (mogelijkerwijs) aanpassen van de Gedragscode, ontwikkelen van moresprudentie, kiezen van actuele onderwerpen voor Integriteitsworkshops en bijeenkomsten zoals georganiseerd door de Commissie Integriteit.

Overzicht	aantallen	acties
Integriteitsspiegelgesprekken met ieder Statenlid sinds maart 2019 ***Integriteitsspiegel****: Om bewustwording te creëren en de kwetsbaarheden van aanstaande Provinciale Statenleden zo goed mogelijk te kunnen inschatten/bespreekbaar te maken, acht de Commissaris van de Koning het van belang om aan de hand van een integriteitsspiegel in gesprek te gaan. Deze bevat vragen over*	-47X bij aantreden nieuwe Statenleden nav de Verkiezingen maart 2019 -12X bij wisselingen in Statenleden vanaf maart 2019 tot heden	

relevante onderwerpen die voor de bewustwording van integriteitsrisico's voor de goede functie-uitoefening van Statenleden van belang zijn. Aan de hand van de in de integriteitsspiegel opgenomen vragen kan men zich afvragen of er gebeurtenissen zijn uit het verleden of heden waardoor het Statenlid risico loopt (zie bijlage).		
Integriteitsmeldingen (GS/PS) sinds maart 2019 een melding wordt gewogen en beoordeeld in de driehoek (CdK, Griffier en Adviseur). De beoordeling kan leiden tot conclusies zoals genoemd in het protocol. De driehoek doet periodiek en op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie.	2021: 1 integriteitsmelding	Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. GS): Onderzoeksvoorstel opgesteld en besproken in de CI.
	2020: 5 integriteitsmeldingen	1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. GS): Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Oordeel: Er zijn onvoldoende aanwijzingen voor een integriteitsschending Besproken binnen de CI. 1x melding (m.b.t. GS): geen voortoets en geen verdere behandeling om reden van inzetten Recht van enquête door PS. 1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS) Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Oordeel: Er zijn onvoldoende aanwijzingen voor een integriteitsschending. Besproken binnen de CI. 2 x geen redelijk vermoeden van een integriteitsschending (m.b.t. PS). Melding niet ingevolge protocol in behandeling genomen. Waarvan: 1 x advies om in onderling in gesprek te gaan en 1 x gesprek met extern adviseur. T.a.v. alle meldingen geldt dat deze (geanonimiseerd) zijn besproken binnen de CI.

	2019: 3 integriteitsmeldingen	1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS): Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Gesprekken met betrokkenen gevoerd en advies uitgebracht. 1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS): Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Verdere afhandeling was door omstandigheden niet meer mogelijk, besproken binnen de CI. 1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS): 1x Afhandeling volgens meldprotocol: Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Geen schending Gedragscode, besproken binnen CI T.a.v. alle meldingen geldt dat deze (geanonimiseerd) zijn besproken binnen de CI.
Behandelde adviesverzoeken van Statenleden die zijn voorzien van een schriftelijk advies. Een adviesverzoek kan voortkomen uit de spiegelgesprekken dan wel individuele integriteitsvraagstukken van Statenleden zoals de schijn van belangenverstrengeling. Alle adviesverzoeken zijn verwerkt in de geactualiseerde moresprudentie.	2021: 3 adviesverzoeken	3 x Voortoets uitgevoerd inzake mogelijke belangenverstrengeling en **schriftelijk** advies uitgebracht aan betreffende Statenleden;
	2020: 5 adviesverzoeken	5 x Voortoets uitgevoerd inzake mogelijke belangenverstrengeling en **schriftelijk** advies uitgebracht aan betreffende Statenleden;
	2019: 3 adviesverzoeken	3 x Voortoets uitgevoerd inzake mogelijke belangenverstrengeling en **schriftelijk** advies uitgebracht aan betreffend statenlid;
Behandelde adviesverzoeken van Statenleden die zijn voorzien van een mondeling advies in een bv. een reflectiegesprek	diversen	Advies/reflectie inzake vraagstukken, bijvoorbeeld hoe omgaan met aannemen geschenken, onthouden van stemmen, omgangsvormen, etc.

Ambtelijke integriteitsmeldingen
Over eventuele ambtelijke integriteitsmeldingen wordt ook gerapporteerd in het Jaarverslag Integriteit. Zoals aangegeven was er sprake van 2 meldingen in 2019 (zie jaarverslag Integriteit 2019) en waren er geen meldingen in 2020. Ambtelijke integriteit is gemandateerd naar algemeen directeur. De CdK treedt in deze ook niet op bij ambtelijke handhaving.

Limburgse bestuurders/ burgmeesters
Over eventuele meldingen en besprekingen met Limburgse burgemeesters/bestuurders leg ik – conform mijn ambtsinstructie - verantwoording af aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

Limburgs
Parlement

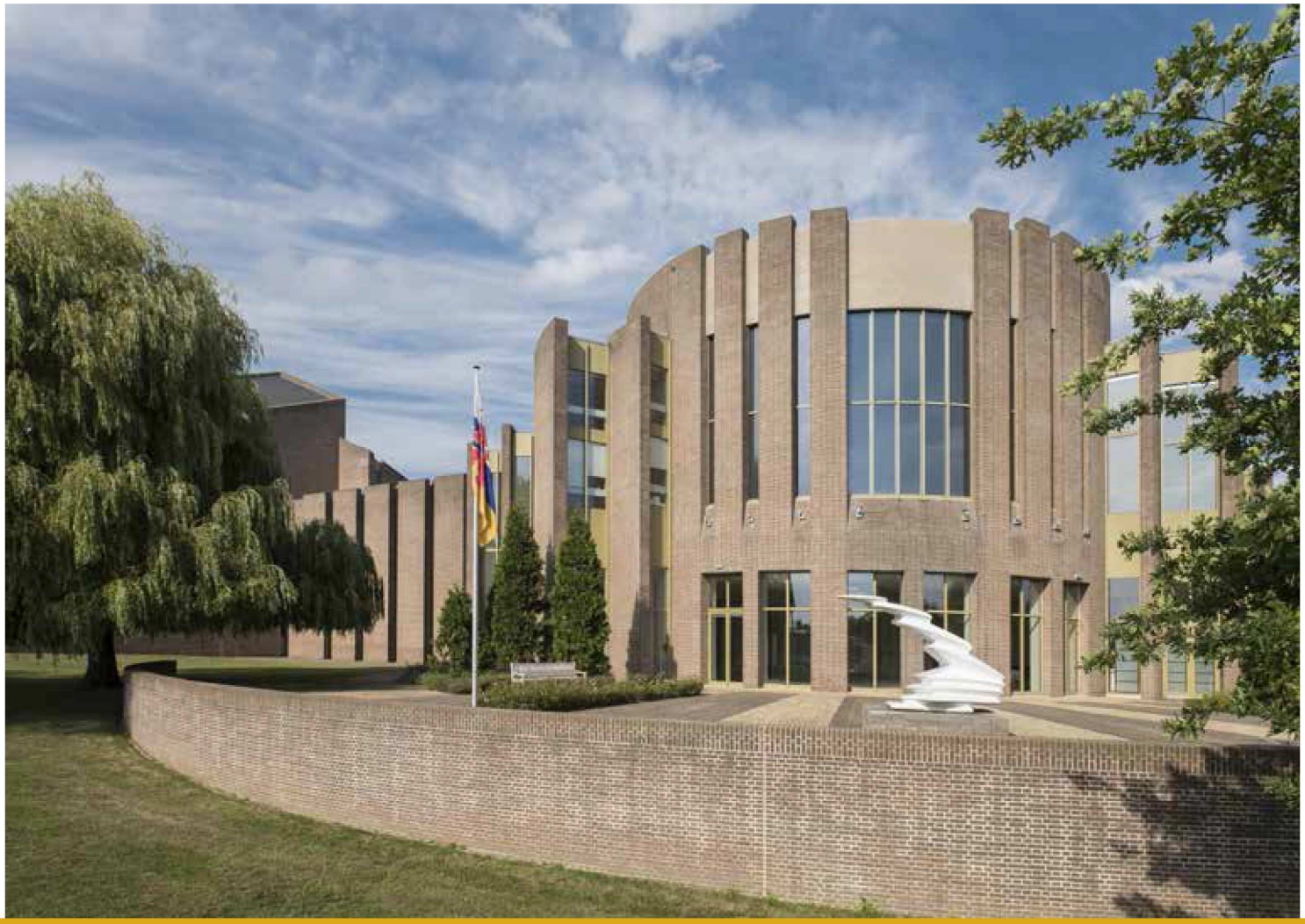

Integriteitspiegel leden Provinciale Staten Limburg

provincie limburg

Wat staat ons voor ogen met deze Integriteitspiegel?

Publieke bestuurders liggen in toenemende mate onder een maatschappelijk vergrootglas. Discussies over integriteit doen vrijwel altijd afbreuk aan het vertrouwen dat burgers hebben in de overheid. Het is dus belangrijk dat bestuurders en volksvertegenwoordigers integer zijn. Integriteit wordt dan ook gezien als een belangrijke kernwaarde voor gekozen politieke bestuurders. Toch raken met enige regelmaat politieke ambtsdragers betrokken bij integriteitskwesties. In sommige gevallen betreft dat strafbare feiten in de uitoefening van hun functie. Maar meestal gaat het in de praktijk om integriteitskwesties buiten de sfeer van de functie-uitoefening en om mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling.

Met ingang van 1 februari 2016 heeft de commissaris van de Koning op grond van artikel 175, tweede lid van de Provinciewet de taak de bestuurlijke integriteit van de Provincie te bevorderen. Hiermee is de rol en zorgplicht van de commissaris van de Koning met betrekking tot het bevorderen van de bestuurlijke integriteit van de provincie wettelijk vastgelegd.

Om bewustwording te creëren en de kwetsbaarheden van aanstaande Provinciale Statenleden zo goed mogelijk te kunnen inschatten/bespreekbaar te maken, acht de Commissaris van de Koning het van belang om met u aan de hand van een integriteitsspiegel, in gesprek te gaan. De Integriteitsspiegel vormt een belangrijk onderdeel in de voorbereiding van uw rol als politicus in de nieuwe Statenperiode. Deze bevat vragen over relevante onderwerpen die voor de bewustwording van integriteitsrisico's voor de goede functie-uitoefening van Statenleden van belang zijn. Na benoeming op grond van de Kieswet, maar vóór het onderzoek van de geloofsbrieven en de installatie heeft de Commissaris van de Koning samen met de griffier en de extern adviseur Integriteit een gesprek met u over de onderwerpen uit de integriteitsspiegel. Aan de hand van de in de integriteitsspiegel opgenomen vragen, kunt u zich afvragen of er gebeurtenissen zijn uit het verleden of heden waardoor u nu als Statenlid risico loopt.

Hierbij kunt u denken aan vragen in relatie tot onderstaande onderwerpen:

1. Gesprek met de Commissaris van de Koning
2. Strafrechtelijke antecedenten
3. Persoonlijke levenssfeer
4. Financiën (persoonlijk)
5. Financiën (zakelijk)
6. Eventueel eerder Volksvertegenwoordigerschap
7. Overige omstandigheden
8. Enige toelichting (hierna aangegeven met *)

Ad 1 Gesprek met de Commissaris van de Koning

Zijn er redenen waarom u af zou willen zien van een gesprek met de Commissaris van de Koning van de Provincie Limburg over deze integriteitspiegel voor uzelf en voor Provinciale Staten?

Ad 2 Strafrechtelijke antecedenten*

Alhoewel u niet verplicht bent om hierover mededelingen te doen, is dit onderwerp van de integriteitspiegel voor u van groot belang om u te realiseren of dit soort gebeurtenissen een integriteitsrisico kunnen vormen bij de uitoefening van uw functie als Statenlid.

- Bent u nu of in het verleden betrokken geweest bij een strafbaar feit* dat relevant is om in het licht van het bovenstaande te benoemen?
- Is een instelling* waarvan u bestuurder ((mede)beleidsbepaler) bent of was, verdacht (geweest) van een strafbaar feit?
- Is er weleens aangifte tegen u gedaan?

Ad 3 Persoonlijke levenssfeer

- Zijn er situaties (conflicten, incidenten, sociale contacten, verslavingsproblematiek, et cetera) nu of in het verleden waardoor u mogelijk chantabel kunt worden?
- Heeft u persoonlijke contacten die uw integriteit in twijfel kunnen trekken?

Ad 4 Financiën (persoonlijk)

- Heeft u financiële problemen (gehad) die hebben geleid tot een juridische, invorderings- of incassoprocedure?
- Verwacht u binnen een jaar financiële problemen die kunnen leiden tot een juridische, invorderings- of incassoprocedure?

Ad 5 Financiële (zakelijk)

- Heeft u, of een aan u gelieerde derde*, een financieel belang en/of zeggenschap* in instellingen die nu of in het verleden een functionele relatie met de Provincie Limburg hebben gehad, of wordt verwacht dat een functionele relatie de komende jaren kan ontstaan? Zo ja, wat is de naam en de vestigingsplaats van de instelling, waaruit bestaat het belang en kunt u die relatie toelichten?
- Heeft u, of een aan u gelieerde derde, onroerend goed in bruikleen van de provincie?
- Hebt u betaalde of onbetaalde nevenfuncties* aanvaard dan wel bent u voornemens nevenfuncties te aanvaarden? Zo ja, welke. Bent u zich bewust welke nevenfuncties u wel en niet kunt aanvaarden naast uw Statenlidmaatschap conform artikel 15 Provinciewet?

Ad 6 Eventueel eerder Volksvertegenwoordigerschap

- Bent u ooit eerder tot volksvertegenwoordiger verkozen? Zo ja, in welke provincie, van wanneer tot wanneer?
- Hebt u eerder ten behoeve van een verkiezing tot volksvertegenwoordiger in de integriteitspiegel gekeken? Zo ja, in welke hoedanigheid en in welke periode? Is er in die functie aandacht besteed aan integriteit
- Bent u als volksvertegenwoordiger ooit op het niet naleven van een door een volksvertegenwoordiging vastgestelde gedragscode integriteit aangesproken?

Ad 7 Overige omstandigheden

- Heeft u in het verleden voor de Provincie Limburg gewerkt of diensten verricht, niet zijnde politiek-bestuurlijke functies (betaald of onbetaald?
- Heeft u in het verleden samenwerkingsverbanden waarin de Provincie Limburg participeert (bijv. verbonden partijen*) of waarmee de Provincie een subsidierelatie onderhoudt, gewerkt of diensten verricht (betaald of onbetaald)? Zo ja, wat voor werkzaamheden/diensten waren dat en wanneer speelde dat?

*Toelichting

Om onduidelijkheid te voorkomen volgt hieronder een korte uitleg van of toelichting bij een aantal gehanteerde begrippen die met een * zijn aangeduid.

Strafrechtelijke antecedenten

Denk ook aan geseponeerde zaken anders dan met redenen ten onrechte verdachte of onvoldoende bewijs en ernstige verkeersmisdrijven (o.a. joyriding, rijden onder invloed van drank of drug, doorrijden na een aanrijding, rijden tijdens een rijontzegging, rijden als uw rijbewijs is ingevorderd, dood door schuld, vals kenteken). Verkeersovertredingen zijn in dit verband niet van toepassing.

Strafbaar feit

Strafbare feiten zijn menselijke gedragingen die vallen binnen de grenzen van de wettelijke delictsomschrijving. Dergelijke gedragingen zijn wederrechtelijk, verwijtbaar en op inbreuk van de wettelijke delictsomschrijving staat straf.

Instelling

Publiekrechtelijke rechtsvormen, vereniging, coöperatie, Onderlinge waarborgmaatschappij, NV, BV en stichting zoals bedoeld in artikel 3 van boek 2 Burgerlijk Wetboek, eenmanszaak, VOF of CV, stille maatschap, beroepenmaatschap, fonds voor gemene rekening en vergelijkbare buitenlandse rechtsvormen.

Financieel belang

Het aandeel of een ander vergelijkbaar kapitaal verschaffend belang dat u heeft in het financiële vermogen van een instelling. Dit betreft tevens het bezit zijn van effecten, vorderingsrechten en financiële deelnemingen in instellingen.

Een aan u gelieerde derde

Dit betreffen de volgende personen:

- Uw echtgeno(o)t(e) of partner;
- Bloed- en aanverwanten tot de 2e graad van u (ouders, kinderen, broers/zussen, kleinzoon/kleindochter);
- Personen binnen uw huishouden;
- Lasthebbers en vermogensbeheerders die ten behoeve van u optreden;
- Iedere andere relatie van u, zoals bv goede vrienden, zakenrelaties, etc., met een wezenlijk belang bij transacties van de Provincie Limburg.

Nevenfuncties

Een nevenfunctie is een al dan niet bezoldigde functie die een persoon naast zijn of haar hoofdberoep uitoefent. De Provinciewet verstaat onder een nevenfunctie van een Statenlid o.a. zijn/haar hoofdfunctie.

Zeggenschapsbelang:

Het stemrecht of een andere vergelijkbare invloed op het hoogste orgaan van een instelling.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de Provincie Limburg een bestuurlijk en/of financieel belang heeft.

www.limburg.nl

Limburgs Parlement

provincie limburg

PROTOCOL (MOGELIJKE) INTEGRITEITSSCHENDINGEN DOOR LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN OF LEDEN VAN GEDEPUTEERDE STATEN PROVINCIE LIMBURG 2020[1]

Reikwijdte protocol

Dit protocol moet mede worden bezien in het kader van de wijziging van art. 175 van de Provinciewet. De wijziging betreft een uitbreiding van dit artikel met een zorgplicht van de Commissaris van de Koning ten aanzien van het bevorderen van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit binnen de provincie.

Indien collega-bestuurders, ambtenaren, organisaties, bedrijven of burgers een redelijk vermoeden hebben van schending van bestuurlijke integriteit door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten kunnen zij zich melden bij de provincie Limburg.

Definities

- Adviseur Integriteit: de door het Presidium aangestelde extern adviseur met specifieke kennis en ervaring op het gebied van integriteit;
- Commissie Integriteit: commissie, die gaat over Integriteit; een commissie van Statenleden die integriteitsonderzoeken mede begeleidt, de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten ontwikkelt en mede de integriteit van leden van Provinciale Staten bevordert;
- Integriteitsdriehoek: een overlegplatform tussen Commissaris van de Koning (CdK), griffier en een Adviseur Integriteit. In de Integriteitsdriehoek worden integriteitsmeldingen gewogen en beoordeeld;
- Integriteitsschending: een gedraging van een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten, die in strijd is met het handelen als 'goed volksvertegenwoordiger' of 'goed bestuurder". Het kan gaan om feiten die wettelijk strafbaar zijn, maar ook om handelingen in strijd met geschreven of ongeschreven regels;
- Klankbord: een mee- en tegendenker van een lid van Provinciale Staten;
- Melding: het afgeven van een in behandeling te nemen, als zodanig bedoeld, signaal over een (mogelijke) integriteitschending.

Klankbord bij Integriteitsvraagstukken[2]

Leden van Provinciale Staten streven er actief naar conform art. 1.5. van de Gedragscode bestuurlijke integriteit voor leden van Provinciale Staten provincie Limburg 2020 (hierna te noemen: de gedragscode) binnen twee weken een klankbord op te zoeken nadat zij geconfronteerd worden met (eigen) integriteitsvraagstukken.

Dit klankbord kan men vinden bij de CdK, de griffier, iemand binnen de eigen partij of fractie, een externe in de privékring etc. De klankbordfunctie behelst eveneens de mogelijkheid om bij vraagstukken betreffende een mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling, de Statengriffier en/of de extern adviseur integriteit te laten toetsen waar eventueel spanningsvelden kunnen ontstaan inzake het voorgelegde vraagstuk en hierin een advies uit te laten brengen. Dit advies biedt handvatten voor leden van Provinciale Staten om transparant en zorgvuldig handelen te kunnen waarborgen en zo (een schijn van) belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

---

[1] Alle in het protocol genoemde termijnen zijn streeftermijnen, die alleen voorzien van redelijke argumenten overschreden mogen worden.

[2] Deze fase is ook opgenomen in de gedragscode bestuurlijke integriteit Provinciale Staten Provincie Limburg 2020.

Leden van Gedeputeerde Staten zoeken op gelijke wijze actief een klankbord op, waarbij tevens gebruik kan worden gemaakt van de Vertrouwenspersoon Integriteit voor Bestuurders (VIB), actief namens de Stuurgroep Integriteit Limburg.

Signalering en melding (mogelijke) integriteitsschendingen

Melding na signaal

Een (mogelijke) integriteitsschending door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten kan gesignaleerd worden door collega-bestuurders, ambtenaren, organisaties, bedrijven of burgers, die hier melding van kunnen doen bij een door het Presidium hiervoor aangestelde Adviseur Integriteit. Een melding hoeft niet noodzakelijkerwijs te gaan over een vaststaand feit. Er kan ook sprake zijn van een vermoeden. Indien de persoon in kwestie een melding doet, moet het echter wel om een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden gaan, gebaseerd op eigen kennis of eigen waarneming. Alleen dan worden de meldingen door de Adviseur Integriteit in behandeling genomen.

Een melder kan aangeven anoniem te willen blijven. Leden van Provinciale Staten en leden van Gedeputeerde Staten zijn niet wettelijk verplicht om een integriteitsschending door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten te melden.

Op grond van artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering zijn leden van Provinciale Staten, leden van Gedeputeerde Staten en ambtenaren alleen verplicht om (bij de politie) aangifte te doen van (ambts)misdrijven.

Bij twijfel of sprake is van een (ambts)misdrijf, kan een lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten (of ambtenaar) in een vertrouwelijk gesprek advies inwinnen bij de Rijksrecherche.

Meldpunt

De ontvangst van integriteitsmeldingen loopt primair via de Adviseur Integriteit. Hij is het (vertrouwelijke) meldpunt voor alle signalen van (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten. De Adviseur Integriteit bevestigt binnen een week (schriftelijk/per e-mail) de ontvangst van het signaal aan de melder. Deze adviseur is iemand met kennis van en ervaring met integriteitsonderzoeken, niet zijnde een bureau dat onderzoek gaat doen naar integriteitsmeldingen in de Provincie Limburg. De Adviseur Integriteit houdt na een melding strakke regie op het administratieve proces en zorgt in alle fases voor verslaglegging.

Duiding en beoordeling melding

Beoordeling integriteitsmeldingen

De Adviseur Integriteit doet t.a.v. de melding een voortoets, Deze voorbereiding dient als basis voor bespreking van de integriteitsmeldingen in de Integriteitsdriehoek. In de Integriteitsdriehoek worden de meldingen gewogen en beoordeeld. De melder wordt binnen 2 weken na beoordeling in de Integriteitsdriehoek telefonisch of schriftelijk / per e-mail door de Adviseur Integriteit geïnformeerd over het resultaat van de beoordeling.

Het oordeel van de integriteitsdriehoek is geen besluit zoals bedoeld in art. 1:3 van de Algemene wet Bestuursrecht. Hiertegen kan derhalve geen bezwaar of beroep worden ingesteld.

Een integriteitsmelding wordt getoetst aan de wet- en regelgeving en de gedragscode op:

- de aard van het feit;
- de ontvankelijkheid van de melding;
- de ernst van de zaak;
- de valideerbaarheid van feiten en omstandigheden;
- de positie of persoon van de bron en de persoon van het lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten in kwestie;
- de geloofwaardigheid/waarschijnlijkheid van signalen;
- de spoedeisendheid/actualiteit van de melding.

De beoordeling kan leiden tot de volgende conclusies:

1. het betreft *geen integriteitskwestie.* De Adviseur Integriteit neemt binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact op met de melder.
2. het betreft *geen integriteitsschending.* De Adviseur Integriteit neemt binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact op met de melder .
3. *er dreigt een schending*. Wanneer er geen sprake is van schending, maar bv. een schending door een lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten dreigt, dan wordt geen onderzoek naar de melding verricht, maar zal de Adviseur Integriteit binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact opnemen met het betreffende lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten (vertrouwelijk) en de melder..
4. er zijn *onvoldoende aanwijzingen vooreen integriteitsschending*. Als er onvoldoende aanwijzingen zijn om te constateren dat er sprake is van een integriteitsschending, neemt de Adviseur Integriteit binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek (vertrouwelijk) hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten;
5. *er is aanvullende informatie nodig*. Als er niet genoeg informatie is om de melding te kunnen beoordelen is er vooronderzoek nodig. Dit vooronderzoek start in opdracht van de CdK binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek. Binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek (vertrouwelijk) neemt de Adviseur Integriteit hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten.
6. *er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.* Indien er (tevens) een redelijk vermoeden van een strafbaar feit bestaat, wordt door of namens de de CdK binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de Integriteitsdriehoek aangifte gedaan bij het OM. Na overleg met de Officier van Justitie worden alle beschikbare gegevens binnen 2 weken door of namens de CdK ter beschikking gesteld aan Justitie. Na aangifte bepaalt de Officier van Justitie of nader onderzoek nodig is.
   Overheden mogen de resultaten van het onderzoek na verkrijging van de Officier van Justitie, gebruiken om het eigen onderzoek af te ronden. Een bestuursrechtelijk en strafrechtelijk onderzoek sluiten elkaar niet uit. Wel moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat de onderzoekers onnodig in elkaars vaarwater komen of dat betrokkenen dubbel belast worden. Aan het strafrechtelijk onderzoek wordt veelal voorrang gegeven.
7. *er is een feitenonderzoek naar (mogelijke) integriteitsschendingen noodzakelijk* omdat er een redelijk vermoeden is van een integriteitsschending. Dit onderzoek is nodig om te beoordelen of meldingen op waarheden en derhalve op redelijke gronden berusten. Indien een feitenonderzoek nodig is wordt dit, met een onderzoeksvoorstel van de CdK, binnen twee weken na beoordeling van de melding in de Integriteitsdriehoek besproken met de Commissie Integriteit. De CdK geeft vervolgens binnen twee weken na bespreking in de Commissie Integriteit opdracht tot het instellen van een integriteitsonderzoek. Binnen 3 weken na bespreking in de Commissie Integriteit neemt de Adviseur Integriteit hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale

Staten of lid van Gedeputeerde Staten. Of het naast hogere bestuursniveau eveneens al geconsulteerd moet worden zal afhangen van de situatie, Dit staat los van de verantwoordelijkheden die de CdK in deze heeft als Rijksorgaan. Indien het onderzoek zich richt op een gedraging van de CdK dan ligt de coördinatie van het onderzoeksproces bij de voorzitter van de Commissie Integriteit. De Commissie Integriteit stelt op basis van het onderzoek uiteindelijk vast of er al dan niet sprake is van een integriteitsschending.

Overleg Integriteitsdriehoek en Commissie Integriteit
De Integriteitsdriehoek doet periodiek op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie aan de Commissie Integriteit.

De Commissie Integriteit wordt ondersteund door de griffier en kan zich indien gewenst bij laten staan door derden. De CdK en griffier zijn, als adviseurs van de commissie Integriteit, beiden lid van deze commissie.

Voorbereiding onderzoek

Onderzoeksvoorstel
Indien de CdK voornemens is een feitenonderzoek in te stellen legt hij in overleg met de Integriteitsdriehoek binnen 2 weken een onderzoeksvoorstel aan de Commissie Integriteit voor.

Opdrachtformulering
Het onderzoeksvoorstel bevat afhankelijk van de zaak de volgende elementen (niet limitatief):
- aanleiding;
- afbakening opdracht;
- gewenst resultaat opdracht;
- omgang met tussentijdse wijzigingen;
- onderzoeksvragen;
- onderzoeksmethoden;
- wijze verslaglegging van onderzoekshandelingen;
- voor het onderzoek noodzakelijke kennis;
- onderzoeksplanning, -capaciteit, -kosten (o.b.v. offerte aanvragen);
- budget;
- lijst met mogelijke onderzoeker(s);
- voorkeur voor interne en/of externe onderzoeker(s);
- rolverdeling opdrachtgever en opdrachtnemer;
- inbreng en beperkingen onderzoekers;
- rechten en plichten onderzoekers;
- interne en externe communicatie over de voortgang en vervolgstappen;
- wijze van rapportage (al dan niet inclusief conclusies en aanbevelingen aan Provinciale Staten);
- procedure hoor en wederhoor;
- wijze beschikbaarstelling en openbaar making van de rapportage en mogelijkheid van het stellen van vragen.

Opdrachtverstrekking
Nadat de Commissie Integriteit kennis genomen heeft van het onderzoeksvoorstel, verleent de CdK binnen 2 weken schriftelijke opdracht aan de onderzoeker(s) en laat hiervoor een financiële verplichting vastleggen. Onderzoek kan verricht worden door een of meer Statenonderzoekers, de Zuidelijke Rekenkamer of een extern adviesbureau/externe adviseurs, niet zijnde de externe Adviseur Integriteit.

Kennisgeving
Uit zorgvuldigheid dragen de Integriteitsdriehoek en de Commissie Integriteit er zorg voor dat de kring van behandelaars van de melding zo klein mogelijk blijft.

De CdK stelt ,voor zover de feiten dit toelaten, de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of betrokken lid van Gedeputeerde Staten binnen 2 weken na kennisneming door de Commissie Integriteit van het onderzoeksvoorstel vertrouwelijk op de hoogte van de aanvang van het onderzoek. Het is primair aan het lid van Provinciale Staten om de functie als lid van Provinciale Staten, al dan niet tijdelijk, niet uit te oefenen of neer te leggen.

Het is primair aan een lid van Gedeputeerde Staten om zijn functie-uitoefening tijdens een integriteitsonderzoek te beoordelen.

Uitvoering onderzoek

Waarborgen voortgang onderzoek
Na de beslissing over het verrichten van onderzoeken, bewaakt de CdK de voortgang van het onderzoeksproces. De CdK is eindverantwoordelijk voor de wijze waarop (tijd, kwaliteit en budget) het onderzoek plaatsvindt.

Tot het moment van openbaarmaking van het onderzoeksrapport wordt geheimhouding opgelegd op alles wat te maken heeft met het onderzoek. De CdK kan, na overleg met de Commissie Integriteit, in (wettelijk) bepaalde gevallen Provinciale Staten voorstellen een lid van Provinciale Staten gedurende het onderzoek te schorsen. Ook kan hij het lid van Provinciale Staten tijdens het onderzoek de toegang tot bepaalde ruimtes ontzeggen dan wel bepaalde ruimtes af schermen.

Ten aanzien van een lid van Gedeputeerde Staten kunnen geen nadere voorstellen tot het nemen van maatregelen gedaan worden.

Rapportage
In de rapportage wordt door de onderzoekers verantwoord op welke wijze zij stapsgewijs hun onderzoek hebben verricht.

Voordat de onderzoekers de rapportage aanbieden aan de opdrachtgever, geven zij binnen een week na afronding van het onderzoeksrapport het lid van Provinciale Staten of het lid van Gedeputeerde Staten, waar onderzoek naar is verricht, in het kader van hoor en wederhoor de gelegenheid kennis te nemen van het rapport inclusief de bijlagen. Dit gebeurt door hem uit te nodigen om het rapport te komen inzien. Er wordt geen kopie van het onderzoeksrapport verstrekt. Het toepassen van hoor en wederhoor is een wezenlijk onderdeel van de afronding van het onderzoek.

Indien dit lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten op- en aanmerkingen heeft, dienen deze schriftelijk te worden vastgelegd en binnen een week als een addendum opgenomen te worden in de definitieve onderzoeksrapportage.

De onderzoekers onthouden zich (in het rapport en daarbuiten) van eigen opvattingen inzake (de consequenties van) de beoordeling van de al dan niet aan de orde zijnde integriteitsschending.
Het is de taak van Provinciale Staten om zich op basis van de onderzoeksgegevens een oordeel te vormen van de feiten.

Communicatie
Communicatie over de voorgang van het onderzoek geschiedt, in overleg met de Commissie Integriteit, onder verantwoordelijkheid van de CdK.

Afronding onderzoek

Bespreking rapportage
De onderzoekers bieden binnen een week nadat het eventuele verslag voor hoor en wederhoor aan het eindrapport is toegevoegd, het eindrapport aan de CdK aan. Deze agendeert het voor een (besloten) vergadering van de Commissie Integriteit, waarvoor de Adviseur Integriteit wordt uitgenodigd . Daarna biedt de CdK het rapport aan aan het Presidium, die kan besluiten het rapport (voorzien van een Statenvoorstel) te agenderen voor de Statenvergadering.

Nazorg
De Integriteitsdriehoek plant na deze Statenvergadering een evaluatiegesprek in met het lid van Provinciale Staten, waar onderzoek naar is verricht.

Inwerkingtreding en citeertitel
1. Dit protocol treedt na vaststelling direct in werking.
2. het Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2017, vastgesteld op 6 juli 2017, vervalt bij de inwerkingtreding van dit protocol.
3. Dit protocol wordt aangehaald als “Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2020”.

Behoort bij besluit P-20-022 van Provinciale Staten van Limburg d.d. 11 december 2020.

Provinciale Staten voornoemd

de voorzitter,
de heer drs. Th.J.F.M. Bovens

de griffier,
de heer mr. A.O.J. Pregled

Beste leden van Provinciale Staten Limburg,

Mijn naam is Ray Dorgelo en ik woon in Swalmen. Tot mijn ongenoegen voel ik mij genoodzaakt om als burger tot u te spreken. De situatie in de Limburgse politiek, maar ook in de landelijke politiek, voor wat betreft de bestuurlijke én de controlerende macht is al lange tijd dramatisch slecht en helaas wordt het alleen maar slechter.

Machtsmisbruik is aan de orde van de dag. Waar normaliter burgers zouden moeten kunnen vertrouwen op eerlijke en integere bestuurders is de realiteit dat burgers zich moeten bezig houden met vechten voor eerlijkheid en controle van de bestuurlijke macht. Ik ben er letterlijk en figuurlijk moe van. We horen in de politiek veel mooie woorden, maar zien zelden de bijbehorende daden. Volgens de spelregels van extern spreekrecht zal ik mij houden bij het onderwerp van deze Statenvergadering: het IKL-schandaal.

Ik moet hierover het volgende kwijt. We horen zo vaak de woorden: 'ons mooie Limburgse landschap', maar om dat Limburgse landschap mooi te houden en mooier te laten worden is veel werk nodig. Vooral veel belangrijk werk om de natuur te beschermen, want de natuur is de basis voor een gezonde leefomgeving. Voor wat betreft het werken voor en met de natuur is er grote afhankelijkheid van gepassioneerde vrijwilligers. Mensen die zich met hart en ziel inzetten voor het Limburgse landschap zonder ervoor betaald te krijgen.

Hoe schandalig is het dan om te horen dat een directeur van IKL zichzelf verrijkt met financiële middelen die bestemd zijn voor natuurwerk. Er zijn geen woorden voor. Ikzelf ben ook onderdeel van een groep vrijwilligers die onder andere talloze uren besteden in het helpen van Limburgse schapenhouders om te leren samen te leven met de teruggekeerde diersoort: de wolf. Kort gezegd: de daadwerkelijke mensen die werken voor en in de Limburgse natuur- en buitengebieden investeren hun tijd en energie, terwijl financiële middelen gestolen worden door een toch al grof overbetaalde stichting directeur. Zonder enige twijfel zijn er nog veel meer van dit soort fraudeurs met sowieso al te hoge salarissen. Alsof er geen daadwerkelijk goede directeurs te vinden zijn die voor een acceptabel salaris werken. Nu is de tijd om die allemaal bloot te leggen.

Ik wil alle fractievoorzitters, ongeacht politieke kleur, oproepen om nu gezamenlijk rigoureus dit probleem aan te pakken en te zorgen voor een nieuwe en stabiele basis voor wat betreft Limburgs bestuur. Ik durf te zeggen dat ik spreek namens alle fatsoenlijke Limburgse burgers die allen, ongeacht politieke kleur, recht hebben op eerlijke en integere bestuurders en een eerlijke, integere doortastende controlerende macht. Er zijn in deze problematiek een aantal heldere zwart-witte details van toepassing:

- Gedeputeerden en een hoeder van integriteit die niet eerder vermoedens of weet hadden van dit IKL-schandaal zijn niet capabel.
- Gedeputeerden en een hoeder van integriteit die wel al vermoedens of weet hadden van dit IKL-schandaal zijn corrupt.

Beide scenario's zijn onacceptabel en kunnen alleen maar betekenen dat de betrokken bestuurders die functies niet meer mogen uitoefenen.

Nu is het moment om schoon schip te maken en alles op alles te zetten om voor de resterende periode en daarna, integere en capabele bestuurders te vinden en te installeren.

Fractievoorzitters die dit niet inzien en nu nog niet willen doen wat nodig is, zijn niet geschikt om die functie uit te oefenen. De fatsoenlijke Limburgse burger heeft recht op goede en eerlijke volksvertegenwoordigers. De tijd van half werk en veel woorden in plaats van daden is al lang voorbij. Ik hoop dat er vandaag door u allen de nodige stappen worden gezet om het tij te keren.

Dankuwel.

R.M. (Ray) Dorgelo

Wij hebben als College in de eerste termijn relatief weinig vragen gehoord, en vooral heel veel oordelen. Oordelen die niet zijn gebaseerd op zorgvuldig onderzoek. Onderzoek zoals dat door Gedeputeerde Staten (via de concerncontroller) en de Gouverneur (vanuit de Commissie Integriteit) is geïnitieerd. Dat betreurt het College zeer, er wordt geoordeeld en veroordeeld over dit College en de Gouverneur, zonder waarheidsvinding en daarop gebaseerde zorgvuldige oordeelsvorming.

Nog meer betreurt het College dat de ambtelijke organisatie in dit debat wordt getrokken. De onafhankelijkheid en professionaliteit van directie, concerncontroller en directiesecretaris worden openlijk in twijfel getrokken en onderdeel van moties. Ook hier weer zonder fundament. Een van de meest belangrijke pijlers van onze rechtsstaat is dat niet wordt geoordeeld, anders dan op basis van feiten en gedegen onderzoek.

Om elk misverstand te voorkomen: wij stellen integer handelen en een daarbij passende bestuurscultuur boven alles. Vanuit dat perspectief hebben wij de afgelopen 2 jaar naar eer en geweten onze rol vervuld. Op basis van zo'n 70 statenvoorstellen en 31 beleidskaders, die allemaal, stuk voor stuk, met ruime meerderheden zijn aangenomen. En wij hebben in die jaren een ambtelijke organisatie aan de slag gezien die in al haar handelen integriteit vooropstelt en het goede doet voor Limburg. Wij zien dan ook de uitkomsten van elk onderzoek dat op onze bestuursperiode toeziet met alle vertrouwen tegemoet.

Echter de signalen vanuit uw Staten zijn ons helder, het vertrouwen ontbreekt en zonder dat vertrouwen is het onmogelijk om ons werk voor Limburg en de Limburgers voort te zetten. Daarom dienen wij met onmiddellijke ingang als gedeputeerden ons ontslag in. En wensen Uw Staten veel wijsheid om het goede te doen voor Limburg.

Statement Gouverneur Bovens
09-04-2021

Er lag een motie van wantrouwen. Die is ingetrokken.

Zo'n motie doet iets met je. **Dat raakt me**.

Ik ben uw gouverneur. Uw voorzitter. Het raakt me omdat ik in die tien jaar telkens – ook recent nog – tijdens mijn functioneringsgesprekken met u, via de commissie Afstemmingsgesprekken, op geen enkele manier naar voren is gekomen dat ik niet de juiste man op de juiste plaats zou zijn. En ik voelde me telkens gesteund met uw vertrouwen.

Ik sta niet niet alleen op papier vanuit mijn functie boven de partijen. Niet alleen feitelijk en in mijn handelen, maar ook in mijn overwegingen en beschouwingen. In al die jaren dat ik nu Gouverneur ben heb ik nimmer – ook niet vanuit uw Staten – hierover een verwijt gekregen.

Uit alles wat ik de afgelopen dagen heb gehoord en gelezen, zou je de indruk krijgen dat ik zélf onderwerp van een integriteitskwestie zou zijn. **Dát raakt me nog het meeste**. En – als het dan toch verdedigend mag klinken – dat doet geen recht aan wat ik de afgelopen tien jaar heb gedaan en hoe ik met u heb samengewerkt. U en ik.

Als ik naar het verloop van het debat van de afgelopen twee Statenvergaderingen kijk, dan moeten mij een aantal zaken van het hart.

In de constatering dat ik tekort zou schieten in het toezicht op integriteitsvraagstukken en te weinig daadkrachtig zou handelen… dát zou juist één van de onderwerpen zijn voor de provinciale enquête. Ik zou graag het debat met u op feiten en gedegen onderzoek voeren.

U geeft aan dat ik in een vroeg stadium inhoudelijk kennis zou hebben gehad van de casus Vrehen. Ik heb u niet verkeerd geïnformeerd. Als u het transcript van uw Statenvergadering van vorige week vrijdag nauwlettend zou lezen dan moet u tot een andere conclusie komen.

Het Feitenrelaas geeft duidelijk weer wat er met de persvraag is gebeurd, hoe dus het procesverloop is geweest. En die feiten zijn nergens strijdig met mijn woorden, niet alleen niet met mijn letterlijke teksten, maar als u de context tot u neemt, ook niet in strijd met de bedoeling van mijn beantwoording.

Ik werp de beschuldiging dan ook verre van mij.

Ook gaf u in het debat aan dat ik te voorzichtig en te omzichtig heb gehandeld bij integriteitskwesties. Dat ben ik niet met u eens. Mijn koers, mijn lijn, is er één van zorgvuldigheid en dus wachten op resultaten van de onderzoeken. Op waarheidsvinding. En dát. Geachte Staten. En juist dat, daarvan las ik van U het verwijt dat ik mij daaraan onttrokken zou hebben.

Dit zijn verwijten die niet terecht zijn.

Ik had op basis van de afgelopen tien jaar gedacht, gehoopt en mogen verwachten dat er voldoende vertrouwen in mij en mijn beleid zou zijn.

Limburg en de Limburgers zijn mij boven alles dierbaar.

Ik heb mij de afgelopen 10 jaar samen met verschillende colleges van GS, parlementen van Limburg en een geweldige ambtelijke organisatie ingespannen om het beste te doen voor Limburg.

Limburg is in die jaren gegroeid, niet door mijn toedoen alléén, maar door de inzet van velen. Hier in dit huis en daarbuiten. We zijn welvarender geworden, waarbij solidariteit voor mij altijd heel belangrijk was. We zijn internationaler geworden waarbij ik geloof in de kracht van de Euregio. We hebben onze economie versterkt met de Brightlands Campussen en aandacht voor ondernemerschap in Limburg en de samenwerking die daarvoor nodig is.

We hebben ons vestigingsklimaat versterkt door structureel te investeren in grote infrastructurele en ruimtelijke opgaven. En ik zou zo nog wel even door kunnen gaan. Ik ben gouverneur van alle Limburgers. Me altijd voor meer dan 100% ingezet voor Limburg en de Limburgers. Met liefde en passie, oprecht, integer en rechtvaardig.

U rekent mij aan dat de veranderingen in bestuurscultuur, de veranderingen die ik de afgelopen 10 jaar echt heb zien gebeuren. Dat die veranderingen niet snel genoeg gaat. Ik herken mij daar niet in. Ik ben trots op de stappen die er zijn gezet en die in positieve zin onderscheidend zijn in Nederland.

Maar als ik niet met uw volle 100% vertrouwen mijn werk kan doen, dan past reflectie.

Ik ben voornemens mijn functie ter beschikking te stellen en als uw gouverneur bereid om voorlopig aan te blijven tot een nieuwe kroonbenoemde Commissaris van de Koning benoemd is. Ik heb voor deze oplossing van het Presidium het unanieme vertrouwen en steun gekregen. Ik zal met de Minister over deze oplossing in overleg treden.

Daarmee is er ruimte voor een nieuwe start voor de bestuurscultuur van Limburg en honoreer ik ook de wens van het Presidium om voor continuïteit en stabiliteit in de transitieperiode te zorgen.

Dank u.

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Ons kenmerk	2021/8800	**Maastricht**	30 maart 2021
Uw kenmerk	-	**Verzonden**	**30 maart 2021**

Onderwerp
Ontstane politiek-bestuurlijke situatie

Geachte Staten,

In navolging van ons schrijven van 26 maart jl. alsmede gezien de ernst van de omstandigheden rondom de politiek-bestuurlijk situatie die is ontstaan, berichten wij u het volgende. Het College van Gedeputeerde Staten heeft kennisgenomen van uw besluit om op vrijdag 2 april a.s. een extra Statenvergadering te beleggen. Tevens heeft u via het Presidium aangegeven een nadere staatsrechtelijke en bestuurlijke duiding te willen ontvangen vanuit het College. Zoals wij in onze brief van 26 maart jl. hebben aangegeven, is een debat in uw Staten in de context van een extraparlementair College belangrijk om richting te geven aan de wijze waarop dient te worden omgegaan met de nu opengevallen vacatures.

Staatsrechtelijke duiding: vertrouwensregel en politieke verantwoordelijkheid
De samenwerking tussen het provinciale bestuurscollege en het vertegenwoordigend orgaan is hoofdzakelijk gegrond op twee samenhangende beginselen: de politieke verantwoordelijkheid van bestuurders jegens Provinciale Staten (artikel 167 Provinciewet) en de vertrouwensregel (artikel 49 Provinciewet). In het eerste onderzoeksrapport van Tilburg University (mei 2020) dat in opdracht van de Commissaris van de Koning is uitgevoerd naar de werking van de extraparlementaire bestuursvorm, zijn deze twee beginselen nader toegelicht[1]:

> *"De vertrouwensregel*
> In algemene zin houdt de vertrouwensregel in dat een bestuurscollege en individuele bestuurders alleen kunnen functioneren als ze het vertrouwen hebben van een meerderheid van de leden van het vertegenwoordigend

[1] Tilburg University (2020). *Waar een wil is. Een onderzoek naar de extraparlementaire bestuursvorm in Limburg in de praktijk, maart 2019 – maart 2020, mei 2020.* Zie brief CdK van 29 mei 2020 (kernmerk 2020/22773).

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

orgaan. In sommige parlementaire stelsels moet dat vertrouwen aan het begin van de regeerperiode uitdrukkelijk worden uitgesproken door de volksvertegenwoordiging. In de Nederlandse context wordt gewoonlijk aangenomen dat bestuurders het vertrouwen van de volksvertegenwoordiging genieten, tot blijkt – uit de aanname van een motie van afkeuring, de afwijzing van kernonderdelen van beleid of de verwerping van de begroting – dat het ontbreekt. Binnen het provinciaal bestuur komt in de benoeming van de gedeputeerden door de Staten (artikel 35, eerste lid, Provinciewet) tot uitdrukking dat de gedeputeerden het vertrouwen van (een meerderheid in) de Staten hebben.

Politieke verantwoordelijkheid
Het aangrijpingspunt voor effectuering van de vertrouwensregel is de politieke verantwoordelijkheid van bestuurders voor het door hen en in hun naam gevoerde bestuur. Het bestuur legt dagelijks verantwoording af aan de volksvertegenwoordiging door het verstrekken van informatie, zowel uit eigen beweging al desgevraagd, in mondelinge of schriftelijke vorm. Het opzeggen van het vertrouwen in een bestuurder of het gehele bestuurscollege door de volksvertegenwoordiging leidt noodzakelijkerwijs tot het ontslag van de betreffende bestuurder(s). De ratio daarvan is dat alleen het vertegenwoordigend orgaan is gekozen; het bestuur heeft geen eigen kiezersmandaat en wordt slechts indirect gelegitimeerd door het vertegenwoordigend orgaan, in de vorm van het vertrouwen dat wordt gesteld in de bestuurlijk verantwoordelijken.” (p.4)

Als de relatie of de ‘binding’ tussen een College en de volksvertegenwoordiging wordt gekenmerkt door de vertrouwensregel, dan is er sprake van een parlementair regeringsstelsel. Dat geldt ook voor provincies. Er is geen principieel onderscheid tussen een ‘parlementair’ college of een ‘extraparlementair’ college. Wel is er een gradueel verschil in een extraparlementaire context waarbij er door het ontbreken van een door politieke partijen ondertekend coalitieakkoord sprake is van minder directe formele binding aan de bestuurlijke prioriteiten van het College en meer vrijheid voor partijen in Provinciale Staten.

In het geldende recht is niet aangegeven op welke wijze moet worden besloten over de vervanging van tussentijds vertrekkende gedeputeerden. Tevens is het, anders dan op landelijke niveau, niet mogelijk om tussentijdse verkiezingen te houden. De samenstelling van de Staten in de zin van partijpolitieke verhoudingen, verandert dus in beginsel niet, behalve in het geval dat leden van fracties zich afsplitsen of een nieuwe groep vormen. Elk College zal dus in de huidige samenstelling van de Staten op basis van vertrouwen moeten kunnen samenwerken.

Duiding van het College van Gedeputeerde Staten
Na de provinciale statenverkiezingen in maart 2019 is er een (in)formatieperiode gestart voor de vorming van een provinciebestuur. In deze periode zijn er in mei 2019 een 8-tal uitgangspunten geformuleerd die onderschreven zijn door alle politieke partijen waarbij de SP een voorbehoud heeft gemaakt op twee onderdelen. Vanuit deze inhoudelijke uitgangspunten is vervolgens gezocht naar de samenstelling van een provinciebestuur. Dit heeft uiteindelijk geleid tot een extraparlementaire bestuursvorm en een bijbehorend Collegeprogramma waarin rekening is gehouden met de wensen en aandachtspunten van alle politieke partijen. De gedeputeerden van het College van Gedeputeerde Staten zijn formeel door uw Staten benoemd op 28 juni 2019 op voordracht van de beide toenmalige formateurs die namens Provinciale Staten hun werkzaamheden uitvoerden.

Vanuit de gezamenlijke uitgangspunten en het Collegeprogramma is er door het College de afgelopen periode gewerkt aan ruim 30 beleidskaders, provinciale begrotingen, jaarstukken, herfstnota en

voorjaarsnota, verordeningen en diverse grote projecten die met vaak ruime (en wisselende) meerderheden in Provinciale Staten zijn vastgesteld. Tevens hebben de Staten ook vele moties en amendementen ingediend bij deze statenvoorstellen waarmee mede richting is gegeven aan de provinciale koers.

Wat betreft de huidige politiek-bestuurlijke ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalig directeur Vrehen hebben twee leden van het College op vrijdag 26 maart jl. aangegeven de politiek-bestuurlijke verantwoordelijkheid te nemen en per direct hun ontslag aangeboden. Vanuit de Provincie lopen er op dit moment drie onderzoeken:

1. Ten eerste heeft de Commissaris van de Koning op 23 maart jl. de externe adviseur Integriteit Provinciale Staten verzocht een voorstel te doen voor een extern te beleggen integriteitsonderzoek. Opzet en vraagstelling zullen nog deze week aan de Commissie Integriteit van uw Staten worden voorgelegd;
2. Het College van GS heeft op 23 maart jl. opdracht gegeven aan de onafhankelijke provinciale concerncontroller om de feiten inzake opdrachten, subsidies en financiering/leningen in beeld te brengen als het gaat om de organisaties waarbij de heer Vrehen betrokken is. Daarbij is de provinciale accountant gevraagd zich uit te spreken over de opzet en inhoud van het onderzoek. Deze heeft inmiddels aangegeven dat dit een goede opzet betreft. De resultaten zullen naar verwachting uiterlijk 30 april a.s. opgeleverd kunnen worden;
3. Tenslotte heeft het College van GS reeds eerder, namelijk op 24 november 2020, besloten tot het uitvoeren van een art.217a onderzoek naar de rechtmatigheid en doelmatigheid van de provinciale subsidies. Het onderzoeksvoorstel is op 22 januari 2021 besproken in de Controlecommissie.

Het College van GS, de CdK als voorzitter van PS alsook de afgetreden gedeputeerden, zullen actief hun volle medewerking verlenen aan deze onderzoeken. Tevens zullen de gestelde schriftelijke vragen van GroenLinks, D66 en 50PLUS tijdig van separate beantwoording worden voorzien.

De inmiddels afgetreden Raad van Toezicht van IKL heeft onder zijn verantwoordelijkheid opdracht gegeven tot een extern en onafhankelijk integriteitsonderzoek ingesteld naar de besturing van IKL. De onderzoekscommissie bestaat uit mevrouw drs. Maria Henneman (voorzitter), mevrouw mr. Eva Knipschild en professor dr. Jaap van Manen. De commissie verwacht ongeveer 6 weken nodig te hebben voor het onderzoek. Tevens heeft het CBF, Toezichthouder Goede Doelen, het IKL op 26 maart onder verscherpt toezicht geplaatst.

Tegelijkertijd kent Limburg ook grote inhoudelijke uitdagingen voor de komende tijd. Het provinciaal beleid is vertaald in kaders en projectvoorstellen waarmee bijgedragen wordt aan een beter en sterker Limburg. Juist in deze Corona-crisis is het bieden van zekerheid en continuïteit vanuit de overheid belangrijk. Op nationaal niveau is de vorming van een nieuw Kabinet en de wijze waarop Limburg haar belangen in een nieuw Regeerakkoord zoveel als mogelijk wil verankeren cruciaal. Dit geldt eveneens voor het benutten van de grote nationale, euregionale en Europese fondsen waar de komende maanden tranches van opgesteld worden c.q. leiden tot nieuwe besluitvorming.

Het College heeft in haar brief van 26 maart jl. aangegeven dat het aan Provinciale Staten is om richting te geven aan de wijze waarop dient te worden omgegaan met de nu opengevallen vacatures. Als het gaat om de uitdagingen voor de komende tijd en de uitvoering van het door Provinciale Staten vastgestelde beleid en inhoudelijke kaders, is het huidige College gemotiveerd en beschikbaar om hier verder invulling en uitvoering aan te geven.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Ons kenmerk	2021/8799		
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	30 maart 2021
Bijlage(n)	1	**Verzonden**	**30 maart 2021**

Onderwerp
Portefeuilleverdeling

Geachte Staten,

In onze vergadering van 30 maart 2021 hebben wij de portefeuilles van de voormalig gedeputeerden Koopmans en Mackus waarnemend verdeeld onder de collegeleden. In de bijlage treft u een overzicht aan, evenals een overzicht van de afspraken ten aanzien van vervanging.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Portefeuilles

Geel = waarnemend

CdK - Rijkstaken - Algemene beleidscoördinatie en strategie - Bestuurlijk en ambtelijke integriteit - Communicatie en Branding - Coördinatie internationalisering - Algemene juridische zaken - Integratie - Personeel en organisatie	**De heer Joost van den Akker** **Portefeuille Economie, Rijksinfrastructuur, Onderwijs en Sport** - Economie waaronder: Logistiek en distributie Industriebeleid Coördinatie Brightlands Brightlands Maastricht Health Campus Brightlands Smart Services Campus Bedrijventerreinen - Onderwijs - Arbeidsmarkt - LIOF & MKB-fondsen - Acquisitie - Maastricht Aachen Airport - Toerisme & recreatie - Sport - Public Affairs - Rijksinfrastructuur (incl. Railagenda)
Mevrouw Carla Brugman **Portefeuille Energie, Natuur & Landschap en Provinciale Wegen** - Energiebeleid - Waterbeleid incl. WML & Waterschap - Adaptief water- en grondbeleid - Openbaar vervoer (incl. Maaslijn) - Fietsbeleid - Ooijen – Wanssum - Soorten beleid - Natuur - Fauna en biodiversiteit - Plattelandsontwikkeling en landschap - 1 miljoen bomenplan - Provinciale wegen	**De heer Ruud Burlet** **Portefeuille Duurzaamheid, Milieu, Erfgoed en Aanbestedingen** - Brightlands Chemelot Campus - Duurzaamheid/Blue-Economy - Afval & recycling - IPO-bestuur - Ontgrondingen - Bodem en ondergrond - Milieu - Aanbestedingsbeleid - Archeologie - Mediabeleid - Erfgoed - Monumenten - Subsidiebeleid * - Brightlands Campus Greenport Venlo

De heer Andy Dritty **Portefeuille Financiën, Ruimte, Wonen en Europa** - Wonen - Binnenstedelijke ontwikkeling - Ruimtelijke ordening - Omgevingswet – omgevingsvisie - Europese programma's - Europees Comité van de Regio's - IBA Parkstad - Mijn(water)schade - Interbestuurlijk toezicht - Toezicht gemeenten financiën - Bestuurlijke organisatie - Financiën/Bedrijfsvoering * - Regiodeal Parkstad - Grondbedrijf	**De heer Robert Housmans** **Portefeuille Sociale Agenda, Cultuur, Zorg, Landbouw en Veiligheid** - Sociale agenda (incl. Jeugdfonds) - Bibliotheekwerk en laaggeletterdheid - Zorg - Seniorenbeleid - Maatschappelijke organisaties - Veiligheid - Schutterijwezen - Toezicht & Milieuhandhaving - RUD Zuid & Noord Limburg - Drugsafvaldumpingen / Groene Brigade - Regiodeal Noord-Limburg - Cultuur - Landbouw - Aanpak Stikstof

Allen Burgerparticipatie & Bestuurlijke vernieuwing

* subsidievaststelling valt, in gevallen waarin de verlening onder portefeuille Burlet valt, onder portefeuille Dritty (Bedrijfsvoering).

Onderlinge vervanging

Gedeputeerde Housmans vervangt gedeputeerde Burlet

Gedeputeerde Burlet vervangt gedeputeerde Dritty

Gedeputeerde Dritty vervangt gedeputeerde Van den Akker

Gedeputeerde Van den Akker vervangt gedeputeerde Brugman

Gedeputeerde Brugman vervangt gedeputeerde Housmans

Volgorde vervanging CdK

1e gedeputeerde Housmans

2e gedeputeerde Burlet

3e gedeputeerde Dritty

4e gedeputeerde Van den Akker

5e gedeputeerde Brugman

provincie limburg

drs. Th.J.F.M. Bovens
Commissaris van de Koning | Gouverneur

Provinciale Staten van Limburg

Maastricht, 26 maart 2021
2021/00141656

Reactie Gouverneur Bovens op vertrek twee gedeputeerden

Het plotselinge aftreden vanochtend van gedeputeerde Ger Koopmans en gedeputeerde Hubert Mackus heeft velen verrast. Gezien de verklaringen van beide bestuurders kan ik voor deze keuze begrip opbrengen. Ik besef dat zij hiermee een groot offer brengen voor het herstel van het vertrouwen in de democratie en het openbaar bestuur in Limburg. Zij hebben op moedige wijze verantwoordelijkheid genomen voor de twijfel die is gerezen over de manier waarop is omgegaan met publieke gelden buiten ons huis. Dat laat onverlet dat deze stap voor beide bestuurders een groot persoonlijk drama is.

De berichtgeving in diverse media de afgelopen week is dinsdag voor mij aanleiding geweest om de externe adviseur Integriteit Provinciale Staten te verzoeken een voorstel te doen voor een extern te beleggen integriteitsonderzoek.
Ik vind het van groot belang dat dit voorgenomen integriteitsonderzoek wordt doorgezet. De Limburgers hebben immers recht te weten wat de feiten zijn. Daarnaast is dit ook van belang voor degenen die in de media worden genoemd. Als het fout zit, dan moeten we dat aanpakken en leren van deze fouten. Indien integriteitsschending niet aan de orde is, dan moet de zweem er van af.

Het college blijft verantwoordelijk voor de uitvoering van de beleidskaders zoals die door de Staten zijn vastgesteld. In de context van het extraparlementair college is het aan de Staten om richting te geven aan de wijze waarop dient te worden omgegaan met de nu opengevallen vacatures.

Ik heb groot respect voor de wijze waarop beide bestuurders de afgelopen jaren daadkrachtig en met heel hun ziel en zaligheid vorm en inhoud hebben gegeven aan een sterker Limburg. Ik dank hen hiervoor van harte.

De Commissaris van de Koning
in de provincie Limburg

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+31 43 389 70 02
www.limburg.nl

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Ons kenmerk	2021/8408		
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	26 maart 2021
Bijlage(n)	-	**Verzonden**	**26 maart 2021**

Geachte Staten,

Het College van Gedeputeerde Staten heeft kennisgenomen van het aftreden van de gedeputeerden Ger Koopmans en Hubert Mackus. Wij hebben respect voor de moedige wijze waarop zij daarmee verantwoordelijkheid nemen voor de twijfel die is gerezen over de besteding van subsidiegelden door de directeur van een van onze partners in landschapsbeheer.

Als college spreken we onze waardering uit voor de grote bijdrage en inzet die beide gedeputeerden in ons extraparlementaire college hebben geleverd ten behoeve van de ontwikkeling van onze provincie en haar inwoners.

Het is droevig dat we vandaag twee gewaardeerde collega's uit ons College hebben zien vertrekken. Hun besluit doet niets af aan de verantwoordelijkheid die wij voelen voor de ambities en uitgangspunten van het collegeakkoord en de betekenis daarvan voor Limburg. Het College blijft daarom verantwoordelijkheid nemen voor de uitvoering van de beleidskaders zoals die door de Staten zijn vastgesteld. In de context van een extraparlementair College is het aan de Staten om richting te geven aan de wijze waarop dient te worden omgegaan met de nu opengevallen vacatures.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

Maastricht, 26 maart 2021

Geachte voorzitter van Provinciale Staten,

Heden dien ik mijn ontslag in als lid van het college van Gedeputeerde Staten.
De redenen hiervoor zijn vermeld in de volgende verklaring.

Binnen het huidige en vorige college van Gedeputeerde Staten heb ik me vol overgave beziggehouden met mooie portefeuilles die zich uitstrekken van infrastructuur tot natuur, erfgoed en landbouw. De Maaslijn, grensoverschrijdende infra, de vernieuwing van de landbouwsector, de campusontwikkeling in Venlo, het stikstofbeleid, het zijn complexe en prachtige dossiers.

Op het snijvlak van natuur en landbouw spelen grote uitdagingen, met veel partijen die samen veel bereiken. We hebben in Limburg een uniek samenwerkingsmodel waardoor betrokken spelers en organisaties, van boeren tot natuurbeheerders samen grote uitdagingen te lijf gaan. Zelfs rond de stikstofproblematiek gaan we hier in de provincie niet vechtend over straat. Dat is de kracht van onze regionale samenwerking.

Maar de afgelopen dagen heb ik moeten constateren dat er in dat krachtige samenwerkingsmodel een zwakke schakel is geslopen. Er blijken in het landschapsbeheer verwevenheden te bestaan die ongewenst en onacceptabel zijn. Met telkens bestuurder Herman Vrehen als centrale persoon.

Uit de gesprekken die ik in de afgelopen dagen hierover heb gevoerd, rijst voor mij het beeld dat er op onoorbare wijze is omgegaan met de besteding van subsidiegelden van de Provincie en met het verstrekken van opdrachten door hemzelf aan hemzelf en door hem aan derden.

Daar draagt natuurlijk vooral de heer Vrehen in persoon zelf verantwoordelijkheid voor. Ik ga ervan uit dat het lopende onderzoek vanuit IKL de onderste steen boven zal brengen.

Maar ook ik als portefeuillehouder voor Landbouw en Landschap voel hierin een verantwoordelijkheid en ik neem die ook. Ik vind dat de kracht van samenwerking niet mag worden geschaad door twijfel over de manier waarop organisaties of personen omgaan met publieke gelden. Die twijfel heb ik niet kunnen voorkomen, ondanks het feit dat ik altijd dicht op de dossiers heb gezeten en er alles aan heb gedaan om toe te zien op de juiste uitvoering van het beleid. En daarom dien ik per direct mijn ontslag in als lid van het college van Gedeputeerde Staten.

Uiteraard blijf ik – juist omdat ik verantwoordelijkheid neem – beschikbaar om bij te dragen aan onderzoeken naar waarheidsvinding.

Graag wil ik eenieder bedanken met wie ik, als bestuurder, aan alle mooie opgaven in de provincie Limburg heb mogen werken. Het was een eer.

Met vriendelijke groet,

Hubert Mackus

Maastricht, 26 maart 2021

Geachte voorzitter van Provinciale Staten,

Hierbij dien ik mijn ontslag in als lid van het college van Gedeputeerde Staten.
De redenen hiervoor zijn vermeld in de volgende verklaring.

Inwoners van Limburg moeten erop kunnen vertrouwen dat belastinggeld verantwoord wordt besteed. In de afgelopen 7 jaar heb ik mij daar vol voor ingezet. Het nieuwe mobiliteitsbeleid, het nieuwe financieringsbeleid, nieuw grondbeleid en talloze andere beleidsstukken zijn een levend bewijs van deze opvatting.

Rechtmatigheid bij subsidies en opdrachten is belangrijk en dat wordt nu onafhankelijk onderzocht evenals de doelmatigheid. Maar er is ook nog zoiets als moraliteit. Mag je elke mogelijkheid te baat nemen die de overheid je biedt. De eerste indruk die ik in de afgelopen dagen gekregen heb gekregen van de subsidiestromen, opdrachten aan IKL en zijn directeur Herman Vrehen én Herman Vrehen als persoon en zijn BV's zelf staat haaks op mijn morele opvatting.

Natuurlijk kennen wij in de Provincie collegiale verantwoordelijkheid maar als politiek leider, al meer dan 6 jaar voel en ben ik het meest verantwoordelijk. Ik heb altijd fanatiek en gedreven geacteerd vanuit die (eind)verantwoordelijkheid. Ik verwijt mijzelf dat ik in deze casus onvoldoende totaaloverzicht had om te kunnen acteren. Koopmans zit altijd en overal bovenop wordt gezegd maar hier heb ik tot mijn spijt onvoldoende van geweten en dus te weinig bovenop gezeten.

Het besturen van de Provincie Limburg vergt dat je met meer dan 100% inzet aan de slag bent en dat in vol vertrouwen van provinciale staten kunt doen. Door voortdurende discussies over Limburgse integriteitskwesties wordt die inzet voor mij steeds moeilijker. Ook kan het niet anders zijn dan dat het vertrouwen voor Provinciale Staten ook steeds moeilijker wordt.

Ik neem hiermee ook de verantwoordelijkheid die past bij mijn rol als politiek leider van het CDA in Limburg. Voor mijn partij ontstaat daardoor de ruimte om te werken aan nieuw leiderschap. Leiderschap wat met dezelfde idealen en bevlogenheid aan Limburg wil werken maar niet belast is.

Ik hecht eraan te benadrukken dat in de afgelopen jaren in het college van Gedeputeerde Staten bij welke subsidie of opdracht dan ook een partijlidmaatschap nooit een rol heeft gespeeld.

Tot slot ik neem mijn verantwoordelijkheid maar loop niet weg voor het afleggen van verantwoording. Voor welk onderzoek dan ook ben ik beschikbaar om alle vragen te beantwoorden

Mijn werk als boer, wethouder, statenlid, kamerlid heb ik elke keer weer mogen betitelen als de mooiste baan ever. Ditzelfde geldt des te meer voor de afgelopen jaren als gedeputeerde. Alle cultuurmakers in Limburg hebben mijn wereld enorm verrijkt. Dank daarvoor!

Ik wil iedereen, collegeleden, de gouverneur, alle ambtenaren, directie, leden van PS en de griffie bedanken voor de samenwerking en de ondersteuning.

Ger Koopmans

Statement gouverneur Bovens, extra Statenvergadering 2 april 2021

Gesproken woord geldt

Beste collega's

De berichtgeving over de handelswijze van de directeur van IKL, het opstappen van twee gedeputeerden, en de link die daarbij wordt gelegd met de Limburgse bestuurscultuur: het is schadelijk voor het imago van onze mooie Provincie en voor het vertrouwen in het openbaar bestuur. En dat raakt ieder van ons, mijzelf nadrukkelijk ook. Maar in eerste instantie is de ontstane situatie bij IKL natuurlijk zeer schadelijk voor haar medewerkers en al die duizenden vrijwilligers die zich jaarlijks met hart en ziel inzetten voor ons Limburgs landschap. Het liefst zouden we het wellicht allemaal zo snel mogelijk achter ons willen laten. Maar zo werkt het natuurlijk niet. De onderste steen in deze casus moet boven: het moet duidelijk worden wat zich in de top van IKL heeft afgespeeld, en of er sprake is geweest van schendingen van integriteit. En ook alle andere eventuele vragen in dit kader verdienen een antwoord. En dat antwoord en die duidelijkheid komen er ook, gelet op de inmiddels vier onderzoeken die als gevolg van de recente gebeurtenissen zijn of worden gestart. De onderste steen in deze zaak komt boven. De Limburgers hebben recht op de feiten, en willen met ons een beter Limburg. En ik wil er geen misverstand over laten bestaan: als de berichten in media ten aanzien van IKL bevestigd worden in de gestarte onderzoeken dan is er wat mij betreft sprake van onaanvaardbaar en onuitlegbaar handelen.

En tegelijkertijd moeten we ons erop voorbereiden dat dit misschien niet de laatste zaak zal zijn en niet de laatste onderste steen die boven moet komen. En let wel: dat zeg ik niet omdat ik nu enige concrete aanwijzing heb dat er nog andere kwesties spelen, maar omdat de dynamiek die nu is ontstaan mogelijk een katalysator zal zijn voor mensen om vragen te stellen bij zaken waar men voorheen wellicht geen vragen bij had. Over hoe bepaalde zaken tot stand zijn gekomen, hoe bestuurders daarin hebben geacteerd, hoe relaties lopen. Dat is onderdeel van het sociale proces dat we als regio doormaken en mede een gevolg van het actieve integriteitsbeleid dat we vanuit dit huis voeren. Opgeteld is dat een louterend proces, dat onderweg wellicht nieuwe ongewenste zaken

aan het licht zal brengen, maar dat uiteindelijk als proces niet alleen goed is, maar ook nodig.

Dat proces is overigens niet pas nu begonnen. In tegendeel: als Staten heeft u zo'n vijftien jaar geleden al een eerste integriteitsbeleid geformuleerd. Daar hebben u en ik sindsdien op voortgebouwd. Met vaste risicoanalyses bij de benoemingen van Gedeputeerden bijvoorbeeld op basis van extern onderzoek, daar waren we als provincie Limburg de eerste mee. Sinds 2012 doen alle gemeenten in onze regio dat ook en pas vijf jaar later werd het landelijk ingevoerd. We zijn de enige Provincie waar de CdK spiegelgesprekken voert met alle Statenleden, voor hun aantreden. En het benoemingenkader dat u in 2016 heeft geïnitieerd, is ook nog steeds uniek in Nederland. Dat zijn allemaal concrete markeerpunten op de lijn die we als het gaat om integriteit met elkaar volgen, we leggen er nadrukkelijk het vergrootglas op, zijn transparant en we handelen ernaar. Ik doe dat zelf bijvoorbeeld door in de dagelijkse praktijk actief zaken bespreekbaar te maken, ik bespreek met mensen de dilemma's die ze tegenkomen, ik wijs hen op hun verantwoordelijkheid. En hoewel ik ongetwijfeld niet onfeilbaar ben, probeer daarbij de mogelijkheden die ik in mijn rol heb, ten volle te benuttten. Daarmee is ons beleid bepaald geen papieren tijger. Het leidt tot bewustzijn en tot meer concrete meldingen en mede daarom kunnen er kwesties naar boven komen die niet in de haak zijn, of lijken te zijn. Van belang is om in dat soort gevallen de protocollen op orde te hebben en te volgen. Protocollen, die we met elkaar hebben afgesproken: als er iets lijkt te spelen, dan wordt daar melding van gemaakt, en volgt er onderzoek naar de feiten (waarheidsvinding), om daarna conclusies te trekken en vervolgens de lessen toe te passen. Dat is de zorgvuldige manier om enerzijds aan te pakken wat er niet goed gaat en anderzijds de stabiliteit en kwaliteit in het bestuur te waarborgen. Limburg verdient namelijk beide. Want laat ik daar ook helder over zijn: integriteit is ook oordelen op basis van zorgvuldig uitgevoerd onderzoek.

Het is daarom ook dat ik ervoor heb gekozen om op basis van de eerste berichtgeving over de IKL-casus nog dezelfde dag een melding integriteit te doen en opdracht te geven tot een extern onderzoek. Dat is immers conform het protocol zoals we dat samen hebben afgesproken en bovendien in lijn met onze

gedeelde opvatting dat dit soort kwesties om een proactief handelende Gouverneur vragen. Omdat in deze casus de suggestie zou kunnen worden gewekt dat mijn CDA-lidmaatschap belemmerend zou kunnen werken, heb ik op mijn eigen initiatief het opdrachtgeverschap voor het externe onderzoek aan de Commissie Integriteit gedelegeerd. Zo probeer ik alle waarborgen aan te brengen die nodig zijn om deze zaak tot de bodem uit te zoeken en mijn rol als CdK zuiver te houden. En uiteindelijk dus ook de lijn vast te houden die we samen rond het thema integriteit hebben afgesproken. Niet integer handelen strijdt met alles waar ik als mens en in mijn functie als gouverneur van Limburg voor wil staan. Ik hecht zeer aan het onderzoek en het debat dat wij over de uitkomsten daarvan met elkaar zullen voeren.

Ik ben zeer gemotiveerd om de komende tijd samen met u gestaag blijven investeren in ons integriteitsbeleid. Niet enkel alles doen om 'schending van' te bestrijden, maar ook met elkaar in debat gaan over hoe we de 'schijn van' kunnen tegengaan. Zoals ook de Zuidelijke Rekenkamer ons heeft geadviseerd. De eerste bijeenkomst daarover is al gepland. En dat debat is wat mij betreft onderdeel van de voortdurende dialoog die we met elkaar in de regio voeren over de bestuurscultuur die we in deze Provincie willen hebben, de waarden en normen waar we samen voor willen staan en de vertaling die deze moeten krijgen in ons handelen. Dat moet de uiteindelijke opbrengst zijn van de lijn die we volgen en het louterende proces dat daarbij hoort. Een opbrengst waar Limburg recht op heeft en waar ik, met u, voor sta en zou willen blijven staan.

Dat geldt ook voor het huidige College van Gedeputeerde Staten. Net zoals het college – u heeft dat in de GS-brief kunnen lezen – wil staan voor de uitvoering van alle beleidskaders die in uw Staten veelal met brede en vaak wisselende meerderheden zijn vastgesteld. Ook het college is gemotiveerd en beschikbaar om de grote uitdagingen van de komende tijd aan te gaan.

Dank u wel.

2021/9500 7-4-2021

GRIF 24-6-2021

Provincie Limburg	PS
DOCnr.	
Ingek.	7 APR. 2021
Afd.	

Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Van: Joep Dohmen
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 9:08
Aan [redacted]
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste [redacted]

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

nrc›

nrc handelsblad›nrc next›nrc.nl›

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

provincie limburg

Concerncontroller

2021/9502 7-4-2021
GRIF 24-6-2021

Provincie Limburg PS
DOCnr.
Ingek. 7 APR. 2021
Afd.

Aan het college van gedeputeerde Staten van Limburg

Ons kenmerk	-	**Telefoon**	+31 6 15 09 00 51
Uw kenmerk	2021/8063	**Maastricht**	25 maart 2021
Bijlage(n)	-	**Verzonden**	25 maart 2021

Onderwerp
Onderzoek concerncontroller

Geacht college,

In uw vergadering van 23 maart 2021 heeft uw college, naar aanleiding van de publicaties in het NRC Handelsblad van 22 en 23 maart 2021 en de naar aanleiding daarvan door Provinciale Staten ingediende vragen, opdracht gegeven aan de onafhankelijke concerncontroller om de feiten in beeld te brengen.

Vanuit de onafhankelijke rol, conform het Controllerstatuut Provincie Limburg 2013, zal ik dit onderzoek uitvoeren. Daarbij zullen de volgende zaken worden onderzocht als vallend binnen de reikwijdte van het onderzoek:

De rechtmatigheid van de betalingen (subsidies, opdrachten, financieringen/leningen) van de Provincie Limburg aan de volgende entiteiten:

- Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
- Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
- Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
- Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
- Stichting Limburg-Werkt (58310436)
- New Business Development (14130565)
- BosWerkt B.V. (60214570)
- BosWerkt Products B.V. (63243237)
- Maatschap BosWerkt (62073265)
- Limburg Care B.V. (61755788)

- Goed Werk B.V. (61689629)
- Werkbank B.V. (59203773)
- @Nexus B.V. (68508832)
- POLO B.V. (59344334)
- Imagro B.V. (12042248)
- NBD Holding B.V. (60214309)

De eerste stap in het onderzoek betreft het inventariseren van alle geldstromen naar de genoemde entiteiten. Vervolgens zullen bij het beoordelen van de rechtmatigheid diverse aspecten onderzocht dienen te worden, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten waaronder governance.

Gelet op de beschreven reikwijdte van het onderzoek en de benodigde zorgvuldigheid zal de gevraagde feitenreconstructie naar verwachting uiterlijk 30 april 2021 opgeleverd kunnen worden.

drs. J.M.M. Rompelberg RC
Concerncontroller

_postbus

2021/9630 2021
GRIF -2021

Van: Marian Creemers <MCreemers@lltb.nl>
Verzonden: woensdag 7 april 2021 14:07
Onderwerp: grote zorgen over bestuurlijke impasse
Bijlagen: 21185GBNA bestuurlijke impasse.pdf

Geachte heer, mevrouw,

Hierbij doe ik u namens het federatiebestuur van Ondernemend Limburg bijgaande brief met bijlage toekomen.

Met vriendelijke groet,

Marian Creemers
secretaresse
Steegstraat 5
Postbus 1057
6040 KB Roermond

Ondernemend Limburg | lltb lwv mkb

Provincie Limburg	PS
DOCnr.	
Ingek.	7 APR. 2021
Afd.	

Ondernemend Limburg | lltb lwv mkb

Postbus 1057
6040 KB Roermond
T (0475) 38 19 00
F (0475) 33 32 43
E info@ondernemendlimburg.eu
I www.ondernemendlimburg.eu

Aan:
- Fractievoorzitters Provinciale Staten
- Gouverneur, voorzitter PS en GS
- College Gedeputeerde Staten
- Griffier Provinciale Staten

Kenmerk:	185/NA/MC/OL
Behandeld door:	GB/NA
Betreft:	Bestuurlijke impasse
Bijlage(n):	Opiniestuk
Datum:	7 april 2021

Geachte heer, mevrouw,

Het federatiebestuur van Ondernemend Limburg maakt zich grote zorgen over de bestuurlijke impasse waarin politiek Den Haag én de provincie Limburg zijn geraakt. Dit heeft alles te maken met de toekomst van onze economie en de continuering van veel reeds in gang gezette zaken. Graag willen we een signaal daarover afgeven. We informeren u derhalve dat we heden een opiniestuk naar Dagblad De Limburger gestuurd hebben, dat donderdag a.s. gepubliceerd wordt, waarin we onze zorgen uiten.
Hierbij treft u het betreffende artikel ter kennisneming aan.

Namens het bestuur van Ondernemend Limburg, wensen we u veel wijsheid toe.

Léon Faassen	Giel Braun	Monique Princen
Voorzitter LLTB/OL	Voorzitter LWV	Voorzitter MKB-Lim

Ondernemend Limburg | lltb lwv mkb

Postbus 1057
6040 KB Roermond
T (0475) 38 19 00
F (0475) 33 32 43
E info@ondernemendlimburg.eu
I www.ondernemendlimburg.eu

Opiniestuk Ondernemend Limburg
d.d. 07.04.2021

Zowel in Den Haag als ook bij de provincie Limburg vindt er op het hoogste niveau, Tweede Kamer en Provinciale Staten, een confrontatie plaats met en tussen de gevestigde macht die catastrofaal kan worden voor Nederland. Wij beperken ons in deze brief tot de situatie in Limburg, die wij bestuurlijk meer dan zorgelijk vinden. Limburg staat voor zeer grote opgaves. We zien dat het stikstofdossier vasthangt, dat de woningbouw en aanleg van infrastructuur (weg, water en spoor) absolute prioriteit moeten krijgen in Limburg, dat de energietransitie verstandige besluiten vraagt van provinciale bestuurders, grote tekorten op de arbeidsmarkt na de wederopstanding van de economie als we COVID 19 achter ons kunnen laten. Allemaal uitdagingen waarvoor het Limburgse bedrijfsleven en de provinciale overheid oplossingen moeten bedenken. Om maar te zwijgen over de financiële positie van de vele ondernemers die in hun bedrijfsvoering zwaar getroffen zijn door de lockdown als gevolg van de coronacrisis. In deze grootste crisis sinds WOII verwachten wij van provinciale bestuurders en van Provinciale Statenleden dat zij met ons als vertegenwoordigers van het bedrijfsleven en de agrarische sector, verenigd in LLTB, MKB Limburg en LWV, prioriteit geven aan het bestrijden van de werkelijke crisis.

Natuurlijk begrijpen wij dat zaken als bestuurlijke integriteit en vertrouwen aangetoond moeten worden door bestuurders in overheidsdienst, zeker wanneer deze onder vuur komen te liggen. Natuurlijk begrijpen wij dat Provinciale Staten haar controlerende functie wil en moet uitvoeren, wanneer men veronderstelt dat het goed mis is gegaan. Echter, is het belang van Limburg momenteel niet veel groter dan bestuurlijke afrekeningen op het provinciehuis? Snakt Limburg niet naar oplossingen voor veel grotere problemen?

De coalitievorming na de laatstgehouden verkiezingen van Provinciale Staten in 2019 heeft, na een moeizame formatie, geleid tot een extraparlementair college dat op volle stoom was in de uitvoering van beleid. Een beleid dat wij als ondernemersverenigingen goed konden volgen en dat grotendeels door ons werd ondersteund. Wij achten het volstrekt onverantwoord als het provinciaal bestuur op dit moment, midden in de regeerperiode en midden in de grote crisis waarin we ons bevinden, prioriteit geeft aan interne, politieke problemen. Je kunt iedereen naar huis sturen, iedereen kan uit eigen beweging opstappen, maar de vraag is in hoeverre daarmee de maatschappelijke problemen zijn opgelost? Deze periode vraagt om veel wijsheid, om bestuurlijke verantwoordelijkheid en wendbaarheid, om de moed om partijpolitieke zaken ondergeschikt te maken aan waar we echt voor staan: herstel van Limburg. We hopen dat dit zal doorklinken in de komende debatten op het provinciehuis in Maastricht.

provincie limburg

Provinciale Staten
van Limburg

Ons kenmerk	2021/9658	**Maastricht**	7 april 2021
Bijlage(n)	5	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Gevraagde informatie n.a.v. extra Statenvergadering 2 april 2021

Geachte Staten,

In uw extra Statenvergadering van 2 april jl. is gesproken over de ontstane politiek-bestuurlijke situatie. Het debat zal vervolgd worden op 9 april aanstaande.

Het College van Gedeputeerde Staten hecht eraan te benadrukken dat zij elke dag de belangen van Limburg en alle Limburgers behartigt vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op. Als er onrechtmatigheden of integriteitsschendingen blijken uit de diverse onderzoeken die gelast zijn, is dat voor het College volstrekt ontoelaatbaar. De onderste steen moet boven, duidelijk moet worden wat zich heeft voorgedaan, waarbij alle vragen in dit kader een helder antwoord verdienen. Dit College hecht aan waarheidsvinding. Op basis van de feiten en bevindingen uit de onderzoeken zijn conclusies te trekken en kunnen aanbevelingen gedaan worden.

In voorbereiding op uw Statenvergadering van vrijdag a.s. heeft u het College van Gedeputeerde Staten gevraagd de Staten op korte termijn (uiterlijk woensdag 7 april 2021) te informeren over c.q. de gelegenheid geven om:

1. de nu reeds geïnventariseerde documenten en geldstromen naar de aan de heer Vrehen gerelateerde entiteiten in het lopende onderzoek van de onafhankelijke provinciale concerncontroller beschikbaar te stellen en/of in te zien;
2. het feitenrelaas inzake de op 11 maart 2021 binnengekomen persvragen van NRC, de wijze waarop daarmee hierna is omgegaan en welke correspondentie en stappen zijn gezet binnen de organisatie evenals richting het provinciaal bestuur;

√

Bezoekadres:
Limburglaan 10
NL-6229 GA Maastricht

Postbus 5700
NL-6202 MA Maastricht
postbus@prvlimburg.nl

Tel + 31 43 389 99 99
Fax + 31 43 361 80 99
www.limburg.nl

IBAN –nummer:
NL08RABO0132575728
BIC-code: RABONL2U

3. technische vragen te stellen voor alle fracties tot dinsdagochtend 6 april, 9:00 over de ontwikkelingen rondom de publicatie van NRC en/of de heer Vrehen. Hiervan is door de fracties van SP, GroenLinks, PvdD, 50PLUS, D66, VVD, CDA en Lokaal Limburg gebruik gemaakt met het stellen van ongeveer 180 vragen.

Het College heeft in haar brief van 30 maart jl. aangegeven dat de gestelde schriftelijke vragen door D66, GroenLinks en 50PLUS (dd.23 en 24 maart jl.) tijdig beantwoord zouden worden. Deze antwoorden zijn vandaag eveneens (separaat) aan uw Staten toegestuurd. Volledigheidshalve wijzen wij u erop dat u ook vandaag bent geïnformeerd over het nieuwe provinciale inkoopbeleid via een mededeling portefeuillehouder (2021/9131). Tenslotte heeft het College op 6 april het sonderende stuk inzake nieuwe Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld, welke u op 8 april ontvangt. In beide stukken – zowel het nieuwe Inkoopbeleid alsook het Beleidskader Benoemingen – zijn de relevante aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer uit hun rapport 'Inzet oud-politici door provincie Limburg' verwerkt. Tevens zijn de gedane toezeggingen en ingediende moties in deze stukken verwerkt.

1. Tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek provinciale controller
Het College van GS heeft op 23 maart 2021 (2021/8063) de onafhankelijke provinciale concerncontroller opdracht gegeven om een onderzoek naar de feiten in te stellen. De concerncontroller heeft daartoe op 25 maart 2021 een voorstel opgesteld om alle geldstromen (subsidies, opdrachten, financiering/leningen) naar entiteiten gelieerd aan de heer Vrehen in beeld te brengen. Dit onderzoek gaat o.a. over de rechtmatigheid van betalingen van vooralsnog van op dit moment 28 gelieerde entiteiten zijn herleid waar de heer Vrehen een rol heeft gehad. Daarvan heeft de Provincie – voor zover nu inzichtelijk is gemaakt – een directe financiële relatie met 13 entiteiten.
In deze opzet zullen eerst de relevante directe provinciale geldstromen worden geïdentificeerd aan de gelieerde entiteiten van de heer Vrehen, daarbij teruggaand naar het jaar 2012. In deze eerste fasen bevindt zich momenteel het onderzoek welke zich kenmerkt als zeer complex, veelomvattend en met grote hoeveelheid (nog steeds groeiend aantal) documenten. In de volgende fasen zal de rechtmatigheid beoordeeld dienen te worden, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de controle op naleving daarvan bij de subsidievaststelling.

In de bijlage 1 vindt u de brief van de controller aan het College van GS van 7 april jl. inzake tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek naar IKL en entiteiten waarbij de heer Vrehen is betrokken. De brief is voorzien van drie deel-bijlagen:

- de brief van de controller aan het College van GS van 25 maart jl. met daarin de onderzoeksopzet (deelbijlage 1 - reeds met u op 2 april gedeeld in uw vergadering);
- een overzicht van de entiteiten waar de heer Vrehen een rol heeft gehad (deelbijlage 2);
- een overzicht van alle financiële geldstromen vanaf 2012 tot nu vanuit de Provincie naar entiteiten waar de heer Vrehen bij betrokken was (deelbijlage 3);

Ontwerpbesluit geheimhouding bronmateriaal
Daar waar het gaat om het beschikbaar stellen van het eerste verzamelde ruwe bronmateriaal dat ten grondslag ligt aan het onderzoek van de concerncontroller, is er zeer forse hoeveelheid informatie verzameld (om en nabij 25 volle ordners voor de periode vanaf 2012). Dit bronmateriaal is zeer omvangrijk en bevat op diverse onderdelen bedrijfsgevoelige en/of persoonsgevoelige informatie.

Artikel 25, tweede lid van de Provinciewet bepaalt dat op grond van een belang, genoemd in artikel 10 van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob), geheimhouding kan worden opgelegd door Gedeputeerde Staten ten aanzien van stukken die aan Provinciale Staten en aan leden van Provinciale Staten worden overgelegd.
Ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Er zijn drie motivatiegronden waarom het College voorstelt geheimhouding op te leggen:

- In de betreffende documenten is informatie opgenomen die betrekking heeft op bedrijfsgevoelige gegevens. Openbaarmaking daarvan zou leiden tot inzage in de financiële bedrijfsvoering, hetgeen op grond van voornoemd artikel niet is toegestaan;
- De documenten bevatten daarnaast persoonsgegevens en andere informatie die betrekking heeft op de persoonlijke levenssfeer. Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob wordt geen informatie verstrekt voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Namen en contactgegevens zijn persoonsgegevens en derhalve verzet het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zich tegen het openbaar maken daarvan.
- Ten slotte hebben wij met het opleggen van geheimhouding beoogd onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden te voorkomen, zoals bedoeld in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob. In het bijzonder betreft het in dezen het goed functioneren van het onderzoek naar de voorliggende casus. Openbaarmaking van de informatie zou ertoe leiden dat dit onderzoek belemmerd wordt voor wat betreft het toekomstig functioneren.

Volledigheidshalve willen wij overigens aantekenen dat, gelet op de omvang van de dossiers in relatie tot de tijdspanne van aanlevering van genoemde inventarisatie, een gedetailleerde screening van de stukken niet heeft kunnen plaatsvinden. Derhalve is niet uit te sluiten dat voor bepaalde stukken de hiervoor beschreven motivering voor de op te leggen geheimhouding niet of slechts ten dele van toepassing is.
Ingevolge artikel 25, derde lid van de Provinciewet is het aan uw Staten om de oplegging van deze geheimhouding te bekrachtigen en te bepalen dat de geheimhouding zal voortduren totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheft. Een ontwerpbesluit daartoe is als bijlage bij deze brief gevoegd (zie bijlage 2). Gelet op bovenstaande hebben wij op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c en tweede lid, aanhef en onder e en g Wob besloten om genoemde inventarisatie onder oplegging van geheimhouding voor Provinciale Staten ter inzage te leggen bij uw griffie, en wel van 7 april 2021 tot en met 30 april 2021. Van deze geheime informatie mag u alleen kennis nemen (zie bijlage 4).

De rol van de huisaccountant
De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennisgenomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier.

Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020.

2. Feitenrelaas n.a.v. binnengekomen persvraag van NRC
Uw Staten hebben in de vergadering van 2 april jl. gevraagd naar een feitenrelaas over de ingekomen persvraag van NRC op 11 maart jl. en in het bijzonder de wijze waarop daarmee hierna is omgegaan en welke correspondentie en stappen zijn gezet binnen de organisatie en richting het provinciaal bestuur. In de bijlage 3 bij deze brief vindt u het gevraagde feitenrelaas evenals de deelbijlagen 1 t/m 19 waarin verwezen wordt naar de onderliggende correspondentie t/m 23 maart 2021. Daarvoor is aan alle leden van het College van GS gevraagd om de hiervoor relevante mails, sms en app-verkeer beschikbaar te stellen. Het resultaat treft u aan in de deelbijlagen.

De provincie Limburg krijgt jaarlijks 700-800 persvragen. Daarbinnen is een aantal categorieën te onderscheiden. De meest eenvoudige vragen worden ambtelijk afgehandeld in afstemming met de beleidsclusters. Andere vragen zijn vanwege de complexiteit, inhoudelijkheid en/of politieke context zodanig dat bij de beantwoording afstemming wordt gezocht met de meest betrokken portefeuillehouder en de directie. Het is vervolgens aan de portefeuillehouder om te bepalen of de antwoorden op de gestelde persvragen worden geagendeerd in de vergadering van GS. Deze laatste werkwijze was aan de orde zoals is beschreven in het beschikbaar gestelde feitenrelaas.

3. Beantwoording technische vragen Statenfracties
In de vergadering van uw Staten van 2 april jl. is afgesproken dat alle fracties de gelegenheid krijgen om tot dinsdagochtend 6 april - 9:00 technische vragen te stellen over de ontwikkelingen rondom de publicatie van NRC en/of de heer Vrehen. Hiervan is door de fracties van SP, GroenLinks, PvdD, 50PLUS, D66, VVD, CDA en LokaalLimburg gebruik gemaakt met het stellen van ongeveer 180 vragen. Gezien de hoeveelheid vragen evenals het op grote punten overlappende karakter van de technische vragen is er gekozen om de beantwoording zoveel als mogelijk te clusteren:

- Een groot aantal vragen gingen over het *feitenrelaas* n.a.v. de binnengekomen persvraag van NRC op 11 maart jl. Deze vragen wordt geadresseerd in het opgestelde feitenrelaas van bijlage 2.
- Daarnaast is er gevraagd naar het *financiële geldstromenoverzicht* naar de aan de heer Vrehen gelieerde entiteiten. Deze geldstromen vanuit de Provincie zijn opgenomen in de tussentijdse informatievoorziening van de provinciale controller, en in het bijzonder deelbijlagen 2 en 3)
- Tevens zijn er feitelijke vragen gesteld over de *casussen VDL Nedcar, A2-verbreding en Maastricht Aachen Airport*. In de bijlage 4 bij deze brief is voor deze casussen een feitenoverzicht aangeleverd. In deze feitenoverzichten wordt verwezen naar de voor deze casussen relevante onderliggende deelbijlagen, die zijn verzameld door de concerncontroller in zijn onderzoek. Deze deelbijlagen zijn onder geheimhouding eveneens in te zien voor Provinciale Staten.

In het Statendebat van 2 april jl. zijn er tenslotte ook nog vragen in 1e termijn aan de CdK gesteld, waarvan is afgesproken dat deze schriftelijk beantwoord konden worden. In bijlage 5 vindt deze schriftelijke beantwoording.

Tot slot
Als het gaat om een oordeel over de handelswijze en moreel kompas van betrokkenen zullen eerst de feiten boven tafel moeten komen. In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid van zowel de CdK als College erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoog op de agenda. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die hun eigen integriteitsmaat bepalen. Daarbij geldt dat een moreel kompas aan de orde blijft ook al zijn handelingen formeel, juridisch of procedureel toegestaan. Niet alles wat kan of mag, is verstandig.

Gedeputeerde Staten van Limburg

voorzitter

secretaris

Bijlage 1

Tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek geldstromen naar IKL en entiteiten waarbij de heer Vrehen betrokken is.

Brief van Concerncontroller, 7 april 2021

provincie limburg

Concerncontroller

Aan het college van Gedeputeerde Staten
Van Limburg
Postbus 5700
6202 MA MAASTRICHT

Ons kenmerk	DOC-00144035	**Telefoon**	+31 6 15 09 00 51
Uw kenmerk	-	**Maastricht**	7 april 2021
Bijlage(n)	3	**Verzonden**	7 april 2021

Onderwerp
Tussentijdse informatievoorziening inzake onderzoek geldstromen naar IKL en entiteiten waarbij de heer Vrehen is betrokken

Geacht college,

Bijgaand treft u, conform uw verzoek, de documenten aan die mij op dit moment ter beschikking zijn gesteld door of namens uw college voor de uitvoering van het feitenonderzoek.

Uw college heeft mij op 23 maart 2021 verzocht om een feitenonderzoek uit te voeren naar de geldstromen van de Provincie naar IKL en entiteiten waar de heer Vrehen een rol heeft c.q. heeft gehad. Deze geldstromen betreffen subsidies, opdrachten en een financiering/lening. In bijlage 1 treft u mijn brief aan van 25 maart 2021, waarin ik u kort heb geïnformeerd over de inhoud van mijn onderzoek.

Het onderzoek richt zich op het beantwoorden van de kernvraag of bij de verstrekking van een subsidie en/of opdracht en/of financiering/lening rechtmatig is gehandeld. Met andere woorden of conform door Provinciale Staten en/of Gedeputeerde vastgestelde kaders is gehandeld. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid worden diverse deelaspecten onderzocht, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten. Ter voorkoming van misverstanden: het onderzoek richt zich hiermee op de relatie tussen de Provincie Limburg en entiteiten waaraan de heer Vrehen is gelieerd. Het onderzoek richt zich niet op het handelen van IKL in relatie tot andere aan de heer Vrehen gelieerde entiteiten. Dit is object van onderzoek van het door de Raad van Toezicht van IKL geïnitieerde onderzoek. Dit laat onverlet dat, mocht ik in mijn onderzoek bij dossieranalyses dit type relaties/geldstromen tegenkomen, ik daar uiteraard melding van zal maken.

De aanpak van het onderzoek door mij voorziet in de volgende stappen:

- Stap 1: het in beeld brengen van de entiteiten, waarbij de heer Vrehen een betrokkenheid heeft.
- Stap 2: het op basis van deze entiteiten destilleren van een overzicht uit de financiële administratie van de provincie van geldstromen van de Provincie Limburg naar deze entiteiten gedurende de periode 2013 tot heden.
- Stap 3: het opvragen van de relevante dossiers die direct onder deze betalingen liggen (zogenaamde brondocumenten).
- Stap 4: het per betaling beantwoorden van de gestelde onderzoeksvragen. Als onderdeel van deze analysestap wordt ook eventueel benodigde aanvullende informatie gericht uitgevraagd in de organisatie.
- Stap 5: het opstellen van het eindrapport met bevinden en conclusies.

Op dit moment zijn de stappen 1 tot en met 3 in belangrijke mate afgerond. Deze stappen hebben een zeer forse hoeveelheid informatie opgeleverd die nader moet worden geanalyseerd. De komende 3 weken zijn gereserveerd voor de stappen 4 en 5. Afronding van het rapport is voorzien op 30 april 2021, waarbij het geen betoog behoeft dat de druk om deze deadline te halen gezien de omvang van de te analyseren informatie, zeer hoog is. Zorgvuldigheid en snelheid strijden hierbij om voorrang, waarbij vanuit mijn verantwoordelijkheid zorgvuldigheid prevaleert.

Hieronder ga ik kort in op de door mij reeds doorlopen stappen.

Stap 1 Entiteiten

Op dit moment heb ik zicht op 28 entiteiten, waar de heer Vrehen een rol heeft gehad (zie bijlage 2). De Provincie Limburg heeft niet met alle entiteiten een financiële relatie. Naast de door de krant genoemde 16 entiteiten zijn er nog minimaal 12 entiteiten, waarbij de heer Vrehen betrokken was.

Onderstaande lijst is gebaseerd op de vragen, zoals die door het NRC op 11 maart 2021 aan de Provincie Limburg zijn gesteld:

- Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg.
- Stichting Natuurrijk Limburg en IKL.
- Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg.
- Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A.
- Stichting Limburg-Werkt.
- New Business Development.
- BosWerkt B.V.
- BosWerkt Products B.V.
- Maatschap BosWerkt.
- Limburg Care B.V.
- Goed Werk B.V.
- Werkbank B.V.
- @Nexus B.V.
- POLO B.V.
- Imagro B.V.
- NBD Holding B.V.

Om deze lijst verder te completeren heb ik als verdiepingsstap, mede met hulp van de huisaccountant Deloitte, gezocht in andere openbare bronnen. Deze stap heeft de volgende aanvullende entiteiten opgeleverd, waar de heer Vrehen vanaf 2012 tot heden een betrokkenheid mee heeft:

- Stichting Agroproductie en –leisurepark Zuid Limburg.
- Stichting Casa Equitana.
- Stichting Incentivo.
- Stichting Landschapspark Susteren.
- Stichting Limburgs kampioenschap Zaate Hermeniekes 2012.
- Stichting Ondersteuning Overlegorganen nationale Parken 'De Groote Peel', 'De Hamert' en 'De Meinweg'.
- Stichting het Groenhuis.
- Stichting Transforum Agro & Groen.
- Libol B.V.
- Investerings-Participatie Holding B.V., I.P.H.
- Licom N.V.
- Stichting Paardensport Limburg.

In de hiervoor genoemde bijlage 1 zijn ook deze entiteiten opgenomen, alsmede de rol van de heer Vrehen bij deze entiteiten en de relatie die deze entiteiten al dan niet hebben met de Provincie Limburg.

De volledigheid van deze lijst kan op dit moment nog niet worden vastgesteld c.q. gegarandeerd. Er is, in de KvK-registers, geen zoekfunctie op namen van bestuurders.

Stap 2 en 3 Geldstromen en brondocumenten

Op basis van bovenstaande lijst is in de financiële administratie gezocht naar alle betalingen vanaf 2012 tot en met 23 maart 2021. De lijst van betalingen is vervolgens gesplitst naar aard: subsidies, opdrachten en financieringen/leningen en als bijlage 3 bij dit memo opgenomen.

Van alle op bovenstaande wijze gedetecteerde subsidies, opdrachten en financieringen/leningen zijn de brondocumenten opgevraagd. Deze ongesorteerde documenten vormen in eerste instantie de basis voor het onderzoek. Indien tijdens het onderzoek mocht blijken dat er aanvullende stukken nodig zijn om de onderzoeksvragen te beantwoorden, zullen deze gericht binnen de organisatie worden opgevraagd. Gezien het stadium waarin het onderzoek zich op dit moment bevindt bevatten de aan u (vertrouwelijk) ter beschikking gestelde dossiers, nog niet nader beoordeelde, brondocumenten. Op een beperkt aantal onderdelen zijn deze reeds aangevuld met nader door mij opgevraagde informatie. Het gaat hierbij om een kleine 25 ordners met brondocumenten die ik aan uw college beschikbaar stel om aan de vraag van Provinciale Staten te voldoen.

Ik adviseer u om, gezien de inhoud, de informatie onder oplegging van geheimhouding ter inzage van de leden van Provinciale Staten te leggen en wel om de volgende reden. Ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld.

In de ter inzage gelegde documenten is informatie opgenomen die betrekking heeft op voornoemde gegevens. Openbaarmaking daarvan zou leiden tot inzage in de financiële bedrijfsvoering, hetgeen op grond van voornoemd artikel niet is toegestaan.

De documenten bevatten daarnaast persoonsgegevens en andere informatie die betrekking heeft op de persoonlijke levenssfeer. Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob wordt geen informatie verstrekt voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer.
Openbaarmaking zou de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen in geding brengen, en aan die omstandigheid moet zodanig gewicht worden toegekend dat het belang van openbaarmaking daarvoor moet wijken.

Stap 4 en 5 Analyse en conclusies

Van alle subsidies, opdrachten en financieringen zal de rechtmatigheid worden vastgesteld door toetsing aan door PS en/of GS vastgestelde kaders en normen. Bij het beoordelen van de rechtmatigheid worden, zoals eerder aangegeven, diverse aspecten onderzocht, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten.

Indien er onrechtmatigheden worden geconstateerd, zullen de betrokken bestuurders, voor zover nog betrokken bij de Provincie Limburg, om een reactie worden gevraagd. Dit geldt tevens voor de onlangs teruggetreden bestuurders Koopmans en Mackus.

Overleg accountant

De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennis genomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier. Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020. Mocht na afronding van het onderzoek behoefte zijn aan een second opinion dan kan worden overwogen om een externe partij opdracht te verlenen aanvullende werkzaamheden uit te voeren.

Met vriendelijke groeten,

drs. J.M.M. Rompelberg RC
Concerncontroller

provincie limburg

Concerncontroller

Aan het college van gedeputeerde Staten van Limburg

Ons kenmerk	-	**Telefoon**	+31 6 15 09 00 51
Uw kenmerk	2021/8063	**Maastricht**	25 maart 2021
Bijlage(n)	-	**Verzonden**	25 maart 2021

Onderwerp
Onderzoek concerncontroller

Geacht college,

In uw vergadering van 23 maart 2021 heeft uw college, naar aanleiding van de publicaties in het NRC Handelsblad van 22 en 23 maart 2021 en de naar aanleiding daarvan door Provinciale Staten ingediende vragen, opdracht gegeven aan de onafhankelijke concerncontroller om de feiten in beeld te brengen.

Vanuit de onafhankelijke rol, conform het Controllerstatuut Provincie Limburg 2013, zal ik dit onderzoek uitvoeren. Daarbij zullen de volgende zaken worden onderzocht als vallend binnen de reikwijdte van het onderzoek:

De rechtmatigheid van de betalingen (subsidies, opdrachten, financieringen/leningen) van de Provincie Limburg aan de volgende entiteiten:

- Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
- Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
- Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
- Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
- Stichting Limburg-Werkt (58310436)
- New Business Development (14130565)
- BosWerkt B.V. (60214570)
- BosWerkt Products B.V. (63243237)
- Maatschap BosWerkt (62073265)
- Limburg Care B.V. (61755788)

Limburglaan 10
6229 GA Maastricht

Postbus 5700
6202 MA Maastricht

+ 31 43 389 99 99
www.limburg.nl

- Goed Werk B.V. (61689629)
- Werkbank B.V. (59203773)
- @Nexus B.V. (68508832)
- POLO B.V. (59344334)
- Imagro B.V. (12042248)
- NBD Holding B.V. (60214309)

De eerste stap in het onderzoek betreft het inventariseren van alle geldstromen naar de genoemde entiteiten. Vervolgens zullen bij het beoordelen van de rechtmatigheid diverse aspecten onderzocht dienen te worden, waaronder de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden, de controle op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling en eventuele andere relevante aspecten waaronder governance.

Gelet op de beschreven reikwijdte van het onderzoek en de benodigde zorgvuldigheid zal de gevraagde feitenreconstructie naar verwachting uiterlijk 30 april 2021 opgeleverd kunnen worden.

drs. J.M.M. Rompelberg RC
Concerncontroller

Overzicht rollen Provincie Limburg en betrokkenheid dhr H. Vrehen inzake onderstaande entiteiten (overzicht 7april 2021)

tabel 1 Overzicht "betalingen in de peridiode 2013-2021'

	Naam entiteit (incl KvK nr)	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Herman Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
1.	**Stichting IKL** (Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg Opgericht 25-08-1981 (KvK 41076923)	Statutaire zetel: in Roermond Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur** H. Vrehen is enig statutair bestuurder (sinds 28-01-2015) **RvT** - D. Akkermans - M.Penders - R. Engelberts -E. Ronda	Bezoldiging H. Vrehen in 2019 (stichting valt onder de WNT): € 127.688 (0,7 fte) Max WNT bezoldiging (0,7 fte): € 135.800 (bron: jaarstukken IKL 2019)	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee Bestuurder wordt benoemd door de RvT. Provincie heeft géén instemmingsrecht bron: statuten 28-01-2015))
2.	**Stichting Natuurrijk Limburg en IKL** Opgericht: 21-12-2016 (KvK 67533817)	Statutaire zetel: Echt-Susteren Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** - H. Vrehen (sinds 21-12-2016) - E. Timmer (sinds 01-10-2019) - J.B.H. Defauwes (sinds 01-10-2019) **RvT: --**	Volgens de website "natuurlijk Limburg" zou deze stichting inmiddels zijn opgeheven. De coöperatie Natuurlijk Limburg U.A. zou hiervoor in de plaats zijn gekomen (zie onder 4).	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
3.	**Stichting Natuurinclusieve Landbouw** (KvK 58126236) Opgericht: 11-06-2013 Statutenwijziging 19-03-2019	Statutaire zetel: gem. Roermond Bezoekadres: Steegstraat 5 Roermond	**Statutair bestuur:** B. Derikx is enig statutair bestuurder **Raad van Toezicht:** - A. J.W. Lenders (lid sinds 11-06-2013) - H. Vrehen (lid sinds 11-06-2013) -M..E.J. Rompelberg (lid sinds 13-11-'20 -B.W.H.C. Boots (lid sinds 13-11-'20)	Volgens de website "natuurlijk Limburg" heeft deze stichting relatie met stichtingen 2 en 4.	Geen

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
4.	**Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A.** Opgericht: 14-04-2015 (KvK 63142023)	Statutaire zetel: Roermond Bezoekadres: Steegstraat 5 Roermond	**Bestuur:** - A. Leenders - F. Nijpjes - M. Verhoijsen - C. Smeets - H. Vrehen (sinds 14-04-2015) - T. Hanssen - M. Rompelberg (Vz)	Omschrijving: dienstverlening inzake natuur- en landschapsbeheer in Limburg	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: nee 3) Financierder: ja* 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee *Bij GS besluit d.d. 23-6-2015 (2015/41231) is een lening groot € 992.000 verstrekt..
5.	**Stichting Limburg-Werkt** Opgericht: 28-06-2013 (KvK 58310436)	Statutaire zetel: Nieuwstad, gem. Echt Susteren Bezoekadres: Grachtstraat 1 Oirsbeek	**Statutair bestuur:** - H. Meijers (Vz) - J. Wachelder (pm) - E. Vogelzang - L Dohmen Geen Raad van Toezicht		Geen rol
6.	**New Business Development** KvK (14130565)	Adres: Beijerstraat 15 Nieuwstadt	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister		Geen rol.
7.	**<u>BosWerkt B.V.</u>** Opgericht: 12-03-2014 (KvK 60214570)	Statutaire zetel: Sittard Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** NBD Holding BV **Aandeelhouder:** 100% NBD Holding BV **Gevolmachtigde:** Sander Vrehen (sinds 01-06-2019)		1) Subsidieverstrekker: nee 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee **1)** Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
8.	**BosWerkt Products B.V.** Opgericht: 29-04-2015 (KvK 63243237)	Statutaire zetel: Susteren , gem Echt-Susteren Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** -NBD Holding BV -De Groene Rots B.V. **Aandeelhouder:** --(niet vermeld in KvK) **Gevolmachtigde:** Sander Vrehen (sinds 01-06-2019)	Omschrijving BV: creëren van social return in de vorm van beschutte arbeid voor soc. doelgroepen	Geen rol.
9.	**Maatschap BosWerkt** (KvK 62073265)	Adres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister	Omschrijving BV: het verrichten van management- en adviesdiensten	Geen rol
10.	**Limburg Care B.V.** (KvK 61755788)	Adres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister	Omschrijving BV: arbeidsbemiddeling	Geen rol.
11.	**Goed Werk B.V.** (KvK 61689629)	Adres: Poststraat 8 Sittard	Deze hoofdvestiging is uitgeschreven uit het handelsregister	Omschrijving BV: Arbobegeleiding en re-integratie	Geen rol
12.	**Werkbank B.V.** Opgericht: 11-11-2013 (KvK 59203773)	Vestiging en bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	***BV verkeert in staat van faillissement*** **Statutair bestuurder:** Vlinder20 B.V. (gem. Steyl) **Aandeelhouder:** ? (blijkt niet uit KvK)	Omschrijving BV: verlenen van consultancy/uitzendbureau	1) Subsidieverstrekker: nee 2) Opdrachtgever: **ja** 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
13.	**@Nexus B.V.** Opgericht: 04-04-2017 (KvK: 68508832)	Statutaire zetel: Koningsbosch Bezoekadres: Kapelaan Verdonschotstraat 55 Koningsbosch	**Statutair bestuur:** - NBD Holding BV - Hartjes ontwikkelingsvisie Holding B.V. (Koningsbosch) **Aandeelhouder:** --(niet vermeld in KvK)	Omschrijving BV: uitoefenen alg. Burgerlijke en utiliteitsbouw	6) Subsidieverstrekker: nee 7) Opdrachtgever: ja 8) Financierder: nee 9) Verbonden partij/deelneming: nee 10) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
14.	**POLO B.V.** **Opgericht: 28-11-2013** **(59344334)**	Statutaire zetel: Heerlen Bezoekadres: Susterderweg 31 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** NBD Holding BV **Aandeelhouder:** 100% NBD Holding BV **Gevolmachtigden:** Sander Vrehen en J. Defauwes	Omschrijving BV: organisatie-adviesbureau	Geen rol
15.	**Imagro B.V.** Opgericht 29-05-2011 (KvK 12042248)	Statutaire zetel: Gennep Bezoekadres: St. Janstraat 22 Ottersum	**Statutair bestuur:** Koos B.V. **Aandeelhouder:** Koos B.V.	Oude werkgever van H. Vrehen, directeur/eigenaar van Imagro (Rogier Engelberts) tevens lid RvT IKL *Omschrijving BV: adviesbureau public relations en communicatie*	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
16.	**NBD Holding B.V.** Opgericht: 12-03-2014 (KvK: 60214309)	Statutaire zetel: Nieuwstadt, gem. Echt-Susteren Bezoekadres: Beijerstraat 15 Nieuwstadt	**Statutair bestuur:** H. Vrehen **Aandeelhouder:** Niet vermeld in KvK **Gevolmachtigde:** S. Vrehen (sinds 09-08-2018)	Omschrijving BV: beleggingsinstelling	1) Subsidieverstrekker: nee 2) **Opdrachtgever:** ja 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuurder: nee
17.	**Stichting Limburg Paardensport** Opgericht: 22-04 2014 (KvK: 60547219)	Statutaire zetel: Gem. Sittard-Geleen Bezoekadres: Kalanderdonk 1 Maastricht	**Bestuur:** -J. Janssen -C. Holthuijsen-Leurs - H. Vrehen secretaris penningmeester -P. van de Pas -G. van Wijlick	Omschrijving stichting: Het bewaken, borgen en stimuleren van het Limburgse Paardensportplan met behulp van de inzet van een programma-manager.	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: nee 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuur: nee

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
18.	**Coöperatie Werkzicht U.A. (bekend onder Coöperatie InMenz)** Opgericht 30-07-2015 Statutenwijziging 23-12-2019 **(KvK 63861933)**	Statutaire zetel Schinnen	**Bestuur:** - P. Henssen Holding B.V. - B.M.W. Holding B.V. - B. Verhoeven Een van de leden van deze coöperatie is IKL, aldus de subsidieaanvraag d.d. 6 december 2016.. De subsidieaanvraag d.d. 6 december 2016 noemt in de kostenspecificatie voor het onderdeel 'kosten Backbone-methode' de leverancier Werkbank.	Omschrijving coöperatie:	1) Subsidieverstrekker: ja 2) Opdrachtgever: nee 3) Financierder: nee 4) Verbonden partij/deelneming: nee 5) Betrokkenheid bij benoemen bestuur: nee
19.	**Stichting Agroproductie en -leisurepark Zuid-Limburg** Opgericht 18-06-2012	Statutaire zetel: Gemeente Gulpen-Wittem Bezoekadres: Mauritsstraat 11 Nuth	**Bestuurders:** H..T.J. Vrehen (bestuurslid sinds 18 juni 2012; voorzitter sinds 17 juni 2020) M.J.J. Titulaer (zaakvoerder sinds 19 februari 2019)	Activiteiten: Het realiseren van een Agroproductie en -leisurepark in Zuid-Limburg en daarvoor alle mogelijke activiteiten ondernemen, entameren en ontwikkelen die ten dienst staan van het bereiken van dit doel. Daartoe valt ook het deelnemen in, participeren in en verstrekken van opdrachten aan derden, dan wel het oprichten van uitvoeringsrechtspersonen.	Subsidieverstrekker

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
20.	**Stichting Casa Equitana** Opgericht 17-07-2013 **(KvK 58404430)**	Statutaire zetel: Gemeente Echt-Susteren Bezoekadres: Eindstraat 12 Beegden	**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (voorzitter sinds 17 juli 2013) A.T.G. Huijskens (Secretaris sinds 17 juli 2013) J.T.J.M. Rensen (penningmeester sinds 17 juli 2013)	Activiteiten: Ontwikkeling en borging van een woonconcept waarbij het betaalbaar houden van paarden aan huis met een hoogwaardig voorzieningenniveau centraal staat.	Geen
21.	**Stichting Incentivo** Opgericht 12 maart 2012 **(KvK 55025382)**	Statutaire zetel: Gemeente Weert Bezoekadres: Maaseikerweg 248, 6006AD Weert	**Bestuurders:** A.A.H. te Riele (voorzitter sinds 12 maart 2012 H.T.J. Vrehen (Secretaris penningmeester sinds 12 maart 2012)	Activiteiten: Promotie van de toppaardensport	Geen
22.	**Stichting Landschapspark Susteren** Opgericht 17-11-2000 **(KvK 14069883)**	Statutaire zetel: Susteren Bezoekadres: Nieuwe Markt 55, 6101CV Echt Postadres: Rijksweg 12, 6271AE Gulpen	**Bestuurders:** C.H.J.M. Lebens (secretaris penningmeesters sinds 12 juli 2010) P.H.J. Pustjens (sinds 25 september 2014) H.T.J Vrehen (voorzitter sinds 30 januari 2017) H.E.J.M. Meuwissen (sinds 25 april 2018 A.A.A. Jansen (sinds 15 mei 2019)	Activiteiten: Het bevorderen, voorbereiden en (doen) realiseren van het door de gemeenteraden van Susteren en Born goedgekeurde Landschapspark Susteren	Geen
23.	**Stichting Limburgs Kampioenschap Zaate Hermeniekes 2012** Opgericht 14 maart 2012 **(KvK 55047483)**	Statutaire zetel: gemeente Echt-Susteren Bezoekadres: Schoolstraat 26 Nieuwstadt	**Bestuurders:** L.J.H. van Kuijk (secretaris penningmeester sinds 1 januari 2018 S.A.G.H. Vrehen (voorzitter sinds 1 januari 2018) H.T.J. Vrehen (voorzitter van 14 maart 2012 tot 1 januari 2018)	Activiteiten: Organiseren van het Limburgs Kampioenschap Zaate Hermeniekes 2012.	Geen

	Naam entiteit	Adres entiteit	Governance entiteit incl. rol Vrehen	Bijzonderheden	Rollen Provincie t.o.v. entiteiten
24.	**Stichting Ondersteuning Overlegorganen Nationale Parken "De Groote Peel", "De Hamert" en "De Meinweg"** Opgericht 06-11-1997 **(KvK 41079257)**	Statutaire zetel: Gemeente Maastricht Bezoekadres: Limburglaan 10, 6229GA Maastricht Postadres: Postbus 3121, 6202NC Maastricht	**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (secretaris penningmeester sinds 19 oktober 2016) A. Splinter H.M Kersten R.S.M.R. Offermans (voorzitter sinds 22 december 2016) A.C.A.G. Smits	Activiteiten: Steunfondsen op het gebied van natuurbehoud en recreatie	Subsidieverlener
25.	**Stichting Het GroenHuis** Opgericht 16 -11 2000 **(KvK 12043104)**		**Bestuurder:** H.T.J. Vrehen (van 1 september 2015 tot 1 januari 2016)		Opdracht (€ 100)
26.	**Stichting Transforum Agro & Groen** Opgericht 15-07-2004 Ontbonden 1 april 2012 **(KvK 27268933)**		**Vereffenaar:** H.T.J. Vrehen (van 1 april 2012 tot ...) **Bestuurder:** H.T.J. Vrehen (van 1 januari 2008 tot 1 april 2012		Geen
27.	**Libol B.V** Opgericht 4 januari 2007 **(KvK 14092627)**		**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (directeur van 1 december 2010 tot 1 december 2014)		Geen
28.	**(I.P.H.) Investerings-Participatie Holding B.V.** Opgericht 11-10-1989 Ontbonden op 10-12-2015 **(KvK 14042738)**		**Bestuurders:** H.T.J. Vrehen (directeur van 1 december 2010 tot 10 december 2015)		Geen

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Status	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2021	431260	ZKNR2021/0520011 Subs. Bloemenlint M'tr-Mook	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	125.898,00	0,00	125.898,00	125.898,00
2021	431056	20/50075 aanv. subsidie SVNL 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	17.143,12	0,00	17.143,12	17.143,12
2021	431051	20/14049 Subs. SVNL 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	134.299,75	0,00	134.299,75	134.299,75
2021	430622	21/3405 Vs basissubsidie	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	182.250,00	0,00	182.250,00	182.250,00
2021	430442	Netwerk klachtenafhandeling 2020	367	R	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	428871	20/50156 VS subs jaarplan jan 2021	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	182.250,00	0,00	182.250,00	182.250,00
2020	428785	19/24054 VS subs coördinator patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.227,60	0,00	7.227,60	7.227,60
2020	428784	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.083,33	0,00	7.083,33	7.083,33
2020	428448	20/49431 vs project Hofjes Levend Archief	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	24.245,21	0,00	24.245,21	24.245,21
2021	428421	Netwerk klachtenafh. vleermuizen+steenmarters 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	20.700,00	0,00	20.700,00	20.700,00
2020	428049	DOC98898 SVNL kleine beheerders, vergoeding per de	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	10.850,00	0,00	10.850,00	10.850,00
2020	427561	20/46999 subs. Schaappreventie Wolf	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	46.784,00	0,00	46.784,00	46.784,00
2020	427398	20/44763 vs subs.doorontw.prog.grenslandroute	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	67.500,00	0,00	67.500,00	67.500,00
2020	426396	Klachtenafh. vleermuizen en steenmarters 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	5.000,00	0,00	5.000,00	5.000,00
2020	425966	Basiscursus Voedselbos in praktijk/H.Verwijlen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	240,00	0,00	240,00	240,00
2020	425368	20/11823 vs jaarplan en begroting okt 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2020	425363	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma okt 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	37.000,00	0,00	37.000,00	37.000,00
2020	425362	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen okt. 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.227,60	0,00	7.227,60	7.227,60
2020	424613	20/34514 VS subs Vrijwilligersnetwerken	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	90.679,72	0,00	90.679,72	90.679,72
2020	424490	DOC50865 SVNL kleine beheerder vergoeding	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	17.050,00	0,00	17.050,00	17.050,00
2020	423867	20/32639 Vaststelling subs jaarplan 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	40.500,00	0,00	40.500,00	40.500,00
2020	422479	17/43111 Fin. Natuurcollectief niet gecertificeerd	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2020	422426	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma jul 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	37.000,00	0,00	37.000,00	37.000,00
2020	422423	20/11823 VS expl subs jul 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2020	422418	19/24054 VS subs Coördinatie patrijzen jul 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2020	421489	Bijenhotel	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	1.815,00	0,00	1.815,00	1.815,00
2020	420703	20/14049 subsidie SVNL 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	22.145,09	0,00	22.145,09	22.145,09
2020	419266	20/11823 VS subs Jaarplan 2020 IKL	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	76.000,00	0,00	76.000,00	76.000,00
2020	419108	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2020	419099	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma apr 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	35.000,00	0,00	35.000,00	35.000,00
2020	418259	19/10845 SVNL kleine beheerders, vergoeding deelne	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	23.250,00	0,00	23.250,00	23.250,00
2020	416140	20/1033 vs jan-maart Jaarplan en begroting 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	106.250,00	0,00	106.250,00	106.250,00
2020	415853	Creditnota iz intern factuurnummer 415174	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	-15.000,00	-3.150,00	-18.150,00	-18.150,00
2020	415174	Jan t/m okt 2019/klachtenafhandeling vleermuizen 2	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	15.000,00	3.150,00	18.150,00	18.150,00
2020	415134	19/20328 Aanv subs Natuur- landschapbeheer 2020	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	112.283,91	0,00	112.283,91	112.283,91
2019	414822	19/66643 VS subs Eikelmuisprogramma	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	35.000,00	0,00	35.000,00	35.000,00
2019	414820	19/24054 VS subs Coordinatie patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2019	414167	Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	16.530,00	3.471,30	20.001,30	20.001,30
2019	413841	Tafelvoorzitterschap 2 schetsschuiten project Swen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	1.379,40	0,00	1.379,40	1.379,40
2019	412373	19/66643 VS subs eikelmuis nov 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	65.000,00	0,00	65.000,00	65.000,00
2019	411840	Organiseren evenment Beleefweek Limburg 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.060,00	1.482,60	8.542,60	8.542,60
2019	410859	19/71270 vast subs Grenslandroute ontwikkeling	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	2.500,00	0,00	2.500,00	2.500,00
2019	410709	19/17391 subs jaarplan 2019 VS okt 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2019	410700	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen okt 19	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2019	410516	Termijn 1 klachtenafhandeling 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	15.000,00	3.150,00	18.150,00	18.150,00
2019	410441	19/66643 VS subs eikelmuisprogramma	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	75.000,00	0,00	75.000,00	75.000,00
2019	410338	Activiteit op 7-9-2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	5.000,00	1.050,00	6.050,00	6.050,00
2019	408118	Consumpties vergadering 11-07-2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	128,10	0,00	128,10	128,10
2019	407981	19/50340 VS subs Vrijwilligersnetwerken priorit	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	110.589,24	0,00	110.589,24	110.589,24
2019	406830	17/43111 Finc. natuurcollectief niet-gecert. natuu	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2019	406779	19/17391 VS subs Jaarplan 2019 jul	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2019	406772	19/24054 VS jul subs Coördinaten patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	14.455,20	0,00	14.455,20	14.455,20
2019	405847	19/40068 subsidie project Life Bover	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	57.209,40	0,00	57.209,40	57.209,40
2019	403597	19/20328 aanv. Natuur- en Landschapsbeheer SVNL	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	66.383,91	0,00	66.383,91	66.383,91
2019	403129	19/24054 VS subs Coördinator patrijzen	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	28.904,45	0,00	28.904,45	28.904,45
2019	402390	19/17391 VS subs jaarplan apr 2019	367	B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00

2019	401819	19/17391 vs subsidie jaarplan en begroting 2019	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	91.125,00	0,00	91.125,00	91.125,00
2019	400339	19/12313 Aanplant en burgerparticipatie in NL-ZL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.000,00	0,00	10.000,00	10.000,00
2019	399890	Klachtenafh. steenmarters/vleermuizen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	20.000,00	4.200,00	24.200,00	24.200,00
2019	397486	18/16744 subsidie SVNL 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	45.900,00	0,00	45.900,00	45.900,00
2018	395432	18/75936 vast subs project Grafheuvel Exdel	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	12.308,00	0,00	12.308,00	12.308,00
2018	393043	Begeleiding uitvoering Flinke Ven	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.272,08	0,00	16.272,08	16.272,08
2018	392202	17/21445 VS subs Vrijwilligersnetwerken okt 18	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.716,00	0,00	10.716,00	10.716,00
2018	392173	18/4328 VS expl subs okt 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2018	391382	Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.530,00	3.471,30	20.001,30	20.001,30
2018	388090	18/41484 vast subs Huiszwaluwtil Ohe en Laak	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	3.657,00	0,00	3.657,00	3.657,00
2018	387942	Termijn 3 Landschapsfonds perceel 1	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	34.668,00	7.280,28	41.948,28	41.948,28
2018	387643	18/4328 VS expl subs jul 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2018	387613	17/21445 VS subs Vrijwilligersnetwerken 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.075,00	0,00	16.075,00	16.075,00
2018	387612	17/43111 financiering natuurcollectief tbv beheerd	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2018	383742	18/20786 VS subs. Maatregelen prioritaire soorten	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.056,46	0,00	72.056,46	72.056,46
2018	382744	18/20654 vs subs. proj.Grenslandroute - ontwikkeli	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	22.500,00	0,00	22.500,00	22.500,00
2018	382403	18/4328 VS Expl subs apr 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2018	382331	17/21445 Vs subs Vrijwilligersnetwerk 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.075,00	0,00	16.075,00	16.075,00
2018	382261	18/16744 subsidie SVNL 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	45.900,00	0,00	45.900,00	45.900,00
2018	380759	Klachtenafh. 2017, steenmarters/vleermuizen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	20.000,00	4.200,00	24.200,00	24.200,00
2018	379855	18/4328 vs exploitatie jaarplan en begroting 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	377297	17/21445 VS subs Vrijwilligersnetwerk 2017+2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.716,00	0,00	10.716,00	10.716,00
2017	377093	Landschapsfonds perceel 1, termijn 2	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	34.666,00	7.279,86	41.945,86	41.945,86
2017	377009	17/90239 PAS Natura 2000-gebied NP Maasduinen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	26.062,90	0,00	26.062,90	26.062,90
2017	376936	17/89871 SVNL kleine beheerders, verg. deelnemer	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	31.000,00	0,00	31.000,00	31.000,00
2017	376591	Faunavoorzieningen Geulbrug Fregatweg	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.500,00	3.465,00	19.965,00	19.965,00
2017	375984	Jaar monument het Landschap Veldwerk Rothemermolen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	4.468,96	938,48	5.407,44	5.407,44
2017	375496	17/80884 uitvoering PAS maatregelen Nat. Park de M	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	33.255,00	0,00	33.255,00	33.255,00
2017	375361	17/80884 uitvoering PAS maatregelen Meinweg	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	371853	17/6756 Vs expl subs okt 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	371851	17/21445 Vs Subs Vrijwilligerswerken okt 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	13.098,00	0,00	13.098,00	13.098,00
2017	371740	Ondersteunen gemeentelijk erfgoedbeleid	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	16.530,00	3.471,30	20.001,30	20.001,30
2017	371065	Onderdeel 1: Organiseren en inspiratiesessie	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.500,00	315,00	1.815,00	1.815,00
2017	370542	Update flora- en faunawet 2017 en 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.590,00	333,90	1.923,90	1.923,90
2017	370342	Termijn 1 van 3, Landschapsfonds perceel 1	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	34.666,00	7.279,86	41.945,86	41.945,86
2017	368174	17/43111 fin. natuurcollectief gecert. natuurbehee	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2017	367971	Verzorgen teamactiviteit in de natuur 35 personen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	289,26	60,74	350,00	350,00
2017	367249	17/6756 VS expl subs juli 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	367130	17/21445 Vs subs Vrijwilligersnetwerken 17+18	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	19.647,00	0,00	19.647,00	19.647,00
2017	366949	17/6756 VS expl subs juli 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	366940	17/21445 Vs subs Vrijwilligersnetwerken 17+18	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	0,00	0,00	0,00	0,00
2017	364334	Eindtermijn inventarisatie Kleinschalig Erfgoed	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	24.795,00	5.206,95	30.001,95	30.001,95
2017	363496	17/28664 Vaststt. subs. Tuinzicht Lichtenberg	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	0,00	7.000,00	7.000,00
2017	362901	Eindtermijn inventarisatie Kleinschalig Erfgoed	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	12.397,50	2.603,48	15.000,98	15.000,98
2017	362451	17/21445 vs Vrijwilligersnetwerken 2017 en 2018	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	32.745,00	0,00	32.745,00	32.745,00
2017	361766	Eindtermijn klachten steenmarters+vleermuizen 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.572,50	1.590,23	9.162,73	9.162,73
2017	361729	17/6756 VS expl subs apr 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	358957	17/11300 afr. aanplant en burgerparticipatie	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	20.500,00	0,00	20.500,00	20.500,00
2017	358956	17/11376 afr. project Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	24.961,10	0,00	24.961,10	24.961,10
2017	358551	17/6756 vs exploitatiesubsidie 2017	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2017	358239	Bijeenkomst 17-1-2017 Schoolstraat 9 Nieuwstadt	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	393,23	0,00	393,23	393,23
2017	358029	17/7149 vs Uitvoering PAS/maatregelen Natura 2000	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	23.560,00	0,00	23.560,00	23.560,00
2017	358009	Meerwerk en update scan Flora- en Faunawet	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.270,00	266,70	1.536,70	1.536,70
2017	356501	Planvorming Ecologisch verbindingszone Meerssenpap	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	4.500,00	945,00	5.445,00	5.445,00
2017	356011	Afbreken, afvoeren rasters bij Flinke Ven	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	2.471,59	0,00	2.471,59	2.471,59
2016	354406	Opzetten natuurcollectief tbv niet-gecertific. nat	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	7.000,00	1.470,00	8.470,00	8.470,00
2016	352611	Termijn 1 inventarisatie Kleinschalig erfgoed	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	12.397,50	2.603,48	15.000,98	15.000,98
2016	352570	Afh. klachten steenmarters en vleermuizen 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00

2016	351644	16/82115 Vaststelling subns Ommetjes Nieuwe Natuur	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	8.000,00	0,00	8.000,00	8.000,00
2016	350751	16/12191 vs subs okt 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2016	350094	Begeleiding uitv. inr. via maatschappelijke enkele	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	2.356,48	0,00	2.356,48	2.356,48
2016	347783	16/54132 subs. cultuurhistorie Gulpen-Wittem	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	8.480,44	0,00	8.480,44	8.480,44
2016	347572	16/54146 Plantcampagne Nationaal Landschap Z-Limbu	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2016	346018	16/12191 VS subs juli 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	101.250,00	0,00	101.250,00	101.250,00
2016	343039	15/92175 VS subs mei landschapselementen NLZL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	30.750,00	0,00	30.750,00	30.750,00
2016	340409	Opstellen inrichtingsplan percelen Elfenmeer	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	6.034,88	0,00	6.034,88	6.034,88
2016	339567	16/12157 exploitatiesubsidie jaarplan 2016	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	202.500,00	0,00	202.500,00	202.500,00
2016	337843	Knotten van knotwilgen Laagheidseweg te Venray	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	3.011,00	0,00	3.011,00	3.011,00
2016	336923	Coörd. regeling groenblauwe diensten 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	9.375,00	0,00	9.375,00	9.375,00
2015	335927	15/92175 VS subs aanplantcampagne NLZL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	153.750,00	0,00	153.750,00	153.750,00
2015	332774	15/79796 vs dec 2015 Uitvoering IKL/ soortenbesch.	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.141,00	0,00	72.141,00	72.141,00
2015	332772	15/21799 vs nov 2015 Uitvoering IKL /soortbesch.	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	331598	Update scan 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	795,00	0,00	795,00	795,00
2015	331302	Coordinatie groenblauwe diensten 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	28.125,00	0,00	28.125,00	28.125,00
2015	331174	15/21799 VS Subs Uitvoering IKL 2015 en soortbesch	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	329775	15/21799 VS subs Sept expl subs 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	329318	Infobord 2x St. Ondern. Bloesemlint	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	900,00	0,00	900,00	900,00
2015	328157	15/21799 VS subs uitvoeringsprogramm IKL 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	326361	15/21799 vs expl subs juli 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	325998	14/69059 VS subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	87.538,90	0,00	87.538,90	87.538,90
2015	324279	15/21799 expl subs 2014 Kenniscentrum	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	323132	15/21799 VS expl subs Uitvoering Landschap IKL	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.139,00	0,00	72.139,00	72.139,00
2015	322125	15/21799 vs jan-april subsidie 2014/IKL 2015	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	288.556,00	0,00	288.556,00	288.556,00
2015	318296	15/3862 VS Proj subs Ommetjes nieuwe Natuur	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	72.000,00	0,00	72.000,00	72.000,00
2015	316563	Termijn 60% Quick scan ecologie div.baanvakkenZLSM	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	4.770,00	0,00	4.770,00	4.770,00
2014	315683	14/68440 afr. exploitatiesubsidie 2013	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	132.566,80	0,00	132.566,80	132.566,80
2014	315247	14/49059 VS Proj subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	62.500,00	0,00	62.500,00	62.500,00
2014	313846	14/49059 2e VS subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	62.500,00	0,00	62.500,00	62.500,00
2014	311208	14/25761 vs okt expl.subsidie	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	311093	14/49059 Vs proj subs Bloesemfest	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	74.611,00	0,00	74.611,00	74.611,00
2014	310180	Aanleg broedstoven ivm aanleg Buitenring Parkstad	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	6.700,00	0,00	6.700,00	6.700,00
2014	309482	14/25761 vs exploitatiesubsidie sept. 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	308820	14/25983 adv.verg.veldmakelaars groenblauwe dienst	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	57.000,00	0,00	57.000,00	57.000,00
2014	308213	14/25761 VS aug expl subs 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	270.000,00	0,00	270.000,00	270.000,00
2014	306982	quickscan ecoliogie Miljoenenlijn Gulpen	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	3.650,00	0,00	3.650,00	3.650,00
2014	306349	14/25761 VS juli expl subs en proj subs	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	305495	14/25761 Subs VS juni 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	90.000,00	0,00	90.000,00	90.000,00
2014	301475	14/14472 exploitatiesubsidie 2012	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	132.566,71	0,00	132.566,71	132.566,71
2014	301341	14/13979 voorschot subsidie 2014	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	500.000,00	0,00	500.000,00	500.000,00
2014	297629	Coördinatie regeling GroenBlauwe Diensten 2013	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	75.000,00	0,00	75.000,00	75.000,00
2013	292477	13/54403 subs. Tuinzicht groene verbinding in de b	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	63.000,00	0,00	63.000,00	63.000,00
2013	287168	Coördinatie veldloket GroenBlauwe diensten 2012	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	75.000,00	0,00	75.000,00	75.000,00
2013	284615	13/25840 adviesvergoeding groenblauwe diensten	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	45.500,00	0,00	45.500,00	45.500,00
2013	283887	13/21943 afr. expl.subs. landschapsbeher 2011	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	132.434,21	0,00	132.434,21	132.434,21
2013	279966	13/7026 vs expl.subsidie 2013 landschapsbeheer	367 B	IKL	Susterderweg 31	6118 CP	NIEUWSTADT	1.193.100,30	0,00	1.193.100,30	1.193.100,30
							Totalen	9.201.278,63	68.235,46	9.269.514,09	9.269.514,09

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2020	425779	20/40894 vaststelling sub Meer natuur voor pittig	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00
2019	414694	19/84606 Gebiedsontw. en Soortmaatregelen 2014	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	330.775,11	0,00	330.775,11	330.775,11
2019	413070	19/82920 afr. subsidie Natuurrijk Limburg	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	51.143,36	0,00	51.143,36	51.143,36
2019	412635	19/36238 functieverandering- inr. 21.22.98 ha	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	132.064,00	0,00	132.064,00	132.064,00
2019	408789	19/56677 Organisatiekosten doorlopend SVNL-a	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00
2019	402338	19/19775 Subs ANLb buiten begrenzing leefgebied 18	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	399172	Creditnota inz. factuur 396603	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	-20.000,00	-4.200,00	-24.200,00	-24.200,00
2019	399166	Inventarisatie staat landschapselement ANLB	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2019	396603	Inventarisatie staat landschapselementen	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	20.000,00	4.200,00	24.200,00	24.200,00
2018	389090	Laatste termijn Landschapsfonds Noorbeek (perceel	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	21.091,66	4.429,25	25.520,91	25.520,91
2018	388091	18/41497 vast sub ANL buiten begrenzing leefgebied	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	15.169,57	0,00	15.169,57	15.169,57
2018	380747	Termijn 2 Landschapsfonds Noorbeen (perceel 2)	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	21.091,67	4.429,25	25.520,92	25.520,92
2018	379221	17/91559 vaststelling subs Organisatiekosten SVNL-	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.500,00	0,00	3.500,00	3.500,00
2017	378077	Werkzaamheden Pio Roerdalen/Roerdalpad	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.872,00	0,00	3.872,00	3.872,00
2018	378076	Beheer natuurcompensatie Merkelbeek 2017	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	4.800,00	1.008,00	5.808,00	5.808,00
2018	378075	Deel 1 invent. staat landschapselementen ANLb	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2017	371094	17/54255 subsidie functieverandering	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	2.337.500,00	0,00	2.337.500,00	2.337.500,00
2017	369891	Termijn 1 landschapsfonds Noorbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	21.091,67	4.429,25	25.520,92	25.520,92
2017	367242	17/45340 Vaststt. subs. collectieve beheerplannen	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.018,00	0,00	3.018,00	3.018,00
2017	364173	17/30880 vs subsidie Meer natuur voor pittig fruit	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	31.500,00	0,00	31.500,00	31.500,00
2016	346408	Beheer Merkelbeek 1e nota 50%	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2016	345098	Opties tot besparing inr. beheer natuurgebieden	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.450,00	2.194,50	12.644,50	12.644,50
2016	343122	Informatieavond Korenwolf	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	561,00	0,00	561,00	561,00
2016	342700	16/28898 opstellen beheerplannen/toolkit 2016	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	4.250,00	0,00	4.250,00	4.250,00
2016	337532	Beh. natuurcomp.gronden omg. Merkelbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	6.368,11	1.337,30	7.705,41	7.705,41
2015	336841	15/94665 verhoging jaarschijf 2014 soortenbescherm	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	331.588,20	0,00	331.588,20	331.588,20
2015	329901	15/62786 VS subs Natuurrijk Limburg verkent en ver	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	9.000,00	0,00	9.000,00	9.000,00
2015	326946	15/41230 subsidie ANlb2016	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	129.158,40	0,00	129.158,40	129.158,40
2015	320690	Afrekening beheerjaar 2014 Merkelbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.184,05	668,65	3.852,70	3.852,70
2014	306959	14/32216 VS 80% subs jaarschijf 2014	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	2.186.991,00	0,00	2.186.991,00	2.186.991,00
2014	296074	Declaratie 2 iz beheer nat.comp.gronden Merkelbeek	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.184,04	1.337,31	4.521,35	4.521,35
2013	291628	Beheer natuurcompensatiegronden omgeving Merkelbee	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	3.184,06	0,00	3.184,06	3.184,06
2013	291399	13/39378 Natuurrijk Limburg jaarschijf 2013	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	1.080.000,00	0,00	1.080.000,00	1.080.000,00
2013	291315	13/44711 waardsubs. start stg.Natuurrijk Limburg	25049	Stichting Natuurrijk Limburg	Postbus 960	6040 AZ ROERMOND	10.000,00	0,00	10.000,00	10.000,00
						Totalen	6.783.935,90	24.537,51	6.808.473,41	6.808.473,41

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Status	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2021	431703	ZKNR2020/1815012 VS subs onderz. Landschapsgebruik	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	46.719,00	0,00	46.719,00	46.719,00
2020	422111	20/24382 Vs subs Ontw. functionaliteiten SCAN-ICT	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	44.323,00	0,00	44.323,00	44.323,00
2019	412212	19/77995 VS subs agrarisch natuur- en landschapbeh	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	202.919,22	0,00	202.919,22	202.919,22
2019	405232	19/19775 subs ANLb buiten begrenzing leefgebied 18	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	20.695,12	0,00	20.695,12	20.695,12
2019	399278	18/76483 subs.project rente geldlening	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	80.353,56	0,00	80.353,56	80.353,56
2016	344506	16/36065 subsidie jaarschijf 2015	28126	B	Natuurrijk Limburg	Steegstraat 5	6041 EA ROERMOND	2.337.500,00	0,00	2.337.500,00	2.337.500,00
							Totalen	2.732.509,90	0,00	2.732.509,90	2.732.509,90

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2017	373421	Ondersteuning voorzitter Nationaal Landschap Zuid	29426	Werkbank B.V.	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	4.133,09	867,95	5.001,04	5.001,04
2017	368475	Termijn 2 40% ond. voorz. Nati. Landschap Z-L	29426	Werkbank B.V.	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	9.016,00	1.893,36	10.909,36	10.909,36
2017	367504	Termijn 1 40% ondersteuning vz Nat.Landschap Z-L	29426	Werkbank B.V.	Susterderweg 31	6118 CP NIEUWSTADT	9.016,00	1.893,36	10.909,36	10.909,36
						Totalen	22.165,09	4.654,67	26.819,76	26.819,76

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2020	425783	Ondersteuning Sowebuild aug/sept 2020	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	2.249,09	0.00	2.249,09	2.249,09
2020	424328	Omgevingsmanagement MAA - termijn 5, wk 23-27	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	3.832,68	0.00	3.832,68	3.832,68
2020	424327	Creditnota inz. factuur 423345	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	-5.823,13	0.00	-5.823,13	-5.823,13
2020	423345	Omgevingsmanagement MAA - Termijn 5	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	5.823,13	0.00	5.823,13	5.823,13
2020	421460	Omgevingsmanagement MAA - Termijn 3+4	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	11.912,45	0.00	11.912,45	11.912,45
2020	419440	Omgevingsmanagement MAA - termijn 1+2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	13.294,88	0.00	13.294,88	13.294,88
2019	414177	Ingebruikname applicatie Termijn 2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	9.982,50	0.00	9.982,50	9.982,50
2019	413332	Termijn 6 ondersteunin applicatie	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	412471	Ondersteuning communitymanager Termijn 2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	7.986,00	0.00	7.986,00	7.986,00
2019	411989	Termijn 5 ondersteuning applicatie	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	410400	Ondersteuning applicatie - termijn 4	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	410294	Ondersteuning communitymanager/ termijn 1	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	7.986,00	0.00	7.986,00	7.986,00
2019	409225	Ondersteuning applicatie termijn 3 van 6	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	408064	Ondersteuning applicatie - termijn 2	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	407932	Ondersteuning applicatie/ termijn 1	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
2019	405513	Termijn 1 - inrichting applicatie	31600	@nexus B.V.	Kapelaan Verdonschotstr. 55	6104 BL KONINGSBOSCH	1.331,00	0.00	1.331,00	1.331,00
						Totalen	66.560,60	0.00	66.560,60	66.560,60

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving		Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2021	431494	ZKNR2021/0296006 subs. Dutch Dairy Challenge		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	15.000,00	0,00	15.000,00	15.000,00
2021	428913	Roadshows & Communicaite Koers naar de Toekomst		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	24.000,00	5.040,00	29.040,00	29.040,00
2020	421008	Vlog 24 uurs-sessie Hubert Mackus		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.108,50	442,79	2.551,29	2.551,29
2019	414563	Ondersteuning Landbouwkader 2020-2023		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	26.170,00	5.495,70	31.665,70	31.665,70
2017	369550	Communicatiemiddelen 29 juni		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	8.878,20	1.864,42	10.742,62	10.742,62
2017	369468	Web site , ondersteuning social media, domeinnamen		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	8.800,00	1.848,00	10.648,00	10.648,00
2017	364117	Uitnodiging/vooraankondiging verkenningsbijeenk.		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	990,00	207,90	1.197,90	1.197,90
2017	359209	Kosten locatie, catering bijeenk. 19-01-2017		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	282,12	59,25	341,37	341,37
2017	359208	Strategisch communicatieadvies LLTL 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	4.987,50	1.047,38	6.034,88	6.034,88
2017	356986	Website en folder		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	3.530,00	741,30	4.271,30	4.271,30
2016	355331	Termijn 25% organiseren inspiratiebijeenk. LLTL 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	4.987,50	1.047,38	6.034,88	6.034,88
2016	349460	Creditnota iz intern factuurnr. 344297		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-630,00	-132,30	-762,30	-762,30
2016	349459	Creditnota iz intern factuurnr. 344298		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-9.030,00	-1.896,30	-10.926,30	-10.926,30
2016	348854	Strategisch communicatieadvies LLTL 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	9.975,00	2.094,75	12.069,75	12.069,75
2016	348213	Werkzaamheden voor pitch de boeren en zijn beurs 1		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	1.950,00	409,50	2.359,50	2.359,50
2016	344298	Opstellen van de herijking beleidskader LLTL		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	9.030,00	1.896,30	10.926,30	10.926,30
2016	344297	Extra aanpassingen aan nota na 31-3-2016		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	630,00	132,30	762,30	762,30
2016	344101	Creditnota inz. intern factuur 342898		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-625,00	-131,25	-756,25	-756,25
2016	342898	Registratie Ned. domeinnaam		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	625,00	131,25	756,25	756,25
2016	342365	Meerwerk rapport investeringslijnen LLtL2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	9.660,00	2.028,60	11.688,60	11.688,60
2016	341935	Meerwerk trektocht LLTL2.0		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	5.322,20	1.117,66	6.439,86	6.439,86
2016	341841	Mede-org./adv. Inspiratiebijeenk. Trektochten		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	21.748,00	4.567,08	26.315,08	26.315,08
2016	341379	Opstellen Herijking beleidskader LLTL/ 2e deelfact		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2016	338346	Opstellen herijking beleidskader LLTL		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	10.000,00	2.100,00	12.100,00	12.100,00
2016	336312	Insp.bijeenk. en Trektocht Limb. Land-tuinbouw Loo		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	21.750,00	4.567,50	26.317,50	26.317,50
2015	322354	Inspiratiedag LLtL 5 maart 2015		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	11.853,00	2.489,13	14.342,13	14.342,13
2015	318227	Filmpjes genom. Stimuleringsprijs Mens/Cult 2014		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	10.230,00	2.148,30	12.378,30	12.378,30
2015	315082	Fase 2 Dorpsmarketing Limburg		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	18.750,00	3.937,50	22.687,50	22.687,50
2014	307334	Inspiratiebijeenkomsten 21-5-2014		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	6.950,00	1.459,50	8.409,50	8.409,50
2014	305529	Termijn 50% Fase 2 dorpsmarketing Limburg		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	18.750,00	3.937,50	22.687,50	22.687,50
2014	305031	registratie domeinnamen		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	625,00	131,25	756,25	756,25
2013	295886	Creditnota iz intern factuurnr. 293424		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	-960,00	-201,60	-1.161,60	-1.161,60
2013	295842	Films Mens en Cultuur 2013		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	6.120,00	1.285,20	7.405,20	7.405,20
2014	293424	Periode 14-11-2013 t/m 13-11-2014		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	960,00	201,60	1.161,60	1.161,60
2013	291792	Toegangskaarten Dorpsmarketingcongres 100x		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	15.000,00	3.150,00	18.150,00	18.150,00
2013	289687	Denktank Innovatie veehouderij		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	8.640,00	1.814,40	10.454,40	10.454,40
2013	287681	Periode 1-6-13 t/m 31-5-14/div. domeinnamen		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	625,00	131,25	756,25	756,25
2013	285244		41365	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	282605		41334	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	282225	Eindfactuur Landbouwnota		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	3.856,20	809,80	4.666,00	4.666,00
2013	282169	Avondvoorzitter 11-3-2013		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	656,70	137,91	794,61	794,61
2013	281549		41306	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	281369		41275	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	279797		41244	9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	2.692,30	565,38	3.257,68	3.257,68
2013	279298	Posters stimuleringsprijs versie 2		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	675,00	141,75	816,75	816,75
2013	279297	Versie 2 programmaboekje stimuleringsprijs		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	540,00	113,40	653,40	653,40
2013	277147	E-mail bundel van 12-12-2012 t/m 11-12-2013		9182	Imagro	Sint Janstraat 22	6595 AC OTTERSUM	29,53	6,20	35,73	35,73
							Totalen	306.900,95	61.299,20	368.200,15	368.200,15

Jaar	Factuurnummer	Omschrijving	Crediteurnummer	Naam	Adres	Woonplaats	Tot_Bedr_Opv_Corr	Totaalbedrag_Btw1	Totaalbedrag_Factuur1	Betalingen
2020	415128	Aug t/m Dec 2019 /Provincie Limburg MAA	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	7.440,00	1.562,40	9.002,40	9.002,40
2019	413282	Schetsschuit Holtum 6-11/Schetsschuit Nieuwstadt	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.742,40	0,00	1.742,40	1.742,40
2020	407607	Juni 2019/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.280,00	478,80	2.758,80	2.758,80
2020	406233	Mei 2019/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.280,00	478,80	2.758,80	2.758,80
2020	404629	April 2019/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2020	403015	MAA Omgevingsmanagement/ maart 2019	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2019	401709	MAA Omgevingsmanagement/ feb 2019	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.880,00	604,80	3.484,80	3.484,80
2019	399772	Januari 2019/omgevingsmanagement MAA	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.400,00	504,00	2.904,00	2.904,00
2018	397898	December 2018/MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.320,00	277,20	1.597,20	1.597,20
2018	396436	November 2018/MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.800,00	378,00	2.178,00	2.178,00
2018	394576	MAA Omgevingsmanagement/ okt 2018	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	4.080,00	856,80	4.936,80	4.936,80
2018	393118	September 2018/MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.800,00	378,00	2.178,00	2.178,00
2018	391877	Aug 2018/ MAA Omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	3.000,00	630,00	3.630,00	3.630,00
2018	388499	Bewoners overleg SAMCO 4-7	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.640,00	554,40	3.194,40	3.194,40
2018	387047	Mei 2018/MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.080,00	226,80	1.306,80	1.306,80
2018	385314	April 2018/ MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.160,00	453,60	2.613,60	2.613,60
2018	383455	Uren maart 2018 MAA omg.management	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.640,00	554,40	3.194,40	3.194,40
2018	381413	Februari 2018/MAA omgevingsmańagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.040,00	428,40	2.468,40	2.468,40
2018	379979	MAA omgevingsmanagement/ jan 2018	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.920,00	403,20	2.323,20	2.323,20
2018	379385	December 2017/MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.680,00	352,80	2.032,80	2.032,80
2018	379328	Periode dec. VDL-PIP	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	4.560,00	957,60	5.517,60	5.517,60
2017	376825	Per. nov. MAA omg.management	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	2.040,00	428,40	2.468,40	2.468,40
2017	376209	November 2017/spooraansluiting Yard	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.080,00	226,80	1.306,80	1.306,80
2017	374122	Oktober 2017/prov. Limburg MAA omgevingsmanagement	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	960,00	201,60	1.161,60	1.161,60
2017	374120	Periode juni t/m oktober 2017 iz ontwerp workshops	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.200,00	252,00	1.452,00	1.452,00
2017	368875	Juli 2017/advies PPI spooraansluiting Yard	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	720,00	151,20	871,20	871,20
2017	367668	Advies PIP spooraansluiting Yard mei	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.020,00	214,20	1.234,20	1.234,20
2017	365993	Advies PIP spooraansluiting Yard/ mei 2017	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.560,00	327,60	1.887,60	1.887,60
2017	363645	Omgevingsman. PIP spooraansluiting Yard/ apr 2017	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	960,00	201,60	1.161,60	1.161,60
2017	363501	Project intake Amrath/Yard	29161	NBD Holding B.V.	Beijerstraat 15	6118 CS NIEUWSTADT	1.200,00	252,00	1.452,00	1.452,00
						Totalen	65.282,40	13.343,40	78.625,80	78.625,80

CRT_(	NAAM	ADRES	FCT_DIEN	FCT_FACTUURNUMMER	FCT_BOEKINGSDATUM	FCT_OMSCHRIJVING_FACTUUR	FCT_BEDRAG_OPVOERING_INCL_BTW	FCT_FACTUURDATUM	FCT_BEDRAG_OPVOERING_EXL_BTW	FCT_ID
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2013	277775	10-1-2013	12/53865 indexering 2013 Nat. Parken Groote Peel	444903,14	9-11-2012	444903,14	277028
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2013	284614	7-5-2013	13/24631 vs Natuurkwaliteitsimpuls Nationale Park	176448,23	25-4-2013	176448,23	283871
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2013	290704	5-9-2013	13/49099 vs natuurkwaliteits impuls De Meinweg	82010	3-9-2013	82010	289964
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2014	299694	18-2-2014	14/7853 voorl. vast subsidie Nationale Parken 2012	109467,29	13-2-2014	109467,29	299025
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2014	305500	10-6-2014	14/26685 VS 90% subs communicaite, educatie en rec	105167	6-6-2014	105167	304970
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2014	310537	16-9-2014	14/47866 meerjarenprogramma park Groote Peel	162472,5	11-9-2014	162472,5	310120
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	319385	20-2-2015	15/7640 vs subsidie De Maasduinen Impuls 2014-2017	139374	12-2-2015	139374	319227
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	319387	20-2-2015	15/7611 vs subsidie De Meinweg, impuls 2014-2017	152746,65	12-2-2015	152746,65	319229
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	319760	26-2-2015	15/10828 Subs. Nationale Parken 2007-2013	145681,1	19-2-2015	145681,1	319612
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	324290	27-5-2015	14/47866 subs jun Nat. Park De Groote Peel	162472,5	26-5-2015	162472,5	324275
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	326621	30-6-2015	15/40132 verhoging De Maasduinen extra toezicht	23062,5	26-6-2015	23062,5	326683
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	330616	16-9-2015	15/64341 Def. subs. natuurkwal.impuls Meinweg	197066,48	9-9-2015	197066,48	330807
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	331150	28-9-2015	15/7640 2e vs subs Nationaal Park Maasduinen 14-17	139374	25-9-2015	139374	331366
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	331151	28-9-2015	15/7611 2e vs subs Nationaal Park Meinweg 14-17	152746,65	25-9-2015	152746,65	331367
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	331164	28-9-2015	15/40132 vs subs okt Nationaal Park Maasduinen	23062,5	25-9-2015	23062,5	331380
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2015	333076	2-11-2015	15/78933 Def. subs. Natuurkwaliteitsimpuls Maasdui	511167,17	28-10-2015	511167,17	333350
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	336883	19-1-2016	Bijdr. jubileumboek Mijl op Zeven	3500	23-12-2015	3500	337279
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	340592	16-3-2016	16/19434 subs communicatie, educatie en recreatie	11685,12	11-3-2016	11685,12	341133
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	349821	12-9-2016	16/67636 vs overbruggingssub. Groote Peel	45000	8-9-2016	45000	350912
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	349822	12-9-2016	16/67635 vs overbruggingssubs. NP Maasduinen	45000	8-9-2016	45000	350913
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2016	349823	12-9-2016	16/67633 vs overbruggingssubs. NP De Meinweg	45000	8-9-2016	45000	350914
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	362452	10-4-2017	17/22631 vs prov.subs.proj.Verdienmodel Peelboerde	45000	6-4-2017	45000	364148
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	365758	9-6-2017	17/38425 subs. 2016 en 2017 De Groote Peel	135000	8-6-2017	135000	367617
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	365759	9-6-2017	17/38344 subs. 2016 en 2017 De Meinweg	135000	8-6-2017	135000	367618
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2017	365761	9-6-2017	17/38418 vs subs. 2016 en 2017 Nat. Park Maasduine	135000	8-6-2017	135000	367620
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2018	389553	30-7-2018	18/46838 vs Meerjarenprogramma 2018	193500	8-7-2018	193500	392723
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2018	396466	7-12-2018	18/84457 vast subs verdienmodel Peelboerderij	5000	4-12-2018	5000	400066
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	411311	7-10-2019	19/71529 subsidie NP De Maasduinen	42354	4-10-2019	42354	416022
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	411314	7-10-2019	19/71528 subsidie project De Meinweg	42809,4	4-10-2019	42809,4	416025
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	411316	7-10-2019	19/71527 subs. Uitvoeringsprogr. 2019 Groote Peel	54000	4-10-2019	54000	416027
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2019	412424	31-10-2019	19/79495 subsidie De Maasduinen Impuls 2014-2017	56097	30-10-2019	56097	417225
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	416239	21-1-2020	20/2742 vaststt.subs. Nationaal park De Meinweg imp	53943,7	20-1-2020	53943,7	421368
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	417642	19-2-2020	20/5329 afr. meerjarenprogramma NP de Groote Peel	56105	12-2-2020	56105	422868
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	417808	26-2-2020	20/6742 vs subsidie project De Meinweg	11250	20-2-2020	11250	423048
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	417810	26-2-2020	20/6731 vs project NP de Maasduinen	11700	20-2-2020	11700	423050
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	422164	22-6-2020	20/25621 Vaststelling subs Uitv. 2018 NP de Groote	7500	19-6-2020	7500	427725
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	422165	22-6-2020	20/25619 Vaststelling subs Uitv 2018 NP de Meinweg	7000	19-6-2020	7000	427726
####	Stg.Ondersteuning Overlegorganen Nat.Parken	Postbus 3121 6202 NC MAASTRICHT	2020	422166	22-6-2020	20/25616 Vaststelling subs Uitv. 2018 NP de Maasdu	7000	19-6-2020	7000	427727
OPEN	OPENSTAAND_BEDRAG_RIJ	RELATIE_RIJ	PERIODE_JAAR_RIJ							
0	Openstaand bedrag	Crediteurrelatie	Periode/jaar							

CRT_CREDITEUI	NAAM	ADRES	FCT_FACTUURNUMMER	FCT_BOEKINGSDATUM	FCT_OMSCHRIJVING_FACTUUR	FCT_FACTUURDATUM	
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	283368	10-4-2013	13/18352 agroproductie+leisurepark Zuid-Limburg	8-4-2013	€ 40.500,00
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	293714	8-11-2013	13/60941 Vs projectsubs fase 3	7-11-2013	€ 11.700,00
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	307653	17-7-2014	14/32739 Vs Agroproducite en leisurepark z-limb	20-6-2014	€ 80.100,00
23863	Stichting Agroproductie en Leisurepark	Postbus 10 6270 AA GULPEN	342826	25-4-2016	16/30765 vastst.subs.proj.Agroproductie- en Leisur	20-4-2016	€ 20.000,00

CRT_CREDITEUF	NAAM	ADRES	FCT_FACTU	FCT_BOEKINGSDATUM	FCT_OMSCHRIJVING_FACTUUR	FCT_BEDRAG_OPVOERING_INCL_BTW	FCT_FACTUURDATUM
31921	Stichting Het Groenhuis	Kapellerpoort 1 6041 HZ ROERMOND	406426	11-7-2019	Huur vergaderruimte Kapellerpoort 1 Roermond 16-4	25	2-5-2019
31921	Stichting Het Groenhuis	Kapellerpoort 1 6041 HZ ROERMOND	423712	22-9-2020	Huur vergaderruimte d.d. 16-7-2020	75	27-7-2020

Bijlage 2

Ontwerpbesluit Provinciale Staten van Limburg inzake bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisatie.

7 april 2021

provincie limburg

ONTWERPBESLUIT
PROVINCIALE STATEN
VAN LIMBURG

No: G-21-013

Onderwerp: Bekrachtiging geheimhouding dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties

Provinciale Staten van Limburg;

gezien het voorstel van Gedeputeerde Staten van Limburg van 7 april 2021

besluiten:

Gelet op artikel 25 van de Provinciewet en artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, en tweede lid, aanhef en onder e en g, van de Wet openbaarheid van bestuur, de opgelegde verplichting tot geheimhouding van de dossierinventarisatie van subsidieverstrekkingen aan de Stichting IKL en aan de heer Vrehen gelieerde organisaties, met toepassing van artikel 25, derde lid, van de Provinciewet te bekrachtigen.

Deze geheimhouding duurt voort totdat Provinciale Staten haar bij nader besluit opheffen.

Aldus vastgesteld door Provinciale Staten van Limburg in hun vergadering van 9 april 2021.

De heer A.O.J. Pregled, griffier

De heer drs. Th.J.F.M. Bovens, voorzitter

√

Bijlage 3

Feitenrelaas inzake beantwoording vragen NRC Handelsblad.
Tijdlijn 11 – 23 maart 2021

7 april 2021

Feitenrelaas inzake beantwoording vragen NRC handelsblad

Tijdlijn 11 – 23 maart 2021

De op 11 maart 2021 door NRC Handelsblad gestelde vraag luidde aldus:

"NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu. Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling."

De vragen richtten zich op 16 entiteiten waarvan NRC Handelsblad bij de vraagstelling de namen en de KvK-nummers verstrekte. Een nadere toelichting over de achtergronden van de vraag ontbrak en ook was geen termijn aangegeven voor de beantwoording. In de 11 dagen (7 werkdagen) vanaf ontvangst van de vragen tot aan de publicatie van het artikel zijn – voor zover in de beperkt beschikbare tijd verifieerbaar – onderstaande stappen doorlopen in het proces van besluitvorming en uitvoering, met bijbehorende correspondentie.

In deze correspondentie is een aantal namen en gegevens onleesbaar gemaakt. De grondslag daarvoor is gelegen in artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob (bescherming persoonlijke levenssfeer). Ingevolge artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, Wob wordt geen informatie verstrekt voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het belang van het beschermen van de persoonlijke levenssfeer. Namen en contactgegevens zijn persoonsgegevens en derhalve verzet het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zich tegen het openbaar maken daarvan. Het betreft hier medewerkers die vanuit hun functie niet in de openbaarheid treden. Volledigheidshalve wordt opgemerkt dat namen van personen die vanuit hun functie wel in de openbaarheid treden, wel openbaar kunnen worden gemaakt. Daar waar de naam, en/of het telefoonnummer, en/of het e-mailadres van een ambtenaar onleesbaar is gemaakt, staat voornoemd artikel in de weg aan openbaarmaking. Openbaarmaking zou de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen in geding brengen, en aan die omstandigheid moet zodanig gewicht worden toegekend dat het belang van openbaarmaking daarvoor moet wijken.

Voorts zijn op enkele plaatsen bedragen onleesbaar gemaakt. Ingevolge artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob blijft het verstrekken van informatie achterwege voor zover het bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld. Volgens vaste jurisprudentie van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State zijn bedrijfs- en fabricagegegevens in de zin van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, Wob die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces, dan wel met betrekking tot de afzet van de producten of de kring van afnemers en leveranciers. Ook gegevens die uitsluitend de financiële bedrijfsvoering betreffen, kunnen onder omstandigheden zodanige bedrijfsgegevens zijn. In de e-mails is informatie opgenomen die betrekking heeft op de liquiditeit van een externe partij. Openbaarmaking daarvan zou leiden tot inzage in de financiële bedrijfsvoering, hetgeen op grond van voornoemd artikel niet is toegestaan.

DONDERDAG 11 MAART		
9.08 uur	Bij een van de woordvoerders van Provincie Limburg komt per mail een vraag binnen van NRC Handelsblad. Deze is direct voorafgaand daaraan telefonisch door de journalist bij de woordvoerder aangekondigd. De vraag richt zich op betalingen door de Provincie gedaan tussen 1-1-2013 en heden aan een zestiental entiteiten. Het is een technische/feitelijke vraag waarbij geen verdere context is verstrekt. Gelet op de omvang en complexiteit ervan wordt door de clusterleiding Communicatie besloten twee sporen te bewandelen: 1. WOB-toetsing bij Juridische Zaken 2. Schakelen met concernstaf en directie om af te stemmen over de route naar inhoudelijke beantwoording.	Zie bijlage 1
10.08 uur 10.25 uur	De woordvoerder informeert de algemeen directeur – na een eerste contact met de afdeling Juridische Zaken – per mail over de binnengekomen vraag en legt de voorgestelde aanpak voor beantwoording voor. Hij suggereert daarbij naast de portefeuillehouder Financiën & Bedrijfsvoering ook andere portefeuillehouders in GS te informeren. De algemeen directeur onderschrijft in een eerste reactie per mail de noodzaak om de clustermanager Juridische Zaken & Inkoop (JZI) bij het proces te betrekken.	Zie bijlage 2 en 3
10.27 uur	Na afstemming met JZI informeert de woordvoerder de algemeen directeur over de uitkomsten daarvan in relatie tot de te volgen route van beantwoording (behandelen als persvraag, geen WOB-verzoek). Daarbij is de keuze gemaakt om, zoals te doen gebruikelijk, de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen GS bij de aanpak van de beantwoording te betrekken. In dit geval de toenmalige portefeuillehouder Financiën & Bedrijfsvoering. In een aansluitend telefonisch contact tussen communicatie en de algemeen directeur geeft laatstgenoemde aan dat zorgvuldigheid in de beantwoording voorop dient te staan. Het is zaak eerst de feitelijke gegevens in volledigheid beschikbaar te krijgen en deze vervolgens te voorzien van een heldere toelichting.	Zie bijlage 4

10.41 uur	De woordvoerder heeft de door NRC aangereikte KvK-nummers van nadere adresgegevens voorzien en stuurt deze ter informatie naar de clustermanager JZI. In een navolgend telefoongesprek deelt de woordvoerder met de clustermanager JZI de constatering dat de naam van Herman Vrehen terugkomt als eigenaar en/of bestuurder bij meerdere van de opgevraagde entiteiten. Door het ontbreken van nadere informatie is de betekenis daarvan en de invalshoek van de journalist niet te duiden.	Zie bijlage 5
11.11 uur en 12.03 uur	Vervolgens stuurt de woordvoerder de oorspronkelijke mail met de vraag van NRC door naar de bestuursadviseur van de toenmalige gedeputeerde Financiën & Bedrijfsvoering en naar de clustermanager Financiën. In beide gevallen voorafgegaan door een korte mondelinge aankondiging.	Zie bijlage 6 en 7
14.04 uur en 14.09 uur	Het clusterhoofd Financiën zet de aan hem voorgelegde vraag breder uit in zijn afdeling, teneinde tot een eerste inventarisatie te komen van de opgevraagde betalingen. De woordvoerder vraagt aansluitend om een eerste inzage in een mogelijke planning.	Zie bijlage 8
VRIJDAG 12 MAART		
Ochtend	De woordvoerder en het adjunct-clusterhoofd JZI/Concernstaf overleggen met elkaar en spreken af dat laatstgenoemde een coördinerende rol zal gaan vervullen in het bijeenbrengen van de informatie die nodig is om te komen tot de beantwoording van de door NRC gestelde vraag. Er wordt een projectteam geformeerd met vertegenwoordiging vanuit Concern, cluster Programma's & Projecten, cluster Juridische Zaken & Inkoop en cluster Communicatie.	
10.32 uur	Het Cluster Financiën levert bij de woordvoerder een eerste grove cijfermatige uitdraai aan van betalingen verricht aan de gevraagde entiteiten (voor zover aan de orde). Gelet op de veelheid aan entiteiten en de lange periode die de uitvraag omvat, is daarbij de conclusie dat de gewenste inhoudelijke toelichting per betaling veel tijd in beslag zal nemen. Er wordt nagedacht over een manier om de gevraagde toelichting tot een minimum te beperken.	Zie bijlage 9 en de financiële gegevens zoals verstrekt door de concern-controller.

12.00 uur	Het adjunct-clusterhoofd JZI/Concernstaf heeft een overleg met de toenmalige portefeuillehouder Financiën en Bedrijfsvoering over een ander onderwerp. Aan het einde van het overleg vraagt de gedeputeerde naar de beantwoording van de persvraag van NRC. Daarbij wordt ook besproken dat de heer Vrehen de verbindende factor tussen de gevraagde entiteiten lijkt te zijn. De toenmalige gedeputeerde geeft daarbij aan dat eerst alle achterliggende feiten en gegevens in volledigheid op tafel dienen te komen bij GS, inclusief de context per betaling. Zorgvuldigheid gaat boven snelheid. Zodat GS, alvorens de vraag van NRC beantwoord wordt, zelf de feiten op een rij heeft en kan besluiten over de wijze waarop PS erover wordt geïnformeerd. Hiermee vervalt de mogelijkheid om de toelichting per betaling tot een minimum te beperken, zoals eerder die ochtend per mail ambtelijk gesuggereerd.	
16.05 uur	De woordvoerder stuurt de mail met de eerste grove cijfermatige uitdraai door naar het adjunct-clusterhoofd JZI/Concernstaf, die op zijn beurt het geformeerde projectteam uitnodigt voor een eerste bijeenkomst op maandag 15 maart.	Zie bijlage 10
MAANDAG 15 MAART		
16.00 uur	Het projectteam komt maandag 15 maart om 16.00 uur digitaal samen om taken te verdelen. Vanuit Concern zal de GS nota ter hand worden genomen. De aanwezige beleidsambtenaren krijgen het verzoek om, met het beschikbare grove overzicht van de financiële administratie als basis, input/context aan te leveren over de reden van elke betaling. De aanwezige juridisch adviseur van JZI constateert dat op het voorliggende overzicht naar zijn weten in ieder geval nog één subsidie ontbreekt. Ter verdere verificatie van de juistheid en volledigheid van het eerste grove financiële overzicht worden in de navolgende dagen door het projectteam op meerdere relevante plekken in de organisatie controlevragen uitgezet.	Zie bijlage 11

DINSDAG 16 MAART		
9.00 uur	Tijdens het reguliere overleg tussen Gouverneur en de algemeen directeur, voorafgaand aan de vergadering van GS, maakt de algemeen directeur melding van het feit dat er een persvraag is binnengekomen van NRC, gericht op betalingen aan meerdere entiteiten over een langere periode. En dat het interne proces om te komen tot beantwoording daarvan al in gang is gezet.	
ca 13.00 uur	De toenmalige portefeuillehouder Financiën en Bedrijfsvoering kondigt in de GS vergadering bij het afsluitende rondje langs de velden aan dat tijdens een van de aankomende vergaderingen een set vragen van NRC Handelsblad ter tafel zal komen, inclusief de dan voorliggende concept-antwoorden. Hij vermeldt daarbij dat het technische vragen betreft rond subsidieverstrekkingen en financieringen over meerdere jaren, in met name landschapsbeheer. Er worden geen concrete namen van entiteiten noch personen genoemd. Aangezien dit een mededeling betreft in het rondje langs de velden ter afsluiting van de vergadering, is er geen vermelding over opgenomen in de besluitenlijst van deze GS-vergadering.	
13.30 uur	De algemeen directeur stuurt desgevraagd de oorspronkelijke mail van NRC door naar de toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap.	Zie bijlage 12
Middag	De toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap neemt contact op met de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL met de vraag of hij weet wat er speelt. De voorzitter van de RvT antwoordt dat er bij hem vragen zijn binnengekomen van NRC en dat men die aan het bestuderen is.	
WOENSDAG 17 MAART		
Einde dag	De journalist van NRC-Handelsblad neemt telefonisch contact op met de betrokken woordvoerder en verzoekt om – vooruitlopend op de definitieve antwoorden – alvast de ‘kale’ bedragen behorend bij de betalingen te mogen ontvangen. De woordvoerder geeft in lijn met hetgeen intern is afgesproken aan, dat dit omwille van zorgvuldigheid niet mogelijk is. De Provincie hecht eraan om de betalingen elk te kunnen	

	duiden en van een toelichting te voorzien. Zoals in de oorspronkelijke vraagstelling ook door NRC verzocht. Bovendien staat op dat moment nog niet vast dat de dan beschikbare gegevens helemaal compleet zijn.	
DONDERDAG 18 MAART		
9.00 uur	Het projectteam overlegt in de ochtend digitaal over de stand van zaken, ter voorbereiding op een overleg later die ochtend met de algemeen directeur.	
11.00 uur	Er vindt overleg plaats tussen het projectteam en de algemeen directeur. Er worden nadere afspraken gemaakt over de toelichting die per betaling ten behoeve van GS dient te worden verstrekt. De algemeen directeur geeft aan dat daartoe ook de achterliggende besluitvormingsstukken behoren, alsmede verwijzingen naar relevante beleidskaders. Zodra dit pakket gereed is dient het te worden geagendeerd in de GS-vergadering, conform de opdracht van de toenmalige gedeputeerde Bedrijfsvoering en Financiën van 12 maart. Het is vervolgens aan het college om de antwoorden aan NRC vast te stellen en te bepalen op welke wijze PS daarover dient te worden geïnformeerd.	
11.45 uur	De woordvoerder bevestigt per mail aan de journalist van NRC dat er nog volop aan het vergaren van de gevraagde informatie wordt gewerkt, in navolging van het telefoongesprek daarover een dag eerder.	Zie bijlage 13
ZONDAG 21 MAART		
Ochtend	De toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap neemt opnieuw contact op met de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL, naar aanleiding van een mail die hij in de avond van de vrijdag voorafgaand heeft ontvangen. De mail bevat een verklaring van de Raad van Toezicht van IKL waarin zij aangeeft de directeur van haar organisatie, hangende een onderzoek, op non-actief te hebben gesteld. De toenmalige gedeputeerde vraagt naar de achtergronden van wat er speelt en krijgt als antwoord een herbevestiging van de verklaring die eerder per mail is toegezonden.	

11.42 uur 12.06 uur	De toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw en Landschap deelt met de algemeen directeur de mail die hij twee dagen voordien vanuit IKL heeft ontvangen, met daarbij als bijlage de verklaring van de Raad van Toezicht van IKL. De algemeen directeur deelt deze mail en bijlage breder binnen de directie en met het clusterhoofd Juridische Zaken & Inkoop en het clusterhoofd Communicatie.	 Zie bijlage 14
MAANDAG 22 MAART		
Rond het middaguur	NRC-Handelsblad doet opnieuw telefonisch het verzoek om de 'kale' bedragen te mogen ontvangen behorend bij de uitvraag die de krant heeft gedaan. Dit keer bij de senior-woordvoerder. De journalist krijgt ook nu het antwoord dat de Provincie hecht aan volledige en zorgvuldige beantwoording van de eerder gestelde vragen, en dat daartoe het verzamelen en verwerken van de onderliggende gegevens nog in volle gang is. Inclusief de gevraagde toelichting/duiding. De journalist geeft aan dat de publicatie van het artikel aanvankelijk voor de navolgende zaterdag gepland stond, maar dat deze door (niet nader geduide) omstandigheden vervroegd zou worden naar morgen (dinsdag 23 maart). Daarbij geeft hij tevens voor het eerst aan dat het artikel zich zal richten op de heer Vrehen. De senior-woordvoerder constateert dat aanlevering van de gevraagde gegevens en toelichtingen voorafgaand aan de geplande publicatie in dat geval niet mogelijk zal zijn, waarna de journalist aangeeft niet te zullen wachten. NRC zal het artikel plaatsten met een schatting van de geldstromen die NRC (op basis van hen beschikbare basisinformatie) heeft. In een kadertekst zal daarbij worden aangegeven dat het artikel tot stand is gekomen zonder de exacte gegevens en toelichtingen vanuit de Provincie. .	
13.32 uur	De senior-woordvoerder stuurt, in samenspraak met de clustermanager Communicatie, een mail naar de portefeuillehouders Financiën & Bedrijfsvoering, en Landbouw & Landschap, alsmede naar de directie en enkele ambtenaren. Hierin kondigt de senior-woordvoerder de publicatie van het artikel aan, adviseert zij de tot dan gevolgde aanpak (op basis van zorgvuldigheid en volledigheid) te blijven volgen en doet zij	Zie bijlage 15

	suggesties voor eerste concept-statements mochten er vragen komen naar aanleiding van de verwachte publicatie in NRC. Gelet op de beperkte beschikbare informatie over de op handen zijnde publicatie, is het op dat moment nog moeilijk in te schatten wat de uiteindelijke inhoud van het artikel zal zijn, met name ook in relatie tot de Provincie. De concept-statements zijn daarom generiek van aard.	
17.10 uur	De senior-woordvoerder informeert mondeling ook de bestuursadviseur van de Gouverneur over de op handen zijnde publicatie en stuurt haar aansluitend ook de mail van 13.32 uur door.	Zie bijlage 16
20.44 uur	De algemeen directeur stuurt de grove financiële uitdraai en een optelling van de bedragen per entiteit door naar de toenmalige gedeputeerde voor o.a. Landbouw & Landschap.	Zie bijlage 17
22.17 uur 22.38 uur	NRC Handelsblad publiceert online twee artikelen over de casus rond de heer Vrehen.	
DINSDAG 23 MAART		
8.06 uur 9.14 uur	De senior-woordvoerder stuurt de Gouverneur ter voorbereiding op de GS-vergadering per mail het grofmazige overzicht van betalingen dat het cluster Financiën eerder heeft aangereikt. De senior woordvoerder deelt voor de volledigheid per mail met de Gouverneur de beide artikelen zoals in NRC verschenen.	Zie bijlage 18 Zie bijlage 19
9.30 uur	De Gouverneur meldt bij aanvang van de GS vergadering dat hij de suggestie over de rol van twee gedeputeerden zoals beschreven in het artikel in NRC Handelsblad, beschouwt als een melding Integriteit en derhalve conform protocol een extern onderzoek te zullen gelasten. Die ochtend wordt tijdens de GS-vergadering tevens besloten om naast de integriteitsmelding ook opdracht te verstrekken aan de concerncontroller voor het doen van onderzoek. Deze opdracht is op 25 maart definitief geformuleerd en via de voorzitter van het College naar het presidium verzonden. Daarbij zijn de vragen van NRC van 11 maart als basis genomen.	

BIJLAGE 1

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 2

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:08
Aan: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
CC: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Dag Guido,

Ter info: onderstaande vraag is zojuist bij ons gesteld. Ik denk dat Joep en Paul op zoek zijn naar een nieuw hoofdstuk in het verhaal klusjesmannen/vriendenrepubliek.

Ik wil graag de volgende aanpak voorstellen: ik informeer zometeen allereerst Boris Meessen, volgens afspraak. Dan formeer ik een tijdelijk project-teampje met inbreng van JZI en de Concernstaf. Enerzijds om uit te zoeken of we deze vraag zonder WOB-verzoek kunnen beantwoorden maar ook om te bezien wat de onderlinge overeenkomsten zijn bij juist deze organisaties en waar beantwoording toe kan leiden. En anderzijds om de inhoudelijke beantwoording op gang te krijgen zodat we, als we ervoor kiezen om feitelijk en zonder WOB-verzoek te reageren, we op tijd de info aan kunnen leveren.

Ik kan me zomaar voorstellen dat ook andere portefeuillehouders geïnformeerd worden. Als ik zo naar de lijst kijk denk ik aan:

Koopmans: financiën
Mackus: landbouw, plattelandsontwikkeling, landschap
Dritty: ruimte
Burlet: inkoop/aanbestedingen
Brugman: natuur (coördinerend)

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

BIJLAGE 3

Van: Derks, Guido
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:25
Aan: Albersen, Bas
CC: Loontjens, Cècely ; Otten, Ronald
Onderwerp: Re: Persvraag NRC

Graag idd ook via Marc Rongen

Verstuurd vanaf mijn iPhone

BIJLAGE 4

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:27
Aan: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
CC: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Ik heb Marc net gesproken, hij is akkoord met onderstaande aanvliegroute en adviseert om het niet tot een WOB-verzoek te laten komen.

We houden bestuurlijk even alleen Ger aangehaakt, dit verhaal gaat de inhoud niet raken en is daarom op dit moment voor andere pfh's nog niet relevant.

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

BIJLAGE 5

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 10:41
Aan: Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>
Onderwerp:

Dag Marc,

Ik heb de kvk-nummers eens onder elkaar gezet en daar komt het volgende uit:

NIEUWSTADT

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

BosWerkt B.V. (60214570)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

BosWerkt Products B.V. (63243237)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Maatschap BosWerkt (62073265)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Limburg Care B.V. (61755788)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

POLO B.V. (59344334)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

Werkbank B.V. (59203773)
Susterderweg 31 6118 CP Nieuwstadt

New Business Development (14130565)
Beijerstraat 15 6118 CS Nieuwstadt

NBD Holding B.V. (60214309)
Beijerstraat 15 6118 CS Nieuwstadt

ROERMOND

Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Steegstraat 5 6041 EA Roermond

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Steegstraat 5 6041 EA Roermond

OIRSBEEK

Stichting Limburg-Werkt (58310436)
Grachtstraat 1 6438 HL Oirsbeek

SITTARD

Goed Werk B.V. (61689629)
Poststraat 8 10 6135 KR Sittard

KONINGSBOSCH

@Nexus B.V. (68508832)
Kap Verdonschotstraat 55 6104 BL Koningsbosch

OTTERSUM

Imagro B.V. (12042248)
St.Janstraat 22 6595 AC Ottersum

Met vriendelijke groeten, mit freundlichen Grüßen, cordialement, best regards,

drs. B. (Bas) Albersen
Bestuursadviseur communicatie/woordvoerder

Cluster Communicatie
+31 (0)6 216 99 201
b.albersen@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

provincie limburg

BIJLAGE 6

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 11:11
Aan: Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Joep Dohmen
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

nrc›

nrc handelsblad›nrc next›nrc.nl›

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 7

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 12:03
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Joep Dohmen
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

nrc›

nrc handelsblad› nrc next› nrc.nl›

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 8

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 14:09
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Dank! Willen jullie mij, in het kader van verwachtingenmanagement richting bestuur en directie, even laten weten hoelang er bij benadering nodig is voor de beantwoording?

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Vonken, Guy
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 14:04
Aan:
CC: Albersen, Bas
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hi heren,

Zie onderstaande vragen.

– Kunnen jullie dit overzicht draaien op grond van crediteuren admin?
@ , kun jij binnen jouw team organiseren dat er een korte feitelijke toelichting op de relatie met deze crediteuren komt.

Zodra we dit hebben kan Bas de beantwoording verder redigeren.

Verzoek om dit, gelet op de overige NRC onderzoeken, met enige spoed op te pakken.

Bij voorbaat dank!

Gr. Guy

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 12:03
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,
Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 9

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 12:56
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>;
@prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Wat ik vergat in mijn vorige mail: is het niet mogelijk om in deze lijsten onderscheid te maken tussen subsidies, contracten, leningen of anderszins?

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 12:43
Aan: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>;
@prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Helemaal eens. Wellicht bij sommige betalingen even iets verduidelijken, maar verder prima voorstel.

Wat ik bedoel: bij 'Imagro' staat bijvoorbeeld bij een betaling 'communicatiemiddelen 29 juni'. Is het enigszins realistisch om te vragen om dat soort dingen nader toe te lichten?

Met vriendelijke groet,

Bas Albersen, Provincie Limburg
06 216 99 201

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Vonken, Guy <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 12:07
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>; Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Hi Bas,

Je hebt de uitdraai van gezien. Hier zit per betaling al een korte omschrijving vanuit de boekhouding bij. Mijn voorstel zou zijn om de aanvulling van in te perken op:

1: Dubbel check of de niet in de crediteuren admin gevonden partijen niet toch bekend zijn (kan evt. een andere entiteit zijn in de groep waar betaling naar uit gaat)
2: Korte omschrijving van de generieke relatie met de crediteur (2 zinnen ofzo)

Lijkt me absoluut ondoenlijk om te belasten met een toelichting op factuurregel niveau.

Akkoord?

Gr. Guy

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 10:39
Aan: Vonken, Guy <glta.vonken@prvlimburg.nl>
CC: l@prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Interessant en vooral heeeeeel veel!
Guy, wat verwacht je van mij? Uitleg per regel? Dat kost veel uitzoekwerk

Hoor graag
Groet

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 10:32
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>; Vonken, Guy <glta.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Heren,

Hierbij de overzichten vanaf 2013 die door FIN zijn opgesteld. In deze opstellingen zijn alle bedragen opgenomen die aan de betreffende crediteur zijn uitbetaald (incl. subsidies, leningen etc). Van de entiteiten waar geen overzicht van is meegestuurd kennen we niet onze administratie en is ook niets aan betaald.

Mede namens

Met vriendelijke groet,

Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 389 M +31 (0)6 E @prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht Kijk ook op www.limburg.nl

□□Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 09:22
Aan: prvlimburg.nl>
Onderwerp: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb

Hoi

Bijgaand de overzichten met crediteureninformatie die ik heb gemaakt voor Bas.
Kun jij eens kijken of je nog vreemde dingen ziet of iets mist.

Anders kunnen we de overzichten straks aan Bas verstrekken.

Groet,

Uw bericht kan nu met de volgende bijlagen of koppelingen worden verzonden:

Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb Bijlage 5 crediteur 31600 Nrexus BV.xlsb Bijlage 6 crediteur 9182 Imagro BV.xlsb

BIJLAGE 10

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 16:05
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

Met vriendelijke groet,
Bas Albersen

Begin doorgestuurd bericht:
Van: ,
Datum: 12 maart 2021 om 10:31:49 CET
Aan: "Albersen, Bas"
Kopie: , "Vonken, Guy"
Onderwerp: FW: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.
Heren,

Hierbij de overzichten vanaf 2013 die door FIN zijn opgesteld. In deze opstellingen zijn alle bedragen opgenomen die aan de betreffende crediteur zijn uitbetaald (incl. subsidies, leningen etc). Van de entiteiten waar geen overzicht van is meegestuurd kennen we niet onze administratie en is ook niets aan betaald.

Mede namens

Met vriendelijke groet,

Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 389 M +31 (0)6
prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

□□Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van
Verzonden: vrijdag 12 maart 2021 09:22
Aan
Onderwerp: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb

Hoi

Bijgaand de overzichten met crediteureninformatie die ik heb gemaakt voor Bas.
Kun jij eens kijken of je nog vreemde dingen ziet of iets mist.

Anders kunnen we de overzichten straks aan Bas verstrekken.

Groet,

Uw bericht kan nu met de volgende bijlagen of koppelingen worden verzonden:

Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.xlsb Bijlage 5 crediteur 31600 Nrexus BV.xlsb Bijlage 6 crediteur 9182 Imagro BV.xlsb

BIJLAGE 11

(Diverse mails vanuit en naar het projectteam ter verificatie van gegevens)

Van: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 18:24
Aan: prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hall

Joep Dohmen heeft een persvraag gesteld. Zie hieronder. Het betreft onder meer de opdrachten die wij aan Nexus b.v. en NBD Holding b.v. hebben verstrekt in het kader van MAA.

en ik gaan een GS-nota opstellen met alle informatie. Via de financiële administratie hebben we bijgaande lijsten al kunnen achterhalen. Onze vraag aan jou is: zijn deze volledig of mist er naar jouw inzicht nog iets? En: zou je ons van achtergrondinformatie kunnen voorzien over deze opdrachten? Dan kunnen en ik die opnemen in de nota.

We hebben donderdagochtend een overleg gepland. Zou fijn zijn als je daarbij aan kunt sluiten.

Met vriendelijke groet,

RMC (Remy) Luyten | Directiesecretaris
T +31 (0)6 11768863
E rmc.luyten@prvlimburg.nl

Van: prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 07:30
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

Remy,

Beide entiteiten zitten al in de aanlevering aan Bas.

Met vriendelijke groet,

| Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 38 M +31 (0)6
@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

Van: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 15 maart 2021 18:26
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

Hall

We geven als Provincie ook weleens Rijksmiddelen door aan natuurstichtingen. Is dit bij Stichting Natuurrijk Limburg en IKL wellicht ook het geval? Of zitten die al in de lijsten die je aan Bas stuurde?

Dank alvast.

Met vriendelijke groet,

RMC (Remy) Luyten | Directiesecretaris
T +31 (0)6 11768863
E rmc.luyten@prvlimburg.nl

Met vriendelijke groet,
Bas Albersen

Begin doorgestuurd bericht:

Van: prvlimburg.nl>
Datum: 12 maart 2021 om 10:31:49 CET
Aan: "Albersen, Bas" <b.albersen@prvlimburg.nl>
Kopie: " prvlimburg.nl>, "Vonken, Guy" <gltg.vonken@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank BV.

Heren,

Hierbij de overzichten vanaf 2013 die door FIN zijn opgesteld. In deze opstellingen zijn alle bedragen opgenomen die aan de betreffende crediteur zijn uitbetaald (incl. subsidies, leningen etc). Van de entiteiten waar geen overzicht van is meegestuurd kennen we niet onze administratie en is ook niets aan betaald.

Mede namens

Met vriendelijke groet,

Internal Financial Auditor

Concern
T +31 (0)43 389 M +31 (0)6
prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

Π Denk aan het milieu voordat u deze mail print.

Van: Luyten, Remy
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 10:21
Aan: Janssen, Emile <ewml.janssen@prvlimburg.nl>;
prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hallo Emile,

Zie onderstaande persvraag.

Via de financiële administratie hebben we al diverse overzichten van subsidies en betalingen kunnen achterhalen. Om zeker te weten dat we alles hebben, willen we vragen of jullie ons ook de overzichten wat betreft subsidies uit SAS kunnen (laten) aanleveren?

Alvast hartelijk bedankt voor jullie hulp!

Groet,
Remy

Van: Luyten, Remy
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 10:24
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag

Hall

Joep Dohmen heeft ons een persvraag gesteld over subisidies/leningen/betalingen aan een aantal rechtspersonen (zie eerste bijlage). Via de financiële administratie hebben we een aantal overzichten daarvan ontvangen (zie tweede bijlage). In het kader van check dubbelcheck zouden we jou willen vragen of er sinds 2013 nog leningen aan een van de door dhr. Dohmen genoemde rechtspersonen zijn verstrekt?

Alvast bedankt voor je hulp!

Groet,

REmy

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 15:16
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hoi Remie,

Hierbij het door jou gevraagde overzicht (samengesteld uit twee subsidie systemen en bijgewerkt tot op heden).

Groet,

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 16 maart 2021 14:59
Aan: @prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Ho

Bijgevoegd het samengevoegde overzicht sorteert op naam aanvrager en daarna op dossiernummer.

Van: prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 08:50
Aan: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag

Hallo Remy,

De enige entiteit waar Provincie Limburg sinds 2013 een lening aan heeft verstrekt is Cooperatie Natuurrijk Limburg U.A. Bij GS besluit d.d. 23-6-2015 (2015/41231) is een lening groot € verstrekt, de restant lening ultimo 2020 is € Aan de verplichtingen (rente/aflossing en informatieverstrekking) wordt door de coöperatie conform de condities in de overeenkomst voldaan. De lening is verstrekt als overbruggingslening om tijdelijke liquiditeitsproblemen bij de entiteit te ondervangen in het kader van uitvoering van het collectieve Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer 2016.

Voor de volledigheid: bovenstaande opgave ziet alleen op verstrekte leningen en/of garanties, niet op verstrekte subsidies, opdrachten of anderszins.

Mocht er meer informatie nodig zijn, dan verneem ik het graag.

Vriendelijke groet,

| financieel adviseur
Financiën
T +31 (0)43 38 | M +31 (0) 6
E @prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht
Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

Van: rvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 11:23
Aan: prvlimburg.nl>
CC: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>; prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Inmiddels is deze beschikking opengebroken en is een nieuwe beschikking voor de periode 2020-2025 afgegeven. (zie bijlage)
Dit is in de financiële administratie verwerkt. (jaarrekening 2020)

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 11:03

Aan: prvlimburg.nl>
CC: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>; @prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Hoi , zie onderstaande vraag van Remy. Zou jij kunnen nakijken hoe deze is vastgelegd in Key4FIN voor het totale bedrag van € Zie bijlage.
Gr

Van: @prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 09:18
Aan prvlimburg.nl>
CC: @prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: Persvraag NRC

Hoi

Zie onderstaande mail.
Waarom is dit bedrag niet terug te vinden in de financiële administratie. Zou je dit kunnen nagaan.
Ik heb even gekeken in de beschikking; maar het is wel verleend. Projectduur loopt nog.
Alvast bedankt voor je reactie.

Grt

Van: Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Verzonden: woensdag 17 maart 2021 15:20
Aan: @prvlimburg.nl>; rvlimburg.nl>
CC: prvlimburg.nl>
Onderwerp: RE: Persvraag NRC

Hall ,

Klopt deze post wel?:

SAS-2015-03215	COÖPERATIE NATUURRIJK LIMBURG U.A.	SUBSIDIE GEBIEDSAANVRAAG IN HET KADER VAN AGRARISCH NATUUR- EN LANDSCHAPSBEHEER 2016	€	Su Li

Ik zie dit in de overzichten van de financiële administratie nergens terug.

Groet,

Remy

BIJLAGE 12

Van: "Derks, Guido" <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Datum: 16 maart 2021 om 13:30:55 CET
Aan: "Mackus, Hubert (Gedeputeerde)" <hjh.mackus@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Doorst: Persvraag NRC

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.

Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)

Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)

Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)

Stichting Limburg-Werkt (58310436)

New Business Development (14130565)

BosWerkt B.V. (60214570)

BosWerkt Products B.V. (63243237)

Maatschap BosWerkt (62073265)

Limburg Care B.V. (61755788)

Goed Werk B.V. (61689629)

Werkbank B.V. (59203773)

@Nexus B.V. (68508832)

POLO B.V. (59344334)

Imagro B.V. (12042248)

NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

BIJLAGE 13

Van: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Verzonden: donderdag 18 maart 2021 11:45
Aan: 'Dohmen, Joep' <J.dohmen@nrc.nl>
Onderwerp: Vragen NRC inzake betalingen

Dag Joep,

In reactie op je belletje van gisteren: onze mensen werken aan het uit onze systemen ophalen van de informatie die je bij ons opgevraagd hebt. Op het moment dat we die cijfers volledig in beeld hebben, nemen we contact op.

Met vriendelijke groeten, mit freundlichen Grüßen, cordialement, best regards,

drs. B. (Bas) Albersen
Bestuursadviseur communicatie/woordvoerder

Cluster Communicatie
+31 (0)6 216 99 201
b.albersen@prvlimburg.nl

Postadres Postbus 5700 | 6202 MA Maastricht

Bezoekadres Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht
Kijk ook op www.limburg.nl

BIJLAGE 14

Van: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Verzonden: zondag 21 maart 2021 12:06
Aan: Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>; Schulpen, Tom <thc.schulpen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Mackus, Hubert (Gedeputeerde)" <hjh.mackus@prvlimburg.nl>
Datum: 21 maart 2021 om 11:42:07 CET
Aan: "Derks, Guido" <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Doorst: Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL

Met vriendelijke groet,

Hubert Mackus
Gedeputeerde Provincie Limburg
Landbouw|Landschap|Mobiliteit|Monumenten

+31 6 16499074

Verstuurd vanaf mijn iPad

Begin doorgestuurd bericht:

Van: @ikl-limburg.nl>
Datum: 19 maart 2021 om 21:59:42 CET
Aan: ikl-limburg.nl>
Onderwerp: Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL

Graag verwijs ik u naar de bijgevoegde verklaring van de Raad van Toezicht van IKL.

Met vriendelijke groet,

Hoofd bedrijfsvoering

Stichting IKL ikl-limburg.nl
Susterderweg 31 www.ikl-limburg.nl
6118 CP Nieuwstadt 046 3030 553

IKL is een stichting met ANBI-status en CBF keurmerk. Draag jij bij aan een groen Limburg? Help mee!

Verklaring Raad van Toezicht Stichting IKL
19 maart 2021

NRC Handelsblad heeft de Raad van Toezicht van Stichting IKL de afgelopen week een aantal vragen voorgelegd waaruit kan worden afgeleid dat de integriteit van de directeur van IKL ter discussie staat. NRC Handelsblad stelt ook vragen die het optreden van de Raad van Toezicht betreffen.
Daarom is de Raad van Toezicht tot de conclusie gekomen dat het nodig is een extern, onafhankelijk onderzoek te laten doen naar eventuele integriteitsschendingen bij Stichting IKL.
De Raad van Toezicht is met de bestuurder directeur overeengekomen dat hij hangende het onderzoek ontheven is uit zijn functie.

Dieudonné Akkermans
Voorzitter Raad van Toezicht IKL

BIJLAGE 15

Van: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 22 maart 2021 13:32
Aan: Koopmans, Ger (Gedeputeerde) <gpj.koopmans@prvlimburg.nl>; Mackus, Hubert (Gedeputeerde) <hjh.mackus@prvlimburg.nl>; Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>; Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl>;
prvlimburg.nl>; Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
CC: Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>; Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: GRAAG UW AANDACHT NRC publicatie 23/3-> Herman Vrehen

Geachte dame en heren,

Vandaag belde Joep Dohmen n.a.v. onderstaande nog openstaande persvraag, nadat hij donderdag had gevraagd of we alvast alleen de bedragen konden aanleveren.

Ik heb herhaald dat we bezig zijn met het ophalen van de informatie en dat we dit zorgvuldig doen, (inclusief de gevraagde duiding/toelichting). Toen ik hem vroeg, waarom de versnelling? Maakte hij expliciet dat het om betalingen ging waar Herman Vrehen bij betrokken is. Hij vertelde dat ze het artikel aanstaande zaterdag wilde publiceren. Maar door andere omstandigheden (hij legde niet uit waarom, maar heeft waarschijnlijk te maken met de verklaring van de RvT van IKL -> zie bijlage), is de publicatie vervroegd naar morgen. Ik heb gezegd dat morgen zeer waarschijnlijk niet haalbaar zal zijn. Zorgvuldigheid is voor ons belangrijk -> staat voorop.
Dohmen gaf aan daarop niet te kunnen wachten: 'als jullie, zoals altijd de antwoorden nog langs het College laten gaan, dan is dat volgende week pas'.
Hij gaf aan het artikel te plaatsten met een schatting van de geldstromen die NRC (op basis van goede basisinformatie) gemaakt heeft, waarbij hij naar eigen zeggen aangeeft dat deze inschatting volgens hem nog aan de lage kant is. In een kader geeft hij dan aan dat het artikel tot stand is gekomen bij gebrek aan informatie over de exacte bedragen. Mochten we de gevraagde informatie alsnog vandaag kunnen aanleveren dan houdt hij zich aanbevolen.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben we alvast een concept woordvoeringslijn gemaakt die we alleen in antwoorden op vragen (reactief) zullen gebruiken. Op basis van de publicatie zullen we deze desgewenst nog aanvullen/aanscherpen.

Advies -> De gevraagde bedragen + toelichting pas verstrekken zodra we dit zorgvuldig in beeld hebben, en dus vasthouden aan onze eerdere lijn.

We horen graag of u zich in deze aanpak en spreeklijn kunt vinden.

CONCEPT WOORDVOERINGSLIJN (REACTIEF)

Algemeen statement:

De Provincie verstrekt subsidies aan organisaties die invulling geven aan taken op het gebied van landschapsbeheer, cultuur, toerisme en tal van andere terreinen. Bij toekenning van subsidies worden doelen en kaders afgesproken, die na afloop van een project of periodiek worden getoetst. Op basis daarvan volgt een eindafrekening. De wijze waarop organisaties uitvoering geven aan de afgesproken taken, is aan henzelf. Dat geldt ook voor het eventueel inhuren van derde partijen. Daar staat de

Provincie buiten. Wij gaan evenmin over de bestuursstructuur of het personeelsbeleid van organisaties die subsidie ontvangen. Vanuit onze rol toetsen wij enkel de behaalde resultaten aan de gemaakte afspraken en in die context de doelmatigheid van de bestedingen.

Statement bij directe vraag over de casus:

Wij hebben kennisgenomen van de berichtgeving in NRC Handelsblad. Tevens hebben wij vernomen dat de Raad van Toezicht van IKL heeft besloten tot een integriteitsonderzoek naar het handelen van haar bestuurder. Wij wachten de uitkomsten van dat onderzoek af.

Statement bij directe vraag over waarom we de exacte cijfers nog niet hebben aangereikt:

NRC heeft ons anderhalve week geleden (11 maart) vragen gesteld over betalingen aan diverse stichtingen, corporaties en BV's vanaf 2013 tot nu. Daarbij worden per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een toelichting van de reden van betaling gevraagd. Het zorgvuldig in beeld brengen hiervan kost tijd. Toen NRC besloot om vervroegd te publiceren was deze inventarisatie nog niet klaar. Voor ons staat zorgvuldigheid in deze voorop.

Cècely Loontjens | Senior bestuursadviseur communicatie

T +31 6 52086293
E ace.loontjens@prvlimburg.nl
W www.limburg.nl
Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht

provincie limburg

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.
Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 16

Van: Loontjens, Cècely
Verzonden: maandag 22 maart 2021 17:10
Aan: @prvlimburg.nl>
Onderwerp: FW: GRAAG UW AANDACHT NRC publicatie 23/3-> Herman Vrehen

Ter info!

Van: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 22 maart 2021 13:32
Aan: Koopmans, Ger (Gedeputeerde) <gpj.koopmans@prvlimburg.nl>; Mackus, Hubert (Gedeputeerde) <hjh.mackus@prvlimburg.nl>; Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>; Rongen, Marc <mpt.rongen@prvlimburg.nl>; Luyten, Remy <rmc.luyten@prvlimburg.nl> prvlimburg.nl>; Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
CC: Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>; Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: GRAAG UW AANDACHT NRC publicatie 23/3-> Herman Vrehen

Geachte dame en heren,

Vandaag belde Joep Dohmen n.a.v. onderstaande nog openstaande persvraag, nadat hij donderdag had gevraagd of we alvast alleen de bedragen konden aanleveren.

Ik heb herhaald dat we bezig zijn met het ophalen van de informatie en dat we dit zorgvuldig doen, (inclusief de gevraagde duiding/toelichting). Toen ik hem vroeg, waarom de versnelling? Maakte hij expliciet dat het om betalingen ging waar Herman Vrehen bij betrokken is. Hij vertelde dat ze het artikel aanstaande zaterdag wilde publiceren. Maar door andere omstandigheden (hij legde niet uit waarom, maar heeft waarschijnlijk te maken met de verklaring van de RvT van IKL -> zie bijlage), is de publicatie vervroegd naar morgen. Ik heb gezegd dat morgen zeer waarschijnlijk niet haalbaar zal zijn. Zorgvuldigheid is voor ons belangrijk -> staat voorop.
Dohmen gaf aan daarop niet te kunnen wachten: 'als jullie, zoals altijd de antwoorden nog langs het College laten gaan, dan is dat volgende week pas'.
Hij gaf aan het artikel te plaatsten met een schatting van de geldstromen die NRC (op basis van goede basisinformatie) gemaakt heeft, waarbij hij naar eigen zeggen aangeeft dat deze inschatting volgens hem nog aan de lage kant is. In een kader geeft hij dan aan dat het artikel tot stand is gekomen bij gebrek aan informatie over de exacte bedragen. Mochten we de gevraagde informatie alsnog vandaag kunnen aanleveren dan houdt hij zich aanbevolen.

Naar aanleiding van bovenstaande hebben we alvast een concept woordvoeringslijn gemaakt die we alleen in antwoorden op vragen (reactief) zullen gebruiken. Op basis van de publicatie zullen we deze desgewenst nog aanvullen/aanscherpen.

<u>Advies -> De gevraagde bedragen + toelichting pas verstrekken zodra we dit zorgvuldig in beeld hebben, en dus vasthouden aan onze eerdere lijn.</u>

<u>We horen graag of u zich in deze aanpak en spreeklijn kunt vinden.</u>

CONCEPT WOORDVOERINGSLIJN (REACTIEF)

Algemeen statement:

De Provincie verstrekt subsidies aan organisaties die invulling geven aan taken op het gebied van landschapsbeheer, cultuur, toerisme en tal van andere terreinen. Bij toekenning van subsidies worden doelen en kaders afgesproken, die na afloop van een project of periodiek worden getoetst. Op basis daarvan volgt een eindafrekening. De wijze waarop organisaties uitvoering geven aan de afgesproken taken, is aan henzelf. Dat geldt ook voor het eventueel inhuren van derde partijen. Daar staat de Provincie buiten. Wij gaan evenmin over de bestuursstructuur of het personeelsbeleid van organisaties die subsidie ontvangen. Vanuit onze rol toetsen wij enkel de behaalde resultaten aan de gemaakte afspraken en in die context de doelmatigheid van de bestedingen.

Statement bij directe vraag over de casus:

Wij hebben kennisgenomen van de berichtgeving in NRC Handelsblad. Tevens hebben wij vernomen dat de Raad van Toezicht van IKL heeft besloten tot een integriteitsonderzoek naar het handelen van haar bestuurder. Wij wachten de uitkomsten van dat onderzoek af.

Statement bij directe vraag over waarom we de exacte cijfers nog niet hebben aangereikt:

NRC heeft ons anderhalve week geleden (11 maart) vragen gesteld over betalingen aan diverse stichtingen, corporaties en BV's vanaf 2013 tot nu. Daarbij worden per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een toelichting van de reden van betaling gevraagd. Het zorgvuldig in beeld brengen hiervan kost tijd. Toen NRC besloot om vervroegd te publiceren was deze inventarisatie nog niet klaar. Voor ons staat zorgvuldigheid in deze voorop.

Cècely Loontjens | Senior bestuursadviseur communicatie

T +31 6 52086293
E ace.loontjens@prvlimburg.nl
W www.limburg.nl
Limburglaan 10 | 6229 GA Maastricht

provincie limburg

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.

Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)
Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)
Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)
Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)
Stichting Limburg-Werkt (58310436)
New Business Development (14130565)
BosWerkt B.V. (60214570)
BosWerkt Products B.V. (63243237)
Maatschap BosWerkt (62073265)
Limburg Care B.V. (61755788)
Goed Werk B.V. (61689629)
Werkbank B.V. (59203773)
@Nexus B.V. (68508832)
POLO B.V. (59344334)
Imagro B.V. (12042248)
NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76
1012KE Amsterdam
postbus 20673
1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000
M +31 6 21253147
www.nrc.nl

BIJLAGE 17

Van: Derks, Guido <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Verzonden: maandag 22 maart 2021 20:44
Aan: Mackus, Hubert (Gedeputeerde) <hjh.mackus@prvlimburg.nl>; Meessen, Boris <bfn.meessen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Stavaza persvraag

Morgen maak pakketjes

Verstuurd vanaf mijn iPhone

Begin doorgestuurd bericht:

Van: "Luyten, Remy" <rmc.luyten@prvlimburg.nl>
Datum: 22 maart 2021 om 20:43:11 CET
Aan: "Derks, Guido" <ghe.derks@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Stavaza persvraag

Hallo Guido,

Bijgaand vind je de overzichten van de financiële administratie. We zijn deze betalingen nu van context aan het voorzien. Ook zoeken we er de achterliggende GS-/DT-/mandaatbesluiten bij.

Opgeteld gaat het om de volgende bedragen:

- IKL: € 9.269.514,09
- Stichting Natuurrijk Limburg: € 6.808.473,41
- Coöperatie Natuurrijk Limburg: € 2.732.509,90
- Werkbank B.V.: € 26.819,76
- @nexus B.V. € 66.560,60
- Imagro BV: € 368.200,15
- NBD Holding B.V.: € 78.625,80

Betalingen naar de andere door Joep Dohmen genoemde organisaties hebben we vooralsnog niet gevonden.

Groet,

Remy

Van: Joep Dohmen <J.dohmen@nrc.nl>
Verzonden: donderdag 11 maart 2021 09:08
Aan: Albersen, Bas <b.albersen@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Persvraag NRC

Beste Bas,

NRC heeft een persvraag inzake betalingen gedaan door, namens of via de provincie Limburg aan een aantal rechtspersonen in de periode 1-1-2013 tot nu.

Het betreft (landelijke, EU of provinciale) subsidies, opdrachten, financieringen/leningen. Graag ontvingen we per jaar voor elke entiteit de bedragen, inclusief een korte toelichting van de reden van betaling.

Het gaat om zestien entiteiten (naam en KvK-nummer):

Stichting IKL/Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (41076923)

Stichting Natuurrijk Limburg en IKL (67533817)

Stichting Natuurinclusieve Landbouw /Stichting Natuurrijk Limburg (58126236)

Coöperatie Natuurrijk Limburg U.A. (63142023)

Stichting Limburg-Werkt (58310436)

New Business Development (14130565)

BosWerkt B.V. (60214570)

BosWerkt Products B.V. (63243237)

Maatschap BosWerkt (62073265)

Limburg Care B.V. (61755788)

Goed Werk B.V. (61689629)

Werkbank B.V. (59203773)

@Nexus B.V. (68508832)

POLO B.V. (59344334)

Imagro B.V. (12042248)

NBD Holding B.V. (60214309)

Vriendelijke groeten,

Joep Dohmen
Redacteur

Nes 76

1012KE Amsterdam

postbus 20673

1001NR Amsterdam

T +31 20 755 3000

M +31 6 21253147

www.nrc.nl

BIJLAGE 18

Van: Loontjens, Cècely <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Verzonden: dinsdag 23 maart 2021 08:06
Aan: Bovens, Theo (Gouverneur) <tjfm.bovens@prvlimburg.nl>; Otten, Ronald <rgt.otten@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Fwd: Via e-mail verzenden: Bijlage 7 crediteur 26161 NBD Holding BV.xlsb, bijlage 1 crediteur 367 IKL.xlsb, Bijlage 2 crediteur 25049 Stichting Natuurrijk Limburg.xlsb, Bijlage 3 crediteur 28126 Coöp Natuurrijk Limbug.xlsb, Bijlage 4 crediteur Werkbank...

De eerste snelle inventarisatie van FIN. Guido heeft deze.

BIJLAGE 19

Van: "Loontjens, Cècely" <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Datum: 23 maart 2021 om 09:16:01 CET
Aan: "Bovens, Theo (Gouverneur)" <tjfm.bovens@prvlimburg.nl>, "Loontjens, Cècely" <ace.loontjens@prvlimburg.nl>
Onderwerp: Kopverhaal

Limburgse ex-gedeputeerde sluist subsidiegeld naar eigen bv's
Limburg De Limburgse oud-gedeputeerde Herman Vrehen sluist tonnen subsidie naar zijn bv's. Geholpen door de top van het CDA in Limburg verknoopte hij stichtingen en bedrijven voor groen- en bosonderhoud.

- Paul van der Steen
- Joep Dohmen

22 maart 2021 om 22:38
Leestijd 2 minuten

Herman Vrehen, oud-gedeputeerde van Limburg, als directeur van Licom.
De Limburgse ex-gedeputeerde Herman Vrehen (CDA) sluist al jaren subsidiegeld naar eigen bv's. Als directeur van een goededoelenstichting huurt hij medewerkers in via zijn bedrijven. Ook verkoopt hij via de stichting producten van zijn eigen bedrijven en laat hij zich inhuren tegen een te hoog tarief. Zo stroomden er honderdduizenden euro's naar zijn ondernemingen. Dat blijkt uit onderzoek van *NRC*.
Het gaat om de stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg (IKL), die zich ontfermt over natuur en landschap. Die bestaat sinds 1981 en ontvangt elk jaar 3 miljoen euro van onder meer provincie, gemeenten en de Postcodeloterij. Na vragen van NRC heeft de raad van toezicht van stichting IKL Vrehen vorige week uit zijn functie ontheven in afwachting van de resultaten van een extern onderzoek.
Herman Vrehen (59) bouwde, met steun van de top van het CDA Limburg, na zijn vertrek als gedeputeerde in 2009 een netwerk van stichtingen en bedrijven die vooral voor provincie en gemeenten groen- en bosonderhoud uitvoeren. Hiervoor worden statushouders en mensen met een arbeidshandicap ingezet, een deel van de subsidies blijft steken in de bv's van Vrehen.
Lees ook het grote onderzoeksverhaal over het Groene Syndicaat
Via zijn eigen uitzendbureaus huurde de IKL-directeur medewerkers in. Zij werkten bij IKL, maar stuurden de rekening voor de gemaakte uren naar de uitzendbureaus. Die factureerden daarop deze uren bij stichting IKL, met een opslag van ten minste 20 euro per uur.
Terwijl hij via deze inhuurconstructies een deel van de subsidie incasseert, laat Vrehen ook zichzelf als directeur al acht jaar aan IKL 'verhuren' door eigen bedrijven. Dat gebeurt voor 127.688 euro voor een parttime aanstelling (0,7 fte), twee keer zo veel als toegestaan door de toezichthouder op de goede doelen, het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF). CBF-directeur Harmienke Kloeze noemt de kwestie „heel ernstig". Vrijdag heeft het CBF een gesprek met de raad van toezicht. Daarna volgen eventueel maatregelen. IKL kan onder verscherpt toezicht komen of de erkenning kwijtraken.
De te royale beloning had de instemming van de raad van toezicht van de stichting, onder leiding van CDA'er Dieudonné Akkermans. Hij is burgemeester van Eijsden-Margraten en was voorzitter van het CDA Limburg. Dat de directeur via zijn eigen bedrijven werknemers inhuurt, was bekend bij de raad van toezicht. Die besprak de kwestie in 2016, maar vorderde het geld niet terug.

CDA'ers gunnen opdrachten
Vrehen laat de stichting IKL ook producten verkopen van zijn bedrijven. Het gaat onder meer om BosWerkt BV, dat houtproducten zoals nestkastjes levert. Deze bv ontving ook een reeks

overheidsopdrachten via CDA-bestuurders. Zo nam toenmalig gedeputeerde Patrick van der Broeck in 2014 het principebesluit om BosWerkt BV 250 hectare bos te laten onderhouden. Het bedrijf werd pas anderhalve maand later opgericht.
Onder de CDA'ers die bedrijven van Vrehen aan opdrachten hielpen zijn ook de gedeputeerden Ger Koopmans en Hubert Mackus. Als opstellers van het CDA Limburg-verkiezingsprogramma 2015-2019 schreven zij dat het inzetten van BosWerkt BV „noodzakelijk [is] bij het behoud van het natuurschoon".
Vrehen erkent tegenover NRC dat hij als IKL-directeur zakendoet met zijn eigen bedrijven. „De manier waarop dat gelopen is, daar sta ik nog steeds achter. En daar staat de raad van toezicht ook achter."
Zijn salaris vindt hij niet te hoog. „Maar misschien is dit wel het moment om te zeggen: we gaan het anders doen."
Geholpen door de top van het CDA in Limburg verknoopte hij stichtingen en bedrijven voor groen- en bosonderhoud.

Bijlage 4

Beantwoording technische vragen PS

GroenLinks

Met betrekking tot MAA inpassingsplan (bedrijf @Nexus BV, opdracht omgevingsmanager / rol Vrehen)

1. Was hier sprake van een aanbestedingsregeling?

1.1. Zo ja:
1.1.1 Is er een tender uitgeschreven
1.1.2 Hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
1.1.3 Op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
1.1.4 Op welke datum was de voorlopige gunning
1.1.5 Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
1.1.6 Wat was de honorering
1.1.7 Gaarne rapport meesturen

1.2 Zo nee:
1.2.1 Was er een vacature?
1.2.2 Zo ja wat was deze en hoeveel mensen hebben hierop gereageerd?
1.2.3 Zo nee hoe is de aanstelling van Vrehen als omgevingsmanager dan tot stand gekomen?
1.2.4 Wie wist van het bestaan van Nexus BV af?
1.2.5 Bestond Nexus BV al toen die opdracht voor omgevingsmanager aan Vrehen werd gegeven?
1.2.6 Is Nexus BV opgericht tbv van deze opdracht?
1.2.7 Wie wist of kon van het bestaan van Nexus BV afweten?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 1.2.7:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot uitbreiding VDL Nedcar, verbreding A2 (rol van de heer Vrehen hierin, omgevingsdialoog)

2. Wat is hier de aanbestedingsregeling
3. Is er een tender uitgeschreven
4. Zo nee waarom niet, hoe is opdrachtverlening dan gegaan
5. Zo ja hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
6. Zo ja op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
7. Zo ja op welke datum was de voorlopige gunning
8. Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
9. Wat was de honorering
10. Gaarne rapport meesturen

Antwoord college van GS bij de vragen 2 t/m 10:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot de golfbaan (rol Vrehen / uitgevoerd door IKL of ….om dit op te laten gaan in het landschap)

11. Is de golfbaan een particulier initiatief, een gemeentelijk initiatief of een provinciaal initiatief
12. Wie is er op locatie het bevoegde gezag
13. Ligt de golfbaan in Nationaal Landschap Zuid-Limburg
14. Is er een natuurtoets vooraf geweest
15. Zo nee waarom niet
16. Zo ja wie heeft deze natuurtoets uitgevoerd?
17. Zo ja wie is opdrachtgever van deze natuurtoets
18. Zo ja hoe is de opdracht geving tot stand gekomen
19. Zo ja hoe is de honorering
20. Zo ja wat kwam hier uit. Wij willen dit rapport ontvangen
21. Zo ja is er ontheffing verleend ivm natuur en/of andere zaken
22. Zo ja op welke basis, met welke argumenten, rapportage aub meesturen
23. Zo nee waarom niet.

Antwoord college van GS bij de vragen 11 t/m 23:
Via de statengriffier heeft het college vernomen dat de fractievoorzitter van GroenLinks deze vragen inzake de golfbaan heeft ingetrokken.

Algemeen

24. Nav de mail van NRC met als onderwerp Persvraag NRC van 11 maart: graag een tijdlijn van geïnformeerde. Wie werd wanneer geïnformeerd (mondeling of schriftelijk), welke gesprekken zijn gevoerd om een en ander te achterhalen en wanneer is welke actie(s) ondernomen?

Antwoord college van GS bij vraag 24:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Om een beter zicht te krijgen op de vraag of GS leden al dan niet op de hoogte waren of konden zijn van de gang van zaken van Vrehen en zijn BV's wil de GL fractie alle correspondentie (e-mails en WhatsApp berichten) m.b.t. Vrehen en zijn BV's vanaf 2011-heden kunnen inzien. Correspondentie van GS-leden en van ambtenaren.

Antwoord college van GS bij vraag 25:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vraag nog niet kunnen beantwoorden.

26. In februari heeft IKL samen met de provincie Limburg de actie bloemenlint opgezet. Krijgt het IKL hier apart subsidie voor? Zo ja, hoe is deze constructie tot stand gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 26:
Op 22 januari 2021 hebben wij van de Stichting IKL in Limburg een subsidieaanvraag ontvangen voor het project "(100 hectare) Bloemenlint van Maastricht tot Mook". Op 9 februari hebben GS besloten om aan IKL een subsidie te verlenen voor maximaal € 139.887,00. Dit is 78,44% van de begrote subsidiabele kosten van € 178.327,00.

Over de aanvraag heeft ambtelijk vooroverleg plaatsgevonden met de Stichting IKL in Limburg.
Er is een grotere inspanning nodig om de achteruitgang van het aantal bijen en bestuivende insecten in Limburg tegen te gaan. Mede om deze reden vindt de provincie Limburg het wenselijk een bloemenlint te realiseren van Maastricht tot Mook. Dit levert tevens een bijdrage aan de toeristisch en recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap.

Partij voor de Dieren

De fractie van de PVdD ontvangt graag zsm, voor het debat van aanstaande vrijdag de volgende informatie:

1. Tijdslijn van 11-3 tot heden per dag aangegeven wie in de organisatie op de hoogte was van het verzoek van Joep Dohmen inzake de kwestie Vrehen.
2. Welke stappen zijn ondernomen.
3. Op welk moment is de CdK geinformeerd?
4. Wat was de aanleiding van de CDK om op de 25e een melding te doen en niet eerder?
5. Welke gedeputeerden waren op de hoogte?
6. Was de directeur op de hoogte. Is er tussen 11-3 en 25-3 geen enkel onderzoek gedaan? Zo nee, waarom niet en kan iedere gedeputeerde aangeven waarom de CdK niet is geinformeerd? Zo ja, kunt u de resultaten met ons delen?
7. Graag ontvangen we alle correspondentie (emails, whatsapps, sms, gespreksverslagen) over de kwestie Vrehen sinds 11-3.

Antwoord college van GS bij vraag 1 t/m 7:
Het antwoord op deze vragen is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

8. In welke organisaties met een subsidierelatie tot de provincie zat/zit Vrehen in het bestuur?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

9. Kunt u de opdrachten van Vrehen inzake MAA en VDL verstrekken?
10. Welke vergoeding heeft Vrehen hiervoor gekregen?

Antwoord college van GS bij de vragen 9 en 10:
Het antwoord op deze vraag is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd en in de feitenoverzichten inzake MAA en VDL.

11. Zijn er gespreksverslagen van voortgangsrapportages en/of rapportages van behaalde resultaten.

Antwoord college van GS bij vraag 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

12. Heeft dhr. Akkermans sedert 10 maart contact gezocht met de CDK? Zo ja, op welke wijze en op welke dag? Wat was de inhoud van het gesprek? Kunt u deze uitgebreid beschrijven, dan wel emails, whatsapberichten en dergelijke publiceren?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Dat is niet het geval. Er is door burgemeester Akkermans geen contact gezocht met CdK.

Wel heeft CdK Bovens op 18 maart een regulier klankbordgesprek gevoerd met burgemeester Akkermans dat conform de gebruikelijke cyclus al op 25 februari jl. was ingepland. Deze klankbordgesprekken worden tweejaarlijks met elke burgemeester ingepland. Over de inhoud van de klankbordgesprekken worden geen concrete mededelingen gedaan vanwege het vertrouwelijke karakter van deze gesprekken. Indien gevraagd leg ik – op basis van mijn ambtsinstructie - verantwoording af aan de Minister van Binnenlandse Zaken over vertrouwelijke gesprekken met Limburgse burgemeesters. Overigens leverde dit gesprek geen indicatie voor een melding integriteitsschending binnen de Provincie Limburg op. Ook heeft CdK Bovens op 29 maart jl. een (telefonisch) gesprek gevoerd met burgemeester Akkermans over de ontstane situatie. Er zijn geen verdere contacten geweest per mail, whats-app etc.

50PLUS

1. 50PLUS verwacht dat onze vragen van 24 maart 2021 naar aanleiding van recente artikelen in NRC, uiterlijk woensdag 7 april 2021 schriftelijk zijn beantwoord, opdat 50PLUS deze antwoorden kan betrekken bij het debat in tweede termijn. Dat geldt ook voor de schriftelijke antwoorden op de vragen ter zake van GroenLinks en D66, gesteld door beide partijen op 23 maart 2021.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De beantwoording van de schriftelijke vragen van D66, GroenLinks en 50PLUS is op 7 april 2021 separaat aan uw Staten verzonden.

2. 50PLUS, in casu PS, ontvangt uiterlijk aanstaande woensdag 7 april een afschrift van de opzet en de inhoud van dit onderzoek.

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Op 7 april 2021 is de brief van de concerncontroller met de opzet van zijn onderzoek gedeeld met uw Staten.

3. 50PLUS ontvangt voor aanvang van het debat in tweede termijn van GS de toezegging dat een externe expert aan het onderzoek wordt toegevoegd.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
De provinciale accountant is als externe betrokken bij het onderzoek van de concerncontroller.

De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennis genomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier. Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020.

VVD

1. Wat is de tijdlijn tussen binnenkomst van de mail van NRC op 11 maart en het moment dat de CdK de integriteitsmelding heeft gedaan? Kan dit worden uitgelegd d.m.v. een feitenrelaas?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

Lokaal Limburg

1. Is er een protocol hoe het IKL verantwoording moet afleggen naar de provincie over de door haar ontvangen financiële bijdrage ? Zo ja deze ook sturen s.v.p.

Antwoord college van GS
Vanaf 2012 zijn de 'Aanwijzingen voor subsidieverstrekking' voor rijkssubsidies (het zogenoemde Uniform subsidiekader) verankerd in de Algemene Subsidieverordening (ASV2017) en daarmee van overeenkomstige toepassing op Provinciale subsidieverstrekkingen. In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.
Afhankelijk van de voorwaarden in de subsidieverlening, vinden tevens monitoringsgesprekken plaats en/of worden tussenverantwoordingen aangeleverd.
Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.
De verstrekte eindverantwoording wordt inhoudelijk (en financieel) getoetst.

De rechtmatige en doelmatige besteding van de provinciale subsidies volgt uit de ontvangen controleverklaringen van de onafhankelijke accountant. Bij deze controle wordt vastgesteld of de provinciale middelen die zijn verstrekt ook rechtmatig zijn besteed en wordt nagegaan of de geldende voorschriften zijn nageleefd. De accountant gaat ook na of de besteding van de subsidie heeft plaatsgevonden in het kader van het doel waarvoor deze middelen ter beschikking zijn gesteld. Deze verklaringen ontvangen wij voor verleende subsidies vanaf € 125.000,00. Een en ander conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

De verleende en vastgestelde subsidies van de diverse werkdossiers zijn voor u ter inzage gelegd door de concerncontroller op woensdag 7 april 2021.

2. Is er getoetst of het IKL volgens deze procedure gewerkt heeft ? Zo nee hoe is op deze afwijking geanticipeerd en door wie?

Antwoord college van GS
Ja, er heeft zowel een inhoudelijke als financiële toetsing plaatsgevonden over de aangeleverde verantwoordingsinformatie. Daarnaast zijn er voor de verleende subsidies vanaf € 125.000,00 controleverklaringen van de onafhankelijke accountant ontvangen, conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

3. Hoe is de interne route van de overlegde verantwoording?

Antwoord college van GS
In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.

4. Wat is de rol van de controller in dit proces?

Antwoord college van GS
Intern worden door Business control (Financiën / Concernstaf) diverse vaststellings-dossiers steekproefsgewijs doorgelicht, waarbij de aspecten doelmatigheid en rechtmatigheid aan de orde worden gesteld. Ook wordt bekeken of de interne procedures en processen op een juiste manier zijn gevolgd?
Ook door de externe provinciale accountant worden diverse subsidiedossiers doorgelicht, in het kader van de controle van de provinciale jaarrekening.

5. Hebben functionarissen die in deze procedure werken ooit en op welke wijze melding gemaakt dat de verantwoording door IKL onder de maat was/ niet voldeed aan het vastgestelde protocol?

Antwoord college van GS
Of en op welke wijze melding is gemaakt door functionarissen over de verantwoording van IKL maakt onderdeel uit van het onderzoek door de concerncontroller.

Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt namelijk momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten'. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht.

6. Hoe komt de uitslag van de toetsing bij de verantwoordelijke POHO en geeft deze zijn fiat om akkoord te gaan voordat een en ander openbaar wordt gemaakt?

Antwoord college van GS
Subsidievaststellingen worden in principe in mandaat afgehandeld, tenzij er sprake is van politiek/bestuurlijke gevoeligheid. Over in mandaat afgehandelde subsidievaststellingen wordt aan de portefeuillehouder te allen tijde via de mandaatlijst achteraf verantwoording afgelegd. Van politiek/bestuurlijke gevoeligheid is sprake als er wordt afgeweken van de in de subsidieverlening vastgelegde verplichtingen en voorwaarden en altijd als er sprake is van de toepassing van een hardheidsclausule. Bij twijfel zal altijd worden gekozen voor een traject via het regulier overleg met de portefeuillehouder en via GS.
Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er overigens sprake van functiescheiding in die zin dat de portefeuillehouder en de ambtenaar die betrokken zijn geweest bij de subsidieverlening niet betrokken zijn bij de subsidievaststelling.

7. Is er onderzoek geweest naar alle andere functies die dhr Vrehen verricht en of verricht heeft zoals voorzitter van een nationaal park en wat zijn de bevindingen?

Antwoord college van GS
Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan

onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht. Gelet op de bewerkelijkheid en de zorgvuldigheid die hierbij dient te worden betracht, is genoemde inventarisatie nog in bewerking. De concerncontroller heeft aangegeven het onderzoek naar verwachting uiterlijk op 30 april aan te kunnen leveren.

Overigens zijn de Staten als onderdeel van de jaarlijkse mededeling portefeuillehouder (2019/11340) inzake benoemingen geïnformeerd over de rol van dhr. Vrehen als voorzitter van het nationaal park de Grote Peel en zijn de Staten per mededeling portefeuillehouder (2019/83489) geïnformeerd over de nevenfuncties die dhr. Vrehen vervuld i.r.t. MAA en VDL Nedcar.

8. IOS er door de provincie n.a.v. De gang van zaken bij nadere instanties aangedrongen het functioneren van dhr, Vrehen in hun organisatie nader onder de loep te nemen?

Antwoord college van GS
Nee, dat is niet gebeurd. De brede media-aandacht over IKL, zal de alertheid van organisaties extra vergroten in dezen. Indien de lopende onderzoeken daartoe aanleiding geven, zullen nadere acties worden ondernomen.

9. Wordt n.a.v. De gang van zaken bij IKL de subsidieverantwoording van andere organisaties nog nader beschouwd? Specifiek of de verantwoording goed geborgd is?

Antwoord college van GS
Zoals in de beantwoording van vraag 1 is aangegeven is in de artikelen 31-33 van de ASV2017 weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Dat biedt evenwel geen waterdichte zekerheid dat binnen andere organisaties toch niet vergelijkbaar gewerkt zou kunnen worden als bij IKL. Er zijn op dit moment echter geen signalen, dat dit het geval zou zijn. De uitkomsten van het onderzoek van de concerncontroller kan aanleiding geven tot maatregelen.

SP

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij Maastricht Aachen Airport?

1. Wie stelde de heer Vrehen aan als omgevingsmanager bij de provincie Limburg? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
2. Wat was de opdracht van de heer vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
3. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen als omgevingsmanager bij MAA plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
4. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
5. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
6. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest als omgevingsmanager voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
7. In opdracht van de heer Vrehen is een app ontwikkeld voor een omgevingsdialoog. Welk bedrijf heeft deze app ontwikkeld en wat was de relatie met de heer Vrehen?
8. Hoeveel is er door de provincie Limburg en/of door de luchthaven betaald voor deze app? Kunnen we hiervan de factuur ontvangen?
9. Kunnen wij de opdracht aan of de overeenkomst met deze BV ontvangen waarin is vastgelegd dat deze moest worden ontwikkeld?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 9:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij de verbreding van de A2 en de uitbreiding van VDL/NedCar.

10. Wie stelde de heer Vrehen aan om de omgevingsdialoog te gaan voeren? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
11. Wat was de opdracht van de heer Vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
12. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
10. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
11. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
12. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest bij de omgevingsdialoog voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
13. Welke advies/overlegrol vervulde het IKL in dit dossier tav de gebiedsontwikkeling? Aan welke overleggen heeft het IKL deelgenomen in dit proces?
14. Wat is de rol van het IKL in de uitvoering van de geplande gebiedsontwikkeling VDL/NedCar?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 14:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de geldstromen in de richting van de heer Vrehen?

15. Welke geldstromen zijn er sinds het vertrek van de heer Vrehen als gedeputeerde vanuit de provincie in zijn richting gegaan? En wat was daarvan de omvang? Graag hierbij een overzicht van het geld naar de heer Vrehen als privepersoon, naar zijn BV's en betrokken stichtingen en verenigingen.

Antwoord college van GS bij vraag 15:
Een overzicht van de geldstromen, voor zover tot nu toe bekend, is te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd.

16. We ontvangen graag alle besluiten en principebesluiten van het college van GS tav BosWerkt B.V.
17. Via welke wijze kwam het principebesluit in relatie tot BosWerkt BV terecht op de collegetafel? Wie waren daarbij allemaal betrokken?

Antwoord college van GS bij de vragen 16 t/m 17:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

Ten aanzien van het handelen van het college, individuele collegeleden en de Commissaris van de Koning?

18. Uit het debat van 5 april blijkt dat de gedeputeerde Koopmans en Mackus gesprekken hebben gevoerd naar aanleiding van de publicatie. Met wie hebben zij deze gesprekken gevoerd? Graag een overzicht. Zowel van de personen als van de inhoud van de gesprekken
19. Uit het debat van 5 april blijkt dat gedeputeerde Mackus ook met IKL heeft gesproken? Met wie heeft de gedeputeerde gesproken? En waarover gingen die gesprekken?

Antwoord college van GS bij de vragen 18 t/m 19:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC. De voormalig gedeputeerden hebben aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

20. Hebben gedeputeerden inzage in de geldstromen van hun portefeuille en die van hun collega's?

Antwoord college van GS bij vraag 20:
Om te beginnen goed om te benadrukken dat alle besluiten genomen worden door het voltallige college. In sommige gevallen is een portefeuillehouder gemandateerd om namens het college te besluiten. Geldstromen van een portefeuille/portefeuillehouder bestaan derhalve niet.

Gedeputeerden hebben op een aantal manieren inzage in geldstromen binnen hun aandachtsgebied. Via de planning en controlcyclus worden periodiek de Programmabegroting, Jaarrekening, Voorjaarsnota, afwijkingenrapportages en eindejaarsbijstellingen geagendeerd voor de betreffende routineoverleggen en voor GS-vergaderingen. Deze documenten bevatten informatie over de stand van de budgetten.

Via mandaatlijsten, die in een aantal routineoverleggen standaard worden geagendeerd, worden gedeputeerden op de hoogte gehouden van subsidies en opdrachten die in mandaat verstrekt zijn.

GS-voorstellen worden, voordat ze ter besluitvorming voor de collegevergadering worden geagendeerd, voorbesproken in routineoverleggen met de portefeuillehouders. Ook deze voorstellen bevatten voorgenomen geldstromen vanuit de betreffende portefeuille.

De portefeuillehouder Financiën wordt via een wekelijks routineoverleg door de clustermanager Financiën ingelicht over aankomende GS-nota's indien de interne financiële spelregels daar aanleiding toe geven. Het cluster Financiën informeert desgewenst ook andere gedeputeerden over geldstromen en/of de stand van zaken van bepaalde budgetten.

21. Welke informatie was er op het niveau van portefeuillehouder beschikbaar rondom het handelen en de werkzaamheden van de heer Vrehen op 9 maart 2021? Welke informatie was bij welke portefeuillehouder beschikbaar?
22. Welke communicatie heeft er vanaf 10 maart 2021 tot en met het aftreden van de gedeputeerden Koopmans en Mackus op 26 maart 2021 plaatsgevonden door of naar deze gedeputeerden met de overige individuele collegeleden, het college als geheel, de Gouverneur/CdK en de leden van de directie of ambtelijke organisatie in relatie tot de heer Vrehen, zijn functies, BV's of andere betrekkingen? Ook de communicatie van of naar de overige leden van het college en de CDK over deze onderwerpen zien wij graag tegenmoet. Graag ontvangen wij hiervoor de volgende afschriften van documenten:

– De afschriften van agenda's van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden
– De belhistorie van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden.
– Afschriften van e-mailverkeer van en naar alle gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.
– Afschriften van SMS of whatsappverkeer van en naar alle individuele gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.

Het verzoek voor deze afschriften geldt voor alle gedeputeerden inclusief de opgestapte leden Koopmans en Mackus. Gelet op het feit dat de mail van de heer Akkermans ook gericht is aan de prive-mailaccounts van de beide ex-gedeputeerde verzoeken wij ook deze communicatie, alsmede die van de nog zittende gedeputeerden op te vragen en te verstrekken in relatie tot het onderwerp.

Antwoord college van GS bij de vragen 21 t/m 22:
Het is voor ons college niet mogelijk om, in het korte tijdsbestek dat voor de beantwoording is afgesproken, deze vragen te beantwoorden.

23. Op 11 maart komen de persvragen van het NRC binnen bij communicatie/persvoorlichting. Deze doen een vooronderzoek naar de vragen. Wij ontvangen graag de resultaten van dit vooronderzoek?
24. De vragen en het vooronderzoek gaan de rest van de ambtelijke organisatie in. Graag ontvangen wij een overzicht van mailverkeer of andere communicatie hoe deze persvragen uiteindelijk bij directie, gedeputeerden, college en CDK terecht zijn gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Is pcc@prvlimburg.nl een actief e-mailadres dat door de Provincie Limburg wordt gebruikt? En zo ja, waarvoor wordt dit gebruikt?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het emailadres pcc@prvlimburg.nl is een actief mailadres dat ten tijde van rampen en crisis actief wordt ingezet als algemene ingang voor de medewerkers die (wisselend) piket hebben dan wel in de crisisstructuur deelnemen.
Een email, gericht aan dit email adres wordt automatisch doorgezonden naar de piketmedewerkers. Mails die vanuit dit mailadres worden doorgezonden en die niet met een noodverordening, ramp of crisis of een oefening te maken hebben, worden – conform afspraak - direct verwijderd uit onze eigen mailbox. Voor wat betreft de mail van voorzitter RvT IKL de heer Akkermans is door de betreffende piketmedewerkers deze mail verwijderd en heeft deze mail niet geleid tot een verdere andere actie, omdat deze niet met genoemd onderwerp (noodverordening, ramp, crisis of oefening) te maken had.

D66

1. Technisch punt: kunnen alle benodigde gegevens veilig gesteld worden door een 'image' te laten maken (zijnde een kopie van alle digitale gegevens op dit moment aanwezig of liever nog, voordat de NRC-vragen kwamen begin maart)? Wij verwachten dat deze back-ups er nog zijn en verzoeken deze te kopiëren en 1 exemplaar ter beschikking te stellen aan de onderzoekers en 1 exemplaar te bewaren in de kluis bij de notaris, om afhankelijk van het verkrijgen van gegevens of het wissen en aanpassen hiervan te voorkomen. Wij verwachten dat het OM dit, indien nodig, ook zal waarderen.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De Provincie Limburg heeft de backup van 10 maart 2020, de dag voordat de persvraag van het NRC binnenkwam, van alle door de provincie beheerde systemen en data, veiliggesteld.

2. Ten aanzien van BosWerkt BV:
- Graag ontvangen wij alle voorbereidende notities en de GS-nota die hebben geleidt tot het besluit voor het gunnen van deze opdracht in 2014;
- In de beantwoording van de vragen van de SP-fractie d.d. 7 oktober 2014 wordt gesproken over jaarlijkse evaluatiemomenten en een herijking van deze opdracht na 4 jaar. Graag ontvangen wij al deze evaluatie-documenten en eventuele bijstellingen in de opdracht van BosWerkt BV;

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

3. Ten aanzien van IKL Limburg;
- Graag ontvangen wij alle jaarlijkse verantwoordingsstukken voor de exploïtatie- en projectsubsidies, alsmede de gespreksnotities hieromtrent in de periode van 2012 tot nu, indien mogelijk inclusief een overzicht van de overleggen met stichting IKL, dhr. Vrehen en/of de Raad van Toezicht hieromtrent.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
Stukken inzake de subsidies aan IKL, voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

4. Ten aanzien van dhr. Vrehen;
- Indien aan de orde ontvangen wij graag een overzicht van alle provinciale projecten en/of subsidies waarbij dhr. Vrehen -buiten de reeds in het onderzoek betrokken BV's- was, als privépersoon, uitvoerder of bijvoorbeeld lid van comité van aanbeveling of raad van toezicht.

Antwoord college van GS bij vraag 4:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

CDA

1. Op donderdag 11 maart jl. heeft de Provincie per e-mail een persvraag van NRC ontvangen inzake betalingen door de Provincie Limburg aan zestien rechtspersonen. Kunt u aangeven hoe de verdere behandeling van deze vraag en e-mail is verlopen, en wie op welk moment waarover in relatie tot deze persvraag is geïnformeerd binnen de Provincie Limburg in de periode tot aan het verschijnen van het artikel inzake IKL/Vrehen in NRC op maandag 22 maart 2021? Graag ondersteunen met documenten.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

2. Welk contact is er vanaf het moment van verschijnen van het artikel op 22 maart en het debat van 2 april jl. geweest tussen: dhr. Mackus en de controller, dhr. Koopmans en de controller, tussen de overige GS-leden en de controller, tussen de overige GS-leden en de heren Mackus en Koopmans?

Antwoord college van GS:
Op 25 maart 11:30-12:30u. heeft de concerncontroller een gesprek gevoerd met de heren Koopmans en Mackus. Ter voorbereiding op het geplande interpellatiedebat op 2 april heeft de concerncontroller in dat gesprek de scope en opzet van zijn onderzoek medegedeeld. De gedeputeerden hebben de concerncontroller gevraagd deze opzet formeel aan het college aan te bieden.

3. Op last van het college is er een onderzoek gestart naar betalingen en subsidieverstrekkingen door de provincie aan organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is. Dit onderzoek lijkt exact dezelfde vragen te behelzen als de persvragen. Kunt u de onderzoeksopdracht en de omstandigheden waaronder deze opdracht gegeven is duiden? Met daarbij inbegrepen een overzicht van de betalingen uitgesplitst naar betrokken collegeleden en een schets van het proces dat heeft geleid tot deze onderzoeksvraag, bijvoorbeeld welke vragen zijn afgewezen met onderbouwing daarvan.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

4. In zijn verklaring heeft voormalig-gedeputeerde Mackus gesproken over verwevenheden in het landschapsbeheer die ongewenst en onacceptabel zijn. Kunt u aangeven op welke verwevenheden hier is gedoeld en hoe deze in kaart zijn gebracht?

Antwoord college van GS:
Het is ons college niet bekend wat de voormalige gedeputeerde Mackus hier precies mee bedoelde. Hij heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

5. Is er op enig moment intern opgemerkt dat de heer Vrehen zowel werkzaam was voor IKL, maar ook, zo lezen wij, werd ingehuurd om adviezen te verstrekken rondom o.a. MAA en VDL? Zo ja, zijn er regels of procedures in de organisatie om te bezien of e.e.a. verenigbaar is?
6. Zijn er bij deze adviezen inhoudelijke bijzonderheden geconstateerd, c.q. hebben deze adviezen ertoe geleid dat te nemen maatregelen zakelijk weer bij IKL of een van de BV's van de heer Vrehen terecht zou komen?

Antwoord college van GS bij de vragen 5 en 6:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

7. Kunt u aangeven welke relaties er bestaan tussen dhr. Vrehen, IKL, Imagro en haar bestuurders en toezichthouders?

Antwoord college van GS bij vraag 7:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

8. Wanneer er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking van de heer Vrehen met provinciale middelen, is de Provincie dan in positie om deze middelen terug te vorderen?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Indien uit een van de onderzoeken blijkt dat er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking, dan zal het college van GS alles doen wat in haar macht ligt om middelen terug te vorderen.

9. In de vergadering van de commissie RLN van 19 maart jl. heeft gedeputeerde Brugman aangegeven dat de rapportages van IKL in het kader van het patrijzen project tekort schieten. Kunt u aangeven waar dit oordeel op gebaseerd is? Graag een concrete toelichting.

Antwoord college van GS bij vraag 9:
In de beschikking die op 4 april 2019 verzonden is aan het IKL is opgesomd welke gegevens zij moeten aanleveren aan de provincie Limburg en tevens is het IKL gehouden aan de verplichtingen die staan opgesomd in de Subsidieverordening Inrichting Landelijk Gebied Limburg (SILG). Na het controleren van de geleverde tussenrapportage van 6 januari 2021 blijkt dat er gegevens ontbreken of onvolledig zijn. Voorbeelden van zaken die geconstateerd zijn, zijn:

- 2 van de 6 gebiedsplannen zijn maar aangeleverd. Met de inhoud van de 2 geleverde plannen kan de provincie niet akkoord gaan aangezien hier inventarisaties van kansrijke landschapselementen ontbreken;
- Projecten die worden benoemd in de rapportage zijn niet SMART omschreven. Tevens is een project opgenomen dat apart door de provincie is gesubsidieerd en niet opgenomen mag worden;
- Een duidelijk en concreet overzicht van de gegeven bijeenkomsten met de daarbij horende terugkoppeling mist;
- Resultaten van monitoring missen zoals de ontwikkeling van de patrijzenstand, predatoren per telgebied en hoeveel territoria van de patrijs in de diverse leefgebieden zich bevonden in 2019 en 2020;

Na enkel malen per e-mail aanvullende informatie gevraagd te hebben is op 12 maart een officiële brief toegestuurd aan het IKL waarin de constateringen zijn opgesomd. Tevens zijn deze constateringen op 15 maart in een mondeling overleg, door de provinciaal accounthouder, gedeeld met het IKL.

10. Bij het debat van 2 april is gesproken over een e-mail die de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL zou hebben gestuurd naar onder andere leden van het college van Gedeputeerde Staten en leden van Provinciale Staten. Kunt u de inhoud van deze e-mail inzichtelijk maken?

11. Tijdens het debat van 2 april is de volgende passage uit het collegeprogramma 2019-2023 (pagina 16) aan bod gekomen: “De Provincie Limburg werkt samen met verschillende verbonden partijen en maatschappelijke, culturele en economische organisaties. Wij achten

het hierbij van belang om gebruik te maken van de ervaring en het netwerk van mensen die in de politieke en maatschappelijke wereld hun sporen hebben verdiend." Kunt u inzichtelijk maken bij welke collegebesluiten ten aanzien van het gunnen van opdrachten is teruggegrepen op deze passage en deze besluiten inclusief onderbouwing overleggen?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

12. Er is de afgelopen periode veelvuldig gesproken over de bestuurscultuur in Limburg. Momenteel zijn er verschillende onderzoeken opgestart of aangekondigd. Kunt u inzichtelijk maken welke besluiten er zijn genomen inzake het opstarten van onderzoeken gerelateerd aan de bestuurscultuur, door zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten, wat de stand van zaken is van deze onderzoeken en wanneer de resultaten van deze onderzoeken worden verwacht?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Op 30 maart 2021 hebben wij uw Staten geïnformeerd over de lopende onderzoeken (2021/8800). Per brief van de CdK (ID 120254) zijn uw Staten geïnformeerd over de voortgang van het integriteitsonderzoek. Op 7 april 2021 zijn uw Staten geïnformeerd (ID 120295) over de onderzoeksopzet van de concerncontroller.

13. De Commissaris van de Koning heeft de verwachting uitgesproken dat de kwestie Vrehen niet de laatste affaire zal zijn waarmee de provincie wordt geconfronteerd. Op welke wijze gaat de Provincie op dit moment, in het licht van deze verwachting om met oud-politici die behalve hun werkzaamheden voor de provincie ook commercieel andere opdrachten uitvoeren, die tegenstrijdig kunnen zijn aan de belangen die zij dienen vanuit hun werkzaamheden voor de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 13:
Op 6 april 2021 heeft het College de Ontwikkelvisie Inkoopcentrum 2021 vastgesteld. Hierover zijn uw Staten per mededeling portefeuillehouder geïnformeerd. De Ontwikkelvisie bevat een aantal maatregelen om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van onze inkoop en aanbesteding te vergroten en om de inkooporganisatie te versterken. Zo gaan we het één-op-één gunnen van opdrachten verder inperken. Opdrachten voor leveringen en diensten met een geraamde waarde tussen € 20.000,00 en € 50.000,00 worden, zodra het nieuwe inkoopbeleid is vastgesteld, in beginsel niet meer enkelvoudig onderhands, maar meervoudig onderhands aanbesteed. Daarnaast geeft het college van GS aan de directie de ruimte om scherper en kritischer te gaan sturen op nut en noodzaak van opdrachten. Een speciaal daartoe ingericht toetsteam zal de directie daarbij adviseren. Met deze toetsing versterken we het vierogenprincipe en kritisch vermogen bij opdrachtverleningen, zowel richting de ambtelijke organisatie als richting het college van GS. 3

Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en wordt ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport

14. Hoeveel WOB-verzoeken en persvragen komen er jaarlijks bij de Provincie binnen? Wat is de gebruikelijke routing van persvragen?

Antwoord college van GS bij vraag 14:

Jaarlijks ontvangt de provincie Limburg ongeveer 700-800 persvragen en 50 WOB-verzoeken. Binnen de 700-800 persvragen is een aantal categorieën te onderscheiden. De meest eenvoudige vragen worden ambtelijk afgehandeld door de persvoorlichters, in afstemming met de betreffende beleidsmedewerkers. Sommige vragen zijn vanwege de complexiteit, inhoudelijkheid en/of politieke context zodanig dat bij de beantwoording afstemming wordt gezocht met de meest betrokken portefeuillehouder en de directie. Het is vervolgens aan de portefeuillehouder om te bepalen of de antwoorden op de gestelde persvragen worden geagendeerd in de vergadering van GS.

15. Kunt u aangeven welke eisen op het gebied van governance de provincie stelt aan partijen die subsidies of betalingen ontvangen en op welke wijze hierop wordt toegezien? Kunt u hierbij specifiek ingaan op organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is?

Antwoord college van GS bij vraag 15:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

16. Hoe hoog in de gemiddelde jaarlijkse omzet van IKL en welk deel hiervan bestaat uit gelden afkomstig van de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 16:
Op basis van de jaarrekening IKL over 2019 kan worden vastgesteld dat de jaaromzet circa 2,5 miljoen bedraagt, waarvan ruim €800.000,- afkomstig is van de Provincie.

17. Heeft IKL op enig moment een vast dienstverband aangeboden aan dhr. Vrehen? Zo ja, op welk moment?

Antwoord college van GS bij vraag 17:
Dit is ons college niet bekend.

18. Heeft de Raad van Toezicht van IKL jaarlijks de financiële stukken door een gekwalificeerd accountantskantoor laten controleren?

Antwoord college van GS bij vraag 18:
Ja.

19. Kunt u inzichtelijk maken hoe het accountantskantoor per jaar geoordeeld heeft over de financiële stukken?

Antwoord college van GS bij vragen 19:
Op basis van de bij ons bekende gegevens, als onderdeel van de jaarlijkse vaststelling van subsidies aan IKL, heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven.

Feitenoverzicht MAA

Feitenoverzicht opdracht omgevingsmanager MAA (NBD Holding BV / de heer Herman Vrehen)
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het omgevingsmanagement MAA.

Het betreft 1 verstrekte opdracht met eenmaal een verlenging en 1 in gang gezet offertetraject zonder opdrachtverlening. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode 1 nov. 2017 tot 1 mei 2018)	
18-09-2017	Bespreking in strategisch overleg Maastricht Aachen Airport (hierna: MAA) met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent wenselijkheid inhuur omgevingsmanager PIP MAA proefdraaien.
02-10-2017	Offerteaanvraag (enkelvoudig) voor opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA ((als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
06-10-2017	Offerte ingediend door Vrehen / NBD Holding BV (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
10-10-2017	Intern verplichtingennummer (hierna: VPL) bij financiële administratie Provincie aangevraagd en – na positief advies inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 24.960 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
16-10-2017	Bespreking in strategisch overleg MAA met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent terugkoppeling inhuur Vrehen als omgevingsmanager PiP proefdraaien. Overweging inzet Vrehen: ervaring omgevingsmanagement VDL-Nedcar en inhoudelijk samenhangende maar te onderscheiden gebiedsopgaven langs de A2-ontwikkelas.
30-10-2017	Overeenkomst van opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA afgesloten met NBD Holding BV (zie ordner concerncontroller)
Verlenging overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode tot 1 januari 2019)	
Aanleiding voor verlenging van de uit te voeren opdracht was dat de scope van de opdracht niet zozeer meer alleen het provinciale inpassingsplan voor de proefdraaiplaats op Maastricht Aachen Airport betrof, maar werd verbreed hetgeen verlening van de opdracht noodzakelijk maakte. De aangepaste opdracht betrof het	

adviseren over omgevingsmanagement rondom MAA en Aviation Valley en het coördineren en afstemmen van activiteiten gericht op dialoog. Het betrof het aanbrengen van samenhang en consistentie in omgevingsgerichte acties, die zouden worden opgenomen in een omgevingsplan.	
30-04-2018	Verhoging VPL aangevraagd – en na positief advies van inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 10.800
22-05-2018	Verlenging overeenkomst van opdracht met Herman Vrehen / NBD Holding BV tot 01-01-2019 door programmamanager MAA.
05-06-2018	Mededeling portefeuillehouder 5 juni 2018 (besproken in strategisch overleg MAA van 28 mei 2018) inzake PiP proefdraaien (melding opdrachtverlening omgevingsmanager aan PS, als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
08-06-2018	Nadere toelichting op verlenging van de opdracht voor de omgevingsmanager MAA aan de portefeuillehouder. Hierin is het volgende aangegeven: "Vooruitlopend op het proces van het PiP proefdraaiplaats is een opdracht verleend aan Herman Vrehen om als omgevingsadviseur met betrokkenen (gemeenten Beek, Meerssen, MAA, SAMCO, Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht en omwonenden) in beeld te brengen welke verwachtingen er leven met betrekking tot dialoog en afstemming en mogelijkheden tot mitigatie van effecten van het proefdraaien en het vliegveld in het algemeen. Dit is met de (vorige) portefeuillehouder in het tweewekelijks overleg besproken".
26-06-2018	Bespreking in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent activiteiten in het kader van Aviation Valley. Tevens budgettaire consequenties van verlenging opdracht Herman Vrehen / NBD Holding.
03-07-2018	Mededeling Portefeuillehouder over voortgang mitigerende maatregelen. In Mededeling wordt ingegaan op het met de CRO-partners gestarte traject om te komen tot omgevingsafspraken bij de luchthaven (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
28-02-2019	Het eindresultaat van de eerste opdracht aan NBD Holding BV / Herman Vrehen is vervat in de 'Omgevingsafspraken MAA en Aviation Valley' die op 28 februari 2019 zijn vastgesteld in de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Maastricht (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Offerte traject overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement MAA (deze opdracht is niet gegund)	
Aanleiding voor dit traject is het nieuwe omgevingsbeleid. Het omgevingsmanagement MAA wordt voorgesteld vanaf nu vorm te geven in twee sporen: het luchthavenbesluit en de omgevingsafspraken. Voor de uitvoering van deze aanpak waren drie opdrachten voorzien. De opdracht waar dit offerte traject over handelt betrof de omgevingsmanager voor een voorzien bedrag van maximaal € 40.000.	
21-01-2019	Toelichting op (vervolg) aanpak omgevingsmanagement in het toenmalige Directieteam, door Herman Vrehen en programmamanager MAA. Tevens besproken in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder.
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'verlenging van

	de opdracht van de omgevingsmanager'. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met portefeuillehouder MAA in strategisch overleg MAA.
feb – juni 2019	De uitvraag voor een omgevingsmanager MAA heeft plaats gevonden via een aanbesteding in concurrentie via het Dynamisch Aankoop Systeem (hierna: DAS). Herman Vrehen / NBD Holding BV is verzocht om zich hiervoor in te schrijven. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
april – september 2019	De algemeen directeur van de Provincie Limburg heeft, in verband met het aanstaande bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van de vertrekkend directeur van de Provincie Limburg, het dossier MAA overgenomen. De programmamanager MAA heeft de algemeen directeur bij die gelegenheid gemeld dat men voornemens was de heer Vrehen als omgevingsmanager in te huren. De algemeen directeur heeft de programmamanager MAA laten weten dat inhuur van de heer Vrehen voor hem niet akkoord is, omdat hij van opvatting is dat een voormalige gedeputeerde niet boven de partijen verantwoordelijk gemaakt kan worden voor de onafhankelijke bewonerscommunicatie met de omwonenden MAA. Bovendien speelde rond dat moment de discussie rond de opportuniteit van inzet van oud-politici. Uitvraag DAS voor inhuur van een omgevingsmanager MAA wordt 'on hold' gezet. Na consultatie inkoopcentrum door programmamanager MAA komt het inzicht dat er geen formele redenen zijn om Herman Vrehen uit te sluiten. De toenmalig portefeuillehouder bedrijfsvoering is hierover geïnformeerd.
25-10-2019	Uitvraag DAS omgevingsmanager continueren
november 2019	Inschrijvingen DAS uitvraag omgevingsmanager, beoordelingsmatrix DAS, ranking van 9 inschrijvers.
19-11-2019	Brief aan PS inzake mededeling portefeuillehouder inzake "Aanvullende beantwoording persvragen NRC" (kenmerk 2019/83489): in de bijlage bij de brief aan NRC staat: "Opmerking 1: Volledigheidshalve merken we op, dat de provincie Limburg tevens betalingen heeft verricht aan NBD Holding NV, het bedrijf waar de heer H. Vrehen eigenaar van is.
december 2019	Definitieve stopzetting DAS-aanbesteding omgevingsmanager door algemeen directeur. Naast de eerder genoemde bezwaren van de algemeen directeur waren er tevens nieuwe inzichten over de wijze waarop het proces van wat in het collegeprogramma de vertaling van de nationale luchtvaartnota voor MAA is gaan heten het beste kan worden ingevuld. Resultaat: geen gunning aan NBD Holding NV.
20-01-2020	Toekenning ophoging VPL tbv afronding facturatie.

Feitenoverzicht VDL Nedcar

Feitenoverzicht Opdracht NBD Holding B.V. / Herman Vrehen Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar).

Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar). Het betreft drie opdrachten. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP spooraansluiting Yard VDL Nedcar (periode maart-december 2017)	
23 febr. 2017	Overleg (voormalige) directie, programmamanager en Vrehen inzake inzet Vrehen in Omgevingsmanagement Spooraansluiting PIP Yard. Overwegingen voor inschakelen Vrehen onderdeel uitmakend van de offerte-aanvraag: ervaring met vergelijkbaar traject A2 in opdracht van Rijkswaterstaat, kennis van de lokale en regionale maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen en affiniteit met inhoudelijk vraagstuk gericht op een evenwichtige economische ontwikkeling in relatie tot de omgeving.
20 maart 2017	Offerte aangevraagd (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
21 maart 2017:	GS nota voorontwerp PIP spooraansluiting, aankondiging inschakelen NBD (Vrehen) voor omgevingsmanagement.PIP Spooraansluiting Yard VDL-Nedcar. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
24 maart 2017	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
3 april 2017	Verplichting (VPL) aanvraag en toekenning ad € 12.000 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
5 april 2017	Opdrachtverlening € 12.000,- (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Opdracht Kwartiermaken/inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL (periode april 2017-maart 2018)	
Het cluster Plattelandsontwikkeling (PLA) heeft met de (voormalige) directie de voortgang van het project Platteland in Ontwikkeling (PIO) Landgoederen zone Swentibold besproken. Eén van de conclusies uit dit gesprek was dat het project onvoldoende bestuurlijk draagvlak had om te komen tot een programma met compensatiemaatregelen voor de beoogde economische ontwikkeling. Aangezien deze opdracht in het verlengde lag van de opdrachtverlening omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard is voorgesteld Vrehen, als onderdeel van de opdracht omgevingsmanagement, te vragen kwartier te maken voor het PIO Landgoederenzone Swentibold. Het kwartier maken had tot doel om te komen tot een intentieverklaring tussen de beoogde partijen. De intentieovereenkomst is feitelijk tot stand gekomen.	
2 november 2017	Verplichtingen (VPL) aanvraag en toekenning van 10 extra uren voor inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL gebied
3 november 2017	Toekenning VPL € 1.200,-

Januari 2018 t/m maart 2018	Het voeren van gesprekken in het kader van het kwartier maken voor het PIO project Landgoederenzone Swentibold
Opdracht inzake voorzitterschap ten behoeve van schetsschuit Holtum op 6 en 12 november 2019	
25 juli 2019	Offerte aangevraagd voor voorzitterschap schetsschuiten PIO Landgoederenzone Swentibold (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
26 juli 2019	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
31 oktober 2019	Opdracht verleend voor een bedrag van € 1.440,- exl BTW (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)

Feitenoverzicht Nexus BV

Feitenoverzicht opdrachten @Nexus BV
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van @Nexus B.V. inzake de ondersteuning van het Omgevingsmanagement MAA met online community.
Het betreft 1 verstrekte opdracht met een aanvulling. Deze opdracht is, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht aan @ Nexus B.V. inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie	
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'online community management' (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met Portefeuillehouder MAA in Strategisch Overleg MAA.
19-02-2019	Offerteaanvraag voor opdracht inzake online community management (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
20-02-2019	Offerte @Nexus BV (inzet dhr. M. Hartjes) (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)_
18-04-2019	Toekenning Verplichting VPL á € 16.000 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
16-05-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie ad € 15.950 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
03-09-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community management ad € 13.200, looptijd t/m maart 2020 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
30-01-2020	Offerte @Nexus BV inzake aanvullende opdracht gericht op de uitrol van het ontwikkelde communicatietool naar 1500 huisadressen inclusief een periode van 3 maanden gebruik, testen en evaluatie
19-03-2020	advies JZI inkoop over nieuwe (aanvullende) opdracht
23-03-2020	Directieteam akkoord met inhuur van / opdracht aan @Nexus BV
25-03-2020	Toekenning VPL voor aanvullende opdracht aan @Nexus BV VPL á € 24.517.
31-03-2020	Aanvullende opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community manager looptijd t/m 1 augustus 2020
01-08-2020	Opdracht aan @Nexus is per augustus 2020 afgerond. Evaluatie applicatie en uitrol wordt geagendeerd voor Commissie Regionaal Overleg CRO werkgroep omgevingsafspraken
31-08-2020	Toekenning ophoging VPL á € 2.220 ten behoeve van eindafrekening

Bijlage 4

Beantwoording technische vragen PS

GroenLinks

Met betrekking tot MAA inpassingsplan (bedrijf @Nexus BV, opdracht omgevingsmanager / rol Vrehen)

1. Was hier sprake van een aanbestedingsregeling?

1.1. Zo ja:
1.1.1 Is er een tender uitgeschreven
1.1.2 Hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
1.1.3 Op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
1.1.4 Op welke datum was de voorlopige gunning
1.1.5 Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
1.1.6 Wat was de honorering
1.1.7 Gaarne rapport meesturen

1.2 Zo nee:
1.2.1 Was er een vacature?
1.2.2 Zo ja wat was deze en hoeveel mensen hebben hierop gereageerd?
1.2.3 Zo nee hoe is de aanstelling van Vrehen als omgevingsmanager dan tot stand gekomen?
1.2.4 Wie wist van het bestaan van Nexus BV af?
1.2.5 Bestond Nexus BV al toen die opdracht voor omgevingsmanager aan Vrehen werd gegeven?
1.2.6 Is Nexus BV opgericht tbv van deze opdracht?
1.2.7 Wie wist of kon van het bestaan van Nexus BV afweten?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 1.2.7:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot uitbreiding VDL Nedcar, verbreding A2 (rol van de heer Vrehen hierin, omgevingsdialoog)

2. Wat is hier de aanbestedingsregeling
3. Is er een tender uitgeschreven
4. Zo nee waarom niet, hoe is opdrachtverlening dan gegaan
5. Zo ja hoeveel inschrijvingen waren er op deze tender
6. Zo ja op welke basis is de keuze op bedrijf van Vrehen gevallen
7. Zo ja op welke datum was de voorlopige gunning
8. Is er na die voorlopige gunning een gerechtelijke procedure geweest van andere inschrijvers
9. Wat was de honorering
10. Gaarne rapport meesturen

Antwoord college van GS bij de vragen 2 t/m 10:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Met betrekking tot de golfbaan (rol Vrehen / uitgevoerd door IKL of ….om dit op te laten gaan in het landschap)

11. Is de golfbaan een particulier initiatief, een gemeentelijk initiatief of een provinciaal initiatief
12. Wie is er op locatie het bevoegde gezag
13. Ligt de golfbaan in Nationaal Landschap Zuid-Limburg
14. Is er een natuurtoets vooraf geweest
15. Zo nee waarom niet
16. Zo ja wie heeft deze natuurtoets uitgevoerd?
17. Zo ja wie is opdrachtgever van deze natuurtoets
18. Zo ja hoe is de opdracht geving tot stand gekomen
19. Zo ja hoe is de honorering
20. Zo ja wat kwam hier uit. Wij willen dit rapport ontvangen
21. Zo ja is er ontheffing verleend ivm natuur en/of andere zaken
22. Zo ja op welke basis, met welke argumenten, rapportage aub meesturen
23. Zo nee waarom niet.

Antwoord college van GS bij de vragen 11 t/m 23:
Via de statengriffier heeft het college vernomen dat de fractievoorzitter van GroenLinks deze vragen inzake de golfbaan heeft ingetrokken.

Algemeen

24. Nav de mail van NRC met als onderwerp Persvraag NRC van 11 maart: graag een tijdlijn van geïnformeerde. Wie werd wanneer geïnformeerd (mondeling of schriftelijk), welke gesprekken zijn gevoerd om een en ander te achterhalen en wanneer is welke actie(s) ondernomen?

Antwoord college van GS bij vraag 24:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Om een beter zicht te krijgen op de vraag of GS leden al dan niet op de hoogte waren of konden zijn van de gang van zaken van Vrehen en zijn BV's wil de GL fractie alle correspondentie (e-mails en WhatsApp berichten) m.b.t. Vrehen en zijn BV's vanaf 2011-heden kunnen inzien. Correspondentie van GS-leden en van ambtenaren.

Antwoord college van GS bij vraag 25:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vraag nog niet kunnen beantwoorden.

26. In februari heeft IKL samen met de provincie Limburg de actie bloemenlint opgezet. Krijgt het IKL hier apart subsidie voor? Zo ja, hoe is deze constructie tot stand gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 26:
Op 22 januari 2021 hebben wij van de Stichting IKL in Limburg een subsidieaanvraag ontvangen voor het project "(100 hectare) Bloemenlint van Maastricht tot Mook". Op 9 februari hebben GS besloten om aan IKL een subsidie te verlenen voor maximaal € 139.887,00. Dit is 78,44% van de begrote subsidiabele kosten van € 178.327,00.

Over de aanvraag heeft ambtelijk vooroverleg plaatsgevonden met de Stichting IKL in Limburg.
Er is een grotere inspanning nodig om de achteruitgang van het aantal bijen en bestuivende insecten in Limburg tegen te gaan. Mede om deze reden vindt de provincie Limburg het wenselijk een bloemenlint te realiseren van Maastricht tot Mook. Dit levert tevens een bijdrage aan de toeristisch en recreatieve aantrekkelijkheid van het landschap.

Partij voor de Dieren

De fractie van de PVdD ontvangt graag zsm, voor het debat van aanstaande vrijdag de volgende informatie:

1. Tijdslijn van 11-3 tot heden per dag aangegeven wie in de organisatie op de hoogte was van het verzoek van Joep Dohmen inzake de kwestie Vrehen.
2. Welke stappen zijn ondernomen.
3. Op welk moment is de CdK geinformeerd?
4. Wat was de aanleiding van de CDK om op de 25e een melding te doen en niet eerder?
5. Welke gedeputeerden waren op de hoogte?
6. Was de directeur op de hoogte. Is er tussen 11-3 en 25-3 geen enkel onderzoek gedaan? Zo nee, waarom niet en kan iedere gedeputeerde aangeven waarom de CdK niet is geinformeerd? Zo ja, kunt u de resultaten met ons delen?
7. Graag ontvangen we alle correspondentie (emails, whatsapps, sms, gespreksverslagen) over de kwestie Vrehen sinds 11-3.

Antwoord college van GS bij vraag 1 t/m 7:
Het antwoord op deze vragen is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

8. In welke organisaties met een subsidierelatie tot de provincie zat/zit Vrehen in het bestuur?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

9. Kunt u de opdrachten van Vrehen inzake MAA en VDL verstrekken?
10. Welke vergoeding heeft Vrehen hiervoor gekregen?

Antwoord college van GS bij de vragen 9 en 10:
Het antwoord op deze vraag is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd en in de feitenoverzichten inzake MAA en VDL.

11. Zijn er gespreksverslagen van voortgangsrapportages en/of rapportages van behaalde resultaten.

Antwoord college van GS bij vraag 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

12. Heeft dhr. Akkermans sedert 10 maart contact gezocht met de CDK? Zo ja, op welke wijze en op welke dag? Wat was de inhoud van het gesprek? Kunt u deze uitgebreid beschrijven, dan wel emails, whatsapberichten en dergelijke publiceren?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Dat is niet het geval. Er is door burgemeester Akkermans geen contact gezocht met CdK.

Wel heeft CdK Bovens op 18 maart een regulier klankbordgesprek gevoerd met burgemeester Akkermans dat conform de gebruikelijke cyclus al op 25 februari jl. was ingepland. Deze klankbordgesprekken worden tweejaarlijks met elke burgemeester ingepland. Over de inhoud van de klankbordgesprekken worden geen concrete mededelingen gedaan vanwege het vertrouwelijke karakter van deze gesprekken. Indien gevraagd leg ik – op basis van mijn ambtsinstructie - verantwoording af aan de Minister van Binnenlandse Zaken over vertrouwelijke gesprekken met Limburgse burgemeesters. Overigens leverde dit gesprek geen indicatie voor een melding integriteitsschending binnen de Provincie Limburg op. Ook heeft CdK Bovens op 29 maart jl. een (telefonisch) gesprek gevoerd met burgemeester Akkermans over de ontstane situatie. Er zijn geen verdere contacten geweest per mail, whats-app etc.

50PLUS

1. 50PLUS verwacht dat onze vragen van 24 maart 2021 naar aanleiding van recente artikelen in NRC, uiterlijk woensdag 7 april 2021 schriftelijk zijn beantwoord, opdat 50PLUS deze antwoorden kan betrekken bij het debat in tweede termijn. Dat geldt ook voor de schriftelijke antwoorden op de vragen ter zake van GroenLinks en D66, gesteld door beide partijen op 23 maart 2021.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De beantwoording van de schriftelijke vragen van D66, GroenLinks en 50PLUS is op 7 april 2021 separaat aan uw Staten verzonden.

2. 50PLUS, in casu PS, ontvangt uiterlijk aanstaande woensdag 7 april een afschrift van de opzet en de inhoud van dit onderzoek.

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Op 7 april 2021 is de brief van de concerncontroller met de opzet van zijn onderzoek gedeeld met uw Staten.

3. 50PLUS ontvangt voor aanvang van het debat in tweede termijn van GS de toezegging dat een externe expert aan het onderzoek wordt toegevoegd.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
De provinciale accountant is als externe betrokken bij het onderzoek van de concerncontroller.

De huisaccountant Deloitte volgt de actuele provinciale ontwikkelingen op de voet. De opzet van het interne feitenonderzoek is met Deloitte besproken en Deloitte heeft kennis genomen van de gevolgde onderzoeksaanpak en -methode. Wekelijks houden wij Deloitte op de hoogte van de status van het interne feitenonderzoek en eventuele bevindingen. Het concept eindrapport zal met Deloitte worden gedeeld en Deloitte neemt kennis van de uitkomsten van het interne feitenonderzoek en krijgt inzage in het onderliggende dossier. Hiermee wordt Deloitte in staat gesteld te kunnen anticiperen op eventuele ontwikkelingen en de afweging te kunnen maken wat de impact is op de controle van de jaarrekening 2020. Deloitte zal Provinciale Staten in een separate brief informeren over de gevolgen van recente ontwikkelingen op de controleaanpak van de jaarrekening 2020.

VVD

1. Wat is de tijdlijn tussen binnenkomst van de mail van NRC op 11 maart en het moment dat de CdK de integriteitsmelding heeft gedaan? Kan dit worden uitgelegd d.m.v. een feitenrelaas?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

Lokaal Limburg

1. Is er een protocol hoe het IKL verantwoording moet afleggen naar de provincie over de door haar ontvangen financiële bijdrage ? Zo ja deze ook sturen s.v.p.

Antwoord college van GS
Vanaf 2012 zijn de 'Aanwijzingen voor subsidieverstrekking' voor rijkssubsidies (het zogenoemde Uniform subsidiekader) verankerd in de Algemene Subsidieverordening (ASV2017) en daarmee van overeenkomstige toepassing op Provinciale subsidieverstrekkingen. In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.
Afhankelijk van de voorwaarden in de subsidieverlening, vinden tevens monitoringsgesprekken plaats en/of worden tussenverantwoordingen aangeleverd.
Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.
De verstrekte eindverantwoording wordt inhoudelijk (en financieel) getoetst.

De rechtmatige en doelmatige besteding van de provinciale subsidies volgt uit de ontvangen controleverklaringen van de onafhankelijke accountant. Bij deze controle wordt vastgesteld of de provinciale middelen die zijn verstrekt ook rechtmatig zijn besteed en wordt nagegaan of de geldende voorschriften zijn nageleefd. De accountant gaat ook na of de besteding van de subsidie heeft plaatsgevonden in het kader van het doel waarvoor deze middelen ter beschikking zijn gesteld. Deze verklaringen ontvangen wij voor verleende subsidies vanaf € 125.000,00. Een en ander conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

De verleende en vastgestelde subsidies van de diverse werkdossiers zijn voor u ter inzage gelegd door de concerncontroller op woensdag 7 april 2021.

2. Is er getoetst of het IKL volgens deze procedure gewerkt heeft ? Zo nee hoe is op deze afwijking geanticipeerd en door wie?

Antwoord college van GS
Ja, er heeft zowel een inhoudelijke als financiële toetsing plaatsgevonden over de aangeleverde verantwoordingsinformatie. Daarnaast zijn er voor de verleende subsidies vanaf € 125.000,00 controleverklaringen van de onafhankelijke accountant ontvangen, conform het Controleprotocol eindverantwoording verleende subsidie Provincie Limburg.

3. Hoe is de interne route van de overlegde verantwoording?

Antwoord college van GS
In de artikelen 31-33 van de ASV2017 is weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Afhankelijk van de omvang van het subsidiebedrag bevat de verantwoording een inhoudelijk verslag incl. gerealiseerde resultaten (€25K - € 125K) én ≥ €125K daarnaast een financieel verslag. Dit financieel verslag moet voorzien zijn van een controleverklaring van een onafhankelijk accountant.

Subsidies < €25K worden steekproefsgewijs gecontroleerd of de activiteit waarvoor subsidie is verstrekt, is verricht conform de opgelegde verplichtingen.

4. Wat is de rol van de controller in dit proces?

Antwoord college van GS
Intern worden door Business control (Financiën / Concernstaf) diverse vaststellings-dossiers steekproefsgewijs doorgelicht, waarbij de aspecten doelmatigheid en rechtmatigheid aan de orde worden gesteld. Ook wordt bekeken of de interne procedures en processen op een juiste manier zijn gevolgd?
Ook door de externe provinciale accountant worden diverse subsidiedossiers doorgelicht, in het kader van de controle van de provinciale jaarrekening.

5. Hebben functionarissen die in deze procedure werken ooit en op welke wijze melding gemaakt dat de verantwoording door IKL onder de maat was/ niet voldeed aan het vastgestelde protocol?

Antwoord college van GS
Of en op welke wijze melding is gemaakt door functionarissen over de verantwoording van IKL maakt onderdeel uit van het onderzoek door de concerncontroller.

Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt namelijk momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten'. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht.

6. Hoe komt de uitslag van de toetsing bij de verantwoordelijke POHO en geeft deze zijn fiat om akkoord te gaan voordat een en ander openbaar wordt gemaakt?

Antwoord college van GS
Subsidievaststellingen worden in principe in mandaat afgehandeld, tenzij er sprake is van politiek/bestuurlijke gevoeligheid. Over in mandaat afgehandelde subsidievaststellingen wordt aan de portefeuillehouder te allen tijde via de mandaatlijst achteraf verantwoording afgelegd. Van politiek/bestuurlijke gevoeligheid is sprake als er wordt afgeweken van de in de subsidieverlening vastgelegde verplichtingen en voorwaarden en altijd als er sprake is van de toepassing van een hardheidsclausule. Bij twijfel zal altijd worden gekozen voor een traject via het regulier overleg met de portefeuillehouder en via GS.
Zowel bestuurlijk als ambtelijk is er overigens sprake van functiescheiding in die zin dat de portefeuillehouder en de ambtenaar die betrokken zijn geweest bij de subsidieverlening niet betrokken zijn bij de subsidievaststelling.

7. Is er onderzoek geweest naar alle andere functies die dhr Vrehen verricht en of verricht heeft zoals voorzitter van een nationaal park en wat zijn de bevindingen?

Antwoord college van GS
Naar aanleiding van publicaties in NRC Handelsblad vindt momenteel een inventarisatie plaats door de concerncontroller van alle provinciale geldstromen naar en opdrachten aan

onder meer de diverse met de heer Vrehen in verband te brengen rechtspositionele entiteiten. Daarbij zal de rechtmatigheid van de betalingen aan deze entiteiten worden beoordeeld. In dat kader worden onder meer de gevolgde besluitvormingsprocedures, de aanbestedingsrechtelijke aspecten, de gestelde subsidievoorwaarden en de toetsing op de naleving daarvan bij de subsidievaststelling onderzocht. Gelet op de bewerkelijkheid en de zorgvuldigheid die hierbij dient te worden betracht, is genoemde inventarisatie nog in bewerking. De concerncontroller heeft aangegeven het onderzoek naar verwachting uiterlijk op 30 april aan te kunnen leveren.

Overigens zijn de Staten als onderdeel van de jaarlijkse mededeling portefeuillehouder (2019/11340) inzake benoemingen geïnformeerd over de rol van dhr. Vrehen als voorzitter van het nationaal park de Grote Peel en zijn de Staten per mededeling portefeuillehouder (2019/83489) geïnformeerd over de nevenfuncties die dhr. Vrehen vervuld i.r.t. MAA en VDL Nedcar.

8. IOS er door de provincie n.a.v. De gang van zaken bij nadere instanties aangedrongen het functioneren van dhr, Vrehen in hun organisatie nader onder de loep te nemen?

Antwoord college van GS
Nee, dat is niet gebeurd. De brede media-aandacht over IKL, zal de alertheid van organisaties extra vergroten in dezen. Indien de lopende onderzoeken daartoe aanleiding geven, zullen nadere acties worden ondernomen.

9. Wordt n.a.v. De gang van zaken bij IKL de subsidieverantwoording van andere organisaties nog nader beschouwd? Specifiek of de verantwoording goed geborgd is?

Antwoord college van GS
Zoals in de beantwoording van vraag 1 is aangegeven is in de artikelen 31-33 van de ASV2017 weergegeven op welke wijze verantwoording en vaststelling van verleende subsidies plaatsvindt. Dat biedt evenwel geen waterdichte zekerheid dat binnen andere organisaties toch niet vergelijkbaar gewerkt zou kunnen worden als bij IKL. Er zijn op dit moment echter geen signalen, dat dit het geval zou zijn. De uitkomsten van het onderzoek van de concerncontroller kan aanleiding geven tot maatregelen.

SP

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij Maastricht Aachen Airport?

1. Wie stelde de heer Vrehen aan als omgevingsmanager bij de provincie Limburg? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
2. Wat was de opdracht van de heer vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
3. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen als omgevingsmanager bij MAA plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
4. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
5. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
6. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest als omgevingsmanager voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
7. In opdracht van de heer Vrehen is een app ontwikkeld voor een omgevingsdialoog. Welk bedrijf heeft deze app ontwikkeld en wat was de relatie met de heer Vrehen?
8. Hoeveel is er door de provincie Limburg en/of door de luchthaven betaald voor deze app? Kunnen we hiervan de factuur ontvangen?
9. Kunnen wij de opdracht aan of de overeenkomst met deze BV ontvangen waarin is vastgelegd dat deze moest worden ontwikkeld?

Antwoord college van GS bij de vragen 1 t/m 9:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot MAA is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de rol van de heer Vrehen bij de verbreding van de A2 en de uitbreiding van VDL/NedCar.

10. Wie stelde de heer Vrehen aan om de omgevingsdialoog te gaan voeren? Onder de verantwoordelijkheid van welke gedeputeerde gebeurde dit?
11. Wat was de opdracht van de heer Vrehen? Is deze vastgelegd? Kunnen wij deze ontvangen?
12. Op welke wijze heeft de werving en selectie van de heer Vrehen plaatsgevonden? Is er een vacature gepubliceerd? Met hoeveel kandidaten voor deze functie is gesproken?
10. Zijn er tussenevaluaties van de opdracht van de heer Vrehen vastgelegd en kan de staten deze ontvangen? Zijn er gespreksverslagen van de omgevingsdialoog die de heer Vrehen gevoerd heeft en kunnen wij deze ontvangen?
11. Wat was het eindresultaat van het werk van de heer Vrehen? Is er een eindrapport opgeleverd? Heeft hier een eindevaluatie plaatsgevonden? Is deze vastgelegd en kunnen we deze ontvangen?
12. Vanaf welke datum tot welke datum is de heer Vrehen actief geweest bij de omgevingsdialoog voor de provincie Limburg? Wat was de formatieomvang? Wat was de bezoldiging?
13. Welke advies/overlegrol vervulde het IKL in dit dossier tav de gebiedsontwikkeling? Aan welke overleggen heeft het IKL deelgenomen in dit proces?
14. Wat is de rol van het IKL in de uitvoering van de geplande gebiedsontwikkeling VDL/NedCar?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 14:
Inzake de opdrachtverlening met betrekking tot VDL Nedcar is een feitenoverzicht opgesteld. Met dit feitenoverzicht hebben we zo veel mogelijk vragen inzake het offertetraject, de opdrachtverlening en het eindresultaat willen beantwoorden als mogelijk is binnen het daarvoor afgesproken tijdsbestek.

Ten aanzien van de geldstromen in de richting van de heer Vrehen?

15. Welke geldstromen zijn er sinds het vertrek van de heer Vrehen als gedeputeerde vanuit de provincie in zijn richting gegaan? En wat was daarvan de omvang? Graag hierbij een overzicht van het geld naar de heer Vrehen als privepersoon, naar zijn BV's en betrokken stichtingen en verenigingen.

Antwoord college van GS bij vraag 15:
Een overzicht van de geldstromen, voor zover tot nu toe bekend, is te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd.

16. We ontvangen graag alle besluiten en principebesluiten van het college van GS tav BosWerkt B.V.
17. Via welke wijze kwam het principebesluit in relatie tot BosWerkt BV terecht op de collegetafel? Wie waren daarbij allemaal betrokken?

Antwoord college van GS bij de vragen 16 t/m 17:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

Ten aanzien van het handelen van het college, individuele collegeleden en de Commissaris van de Koning?

18. Uit het debat van 5 april blijkt dat de gedeputeerde Koopmans en Mackus gesprekken hebben gevoerd naar aanleiding van de publicatie. Met wie hebben zij deze gesprekken gevoerd? Graag een overzicht. Zowel van de personen als van de inhoud van de gesprekken
19. Uit het debat van 5 april blijkt dat gedeputeerde Mackus ook met IKL heeft gesproken? Met wie heeft de gedeputeerde gesproken? En waarover gingen die gesprekken?

Antwoord college van GS bij de vragen 18 t/m 19:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC. De voormalig gedeputeerden hebben aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

20. Hebben gedeputeerden inzage in de geldstromen van hun portefeuille en die van hun collega's?

Antwoord college van GS bij vraag 20:
Om te beginnen goed om te benadrukken dat alle besluiten genomen worden door het voltallige college. In sommige gevallen is een portefeuillehouder gemandateerd om namens het college te besluiten. Geldstromen van een portefeuille/portefeuillehouder bestaan derhalve niet.

Gedeputeerden hebben op een aantal manieren inzage in geldstromen binnen hun aandachtsgebied. Via de planning en controlcyclus worden periodiek de Programmabegroting, Jaarrekening, Voorjaarsnota, afwijkingenrapportages en eindejaarsbijstellingen geagendeerd voor de betreffende routineoverleggen en voor GS-vergaderingen. Deze documenten bevatten informatie over de stand van de budgetten.

Via mandaatlijsten, die in een aantal routineoverleggen standaard worden geagendeerd, worden gedeputeerden op de hoogte gehouden van subsidies en opdrachten die in mandaat verstrekt zijn.

GS-voorstellen worden, voordat ze ter besluitvorming voor de collegevergadering worden geagendeerd, voorbesproken in routineoverleggen met de portefeuillehouders. Ook deze voorstellen bevatten voorgenomen geldstromen vanuit de betreffende portefeuille.

De portefeuillehouder Financiën wordt via een wekelijks routineoverleg door de clustermanager Financiën ingelicht over aankomende GS-nota's indien de interne financiële spelregels daar aanleiding toe geven. Het cluster Financiën informeert desgewenst ook andere gedeputeerden over geldstromen en/of de stand van zaken van bepaalde budgetten.

21. Welke informatie was er op het niveau van portefeuillehouder beschikbaar rondom het handelen en de werkzaamheden van de heer Vrehen op 9 maart 2021? Welke informatie was bij welke portefeuillehouder beschikbaar?
22. Welke communicatie heeft er vanaf 10 maart 2021 tot en met het aftreden van de gedeputeerden Koopmans en Mackus op 26 maart 2021 plaatsgevonden door of naar deze gedeputeerden met de overige individuele collegeleden, het college als geheel, de Gouverneur/CdK en de leden van de directie of ambtelijke organisatie in relatie tot de heer Vrehen, zijn functies, BV's of andere betrekkingen? Ook de communicatie van of naar de overige leden van het college en de CDK over deze onderwerpen zien wij graag tegenmoet. Graag ontvangen wij hiervoor de volgende afschriften van documenten:

– De afschriften van agenda's van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden
– De belhistorie van alle gedeputeerden en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden.
– Afschriften van e-mailverkeer van en naar alle gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.
– Afschriften van SMS of whatsappverkeer van en naar alle individuele gedeputeerden, het college en de CDK van 10 maart 2021 tot en met heden waarin een relatie is naar het persverzoek van het NRC, het IKL, Herman Vrehen, de BV's van de heer Vrehen, Dieudonne Akkermans, Patrick van den Broek, de toekomst van het college.

Het verzoek voor deze afschriften geldt voor alle gedeputeerden inclusief de opgestapte leden Koopmans en Mackus. Gelet op het feit dat de mail van de heer Akkermans ook gericht is aan de prive-mailaccounts van de beide ex-gedeputeerde verzoeken wij ook deze communicatie, alsmede die van de nog zittende gedeputeerden op te vragen en te verstrekken in relatie tot het onderwerp.

Antwoord college van GS bij de vragen 21 t/m 22:
Het is voor ons college niet mogelijk om, in het korte tijdsbestek dat voor de beantwoording is afgesproken, deze vragen te beantwoorden.

23. Op 11 maart komen de persvragen van het NRC binnen bij communicatie/persvoorlichting. Deze doen een vooronderzoek naar de vragen. Wij ontvangen graag de resultaten van dit vooronderzoek?
24. De vragen en het vooronderzoek gaan de rest van de ambtelijke organisatie in. Graag ontvangen wij een overzicht van mailverkeer of andere communicatie hoe deze persvragen uiteindelijk bij directie, gedeputeerden, college en CDK terecht zijn gekomen?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het antwoord op deze vragen is, voor zover tot nu toe bekend, te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

25. Is pcc@prvlimburg.nl een actief e-mailadres dat door de Provincie Limburg wordt gebruikt? En zo ja, waarvoor wordt dit gebruikt?

Antwoord college van GS bij vraag 1:
Het emailadres pcc@prvlimburg.nl is een actief mailadres dat ten tijde van rampen en crisis actief wordt ingezet als algemene ingang voor de medewerkers die (wisselend) piket hebben dan wel in de crisisstructuur deelnemen.
Een email, gericht aan dit email adres wordt automatisch doorgezonden naar de piketmedewerkers. Mails die vanuit dit mailadres worden doorgezonden en die niet met een noodverordening, ramp of crisis of een oefening te maken hebben, worden – conform afspraak - direct verwijderd uit onze eigen mailbox. Voor wat betreft de mail van voorzitter RvT IKL de heer Akkermans is door de betreffende piketmedewerkers deze mail verwijderd en heeft deze mail niet geleid tot een verdere andere actie, omdat deze niet met genoemd onderwerp (noodverordening, ramp, crisis of oefening) te maken had.

D66

1. Technisch punt: kunnen alle benodigde gegevens veilig gesteld worden door een 'image' te laten maken (zijnde een kopie van alle digitale gegevens op dit moment aanwezig of liever nog, voordat de NRC-vragen kwamen begin maart)? Wij verwachten dat deze back-ups er nog zijn en verzoeken deze te kopiëren en 1 exemplaar ter beschikking te stellen aan de onderzoekers en 1 exemplaar te bewaren in de kluis bij de notaris, om afhankelijk van het verkrijgen van gegevens of het wissen en aanpassen hiervan te voorkomen. Wij verwachten dat het OM dit, indien nodig, ook zal waarderen.

Antwoord college van GS bij vraag 1:
De Provincie Limburg heeft de backup van 10 maart 2020, de dag voordat de persvraag van het NRC binnenkwam, van alle door de provincie beheerde systemen en data, veiliggesteld.

2. Ten aanzien van BosWerkt BV:
- Graag ontvangen wij alle voorbereidende notities en de GS-nota die hebben geleidt tot het besluit voor het gunnen van deze opdracht in 2014;
- In de beantwoording van de vragen van de SP-fractie d.d. 7 oktober 2014 wordt gesproken over jaarlijkse evaluatiemomenten en een herijking van deze opdracht na 4 jaar. Graag ontvangen wij al deze evaluatie-documenten en eventuele bijstellingen in de opdracht van BosWerkt BV;

Antwoord college van GS bij vraag 2:
Stukken inzake de opdracht aan BosWerkt B.V., voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

3. Ten aanzien van IKL Limburg;
- Graag ontvangen wij alle jaarlijkse verantwoordingsstukken voor de exploïtatie- en projectsubsidies, alsmede de gespreksnotities hieromtrent in de periode van 2012 tot nu, indien mogelijk inclusief een overzicht van de overleggen met stichting IKL, dhr. Vrehen en/of de Raad van Toezicht hieromtrent.

Antwoord college van GS bij vraag 3:
Stukken inzake de subsidies aan IKL, voor zover tot nu toe bekend, zijn te vinden in de dossiers die door de concerncontroller zijn opgeleverd. Verder zijn we in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

4. Ten aanzien van dhr. Vrehen;
- Indien aan de orde ontvangen wij graag een overzicht van alle provinciale projecten en/of subsidies waarbij dhr. Vrehen -buiten de reeds in het onderzoek betrokken BV's- was, als privépersoon, uitvoerder of bijvoorbeeld lid van comité van aanbeveling of raad van toezicht.

Antwoord college van GS bij vraag 4:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

CDA

1. Op donderdag 11 maart jl. heeft de Provincie per e-mail een persvraag van NRC ontvangen inzake betalingen door de Provincie Limburg aan zestien rechtspersonen. Kunt u aangeven hoe de verdere behandeling van deze vraag en e-mail is verlopen, en wie op welk moment waarover in relatie tot deze persvraag is geïnformeerd binnen de Provincie Limburg in de periode tot aan het verschijnen van het artikel inzake IKL/Vrehen in NRC op maandag 22 maart 2021? Graag ondersteunen met documenten.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de bijgevoegde tijdlijn persvraag NRC.

2. Welk contact is er vanaf het moment van verschijnen van het artikel op 22 maart en het debat van 2 april jl. geweest tussen: dhr. Mackus en de controller, dhr. Koopmans en de controller, tussen de overige GS-leden en de controller, tussen de overige GS-leden en de heren Mackus en Koopmans?

Antwoord college van GS:
Op 25 maart 11:30-12:30u. heeft de concerncontroller een gesprek gevoerd met de heren Koopmans en Mackus. Ter voorbereiding op het geplande interpellatiedebat op 2 april heeft de concerncontroller in dat gesprek de scope en opzet van zijn onderzoek medegedeeld. De gedeputeerden hebben de concerncontroller gevraagd deze opzet formeel aan het college aan te bieden.

3. Op last van het college is er een onderzoek gestart naar betalingen en subsidieverstrekkingen door de provincie aan organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is. Dit onderzoek lijkt exact dezelfde vragen te behelzen als de persvragen. Kunt u de onderzoeksopdracht en de omstandigheden waaronder deze opdracht gegeven is duiden? Met daarbij inbegrepen een overzicht van de betalingen uitgesplitst naar betrokken collegeleden en een schets van het proces dat heeft geleid tot deze onderzoeksvraag, bijvoorbeeld welke vragen zijn afgewezen met onderbouwing daarvan.

Antwoord college van GS:
Het antwoord op deze vraag is, gedeeltelijk en voor zover op dit moment bekend, te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

4. In zijn verklaring heeft voormalig-gedeputeerde Mackus gesproken over verwevenheden in het landschapsbeheer die ongewenst en onacceptabel zijn. Kunt u aangeven op welke verwevenheden hier is gedoeld en hoe deze in kaart zijn gebracht?

Antwoord college van GS:
Het is ons college niet bekend wat de voormalige gedeputeerde Mackus hier precies mee bedoelde. Hij heeft aangegeven beschikbaar te zijn voor PS voor vragen.

5. Is er op enig moment intern opgemerkt dat de heer Vrehen zowel werkzaam was voor IKL, maar ook, zo lezen wij, werd ingehuurd om adviezen te verstrekken rondom o.a. MAA en VDL? Zo ja, zijn er regels of procedures in de organisatie om te bezien of e.e.a. verenigbaar is?
6. Zijn er bij deze adviezen inhoudelijke bijzonderheden geconstateerd, c.q. hebben deze adviezen ertoe geleid dat te nemen maatregelen zakelijk weer bij IKL of een van de BV's van de heer Vrehen terecht zou komen?

Antwoord college van GS bij de vragen 5 en 6:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

7. Kunt u aangeven welke relaties er bestaan tussen dhr. Vrehen, IKL, Imagro en haar bestuurders en toezichthouders?

Antwoord college van GS bij vraag 7:
Het antwoord op deze vraag is te vinden in de dossiers die de concerncontroller heeft aangeleverd.

8. Wanneer er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking van de heer Vrehen met provinciale middelen, is de Provincie dan in positie om deze middelen terug te vorderen?

Antwoord college van GS bij vraag 8:
Indien uit een van de onderzoeken blijkt dat er daadwerkelijk sprake is geweest van persoonlijke verrijking, dan zal het college van GS alles doen wat in haar macht ligt om middelen terug te vorderen.

9. In de vergadering van de commissie RLN van 19 maart jl. heeft gedeputeerde Brugman aangegeven dat de rapportages van IKL in het kader van het patrijzen project tekort schieten. Kunt u aangeven waar dit oordeel op gebaseerd is? Graag een concrete toelichting.

Antwoord college van GS bij vraag 9:
In de beschikking die op 4 april 2019 verzonden is aan het IKL is opgesomd welke gegevens zij moeten aanleveren aan de provincie Limburg en tevens is het IKL gehouden aan de verplichtingen die staan opgesomd in de Subsidieverordening Inrichting Landelijk Gebied Limburg (SILG). Na het controleren van de geleverde tussenrapportage van 6 januari 2021 blijkt dat er gegevens ontbreken of onvolledig zijn. Voorbeelden van zaken die geconstateerd zijn, zijn:

- 2 van de 6 gebiedsplannen zijn maar aangeleverd. Met de inhoud van de 2 geleverde plannen kan de provincie niet akkoord gaan aangezien hier inventarisaties van kansrijke landschapselementen ontbreken;
- Projecten die worden benoemd in de rapportage zijn niet SMART omschreven. Tevens is een project opgenomen dat apart door de provincie is gesubsidieerd en niet opgenomen mag worden;
- Een duidelijk en concreet overzicht van de gegeven bijeenkomsten met de daarbij horende terugkoppeling mist;
- Resultaten van monitoring missen zoals de ontwikkeling van de patrijzenstand, predatoren per telgebied en hoeveel territoria van de patrijs in de diverse leefgebieden zich bevonden in 2019 en 2020;

Na enkel malen per e-mail aanvullende informatie gevraagd te hebben is op 12 maart een officiële brief toegestuurd aan het IKL waarin de constateringen zijn opgesomd. Tevens zijn deze constateringen op 15 maart in een mondeling overleg, door de provinciaal accounthouder, gedeeld met het IKL.

10. Bij het debat van 2 april is gesproken over een e-mail die de voorzitter van de Raad van Toezicht van IKL zou hebben gestuurd naar onder andere leden van het college van Gedeputeerde Staten en leden van Provinciale Staten. Kunt u de inhoud van deze e-mail inzichtelijk maken?

11. Tijdens het debat van 2 april is de volgende passage uit het collegeprogramma 2019-2023 (pagina 16) aan bod gekomen: “De Provincie Limburg werkt samen met verschillende verbonden partijen en maatschappelijke, culturele en economische organisaties. Wij achten

het hierbij van belang om gebruik te maken van de ervaring en het netwerk van mensen die in de politieke en maatschappelijke wereld hun sporen hebben verdiend." Kunt u inzichtelijk maken bij welke collegebesluiten ten aanzien van het gunnen van opdrachten is teruggegrepen op deze passage en deze besluiten inclusief onderbouwing overleggen?

Antwoord college van GS bij de vragen 10 t/m 11:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden.

12. Er is de afgelopen periode veelvuldig gesproken over de bestuurscultuur in Limburg. Momenteel zijn er verschillende onderzoeken opgestart of aangekondigd. Kunt u inzichtelijk maken welke besluiten er zijn genomen inzake het opstarten van onderzoeken gerelateerd aan de bestuurscultuur, door zowel Provinciale Staten als Gedeputeerde Staten, wat de stand van zaken is van deze onderzoeken en wanneer de resultaten van deze onderzoeken worden verwacht?

Antwoord college van GS bij vraag 12:
Op 30 maart 2021 hebben wij uw Staten geïnformeerd over de lopende onderzoeken (2021/8800). Per brief van de CdK (ID 120254) zijn uw Staten geïnformeerd over de voortgang van het integriteitsonderzoek. Op 7 april 2021 zijn uw Staten geïnformeerd (ID 120295) over de onderzoeksopzet van de concerncontroller.

13. De Commissaris van de Koning heeft de verwachting uitgesproken dat de kwestie Vrehen niet de laatste affaire zal zijn waarmee de provincie wordt geconfronteerd. Op welke wijze gaat de Provincie op dit moment, in het licht van deze verwachting om met oud-politici die behalve hun werkzaamheden voor de provincie ook commercieel andere opdrachten uitvoeren, die tegenstrijdig kunnen zijn aan de belangen die zij dienen vanuit hun werkzaamheden voor de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 13:
Op 6 april 2021 heeft het College de Ontwikkelvisie Inkoopcentrum 2021 vastgesteld. Hierover zijn uw Staten per mededeling portefeuillehouder geïnformeerd. De Ontwikkelvisie bevat een aantal maatregelen om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van onze inkoop en aanbesteding te vergroten en om de inkooporganisatie te versterken. Zo gaan we het één-op-één gunnen van opdrachten verder inperken. Opdrachten voor leveringen en diensten met een geraamde waarde tussen € 20.000,00 en € 50.000,00 worden, zodra het nieuwe inkoopbeleid is vastgesteld, in beginsel niet meer enkelvoudig onderhands, maar meervoudig onderhands aanbesteed. Daarnaast geeft het college van GS aan de directie de ruimte om scherper en kritischer te gaan sturen op nut en noodzaak van opdrachten. Een speciaal daartoe ingericht toetsteam zal de directie daarbij adviseren. Met deze toetsing versterken we het vierogenprincipe en kritisch vermogen bij opdrachtverleningen, zowel richting de ambtelijke organisatie als richting het college van GS. 3

Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en wordt ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport

14. Hoeveel WOB-verzoeken en persvragen komen er jaarlijks bij de Provincie binnen? Wat is de gebruikelijke routing van persvragen?

Antwoord college van GS bij vraag 14:

Jaarlijks ontvangt de provincie Limburg ongeveer 700-800 persvragen en 50 WOB-verzoeken. Binnen de 700-800 persvragen is een aantal categorieën te onderscheiden. De meest eenvoudige vragen worden ambtelijk afgehandeld door de persvoorlichters, in afstemming met de betreffende beleidsmedewerkers. Sommige vragen zijn vanwege de complexiteit, inhoudelijkheid en/of politieke context zodanig dat bij de beantwoording afstemming wordt gezocht met de meest betrokken portefeuillehouder en de directie. Het is vervolgens aan de portefeuillehouder om te bepalen of de antwoorden op de gestelde persvragen worden geagendeerd in de vergadering van GS.

15. Kunt u aangeven welke eisen op het gebied van governance de provincie stelt aan partijen die subsidies of betalingen ontvangen en op welke wijze hierop wordt toegezien? Kunt u hierbij specifiek ingaan op organisaties waarbij dhr. Vrehen betrokken is?

Antwoord college van GS bij vraag 15:
In het belang van de benodigde zorgvuldigheid en volledigheid heeft het college van GS deze vragen nog niet kunnen beantwoorden. We zijn in afwachting van het lopende onderzoek van de concerncontroller.

16. Hoe hoog in de gemiddelde jaarlijkse omzet van IKL en welk deel hiervan bestaat uit gelden afkomstig van de provincie?

Antwoord college van GS bij vraag 16:
Op basis van de jaarrekening IKL over 2019 kan worden vastgesteld dat de jaaromzet circa 2,5 miljoen bedraagt, waarvan ruim €800.000,- afkomstig is van de Provincie.

17. Heeft IKL op enig moment een vast dienstverband aangeboden aan dhr. Vrehen? Zo ja, op welk moment?

Antwoord college van GS bij vraag 17:
Dit is ons college niet bekend.

18. Heeft de Raad van Toezicht van IKL jaarlijks de financiële stukken door een gekwalificeerd accountantskantoor laten controleren?

Antwoord college van GS bij vraag 18:
Ja.

19. Kunt u inzichtelijk maken hoe het accountantskantoor per jaar geoordeeld heeft over de financiële stukken?

Antwoord college van GS bij vragen 19:
Op basis van de bij ons bekende gegevens, als onderdeel van de jaarlijkse vaststelling van subsidies aan IKL, heeft de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven.

Feitenoverzicht MAA

Feitenoverzicht opdracht omgevingsmanager MAA (NBD Holding BV / de heer Herman Vrehen)
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het omgevingsmanagement MAA.

Het betreft 1 verstrekte opdracht met eenmaal een verlenging en 1 in gang gezet offertetraject zonder opdrachtverlening. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode 1 nov. 2017 tot 1 mei 2018)	
18-09-2017	Bespreking in strategisch overleg Maastricht Aachen Airport (hierna: MAA) met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent wenselijkheid inhuur omgevingsmanager PIP MAA proefdraaien.
02-10-2017	Offerteaanvraag (enkelvoudig) voor opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA ((als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
06-10-2017	Offerte ingediend door Vrehen / NBD Holding BV (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
10-10-2017	Intern verplichtingennummer (hierna: VPL) bij financiële administratie Provincie aangevraagd en – na positief advies inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 24.960 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
16-10-2017	Bespreking in strategisch overleg MAA met toenmalige portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent terugkoppeling inhuur Vrehen als omgevingsmanager PiP proefdraaien. Overweging inzet Vrehen: ervaring omgevingsmanagement VDL-Nedcar en inhoudelijk samenhangende maar te onderscheiden gebiedsopgaven langs de A2-ontwikkelas.
30-10-2017	Overeenkomst van opdracht inzake adviseur omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA afgesloten met NBD Holding BV (zie ordner concerncontroller)
Verlenging overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement PIP proefdraaiplaats MAA (periode tot 1 januari 2019)	
Aanleiding voor verlenging van de uit te voeren opdracht was dat de scope van de opdracht niet zozeer meer alleen het provinciale inpassingsplan voor de proefdraaiplaats op Maastricht Aachen Airport betrof, maar werd verbreed hetgeen verlening van de opdracht noodzakelijk maakte. De aangepaste opdracht betrof het	

adviseren over omgevingsmanagement rondom MAA en Aviation Valley en het coördineren en afstemmen van activiteiten gericht op dialoog. Het betrof het aanbrengen van samenhang en consistentie in omgevingsgerichte acties, die zouden worden opgenomen in een omgevingsplan.	
30-04-2018	Verhoging VPL aangevraagd – en na positief advies van inkoopcentrum- toegekend voor een bedrag van € 10.800
22-05-2018	Verlenging overeenkomst van opdracht met Herman Vrehen / NBD Holding BV tot 01-01-2019 door programmamanager MAA.
05-06-2018	Mededeling portefeuillehouder 5 juni 2018 (besproken in strategisch overleg MAA van 28 mei 2018) inzake PiP proefdraaien (melding opdrachtverlening omgevingsmanager aan PS, als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
08-06-2018	Nadere toelichting op verlenging van de opdracht voor de omgevingsmanager MAA aan de portefeuillehouder. Hierin is het volgende aangegeven: "Vooruitlopend op het proces van het PiP proefdraaiplaats is een opdracht verleend aan Herman Vrehen om als omgevingsadviseur met betrokkenen (gemeenten Beek, Meerssen, MAA, SAMCO, Commissie Regionaal Overleg Luchthaven Maastricht en omwonenden) in beeld te brengen welke verwachtingen er leven met betrekking tot dialoog en afstemming en mogelijkheden tot mitigatie van effecten van het proefdraaien en het vliegveld in het algemeen. Dit is met de (vorige) portefeuillehouder in het tweewekelijks overleg besproken".
26-06-2018	Bespreking in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder en toenmalige directeur omtrent activiteiten in het kader van Aviation Valley. Tevens budgettaire consequenties van verlenging opdracht Herman Vrehen / NBD Holding.
03-07-2018	Mededeling Portefeuillehouder over voortgang mitigerende maatregelen. In Mededeling wordt ingegaan op het met de CRO-partners gestarte traject om te komen tot omgevingsafspraken bij de luchthaven (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
28-02-2019	Het eindresultaat van de eerste opdracht aan NBD Holding BV / Herman Vrehen is vervat in de 'Omgevingsafspraken MAA en Aviation Valley' die op 28 februari 2019 zijn vastgesteld in de Commissie Regionaal Overleg luchthaven Maastricht (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Offerte traject overeenkomst van opdracht omgevingsmanagement MAA (deze opdracht is niet gegund)	
Aanleiding voor dit traject is het nieuwe omgevingsbeleid. Het omgevingsmanagement MAA wordt voorgesteld vanaf nu vorm te geven in twee sporen: het luchthavenbesluit en de omgevingsafspraken. Voor de uitvoering van deze aanpak waren drie opdrachten voorzien. De opdracht waar dit offerte traject over handelt betrof de omgevingsmanager voor een voorzien bedrag van maximaal € 40.000.	
21-01-2019	Toelichting op (vervolg) aanpak omgevingsmanagement in het toenmalige Directieteam, door Herman Vrehen en programmamanager MAA. Tevens besproken in strategisch overleg MAA met portefeuillehouder.
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'verlenging van

	de opdracht van de omgevingsmanager'. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met portefeuillehouder MAA in strategisch overleg MAA.
feb – juni 2019	De uitvraag voor een omgevingsmanager MAA heeft plaats gevonden via een aanbesteding in concurrentie via het Dynamisch Aankoop Systeem (hierna: DAS). Herman Vrehen / NBD Holding BV is verzocht om zich hiervoor in te schrijven. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
april – september 2019	De algemeen directeur van de Provincie Limburg heeft, in verband met het aanstaande bereiken van de AOW-gerechtigde leeftijd van de vertrekkend directeur van de Provincie Limburg, het dossier MAA overgenomen. De programmamanager MAA heeft de algemeen directeur bij die gelegenheid gemeld dat men voornemens was de heer Vrehen als omgevingsmanager in te huren. De algemeen directeur heeft de programmamanager MAA laten weten dat inhuur van de heer Vrehen voor hem niet akkoord is, omdat hij van opvatting is dat een voormalige gedeputeerde niet boven de partijen verantwoordelijk gemaakt kan worden voor de onafhankelijke bewonerscommunicatie met de omwonenden MAA. Bovendien speelde rond dat moment de discussie rond de opportuniteit van inzet van oud-politici. Uitvraag DAS voor inhuur van een omgevingsmanager MAA wordt 'on hold' gezet. Na consultatie inkoopcentrum door programmamanager MAA komt het inzicht dat er geen formele redenen zijn om Herman Vrehen uit te sluiten. De toenmalig portefeuillehouder bedrijfsvoering is hierover geïnformeerd.
25-10-2019	Uitvraag DAS omgevingsmanager continueren
november 2019	Inschrijvingen DAS uitvraag omgevingsmanager, beoordelingsmatrix DAS, ranking van 9 inschrijvers.
19-11-2019	Brief aan PS inzake mededeling portefeuillehouder inzake "Aanvullende beantwoording persvragen NRC" (kenmerk 2019/83489): in de bijlage bij de brief aan NRC staat: "Opmerking 1: Volledigheidshalve merken we op, dat de provincie Limburg tevens betalingen heeft verricht aan NBD Holding NV, het bedrijf waar de heer H. Vrehen eigenaar van is.
december 2019	Definitieve stopzetting DAS-aanbesteding omgevingsmanager door algemeen directeur. Naast de eerder genoemde bezwaren van de algemeen directeur waren er tevens nieuwe inzichten over de wijze waarop het proces van wat in het collegeprogramma de vertaling van de nationale luchtvaartnota voor MAA is gaan heten het beste kan worden ingevuld. Resultaat: geen gunning aan NBD Holding NV.
20-01-2020	Toekenning ophoging VPL tbv afronding facturatie.

Feitenoverzicht VDL Nedcar

Feitenoverzicht Opdracht NBD Holding B.V. / Herman Vrehen Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar).

Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van NBD Holding B.V. inzake het Omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard (VDL Nedcar). Het betreft drie opdrachten. Deze zijn, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht omgevingsmanagement PIP spooraansluiting Yard VDL Nedcar (periode maart-december 2017)	
23 febr. 2017	Overleg (voormalige) directie, programmamanager en Vrehen inzake inzet Vrehen in Omgevingsmanagement Spooraansluiting PIP Yard. Overwegingen voor inschakelen Vrehen onderdeel uitmakend van de offerte-aanvraag: ervaring met vergelijkbaar traject A2 in opdracht van Rijkswaterstaat, kennis van de lokale en regionale maatschappelijke en bestuurlijke verhoudingen en affiniteit met inhoudelijk vraagstuk gericht op een evenwichtige economische ontwikkeling in relatie tot de omgeving.
20 maart 2017	Offerte aangevraagd (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
21 maart 2017:	GS nota voorontwerp PIP spooraansluiting, aankondiging inschakelen NBD (Vrehen) voor omgevingsmanagement.PIP Spooraansluiting Yard VDL-Nedcar. (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
24 maart 2017	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
3 april 2017	Verplichting (VPL) aanvraag en toekenning ad € 12.000 (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
5 april 2017	Opdrachtverlening € 12.000,- (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
Opdracht Kwartiermaken/inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL (periode april 2017-maart 2018)	
Het cluster Plattelandsontwikkeling (PLA) heeft met de (voormalige) directie de voortgang van het project Platteland in Ontwikkeling (PIO) Landgoederen zone Swentibold besproken. Eén van de conclusies uit dit gesprek was dat het project onvoldoende bestuurlijk draagvlak had om te komen tot een programma met compensatiemaatregelen voor de beoogde economische ontwikkeling. Aangezien deze opdracht in het verlengde lag van de opdrachtverlening omgevingsmanagement PIP Spooraansluiting Yard is voorgesteld Vrehen, als onderdeel van de opdracht omgevingsmanagement, te vragen kwartier te maken voor het PIO Landgoederenzone Swentibold. Het kwartier maken had tot doel om te komen tot een intentieverklaring tussen de beoogde partijen. De intentieovereenkomst is feitelijk tot stand gekomen.	
2 november 2017	Verplichtingen (VPL) aanvraag en toekenning van 10 extra uren voor inzet ontwerp workshops PIO Swentibold/VDL gebied
3 november 2017	Toekenning VPL € 1.200,-

Januari 2018 t/m maart 2018	Het voeren van gesprekken in het kader van het kwartier maken voor het PIO project Landgoederenzone Swentibold
Opdracht inzake voorzitterschap ten behoeve van schetsschuit Holtum op 6 en 12 november 2019	
25 juli 2019	Offerte aangevraagd voor voorzitterschap schetsschuiten PIO Landgoederenzone Swentibold (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
26 juli 2019	Offerte (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)
31 oktober 2019	Opdracht verleend voor een bedrag van € 1.440,- exl BTW (als bijlage opgenomen in dossier NBD Holding BV van de concerncontroller)

Feitenoverzicht Nexus BV

Feitenoverzicht opdrachten @Nexus BV
Hieronder treft u aan een overzicht van de werkzaamheden van @Nexus B.V. inzake de ondersteuning van het Omgevingsmanagement MAA met online community.
Het betreft 1 verstrekte opdracht met een aanvulling. Deze opdracht is, gelet op de verwachte omvang van het bedrag (< € 50.000) in lijn met ons aanbestedingsbeleid, verleend op basis van een enkelvoudige onderhandse aanbesteding.

Onderstaand procesverloop is in overwegende mate op basis van aanbestedingsdossiers tot stand gekomen. Bestuurlijke afstemmingsmomenten in het totale besluitvormingsproces zijn nog niet volledig in beeld en worden toegevoegd in stap 4 van het onderzoek van de concerncontroller.

Datum	Processtap
Opdracht aan @ Nexus B.V. inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie	
12-02-2019	De benodigde (proces)middelen zijn door GS ter beschikking gesteld (GS nota 12 februari 2019), waarin is aangegeven dat de middelen onder meer nodig zijn voor de 'online community management' (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
18-02-2019	Aanpak omgevingsmanagement is toegelicht en besproken met Portefeuillehouder MAA in Strategisch Overleg MAA.
19-02-2019	Offerteaanvraag voor opdracht inzake online community management (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
20-02-2019	Offerte @Nexus BV (inzet dhr. M. Hartjes) (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)_
18-04-2019	Toekenning Verplichting VPL á € 16.000 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
16-05-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake inrichten, ingebruikname en ondersteuning applicatie ad € 15.950 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller
03-09-2019	Opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community management ad € 13.200, looptijd t/m maart 2020 (als bijlage opgenomen in dossier @Nexus BV van de concerncontroller)
30-01-2020	Offerte @Nexus BV inzake aanvullende opdracht gericht op de uitrol van het ontwikkelde communicatietool naar 1500 huisadressen inclusief een periode van 3 maanden gebruik, testen en evaluatie
19-03-2020	advies JZI inkoop over nieuwe (aanvullende) opdracht
23-03-2020	Directieteam akkoord met inhuur van / opdracht aan @Nexus BV
25-03-2020	Toekenning VPL voor aanvullende opdracht aan @Nexus BV VPL á € 24.517.
31-03-2020	Aanvullende opdrachtverlening aan @Nexus BV inzake online community manager looptijd t/m 1 augustus 2020
01-08-2020	Opdracht aan @Nexus is per augustus 2020 afgerond. Evaluatie applicatie en uitrol wordt geagendeerd voor Commissie Regionaal Overleg CRO werkgroep omgevingsafspraken
31-08-2020	Toekenning ophoging VPL á € 2.220 ten behoeve van eindafrekening

Bijlage 5

Schriftelijke beantwoording van gestelde vragen in 1e termijn aan CdK in PS-vergadering van 2 april 2021.

7 april 2021

Openstaande vragen CdK en/of GS - via schriftelijke beantwoording aan PS
Tijdens het debat op 02 april jl. zijn er een aantal vragen door u aan Gouverneur Bovens en/of College gesteld. De navolgende vragen zijn nog niet (afdoende) beantwoord en worden daarom via deze schriftelijke beantwoording meteen meegenomen.

Hoe staat CdK tov passende afstand nemen tot college en borging bestuurlijke integriteit de komende periode?
Voor wat betreft de casus Vrehen heb ik in mijn mededeling d.d. 23 maart jl. uw staten geïnformeerd over de integriteitsmelding en de opdracht voor het opstellen van een onderzoeksvoorstel. Dit besluit heb ik afzonderlijk van GS genomen, en aan het College deze stap medegedeeld. Het schrijven van het voorstel heb ik aan de onafhankelijk adviseur overgelaten. Daarnaast heb ik gezorgd voor een onafhankelijkheidswaarborg in het onderzoeksvoorstel - zoals dat is doorgezonden aan de Commissie Integriteit – en heb ik om die reden het opdrachtgeverschap gedelegeerd aan de Commissie Integriteit. Dit vanwege het aanzienlijke belang van de onafhankelijkheid van dit onderzoek en daarmee het voorkomen van elke schijn van beïnvloeding. Ik ga ervan uit dat de Commissie Integriteit ervoor zal waken dat er geen sturing op het onderzoekthema vanuit Gedeputeerde Staten noch vanuit Provinciale Staten zal plaatsvinden.

Hoe is het wettelijk geregeld? In algemene zin is de taak op het gebied van integriteit aan de CdK door de wetgever via de Provinciewet toebedeeld. Het zorgdragen voor integriteit kan en mag een CdK dan ook niet tijdelijk in mindere mate uitvoeren. Ik zou dat ook niet anders willen. Wel kan ik – zoals hierboven aangegeven – gepaste afstand nemen tot integriteitsonderzoeken die ingesteld worden.

Ten aanzien van nieuwe meldingen in de toekomst. Is de CdK streng genoeg om veroordelend te zijn?
Zoals ik eerder heb aangegeven: de controller is momenteel bezig met het feitenonderzoek. Als de resultaten daarvan onduidelijkheden, twijfels of het vermoeden opleveren dat zaken wellicht niet correct zijn gelopen, dan zullen wij hierover vanzelfsprekend onverwijld contact met het Openbaar Ministerie opnemen. Een eventueel strafrechtelijk oordeel is aan het Openbaar Ministerie.
Indien nieuwe meldingen zich voordoen zal ik op eenzelfde wijze te werk gaan. Wanneer er aanleiding is, zal er onderzoek gestart worden op basis van het 'protocol (mogelijke) integriteitsschendingen' en het trekken van conclusies is voorbehouden aan uw Staten op basis van de onderzoeksresultaten. Wanneer onderzoek vermoeden oplevert dat zaken niet correct gelopen zijn, zal ik ook dan hierover contact opnemen met het Openbaar Ministerie.

Welke gedeputeerde had Subsidies in portefeuille?
Vanaf 2019:
Subsidieverleningen bij iedere afzonderlijke inhoudelijk portefeuillehouder.
Portefeuille Subsidies (inlc. Vaststellingen): Koopmans (m.u.v. subsidies die binnen zijn portefeuille vielen of vallen).

2015-2019
Subsidieverleningen bij iedere afzonderlijke inhoudelijk portefeuillehouder.
Portefeuille Subsidies (inlc. Vaststellingen): Teunissen (m.u.v. subsidies die binnen zijn portefeuille vielen of vallen).

Wat heeft u gedaan om het imago van de provincie Limburg te verbeteren.
Vooropgesteld zij dat het College van Gedeputeerde Staten elke dag werkt aan het behartigen van de belangen voor Limburg en alle Limburgers vanuit de overtuiging dat dit alleen kan vanuit een integere bestuurscultuur die buiten elke schijn van belangenverstrengeling of bevoordeling staat. Het College neemt de recente ontwikkelingen rondom IKL en haar voormalige bestuurder Vrehen dan ook zeer serieus en hoog op.
Sinds de installatie van dit College op 28 juni 2019 zijn de volgende extra inspanningen gedaan:

- In 2019 is de risicoanalyse op het gebied van integriteit voor kandidaat-gedeputeerden ingezet ten behoeve van de zeven nieuwe collegeleden en is er door alle kandidaten een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) overlegt;

- Naar aanleiding van de gewijzigde Ambtenarenwet en invoering in 2020 is er een nieuwe ambtelijke gedragscode binnen de Provincie Limburg opgesteld;
- Op 5 februari 2021 hebben Provinciale Staten de nieuwe Gedragscode Integriteit Gedeputeerde Staten vastgesteld, welke op 24 februari jl. is gepubliceerd in het Provinciaal Blad. In deze gedragscode zijn ook waar relevant de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer inzake het onderzoek naar de inzet van oud-politici;
- Er heeft een update plaatsgehad van de website www.integriteitlimburg.nl;
- Naast de bestaande instrumentenkoffer en methodieken voor integriteits-trainingen en gesprekken is er een 'serious game' ('Zuivere Koffie') ontwikkeld en breed beschikbaar gesteld via de app-stores aan bestuurders en medewerkers in het openbaar bestuur;
- In het introductieprogramma voor nieuwe provinciale medewerkers is het onderdeel dilemmatraining opgenomen en worden aansluitend aan het introductieprogramma de eed of belofte afgelegd;
- Naar aanleiding van het advies van de Zuidelijke Rekenkamer hebben wij met u in de Staten de afspraak gemaakt een jaarlijks debat over integriteit te voeren, waarbij ook het gesprek over 'de schijn van' centraal staat. Het Jaarverslag Integriteit zal jaarlijks voorafgaand aan dit debat aan uw Staten worden toegezonden. Ook vormen integriteitssessies onderdeel van het programma voor Provinciale Staten;
- Na het debat inzake de 'Nevenfunctie Commissariaat Terraq' is er op basis van de aangenomen motie een onderzoeksvraag opgenomen in de enquête die ingaat op de wijze waarop invulling is gegeven aan het toezicht door GS, CdK en PS. Ook heeft CdK als voorzitter van Provinciale Staten en portefeuillehouder integriteit een brief aan uw Staten en Gedeputeerde Staten gezonden waarbij hij adviseert om, indien van toepassing, het registratienummer en de handelsnaam van een eventuele KvK-inschrijving te vermelden onder de persoonlijke gegevens op de persoonlijke pagina van het betreffende statenlid of gedeputeerde. De uitvoering wacht op advies van het Presidium.
- Op 23 maart jl. is de opdracht voor het opstellen van een integriteitsonderzoek gegeven naar aanleiding van de publicatie in NRC inzake de heer Vrehen. Het opdrachtgeverschap is gedelegeerd aan de Commissie Integriteit.
- Tenslotte heeft het College op 6 april 2021 het sonderend voorstel inzake Beleidskader Benoemingen 2.0 vastgesteld en ter bespreking aan Provinciale Staten gestuurd. Hierin zijn de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer verwerkt evenals de gedane toezeggingen aan uw Staten in het debat over het rapport.

In zijn algemeenheid is het integriteitsbeleid erop gericht om een moreel kader te realiseren voor ieders dagelijks handelen vanuit ieders persoonlijke verantwoordelijkheid. Preventie en het verder ontwikkelen van bewustwording op het gebied van integriteit staan hoger op de agenda dan ooit. Uiteindelijk gaat het hier om keuzes en gedrag van mensen die de integriteitsmaat bepalen. Burgers moeten er op kunnen vertrouwen dat een overheid integer handelt. Iedereen, altijd en in alle opzichten. Een uitgebreide verantwoording voor de activiteiten over 2019 vindt u in het Jaarverslag Integriteit van 2019 welke uw Staten hebben ontvangen op 28 augustus 2020 (2020/34454). Het Jaarverslag Integriteit 2020 is momenteel in voorbereiding en zal voor het zomerreces aan de Commissie Integriteit en aan uw Staten worden toegezonden waarin verslag wordt gedaan over de inspanningen van afgelopen jaar. De behandeling is voorzien voor de laatste Statenvergadering voor het zomerreces.

Integriteit is een continue proces, dat bestaat uit stimuleren, klankborden en aanspreken op ieder moment van de dag en zeven dagen per week. Er worden onder meer spiegelgesprekken gevoerd met statenleden en bestuurders, waarbij ook wordt gereageerd op signalen en opmerkingen worden geplaatst waar nodig.

Hoeveel meldingen heeft u van integriteitsschendingen en vermoedens de afgelopen jaren ontvangen?

a) Jaartallen en inhoud in overzicht
b) Wat is er met meldingen gedaan
c) welke acties u heeft ondernomen
d) waartoe dit heeft geleid

Het Jaarverslag Integriteit 2020 is momenteel in voorbereiding. Met betrekking op de huidige Statenperiode, kan ik u in samenspraak met de Griffier vanuit mijn rol als voorzitter Provinciale Staten, u in ieder geval het volgende laten weten. Desgewenst kan dit ook op een later te bepalen tijdstip worden aangeleverd ter zake een eerdere Statenperiode.

Het onderstaande overzicht volgt uit het door Provinciale staten vastgestelde *Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door Leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten Provincie Limburg* en wordt als zodanig toegepast. Door het vastleggen van de stappen in voornoemd protocol waarborgt dit de kwaliteitsnormen en proceseenduidigheid.

Klankbord en adviezen:
Leden van PS streven er actief naar om conform de Gedragscode binnen twee weken klankbord te zoeken nadat zij geconfronteerd worden met (mogelijke) integriteitsvraagstukken. Zowel met de CdK, Griffier alsook met de Extern Adviseur Integriteit kunnen Statenleden over diverse vraagstukken vertrouwelijk klankborden. Ervaring leert dat hier veelvuldig gebruik van worden gemaakt (het gaat dan van vrij eenvoudige tot meer complexe vraagstukken). N.a.v. een vraagstuk kan een Statenlid vragen om schriftelijk advies. Dit advies biedt Statenleden handvatten om transparant en zorgvuldig te handelen. Adviezen inzake relatief eenvoudige zaken komen veelvuldig voor en worden mondeling, vaak onder verwijzing naar actuele moresprudentie, voorzien van een advies.

Meldpunt integriteitsmeldingen:
Meldingen verlopen primair via de Extern Adviseur Integriteit (conform protocol). Dit meldpunt staat opgenomen op de website met een e-mail adres en telefoonnr. van de Extern Adviseur Integriteit. Meldingen worden in de integriteitsdriehoek (CdK/ Griffier/ Extern Adviseur Integriteit) besproken, gewogen en conform het protocol (mogelijke) integriteitsschendingen behandeld/afgehandeld.

Beoordeling melding en verslag aan CI:
De Extern Adviseur Integriteit doet t.a.v de melding een voortoets en deze dient als basis voor bespreking in de Integriteitsdriehoek. Een melding wordt gewogen en beoordeeld in de driehoek (CdK, Griffier en Extern Adviseur Integriteit). De driehoek doet periodiek en op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie in de Commissie Integriteit.

De meldingen, adviesverzoeken alsook landelijke ontwikkelingen inzake integriteit vormen belangrijke bouwstenen voor het (mogelijkerwijs) aanpassen van de Gedragscode, ontwikkelen van moresprudentie, kiezen van actuele onderwerpen voor Integriteitsworkshops en bijeenkomsten zoals georganiseerd door de Commissie Integriteit.

Overzicht	aantallen	acties
Integriteitsspiegelgesprekken met ieder Statenlid sinds maart 2019 ***Integriteitsspiegel****: Om bewustwording te creëren en de kwetsbaarheden van aanstaande Provinciale Statenleden zo goed mogelijk te kunnen inschatten/bespreekbaar te maken, acht de Commissaris van de Koning het van belang om aan de hand van een integriteitsspiegel in gesprek te gaan. Deze bevat vragen over*	-47X bij aantreden nieuwe Statenleden nav de Verkiezingen maart 2019 -12X bij wisselingen in Statenleden vanaf maart 2019 tot heden	

relevante onderwerpen die voor de bewustwording van integriteitsrisico's voor de goede functie-uitoefening van Statenleden van belang zijn. Aan de hand van de in de integriteitsspiegel opgenomen vragen kan men zich afvragen of er gebeurtenissen zijn uit het verleden of heden waardoor het Statenlid risico loopt (zie bijlage).		
Integriteitsmeldingen (GS/PS) sinds maart 2019 een melding wordt gewogen en beoordeeld in de driehoek (CdK, Griffier en Adviseur). De beoordeling kan leiden tot conclusies zoals genoemd in het protocol. De driehoek doet periodiek en op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie.	2021: 1 integriteitsmelding	Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. GS): Onderzoeksvoorstel opgesteld en besproken in de CI.
	2020: 5 integriteitsmeldingen	1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. GS): Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Oordeel: Er zijn onvoldoende aanwijzingen voor een integriteitsschending Besproken binnen de CI. 1x melding (m.b.t. GS): geen voortoets en geen verdere behandeling om reden van inzetten Recht van enquête door PS. 1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS) Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Oordeel: Er zijn onvoldoende aanwijzingen voor een integriteitsschending. Besproken binnen de CI. 2 x geen redelijk vermoeden van een integriteitsschending (m.b.t. PS). Melding niet ingevolge protocol in behandeling genomen. Waarvan: 1 x advies om in onderling in gesprek te gaan en 1 x gesprek met extern adviseur. T.a.v. alle meldingen geldt dat deze (geanonimiseerd) zijn besproken binnen de CI.

	2019: 3 integriteitsmeldingen	1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS): Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Gesprekken met betrokkenen gevoerd en advies uitgebracht. 1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS): Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Verdere afhandeling was door omstandigheden niet meer mogelijk, besproken binnen de CI. 1x Afhandeling volgens meldprotocol (m.b.t. PS): 1x Afhandeling volgens meldprotocol: Voortoets uitgevoerd – beoordeeld binnen de integriteitsdriehoek. Geen schending Gedragscode, besproken binnen CI T.a.v. alle meldingen geldt dat deze (geanonimiseerd) zijn besproken binnen de CI.
Behandelde adviesverzoeken van Statenleden die zijn voorzien van een schriftelijk advies. Een adviesverzoek kan voortkomen uit de spiegelgesprekken dan wel individuele integriteitsvraagstukken van Statenleden zoals de schijn van belangenverstrengeling. Alle adviesverzoeken zijn verwerkt in de geactualiseerde moresprudentie.	2021: 3 adviesverzoeken	3 x Voortoets uitgevoerd inzake mogelijke belangenverstrengeling en **schriftelijk** advies uitgebracht aan betreffende Statenleden;
	2020: 5 adviesverzoeken	5 x Voortoets uitgevoerd inzake mogelijke belangenverstrengeling en **schriftelijk** advies uitgebracht aan betreffende Statenleden;
	2019: 3 adviesverzoeken	3 x Voortoets uitgevoerd inzake mogelijke belangenverstrengeling en **schriftelijk** advies uitgebracht aan betreffend statenlid;
Behandelde adviesverzoeken van Statenleden die zijn voorzien van een mondeling advies in een bv. een reflectiegesprek	diversen	Advies/reflectie inzake vraagstukken, bijvoorbeeld hoe omgaan met aannemen geschenken, onthouden van stemmen, omgangsvormen, etc.

Ambtelijke integriteitsmeldingen
Over eventuele ambtelijke integriteitsmeldingen wordt ook gerapporteerd in het Jaarverslag Integriteit. Zoals aangegeven was er sprake van 2 meldingen in 2019 (zie jaarverslag Integriteit 2019) en waren er geen meldingen in 2020. Ambtelijke integriteit is gemandateerd naar algemeen directeur. De CdK treedt in deze ook niet op bij ambtelijke handhaving.

Limburgse bestuurders/ burgmeesters
Over eventuele meldingen en besprekingen met Limburgse burgemeesters/bestuurders leg ik – conform mijn ambtsinstructie - verantwoording af aan de Minister van Binnenlandse Zaken.

Limburgs
Parlement

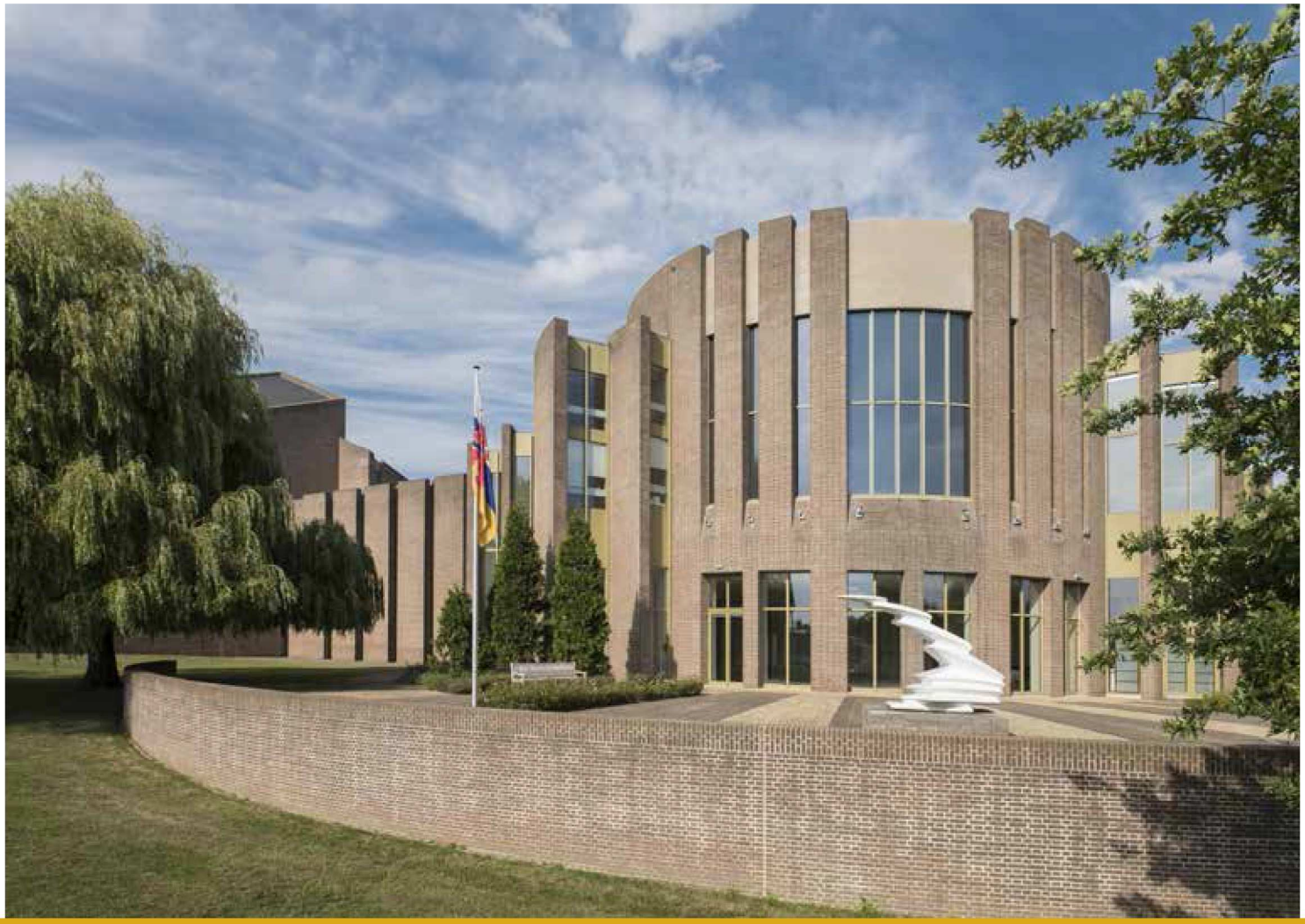

Integriteitspiegel leden Provinciale Staten Limburg

provincie limburg

Wat staat ons voor ogen met deze Integriteitspiegel?

Publieke bestuurders liggen in toenemende mate onder een maatschappelijk vergrootglas. Discussies over integriteit doen vrijwel altijd afbreuk aan het vertrouwen dat burgers hebben in de overheid. Het is dus belangrijk dat bestuurders en volksvertegenwoordigers integer zijn. Integriteit wordt dan ook gezien als een belangrijke kernwaarde voor gekozen politieke bestuurders. Toch raken met enige regelmaat politieke ambtsdragers betrokken bij integriteitskwesties. In sommige gevallen betreft dat strafbare feiten in de uitoefening van hun functie. Maar meestal gaat het in de praktijk om integriteitskwesties buiten de sfeer van de functie-uitoefening en om mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling.

Met ingang van 1 februari 2016 heeft de commissaris van de Koning op grond van artikel 175, tweede lid van de Provinciewet de taak de bestuurlijke integriteit van de Provincie te bevorderen. Hiermee is de rol en zorgplicht van de commissaris van de Koning met betrekking tot het bevorderen van de bestuurlijke integriteit van de provincie wettelijk vastgelegd.

Om bewustwording te creëren en de kwetsbaarheden van aanstaande Provinciale Statenleden zo goed mogelijk te kunnen inschatten/bespreekbaar te maken, acht de Commissaris van de Koning het van belang om met u aan de hand van een integriteitsspiegel, in gesprek te gaan. De Integriteitsspiegel vormt een belangrijk onderdeel in de voorbereiding van uw rol als politicus in de nieuwe Statenperiode. Deze bevat vragen over relevante onderwerpen die voor de bewustwording van integriteitsrisico's voor de goede functie-uitoefening van Statenleden van belang zijn. Na benoeming op grond van de Kieswet, maar vóór het onderzoek van de geloofsbrieven en de installatie heeft de Commissaris van de Koning samen met de griffier en de extern adviseur Integriteit een gesprek met u over de onderwerpen uit de integriteitsspiegel. Aan de hand van de in de integriteitsspiegel opgenomen vragen, kunt u zich afvragen of er gebeurtenissen zijn uit het verleden of heden waardoor u nu als Statenlid risico loopt.

Hierbij kunt u denken aan vragen in relatie tot onderstaande onderwerpen:

1. Gesprek met de Commissaris van de Koning
2. Strafrechtelijke antecedenten
3. Persoonlijke levenssfeer
4. Financiën (persoonlijk)
5. Financiën (zakelijk)
6. Eventueel eerder Volksvertegenwoordigerschap
7. Overige omstandigheden
8. Enige toelichting (hierna aangegeven met *)

Ad 1 Gesprek met de Commissaris van de Koning

Zijn er redenen waarom u af zou willen zien van een gesprek met de Commissaris van de Koning van de Provincie Limburg over deze integriteitspiegel voor uzelf en voor Provinciale Staten?

Ad 2 Strafrechtelijke antecedenten*

Alhoewel u niet verplicht bent om hierover mededelingen te doen, is dit onderwerp van de integriteitspiegel voor u van groot belang om u te realiseren of dit soort gebeurtenissen een integriteitsrisico kunnen vormen bij de uitoefening van uw functie als Statenlid.

- Bent u nu of in het verleden betrokken geweest bij een strafbaar feit* dat relevant is om in het licht van het bovenstaande te benoemen?
- Is een instelling* waarvan u bestuurder ((mede)beleidsbepaler) bent of was, verdacht (geweest) van een strafbaar feit?
- Is er weleens aangifte tegen u gedaan?

Ad 3 Persoonlijke levenssfeer

- Zijn er situaties (conflicten, incidenten, sociale contacten, verslavingsproblematiek, et cetera) nu of in het verleden waardoor u mogelijk chantabel kunt worden?
- Heeft u persoonlijke contacten die uw integriteit in twijfel kunnen trekken?

Ad 4 Financiën (persoonlijk)

- Heeft u financiële problemen (gehad) die hebben geleid tot een juridische, invorderings- of incassoprocedure?
- Verwacht u binnen een jaar financiële problemen die kunnen leiden tot een juridische, invorderings- of incassoprocedure?

Ad 5 Financiële (zakelijk)

- Heeft u, of een aan u gelieerde derde*, een financieel belang en/of zeggenschap* in instellingen die nu of in het verleden een functionele relatie met de Provincie Limburg hebben gehad, of wordt verwacht dat een functionele relatie de komende jaren kan ontstaan? Zo ja, wat is de naam en de vestigingsplaats van de instelling, waaruit bestaat het belang en kunt u die relatie toelichten?
- Heeft u, of een aan u gelieerde derde, onroerend goed in bruikleen van de provincie?
- Hebt u betaalde of onbetaalde nevenfuncties* aanvaard dan wel bent u voornemens nevenfuncties te aanvaarden? Zo ja, welke. Bent u zich bewust welke nevenfuncties u wel en niet kunt aanvaarden naast uw Statenlidmaatschap conform artikel 15 Provinciewet?

Ad 6 Eventueel eerder Volksvertegenwoordigerschap

- Bent u ooit eerder tot volksvertegenwoordiger verkozen? Zo ja, in welke provincie, van wanneer tot wanneer?
- Hebt u eerder ten behoeve van een verkiezing tot volksvertegenwoordiger in de integriteitspiegel gekeken? Zo ja, in welke hoedanigheid en in welke periode? Is er in die functie aandacht besteed aan integriteit
- Bent u als volksvertegenwoordiger ooit op het niet naleven van een door een volksvertegenwoordiging vastgestelde gedragscode integriteit aangesproken?

Ad 7 Overige omstandigheden

- Heeft u in het verleden voor de Provincie Limburg gewerkt of diensten verricht, niet zijnde politiek-bestuurlijke functies (betaald of onbetaald?
- Heeft u in het verleden samenwerkingsverbanden waarin de Provincie Limburg participeert (bijv. verbonden partijen*) of waarmee de Provincie een subsidierelatie onderhoudt, gewerkt of diensten verricht (betaald of onbetaald)? Zo ja, wat voor werkzaamheden/diensten waren dat en wanneer speelde dat?

*Toelichting

Om onduidelijkheid te voorkomen volgt hieronder een korte uitleg van of toelichting bij een aantal gehanteerde begrippen die met een * zijn aangeduid.

Strafrechtelijke antecedenten

Denk ook aan geseponeerde zaken anders dan met redenen ten onrechte verdachte of onvoldoende bewijs en ernstige verkeersmisdrijven (o.a. joyriding, rijden onder invloed van drank of drug, doorrijden na een aanrijding, rijden tijdens een rijontzegging, rijden als uw rijbewijs is ingevorderd, dood door schuld, vals kenteken). Verkeersovertredingen zijn in dit verband niet van toepassing.

Strafbaar feit

Strafbare feiten zijn menselijke gedragingen die vallen binnen de grenzen van de wettelijke delictsomschrijving. Dergelijke gedragingen zijn wederrechtelijk, verwijtbaar en op inbreuk van de wettelijke delictsomschrijving staat straf.

Instelling

Publiekrechtelijke rechtsvormen, vereniging, coöperatie, Onderlinge waarborgmaatschappij, NV, BV en stichting zoals bedoeld in artikel 3 van boek 2 Burgerlijk Wetboek, eenmanszaak, VOF of CV, stille maatschap, beroepenmaatschap, fonds voor gemene rekening en vergelijkbare buitenlandse rechtsvormen.

Financieel belang

Het aandeel of een ander vergelijkbaar kapitaal verschaffend belang dat u heeft in het financiële vermogen van een instelling. Dit betreft tevens het bezit zijn van effecten, vorderingsrechten en financiële deelnemingen in instellingen.

Een aan u gelieerde derde

Dit betreffen de volgende personen:

- Uw echtgeno(o)t(e) of partner;
- Bloed- en aanverwanten tot de 2e graad van u (ouders, kinderen, broers/zussen, kleinzoon/kleindochter);
- Personen binnen uw huishouden;
- Lasthebbers en vermogensbeheerders die ten behoeve van u optreden;
- Iedere andere relatie van u, zoals bv goede vrienden, zakenrelaties, etc., met een wezenlijk belang bij transacties van de Provincie Limburg.

Nevenfuncties

Een nevenfunctie is een al dan niet bezoldigde functie die een persoon naast zijn of haar hoofdberoep uitoefent. De Provinciewet verstaat onder een nevenfunctie van een Statenlid o.a. zijn/haar hoofdfunctie.

Zeggenschapsbelang:

Het stemrecht of een andere vergelijkbare invloed op het hoogste orgaan van een instelling.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de Provincie Limburg een bestuurlijk en/of financieel belang heeft.

www.limburg.nl

Limburgs Parlement

provincie limburg

PROTOCOL (MOGELIJKE) INTEGRITEITSSCHENDINGEN DOOR LEDEN VAN PROVINCIALE STATEN OF LEDEN VAN GEDEPUTEERDE STATEN PROVINCIE LIMBURG 2020[1]

Reikwijdte protocol

Dit protocol moet mede worden bezien in het kader van de wijziging van art. 175 van de Provinciewet. De wijziging betreft een uitbreiding van dit artikel met een zorgplicht van de Commissaris van de Koning ten aanzien van het bevorderen van de ambtelijke en bestuurlijke integriteit binnen de provincie.

Indien collega-bestuurders, ambtenaren, organisaties, bedrijven of burgers een redelijk vermoeden hebben van schending van bestuurlijke integriteit door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten kunnen zij zich melden bij de provincie Limburg.

Definities

- Adviseur Integriteit: de door het Presidium aangestelde extern adviseur met specifieke kennis en ervaring op het gebied van integriteit;
- Commissie Integriteit: commissie, die gaat over Integriteit; een commissie van Statenleden die integriteitsonderzoeken mede begeleidt, de kennis over integriteit binnen Provinciale Staten ontwikkelt en mede de integriteit van leden van Provinciale Staten bevordert;
- Integriteitsdriehoek: een overlegplatform tussen Commissaris van de Koning (CdK), griffier en een Adviseur Integriteit. In de Integriteitsdriehoek worden integriteitsmeldingen gewogen en beoordeeld;
- Integriteitsschending: een gedraging van een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten, die in strijd is met het handelen als 'goed volksvertegenwoordiger' of 'goed bestuurder". Het kan gaan om feiten die wettelijk strafbaar zijn, maar ook om handelingen in strijd met geschreven of ongeschreven regels;
- Klankbord: een mee- en tegendenker van een lid van Provinciale Staten;
- Melding: het afgeven van een in behandeling te nemen, als zodanig bedoeld, signaal over een (mogelijke) integriteitschending.

Klankbord bij Integriteitsvraagstukken[2]

Leden van Provinciale Staten streven er actief naar conform art. 1.5. van de Gedragscode bestuurlijke integriteit voor leden van Provinciale Staten provincie Limburg 2020 (hierna te noemen: de gedragscode) binnen twee weken een klankbord op te zoeken nadat zij geconfronteerd worden met (eigen) integriteitsvraagstukken.

Dit klankbord kan men vinden bij de CdK, de griffier, iemand binnen de eigen partij of fractie, een externe in de privékring etc. De klankbordfunctie behelst eveneens de mogelijkheid om bij vraagstukken betreffende een mogelijke (schijn van) belangenverstrengeling, de Statengriffier en/of de extern adviseur integriteit te laten toetsen waar eventueel spanningsvelden kunnen ontstaan inzake het voorgelegde vraagstuk en hierin een advies uit te laten brengen. Dit advies biedt handvatten voor leden van Provinciale Staten om transparant en zorgvuldig handelen te kunnen waarborgen en zo (een schijn van) belangenverstrengeling zoveel mogelijk te voorkomen.

---

[1] Alle in het protocol genoemde termijnen zijn streeftermijnen, die alleen voorzien van redelijke argumenten overschreden mogen worden.

[2] Deze fase is ook opgenomen in de gedragscode bestuurlijke integriteit Provinciale Staten Provincie Limburg 2020.

Leden van Gedeputeerde Staten zoeken op gelijke wijze actief een klankbord op, waarbij tevens gebruik kan worden gemaakt van de Vertrouwenspersoon Integriteit voor Bestuurders (VIB), actief namens de Stuurgroep Integriteit Limburg.

Signalering en melding (mogelijke) integriteitsschendingen

Melding na signaal

Een (mogelijke) integriteitsschending door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten kan gesignaleerd worden door collega-bestuurders, ambtenaren, organisaties, bedrijven of burgers, die hier melding van kunnen doen bij een door het Presidium hiervoor aangestelde Adviseur Integriteit. Een melding hoeft niet noodzakelijkerwijs te gaan over een vaststaand feit. Er kan ook sprake zijn van een vermoeden. Indien de persoon in kwestie een melding doet, moet het echter wel om een op redelijke gronden gebaseerd vermoeden gaan, gebaseerd op eigen kennis of eigen waarneming. Alleen dan worden de meldingen door de Adviseur Integriteit in behandeling genomen.

Een melder kan aangeven anoniem te willen blijven. Leden van Provinciale Staten en leden van Gedeputeerde Staten zijn niet wettelijk verplicht om een integriteitsschending door een lid van Provinciale Staten of een lid van Gedeputeerde Staten te melden.

Op grond van artikel 162 van het Wetboek van Strafvordering zijn leden van Provinciale Staten, leden van Gedeputeerde Staten en ambtenaren alleen verplicht om (bij de politie) aangifte te doen van (ambts)misdrijven.

Bij twijfel of sprake is van een (ambts)misdrijf, kan een lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten (of ambtenaar) in een vertrouwelijk gesprek advies inwinnen bij de Rijksrecherche.

Meldpunt

De ontvangst van integriteitsmeldingen loopt primair via de Adviseur Integriteit. Hij is het (vertrouwelijke) meldpunt voor alle signalen van (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden van Gedeputeerde Staten. De Adviseur Integriteit bevestigt binnen een week (schriftelijk/per e-mail) de ontvangst van het signaal aan de melder. Deze adviseur is iemand met kennis van en ervaring met integriteitsonderzoeken, niet zijnde een bureau dat onderzoek gaat doen naar integriteitsmeldingen in de Provincie Limburg. De Adviseur Integriteit houdt na een melding strakke regie op het administratieve proces en zorgt in alle fases voor verslaglegging.

Duiding en beoordeling melding

Beoordeling integriteitsmeldingen

De Adviseur Integriteit doet t.a.v. de melding een voortoets, Deze voorbereiding dient als basis voor bespreking van de integriteitsmeldingen in de Integriteitsdriehoek. In de Integriteitsdriehoek worden de meldingen gewogen en beoordeeld. De melder wordt binnen 2 weken na beoordeling in de Integriteitsdriehoek telefonisch of schriftelijk / per e-mail door de Adviseur Integriteit geïnformeerd over het resultaat van de beoordeling.

Het oordeel van de integriteitsdriehoek is geen besluit zoals bedoeld in art. 1:3 van de Algemene wet Bestuursrecht. Hiertegen kan derhalve geen bezwaar of beroep worden ingesteld.

Een integriteitsmelding wordt getoetst aan de wet- en regelgeving en de gedragscode op:

- de aard van het feit;
- de ontvankelijkheid van de melding;
- de ernst van de zaak;
- de valideerbaarheid van feiten en omstandigheden;
- de positie of persoon van de bron en de persoon van het lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten in kwestie;
- de geloofwaardigheid/waarschijnlijkheid van signalen;
- de spoedeisendheid/actualiteit van de melding.

De beoordeling kan leiden tot de volgende conclusies:

1. het betreft *geen integriteitskwestie.* De Adviseur Integriteit neemt binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact op met de melder.
2. het betreft *geen integriteitsschending.* De Adviseur Integriteit neemt binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact op met de melder .
3. *er dreigt een schending*. Wanneer er geen sprake is van schending, maar bv. een schending door een lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten dreigt, dan wordt geen onderzoek naar de melding verricht, maar zal de Adviseur Integriteit binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek contact opnemen met het betreffende lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten (vertrouwelijk) en de melder..
4. er zijn *onvoldoende aanwijzingen vooreen integriteitsschending*. Als er onvoldoende aanwijzingen zijn om te constateren dat er sprake is van een integriteitsschending, neemt de Adviseur Integriteit binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek (vertrouwelijk) hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten;
5. *er is aanvullende informatie nodig*. Als er niet genoeg informatie is om de melding te kunnen beoordelen is er vooronderzoek nodig. Dit vooronderzoek start in opdracht van de CdK binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek. Binnen 3 weken na beoordeling van de melding in de integriteitsdriehoek (vertrouwelijk) neemt de Adviseur Integriteit hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten.
6. *er is een redelijk vermoeden van een strafbaar feit.* Indien er (tevens) een redelijk vermoeden van een strafbaar feit bestaat, wordt door of namens de de CdK binnen 2 weken na beoordeling van de melding in de Integriteitsdriehoek aangifte gedaan bij het OM. Na overleg met de Officier van Justitie worden alle beschikbare gegevens binnen 2 weken door of namens de CdK ter beschikking gesteld aan Justitie. Na aangifte bepaalt de Officier van Justitie of nader onderzoek nodig is.
   Overheden mogen de resultaten van het onderzoek na verkrijging van de Officier van Justitie, gebruiken om het eigen onderzoek af te ronden. Een bestuursrechtelijk en strafrechtelijk onderzoek sluiten elkaar niet uit. Wel moet zoveel mogelijk voorkomen worden dat de onderzoekers onnodig in elkaars vaarwater komen of dat betrokkenen dubbel belast worden. Aan het strafrechtelijk onderzoek wordt veelal voorrang gegeven.
7. *er is een feitenonderzoek naar (mogelijke) integriteitsschendingen noodzakelijk* omdat er een redelijk vermoeden is van een integriteitsschending. Dit onderzoek is nodig om te beoordelen of meldingen op waarheden en derhalve op redelijke gronden berusten. Indien een feitenonderzoek nodig is wordt dit, met een onderzoeksvoorstel van de CdK, binnen twee weken na beoordeling van de melding in de Integriteitsdriehoek besproken met de Commissie Integriteit. De CdK geeft vervolgens binnen twee weken na bespreking in de Commissie Integriteit opdracht tot het instellen van een integriteitsonderzoek. Binnen 3 weken na bespreking in de Commissie Integriteit neemt de Adviseur Integriteit hierover contact op met de melder en het betrokken lid van Provinciale

Staten of lid van Gedeputeerde Staten. Of het naast hogere bestuursniveau eveneens al geconsulteerd moet worden zal afhangen van de situatie, Dit staat los van de verantwoordelijkheden die de CdK in deze heeft als Rijksorgaan. Indien het onderzoek zich richt op een gedraging van de CdK dan ligt de coördinatie van het onderzoeksproces bij de voorzitter van de Commissie Integriteit. De Commissie Integriteit stelt op basis van het onderzoek uiteindelijk vast of er al dan niet sprake is van een integriteitsschending.

Overleg Integriteitsdriehoek en Commissie Integriteit
De Integriteitsdriehoek doet periodiek op hoofdlijnen verslag van de geanonimiseerde meldingshistorie aan de Commissie Integriteit.

De Commissie Integriteit wordt ondersteund door de griffier en kan zich indien gewenst bij laten staan door derden. De CdK en griffier zijn, als adviseurs van de commissie Integriteit, beiden lid van deze commissie.

Voorbereiding onderzoek

Onderzoeksvoorstel
Indien de CdK voornemens is een feitenonderzoek in te stellen legt hij in overleg met de Integriteitsdriehoek binnen 2 weken een onderzoeksvoorstel aan de Commissie Integriteit voor.

Opdrachtformulering
Het onderzoeksvoorstel bevat afhankelijk van de zaak de volgende elementen (niet limitatief):
- aanleiding;
- afbakening opdracht;
- gewenst resultaat opdracht;
- omgang met tussentijdse wijzigingen;
- onderzoeksvragen;
- onderzoeksmethoden;
- wijze verslaglegging van onderzoekshandelingen;
- voor het onderzoek noodzakelijke kennis;
- onderzoeksplanning, -capaciteit, -kosten (o.b.v. offerte aanvragen);
- budget;
- lijst met mogelijke onderzoeker(s);
- voorkeur voor interne en/of externe onderzoeker(s);
- rolverdeling opdrachtgever en opdrachtnemer;
- inbreng en beperkingen onderzoekers;
- rechten en plichten onderzoekers;
- interne en externe communicatie over de voortgang en vervolgstappen;
- wijze van rapportage (al dan niet inclusief conclusies en aanbevelingen aan Provinciale Staten);
- procedure hoor en wederhoor;
- wijze beschikbaarstelling en openbaar making van de rapportage en mogelijkheid van het stellen van vragen.

Opdrachtverstrekking
Nadat de Commissie Integriteit kennis genomen heeft van het onderzoeksvoorstel, verleent de CdK binnen 2 weken schriftelijke opdracht aan de onderzoeker(s) en laat hiervoor een financiële verplichting vastleggen. Onderzoek kan verricht worden door een of meer Statenonderzoekers, de Zuidelijke Rekenkamer of een extern adviesbureau/externe adviseurs, niet zijnde de externe Adviseur Integriteit.

Kennisgeving
Uit zorgvuldigheid dragen de Integriteitsdriehoek en de Commissie Integriteit er zorg voor dat de kring van behandelaars van de melding zo klein mogelijk blijft.

De CdK stelt ,voor zover de feiten dit toelaten, de melder en het betrokken lid van Provinciale Staten of betrokken lid van Gedeputeerde Staten binnen 2 weken na kennisneming door de Commissie Integriteit van het onderzoeksvoorstel vertrouwelijk op de hoogte van de aanvang van het onderzoek. Het is primair aan het lid van Provinciale Staten om de functie als lid van Provinciale Staten, al dan niet tijdelijk, niet uit te oefenen of neer te leggen.

Het is primair aan een lid van Gedeputeerde Staten om zijn functie-uitoefening tijdens een integriteitsonderzoek te beoordelen.

Uitvoering onderzoek

Waarborgen voortgang onderzoek
Na de beslissing over het verrichten van onderzoeken, bewaakt de CdK de voortgang van het onderzoeksproces. De CdK is eindverantwoordelijk voor de wijze waarop (tijd, kwaliteit en budget) het onderzoek plaatsvindt.

Tot het moment van openbaarmaking van het onderzoeksrapport wordt geheimhouding opgelegd op alles wat te maken heeft met het onderzoek. De CdK kan, na overleg met de Commissie Integriteit, in (wettelijk) bepaalde gevallen Provinciale Staten voorstellen een lid van Provinciale Staten gedurende het onderzoek te schorsen. Ook kan hij het lid van Provinciale Staten tijdens het onderzoek de toegang tot bepaalde ruimtes ontzeggen dan wel bepaalde ruimtes af schermen.

Ten aanzien van een lid van Gedeputeerde Staten kunnen geen nadere voorstellen tot het nemen van maatregelen gedaan worden.

Rapportage
In de rapportage wordt door de onderzoekers verantwoord op welke wijze zij stapsgewijs hun onderzoek hebben verricht.

Voordat de onderzoekers de rapportage aanbieden aan de opdrachtgever, geven zij binnen een week na afronding van het onderzoeksrapport het lid van Provinciale Staten of het lid van Gedeputeerde Staten, waar onderzoek naar is verricht, in het kader van hoor en wederhoor de gelegenheid kennis te nemen van het rapport inclusief de bijlagen. Dit gebeurt door hem uit te nodigen om het rapport te komen inzien. Er wordt geen kopie van het onderzoeksrapport verstrekt. Het toepassen van hoor en wederhoor is een wezenlijk onderdeel van de afronding van het onderzoek.

Indien dit lid van Provinciale Staten of lid van Gedeputeerde Staten op- en aanmerkingen heeft, dienen deze schriftelijk te worden vastgelegd en binnen een week als een addendum opgenomen te worden in de definitieve onderzoeksrapportage.

De onderzoekers onthouden zich (in het rapport en daarbuiten) van eigen opvattingen inzake (de consequenties van) de beoordeling van de al dan niet aan de orde zijnde integriteitsschending.
Het is de taak van Provinciale Staten om zich op basis van de onderzoeksgegevens een oordeel te vormen van de feiten.

Communicatie
Communicatie over de voorgang van het onderzoek geschiedt, in overleg met de Commissie Integriteit, onder verantwoordelijkheid van de CdK.

Afronding onderzoek

Bespreking rapportage
De onderzoekers bieden binnen een week nadat het eventuele verslag voor hoor en wederhoor aan het eindrapport is toegevoegd, het eindrapport aan de CdK aan. Deze agendeert het voor een (besloten) vergadering van de Commissie Integriteit, waarvoor de Adviseur Integriteit wordt uitgenodigd . Daarna biedt de CdK het rapport aan aan het Presidium, die kan besluiten het rapport (voorzien van een Statenvoorstel) te agenderen voor de Statenvergadering.

Nazorg
De Integriteitsdriehoek plant na deze Statenvergadering een evaluatiegesprek in met het lid van Provinciale Staten, waar onderzoek naar is verricht.

Inwerkingtreding en citeertitel
1. Dit protocol treedt na vaststelling direct in werking.
2. het Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2017, vastgesteld op 6 juli 2017, vervalt bij de inwerkingtreding van dit protocol.
3. Dit protocol wordt aangehaald als “Protocol (mogelijke) integriteitsschendingen door leden van Provinciale Staten of leden Gedeputeerde Staten Provincie Limburg 2020”.

Behoort bij besluit P-20-022 van Provinciale Staten van Limburg d.d. 11 december 2020.

Provinciale Staten voornoemd

de voorzitter,
de heer drs. Th.J.F.M. Bovens

de griffier,
de heer mr. A.O.J. Pregled